

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

Mely készült Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottságának 2025.06.24-én tartott nyílt üléséről.

Dr. Ulrich Attila: Tisztelettel és szeretettel köszöntöm a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság megjelent tagjait. Osztályvezető Asszonyokat, Referatúra vezető Urat és minden kedves megjelentet. A napirendi tervezetre az írásban kiküldötteknek megfelelően teszek javaslatot. Kérem, hogy aki a napirendi tervezettel egyetért kézfelemeléssel jelezze. A Bizottság 5 jelen levő tagja, 5 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a napirendi pontokat és annak sorrendjét.

Napirendi pont:

1/a. Előterjesztés a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft.-vel kötendő közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás jóváhagyására

Előadó: Dr. Kovács Ferenc polgármester

Meghívott: Kirják Róbert a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetője
A Bizottság véleményez.

1/b. Előterjesztés a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő közös működtetési megállapodás jóváhagyására

Előadó: Dr. Kovács Ferenc polgármester

Meghívott: Kirják Róbert a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetője
A Bizottság véleményez.

2./ Előterjesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban a 2025/2026-os óvodai nevelési év előkészítésére

Előadó: Jászai Menyhért alpolgármester

Meghívott: Szikszainé Kiss Edit Eszterlánc Északi Óvoda igazgató

Bajnay-Szabó Mónika Búzaszem Nyugati Óvoda igazgató

Skarbit Józsefné Gyermek Háza Déli Óvoda igazgató

Török Edit Tündérvilla Keleti Óvoda igazgató

A Bizottság véleményez.

3./ Előterjesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák Pedagógiai Programjainak jóváhagyására

Előadó: Tóthné Csatlós Ildikó Szociális és Köznevelési osztályvezető

Meghívott: Szikszainé Kiss Edit Eszterlánc Északi Óvoda igazgató

Bajnay-Szabó Mónika Búzaszem Nyugati Óvoda igazgató

Skarbit Józsefné Gyermek Háza Déli Óvoda igazgató

Török Edit Tündérvilla Keleti Óvoda igazgató

A Bizottság dönt.

4./ Előterjesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elbírálás alatt lévő, megvalósítás alatt álló és lezárás alatt lévő pályázatairól

Előadó: Hagymási Gyula hivatali referatúra vezető

Pató István Városfejlesztési osztályvezető

A Bizottság véleményez.

5./ Előterjesztés közterületek elnevezéséről

Előadó: Dr. Kása Brigitta aljegyző, hatósági főosztályvezető

Dr. Grósz Péter igazgatási osztályvezető

000001

A Bizottság véleményez.

6./ Előterjesztés kulturális eseti kérelmek elbírálására (a melléklet zárt dokumentumként tekinthető meg)

Előadó: Doka Diána kulturális és sport osztályvezető

A Bizottság dönt.

A napirendi pontok tárgyalása

1/a. Előterjesztés a Mórnicz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-vel kötendő közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás jóváhagyására

Dr. Ulrich Attila: Köszöntöm Gazdasági Igazgató Asszonyt. Igazgató Úrral tegnap beszéltem, jelezte, hogy Budapestre kell mennie a Minisztériumba. Kérdezném, hogy van-e esetleg valami hozzáfűzni valója, esetleg tájékoztatása a napirenddel.

Darainé Peti Judit: Én csak meg szeretném köszönni azt az öt éves bizalmat, amit most ennek keretében kapunk, meg a Vagyongazdálkodási Osztálynak a sok munkáját, amit belefektettek abba, hogy ezek mind létrejöhjenek.

Dr. Ulrich Attila: Reméljük, hogy így majd stabilitás lesz. Van-e a Bizottság tagjainak esetlegesen kérdése, észrevétele? Hogyha nincs, akkor kérem szavazzunk. Aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze. A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **74/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

1/b. Előterjesztés a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő közös működtetési megállapodás jóváhagyására

Dr. Ulrich Attila: Bizottság tagjait kérdezem, van-e valakinek kérdése? ha nincs, akkor aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze.

A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **75/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

2./ Előterjesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban a 2025/2026-os óvodai nevelési év előkészítésére

Dr. Ulrich Attila: Köszöntöm Igazgató Asszonyokat. Van-e valami kiegészíteni való? Ha nincs kiegészítés, akkor kérdezem a Kulturális Bizottság tagjait, hogy van-e valami kérdés esetlegesen? Ha nincs, akkor kérem szavazzunk. Aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze.

A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **76/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

3./ Előterjesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák Pedagógiai Programjainak jóváhagyására

Dr. Ulrich Attila: Kérdezem a Bizottságot, hogy van-e valakinek kérdése? Ha nincs, akkor kérem szavazzunk. Aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze. A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **77/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

4./ Előterjesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elbírálás alatt lévő, megvalósítás alatt álló és lezárás alatt lévő pályázatairól

000002

Dr. Ulrich Attila: Köszöntöm Referatúrávezető Urat. Kérdezem, hogy szeretné-e az előterjesztést kiegészíteni?

Hagymási Gyula: Nincs kiegészítés, köszönöm szépen Elnök Úr.

Dr. Ulrich Attila: Bizottság tagjainak véleménye, kérdése? Ha nincs, akkor kérem szavazzunk. Aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze. A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **78/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

5./ Előterjesztés közterületek elnevezéséről

Dr. Ulrich Attila: Köszöntöm Osztályvezető Urat ismételten körünkben. Kiegészítés van-e?

Dr. Grósz Péter: Köszönöm Elnök Úr, nincs.

Dr. Ulrich Attila: Bizottság tagjainak van-e valamilyen kérdése esetleg? Ha nincs, akkor kérem szavazzunk. Aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze. A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **79/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

6./ Előterjesztés kulturális eseti kérelmek elbírálására

Dr. Ulrich Attila: Köszöntöm Osztályvezető Asszonyt és Szilágyi Leventét. Van-e valamilyen kiegészítés?

Doka Diána: Igen, köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr, tisztelt Bizottság, a tegnapi nap folyamán érkezett egy harmadik eseti támogatási kérelmünk, úgyhogy az módosításként felkerült tegnap az előterjesztésbe. Három eseti támogatási kérelem érkezett, az egyik a Nyíregyházi Egyetemről. A Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium szeretne vármegyei német nyelvű csapatverseny döntőjét megszervezni, erre kérnek anyagi támogatást, és 150 000 ft-ot javasolunk a városi rendezvények, társadalmi ünnepek keret terhére. A másik, a Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesület fordult hozzánk egy kérelemmel, miszerint a Váci Mihály halálának 55. évfordulójára már elkészült kiadványt szeretnék újra nyomni és mi azt javasoljuk, hogy 300 000 ft-al támogathatnánk a kulturális célfeladatok, kiadványok soráról, de úgy, hogy a VMK-val kötnénk egy együttműködést és ő karvezetné ezt le. A harmadik pedig a Rákóczi Tárogató Egyesület. Hetedik alkalommal szervezik meg a világtalálkozót és erre kérnek 100 000 ft támogatást.

Dr. Ulrich Attila: Kérdezném a Bizottság tagjait, hogy van-e valakinek valamilyen kérdése? Hozzáfűzni való? Ha nincs, akkor aki elfogadja az előterjesztést, az kérem kézfeltartással jelezze. A Bizottság 5 fő jelenlevő tagja 5 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta a határozat-tervezetben foglaltakat és a Bizottság meghozta a **80/2025. (VI.24.)** számú határozatát.

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

74/2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-vel kötendő közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás jóváhagyásáról

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltak alapján a határozat-tervezetben foglaltakkal egyetért és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

Erről értesülnek:

- 1./ Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
- 3./ Irattár

000004

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

75/2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

**a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő közös működtetési megállapodás
jóváhagyásáról**

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltak alapján a határozat-tervezetben foglaltakkal egyetért és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

Erről értesülnek:

- 1./ Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
- 3./ Irattár

000005

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

76/2025. (VI.24.)számú

h a t á r o z a t a

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban a 2025/2026-os óvodai nevelési év előkészítéséről

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltak alapján a határozat-tervezetben foglaltakkal egyetért és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

Erről értesülnek:

- 1./ Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
- 3./ Irattár

000006

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

77/2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák Pedagógiai Programjainak jóváhagyásáról

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályairól szóló 26/2019.(XII.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklet II. 8.1.5. pontja által biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

az előterjesztést megtárgyalta és

1. az Eszterlánc Északi Óvoda (4400 Nyíregyháza, Tas utca 1-3.) Pedagógiai Programját az 1. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
2. a Búzaszem Nyugati Óvoda (4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.) Pedagógiai Programját a 2. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
3. a Gyermek Ház Déli Óvoda (4400 Nyíregyháza, Kereszt utca 8.) Pedagógiai Programját az 3. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
4. a Tündérkert Keleti Óvoda (4400 Nyíregyháza, Kert köz 8.) Pedagógiai Programját az 4. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.

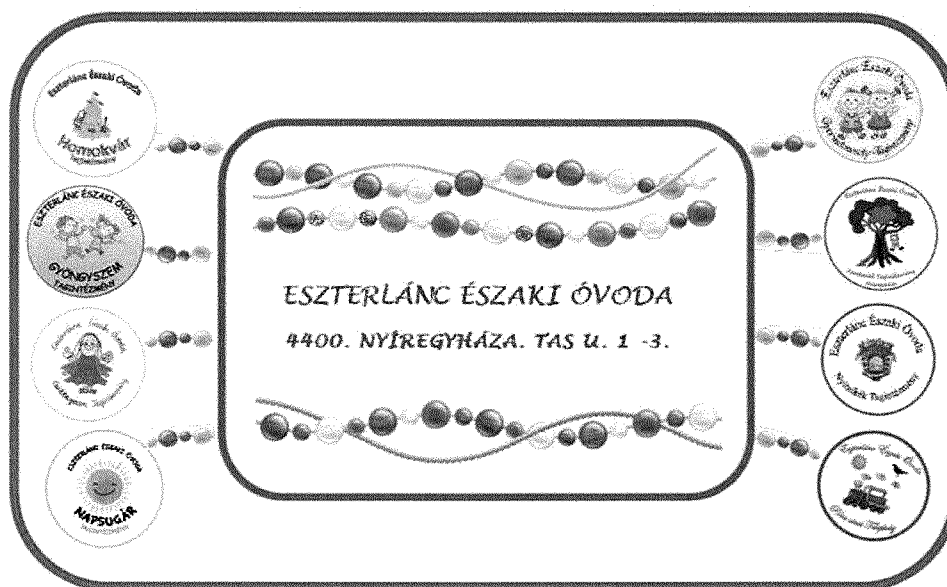
Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

A határozatról értesül:

1. címzetes főjegyző
2. Eszterlánc Északi Óvoda Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
3. Gyermek Ház Déli Óvoda Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
4. Búzaszem Nyugati Óvoda Nyíregyháza, Búza u. 7-17.
5. Tündérkert Keleti Óvoda Nyíregyháza, Kert köz 8.
6. Irattár

000007

OM azonosító: 033092

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

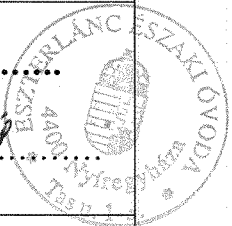
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

NYÍREGYHÁZA

2025.

000008

1. LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

A hatályba lépés dátuma: 2025. szeptember 01.	Iktató szám:
A Pedagógiai programot készítette: Az intézmény <u>igazgatója</u> a nevelőtestület bevonásával	Dátum: 2025. 06.18. <i>Gálik Zsuzsanna</i> igazgató aláírása
Az óvodai nevelő munkát segítő alkalmazottai az óvoda Pedagógiai programjában módosított foglaltakról tájékoztatást kaptak.	Dátum: 2025. 06.18. <i>Balogh Viktória</i> A nevelő munkát segítő alkalmazottak nevében aláírás
A <u>Szülői Szervezet</u> a jogszabályban előírt fejezetek tartalmához biztosított jogai alapján a módosított Pedagógiai programban-szereplő helyi tartalmakat megismerte, <u>véleményezte</u> és támogatja azok megvalósítását.	Dátum: 2025. 06.18. <i>Kóthai-Rák Zsuzsanna</i> Szülői Szervezet nevében aláírás
Az óvoda Pedagógiai programját a fenntartó magasabb jogszabályban biztosított döntési hatáskörében <u>jóváhagyta</u>.	Dátum: 2025. június 24. <i>[Signature]</i> A fenntartó nevében aláírás Ph
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény feladatellátási helyein és a honlapján: www.eszterlanceszakiovi.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2025....., visszavonásig.

TARTALOMJEGYZÉK

1. LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP	2
2. INTÉZMÉNYI ADATOK	5
3. BEVEZETŐ	8
4. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL	10
4.1. Az óvodák rövid bemutatása.....	10
4.2. Személyi feltételek.....	14
4.3. Tárgyi feltételek.....	16
5. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI.....	17
5.1. Mozgás – érzelem – közösség – erkölcs – környezet – esély.....	17
5.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	18
6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	20
7. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM CÉLJAI ÉS JELLEMZŐI.....	24
8. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI ÉS AZOK TARTALMA.....	31
9.1. Az egészséges életmód alakítása	32
9.1.1. Gondozás	34
9.1.2. Testápolás	36
9.1.3. Öltözködés	36
9.1.4. Étkezés	37
9.1.5. Mozgás.....	38
9.1.6. Pihenés, alvás.....	40
9.1.7. Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet.....	40
9.1.8. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	42
9.1.9. Az óvodai élet megszervezése	43
9.1.10. Heti rend	44
9.1.11. Nyári terv	45
9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	46
9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	51
10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	57
10.1. Játék	57
10.2. Verselés, mesélés.....	61
10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	65
10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	68
10.5. Mindennapos mozgás.....	72
10.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	75
10.7. Munka jellegű tevékenységek.....	83

10.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	86
11. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	90
11.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	90
11.2. Intézményen belüli kapcsolattartás	95
11.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás.....	97
11.3.1. Bölcsőde – intézmény kapcsolata	97
11.3.2. Iskolák – intézmény kapcsolata	97
11.3.3. Egyéb kapcsolatok	99
12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	101
12.1. A diabéteszes gyermekek ellátásának feladatai	101
12.2. Anafilaxia esetén a gyermek ellátása, szükséges teendők	102
12.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	103
12.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	109
12.5. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése.....	113
12.5.1. Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése	113
12.5.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei.....	116
12.5.1.2. Látássérült gyermek	118
12.5.1.3. Hallássérült gyermek	120
12.5.1.4. Beszédfogyatékos gyermek	122
12.5.1.5. Autizmus spektrum zavarral élő gyermek	123
12.5.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával.....	124
12.6. Gyógypedagógus általános feladatai.....	127
12.7. Óvodapszichológusi feladatok ellátása	127
12.8. Az óvodai konduktor feladatai.....	129
12.9. A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése	131
13. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	133
13.1. Felvételi és mulasztási napló	133
13.2. Csoportnapló.....	134
13.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	136
13.4. A csoport fejlődésének értékelése.....	139
14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	141
15. AZ INTÉZMÉNYEK SAJÁTOSSÁGAI	145
16. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	177
17. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	178

2. INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve: Eszterlanc Északi Óvoda

Címe: 4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3.

Tel: 06-42 / 512-910

06-42 / 512-951

Intézményigazgató: Szikszainé Kiss Edit

Intézményigazgató-helyettesek:

Feketéné Nagy Julianna

Kelemenné Maklári Gyöngyi

Fazekas Hajnalka

E-mail: eszterlanceszakiovoda@gmail.com

www.eszterlanceszakiovi.hu

Az intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Tagintézmények, Telephely neve, címe, igazgatója

Posta utcai Telephely	4481 Nyíregyháza, Posta u. 2.
Nyitnikék Tagintézmény	4481 Nyíregyháza, Kertész u. 15.
Kerekerdő Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 31.
Napsugár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Stadion u. 32/a
Gyermekmosoly Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Május 1. tér 3.
Homokvár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Homok sor 15.
Gyöngyszem Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Krúdy Gy. u. 27.
Csillagszem Tagintézmény	4432 Nyíregyháza, Kollégium u. 50-54.

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

Intézmény alapadatai, elérhetősége

	SZÉKHELY, TELEPHELY	TAGINTÉZMÉNY	ELÉRHETŐSÉGEK	csoportok száma	alapító okirat szerinti maximális gyermeklétszám
1.	Eszterlánc Északi Óvoda Székhely		Tel.: 42/512-951 Tel: 42/512-910 e-mail: eszterlanceszakiovoda@gmail.com	6	180
2.	Eszterlánc Északi Óvoda Posta utcai Telephelye		Tel.: 42/ 512-902 e-mail: allomasutiovi@netra.hu	2	40
3.		Eszterlánc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-904 e-mail: nyitnikek@netra.hu	5	150
4.		Eszterlánc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-903 e-mail: kerekerdotagovi@gmail.com	5	150
5.		Eszterlánc Északi Óvoda Napsugár Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-905 e-mail: napsugartagovi@gmail.com	4	120
6.		Eszterlánc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-901 e-mail: etelkoziovi@gmail.com	3	90
7.		Eszterlánc Északi Óvoda Homokvár Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-906 e-mail: ferenc.ovoda@gmail.com	5	140
8.		Eszterlánc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-907 e-mail: krudy.ovi@gmail.com	6	180
9.		Eszterlánc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-908 e-mail: kollegiumutiovi@gmail.com	4	120

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló helyi dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Az intézmény jogállására, tevékenységére vonatkozó rendelkezéseket az **ALAPÍTÓ OKIRAT** tartalmazza. Az Intézmény hatályos Alapító okirata megtalálható az Intézmény honlapján.
www.eszterlanceszakiovi.hu

A Pedagógiai program hatályba lépése

- A Pedagógiai programot a 2011. évi CXC. törvény 25.§ értelmében, az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá.
- Határozatlan időre szól.
- Ezzel egy időben hatályát veszti a 2024. május 06.-án, jóváhagyott Pedagógiai program.
- Jelen Pedagógiai program egy példányát, az intézmények nevelői szobájában el kell helyezni.

3. BEVEZETŐ

Az Eszterlanc Északi Óvodához tartozó 9 intézményben a **Komplex prevenció óvodai program** alapján, az óvodák egyéni arculatának megőrzésével folyik a nevelő-fejlesztő munka. Pedagógusaink fogékonyak az új értékekre és megpróbálnak megfelelni a mindenkorai társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek.

Alapvető szempontjaink az elfogadás, a kivárás, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele. Meghatározónak tartjuk az óvodapedagógus modellszerepét, ezért nélkülözhetetlen, hogy minden itt dolgozó azonosulni tudjon pedagógiai koncepciókkal, hogy ne csak szavaival, de magatartásával is követendő példát nyújtson a rábízott gyermekeknek. Szorosan együttműködünk a családokkal, megismerve igényeiket, elvárásaikat, egyenrangú nevelőtársi viszonyt, jó partnerkapcsolatot alakítunk ki.

Olyan óvodai nevelést biztosítunk, ahol

- a ránk bízott gyermekeket befogadó és elfogadó szellemben neveljük, hogy mindennapjaikat kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan töltsék az óvodánkban,
- a kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása, és elfogadása a közösségi szokások és szabályok, betartása biztosítja az óvoda nyugodt légkörét,
- az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értéke megtartásával,
- kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását,
- a gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan, az egyéni képességeket maximálisan figyelembe véve fejlesztjük,
- az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberek segítségével,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekeket magyar nyelven neveljük, tiszteletben tartva kultúrájukat és elfogadva identitásukat,
- a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük
- az esélyegyenlőségben. a hátránykompenzációban, a prevencióban, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat,

Ennek érdekében

- A gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család.
- Tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk gyermekeik egyéni fejlődéséről.
- Az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk.
- A gyermekek nevelésében résztvevők az irányvonalakban megegyeznek, munkájukat koordinálják.
- Törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa.
- Biztosítjuk a nevelést segítő feltételeket, a folyamatos korszerűsítést.
- Az óvodapedagógusok innovatív, kompetencia alapú módszerek alkalmazását, a pedagógiai kultúrájuk fejlesztését gyakorolják.
- Törekszünk az esélyegyenlőségi terv céljainak maradéktalan végrehajtására.
- Együttműködünk más nevelési-oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel. Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását szorgalmazzuk.
- Minden gyermeket önálló individumként nevelünk, a gyermeki jogokat tiszteletben tartjuk.
- Kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra.

A nevelőtestületünk törekszik, az általunk képviselt értékeket közvetíteni pedagógiai programunk megvalósításával.

4. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

4.1. Az óvodák rövid bemutatása

Eszterlánc Északi Óvoda Székhely

Székhely intézményünk, egy oktatási centrum részeként 6 csoporttal működik, három általános iskola, gimnázium és egy bölcsőde szomszédságában, a Jósavárosban.

A csoportszobák világosak, esztétikusak, az óvodapedagógusok kreativitását, kez ügyességét dicsérik az évszaknak megfelelő dekorációk. A pavilonokban két csoportnak van egy közös öltözője, a mosdó helyiségeket is közösen használják.

Ütércsillapítóval ellátott mozgásfejlesztő fajtékok biztosítják a gyermekek szabadidős tevékenységének hasznos eltöltését. Az óvoda 2019-ben egy minden igényt kielégítő tornateremmel bővült, amely a gyermekek mozgásfejlesztését, rendezvények, bemutatók, közös ünneplések helyszínét biztosítja.

A gazdasági egységben történik valamennyi nyíregyházi óvoda gazdasági, pénzügyi feladatainak ellátása.

Az óvoda főző konyhával rendelkezi, biztosított az ételallergiás gyerekek étkeztetése is.

Eszterlánc Északi Óvoda Posta utcai Telephelye

A két csoportos óvoda Nyíregyháza peremkerületén, Sóstóhegyen található, mely eredetileg nem óvodai célra épült, többszöri átalakítással nyerte el jelenlegi formáját. A vasút közelségét egy hosszan elnyúló zöldövezettel ellátott előkerttel-, játszótérrel korrigálták. Az óvoda területén EU-s szabványnak megfelelő modern játszóudvart alakítottak ki.

A gyerekeknek a szabadidős tevékenység hasznos eltöltését a fák által hűs árnyékát adó udvar, homokozó és egyéb más ütércsillapítóval ellátott mozgásfejlesztő játékok biztosítják. A csoportszobák arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok formálták. 2023-ban az óvoda tornaszobája teljes felújításon esett át. 2024-ben az óvoda csoportszobái megújultak, új padlóburkolatot kapott, az épület belső falai friss festést, illetve a teljes bútorzat cseréje megtörtént, ami a mai modern elvárásoknak megfelelő.

Eszterlánc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézménye

Az óvoda 5 csoportban Sóstóhegy kertvárosi jellegű, családi házas beépítésű lakók gyermekeit fogadja. Az óvoda 2013-ban egy minden igényt kielégítő újabb csoportszobával, kiszolgáló helyiségekkel és tornaszobával gazdagodott. A csoportszobák tágasak, világosak, bútorzatuk megfelel az óvodás korosztály igényeinek. Az aula óvodai rendezvények, ünnepek színhelye.

Az udvar tágas, jó alapot kínál a szabad levegőn tartózkodáshoz, mozgáshoz, játékhoz. A változatos talaj módot ad rollerozásra, biciklizésre, labdázásra, homokozásra, futkározásra. A különféle beépített játékszerek segítik a mozgásfejlesztést, ugyanakkor a nyugodt elfoglaltság, a csendes játék feltételei is biztosítva vannak.

A városhoz tartozás, Sóstó közelsége és a kertvárosi környezet együttesen kínálják a gazdag élményszerzés feltételeit.

Eszterlanc Északi Óvoda Kerekérdő Tagintézménye

Tagintézményünk a 2023/24-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként funkcionál, ebből egy csoport az 1970-ben lakóházból átalakított földszintes épületben működik, a többi 4 csoport pedig az 1980-ban óvodai célra épült kétszintes részben. Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusan berendezettek.

Az óvoda dombra épült, lépcsőzetes, teraszos megoldással lett kialakítva. Az udvar zöld környezete, mozgástere, a gyermekbarát udvari játékok jól szolgálják a szabadban tartózkodás sokszínű tevékenységeit. Paraszt udvarunkon kemencés sütőde található, mely a gyermek és családbarát programjainkat szolgálja.

Tagintézményünkben a Komplex Prevenció Óvodai Program mellett az „Így tedd rá!” népi játékos program is működik.

A komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Gyermekeinket megismertetjük a népi hagyományok, népszokások felelevenítésével, ápolásával. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Hagyományörző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyet az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő programmal valósítunk meg.

A két program ötvözése mellett különböző szülői igényeken alapuló képességfejlesztő foglalkozásokat is tartunk.

Eszterlanc Északi Óvoda Napsugár Tagintézménye

A 4 csoportos óvoda Nyíregyháza északi részén található egy lakótelep közepén. Közvetlen szomszédságában van az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola, a Micimackó Bölcsőde, valamint a városi Stadion és a Sóstói erdő. Az óvoda épülete több mint 50 éves, 2014-ben felújításra került, új nyílászárók kerültek beépítésre, külső arculata megszépült.

Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják. Minden csoportszobához külön öltöző és külön mosdóhelyiség tartozik. Az udvar gazdag növényzettel övezett egészséges, barátságos, rendezett környezetet biztosít gyermekeinknek, ahol a mozgásigény kielégítését a változatos mozgásfejlesztő eszközök és műfüves focipálya biztosítja.

Eszterlánc Északi Óvoda Gyerme mosoly Tagintézménye

Az Eszterlánc Északi Óvoda Gyerme mosoly Tagintézmény a Jóságvárosban lakótelepi környezetben található. Az óvoda három csoporttal működik, kedvező elhelyezkedésű, a parkokkal övezett ligetes udvar, távol az autók zajától biztosítja a gyermekek számára barátságos, tiszta és biztonságos környezetet. Az óvoda épülete néhány éve energetikai és esztétikai felújításon esett át. A homlokzatszigetelésnek és a nyílászárócseréknek köszönhetően külsőleg is megszépült, belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, harmóniát sugároznak, a gyermekek kényelmét, biztonságát szolgálják. A csoportszobából kialakított tornaszoba elősegíti a gyermekek mindennapos mozgásigényének kielégítését. A pedagógusi munkánkról elmondható, hogy fogékonyak vagyunk az új értékekre és megpróbálunk megfelelni a mindenkor társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek. Alapvető szempontjaink az elfogadás, a kiválasztás, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele. Szorosan együttműködünk a családokkal, megismerve igényeiket, elvárásait, egyenrangú nevelőtársi viszonyt, jó partnerkapcsolatot alakítunk ki.

Eszterlánc Északi Óvoda Homokvár Tagintézménye

A Homokvár óvoda 1973-ban épült 2 szintes lapos tetős épület. 2018 nyarán teljes körű felújításnak köszönhetően kívül-belül megújult. Lakótelepi lakások által körülvett, zajtól, füsttől védett helyen, jól felszerelt és jó műszaki állapotban lévő óvoda.

Földszintjén kettő, emeleten három csoportszobával, a hozzájuk tartozó modern kiszolgáló helyiségekkel, külön foglalkoztató helyiségekkel és egy mozgásfejlesztő játékokkal jól felszerelt, tágas, világos tornaszobával rendelkezik. A gyermekek játszóudvara sövény sorral van elválasztva, csoportonként jól elkülönült, de mégis átlátható, megfelelő méretű a gyermekek számára, a mozgásfejlődés elősegítésére és mozgásigény kielégítésére. Kültéri rendezvények lebonyolítására, nagyobb teret igénylő sportrendezvények megvalósításra egy zöld gyepvel borított, nagy területű kerthelyiség áll rendelkezésre.

Az épület akadálymentesítése biztosított, a mozgásban korlátozottak számára, az udvaron a fából készült, többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök, a faburkolattal rendelkező homokozók, a gazdag növénykultúra, - fák, bokrok, sövények, virágok - esztétikus környezetével hozzájárulnak a kellemes közérzet kialakulásához, fenntartásához.

Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézménye

Az óvoda épülete 1980-ban épült, lapos tetős, egy szintes épület, mely 3 pavilonból áll. Az intézmény elhelyezkedését tekintve jól megközelíthető, védett lakótelepi övezetben található, zajtól, forgalomtól védett. Közvetlen szomszédságában található a Babaház Bölcsőde, az Arany János Általános Iskola és Kollégium, Zelk Zoltán Általános Angol- Német Kéttannyelvű Tagintézménye, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye és a Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola. Az egyes pavilonokban 2-2 csoport kap helyet, összesen 6 csoportszoba került kialakításra. Minden csoport külön öltözővel és mosdóval rendelkezik.

Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda, Csillagszem Tagintézménye Nyírszőlős településrész központjában található. Az óvoda 120 férőhelyes, 4 csoportban 8 óvodapedagógus, valamint 4 dajka néni gondoskodik a gyermekek neveléséről, az óvodában dolgozó alkalmazottak hozzájárulnak az intézmény zökkenőmentes és eredményes működéséhez.

Az óvoda épületét 2001-ben adták át, mely megjelenésében, felszereltségében minden igényt kielégít. A város, ezen településrészének központjában található az Arany János Gimnázium és Általános Iskola Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézmény és a Szőlőszem Bölcsőde; mindkét intézménnyel nagyon jó kapcsolatot tudtunk kialakítani.

Az intézmény esztétikus, hangulatos külsővel rendelkezik, felépítése modern, akadálymentes. Tágas udvarrészrel rendelkezik, ahol a gyerekek ki tudják elégíteni mozgásigényeiket. Az udvaron különböző mozgásfejlesztő játékok találhatóak. A csoportszobák berendezése esztétikus, vidám hangulatú, valamint gyermekbarát, a különböző típusú játékokhoz, megfelelő arányban van elosztva a játéktér.

Az Eszterlanc Északi Óvoda 9 feladatellátási hellyel működik, ahol 39 csoportban gondoskodunk a gyermekek óvodai ellátásáról.

4.2. Személyi feltételek

Dolgozóink jelenlegi létszáma: 148 fő

Intézmény	Óvoda- pedagógus	Dajka	Óvodatitkár	Ped. assz.	Gazdasági	Udvaros	Össz.
Eszterlanc Északi Óvoda (Székhely)	13 1 pszichológus	6	2	2	6	1	31
Posta utcai Telephely	4	2				0,5	6,5
Nyitnikék Tagintézmény	10	5	1	1		0,5	17,5
Kerekerdő Tagintézmény	10	5		2		0,5	17,5
Napsugár Tagintézmény	8 1 konduktor	4		2		0,5	15,5
Gyermekmosoly Tagintézmény	6 1 gyógypedagógus	3		1		0,5	11,5
Homokvár Tagintézmény	8	4		1		0,5	13,5
Gyöngyszem Tagintézmény	12	6		2		0,5	20,5
Csillagszem Tagintézmény	8	4		2		0,5	14,5
Összesen:	82	39	3	13	6	5	148

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

Óvodapedagógus	79fő
ebből: - Intézményigazgató	1 fő
- Intézményigazgató-helyettes	3 fő
- Tagintézmény-igazgató	7 fő
- Feladattal megbízott	1 fő

Óvodapedagógusok fokozatba sorolása:

Végzettség, képesítés	82 Fő			
Óvodapedagógus, pszichológus, gyógyypedagógus, konduktor				
	Mester	Ped II.	Ped I.	Gyakornok
	3	26	50	3

Óvodapedagógusaink az alábbi diplomákkal, szakvizsgákkal rendelkeznek:

végzettség, képesítés	fő
Óvodapedagógus	79
tanító	6
Óvodapszichológus	1
Gyógyypedagógus	2
Konduktor	1
szakvizsgák:	
☐ közoktatás-vezetői	14
☐ drámapedagógus	3
☐ tanulási zavarok preventív pedagógusa	4
☐ egészségfejlesztő, mentálhigiénikus	1
☐ vezető óvodapedagógus	1
☐ fejlesztő pedagógus	3
☐ tanügy-igazgatás	1
☐ preventív és differenciáló nevelés	1
☐ család és gyermekvédelem	1
☐ preventív és korrekatív pedagógiai pszichológia ismeretkör	1
☐ nyelv és beszédfejlesztés	1
☐ Fejlesztő és differenciáló pedagógus	1
☐ Kommunikáció- és beszédfejlesztő pedagógus	1
☐ Gyakorlatvezető mentorpedagógus	3
☐ Köznevelési és családjogi szakpedagógus	1
☐ Tanulási zavarok felismerése és kezelése	1

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, munkánkat nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés és a nagyfokú gyermekszeretet jellemzi.

Szakmai tudásunkat, elméleti ismereteinket folyamatos önképzéssel, igényesen megválasztott továbbképzési lehetőségekkel fejlesztjük. A csoportok életébe beépülnek azok a sajátosságok,

melyek az óvónők plusz képesítéseinek birtokában a gyermekek speciális fejlesztésére irányulnak, ezáltal színesebbé, változatosabbá téve óvodáink arculatát.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, a szükségletek és jogok tiszteletben tartása mellett.

A szakmai innovációs munkát évente **10 munkaközösség** segíti, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jönnek létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző munkák hozzájárulnak szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk specialitásainak (egészségmegőrzés, környezetvédelem, hagyományápolás, néptánc) eredményesebb megvalósításához, az intézményi arculat fejlődéséhez.

A nevelőmunkát **szakképzett dajkáink** segítik, akik az óvodapedagógusokkal összhangban végzik a gondozási feladatok eredményesebb megvalósítását és biztosítják a tiszta, rendezett, esztétikus környezetet.

Rendszeres tájékoztatást kapnak nevelési elveinkről, nevelőmunkánkból adódó feladatainkról, a kialakítandó szokás és szabályrendszerről. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését.

Az óvodában dolgozó **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő**, alkalmazottak mind hozzájárulnak intézményünk zökkenőmentes és eredményes működéséhez.

Mindenki a maga munkaterületén, munkaköri leírásában meghatározottak szerint látja el a munkáját. Közvetett módon ők is hatnak a gyermekekre, számukra is elvárás a mintaként követhető kulturált magatartás. Ez magában foglalja a megjelenést, a kommunikációt, az emberi kapcsolatokat egyaránt.

Fontos részükről is a segítőkészség, az elfogadás, a türelem és a megértés megnyilvánulása.

Az **udvari munkák** elvégzésére 5 fő áll rendelkezésünkre, akik közül néhányan 2 óvoda területét is ellátják. Lehetőségeinkhez mérten olyan karbantartók alkalmazását szorgalmazzuk, akik egyéb szakipari munkák elvégzését is megoldják.

4.3. Tárgyi feltételek

9 óvodai épületben, 39 csoportban, 9 tornaszobában folyik intézményünk nevelőmunkája. Épületeink nagy része szépen felújított, megfelelő komforttal, infrastruktúrával rendelkezik.

Az óvodák állagmegóvására nagy figyelmet fordítunk, kisebb felújításokra költségvetési keretünkől, pályázatokból, támogatók felkérésével biztosítunk anyagi fedezetet.

Az épületekhez tartozó **udvarok** elegendő teret biztosítanak a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére.

Környezetünket változatos növényvilág jellemzi, ahol a hús árnyat adó fák, az örökzöldek, cserjék, sziklakertek és a folyamatosan nyíló virágok üde látványt nyújtanak. A gyermekek biztonsága érdekében az udvari mozgásfejlesztő fajátékok karbantartása, felújítása, bővítése, szükség esetén cseréje folyamatosan történik.

A **csoportszobák berendezése**, bútorzata esztétikus, dekoratív, jól segíti a gyermeki tevékenységeket. A bútorokhoz jól harmonizáló kiegészítők (szőnyegek, függönyök, dekorációk) tartoznak, melyek színvilágukkal barátságos, vidám környezetet tükröznek.

5. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI

5.1. Mozgás – érzelem – közösség – erkölcs – környezet – esély

- Globálisan véve a társadalmi elvárásoknak megfelelően alapelvünk, hogy olyan **viselkedési jellemzőket és ismereteket alapozzunk gyermekeinkben**, amelyek – a demokratikus jogállamban – biztosítják a későbbi stabil, egészséges életvezetést, a mindenkori társadalmi elvárásokhoz történő alkalmazkodás képességét, az egész életen át tartó tanulás igényének kialakítását.
- Fontosnak tarjuk azon **kompetenciák** (ismeretek, attitűdök, képességek- és készségek) **alapozását**, amely az információs társadalom által megkívánt személyiségjegyek kialakítását segítik, többek között a kommunikációs készség fejlesztését, a gyors problémafelismerő és döntési képesség alapozását, a konfliktusok kezelésének képességét.
- Nevelőmunkánk **meghatározó tevékenysége a szabad játék**, mint a gyermek alapvető, elemi pszichikus szükséglete.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával **esélyegyenlőségük biztosítása**.
- Minden gyermek egyformán **magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben** részesüljön, meglevő hátrányai csökkenjenek.
- Gyermekközpontú, befogadó pedagógiánk által **a különbözőségek elfogadására nevelés**, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.
- **Nemzeti értékeink megismerése**, megbecsülése, ápolása.
- Mivel nagy szeretettel fogadjuk óvodáinkban, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is ezért feladatuk, lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. /363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet/

- Az óvodai alapfeladatok-, tevékenységek - intézményünkben **azonos és állandó értékrend** alapján valósulnak meg. A közös szakmai értékrenden felül értékes pedagógiai tartalmak, nevelési gyakorlatok gazdagítják az egyes óvodák nevelési minőségét.

5.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- Óvodáink tevékenységrendszere és tárgyi környezete lehetővé teszik a gyermekek **egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásuk megalapozását.**
- Kiemelt figyelmet fordítunk az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;(ONOAP)
- Kiemelten kezeljük, és ezért olyan **modernizációs elemeket építünk programunkba,** melyek pozitív irányba alakítják gyermekeink saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát, törekedve a különböző szociális, kulturális esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására.
- Az **egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés** funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük.
- Egészségnevelésünk során **hangsúlyozott a testi egészség** (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés), a **lelki egészség** (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és a **szociális kapcsolatok harmóniája** (közösségi élet segítése,)
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az **ökológiai szemléletmód alakítása,** a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.
- A természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban.

Célok

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) alapozása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése a mindennapokban, a nap bármely szakában.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása - érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Természet- és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.

- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása - inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának fejlesztése
- Az óvoda-iskola közötti átmenet könnyítése.
- Hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve – kialakítani és fejleszteni gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:
 - az egyén tiszteletét
 - a humánus gondolkodást
 - a közösség iránti felelősségvállalást
 - az empátiát
- Mindazoknak az alapvető képességeknek a fejlesztése, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- A gyermekek felelősségérzetének fejlesztése önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- Hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek számára, lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.
- Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- A gyermekek érdeklődésére-, aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés, attitűdalakítás.
- A gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során sajátítsák el az együttélés szokásait, tanuljanak meg figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.
- Az iskolai élet kezdésére megfelelő biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása, sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával:
 - **auditív információk** feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinezetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció),

- **szociális érettség:** érzelmi, akarati élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
 - **pszichikus érettség:** beszédkésztség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.
 - a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítása, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósítása.
- Egyéni fejlesztési tervet készít valamennyi tanköteles korú gyermek esetében, amely tartalmazza a fejlesztési célokat, az elérendő kompetenciákat az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat, ezeket a terveket félévente frissíti, aktualizálja a gyermek fejlődési üteméhez igazítva.

6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekekép

Derűs, kiegyensúlyozott, önmaguk lehetőségeihez mérten, optimálisan fejlődő gyermekek, akik:

- érzelmileg gazdagok, boldogok,
- saját egészségüket értéknek tekintők,
- szülőföldhöz-, városunkhoz kötődők,
- a környezetükben jól tájékozódók- és azt óvók,
- szépre fogékonyak,
- önállóak,
- megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel rendelkezők,
- nyitottak, érdeklődők,
- együttműködők,
- másokat elfogadók,
- kreatívak,
- képesek a liberalizmus és az értelmes fegyelem egyensúlyának normái között élni.

Óvodakép

- Intézményünk a családi nevelés kiegészítője, a család véleményét figyelembevevő, együttnevelő.
- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony a jellemző, nálunk érték az egyén, óvodáinkba a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Az általunk használt személyiségfejlesztő funkciók érvényesítésével az alkalmazott pedagógiai intézkedéseinket az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem illetve nevelési igény figyelembe vételével a gyermekek személyiségéhez, egyéni képességeihez igazítjuk.
- Óvodáink légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő- és teremtő.
- Intézményünk óvodái a helyes életritmus kialakításával megteremtik a feltételeket, a nyugodt, harmonikus, sokoldalú személyiségfejlődésre, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, önismeretük, együttműködésük, akaratuk fejlesztésére, a helyes énkép-, önértékelés-, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkészség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, segíti az integrált és differenciált nevelést, az esélyegyenlőség biztosítását, hátrányok kompenzálását, és a tehetséggondozást.
- A nevelés - fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.
- Óvodáink közvetetten segítik a szocializációt és az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a szabad játék túlsúlyának érvényesítése mellett.
- Tevékenységrendszerünk a személyi és tárgyi környezet segítségével, a bizalom légkörének megteremtésével is hozzájárul a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásához és formálásához.

Pedagóguskép

Programunk olyan pedagógust kíván, aki

- biztosítja minden gyermek számára, a gyermeki jogok érvényesítését,
- szem előtt tartja az intézményben már kialakított, meglévő, értékeink, hagyományaink megőrzését, bővítését, az intézmény népszerűsítését,
- inkluzív szemlélettel alakítja csoportjában a különbözőséget elfogadó viselkedést és magatartást, különös figyelemmel a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítására,

- elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra,
- változatos módszerek és digitális eszközök, anyagok alkalmazásával biztosítja a gyermekek készségeinek és képességeinek kibontakoztatását egyén érési ütemük figyelembe vételével,
- élmény gazdag, derűs, csoport illetve óvodai légkört teremt, ahol biztosítja a gyerekek egyéni és közösségi sajátosságai alapján nevelési célkitűzéseink feltételeit, a tapasztalatszerzés komplex módját,
- felkészült a különböző szociokulturális háttérrel rendelkező családok gyermekeinek fogadása, segítve őket a beilleszkedésben, kultúrájuk és identitásuk megtartásában
- figyel a különleges bánásmódot igénylő gyerekek tudatos, igényeikhez igazodó fejlesztésére, inkluzív pedagógiai szemlélet kialakítására,
- természetet szerető és védő személyiség, és a szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemzi,
- odafigyel a partnereink igényeire, tartalmas kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízatásai alapján közvetett partnereinkkel,
- a családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot
- az intézmény érdekében önként vállalja és végzi a feladatokat, megbízatásokat, a kreatív,- alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete,
- a jó klímájú csapatmunkáért mindent megtesz, képességeihez mértén motiválható a jó színvonalú minőségi munkavégzésre, a tartalmas együttműködésre, kiegyensúlyozott munkakapcsolatokra törekszik,
- emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban minta a gyermek és a szülő számára,
- igényli a szakmai fejlődést, pedagógiai optimizmus jellemzi,
- a gondozás folyamatában is nevel, együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést,
- segíti az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését, az átmenetet,
- használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodai alkalmazására,

- olyan támogató tanulási környezetet alakít ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek.

Szülőkép

Programunk olyan szülőt kíván, aki

- támogató partner és azonosulni tud pedagógiai programunk tartalmával,
- gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe, mégis következetes
- nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével,
- őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal és más, nevelőmunkát segítő szakemberekkel.
- tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját, a szülők különbözőségét,
- minden megnyilvánulásában pozitívan hat a gyermeki viselkedésre, magatartásra.

A székhely, a tagintézmények és a telephely nevelési gyakorlatának speciális alapelvei

Óvoda	Az óvoda egyéni arculata
Székhely	Játékos mozgásos tevékenységekkel az egészséges testi fejlődés elősegítése. Pozitív érzelmi kötődés kialakítása a természet megértésére, szeretetére, védelmére.
Csillagszem Tagintézmény	Vállalják a természet közeli életmód hagyományainak átadását és a természetes, harmonikus viselkedés alapozását gyermekközeli, cselekvésre készítő, pozitív érzelmekre ható ingerek, élmények biztosításával.
Gyermekmosoly Tagintézmény	Az ünnepnapokhoz tartozó jeles napok színvonalas felelevenítésével, a hagyományápolás , a népi gyermekjátékok, népi kismesterségek megismerésével a magyarságtudat erősítése.
Gyöngyszem Tagintézmény	Változatos tevékenységi formák biztosításával, tudatos környezetalakítással, a szabad mozgástevékenység , a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, az egyes gyermek képességeinek figyelembe vételével.
Homokvár Tagintézmény	Az egészséges életvitel megalapozása érdekében a gyermekek mozgásigényének változatos módon történő biztosítása, az egészséges táplálkozással kapcsolatos szokások, ismeretek alakítása.
Kerekerdő Tagintézmény	Komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú, népi játékokra épülő énekes, táncos mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Ehhez kapcsolódik az „Így tedd rá!” mozgásfejlesztő program helyi sajátosságokra történő alkalmazása.

Napsugár Tagintézmény	Nyugodt, otthonos, gyermekközpontú légkörben, a hagyományok, szokások és szabályok kialakításával a mozgás és környezeti nevelés hangsúlyozása.
Nyitnikék Tagintézmény	A hagyományok és környezetvédelmi jeles napok domináns megjelenítésével, a helyi sajátosságok beépítése. Ezen nevelési évtől egyéni arculatunkat gazdagítja minden olyan újszerű lehetőség a hagyományörzésben, kulturális értékeink átörökítésében, amely a hazafiságra nevelésben fontos szerepet tölt be.
Posta utcai Telephely	Kiegyensúlyozott, derűs, a környezet szépségére, értékére figyelő, kommunikálni tudó és szerető gyermekek nevelése.

7. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM CÉLJAI ÉS JELLEMZŐI

Célja:

- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének (érési jellemzőik) szem előtt tartásával, a prevenció, a korai fejlődés tudatos támogatása.
- Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- Az iskolai potenciális tanulási nehézségek megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezése.

Jellemzői:

A program készítője Porkolábné Dr. Balogh Katalin egyetemi docens, pedagógiai szakpszichológus, aki 15 éves kutatói és óvodai gyakorlati munka eredményei és tapasztalatai alapján írta meg szakmailag minősített programját. A szakanyag szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit.

Megítélése szerint az intézményes nevelés alapvető feladata a **kultúra átadása- közvetítése** az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel oly módon, hogy abban az **örök emberi értékek** saját nemzeti kultúránk színeivel gazdagodjanak. Meggyőződése, hogy **a prevencióra, a korai fejlődés tudatos támogatására** szükség van.

Nevelési céljainak megvalósításában alapvetően támaszkodik az óvodás gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, **a mozgásra és a játékra**, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.

Fő feladatai:

1. A harmonikus személyiségfejlesztés – testi, szociális, értelmi
2. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése – prevenciója
3. A művészet eszközeinek felhasználása, a kreatív, érzelemgazdag gyermeki személyiség kibontakoztatásához, az óvodai élet gazdagításához.

Az általunk adaptált Komplex Prevenció Óvodai Program tartalma és feladatai

- **Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.**
- Alapvető feladat az **interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása**, mely egyaránt értendő a gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy értelmes kooperációra alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.
- **Az énkép – önismeret - önértékelés fejlesztése**, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és a teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra (autonómok), hatékonyak (kompetensnek) érzik, észlelik magukat, így önértékelésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.
- **Új attitűdök, értékek, normák kialakítása**
Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önértékelés alapvető szabályait:
 - egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
 - a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció, (igénynívó) alakítása, a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom - értékének alakítása,
 - az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti - életkorban elvárható kontroll erősítése.
- **Az erkölcsi értékek alakítása**, a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül
 - a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a

gyengébb védelme, segítése - saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett - megfelelő értelmezéssel párosulva, s a nevelő személyes példáján keresztül.

• **Az értelmi nevelés feladatai**

A kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei:

- egyre pontosabb, valóság-hű észlelés,
- figyelemösszpontosításra való képesség,
- valósághoz közelítő képzeleti működés,
- reprodukív emlékezet,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

• **A testi nevelés és feladatai**

A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánjuk megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átszövi. A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. Folyamatos odafigyelésével biztosítja a gyermekek komfortérzetét. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A gyermek legalapvetőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi.

Ezért a testi nevelésben fő feladatunk:

- sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása, a gyermek ezirányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása,
- a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése,
- rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása, - testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

Az iskolai, potenciális tanulási nehézségek megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével

A fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk.

- A 3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a **mozgás**.

- A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetők az **értelmi műveletek**, - egyben az önmagunkról kialakított **testséma** is.
- A **mozgás, a finommotorika** célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a **testséma**, a **lateralitás**, a **testdimenziók**, a **térpercepció** alakulását is.

A mozgás szocializációs hatása az alábbi területeken igazolható:

- A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll, az énkontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.
- A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés énképének alakulásához.
- A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én határainak - a mások észlelésének megtanulásához -, végső soron a kooperáció kialakulásához.
- Az enyhébb idegéletteni ártalmak, díszfunkciók rendezésében is a mozgás lehet a kiindulás és adekvát eszköz.
- A gazdag mozgásos tapasztalat a nyelvi szimbolikus leképzéssel segíti a konkrét cselekvéses tapasztalatok beépülését, az absztrakt struktúrák gazdagodását.

A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei

- szervesen illeszkedjen a pedagógiai programba,
- messzemenően építsen a gyermek érzelmi - belső motivációjára,
- lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez,
- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos - következetes alkalmazást igényel,
- az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen,
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve - módszerváltás, vagy teljes elhagyása az ésszerű.

Fejlesztőprogram

Mozgásfejlesztés – tervezetten, szabadidőben, csoportszobában és udvaron egyaránt,

Nagymozgások fejlesztése: célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik. Járás, futás, ugrás, csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban.

Egyensúlygyakorlatok: állás, egyensúlyozó járás, kúszás, Body Roll hengergyakorlatok, forgások, fordulatok során.

Szem-kéz koordináció fejlesztése: babzsákkal, karikával, labdával végezhető gyakorlatok során. **Szem-láb koordináció fejlesztése:** ugrókötéllel, karikával, labdával, ugróiskolával, függeszkedéssel.

Finommotorika fejlesztése: gyurmázás, építőjáték, papírhajtogatás, puzzle-játék, minta kirakás lyukas táblán, vágás, „papír-ceruza” feladatok, kéziszergyakorlatok során.

Testsémafejlesztés – főleg játékidőben, illetve a különböző tevékenységi formák tartalmi részeibe beépítve

A testrészek ismerete: önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal, tevékenységek a testrészek megismerését célozva, meghatározott testrészekre koncentráció.

A test személyi zónájának alakítása:

Az „oldalasság” felfedeztetése.

A test elülső és hátulsó részeinek megismertetése.

A test függőleges zónájának megismertetése.

Az előző (1., 2., 3.) gyakorlatok elvégzése becsukott szemmel.

Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása.

A testfogalom fejlesztése a testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak.

Játékos gyakorlatok: megnevezett testrészekhez funkciót rendelni.

A funkció megemléke után felismerni a testrészt: lokalizálni, megmutatni önmagán és másokon, megszámolni.

Képen, rajzon felismerni az egyes testrészeket, a hiányzókat megnevezni.

Részekből összeállítani az emberfigurát, testrészeivel együtt.

Az egyes testrészek fejlesztése fej, törzs, karok, ujjak, lábak és lábujjakra alkalmas mozgásokkal.

Észlelésfejlesztés (percepció) – valamennyi tevékenységi forma és szabad játék során folyamatosan történik.

A vizuális (látás) fejlesztés érdekében az olvasás a jól funkcionáló balról jobbra irányuló szemmel követés és a finom szemmozgás ellenőrzésének függvényeként alakul. Célszerű, hogy a gyermekek gyakorolják a szemmozgás kontrollját. Ezért a szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése szükséges, és a szem fixációs működésének erősítése: Vizuális zártság - egészlegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik?

Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt először, mi következik?

Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása.

Vizuális helyzet - pozíció felismertetése.

Vizuális memória fejlesztése.

Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése érdekében a lehető legtöbbféle alak-forma-méret motoros kialakítására törekszünk:

Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében.

Adott vizuális minta kirakása: forma, méret, szín szempontjából.

Minták rajzolása, festése.

Részekből különböző alakzatok összerakása.

A tapintásos - sztereognosztikus - észlelés fejlesztése érdekében alkalmazzuk a következőket:

Az alapvető gyurmázási technikák.

Különböző formák, méretek alakítása minta után.

Különböző formák, méretek megváltoztatása.

Ritmikus sorminta készítése, a minta folytatása.

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése történhet:

Behunyttal szemmel a gyermek bizonyos mozgásokat végez az óvodapedagógus segítségével.

Hátára rajzolt formát kell mozgással megismételni, képi formáját felismerni.

A térészlelés - térbeli viszonyok felismerésére alkalmas fejlesztő feladatok:

Az alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével.

Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal.

A téri viszonyokat jelentő verbális kifejezések megtanítása.

A hallási észlelés (auditív) és a hangzási analízis-szintézis fejlesztése érdekében figyeljünk a természet hangjaira!

Az óvodapedagógus által bemutatott ritmus letapsolása vagy lekopogása.

Ritmusvisszaadás csukott szemmel.

Mondjunk olyan szavakat, amelyek azonos hangzókkal kezdődnek, pl. baba, bögre, stb.

Hány szót tudsz felsorolni, melyek úgy kezdődnek: ma..., te..., si..., stb.

A keresztcsatornák fejlesztéséért végezzük a **vizuális-tapintásos** interszenzoros működések fejlesztését:

Tapintással exponált (felismert) tárgyat kell keresnie a vizuális mintákban,

Vizuálisan felismert tárgyat mintául véve, ki kell keresnie tapintással az „érzékelő zacskóból”.

Egyre finomabb különbségek felismertetésével gyakoroljuk a kétféle ingermodalitás átfordítását.

Vizuális-auditív interszenzoros működés fejlesztése:

Mutassunk a gyerekeknek ismert tárgyakat, állatok képét, különböző hangforrások vizuális képét, és a megszólaltatott hanganyagban ismerje fel az adott hangforrás képét.

„Figyeljünk a hangokra!” A hallott hanganyaghoz keresse a hangforrást, „minek a hangja?” (társak megszólaltatása, hangjukról felismertetés)!

Auditív memória fejlesztése: dallamtöredék megismételtetése, különböző hangok megismételtetése, majd a hangforrás kerestetése.

Vizuális kinezetikus interszenzoros működés fejlesztése:

Bekötött szemű gyermek kezével formát rajzoljon a levegőbe és a hátára rajzolt formát felismerje a vizuális mintában.

Mozgásos élményanyag, forma felismerése vizuális mintában, verbalizálva a formát.

Vizuális-kinezetikus megközelítés a későbbiekben a betűk vagy szavak közötti finom különbségek megfigyeltetésére is használható.

Hallási-tapintásos interszenzoros működés fejlesztése:

A gyermekeknek elmondással jellemezni kell azt a tárgyat, amit tapintás útján felismert és azonosított, vagy meg kell találnia tapintás útján azt a játékot vagy alakot, amit egy másik személy jellemez.

A szem-kéz koordináció fejlesztése:

A szem - kéz koordináció fejlesztésének finommotoros kontroll fejlettségével való összefüggését a Mozgásfejlesztés című fejezetben is tárgyaltuk. A következő szemmozgáshoz szükséges tevékenységekről pedig a percepció fejlesztésénél beszéltünk. Számos gyermek úgy érkezik az iskolába, hogy ezek a készségei megfelelően fejlettek ahhoz, hogy képes legyen alakok lemásolására, egyszerű képek rajzolására és festésére, s talán még ahhoz is elég fejlettek ezek a készségek, hogy elkezdjen írni tanulni. Fontos tehát felmérnünk, hogy melyik gyermeknek van szüksége ilyen jellegű fejlesztésre.

Verbális fejlesztés - a gyermek bármely tevékenységéhez köthető

A tárgyak megnevezése bárhol a lakásban, az óvodában és a közvetlen környezetben, ruházat, testrészek, cselekvések mind-mind segíthetik a fejlesztést.

A mindennapi tevékenységek során **ismerkedés térbeli viszonyokkal**, irányokkal, helyzetekkel, idővel.

A játékeszközök használata során **osztályozhatnak** az alapformák, alapszínek, méret, hasonlóság, különbség, ellentétesség szerint.

8. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI ÉS AZOK TARTALMA

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja

Éves munkaterv/Éves beszámoló

(Aktuális szervezési – tanügy igazgatási feladatok és azok megvalósításának eredményei.

A pedagógiai program éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelése, tervezése.

A tagintézmények, telephely – csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése és megvalósításának eredményei.)

Eszterlanc Északi Óvoda Tagintézményeinek és Telephelyének nevelési sajátosságai

(A helyi nevelési gyakorlat éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelés tervezése.

A csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése.)

Eszterlanc Északi Óvoda munkaközösségeinek terve és beszámolója

(Feltáró – elemzőmunka, kiemelt pedagógiai megfigyelések, bemutatók, előadások, ellenőrzések, értékelések tervezése és megvalósításának dokumentumai.)

A gyermekcsoportok nevelési, tevékenységi programja

- szokás- és szabályrendszer tervezése időkeretben
- eseményterv, programterv tagóvodánkénti tervezéssel
- a tevékenységi rendszer fejlesztési terve

A gyermek fejlődésének nyomon követése az Ovikréta felületén

(Egyéni fejlettséget diagnosztizáló mérések, tényfeltáró, helyzetelemző és a fejlesztési feladatok tervezését elősegítő dokumentum.

Csoportnapló, jelenléti ív, egyéb dokumentumok az Ovikréta felületén

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás

TÉR dokumentumok

(Teljesítménycélok rögzítése és a megvalósítás dokumentumai az Ovikréta felületén)

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

9.1. Az egészséges életmód alakítása (egészségfejlesztési program)

Az egészséges életmód iránti igény kialakítása már óvodában nagy felelősséget ró az intézmény dolgozóira. Az életmódváltozásokkal együtt járó jelenségek, a mozgásszegény életmód, a nem megfelelő minőségű és mennyiségű étkezés arra késztet bennünket, hogy kiemelt figyelmet fordítsunk az egészségfejlesztésre.

Cél:

- **A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos mozgás, játék) a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével.**
- **Az egészséges életvitel igényének megalapozása.**
- **A testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.**
- **Egészséges táplálkozási szokások** - különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, valamint a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése -, **a kulturált étkezési magatartás kialakítása.**
- **Az életvezetési készségek fejlesztése**, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- **A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes és biztonságos környezet**

megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások, valamint a környezettudatos magatartás alakítása.

- **A betegségek megelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.**

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az összerendezett, harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgás tudatos használata az élettani pedagógiai, pszichológiai hatások elérésére.
- A testi szükségletek és mozgásigény rendszeres kielégítése, testi képességek fejlesztése.
- Megfelelő terhelés és edzés, figyelembe véve az eltérő fejlettséget és életkori adottságokat.
- A gyermek mentálhigiénéjének megőrzése, az egészséges életmód, testápolás, kulturált étkezés, öltözködés, pihenés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása minta alapján, gyakorlással.
- A mozgásigény kielégítése a szervezet edzése játékkal, szabad mozgással, szervezett testneveléssel, egyéb sokmozgásos tevékenységekkel.
- Kisebb testi rendellenességek korrekciója, láb- és testtartásjavító tornával.
- A lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kialakítása, elsajátítása. (egészséges napirend gyakorlása, stressz hatások kompenzációja, integráció megvalósítása, normatartás elsajátítása)
- A személyi higiéniére nevelés, az önálló testápolásra, fogmosásra, étkezésre, öltözködésre, betegségmegelőzésre való képesség fejlesztése, minta alapján, gyakorlással, az egyéni bánásmód érvényesítésével.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése különböző programok segítségével. (zöldség és gyümölcsnapok, közös saláta és gyümölcsturmik készítés, szülők bevonása)
- Az adott korosztálynak megfelelő életritmus kialakítása, melyben biztosítottak a változatos tevékenységformák és az egészséges - biztonságos környezet feltételei.
- A gyermekek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával.
- A gyermekbalesetek, sérülések megelőzése, a tilos és elvárható magatartásformák megismertetése, megfelelő balesetmentes környezet biztosításával.
- A gyermekek egészségének védelme, fejlődésükhöz egészséges környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Prevenciós és korrekciós, testi - lelki - nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek

bevonásával.

- A hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének nyomon követése, szükség esetén egyéni fejlesztéssel képességeik kibontakoztatása szakember igénybevételevel.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára, lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelés tartalma

- Az egészség megőrzése, a szokások kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk: a testközelséget, a pszichés és szociális harmónia megteremtését, a gyermeki szükségletek kielégítését, komfortérzetük biztosítását.
- A **helyes életritmust** fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a család bevonásával próbáljuk eredményesen kialakítani.
- A gyermek óvodába lépésekor **anamnézis űrlap kitöltését kérjük a szülőktől/törvényes képviselőtől**, mely tájékoztatást ad számunkra a gyermek mozgás és beszédfejlődéséről, a család szociokulturális háttéréről, a nevelés jellemzőiről, az egyéni sajátosságokról, aktuális fejlettségéről.
- Az óvodába lépés után folyamatos megfigyeléssel tárjuk fel az egyéni sajátosságokat.
- Igyekszünk a lehető legrövidebb időn belül megismerni a gyermekeket.
- **A nevelést egyénre szabottan tervezzük-, végezzük- és értékeljük.**
- Az óvodába lépés időszakát az ölbeliség jellemzi. Ekkor ismerkedik meg a gyermek a csoportjával, más csoportokkal, az óvoda dolgozóival, az óvoda egyéb helyiségeivel. A **folyamatosan történő beszoktatás, a szülő, és mindkét óvodapedagógus együttes jelenléte** az első napokban megkönnyíti a gyermek beilleszkedését az új közösségbe.
- Az egészséges életmód egységes kialakítását az óvodai szokás-, szabályrendszer és a családok szokás-, szabályrendszerének összhangjával biztosítjuk. Az óvodai életre való ráhangolás igazodik a család igényeihez, a gyermek reakcióihoz. Az egyéni igényeket, otthonról hozott szokásokat figyelemmel kísérjük, megértő elfogadó magatartásunkkal segítjük – a közösséghez történő alkalmazkodás keretein belül.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is befogadjuk és igyekszünk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

9.1.1. Gondozás

- A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van. Az óvodai nevelés mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A gondozás a gyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.
- A gondozás alapja a gyermek – felnőtt pozitív kapcsolata, amely által nyugodt légkörben lehetőség nyílik a gondozási teendők közvetítésére. Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele **az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat.**
- A higiénés teendők végrehajtásához szeretetteljes, nyugodt, derűs légkört biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek eltérő egyéni helyzetét, szükségletét, életkori sajátosságait, otthoni szokásait. A segítség során a gondozás és szeretet megnyilvánulását éreztetjük minden gyermekkel.
- Megkülönböztetett figyelemmel, gondoskodással vesszük körül a gyermekeket, mivel a gyermekekkel foglalkozó szakember (óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens) szavai, tekintete, hangsúlya, mozdulatai, gesztusai gondozás közben is figyelmet, elfogadást kell, hogy közvetítsenek.
- Ebből adódóan megszabadítjuk a gyermeket a kellemetlen érzésektől (pl. szomjúság, fázás, izzadás, fájdalom stb.).
- Az óvodai élet minden mozzanatában az óvodába érkezéstől, játékban, étkezésnél, WC használatnál, séta alkalmával, udvaron, pihenés alatt, stb. – mérlegeljük, hogy az adott fázisban a gyermek egészsége, testi épsége mennyire védett, és az adott helyzetben, mennyiben szolgálja a testi – lelki, szociális egészséget.
- Napközben különös figyelmet fordítunk az önkiszolgálásra, biztosítjuk a gyermekek számára a saját, jellel ellátott használati eszközöket, melyek megfelelő méretűek és szükség szerint elérhetőek. (pl. törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, egyéni tornafelszerelés, saját váltócipő, váltó ruha, alvópárna, lepedő, ágynemű)
- Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk.
- Az öltözködést, a kulturált étkezési szokásrend kialakítását, az önálló testápolást az egyéni fejlettségtől függően mindaddig gyakoroltatjuk, amíg nem biztosak a szokások sorrendjében.
- A segítséget mindig szóbeli magyarázattal kísérjük, ha a gyermek valamit nem jól végez, nem marasztaljuk el, hanem a sikertelenül végzett műveletet újra bemutatjuk.
- Figyelünk a gyermekek legkisebb fejlődésére és ezen a téren is velük örülünk.

- A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése folyamán nagyon fontosnak tartjuk az önállóságra neveléssel kapcsolatos elveink követését, a segítségnyújtás megfelelő időpontját és mértékét.

9.1.2. Testápolás

- A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.
- A személyi higiénés önkiszolgálásban maguk a gyermekek is aktívan részt vesznek, ezt minden felnőtt azonos módon következetesen gyakoroltatja.
- Hozzászoktatjuk a gyermekeket, hogyha a kezük piszkos lesz, maguktól menjenek kezet mosni, valamint WC használat után és étkezés előtt.
- A gyermek megtalálhatja a jelét az öltözőben, a csoportban, a törölközőn, a fogmosó felszerelésén, a fésűjén.
- Minden gyermekkel megismertetjük az óvodánkban használt tisztasági eszközöket, azok használati módját.
- Tisztálkodási eszközeit jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezük el.
- Mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében.
- Természetesen a kisebbeknél több segítséget nyújtunk, de a rendszeres gyakorlás során arra törekszünk, hogy ez a készség kialakuljon a gyermekekben, és önállóvá váljanak.
- Megismertetjük a gyerekekkel a helyes fogápolás módját, a fogápolási eszközök állapotát, tisztaságát folyamatosan ellenőrizzük, szükség esetén cseréjét jelezzük a szülők felé.
- Állandó helyet alakítunk ki a tiszta és elhasznált papír zsebkendőnek.
- A gyermekeket szükségleteik jelzésére és azok bármikor történő kielégítésére szoktatjuk.

9.1.3. Öltözködés

- Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is.
- A helyes öltözködés során felhívjuk a figyelmet a kényelmes, **réteges öltözködés** biztosítására, amely óv a sérüléstől, biztosítja a testszellőzését, ugyanakkor tiszta, esztétikus. Hangsúlyozzuk a megfelelő cipő használatát is, amelynél fő szempontunk, hogy kényelmes, a sarok részt jól támasztó, saját, jól szellőző, hajlékony talpú, biztonságos, csúszásmentes legyen.
- Öltözködés során fokozatosan alakítjuk ki azt az önállóságot, hogy a mindenkori hőmérsékletnek megfelelő ruházatot vegyenek fel.

- A gyermekek önállóságának fejlődését elősegítjük a sorrendiség és szükséges technikák gyakoroltatásával. Figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, öltözködési tempójukat.
- Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a dajka példáját, megjelenését.
- Az öltözőben található a jellel ellátott zsák, vagy polc, szekrény, stb., melybe a szülők váltóruhát, váltócipőt helyezhetnek el.

9.1.4. Étkezés

- A gyermekek fejlődésének érdekében igényük szerint nagy figyelmet fordítunk a korszerű táplálkozásra, az étkezési ritmus, a kulturált étkezés szokásainak kialakítására, erősítésére.
- A gyermekek részére **napi háromszori étkezést biztosítunk**, az étkezések közötti legalább két – három óra betartásával.
- A gyermekélelmezést biztosító partner az OÉTI táplálkozás-egészségügyi ajánlása szerint biztosítja az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálékot.
- Igyekszünk **új ízekkel**, az ételek nevével, egyszerűbb ételek elkészítésével megismertetni a gyermekeket (az egészségügyi előírásokat betartva).
- Ösztönözzük a gyermekeket a zöldségfélék, gyümölcsök, főzelékek, rostokban gazdag, gabonapehellyel dúsított kenyér fogyasztásának megszerettetésére.
- **Zöldség- és gyümölcsnapok** beiktatásával formáljuk a szülők és gyermekek szemléletét. A gyermekek maguk is részt vesznek a gyümölcs- és salátatálak elkészítésében, így lehetőség adódik arra, hogy számukra eddig szokatlan ízekkel és azok elkészítési módjával is megismerkedjenek.
- A gyermek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban nagy egyéni különbségek vannak, hangsúlyozzuk, hogy a kisétékű gyermek nem étvágytalan!
- Éppen ezért nem kényszerítjük valaminek az elfogyasztására, de figyelünk minden egyes gyermekre, az étvágytalanra és falánkra egyaránt. Az étkezési szokásokat, érzékenységet megismerve, tapintatosan ösztönözzük az ételek elfogyasztását.
- Étkezések alkalmával egyszerre csak kis ételmennyiséget teszünk a gyermekek tányérjára, ha azt elfogyasztották kapnak újra, a gyermekeket is arra szoktatjuk, hogy egyszerre csak kis mennyiséget vegyenek a tálból.
- Az ízlésesen terített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre készítet, ennek érdekében biztosítjuk a kulturált étkezés, az ízléses terítés feltételeit. (terítő, evőeszköz /kanál, villa, kés/, dupla tányér, pohár, szalvéta, kancsó, tál). Az előkészületekbe bevonjuk a gyermekeket önkiszolgálás, illetve naposok részvételével.

- A gyermekek szükségleteinek megfelelően **egész nap biztosítjuk a folyadékot.** (víz, gyógytea, gyümölcstea, gyümölcslé)
- A kés, villa használatával fokozatosan ismerkednek meg a gyerekek.
- A napi tápanyagszükséglet kiegészítése végett és változatosság érdekében **rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodai étrendről.**
- A vallási, valamint egyéb okból (például: vegetáriánus, az eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk. A különféle táplálékallergiás gyermekek megfelelő étkeztetését a konyha dolgozói biztosítják.

9.1.5. Mozgás

- A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség, melyet a programban biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet működését.
- A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását.
- A rendszeres örömmel végzett mozgással a gyermekeket egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adhatunk a szülőnek is. Ezért alkalmanként a szülőkkel együtt mozgásos programokat szervezünk.
- A megfelelő balesetveszély elhárítása után szorgalmazzuk a mezítlábas tevékenységeket a csoportban és a szabadban is. A csoportban is biztosítunk olyan egyenetlen felületeket, ahol a mezítlábas edzéssel a lábstatikai rendellenességek megelőzését, illetve korrigálását segítjük. A nyári udvari élet idején is **teret engedünk a mezítlábas járásnak** homokban, kavicsban és fűben.
- Szűrővizsgálatok igazolják, hogy igen magas azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél valamilyen tartás rendellenesség (pl. lúdtalp) fordul elő. Mindezek megelőzésére illetve helyreállítására a gyógytestnevelés egyes speciális hatású gyakorlatait alkalmazzuk. Mikrocsoportos szervezeti formában, szakképzett nevelő irányításával preventív tornát alkalmazunk a kisebb testi rendellenességek korrekciójára.
- Napirendünkben **nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban való tartózkodásra.** A mindennapi szabad mozgásokhoz biztosítjuk a megfelelő mozgásfejlesztő szabadtéri játékokat, speciális mozgást igénylő játékszereket:
 - gyűrű, kötélletra, rézsútos letra, mászóakák, csúszdák, egyensúlyérzék fejlesztők,
 - különböző méretű labdák, kosárlabdapalánk, röplabdaháló, foci kapuk, tollas labda, szivacs labdák.

- A gyerekeket életkori szintjüknek megfelelően megismertetjük a mozgásos játékeszközök biztonságos használatával.
- Az eszközöket megfelelő felügyelet mellett, egyéni képességeik és bátorságuk szerint használják a gyermekek.
- Alkalmoszerűen a csoportszobákban a különböző egyensúlyérzék fejlesztő eszközöket használjuk, pl. billenő rács, egyensúlyozó kígyó, egyensúlyozó tölcser, gumiasztal, stb.
- Gyermekeink az életkori sajátosságból fakadó természetes testhelyzetekben tevékenykedhetnek. (szőnyegen hasalva építkeznek, autóznak, mesekönyvet nézegethetnek)
- Lehetőséget biztosítunk a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére, játékos sportversenyekre.
- A spontán mozgások lehetőségeit **kirándulások, séták** alkalmával is kihasználjuk. (dombra fel-és lefutás, gurulás, erdei tornapálya, stb.)
- A mozgásfejlesztés lehetőségei:
 - szervezett mozgástevékenységen belül,
 - a szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben
 - mindennapi mozgás,
 - differenciált mozgástevékenység során.
- A mozgásos tevékenységeknek játékos mozgásoknak mind a teremben, mind a szabadlevegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
- Az egészségmegőrzés érdekében fontos, hogy gyermekeink edzettek legyenek, ezért évszaknak és időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a friss levegőn, ahol futkározhatnak, mozoghatnak, kerékpározhatnak, rollerezhetnek. Tapasztalataink igazolják, hogy a mozgásos program alkalmazásával nő a gyermekek ellenálló képessége.
- Szeptembertől májusig terjedő időszakban az időjárástól függően fokozatosan növeljük a szabad levegőn eltöltött tevékenységek idejét, amely a gyermekek mozgásában és egészséges életmódra nevelésében döntő szerepet játszik.
- Sáros időben is lehetőséget adunk a szabadtéri játéokra, légfürdőzésre az udvarok betonos területén.
- A változékony időjáráshoz az öltözettel is igazodva (gumicsizma, esőkabát) közvetlenül tapasztalhatják, érzékelhetik gyermekeink az évszakok változását.
- Kihasználjuk az évszak adta lehetőségeket, a nyári időszakban a nap- és légfürdőzés mellett a pancsolást is biztosítjuk, azonban a pancsolás önkéntességét tiszteletben tartjuk és az egyéni érzékenységet figyelembe vesszük.

- Fontosnak tarjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást, mert ezzel is a gyermek szervezetének ellenálló képességét növeljük.
- A téli hónapokban a szánkózással, hógolyózással, korcsolyázással egészítjük ki a gyermekek edzési lehetőségeit.
- Gondoskodunk arról, hogy a szabadban minél többet mozogjanak és idejüket egészséges játékkal, vagy egyéb hasznos tevékenységekkel töltsék a gyermekek.
- A mindennapi mozgásigény kielégítéséhez változatos, „sokmozgásos” lehetőségeket szervezünk.

9.1.6. Pihenés, alvás

- A nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket – elalvás előtti szellőztetéssel, meséléssel, dúdolással, bensőséges emocionális kapcsolattal – biztosítjuk.
- A pihenéshez biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket (saját ágynemű, „alvókák”), a nyugodt alvást segítő légkört (mese, halk zene).
- A gyermekeknél az eltérő alvásigényeket figyelembe vesszük.
- Megengedjük, hogy a hozzájuk érzelmileg közelálló tárgyakat, játékokat bevigyék az ágyba, így a kevésbé fáradékony gyerekek is nyugalomban töltik a pihenés idejét.
- Az iskolába készülő gyermekek pihenésre fordított idejét a nyári hónapokban lecsökkentjük, ezzel készítjük őket elő a kisiskolások napirendje szerinti életre.

9.1.7. Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet

- Az egészséges életmód jó szokásainak megalapozása egyben a gyermekek megóvását is segíti.
- Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a gyakori szellőztetést, portalanítást, fertőtlenítést, a gyermekek bevonásával a környezet tisztántartását.
- A környezetalakításnál törekszünk a családi, ízléses, biztonságos feltételek megteremtésére.
- Eszközeink, bútoraink megfelelnek a gyermekek testméretinek, biztonságosak, lehetővé teszik a játék – és mozgásigényük kielégítést.
- Óvodáink belső tereinek kialakítását az egyszerűség, a célszerűség jellemzi.
- Tágas, világos csoportszobáink esztétikusan, gyermekméretű bútorokkal berendezettek.
- A játékszereket nyitott polcokon, a gyermekek számára jól látható, elérhető helyeken tároljuk.
- A csoportokban kisebb kuckókat, galériát alakítottunk ki, ahová visszavonulhatnak a gyerekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja.

- Babaszobáink, babakonyháink „igazi” kis háztartási eszközökkel felszereltek.
- A mesesarokban alacsony polcon találhatók a könyvek, amelyeket tetszés szerint nézegethetnek.
- Esztétikus, parkosított, udvaraink sokféle lehetőséget nyújtanak a változatos tevékenységekhez.
- A szabad mozgás lehetőségét a természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő játékokkal biztosítjuk.
- Udvaraink nagy része füves terület, de megtalálható a homokos és szilárd burkolatú, árnyékos és napos rész is.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket felnőtt gondozásával elkülönítjük mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek.
- A fertőzések terjedését fokozott odafigyeléssel, edzéssel, szellőztetéssel, a személyes holmik használatával, a higiéniai szokások fokozottabb betartásával igyekszünk megakadályozni.
- Fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását felvilágosító előadásokkal, figyelemfelkeltő írásokkal.
- A baleset elkerülése érdekében biztosítjuk a személyi, tárgyi feltételeket, a gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Minden nevelési év kezdetén valamint kirándulások előtt és egyéb esetekben szükség szerint minden óvodai csoportban - a gyermekek életkorának megfelelően – ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát.
- Dolgozóinknak az előírásoknak megfelelő ruha és cipő használata kötelező.
- A felnőtt dolgozók feladata, hogy igényes legyen megjelenésük, viselkedésük, igyekezzenek követésre méltó modellt nyújtani, jó benyomást kelteni mind a gyermekekben, mind a szülőkben. Ez ugyanis nemcsak az esztétikai nevelést, de a szülők bizalmát is alapvetően befolyásolja.
- Az ünnepek előtt a külső megjelenítésre kiemelt figyelmet fordítunk. Az ünnepi érzelmek és az ünnepi hangulat erősítését az egész óvodában megjelenő dekorációval is fokozzuk.

A fejlődés várható jellemzője óvodáskor végére:

- A testápolási teendőket a szokásoknak megfelelően, önállóan, felszólítás nélkül végzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, óvják, rendben tartják és helyére teszik azokat.
- Készség szintjén kiszolgálják magukat, ismerik az eszközök rendeltetésszerű használatát.
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Tevékenységüket – egyéni fejlettségükhöz mérten – meg tudják fogalmazni.

- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
- Érzékelik a természetben végezhető sportok, túrák, edzések jótékony hatását, szervezetük fejlődésére, egészségük megőrzésére.
- Megismerik saját igényeiknek, képességeiknek korlátait, fejlődnek személyiségvonásaik, (önfegyelem, kitartás, tolerancia) testi képességeik.
- Az egészség, mint érték, beépül a személyiségükbe.

9.1.8. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, esetleg mentőhívás) a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl. kerékpár, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képalvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- tilos és elvárható magatartásformák.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.

Az ismertetés ténye az Ovikréta felületén található csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az orvosi szobában vagy irodában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

9.1.9. Az óvodai élet megszervezése

Napirend

- Óvodáink reggel 6.30 órától fogadják a gyerekeket, így óvodapedagógusaink reggel rugalmas munkakezdéssel dolgoznak.
- **Rugalmas és folyamatos napirendünk** biztosítja a gyermeki szükségletek kielégítéséhez a közös élményekre épülő tevékenységekhez szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvónők alakítanak ki a helyi adottságok, igények, lehetőségek, a gyermekek egyéni, életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek életkorának megfelelő **optimális életritmus kialakítására törekszünk**, így az óvodai napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, szabályozzák tevékenységeit, ritmust adnak napjainak. Mindezek kihatnak életfolyamataira, érzelmi biztonságára is. Felkínálunk tevékenységeikhez egy olyan rugalmas időkeretet, amihez életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően fokozatosan megtanulnak majd alkalmazkodni.
- A **napirend biztosítja a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek megvalósítását**, mely növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta **összesen 45 perces időkeretben**, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket, a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
- A gyermekek az elkezdett tevékenységüket mindaddig folytathatják, amíg motiválja őket maga a tevékenység, amíg szívesen végzik azt. Ezáltal az adott tevékenység garantáltan fejlesztő hatású lesz a kisgyermek számára.

A napirendben legtöbb időt a szabad játékra biztosítunk.

- Az évszakokhoz igazodva az óvodák sajátosságait figyelembe véve, a gyermekek fokozott mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg a csoportok napirendjét.
- A folyamatos tízóraizás is megköveteli az alapvető higiénés szabályokat, mely a szokás és szabályrendszerük egyik fontos momentuma.

- Kézmosás után a dajka segítségével esztétikusan megterítik az asztalt, és csak ezután ülhetnek le tízórazni.
- Az ebéd elfogyasztása ugyanabban az időben, minden gyermek számára egyszerre történik.
- Az uzsonna szintén folyamatosan történik, illeszkedik a délutáni tevékenységek folyamatába. A folyamatos napirend rugalmassága lehetővé teszi, hogy egyéni tempó-, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket, így nincs várakozás, nincs siettetés.

A program ajánlott napirendje

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG
6.30 – 12.00	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, beszélgető percek, részképességek fejlesztése, folyamatos tízórai, kötött és kötetlen tevékenységek szervezése, növekvő időtartamú (5–45 perces) csoportos foglalkozások, testápolás, séta, kirándulás, játék az udvaron
12.00 – 13.00	Testápolási tevékenységek elvégzése, ebéd, készülődés a pihenéshez
13.00 – 15.30	Csendes pihenő, egyéni szükséglethez igazodó ébredés, testápolás, folyamatos uzsonna
15.30 – 17.30	Játék a csoportban vagy a szabadban, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

9.1.10. Heti rend

A heti rend biztosítja a folyamatosságot, rendszerességet, fokozatosságot, tudatosságot megvalósítását.

Heti tervezés szempontjai:

- A gyerekeknek naponta szükségük van a szervezett játékos, mindennapos mozgásra.
- Heti egy alkalommal kerül sor kötött formájú mozgásos tevékenységre. A témahetekben komplex módon jelenjenek meg a tevékenységformák.
- A tervezésben tükröződjön az adott évszak nyújtotta élményanyag, a hagyományok, ünnepek, a gyermekekhez közel álló események, témák, melyek többhéten keresztül ismétlődhetnek.
- Naponta legyen lehetőség éneklésre, vizuális tevékenységekre, verselésre, mesére a választhatóság elve szerint.

- A gyerekeknek megadjuk a lehetőséget, hogy a megkezdett témát kedvük szerint folytathassák.
- A spontán érés és a tudatos fejlesztés helyes arányának megtartása mellett kötetlen és kötelező foglalkoztatási formának is helyt adunk.
- A heti terv elkészítéséért az adott csoportban dolgozó óvodapedagógusok a felelősök.

9.1.11. Nyári terv

Az időjárás figyelembe vételével arra törekszünk, hogy a gyermekek szinte az egész napjukat a szabadban tölthessék.

Szabadon választható tevékenységek

- Napfürdőzés
- Szervezett mozgásos játékok, torna
- Játék a homokkal, vízzel
- Élmények, "kincs" gyűjtése, a gyűjtött anyagból barkácsolás
- Munka jellegű tevékenységek; udvari/kerti munka
- Természetes környezetben történő tapasztalás
- Környezeti változások megfigyelése
- Illemszabályok gyakorlása
- Kuckózás, mese
- Énekes-, verseny és labdajátékok
- Vizuális technikák

A gyermeklétszám csökkenése miatt, a gyermekcsoportok összevontan működnek. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy más környezethez alkalmazkodjanak, más személyeket, társakat ismerjenek meg és fogadjanak el.

A pedagógus is új helyzetbe kerül, nagyobb toleranciára, empátiás reagálásokra, ötletgazdagságra van szüksége. Az óvodapedagógus feladata, hogy ne hagyja unalmassá válni a mindennapokat.

Kínáljon a gyerekeknek élményszerű tevékenységeket, sok alkalmat a természettel való közvetlen találkozásra. Kapjon nagy hangsúlyt az egyénenkénti foglalkozás. A különböző fejlettségű, életkoruknál fogva is más képességű és terhelhetőségű gyermekekkel való differenciált foglalkozás, az egyéni szükségletek tiszteletben tartása.

Egészségnevelési és megóvási tennivalóink:

000052

- Bőséges folyadék biztosítása egész nap folyamán szellőztetés
- Az időjárási viszonyok figyelembe vételével árnyékos hűvös játékhelyek biztosítása
- Napfürdőzés - fürdőzés szabályainak betartása (naptej, fejfedő, megfelelő ruházat)

9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi, a közösségi nevelés biztosítása során figyelembe vesszük, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, magatartására az érzelmi vezéreltség a jellemző.

Cél:

- A gyermekek biztonságérzetének, önbizalmának erősítésével a társas kapcsolatok elősegítése, pozitív személyiségjegyek megerősítése.
- A gyermekek erkölcsi érzelmeinek, tulajdonságainak alakítása, erkölcsi értékrendjük megalapozása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségeket elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A gyermekek személyi és tárgyi környezetéhez való érzelmi kötődésének kialakítása.
- A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.
- Szociális érettség alakítása, az iskolába lépéshez.

Feladat:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, modellértékű, befogadó attitűd, családi légkör megteremtése az óvodakezdéstől az óvodáskor végéig, melyben a közös élmények, tevékenységek során a társas kapcsolatok úgy alakulnak, hogy a gyermekek elfogadják és tisztelik a különbözőségeket.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, megerősítése gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt között.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Közös élményekkel, komplex tevékenységekkel a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal a gyermekek erkölcsi- és akarati tulajdonságainak erősítése; az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a gondoskodás, felelősségvállalás, óvás, védelem, az önállóság, az önfegyelm, a kitartás, a feladattudat, a szabálytudat igényének megalapozása.
- Tudjon rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- A természeti – társadalmi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése, önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A gyermek nyitottságára építve segítse a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.
- A különféle problémákkal küzdő gyermekek támogatása abban, hogy szorongásaikat, félelmeiket játékokban és más tevékenységekben kiélhessék.
- A peremhelyzetre sodródó gyermekek segítése, hogy önmagukat el tudják fogadni, illetve mások is elfogadják őket.
- Olyan feladatok adása a gyermekeknek, melyekben felelősségérzetük megerősödhet, fokozódik magabiztosságuk, önbecsülésük.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A nevelés tartalma:

- A **pszichohigiénés nevelés** feltételeit elsősorban a gyermek biztonságérzetének megteremtésével, személyiségének szabad kibontakoztatásával, a harmonikus társas kapcsolatok alakításának elősegítésével valósítjuk meg.
- A szülők nyílt óvodai rendezvények, családokkal közös programok alkalmával betekinhetnek az intézmény életébe még a beiratkozás előtt.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerjék meg az óvodát. A szülők fokozatos időcsökkenéssel vesznek részt ebben a folyamatban a gyermek egyéni igényei szerint (lehetőleg maximum két hét alatt). Így betekinhetnek az óvoda

szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük a gyermek számára az új környezet elfogadását. A szülők elmondása alapján megismerkedünk az otthon kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülőkkel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.

- Az óvodába érkező gyermekkel megismertetjük a csoportszobát, udvart, kiszolgáló helyiségek elhelyezkedését, funkcióját, rendjét, hogy biztonsággal tájékozódhassanak, mozoghassanak.
- Az **óvodapedagógusi modell** fontos szerepet játszik abban, hogy a gyermekek elfogadják eltérő képességű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan magatartásjegyek alakulnak ki bennük, mint a segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.
- Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.
- Óvodáinkban egyaránt megtalálhatók életkorilag heterogén és a szülők többsége által preferál homogén, valamint részben homogén csoportok is.
- A nagyobb gyermekeket bevonjuk a kicsik beilleszkedésének segítésébe, felkészítjük őket a csoportba érkező új gyermekek fogadására. Különös hangsúlyt fektetünk erre a családi légkör megteremtésének érdekében. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéniségét, fejlettségét, tempóját, szokásait és ennek megfelelően egyénre szabottan végezzük feladatainkat. Az első perctől személyes kapcsolattal, mesével, dallal, ölbeli játékokkal kedveskedünk a kicsiknek.
- Nagy figyelmet fordítunk a délutáni pihenésre, ilyenkor különös gyengédséggel vesszük körül a gyermekeket, leülünk ágyukra, simogatjuk, nyugtatjuk a félénkebb gyermekeket. Pihenés alkalmával simogató kezünk, halk szavunk nem az alvás erőltetését szolgálja, csupán a nyugodt felfrissülést, pihenést, regenerálódást.
- Minden gyermeknek saját jellel ellátott öltözőszekrényt, polcot biztosítunk, ahol személyes eszközeit, tárgyait elkülönítve őrizheti.
- A csoportszobákat, egyéb helyiségeket esztétikus, célnak megfelelő berendezési tárgyakkal, harmonikus, nyugodt összehatást keltő színekkel, anyagokkal rendezzük be és dekoráljuk.
- Ezáltal biztosítjuk a játékra, - kapcsolatteremtésre ösztönző családi légkört.
- A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

- A gyermekek nevelésében törekszünk jó partneri kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, a családdal, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttműködéshez.
- Az óvodapedagógusok tapintatos közelítéssel ismerik meg a gyermekek egyéni jellemzőit, hogy lehetővé váljon az egyéni nevelés.
- Minden gyermeket külön egyéniségként fogadunk el és fogadtatjuk el gyermektársaival, minden egyes gyermeket pozitív oldaláról megközelítve.
- A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az elvárásoknak meg tudjanak felelni. A csoport előtt álló feladatokat igyekszünk minden gyermek számára érthetővé és vonzóvá tenni.
- Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, a változásra képessé váljanak.
- A családi légkörben folyó nevelés végigkíséri a gyermekeket. Sok közös élményt, gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk, ezen belül sok olyan – érdeklődésüknek megfelelő – tevékenységet, melyben gyakran átélhetik a belülről táplálkozó kedvet, motiváltságot.
- Nagy hangsúlyt fektetünk azokra a közös tevékenységekre, melyben óvodáink minden csoportja, vagy 2-3 csoport együttműködése nyújtja a közös élményt (pl. séták, jeles napok, kisebb ünnepek, közös játékok, közös mozgás, versenyek, kirándulások, stb.)
- Családias légkör megteremtésével segítjük elő a társas kapcsolatok alakulását is. Az élményszerű együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.
- A kialakult összeütközések feldolgozásához kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk, megfelelő objektív véleményünkkel a gyermekek felelősségérzetét erősítjük.
- A reális, saját értékeit felismerő énkép kialakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a felnőtt – gyermek társalgására. A gyermekek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzik magukat a közösségben, ehhez biztosítjuk a délelőtti játékidőben a személyes perceket, ahol lehetőség nyílik a saját élmények megbeszélésére.
- Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzéseik megfogalmazásával igyekszünk kialakítani a másik megbecsülésének, értékelésének, elfogadásának érzését.
- Nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk a humorra, hisz a vidámság, jókedv a gyermek fontos lételeme és kiváló nevelési eszköz is.

- A felnőtt – gyermek kapcsolatok elmélyítését óvodáink közös rendezvényeivel is biztosítjuk pl. intézményi évfordulók, farsangolás, kirándulások, gyermeknap, sportdélutánok, néphagyományok felelevenítése, vetélkedők, rajzpályázatok stb.
- A csoportok hagyományaival mélyítjük a gyermekek összetartozását (pl. névnapok, születésnapok, anyák napja, kirándulások).
- Közös ünnepségeink bensőséges hangulatban zajlanak, melyet fokozott várakozás és készülődés előz meg (pl. Mikulás, Advent, Karácsony).
- Az intézményi szinten szervezett hagyományos programok az intézményi összetartozást segítik elő, (pl. Ovi-foci, zsinórlabda-bajnokság, a magyar Népmese napja, Kihívás napja).

Pedagógiai munkánkat az odafigyelés, mások érzésének meghallgatása, a különbözőségek elfogadása hatja át.

A fejlődés várható jellemzője az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az óvoda által közvetített erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Képesé válnak az udvariassághoz-, az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására.
- Megfelelő akarati tulajdonságokkal, feladattudattal rendelkeznek (önálló, fegyelmezett, kitartó, megfelelő munkatempóban tevékenykednek).
- Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önértékelő képességgel rendelkeznek.
- Képesek az önálló problémamegoldásra, a kudarcélmény elviselésére.
- Igényévé válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezi.
- Rövid ideig képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőtteket, a gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is érti környezete jelzéseit, érzéseit.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek társaiknak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képesek az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.
- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.

- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Koruknak megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Szívesen kommunikálnak, véleményüket bátran elmondják.
- Erkölcsi érzelmük fejlett, megtanulják az érzelmek kezelését.
- Erkölcsi értékrendszerük (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozódik.
- Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését, megfelelő önfegyelemmel rendelkeznek.
- Megalapozódnak azok a szociális, érzelmi, értelmi képességeik, melyek biztosítják számukra a sikeres iskolai beilleszkedést.

9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása – cselekvéses tanulás

Az anyanyelvi nevelés a gyermek kommunikációs képességeinek fejlesztése, szerves része óvodánk nevelő munkájának – valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés kiemelkedően fontos eszköze a vers és a mese – ezek beszédnevelő, szókincsfejlesztő és én,- erősítő hatásukon túl a gondolat és az élőbeszéd összefonódása révén a gyermeki fantázia és kreativitás forrásai. Anyanyelvi nevelésünkben kitűzött feladataink megvalósításában elsődleges szempontunk a játékoság, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosítása.

Cél:

- Kommunikatív környezet megteremtésével, helyes mintaadással anyanyelvi és kommunikációs készségük fejlesztése.
- Nyitott, magabiztos, jó kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása.
- A kreatív interakciós képesség kialakítása.
- Az általánosan érvényes illemszabályok elsajátíttatása, a kapcsolatteremtés elemi szabályaink megismertetése.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- A beszédhibák felismerése, logopédiai segítségnyújtás.
- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen

figyelmére alapozva, a mikro és makro környezetében szerzett tapasztalataira építve a gyermeki gondolkodás fejlődésének elősegítése.

- A személyiség pszichés beállítódásának megalapozása az elfogadás, az együttműködés, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel- és alakítás területén.
- Az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése.

Feladat:

- Derűs, nyugodt légkör biztosításával a gyermekek beszédkedvének fokozása, a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése anyanyelvi játékokkal és a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával.
- Tudatosan, tervszerűen és differenciáltan, minden helyzetet kihasználva, játékosan fejlesztjük a gyermekek kommunikációs képességeit.
- A helyes és szép beszéddel a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, előkészítése irodalmi élmények befogadására
- Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése, mely a gyermek fejlődését pozitívan befolyásolja.
- Természetes élethelyzetekben és nyelvi játékokkal egyaránt fejlesztjük a gyermekek kifejezőkészségét, mely elősegíti a közlés tartalmának felfogását, megértését.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Nyelvi készség (társalgási vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A nemzetiségi, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek természetes kíváncsiságára építve a tudásvágy ébrentartásával a felhasználható ismeretek, használható tudásanyag biztosítása rendszerszerű látásmóddal.
- Tanulási zavarokat okozó részképességek hiányosságainak felmérése, további fejlesztés kijelölése.
- Érzelmi indíttatású, játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokszínű élmény, tapasztalatszerzés biztosítása.

- A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy segítse elő kognitív képességük fejlődését.
- A gyermekek intellektuális képességeinek fejlesztésében építünk érzelmeikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre, a játékosságra, figyelembe véve egyéni és életkori sajátosságait.
- A gyermek énképének fejlesztése, a testséma kialakulásának segítése.
- Olyan sikerélmények biztosítása, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságot.
- Megerősítő, támogató magatartásunkkal, érdekes szituációk megteremtésével tartjuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat.
- Olyan lehetőségek megteremtése, melyekben önállóan tevékenykedhetnek.
- A képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során. (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, tánccal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése)
- Annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömét.
- Viselkedésünkkel, beállítódásunkkal, példánkkal nyújtunk modellt a nyitott, toleráns, kreatív megközelítési módokra.
- Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása a gyermekek számára, melyek által fejlődnek értelmi képességeik. (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- Minta- és példaértékű óvodapedagógusi megnyilatkozások.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés tartalmi megvalósítása

- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába lépő gyermekek beszédállapotát megismerjük beszédhallás, beszédértés, mondatszerkesztés, összefüggő beszéd-, ugyanis ezek ismeretében tudjuk a továbbiakban tudatosan csiszolni, formálni beszédképességüket, gazdagítani aktív és passzív szókincsüket, korrigálni beszédhibájukat.
- A beszédképesség fejlesztését jó óvodai légkörben, beszédhelyzetek teremtésével, beszélőkedv fokozásával, anyanyelvi játékokkal valósítjuk meg.
- A gyermekek beszédét, kérdését, megfigyelését, véleményét, élményét érdeklődéssel fogadjuk, reagálunk rá.
- Különböző beszédhelyzeteket teremtünk, melyek életkortól és nyelvi fejlettségtől, érdeklődéstől függőek (pl. bemutatkozás, megszólítás, köszönés, mese befejezése-, kitalálása, stb.)

- A gyermekek szókincsét, beszédképességét életkoruknak megfelelő új szavakkal gazdagítjuk.
- A kötetlen beszélgetések során olyan légkört teremtünk, ahol a gyerekek szívesen megnyilvánulnak, ahol bátran és sokat kérdezhetnek. A gyerekek szókincsét, szókészletének bővítését tapasztalatainak élményeinek kihasználásával fejlesztjük. Mi is sokat kérdezőnk, ezzel is ösztönözve őket a beszédre.
- A nyelvi kifejezőképességet különböző hangutánzásokkal, az érzelmi állapot változását hanglejtésekkel, hangszín és beszéd gyorsaság változtatásával fejlesztjük.
- A nyelvi kommunikációs fejlesztésünk elsődleges eszköze az óvodapedagógus helyes mintaadása. Ezért hangsúlyt fektetünk a nyelvtanilag hibátlan helyes ejtésre, artikulációra, érthető, színes, szemléletes nyelvi fordulatokban gazdag, példaadó beszédre.
- Óvodánkban a logopédus évente felméri a gyermekek beszédfejlettségét, kiszűri a beszédhibás gyermekeket. Tudatosan és tervszerűen, szakszerűen, speciális gyakorlatok igénybevételével korrigálja a beszédhibákat és fejleszti a gyermekek beszédét. A családokkal felveszi a kapcsolatot: tájékoztatja a szülőket gyermekük beszédállapotáról, bevonja őket a beszédfejlesztés otthon is gyakorolható feladataiba.
- Elsajátíttatjuk a helyes testtartást, az orron át történő hangtalan, láthatatlan belégzést, a megfelelő kilégzést, a levegőjünkkel való gazdálkodást.
- Anyanyelvi nevelésünk fontos feladata a helyes ejtés gyakorlása. Arra szolgál, hogy a gyermekek érthetőbben, artikuláltabban tudjanak beszélni. A vegyes mélylégzést játékos légzéstechnikai gyakorlatokkal kezdjük.
- Az artikulációs gyakorlatokkal célunk a beszédszervek finommotorikájának fejlesztése. Nyelvtornával kezdjük a gyakorlást, ami később kiegészül ajaktornával.
- A hangok felismerését, megkülönböztetését belső hallást fejlesztő gyakorlatokkal gyakoroltatjuk, fonémahallást fejlesztő játékokat, gyorsasági- és időtartam-gyakorlatokat, játszunk.
- A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem. Az illemszabályok ismerete megkönnyíti a beilleszkedést, biztonságot és tartást ad fellépésüknek. Az illem, a jó modor elsajátítása magában foglalja az illemszabályok megismerését, szóbeli megfogalmazását, és ezek alkalmazását a természetes élethelyzetekben.
- Olyan szokások kialakítását alapozzuk meg, amelyek vonatkoznak az óvodai viselkedésre, a jó megjelenésre, a köszönés, a bemutatkozás, a megszólítás, a kérés módjára, a konfliktushelyzetek megoldására.

- A szabályok megismerésére, gyakorlására lehetőség nyílik a napközben adódó spontán helyzetekben, szerep-, szituációs-, bábjátékok során, tevékenységek menetébe történő beillesztéssel.
- A mindennapos gyakorlatban feltűnnek olyan gyermekek, akik egy vagy több alapvető képesség terén lemaradást mutatnak annak ellenére, hogy intellektusuk ép, érzékszervi fogyatékosságban nem szenvednek, és megfelelő nevelésben részesülnek.
- A magatartási zavarok mellett elsősorban a vizuális percepció, a vizumotoros, illetve a hallási percepció zavarok tűnnek fel. Az ilyen zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztésére fokozott figyelmet fordítunk, amelyet beépítünk a tevékenységek rendszerébe, illetve egyéni fejlesztési lehetőségeket teremtünk számukra.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek egyéni adottságaikhoz mérten meg tanuljanak érthetően és folyamatosan kommunikálni, rendelkezzenek azokkal a szokásokkal, magatartási formákkal, elemi és mennyiségi ismeretekkel, amelyek a természeti környezet megbecsüléséhez, megóvásához, a végbemenő változások megértéséhez szükségesek. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek mindig teljesíthető feladatot, megbízatást kapjanak. Megtanítjuk kérdezni, hibát felismerni, javítani. A megszerzett képességek, készségek pozitív módon hatnak egymásra, ezáltal lehetővé teszik a magasabb szintű képességek, készségek kialakulását. (transzferhatás)
- A tevékenységi formák keretein belül a játékos tanulás, differenciált fejlesztés folyamatában bővülnek a gyermekek ismeretei, melyek pontosabbá, rendszerezettebbé válnak. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek, a környezetben gyűjtött tapasztalatok élményszerű átélése, újrarendezése során érdekes problémahelyzetekkel találkoznak a gyerekek. A problémák megoldása segíti az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, logikus gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, kreativitásuk fejlődését.
- A testileg, lelkileg, szociálisan harmonikusan fejlődő gyermekekben az óvodáskor végére kialakítjuk azokat a képességeket, melyek további életvitelükhöz, az iskolába lépéshez szükségesek. (szándékos figyelem, bevésés, felidézés, megőrzés, elemi és problémamegoldó gondolkodás)
- Munkánkat az intézmény gyógypedagógusa, konduktora, óvodapszichológusa és szociális segítője segíti.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

- Változatos tevékenységek biztosításán keresztül további élmények, tapasztalatok biztosítása a környező természeti és társadalmi világról.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, – alkotóképesség) és a kreativitás fejlesztése.

Az értelmi képességek fejlesztése érdekében:

- fejlesztjük a gyermek énképét, segítjük testséma kialakulását,
- olyan légkört biztosítunk, amely felfedezésre ösztönöz (fantázia, alkotó gondolkodás szárnyalása),
- maximálisan kihasználjuk, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot, építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, a természeti, társadalmi, tárgyi környezetéből szerzett benyomásaira,
- tudatosan szervezzük a közös alkotó tevékenységeket, mert az átélt intellektuális élmények fejlesztik a gyerek értelmi képességeit, mely során motivációs bázis alakul ki a gyermekben,
- olyan sikerélményeket biztosítunk, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát,
- figyelemkoncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk,
- a közös tevékenységek, a beszélgetések során a gyermek ráérez az együttgondolkodás örömeire, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása,
- a képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, tánccal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése),
- megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömeit.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában mondja el.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát, minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.
- Hallása, fonémahallása kielégítő, szókincse életkorának megfelelő.
- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Konfliktus megoldási módokat ismer, önállóan is alkalmazza, képes társaival egyezkedni.

- Figyelmesen meghallgatja és megérti mások beszédét, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza.
- A közvetlen felidézés mellett képes a szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama.
- Képes a figyelemmegosztásra-, átvitelre, a szándékos figyelemre.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Képes a magán- és mássalhangzókat szövegkörnyezetben felismerni, azokat megnevezni.
- Auditív és vizuális képességei optimálisan fejlett.
- Képes a nonverbális jelek megértésére.
- Kialakul beszédfejlése.
- Differenciált észlelése kifinomult.
- Érzékelése pontos.
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
- Figyelemösszpontosításra képes.
- Reprodukív emlékezettel rendelkezik.
- Fogalmi gondolkodása kialakult.

10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Cél:

- **Legyen öröme a játékban, bontakozzon ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.**
- **Az óvodai élet egészét átszövő játéktevékenység biztosításával a tapasztalatok többszöri átélése, a gyermekek egyéni vágyainak és kreatív ötleteinek kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.**

- **Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása, érzelmi, akarat tulajdonságainak alakítása.**

Feladat:

- Az óvodai élet mindennapjaiban előtérbe helyezzük a szabadjáték érvényesülését.
- A játék kiemelt jelentőségű kell, legyen az óvodáink napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése a folyamatos, szabad játék elsődleges biztosításával.
- Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.
- A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően azt maguk is szabadon átrendezhessék.
- A napi tevékenységek során a mozgásos játékok beiktatása az ehhez szükséges feltételek biztosítása / megfelelő légkör, hely, idő, eszköz /.
- A pozitív érzelmek, a közlési vágy felerősítésével a helyes magatartás gyakorlása, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása.
- A gyermekek játékválasztásának, szabad képzettársításának tiszteletben tartása.
- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek feldolgozásának, újbóli átélésének biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek beszéd és kommunikációs kapcsolatteremtő készségének fejlesztése.
- A játék, mint a gyermeki megismerés, fejlesztés és terápia eszközként való alkalmazása.
- A természetes anyagok állandó biztosításával, segítségével, a gyermekek barkácsoló kedvének felkeltése, kreativitásuk kibontakoztatása a tartalmasabb, elmélyültebb játék érdekében.
- Változatos játéklehetőségek ismételtesével a gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszerveinek pontosabb működésének fejlesztése.

A játék tartalma:

- Óvodáinkban derűs, nyugodt légkört biztosítunk a kötetlen játékhoz.
- A gyermek maga dönti el kivel, milyen játékot játszik, milyen eszközt választ.
- A szabad társválasztás magában foglalja a félrehúzódás, az egyedüllét lehetőségét is.
- Mi teremtyük meg azt a játékos, oldott, kreatív légkört, amelyben a gyermekek az elképzeléseiket valóra tudják váltani.
- Olyan szokásokat, szabályok alakítunk ki, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a **szabad játékot**, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra válását.
- A gyermekek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük az adott korcsoport gyermekeinek játékszükségletét. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre, amit később a gyermekek is átalakíthatnak a játéksituációnak megfelelően.
- A gyermekek aktív közreműködésével önállóan, de óvodapedagógusi segítséggel is kialakíthatnak játszóhelyet, átrendezhetik a termet.
- Eszközjeink esztétikusak, balesetmentesek, fejlesztőhatásúak. Színben, méretben, funkcionálisan megfelelnek a gyerekek igényeinek, életkori sajátosságainak. A játék kiválasztásánál fontos szempont, hogy gyermeki érdeklődést felkeltő, igényes, jó minőségű, esztétikus, variálható és fejlesztő hatású legyen.
- Eszközállományunkat folyamatosan bővítjük, egyrészt a szerepjátékokhoz és az esztétikai neveléshez szükséges kellékekkel, másrészt az értelmi képességeket fejlesztő játékokkal.
- Folyamatos napirendünk jól biztosítja, hogy a gyermekek minél hosszabban, megszakítás nélkül tudjanak elmélyűlten, kreatív módon játszani, legyen lehetőségük a játék nyugodt befejezésére.
- Nyugodt játéklehetőségeket biztosítunk a kreatív tevékenységek kibontakoztatására is, pl. ábrázolási tevékenységek, barkácsolás.
- Jókedvű vezetés, derűs légkör során teljes értékű átélés, mozgás, kikapcsolódás lehetőségét teremtyük meg a gyermekeknek.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett játékok nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységek, a gyermek érdekében történnek, elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.
- A játékok tartalmát élményekkel, a gyermekek környezetében szerzett tapasztalatokkal gazdagítjuk. Ezért kapnak kiemelt szerepet a séták, kirándulások, óvodai ünnepélyek, szabadidős programok.
- A csoportszobában minden játéknak megvan a maga helye, pl. az ábrázolási tevékenységekkel kapcsolatos eszközök egy adott helyen találhatók. A báboknak és a dramatizáláshoz szükséges kellékeknek is meghatározott helye van.

- A gyermekek kedvenc játszóhelye a csoportszobán kívül az óvoda udvara.
- A külső környezetben elsősorban nagymozgásos tevékenységekre ösztönözzük őket. Ide tartoznak a következők: fogócskák, futójátékok, labdajátékok, szembekötősdik, ugró - és szökdelő játékok, ügyességi - és versenyjátékok. Különösen fontos, hogy tiszta levegőjű területen játsszák.
- Labda nélkül az óvodás gyermeket az udvaron nem képzelhetjük el, ezért mindig biztosítjuk a különböző méretű, súlyú labdákat.
- A szembekötősdivel az érzékszervek finomítását, fejlődését segítjük. Az ugró és szökdelő játékokkal bizonyos feladatokat kell elvégezniük a gyermekeknek.
- Az egészséges mozgáson túl, az a jó érzés tölti el a játszókat, hogy sikerült valamilyen nehézséget leküzdeniük.
- Az ügyességi játékkal a gyermek erejét próbálgatja, állandóan mozog, kísérletezik, tapasztalatokat gyűjt, pl. kötélhúzás, árok átugrás, kigyójáték stb.
- Az óvoda udvarán az időjárástól függően lehetőséget nyújtunk a gyakorló és szerepjáték folytatásához. Továbbfejlesztjük, bővítjük a csoportszobában elkezdett énekes - mozgásos játékokat.

Eszközeink esztétikusak, balesetmentesek, jó minőségűek, motiváló és fejlesztőhatásúak.

Az óvodapedagógus helye és feladata:

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- A játék figyelemmel kísérése, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz, kik játszanak együtt, milyen irányban halad a játéktéma, hogyan oldják meg a konfliktusokat, tiszteletben tartják-e egymás játékát, udvariasan viselkednek-e a játék során.
- A gyermekek játékának segítése ötleteivel. Kezdeményező, partner és egyben játszótársa is legyen a gyermeknek.
- Saját készítésű kiegészítő eszközökkel a gyermekek játéktevékenységének továbbfejlesztése.
- A bátortalanok és ötletszegény gyerekek támogatása. A segítség azonban csak olyan szintű és mértékű legyen, melyre az adott gyermeknek szüksége van.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása. A pedagógus csak akkor avatkozzon bele, ha a gyermekek durvák, egymás testi épségét veszélyeztetik. A játékelrakást,

rendrakást rugalmasan kezelje. A játékot annyira pakoltassa el, hogy a következő tevékenységet ne zavarja.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik.
- Játékukban leggyakrabban a szerepjáték jelentkezik melyben képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.
- Élményeik, ismereteik alapján, változatos módon képesek kitartóan, több napon keresztül egyugyanazon játéktémában együttjátszani.
- Elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Képesek közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani.
- A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakuljon ki.
- Társas kapcsolataikban érthetően és kulturáltan kommunikálnak.
- A gyermeknél kialakulnak azok az érzelmi – akarati tulajdonságok, melyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra. (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás, stb.)
- Kedvelik a bonyolultabb szabály és konstrukciós játékokat, alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a szabályokat.
- Az élményhelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek.
- Óvodáskor végére ismernek 3-4 szabályjátékot, egyedül tudják azt levezetni, közösen örködnék a szabályok betartása fölött.
- Ismernek 4-5 képességfejlesztő játékot, mely játékok során kialakul az egészséges versenyszellem.
- Önállóan kezdeményezik a barkácsolást az általuk gyűjtött természetes anyagok felhasználásával, amit beépítenek más játéktémába is.
- Önállóan választanak bábokat kedvelt meséikhez, történeteikhez.
- Saját élményeik eljátszásához elkészítik az egyszerű bábokat.

10.2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős

alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. (ONOAP)

Cél:

- **A gyermekek érzelmi, etikai fejlődésének biztosítása, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.**
- **A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.**
- **A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, az irodalom megszerettetése.**
- **A magyar irodalmi kultúra értékeinek átörökítése.**
- **A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés segítségével a gyermekek egészséges mentálhigiénájának megőrzése, megteremtése.**
- **Mesehallgatóvá, mesekedvelővé nevelés, a mesekönyvek segítségével az olvasóvá nevelés megalapozása.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Optimális körülmények biztosítása a mesehallgatáshoz. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Előszavas mesemondás előtérbe helyezése.
- A 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi mellett ismerkedjenek meg a gyermekek a klasszikus és a kortárs irodalmi alkotásokkal is.
- A mindennapos mondókázásra, verselésre bátran válasszunk a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag tárházából.
- Népköltészeti alkotások (mondókák, rigmusok, mesék, népszokások) segítségével a magyar nép „ízese” nyelvezetének bemutatása, feledésbe merülő szavak felelevenítése.
- Tudatos meseválasztás a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével.
- Meseválasztásunkkal segítsük elő a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését.
- Változatos irodalmi élmények biztosításával, átélt előadásmóddal, az irodalmi nevelés eszközeivel a gyermekek pszichés beállítódásának pozitív alakítása, személyiségformálása.
- A vers - mese, dramatikus játék útján a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése kiegészítve a báb személyiségfejlesztő hatásával.
- A bábozás és dramatizálás eszközeivel tárjuk fel a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedési formákat.

- Példamutató beszéddel, helyes stílussal, változatos szóhasználatával olyan modell nyújtása, melyet a gyermekek szívesen utánoznak.
- Személyes példaadással a gyermekek ösztönzése dramatizálásra, önálló előadásra, saját vers és mesealkotásra, annak mozgással való kombinálására.
- A gyermekek fogékonyságára építve az anyanyelv szépségének felfedeztetése. (szókincs, kifejezőkészség, helyes hangsúlyozás, és ritmusérzék fejlesztése)
- Az óvodai élet minden területén nagy hangsúlyt fektessen, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi nevelésére, fejlesztésére.

A fejlesztés tartalma:

- Csoportjainkban igényesen kialakított mesesarkok találhatók, ahol színes mesekönyvek, bábok, fejmaszkok inspirálják a gyerekeket az irodalmi művek befogadására, élményeik sajátos megjelenítésére.
- Az egész évi anyag kiválasztásánál törekszünk arra, hogy anyagunk tartalmát tekintve az évszak hangulatát kifejező, az ünnepek köszöntését szolgáló, állatokról szóló, tréfás, humoros hangulatú, tündérvilágot megjelenítő, a mai életet ábrázoló, aktualitásnak megfelelő legyen.
- Témaválasztásunk gerincét a magyar népmese kincse adja.
- A mesélés helye igazodik:
 - a mese tartalmához,
 - a mesélés funkciójához,
 - a mesefeldolgozás szintjéhez, módszeréhez.
- A vers - mese spontán, vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban.
- Mind a kezdeményezést, mind pedig az elalvás előtti mesét szükségesnek tarjuk és az előszavas mesemondást preferáljuk.
- A vers - mese naponta beépül napirendünkbe, megfelelő helyet, időt biztosítva annak.
- A mese hallgatása nem kötelező, de a játzóktól csendes tevékenykedést várunk el.
- A mese figyelmes végighallgatására fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket.
- Óvodapedagógusaink a vers - mese tevékenységek folyamán fejből mesélnek, verselnek.
- Az **egyszerű állatmesék, láncmesék** hangulatos előadásával fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására.
- A nagyobbak mesetárába az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken keresztül beépítjük a csodás elemeket tartalmazó **tündérmeséket, a tréfásmeséket, verses-meséket, folytatásos meseregényeket**. A gyermekek egyre jobban átérzik a mese cselekményét, fantáziájuk szabadon szárnyal. Képesek azonosulni a szereplők érzelmeivel, együtt izgulnak, örülnek, félnek, szomorkodnak stb.

- Az élmények újbóli átélése érdekében többször, különböző módszerrel mesélünk el egy-egy mesét. Így alakul ki a gyermekben a szereplő helyzetébe való beleélő képesség, a cselekmény felelevenítésére irányuló igény.
- A mese többszöri meghallgatása és az óvónő bábjátékának hatására a gyerekek képesek először segítséggel, majd önállóan is megjeleníteni az ismert meséket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az általuk kitalált történeteket, elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik és befejezzék.
- Az **új verseket** a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
- A **nagyobb gyermekekkel** minden alkalmat megragadunk a kiolvasók, rigmusok, mondókák ismételtetésére, újak megismerésére.
- Bővítjük a készletet helyi népszokásainkhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó **mondókákkal, kikiáltókkal, csujjogatókkal, névcsúfolókkal**. Ezek a rövid, humoros, tréfás hangulatú alkotások a gyermekek kedvencei közé tartoznak, szívesen mondogatják játék és egyéb tevékenység közben.
- Megismertetünk velük olyan **közmondásokat**, szólásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket, melyeket környezetük gyakran hangoztat.
- Felelevenítjük a **néphagyomány jeles napjait**, a **népszokásokat**, melyeknek nemcsak hallgatói, de tevékeny részesei is lesznek. Élvezettel gyakorolják az életkoruknak megfelelő ízes népi kifejezéseket, különleges, ismeretlen szavakat.
- Az elbeszélések hallgatását követően, néhány jelképes kellékekkel motiváljuk a gyermekeket a mesék önálló elmondására, dramatizálásra, bábozásra, új mesék kitalálására.
- A gyermekek szabad önkifejezésének kibontakozása érdekében nagy szerepet tulajdonítunk a **dramatikus játékoknak**. A szerepek kiválasztása önkéntes alapon történik. A gyermekek szerepbe való beleélését, az „átváltozást” kellékek, fejmaszkok, jelmezek segítik. A történet megjelenítésével felszínre kerülnek a gyermek érzelmei, mely mozdulataiban, gesztusaiban, arckifejezéseiben mutatkoznak meg. Fejlődik kommunikációs és metakommunikációs képessége, produktív és reprodukív fantáziája, improvizáló készsége, társas kapcsolata.
- A szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban.
- Egyszerű síkbábokkal, fakanál-, ujj- és kesztyűbábokkal biztosítjuk a bábozás lehetőségét.
- A bábozáshoz minden csoportban folyamatosan megteremtjük az eszközöket.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Várják, kéri a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz fűződő szokások.

- Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik, beszédfigyelmük kialakul.
- Képesek a metakommunikációs jelzések használatára.
- Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket, felismerik, hogy a könyvek hasznosak, érdekesek, segítik ismereteik bővítését.
- A mesekönyvek képeit önállóan és hosszasan nézegetik, összefüggő beszéddel el tudják mondani a mese cselekményét.
- Képesek önállóan mesemondásra, a megkezdett mese, történet folytatására.
- Képesek a versek, mondókák memorizálására, ritmikus visszaadására.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.

10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása, zenei ízlés formálása, zenei esztétikai fogékonyság fejlesztése, zenei anyanyelv megalapozása.
- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás, a zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet és zenei alkotókedv fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népi játékok, a néptánc, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- Az éneklés, zenélés, a néptánc, a népi játékok váljanak a gyermek mindennapi tevékenységének részévé, a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az óvodapedagógus feladata:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Megfelelő zenei légkör kialakítása az érzelmi motiváltság biztosítása érdekében.
- Változatos zenei élményhez juttatással a gyermekek esztétikai fogékonyságának, ízlésének kialakítása, fejlesztése. (énekes és hangszeres hangversenyek, táncház)
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A népdalok, népi énekes játékok és mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével hagyományápolás.

- A néphagyomány gazdag tárházából merített dalos játékok, mondókák, táncok segítségével a közös éneklés, az együttes élmény biztosítása.
- A más népek dalainak, zenéjének közvetítése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Igényes hangszerjátékkal a zenei fogékonyság megalapozása.
- Kortárs művészeti alkotások megismerése.
- Alkalmas zenehallgatási anyag megválasztásával, színes, hangulatos előadásmóddal zenei ízlésformálás.
- Az óvodapedagógus, a zenei anyag kiválasztásánál figyelembe veszi az aktuális ünnepeket, jeles napokat, a természet, az évszakok változásait, az emberi élet fordulópontjait, a gyermekek életkori sajátosságait és fejlettségi szintjét.

A fejlesztés tartalma:

- Zenei nevelésünk anyagát főképpen az ÉNÓ-ból, a Zenehallgatás az óvodában, Kis emberek dalai, az Így tedd rá! könyvek zenei anyagából és különböző népzenei gyűjteményekből válogatjuk, előtérbe helyezzük a népi mondókákat, kiolvasókat, dalos játékokat.
- **Az óvodába lépő kisgyermek** befogadásakor legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Az emocionális kapcsolat kialakítását, melyet **ölbeli játékokkal**, hűcögtetőkkal, lovagoltatókkal, tenyérjátékokkal, rövid tréfás mondókákkal segítünk. A játékos mozdulatok feloldják a gyermekben rejlő feszültséget, erősítik bizalmukat, pozitív hatást gyakorolva így a beszoktatás időszakára.
- A nagyobb gyermekeknek olyan énekes játékokat választunk, amelyek által mozgásuk jól fejleszhető (pl.: hullámvonal, csigavonal, változatos alakzatok, párcserélő-, lakodalmas-, leánykérő játék és szerepváltós játékok).
- A gyermekek zenei ismereteit népi mondókákkal, énekes játékokkal, műdalokkal bővítjük.
- A játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tiszteletét, a pozitív érzelmek elmélyülését.
- Az énekes játékok segítségével fejlesztjük a gyermekek zenei képességeit, gondolkodását, emlékezetét, képzeletét. A hallás és ritmusérzék fejlesztése érdekében egyre több közösen végzett játékos feladatot iktatunk be, melyek kivitelezése pontos zenei ismeretet, koncentráció képességet, kreativitást igényel.
- A zenei képességfejlesztés egymásra épülő, fokozatosan nehezedő feladatok megvalósulásával érvényesül, mely a nap bármely tevékenységéhez kapcsolódhat.
- A gyermekek hallásfejlődését kedvezően alakítjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal, azok sokszori ismétlésével.

- A mondókák, dalok ritmusának hangoztatásával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, melyben megjelenik a szünet, szinkópa és a tizenhatod. A zenei fogalompárokat gyakran kapcsoljuk össze más zenei feladattal.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek zenei alkotókedvének felébresztésére, önkifejező és improvizáló készségének kibontakoztatására.
- Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán,- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A mondókák, dalok szövegei bővítik a gyerekek szókincsét, segítik a hangképzési, kiejtési pontatlanságok korrigálását. Megtanulnak olyan egyszerű **tánclépéseket**, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat.
- A **néphagyományok jeles napjait** igyekszünk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve feldolgozni, megőrizve ezzel nemzeti kultúránk értékeit.
- A dalos játékokhoz fűződő egyszerű tánclépések gyakorlásával segítjük a gyermekek esztétikus mozgáskultúrájának kialakítását.
- Bemutatunk a gyermekeknek néhány népi **ritmusjátzó hangszert**, aminek használatával gyakorolják az egyenletes lüktetést, érzékeltetik a motívumhangsúlyt, a dalok és mondókák ritmusát.
- Megfelelő szervezeti formák lehetőségének felkínálása a zenei képességek fejlesztésére a gyermekek által kezdeményezett alkalomszerű játékok, más műveltségi területekhez való kapcsolódással.
- A zenehallgatás anyagát az óvodapedagógusok hangszeres játékaival, többszólamú énekével, valamint klasszikus zeneszerzők műveinek hallgatásával tesszük változatossá, élményszerűvé.
- A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei tevékenység szervezeti kereteinek biztosítása:

- Zenei nevelésünket kezdeményezett formában valósítjuk meg.
- A zenei képességfejlesztő játékokat mikro-csoportos formában szervezzük meg.
- Így az egyéni képességeket figyelembe véve, eredményesen tudjuk fejleszteni a gyermekeket.
- Csoportos jelleggel szervezzük az énekes játékokat. Ezt úgy igyekszünk biztosítani, hogy semmi ne szakítsa meg az önfeledt, élményszerű játékot. A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.
- Jó idő esetén a szabadban énekelünk, táncolunk, különböző népi játékokat játszunk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan és örömmel kezdeményeznek dalos játékokat, élvezettel, irányítás nélkül is képesek azokat játszani.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak tisztán, helyes szövegkiejtéssel, megfelelő hangmagaságban és tempóban énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, s ezt a különbséget képesek cselekvéssel, egyszerű játékos mozdulatokkal érzékeltetni.
- Képesek a dalokat, mondókákat előre meghatározott vagy egyéni ötletek alapján ritmusjátékos hangszerekkel kísérrni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
Ráéreznek a beszéd és ének különbségére.
- A gyermekek felismerik a környezetükben hallható hangokat, képesek megkülönböztetni a hangszínek finom eltéréseit.
Felfedezik a hangok szépségét és zenei harmóniáját.
- Képesek egyszerű tánclépések végzésére, esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Zenei képességeik biztos alapot jelentenek, az iskola zenei neveléséhez.

10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. (ONOAP)

Cél:

- **A gyermekek megfigyelő- ábrázoló- alakító képességének magasabb szintre emelése, hogy az óvodáskor végére változatos technikai eljárások alkalmazásával önállóan tudják élményüket, fantáziájukat képileg megformálni.**
- **A természet szépségéből fakadóan a gyermekek tér -, forma -, szín képzetének gazdagítása, a szép iránti nyitottság, igényesség, esztétikai érzékenység alakítása.**
- **A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele.**
- **Értékközvetítés a népművészeti alkotásokkal, népi kismesterségekkel, műalkotásokkal való találkozás során.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Az alkotótevékenység feltételeinek megteremtése, az önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- Műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés biztosítása.
- A 3-7 éves gyermekek számára, vizuális tevékenységek alkalmazásával képi-, plasztikai-, komponáló-, térbeli tájékozódó képesség alakítása, a kreatív magatartás kibontakoztatása.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Az óvodapedagógus megismerteti a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival népi és műalkotásokkal.
- A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikájának használata mellett népi kismesterségek, hagyományőrző technikák, eszközök megismertetése. (Falumúzeum)
- Fejlesztjük a gyermekek színérzékét, támogatjuk az egyéni színválasztást, színhasználatot.
- A szem-kéz koordináció, a finommotorika és a vizuális percepció hangsúlyozott fejlesztése.
- Az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és helyes ítéletek kialakítása, megfogalmazása.
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása.
- Megfelelő motiválás hatására a gyermeki adottságok kibontakoztatása, a képességfejlődés megindítása, az alkotókedv fokozása, az esztétikai érzék fejlesztése.
- A vizuális gondolkodás mélyítése, prevenció és tehetséggondozás az ábrázolásban rejlő lehetőségek segítségével.
- Olyan programok, játékok, tevékenységet szervezése, melyek elemi szinten nyújtanak tapasztalatokat az építészeti, plasztikai, képi terekről. Ezek a tapasztalatok később megjelennek munkáikban is.
- A gyermekek környezetalakító tevékenységeiben megteremtjük a lehetőséget a tárgyformálásra, az alkotásra, a játszóhely kialakítására, a függőleges síkban történő nagy felületű (murális) festésre.
- A gyermekek értékelő, önértékelő képességének alakítása.
- Vizuális és kommunikációs tevékenységek összehangolása.
- A tevékenységekhez pozitív érzelmi viszony kialakítása.

- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása, kiállítások szervezése, tehetségek felismerése, felkarolása.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást, mint speciális játékformát.
- Minden csoportszobában biztosítottunk egy olyan **kézműves-sarkot**, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján kezdhet alkotó tevékenységbe.
- Tevékenységüket figyelemmel kísérjük, szükség szerint segítjük, irányítjuk.
- Biztosítjuk a megfelelő minőségű eszközöket, festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, barkácsoláshoz, ragasztáshoz. Ezek közül a gyermekek szabadon választhatnak a különböző témák kifejezése során.
- Az eszközök praktikus, könnyen elérhető esztétikus elhelyezésével ösztönzően hatunk a gyermekekre.
- **Az óvodába kerülő kisgyermekek** játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ebben az időszakban fontos feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák alkalmazásának pontos bemutatása, gyakoroltatása.
- A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai képalakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.
- Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhethetnek, elősegítve ezzel a környezetesztiikai érzékenység formálását.
- A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagba, illetve homokba karcolással, nyomattal, metszettel, a természetes anyagok felhasználásával.
- A szenzomotoros koordináció fejlesztése érdekében olyan technikákkal ismerkednek meg, melyek gyakorlása közben rendeződik, finomodik a kismozgások képessége. pl. szövés, fonás, gyöngyfüzés.
- Az **építőjáték** során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival.
- Kézműves tevékenység során lehetőséget adunk az anyagokkal és eszközökkel való kísérletezésre, felfedezésre, kreatív ötletek megvalósítására.

- Ötleteinkkel segítjük őket **játékok, bábok** és különböző kellékek készítésében. Ünnepekhez kapcsolódóan szívesen kedveskednek az általuk készített ajándéktárggyal szüleiknek, csoporttársaiknak.
- Kézműves-műhelyben és a Falumúzeumban lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek a népművészet alkotásaival, gyakorolják a **népi kismesterségeket**. (korongozás, szövés, mézeskalács-sütés, gyöngyfüzés)
- A csoportszobában vagy öltözőben helyet és lehetőséget biztosítunk arra, hogy az elkészült munkák mások számára is megtekinthetők legyenek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Az óvodai ábrázolás eszközeit, a már megismert technikákat változatosan, kreatívan alkalmazzák.
- Ábrázoló tevékenységük során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.
- Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsünkben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent).
- Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- Alkotásaik részletezőek, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges jegyeit feltűntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.
- Alkotásaikból kitűnik egyéniségük. Megjelenítik érzelmeiket, élményeiket, elképzeléseiket.
- Emlékezet utáni témákban a részleteket is képesek ábrázolni.
- Emberábrázolásban, emlékezet utáni ábrázolásban megjelennek a részletek, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással, hangulati elemekkel ábrázolnak.
- Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek.
- Téralakításában, építésben másokkal együttműködik.
- Ábrázolásuk, változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- A gyermekek az építő jellegű tevékenységek során kreatívan használják az építő-elemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- Tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Szívesen barkácsolnak, ismerik a munkához szükséges eszközöket, a munkafogásokat.
- Saját elképzeléseik és egyszerű népművészeti motívumok alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- Képesek a kollektív munkára, egymás véleményét meghallgatva, elfogadva.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne.
- Díszítő tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással stb. megoldanak.

- Megjelenik a gyermekekben az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség a természet szépségeiről, mű- és népművészeti alkotásokról.
- Esztétikai ízlésük fejlődik, tudnak ügyelni környezetük szépségére, aktívan részt vesznek annak alakításában.

10.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Cél:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- A mozgás, a rendszeres sportolás megszerettetése révén tájékozódó és alkalmazkodó képességük, valamint személyiségük (pozitív énkép, önkontrol, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés) akarati tényezőinek fejlesztése, mozgáskultúrájuk és egészséges életvitelük megalapozása.
- A speciális sokmozgásos tevékenységek alkalmazásával motoros képességek fejlesztése valamint, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség fejlődése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A program segítségével biztosítani a gyermekek egészséges, edzett és fejlett mozgását, az egészséges életmód megalapozását.
- Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkör kialakítása, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.
- Egész nap folyamán szabad vagy szervezett formában meg kell teremteni gyermekeink számára a mindennapos mozgás lehetőségeit, mind az épületen belül (csoportszoba, tornaszoba), mind a szabad levegőn.

- A gyermekek mindennapi tevékenységeibe a sokmozgásos program elemeinek beépítése, motoros képességek fejlesztése.
- Az életkori sajátosságokat és egyéni képességeket figyelembe véve megfelelő és fokozott terhelést biztosító mozgásfejlesztési anyag összeállítása.
- A kondicionáló és koordinációs képességek megfelelő összhangban történő fejlesztése, kiemelt szerepet szánva az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, a ritmusképesség, valamint az ízületi mozgékonyaság, hajlékonyság, lazaság fejlesztésére.
- A helyes légzéstechnikai alapelemek elsajátíttatása az egészség megóvása érdekében.
- A helyes és szép testtartást elősegítő gyakorlatok beépítése az egyes részterületek gyakorlatsorába.
- A szervezett mozgás anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- Mozdulás közben az értelmi struktúrák (vizuális memória, mennyiségi, formai tapasztalatok, percepció, testséma, dominancia, lateralitás) és szociális képességek (én-tudat, alkalmazkodás, önuralom, együttműködés, tolerancia, siker-kudarckísélete, egészséges versenyszellem) fejlesztése.
- A baleset elkerülése, a társra figyelem érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd azok fokozott betartatása.
- Rendszeres testedzésre nevelés, szervezett mozgásfoglalkozások, mindennapos frissítő mozgás, szabad játékos sporttevékenységek, zenés torna és mozgásos szabályjátékok során.
- Speciálisan képzett óvodapedagógusok, pedagógusok közreműködésének biztosítása a vízhez szoktatás -, korcsolya -, néptánc -, labdajátékok -, nagyok zenés tornája -, kerékpározás vezetéséhez.

A fejlesztés tartalma:

- Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk, a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A mozgástanulás szempontjából az óvodáskor a legfontosabb időszak, mivel ez a korosztály a legfogékonyabb a pszichomotoros tanulásra.
- Tervezésünk során figyelünk arra, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek

megfelelő mozgásos feladatot, ügyelünk arra, hogy a kötelezőség ne jelentsen kényszert számukra.

- A szervezett mozgásos tevékenység alkalmával, változatos eszközökkel, célirányosan fejlesztjük gyermekeink szervezetét és testi képességeit.
- A rendszeresen végzett egészségfejlesztő testmozgás fejleszti a gyermekek természetes mozgását, cselekvő és feladatmegoldó képességüket, testi képességeiket, ügyességüket, testi erőiket, gyorsaságukat, állóképességüket, lehetőséget ad mozgástapasztalatok bővítésére. Segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességét.
- Az óvodáskor kezdetén a gyermekek játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagymozgások fejlődésének segítése előtérben áll.
- A gimnasztikai gyakorlatokat változatos kézi szerek segítségével tesszük érdekesebbé. (babzsák, bot, szalag, labda stb.) Eközben lehetőség nyílik a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Az irányított mozgástevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat.
- Kiemelten kezeljük a labdagyakorlatokat, hiszen a gyermekek szinte legjobban kedvelt eszköze. Az ovi-foci pályák komplex jellegét kihasználva szervezett és szabadidős formában is biztosítjuk gyermekeink számára a zsinórlabda, kosárlabda, tollaslabda, csörgőlabda, futball lehetőségeket, gyakran szervezünk ügyességi és versenyjátékokat.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a tornagyakorlatokra, hogy a cselekvési kultúra fejlesztése mellett, a helyes testtartásnak is hangot adjunk.
- A tornaelemek gyakorlásával lényeges feladatokat oldunk meg. Fejlesztjük az egyensúlyozó apparátust. Megtanítjuk őket testük irányítására, egyensúlyuk megtartására és visszanyerésére, hogy tudjanak uralkodni saját mozgásukon.
- Ennek érdekében gyakoroltatjuk, pl. a forgások, átfordulások közben, illetve az egy lábon állás vagy fejjel lefelé helyzetben történő tájékozódást.
- A helyes testtartás kialakítása mellett fejlesztjük a gyermekek mozgástechnikáját.
- A több egyidejű és egymás utáni elemkapcsolatból álló gyakorlatokat 5-6 éveseknél alkalmazzuk, ezzel fejlesztjük harmonikus, plasztikus mozgásukat.
- A mindennapi mozgás során főleg a mozgásos játékok segítségével szereznek gyermekeink tapasztalatot, a teremben vagy a szabadban.
- Tevékenységeink során kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok.
- Fontos, hogy a tudatos fejlesztés mellett a játék, frissítő, jó hangulatot keltő legyen.
- A játékok tervezésénél szempont, hogy kapcsolódjon az adott fejlesztési terület anyagához,

kellően előkészítse a gyakorlatsort.

- A szülők figyelmének felhívása arra, hogy a gyermek számára a mozgás alapszükséglet!

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek igénylik a mindennapos mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban folyamatosan bővülnek, mozgásuk összerendezetté, ritmusossá válik.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátsási, formaállandósági észlelésük.
- A megismert kézi szereket, tornaszereket funkciójuknak megfelelően, biztonsággal használják.
- Kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni, vizuális memóriájuk koruknak megfelelő.
- Erősödik szabálytudatuk, reális önértékelésük, siker és kudarcűrő képességük.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 métert kocogni.
- Képesek változó ütemben, gyors futással állórajtból irányváltoztatással futni.
- Tudnak helyben, illetve járás-futás közben irányváltoztatással futni.
- Pontos dobóállásból kétkézes alsó és felsődobással célba dobnak.
- A távol és a magasugrást néhány lépés nekifutással, a mélyugrást szerről végzik.
- Tudnak természetes járással irányváltoztatással labdát vezetni.
- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.
- Képesek társaikhoz alkalmazkodni, korukhoz képest fejlett önuralommal rendelkeznek, toleránsak, segítőkészek, együttműködőek.
- Ismerik saját testi képességeik határát. (állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség, veszélyfelismerés)
- Ismerik a csapatjáték szabályait, játszanak labdajátékokat, biztonsággal használják a kézi szereket.

10.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- Természetszerető, környezetüket megismerni vágyó gyermekek nevelése
- Tapasztalatok szerzése során alakuljon ki a gyermekben pozitív érzelmi viszony az emberi és természeti környezet értékeinek, hagyományainak megbecsülése, megőrzése iránt.
- Ökológiai szemléletmód megalapozása, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódjanak, a környezetüket védjék, lakhelyükhöz kötődjenek, ismerjék a néphagyományokat, népszokásokat, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.
- Célrányos, komplex tervező-szervező munkával érjük el, hogy a természetben végzett játékos tevékenységek, jeles napok, kirándulások minden gyermek számára a természet szeretetéből fakadó élményt jelentsenek.

A természet megismerésével, környezettudatos szemléletmód megalapozásával pozitív személyiségvonások, magatartásformák kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A környezet- és természetbarát szemléletet támogató óvodai környezet kialakítása.
- Az élő, élettelen és épített környezet értékeinek megismertetése a gyermekekkel, természetes környezetben
- Együttműködésre nevelés, mert összefogással óvhatjuk, védhetjük a környezetet, a természetet.
- Óvodapedagógus modellnyújtással, pozitív megerősítések által a környezetbarát szokások, szemléletmód, a problémaérzékenység, az értékfeltáró és negatívumokat megszüntető magatartásformák kialakítása.
- Az élménypedagógia módszerének segítségével a szűkebb és tágabb környezetünk természeti értékeinek, növény és állatvilágának, földrajzi adottságainak, az ott élő emberek kultúrájának megismertetése.
- A természet megszerettetése, a felfedezés élményének, a cselekvő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása. (tervezetten, spontán)
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A helyi sajátosságainkat figyelembe véve, minél több mozgásos, érzékszervi tapasztalatok gyűjtése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő állatok, növények megismertetése, megszerettetése, személyes példa, a modell jelenléte a nap minden percében.

- Minél több játékos kísérlet kipróbálása, bemutatása segítse a valóság tevékeny felfedezését, az ok-okozati összefüggések megértését.
 - A természetben zajló tapasztalatszerzések során, az ok-okozati összefüggések megértése.
 - Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
 - A természet csodálatos-rejtélyes világának feltárásakor teremtsünk beszélőhelyzet a gyermekek kommunikációs készségfejlődésének, alapozzuk meg nyelvi kultúrájukat.
 - A környezetvédelmi jeles napok élményszerű, tartalmas megszervezése – a szülők aktív részvételével – szemléletformálás, a gyermekek érzékelésének gazdagítása.
 - A gyalogos és kerékpáros közlekedés során a helyes közlekedési szabályok gyakoroltatása, elsajátíttatása
 - A közösséghez tartozás élményének biztosítása kirándulások, intézményi programok során.
- A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése közös programok alkalmával.

Szervezeti forma:

- kezdeményezett mikro-csoportos megfigyelések,
- egyéni képességfejlesztés,
- spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok,
- mozgásos játékok,
- munkalapokon való manipulálás,
- cselekvéses tanulás.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek számára olyan **feltételeket**, esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet igyekszünk teremteni, mely érzelmileg is motiválja őket a szokások betartására, szűkebb és tágabb környezetük felfedezésére, megismerésére. Rácsodálkozhatnak a természet jelenségeire, az ember alkotta értékekre, ezáltal képességeikhez mérten maguk is "alkotói" és védelmezői lesznek környezetüknek. A külső világ tevékeny megismerését az évszakok folyamatos változásaihoz kapcsoljuk. Közvetlen környezetünkben kiindulva, tevékenységek által ismertetjük meg a táguló világot a természeti - tárgyi és társadalmi környezet összefüggéseit.
- Minden csoportszobában található élsarok, ahol a közösen gyűjtött, évszakra megfelelő, „kincsek” találhatók. Minden évszakban a rá jellemző jegyekkel, színekkel „öltöztetjük” fel a természetsarkokat. Itt csíráztatunk, hajtattunk. megfigyeljük a növekedés szakaszait.

- Környezetnevelő munkánk hatékonysága érdekében minden lehetőséget kihasználunk a **szabadban való tartózkodásra**, évszakonként ismétlődő, folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatgyűjtésekre, összehasonlítások, kísérletek végzésére.
- Évente több alkalommal szervezünk sétákat a Sóstói erdőbe, a Bújtosi tóhoz, közeli tanyákra, ahol megfigyeltetjük a növényeket és a ház körül élő állatokat. Udvaraink jó lehetőséget biztosítanak a madarak, rovarok, bogarak megfigyeltetésére.
- Helyi lehetőségünket kihasználva rendszeresen látogatjuk az Állatparkot, Botanikus kertet.
- Zöld jeles napok megünneplésével (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak- és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap) ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelemre, a környezetbarát magatartás fontosságára.
- Környezettudatos szemlélet kialakítására törekszünk a szelektív hulladékgyűjtéssel, felhívjuk gyermekeink figyelmét a takarékosagra (víz, energia, papír, stb.).
- A gyermekek természeti - és tárgyi környezetről nyert ismereteit, a csoportokban található ismeretterjesztő könyvek és lexikonok biztosításával bővítjük.
- A gyermekek által gyűjtött képekből, - különböző témakörökben - albumokat készítünk az ismeretek rögzítése, rendezése céljából.
- Felnőttek példaadása mellett bekapcsolódnak belső környezetük (természetsarok) és udvarrészük növényeinek gondozásába, a környezet esztétikájának megőrzésébe. Az óvoda udvarán etetjük, itatjuk a madarakat, óvjuk fészkeiket.
- Beszélgetünk az idő múlásáról az évszakok és a napszakok változásairól.
- Megismertetjük az anyagok fizikai tulajdonságait. Játékos módon lehetőséget adunk tapasztalatszerzésre, az anyagok halmazállapot változásairól, súlyáról, egyéb tulajdonságairól.
- Az időjárás és a természet változásainak folyamatos megfigyeltetésével az ok - okozati összefüggések megértésére törekszünk. Az érdeklődő gyerekekkel, földgömb segítségével ismertetjük meg a különböző földrészeket, óceánokat, tengereket.
- Ismerkednek testükkel, életkoruknak megfelelően bővülnek ismereteik a test fogalmáról, lateralitásról, érzékszerveikről, azok ápolásáról, a különböző modalitású ingerek összekapcsolásával rögzülnek a szerzett ismeretek.
- Társadalmi környezetünk megismertetése céljából – a szülők segítségét igénybe véve - ellátogatunk olyan intézményekbe, ahol a felnőttek munkáját figyeltetjük meg (Tűzoltóság, Mentőállomás, Posta, Rendőrség)
- Látogatásokat szervezünk a városunkban található közművelődési intézményekbe, (Könyvtár, Múzeum, Művelődési Ház, Kölyökvár, Színház) iskolákba.

000085

- Gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedés szabályait, forgalomban figyeltetjük meg a személy - és teherszállító járműveket, a helyi közlekedés jellegzetességeit.
- Az utazások során megalapozzuk a helyes viselkedési és magatartási szabályokat, megtanítjuk gyermekeinket tájékozódni a világban.
- A természet - és környezetünk megismertetéséhez a tapasztalatokat helyszíni, természetes környezetben biztosítjuk. E munkánk során is együttműködünk a családokkal, igyekszünk elérni, hogy a gyermekek vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát viselkedést.
- Tudatosítjuk, hogy az ember, felelős a természetért, és ha nem vigyáz, rá tönkre is teheti.
- A gyermekek fejlesztése minden korosztályban mikro-csoportban történik élmény - és tapasztalatszerző megfigyelések, séták alkalmával.
- Az élmények egyeztetésére a beszélgető percekben a gyűjtemények rendezgetése közben nyílik lehetőség.
- Környezetnevelő munkánkhoz szorosan kapcsolódnak egyéb nevelési területek is, hiszen a gyermeket csak érzelmi nevelésen alapuló érzékenység, nyitottság kialakításával, az ok-okozati összefüggések feltárásával lehet természetet szerető,- ismerő és védő emberré formálni.
- Megismerkednek az évszakokhoz kapcsolódó **népszokásokkal, néphagyományokkal**. Ezek az ünnepek nemcsak színesítik, gazdagítják óvodai életüket, hanem megtanítják tisztelni múltunk értékeit, megismerik kultúránk jelentős eseményeit. Így alakul ki gyermekeinkben a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szeretetében nyilvánul meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően képessé válnak tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- A gyermekek szívesen tartózkodnak a természetben, kialakul bennük a „természetbarát” viselkedés.
- A természet szeretete által erősödnek erkölcsi érzelmeik – lelkiismeretesség, felelősségérzet – a természethez való pozitív viszony.
- Fogékonnyá válnak a szép iránt, felismerik és értékelik környezetük szépségeit, pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tapasztalataik, ismereteik gazdagabbá válnak a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetből szerzett tudással, a világkép, értékrend, kultúra elemeivel.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, a vizek élővilágát, képessé válnak azokat külső jegyeik és hasznosságuk alapján összehasonlítani.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.

- Ismerik a növények fejlődésének feltételeit, a környezetszennyezés ártalmait, hatását az élővilágra.
- Az elsajátított ismereteket tevékenységeikben alkalmazni tudják.
- Felismerik a növény és állatvilágban, az évszakokban történt változások hatásait.
- A testrészeket, az emberi test felépítésének megfelelően fel tudják sorolni. Igényesek testük tisztaságára, ápolására.
- Elsajátítják az alapvető közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, a közlekedés során tanúsított helyes magatartásformát.
- Felismerik és segítséggel megnevezik a napszakokat, a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesznek azok között, megfogalmazzák jellemzőiket, szépségeit, színeit, és mindezekben tudnak gyönyörködni.
- Megalapozódik kommunikációs készségük, a beszédhelyzeteknek megfelelő, jól érthető beszéd, nyelvi kultúra.
- Képessé válnak a környezetükről alkotott véleményük közlésére, egyéni képességeikhez mérten.
- Ismerik a környezettudatos viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, az energiatakarékossághoz szükségesek.
- Munkájukkal aktívan részt vesznek környezetük szebbé tételében.
- Ismerik a néphagyományokat, a népi kultúra értékeit.

Matematikai tartalmú tapasztalatok

Cél:

- **A gyermekek változatos tevékenységekben, különféle élethelyzetekben ismerjék fel a körülöttük lévő dolgok matematikai vonatkozásait: mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térvizonyait.**
- **A matematikai tapasztalatok gazdagítása, a gyermekek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó képességének valamint verbális kifejezőkészségének fejlesztése.**
- **Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík szemléletük és mennyiségfogalmuk.**
- **Kedveljék meg a matematikai problémákat, az ilyen jellegű játékos feladatokat, helyzeteket.**
- **Szűkebb és tágabb környezetükben, térben, síkban és időben jól tájékozódjanak.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan szituációk létrehozása, amelyek lehetővé teszik az érdeklődésen, természetes tapasztalatszerzésen alapuló egyéni képességek fejlesztését.
- Cselekvéses tanulás keretén belül matematikai műveletek gyakorlása.
- A gyakorláshoz megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosítása.
- A játék, a környezetben való tevékenykedés során spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megláttatása, megtapasztaltatása.
- A gyermeket körülvevő környezeti valóság mennyiségi, térbeli viszonyainak, formáinak felfedeztetése.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro-csoportos szervezéssel.

A fejlesztés tartalma:

- Elsődlegesnek tarjuk, hogy minden matematikai tartalom sokirányú, személyes tapasztalatszerzés útján jusson el hozzájuk, az ezekkel való találkozás jelentsen élményt és kihívást számukra.
- Az érzékelés, észlelés fejlődése érdekében a gyermekeket a dolgok, tárgyak tulajdonságainak minél alaposabb megismerésére ösztönözzük. Az eredményes problémamegoldáshoz elengedhetetlenül szükséges, hogy figyelmüket szándékosan is tudják meghatározott dolgokra irányítani.

- Az érdekes tevékenységek közben, az önállóan, játékosan megismert tényeket, összefüggéseket, műveleteket megjegyzik, így fejlődik emlékezetük. Az eközben összegyűlt megoldási módokat hasonló helyzetekben felidézhetik.
- A képzelet fejlődése érdekében arra bátorítjuk őket, hogy egy-egy feladatot többféleképpen próbáljanak megoldani. Keressék a problémákat, és törjék a fejüket azok megoldásán.
- A gyermeki érdeklődés irányító, mozgató tényezői az érzelmek. A tapasztalatszerzés vágyát, a problémamegoldás akarását az érzelmi állapot vezérli. Ezért fontos számukra, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a problémakeresés, a megoldás, a tapasztalatszerzés iránt.
- Óvodánkban a matematikai tapasztalatszerzés kizárólag játékos formában valósul meg. Erre adódhatnak egyrészt spontán lehetőségek, melyeket a nap során, a különböző tevékenységekben érhetünk tetten, és használhatunk ki. Mondókák, versek, gyűjtögetések, kézműves tevékenységek közben, komplex módon megjelenhetnek matematikai tartalmak. Másrészt tervszerűen szervezünk olyan játéktevékenységeket, melyben az egyes matematikai műveletek körében szerezhettek tapasztalatokat a gyermekek.
- Egy-egy témakör, szituáció többszöri feldolgozása, addig, amíg a gyermekek örömet találnak a tevékenységben és biztonságosan nem rögződtek az ismeretek.
- Az összehasonlítás kezdetben érzékszervekkel, majd később szemléletes képszerű szinten történik. Olyan eszközöket használunk az összehasonlítás során, mely a gyermekekhez közel áll, élményeik kötődnek hozzá. Ilyen lehet egy ruhadarab, kisautó, melyeknek a színét, nagyságát hasonlítjuk össze.
- Az élő és élettelen tárgyakat és jelenségeket tulajdonságuk, színük, alakjuk, méretük, anyaguk szerint szétválogatjuk, sorba rendezzük.
- A számfogalom megalapozását a halmazok és mennyiségek összemérésével kezdjük. Problémahelyzet elé állítjuk a gyermeket, melynek során megismerkedik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmával.
- A halmazok számlálása által jutunk el a sorszámokig. A számfogalom építését elősegítjük a bontások gyakorlásával.
- A gyermekek különféle halmazok elemeit több csoportra bontják. Itt ismerkednek meg a páros, illetve páratlan fogalmával.
- A sikeres geometriai tapasztalatszerzés érdekében figyelemmel kísérjük a gyerekek vizuális fejlődését, formaállandóság érzékelését, tapintásos, kinezetikus észlelését, térbeli tájékozódó képességét.
- A terület, hosszúság, tömeg, úrtartalom megismerése és megértése céljából különböző kísérleteket végzünk.

Szervezeti forma:

- A tapasztalatszerzés többnyire mikro-csoportban csoportbontással, történik, de előfordul, hogy az egész csoport közösen szerez élményeket, tapasztalatokat.
- Az élmények egyeztetése, rendszerezése a közös napi tevékenységekben történik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Gondolkodásuk logikus, következtetések életkoruknak megfelelő.
- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek.
- Problémamegoldó készségük jó.
- A tárgyakat meg tudják számlálni, legalább 10–20-as számkörben, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, formák és szín szerint.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb, ugyanannyi.
- Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzésük során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent...
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Különböző egységeket képesek összehasonlítani, ezeket tevékenységeikben alkalmazzák.
- Az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni. (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Képes az időbeli relációk felismerésére.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.

10.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- **Olyan attitűdök, készségek, képességek, szokások kialakítása, melyekkel a gyermekek képesek saját szükségletük kielégítésére, pozitívan befolyásolják a környezethez való viszonyukat, közösségi kapcsolataik alakulását, kötelességtudatukat.**
- **A munkához való pozitív viszony kialakítása, saját és mások munkájának elismerésére**

nevelés, munkajellegű játékos tevékenységeken keresztül.

- **Az egyes munkafolyamatok megismertetése.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A munka jellegű, játékos tevékenységek során annak megtapasztaltatása, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, kellemesebbé teheti környezetét.
- A gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.
- Fokozatosan vezesse be az egyes munkafajtákat, ismertesse meg a gyermekeket az egyes munkafogásokkal, a munka mennyiségét fokozatosan növelje. Mintát adjon a pontos és kitartó munkavégzéshez.
- A differenciálás elvének érvényesítése feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
- Az együttműködés érzelmi élményének támogatása, baráti, egymást segítő kapcsolatainak erősítése, a közösségi igény formálása, saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelés.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A segítségnyújtás, a másokról való gondoskodás, felelősségérzet, kötelességteljesítés megalapozása, feladattudatának, önbizalmának, önértékelésének fejlesztése.
- Munkához való viszonyulásával, munkakedvével, igényességével példamutatás.

A fejlesztés tartalma:

- A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen munkálkodnak.
- A munka végzése közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről. A munka által fejlődik értelmi képességük, s a gyakorlás során egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Munka közben kezdenek kialakulni a munkaszervezés képességének alapjai, erősödik kezdeményezőkézségük, együttműködési képességük.
- Az önkiszolgálás során a gyermekeket folyamatosan szoktatjuk az önálló, öntevékeny, önkiszolgáló munkára, ahol egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk rájuk.

- A csoportért végzett munka minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, mely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel.
- Az alkalmoszerű munkák és megbízások az ünnepek előtti készülődést, a takarítást, teremrendezést, a csoportszoba együttes díszítését foglalja magába.
- Felnőtt segítségével ismertetjük meg a testápolás, öltözködés, a kulturált étkezés szokásait, mely az egészséges életmódjuk kialakítását segíti elő.
- Havonta egy alkalommal zöldség, illetve gyümölcssalátát készítünk.
- Alkalmanként /karácsony, anyák napja/ a gyermekekkel együtt készítjük el a vendégváró süteményeket.
- A környezetgondozás magába foglalja az élősarok, az akvárium rendbetételét, a szobanövények, veteményeskert gondozását, illetve az állatvédelmet – télen a madáretető kihelyezését, folyamatos feltöltését. Óvodán kívül alkalmoszerűen vesznek részt a gyerekek kerti munkákban, gyümölcsök szedésében, szüretelésben.
- Külső és belső környezetünk rendjének megteremtése és megóvása céljából gyakorolják a járdák, udvarrészek tisztántartását, a füves részek és virágos kert gondozását. (gyomlálás, gereblyezés, öntözés)
- A munka jellegű tevékenységekhez megfelelő méretű eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.
- Vegyes csoportokban a munka megszervezése, a differenciált feladatadás különösen fontos szerepet játszik abban, hogy minden gyermek életkori és egyéni képességeinek megfelelő terhelést kapjon.
- Megteremtjük a biztonsági feltételeket /eszközök rendeltetésszerű használatával/ a balesetek, sérülések megelőzése érdekében.
- A napi segítő munkáját a gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be, és fokozatosan bővítjük. Ide tartozik a terítés, a teremrendezés, öltözőrendezés, fogkrém osztása, az udvar rendbentartása, segítség társaknak és a felnőtteknek. A napi segítő kiválasztásánál lehetőség szerint minden gyermek, sorra kerülésére ügyelünk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A saját életvitelükkel kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, felelősségteljesen, szívesen végzik.

- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére, igényükké válik a rend és tisztaság.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben fejlődnek készségeik, képességeik.
- A közösen végzett munka által erősödnek társas és baráti kapcsolataik, képessé válnak a munkamegosztásra. Elismerik saját és mások munkájának eredményeit, értékeit és azt meg tudják fogalmazni.
- Munkavégzés során fejlődik erkölcsi magatartásuk.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, értéke.
- Örömmel segítenek kisebb pajtásaiknak.
- Önbizalma, önértékelése, énképe reálisan alakul a munkájának értékelése során.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak, felnőtteknek.
- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, a kert rendezésében.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- A környezetükben levő növények, állatok gondozásában örömmel vesznek részt.

10.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Óvodáinkban a szervezett tanulás elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg, mely a nap egészét áthatja. A tevékenységek közben újabb és újabb tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, folyamatosan követve és segítve az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását.

Cél:

- A gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, mellyel megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.
- A gyermekek érzelmi, észlelési és mozgásos motiváltságával fejleszteni teljes személyiségükön keresztül készségeiket, képességeiket, egyéni fejlettségüknek

megfelelően, fokozatosan eljuttatni a cselekvő gondolkodás szintjétől a tapasztalati gondolkodás szintjére.

- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.
- A tanulásban lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, eredményeinket mérjük és értékeljük.
- Valóság-hű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

Feladat:

- Az attitűdök erősítése, a képességek fejlesztése, melynek során az óvodapedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Szokásrendszer stabil kialakítása megfelelően megválasztott szervezeti- és időkeretben.
- Célrányosan, játékba integrált, a felfedezés lehetőségét biztosító helyzetek teremtése.
- Élménynyújtás által a gyermekek motiválása, hogy örömmel vegyenek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A tanulást támogató feltételek (cselekvő aktivitás, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének) biztosításával felismerések, próbálkozások támogatása, az érdeklődés ébrentartása.
- Elemi, fogalmi rendszerek kialakítása, a tanuláshoz szükséges képességek folyamatos fejlesztése.
- Szabály- és feladattudat kialakítása.
- Differenciált, egyénre szabott fejlesztés, prevenció és tehetséggondozás.
- A gyermekek ismereteinek megalapozása és fejlesztése, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés útján.
- Kitartás, pontosság, feladattudat, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése, saját teljesítő képesség megismerése.
- A gyermekek sokoldalú fejlesztése a kultúraátadás hatásrendszerében, célszerű nevelési módszerek és eszközök megválasztásával, spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezésével, bővítésével, célirányos módon kognitív képességeik fejlesztése.
- Az irányítás során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás formái:

- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás;

A tevékenységekben megvalósuló tanulás tartalma:

- Óvodánkban a tanulást a játék motivációs bázisára építjük. A játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek, melyen keresztül megismerjük a gyermekek egyéni sajátosságait is.
- A játék folyamatában történik a műveltségtartalmak elsajátíttatása, amelyek egymásra épülve alkotják nevelésünk komplexitását.
- Nevelésünkben a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük a tevékenységek központjába.
- A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán, sokoldalú érzékelés biztosításával, kívánjuk elérni a későbbi belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.
- A gyermekek aktivizálásának legtermészetesebb helyzeteit használjuk fel a tanulásra.
- Ahhoz, hogy ismereteik ténylegesen bevésoódhessenek és rendszeressé válhassanak, sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget.
- Minden gyermek számára biztosítjuk a pozitív és negatív élmények feldolgozását, a külső ingerek belsővé válását, harmonikus személyiségfejlődést.
- A megismerést, a gondolkodásfejlesztés folyamatát, a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére az óvodai és óvodán kívül szervezett tapasztalásra építjük.
- Az észlelést sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk.
- Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal. Mindezekhez olyan légkört alakítunk, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhetnek.
- A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, a feladatokat minden estben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Sikerélményhez juttatjuk az egyes gyermeket, így növeljük önbizalmukat, önállóságukat.
- Nagy súlyt helyezünk a tanulási folyamatban gyermekeink élményeinek meghallgatására.

- Arra törekszünk, hogy gyermekeink nyitottak legyenek a külvilágra, kérdezzenek, legyenek érdeklődők.
- A mikro-csoportos fejlesztések alkalmával fontosnak tartjuk a kötöttséget, ebben tudatosan, tervezett módon történik a fejlesztés, segítségével nagyobb lehetőséget látunk az egyéni bánásmód érvényesülésére.
- Egy-egy tevékenységre többször is visszatérünk, hogy legalább egyszer minden gyermek részt vehessen az adott tevékenységben.
- Ha valamely gyermeknél egyes területen lemaradást tapasztalunk, visszatérünk rá és fokozatosan terhelve juttatjuk magasabb szintre.
- A kimagasló képességű gyermekek számára egyéni, differenciált fejlesztéssel próbálunk újabb ismereteket nyújtani.
- A tanulást a gyermekek részéről spontán folyamatként értelmezzük, az óvodapedagógus részéről tudatos, célszerű, egyénre szabott fejlesztésként.
- A gyerekek fejlettségéről fejlődést nyomon követő dokumentumot vezetünk, ahol nyilvántartjuk fejlettségi szintjüket. Ennek alapján tervezzük meg a tevékenységformákat gyermekeink továbbfejlesztésére, illetve a lemaradók felzárkóztatására.

A tevékenységek szervezeti keretei

	Csoportos	Egyéni
Szervezett	☐ Mindennapos mozgás	tehetséggondozás, lemaradás- felzárkóztatás
Kezdeményezett	☐ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ☐ Külső világ tevékeny megismerése ☐ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ☐ Verselés, mesélés	

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóságghű észleléséhez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Képesek lesznek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. A környezet mennyiség, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- Motoros feladat verbális visszaadására teljesen, vagy a lényeges mozzanat kiemelésével képessé válnak.
- A kapott feladatokat megértik, igyekeznek azt képességeikhez mértén elfogadni és teljesíteni.

- A kompetenciák fejlődése által alkotó életvezetésük megalapozódik.
- Elsajátítják az egészséges, környezettudatos magatartást egyéni képességeikhez mérten.
- Szókincsük képessé teszi őket arra, hogy gondolataikat folyamatos beszéd által másokkal megértessék.
- SzövegviszAADÁSUK megbízható, egyszerű cselekvéseket, összefüggéseket megneveznek.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.
- Szociális kompetenciáik alkalmassá teszi őket az iskolai tanulásra.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

11. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

11.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Építünk a családi értékrendre, szokásokra, valamint kiegészítjük, esetleg kompenzáljuk. A gyermek egészséges testi és szellemi fejlesztése érdekében igyekszünk a szülőkkel együttműködve a gyermekek egyéniségét, sajátosságait megismerni. Ez a kölcsönös kapcsolat nyitottságot, őszinteséget, toleranciát igényel mind a szülők, mind a nevelők részéről.

Fontosnak tartjuk megnyerni a szülők bizalmát, számos lehetőséget teremtünk arra, hogy bepillantassanak óvodánk életébe, megfigyelhessék gyermekük fejlődését az óvodában.

Óvodánként is nagy hangsúlyt fektetünk a családdal történő kapcsolattartására, tükröztetve az egyéni sajátosságokat, de ezen túl intézményi szinten is mindent megteszünk, hogy erősítsük, mélyítsük a szülőkkel a kapcsolatot.

Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt. Ismerjük azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet

mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítjuk a szülőkkel való kapcsolatunkat. Támogatjuk őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, a családközpontú pedagógiában meghatározott védőfaktorok valamelyikének fejlesztésében. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit.

Pedagógiai munkánkban csak akkor lehetünk eredményesek, ha megismerjük partnereink igényeit-, elégedettségét- és elégedetlenségét.

Partnerközpontú működésünknek alapvető feltétele, hogy a szülővel, gyermekkel, mint közvetlen partnerekkel megfelelő kapcsolatot alakítsunk ki.

Az együttműködés egy folyamat, amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának tekintünk. Pontosán kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, amelynek alapja a rendszeres vélemény feltárás, ami a minőségbiztosítás megvalósításának is egyik fontos alappillére.

A családdal történő együttműködést segítik a Szülői Szervezetek, amelyek óvodákként működnek.

Az intézményi Szülői szervezet saját szabályzata alapján végzi munkáját.

Az együttműködés célja:

- **Együttműködő, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében.**
- **Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.**
- **Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.**
- **A gyermekén keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.**

Az együttműködés feladatai:

- Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében.
- A családok életében azon pontok megkeresése, amelyen keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
- A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Konkrét feladatok meghatározása az eredményes együttműködés érdekében.
- Az együttműködés koordinátorainak (felelőseinek) megválasztása, rögzítése.

- Együttműködési tartalmak meghatározása.
- A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása.
- A gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése. Igyekszünk elérni, hogy a gyermekek örömmel járjanak óvodába, ezzel támogatva a rendszeres óvodába járást, megelőzve a későbbi iskolai tanulói lemorzsolódást.

Az együttműködés formái:

A szülőkkel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik, hiszen az egyre csökkenő gyermek létszám és az a szemlélet, hogy az óvodai nevelés szolgáltatás, feltételezi a menedzser szemléletű hozzáállást az óvoda részéről. Az óvoda – család együttműködése során hangsúlyt helyezünk az alábbiakra:

- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a direktebb módszerek alkalmazására (pl. előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, cikkek a faliújságon-, intézmény honlapján, stb.).
- A családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében a gyermek szabad választási lehetőségének biztosítására.
- A környezettudatos magatartás kialakítására közös tevékenységekkel (pl. papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban fölöslegessé vált csomagoló anyagok, gyűjtése óvodai felhasználásra, kirándulások, stb.)

A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése, már bármikor elérhető a szülők számára az Ovikréta szülői felületén. Ennek eredményéről félévente fogadóóra keretében, személyesen is tájékoztatjuk a szülőket.

Az együttműködés tartalmi formái:

A kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Ovicsalogató	ismerkedés az óvodával	közös tevékenykedés szülőkkel, gyermekekkel
Beiratkozás	- anamnézis - ismerkedés az óvodával - az óvoda programjának megismerése	- egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- szükség esetén a gyermek életkörülményeinek megismerése a szülők szemléletmódjának, nevelési stílusának megismerése	- egyéni beszélgetés játék a gyermekkel
Óvodakezdés	- ismerkedés az óvoda szokásrendszerével szülő-gyermek	- közös játék -

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

	kapcsolatának megismerése kölcsonös bizalomépítés	közös tevékenykedés a szülővel, gyermekkel
Nyílt óvodai rendezvények és közös családi programok	- ismerkedés az óvodai élettel - közösségi érzés erősítése	- megfigyelés, közös - megbeszélés, egyéni - problémák megbeszélése, nevelési - tanácsadás
Családi játékdélutánok	- közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - a játék fontosságának erősítése a szülőben	- közös játék (versenyjátékok, társasjátékok, ügyességi játékok, stb.)
Családi sport Rendezvények	- életmódkultúra alakítása - a közösségi szellem ápolása, erősítése az egészséges életmód - szemléletének alakítása	- csoportokon belüli, óvodán - belüli, intézményi szintű vetélkedések
Egészség nap	- egészséges életmódra nevelés közös élménnyel az - óvodai kötődés erősítése - a szabadidő hasznos eltöltésének szorgalmazása	- egészséges táplálkozás bemutatása kóstolással, - sport programok - felvilágosító előadások
Anyák, apák, nagyszülők, gyermek vagy családok napja	- meghitt közös - együttlétek közös - játékelmény családi kapcsolatok mélyítése	- közös ünneplés, közös - élmények beszélgetés
Ünnepek, rendezvények	- az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése hagyományápolás	- szervezés, közös - ünneplés, vidám - vetélkedés, közös - tánc

Szülők számára szervezett programok

A kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Értekezletek, szülői találkozók	- az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése jellemző - problémákra (egy-egy probléma köré) - szülők fóruma szakemberek bevonásával	- tréning - előadás - csoportos - beszélgetés mikro- - csoportos - esettanulmányozás
Egyéni fogadóórák	- a szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről, - egyéni intézkedési terv készítése a további fejlesztés érdekében	- egyéni megbeszélés

Munkadélutánok	- kellemes hangulatú közös játék- és tevékenységi eszközök készítése, az elkészített eszközök hasznosságának bemutatás, egymás megismerése -	- közös munkatevékenység - beszélgetés
Szülői szervezet értekezletei	- szülői feladatok koordinálása, szülői kezdeményezések megvalósítása, - szülők érdekképviselése, - megbeszélés	- megbeszélés - tájékoztatás

Az óvodapedagógus kettős feladata a fejlesztés során

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása,
- a szülő felé gyakorolt rendszeres, szervezett kapcsolattartás.

Az intézmény menedzselése a szülő, gyermek felé

- nyílt óvodai rendezvényeken való részvétel lehetőségének biztosítása a leendő óvodások számára.
- bölcsődések látogatása az óvodában;
- szülő fogadása, az óvoda bemutatása;
- szülői fórumszervezés a leendő óvodások szülei számára;
- útmutatók, kiadványok, küldetésnyilatkozatok eljuttatása a leendő szülőknek, melyből megismerhetik a helyi pedagógiai program fő vonalait, (helyi sajtó, TV, rádió, óvodai honlap stb. igénybe vételével) az intézmény helyi sajátosságait.

A kapcsolattartás módjai intézményünkben

Formális	Informális
☐ Családlátogatás	☐ Napi beszélgetések
☐ Értekezletek	☐ Faliújságon hírek az aktualitásokról
☐ Fogadóóra	Esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával
☐ Szülői szervezet	Szülő rendszeres tájékoztatása gyermeke fejlődéséről
☐ Véleményláda	
☐ Kérdőívek	

☐ Közös ünneplések	
☐ Munkadélutánok	
☐ Sportdélutánok	
☐ Szabadidős programok	

Az együttműködés várható eredménye:

- Megteremtődnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a szülők és az óvoda a gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását.
- Az óvoda a szülőkkel karöltve, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet.
- A szülők naprakész információhoz juthatnak gyermekeik fejlettségéről.

11.2. Intézményen belüli kapcsolattartás

A nevelőtestület együttműködése

A tagóvodák és a telephely közötti szoros együttműködést segítik a közös rendezvények szervezése, a szakmai napok, nevelőtestületi értekezletek, előadások, bemutatók, team munkák szervezése, a munkaközösségek rendszeres munkája.

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében pedagógusaink rendszeres hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel biztosítják a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.

Az évenként indított munkaközösségek, az év fő feladataihoz kapcsolódva szerveződnek, vagy folytatják tovább megkezdett tevékenységüket.

Szakmai anyagok, ajánlások készítésével, mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával aktív részesei az intézmény szakmai fejlesztésének.

A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen jártasak legyenek, minél nagyobb sikerélményhez jussanak, sikeresen osszák meg egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot, érezzék, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagjai. Legyen jó a közérzetük, szeressék a helyet, ahová dolgozni járnak. A csoportbeosztásnál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvónői párokat alakítunk ki.

Az intézmény struktúrája szervezetileg is garantálja, hogy a programban résztvevő óvodapedagógus nem marad magára, nem működik kontroll nélkül.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció. Segíti munkájukat, hogy dajka szakmunkás végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítőitársai legyenek a gyermekek fejlesztésében. Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekek neveléséhez.

Pedagógiai programunk lebontásának dokumentumai, időkerete és megismertetésének módszerei a közvetlen partnereink körében az alábbiak szerint valósul meg:

Dokumentumok	Időkeret	Az ismertetés módja				
		Dolgozóval	Fenntartóval	Szülővel	Gyermekkel	Bölcsődével, Iskolával
Intézmény éves pedagógiai munkaterve	1 év	Nevelési évnyitó értekezlet	Meghívó az értekezletre, írásos anyag	Intézményi Szülői szervezet értekezletén szóban		Szakmai nap
Tagintézmények éves pedagógiai munkaterve	1 év	Munkatársi értekezlet		Szülői találkozó szóban		
Munkaközösségek, szakmai csoportok éves munkaterve	1 év	Munkatársi értekezlet				Szakmai nap
Gyermeccsoport nevelési terve	6 hónap	Csoport-dokumentum Ovikréta		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság		Szakmai nap
Gyermeccsoport tevékenységi terve	1 hét	Csoportnapló Ovikréta		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság	Csoport faliújsága	Szakmai nap
Csoport élet	Havonta	Csoportnapló Ovikréta		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság	Csoport faliújsága, honlap	
Gyermekek egyéni fejlesztési terve (szükség esetén és iskolaköteles korú gyermekek)	6 hónap	Ovikréta Gyermek dokumentumai		Fogadóóra		
A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése	Folyamatos, dokumentálása 6 havonta	Ovikréta		Fogadóóra, Ovikréta szülői felület		

A székhely, tagintézmények, telephely, és a csoportok minden év végén elemzik és értékelik munkájukat, amelynek alapján készül el az éves munka értékelése. A következő év ellenőrző munkájának szempontjait, kiemelt feladatait ennek alapján határozzuk meg.

Az ellenőrzés során közös pedagógiai elveket, közös attitűdöt és követelményrendszert érvényesítünk intézményi szinten.

Az intézmény dolgozói közötti kapcsolatok elmélyítését közös kirándulások és színházlátogatások rendezésével is próbáljuk mélyíteni, tartalmasabbá tenni.

11.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás

11.3.1. Bölcsőde – intézmény kapcsolata

Tagóvodánként tartjuk a kapcsolatot a bölcsődékkal.

Óvodáinkba évente több gyermek is érkezik a bölcsődéből. Ilyen esetekben a leendő óvodapedagógusok felveszik a kapcsolatot a kisgyermeknevelőkkel, a gyermekekről való tájékozódás érdekében.

Programunkat a bölcsődébe is eljuttatjuk, hogy megismertessük a leendő szülőkkel az egyes óvodákban folyó nevelőmunkát, ezáltal megkönnyítve számukra az óvodaválasztást. Kapcsolattartásunk másik formája, hogy látogatjuk egymás nyitott programjait, valamint a „bölcsődei” napon óvodásaink műsorral kedveskednek a bölcsődét látogató családoknak.

11.3.2. Iskolák – intézmény kapcsolata

A helyi általános iskolákkal, a székhely, tagintézmények, telephely tartanak rendszeres kapcsolatot, de az intézményt érintő szakmai és egyéb problémák megoldásában az intézményigazgató és az iskolák igazgatói is együttműködnek. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat, a gyermekhez illesztett iskolakezdet.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda – iskola átmenet „zökkenőmentes” legyen a gyermekek számára. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk mind az önkormányzati iskolákkal, mind az egyházi és a Gyakorló iskolákkal.

Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek és képessé váljanak az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy vegyék figyelembe tapasztalatainkat, mérési eredményeinket a gyermekek egyéni képességeinek ismerete területén, kérjük azokat a szülőktől.

Elfogadjuk, hogy minden életkornak meg van a speciális szükséglete, sajátossága, amelynek az intézményekben meg kell felelni, ezáltal mi arra törekszünk, hogy az iskolai életre alkalmassá tegyük gyermekeinket. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatokat alakítottunk ki.

Együttműködésünk lehetséges formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása;
- érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt;
- segítségnyújtás, támogatás szükség szerint;
- eszmecserék, szakmai tanácskozások szervezése;
- munkaközösség rendezvényeire történő meghívás;
- szülői fórumok közös szervezése;
- a gyermekek iskolai előmenetelének utánkövetése
- közös ünnepek, sport rendezvények szervezése;
- gyermekek látogatása egymás intézményeibe (óvodások iskolába, iskolások óvodába);

Óvoda – iskola átmenet támogatása

Intézményünk a törvényi előírásoknak megfelelően fejlesztő foglalkozást biztosít minden tanköteles korú gyermek részére. A fejlesztés kiemelten támogatja az alapvető képességek – beszéd, mozgás, szociális készségek – megerősítését az életkornak megfelelő módon. Nagy hangsúlyt helyezünk a játék általi tanulásra, a mindennapos mozgásra, az élıszavas mesélésre, a népi játékok és a magyar hagyományok megőrzésére.

A fejlesztő foglalkozás megszervezése

- A foglalkozások megszervezéséért az intézmény igazgatója, igazgató helyettesei, tagintézmény igazgatók és telephelyfelelısök felelnek.
- A foglalkozások napi rendszerességgel, az óvodai nevelési időn belül valósulnak meg, időtartamuk legalább 45 perc. A 45 perc szabadon bontható, játékba és különbözı tevékenység területekbe ágyazható a differenciálás elvének figyelembevételével.
- Megvalósulás szervezeti keretei: homogén vagy vegyes csoportokban.
- A foglalkozás lehet egyéni, mikro-csoportos, vagy a csoport egészére kiterjedő szervezési forma.
- A hetiterv, napirend alapján az aznapi tervezett tevékenységekhez illeszkedő legyen
- A napi fejlesztést csak óvodapedagógus végezheti.
- A fejlesztés helyszíne szabadon választható a tevékenység céljának megfelelıen.

- A tevékenységek tartalmát az óvodapedagógus módszertani szabadsága, felkészültsége és a gyermekek érdeklődése és igénye határozza meg.
- BTMN-es gyermekek fejlesztését az intézmény sajátosságai alapján, amennyiben van, fejlesztő pedagógus is végzi, heti rendszerességgel. Követve az eddigi gyakorlatot, egyéni fejlődési napló szerint.
- SNI-s gyermek fejlesztését utazó gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, vagy megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakember vezeti.
- Az iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet elősegítő program kidolgozása:
 - szakmai műhelyek,
 - közös programok,
 - kölcsönös hospitálások,
 - esetmegbeszélések,
- A gyermekek fejlődésének utókövetése az általános iskola első évében.

11.3.3. Egyéb kapcsolatok

Fenntartó

Folyamatos, napi kapcsolatot tartunk a fenntartóval, az Önkormányzat dolgozóival.

Kapcsolatunk egyrészt a köznevelési törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.

Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

SZ. SZ. B. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat, Vármegyei szakértői bizottság

Kapcsolattartásunk személyes, naprakész, a szoros együttműködés jellemzi.

Az iskolaérettség megállapításához az intézmény gyógypedagógusa ad segítséget, a BTMN küzdő gyermekek esetében pedig a pszichológus munkájára támaszkodhatunk.

A kapcsolattartás formái:

- A nevelési hátrányokkal, beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztéséhez szakmai segítség nyújtása.
- Pedagógus vagy gyógypedagógus véleménye alapján a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat intézményében, vagy az óvodai környezetben pszichológiai vizsgálat végzése.
- A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapításához, a megfelelő iskolatípus kiválasztásához szakvélemény kérése.

- A súlyosan beszédhibás gyermekek fejlesztése logopédus segítségével (heti 5 órában)
- A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében szakvélemény kérése a Vármegyei Szakértői Bizottságtól.

Egészségügyi szervek

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa látja el.

A kapcsolattartás formái:

- A védőnők rendszeres tisztasági vizsgálatokat végeznek, felvilágosító előadásokat tartanak a szülőknek, óvodapedagógusoknak, gyermekeknek
- Évente két alkalommal fogászati szűrés.
- Bemutatóval egybekötött tájékoztató előadások a gyermekek és szüleik számára.

Közművelődési intézmények

Nevelési feladataink sokoldalú, színes megvalósítása érdekében a város közművelődési intézményeivel folyamatos kapcsolattartásra törekszünk. A felkínált programokból igyekszünk úgy válogatni, hogy azok az óvoda pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával összeegyeztethetők legyenek, segítse elő a nevelési feladataink eredményes megoldását.

A kapcsolattartás formái:

- Könyvtárlátogatás, gyermekfoglalkozásokkal egybekötve
(Megyei Könyvtár, Jósavárosi Könyvtár)
- Kiállítások megtekintése
(Jósa András Múzeum, Falumúzeum, Kölyökvár, Botanikus kert)
- Gyermekelőadások
(Móricz Zsigmond Színház, Mandala Dalszínház, Kölyökvár, Vidám Vándorok, Nagyváradi Bábszínház)

Gyermekvédelmi intézmények

A családok szociális háttérének, problémáinak ismeretében kérjük a Gyermekjóléti Szolgálat valamint a Szociális és Köznevelési Osztály segítségét. Különösen azokra a gyermekekre figyelünk tudatosabban, akiknek családi helyzete, életkörülményei hátrányosan érintik, vagy veszélyeztetik fejlődésüket.

Nemzetközi kapcsolatok

Keressük a nemzetközi kapcsolatok kiépítésének lehetőségét, mely átmenetileg szünetel a Gyöngyszem tagintézmény és a zilahi óvoda intézményei között.

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

12.1. A diabéteszes gyermekek ellátásának

feladatai

A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillért állapítunk meg:

- A. helyes életmód
- B. étrendi kezelés
- C. inzulinterápia

A diabéteszes gyermek ellátásának eljárásrendje:

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátását. Az ellátás érdekében minden feladatellátási helyen **legalább 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember részt vett, vagy részt fog venni 1-es típusú diabéteszsel élő óvodások ellátását támogató pedagógus-továbbképzésen** (pl. Diaped., DiaMentor, Cukor Suli) melynek eredményeképpen rendelkeznek az itt szerzett tanúsítvánnyal.

A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezték meg. **A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.**

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm.rendelet szerint, a szolgáltató felé továbbított írásbeli nyilatkozat kitöltésével igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is **biztosítható**. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal,
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról,
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- a szülők szülői értekezleten való tájékoztatása a feladatról (óvodapedagógus),
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint a munkaköri leírásban delegált feladatokkal megbízott pedagógus vagy más alkalmazott által és felelősségével,
- az óvodában mért adatok dokumentálása,
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő használata, kezelése, tárolása,
- a szakember által előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása, majd ennek dokumentálása,
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása,
- folyamatos kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, és a szakemberekkel,
- a feladatot végző pedagógus és érettségivel rendelkező más alkalmazott munkaköri leírásának kiegészítése az elvégzendő feladatokkal,
- igazgatói átruházott hatáskörben intézményi felelős delegálása a feladat megszervezésére és ellenőrzésére, az egészségügyi szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartásra munkaköri leírás alapján,
- az óvoda dolgozói részére biztosítani az OH által szervezett képzésben való részvételt.

12.2. Anafilaxia esetén a gyermek ellátása,

szükséges teendők

Az anafilaxia súlyos, akár életveszélyes allergiás reakciót jelent. Az anafilaxia az allergiát okozó anyaggal történő érintkezés (például a mogyoró elfogyasztása vagy a méh csípése) után akár másodpercek vagy percek múlva is bekövetkezhet. Az anafilaxia az **allergiás reakciók** legsúlyosabb formája. Tünetei közé tartozik a gyors, gyenge pulzus, a bőrkiütés, a hányinger és a hányás. A vérnyomás hirtelen leesik, és a légutak beszűkülnek, ami által leállhat a légzés. Az anafilaxia percek alatt halálos lehet, így az anafilaxia kezelése azonnal el kell, hogy kezdődjön a tünetek észlelése után!

Lehetséges okok:

- gyógyszer
- rovarcsípés
- élelmiszer (eper, dió, mogyoró, kagyló)

- vegyszer (kozmetikum, hajfesték stb.)
- egyébek (fizikális hatások)

Teendők anafilaxiás sokk esetén

- Mentők értesítése
- ha van epinefrin (adrenalin) – autoinjektorban –, azonnal adjuk be! (a combizom elülső részébe)
- ha tudjuk, hogy mi váltotta ki az anafilaxiás sokkot, akkor azonnal akadályozzuk meg, hogy a gyermek tovább érintkezzen az allergénnel. Darázscsípés esetén ez például azt jelenti, hogy minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy megvédjük a gyermeket a további csípésektől.
- ha az érintett gyermek eszméleténél van és légszomj jelentkezik, ültessük fel úgy, hogy a karjaival meg tudja támasztani magát, ugyanis ez a póz megkönnyíti a levegővételt.
- Amennyiben keringési problémák is jelentkeznek – például szédülés –, akkor fektessük le, és emeljük meg a lábait.
- A légzés vagy a keringés leállása során azonnal kezdjük meg az újraélesztést.
- Eszméletlenség esetén, fektessük mielőbb stabil oldalfekvésbe!

A szakembereknek nagy segítséget jelent, ha megérkezésükre kiderítjük, hogy mire allergiás a gyermek, mi történt a panaszok megjelenése előtt. Ezek az információk sokat segíthetnek a szakszerű és minél gyorsabb ellátásban.

12.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Gyermekintézmény lévén természetes, hogy programunkban kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra való törekvés. Kötelez bennünket ilyen irányú munkánk hosszú hagyománya, valamint a Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

Cél:

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

Az intézményigazgató feladata:

- Lehetőségeinken belül megadni minden segítséget a hátrányok kompenzálásához a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között, ehhez intézményi gyermekvédelmi felelős biztosítása.
- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az intézményben.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- Intézményen belül szociális szolgáltatások megszervezése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- A gyermek képességének megfelelő, pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelmi partner társszervekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A gyermeket, családot megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése. Összefogja az intézmény gyermekvédelmi tevékenységét, segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátásához elkészíti az éves gyermekvédelmi tervet, amihez javaslatot kér a nevelőtestülettől. A csoportokat felkeresve tájékoztatja az óvodapedagógusokat és szülőket arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshet fel.
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, az ilyen körülmények kialakításának megelőzésében.
- Az óvodapedagógusok, szülők jelzése, a velük folytatott beszélgetése alapján veszélyeztetettnek számító gyermeknél – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- A gyermeket veszélyeztető tényezőket megvizsgálja, ha azokat az intézmény rendelkezésére álló pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethetőnek értékeli, kezdeményezi, hogy az óvodaigazgató értesítése a gyermekjóléti szolgálatot.
- Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel, meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a Család és Gyermekjóléti Szolgálatot.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz esetmegbeszélésen.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda igazgatója indítson eljárást a gyermek, lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli

gyermekvédelmi támogatás megállapítás, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.

- Az óvoda faliújságján közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. Család és Gyermekjóléti szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekek átmeneti otthona stb.) címét illetve telefonszámát.
- A szülőket és a gyermekeket az őket érintő, gyermekvédelemmel kapcsolatos kérdésekről rendszeresen tájékoztatja, a szülőt figyelmezteti, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének, elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ ad.
- Tevékenysége során a gyermekek és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.
- Vezeti az intézményben a veszélyeztetett, halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartását, azt folyamatosan áttekinti és elvégzi a szükséges módosításokat. Nyilvántartást vezet az intézménybe járó SNI-s, BTMN-s, HH, HHH-s gyerekekről. A szakértői véleményeket folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvoda gyógypedagógusával, gyermekpszichológusával egyeztetve kéri a felülvizsgálatot.
- Szabálysértési eljárás esetén képviseli az óvodát, különös tekintettel a veszélyeztetett helyzetű gyerekekre.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek fejlődését, arról az intézményigazgatónak beszámol.
- Figyelemmel kíséri 3 éves kortól a gyermekek rendszeres óvodába járását, problémás esetekben eljár a megfelelő szakhatóságoknál.
- Kapcsolatot tart az egészségügyi szolgálat intézményeivel. (védőnői szolgálat, háziorvos, Polgármesteri Hivatal, Szociális Osztály)
- Szükség szerint írásos beszámolót készít a gyermekvédelmi munkáról, egy alkalommal pedig beszámoltat a csoportban végzett gyermekvédelmi feladatok végrehajtásáról.
- Év elején felméri a hátrányos helyzetű gyermekek számát, valamint összegyűjti a szükséges igazolásokat a kedvezményes étkeztetés biztosítása érdekében. Figyelemmel kíséri ezen gyermekek étkezési nyilvántartását, a változások pontos bejegyzését.
- A munkájához szükséges ismereteit, tudását szervezett továbbképzésen való részvétel útján gyarapítja.
- Beszámolási kötelezettséggel az intézményigazgatónak, a helyetteseknek és a tagintézmény-igazgatójának tartozik.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés lehetőségei szerinti összehangolásával, az intervenciós gyakorlat alkalmazásával, a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrendszerrel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A gyermekek testi épségének megóvása érdekében a tilos és elvárható magatartási formák, veszélyforrások megismertetése.
- A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Család és Gyermejkölési Szolgálat illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő gyermekek, valamint a kiemelten tehetséges gyermekek számára játékba integrált speciális fejlesztő foglalkozások szervezése szakemberek segítségével.
- A gyermekekben erősítse az eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadó képességét, a különbözőségek elfogadását.
- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.
- Környezettanulmány, pedagógiai vélemény készítése védő - óvó intézkedéshez.
- A családpedagógiai ismeretek bővítése. Erősítse a családok nevelő és egyéb funkcióit, a felelősségvállalást.

A feladatok tartalmi megvalósítása:

- Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a „**gyermek mindenképp álló érdekeit**”.

- Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel, a befogadó pedagógia eszközeivel törekszünk a gyerekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűekre.
- Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes területeken ezzel a megoldással érünk el eredményt. A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empátikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek megoldása esetén a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.
- A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos személyiségközpontú neveléssel próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információkat kérünk külső partnereinktől.
- A gyermekvédelmi munka központi gondolata a megelőzés.
- Törekszünk arra, hogy megelőzzük a veszélyeztetett státus kialakulását. Súlyos esetekben azonban, elkerülhetetlen a veszélyeztetett helyzetben élő gyermek, nyilvántartásba vétele.

A nyilvántartásba vétel szempontjai:

- A gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők
- A gyermek testi fejlődését, egészségét veszélyeztető okok.
- Pszichés károsodás.
- Tágabb környezet ártalmai.
- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi - lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás illetve betegség.
- Veszélyeztetett helyzetben élő gyermekeknek tekintjük, akit családjában, környezetében ismétlődő fizikai; vagy lelki bántalmazás, zaklatás, erőszak, elhanyagolás ér és ezt nem ellensúlyozza semmi.

A megszüntetés feladatai:

- a felzárkóztatás megszervezése
- egyéni tehetséggondozás
- a hátrányok csökkentése érdekében egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltése érdekében
- a gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása

- segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően
- együttműködés a társszervekkel, jelzőrendszer működtetése

Intézményen belüli tevékenységek, feladatok

- óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (felügyelet, étkeztetés, segélyjavaslat, ingyenes ruhasegély, stb.)
- logopédiai, gyógypedagógiai ellátás biztosítása
- egyénre szabott fejlesztési tervek készítése, fejlesztés, a fejlesztés nyomon követése
- közös kirándulás szervezése
- a szülőkkel való kapcsolattartás egyéni formáinak kidolgozása (óvodánként az éves munkatervben rögzítve)

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- Az óvoda védőnőjével,
- A Család és Gyermekjóléti Szolgálattal,
- A Szociális Osztállyal,
- A gyámügyi hivatallal.

Várható eredmény:

- Érvényesülnek a gyermeki jogok.
- Megvalósul a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása, tehetségfejlesztése.
- Folyamatos, egymást segítő kapcsolat alakul ki a rászoruló családok és óvoda között.
- Csökken az esélyegyenlőtlenség.
- Mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken vagy megszűnik.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelőseivel, a jelzőrendszer működtetésével eléri, hogy minden óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően optimálisan fejlődik.

12.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél:

- Legyen jellemző a nevelés minden területére a gyermekek egyenlő bánásmódban részesítése.
- Legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás.
- Működjön az inkluzív pedagógiai szemlélet, érvényesüljön az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányból adódó különbségek tolerálása, csökkentése.
- Valósuljon meg a kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

Feladataink:

- Az egyenlő bánásmód megvalósítása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében:
 - A gyermeki jogok érvényesítése, mindenekfelett álló érdekeik képviselése.
 - Az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- A gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás érdekében:
 - A gyermekek érdeklődését figyelembe vevő differenciált, személyes bánásmód alkalmazása.
 - Minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztésének megvalósítása.
 - Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazása, felzárkóztatás, kiemelkedő képességek gondozásának biztosítása.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósítása, a hátrányok csökkentése érdekében:
 - A különbözőségek elfogadása, sokszínűségének tolerálása.
 - A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.
 - A hátrányok csökkentését segítő korszerű eljárások alkalmazása, innovációs készség erősítése.
- A családokkal és óvodán kívüli szervezetekkel való együttműködés megvalósítása érdekében:
 - A szülők tájékoztatása, támogatása a gyermeki jogok védelmében.
 - A gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formák megkeresése, a családokhoz juttatása.

- Az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységének összehangolása a gyermekek szükségleteivel.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Célunk:

- Valósuljon meg a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.
- Működjön a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet, érvényesüljön a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozása.
- Hangsúlyozottan legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztés, játékos tevékenységek által.
- Jellemezze az óvoda és a szülők együttműködését kölcsönös tisztelet, partneri kapcsolat kialakítása a hátrányok csökkentése.
- Valósuljon meg óvodán kívüli szervezetekkel történő együttműködés, a gyermekek óvodába járásának, fejlesztésének támogatása.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése (részletes anamnézis) **az Ovikréta felületén.**
- Egészséges életmódra nevelés
 - egészségtudat kialakítása,
 - táplálkozási szokások alakítása,
 - mozgásra nevelés
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
 - az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése,
 - bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése
- Kommunikációs nevelés
 - szókincs-,
 - nyelvi kifejezőképesség-,
 - beszédértés-,
 - beszédészlelés fejlesztése
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
 - korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása
 - kompetencia alapú óvodai nevelés (mozgás, zene, dráma, stb. felhasználása),

- környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján,
 - differenciálás, kooperatív tanulási technikák
 - egyéni fejlesztés,
 - szülőkkal való megújuló partneri kapcsolatok.
- Iskolaköteles korú gyermekek kiemelt fejlesztése a későbbi eredményes iskolai előrehaladás érdekében
 - a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele,
 - a játék elsődlegességének biztosítása.
 - mindennapi mozgás lehetőségét biztosítása, (megvalósulhat mozgásos játékokkal, körjátékokkal, játékos néptáncsal, sétával)
 - egyéni fejlesztési terv készítése félévente, mely tartalmazza a fejlesztési célokat, elérendő kompetenciákat, az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink:

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek testi fejlődésének nyomon követése, fogászat, szemészet) kezdeményezése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatásának biztosítása).
- Szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (a rászorulóknak a természetbeni és pénzügyi juttatásokhoz).

Együttműködés a szülőkkel

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A szülők támogatása abban a szerepükben, hogy ők gyermekeik első számú nevelői
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása
- Az óvodai és családi nevelés összhangjának, együttműködésének megteremtése, mélyítése, az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvének betartása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - a gyermek fejlődésének nyomonkövetése, megbeszélése,
 - gyermekmunkák bemutatása, elemzése,
 - szülők részvételi lehetőségének biztosítása a napi tevékenységek során

- Egyéni beszélgetések,
 - a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
 - gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
 - folyamatos kétoldalú kommunikáció igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
 - feladatok egységes értelmezése
 - a szülők részéről megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési és szakmai programokat
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése,
 - szülői közösségek kialakítása
 - Szülői Szervezet tagság,
 - rendezvények szervezése pl. őszi programok, adventi előkészületek, farsang, évzáró, anyák napja, stb. támogató kapcsolatok létrehozása a többi szülővel

Együttműködés az óvodán kívüli szervezetekkel

Szervezet	Együttműködési lehetőségek
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	Szülők támogatása, erőforrásaik feltárása
Védőnői hálózat	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
Szakmai szolgáltatók – Ss. Sz. B. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások megtervezése, biztosítása

Elvárt eredmény

- Megtörténik az intézmény körzetéhez tartozó HH/HHH gyermekek teljes körű beóvodázása
- Csökken az igazolatlan hiányzások száma
- Csökken a HHH gyermekek körében az SNI minősítés
- A HH/HHH gyermekek egyéni eredményei – a mérések alapján – 20%-nál nagyobb mértékben nem maradnak el a csoport átlagtól.
- A HHH gyermekek megfelelő időben, normál tantervű iskolában kezdhetik meg tanulmányaikat

12.5. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

A sajátos nevelési igényű és BTMN-es gyermekek integrált nevelése:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a Nktv. és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek és az átlagos tendenciának megfelelő ütemben fejlődő gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt. Ezt elfogadva dolgozta ki intézményünk a Sajátos nevelési igényű gyermekek helyi program fejezetét.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

12.5.1. Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartási szabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről 4§ 25 bek.)

Cél:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akarat erejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sérült, de ép intellektussal rendelkező illetve a lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Feladat:

- Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkal – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
- Interperszonális kapcsolatok alakítása.
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógia terén.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódását, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

Alapelveink:

- Óvodánk nevelőtestületének, teljes alkalmazotti körének és partnereinek részvételével teremtjük meg a szeretetteljes óvodai légkört, melyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi.
- Nyugodt, családias, biztonságot nyújtó légkört teremtünk a neveléshez, fejlesztéshez.
- A különbözőség elfogadásában és elfogadtatásában az óvoda dolgozói példát mutatnak a

szülőknek és a gyermekeknek egyaránt.

- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett végezzük nevelő, személyiségfejlesztő tevékenységünket az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Nevelőmunkánk folyamatában prioritást élvez az óvodapedagógusok és alkalmazottak toleráns és elfogadó magatartása, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítésének érvényesülése.
- A megértő, együtt-érző, elfogadó és segítőkész gyermekszerepet a nevelés-fejlesztés minden területén jellemző az óvoda dolgozóinak emberi attitűdjére.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, gyermekpszichológus, konduktor a gyermeket nevelő óvodapedagógusok és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs célú fejlesztőterápiás foglalkozások jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, az óvodapedagógusok által elkészített éves „*Egyéni fejlesztési terv*” szerint. / a gyermek személyi anyagában /
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az integrált nevelés feltételei:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény, alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel (Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében – a Vármegyei Szakértői Bizottság – Beszédfogyatékoság esetében – Hallásvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest) - Mozgásfogyatékoság esetében (Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és

Szakértő Bizottság – Budapest)

- Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
- Az integrált óvodai csoportok létszáma 25 fő, amelyen belül 2 fő, a Sz. Sz. B. Vármegyei Szakértői Bizottság véleményével rendelkező gyermek kerülhet. / SNI/
- Csoporton belül az SNI gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

12.5.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás-szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

Kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása,
- a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése,
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés biztosítása,
- a megtanult mozgás alkalmazására nevelés,
- biztosítani a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét
- kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb. fejlesztése.

Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatokat, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe építjük be.

A fejlesztés, nevelés során az óvodai nevelés valamennyi területét figyelembe vesszük.

Mozgásfejlesztés

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel.
- Hangsúlyt kap a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használatának kialakítása.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

- A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés,
- A sérülés függvényében az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység

- Szükség esetén a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

- A gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség esetén sajátos fejlesztési célok kitűzése, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés

- Artikulációs problémák, légzésproblémák kezelése, eszközhasználat segítése.
- Az ének – zene pozitív hatásának kihasználása (pl. a test ellazulásának segítése).
- Társas cselekvéssel a ritmus- és tempóérzékelés fejlesztése.
- Speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése
- A finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét.

Fejlesztésünk döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

12.5.1.2. Látássérült gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (0-33%-os látásteljesítmény) közötti.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

Kiemelt feladat:

- A gyermek segítése
 - a közös játékban,
 - a közösséghez való alkalmazkodásban,
 - a viselkedési formák megtanulásában és gyakorlásában,
 - a közösség előtti szereplésben,
 - az önkiszolgálás megtanítása,
 - a tárgyak és helyük megismertetése,
 - a rendszeretet,
 - a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztántartása.

Figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségeire.

- Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is **kiemelt szerepet kap a játék**, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- **Mozgásnevelésükben** kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése.
- A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a **zenei nevelés**, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.
- Az **önkiszolgálás terén** életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása.
- A **környezetük valóságghú megismerése** széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg.

Az **eszközök kiválasztásánál** – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása.

- A **környezet kialakításakor** tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt.
- A **számélmények** kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai foglalkozások során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, - olvasásrendszer megtanulását készíti elő.
- Az **aliglátó gyermekek** (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.
- A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékelők, színeket felismerők). A fejlesztés fő területei megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel.
- A **gyengénlátó gyermekek** (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebből, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is.
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei

- A környezet vizuális megismertetése.
- Látásnevelés
 - a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése
 - mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
 - A finommozgás fejlesztése o a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése
 - finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

12.5.1.3. Hallássérült gyermek

Kiemelt feladatok

- **A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek** (a beszéd tartományban mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata:
 - a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése,
 - a hangos beszéd aktív használatának építése,
 - a grafomotoros készségfejlesztés, - a diszfázia - prevenció.
- A kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése.
- A beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség fejlesztése.
- A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
- **A nagyothalló** – gyermekeknél a beszéd tartományban mért hallásvesztés 30-45 dB közötti, közép súlyos esetben 45-65 dB közötti, súlyos esetben 65-90 dB közötti hallásvesztéssel mutató gyermekek esetében.
 - A nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése,
 - a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
 - a beszédértés, a szókincsfejlesztés,
 - a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
 - a beszédérthetőség folyamatos javítása.
- **A hallássérült kisgyermek** eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében
 - a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása,
 - szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,
 - a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.
- **A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott** (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermekeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.
- Fejlesztésük stratégiája beszédértésük,
 - hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport).
 - Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés

zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

- **A halmozottan fogyatékos hallássérült** óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét.
 - A foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.
 - Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.
 - A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
- A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét.
- A foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

- Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése intézményünkben a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés során valósul meg.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.
- Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.
- Intézményünkben – a magas csoportlétszámok miatt – elsősorban az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és a Vármegyei Szakértői Bizottság – állítja fel).

Az Ő esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárs kapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja:

- A tankötelezettségi-kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a

tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladat:

- a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás,
- a fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása,
- a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

12.5.1.4. Beszédfigyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfigyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszédfigyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája

- expresszív diszfázia,
- receptív diszfázia,
- kevert típusú diszfázia,
- a folyamatos beszéd zavarai,
- logofóbia,
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok,
- orrhangzós beszéd.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulásai:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje,
- a beszédértés és észlelés nehézsége,
- kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
a beszédszerveződés nehézsége (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszédszervi működés gyengesége,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavar (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődése.

A fejlesztés célja:

- A beszéd fogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése.
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Feladat:

- tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása,
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével,
- a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése, a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére,
- anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével.
- ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók,
- valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülővel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusával közösen végezzük.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósítjuk meg.

12.5.1.5. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek (pervazív zavar)

Olyan rendellenességek csoportja, melyeknek jellemzője a szocializációs és a kommunikációs képességek fejlődésének késése. Megmutatkozhat a nyelvhasználat és felfogás, a kapcsolatteremtés nehézségében, nehezen viszonyul tárgyakhoz és eseményekhez, nehezen tűrik az ismert környezet és a napi rutin változását.

Cél:

- **A szocializációs készségek fejlesztése.**
- **A kommunikációs készségek fejlesztése.**

Feladat:

- Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.
- Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.
- A kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápiája.
- A fejlesztésben a természetes élethelyzetek kihasználása.
- Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használatát is elváró, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó fejlesztés.

12.5.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

- A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképtesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
- Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés célja:

- **Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.**
- **A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.**
- **Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.**

Feladat:

- A Sz. Sz. B. Vármegyei Szakértői Bizottsági véleményében foglaltakra alapozva, a sajátos nevelési igényt megalapozó sérülés, egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása, pedagógiaiilag megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarckra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás, komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.

Sérülés terület	Gyógytestnevelő	Gyógypedagógus	Logopédus	Pszihopedagógus	Nyelv és beszédfejlesztő	Drámapedagógus
Mozgás	X	X				X
Látás		X				
Hallás		X				
Értelmi		X				X
Beszéd		X	X		X	
Autizmus		X		X		
Pszichés		X		X		X

A speciális ellátás lehetőségei

Sérülés	Intézményen belül	Intézményen kívül
Mozgás	- Preventív gyógytorna és nagymozgás fejlesztés Finommotorika fejlesztés	- Gyógyúszás
Beszéd és kommunikáció	- Logopédiai terápiák	- Kiegészítő terápiák (pl. lovaglás)

Értelmi akadályozottság	- Gyógypedagógiai fejlesztés	- Testi és érzékszervi terápiák
Pszichés	- Fejlesztőpedagógia - Sindelar program	Egyéb speciális igényeket ellátó - terápiák
Orvosi, pszichológusi esetek	- óvodapszichológus	Szakorvosok, nevelési tanácsadó, - szakértői bizottság

Személyi feltételek:

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

- óvodapedagógusok,
- gyógypedagógus,
- óvodapszichológus,
- konduktor,
- logopédus, (Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat)
- pedagógiai asszisztens,
- dajka
- szociális segítő

Fontos, hogy legyenek **speciális végzettségű óvodapedagógusok** is az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját. Ilyen végzettségű óvodapedagógusaink:

- mozgásfejlesztő óvodapedagógus,
- tanító,
- gyógypedagógiai asszisztens,
- drámapedagógiai óvodapedagógus,
- táncpedagógus,
- tanulási zavarok preventív pedagógusa,
- fejlesztőpedagógus.

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- fejlesztőszoba,
- fejlesztő játékok, részképesség területeknek és életkori sajátosságnak megfelelően,
- nagyméretű tükör,
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- vizuális tábla,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (különböző méretű labdák, hengerek, Ayres, Wesco

eszközök, trambulín),

- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

12.6. Gyógypedagógus általános feladatai

- Az óvodai csoportok életének megfigyelése hospitálás keretében, különös tekintettel az óvodapedagógusok által problémásnak ítélt gyermekek ismeretében. Annak eldöntése, hogy a megfigyelt gyermek valóban gyógypedagógiai megsegítést igényel-e vagy az óvodapedagógusokat kell felkészíteni a probléma kezelésére.
- A kiszűrt gyermekek alapos, többirányú megfigyelése a csoportban tevékenység, játék, stb. közben.
- A szülő bevonása irányított kérdésekkel, anamnézis felvétele a probléma okainak tisztázására.
- Amennyiben még nem történt meg a diagnosztizálás, de a csoportban fellelhető súlyosabb problémás gyermek, azt ajánlott időben elküldeni a megfelelő szakorvosi vizsgálatra.
- A szülőket minden esetben előzetesen megfelelően tájékoztatni kell a vizsgálat céljáról és fontosságáról.
- A szakvélemény alapján kell a gyermek fejlesztését még hatékonyabban végezni.
- Minden szakvéleménnyel rendelkező gyermekről írásos anyagot kell készíteni, amely tartalmazza a megfigyeléseket, a fejlesztendő területeket, a tevékenységek anyagát és a gyermek fejlődését.
- Az óvodáskor végén a fejlesztési naplóban összegző véleményt kell készíteni, mely egyben lezárja a fejlesztést.
- A szakszolgálattal és a szakértői bizottságokkal szoros szakmai kapcsolat tartása.
- Szakmai fejlődése érdekében tegyen meg mindent.
- A kívánt cél elérésekor összegző véleményt kell készíteni, amely egyben lezárja a fejlesztést.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény:

- Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre
- Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „különbözőség” elfogadását, tolerálását.

12.7. Óvodapszichológusi feladatok ellátása

Intézményünkben óvodapszichológus működik.

Az óvodapszichológiai ellátás elsődleges célja:

- A gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme és a nevelő munka hatékonyságának segítése.
- Tevékenységével segíti az óvodáskorú gyermekek sikeres beilleszkedését, az óvodapedagógusok munkáját és a hozzá forduló szülőket.

Ebből fakadóan munkája hármass kapcsolatrendszerben valósul meg:

- óvodáskorú gyermekek,
- óvodapedagógusok,
- szülők.

Az óvodapszichológus jogai és kötelességei az óvodában:

Az intézményben működő óvodapszichológusnak joga van ahhoz, hogy

- Önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen.
- Elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül:
 - Konzultációt kezdeményezzen az óvodapedagógussal, szülővel.
 - Pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben.
 - A gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését segíti elő.

Az intézményben működő óvodapszichológusnak kötelessége

- Figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul.
- A Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe alapján szervezni munkáját, különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak a kérdéseit.

Az óvodapszichológiai ellátás a hármass kapcsolatrendszer alapján irányulhat az óvodáskorú **gyermekre**, amely a tevékenység, a probléma jellegéből adódóan lehet egyéni, kiscsoportos, csoportos:

- Minden nevelési év elején a jogszabályban megfogalmazottak alapján az 5. életévüket betöltött gyermekek részképesség szűrése, az elvégzett vizsgálat alapján óvodapszichológiai vélemény készítése a megfelelő javaslatok megfogalmazásával.
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség feltárása, elemzése.

- Az elvégzett megfigyelés, vizsgálat, szülő és pedagóguskonzultáció függvényében további vizsgálatra való javaslattevés, a szükséges dokumentáció alkalmazásával, hospitálás:
- gyermekmegfigyelés óvodai környezetben.
- Egyéni problémakezelés, amennyiben az adott helyzet nem igényel terápiás beavatkozást.
- Kiscsoportos képességfejlesztés.
- Egyéni, ill. kiscsoportos pszichés segítségnyújtás az óvodai élettel összefüggő problémák esetén pl. szorongásos zavarok, beilleszkedési nehézségek, kapcsolati problémák.
- Az óvodapszichológiai ellátás másik fontos szereplője az **óvodapedagógus**, aki számára az óvodapszichológus közvetlen segítséget nyújt a nevelőmunkához:
- Az óvodapedagógus írásos jelzése alapján tervezi meg az óvodapszichológus az esettel kapcsolatos további teendőket.
- Konzultáció, esetmegbeszélés, szupervízió keretén belül segíti az óvodapedagógust a csoportot érintő aktualitásban.
- Értekezlet keretén belül pszichológiai ismereteket nyújt.
- Ismeretterjesztő tevékenységével segíti az óvodapedagógusok munkáját.

A **szülők** elengedhetetlen részei az óvodapszichológusi ellátásnak:

- A szülők hozzájárulása nélkül elengedhetetlen az óvodapszichológusi ellátás.
- A szülők önként is igénybe vehetik az óvodapszichológiai ellátást, amennyiben gyermekükkel kapcsolatosan nevelési nehézségekkel szembesülnek.
- A szülőkkel folyó óvodapszichológusi munka fontos eleme a szülőkonzultáció, a tanácsadás, a számukra nyújtott szülőértekezlet.
- Ismeretterjesztő tevékenységével segíti a szülőket az óvoda honlapján, faliújságján keresztül.

Mindezek mellett a jogszabályban meghatározott módon kapcsolatot tart az óvoda tagintézményeivel, kiemelten a területileg illetékes Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal, annak óvodapszichológusi koordinátorával.

12.8. Az óvodai konduktor feladatai

- Az intézményben kialakított pedagógiai programnak, valamint a szakértői véleményben meghatározott feladatoknak megfelelően, heti rendszerességgel, óraszámának megfelelően, komplex konduktív pedagógiai módszerrel fejleszti a kompetenciájába tartozó, sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező többségi gyerekeket. A szakértői véleményben felmerülő tanulási problémák háttérében meghúzódó (figyelemzavar, koncentrációs-, és magatartásproblémák), vagy azokra utaló mozgásproblémák alapján kijelölt mozgásfejlesztési területek, mint pl.: többek között mozgáskoordináció, nagy- és finommotorika, percepció, téri tájékozódás,

lateralitás, egyensúly fejlesztése, valamint további, ehhez kapcsolódó fejlesztendő területek feltárása, tanácsadás, idegrendszeri érés megtámogatása komplex konduktív pedagógiai szemléletű mozgásfejlesztés által.

- Tanítja a hely-, és helyzetváltoztatási módokat, kézhasználatot, önellátást.
- Tanítja az elért mozgásfunkciók gyakorlati alkalmazását az óvodában.
- Konduktív programot készít intézményi kérésre, felkészül az előtte álló napi munkára.
- A csoportokban, és személyközi vizsgálati helyzetben végzett megfigyelései alapján, a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, valamint mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlődését intézményi kérésnek megfelelően dokumentálja.
- Felelősségteljesen gondoskodik a rábízott sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező többségi gyermekekről.

A gyermek nevelésével kapcsolatos feladatok

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben az alábbi kötelességei vannak:

- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, valamint mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlődését segítse elő, kísérje figyelemmel.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott és mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Fejlesztő, nevelő tevékenysége során vegye figyelembe a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek egyéni képességét, tehetségét, igényeit, fejlődésük ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, segítse képességeinek, tehetségének kibontakozását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekek társaikhoz történő felzárkóztatását.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott gyermekek, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek számára az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket adja át, (amennyiben ezeket a gyerekek képesek megérteni), elsajátításukról győződjön meg. Ezzel egy időben a velük foglalkozó óvodapedagógusokat, dajkákat is tájékoztassa a fent említettekről. Amennyiben észleli, hogy

a sajátos nevelési igényű, mozgásában akadályozott gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, tegye meg a szükséges intézkedéseket.

- Működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, az ilyen körülmények kialakulásának megelőzésében.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásában akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek életkorának, fejlettségének figyelembe vételével sajátítsa el a közösségi együttműködés és magatartás szabályait, törekedjen azok betartására.
- Tevékenysége során a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek szüleinek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek számára az etikus viselkedéshez szükséges ismereteket igyekezzen átadni.
- A munkafegyelem megtartása.
- A közösségi együttműködés formáinak betartása.
- A konduktornak hivatásából eredően kötelessége, hogy fejlessze szakmai és általános műveltségét, tökéletesítse pedagógiai munkáját. Ennek érdekében használja fel az önképzésben és a szervezett továbbképzésben biztosított lehetőségeket.
- Az óvodában olyan időpontban jelenjék meg, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre rendelkezésre álljon. Ha munkáját betegség vagy egyéb ok miatt nem kezdheti meg, távolmaradását jelezze vezetőjének, kollégájának, hogy helyettesítéséről időben gondoskodhassanak. Munkaidő alatt csak a házban lévő vezető engedélyével hagyhatja el az óvodát.
- A gyermekeket felnőtt felügyelet nélkül hagyni tilos! Dajkára, pedagógia asszisztensre bízni a gyerekeket csak rövid időre, indokolt esetben, a tagóvoda-vezető engedélyével lehet.
- Óvja az óvoda berendezési felszerelési tárgyait.
- Az óvoda működésével, a nevelőtestület tagjaival és munkájával, a sajátos nevelési igényű mozgásukban akadályozott gyerekek, illetve többségi gyermekek egészségügyi és családi körülményeivel kapcsolatos hivatali titkokat köteles megőrizni.

12.9. A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése

Tehetséggondozás

Cél:

- **A tehetséges gyerekek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.**
- **Az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára a tehetséggondozásban.**
- **A tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében**

Feladataink:

- Ingergazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyermekek teljes személyiségjellemzőinek, köztük a tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kísérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembe vétele.
- A tehetség ígéretes gyermekek erős oldalának támogatása és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- A kevésbé motivált gyermekekben rejlő képességek felismerése és fejlesztése, hogy ők is sikerélményhez jussanak.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A komplex fejlesztés megvalósítása a mindennapi játékban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatába ágyazva a gyermek teljes személyiségének fejlesztésével.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- A gyermekek döntési szabadságának megteremtése a tapasztalat és élményszerzés gazdag lehetőségeinek biztosításával.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.
- A tehetséggondozás dokumentálása integrált megvalósítás esetén: A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban és a Csoportnaplóban (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése).
- A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban, a Csoportnaplóban. (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése)

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás gyermekek számára.

- játékos mozgás, zenés torna
- jóga

- foci
- úszásoktatás
- néphagyomány - néptánc
- zumba
- zenei képességfejlesztés
- kézműves foglalkozás
- idegen nyelv (német, angol)
- sakk
- hitélettel történő ismerkedés lehetőségének biztosítása minden óvodában.
- mediball
- részképesség fejlesztés

13. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Ovikréta

Nkt. 57. § (6)

Az óvodai nyomtatványok a tanulmányi rendszer alkalmazásával, a személyiségi, adatvédelmi és biztonságvédelmi követelmények megtartásával elektronikus úton készülnek el. A köznevelési intézmények rendeltetésszerű működésük során a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert (Ovikréta) kötelesek használni.

Az Ovikrétában kötelezően vezetett dokumentumok:

- Felvételi előjegyzési napló,
- Felvételi és mulasztási napló,
- Óvodai csoportnapló,
- Óvodai törzskönyv,
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

13.1. Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az intézménybe felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- A gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- A felvétel időpontját.
- Az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését.
- A szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot.
- Amennyiben az óvoda beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

13.2. Csoportnapló

A csoportnapló, az óvodai nevelés, a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvoda pedagógiai programját. A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a 20/2012.(VIII.31.) 30 91§ (2.), (3.) EMMI Kormányrendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagintézményi programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, a pedagógiai program nevét.
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek,(SNI, BTM) valamint a HH, HHH gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, (gyermekvédelmi feljegyzések).
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
- Heti rendet napi bontásban.

- Nevelési feladatokat
- Szervezési feladatokat havi lebontásban.
- Feljegyzéseket a csoport életéről
- A heti tevékenységi terveket, (Külső világ tevékeny megismerése, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mindennapos mozgás, reflexió).
- Egyéni fejlesztések.
- Családdal való kapcsolattartási formák tartalmát.
- Nyári tevékenységi tervet.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzéseket.
- Szülői nyilatkozatokat.
- Szülői értekezletek időpontjai, feljegyzéseit.
- A hivatalos látogatásokat, az igazgató ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.
- Az éves nevelő munka értékelését.

A csoportnapló vezetésével szemben támasztott elvárások:

- Legyen hatékony, és megvalósítható, építkezzen a már előzőleg megismert és megtapasztalt hagyományokra, de szerepeljen benne új, innovatív törekvés is.
- Pedagógiai szemléletünk legyen inkluzív, a gyermekek egyéni eltéréseire épülő, hátránycsökkentő és tehetséggondozó értékközvetítés.
- Valósítsuk meg a közösségre és az egyénre vonatkozó dinamikus oda- visszaható nevelésközpontú folyamatok tervezését is.
- Szerepeljen a gyermekismereten alapuló, a csoportban fellelhető aktuális fejlettségi szintekhez való alkalmazkodás, az egyenlő hozzáférés differenciált lehetősége.
- Biztosítsuk a gyermeki tevékenységek differenciált tervezését, a komplex szemléletmódot, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.
- A munkánk tervezése során jelenjenek meg a gyermek és szűkebb társadalmi környezetének lehetőségei, elvárásai, az óvodai élet emberi és tárgyi erőforrásai.
- Tervezetünk tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.

Az óvodapedagógusok feladatai

Az előre átgondolt és tudatos tervezés érdekében:

- A kiindulási alap a tényezők előzetes megismerése és elemzése, a tervszerű célmeghatározás, célkitűzés, szükség esetén az újratervezés lehetőségével.

- Módszerek, eszközök, szervezeti és munkaformák, a konkrét tevékenységek átgondolása.
- Befogadási terv készítése valamennyi csoportban szeptember 01-től történik, **melyet 2 hónap után értékelünk.**
- Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen. (A nevelési év augusztus 31-ig tart.)
- A tervezés különböző szintjeinek megjelenése.

A hagyományokra és az új innovatív elemekre épülő tervezés céljából:

- Rugalmas, az aktualitásokra épülő pedagógiai munka tervezése.
- A kiválasztott műveltségi anyag értékteremtő, értékátadó szerepének megőrzése.
- Az innováció, a komplexitás elemeinek és más fejlesztő eljárások lehetőségének beépítése.
- A szervezeti formák (kötetlen, kötött), munkaformák (egyéni, mikro-csoportos, frontális) és egyéb kooperatív technikák, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása és alkalmazása.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet érdekében:

- Hátránycsökkentő és tehetséggondozó tevékenységek tervezése minden gyermek számára, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek elfogadására épülő szemléletmód megjelenése.

A gyermekismereten alapuló egyéni differenciálás céljából:

- Személyiségismeret és tudatosság a tervezőmunkánkban, vagyis a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének ismerete és a tervezés felépítésének ehhez igazodó kialakítása.
- Folyamatos lehetőségek és választások sorozatának felkínálása, a tevékenységek sokszínű gazdagítása a gyermekek saját magukhoz viszonyított fejlődése és fejlesztése érdekében.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségterületek közvetítése.
- A különböző fejlettségi szintek megjelenése a dokumentációinkban.

13.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A következő dokumentumok vezetése minden gyermek esetében kötelező érvényűek: a gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követését szolgáló eszközök és módszerek, melyeket a

2024/25-ös nevelési évtől, a törvényi előírásoknak megfelelően, az OviKréta rendszerben rögzítünk.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a) a gyermek anamnézisét,
- b) a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

- **Anamnézis űrlap**

Az óvodai nevelés messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, mellyel szoros együttműködésre törekszik.

A **szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás** az anamnézis elkészítését követően is fontos feladat, melynek során folyamatosan tájékoztatja egymást az óvodapedagógus és a szülő a gyermekkel kapcsolatos fontos információkról, a gyermek fejlődéséről, fejlettségéről. (napi beszélgetések, információcsere, nyílt napok, fogadó órák, szülői értekezletek, családi rendezvények)

- **Értékelési szempontok**

Ennek segítségével kíséri figyelemmel a csoport mindkét óvodapedagógusa a gyermekek egyéni viselkedését a különböző napi tevékenységek során, és rendszeresen készítenek feljegyzéseket tapasztalataikról.

A szempontsor szerinti megfigyeléseket a mindennapi életben folyamatosan célszerű végezni.

- **A gyermek fejlődésének nyomon követése űrlap, melynek területei**

- A gyermek motoros fejlettsége (nagy- és finommozgás, vizuomotoros mozgás)
- A gyermek kommunikációs fejlettsége (beszédértés, beszédprodukció)
- A gyermek szociális fejlettsége (társas kapcsolatok, játék, éntfejlődés)
- A gyermek önállóságának fejlettsége (önállóság, önszabályozás, szokások)
- A gyermek kognitív fejlettsége (megismerő funkciók)

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a

kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
(ONOAP)

Alapelv:

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.

Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.

A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti.

A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

- Valósuljon meg a gyermek pillanatnyi fejlettségi szintjének, állapotának megismerése.
- Legyen biztosított a gyermeki szükségletek megismeréséből, az óvodapedagógus megfigyeléseiből, a vizsgálati eredmények elemzésével a fejlesztés irányvonala.
- Mutasson képet arról, hogy a gyermek önmagához képest mely területen fejlett, hol van esetleges lemaradása.
- Segítse a nevelőmunkában a fejlesztendő területek, a kimagasló képességek meghatározásával a tervezést, a legmegfelelőbb eljárások kiválasztását.
- Legyen hatékony az óvodai nevelés, melynek alappillére a gyermek személyiségének, állapotának alapos ismerete, hogy ezzel biztosítva legyen a saját képessége szerinti, saját tempójának megfelelő magasabb fejlettségi szint elérése.
-

A fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetéséhez (méréshez) kapcsolódó feladataink:

- Az anamnézis adatlap kitöltése az Ovikréta szülői felületén, a szülők feladata, szükség esetén segítjük a kitöltést. Amennyiben a szülő nem igényli az Ovikréta oldalára való belépést, az anamnézis lapot papír alapon is kitöltheti, a pedagógus pedig feltölti a gyermek egyéni dokumentumaihoz.
- A megfigyelésekkel, mérésekkel a gyermeki személyiség képességterületeinek bemutatása (mozgás, testséma fejlettség, téri tájékozódás, értelmi képességek, finommotoros koordináció, nyelvi kifejezőképesség, szociális fejlettség, szociális érettség). A megfigyelés, mérés során keletkezett eredmények rögzítése minden gyermeknél évente kétszer, az Ovikréta felületén.
- Amennyiben szükség van rá, az egyéni fejlesztési tervben a fejlesztendő terület meghatározása, az erre irányuló célirányos feladatok, tevékenységek, játékok tervezése,

amelyek a hátránycsökkentés érdekében, vagy a kiemelkedő képességek miatt a gyermekek további fejlődését elősegítik.

- A kis- és középsős korú gyermekeknél, azokra a képességterületekre tervezünk fejlesztést, amelyek konkrét feladatokat igényelnek.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki, a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.
- SNI, BTMN-s, és kiemelten tehetséges gyermekek esetén, szakember segítségének bevonása az óvodapedagógus kompetencia – határainak ismeretében.
- A szülők rendszeres és korrekt tájékoztatása gyermekük fejlettségével kapcsolatosan (fogadóóra keretében).
- A gyermek fejlettségét bemutató dokumentáció folyamatosan elérhető a szülők számára az Ovikréta felületén.

13.4. A csoport fejlődésének értékelése

Cél:

- **A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjének megfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.**
- **A csoport fejlődésének figyelemmel kísérésével az óvodapedagógusok munkájának – „hozzáadott értékének” meghatározása.**

Intézményünkben a nevelési tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések eredményeit sikerkritériumokhoz viszonyítva mérjük.

Méréseink:

- Minden óvodába érkező gyermek számára, az óvodakezdés előtt, anamnézis adatlap kitöltése az Ovikréta szülői felületén, a szülők feladata, szükség esetén segítjük a kitöltést. Amennyiben a szülő nem igényli az Ovikréta oldalára való belépést, az anamnézis lapot papír alapon is kitöltheti, a pedagógus pedig feltölti a gyermek egyéni dokumentumaihoz.
- A 3. és 5. életévét betöltött gyermekek beszéd és nyelvi fejlettségének szűrése, mérése logopédus közreműködésével.

- Az óvodába lépést követően minden nevelési év januárjában majd májusában végezzük az Ovikréta felületén található mérőlapok alapján, a gyermek fejlődésével kapcsolatos méréseinket.
- Részképesség-mérés (január, szükség esetén visszamérés: május)
- Gyermekek elégedettség mérése komplex képsor segítségével. (február)

Az óvodapedagógusok hozzáadott értékét jelzi a gyermekek folyamatos fejlődése, amely az óvodába lépéstől évenként az iskolába lépésig tart.

Az intézmény vezetése az előző nevelési év tapasztalatai, és ellenőrzései alapján jelöli ki a fejlesztendő területet. Ez képezi az értékelési folyamat kiinduló pontját.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, (heti terv reflexiói) a gyermekek egyéni megfigyelései, illetve az azokról készített dokumentumok az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások jelentik a mérés, értékelés alapjait.

Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekcsoport egészére vonatkozóan és az eredményeket feltöltik az Ovikréta felület dokumentumtárába.

Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épülnek a következő év, nevelési – fejlesztési tervei.

Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének neveltségi szintje mutatja. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus **mindennapi** feladata.

A gyermekek értékelése

Intézményi tervezés-, mérés-, értékelés

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. Az egyéni fejlesztési terv - szükség esetén - az óvodák Ovikréta felületén a csoportdokumentumokban megtalálhatók. Az egyéni képességfejlesztésre a mindennapi gyakorlatban nagy hangsúlyt fektetnek az óvodapedagógusok. A gyermekek számára - a tanköteles korukat megelőző nevelési évben – egyéni fejlesztési terv készítése évente két alkalommal, amely meghatározza: a fejlesztési célokat, az elérendő kompetenciákat, az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat. Ezek feltöltése az Ovikréta felület dokumentumtár, gyermek csatolt irataihoz.

Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomonkövetése, mérése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. Eredményeinkről szülői értekezleten, egyéni fogadóóra keretében a szülőket tájékoztatjuk,

Aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabilá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

Programunkban kitűzött célok az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

Testi fejlődés alakulása

- az egészségesen fejlődő hatéves korú gyermek eljut az első alakváltozáshoz,
- teste arányosan fejlett, teherbíró képessége életkorának megfelelő,
- mozgása összerendezett, harmonikus, mozgáskoordinációja és finommotoros készsége fejletté válik,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan tudja irányítani,
- ismeri az irányokat, jól tájékozódik a térben

Egészséges életmód szokásainak alakulása

- kialakul az igénye az egészséges életmódra, az egészségmegőrzés szokásai iránt,
- igényli a tisztaságot, ápoltságot, a rendet,
- tisztálkodási, öltözködési teendőit önállóan, szükség esetén segítséggel végzi,
- étkezési szokásaira a kulturáltság jellemző,
- az önkiszolgálás természetes igényévé válik.

Érzelmi-, erkölcsi-, értékorientált közösségi mutatók alakulása

- megfelelő önállósággal, önbizalommal és önértékelő képességgel rendelkezik,
- képes önálló problémamegoldásra, az esetleges kudarcélmény elviselésére,
- képes kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatban egyaránt,

- igénye a helyes viselkedési szabályok betartása,
- tudatos figyelme kitartó (10-15 perc)
- a helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára,
- erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak a pozitív akarat tényezők,
- társadalmi szerepkészítése sokrétű,
- az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el az egyént,
- alkalmassá válik az iskolai élet elfogadására.

Értelmi fejlettség alakulása

- megfelelő ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő világról,
- gondolkodása érett, érdeklődés, kíváncsiság jellemzi,
- észlelésük-érzékelésük differenciált,
- kialakul a lényeglátás és a probléma-megoldási készség,
- kialakul az analógias gondolkodás alapja,
- kialakul a fogalmi gondolkodás,
- megjelenik a szándékos bevésés és megnő annak felidézésének időtartama.

Pszichikus fejlődés alakulása

- érzékelése, észlelése differenciálódik,
- a közvetlen felidézés mellett kialakul a szándékos bevésés és felidézés,
- megjelenik a szándékos figyelem és emlékezés,
- kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása,
- kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére,
- nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre.

Az egyes tevékenységi területek fejlődési mutatóinak alakulása

Játék

- a játék segítségével pontossá válik érzékelése, észlelése, kialakul szándékos figyelme,
- képes konstrukciókat előre megtervezni, majd játék végén produktumot felmutatni,
- megérti és alkalmazza a játék szabályait, képes egyszerűbb szabályok alkotására,
- igényli a társakkal való együttjátszást, képes szerepet vállalni.

Mozgás

- mozgásigénye, mozgáskedve életvitelének részévé válik,

- kialakul testsémája,
- biztonságosan mozog, mozgását képes irányítani,
- ismeri a téri irányokat,
- finommotoros fejlettsége révén felkészül az írás tanulására,
- akarata, bátorsága, önuralma, figyelme és egyéb jellembeli tényezői megerősödnek,
- betartja a szabályokat, kialakul egészséges versenyszelleme,
- mozgásos játékokat önállóan kezdeményez, esetleg szervez is.

Anyanyelv, kommunikáció, vers, mese

- a vers, mese igényéhez kapcsolódik a bábozás, dramatizálás, improvizálás, stb. ezeket önállóan kezdeményezi, szervezi,
- műalkotásokra érzékeny, befogadó, beleélő, érzelmeket-, képzeletet működtető,
- képes szorongásait feloldani, belső élményeit kiadni,
- önmagát képes jól kifejezni, gazdag szókinccsel rendelkezik, szituatív,
- megfelelő szókinccsel rendelkezik, anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatait, érzelmeit kifejezni,
- a kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre,
- verbális és nonverbális kifejezésmóddal is képes kommunikálni,
- művészeti értékekre érzékenyen reagál,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát,
- minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- viselkedéskultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- a vizuális eszközöket, technikákat készség szintjén kezdi alkalmazni,
- képessé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni,
- környezete iránt igényessé-, a szép iránt nyitottá válik,
- kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására,
- formagazdagon építkezik, változatos eszközöket használ,
- képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.

Ének – zene, énekes játék, gyermektánc

- felfedezi a hangok szépségét, képes másokkal együtt énekelni, dalos játékokat játszani,
- kifejlődik zenei képzelete, alkotókedve megalapozódik,
- felismeri a ritmusváltozásokat, megkülönbözteti a hangszínek árnyalatait, felismeri és megnevezi a környezet hangjait, zörejeit,

- esztétikusan, egy ütemben képes együttmozogni, változatos térformában „táncolni”,
- önállóan használja a ritmushangszereket, szívesen énekel és hallgat zenét.

Külső világ tevékeny megismerése

- pontos ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a családjával kapcsolatos alapvető adatokról,
- képes esztétikusan hatni környezetére,
- a természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi,
- szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat,
- rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokások ismeretével,
- képes felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket (mennyiség, nagyság, tér, forma, szín, számfogalom tekintetében)
- megkülönbözteti az irányokat, érti és helyesen használja a névutókat (alá, fölé, közé)

Munka jellegű tevékenység

- örömmel végez munkát minden olyan területen, ahol arra szükség van,
- munkavégzése igényessége tükrözi,
- kialakul feladattudata, munkavégzésében kitartó,
- segít önmagán, észreveszi, ha valamit el kell végezni.

15. AZ INTÉZMÉNYEK SAJÁTOSSÁGAI

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Épületünk egy oktatási centrum részeként: bölcsőde, három általános iskola és gimnázium szomszédságában működik. A terület nagyságából és a város szerkezetéből adódóan sajátosan jellemző ránk, hogy együtt neveljük a lakótelepen és a város szélén épült kertvárosi környezetben élő gyermekeket. A földszintes, pavilon rendszerű épületben 6 csoporttal működünk.

A gyermeklétszám és a kihasználtság igen magas. Óvodánk nevelőtestületét nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés jellemzi. Elfogadó, segítő és támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A játszódudvaron változatos mozgásfejlesztő fajták, homokozók, közlekedési utak, és egy műfüves focipálya biztosítja a gyermekek játékigényének, mozgásvágyának kielégítését. Többen rendelkeznek szakvizsgával, (tanulási zavarok preventív pedagógusa, közoktatás – vezető, tehetség gondozás-fejlesztés szakvizsga) és egyéb szakképesítéssel.

A csoportok életébe beépültek azok a sajátosságok, melyek az óvónők plusz képzéseinek birtokában a gyermekek speciális fejlesztésére irányulnak, ezáltal színesebbé, változatosabbá téve óvodánk arculatát. Óvodapedagógusaink részt vesznek a Nyíregyházi egyetem nappali és levelező tagozatos hallgatóinak gyakorlati képzésében, illetve a vizsgák lebonyolításában.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását a szükségletek és a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett.

Mindennapi munkánkat szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvoda titkárok valamint technikai dolgozók segítik. Célunk és feladatunk óvodai nevelésünk eredményessége érdekében, hogy naprakész információnyújtással, segítségadással, tanácsainkkal, pedagógiai ismereteik bővítésével elérjük az óvodapedagógus - dajka - pedagógiai asszisztens egymásra épülő, összehangolt munkáját a gyermekek eredményes nevelése – fejlesztése érdekében. Intézményünk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol biztosítják a különböző ételallergiás gyerekek sajátos étkeztetését is.

Óvodánk Pedagógiai Programja a **Komplex prevenciós óvodai program adaptációjaként** készült el. Tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. Pedagógiai programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek célzott

fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai beilleszkedésre.

Nevelői munkánkat különböző szakemberek segítik: óvoda pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, konduktor, gyógypedagógus. Ők hetente tartanak egyéni fejlesztést, az óvodában azoknak a gyerekeknek, akiknek erre szükségük van. Szoros együttműködésben állunk velük és a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal, gyermekvédelmi intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, közművelődési intézményekkel és a szomszédos általános iskolákkal, bölcsődével.

Nevelőmunkánk **a játékra - mozgásra épül**, ezekben valósul meg, játékos módszerekkel adjuk át az új ismereteket.

Folyamatos napirendi keretben a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése mellett, szem előtt tartjuk az egészséges életmód alakítását, az érzelmi nevelést és a szocializáció biztosítását, valamint az anyanyelvi és értelmi fejlesztés megvalósítását.

Óvodai ünnepeink:

Őszi kavalkád, Mikulás ünnepség, Anyák napja, Apák napja, Családi nap, Születés-és névnapok,,

Hagyományörzés, népszokások:

Szüret, Márton-napi felvonulás, Lucázás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Majális, Pünkösdölés,

Jeles napok

Állatok világnapja, Víz világnapja, Madarak és fák napja, Föld napja.

Ezekkel az ünnepekkel, programokkal erősítjük a gyerekekben a közösségi érzést, erősítjük a családokkal kialakult jó kapcsolatot.

Együttműködünk a szülőkkel és igényeljük, hogy elmondják véleményüket, ötleteiket a munkánkkal és szolgáltatásainkkal kapcsolatban. A sikeres nevelői munkánkhoz feltétlenül fontos, hogy a szülőkkel közösen, egységes elvek alapján neveljük gyermekeinket.

Rendszeres résztvevői vagyunk a város által szervezett **kulturális és sport rendezvényeknek** (Környezetvédelmi jeles napok, néphagyományok ünneplése, Oviolimpia, Fitt-város Nyíregyháza, Nyuszi futás, Bozsikprogram, Magyar népmese napja, Hello Nyíregyháza, Ovis Karácsony, Ovi-kori).

Nagy sikert arat a 6-7 éveseink számára szervezett térítésmentes úszás és korcsolyatanulás, mely Nyíregyháza MJV Önkormányzata és a Nyírsuli Úszószakosztályának, Sportcentrum együttműködéseként valósul meg. A Nemzeti Úszóprogram segítségével a gyermekek vízhez szoktatása igen népszerű és egyre nagyobb az igény a részvételre.

A gyermekek sporttevékenységi köre, az ovikosárral bővült a gyermekek sportorvosi ellenőrzésen is átesnek.

Szülői igények alapján szervezünk:

Ovi-focit (Monbété Alapítvány), néptánc-társastáncot, nyelvvel való ismerkedést, kézműves foglalkozást, gyermektornát, zumbát, képességfejlesztő foglalkozásokat.

A hitoktatás természetesen ingyenes, az érdeklődő gyermekek számára biztosított, heti rendszerességgel.

Kiemelt céljaink:

- Környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása. A fenntarthatóságra nevelés megvalósítása. A természet tevékeny megismerése során a gyerekeknél a természetvédő, vizsgálódó szemlélet kialakítása, a „természeti szép” megláttatásán keresztül a természet szeretetének megalapozása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A mozgás segítségével az egészségtudatos szemlélet elmélyítése, az egészséges életvitel igényének megalapozása.
- A tanulási képességek célzott fejlesztésével minden gyermek lehetőségeihez mért felkészítése a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai beilleszkedésre.
- Digitális kompetenciáink fejlesztése, digitális felhasználói tapasztalataink átadása.

Feladataink:

- Tudatosítani a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát, a környezet szennyezés veszélyeit. A természet szépségeinek felfedeztetése. Szűkebb és tágabb környezetünk aktív megismerése. Cselekvéses megtapasztaláson alapuló programok szervezésével környezetbarát szokások megalapozása. Egyre nagyobb biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A természetben szervezett foglalkozások a természet szeretetéből fakadó, egész életre szóló élményt jelentsenek, kapjanak életkoruknak megfelelő magyarázatot, ismeretet. A kiválasztott témák igazodjanak a lakókörnyezet sajátosságaihoz.

- A mozgás megszerettetése, a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés. Ismerkedés a sport tevékenységeket előkészítő különféle mozgásos játékokkal.
- Az oviKRÉTA naprakész vezetése és használata az aktualizás és tájékoztatás érdekében.
- Az iskolába készülő gyermekek számára biztosítani az iskola előkészítő fejlesztéseket az eredményes iskolai élet megkezdéséhez. A mese, a tánc, a játék által, az óvodások életkorának való fejlesztésben vegyenek részt a gyermekek Mozgás, testséma, percepció, anyanyelvi képességeket fejlesztő játékok beépítése a mindennapok gyakorlatába, a gyermekek tevékenységeibe.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Posta utcai Telephelye

Az Óvoda Nyíregyháza északi részén, Sóstóhegyen található. Az épület – mely egykor gróf Keleti Géza nyári rezidenciája volt – 70 éve funkcionál óvodaként, jelenlegi formáját többszöri átalakítással nyerte el. 2019 nyarán teljes külső felújítás történt óvodánkban. 2024-ben önkormányzati Leader pályázat keretében az épület teljes belső bútorzata megújult, új padlózatot kapott az óvoda és festés is történt.

A vasút közelségét hosszan elnyúló zöldövezettel ellátott előkert kompenzálja. Az óvoda területén játszóudvar lett kialakítva. A játszóudvarok tágasak, árnyasak - fával, bokrokkal és virágokkal díszítettek. Az óvoda udvarára magaságysokat telepítettünk, ezzel megteremtve a lehetőséget a növénytermesztésre. Csoportjaink saját veteményeskertet gondoznak, ahová már a tavaszi időszak alatt, csíráztatni kezdett növényeket ültetjük ki. A gyermekek megtapasztalják a kerti munka szépségeit, a növénygondozás és a betakarítás örömet. Az óvoda előtti közterületen játszótér, valamint kis focipálya van kialakítva. Fontosnak tartjuk a gyerekek egészséges életmódra nevelését, ezért arra törekszünk, hogy minél több időt töltsünk a szabadban játékos mozgással, sporttal. Ligetes udvarunk az egész év folyamán lehetőséget ad a tiszta, jó levegőn, biztonságos környezetben való tartózkodásra.

Az óvodai férőhelyek száma 40 fő. A csoportszobák egyéni arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok formálják. Dolgozóink jól képzettek, 4 óvodapedagógus és 2 szakképzett dajka foglalkozik a gyerekekkel. A fejlesztést igénylő gyerekekkel rendszeresen gyermekpszichológus, logopédus, gyógypedagógus, diszlexia prevenciós terapeuta, valamint fejlesztőpedagógus foglalkozik. Nagy figyelmet fordítunk a mozgásfejlesztésre, melyhez speciális fejlesztő játékokat, eszközöket igyekszünk biztosítani a különböző játéktevékenységekbe ágyazva.

A nevelést-oktatást közvetlenül segítő szakemberek köre, 2018 szeptemberétől kiegészült egy szociális segítővel, aki a nehézségekkel küzdő családok feltérképezésében, kapcsolattartásban nyújt sok segítséget.

A közelben található Sóstó, a Múzeumfalu, az Állatkert és a Nyírerdő Zrt. telephelye is, amely lehetőséget ad a szervezett kirándulásokra, így biztosítva a gazdag élményszerzést, a természet szeretetére és az egészséges életmódra neveléshez. A gazdag természeti élővilág számos lehetőséget biztosít a környezeti megfigyelésekre, a környezettudatos nevelés megalapozására.

Óvodánk hatékonyan együttműködő kapcsolatot alakított ki, a Szabó Lőrinc Ökoiskolával, ahová rendszeresen járunk az Állatsimogatóba, valamint az iskola könyvtárába meseelőadásokra.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Nyitnikék Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézménye gyönyörű zöld, kertvárosias környezetben helyezkedik el, mely gyalogosan és autóval könnyen megközelíthető. Az intézményünk területén akadálymentes bejárat található, babakocsival könnyen megközelíthető. Az intézményünkben számos támogató szakember segíti az oktatói és nevelő munkát, melyek a családokkal és az intézménnyel közösen, az igényekhez alkalmazkodva, illetve azokat figyelembe véve állnak rendelkezésre (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, utazó fejlesztő pedagógus és családsegítő munkatárs).

Eszmei értéként gazdagítja egyéni arculatunkat az elnyert Zöld óvoda cím, melyet a 2025 /2026-es nevelési évben kívánunk megújítani egy újabb pályázattal. Az elkezdett munkát tovább kívánjuk fejleszteni és hatékonyabbá szeretnénk tenni azzal a céllal, hogy gyermekeink még több tudással, ismerettel gazdagodjanak a környezettudatosság és környezetvédelem jegyében. Célul tűztük ki a nevelőtestületünkkel, hogy az óvodánk udvarán még több olyan természet közeli helyet alakítunk ki a gyermekek számára, ami biztosítja érdeklődésüket, ezáltal fejlődni tud környezettudatosságuk. Fontosnak tartjuk, hogy már óvodás korban elkezdődjön a környezetünk megismerésére és a környezetvédelemre való nevelés, mellyel segítjük a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságait, a természet megismerésére való vágyát. Ennek a váagnak úgy teszünk eleget, hogy segítjük a környezetvédelemre, a környezet felfedezésére való nevelést. A mindennapi tevékenységünk során a gyermekekkel több formában megismertetjük a körülöttünk levő természet szépségeit is. Mindezeket megtapasztalhatják azokban az óvodai tevékenységekben, amiben ők is szerves részei lehetnek a természet megóvásában. Megtanulják, hogy a környezet, a természet, életünk nélkülözhetetlen részét alkotják. Próbáljuk kialakítani azt, hogy a gyermekek kötődjenek a mikro- és makro környezetünkhöz, így megismerik, megszeretik, és egyben megtanulnak harmóniában élni, az őket körülvevő környezettel. Ennek megfelelően arra törekszünk, hogy Zöld óvodaként olyan programokat és tevékenységeket szervezzünk a gyermekek részére, amivel ők is hozzájárulnak környezetük megóvásához.

A Családbarát Intézmény díjat 2024. januárjában vettük át, mely számunkra egy olyan szemlélet megvalósítását képviseli, mely értékeivel, mint a családbarát gondolkodás, környezet, a szolgáltatásrendszer kialakításával és közösségi terek innovációjával, társadalmilag pozitív üzenetet hordoz.

Az állatvédelem fontossága kiemelt téma intézményünkben, mert az óvodánk is fontos szerepet játszik ebben a kérdésben. Az óvodánk környezete kiváló lehetőséget kínál arra, hogy a gyerekek megismerjék és megértsék az állatokkal való kapcsolat fontosságát és az állatok iránti felelősségüket. Az intézményünk lehetőséget teremthet arra, hogy a gyerekek

találkozhassanak különböző állatokkal, például házi kedvencekkel, vagy akár látogatást tehetnek állatmenhelyeken. Ezek a tapasztalatok segíthetik a gyermekeket abban, hogy megértsék az állatok igényeit és érzéseit, valamint az állatokkal való tisztelettudó és felelősségteljes viselkedést. Óvodánk már második alkalommal nyújt be pályázatot az Állatbarát Óvoda címért.

Az óvodai alapítványunk (Sóstóhegyi Nyitnikék Óvoda Gyermekeiért Alapítvány) 2021-ben jött létre, azzal a céllal, hogy támogassa a Nyitnikék Óvoda óvodásainak képességfejlesztését, az óvoda környezetének rendezését, a gyermekeink óvodaikörülményeinek javítását. Mindezek mellett elkötelezett az óvoda tárgyi eszközeinek, nevelési segédeszközeinek bővítése, a gyermekeink szabadidő tevékenységének támogatása, rendezvények szervezése mellett. Alapvető fontosságú az alaptvány számára, hogy az óvodapedagógusok szakmai fejlődésének részleges, az óvoda oktatási, nevelési, fejlesztési programjának támogatása, másrészt néphagyományőrzés és ápolás. A népi eszközök, szokások megismerése által az óvodai életünk, ünnepeik színesebbé tétele, erősebb kötődés alapozása a szülőföldhöz, családjukhoz.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Kerekerdő Tagintézménye

A Komplex Prevenciós Óvodai Program és az „Így tedd rá!” program ötvözése kiváló fejlesztő hatással bír Tagintézményünkben. Óvodánkban hagyomány a népszokások felelevenítése, ápolása. A komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Hagyományőrző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyet az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő programmal valósítunk meg.

A módszertani program beépítése sikeresen működik intézményünkben, mivel a közös programok, népszokások, élményszerű felelevenítése során a gyermekek újra megismerik a bensőséges ünnepeket, szertartásokat, a szokásokat.

A program gyakorlati alkalmazásakor elsősorban a játékélményt helyezzük előtérbe, nem a produkciót, a módszer elemei mindemellett kiválóan integrálhatóak az aktuális pedagógiai tevékenységi területbe is, így az énekes-mozgásos játékok a mindennapok részét képezik. A gyermekközpontú módszer sok lehetőséget kínál a gyermekeknek és az óvodapedagógusoknak, hatása pedig az egész oktatási, nevelési folyamatra kiterjed.

Minden pedagógusunk az „Így tedd rá!” program referencia intézményi működéshez megfelelő továbbképzésekkel is fejleszti önmagát, és beépíti a mindennapos nevelési folyamatba.

A Kerekerdő óvodában dalban, táncban élik meg a gyerekeink a mindennapokat, mely során szülők, nagyszülők, testvérek és pedagógusok is együtt táncolnak és játszhatnak.

Családbarát intézményként, jeles ünnepeinket, ha az idő engedi, a kemencés udvaron tartjuk és több alkalommal hívunk élő zenekart.

Az Eszterlanc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézményben a kis „facsemetékből” értékes „fákat” nevelünk melynek,

GYÖKERE: városa szülőföldje, ahonnan a tápanyagot magába szívja,

TÖRZSE: a család, aki erős, óv, véd, biztonságot ad,

ÁGAI, GALLYAI: az óvoda, majd iskola, ahol a gyermek, mint önálló személyiség, érzelmileg gazdag leveleket hajt, s a tudás meghozza a gyümölcsét.

Tagintézményünk a 2023/24-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként működik, ebből egy csoport vegyes csoport, a többi homogén összetételű. Az óvoda dombra épült, lépcsőzetes, teraszos megoldással lett kialakítva. Az udvar zöld környezete, mozgástere, a gyermekbarát udvari játékok jól szolgálják a szabadban tartózkodás sokszínű tevékenységeit.

2015. május végétől az országban harmadikként, a megyében és Nyíregyházán pedig elsőként a dr. Balatoni Katalin „Így tedd rá!” elnevezésű népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő módszerének a referenciaóvodája.

Hagyományőrző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyekben szerepet kap a népi játék, gyermektánc. Ezek a táncos játékok olyan pedagógiai funkcióval bírnak, melyeket tudatosan építünk be gyermekeink életébe.

A nevelőtestület teljes egyetértéssel, összefogással dolgozik azon, hogy a módszer alkalmazásával a megszerzett ismeretanyag tudatos használatával gyermekeink személyisége, kompetenciái az életkornak megfelelően fejlődjenek.

Nevelési céljaink, feladataink kiegészülnek az „Így tedd rá!” módszertani programmal, a módszer hiteles alkalmazásával, népszerűsítésével, a gyermeki fejlesztésekbe való sikeres beépítésével, a gyermektánc módszereinek gazdagításával, mely által az önfeledt játék élményét élheti át minden gyermek a népzene, a táncos mozgás, s a játékos eszköztár segítségével. Fejlesztjük a beszédkészséget, kommunikációt, szövegértést, szókincset. Fejlődik a gyermekek térbeli tájékozódása, számismerete, erősödik az önfegyelme, és a társas viselkedési formák, szociális kompetenciáik.

A módszer által megvalósul a gyermekek fejlesztésének, nevelésének támogatása. A szakmai munka minden kompetencia területet felölel.

Az „Így tedd rá!” módszer az óvodánkban minden csoportban beépül a fejlesztésekbe, az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megtartása mellett. A megfogalmazott célok, feladatok megjelennek a tervezésben, s a gyakorlati munkában egyaránt.

Az „Így tedd rá!” program célja, hogy játékokban, dalban, táncban, ünnepekben gazdag mindennapjaink legyenek az óvodában.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Napsugár Tagintézménye

A Napsugár Óvoda épülete jó természeti és infrastrukturális környezetben, Nyíregyháza északi részén közel a Sóstói erdőhöz, a Nyíregyházi Egyetemhez és a városi Stadionhoz, egy lakótelep közepén található. Az óvoda közvetlen szomszédságában van az Apáczai Csere János Általános Iskola és a Micimackó Bölcsőde.

Óvodánk 4 csoportos, 120 gyermek befogadására alkalmas, tornaszobával felszerelt intézmény. A csoportszobák tágasak, világosak, eszközökkel, játékokkal felszereltek, melyek a gyerekek igényeit teljes mértékben kielégítik. Az épület tágas udvarhelyiséggel rendelkezik, növényzetben gazdag, rendezett, korszerű fából készült játékokkal, mászóakkal, csúszdákkal, hintákkal, homokozóval, műfüves focipályával, mozgásfejlesztő eszközökkel. A gyerekek a szabadlevegőn töltött időt aktív kikapcsolódással, mozgásigényük kielégítésével tölthetik.

Nevelőtestületünk elkötelezett híve nevelési programunknak, befogadó szemléletű, igyekszünk megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak. Folyamatos önképzéssel bővítjük szakmai ismereteinket.

Intézményünk a Nyíregyházi Egyetem óvodapedagógus szakos hallgatóinak nyújt gyakorlati helyet. Az oktató-, nevelő munkánkat óvodánk alapítványa segíti, melynek révén igyekszünk minél több pályázati lehetőséget, forrást felhasználni.

Az óvodánkban barátságos, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtésére törekszünk. Sajátos arculatunk a **hagyományok ápolása, a mozgás, az egészséges életmódra nevelés, a fenntarthatóságra nevelés**, állatbarát óvodaként az **állatvédelem, állatszeretetre nevelés** hangsúlyozására.

Az arculat kialakításában nagymértékben hozzájárult a Stadion és a Sóstói erdő közelsége, amely lehetőséget, biztosít a szabadlevegőn történő mozgáshoz, edzéshez, az egészséges életmódra nevelés hatékonyságának növeléséhez. Kiemelkedőek a városi szinten elért sporteredményeink. A gyakori természetjárások, a természetben való bújárkodás a természet szépségének megláttatását, a környezet megismerését és megóvását segítik. Biztosítjuk az óvodásaink tevékenykedtetését, lehetőséget teremtve a környező világ megismerésére, alakítására a gyerekek mindennapi életében. A megismerési, tanulási folyamatot természetes közegben, életszerű körülmények között törekszünk megvalósítani. Állatbarát óvodaként fontos célunk, hogy a gyermekek elsajátítsák az állatokkal való bánásmódon keresztül a felelős, gondoskodó és empátikus viselkedés alapjait. Az állatvédelem-pedagógia hatására erősíteni kívánjuk az együttérzést, a tiszteletet és a felelősségtudatot, ezáltal hozzájárulva a pozitív személyiségfejlődéshez és a konstruktív közösségi normák elfogadásához. Az év folyamán Állatvédelmi témahetet tartunk, tanösvényeket alakítunk ki, bogárhotelt készítetünk

újrahasznosított eszközökből, állatokkal kapcsolatos programokat szervezünk, melybe a szülői közösséget is bevonjuk.

Intézményi szinten büszkék vagyunk:

- az Állatbarát óvodai címre
- jeles napok köré fonódó hagyományainkra
- a „Magyar népmese” napjához kapcsolódó rendezvénysorozatunkra
- a városi szinten elért sporteredményeinkre
- a vers és próza-mesemondó versenyen elért eredményeinkre
- rajzpályázatokon elért eredményeinkre

Szülői igényeket figyelembe véve: ovifoci, kézműves foglalkozás, zenés torna, játékos angol foglalkozásokat szervezünk.

Óvodai nevelésünk teljes cél és feladatrendszere a mozgás, a játék, a kultúraátadás hármas keretére épül, melyen belül kiemelt jelentőségű a mozgásfejlesztés, a tájékozódó képesség fejlesztése külső világ tevékeny megismerése /a kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység/ anyanyelvi nevelés, vizuális kultúra, zenei fejlesztés.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Gyermekmosoly Tagintézménye

Nevelőtestületünk elkötelezett a helyi pedagógia program megvalósítása iránt. Folyamatos önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel igyekszünk szakmai ismereteinket bővíteni. Fontosnak érezzük, hogy megfeleljünk partnereink igényeinek, a gyermekek érdekeinek előtérbe helyezése és a szakmaiság elveinek megőrzése mellett. Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra, felzárkóztatásra és tehetséggondozásra.

A HH és HHH, SNI-s és BTMN-s gyermekek felzárkóztatásában, az iskolai életre való felkészítésében, esélyegyenlőség megteremtésében, befogadó óvodai nevelésben az óvodapedagógusok mellett, nagy szerepet vállal a gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, és az utazó gyógypedagógus szakemberek is.

Ezen program hosszú távú megvalósítása érdekében munkaközösséget hoztunk létre, biztosítva ezzel a fenntarthatóságot. Az óvodapedagógusok egyéni döntéseik alapján, az aktualitásoktól, a gyermekek igényeitől függően határozzák meg, miként építik be a csoport tevékenységeibe, mindennapjaiba az adott témákat.

Hosszú távon fontosnak tartjuk, hogy óvodánk folyamatosan jól működjön, legyünk kellően nyitottak a társadalmi változásokra, nevelőmunkánk során érvényesüljenek az innovatív pedagógiai törekvések. Az óvodai nevelés folyamatában a tevékenységközpontúságra és a komplexitásra törekszünk. Miután a gyermek a világot nem mozaikszerűen, hanem komplex módon érzékeli, ezért az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban tárjuk eléjük.

Középpontba a valódi cselekedtetést, a felfedező ismeretszerzést és az egyéni tapasztalást állítjuk.

Óvodánk egyéni arculata alapján a tevékenységek szervezésének alapjául a természet körforgását, hagyományőrző ünnepeinket, és természetvédelemhez, fenntarthatósághoz kapcsolódó jeles napokat tekintjük.

Az óvodai hagyományápolással célunk, a magyarságtudat elemeinek, a népi gyermekjátékok, valamint népi kismesterségek megismertetése, megszerettetése és megtanítása a legkisebbekkel. Valljuk, hogy a népi kultúra számtalan elemében hordozza a gyermeki fejlesztéshez szükséges ismeretanyagot. A hagyományok, népi szokások, jeles események mind olyan tevékenységek, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, gazdagítják jellemét. Az ünnepkörökhöz tartozó jeles napok eseményei maradandó közös élményt adnak a gyermekek számára. Az óvodában a hagyományőrző szemléletben nevelt gyermekek érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb.

I. Olyan óvodai nevelést biztosítunk, ahol

- A ránk bízott gyermekeket befogadó és elfogadó szellemben neveljük, hogy

mindennapjaikat kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan töltsék az óvodánkban,

- A kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása, és elfogadása a közösségi szokások és szabályok, betartása biztosítja az óvoda nyugodt légkörét,
- Az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értéke megtartásával,
- Kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez valóviszonyának pozitív alakítását,
- A gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan, az egyéni képességeket maximálisan figyelembe véve fejlesztjük,
- Az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberek segítségével,
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket magyar nyelven neveljük, tiszteletben tartva kultúrájukat és elfogadva identitásukat,
- A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük
- Az esélyegyenlőségben, a hátránykompenzációban, a prevencióban, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat.

Ennek érdekében

- A gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család,
- Tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk gyermekeik egyéni fejlődéséről.
- Az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk.
- A gyermekek nevelésében résztvevők az irányvonalakban megegyeznek, munkájukat koordinálják.
- Törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa.
- Biztosítjuk a nevelést segítő feltételeket, a folyamatos korszerűsítést.
- Az óvodapedagógusok innovatív, kompetencia alapú módszerek alkalmazását, a pedagógiai kultúrájuk fejlesztését gyakorolják.
- Törekszünk az esélyegyenlőségi terv céljainak maradéktalan végrehajtására.
- Együttműködünk más nevelési-oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel. Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását szorgalmazzuk.

- Minden gyermeket önálló individuumként nevelünk, a gyermeki jogokat tiszteletben tartjuk.
- Kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra.

A nevelőtestületünk törekszik az általunk képviselt értékeket közvetíteni pedagógiai programunk megvalósításával.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Homokvár Tagintézménye

Óvodánk óvodai célra épült 2 szintes, lapos tetős épület. Épületünk és udvarunk a belvárosban található, könnyen megközelíthető helyen, jó parkolási lehetőséggel. Lakótelepi lakások által körülvett, zajtól, füsttől védett helyen épült jó műszaki állapotban lévő óvoda. Földszintjén kettő, az emeleten három csoportszobával, a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségekkel. Az épület részét képezi egy világos, tágas, sokrétű mozgásfejlesztő eszközökkel jól felszerelt tornaszoba is, a hozzá tartozó fejlesztőeszközök számára biztosított tároló helyiséggel. Az átfogó korszerűsítésnek köszönhetően az épület belső és külső terei fokozatosan megújultak, illetve jelenleg is folyamatban van, a fenntartó támogatásával, az óvodai udvari játékeszközök cseréje, felújítása.

Az udvar megfelelő méretű sportudvarral biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését minden évszakban. A balesetmentes, esztétikus környezetet, a fából készült többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök, faburkolattal szegélyezett, leárnyékolt homokozók biztosítják. A fák, a bokrok, sövények, virágok esztétikai élmények hordozói, hozzájárulnak a jó közérzet kialakításához. Szemet gyönyörködtető látványa mellett számtalan pedagógiai célzatú tevékenységek végzésére ad lehetőséget. Óvodánk kertje alkalmas arra, hogy a mindennapi játék és mozgás mellett a szabadlevegőn a gyermekek felfedezéseket, megfigyeléseket tehessenek, tapasztalatokat szerezhessenek az évszakok változásáról, a természet ritmusáról, ismerkedjenek annak szépségével, titokzatosságával. A kert - és kisállat - gondozás lehetősége mellett egész éven át figyelemmel kísérhetik a környezetükben élő madarakat. Továbbá, az elmúlt években magaságások is kialakításra kerültek, így a gyermekeknek lehetőségük nyílt a kerti munkálkodásra, saját növény és fűszerkert gondozására, közelebb hozva őket a saját természeti környezetükhöz a fenntarthatóságra nevelés tekintetében. Megtanulják ezáltal a munkához való pozitív hozzáállást, önállóságot, gondozást, feladat és felelősségvállalást a környezetük alakításáért. A végeredmény nem marad el, mert a saját maguk által termelt zöldség- és gyümölcsfélét is maguk fogyasztják el.

Csoportszobáink esztétikus, barátságos berendezéssel fogadják az ide érkező gyermekeket. Az öt csoportszobából jelenleg, négy csoportszobában folyik derűs, nyugalmat adó légkörben a gyermekek ellátása. A sokféle tevékenységkínálatból válogatva, minden gyermek esélyt kap arra, hogy saját lehetőségeinek megfelelően fejlődhessen, pozitív élményeket szerezve, érzelmileg gyarapodva, fizikailag megerősödve léphessen át a következő életszakaszába. A szülők igényeit figyelembe véve, az utóbbi években azonos korosztályú, homogén csoportszervezési formában valósítjuk meg, a nevelési folyamatokat.

Felismerve napjaink felgyorsult, rohanó életritmusát (egészségtelen életmód, túlhajszoltság, a rendszertelenség az étkezésben, pihenésben stb.), a társadalmi, környezeti adottságainknak

figyelembevételével fogalmazódott meg nevelőtestületünkben, a harmóniára való törekvés gondolata, mely nemcsak a testi-lelki egészségre nevelést foglalja magában, hanem az ember és a természet megbonthatatlan egységét célozza. Így komplexen kezeljük a környezetvédelem és az egészségvédelem területeit a fenntarthatóság jegyében.

Óvodánk munkatársi közössége jól felkészült, pedagógiai kezdeményezésekre nyitott és vállalkozó. Kiemelt célunk az egészséges mozgásfejlesztés mellett a környezettudatos, egészséges életmódra nevelés, az óvodai élet minden területén és a helyes életmódminták, életszemlélet, magatartásminták kialakítása, elfogadtatása, közvetítése a gyermekeken keresztül a tágabb környezetük felé is. Céljaink elérésében nélkülözhetetlen a hatékony együttműködés a családdal.

Környezeti nevelő munkánkkal törekvésünk, hogy a hozzánk járó gyermekek naponta éljék meg a harmóniát önmagukkal és környezetükkel. Olyan környezetet teremtünk számukra, melynek rendjét képesek átlátni, amely számukra érthető, kiismerhető, barátságos világot jelent. Óvodásaink okos szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élik a nálunk töltött éveket.

Mindezt:

- Folyamatos nyugodt napirenddel.
- Kötetlen, rugalmas tevékenységi formákkal.
- A gyermekek aktivitását, tevékenységét előtérbe helyező módszerekkel.
- Érzékszervekre ható szenzitív környezetpedagógiát alkalmazva.
- Kora tavasztól késő ősziig a nap nagy részét kint töltve az udvaron, de a téli időszakban is naponta levegőzve, növelve a gyermek edzettségét.
- Gyümölcs, zöldség napi fogyasztásával.
- Egészség napok szervezésével.
- Környezetvédelmi világnapok tevékeny megünneplésével.

Kitűzött céljaink megvalósulásában segítségünkre vannak a következő programok, szervezetek:

Az óvodánk feladatul tűzte ki azon értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítését, melyek hozzájárulnak:

- A gyermek és a környezete közötti szoros érzelmi kötődés, a környezeti problémák iránti érzékenység kialakításához,
- Alapvető ökológiai összefüggések felfedeztetéséhez. Élményszerű tevékeny tapasztalásokra épülő megismerés során az élet tiszteletéhez, a természet szeretetéhez.

- Környezetbarát, természetbarát szemléletet sugallva, közvetítve ezzel elősegítve az érzelmi-erkölcsi nevelést, szociális kompetenciák fejlesztését.

Óvodánk 2025-ben másodszor is elnyerte a „Zöld óvoda” környezetbarát címet, mely minden tekintetben hozzájárul a gyermekek környezeti, fenntarthatóságra nevelés tárházának bővítéséhez, melyet az év folyamán beépítünk mindennapi tevékenységeinkbe, és készülünk az „Örökös zöld óvoda” cím elnyerésére is.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Gyöngyszem Tagintézménye

A Gyöngyszem tagintézmény épületét szinte teljes egészében körülöleli a játékra, felhőtlen szórakozásra és a gyermekek csillapíthatatlan mozgásigényére szolgáló füves, homokos udvar, mely többfunkciós, balesetmentes mozgásfejlesztő eszközökkel, faburkolattal szegélyezett homokozókkal van ellátva. A Bozsik Alapítvány jóvoltából egy 6x12 méteres műfüves focipályával is büszkélkedhetünk, mely maximális biztonság mellett nyújt felhőtlen mozgásélményt a gyermekek számára.

Óvodánk udvarán található változatos növényzet lehetőséget biztosít a megfigyelésre, felfedezésre, tapasztalatszerzésre az évszakok változásaival, a természet ritmusával kapcsolatban. Mindez nem csak esztétikai élményt nyújt, hanem egészségesebbé is teszi környezetünket. Kiemelt feladatunk a környezet-állatvédelem, ennek keretében csatlakoztunk a 2017-2018-as nevelési évtől a „Madár-barát” óvodai programhoz, amely program szellemében folyamatosan, minden évben folytatjuk a pedagógusi nevelő munkát, feladatok elvégzését. Ennek keretében a gyönyörű lombos fák remek lehetőséget biztosítottak a madár etetők itatók kihelyezésére. A gyermekek egész évben megfigyelhetik a környezetünkben fellelhető madarakat. Szoros kapcsolatban vagyunk a Nyíregyházi Nyírerdő Zrt. által biztosított Erdei iskola program szervezőjével. Több alkalommal veszünk részt egy nevelési évben az általuk szervezett előadásokon. Egyre nagyobb teret kap a fenntarthatóság kérdése, ennek megfelelően intézményünk is igyekszik lépést tartani az elvárásokkal.

2019. szeptemberétől minden csoportszobában szelektív hulladék gyűjtő edények lettek elhelyezve, ezzel is erősítve a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés helyes módját. Folyamatosan törekszünk a minden kevesebb szemét előállításában, igyekszünk amit csak lehet újra hasznosítani, általában vizuális tevékenységek alkalmával. Az óvoda udvarán komposztáló edények vannak elhelyezve, ennek szakszerű kezelését az udvaros bácsi látja el. Az őszi időszakban, mikor megindul a levél hullás, a gyermekekkel közösen segítünk ezen komposztálók megtöltésében, ilyenkor megbeszéljük ennek a fontosságát, hasznosságát. 2021. szeptemberétől, használt olaj gyűjtő edény került elhelyezésre az óvoda udvarán, ahova a szülők is leadhatják a felesleges átszűrt étolajat. Folyamatban van az óvodában a használt elem gyűjtő kihelyezése is, bízunk benne, hogy hamarosan megérkezik és minél többen fogják ide helyezni a feleslegessé vált elemeket. Törekszünk folyamatosan figyelemmel kísérni és megvalósítani intézményünkben a fenntarthatósági innovációkat, ezeket megismertetni a gyermekekkel és a szülőkkel, és biztatni őket, hogy használják ezen lehetőségeket.

Óvodánkban több tehetséggondozó foglalkozáson vehetnek részt a gyermekek. A foglalkozásokat azok az óvodapedagógusok tartják, akik megfelelő szakképzettséggel és kiemelkedő hozzáértéssel rendelkeznek. Ebben a nevelési évben a következő foglalkozásokat

vehetik igénybe a gyerekek, melyek célja a tehetség kibontakoztatás: Kézműves foglalkozás, néptánc, angol játékos foglalkozás, gyermek jóga, Ovi-foci, mese kuckó, hittan. Ezen foglalkozásokon heti egyszer tudnak részt venni a gyermekek.

Pedagógusaink jó kapcsolatot ápolnak egymással, a folyamatos megújulás, továbbtanulási kedv jellemzi. Igyekszünk részt venni a helyi Pedagógiai Oktatási Központ által kínált továbbképzési eseményeken. A város, a helyi intézmények, szervezetek konferenciáin, rendezvényei, továbbképzésein. Rendszeresen konzultálunk, tartunk megbeszélések az információ átadás érdekében. Szükség esetén bátran fordulhatunk egymáshoz segítségért. Mindenki tisztában van képességeivel, erősségeiben igyekszik tovább adni tudását, gyengeségeiben kikérni a másik segítségét.

Minden dolgozó szem előtt tartja, hogy példaértékű magatartással járjon el a gyermekek előtt. Elfogadóak, empátikusak, segítőkészek legyenek. Az óvoda dolgozói mind törekednek kivenni részüket a mindennapi feladatokból, ennek megfelelően a nevelési év elején a munkatervben rögzítjük ki minek lesz a felelőse. Ezen feladatok elosztásánál törekszünk arra, hogy közösen megbeszéljük, mindenkinek a képességeihez mérten a legtesthezállobb megbízatást adni, ezzel segítve, hogy az óvoda működése gördülékenyen menjen. Természetesen év közben szükség esetén lehet változtatni ezen feladatok elosztásában, az egyenlő terhelés érdekében, segítséget nyújtunk egymásnak. Törekszünk nem csak egymást, de az Eszterlanc Északi Óvoda minden óvodáján belül segíteni, összedolgozni. Így több éve már, hogy a hallgatói képzéssel kapcsolatos munkaközösséget szervez óvodánk mentor pedagógusa.

Óvodánk több éve csatlakozott a „Boldog Óvoda” Programhoz, mely keretein belül az egyik óvodapedagógusunk rendszeresen részt vesz az ezzel kapcsolatos konferenciákon, előadásokon, rendezvényeken. Ennek a programnak a kibővítése céljából munkaközösség formájában is többet foglalkoztunk, hogy minden óvodapedagógus, minden csoportban gyakorolni tudja a Program által nyújtott Boldog Órák foglalkozásokat. A gyermekek érzékenyítése, empátikus készségük, egymás elfogadásának erősítése a fő célja, ami nagyon hasznos a gyermekek számára. Ebben sokat segít az óvoda szociális segítője.

A gyermekek, folyamatos élményszerzése érdekében rendszeresen szervezünk programokat a közelebbi környezetünkben. Erdei sétákat, piaclátogatást, erdei tornapálya, robinson domb játszóterének látogatása, színház, bábelőadások, múzeumfalú programokon való részvétel. A helyi rendezvényeken igyekszünk nagy számban megjelenni. Az intézmény által minden évben megrendezésre kerül a családi délután, tök faragás, mikulásvárás, karácsonyi ünnepség, farsang, húsvét, anyák napja, évzáró-ballagó műsorok, Gyöngyszem Hét, és az Apák napja.

Ezen események megszervezésében igyekszünk minden pályázati forrást kihasználni, az óvoda alapítványán keresztül.

Az óvoda alapítványa a Krúdy Gyula utcai Aprónép Alapítvány nevet viseli. Az alapítvány már évek óta jól működik, elnöke intézményünk egyik óvodapedagógusa. Jelenleg egy szülői segítséggel is gazdagodhatunk, aki pályázat írással foglalkozik, így minden lehetséges pályázati kiírásról tájékoztat minket, segít összeállítani az anyagokat, bízunk benne, hogy ennek a segítségnek hála több forrást tudunk szerezni, és mi is sokat tanulhatunk tőle, hogy a későbbiekben is minél több pályázatot tudjunk benyújtani, sikeresen elnyerni azokat. Ezen forrásokat minden esetben az óvoda eszköztárának, a programok megszervezésére, vagy továbbképzésekre fordítjuk. Természetesen a kiírásoknak megfelelően, és a szükséges elszámolási kötelezettségünk megtétele mellett.

Intézményünk rendelkezik kézműves kuckóval, logopédiai szobával, ahol teret tudunk biztosítani a gyermekek számára szükséges fejlesztő szakemberek befogadására, zavartalan foglalkozások tartására.

Óvodánkba heti rendszerességgel érkezik a logopédus, a gyógypedagógus, a fejlesztő pedagógus, pszichológus kollégák és még sok más szakember, akik a gyermekek fejlődése érdekében foglalkozásokat tartanak nálunk. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési-tanulási- magatartási nehézséggel küzdő gyermekekhez külső intézményekből is érkeznek pedagógusok. A hátrányos vagy halmozottan hátrányos gyermekek helyzetéről folyamatos feljegyzést készít a Gyermekvédelmi felelős kolléganő és beszámol a Tagintézmény igazgatónak. Szükség esetén külső partnerek segítségét kérjük, melyekkel szoros együttműködésben szoktunk dolgozni a gyermekek érdekében. A nevelt gyermek után sűrűn érdeklődik a kijelölt gyám, mindenben egymás segítségére vagyunk. A Gyermekvédelmi felelős kolléganő minden évben elkészíti a fenntartó által kért beszámolót, és részt vesz az ennek a megbeszélésére szolgáló konferencián. Itt naprakész információk, törvényi változások, elvárások, feladatok birtokában távozik az felelős, melyeknek az elkövetkezendőben igyekszünk eleget tenni, betartani azokat.

Az óvoda magas szakmai színvonalának ellenőrzése, megtartása és segítése céljából, eleget teszünk az önértékelési feladatoknak. Ezen feladatok megszervezésére, ellenőrzésére, zavartalan megvalósulása érdekében Belső Ellenőrzési Munkacsoportot hoztunk létre, melynek tagjait minden nevelési év elején közösen jelölünk ki az óvodapedagógus kollégákkal. A munkacsoport feladata az óvoda balesetvédelmi előírásainak megfelelő működés ellenőrzése, a dolgozói munkaidő betartásának megvalósulásának ellenőrzése, az önértékelési feladatok

elvégzésének teljesülése, a Pedagógiai Program megvalósulásának ellenőrzése, pozitívumok kiemelése, az esetlegesen feltárt problémák megoldásának keresése, segítése.

Kiemelt feladatunknak érezzük, ezen kollégákkal és a külső partnerekkel való szoros kapcsolattartást. A gyermekvédelmi szolgálat munkatársával, a védőnővel, az óvoda körzeti fogorvosával és gyermekorvosával rendszeresen konzultálunk személyesen és telefonon keresztül, minden segítségkérésünkre megoldást nyújtottak. Ezen szoros kapcsolatokat törekszünk a jövőbe is ápolni, fenntartani. A környező intézményekkel rendszeresen átjárunk, az iskolai nyílt tanítási napokra, a bölcsődei ballagó rendezvényre, a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat által kínált továbbképzési lehetőségeken részt veszünk, szervezett rendezvényeiken, konferenciáikon megjelenünk. Szükség esetén helyet biztosítunk számukra a nagyobb programokhoz.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Csillagszem Tagintézménye

Az **Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézménye** a Nyírszölősi településrész központjában a Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Általános Iskola szomszédságában, családi házban, tiszta levegőjű környezetben található. Óvodánk 2001-ben épült, modern megjelenésében egyedi, különleges színfoltja a városrésznek. A XXI. századi elvárásoknak megfelelő, energetikai felújításon átesett épülethez, minden igényt kielégítő tágas, parkosított udvar tartozik, díszburkolattal, dísznövényekkel, mely alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, egészségük védelmére.

Óvodánk 120 férőhelyes. Jelenleg 4 csoportban, 120 gyermek neveléséről 8 óvodapedagógus, 4 dajka néni gondoskodik. Az udvar tisztaságáról és az épület belső karbantartásáról 4 órában szakember gondoskodik.

Pedagógiai programunknak,- melyben megjelennek helyi sajátosságaink is - elkötelezett hívei vagyunk, igyekszünk megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak.

Folyamatos önképzéssel, továbbképzésekkel bővítjük szakmai ismereteinket.

Tagintézményünkben helyi sajátoságként jelenik meg a környezet- és természetvédelmi nevelés és az egészséges életmódra nevelés, mivel a falusias környezet sok lehetőséget biztosít a természet közeli óvodai életre, a gyermekek környezettudatos magatartásának alakítására, a 2022-es nevelési évben elnyertük a Zöld Óvoda címet. Mindezek tükrében különös hangsúlyt fektetünk a környezet megóvására, védelmére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a természetbarát magatartás elsajátíttatására, a takarékoskodásra környezeti erőforrásainkkal, a szabadlevegőn történő mozgásra /kerékpártúrák, kirándulások, séták/ a természetben való bújárkodásra. Mindennapjainkban jelentős szerepet tölt be a környezetvédelemmel kapcsolatos jeles napok emlékeztetése tétele gyermekeink számára.

Célunk olyan szokások, szokásrendszerek megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrend, a környezettudatos életvitel kialakításához.

A szomszédos iskolával minden évben a tanító néni által szervezett „Tekergő program” keretében ismerkednek nagycsoportosaink.

Tehetséggondozó tevékenységeink:

- Néptánc foglalkozások keretében népi játékokkal, népi hagyományokkal, egyszerűbb tánclépésekkel, magyar és más népek egyszerűbb táncaival ismerkednek a gyermekek.
- Ovifoci foglalkozások hozzájárulnak egészségük megőrzéséhez, kondicionális képességeik, mozgáskoordinációjuk, labdaérzékük fejlesztéséhez.

- Kézműves tevékenységek során különleges technikákkal, és anyagokkal ismerkednek és szereznek tapasztalatokat.
- **Angol** foglalkozáson Az óvodai angol foglalkozások célja az, hogy felkeltse a gyerekek érdeklődését a nyelv iránt, ráhangolja a kicsiket a későbbi nyelvtanulásra. Ebben az életkorban nagyon gyorsan tanulható az idegen nyelv. Szívesen vesznek részt a foglalkozásokon, örömmel végzik el a játékos feladatokat.

Kiemelt programjaink a környezetvédelmi jeles napokon kívül:

Őszi kavalkád- szüreti mulatság /szülőkkel, vendégekkel/, Népmese napja, Egészség hét, mézes nap, egészséges ételek készítése, Barkácsolás zöldségekből, gyümölcsökből, tökfaragás, Lucázás, Karácsony, Farsang, Március 15. Húsvét, Anyák napja, Gyermek hét, Családi nap, Apák napja.

16. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot az igazgató, a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. (2011.évi. CXCV. tv. 26. § (1))

A Pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni. A köznevelésért felelős miniszter által kiadott és közzétett irányelvet és alapprogramot alkalmazni kell az óvoda pedagógiai programja elkészítésekor és végrehajtásakor. (2011.évi. CXCV. tv. 26. § (6))

Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák.

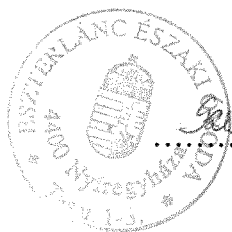
A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit.

Felelősök:

- Igazgató
- Igazgató helyettesek
- Tagintézmény-igazgatók

A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása, az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén az intézmény igazgatóját haladéktalanul értesíteni kell.

Kelt: Nyíregyháza, 2025. ...06.18.....

Kovács Érika

igazgató

17. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A törvényi rendelkezések szerint módosítjuk Pedagógiai Programunkat.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően 2025 szeptember 01.-én lép életbe és visszavonásig érvényes.

Az óvodai Pedagógiai program érvényességi ideje:

Hatályba lépés időpontja: 2025.- től visszavonásig.

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

1. Jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A partneri igények változásai,
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- Írásbeli előterjesztés a fenntartónak.
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

A Pedagógiai Program nyilvános dokumentum.

Megtekinthető:

- Intézmény honlapján www.eszterlanceszakiovi.hu
- Az intézmény épületekben, feladatellátási helyein

Nyíregyháza, 2025. 06. 18.

Gábor Kőrösi

igazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. **Készítette:** az Eszterlanc Északi Óvoda **igazgatója** a **nevelőtestület** bevonásával

Nyíregyháza, 2025..06..18.....

.....*Gyikhealme' Kani Edit*.....

igazgató

2. Az Eszterlanc Északi Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/2012. VIII.31. EMMI rendelet 118§ - által biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt** adott az intézményben működő, valamennyi **szakmai munkaközösség**.

Nyíregyháza, 2025..06..18.....

.....*Tsekécsé M. Tóth László*.....

szakmai munkaközösség-vezető(k)

3. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programjában foglaltakról az intézmény **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő** alkalmazottai a részletes tájékoztatást megkapták.

Nyíregyháza, 2025..06..18.....

.....*Balazs Viktória*.....

a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő
alkalmazottak nevében

4. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programjában megfogalmazott helyi egészségfejlesztési programot, az igazgató és a nevelőtestület (20/2012 évi (VIII.31.) EMMI rendelet 118.§ értelmében) az **iskola-egészségügyi szolgálat** közreműködésével készítette.

Nyíregyháza, 2025..06..18.....

.....*Chrenko Bernadett*.....

iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő

5. A helyi egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél az Eszterlanc Északi Óvoda igazgatója és nevelőtestülete beszerezte az **óvodapszichológus** véleményét (20/2012. (VIII.31) 128. § (8).

Nyíregyháza, 2025...*09.18.*.....

Szabó Eszter

.....
Óvodapszichológus

Ph

6. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programját az **Nkt. 26. §(1) bekezdése, valamint a 83. § (2) bekezdés g) pontja** alapján a **Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság** a *77*.../2025.(VI.23.) számú határozatával elfogadta.

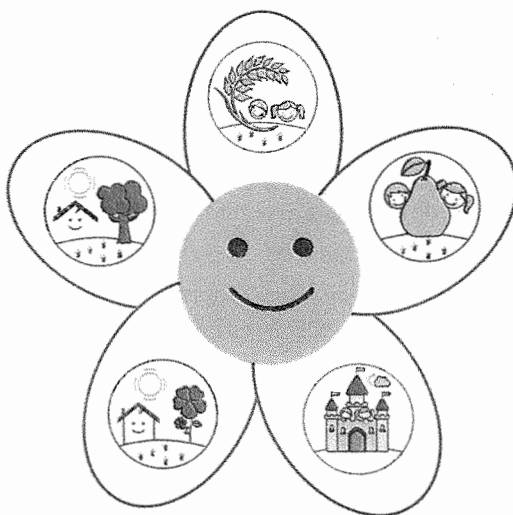
Nyíregyháza, 2025...*június 29.*.....

[Signature]

.....
A fenntartó nevében aláírás

Ph

Búzaszem Nyugati Óvoda
4400 Nyíregyháza,
Búza utca 7.
Tel: (42) 512-940
E – mail: buzaszemovi@gmail.com

A BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 033101

2025.

Beköszöntő

Szeretettel köszöntjük Önöket a Búzaszem Nyugati Óvoda Pedagógiai Programjának lapjain!

Óvodánk 2011. augusztus 1-jén jött létre öt óvoda összevonásával Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának 86/2011. (V.31) Közgyűlési határozat alapján. Az összevonás során azonos értékek mentén egységes pedagógiai szemléletet alakítottunk ki, miközben megőriztük az egyes óvodák egyedi arculatát. Így minden család megtalálhatja a gyermeke számára legideálisabb, szeretetteljes és biztonságos környezetet.

Valljuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda ebben a folyamatban kiegészítő szerepet tölt be, sajátos eszközeivel támogatva a szülőket. Tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait, és mindent megteszünk személyiségük kibontakoztatásáért, testi, lelki és szociális szükségleteik kielégítéséért. Előítélet nélkül, minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai neveléshez.

Pedagógiai hitvallásunk alapja a szeretet, biztonság és személyre szabott bánásmód. Az óvodás gyermek számára a játék a legfontosabb tevékenység, ezen keresztül szerzi élményeit, tapasztalatait, és fejleszti képességeit. Szeretetteljes, biztonságos környezetben, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermekek fejlődését, kiemelt figyelmet fordítva egyéni készségeikre, képességeikre és tehetségükre. Segítjük őket az iskolai életre való felkészülésben, figyelembe véve érdeklődésüket és adottságaikat.

Kiemelten kezeljük a gyermekek egészséghez és természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását. Építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra és kreativitásra. Mindennapi munkánk alapelve az empátia, tolerancia és a különbözőségek elfogadása.

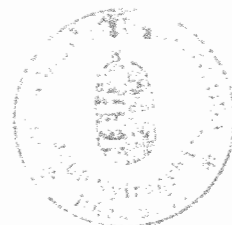
Óvodánk jól képzett, hivatásukat szerető pedagógusokból áll. Minden munkatársunk azon dolgozik, hogy a gyermekek biztonságban, derűs légkörben, otthon érezzék magukat. Célunk, hogy gondtalan és örömteli gyermekkort biztosítsunk számukra, miközben játékosan fejlesztjük személyiségüket és képességeiket.

Pedagógiai Programunk a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, a nemzeti sajátosságokat, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit, valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramja által meghatározott jogokat, alapelveket és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is figyelembe veszi.

Bizalommal fordulhatnak hozzánk gyermekeik nevelésével kapcsolatban. Szívesen állunk rendelkezésükre!

Bajnay- Szabó Mónika

igazgató

Tartalomjegyzék

Beköszöntő	2
A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
Az intézmény bemutatása, adatai	7
Küldetésnyilatkozat	7
1.Helyzetelemzés	9
1.1. Személyi feltételek	9
1.1.1. Gyermeklétszám alakulása	9
1.1.2. Alkalmazott közösségünk	9
1.1.3. Tárgyi feltételek	10
Alapítványaink	10
II.Közös célok, alapelvek, feladataink	11
II.1.Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek	11
II.2. Az óvodai élet megszervezése	15
II.3. Az óvoda kapcsolatrendszere	23
II.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata-családbarát óvoda	24
II.3.2. Tagóvodák közötti kapcsolattartás	26
II.3.3. Intézményen kívüli kapcsolat	28
II.4. Pedagógiai dokumentáció	30
II.5. Az óvodai nevelés feladatai	33
II.5.1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program	33
II.5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	38
II.5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	41
II.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben	43
II.6.1. Játék	
II.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás	45
II.6.3. Külső világ tevékeny megismerése	49

(Technikák a környezet tanulmányozására-Freiné)	
II.6.4. Verselés, mesélés	54
II.6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	58
(Szabad rajz és vizuális alkotások)	
II.6.6. Mindennapos mozgás	59
II.6.7. Ének, zene, népi játék, tánc (Zenei alkotások Freinet)	64
II.6.8. Munka jellegű tevékenységek	66
II.7. Gyermekvédelem az óvodában	69
II.8. Képesség kibontakoztató tevékenységek	74
II.8.1. Speciális fejlesztő munka	74
II.8.2. Képesség kibontakoztató, tehetségfejlesztő munka	79
II.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai	81
II.10. A fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása és az „Örökös Zöld Óvoda” kritériumainak való megfelelés	84
II.11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke	86
 III. A Búzaszem Nyugati Óvoda Intézményeinek Pedagógiai programja	 90
A helyi gyakorlat megvalósítása	
III.1. Búzaszem Nyugati Óvoda	91
Pedagógiai program Freinet elemekkel	
III. 1.1. Helyzetelemzés	93
III.1.2. Nevelőmunkánkról	96
III.1.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja (részprogram)	104
 III.2. Aranykörte Tagintézmény	
Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelmi pedagógiai programja	121
III.2.1. Helyzetelemzés	123
III.2.2. Nevelőmunkánkról	126
III.2.3. Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem pedagógiai programunk sajátosságaiból adódó nevelési céljaink	129
III.2.4. Pedagógiai programunk eredményes megvalósításának támogatása	133
 III.3. Komplex prevenciós óvodai pedagógiai program	 135

III.3.1. Helyzetelemzés	141
III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása	142
III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása	144
III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása	146

A pedagógiai program jogszabályi háttere

1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról

149/1997. (IX.10.) Korm.rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

2015. évi CXXXIII. törvény 21.§ (2) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységről

2016/679. számú rendelete – az általános adatvédelmi rendelet Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 Rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) *

‡

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet, rövidítésben *Vhr.*

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény, rövidítésben *Púétv.*

18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről

40/2024. (IX. 2.) BM rendelet a nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről

44/2024. (IX.26) BM-rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező eljárásrendje

419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről változása értelmében

77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 1

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Nevelőtestületi határozatok

Az intézmény bemutatása, adatai:

A köznevelési intézmény megnevezése: Búzaszem Nyugati Óvoda
OM azonosító: 033101

A köznevelési intézmény

Székhelye, címe: Búzaszem Nyugati Óvoda
4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.
csoportok száma: 9

felvehető maximális gyermeklétszám: 240 fő

Tagintézmények: Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Körte utca 39.

csoportok száma: 6

felvehető maximális gyermeklétszám: 168 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Városmajori Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Városmajor utca 1.

csoportok száma: 6

felvehető maximális gyermeklétszám: 168 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr Téri Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.

csoportok száma: 4

felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Tőke utca 3.

csoportok száma: 4

felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

szakágazat száma: 851020

szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A köznevelési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Működési területe: Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén belül a Közgyűlés által meghatározott felvételi körzet.

A köznevelési intézmény alapfeladata: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

A köznevelési intézmény gazdálkodása: a költségvetési szerv előirányzatai felett rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkezik. Az intézmény gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat az Eszterlanc Északi Óvoda látja el.

Küldetésnyilatkozat

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált személyre szóló bánásmód.

Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, alapvető igénye a mozgás, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei.

A gyermeki kíváncsiságra alapozva, környezettudatos, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermek egészséges fejlődését, egyéni készségei, képességei, tehetségének

kibontakoztatását, érdeklődésére adottságaira alapozva segítjük őt az iskolai életre való felkészülésben, szoros együttműködésben a családokkal.

Sokat változott a körülöttünk lévő világ, a természeti, társadalmi környezet, a gyermekek, szülők elvárása az óvodával szemben. Ezért fontos, hogy pedagógiai programunk támogassa a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt. Feladatunk, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során.

Pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a megváltozott gyermeket, a megváltozott tanulási környezetet a gyermekek közötti különbségeket, mely új típusú pedagógust, új típusú vezetőt, új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat kíván.

Küldetésünk: felismerni a változást, reagálni rájuk, kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni, kreatívnak, fantázia dúsnak és ötletesnek lenni, érzékenynek lenni saját közösségünk, szűkebb, tágabb környezetünk problémái iránt mind a gyermekek, mind az óvodapedagógusok körében.

Feladatunk, a családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának erősítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

I. Helyzetelemzés

I.1. Személyi feltételek

I.1.1. Gyermeklétszám alakulása

Óvodáinkban, **29 csoportban 800 férőhelyen**, neveljük a gyermekeket. Évekig magas gyermeklétszám mellett dolgoztunk, az utolsó két évben igyekszünk közelíteni a törvény által előírt csoportlétszám kialakításához. Kis százalékban van jelen nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermek.

A Búzaszem Nyugati Óvodában (Búza utca 7.) 1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 gyermekeket fejlesztünk megfelelő személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

I.1.2. Alkalmazotti közösségünk

A Búzaszem Nyugati Óvoda **alkalmazottainak létszáma 105 fő**, ebből 59 fő óvodapedagógus, 1 fő óvodapszichológus, 45 fő pedagógiai munkát segítő.

Minden óvoda nevelőtestületére jellemző a nagyfokú gyermekszeretet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés. Elfogadó, segítő, támogató légkörben neveljük gyermekeinket.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé

- Magas fokú gyermekszeretet, a gyermeki jogok tiszteletben tartása
- Pedagógusi elhivatottság, kiegyensúlyozottság, etikus, példamutató magatartás, kreativitás, jó humorérzék,
- Magas szintű pedagógiai ismeretek, tájékozottság a nevelőtestület jogkörébe tartozó dokumentumokban, belső szabályzatokban.
- Jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves, nyílt személyiség, jó szervezőképesség, az új iránti nyitottság jellemezze.
- Személyiségjegyei, beszédkultúrája, ápoltsága szolgáljon modellként a kisgyermek számára.

Elvárásaink a dajka munkatársak felé

- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Feladatuk az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Ismerjék az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak belső szabályzatát.
- Jellemezze őket a pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség.
- Legyenek igényesek saját és környezetük higiéniájára.
- Példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végezzék a gyermeki szükségletek kielégítését.

- Ismerjék a gyermekek életkori sajátosságaiból adódó nevelési feladatokat, melyet az óvodapedagógusokkal összhangban, egységes szemlélettel, elvárással végeznek.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

Elvárásaink a pedagógiai asszisztens munkatársak felé

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs-, szervező-tevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Kedves, nyílt, gyermekszerető, segítőkész, példaértékű magatartás jellemezze.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

A dolgozói létszám, szakképesítésük a törvény előírásainak megfelelő.

I.1.3. Tárgyi feltételek

Intézményeink tárgyi feltételei kiváló alapot biztosítanak a gyermekek sokoldalú fejlesztéséhez. Óvodáink épületei, udvarai, kertjei és berendezései a gyermekek biztonságát, kényelmét és életkori sajátosságait szem előtt tartva kerültek kialakításra, elősegítve egészségük megőrzését és fejlődését, valamint mozgás- és játékgigényük kielégítését. A kellemes, harmonikus színek, formák és anyagok otthonos légkört teremtenek. Pedagógiai programunk megvalósításának kulcsfontosságú eleme a megfelelő tárgyi és környezeti feltételek biztosítása. Célunk, hogy az óvodai terek barátságosak, játékra ösztönzőek és a gyermekek aktív bevonásával alakíthatóak legyenek, teret adva mozgásnak és játéknak, miközben harmóniát árasztó, lehetőleg természetes anyagokkal vesszük körül őket.

Feladatunk

- a korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése,
- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése,
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése,
- az elhasználdott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele,
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök beszerzése,
- Az udvari játékok folyamatos fejlesztés alatt állnak. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző karbantartási munkákat, eszközbeszerzéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével próbáljuk megvalósítani. A költségvetésen túl innovációs pályázatokon nyert összegek és hatékonyan működő alapítványok segítik óvodáink működését.

Alapítványaink

Búzaszem Óvodásokért Alapítvány

Városmajori Óvodáért Alapítvány

18. sz. Napköziotthonos Óvoda Gyermekkert Alapítvány

II. Közös célok, alapelvek, feladataink

II.1. Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek

Céljaink

- Óvodáinkban a legitim központi nevelési programban foglaltak megvalósulása, a nevelés hatékonyságának növelése.
- Óvodáink sokszínű pedagógiai gyakorlatának megtartása és továbbfejlesztése.
- Az innovatív pedagógia támogatására való törekvés.
- Az óvodák közötti együttműködés erősítése, a „Jó gyakorlat” terjesztése.
- Szakmai kultúránk és a pedagógus kompetenciák folyamatos fejlesztése.
- Működésünkhöz szükséges személyi és tárgyi feltételrendszer és erőforrások optimalizálása a munkakörülmények javításával.
- Az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes hatékonyabb biztosítása, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez.

Óvodakép

Befogadó óvodánk a családi nevelés kiegészítője, ahol a gondoskodás és védelem természetes módon alakítja a gyermekek biztonságérzetét. Biztosítjuk a sokoldalú fejlődés optimális feltételeit, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat. Nevelésünk alapja az elfogadás, tisztelet és szeretet, célunk a személyre szabott támogatás. Gondoskodunk a gyermekek szükségleteiről, érzelmi biztonságáról, testi, szociális és értelmi fejlődéséről, változatos tevékenységeken és gazdag műveltség tartalmakon keresztül, egészséges környezetben. Kiemelten kezeljük a felekezeti, nemzetiségi és menekült gyermekek önazonosságának megőrzését és társadalmi beilleszkedésüket.

- ☐ A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodánk a harmadik életévtől az iskolába lépésig kiegészíti a családi nevelést.
- ☐ Óvodánkban a gyermekeket és felnőtteket egyaránt tisztelő, barátságos, tiszta, esztétikus és biztonságos légkör fogadja, amely biztosítja az óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő funkcióink érvényesülését.
- ☐ A külső megjelenés, a dekoráció és az óvoda felszereltsége tükrözi Pedagógiai Programunk szellemiségét. A dekorációban hangsúlyos szerepet kapnak a gyermekmunkák és a nyomdatechnika.
- ☐ Nevelési rendszerünk központi eleme a természetközpontúság, amelynek célja a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása. Óvodánk minden helyiségében megtalálhatók a természetes anyagok, magvak, termések és különböző gyűjtemények.
- ☐ A bútorzat és a textíliák világos, natúr, pasztellszínekben pompáznak, elősegítve a gyermekek kényelmét, fejlődésük és nevelésük optimális feltételeit.
- ☐ Óvodai nevelésünk támogatja olyan gyermeki személyiségjegyek kialakulását, amelyek megkönnyítik a későbbi iskolai közösségbe való beilleszkedést.

□ A gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében nevelőmunkánk igazodik a gyermekek egyéni képességeihez, elfogadáson, szereteten és bizalmon alapul. Kiemelt figyelmet fordítunk a különleges figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására.

□ Gazdag tevékenységrendszerünk és a jól megteremtett játékfeltételek segítik a gyermeki szükségletek kielégítését, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítését és a hátrányok csökkentését.

Óvodáinkban arra törekszünk, hogy

- nevelésünk egészében érvényesüljön a gyermeki személyiséget elfogadó szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom,
- biztosítsuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit,
- gondoskodjunk a gyermekek jó közérzetéről, testi-lelki harmóniájáról, mert ez előfeltétele fejleszthetőségüknek,
- megalapozzuk egészséges testi fejlődésüket, tanulási vágyukat, képességeiket, nyitott érzékenységet alakítsunk ki bennük a világ dolgai iránt,
- lehetőséget teremtünk arra, hogy kipróbálhassák, megismerhessék képességeiket, és lehetőségeik határát,
- formáljuk környezettudatos magatartásukat,
- tudatosan segítsük elő a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, készségekre, képességekre, szokásokra, nembeli, érsébeli, vérmérsékleti, nemzeti, etnikai különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére,
- gazdag, élményekkel teli, sokoldalú fejlődési lehetőséget nyújtó, boldog óvodás évekkel közvetetten segítsük a gyermekek iskolai közösségbe történő eredményes beilleszkedését,
- megerősítsük az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben nevelési folyamatainkban továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartjuk szem előtt.
- Biztosítsuk a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

Gyermekkép-Az egyedi érték tisztelete

Meggyőződésünk, hogy minden gyermek egyedi és pótolhatatlan érték, testi, szellemi és erkölcsi értelemben is különleges személyiség. Fejlődésük összetett folyamat, amelyet biológiai adottságaik, természetes növekedésük és a környezeti hatások – köztük a nevelés – együttesen alakítanak. Ebből adódóan a gyermekek szükségletei életkoronként és egyénenként is sokfélék.

Óvodai nevelésünk alapvető célja, hogy támogassuk a gyermekek személyiségének szabad kibontakozását egy szeretetteljes és elfogadó környezetben. Hiszünk abban, hogy minden gyermeknek joga van a saját ütemében fejlődni, és elkötelezettek vagyunk hátrányaik csökkentése mellett. Elutasítunk mindenféle előítéletet, és magas színvonalú,

gyermekközpontú, befogadó nevelésünkkel biztosítjuk számukra az egyenlő hozzáférést minden tevékenységhez.

Az óvodáskorú gyermek aktív felfedezője a világnak. Természetes kíváncsisággal és érdeklődéssel fordul a környezete és társai felé. Felfedez, kérdez, megfigyel, kipróbál és folyamatosan tapasztalatokat szerez.

Gyermekközpontú nevelésünk alapelvei

Óvodánkban minden gyermek egyedi, pótolhatatlan érték, fejlődő személyiség, aki testi, lelki, szociális és szellemi szükségletekkel, valamint sajátos érési ütemmel rendelkezik. Nevelésünk magas színvonalú, gyermekközpontú, előítéletektől mentes és befogadó, amely minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosít a tevékenységekhez.

Nevelőmunkánk a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szem előtt tartva, jogaik és szabadságuk tiszteletben tartásával valósul meg. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Tudatában vagyunk annak, hogy a nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, intézményünk ebben kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Célunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése, az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A gyermek tapasztalatait, érzelmeit és vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenység a teljes nevelési időben érvényesül.

Óvodapedagógusaink szerepe és a nevelési környezet

Óvodai nevelésünk meghatározó kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki tudatosan képviseli szakmai értékeinket és alapelveinket. Munkáját folyamatos felkészülés jellemzi, és teljes személyiségével vesz részt a gyermekek nevelésében. Az óvodásoknak joguk van a számukra megfelelő gondoskodáshoz és neveléshez.

Nyitott és rugalmas időkeretet teremtünk, amely igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, valamint fejlődési ütemükhöz. A napirend kialakításában a folyamatosság, rendszeresség és a kiszámíthatóságot teremtő ismétlődés a meghatározó szempontok.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, gyermeki méltóságát és jogait, védelmet biztosítva számukra a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

A játék és a tevékenységek szerepe

A játék óvodásaink elsődleges, természetes tevékenysége. Mindennapjainkban kiemelt teret biztosítunk az önkéntes, szabad gyermeki játékválasztásnak. Az óvodapedagógus által tudatosan előkészített játékkörnyezetben fejlesztő, élményt nyújtó kezdeményezett játékokkal kínáljuk gyermekeinket, egyensúlyt teremtve a szabad és a kezdeményezett játéktevékenységek között.

Az óvodai munkajellegű tevékenységek lehetőséget teremtenek a közösségért végzett tevékenységek örömeinek megélésére, segítve a normák, értékek és szabályok kiépülését,

valamint a gyermek önállósulását. Az ismeretszerzés óvodáskorban cselekvésen keresztül, a gyermek érdeklődésére és előzetes tudására építve történik.

A gyermek fejlődésének támogatása

A hatékony nevelőmunka alapja a gyermek személyiségének alapos ismerete, képességeinek és készségeinek megfigyelése és diagnosztizálása. Egyéni képességeikhez igazodó tevékenységrendszerrel valósítunk meg. A gondozás kiemelt szerepet kap az óvodai élet szervezésében, segítve a gyermekek önállóságát és komfortérzetének megteremtését.

A gyermek fejlődésének alapja a gondoskodó szeretet és a stabil biztonság. Óvodai életünket a kölcsönös bizalomra, tiszteletre és együttműködésre épülő légkör határozza meg. Tiszteletben tartjuk a gyermekek eltérő különbözőségeit, és differenciált bánásmódot alkalmazunk. Inkluzív szemléletünk a befogadás, a kölcsönös segítőkészség és a másság felé való természetes odafordulás értékein alapul. Kiemelt figyelemmel neveljük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

Az anyanyelvi nevelés áthatja valamennyi tevékenységünket. A gyermekek alapvető igénye a mozgás, ezért megfelelő feltételekkel és rendszerességgel biztosítjuk a mozgásszervezést. Egészséges környezetet és megfelelő napirendet biztosítunk, kiemelve az egészséges életmód iránti igény kialakítását.

A gyermek érzelmi biztonsága elengedhetetlen a fejlődéséhez, ezért derűs, szeretetteljes légkört teremtünk. A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek megtapasztalja értékét a közösségben. A megalapozott szokásrendszer biztonságot nyújt és segíti az önállóságra nevelést, valamint a társadalmi viselkedés alapvető szabályainak elsajátítását.

Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve, a családok szokásainak megismerésével és a folyamatos párbeszéddel valósul meg. Intézményünk semleges a vallási és világnézeti kérdésekben, de biztosítja a fakultatív hitoktatás lehetőségét szülői igény alapján.

Jövőkép

Amennyiben megvalósulnak a közös Pedagógiai Programban kitűzött célok, feladatok, akkor az óvodai nevelés eredményesnek tekinthető, ezáltal a gyermekek számára az óvoda pozitív élmény, az örömforrás színtere. Együttműködésünk eredményeképpen a gyermekek ellátása magas színvonalú, eredményes lesz. Az óvodák sajátos arculata segíti a szülői igények és fenntartói elvárások kielégítését. Közös értékrendet teremtünk, megőrizve az intézmények sajátos arculatát, hagyományait, az innovációt, a szakmai kiteljesedés lehetőségét. Körzetünkben élő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek 3 éves kortól rendszeresen járnak óvodába.

Pedagógiai értékelés eddigi nevelőmunkánkról

A programbeválás tapasztalatait összegezve eredményeink és partnereink visszajelzései alapján megállapítható, hogy nevelőmunkánk hatékony, és eredményes.

Erősségeinkre építve minőségi szinten folytatjuk tovább nevelési stratégiánkat, amely segíti partnereink elvárásainak való megfelelést, a minőségi munkavégzést.

Erősségeink

- Pedagógusaink elkötelezettek a program cél,- feladat,- és követelményrendszerének jó szinten történő megvalósítása iránt. Szakmai felkészültségük segíti a minőségi munkavégzést, az elvárásoknak való megfelelést.
- Nyitottságuk, új iránti fogékonyságuk, tenni akarásuk, továbbképzési igényük hozzájárul az innovatív nevelő-fejlesztő munkához, a sajátos és kiemelt nevelési célkitűzéseink eredményes megvalósításához (környezetvédelem, komplex egészségfejlesztő tevékenység néphagyományőrzés, drámapedagógia).
- Intézményünk sajátosságát szimbólumokkal, jelképekkel hangsúlyozzuk.
- Programunkba olyan értékeket, sajátos elemeket, sikerkritériumokat építünk be, amelyek segítik a hatékony nevelőmunkát, gyermeki aktivitást, az önmegvalósítást, a tanulás folyamatát. A fenntarthatóság pedagógiájának érvényesülését.

A továbbfejlődés lehetőségei egy-egy területen

- A kapcsolatokban jobban érvényesüljön empátia, problémaérzékenység, eredményes konfliktuskezelés (gyermekek, szülők).
- A székhelyintézménnyel és tagintézményeivel együttműködve program szellemében, a felállított sikerkritériumok alapján erősödjön a tartalmi munka színvonala, nevelőmunkánk elismertsége, óvodáink sajátos arculata.
- A tervező munkánkat célszerűbben segítő projektek, módszertani segédanyagok.
- Nevelőtestületünk minden tagja váljon felkészültebbé, elfogadóbbá a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési,- tanulási,- magatartási nehézséggel küzdő, speciális fejlesztést igénylő gyermekek hatékony kezelésére, a differenciáló pedagógiára. az esélyegyenlőségi programunk alapján a gyermekvédelmi feladatok eredményes megvalósítására.
- Minden csoportban legyen biztosított beintegrálhatóságuk feltétele. (továbbképzés,- önképzés,- szemléletformálás folyamatába a dajkák bevonása. /
- A szülők aktív bevonása a rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekbe.
- Meglévő értékeink megóvása mellett törekedjünk új, korszerű eszközök beszerzésére, udvarunk korszerűsítésére – a szervezett mozgáshoz – tartalmas szerepjátékokhoz szükséges eszközök biztosítására..
- Az „Örökös Zöld óvoda” cím megvédése céljából a kritériumoknak, elvárásoknak való megfelelés.
- Közös családi programok, egészség és környezetvédő akciók, jeles napok rendszerszerű szervezése (családi nap, animációs nap sportnap, virágos gondoskodás)
- Kapcsolataink kiszélesítése azonos és más programmal működő hazai és külföldi óvodákkal.
-
- Óvodánk vonzáskörzetében működő iskolákkal, bölcsődékkal fennálló változatos kapcsolattartási formák fenntartása, a zökkenőmentes átmenet elősegítés céljából. Bem J. tagintézményeivel a Jókai M., Kazinczy F. Gárdonyi Ált. Isk. Kodály Z. Zelk Z., Nefelejcs és Katica Bölcsőde.

II. 2. Az óvodai élet megszervezése

Csoportszervezési szempontok óvodánkban

A csoportok kialakításakor számos tényezőt veszünk figyelembe annak érdekében, hogy a gyermekek számára a leghatékosabb fejlődési környezetet teremtsük meg. Elsődleges szempont a szülők igényeinek és az óvoda lehetőségeinek (személyi és tárgyi feltételek) összehangolása. Emellett figyelembe vesszük a gyermekek közötti célszerű rokoni és baráti kapcsolatokat, a kiegyensúlyozott fiú-lány arányt és az optimális csoportlétszámot. A szülők szociokulturális háttere, valamint a gyermek bölcsődei vagy családi érkezése szintén fontos szempont a csoportösszetétel kialakításakor. Tudatosan integráljuk a szociálisan hátrányos helyzetű, hároméves kort betöltött gyermekeket is.

Célunk olyan csoportok szervezése, amelyek maximálisan támogatják a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését, és lehetőséget teremtenek kiemelt készségeik és képességeik kibontakoztatására.

Homogén és heterogén csoportok

Óvodánkban homogén és heterogén csoportok működnek, ahol kiemelt figyelmet fordítunk a megfelelő életkori arány kialakítására. Ezek a szervezési formák hatékonyan érvényesítik az „együtt és külön” elvet, ami elősegíti a gyermekek szocializációját.

Biztosítjuk a gyermekek egyéni fejlettségi szintjének megfelelő fejlesztést. Tervezéseink során figyelembe vesszük az eltérő életkort és fejlődési ütemet. Differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével párhuzamosan elégítjük ki az egyéni szükségleteket.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái

Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, (simogatás, kézfogás), kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalom adása ritkán (céllal), elfogadható.

A gyermekek napirendje

Óvodánkban a napirend folyamatos és rugalmas, biztosítva a különböző tevékenységek harmonikus arányát, miközben kiemelt figyelmet fordítunk a játék alapvető szerepére. A gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez olyan napirendet alakítunk ki, amely megfelel a folyamatosság és rugalmasság elveinek, figyelembe véve a helyi szokásokat, igényeket, valamint a differenciált tevékenységi formákhoz szükséges feltételeket és időtartamot. A gyermekek együttműködési képességének és feladattudatának fejlesztése érdekében 5-45 perces csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk, ezzel is hozzájárulva egészséges fejlődésükhöz.

ÉVKÖZI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 11.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység. Tisztálkodás, folyamatos tízórazás. <i>A „beszélő-körben” az aktuális feladatok megbeszélése, elosztása, a felkészüléshez ötlet-, segítségadás.</i> A vállalt feladatok teljesítése; szervezett, kötött és kötetlen foglalkozások, tevékenységek, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje, rugalmas időkeretben és időelosztásban. lehetőleg természetes környezetben, szabadban. Séták, kirándulások szervezése. Mindennapos testnevelés
11.30 - 15.00	Öltözködés, tisztálkodás, előkészület az ebédhez, a megbízatások folyamatos végrehajtásának tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez. Pihenés.
15.00 - 17.30	Öltözködés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti félbemaradt tevékenység folytatása, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, lehetőleg udvaron.

NYÁRI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 12.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység az udvaron. A „beszélgető-körben” az aktuális feladatok elosztása, élmények megbeszélése, a tevékenységekhez ötlet-, és segítségadás. Tisztálkodás, folyamatos tízórazás. A vállalt feladatok teljesítése, tevékenységek, játék, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje rugalmas időkeretben és elosztásban az udvaron, a szabadban. Séták, kirándulások szervezése, pancsolás, fürdőzés lehetőségének biztosítása. Mindennapos testnevelés
12.00 - 15.00	Tisztálkodás, előkészület az ebédhez - a megbízatások folyamatos tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez - pihenés.
15.00 - 17.30	

	Öltözködés, teremrendezés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti udvari játék, egyéb szabadon választott tevékenységek folytatása.
--	--

Az óvodai életben a gondozás kiemelt szerepet kap, így a gondozási feladatok során is építi kapcsolatait a gyermekekkel, segítve önállóságukat.

A gyermekek hetirendje

A hetirend hagyományos értelmében az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába.

Egy-egy témát több napon át feldolgozunk másféle megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Kivétel a mozgás, ami helyhez és időhöz kötött.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Törekedni kell a tevékenységek közötti belső arányok kialakítására.

Heti rend

	Kötött	Kötetlen
Kiscsoport	Irányított Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Ének, zene, népi játék, tánc (<i>Zenei alkotások</i>) Verselés, mesélés (Szabad beszélgetés és vita, <i>Színpad</i> kifejezés, <i>Kommunikációs technikák</i>) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (Szabad rajz és vizuális alkotások) Külső világ tevékeny megismerése (Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások)
	i	(Szabad rajz és vizuális alkotások) Külső világ tevékeny megismerése (Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások)

Nagycsoport (iskolalelőkészítő)	Verselés, mesélés <i>Szabad beszélgetés és vita , Színpadi kifejezés, Kommunikációs technikák)</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (<i>Szabad rajz és vizuális alkotások</i>) Külső világ tevékeny megismerése – matematika-környezet megismerése (<i>Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások</i>) Ének, zene, népi játék, tánc (<i>Zenei alkotások</i>) Irányított Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Verselés, mesélés <i>Szabad beszélgetés és vita , Színpadi kifejezés, Kommunikációs technikák)</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (<i>Szabad rajz és vizuális alkotások</i>) Külső világ tevékeny megismerése – matematika-környezet megismerése (<i>Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások</i>) Ének, zene, népi játék, tánc (<i>Zenei alkotások</i>)
------------------------------------	---	--

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről a Tagintézmény igazgatóját, és az óvoda igazgatóját folyamatosan tájékoztatja.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az igazgatónak	Gyermekvédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Tagintézmény Igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Tagintézmény igazgató	Tagintézmény igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálatl	óvodapedagógus	Tagintézmény igazgató Igazgató	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekvédelmi felelős	Tagintézmény igazgató Igazgató	Családsegítő szolgálat	

A nevelőmunka alapjai és az iskola-előkészítés

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, valamint fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Óvodai nevelésünk a jóváhagyott pedagógiai programunk alapján valósul meg, a teljes óvodai életet átfogó tevékenységek keretében, óvodapedagógusaink feltétlen jelenlétével és közreműködésével.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben gyermekeink iskolai előrehaladásához fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben, feladatra differenciált, egyéni terhelhetőségükhöz igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Amennyiben az infrastrukturális feltételek lehetővé teszik, ezt külön térben szervezzük meg. A tanköteles korú, de óvodában nevelkedő gyermekeinket ebben a folyamatban a tanköteles korukat megelőző évfolyamosoknak tekintjük.

A fejlesztő foglalkozás megszervezése

- A foglalkozások megszervezéséért az intézmény igazgatója, igazgató helyettesei és a tagintézmény igazgatók felelnek.
- A foglalkozások napi rendszerességgel, az óvodai nevelési időn belül valósulnak meg, időtartamuk legalább 45 perc. A 45 perc szabadon bontható, játékba és különböző tevékenység területekre ágyazható a differenciálás elvének figyelembevételével.
- Megvalósulás szervezeti keretei: homogén vagy vegyes csoportokban.
- A foglalkozás lehet egyéni, mikrocsoportos, vagy a csoport egészére kiterjedő szervezési forma.
- A hetiterv, napirend alapján az aznapi tervezett tevékenységekhez illeszkedő legyen
- A napi fejlesztést csak óvodapedagógus végezheti.
- A fejlesztés helyszíne szabadon választható a tevékenység céljának megfelelően.
- A tevékenységek tartalmát az óvodapedagógus módszertani szabadsága, felkészültsége és a gyermekek érdeklődése és igénye határozza meg.
- BTMN-es gyermekek fejlesztését az intézmény sajátosságai alapján, amennyiben van, fejlesztő pedagógus is végzi, heti rendszerességgel. Követve az eddigi gyakorlatot, egyéni fejlődési napló szerint.
- SNI-s gyermek fejlesztését utazó gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, vagy megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakember vezeti.

A gyermekek bevonásának módja

- A gyermek fejlesztésbe való bevonása történhet:
- tanköteles korú gyermekek a csoportjukban homogén vagy vegyes csoportban, napi rendszerességgel, a hetirendben meghatározott tevékenység szerint:
 - Játék (szabad játék, irányított játék)

- Külső világ tevékeny megismerése
- Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás
- Verselés, mesélés
- Munka jellegű tevékenységek

Kiemelt feladatunk:

- a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele,
- a játék elsődlegességének biztosítása.
- mindennapi mozgás lehetőségét biztosítása, (megvalósulhat mozgásos játékokkal, körjátékokkal, játékos néptánc, sétával)

Nyomon követés és dokumentáció

A napi 45 perces fejlesztő foglalkozások nyomon követése:

Fejlesztési napló SNI és BTMN gyermekek esetén

- A fejlesztő pedagógus, utazó gyógypedagógus minden egyes alkalomról rögzíti:
 - a foglalkozás időpontját,
 - részt vevő gyermek(ek) nevét,
 - alkalmazott módszereket, eszközöket,
 - rövid szakmai értékelést (előrehaladás, nehézségek),
 - javaslatokat a további fejlesztésre.

Egyéni fejlesztési terv, valamennyi tanköteles gyermek esetén (EFT)

- Félévente frissítendő, gyermekenkénti terv, amely meghatározza:
 - a fejlesztési célokat,
 - az elérendő kompetenciákat,
 - az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat.

Igazgatói ellenőrzés

- Félévente legalább egy alkalommal dokumentált belső ellenőrzést végez az igazgató / helyettes / tagintézmény igazgató
- Az ellenőrzés szempontjai:
 - a foglalkozások tényleges megvalósulása,
 - a dokumentáció teljessége,
- a fejlesztési tervek és a gyakorlati megvalósítás összhangja.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónő családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják a Tagintézmény igazgató felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.

- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (önkormányzati támogatás)

Inkluzív nevelés:

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelveink:

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van. Pl.: tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő pedagógus. Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás). Enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett beszédfejlődésűek, hallássérültek fejlesztése külső szakemberek segítségével történik.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladataink:

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladataink:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

II. 3. Az óvoda kapcsolatrendszere

Nevelőmunkánk alapja a gyermek személyiségfejlődésének folyamatos szemlélete, amelyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt meghatározó jelentőségű. Az óvoda szociális és nevelési szerepe révén szoros kapcsolatot ápol a családdal, valamint azokkal az intézményekkel, amelyek a gyermek életútján fontos szerepet töltenek be: a bölcsődéssel és más szociális intézményekkel az óvodába lépés előtt, a pedagógiai szakszolgálatokkal, gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal, egészségügyi és közművelődési intézményekkel az óvodai évek alatt, és az iskolákkal az óvodát követően. A kapcsolattartás formáit és módszereit a feladatok, a szükségletek és a helyi sajátosságok határozzák meg. Óvodáink nyitottak és kezdeményezők a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában. Óvodáink a családokkal közös szervezésében megvalósuló eseményeket és ünnepeket családias légkörben

szervezik, ahol a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységei örömteli érzelmeket fejeznek ki.

Intézményen belüli kapcsolat:

1. Az óvoda és a család kapcsolat
2. Az óvodák közötti kapcsolat

II.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata-családbarát óvoda

Nyitott világban élünk. Elengedhetetlen, hogy az intézmények is azok legyenek. Az eredményes nevelés csak úgy jöhet létre, ha nyitottak vagyunk a világra, ha ismerjük azt a közeget, ahonnan a gyermek érkezik (család, bölcsőde) és ahová tőlünk megy (iskola).

Óvodakezdés segítése

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkáit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés, a csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Alapelvek

- Figyelembe kell vennünk, hogy mit vár el tőlünk a társadalmi környezetünk, a szülők igényeit be kell építeni nevelőmunkánkba, másfelől pedig fel kell készíteni a gyermekeinket arra, hogy megállják helyüket az iskolában.
- Az óvodai nevelésünk együttesen a családi neveléssel - azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása az együttműködésben a családhoz illesztett intervenciós gyakorlat működtetése, a családhoz illesztett megoldások keresése. Az elfogadás az együttérzés, az őszinteség, és az a fajta kölcsönösség, hogy mindkét fél meg tudja hallgatni a másikat. A szülő az óvodai intézmény kiválasztásával az ott dolgozók felé képviseli azt a bizalmat, hogy rájuk bízza gyermekét.
- Elsődlegesnek tekintjük az óvodai évek alatt a partneri kapcsolat kiépítését: tervezését, működtetését, ellenőrzését, értékelését.

- Intézményünk működésének hatékonyságát növelve építjük be a szülői véleményeket, igényeket.
- Természetesnek tekintjük a szülők eltérő elvárásait, igényeit az óvodai nevelést illetően (szülői elégedettség mérés),.
- Törekszünk a szülők több helyzetben való megismerésére.
- Óvodai nevelésünk hatékonyságát a szülővel való kapcsolatunk minősége adja és mozgatja.
-
- Az együttműködés legyen pozitív, fejlesztő hatású, hagyományos, rendszeres. A gyermek minden irányú fejlesztésére törekszünk, az életre készítjük fel őket, ezért nagy szükség van az óvodán kívüli színterek megismerésére is.
- Használjuk a digitális eszközöket, ösztönözzük a gyermekeket és a szülőket azok óvodával kapcsolatos információszerzésére.
- Honlap folyamatos frissítése, dokumentumok feltöltése- Pedagógiai Program, Házi rend, Alapítvány, aktualitások (szülői értekezletek, nyílt napok, beiratkozás időpontja, telefonszámok, az intézmény bemutatása, stb.).
- Pályázatok felkutatása, feltöltése, esetleges szavazás.
- Térítési díjak átutalásos kiegyenlítése.
- Értesítések, információ, tájékoztató kérés e-mail címen.

Cél

A családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának kiépítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

Feladat

- Korrekt kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében.
- A kapcsolattartási formák tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban, megvalósítása ütemezés szerint
- Intézményi partnerközpontú működés értékelési folyamatban keresztül feltárni a szülők véleményét, elégedettségét, és az eredményt beépíteni a hatékonyság, eredményesség érdekében az intézményi-tagintézményi folyamatokba.
- Intézményi szinten fontosnak tartjuk, hogy minden óvodás szülője óvodáinkban ugyanazt a lehetőséget megkapja az óvodai nevelés részvételében, feladatunk ennek érdekében a kapcsolattartásra vonatkozó közös intézményi szintű tartalmi minimum működtetése.
- Természetesen további feladatunk, hogy intézményeink saját szülői kör igényeihez igazodva adott esetben a tartalmakat tovább bővítsék, gazdagítsák.

A Családdal való együttműködés

- **Családlátogatások** – Legfontosabb együttműködő partnerünk a család, a szülő. A gyermek neveléséért elsősorban a család a felelős, amelyben mi partnerek, segítőtársak igyekszünk lenni. Minden gyermeket meglátogatunk otthonában, ahol megfigyelhetjük a

családtagok egymáshoz való viszonyát, a gyermek családban elfoglalt helyét, az esetleges gondokat, problémákat, a szülők nevelési módszerét.

- Az **egyéni beszélgetésekre** rendszeresen sort kerítünk akár szülői, akár óvodapedagógusi kezdeményezésünkre. Fontosnak tartjuk a rendszeres, reális tájékoztatást, mely segítőszándékú, tapintatos és őszinte, különösen hátrányos helyzetű, magatartási problémák esetében.

- **Nyílt napokra** hívjuk a szülőket, minden évben előre meghatározott napokon bepillantást nyerhetnek a csoportokban folyó munkába gyermekeik óvodai életbe. Ezen kívül bármikor betekinhetnek a szülők az óvodánkba, csoportjainkba előzetes megbeszélés után.

- A **fogadó órákat** a négy szemközti találkozást igénylő dolgok megbeszélésére szervezzük, ahová személyre szóló meghívást is kaphat a szülő, de ő is jelezheti érdeklődését. Főleg a nagycsoportos gyerekek szüleivel beszéljük meg az iskolaérettséggel, gyermekük személyiségfejlődésével kapcsolatos dolgokat.

- **Réteg szülői értekezletet** a tanév elején valamennyi új gyermek szüleinek tájékoztató, megismerő jelleggel tartunk, összefélévkor pedig a nagycsoportos, iskolába készülő gyerekek szüleinek az iskolaérettség kritériumairól, lehetőségeiről.

-

- **Csoport szülői értekezleteket** tanév elején és végén az aktuális feladatokról, teendőkről tartunk. A Szülői szervezet tagjainak szükség esetén évi két alkalommal van értekezlet.

- **Ünnepeinkre, rendezvényeinkre** rendszeresen kapnak meghívást a szülők. Így közösen élhetjük át az ünnepek hangulatát, együtt örülhetünk gyermekeink műsorának, s akár segítségükkel is fokozhatják azok sikerét.

- Különbféle **csoportprogramokat** szervezünk. Minden csoport lehetőségeihez mérten színes, változatos tevékenységeket, programokat szervez szülők bevonásával, segítségével.

- A **Szülői Szervezet** eredményesen és hatékonyan működik, aktívan segítik az óvoda működését és a gyermekek nevelését.

-

- Alkalmanként, külső pedagógiai szakember munkáját is igénybe vesszük a segítséghez, közreműködünk a szülő és a szakember közötti kapcsolat megteremtésében.

II.3.2. Tagóvodák közötti kapcsolattartás

Cél: Az intézmények sajátos arculatának megismerése, megtartása, továbbfejlesztése, az óvodákban folyó szakmai munka minőségfejlesztése.

Közös szakmai munkaközösség működtetése az újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével, az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosítása.

Feladat

Demokratikusan együttműködő nevelőtestületek, munkaközösségek formálása, melynek alapja a biztonságérzeten alapuló következetes, ésszerű, őszinte, mindenki által elfogadható munkafegyelem.

A döntések előkészítésében megfelelő, korrekt információcsere, vélemény és javaslattevési lehetőség nyújtása a tagintézmény-igazgatók, dolgozók számára.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a tagóvodák dolgozói megismerhessék egymás szakmai munkáját, törekszünk a jó munkatársi viszony kialakítására, az őszinte, nyílt véleménynyilvánításra.

A Tagintézmény igazgatók és az ott dolgozók bevonása a tervezéstől a végrehajtásig, az intézményeket érintő feladatok megoldása, hogy minél aktívabban, felelősségteljesebben vegyenek részt az irányító munkában is

Intézményi szintű értekezletek

Közös rendezvények	Időpontja	Helyszíne	Résztevők köre
Tanévnyitó értekező	Minden év augusztus vége	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Igazgatói értekező	Minden hónap	Székhelyintézmény	Vezetőség
Munkatársi értekező	Nevelési év elején	Székhelyintézmény	Minden dolgozó
Nevelőtestületi értekező - Szakmai nap	Minden év február eleje	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Közös munkaközösségek Teamek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott program szerint	A munkaközösség tagjai Team tagok
Tanévzáró értekező	Minden év június	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok

Intézményen kívüli kapcsolatok

Partnerek	Kapcsolattartás módja	Kapcsolattartás felelőse	Időpont
Eszterlánc Északi Óvoda gazdasági szervezete	megbeszélések, adatszolgáltatás	igazgató, helyettes óvodatitkárok	napi rendszerességgel
Bölcsődék	Látogatás az intézményekbe	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként

Általános iskolák	Látogatás az intézményekbe, közös programok	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	évente
Önkormányzat (fenntartó)	Megbeszélések, beszámolók	Igazgató	esetenként
Közművelődési intézmények	Rendezvények	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Egészségügyi intézmények	Vizsgálatok, tájékoztatások,	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Szakszolgálatok	Gyermekvizsgálatok Szakvéleményekkel megbeszélések	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Civis Hungast Kft.	Megbeszélések, jelentések	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató	kialakított rend szerint
Gyermekjóléti Szolgálat Óvodai szociális segítő (2015. évi CXXXIII. törvény 21. § (2))	Megbeszélések, jelentések, beszámolók	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató, gyermekvédelmi felelős Óvodai szociális segítő	esetenként
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek egészségügyi ellátása 2011. évi CXCV. Nkt.4.§	Megbeszélések, tájékoztatások	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként

II.3.3.Intézményen kívüli kapcsolat

Kapcsolat a Fenntartóval

Munkánkat eddig is a kölcsönös tisztelet, és a jó partnerkapcsolat jellemezte, - amit továbbra is feladatunknak tekintünk.

A jövőben is fontosnak tartjuk a jó partneri együttműködést, a korrekt tájékoztatást, a jó munkakapcsolat megtartását.

Kapcsolat a Bölcsődével

A Hóvirág, Katica, Nefelejcs, Micimackó Bölcsődékkal kölcsönösen ellátogatunk egymáshoz, közös beszélgetések, konzultációk, nyílt nap alkalmával megismerjük egymás munkáját, szokásait, a gyerekek fejlesztésének lehetőségeit. Gyakorlati bemutatókra hívjuk a gondozónőket, a gyerekeket is vendégül látjuk, ajándékkal kedveskedünk nekik, közösen játszunk. Ezáltal is megkönnyítjük a beszoktatásukat.

Az iskolával való együttműködés

Az átmenet megkönnyítése érdekében fontos a nevelőmunkánk összehangolása az iskolával, s a kölcsönös nyitottság mindkét részről elengedhetetlen. Törekszünk egymás munkájának megismerésére, kapcsolatunk tartalmassá tételére. Aktív kapcsolatunk van a Kazinczy Ferenc Általános Iskolával, Gárdonyi Géza Általános Iskolával és a Kodály Zoltán Általános Iskolával, Bem József Általános Iskolával, Móra Ferenc Általános Iskola és a Jókai Mór Református Általános Iskolákkal. Nyílt napjainkra, rendezvényeinkre hívjuk meg őket. Mi is szívesen teszünk eleget nagycsoportosainkkal az ünnepségeikre, különböző versenyekre, nyílt napjainkra való meghívásaiknak.

A speciális csoportban dolgozó kolleganőink a Bárczi Gusztáv Általános Iskolával és a Göllesz Viktor Speciális Szakiskola és Általános Iskolával tartják a kapcsolatot. A gyermekekkel közösen látogatják meg az iskolát, továbbképzésekre, bemutató órákra is ellátogatnak, ahol megfigyelhetik volt óvodásaink fejlődését.

A pedagógiai szakmai szolgáltatás és óvodánk kapcsolata

Törekszünk a tartalmas, jó kapcsolat kialakítására a **Pedagógiai Szakszolgálat** szakembereivel. A problémás gyermekek, a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárásában, illetve, ha nem tudjuk megállapítani az iskolaérettséget, szakvélemény készítésében kérjük a **pszichológusok** segítségét. Előadások keretében adnak tanácsot a szülőknek, és segítik a mi nevelőmunkánkat is. A **logopédus** óvodán belül segít a beszédhibás gyerekek problémáinak feltárásában, megoldásában. A speciális csoportba járó sajátos nevelési igényű gyermekeket a **Megyei Szakértői Bizottság** szakvéleménye alapján vesszük fel, ők állapítják meg javaslatainkat figyelembe véve - a tanköteles gyerek iskolatípusát is.

Óvodák és óvodánk kapcsolatai

Tapasztalatcsere céljából ellátogatunk olyan óvodákba, ahol szintén Freinet szellemű nevelés folyik pl. Debrecen, Hajdúszoboszló.

A nyíregyházi óvodákkal jó szakmai kapcsolatunk van, erősítjük, gazdagítjuk az együttműködést, továbbképzéseken, tanfolyamokon, szakmai rendezvényeken.

Kapcsolat a Közművelődési intézményekkel

Nevelési feladataink sokoldalúbb, színesebb megvalósítását segítik a közművelődési intézmények által kínált érdekes, hasznos programok, lehetőségek, melyeket be tudunk illeszteni a mindennapok tevékenységeibe.

Színházi, bábszínházi előadásokat tekintünk meg. Részt veszünk a **Megyei Könyvtár irodalmi** foglalkozásain, a **Kölyökvár** rendezvényein, kiállításain. Megtekintjük a **Múzeum** állandó és időszakos kiállításait, a **Falumúzeum**, **Kállay gyűjtemény**, **Vikár Sándor Zeneiskola** és a **Csodavár** színes programjait, városi rendezvényeket.

II. 4. Pedagógiai dokumentáció

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a Pedagógiai Program elv-, cél- és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és eszközök alkalmazásában.

A Búzaszem Nyugati Óvoda dokumentációja

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)

Búzaszem Nyugati Óvoda Pedagógiai Programja

Búzaszem Nyugati Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata

Házirend

Pedagógus- továbbképzési intézményi Program

Éves Munkaterv, Munkaterv beszámolója (egy közös, tagóvodák)

Óvodai törzskönyv (oviKréta)

Csoportok dokumentációi

1. **Óvodai csoportnapló (oviKréta)**
2. **A felvételi és mulasztási napló (oviKréta):**
3. **A gyermekek fejlődésének nyomon követése (oviKréta)**

Nkt. 99/L.§-a alapján óvodánkban 2024.09.01-től a papír alapú dokumentációt felváltotta az oviKréta elektronikus tanulmányi rendszer. A rendeltetésszerű működés során a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert kötelesek pedagógusaink használni, mely az oviKrétát jelenti.

1. Óvodai csoportnapló (oviKréta)

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját. A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagóvodai programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat (dokumentumtár).

Az e-naplóban megjelenik az óvoda neve, OM azonosítója, címe, a nevelési év, a csoport megnevezése, a csoport óvodapedagógusai, a megnyitás és lezárás helye és időpontja, az igazgató aláírásának helye, a gyermekek nevét és óvodai jelét.

Az e- napló dokumentumtárában megtalálhatóak a következő adatok:

A fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,

A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;

A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;

Heti rendet napi bontásban;

A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;

Nevelési Tervet és értékelést (nevelési feladatokat (szocializációs tervet)),

A szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait,

A gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat (éves ütem tervet) a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, az értékeléseket;

Az éves nevelő munka értékelését;

A nyári tevékenységi tervet; értékelést
A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;
A fogadóórák időpontjai;
A szülői értekezletek időpontjai;
A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.
Fejlettségmérő dokumentumokat (szöveges rész PDF, táblázat szkennelve)
Tevékenységek értékelését-őszi, téli, tavaszi reflexió,
Feljegyzés a csoport életéről
Csoportprofil, egyéni arculat
Kiemelt feladat
Kiemelt feladat értékelése

2. A felvételi és mulasztási napló (oviKréta):

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplót az oviKRÉTA-ban vezetjük.

Tartalmazza:

a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét, a felvétel időpontját, az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését, a szülők napközbeni telefonszámát, a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját. a gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése (oviKréta)

Alapelv

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.

Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.

A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél: A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A megismerésben első lépcső az óvodába lépést megelőzően a szülő, akivel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk.

Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

Óvodánként kialakított rend szerint (*megfigyelés, mérés*) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzen szerezni a gyermekről természetes közegében, természetes tevékenységében való részvétele során.

A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az oviKréta-ban kialakított egységes dokumentációban rögzíti, iskolakészültségi mérést (e-dia) végez a tanköteles korú gyermekekkel, a megfigyelések értékelését területenként elvégzi.

A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, és minden esetben figyelembe veszi a lassabban haladó és a gyorsabban haladó gyermekek ütemét.

A fejlesztési terv konkrét megfigyelési és/vagy mérési eredményen alapulón jelöli meg a konkrét fejlesztési célt. (Objektív, a gyermek fejlettségét mutató a tevékenység megfogalmazása.)

A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvodapedagógus, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. Tervezi az egyéni fejlesztés lezárásának időpontját, és a fejlesztési alkalmak megvalósulását rögzíti. A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)

Az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan a szakpedagógus kollégáktól, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusától, logopédusától az általuk nem ellátott gyermekek esetében is szakmai konzultációt, esetmegbeszélést kérhet.

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi (oviKréta)

A gyermeki fejlődés dokumentációját fél évente vezetjük. a szülőt tájékoztatjuk, melyet aláírásával is alátámaszt a szülő. Elemei:

1. Anamnézis
2. Gyermeki fejlődés dokumentációja (oviKréta)
3. Egyéni fejlesztési terv

1. Anamnézis készítése belépéskor.

2.A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát (oviKréta). A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit szempontok szerint tudjuk értékelni, hogy az életkorának megfelelően hogyan fejlődik, eléri-e az iskolakészültség kritériumait. Életkortól függően készíthetünk értékelést a gyermek fejlődéséről. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől kiegészül az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével a kötelező dokumentumban, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése céljából. A gyermekek fejlődésének vizsgálatára a tanköteles kor betöltésekor diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk (e-dia).

3. Fejlesztési terv fél évente. Az OH határozata alapján a tanköteles korú, még egy évig óvodában maradó SNI vagy BTMN gyermekek számára az óvodapedagógus fejlesztő foglalkozást szervez, a fejlesztési tervet év elején elkészíti, a gyermek egyéni fejlődési dokumentációjában folyamatosan vezeti. A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc. A fejlesztés formája: egyéni, kiscsoportos.

II. 5. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- 1) az egészséges életmód alakítása,
- 2) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- 3) az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

II. 5. 1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program

Célunk: a gyermekek egészséges életmódra való felkészítése, beleértve testi, lelki és szociális egészségük megalapozását, megőrzését és megerősítését. Emellett kiemelt fontosságú az egészséges életvitel iránti igényük formálása és testi-lelki fejlődésük elősegítése a számukra adekvát és rendszeres életritmus, valamint a megfelelő napirend kialakításával.

A 3-7 éves korosztályt arra készítjük fel, hogy megőrizték és megerősítsék testi, lelki és szociális egészségüket, megalapozva ezzel egészséges életmódjukat. A korosztály sajátosságait figyelembe véve tervezzük a gondozást, a mozgáslehetőségeket és az egészségvédelmet. Egészségfejlesztő tevékenységeink a pozitív változást, valamint az olyan kulcsfontosságú életvezetési készségek fejlesztését célozzák, mint a problémamegoldás, az alkalmazkodóképesség, a nehézségekkel való megküzdés, a mérlegelő gondolkodás és a hatékony kommunikáció. Ezen készségek birtokában a gyermekek képesek lesznek elsajátítani az egészséges életmód kialakításához elengedhetetlen ismereteket és képességeket.

Általános feladataink

Egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek korának megfelelő optimális életritmus kialakítása.

- az egészséges életmód, (testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, a betegségmegelőzés
- magas telítettségű étel fogyasztásának csökkentése
- egészségmegőrzés szokásainak megalapozása
- mozgásigény kielégítése, a testi képességek fejlesztése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása
- a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel együttműködve speciális prevenciók,
- korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezési szokás alakítása.
- A gyermek testi képességeinek fejlesztése egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, egészség tudatos szemlélet formálása.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

- Prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok megszervezése, megvalósítása – megfelelő szakember bevonásával – (a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Gondozás, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés

A gyermek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermek közötti meghitt, szeretetteljes kapcsolat, a természetes testközelség megléte. A gondozás során az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak folyamatos odafigyeléssel biztosítják a gyermekek komfortérzetét, **személyi higiénia** feltételeit. Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az egy csoportban dolgozók– óvodapedagógusok, dajkák – állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus.

A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus folyamatos odafigyeléssel biztosítsa, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. A gyermekek egyéni fejlettségében nagy különbségek vannak. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos szokások kialakításában, az azonos elvek betartásában. A személyi higiéniára nevelés során különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához a felnőttek úgy teremtsék meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessek el ezeket a teendőket.

A **táplálkozás** a növekedés, fejlődés egyik feltétele. Az óvodás napi ötszöri étkezést igényel, teljes tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az óvoda ezért figyeljen oda, hogy a gyermekek étrendje változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később az óvodapedagógus az új ízekhez nyújtson kedvcsináló ismereteket, ösztönözze a gyermekeket az ételek megízlelésére.

A kisgyermek folyadékigénye nagy, ezért biztosítsák a pedagógiai munkát segítő munkatársak, hogy a nap bármely szakaszában ihassanak.

Az óvodapedagógus az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezésszokássá alakítása érdekében ételkészítési és kóstolási programokat szervez, mely segíti az óvodai és az otthoni táplálkozási szokások összehangolását, a helyes táplálkozás megvalósítását.

A felnőttek biztosítsák a kulturált étkezés feltételeit és az előkészületbe a gyermekeket is vonják be fejlettségüknek megfelelően (önkiszolgálás, ill. naposi munka).

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Az óvodapedagógus kérje a szülőket, hogy szükség esetén tartalék ruhaneműket tartsanak a szekrényben. Az óvodai ruha, cipő biztosítsa a gyermek szabad mozgását és óvjon a sérülésektől.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A csoportszobát **pihenés** előtt jól szellőztessük ki, a folyamatos levegőcserét pihenés alatt is biztosítani kell. A fektetők elhelyezése előtt a padló portalanításáról gondoskodni kell. A nyugodt pihenés, alvás megteremtéséhez elkerülhetetlen a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése (belső – feszült

érzelmi állapot, telt gyomor, hólyag, külső – zsúfoltság, zaj, levegőtlenység, kényelmetlen ruhanemű).

Fontos, hogy ott, ahol a gyermekek pihennek csend és nyugalom legyen. Az elalvás előtti rövid mesének, halk altató éneklésnek is nyugtató hatása lehet.

A gyermekek alvásigénye eltérő. Az óvodapedagógus ügyeljen arra, hogy a korábban felébredők, vagy a nem alvók ne zavarják a még alvó társaikat, csendes tevékenységet, játékot biztosítson számukra. A nyugalom, a kellemes közérzet a nehezen elalvó gyermekekre is jó hatással van.

A környezettudatos magatartás megalapozása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Vegyenek részt szelektív hulladékgyűjtésben, városi természetvédelmi napokon, egészség-megőrzési programokon. Zöldség-, gyümölcsnapok, ételkóstolók szervezése, reformételek megismerése.

Mozgásfejlesztés, testedzés

Az óvodai nevelés magában foglalja: a szervezet mozgásigényének rendszeres kielégítését, mozgáslehetőségek megteremtését:

- A szervezet edzését (természetes mozgás, levegőzés, napozás, fürdés).
- A rendszeres kondicionálást (a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás, a testi teherbíró képesség fejlesztése).
- Az óvodai mozgásos tevékenységeket (az ügyesség, a gyorsaság, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztését, az egyes szervek teljesítőképességének tervszerű, rendszeres fejlesztése).

A kisgyermek mozgásigényének kielégítésére minden nap biztosítani kell a gyermekek számára a szabad, mozgásos játéklehetőséget, mozgásigényének szabad kifejtését.

A szervezet edzésével kapcsolatban a rendszeresség mellett a fokozatosság elvét kell érvényesíteni. A fokozatosság elvét mindig az egyes gyermek teherbíró képességén belül értelmezzük, ne legyen a gyermek számára kellemetlen.

A gyermek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre a legtöbb alkalmat a **szabadban tartózkodás** biztosítja, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adnak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

Egészségnevelési Programunk feladatai, területei

- Szomatikus egészségfejlesztés
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés
- Szociálhigiénés egészségfejlesztés

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS TERÜLETEI, TARTALMAI

I. Szomatikus-Mentálhigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. Személyi higiénia

fejlesztése:

testápolás:

- tisztaság igény
- egészséges ruházat

2. Környezet higiénia

fejlesztése:

- optimális környezet:
- óvoda udvara, helyiségei
- pozitív viszony

3. Pihenés- Alvás

- nyugodt pihenés
- feltételeinek biztosítása

4. Egészséges táplálkozás igényének kialakítása:

- korszerű étrend
- egészséges táplálkozás megkedveltetése
- folyadék pótlás
- új ízek, sütés-főzés
- befőzés, ételkóstoló

5. Prevenció és korrekció testi nevelés szervezése

- egészségvédő szokások
- betegségmegelőzés (elkülönítés, fertőző betegség.)
- gerincoszlop, mozgásszervek elváltozásának megelőzése
- helyes magatartás

6. Mozgás-tesztelés

Napi mozgásos tevékenységek:

- mozgás a szabadban
- mozgásos játékok
- tornafoglalkozás
- légfürdő, vízfürdő
- téli játékok

7. Balesetek megelőzésére nevelés

- balesetmegelőző ismeretek, készségek
- elsősegélynyújtás

II. Pszichohigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. Egészséges életvezetés

- egészséges életvezetés
- napirend téli-nyári
- egészséges életmód

szabályai

- hibás viselkedés megelőzése
- egészségtelen szokások korrekciója

2. Érzelmi nevelés

- bizalomra épülő kapcsolatok
- szabálykövető magatartás
- biztonság
- otthonosság
- szeretetteljes légkör
- bántalmazás, erőszak megelőzése

3. Stressz elhárítás

- idegrendszeri, lelki egészségvédelem
- stresszhelyzetek kiküszöbölése
- stressz hatások kompenzációja

4. Egészségre káros szokások megelőzése

- egészségvédő modellek megismertetése
- dohányzás elleni szokások
- szenvedély betegségek
- helyes életvitel
- jó példa
- harmonikus légkör
- megfelelő zajszint

III. Szocióhigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. Esélyegyenlőség biztosítása és integráció nevelés:

- befogadás, együttműködés
- biztonság szeretetteljes légkör
- érzékenyítés
- sajátos nevelési igényű gyermek

- másság elfogadása

- megfelelő szakemberek

2. Egészség propaganda

- egészség nevelés összehangolása(szülők)
- belső igény fejlesztése
- egészségét
- reform ételek készítése (szülők meghívása)
- helyes fogmosás bemutatása

(fogorvosi asszisztens)

3. Környezettudatos magatartás- egészségtudatos szemlélet formálása

- példamutatás
- ismeretközvetítés
- papírgyűjtés
- kirándulások
- szelektív hulladékgyűjtés
- hulladék anyagokból játék
- zöldnapok
- komposztálás folyamata
- Zöld Óvoda
- kritériumainak való megfelelés

Egészségvédelem, speciális gondozás, preventív szemlélet, prevenció korrekció

Az óvodát csak egészséges gyermekek látogathatják. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg a szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, fertőtlenítéssel és külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülővel való partneri, jó kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

Bármilyen egészségi rendellenességet észlel az óvodapedagógus, tájékoztassa a szülőt.

Az érzékszervi- és mozgásszervi problémákkal küzdő gyermekek speciális bánásmódot igényelnek (gyengén látók, nagyothallók, hanyag testtartásúak, a lúdtalpasok).

A korrekciós eszközöket viselő gyermekeknél (szemüveg, nagyothalló készülék, járógép) fontos feladat a segédeszköz rendeltetésszerű alkalmazásának ellenőrzése, valamint a csoport tagjainak felkészítése ezeknek a gyermekeknek elfogadására, segítésére.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvodai nevelőmunkához jó alapot ad a gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt.

Az **óvoda udvarát** úgy célszerű kialakítani, hogy minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvónénijüket. Az udvar esztétikai szépségét növeli a sok szép virág, cserje, fa. A balesetmentes, mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget.

A homokozó állapotát naponta ellenőrizni kell, gereblyézéssel, ásással a **balesetmentesítést** és a nap fertőtlenítő hatását biztosítani kell. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

A csoportszoba barátságossá, otthonossá tétele az izlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás céljából csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát árnyékolással védjük. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Az óvodapedagógus a többféle tevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. A gyermekek által használt tárgyak, eszközök elérhető magasságban, biztonságos helyen legyenek. A környezet védelme, a rend és tisztaság fenntartása csak akkor érhető el, ha a gyermekeket is bevonjuk a takarításba, rendrakásba, a játékszerek összegyűjtésébe.

Az óvoda **környezethigiénéjének** fenntartását a helységek folyamatos takarítása biztosítja. Ez a dajka nénik feladata, de kisebb feladatokba a gyerekek is bevonhatók.

Az öltözőben a szülők részére legyen esztétikus hirdetőtábla, ahol tájékoztatást kapnak a csoportnevelési - fejlesztési tervéről és eredményeiről. a mosdóban megfelelő méretű eszközök

segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Feltételek

- Tágas, barátságos, világos, esztétikus foglalkoztató helyiségek.
- Tiszta, higiénikus, gondozott mellékhelyiségek.
- Tágas, egészséges, gondozott, jól felszerelt, sokféle mozgáslehetőséget biztosító udvar.
- Minden gyermek számára, jellel ellátott törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, tornafelszerelés, váltóruha, benti cipő, párnahuzat, pizsama, alvópárna, takaró.
- Egészséges, vitamindús, változatos ételek.
- Tiszta, hibátlan, megfelelő számú eszköz az étkezéshez, terítéshez.
- A ruhák higiénikus tárolására öltözőszekrény.
- Rugalmas, folyamatos napirend.
- Szeretetteljes bánásmód.
- A családdal való jó együttműködés, együttnevelés.
- A gyermek-fogorvossal való hatékony együttműködés.
- Az óvodai dolgozók pozitív mintaadása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Ügyelnek környezetük rendjére, saját személyük gondozottságára.

A személyi higiéné szokássá válik, igényné alakul a mosakodás, fésülködés, zsebkeendő használat és a fogmosás tevékenysége. Önállóan használják a WC-t, ügyelnek a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.

Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják és kikapcsolják. Önállóan, megfelelő sorrendben vetkőznek, öltöznek. Ruháinkkal gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ruhájukat, esztétikusan, összehajtva a helyére teszik.

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanál, kés, villa).

Szívesen tartózkodnak a szabadban, szeretnek rendszeresen mozogni.

Az ágyak elrakásában, a terem átrendezésében segítenek.

Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.

Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Tisztában vannak a környezetvédelem fontosságával, cselekedeteik helyességével, esetleges következményeivel.

II. 5. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél

A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, barátságos, családi légkör kialakítása az óvodáskor kezdetétől a végéig, melyben lehetővé válik képességeinek, tulajdonságaiknak fejlesztése a közösségen belül, a csoport normái szerint, a gyermek találja meg a helyét a közösségben.

Az óvoda szeretetteljes, családi légköre, amely bizalmat sugároz, fontos szerepet játszik a gyermek érzelmi kötődésének kialakulásában. Az óvodáskorú gyermekek magatartását leginkább az érzelmek vezérik, ezért elengedhetetlen, hogy az óvoda érzelmi biztonságot, állandó értékrendet, derűs és kiegyensúlyozott légkört biztosítson.

Ennek érdekében:

- Fontos, hogy a gyermek már az óvodába lépéskor pozitív érzelmi élményekben részesüljön.
- Az óvoda dolgozói és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív hozzáállás és érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda segítse a gyermek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret engedjen önkifejező törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket arra, hogy elfogadja és megértse az emberek közötti különbségeket.

A közös élményekre épülő tevékenységek fontosak a szocializáció szempontjából, és segítik a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség) és akaratának (pl. önállóság, önfegyelem) fejlődését, valamint a szokás- és normarendszer megalapozását.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és segíti őt abban, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja. Az óvoda segít a gyermeknek abban is, hogy rácsodálkozzon a természet és az emberi környezet szépségeire, és megtanulja azokat megbecsülni.

Az óvodapedagógusok és az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése példaként szolgál a gyermekek számára.

A különleges figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen fontos az óvoda együttműködése a megfelelő szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladata

Barátságos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs, vidám családi csoportlégkör kialakítása, ahol a gyermeknek igényévé válik a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor egyedül is tevékenykedhet.

Fejlessze az erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságokat, egymás iránti figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezettség, illetudó viselkedés, együttérzés, kitartás, felelősség, feladattudat, szabálykövetés, értékrend.

Építse ki a bizalmat, pozitív attitűd jellemezze az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, illetve gyermek-gyermek közötti érzelmi viszonyt, mellyel biztonságérzetüket is fokozza.

Fogadtassa el a gyermekek alá-, és mellérendeltségi helyzetét, segítse a gyermek, erkölcsi szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, együttműködésével történjen.

Nevelje a gyermeket annak elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az óvodába kerülő gyermekeknek érdekes tevékenységekkel, játékkal, sok-sok mesével, ölbeli ringatókkal, kiszámlálókkal, sok vidámsággal, énekekkel kedveskedik az óvodapedagógus.
- A beszoktatásba minden felnőtt és az idősebb csoporttársak is részt vesznek. A szülővel meg kell ismertetni az óvoda szokásrendszerét, a heti rendet, napirendet. A beszoktatás hogyanját, folyamatát, a jelválasztást az óvodapedagógusok megbeszélik a szülővel.
- Az óvodapedagógusok családi, feltű, óvó gondoskodó légkörben segítik a társas kapcsolatok alakulását, amelyet gazdag tevékenységekkel és közös élményekkel segítenek.
- Az óvodapedagógus kialakítja a közösségi élet szabályait, segíti elsajátítását, betartását, úgy neveli a gyermekeket, hogy a konfliktusokat tudják megoldani, ha nem, akkor kérik óvónénijük segítségét, aki odafigyeléssel, meghallgatással, segítségnyújtással segít, ha szükséges.
- Az óvodapedagógus nyugodt időt biztosít a beszélgető-körben az egymásra figyelésre, egymás meghallgatására, a jó kapcsolatok erősítésére, a konfliktusok megbeszélésére, egymás megbecsülésére, a közösségi érzés fokozására. Bátorítással segítse a gyermekek pozitív énképének kialakítását.
- Magatartása legyen példaértékű, viselkedésében jelenjen meg a vidámság, a humor, a pozitív gondolkodás, a bátorító nevelés, melyek erősítik a kapcsolatokat. Törekedjen arra, hogy minden gyermekkel jó, bensőséges kapcsolatot alakítson ki, melyre megfelelő időt kell szánnia. Ezzel példát kell mutatni a gyermekek közötti érzelmek gazdag, szeretetteljes kapcsolatára, viselkedéskultúrára.
- A nevelőmunkát hassa át az egymásra figyelés, egymás megbecsülése, szeretete, meghallgatása, a saját érzés elmondása. Nevelésünk során érezzük el, hogy a gyermekek értsék meg, fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek számára szükség esetén a megfelelő szakember biztosítása (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus).
- A nevelésre legyen jellemző a célirányosság, folyamatosan figyelni, elemezni szükséges a társas kapcsolatokat, a gyermekek viselkedését. A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.
- Óvodán belül minél több programot kell szervezni a csoportok együttműködésére. A kapcsolatot erősíteni kell az iskolákkal, akik előadásokkal, zenével, énekekkel, tánccal, mesével kedveskednek az óvodásoknak.
- Séták, kirándulások alkalmával ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, ezáltal is erősödik a **szülőföldhöz való kötődés**, a **hazaszeretet** érzelmi megvalósítása. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, jóra a környezetükben és az emberi környezetben is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Szeretik, elfogadják, ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez. Ez megnyilvánul érzelmeikben, tetteikben.

A közösségi élet szabályait betartják, igényükké válik. Érdeklődéssel fordulnak társaik és a felnőttek iránt. Szükség szerint szívesen segítenek a felnőtteknek és gyermektársaiknak.

A tevékenységekben szívesen működnek együtt társaikkal. Legalább egy társas kapcsolatuk van a csoportban. Szociálisan érettek az iskolakezdésre.

A gyermekek elfogadják, hogy különbözőek egymástól, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Képesek rácsodálkozni a környezet szépségeire, óvják azt.

II. 5. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

A gyermekek életkori sajátosságaira, érdeklődésére építve, változatos tevékenységek, élethelyzetek biztosításával testi, szellemi egységének, kognitív képességeinek (megfigyelés, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Az anyanyelvi nevelés hassa át valamennyi tevékenységi formát.

1. Anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelvi nevelés az óvodai tevékenységek szerves része.
- A gyermekek nyelvi készségeit és kommunikációs képességeit a helyes beszédminták, a gazdag beszédkörnyezet és a nyelvi szabályok közvetítése révén fejlesztjük.
- Fontos, hogy a gyermekek megszeressék és megbecsüljék anyanyelvüket, miközben fenntartjuk és ösztönözzük természetes beszédkedvüket.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek meghallgatására, kérdéseik támogatására és a válaszok megadására.

○

2. Értelmi nevelés

- Az óvodai nevelés a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira épít.
- Változatos tevékenységekkel biztosítjuk, hogy a gyermekek új élményeket és tapasztalatokat szerezzenek a környező világról.
- Az értelmi nevelés célja a gyermekek tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
- Különös figyelmet fordítunk a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet megteremtésére.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket. Keltse fel az érdeklődésüket, kíváncsiságukat az egyes tevékenységek iránt, biztosítson gazdag tapasztalatszerzést és a kísérletező tapogatózás lehetőségeit. A környező világról szerzett sokszínű, gazdag tapasztalatokat rendszerezzék. A gyermekeket differenciáltan, egyéni képességeik szerint fejlessze.
- Fordítson nagy gondot az anyanyelv fejlesztésére, a kommunikációs képességek különböző formáinak alakítására. Helyes minta és szabálykövetítéssel, javítgatás elkerülésével nevelje a gyermeket az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére. Fokozza beszédkedvüket, ösztönözze őket arra, hogy bátran kérdezzenek, kezdeményezzenek maguk is kommunikációs helyzeteket, illetve fogadják mások kommunikációs kezdeményezését. Fejlessze a gyermekek szabad önkifejezését, gondolkodását, cselekvését, döntési képességét, „Énképét”, vizuális percepcióját, összerendezett mozgását, figyelemkoncentrációját, a szabad önkifejezés képességét.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyugodt, szeretetteljes, barátságos légkör biztosítása, ahol sokféle inger érheti, változatos tevékenység közül szabadon választhat a gyermek. Fantáziát segítő, változatos élmények, ösztönző környezet biztosításával az értelmi képességek, kreativitás fejlesztése.

Rendszerezze a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit. Fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit és a kreativitást, alkalmazva drámajátékot és anyanyelvi játékokat.

A Kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagából (Néphagyomány) tudatos válogatás után fejleszteni a gyermekek anyanyelvi kultúráját, érzékeltetni annak szépségét, játékoságát, zeneiségét. Megalapozni a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát.

Nyelvi kommunikációs képességfejlesztés nyelvi játékok

A nyelvi játékok rendszere.

Kiscsoportban	Középső csoportban	Nagycsoportban (iakolaelőkészítő)
Élettani beszédhibák felszámolása: • Beszédszervek fejlesztése, • Beszédtechnikai gyakorlatok, • A tiszta hangképzést elősegítő játékok. Hallásfejlesztő gyakorlatok Szókincsfejlesztés	Fogalmak tisztázására, a jelentéstartalom megérésére szolgáló gyakorlatok: • Szókincsfejlesztés Logikus gondolkodást fejlesztő játékok Ritmusgyakorlatok.	A nyelvi finomságokat, árnyalatokat, azonosságokat fejlesztő játékok • Nyelvtörők, • Népies, humoros kifejezések, • Közmondások, • Szólások, • Hasonlatok, • Találós kérdések, • Szókincsbővítés, • Mondatalkotás. • Figyelemfejlesztő gyakorlatok • Összefüggő beszéd fejlesztése • Emlékezetfejlesztő gyakorlatok

A játékok leírása, rendszere a Módszertani segédanyagunkban található meg.

A drámajáték rendszere

A pozitív életvezetéssel kapcsolatos készségek	A mozgással kapcsolatos képességek	Kommunikációs képességek fejlesztése	Zenei képességek fejlesztése
• hatékony kommunikáció és kifejező készség • önértékelés és önbecsülés	• motoros képességek • érzékletek fejlesztése • egyéb területek: mimika, gesztus, testtartás,	• érzékszervek • hanglejtés, ritmus	Hallásfejlesztés • tiszta egyöntetű éneklés • önálló éneklési készség

• társas alkalmazkodás • kapcsolatok építésének készsége • érzelmek alkotó jellegű feldolgozása • stressz kezelés • magabiztosság fejlesztése • kritikus gondolkodás kialakítása • problémamegoldás	helyes légzés, ajak, nyelv, fog "tornája"	• beszédhang, szókincs, mondatalkotás • összefüggő beszéd és párbeszéd	• zenei memória • Ritmusérzék fejlesztés • egyenletes lüktetés • ritmus, ritmus zenekar • tempótartás gyors-lassú • Komplex feladatok • szabad improvizáció • néptánc egyszerű elemei • esztétikus mozgás
---	---	---	---

A drámajátékok tartalma

- Ismerkedő, kapcsolatteremtő játékok
- Lazítógyakorlatok
- Mozgás-, látás-, halláskoncentráló gyakorlatok
- Térérzékelő, tapintás, száj- és íz érzékelő gyakorlatok
- Szöveges ritmus gyakorlatok
- Élet- helyzet gyakorlatok, szöveges rögtönzéssel.

Feltételek

Az óvodapedagógus rugalmas napirendet biztosítson, változatos, gazdag FREINET technikákkal. Képességfejlesztő eszközök és játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élményeiket, érzelmeiket kifejezik szóban, mozgásban, zenében, ábrázolásban egyaránt.

Az ok- okozati összefüggéseket felfedezik, problémamegoldó képességgel rendelkeznek.

Tartósan tudnak figyelni, figyelmüket tudják összpontosítani.

Beszédük érthető, a kommunikáció különböző formáit ismerik és alkalmazzák, árnyaltan fejezik ki magukat. Tudják értékelni társaikat és önmagukat.

Mozgásuk összerendezett. Aktívan vesznek részt a különböző tevékenységekben.

II. 6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben

II. 6. 1. Játék

Cél

A játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, a manuális, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, fejlesztése. Minél gazdagabb, sokrétűbb – kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon a játék.

Az óvodapedagógus feladata

- **Nyugodt**, barátságos, egymásra - figyelő **légkört** teremtsen, amely motiválja az elmélyült, nyugodt, játékot.
- Tudatos jelenléte, segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását.
- Szükség és igény szerint játsszon együtt a gyerekekkel, indirekt reakcióival serkentse, ösztönözze az elmélyült játék kibontakozását.
- Biztosítson **rugalmas**, folyamatos napirendet a szabad játékhoz hosszan egybefüggő időkeretet.
- **Gazdag**, változatos **élményeket** nyújtson, melyek tapasztalatait, eszközeit beépítheti a gyermek a játékába.
- **Kuckókat, műhelyeket alakítson ki**, - amelyek variálhatóak, mobilok, jó minőségű és mennyiségű játékszerekkel, - melyek hozzásegítik a gyermeket a meghitt, elmélyült játékhoz.
- **Gazdagítsa** a gyermekek **játékfajta**it, azok tartalmát és minőségét, figyelembe véve az óvodások életkori sajátosságait.
- **Fejlessze** a gyermekek **beszédét** a játékban, játéks segítő módszerei legyenek gazdagok.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodáskorú gyermek játékában megfigyelhető a játékeszközök rakosgatása, amely során megismerik a tárgyak, eszközök tulajdonságait. A többszöri ismétlés, cselekvés örömet szerez a gyermeknek, ezért többször megismétli, - szinte ritmikusan.

Ez a **gyakorló játék**. Az óvodapedagógus biztosítsa a gyakorló játékhoz az eszközöket, játék közben adjon mintát az eszközök helyes használatára, a játékok elrakására. Ez a tevékenység jól szolgálja a szem - kéz koordinációt.

A gyermekek játék közben halandzsálnak, az ismételt szöveg pozitív érzelmeket kelt, - ezt figyelje érdeklődéssel az óvodapedagógus. A gyakorló játékhoz biztosítsa a feltételeket: víz, homok, kavics, fa, - a természetből gyűjtött eszközöket.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekek játékának a továbbfejlődését, már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikus szerepjáték**. A gyermekek mellett az óvónéni is vállaljon szerepet, - így adjon mintát a kapcsolatok alakítására. a szabályok elfogadására és betartására. A gyermekek játékában kapjon teret a babaszobai - babakonyhai, a papás - mamás játék, a fodrászos, az orvosos, a Ki Mit Tud?-os, a boltos játék. Vállaljanak szerepeket, az óvónéni pozitív mintaadással segítse a játék folyamatosságát.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó élményeit, tapasztalatait jeleníti meg szabad játékában.

A **konstruáló játékre** legyen jellemző a forma, a szín, a minőség gazdagsága, a gyermekek éljék át az alkotás örömét. Először az óvodapedagógus készítsen kellékeket, amelyet a gyermekek bevonásával hoz létre.

Az óvodapedagógus tervezzen és szervezzen olyan játékokat, - amelyek szabályokhoz kötöttek, - és amit a gyermekek könnyen be tudnak tartani. Tervezzenek olyan **szabályjátékokat**, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvodapedagógus szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy maguk is alkossanak szabályokat.

Indirekt módon segítse a gyermekek szabad játékát, hogy minél tartalmasabb és gazdagabb legyen, hogy beleélhessék magukat a szerepekbe. Tudatos jelenlétével segítse a tartalmas játék során a gyermekek kommunikációs képességének fejlődését.

Szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy ők maguk is alkossanak szabályokat.

Feltételek

- Alkotó, jókedvű csoportléggör, megteremtésével biztosítani a feltételeket, a fantázia kibontakozását segítő anyagokat, ötleteket, segítséget, megerősítést.
- A különböző típusú játékokhoz szükséges állandó hely biztosítása, - amely variálható is legyen. Meghitt mesesarok bábokkal, a dramatizálás eszközeivel álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvari játékok eszköztárának megteremtése, és biztosítása, segítse a gyermekek mozgásigényének fejlesztését.
- A gyermekekkel közösen készített munkakártyák, társasjátékok, dominók, puzzle játékok, a szimbolikus szerepjátékok kiegészítő kellékei a közösen gyűjtött eszközök, kincsek hatékonyan segítik a gyermekek kreatív játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek kitartóan több napon át egy játéktémában együttesen részt venni.

Játékukban erőteljesen lesz jelen a szerepjáték.

Képesek szabad játékokhoz elkészíteni a szükséges eszközöket, kellékeket.

Bonyolult építményeket hoznak létre, az eszközöket pontosan, tudatosan használják.

Szeretik a szabályjátékokat, képesek a szabályok betartására, odafigyelnek egymásra.

Társas viselkedésükre jellemző az együttjátszás, az egymás segítése, az egymáshoz való alkalmazkodás.

Beszédük érthető, világos, gazdag szófordulatokat használnak.

II.6. 2.Tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél :

Célunk, hogy a gyermekek érdekes és ösztönző környezetben, a felnőtt támogató jelenlétével találják meg a számukra legideálisabb tanulási helyzeteket. Ennek eredményeként erősödnek pozitív attitűdjeik, fejlődnek képességeik, valamint bővülnek és rendeződnek tapasztalataik. A tanulási képességek kibontakoztatása és fejlesztése átfogó, folyamatos feladatunk, mely a gyermekek adottságaira és korábbi élményeire építve alapozza meg jövőbeli fejlődésüket és motivációjukat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek utánzásos, minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés - tanulással szokásokat sajátítsanak el.

Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen.

Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, probléma- és feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt.

Teljesítsenek megbízásokat.

Figyeljék meg a jelenségek változásait, azok összefüggéseit, végezzenek összehasonlításokat és megkülönböztetéseket, keressék a megoldásokat.

Tevékenységek biztosítása által fejlődjön szókincsük, beszédük, mondatalkotásuk, kifejezőképességük.

Feltételek

Gyűjtőmunka által megismert tárgyak, anyagok, képességfejlesztő eszközök, játékok, társasjátékok, barkácsolt eszközök kellékei, kiegészítők, tornaszerek stb.

Az óvodapedagógus a tanulás támogatása érdekében, saját lehetőségeinek, érdeklődésének megfelelően tájékozódik az interneten, anyagot gyűjt, eszközöket készít.

- magnó használata, CD, nyomtató, másoló, projektor

A Pedagógiai Programunk megvalósítását elősegítő speciális eszközrendszerünk:

- sajátkészítésű társasjátékok
- kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, stb.)
- munkakártyák
- életkönyvek
- recept füzetek
- újságok, lapozgatók

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa a játékos, cselekvéses tanulást az egész nap folyamán.
- Kötetlen szervezeti formában, vagy szervezeten a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek kifejlesztése.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását, fejlessze problémamegoldó gondolkodását.

A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömet érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal. **Az óvodapedagógus feladata**

- Biztosítsa a játékos, cselekvéses tanulást az egész nap folyamán.
- Kötetlen szervezeti formában, vagy szervezeten a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek kifejlesztése.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását, fejlessze problémamegoldó gondolkodását.
- A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömet érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal.

- Csoportjában a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezzen a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében.

- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles korú gyermekeknel diagnosztikus mérési rendszert alkalmazzon az iskolaérettség vizsgálatához. A napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezése a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles korú gyermekeknel diagnosztikus mérési rendszer alkalmazása az iskolaérettség vizsgálatához. A napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezése a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles korú gyermekeknel diagnosztikus mérési rendszer alkalmazása az iskolaérettség vizsgálatához. Szervezzen a gyermekek számára kommunikációs, önismereti és versenyjátékokat. Teremtse együttműködést kívánó helyzeteket, mikrocsoportos tevékenységet. Biztosítsa a szabad alkotások feltételeit, a gyermekekkel közösen állítsa össze a napirendet és a projektet. A gyermekek eredményeit értékelje pozitívan, mindenkit juttasson sikerélményhez, segítse a gyermekek egészséges személyiségének kialakulását. Alakítsa ki rugalmas, nyugodt feltételeket teremtő napirendet.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek utánzásos, minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés - tanulással szokásokat sajátítsanak el.

Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen.

Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, probléma- és feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt.

Teljesítsenek megbízásokat.

Figyeljék meg a jelenségek változásait, azok összefüggéseit, végezzenek összehasonlításokat és megkülönböztetéseket, keressék a megoldásokat.

Tevékenységek biztosítása által fejlődjön szókincsük, beszédük, mondatalkotásuk, kifejezőképességük.

Feltételek

Gyűjtőmunka által megismert tárgyak, anyagok, képességfejlesztő eszközök, játékok, társasjátékok, barkácsolt eszközök kellékei, kiegészítők, tornaszerek stb.

Az óvodapedagógus a tanulás támogatása érdekében, saját lehetőségeinek, érdeklődésének megfelelően tájékozódik az interneten, anyagot gyűjt, eszközöket készít.

- magnó használata, CD, nyomtató, másoló, projektor

A Pedagógiai Programunk megvalósítását elősegítő speciális eszközrendszerünk:

- sajátkészítésű társasjátékok
- kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, stb.)
- munkakártyák
- életkönyvek
- recept füzetek
- újságok, lapozgatók

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- Az utánzásos tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Játékos, cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat. Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el. Az önállóság, az erkölcsi, akarati tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

A szervezett tevékenységek alapelve (ének-zene, testnevelés) a játékoság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikro csoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A *tanulási nehézséggel* rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítetttségét, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A *kiemelkedő képességekkel* rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

3-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	45 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

3-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapelv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek a hatékony kommunikációra és kifejezőkészségre, versenyszellemre és az együttműködésre.

Tudnak alkalmazkodni, képesek önértékelésre és önbecsülésre, kapcsolatokat tudnak építeni, az érzelmeket fel tudják dolgozni.

Képessé válnak a stressz kezelésére, a problémamegoldásra. Aktívan kapcsolódnak be minden tevékenységbe, döntéseket tudnak hozni, célkitűzéseket megfogalmazni.

A három éves kortól óvodába járó, lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodás kor végére nyitott, érdeklődő, a tanuláshoz szükséges képességei kialakultak, készen áll az iskolába lépéshez.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamatának eredményeként a kisgyermekek többsége 6-7 éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

II.6.3. Külső világ tevékeny megismerése (*Technikák a környezet tanulmányozására-Freiné*)

Cél

A fenntartható fejlődés érdekében a gyermekekben a természetet és az életet tisztelő környezettudatos magatartásforma kialakítása. Élményszerű kapcsolat létrehozása szűkebb és tágabb természetes környezetünkkel a családi kultúra és a néphagyományok értékeivel.

Az óvodapedagógus feladata

- A valóság felfedeztetése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, és azok védelmének, az értékek őrzésének alakítása.

- *Kísérletező tapogatózás során a környezet tevékeny megismerésére biztosítson alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat - és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.*

- Szülőföld megismertetése, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme.

- A környezetben való, életkornak megfelelő eligazodás és tájékozódás kialakítása – tapasztalatok gyűjtése a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól.

- Komplex tevékenységrendszer megszervezésével – ahol a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el – kompetenciák fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Mivel az óvodáskorú gyermekeket az érzelmeik irányítják, ezért a természet megszerettetése, szépségének felfedeztetése élő és élettelen csodáinak észrevételére is érzelmein keresztül történjen.

- Az évszakok jellemzőinek megfigyelése kirándulások, séták, kísérletezések, videofilm segítségével. Levélgyűjtés, térképek rajzolása. Kirándulási terv és kísérletezések gyűjteménye segíti az élményszerűbb feldolgozást.

- A négy őselem (levegő, tűz, víz, föld) tapasztalati úton történő megismertetése gyűjtőmunka, dramatikus játékok, kísérletezések, mozgásos játékok és saját készítésű társasjátékok segítségével.

- Gyümölcsök, zöldségfélék egészségmegőrző hatásának megismertetése, ezek fogyasztására való ösztönzés.

Ételkóstolók, szüreti napok, befőzések szervezése. Gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása nyersen, befőttként, salátaként, kompótként.

- A helyes közlekedésre nevelés, a közlekedési eszközök gazdag tárházának megismertetése, megfigyelése. A közlekedés gyakorlása különböző szintereken, eszközökkel: gyalogos közlekedés, autóval, autóbusszal, vonattal való utazás.

- A virágoskertek, udvar közös gondozása. *Kísérletező tapogatózások során különböző tulajdonságú földekkel ismerkedhetnek meg (pl. rögös föld morzsolása, szemcsés homok markolásása, sima agyag formázása - tapintása, lépkedés kavicsos talajon.)*

- Az élősarokban: növényhajtatás, csiráztatás, ültetés, növénygondozás lehetőségeinek megteremtése. A természet kincseit, amelyeket séták, kirándulások alkalmával gyűjtünk, itt helyezzük el. A kisállatok gondozásában való aktív részvétel biztatására és hasznuk megfigyelésére akváriumot rendezünk be és giliszta - farmot készítünk üvegben, valamint télen az itt telelő madaraknak madárcsemegét készítünk, folyamatos etetésünkről gondoskodunk.

- Az állatok sokszínű élőhelyének, testének, táplálkozásának, viselkedésének, a környezethez való alkalmazkodásának megfigyelése. (lehetőség szerint természetes környezetünkben, vagy ismeretterjesztő könyvekben)

- A családi házzal, a családtagokkal való szeretetteljes, segítőkész kapcsolat kialakítása (munkahelyi látogatások, családtagok helye a családban).

- Szűkebb és tágabb környezetünkkel való ismerkedés (óvodánk épülete, helységei, színház, könyvtárlátogatás. Múzeumlátogatás. Múzeumfalu és régi mesterségek megtekintése. Vásárlás boltban, piacon.

- Népi megfigyelések, jeles napok összegyűjtése, az azokhoz kapcsolódó néphagyományok felidézése. Falu és város élete régen és ma.
- Környezetvédelem: tiszta víz szerepe az élővilág életében; poros levél letörlése, jeles napok megünneplése – Állatok Világnapja, Víz napja, Föld napja stb.
- A testrészek funkcióit, ápolásukat ismerjék meg kísérletező tapogatózás, öltözködés és tisztálkodás közben és után. Szerezzenek ismereteket a betegségekről – megelőzéseikről.
- *Életkönyv készítése a gyermekekkel közösen gyűjtött képanyagból, rajzokból, élményekből: pl. Kedvenc állataink könyve, Madarak könyve, Virágok könyve, Változások könyve, Termések könyve, Falevelek könyve, Gyógynövények könyve, Barangolások könyve stb.*
- A kirándulások alkalmával gyűjtött természetes anyagokból ajándékok, játék-kiegészítők barkácsolása. Környezetünket díszítjük vele, illetve mikroszkóppal, nagyítóval vizsgáljuk.

Feltételek

- *Tálcákon elhelyezve a kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, kémcsövek, üvegedények, kancsók, csipesz, kiskanál stb.).*
- Természet tudományi könyvek, természetfilmek, képek.
- Élősarok kialakítása, a gyűjtőmunka kiállítása.
- Akvárium vagy terrárium.
- Kerti szerszámok, locsolók.
- Kirándulásokhoz busz biztosítása szülők segítségével.
- Növények, távcső.
- OKOSKOCKA

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Ismerik otthonuk címét, családtagjaik nevét és foglalkozását.
- Az elemi közlekedési szabályokat helyesen alkalmazzák.
- Ismernek vízi, szárazföldi, légi közlekedési eszközöket.
- Ismerik néhány, környezetünkben található intézmény rendeltetését (bölcsőde, iskola, könyvtár, színház, múzeum) és nevezetességét (műemlék, szobor, falumúzeum).
- A színek sötét és világos árnyalatait cselekvéseik során felismerik, és megnevezik.
- Tapasztalatszerzésük során néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik alapján, rendeltetésük szerint felismernek és összehasonlítanak.
- Felismerik és megnevezik az évszakokat és a napszakok közül a reggelt, délutánt és estét.
- Növénygondozással, -ápolással kapcsolatos egyszerűbb munkákat el tudnak végezni. Csoportosítani tudják a növényeket (pl. fa, bokor, virág, zöldségféle, gyümölcs).
- Az állatokat élőhelyük szerint csoportosítani tudják.

Cél

A gyermekek a környezet megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat és ismereteket. A gyermekek kognitív képességeinek a fejlesztése, a matematikai ismeretek és tapasztalatok befogadásának elősegítése változatos, gazdag tevékenységek biztosításával.

Az óvodapedagógus feladata

- Adjon lehetőséget, állandó helyet, változatos eszközrendszert, a gyermekek érdeklődésének a fenntartásához. Tartsa szem előtt az aktualitást és a komplexitást.
- Fordítson nagy figyelmet az egyéni képességek felismerésére, az egyéni fejlesztésre, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra. Biztosítsa a megtapasztalás, a kipróbálás, a kísérletezés felfedezés örömet.
- Használjon ki minden lehetőséget és helyzetet - játéktevékenység, munka, séta, kirándulás, ünnep -, ami a matematikai képességek fejlesztését elősegíti.
- Bővítse a matematikai eszköztárat a gyermekekkel közösen, készítsen munkakártyát, társasjátékot stb.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A számfogalom előkészítése, megalapozása

A természettel való ismerkedés közben a kirándulások helyszínein a fák, a virágok, termések adják a matematikai tapasztalatokat. Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.

Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon lehetőség párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására. Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során. Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10.-es számkörben mozogjon. Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

A gyermekek hasonlítsanak össze személyeket, tárgyakat, - vegyék észre a hasonlóságokat és a különbségeket. Tárgyakat, eszközöket, játékokat válogassanak, rendezzenek a számfogalom előkészítése, alapozása, a halmazképzés céljából.

Hozzanak létre halmazokat, bontsák azokat részhalmazra, egyesítsék, csoportosítsák tulajdonságaik szerint: szín, alak, forma, anyag.

Halmazokat hasonlítsanak össze becsléssel, párosítással. Halmazokat rendezzenek számosság szerint, tulajdonságaikat változtassák meg hozzátevessel, elvétellel és ugyanannyivá tétellel.

Különböztessék meg a tö és sorszámneveket. Az óvodapedagógus kezdeményezzen értelemfejlesztő szabályjátékokat, - amelyeket a későbbiek során önállóan is játszanak a gyermekek.

Tevékenységek, biztosítása a gyermekeknek legyen lehetőségük megtapasztalni becsléssel és összeméréssel a térfogatot, a felületet, a kiterjedést és a hosszúságot.

Tapasztalatszerzés a geometria körében.

Séta során fedezzék fel az épületeken a formák gazdagságát, szerezzenek ismeretet az utcák szélességéről, hosszúságáról, az épületek magasságáról. Figyeljék meg a rész-egész viszonyát. Érzékeljék a gömbölyű és szögletes formákat saját testükön, tárgyakon. Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből. Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról.

Figyeljék meg és ismerjék fel a sík és térmértani formákat, az egyenes, görbe, zárt, nyitott vonalakat.

Tájékozódás a térben és síkban

Természetes környezetben való játék, közlekedés, mozgás, kerti munka során figyeljék meg a térirányokat, és ahhoz kapcsolódó névutókat. Azonosítsanak és különböztessenek meg irányokat (jobbra- balra, lent- fent, bent). Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria formákat, játsszanak sokat a tükörrel. Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is. Fedezzék fel, hogy az olyan sorozatokat, rendszereket, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Tapasztalják meg a térbeli tájékozódást, - a jobb - bal irányokat, és a tükörképet. Ismerkedjenek a névutókkal, a beszédükben is alkalmazzák a kifejezéseket: alatt - felett, előtt - mögött, stb. A tevékenység tartalmát a játék, munka, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás során valósítsa meg az óvodapedagógus.

A tevékenységek tartalmi megvalósításával a matematikai kompetenciák fejlődnek, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, mennyiségsszemléletük.

Feltételek

A környezet eszközei, a MINIMAT eszközei játékok, munkakártyák, OKOSKOCKA számolás készlet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek matematikai műhelymunkára, jó tempóban önállóan matematikai feladatokat végezni, az óvodapedagógus utasításait követni.

Kíváncsivá válnak új matematikai ismeretek, információk befogadására.

Szert tesznek olyan praktikus ismeretekre, amelyek a logikus gondolkodás alapjai.

A matematikai műveletek körében a 10-es számkörben, megfelelő jártasságra és készségre tesznek szert.

Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, rendelkeznek megfelelő ítélőképességgel.

Képesek verbális úton is matematikai műveletek gyűjtőfogalomba sorolására, következtetések levonására, ok- okozati összefüggések, eredmények megfogalmazására.

Rendelkeznek minden olyan képességgel, amelyek az újabb matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába segítik őket.

II.6.4. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló és versek elengedhetetlenek a gyermek érzelmi biztonságának megteremtéséhez és anyanyelvi neveléséhez. Ezek a korai élmények megalapozzák a könyvekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatot, ami hosszú távon elősegíti az olvasóvá válást. Ritmusuk, a mozdulatok és szavak egysége érzéki-érzelmi élményeket nyújt a gyermeknek, miközben fejlődik emlékezete, képzelete és szókinccse. A sokszínűséget képviselő óvodai közösségünkben, hol hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekei is nevelkednek, kiemelt jelentősége van a különböző népek irodalmi kultúrájának megismertetésének. Óvodapedagógusaink feladata, hogy olyan légkört és tevékenységeket teremtsenek, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerését, ezáltal elősegítve a befogadást és a kölcsönös megértést.

A mesék kiválasztásakor tudatos, gyermekközpontú és korosztályos megközelítésre van szükség, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettségi szinteket. A mesélés szokásainak és rítusainak kialakítása segít a gyermeknek a ráhangolódásban és a mesék befogadásában.

A 3-4 éves korosztály számára a népi mondókák, rigmusok és egyszerű cselekményű állatmesék a legmegfelelőbbek.

A 4-5 évesek már képesek megérteni a többfázisú állatmeséket, népmeséket és a dramatikus népszokásokat. Ebben az életkorban ismerkednek meg a magyar klasszikus és kortárs írók modern meséivel és verseivel is. Versanyaguk a népi mondókák, kiolvasók, valamint a vidám, humoros versek.

Az 5-6-7 éves gyermekek számára a bonyolultabb cselekményű népmesék, tündérmesék, tréfás mesék, meseregények és a szép magyar versek nyújtanak gazdag élményt.

Feltételek

A gyermekek számára biztosítson a szabad önkifejezéshez szükséges eszközöket: bábparaván, bábok, ruhák, fátylak, színpadi kellékek, ezek közös elkészítésének lehetőségét, kazettákat, könyveket, minden szükséges anyagot. OKOSKOCKA Anyanyelv,-Mese készlet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek várják, igénylik a meséket. Szívesen mondogatják a hallott, tanult verseket, rigmusokat.

Örömmel mesélnek, báboznak, játszanak el történeteket saját, és társaik szórakoztatására. Anyanyelvük, szókinccsük bővül a mesékből-versekből megismert új szavakkal, fogalmakkal. Beszédük szép tiszta, választékos, nyelvi fordulatokban bővelkedő.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek felszabadultabbak, bátrabbak, nyíltabbak lesznek.

Kreatívabbak, a világra nyitott, kiegyensúlyozott, derűs személyiségű kisgyermekek lesznek. Kitalált verseket, meséket előadnak, kifejezik magukat mozgással, ábrázolásban, stb.

Szabad beszélgetés és vita (Freiné)

Cél

A gyermekeket arra ösztönözni, hogy a hozzájuk közel álló, őket foglalkoztató témákról egyénileg, esetleg közösen átélt eseményekről saját szintjüknek, ismereteiknek, nyelvi kifejező készségüknek megfelelő szinten meséljenek, vitatkozzanak érvek és ellenérvek felsorakoztatásával.

Az óvodapedagógus feladata

Teremtsen biztonságos, meghitt, barátságos, egymást elfogadó és megbecsülő légkört. Naponta szervezzen Beszélgető kört, - amelynek lényege a kötetlen gondolatok cseréje legyen.

Tolerálja a különbözőséget, találja meg minden gyermekhez az utat, hiszen más odafigyelést kíván a visszahúzódó, vagy állandóan szerepelni vágyó gyermek. A gyermekekkel közösen foglalmazzon meg korlátokat, szabályokat, betartására irányuló hagyományokat építsen ki, amelyek erősítik a közösséget, segítik az elfogadó magatartás fejlődését.

Beszélje meg a gyermekekkel a napi, a heti feladatokat, munkakártyákat, egyéni vállalásokat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A 3 - 4 éveseknél legelőnyösebb az érzelmeikről, vágyaikról, álmaikról kezdeményezni, - néha báb, eszköz, kellék segítségével. Témái lehetnek állatok, növények, családtagjaik, otthoni élményeik és az ünnepek.
- A 4-5 éves korúaknál a sokfunkciós technikákat kell fejleszteni. Beszéljenek meg hétvégi eseményeket, ünnepeket, üdülést, kirándulásokat. Közösen készítsenek napi, - heti tervet, mondjanak önállóan mesét, értékeljék az alkotásokat.
- Az 5-6-7- éves korban közösen állítsanak össze projekteket, - amelyek egy - egy tervidőszak témáját, fogalmait, kérdéseit, eseményeit és tevékenységeit tartalmazzák. Mutassanak be táncokat, jeleneteket, találjanak ki verseket, dalokat az ünnepekre. Játsszanak jó hangulatú képzelet - fantázia játékot. Álmodozzanak, képzelődjenek zenét hallgatva, vitassák meg hova menjenek sétálni, kinek, mit küldjenek ajándékba, mi kerüljön a levélre, a csomagba, a csoportújságba.

Feltételek

A tevékenységet szervezhetjük a csoportszoba szőnyegén, körbe ülve, hogy mindenkit jól lehessen látni. Lehet beszélgetni az óvodai udvar kispadján, esetleg a fűben. A beszélgető kör jól illeszkedjen a napirendbe. Időtartama néhány perctől tovább is tarthat, fontos, hogy ne legyen kényszerű, unalmas, hanem érdekes, motiváló hatást váltson ki a gyermekekből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek beszámolni az aznapi munkájukról. Büszkék eredményeikre, meg tudják magyarázni a dolgokat, történéseket. Képesek tevékenységet, feladatot vállalni, és azt megvalósítani. Tudják magukat és társaikat is ellenőrizni, a vállalt és elvégzett feladatokat értékelni.

Színpadai kifejezés (Freiné)

Cél

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, szemléletmódjának, világképének formálása. Érdeklődésükre-kíváncsiságukra építve változatos tevékenységek bábozás, dramatizálás biztosításával az anyanyelv fejlesztése, beszédkedvük fenntartása fokozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Az irodalmi anyag igényes összeállításával a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- A mesehallgatás intim állapotának, érzelmi biztonságának megteremtése a mesélővel való személyes kapcsolatban.
- A mesékkel feltárni a gyermek előtt, a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.
- A csoport napjait úgy szervezze, hogy minden nap jelen legyen a színpadai kifejezés, a színjátás, a mese-vers, dramatizálás, bábozás.
- Kuckók, sarkok kialakításával inspirálja a gyermekeket változatos tevékenységekre.
- Példaértékű bábjátékkal fokozza a bábozás iránti érdeklődésüket, melynek kapcsán jussanak el az önmegvalósításhoz, önmegismeréshez.
- Feladata a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése,- versekkel, mesékkel, dramatikus játékdalokkal-, a népi hagyományok, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A Freinet technikák közül, az egyik legösszetettebb önkifejezési forma, mely magába foglalja az összes önkifejezési formát, az egyéni technikákat is.

Igazi alkotó munka, mely a mese, a cselekmény kiválasztásával kezdődik, folytatódik az eszközök, jelmezek, díszletek kiválasztásával, elkészítésével. Ez a technika az óvodában szorosan kapcsolódik a szerepjátékhoz. Célja a játék az alkotás, a jó hangulat, az együtt töltött vidám, örömteli percek. A színjátás rendkívül összetett technika, amely felhasználja a beszéd, a zenei és mozgásos önkifejezés sokszínű formáit.

Mimikai, pantomimikai, ritmusos táncos elemei a mozgásfejlődés nagyhatású alakítói.

A kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagának felhasználásával, az irodalmi anyag bővítése, színebbé tétele.

Kommunikációs technikák (Freiné)

Cél

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a szabad önkifejezés maximális biztosítása. Önálló alkotásaikon keresztül magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, élmény gazdag, harmonikus fejlődés elősegítése.

A gyermekek és a kommunikációs technikák közötti pozitív viszony kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata

- *Teremtsen életszerű helyzetet, biztosítson önálló választási lehetőséget.*
- *Találja meg a legmegfelelőbb technikákat, aktívan kapcsolja be a gyermekeket az ismeretszerzésbe, más életformák megismertetésébe.*
- *Kapcsolja össze az életet az óvodával.*
- *Megláttatni, hogy a kommunikációs technikákon keresztül kommunikálhatnak egymással, a világgal.*
- *Ösztönözze a gyermekeket egyéni elképzeléseik megvalósítására, önálló alkotásra.*
- *Biztosítson bizalommal teli családi légkört.*

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyomdatechnikák

A gyermekek a számukra fontos dolgokat, eseményeket, érzéseket alkotásukon keresztül sokszorosítani tudják. Készítsenek meghívókat szülő értekezletekre, ünnepségekre, kirándulásokra. Karácsonyra, születésnapra készítsenek üdvözlőkártyát, nyomdatechnikával készülhetnek albumok, tablók, munkakártyák.

Csomagküldés

Tapasztalják meg az örömezt a csomagérkezéskor, ők is küldjenek levelet, csomagot másoknak, barátoknak. Fogadják el egymás munkáját. Tervezzenek, válogassanak, rendezzenek, beszélgessenek, vitatkozzanak együtt, ajándékozzák meg egymást, a hagyományok kapjanak nagy jelentőséget.

Újságyszerkesztés

A gyermekek szerkesszenek kis újságokat, lapozgatókat - előtérbe helyezve a nyomdatechnikát, egy - egy témakörhöz kapcsolódva. Készítsenek munkakártyákat, recepteket salátakészítéshez, sütéshez, kísérletezésekhez rajzos formában, nyomdázással, képekkel megjelenítve.

Levéllírás

A kapcsolattartás egyik jó formája, természetes módon kell beépíteni az óvoda, illetve a csoport életébe. Fontos eseményeket, örömeiket megoszthatják másokkal.

Levéllírás közben újra átélhetik kellemes élményeiket. A levél által ötleteiket, munkakártyáikat is továbbadhatják barátaiknak, társaiknak. Fedezzék fel a levélküldés örömét „a mi levelünk” „a mi barátaink” stb.

Feltételek

Egyszerű nyomdatechnikai eszközök: mese, állat, növény, szám, betűnyomda, fénymásoló, számítógép, nyomtató stb.

Kölcsönös látogatások

A csoportok látogassanak el iskolákba, bölcsődékbe, más óvodákba stb. Látogatásaik során ismerjenek meg más emberi körülményeket, élményeket, mások örömeit, problémáit. Kapjanak ötleteket új, megoldásokra az egyes tevékenységekhez.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Képesek önállóan nyomdatechnikával képeket, újságokat készíteni. Aktívan kapcsolódnak be

levél és csomagküldésbe, különböző közösségekben feltalálják magukat. Önálló gondolataik vannak, keresik a megoldásokat. Alkotásaikon keresztül ki tudják fejezni élményeiket, gondolataikat, saját érzelmeiket. Megfelelő önismerettel, toleranciával rendelkeznek.

II.6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (Szabad rajz és vizuális alkotások)

Cél

Vizuális műveltség megalapozása és fejlesztése: a gyermek ízlésének, alkotó - befogadó képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatását, az esztétikumra való érzékenység kifejlesztését, az egységes művészet és valóság szemlélet kialakítását a gyermekek egyéni és életkori sajátosságának figyelembe vételével.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtsen ihlető környezetet a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Alakítson ki egy helyet "műhelyt", ahol a gyermekek bármikor - a nap bármely szakában - kedvük szerint tevékenykedhetnek.
- Keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységi vágyat.
- Törekedjenek a jó minőségű anyagok használatára.
- A sokféle kifejezési módhoz biztosítson technikai eszközöket.
- Nyújtson ismeretet az eszközök használatához.
- Teremtsen befogadó közeget odafigyeléssel, amely elősegíti a megnyilvánulást.
- Biztosítson élményeket - kirándulás, séta, kiállítás - amely lehetőséget ad a szabad alkotás szabad önkifejezés öröméhez, belső képek gazdagításához.
- Adjon lehetőséget a műalkotások, népi mesterfogások megismertetésére.
- Készítsen munkakártyákat egy-egy vizuális technikához.
- Minden gyermeket juttasson el saját belső erőit aktivizálva képességeinek maximumára.
- Kiemelt szerepet szánjon a természetes anyagok és termékek felhasználásának, ösztönözve az új megoldások keresését, a kreatív, környezettudatos gondolkodást és a fenntarthatóságra való nevelést.

Vizuális megismerési képességek	• Érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás. • Képi gondolkodásmód, térbeli tájékozódás fejlesztése, taktilis ingerek erősítése.
Vizuális élmény befogadása	• Vizuális megértés, befogadás képessége. • Érzelmi fejlesztés, amely elengedhetetlen az élményhez.

000245

Alkotó fantáziát	• Képi, plasztikai, konstruáló, kifejező képességek fejlesztése. • Kézmozgások, kézügyesség, mozgáskoordináció fejlesztése. • Szén, - formavilág gazdagítása, fejlesztése.
Vizuális információ közlését és értelmezését	• Helyes esztétikai ítéletek és értékelések.
Esztétikus tárgy és környezet átalakítását	• Technikai ismeretek, rendezőképességek fejlesztése. • Egyszerű munkafogások, eszközhasználati képességek fejlesztése.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikba megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket, önállóan díszítenek sík és térbeli tárgyakat.

Tudnak formákat mintázni elképzelés alapján, és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, maketteket. Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, térkialakításban.

Biztonsággal használják az eszközöket, rendelkeznek helyes ceruza fogással, eszköz fogással. Tisztán tartják eszközeiket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikai fogásokat. Rendelkeznek koordinált szem- és kézmozgással.

II.6.6. Mindennapos mozgás

A mozgás a gyermek legalapvetőbb szüksége és természetes megnyilvánulási formája. A rendszeres, örömteli és közösségben végzett testmozgás elengedhetetlen a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez és az egészséges életvitel kialakulásához. A gyermekek mozgásfejlesztésére sokfajta lehetőség van az óvodai tevékenységekben.

Az évszakoknak megfelelő udvari játékok, séták, kirándulások, naponta szervezett csoportszobai szabad mozgások jól fejlesztik a gyermekek nagymozgását. A járás, kúszás, mászás, futás, ugrás mozgásformáinak zavartalan gyakorlására adnak lehetőséget.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás- fejlődésére.

Óvodánkban a mozgásos tevékenységek alapvető szervezeti keretei a következők:

- Spontán, aktív szabad játék: A gyermekek saját kezdeményezésű mozgásos tevékenysége a szabad játék során.
- Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés: Játékos formában, játékba ágyazva történő fejlesztés az alapvető mozgáskészségek és a kapcsolódó fogalmi rendszer területén.

A gyermekek mozgásfejlesztésére sokfajta lehetőség van az óvodai tevékenységekben.

Az évszakoknak megfelelő udvari játékok, séták, kirándulások, naponta szervezett csoportszobai szabad mozgások jól fejlesztik a gyermekek nagymozgását. A járás, kúszás, mászás, futás, ugrás mozgásformáinak zavartalan gyakorlására adnak lehetőséget.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás- fejlődésére.

Szervezett mozgásos tevékenység: Különféle, pedagógus által tervezett mozgásos foglalkozások.

A mindennapos aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján biztosítjuk minden gyermek számára, figyelembe véve egyéni szükségleteiket és képességeiket. Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására és a szabad levegő minél gyakoribb kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgásba beépítjük a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatokat, népi játékokat és táncokat (kiemelten a néptáncot), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgást az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhetjük.

Cél

Az óvodás korú gyermekek mozgásigényének kielégítése – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőség szerint a szabadban, természetes és változatos eszközökkel, a mozgás megkedveltetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése. A ritmusos, zenés mozgásokkal a mozgásos önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- A projekteknek megfelelően készítse el tervező munkáját és következetesen hajtsa azt végre. Biztosítsa az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és készségeket figyelembe véve, minden gyermek számára.
- Balesetmentes körülményeket teremtsen a szabad mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron.

- A testnevelés foglalkozások feltételeit teremtsen meg az időjárástól és a lehetőségektől függően a szabadban, vagy az óvoda aulájában illetve a csoportszobában.
- Sokféle sportolási, mozgási lehetőséget biztosítson a gyermekek számára. A sokszínű, a változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segítse a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Mozgásos élmények biztosításával önálló tapasztalatokat szereztessen. Alakítsa ki az **"Én képes vagyok rá!"** érzését.
- Törekedjen a gyermekeket a legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Tervszerű, fejlesztést szolgáló testnevelés, testedzés

Az óvodapedagógus a gyermek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. A feladatok nehézségi fokát a csoportba járó gyermekek mozgásfejlettsége határozza meg. Amennyiben megvalósítható, többféle gyakorlati lehetőséget ajánljon fel, melyből a gyermekek választhatnak. Ösztönözze őket, hogy ha segítséggel is, de vállalkozzanak a nehezebb feladat végrehajtásra is.

Minden csoportban kedveltek a **futásgyakorlatok**. Az egyszerű, utánzó futójátékokat többféle módon nehezítse. Lehet futni irányváltoztatással, és különböző feladatok végrehajtásával pl. babzsák hordásával futás, futás közben átbújások karika alatt, futás zsámolyra történő fel-lelépéssel, átugrások akadály fölött.

A futással kapcsolatos különböző feladatok megoldására alkalmazza a futó-fogójátékokat, az egyéni, páros és a sor- és váltóversenyeket.

A lábgyorsuló ereje fejlődik a különböző formában végzett **ugrásgyakorlatokkal**. Szökdelhetnek a gyerekek páros és egy lábon, haladhatnak párhuzamos vonalak felett átszökkenéssel, vagy egymás után letett karikából karikába érkezésekkel, szökdelés közben zsámolyra vagy padra fel - leugrással. Nehéz feladat a 4 -5 vagy több tárgy feletti sorozatátugrás.

Többféle módon változtassa a tárgyak magasságát és egymástól való távolságát. Az ugrások irányulhatnak magasba, és távolba, végezhetők helyből és nekifutásból, történhetnek egy és két lábról elugrással.

A játékos távol- és magasugró versengéseket nagyon kedvelik a gyermekek. Az óvodapedagógus fontos szervezési feladata a megfelelően felásott homokgödör vagy szivacs szőnyeg előkészítése az ugrásokhoz.

A **dobásgyakorlatok** a hajító készségnek a későbbi korokban történő kialakulását alapozzák meg. Hajíthatnak a gyermekek távolba és célba, de mindkettőt helyből végrehajtva. A helyből távolba dobást végezhetik különböző testhelyzetből pl. hajlított terpeszülésből, terpeszülésből

és többféle kiinduló helyzetből pl. terpeszállásból, haránt terpeszállásból és dobó terpeszállásból. Távolabbi dobásra ösztönzi őket, ha valamin át, vagy valamin túl kell dobniuk. A sokoldalú fejlesztés érdekében a hajításokat az ellentétes oldali karral is el kell végezni. A célba hajítás módja lehet egy és kétkezes dobás illetve alsó vagy felsődobás. A céltárgyat vízszintesen és függőlegesen is el lehet helyezni.

A gyermekek ügyességétől függően változhat a cél távolsága, magassága és mérete. Dobhatnak a gyermekek babzsákkal, medicinlabdával, különböző méretű és anyagú labdákkal.

A léglabda az egyik legkedveltebb játékszere az óvodás korú gyermekeknek. Sokféleképpen játszhatnak vele helyben, járás és futás közben is. Meg lehet fogni, tornázhatnak vele, guríthatják egy és két kézzel vagy lábbal előre és hátra, különböző helyzetekben leüthetik és pattinthatják. Dobhatják helyben, haladással egyénileg és társnak is. Ismerkedjenek meg a gyermekek a labdavezetéssel és a kosárpalánkra dobással.

A természetes gyakorlatok közül a **támasz - függés - és egyensúlygyakorlatokat** alkalmazza az óvodában. A természetes támaszgyakorlatok közül a talajon és a megfelelő szereken végezhető csúszás, kúszás, mászás és az ezekhez kapcsolható átbújásokat gyakoroltassa.

A **talajtorna gyakorlatai** közül a hossz tengely körüli gurulással, a guruló-átfordulással és a kézálást előkészítő „csikórugdalózással” ismertesse meg a gyermekeket. A támaszugrások közül a padon, zsámolyon tova haladással is végezhető átugrást és az ügyesebbeknek az egy - két részes ugrószekrényen támasszal fel és le illetve átugrást tanítsa meg.

A rézsútos vagy függőleges irányú mászó gyakorlatokat és a függőállásban, ill. függésben végzett gyakorlatokat a sérülésveszély miatt megfelelő tornaszerekkel, szőnyegekkel és állandó felnőtt jelenléttel végeztesse. A bordásfal, Tini-kondi, Greiswald- szekrény, mászóka használatakor fokozottan hívja fel a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre. Az egyensúly gyakorlatok is nagy figyelmet igényelnek. A kisebbek talajon vagy talajra fektetett két pad között egyensúlyozhatnak. Később padon, felfordított padon és mozgó padon való haladással is próbálkozhatnak. Egyensúlyozni lehet előre és hátrafelé haladással, egyenesen és irányváltoztatással pl. hullámvonalban. Változatosan használható a talajra fektetett mászókötél. Az egyes feladatokat nehezíti, ha valamilyen eszközt pl. babzsákot, labdát stb. kapnak a gyermekek.

Az óvodapedagógus a **gimnasztikai gyakorlatok** végzése során sokféle kar-törzs-láb-hát-oldal- és hasizom gyakorlattal ismertesse meg a gyermekeket. A mozgáselemek között a testtartást javító, gerinc- és lúdtalp rendellenességek kialakulását megelőző speciális gyakorlatokat is alkalmazza. Nagyon szeretik a gyermekek, ha eszközökkel tornázhatnak. Kaphatnak kendőt, szalagot, babzsákot, botot, labdát, párnát, karikát, stb. de csoportszobai játékokkal is érdekes és változatos a gyakorlás pl. babával, építőjátékkal, de a székekkel is mozoghatnak.

A játékos, utánzó gyakorlatok végzése közben a testnevelési szakszavakkal és vezényszavakkal is ismertesse meg a gyermekeket. Mutassa meg a helyes végrehajtást és igényelje a pontos, esztétikus végrehajtást.

A foglalkozásokon a **játékok** a legkedveltebb tevékenységi formák. A kisebbek egyszerű utánzó, futó játékokat játszhatnak. A nagyobbaknak többnyire futás közbeni pantomin - szerep - fogó - verseny - szabály játékokat tanítson.

A kötelező foglalkozásokon is adjon lehetőséget a gyermekeknek a felkínált eszközökkel való szabad mozgásra.

A fejlesztendő mozgásképességek köre

Motoros képességek fejlesztése	Érzékek fejlesztése	A fejlesztés egyéb területei
Kondicionális képességek Erő: a terhelés nagyságának változtatása, a mozgás-végrehajtás gyorsaságának fokozása, az ismétlések számának növekedésével történhet. Állóképesség: Az állóképességet a lassú vagy közepes iramú futás fejleszti. Az erő-állóképességet a huzamosabb ideig végzett támaszgyakorlatokkal alakíthatjuk. Gyorsaság: A gyors rajtolások és a gyors futással végzett futóversenyek segítik elő. Koordinációs képességek Hajlékonyság, ügyesség.	Külső érzékek Mozgás közben többféle külső inger, látási, hallási tapintási inger éri a gyermekeket. Ezekre minél rövidebb idő alatt mozgásukkal kell reagálniuk. Belső érzékek A nagy területen végzett többféle mozgásforma, az eszközök használata fejleszti a térérzékelés képességét. A változatos módon gyakorolt egyensúlygyakorlatok az egyensúly-érzékelés képességét segítik.	A mozgásos, játékos gyakorlatok elősegítik a helyes testtartás kialakítását. Mozgás közben is kifejeződnek az érzelmek melyek a mimika és gesztusrendszer fejlesztését szolgálják. A helyes légzéstechnika kialakítása a tüdő vitál kapacitásának növelését segíti. A mozdulatok tudatosítását a mozgásformák többszöri, változott körülmények közötti gyakorlásával érhetjük el. A közös játékok segítik a személyiség akarat tényezőinek alakulását; a társra figyelmet. Felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Feltételek

- Az óvodapedagógus a mozgásos tevékenységeket lehetőleg az udvaron, friss levegőn szervezze. Ha erre nincs lehetőség, akkor az óvoda aulájában és a csoportszobákban.
- Bent is biztosítsa a tiszta, friss levegőt a folyamatos szellőztetéssel és a pedagógiai munkát segítő munkatársak mozgás előtti portalanító felmosással.
- A lehetőségeknek megfelelően igyekezzen minél több sétát, kirándulást beiktatni a gyermekek óvodai életébe.
- A tornára, a játékos mozgásra, teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai élet minden napján legyen lehetőség.
- A testnevelés foglalkozások időpontját minden óvodapedagógus szeptember hónapban a "Heti rendben" rögzítse.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek szeretnek együtt mozogni, játszani. képesek hosszabb ideig is kitartóan egy-egy mozgásos játékban részt venni. Az egyéni versenyjátékot, csoportos - sor és váltóversenyeket önállóan vagy felnőtt segítségével játsszák, a szabályokat betartják. Mozgásuk összerendezettebb, egyre hosszabb távokat futnak le. Futás közben is tudnak irányt változtatni. Sokat mozognak, tornáznak szabad időben is újfajta mozgásformákat találnak ki. Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik. Szeretnek labdázni, tudják dobni, megfogni, célozni, pattogatni helyben és járás közben. Sokféle tornaszert ismernek, azokat rendeltetésszerűen használják.

II.6.7. Ének, zene, népi játék, tánc (Zenei alkotások Freinet)

Cél

Célunk zeneértő és zenekedvelő emberek nevelése. A közös éneklés és a közös játék örömein keresztül fejlesztjük a gyermekek zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát, elősegítjük zenei kreativitásuk és zenei anyanyelvük kialakulását. A magyar népdalkincs megismerésével erősítjük a szülőföldhöz való kötődést és megalapozzuk a hazaszeretet érzését.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány és az ünnepek meghatározó szerepet töltenek be nemzeti nevelésünkben. Az élményalapú értékközvetítés eszközeivel, a korosztályi sajátosságokra építve adunk át hagyományainkat.

Az óvodapedagógus feladata

- Énekléssel, tánccal, zenéléssel, a környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal keltse fel a zenei érdeklődését.
- Mondókákat, dalokat és a zenehallgatás anyagát a projekteknek megfelelően válogassa. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon.
- A gyermekekkel és a szülőkkel közösen gyűjtsön a hangszerkészítéshez alapanyagot, és készítsen hangszereket.
- Olyan zenei összeállítást készítsen, amely hatékonyan motiválja a gyermekeket a szabad mozgásra, a szabad zenei önkifejezésre.
- Mutassa be a néphagyomány, ezen belül a nyírségi táj jeles napjaihoz, ünnepi alkalmaihoz fűződő népszokásokat, amelyek az óvodai zenei nevelésbe ötvözve átadhatóak az óvodás gyermekek számára. A népdalok éneklése hallgatása a gyermektáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítsék.
- Énekes, táncos dalos játékokkal fejlessze a gyermekek esztétikai érzékét, gazdagítsa érzelmi életét. Fejlessze a közösséghez való alkalmazkodás készségét, és a gyermekek harmonikus mozgását.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek anyanyelvi képességeit, zenei kreativitását, zenei képességeit – egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás.

Énekes előadással, hangszeres játékkal keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt.

- Ismertesse meg a gyermekekkel más népek zenei kultúráját, különös tekintettel a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekeinek. Az óvodapedagógusoknak lehetőséget kell teremteniük arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját és zenéjét. A gyermekek számára értékes tanulási lehetőség a különböző kultúrák zenéjének, dalainak és a kortárs művészetnek a felfedezése. Azokban az óvodáinkban, ahol a gyermekek sokszínű háttérűek, beleértve a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekeit is, elengedhetetlen, hogy pedagógusaink olyan helyzeteket teremtsenek, amelyek elősegítik egymás kultúrájának és zenéjének megismerését, ezáltal szélesítve látókörüket és empátiájukat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Különböző tevékenységeken keresztül nyitjuk meg a gyermekek előtt a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének világát. Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen készít hangszereket, melyeket megismernek, kipróbálnak és megtapasztalják használatuk sokszínűségét. Együtt és önállóan is fedeznek fel ritmusokat, dallamokat, és színesítik a nevelőmunkát kiszámolókkal, csúfolókkal. Megismerkednek népi gyermekjátékokkal és egyszerű tánclépésekkel.

Népdalok éneklésével, gyermek néptáncokkal és népi játékokon keresztül ismerik meg és őrzik tovább a néphagyományokat. Utánzó mozgással kísért mondókákat mondogatnak, csoportosan és egyénileg is énekelnek gyermekdalokat. Egyszerű dallammotívumokat énekelnek vissza, felismernek dallamokat dúdolásról, sajátos kezdő- vagy belső motívumról, és figyelik a környezetük hangjait.

A "Zenevarázs" eszközeivel (zenefestés, szabad improvizáció) változatos zenei élményekhez és sokféle önkifejezési lehetőséghez jutnak.

A zenei anyagunk többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez kapcsolódik.

A fejlesztő zenei képességek köre

Hallásfejlesztés	Ritmusérzék fejlesztés	Hallás és ritmus összekapcsolása	Mozgás
• Légzéstechnika • Tiszta, egyöntetű éneklési készség • Dallamfelismerés, zenei memória. • Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése)	• Egyenletes löktetés • Ritmusérzék el-tetés, ritmus zenekar • Tempótartás • Tempó különbségek: gyors-lassú	• Szabad improvizáció, zenei alkotókedv • Esztétikus mozgás • Néptánc egyszerű elemei • Zenei formaérzék	• Esztétikus egyöntetű mozgás • Változatos térformák • Esztétikus játékmozdulatok • Játékos táncmozdulatok

• Magas - mély, halk - hangos relációk • Motívum visszhang			
---	--	--	--

Zenei anyag korcsoportonként

3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l, -s, 1 6-8 ölbeli játék, mondókák	Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1	Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2
Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánozó mozdulatok	Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánozómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok	Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű tánclépések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez

Feltételek

Az óvodapedagógus alakítson ki alkotókedvű zenesarkot, biztosítson gyermekméretű hangszereket, (dob, triangulum, cintányér, metallofon, csörgődob, bűgő, kolomp, kasztanyetta, templex block, guiró, kereplő stb.). Népzenei kazetták, természetes anyagokból készített hangszerek, tágas hely, tiszta friss levegő biztosított legyen a zenei neveléshez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni. Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat, tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni. Megtanulják a ritmushangszerek nevét és azok helyes használatát, érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A zeneileg tehetséges gyermekek elsajátítják a furulya használatát.

Szívesen bekapcsolódnak egy-egy ünnep, jeles nap előkészületeibe, érdeklődéssel hallgatják a felnőttek elbeszéléseit a régi szokásokról, a hagyományokról.

Örömmel vállalnak szerepet az ünnepeken a kisebbek, a felnőttek és önmaguk szórakoztatására.

2.6.8 Munka jellegű tevékenységek

Cél

Feladatok, munkafolyamatok aktív végzése során élje meg a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömeit.

A gyermeki munka megszeretetésén keresztül alapozódjon meg a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosításának értelme. Olyan tulajdonságok alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatot, kötelesség teljesítést.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkatevékenységek által biztosítsa a felfedezést, a kísérletezést, a szabad kifejezést, az önálló megfigyelést.
- Cselekvő tapasztalással vezesse rá a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismertesse meg velük a munka eszközeit, annak használatát, fogásait, sorrendjét és az ellenőrzés módjait.
- Erősítse a munkára készítő indítékokat, saját és mások munkájának elismerésével erősítse a közösségi kapcsolatot.
- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét is, de az együttműködés és a közösségi munka feltételeit is, figyelembe véve egyéni sajátosságokat.
- Biztosítsa a rendszeres, mindennap elvégzendő munkák állandóságát és folyamatosságát a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) kialakítását.
- A munkatevékenység fázisait munkakártyán rögzítse.
- Szerettesse meg a munkát, örüljön együtt az eredményeknek, az értékeléssel továbbra is ébresszen kedvet a munkatevékenységekhez.
- A feladatok elvégzését munkatábláról, önállóan vállalják a gyermekek, - mindenkinek feladata van.
- Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen tervezi meg a munkát, – a munkafolyamatokat lerajzolják. Munkakártyák készítése a munkafolyamat menetéről, pl. a salátakészítés fázisainak ábrázolása, a virágültetés folyamatának ábrázolása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

<i>A FREINET technikákban rejlő munkák</i>	A közösségért mindennap elvégzendő munkák	Meghatározott időszakra vonatkozó munkafolyamatok
• <i>Játékszerek, ajándékok, munkaeszközök készítése.</i> • <i>Ismerkedés kézi, ipar és népművészeti alkotásokkal</i> • <i>tanulják meg a szövés-fonás különböző formáit.</i> • <i>Barátoknak küldjenek levelet, csomagot.</i>	• Saját személyükkel kapcsolatos munkát végezzék el. • Végezzenek felelősi munkát - öltözködő - mosdó rendje stb. • Aktívan kapcsolódjanak be a játék elrakásba, ágyrakásba, a terem rendezésbe.	• Aktívan kapcsolódjanak be a napi munkatevékenységekbe. • Érezzék át az ünnepi időszak előtti készülődést kapcsolódjanak be a díszítésbe, dekorációba, süteménykészítésbe, stb. • Vegyenek részt a tervezési folyamatba - az előre

• Nyomdázzanak, kapcsolódjanak be az óvodai újságyszerkesztésbe. • Ismerkedjenek meg a szüreteléssel, gyümölcs szedéssel, befőzéssel, tartósítással. • Kapcsolódjanak be a sütésbe, főzésbe, salátakészítésbe. • Vegyenek részt a kerti munkába, növény gondozásba, csíráztatásba, hajtatásba. • a kisállatok gondozásába aktívan kapcsolódjanak be. • Gyűjtsenek terméseket, kincseket, újságot. • Készítsenek albumokat, életkönyveket, munkakártyákat. • Önállóan kísérletezzenek, fedezzék fel az ok-okozati összefüggéseket. • Készüljenek az ünnepekre, a vendégvárásra.	• Szívesen vállaljanak naposi munkát, viráglocsolást, madáretetést, természetsarok gondozást, udvarrendezést. • Teljesítsék az egyéni megbízásokat, - pl. eszközöket, üzeneteket adjanak át.	megtervezett heti feladatok megvalósításában.
--	---	--

Feltételek

Az óvodapedagógus tudatosan teremtsen nyugodt, alkotó kedvű légkört, biztosítsa a munkavégzéshez a feltételeket, a gyermekméretű eszközöket, kerti szerszámokat, a kísérletezés eszközeit, valódi edényeket, valódi alapanyagokat, munkatáblákat, munkakártyákat, növényeket, állatokat.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek képesek önállóan, esztétikusan megteríteni, étkezés után a környezetüket rendbe tenni.

Játék elrakáskor esztétikusan rakják a tárgyakat, eszközöket, játékokat a helyükre.

Segédkeznek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében, a tevékenységekhez szükséges eszközöket önállóan előkészítik.

A munkafolyamatok megtervezését ötleteikkel segítik, s a megvalósításban aktívan vesznek részt.

Szívesen végeznek gyűjtőmunkát. Kis segítséggel készítenek ajándékokat, játékszereket.

Teljesítik az óvodapedagógus megbízásait.

Aktívan vesznek részt az öltöző és a mosdó rendjének kialakításában, megőrzésében.

Önállóan ellátják a növény és állatgondozást.

Örömmel vesznek részt az évszakokhoz kapcsolódó munkákban - szüretelés, befőzés, kerti munka stb.

Kirándulások, séták, kerti munkák végzésekor megfigyelik a természet változásait, s csak azok figyelembe vételével gondozzák a növényeket. Önállóan ültetnek, locsolnak.

Egész évben segítenek az udvar gondozásában.

Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos munkát. (öltözködés, tisztálkodás)

Szívesen segítenek a rászoruló társuknak és a kicsiknek.

Szívesen vesznek részt a játékeszközök takarításában, rendezésében.

II. 7. Gyermekvédelem az óvodában

Cél: A gyermekvédelmi tevékenységgel biztosítani a gyermekek fejlődését, közösségi életre való felkészülését. A sajátos nevelési igényű valamint a szociálisan hátrányos helyzetben lévők segítése, védelme, felzárkóztatása.

A nemzeti-etnikai kisebbségekhez tartozó és a migráns gyermekek differenciált fejlesztése, helyzetének, kultúrájának tiszteletben tartásával.

000256

Az óvodapedagógus feladata

- Az éves gyermekvédelmi program alapján látja el feladatait. A hátrányos helyzetű gyermekek családlátogatását szükség szerint végzi, a gyermekfelelőssel.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről. A gyermekek veszélyeztetettségének okait szempontok figyelembe vétele, mellett állapítja meg nevelési hiányosságok, erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet, rossz lakásviszonyok, egészségügyi okok, anyagi okok, megromlott családi kapcsolat.
- Az óvodába járó gyermekek családi helyzetének felmérése az alábbi szempontok alapján:
 - Az óvodások száma összesen:
 - Ebből halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Három vagy többgyermekes családban élők:
 - Tartósan betegek:
 - Sajátos nevelési igényű gyermekek:
 - Egyedülálló szülővel nevelkedők:
- Nyilvántartani és különös gondot szentelni a halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő gyermekekre.
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokról. Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.
- A szülők anyagi nehézsége esetén támogatást és juttatásokat kell részükre biztosítani. (pl. ingyenes étkezés, rendszeres gyermekvédelmi, valamint rászorultsági támogatás az önkormányzat által).
- Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának ösztönzése.
- Folyamatos élő kapcsolat az óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, család, gondozó között (jelzőrendszer működtetése).
- Szükség esetén védő - óvó intézkedéseket kell tenni a gyermekek érdekében.
- Kapcsolatot kell tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejjóléti Központtal. A pedagógusok a tudomásukra jutott információkat, - amely a gyermekekkel és a családokkal kapcsolatos - bizalmasan kötelesek megőrizni a törvényi előírásoknak megfelelően.
- Minden óvodapedagógusnak kötelessége a gyermekvédelmi munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A családlátogatások és a szülőkkel való elbeszélgetések alapján pontosan fel kell mérni a gyermekek, szocio-kulturális helyzetét. Figyelembe venni a család jövedelmét, szociális helyzetét. Megfigyelni a gyermekeket: gondozottságát, viselkedését, szülő - gyermek kapcsolatát, a gyermek helyét a családban, fejlettségét. Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában mi akadályozza. Meghatározni a lemaradás mértékét és meghatározni a fejlődési utat.
- A gyermekek személyiség fejlődéséhez használt írásos dokumentációban, valamint az

étkezési naplóban nyilvántartani a H.H. és a H.H.H. és a fokozott figyelmet igénylő gyermekeket. A gyermekek személyiségének alakulását, az eseményeket, történéseket, a családlátogatásokat az egyéni differenciált fejlesztést szolgáló feladatokat, módszereket, - elért eredményeket a pedagógiai dokumentációkban folyamatosan vezetni kell.

- Megkeressük azokat a hátrányos helyzetű gyermekeket, akikre a védőnők felhívják a figyelmet.
- Étkezési kedvezmények igénylése havonta a ténylegesen leétezett napok alapján, igazolások begyűjtése.
- Indokolt esetben a Szülők Szervezetének segítségét kérni.
- Továbbra is jó kapcsolatot tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejkölési Központtal.
- A rászorultaknak rendszeres gyermekvédelmi támogatást javaslunk. Indokolt esetben felhívni a figyelmet a veszélyeztetett környezetre: megváltozott családszerkezet, a szülők italozása - betegsége, brutalitása, a gyermek gondatlansága, elhanyagolása. stb.
- Pedagógiai, pszichológiai ismereteinket folyamatosan bővítjük.
- Szükség szerint megbeszélni az intézkedéseket, a családlátogatások tapasztalatait, az egyéni fejlesztés eredményeit, esetleg kudarcait.
- A kapcsolatot továbbra is megtartani a bölcsődével és az iskolákkal.
- A problémás gyermekek esetében az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek véleményét, segítségét kérni.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyelni a hátrányos helyzetű gyermekek helyét, fejlődését csoporton belül. Szükség esetén segítséget nyújtani fejlődésükhöz, felzárkóztatásukhoz.
- A gyermekek egészségének megőrzése érdekében a kialakult jó kapcsolatot továbbra is megtartani a gyermekorvossal és a védőnővel.

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről a Tagintézmény igazgatóját, és az óvoda igazgatóját folyamatosan tájékoztatja.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az igazgatónak	Gyermekevédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Tagintézmény Igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az	Tagintézmény	Tagintézmény	Szakhatóság	

önkormányzat szociális irodájával	igazgató	igazgató Igazgató		
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Tagintézmény igazgató Igazgató	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekevédelmi felelős	Tagintézmény igazgató Igazgató	Családsegítő szolgálat	

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónő családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják a Tagintézmény igazgató felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.
- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (önkormányzati támogatás)

Inkluzív nevelés:

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelveink:

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van. Pl.: tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő pedagógus. Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás). Enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkészt

beszédfejlődésük, hallássérültek fejlesztése külső szakemberek segítségével történik.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladataink:

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladataink:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

Feltételek

Írásos dokumentációk, csoportnaplók, igazolások az étkeztetési kedvezmény igénybevételéhez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Hathatós segítség nyújtásával a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudnak készülni az eredményes iskolakezdésre képességeiknek megfelelően.

Esélyegyenlőség az óvodában

Cél: Az intézmény körzetéből a teljes körű óvodáztatás megvalósítása: H.H.H. gyermekek körében.

Az esélyegyenlőség elősegítése, az azonos minőségű neveléshez való hozzáférés esélyének biztosítása, különbségek csökkentése.

A speciális csoportban foglalkoztatott gyermekek részleges integrációjának megvalósítása.

Az intézményben az inkluzív pedagógia erősítése, támogatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Folyamatosan figyelemmel kíséri az óvoda körzetében élő H.H.H. gyermekek beóvodáztatását (védőnő, gyermekorvos).
- Előítélet mentes nevelés, befogadó és toleráns légkör biztosítása.
- Személyi és tárgyi feltételrendszer biztosítása a képességek fejlesztéséhez (fejlesztő illetve tehetséggondozó tevékenységek).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az intézmény minden dokumentumában érvényesüljenek az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek, célkitűzések, feladatok.
- A speciális és a normál csoportok közös tevékenységi rendjének kialakítása.
- A pedagógusok felkészültségének segítése, továbbtanulás támogatása, az inkluzív pedagógia, differenciált fejlesztés, az egyéni bánásmód (mentálhigiéné, fejlesztőpedagógia stb.) témákban.
- Hatékonyabb együttműködés a Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottsággal és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.
- Speciális játékok, képességfejlesztő eszközök folyamatos beszerzése, pótlása a gyermekek speciális fejlesztése érdekében.
- A kompetencia alapú óvodai nevelés működtetésével erősíteni a differenciált – egyénre szabott – fejlesztést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Az óvoda körzetéből a H. H. H. gyermekek elvárható arányban, rendszeresen járnak 3 éves kortól óvodába, majd az esélyegyenlőség megteremtésével sikeresek az óvodai életben, ezt követően az iskolai tanulásban.

II. 8. Képesség kibontakoztató tevékenységek,

II. 8.1. Speciális fejlesztő munka

Beilleszkedési zavarokkal, magatartási rendellenességekkel, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek terápiája

Cél: Minta adással, tanácsadással, fejlesztő terápiával segíteni a nehezen kezelhető gyermekeknél felmerülő nevelési és tanulási problémák megoldását.

A fejlesztőpedagógus feladata

- A gyermek állapotának feltárása. A szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása, a megismerő funkciók fejlődési lemaradásának csökkentése.
- A figyelem tartósságának, terjedelmének növelése. A megfigyelő-képesség fejlesztése. A tanulás tartósságának biztosítása.
- A taktilis érzékelés fejlesztése, a szenzomotoros koordináció erősítése. A testkép, testfogalom kialakítása. Az egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése.
- A vesztibuláris rendszer működésének korrigálása. A téri tájékozódás és a mozgáskoordináció fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, szókincsfejlesztés, egyszerű mondatalkotás.
- Ritmus - mozgás - beszéd koordinálása, hallási differenciáló képesség fejlesztése. A gondolkodási funkciók erősítése. Az időbeli tájékozódás fejlesztése.

A fejlesztésbe való bekerülés

A fejlesztő terápiában azon gyermekek vehetnek részt, akiket a szülő vagy pedagógus kérésére az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat vizsgál és a szakvélemény részképesség gyengeséget vagy magatartási zavart állapít meg.

- A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc
- A fejlesztés formája: egyéni

A fejlesztés területei

- Mozgásfejlesztés
- Anyanyelvi fejlesztés
- Megismerő funkciók fejlesztése
- Grafopercepció fejlesztése

Mozgásfejlesztő program területei

A testtudat fejlesztése

Módszertani szempontból három részre osztjuk, mint testkép, testfogalom és testséma fejlesztés. A testkép fejlesztésének első számú segédeszköze a tükör, fejlesztő gyakorlat a tükörkép játék. A testkép kialakulásához a különböző izometriás gyakorlatokat használjuk, mint tolás, húzás, feszítés. A testkép kialakulását segítik még a relaxációs gyakorlatok is. A testfogalom kialakító gyakorlatok során tulajdonképpen a testrészek elhelyezkedését, nevét és funkcióját tanítjuk meg a gyermekeknek. Erre szolgálnak a következő gyakorlatok: festéssel, habbal stb. megjelölt testrészek, egymás testrészeinek megnevezése, felnőtt vagy baba testrészeinek megnevezése. A testséma a test gravitációhoz való alkalmazkodásának, egyensúlyának megélése. Gyakorlatai a növények, állatok mozgásának utánzása, emberi arcjátékok utánzása, emberi járásmódok utánzása.

A vesztibuláris rendszer fejlesztése

Ayris terápiával, statikus egyensúly gyakorlatokkal, dinamikus egyensúlyt fejlesztő gyakorlatokkal (Bady-roll) történik.

A két testfél mozgásának összerendezése

A páros testrészek egyidejű, egyforma mozgatása.

Négy végtag egyidejű mozgatása.

Alapmozgások koordinációjának javítása

(gurulás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás)

A téri tájékozódás fejlesztése

Alapvető téri irányok gyakorlása: előre, hátra stb. különböző akadálypályák.

Anyanyelvi fejlesztés

Fújási gyakorlatok. Szívás- fújás differenciálása. Orr és szájlégzés differenciálása. Légzőgyakorlatok. Artikulációs izmok ügyesítése. Ciklizálás. Hallási differenciáló képesség fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, instrukciók megértése. Folyamatos beszéd fejlesztése lábbal, szólásokkal, közmondásokkal, megkezdett történetek befejezése.

Szókincsfejlesztés után mondással, analógiás sorok kirakásával dramatizálással. Passzív szókincs fejlesztés rövididejű verbális emlékezet fejlesztéssel. Aktív szókincs fejlesztés közvetlen verbális emlékezettel, valamint egyeztetéssel.

Azonos ábrák egyeztetése, azonos fogalom eltérő ábra, tárgykép - sziluettkép egyeztetése. Igék tanítása. Utasítások megértése. Egyszerű mondatalkotás. Analógiás sorozatok kirakása. Melléknevek tanítása színekkel. Mozgás, beszéd, ritmus koordinálása.

Megismerő funkciók fejlesztése

A megismerő funkciókhoz tartoznak az érzékelés, észlelés, figyelem, megfigyelő-képesség, emlékezet, gondolkodási funkciók.

A fejlesztés tartalma

- Tapintás - párosítással stb.
- Szaglás, ízlelés - különböző ízek, illatok
- Hallási differenciálás - zörejek, saját hang, instrukció követése stb.
- Látás: forma, szín egyeztetés, alak - háttér differenciálás, téri orientáció fejlesztése, irány azonosság.
- Gondolkodásfejlesztés: összehasonlítás, különbségek megfigyelése, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése, rész - egész viszonya, hiányok pótlása, szimmetria felismerése.

A feladatsor része még a részekre bontás, részekről egész összerakása, főfogalom alá rendelés.

Grafopercepció fejlesztése

Ujjtornával, kézügyességet fejlesztő játékokkal, gyurmázással, magvak válogatásával.

Ide tartoznak a fixációs gyakorlatok, valamint a szem - kéz koordinációs gyakorlatok.

A fejlődés várható eredménye

- Tudnak időben, térben tájékozódni

- Beszédük mind alakilag, mind tartalmilag eljut az életkoruknak megfelelő szintre.
- Nő a figyelem tartóssága. Pontosabb a megfigyelő-képességük.
- Mozgásuk harmonikusabb. Kialakul a helyes ceruzafogásuk. Munkájukban balról, jobbra haladnak, ritmikus sort kiraknak.

Gyógytestnevelés

Cél: Az óvodáskorú gyermekek szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapotának javítása, mozgásuk fejlesztése. A testnevelés és a sport mozgásanyagának felhasználásával a gyermeki személyiség alakítása, testi- lelki rehabilitációja.

A gyógytestnevelő feladata

A gyógytestnevelő az óvodapedagógusok és a gyógypedagógus segítségével ismerkedjen meg a gyermekek aktuális egészségi állapotával, mozgásfejlettségével. Balesetmentes körülményeket teremtsen a mozgásfejlesztéshez. A sokféle változatos mozgástevékenységgel biztosítsa a gyermekek számára az önálló mozgástapasztalatok szervezését, képesség és készség fejlesztését, ezáltal javítsa a betegség következtében kialakult egészségi állapotot, járuljon hozzá a gyermekek rehabilitációjához. Prevenációs gyakorlatok végeztetésével akadályozza meg az egészségi állapot romlását.

A gyógytestnevelésre járó gyermekek jellemzői

A gyógytestnevelésre utalt gyermekek szomatikus egészségi állapota eltér a többi gyermekétől. Különbségek mutatkoznak morfológiai és funkcionális vonatkozásban is. Testformájuk, testi felépítésük, külső megjelenésük más, mint egészséges társaiké: Down-szindróma, alkohol szindróma stb.

Mozgásukban, cselekvésükben egészséges társaikhoz viszonyítva bizonyos mértékig korlátozottak: szívbetegség, labilis egyensúlyérzék stb. Gyakran előfordul, hogy a fogyatékos gyermekek túl mozgékonyak, mozgásuk összerendezetlen. Vannak közöttük, akik éppen ellenkezőleg viselkednek, félénkek, csak nehezen vehetők rá a mozgásra. A mozgásfejlesztésen túl a pszichés kiegyensúlyozottság kialakítása is szükséges számukra.

A gyógytestnevelés feladata

- A születés előtti, illetve a fejlődési rendellenességekből eredő elváltozások, deformitások, betegségek javítása.
- A testi képességek, erő, állóképesség fejlesztése úgy, hogy a gyakorlatokat fokozatosan nehezítjük.
- A mozgáskészség fejlesztése közben kiemelt jelentőségű az ismert vagy tájékozottság szintje. Fontos, hogy a gyermekeknek pontos ismerete legyen a helyes mozgásról.
- A mozgásjártasságok, mozgáskészségek kialakításával a mozgásműveltség fejlesztése.
- Az érdekes, játékos gyakorlatokkal a gyermekek mozgásigényének felkeltése, kielégítése.

A gyógytestnevelés mozgásanyaga

Játék	Előkészítő gyakorlatok	Fő gyakorlatok	Kontraindikált mozgások
Egyszerű mozgásos játékok, helykeresők átfutások, futójátékok, versengések. Minden foglalkozáson lehetőség az önálló eszközválasztásra, szabad játékra, a mozgásos önkifejezésre. Lehetőség van sokféle eszközzel, azok használatával megismerkedni pl. roller, gördeszka, füles labda, trambulín stb.	Játékos utánzó gimnasztikai gyakorlatok, melyek az izmokra kifejtett hatása alapján lehetnek: • mobilizáló gyakorlatok • nyújtóhatású gyakorlatok • erősítőhatású gyakorlatok Többféle kézi szerrel is végezhetőek: karika, babzsák, szalag, labda, párna, Badyroll-henger stb. A légzési gyakorlatok a gimnasztikai mozgással összekötött speciális gyakorlatok. A relaxációs gyakorlatok az izomtónus és a pszichés feszültségi állapot csökkentését segítik.	I. Torna vonatkozású főgyakorlatok <i>Természetes támaszgyakorlatok:</i> kúszás, csúszás, mászás, egyensúlyozás. Talajon és torna-szereken is végezhetőek. Pl.: pad, zsámoly, mászás. <i>Talajtorna gyakorlatok:</i> gurulás a test hossz tengelye körül kézben fogott eszközzel vagy eszköz nélkül szőnyegen. <i>Függésgyakorlatok:</i> mászások bordásfalon, Tinkondin felfelé-lefelé, balra-jobbra II. Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok <i>Futások:</i> rövid ideig, játékos formában. Közbeiktatott pihenőkkel. <i>Ugrások</i> <i>Dobások:</i> hajítás kislabdával, babzsákkal távolba és függőleges vagy vízszintes célba. Léglabdával végezhető gyakorlatok a gurítás, feldobás- elkapás, átadás, labdavezetés	A túlságosan magas tornaszereken végzett mozgás. Guruló-átfordulás előre, a tarkóállás és gurulóátfordulás hátra előgyakorlatai. További gyakorlatok egyénre szabottak lehetnek pl. lajhármászás. Tilos mozgások. Káros mozgások

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek szívesen beállnak tornázni, a kapott utasításokat igyekeznek végrehajtani, együttműködőek.
- Egészségi állapotuk nem romlik, hosszabb ideig is képesek mozogni.
- A nagymozgásokat, egyensúly gyakorlatokat bátran, változott körülmények között is elvégzik.
- A megismert játékokat felnőtt irányításával eljátsszák.
- Sokféle tornaszert ismernek, azokat önállóan használják.
- Szeretnek labdázni, többféleképpen használják: dobják, pattogatják, céloznak vele.

II.8. 2. Képesség kibontakoztató, tehetségfejlesztő munka

A gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve Tehetségfejlesztő foglalkozásokat is szervezünk, ahol az egy-egy részterületen kiemelkedően tehetséges gyermekeket is továbbfejleszthetjük. A tehetségfejlesztő foglalkozások vezetéséhez az óvodapedagógusok megfelelő képesítéssel rendelkeznek.

Cél:

- A kiemelkedő képességű gyerek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.
- A fejlesztést igénylő képességek erősítése.

Az óvodapedagógus feladata:

Alapos gyermekismeret birtokában a kiemelkedő képességre, tehetségre irányuló hajlamok felismerése (zene, irodalom, képzőművészet, sport terén).

Tudatos fejlesztő munkával a gyermekek képességeinek, érdeklődésének ápolása, differenciált fejlesztő foglalkozások formájában. Megmérettetésük – versenyre való felkészítésük – részvételük megszervezése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Tevékenységekben gazdag óvodai életben, gyermekismeret birtokában az önmegvalósítás kiteljesedésének biztosítása. A gyermekek viselkedésében és tevékenységében együttesen mutatkozó kiemelkedő tulajdonságok ráirányítják figyelmünket a tehetségre irányuló hajlam felismerésére: átlagfeletti képesség, magas szintű kreativitás, feladat iránti elkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás) Igyekszünk olyan tevékenységekre serkentő óvodai légkört biztosítani, ahol a gyermekek egyéni képességeikhez mértén bontakoztathatják ki tehetségüket.

Figyelemmel kísérjük a vetélkedőkre, pályázatokra szóló felhívásokat, melyekbe bekapcsolódva biztosítjuk a lehetőségét gyermekeink megmérettetésének.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikro csoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

A tevékenység által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Ideális feltételeket teremtünk a tehetséggondozáshoz – a gyermeki alkotókedv, kreativitás kibontakoztatásához – a játék, a fokozatos tanulás, egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunka során.
- Erősödik a gyermekek önbizalma, önállósága, tudatára ébrednek, hogy személyiségüknek milyen értékei vannak, miben tehetségesek.
- A tehetségre irányuló hajlam felismerésével, a szabad önkifejezést teremtő helyzeteket teremtünk.
- Eredményesen készítjük fel őket óvodaszintű, városi, esetleg országos versenyekre (zene, irodalom, képzőművészet, sport)
- A gyermekek a tehetséggel összefüggő területeken képességeik maximumát nyújtják, vállalják a megmérettetést.
- Megtanulják, képességeiket kamatoztatni, gazdagabb képzelettel, intellektuális készségekkel, egy-egy területen kimagasló teljesítménnyel rendelkeznek, ezáltal megnő tanulási esélyük.

Tevékenységi forma

Gyermektorna – úszás - Ovifoci– Cél: A gyermekek edzettebbé, ellenállóbbá, egészségesebbé váljanak. A mozgás örömeinek biztosítása. Testi képességek erő-, ügyesség-, gyorsaság-, állóképesség fejlesztése. Térben való tájékozódás, finommotorika fejlesztése. Az úszással a gyermekek egészségi, edzettségi állapotának javítása, a tartási rendellenességek kialakulásának megelőzése. Sportversenyeken való részvétellel a versenyszellem megérettetése.

Népi- gyermektánc – Cél: A népi gyermekjátékdalok, a nemzeti mozgáskincs alapjainak megismertetése, amely a személyiség sokoldalú fejlesztését szolgálja. Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztése - énekes - táncos játékokkal, daltanulással, gyakorlással, és ismétléssel az értelmi képességek kibontakoztatása. „Így tedd rá program tükrében. „
A mozgáskultúra és a tánc kultúra fejlődését elősegítő legfontosabb célunk a gyermekek életkorának megfelelő művészi értékű anyag felhasználásával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a ritmusérzék fejlesztése, harmonikus mozgásuk elősegítése. Előadásukkal színesítsék az óvodai ünnepségeket.

Kézműves műhely – Cél: Tehetséges, érdeklődő nagycsoportos korú, jó kéz ügyességű, fantáziadús, alkotószellemű gyermekek vizuális alkotótevékenységének, esztétikai érzékének fejlesztése. A gyermekek fantáziájának, kreatív gondolkodás módjának intenzívebb kibontakoztatása. Ismerkedjenek meg a népi kismesterségek technikáival, a csuhézással, vesszőfonással, agyagozással, és a batikolással. Rajzversenyeken való részvétellel juttassuk sikerélményhez a gyerekeket.

Idegen nyelv – Cél: Játékos tevékenységek közben az anyanyelvi neveléshez hasonló módon, az idegen nyelv alapjainak elsajátítása, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

A korai nyelvtanulás pozitív hatással van a gyermekek nyelvi kompetenciáira, növeli önbizalmukat, játékos hatással van a beszélszervek ügyesítésére.

Furulyázás – Cél: Kiemelkedő zenei képességű és jó hallású nagycsoportos korú gyermekek ismerjék meg a fúvóhangszerek megszólaltatását. Barátkozzanak meg a furulyával, egy oktávon belül kis terjedelmű dalok utánzásos elsajátítása, a zenei műveltségük fejlesztése. Gyermekjátékdalok, műzenei szemelvények: művészi igényű megkomponált gyermekdalok megtanulása, furulyázása. Önálló és csoportos előadásukkal az ünnepségeket hangulatosabbá teszik.

Zeneovi – Cél: Kiemelkedő zenei képességű, jó hallású nagycsoportos korú gyermekek zenei képesség-, készségfejlesztése. (Ritmus, tempóérzék, egyenletes lüktetés, belső hallás, zenei emlékeztetők fejlesztése.) Zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk formálása.

Sakk_Cél: Kiemelkedő képességű, jó logikai gondolkodású nagycsoportos korú gyermekek képesség-, készségfejlesztése.

Hittan – Cél: Az emberi kapcsolatokban a szeretet, a bizalom, a türelem, igazságosság, szelídség, a szolgálat megismertetése a gyermekekkel. Részvétel érdeklődő óvodásaink köréből. Szeretetteljes légkörben hallgassanak bibliai történeteket, irodalmi és zenei művekkel hitük erősítése, bővítése, érzelmi biztonságuk fokozása. Ismerkedjenek meg az egyházi ünnepek jelentőségével, tartalmával.

II. 9. Óvodánk ünnepei, hagyományai

A távlatok és hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről - időre visszatérő sajátos események között lezajló közös események. Az ünnepek perspektívát adnak, erősítik a hagyományokat, fokozzák a gyermek közösséghez tartozását a közös élmény erejével. Az ünnepre való készülődés sok lehetőséget ad a gyermeknek az együttműködésre, együttműködésre, beszélgetésre, ez örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az óvodapedagógus a hosszabb előkészület alatt a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket. A napokig, hetekig tartó készülődés nagyon fontos a gyermek fejlesztése, ötleteik, önálló elképzeléseik megvalósítása, sokszínű tevékenykedtetése szempontjából, de mindenre a koronát maga az együtt ünneplés teszi fel. Az ünnep fényét emelje a feldíszített óvoda, a gyermekek, felnőttek ünneplő ruhája, a meglepetés, a kölcsönös ajándékozás.

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Ünnepeink a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk megteremtésére, az óvodánk egyéni arculatának megteremtésére, megmutatására adnak lehetőséget. Maga az ünnep külsőségeivel együtt vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.

Születésnap – névnap – A csoportok hagyományai szerint. A csoporttársak énekkel, verssel, egyszerűbb maguk készített ajándékaikkal köszöntik az ünnepeltet.

Anyák napja – A szülők, az édesanya iránt érzett nagy szeretet kedves, hangulatában érzelmegazdag megünneplése apróbb ajándékkészítéssel, az édesanyáról, a segítségnyújtásról való beszélgetéssel hangolódunk rá erre a szép ünnepre. A gyermekek dallal, verssel és a saját készítésű ajándékkal kedveskednek az édesanyáknak és a nagymamáknak.

Gyermek-Hét – Az óvoda gyermekei közösen ünnepelnek több napon át. A felnőttek bábműsorral, vendég művészek "koncerttel" köszöntik a gyerekeket. Vidámság, jókedv, sport, kirándulás, táncbázis jellemzi ezt a hetet.

Kirándulások – A kirándulások alkalmasak a környezettudatos magatartás megalapozására. (környezetszeretet-környezetvédelem)

Ünnepek, rendezvények

Az ünnepek megélésének és arra való felkészülésének nagy szerepe van a gyermekek érzelmvilágának fejlődése szempontjából.

Óvodánkban azokat az ünnepeket éljük át, melyek programunk szellemiségének megfelelnek és közel állnak a gyermekek érzelmvilágához. Ennek megfelelően a gyermeki ünnepek, hagyományörző ünnepek, környezetvédelmünk jeles napjai, és társadalmi ünnepeink közül Március 15. megünneplésére fektetünk nagyobb hangsúlyt.

A hagyományok ápolása, az ünnepre való előkészületek, együttjátás, együttmunkálkodás, tervezgetés, ajándékkészítés izgalmassá, örömtelivé teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeiben is jelzi „varázsát”, vidám hangulatú, élményekben gazdag nap.

A környezetvédelmi jeles napokat maradandó élményű kirándulásokkal, természetvédelmi vetélkedőkkel, ügyességi játékok rendezésével, természeti környezetünk gazdagítását szolgáló programokkal tesszük emlékezetessé. A programokba lehetőségeinkhez mértén bevonjuk a szülőket is.

GYERMEKI ÜNNEPEK családi rendezvények	NÉPHAGYOMÁNYÖRZÉS NÉPSZOKÁSOK	KÖRNYEZETVÉDELEM JELES NAPJAI
Születés és névnapok	Mihály napi vásár szeptember 29.	Takarítási világnap szeptember 23.
Mikulás december 06.	Szüret október 15.	Állatok világnapja október 04.
Anyák napja május első hete	Lucázás december 13	Víz világnapja március 22.
Társadalmi ünnep Március 15.	Advent november 30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig	Föld napja április 22.
Gyermeknap június első hete	Karácsony december 24-25-26.	Madarak és fák napja május 13.
Évzáró, Családi nap (szülői igény szerint)	Farsang vízkeresztől hamvazó szerdáig Zöldág járás Húsvét	Környezetvédelmi világnap június 05.

(az első tavaszi
napéjegylenlőség utáni
holdtöltét követő vasárnap)
Májális
május 01.
Pünkösdi
húsvét utáni 50. nap

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Szüret – Hagyomány óvodánkban a szüreti mulatság megszervezése. A gyermekek kedvük szerint szemezik a szőlőt, kóstolják a mustot, népzenere táncolnak, kukoricát morzsolnak, természetes anyagokból játékokat, hangszereket készítenek.

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig) – A gyermekek megismerkednek az advent jelképeivel (koszorú, naptár). A naptár alapján mindennap egyszerűbb feladatokkal készülnek a karácsonyra pl. dalokat, verseket, mondókát tanulnak, fenyődíszeket és ajándékokat készítenek, figyelik a Borbála napon (december 04.) vízbe tett cseresznyeágot, a Luca napon (december 13.) ültetett búzát, mézeskalácsot sütnek, almát, mézes diót esznek.

Mikulás napján (december 06.) a Mikulás meglátogatja a csoportokban a gyerekeket, akik dalokkal, versekkel köszöntik őt.

Karácsony (december 24 - 25 - 26) – Közös óvodai ünnepség. Az adventi ráhangolódás után nagy szeretetben énekel, verssel, hangszeres játékkal, betlehemezéssel, táncal kedveskednek egymásnak, szeretteinknek. E meghitt ünnep a családban teljesedik ki.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) – Télbúcsúztató népszokás. Farsangi dalokkal, tréfás versekkel, álarcok készítésével, teremdíszítéssel telik a készülődés. A farsangi mulatságon a csoportokban a gyermekek a szülőkkel együtt jelmezes felvonulással, táncolással, énekléssel, ügyességi játékokkal búcsúztatják a telet. Ételkóstoló.

Húsvét (az első tavaszi napéjegylenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap) – Mondókákat, verset tanulnak a locsoláshoz, dalt a komatál-küldéshez. A lányok tojást díszítenek, a fiúk meglocsolják a lányokat.

A komatálba süteményt sütnek és a barátokkal és más csoporttal komálnak. Az ünneplés a családban folytatódik.

Mézes reggeli- Méhek napja- Beporzók napja

Május elseje – Minden csoport az udvarán májusfát díszít, majd körbejárják tavaszi dalokat énekelve. Zenés májális, játék az udvaron.

Nemzeti ünnep

Március 15. – Az első tavaszi közös óvodai ünnepség. A gyermekek beszélgetéssel, könyv és képnézegetéssel, verseléssel, dalokkal készülnek a nemzeti ünnepünk méltó megünneplésére. A közös ünnepi műsor és a kokárdás ünnepi ruha is hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék hazánk történelmét, múltját, a régen és a ma élő ember életét, megtanulják ezek szeretetét és védelmét.

II. 10. A fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása és az „Örökös Zöld Óvoda,” kritériumainak való megfelelés

Célunk: A fenntarthatóságra nevelés erősítése. A „zöld óvodaság” ismertségének növelésével célunk a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése. Az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletük és magatartásuk megalapozása. „Örökös Zöld Óvoda” kritériumai alapján nagy hangsúly fektetése a fenntartható fejlődés elméletének és gyakorlatának a mindennapokban történő megjelenítésére, gyakorlatára. Megújult módszertani tudásunk hatékony alkalmazása a gyermekek környezetvédő egészségtudatos nevelésében.

Általános feladataink: Felhasználni a természetből, annak felfedezéséből eredő élmények nevelő hatását.

A gyermeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet. Városunk természeti környezete Sóstó -tó , az erdő és az Állatpark és intézményünk környezetében megtalálható parkok fontos részét képezik az óvodai nevelőmunkánknak. Kirándulások és különböző programok - mint például az erdei Óvoda - alkalmával megtapasztaljuk az ember és a természet, a természet és állat, ember és állat viszonyát. Kiemelt feladatunk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Ezért a fenntarthatóság érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás formálására, alakítására. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva számukra. A környezetvédelem jeles zöld napjait érdekes programok szervezésével tesszük emlékezetessé, melyekbe igyekszünk a szülőket is bevonni egy – egy rajzpályázat, virágosítás alkalmával. A fenntartható fejlődés érdekében az anyagok újrahasznosítása, kreatív felhasználása is fontos a nevelő munkánkban, melyekre kiváló alkalmat ad, óvodákban minden évben megrendezésre kerülő újrahasznosítás napja. A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a technikák a környezet tanulmányozására, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban. A gyermekek a környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el. Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek

és koncentrikusan mélyülnek. A környezettudatossághoz kapcsolódó jeles napok óvodánkban, mely összhangban van a „Zöld Óvoda” munkaközösségébe tartozó jeles napokkal: Beporzók napja; Víz világnapja; Erdők hete; Állatok világnapja; Föld napja; Fenntarthatóság – hete; Madarak és fák napja

A környezettudatos nevelés a Zöld Óvodában – Fenntarthatóságra nevelés és tudatos szemléletformálás

Óvodánk számára a környezettudatos nevelés nem csupán alkalmi kezdeményezések, hanem egy mélyen gyökerező elköteleződés, amely már régóta formálja mindennapi munkánkat. 2025-től minden Intézményünk rendelkezik Az **Örökös Zöld Óvoda Cím** elnyerésével, mellyel tovább erősítettük elkötelezettségünket a fenntarthatóság, a környezettudatosság és az egészséges életmód iránt. Célunk, hogy a gyerekek számára minél korábban megalapozzuk a környezeti értékek tiszteletét és védelmét, és segítünk nekik megérteni, hogyan élhetünk harmóniában a természettel.

Kiemelt célunk:

A fenntarthatóságra nevelés erősítése és a „zöld óvodaság” ismertségének növelése, hogy a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatásunkat szélesítsük. A környezetbarát szemléletmód tudatosítása és népszerűsítése mellett a helyes és egészséges életvitel elősegítése is fontos számunkra. A gyermekek környezettudatos magatartásának és szemléletmódjának megalapozása kiemelt cél. A **„Örökös Zöld Óvoda”** kritériumainak megfelelően nagy hangsúlyt fektetünk a fenntartható fejlődés elméletének és gyakorlatának mindennapi megjelenítésére, és új módszertani tudásunkat hatékonyan alkalmazzuk a gyermekek környezetvédő, egészségtudatos nevelésében.

Feladataink:

Óvodánkban a természetből eredő élmények nevelő hatását használjuk fel a környezettudatosság fejlesztésére. A gyermeket már az óvodában megtanítjuk arra, hogyan élhet harmóniában a természettel, és miként válhat a természet védelmezőjévé a jövőben. Városunk természeti környezete, mint Sóstó-tó, az erdő, az Állatpark és a környező parkok kulcsfontosságú szereplői az óvodai nevelésünknek. A kirándulások, a különböző programok – mint például az erdei Óvoda – alkalmával gyermekeink megismerhetik és meg tapasztalhatják az ember, az állat és a természet közötti kapcsolatot.

Kiemelt figyelmet fordítunk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására. Az anyagok újrahasznosítása és kreatív felhasználása, mint például az újrahasznosítás napja, rendszeres része nevelő munkánknak. Emellett a környezettudatos magatartás kialakítását szoros együttműködésben végezzük a családokkal, így közösen formálhatjuk a gyerekek szemléletét és szokásait.

A gyermekek számára a környezet védelme nem csupán egy elméleti téma, hanem egy valóságos tapasztalat, amelyet közvetlen megfigyelésen és játékos, kreatív tevékenységeken keresztül sajátíthatnak el. Az önkiszolgáló tevékenységek, udvari élet, megfigyelő séták, kirándulások mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerekek környezettudatos életmódot alakítsanak ki. Támaszkodunk a családi élményekre is – kirándulások, nyaralások tapasztalataira –, hogy a gyerekek szorosabb kapcsolatba kerüljenek a természettel és környezetükkel.

Jeles zöld napjaink, amelyek segítenek a környezettudatosság erősítésében: Takarítási világnap: szeptember 23. Állatok világnapja: október 04. Víz világnapja: március 22. Föld napja: április 22. Madarak – fák napja: május 10. Környezetvédelmi világnap: június 05. Az aktualitásoknak megfelelően a csoportok önállóan szerveznek programokat, tevékenységeket, részt vesznek városi rendezvényeken. **Egészségnap** – Néphagyományokhoz, az óvodai élethez kapcsolódó ételkóstoló szervezése. (Szüreti-nap, Farsangi ételkóstoló, születésnap)

Ezek a napok nemcsak programokkal gazdagítják a gyerekek élményeit, hanem egyben közvetítik számukra a környezet iránti tiszteletet és védelmet. Az ilyen eseményekhez rendszerint a családokat is bevonjuk, például rajzpályázatokkal, virágosítással, közös tevékenységekkel, hogy otthoni és óvodai környezetben is megéljék a zöld értékeket.

A fenntartható fejlődés és a környezettudatosság terjesztéséhez elengedhetetlen, hogy az óvodai élet minden területén érvényesüljön a környezetbarát szemlélet. Mindezt nem csupán tudatos programokkal, hanem a mindennapi óvodai életben, a spontán játékok, az önkiszolgáló tevékenységek és a szabadtéri foglalkozások során is igyekszünk megvalósítani.

Óvodánk tehát nem csupán helyszín, hanem egy olyan közösség, ahol a gyermekek nap mint nap tapasztalatot szerezhettek a környezetvédelem és fenntarthatóság világában, és később életük során aktívan hozzájárulhatnak bolygónk megóvásához.

II. 11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszközkészlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az alapfokú művészetoktatás alapprogramja, tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközzre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alpprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat. továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tanítási nyelvű oktatást biztosító iskola esetén a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő pedagógiai programot kell érteni.

Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni.

I. ÓVODA			
I. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TARGYAI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
1.	1. Csoportszoba		
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény agybetétek, decubitus matrac egyéni szükségletszerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülökével
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
7.	játektartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9.	elősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12.	személtartó	gyermekcsoportonként 1	
13.	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	a települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
14.	2. Tornaszoba		
15.	tornapad	2	
16.	tornaszőnyeg	1	
17.1	bordásfal	2	
17.2	bordásfal	3 gyermekenként 1	új óvoda építése esetén.
18.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Bosu jellegű fejlesztő eszközök
19.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint pl.: számoly, matrac, labdák, karikák, stb.
20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
21.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		a pedagógiai programban foglaltak szerint.
22.	tükör (az asztal szélességében)	1	
23.	asztal	1	
24.	szék	2	egy gyermek, egy felnőtt.
25.	szőnyeg	1	
26.	játektartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
27.	4. Óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint	
28.	asztal	1	
29.	szék	4	
30.	szőnyeg	1	
31.	könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
32.	5. Játsszoudvar		
33.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
34.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
35.	babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1	
36.	udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	új óvoda építése esetén
37.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	megfelelő árnyékolás biztosításával
38.	takaróháló, takaróponyva	homokozónként 1	a homokozó használaton kívüli lefedéséhez
39.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	IV. rész szerint	pl.: fészekhinta, gyermekcsoportonként 1 db kényszeres lengőhinta, továbbá 3-3 db roller, három és kettkerekes kerekpár, mászóka stb.
40.	6. Intézményvezetői iroda		
41.	íróasztal és szék	1-1	
42.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
43.	telefon	1	

44.	könyvszekrény	1	
45.	iratszekrény	1	
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
48.	íróasztal és szék	1-1	
49.	iratszekrény	1	
50.	telefon	1	közös vonallal is működtethető
51.			
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	tagintézményben perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba		
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkasztal is	pedagóguslétszám figyelembe vételével	
54.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	
55.	könyvtári dokumentum	500	az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez
56.	könyvszekrény	2	legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított; gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva
59.	10. Gyermekeköltöző		
60.	öltözőrekesz, ruhataroló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtaroló
61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
62.	11. Gyermeckiosztó, WC helyiség		
63.	törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
64.	faliútkör	mosdókagylónként 1	
65.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	
II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK			
	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkéfe, szappantartó
3.	fésűtartó	csoportonként 1	
4.	törülköző	felöltölt és gyermeklétszám szerint 3-3	
5.	abrosz	asztalonként 3	
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	
8.	bűtösre, melegítésre, adagolásra szolgáló eszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	1-es típusú diabéteszrel érintett gyermek esetében a speciális étkeztetési igényekre tekintettel
III. A FELNÖTTEK MUNKAVEGYZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	szennyes ruhataroló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
2.	mosott ruhataroló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
6.	szárítóállvány	csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólapát, lombvágó, locsolótömlel, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	
10.	porszívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen szintenként) 1-1	pl.: lehet takarítógép
IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTEKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK			
	A	B	C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		

2.	különféle játékok (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; boltos játékok; jelmezek, LEGO, építő kocka és építőelemek; mágneses építők, fogaskerek készletek)
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: akadálypálya elemei, egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: hangszerkészlet, furulya; dob; triangulum; xilofon; metalofon; cüntányér, csengő)
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakktáblák, színesítő eszközök)
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei)
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kirakó eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók)
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hang lejátszásra és képmegjelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	projektor, vagy interaktív kijelző
12.	hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	vetítövászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezetbarát eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	1. Beszédgyógytérkosok		
2.	tűkör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási gyógytérkosok		
5.	dallamiró	csoportonként 1	
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenhármat, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezeték vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási gyógytérkosok		
12.	olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

III. A Búzaszem Nyugati Óvoda
Intézményeinek Pedagógiai programja
A helyi gyakorlat megvalósítása

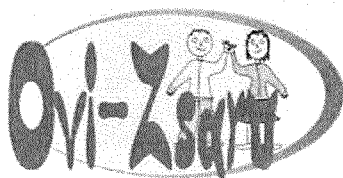

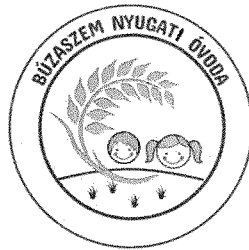
III.1. BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FREINET ELEMekkel

(Székhelyintézmény)

Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
székhelyintézmény

Címe: 4400 Nyíregyháza
Búza utca 7.

Tel./fax : 42/ 512 - 940

E-mail: buzaszemovi@gmail.com

III.1.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Nyíregyháza belvárosában- a Búza utca 7. sz. alatt található. 1979-ben nyitotta meg kapuit városunk gyermekei számára. A szomszédságunkban található Művészeti Szakközépiskolával aktív kapcsolatunk van – hangszeres, táncos előadásaikkal, táncház vezetésükkel – színesebbé, gazdagabbá, sokrétűbbé teszik pedagógiai munkánkat.

Gyermeklétszámunk folyamatosan magas, a szülők nagy érdeklődéssel keresik óvodánkat, melyet a magas szintű pedagógiai munkával érdemeltünk ki. Belvárosi óvodánk közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen található.

Intézményünk 2000-ben vette fel a **BÚZASZEM ÓVODA** nevet. Elsősorban a FREINET filozófia gondolatai hatására: „*Elvettem a magot, és hozzájárultam a rügyfakadáshoz...*” (FREINET), másodsorban pedig a helyhez való kötődésünket fejezi ki (Búza út).

1998-tól láttunk el Bázisóvodai feladatokat, melynek célja volt megyei, városi óvodák szakmai munkájának segítése, fejlesztése. Az érdeklődő szakemberek előadásokon, gyakorlati bemutatókon vehettek részt, ezzel is fejlesztve szakmai kultúrájukat.

Gazdag innovációs munka jellemzi intézményünket. Több mint 15 éve kezdődtek el a fejlesztések, melyek napjainkban is folytatódnak.

2000-ben, szinte az elsők között nyertük el – pályázat alapján – az Oktatási Minisztériumtól a lehetőséget a COMENIUS 2000. Minőségbiztosítási rendszer I. modelljének kiépítésére. A projektet kiépítve, 2002 szeptemberétől PARTNERKÖZPONTÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNY lett óvodánk.

2007-ben Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a **Freinet pedagógia** és a **Kompetencia alapú** óvodai nevelés alapelveit, cél és feladatrendszerét átdolgoztuk. Gyakorlati bemutatókkal és elméleti előadásokkal segítettük megyénk és városunk óvodapedagógusait a Kompetenciaalapú óvodai nevelés bevezetésében. A fokozatos bevezetés eredményeként a 2009/2010-es nevelési évtől óvodánk valamennyi csoportjában már így folyik a gyermekek sokoldalú fejlesztése.

Jelenleg **előminősített referencialhelyként** működünk.

„Jó Gyakorlataink”:

1. Szeressünk-segítsünk”- Részleges integráció lehetősége az óvodai nevelésben.
2. A kompetencia alapú nevelés megvalósítása a komplexitás jegyében.
3. A kísérletezés és társasjátékozás személyiségfejlesztő lehetőségei óvodáskorban.

2011 nyarán megtörtént Nyíregyháza város óvodáinak integrációja. Óvodánk a **Búzaszem Nyugati Óvoda székhely intézménye** lett, hozzánk integráltak három tagóvodát és egy telephelyóvodát, amely 2016. augusztus 1-től tagintézmény lett.

Székhely óvodánk tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere

Óvodánk 9 csoportos, 240 férőhelyes, két épületből álló intézmény. Az óvoda 1979-ben épült, a foglalkoztatók tágasak, világosak, harmóniát árasztó szín-, formavilágukkal, természetes anyagukkal a gyermekek fejlesztésére, biztonságos nevelésére alkalmasak. Az eltelt 45 év alatt a meglévő értékek óvásán felül nagyon sok korszerűsítés is történt intézményünkben. Gazdag tárgyi felszereltséggel rendelkezünk a Pedagógiai Programunk megvalósításához.

Az óvoda épülete, játszóudvara szolgálja a gyermekek kényelmét. Biztonságos és esztétikus gyermekméretű berendezési tárgyak segítik a gyermekek egészséges fejlődését és az egészségmegőrzést. Fűves, árnyas, tágas óvodaudvaron elégítjük ki a gyermekek mozgás- és játékgigényét.

A gyermekek által használt eszközöket hozzáférhető módon, a biztonsági előírásokat szem előtt tartva helyezzük el.

Az óvodában tiszta, higiénikus, biztonságos munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársak számára. Valamennyi csoportban biztosított a digitális eszközök használata: magnó, CD lejátszó, fényképezőgép JBL, laptop, kivetítő.

Intézményi szinten lehetőség nyílik DIOO , internet, nyomtató, fénymásoló használatára.

Óvodánk nyitott, bármikor lehetőséget teremtünk az óvodánkba járó gyermekek szüleinek fogadására.

Szakmai, személyi feltételek

Gyermeklétszám alakulása

Intézményünkben kilenc csoportban neveljük a gyermekeket. A 240 férőhelyes óvodánkban, a csoportlétszámok megfelelőek. Óvodánkban a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek elenyészően kis százalékban vannak jelen.

1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 sajátos nevelési igényű gyermeket fejlesztünk nagyon jó személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

Alkalmazotti közösségünk

A Székhelyóvoda alkalmazottainak létszáma 36 fő, ebből 19 fő óvodapedagógus végzi a nevelőmunkát, 1 óvodapszichológus, 15 fő pedig a pedagógiai munkát segíti, 1 fő karbantartó. Az óvoda alkalmazotti közösségére az összehangolt munka, a nagyfokú gyermekszertet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés jellemző. Elfogadó, segítő, támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A dolgozói létszám szakképzettsége a törvény előírásainak megfelel.

Az óvodapedagógusok az óvodai nevelőmunka kulcsszereplői, akik a nevelés egész időtartamában feltétlen jelen vannak.

Nevelőtestületünkre jellemző az ismeretszerzés, a tudás iránti vágy, a folyamatos ön- és továbbképzés. Az óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdjükkel mintaként állnak a gyermekek előtt. Pedagógiai Programunk eredményes megvalósításához a szükséges szakértelemmel, pedagógus továbbképzéssel rendelkezünk.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelünk, melyhez nagyon jól képzett szakemberekkel (gyógypedagógus, gyógytestnevelő) rendelkezünk.

Gazdálkodás, finanszírozás

Az intézmény részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv, gazdálkodását az Eszterlánc Északi Óvoda látja el. Az intézmény a számára biztosított költségvetés teljes körű felhasználására törekszik. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző fejlesztéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével valósítjuk meg.

Költségvetésen túl az alábbi bevételek segítik az intézmény működését

- Innovációs **pályázatokon** elnyert összegek – a szakmai eszköztár bővítését segítik.
- Az óvoda hatékonyan működő **Alapítvánnyal** rendelkezik, melyek az óvodáskorú gyermekek egészséges életre nevelését segítik. A szülők szja. 1%-ának felajánlásával vagy egyéb befizetésekkel támogatják intézményünk működését.
- Az óvodai nevelésünkben az esélyegyenlőség biztosítását javítja a **szülők egyéb támogatása** is: felszerelések, játékeszközök, gyümölcsök, zöldségfélék biztosítása a csoportok számára, és a társadalmi munkák, melyek értékét nehéz meghatározni.

Az intézmény bevételei nagymértékben segítik a Pedagógiai Program eredményesebb megvalósítását.

III.1.2. Nevelőmunkánkról

„Az élet által az életre nevelni.”

(Celestin Freinet)

Az 1997/98-as tanévben döntöttünk úgy, hogy a **FREINET pedagógia rendszert** bevezetjük óvodánkban. Kidolgozója: Celestin Freinet (1895-1966) francia pedagógus.

Freinet pedagógiáját azért választottuk, mert az egyik legnyitottabb rendszer. Megadta számunkra azt a lehetőséget, hogy a gyakorlatban már kialakult, jól működő értékeinket megőrizzük és integráljuk a nevelési rendszerünkbe.

E nevelési rendszer **központi tétele**: a gyermek személyisége akkor fejlődik harmonikusan, ha megkapja a lehetőséget az érzelmi, gondolati, élményi kifejezésre.

Freinet rendszere tevékenységközpontú, öröm, siker és gyakorlatorientált szintézis pedagógia, amely mobil, nyitott rendszer, újabb ötleteket, módszereket is befogad, szabad kezét ad a pedagógusoknak programok kidolgozására és technikák bővítésére.

A Freinet pedagógia természet- és élet közeli, a gyermek és az óvodapedagógus egyéniségét tisztelő, kényszer nélkül fejlesztő és szabad önkifejezést biztosító életet körvonalaz.

E pedagógia eredményesen alkalmazható eltérő képességű gyermekek esetében is, ide értve a sajátos nevelési igényű gyermekeket is.

A Freinet alapelveket a technikák alkalmazásán keresztül valósítjuk meg. Ezek az önálló gyermeki ismeretszerzést teszik lehetővé. Előtérbe helyezzük a gyermeki alkotást és a természetes kísérletező tapogatózást. A Freinet technikák egyszerre módszerként és eszközként funkcionálnak nevelésünkben.

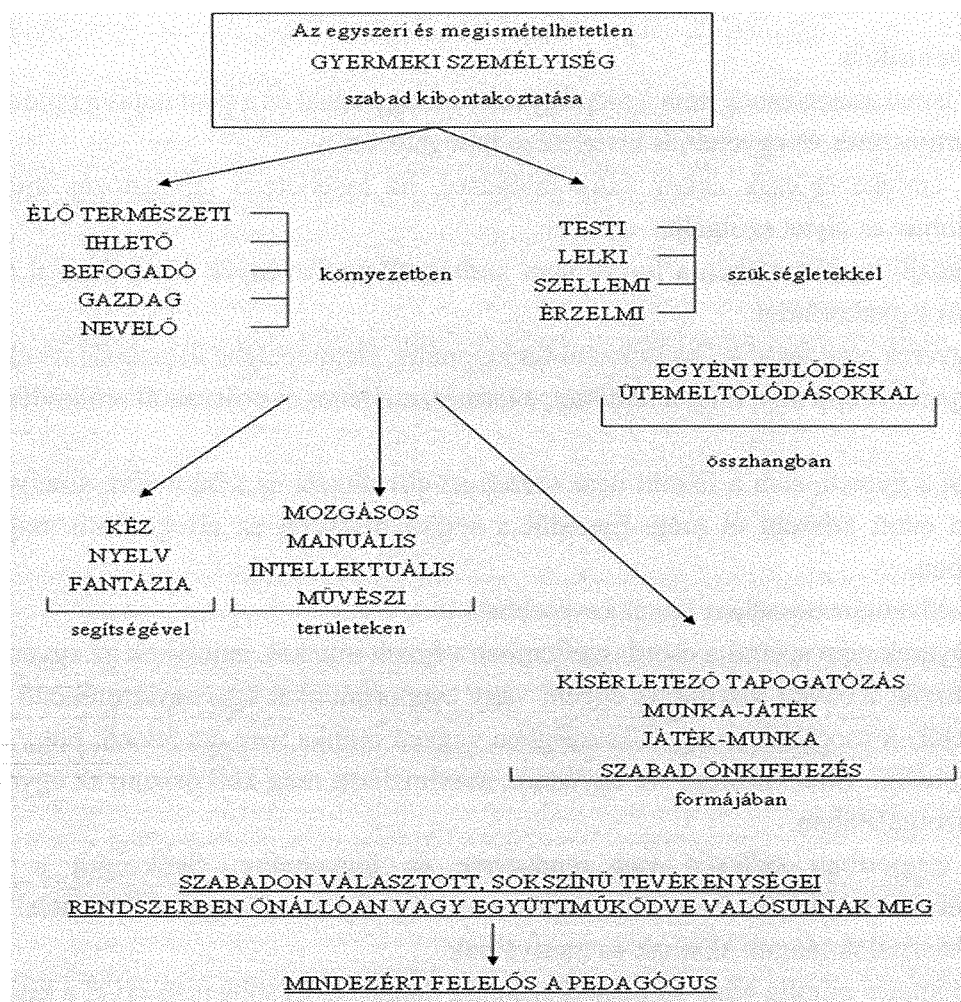
A Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés óvodánkban

Óvodánkban 2006-ban kezdtük el a Kompetenciaalapú óvodai programot bevezetni. Felismertük, hogy a Freinet pedagógiai rendszer alapján végzett nevelőmunka módszertana nagyon közel áll a Kompetenciaalapú óvodai neveléshez.

2008-ban a Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés alapelveit, cél- és feladatrendszerét összedolgoztuk. Freinet szellemiségű éves projektjeinket átdolgoztuk, bővítettük az óvodai programcsomag tevékenységtartalmával. Nagyon nagy értéke a programoknak számunkra, hogy a szakmai párbeszédet megindították a pedagógusok között. Egymást segítve ötleteinket, tapasztalatainkat megbeszélve tökéletesítjük szakmai munkánkat, melynek legnagyobb nyertesei a gyermekek, hisz még több élménnyel, inger gazdag környezetben bontakoztathatjuk ki egyéni képességeiket.

Óvodánkban 2007-től fokozatosan vezettük be a programcsomag gyakorlati megvalósítását és 2009 szeptemberétől már valamennyi csoport beépítette mindennapi nevelőmunkájába. A kezdeti nehézségek után ma már eredményesen alkalmazzuk a nevelési rendszert. Az alkalmazotti közösség magáénak érzi, egyre biztonságosabb a gyakorlati megvalósítása.

A Freinet pedagógiai rendszer és a Búzaszem Óvoda nevelési rendszere

A FREINET pedagógia alapelvei

A gyermek reakciói

- Senki ember fia – a gyerek éppen úgy, mint a felnőtt – nem kedveli, ha tekintéllyel parancsolnak neki. Adjuk meg a választás lehetőségét, és minden rendben fog menni.
- Senki sem szereti alávetni magát, passzívan engedelmeskedni egy külső erőnek. Bizonyos fajta fegyelemre szükség van a megszervezett csoportok együttélése folyamán. A gyerekek megértik, elfogadják, gyakorolják, maguk szervezik, ha szükségesnek tartják. Ezt a fegyelmet kell kialakítani.
- Senki sem szereti, ha bizonyos munkák elvégzésére kényszerítik, még ha az nincs is különösen ellenére. A kényszer maga az, ami bénít.
- Mindenki szereti, ha maga választja meg munkáját. Adják meg azt a lehetőséget a gyerekeknek, hogy maguk választhassák meg a munkájukat, hogy maguk határozzák meg a munka elvégzésének idejét és ritmusát. Minden meg fog változni.
- Senki sem szereti az üresjáratokat, a robotmunkát.

- A munkát motiválnunk kell!
- Minden emberi lénynek szüksége van sikerre. A kudarc kizárja és lerombolja az erőt és a lelkesedést. A gyermeki természetnek a munka, a tevékenykedés felel meg.

Tanítási technikák

- Az ismeretszerzésnek nem a megfigyelés, a magyarázat és a bemutatás a rendes menete, hanem a természetes és egyetemes kísérletező tapogatózás.
- Az emlékezet csak akkor válik értékessé, ha kísérletező tapogatózás kiegészítője, amikor valóban az életet szolgálja.
- A közhittel ellentétben a tudást nem szabályok és törvények vizsgálatával szerezzük meg, hanem a gyakorlattal.
- A gyerek nem fárad ki, ha számára funkcionális, életmenetébe illeszkedő tevékenységet végez. A gyereket épp úgy, mint a felnőttet, a természetellenes és erőszakolt erőlködés fárasztja ki.
- Sem a gyerek, sem a felnőtt nem szereti az ellenőrzést és a büntetést, amelyet mindig méltóságán ejtett sebként él meg. Egyedül a segítő részvétel az elfogadható magatartás a pedagógiában.
- A pedagógus beszéljen minél kevesebbet!
- A gyerek nem szereti a csordaszellemben végzett munkát, amelyben az egyén alávetett szerepet játszik. Kedveli viszont az egyéni vagy csoportmunkát egy együttműködő közösség keretein belül. A csoportban vagy közösségben végzett munka nem azt jelenti, hogy mindenki ugyanazt csinálja. Ellenkezőleg: Az egyénnek maximálisan meg kell őriznie az egyéniségét a közösség szolgálatában.
- A csoportban szükség van rendszerre és fegyelemre. Szükséges a gyerekek viselkedésébe és munkájába beivódott alapos rend, egy olyan valóságos életvezetési technika, amelyet a használók maguk akarnak és motiválnak.
- A büntetés mindig hiba. Mindenki számára megalázó és soha nem éri el a kívánt célt.
- A túl nagy csoportlétszám is pedagógiai hiba. 25 gyermek felül minden csoport névtelen tömeggé válik.
- Végül egy olyan alapelv, amely létjogosulttá teszi minden tapogatózásunkat és érvényesíti a cselekedeteinket: és ez az **életben való optimista hit**.
- (Célestin Freinet: A Freinet-pedagógia alapelvei. Pedagógiai Szemle 1994/95. Részlet Galambos Rita fordítása)

Alkalmazotti kép

- Az óvoda minden dolgozója magatartásával, kommunikációjával nyújtson mintát a gyermekek számára.
- Tisztelje, szeresse a gyermeket, jó partnerként tudjon részt venni a nevelésben.

Pedagóguskép

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus.
- Szakmailag jól képzett, pedagógiából és pszichológiából jól felkészült pedagógus, aki azonosulni tud a FREINET pedagógiával, melyet a gyakorlatban hatékonyan tud megvalósítani.

- Az óvodapedagógus elfogadó, támogató, attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Tiszteli, szereti a gyermeket, jó partnerként tud részt venni nevelésében, feltétlen jelen van a nevelés egész folyamatában.
- Képes jó kapcsolatot kialakítani az óvoda partnereivel.
- Törekszik az óvodai feltételek gazdagítására, az élmény gazdag óvodai légkörre, a gyermeki személyiségének komplex fejlesztésére.
- Aktívan kapcsolódik be a továbbképzésekbe, képezi magát, azon fáradozik, hogy minél több ismeretet szerezzen a FREINET pedagógiáról.
- Megismeri a családok nevelési szokásait és közelítse az óvodai nevelési szokásokhoz.

Szülőkép

- Aki azonosulni tud a FREINET pedagógia szellemiségével, a kötetlen szervezeti keretekkel, a tevékenységi formákkal, aki gyermekközpontú személyiségével segíti a Pedagógiai Program megvalósítását.
- Elvárásainknak megfelelően képes az együttnevelésre, a gyermek személyiségfejlesztésére.
- Segíti a gyermek óvodai beilleszkedését, nevelését, képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében.
- Figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, ehhez minden segítséget megad.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot gyermeke pedagógusával, folyamatos párbeszédre törekedjen.
- Gondoskodik a gyermeke testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Tartsa tiszteletben az óvoda vezetőit, pedagógusait, alkalmazottait, emberi méltóságukat és jogukat.

Nevelési elveink

- Hangsúlyozzuk a gyermekek, szeretetteljes testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását, a családi neveléssel együtt.
- Elvünk a gyermeki szükségletek kielégítése.
- A gyermek személyiségét tisztelet és elfogadás övezzé, minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben.
- A felnőttek minden megnyilvánulása modell értékű legyen a gyermekek számára.
- Játék és mozgástér, a gyermekek természetes megnyilvánulásának biztosítása.
- Mindent a maga környezetében megfigyelni, minden lehetőséget kihasználni a szabadban való tartózkodásra.
- Biztosítani a felfedezés örömét, a kísérletezést, a tapogatózást, a természet adta lehetőségek megismerését. A természetes módszer alapja, hogy a kisgyermek a saját maga szerzi lényeges tapasztalatait, kipróbálja erejét, „megízleli”, kitapintja a távoli világot. Megpróbálja legyőzni az akadályokat, tévedésekkel él együtt és sikerélményekből táplálkozik. Ezen az úton kialakul egy reális kép önmagáról és képességeiről.
- Óvodánk nyitott legyen az érdeklődő és támogató partnerek felé.

- A gyermekek egyéni képességeihez, fejlettségéhez igazodó, fejlesztőképesség kibontakoztató nevelőmunka: hátránycsökkentés, tehetséggondozás.
- Munkánkra jellemző vonások: szeretetre, megértésre és toleranciára épített egyéni bánásmód, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése.
- Minden gyermek érték, a különbözőség elfogadására nevelés fontos nevelési érték.
- Támogatjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs lehetőségeinek, az együttműködés feltételeinek megteremtését a gyógypedagógus szakemberek fejlesztési tervei alapján.

Célok, feladatok

Óvodánkban a Freinet pedagógia jó gyakorlata mellett fokozatosan bevezettük a Kompetenciaalapú óvodai nevelést (2006-2010 között). Pedagógiai Programunk céljai és feladatai ezek egységét tükrözik.

Alapvető céljaink

- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad kibontakoztatása az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- A 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, gazdag, sokrétű játéktevékenységekben, az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Meglévő gyermekismeret birtokában az egyéni adottságokhoz mértén felzárkóztatás, tehetséggondozás, hátrányok csökkentése.
- Alapvető erkölcsi szokások, normák megismertetése, befogadása.
- Célunk, hogy a személyiségfejlesztő képességeket kibontakoztató nevelőmunka által a gyermekek ériék el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés megvalósítása játékban, munkában, a tevékenységekben megvalósuló tanulásban és a program által nyújtott tevékenységi formákban.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és az önmegvalósító képesség kialakítása a program által nyújtott tevékenységi formákban.

Helyi lehetőségeink, adottságaink alapján felvállalt speciális célunk

- A befogadó pedagógiai elvek elfogadásával arra törekszünk, hogy a gyermekek őszintén elfogadják, befogadják, tolerálják a sajátos nevelési igényű társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség váljék természetessé számukra.
- A pedagógusok tekintsék kiemelten fontosnak, hogy az óvodába járó gyerekek mindegyike fejleszthető és megfelelő gondoskodást, szeretetet, biztonságot és differenciált fejlesztést igényelnek.
- A közösen végzett tevékenységek öröme, az együttlét erősíti az erkölcsi tulajdonságokat, mint az udvariasság, a segítőkészség, a figyelmesség, a kitartás, szabálytudat, önzetlenség, igazságosság, együttérzés.

Nevelési feladataink:

- Minden gyermeket el kell juttatni – saját belső erőit aktivizálva és személyiségének teljes körű tiszteletben tartása mellett– képességeinek maximumára.
- Feladatunk a gyermek fejlődés iránti igényét ébren tartani, testi, lelki, szellemi szükségleteit kielégíteni. Elő kell segíteni az önkibontakoztatás folyamatát.
- A gyermek egyéni sajátosságait megismerve, ebből kiindulva kell képességeit fejleszteni, viselkedésének önszabályozását kialakítani, szabadságát megadva erősíteni önbizalmát, csökkenteni esetleges hátrányait.
- Az egészséges életmód, egészséges szemléletmód szokásainak megalapozását, a természet erőinek, a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, táplálkozás, életritmus, környezettudatos magatartás) kell kialakítani.
- Kiemelten hangsúlyos a természeti és társadalmi környezet megismertetése, a szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, az emberi együttélés szokásainak és szabályainak elsajátíttatása. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.
- Az emberi együttélésnek és érintkezésnek megvannak a maga szokásai és hagyományai. Ezek azok a ritmusok, melyek segítik, hogy elkerülhessük azokat a helyzeteket, melyben saját vágyaink érvényesítése közben megbántunk másokat. Szokások alakítása, melyek segítik megelőzni az emberek közötti konfliktusokat.
- A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt **szokásrendszer!** Normarendszer. A gyermeknek meg kell tanulnia alkalmazkodni az óvodai szabályokhoz, feltételekhez, elvárásokhoz és a szerepekhez. Feladatunk a veszélyhelyzetekre való felhívás, a balesetek elkerülése érdekében.
- Biztosítani kell számára az "elvonulás", "félrevonulás" lehetőségét, ahol nyugodt körülmények között feldolgozhatja élményeit és a felé irányuló elvárásokat.
- A helyi lehetőségekre támaszkodva és az életkori sajátosságokhoz igazodva biztosítani kell az értékközvetítés körülményeit.
- Az óvodapedagógus feladata a különböző típusú helyzetteremtés és a fejlesztő környezet biztosítása.
- Életszerű körülmények között, változatos tevékenységeket kell a gyermekek számára biztosítani. Meg kell teremteni a fejlesztő hatású természetes és mesterséges környezetet. Lehetőséget kell adni, hogy megfelelő hely, idő, élmény és eszköz álljon rendelkezésre a szabad játékhoz és a szabad alkotások létrehozásához. A gyermek érdeklődése, tapasztalataira épüljön a tevékenységrendszer.
- A szociális tanulás feltételeit személyes tapasztalatokból kiindulva kell biztosítani. A tevékenységközpontú, sikerorientált, komplex tapasztalat- és ismeretnyújtás, a felfedező ismeretszerzés módszerével kell biztosítani.
- Az óvodai nevelés célját és feladatait csak úgy lehet megvalósítani, ha elfogadjuk és tiszteletben tartjuk, hogy **az óvodáskorú gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, alapvető tevékenysége a játék.**
- A gyermek önként, szabadon, belső késztetésből, kíváncsiságból belefog valamibe: **játszik.** Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut: **tanul.** Tevékenységeinek eredménye lesz: **dolgozik.**

- A tanulás és a munka is, mint tevékenység a játékból indul ki és a játékban fejlődik. Jól szervezzük meg az örömteli játékokat, és óvodáskor végére kialakul a tudatos munkavégzés és a tanulás iránti vágy, a feladat és felelősségvállalás képessége. Ezért az óvodai élet mindennapjait úgy kell megszervezni, hogy a gyerek annak minden percét játékként élhesse meg, hiszen Ő csak játszani akar, szabadon, hosszú időn keresztül és zavartalanul.
- A közösen értelmezett óvoda-iskola átmenettel a **zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése**, mellyel 6-7 éves korra belépnek a **lassú átmenet** azon **állapotába**, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá érnek.

A nevelési tevékenység tervezése

Óvodánkban, a Freinet pedagógiában a látszólagos spontaneitás ellenére tudatos tervezésre, következetes pedagógiai munkára van szükség.

Tervezés tartalmazza azokat a dokumentumokat, amelyek hosszútávon meghatározzák az óvoda stratégiai tervét.

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segítsük, életüket úgy szervezzük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez, a felfedezéshez, az alkotáshoz és tapasztaláshoz.

A tervező munkánk figyelembe veszi az óvadás gyermekek szükségleteit, személyes érdeklődését, támogatja a fejlődését, és egyben segíti a tudatos, fejlesztő munkánkat.

Legfőbb cél, hogy a különböző dokumentumok, tervek, fejlesztési területek harmonikusan kapcsolódjanak össze, tükrözze a célokat, a partereink elvárásait, és a gyermekek vágyait.

A tervezést különböző szinten, egymást kiegészítve és erősítve állítjuk össze.

A tervezés alapja az **Óvodai nevelés országos alapprogramja**, mely az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit határozza meg.

- **Az óvoda Pedagógiai Programja:**

Elkészítésnél figyelembe kell venni az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett; a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit is. A Pedagógiai Program olyan nevelés centrikus óvodamodell, amely jól kidolgozott, célirányosan és hatékonyan működtethető. A nevelésemélet megmutatja, hogy mit kell fejleszteni a nevelési folyamat keretében, milyen módszerekkel és eszközökkel. Koncepciónk célkitűzéseken alapul, az óvodáskorú gyermekek életvezetésének megalapozására és kialakítására irányulnak, alapja a Freinet pedagógiai rendszer.

- **Pedagógiai Munkaterv:**

A tanévre szóló pedagógiai terv, tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, munkaközösségek tervét, gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök jelölésével. Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat is.

- **Éves hálóterv, projekt terv**

Egész évre szóló pedagógiai terv, amely tartalmazza a feldolgozandó témaköröket, élményköröket, a technikák feladatait és tartalmát és projekteket a témakörökhöz.

Lehet a témakörhöz igazított, heti vagy napi tervezés, mindig a csoport összetétele, gyermekek fejlettsége, érdeklődése határozza meg. (Az éves projekt lebontása).

- **Csoportnapló (oviKréta)**

A törvényben meghatározott tartalom, kiegészül a Freinet pedagógia jellemzőivel.

Az óvodapedagógus a csoport naplóban negyedévente tervezze a csoport fejlettségének megfelelő nevelési feladatokat az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, az egészséges életmód alakítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása területeken.

Negyedévente értékelje a megvalósulást, jelölje a következő negyedév feladatait.

A nevelési év végén értékeljen a Freinet technikák tükrében, elemezze tapasztalatait, mindezek figyelembe vételével, ha szükséges módosítsa projektterveit.

Technikák a környezet tanulmányozására

Matematikai és informatikai alkotások

Zenei alkotások

Színpadai kifejezés

Szabad rajz és vizuális alkotások

Mozgásos önkifejezés

- **Fejlettségmérő lapok (oviKréta):**

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és írásban rögzítjük. Az óvodapedagógus egyik alapvető feladata, hogy biztosítsa minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges optimális körülményeket, gazdag tevékenységrendszert. Ezt úgy tudja megvalósítani, ha minden gyermeket és annak környezetét minél teljesebben megismeri, fejlődését nyomon követi, fejlődési ütemét rögzíti. Segítségével kiszűrhetők a részfunkció zavaros gyermekek és a szükséges támogató, hátránycsökkentő nevelés egész korán elkezdhető. A megfigyelési szempontsort folyamatosan alkalmazza, így képet kap a gyermekről. A megfigyelést a mindennapi életben folyamatosan, a gyermek természetes tevékenységei közben végezzük. Évente kétszer, szükség esetén többször a fejlettségmérő lapon rögzítjük.

- **Munkakártyák**

A feladatokat rajzos formában közvetíti a gyermekek felé. Jelöli a folyamatot, az egymásra épülést.

- **Társasjátékok**

A gyermekekkel közösen készített, az élménykörök ismeretanyagának rögzítésére, rendszerezésére, gyakorlására irányulnak.

- **Gyűjtőmunka**

Felkészülés a projekt megvalósítására. A témakörrel kapcsolatos képek, eszközök, gyümölcsfélék, zöldségfélék, gyűjtése a gyermekek és szülők bevonásával.

- **Életkönyvek**

Az egyéni életkönyvek a gyerekek élményeiről készült fényképeket, különféle alkotásaikat, általuk írt meséket, történeteket, recepteket, leveleket tartalmaz.

III.1. 3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja /részprogram/

Tartalma:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői
- Az óvodai nevelés célja
- A gyógypedagógus feladata
- Óvodai csoportunk né pessége
- Felvétel a speciális óvodai csoportba
- Fejlesztendő területek
- A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása
- Tevékenységek fejlesztése a csoportban
- Játékra nevelés
- Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)
- Technikák a környezet tanulmányozására
- Mozgásos önkifejezés
- Zenei alkotások
- Szabad rajz és vizuális alkotások
- Egyéni fejlesztés
- Integrált nevelés inkluzív környezetben
- Szervezeti és időkeretek
- A csoport napirendje
- A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása
- A csoport dokumentumai

Sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői

A sajátos nevelési igényű gyermekek valamiben eltérnek ép társaiktól, ami miatt kiemelt figyelmet igényelnek. Nevelésük-oktatásuk a Szakértői Bizottság véleménye alapján történhet. Gyakran az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, ám bizonyos esetekben más területek sérülésével együtt, az egész személyiséget átható tünetegyüttesben jelenik meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak, fejlődésének, intellektuális képességszavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar miatt kialakult részleges, vagy teljes mértékű elváltozását, a képességek részleges vagy teljes kiesését, eltérő ütemben történő fejlődését.

Az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, más területek sérülésével együtt az egész személyiséget átfogó tünetegyüttesben jelenik meg.

- Bizonyos funkciók nem alakulnak ki vagy rendellenessé válnak.
- Megváltozik a környezethez való viszonya és az arra ráhatása.
- Akadályozottá válik a szocializáció, létrejöhet izoláltság.
- Fejldésmenetük és személyiség szerkezetük eltér a normálistól.
- Személyiségfejlesztésük a normál pedagógiai eszközeivel nem oldhatók meg.

Az óvodai nevelés célja

000291

A sokoldalú, tudatos fejlesztés hatására valamennyi érzékszerv bevonásával tanulják meg a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcső fokát.

A sérülés mértékéhez mérten alakuljon ki, fejlődjön alkalmazkodó, együttműködő készségük, akaraterejük, önállóságuk, érzelmi életük.

Kis lépésekkel sok-sok gyakorlás útján éri el, saját lehetőségeik képest az optimális fejlődést a mozgás a beszéd, a játék, kognitív funkciók, valamint az önkiszolgálás terén.

A gyógypedagógus feladata

Testi, lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztásával, alkalmazásával.

A gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve olyan képességek fejlesztése, mely kellő időt és alkalmat biztosít minimális kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a beszéd indítására, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére. A napirend folyamán csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Felvétel a speciális óvodai csoportba

A gyermekek felvétele Nyíregyháza város és vonzáskörzetéből történik.

Az óvoda speciális csoportjába a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság véleménye alapján kerülhet a gyermek, aki megfelel a következő a követelményeknek:

- Helyzet és helyváltoztató alpmozgásokra képes
- Öltözésnél együttműködő, kanállal képes enni, pohárból képes folyadékot inni.
- Figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele
- Csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszta

Fejlesztendő területek

- Mozgásfejlesztés
- Magatartás és viselkedés korrekció
- Kognitív képességek fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Személyiség fejlesztés

A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása

- **Közösségi szokások**

Minden ember életében vannak szokások, amelyek nagymértékben befolyásolják a személyiség fejlődést. A kialakult szokásnál nincs szüksége a gyermeknek a figyelem koncentrációjára, nincs szükség akarati erőfeszítésre, ez különösen fontos az értelmükben akadályozott gyermekeknél. A szokások kialakításánál a már kialakult szokásokra építünk, ezeket megerősítjük, új szokásokat alakítunk ki úgy, hogy a nem kívánatos szokásokat megpróbáljuk

kioltani. Fontos a szokások kialakításánál, hogy a már kialakult szokásokat mindig azonos módon követeljük meg a gyermekektől.

Mivel a sajátos nevelési igényű gyermek nem látja be helyes vagy helytelen viselkedésének következményét, nagy jelentősége van az utánzásnak, a modellkövetésnek. Ezért rendkívül fontos a mintaadás a felnőttek és a gyermekek részéről, azaz a pozitív példa.

Fontos, hogy olyan szabályokat állítsunk fel, amelyek könnyen érthetők, egyértelműek, egyszerűek a sajátos nevelési igényű kisgyermek számára is.

A szokások kialakításánál nagy segítséget nyújt a jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés.

Ahhoz, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek odafigyeljen a felnőttre, meg kell, hogy bízson benne.

A felnőtt és a gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolat, a szereteten, elfogadáson, bizalmon alapuló nevelés segíti a fejlesztést.

Egészséges életmódra nevelés

• Környezet

Esztétikus, barátságos, szeretetteljes környezetben várjuk gyermekeinket. Igyekszünk elérni, hogy az óvodai közösség természetes közeg legyen számukra, és jól érezzék magukat. A hatékony fejlesztőmunka érdekében intenzíven tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel, mindenkor partnernek tekintjük őket.

• Életritmus, tevékenységrendszer

A helyes életritmus kialakításának elengedhetetlen feltétele a mozgás, a tanulás, pihenés aktív-passzív szakasza. Gazdag változatos tevékenységet nyújtunk számukra, melynél figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szintjüket, életsajátosságukat, élettempójukat, s az otthoni neveltetésből adódó eltéréseket.

• Gondozás

A gondozás szűkebb értelemben a napi gondozási teendők ellátását jelenti, tágabb értelemben pedig az egészséges életmódra nevelést, a mozgásvágy kielégítését, valamint a pszichés és szociális harmónia megteremtését foglalja magába.

Az egészség megőrzése még kiemeltebben jelenik meg az SNI gyermekek esetében, melyhez hozzátartozik az alapvető higiénés szokások, valamint az ehhez tartozó alapvető fogalmak elsajátítása, mint pl.: mosdó, wc, fürdőszoba, kézmosás, fésülködés, stb.

• Testápolás

Célunk a tisztaság igényének felkeltése, a fokozatos önállóság kialakítása. Az egyes feladatokat részfeladatokra lebontva végezzük. Ki kell alakítani gyermekeinkben, hogy igényeljék bizonyos cselekvésekhez kötötten is a tisztálkodást.

• Étkezés

Esztétikus környezetben fokozatosan alakulnak ki az étkezési szokások az etetéstől az önálló kanalizáson át megtanulják a szalvéta használatát, a pohárból való önálló ivást, a rágást. Az étkezésnél fontos a tempó és a helyes mérték megtanulása is, valamint a kulturált étkezési szokások elsajátítása.

000293

- **Öltözés, vetkőzés**

A sajátos nevelési igényű gyermekek többségét öltöztetik, ezért fontos feladat az önállóságra nevelés ezen a téren is. A fokozatosság elvét betartva tanulja meg a gyermek az egyes ruhadarabok levételét és kis segítséggel az öltözködés fázisait. Fontos, hogy saját ruhadarabjaikat, valamint a saját jelüket ismerjék fel.

- **Szobatisztaságra nevelés**

A szobatisztaság egy képesség, amelynek kialakulása normál fejlődési ütemű gyermeknél is egy hosszú folyamat. A sajátos nevelési igényű gyermek esetében ez a képesség később, vagy egyáltalán nem alakul ki.

Amikor a gyermek pelenkája hosszabb ideig száraz marad, érdeklődik a toalett használata iránt, képes egyszerű utasítások megértésére, végrehajtására, akkor rendszeres ültetés mellett segítjük őt a szobatisztaság kialakulásában. A gyakori ültetés mellett célunk, hogy eljusson először az után jelzésig, majd a szükséglet időben történő jelzéséig.

- **Pihenés**

Az egészséges életritmushoz hozzátartozik a pihenés, alvás is. Gyermekeink nyugodt környezetben, kényelmesen pihenhetnek az erre a célra külön kialakított helyiségben. A pihenéshez is megfelelő higiénés szokásokat alakítunk ki – ágyhuzattal ellátott ágyneműben és pizsamában alszanak gyermekeink.

- **A környezet rendjének megőrzése, önálló munkafeladatok**

A sajátos nevelési igényű gyermek is szívesen tevékenykedik, segít, dolgozik. A túlféltő környezet azonban gyakran gátolja, megakadályozza próbálkozásait.

Ha a gyermek érzi munkája fontosságát, szívesen hajt végre feladatokat:

- Saját hely felismerése
- Székek helyrerakása
- Játékok elrakása
- Szőnyeg fel-, letekerése
- Közös rendteremtés
- Egyszerű tárgyak kiosztása
- Asztal letörlése
- Szemét összeszedése
- Saját ruhadarabok elrakása
- Ágyazás

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Önállóan használják a mosdót
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszták és jelzik szükségletüket
- Önállóan kanállal esznek, pohárból isznak
- Önállóan vetkőznek, kis segítséggel öltöznek, ruhájukat a megfelelő helyen rendben hagyják
- Tudják az elemi illemszabályokat (köszönés, kopogás, lábtörlés, stb.)
- Ismerik a napirend változásait
- Egyszerű feladatokat „munkatevékenységeket” elvégeznek

000294

Tevékenységek, fejlesztések a csoportban

Tevékenységek, fejlesztések a heti rendje:

Típusa	Száma	Foglalkoztatási formák
Játékra nevelés	5	Csoportos + mikrocsoportos + egyéni
Színpad ki-fejezés / beszéd-fejlesztés	5	Egyéni + csoportos
Technikák a környezet tanulmányozására	2	Mikrocsoportos
Mozgásos önki-fejezés	4	Csoportos
Zenei alkotások (játékra nevelés)	5	Csoportos + mikrocsoportos + egyéni
Szabad rajz és vizuális alkotások	3	Mikrocsoportos + egyéni
Egyéni fejlesztés	5	Egyéni
Integrált nevelés	Kötetlen	Mikrocsoportos + csoportos

Kiegészítő terápiák: gyógytorna
logopédia

Játékra nevelés

A sajátos nevelési igényű óvodás korú gyermekek napi tevékenységének legfontosabb része a játék. Szervesen kapcsolódik az óvodai tevékenységekhez, amikor a tanult játékos tevékenységek segítik a különböző foglalkozások eredményességét. Játék közben megismerik a környező világot, a természeti és társadalmi környezetet. A bizonyos területen sérült gyermek játéka is az óvodás évek alatt fejlődésen megy át, viszont ez egy lassúbb, alacsonyabb szintű változás, folyamat.

Kezdetben a mozgásos játékok dominálnak. Mozdás sorozatokat próbálgatnak, amely segíti a gyermeket saját teste és a téri viszonyok megismerésében, az alapmozdások összerendezésében.

A tárgyakkal való manipuláció során a játékokat igyekeznek egymással kapcsolatba hozni (ki-, illetve bepakolással, egymásba rakással, építéssel, stb). Eleinte cél nélkül csak a játék öröméért tevékenykednek, később megjelenik az alkotás öröme, mint motiváló erő. A siker újabb próbálkozásra ösztönzi őket, megjelenik a szándékosság, pl.: házat, kerítést építenek. Lassabban, de megjelenik az elemi szerepjáték, ahol a látott, hallott dolgokat próbálják megismételni. Tevékenységét hangadással, később - a sérülés mértékétől függően - akár beszéddel is kísérik. Lassan játékaikban a különböző tárgyak alkalmanként más-más szerepet töltenek be.

000295

A körjátékok, a népi játékok a beszédfejlesztésen és a ritmusérzék fejlesztésén túl segítik az elemi szabályok, kooperatív képességek és a szociális képességek elsajátítását, fejlesztését

A játékra nevelés célja:

- a játékkedv felkeltése
- az együttjátszás örömeinek felfedeztetése
- elemi szabályok megtanítása
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása
- az önálló játék segítése
- a finommotorika fejlesztése
- elemi szituatív szerepjátékok, a konstruálás megtanítása
- egymás játéktevékenységének elfogadtatása
-

A játékra nevelés feladatai:

- nevelői irányítással bevezetni a gyermeket a játéktevékenység különböző formáiba (gyakorló, konstruáló, alkotó, szabály és szerepjáték)
- önálló játékra nevelés
- kapcsolatalakítás társakkal, felnőttekkel
- beszédfejlesztés, személyiségfejlesztés
- játéktevékenységen keresztül megismertetni környezetüket

A játékra nevelés ideje: 10-15 perc

Szabad játék ideje: folyamatosan egész nap

A játékra nevelés formája: mikrocsoportos, csoportos, egyéni

A játékra nevelés tartalma:

- **Finommotorikát fejlesztő játékok:** fűzés, illesztés formatáblába, ujjak ügyesítése, fogás-elengedés tanítása, ki- bepakolás, építés vízszintesen, függőlegesen, játékok egymásba illesztése, válogatás, csoportosítás, csipeszelés
- **A megismertető tevékenységet fejlesztő játékok:** Képes lottó, szétvágott képek összeillesztése, hasonlóság, különbség észrevételét segítő játék, sorozatok, csoportosítás, hallási differenciát fejlesztő játékok, tájékozódás hangok alapján, képtörténet kirakása, matató doboz/üveg
- **A szerepjáték elemei:** Autótologatás, szállítás, garázsépítés, babaringatás, etetés, altatás, sétáltatás, öltöztetés, utazás, orvosos játék, fodrász játék, főzőcske, takarítás, boltos játék, népi körjátékok eszközökkel
- **Barkácsolás:** Egyszerű tárgyak készítése felnőttel
- **Játék a szabadban**

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- tudnak egymás mellett, illetve együtt játszani
- elemi szerepjátékot eljátszanak
- biztonsággal használják az udvari játékokat

000296

Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)

A sajátos nevelési igényű gyermekek beszédfejlődési sajátosságai:

Az intellektuális képességzavar egyik fő társuló tünete a különböző mértékű beszédfejlődésbeni elmaradás. Az autista, valamint az értelmi fejlődésükben különböző mértékben sérült gyermekek beszéde minőségileg és mennyiségileg egyaránt eltér az ép társaikétól. Jellemzően később indul be, lassabb ütemben fejlődik beszédük, szókincsük, neheztett a beszédmegértésük, és a kifejező beszédük. Gyakran vannak artikulációs nehézségeik, beszédük olykor diszharmonikus. Sok esetben a beszéd felfogásához és létrehozásához szükséges érzékszervi apparátus működik, külső ingereket érzékelnek ugyan, de gondolkodási képességük (fogalomalkotás, elvonatkoztatás, absztrakció, stb.) sérülése olyan nagyfokú lehet, hogy szavaik, megnyilvánulásaik nélkülözik az általánosított jelentéstartalmat. A sérülés mértékétől függően ugyan, de motiválhatóak, a kommunikációs igény megjelenik náluk (testbeszéd, gesztus, mimika, stb).

Az óvodába kerülő fogyatékos gyermekek beszédének sajátosságai:

Az óvodába kerülő gyermekek beszédfejléttsége igen eltérő. Beszédállapotuk összefügg a sérülés súlyosságával.

Óvodába kerüléskor jellemző:

- A beszédmegértés alacsony szintje
- Indítékszegénység, akadályozott a beszédre való odafigyelés képessége
- A figyelem és koncentráció zavara
- Többnyire szótöredéket, egy-egy szót használnak
- Sérült a beszélőszervek finommozgása
- Érdeklődésük korlátozott, a sérülés mértékétől függően hiányozhat belőlük a közlési vágy
- Beszédfejlődésükre jellemző a belső tartalom kifejezésének zavara
- Sérült a nyelv jelrendszere

A beszédfejlesztés célja:

- A gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése, kommunikációs igény felébresztése
- A beszédszervek ügyesítése
- A beszéd indítása, a passzív, ill. aktív szókincs bővítése
- Hallási figyelem fejlesztése
- A közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről tapasztalatszerzés
- A kognitív funkciók, a figyelem, emlékezet fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek **speciális beszédfejlesztését** az teszi szükségessé, hogy beszédük, beszédértésük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaikétól. Később indul és lassúbb ütemben fejlődik. Beszédfejlesztésükhöz olyan módszer szükséges, amely számol azzal, hogy az egyes funkciók terén sajátos elmaradások vannak.

000297

A beszédfejlesztés feladatai:

A beszédfejlesztés jelen van a gyermek egésznapos tevékenységében, ezért nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A beszédfejlesztés szorosan kapcsolódik más fejlesztendő területekhez, mint a mentális képességek, szocializáció, mozgás, játék fejlesztéséhez.

A pozitív példa nagymértékben elősegíti a gyermekek fejlődését, ezért a környezetükben lévők legyenek modellértékűek.

Fontos a pedagógus és a gyermekkel foglalkozók empátiás készsége, a pedagógus színes egyénisége, amely a jó érzelmi kapcsolatot biztosítja. Fontos a gyermeket körülvevő társak pozitív példája, ezért törekszünk arra, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink normál közösségben, de mindig kiemelve a **speciális megsegítés fontosságát**.

Speciális feladatok:

- Az érdeklődés felkeltése
- A beszédmegértés fejlesztése
- Az otthonról hozott közlési normákra való támaszkodás
- Az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- Nonverbális elemek alkalmazása
- Hallási figyelem fejlesztése
- A figyelem tartósságának, terjedelmének, akaratlagosságának növelése
- A gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összekapcsolása

A beszédfejlesztés ideje: 5-30perc

A beszédfejlesztés formája: csoportos, egyéni

A beszédfejlesztés tartalma:

- A beszédszervek ügyesítése
- A beszédkedv felkeltése, hallási figyelemfejlesztés, hallási figyelem felkeltése (zajkeltés)
- A beszéd beindítása, a passzív szókincs bővítése, aktív szókincs bővítése
- Beszédmegértés fejlesztése

Színpadon kifejezések célja

- A beszédkedv felkeltése, fokozása
- A bábjáték lehetőségének biztosítása

Színpadon kifejezés feladata

- A gyermek értelmi fejlődésének elősegítése
- A beszéd, zene és mozgás alkalmazásának elősegítése

A színpadon kifejezés tartalma

- egyszerű cselekményű állatmesék
- népi mondókák

000298

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Egyszerű szavakban illetve mondatokban beszélnek
- Szituációkhoz kötötten jól értik a közléseket
- Egyszerű rövid verset, mondókát megtanulnak
- Egy részük csak a beszédmegértés szintjére jut el – szavakat nem mond, csak hangokat hangoztat

Technikák a környezet tanulmányozására: A sajátos nevelési igényű kisgyermek ismeretei óvodába kerüléskor jóval elmaradnak ép társaiktól, mivel megismerési folyamataik lassabbak, sérültet a kognitív képességeik. Csak a konkrét cselekvésbe ágyazott gondolkodásig jutnak el.

A környezetismeret-foglalkozás feladata, hogy a gyermeket megismertesse a közvetlen környezetük tárgyával, élőlényeivel, az őket körülvevő emberekkel és önmagukkal, azaz saját testükkel.

Célja

- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése
- a kognitív funkciók a figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése

Feladatai

- az érdeklődés felkeltése
- az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- az észlelés (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) fejlesztése
- a közvetlen környezetük tárgyainak, élőlényeinek tapasztalati úton való megismertetése
- a természet szépségeinek megismertetése séták, kirándulások alkalmával

A foglalkoztatás ideje: 10-20 perc

A foglalkoztatás formája: csoportos, mikrocsoportos

Témakörök a környezet megismerésére:

- saját név, jel, felnőttek neve
- tájékozódás az óvoda helyiségeiben
- testünk: saját testrészeink, mások testrészei
- az óvoda: csoportszoba, öltöző, konyha, udvar
- a család: családtagok megnevezése, szülők munkája, a család otthoni tevékenysége
- az őszi: őszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kíséreltet)

őszi időjárás, gyümölcsök, zöldségek

őszi öltözködés, testséma fejlesztés

- a téli: a téli természet megfigyelése, téli sportok, téli örömei
- téli időjárás, téli öltözködés, téli ünnepek

- a tavasz: a tavaszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérelt)
- tavaszi időjárás
- tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek
- tavaszi öltözködés
- a tavasz ünnepei
- otthoni tevékenységek (munka): takarítás, terítés, ágyazás, mosogatás
- közlekedés: járművek felismerése
- közlekedés az utcán
- közlekedés járműveken
- az állatok: a ház körül élő állatok
- állatkertben élő állatok
- játékok: csoportszobai játékok
- udvari játékok

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- ismerik nevüket, jelüket, egymás nevét és a csoportban dolgozó felnőttek nevét
- megmutatják saját testrészeiket
- biztonságosan mozognak szűkebb környezetükben
- egy-két gyermek tudja szülei nevét, munkahelyét
- egy-két gyermek különbséget felismer a tél és a tavasz között
- 3,4 járművet megkülönböztetnek
- a házi állatokat felismerik jellemző jegyeik alapján
- ismerik és használják a játékokat

Mozgásos önkifejezés

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásának jellemzői: A sajátos nevelési igényű gyermekeket jellemez egy sajátos mozgáskép mivel a mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek. Ez az eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék zavarában, a mozgás folyamatainak, kivitelezésének (pontosságában) pontatlanságában, a testséma, a téorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban vagy hipermobilitásban.

Az óvodába kerülő sajátos nevelési igényű kisgyermek mozgása bizonytalan, ügyetlen. Járása széles alapú. Jellemző a nagymozgások és a finommotorika koordinátlansága.

Nem ismeri fel a tárgyak, személyek önmagához, illetve egymáshoz való viszonyát. Gyakran megfigyelhetők mozgásos sztereotípiák.

A mozgásos önkifejezés célja:

- a motoros tanulás elősegítése
- a teljesítőképesség növelése
- mozgásos gátlás oldása
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése

A mozgásos önkifejezés feladatai:

- légzéstechnika javítása
- ritmusérzék fejlesztés
- egyensúlyérzék fejlesztése
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése
- utánzókézség fejlesztése
- testséma fejlesztése
- téri tájékozódás fejlesztése
- mozgáskoordináció fejlesztése
- a biztos egyensúly kialakítása
- alapmozgások kialakítása, korrigálása
- légzéstechnika javítása

A mozgásos önkifejezés ideje: 10-30 perc

A mozgásos önkifejezés formája: csoportos, egyéni

A mozgásos önkifejezés gyakorlatai: „Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális mozgásfejlesztése” című alternatív programunkban.

Várható eredmény óvodáskor végére

- kialakul a természetes mozgásigény
- örömmel szívesen mozognak
- tudnak mozgást utánozni
- alkalmazkodnak a foglalkozások rendjéhez
- értik az egyszerű verbális utasítást
- alapmozgásuk jártasság szinten van
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekednek
- biztosan mozognak udvari játékokon, tornaszereken
- elemi szabályokat ismerik, betartják

Zenei alkotások**A zenei alkotások helye a gyógypedagógiai óvodában:**

Az éneklés a felnőtt és gyermek közötti közös öröm forrása lehet, elmélyíti a személyes kapcsolatot. Az sajátos nevelési igényű óvodások esetében a lovagoltató, höcögtető mondókák, dalocskák jelennek meg először, mivel ezeket mozgás kíséri, s így érezhetik a dalok ritmusát, tempóját. A testi kapcsolat, pedig érzelmi összetartozást eredményezhet.

A mondókák, egyszerű dalok, dalos játékok éneklése, játszása mellett mód nyílik hangszerek megszólaltatására is.

Az éneklés, a zene nyugtatóan hat a sajátos nevelési igényű gyermekekre is, ezentúl azonban fontos szerepe van a mozgásfejlesztésben, finommotoros fejlesztésben, beszédfejlesztésben.

A zenei nevelés célja:

000301

- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása
- a gyermekek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása
- zenei hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztés

A zenei nevelés feladatai:

- környezet zörejeinek felismertetése
- egyszerű mondókák, énekek, dalos játékok megtanulása
- a mozgás és zene összekapcsolása
- a zene és beszéd kapcsolata (tempó, ritmus, hanglejtés, hangmagasság érzékeltetése)
- egyszerű hangszerek hangjának megismertetése (dob, csörgő, cintányér, csörgődob)
- zenei élmény nyújtás zenehallgatással

A zenei nevelés időtartama: 10-20 perc

A zenei nevelés formája: csoportos, mikrocsoportos, egyéni

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- 4, 5 mondókát, egyszerű dalt tudnak
- 4,5 dalos játékot eljátszanak
- ismerik a dobot, cintányért, csörgőt, csörgődobot
- megkülönböztetik a magas és mély hangokat

Szabad rajz és vizuális alkotások

Az értelmileg sérült sajátos nevelési igényű gyermekek vizuomotoros készségének jellemzői: Az értelmi fogyatékos gyermek, mozgásos ügyetlensége a manualitásban is megjelenik. Mozdalmas tanulás közben vizuális, akusztikus, kinezetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a megismerő funkciókra, a beszédre és segítik a manipulációt. Az ujjak és a kéz ügyesedésével, kialakul a szem-kéz koordináció. Az értelmi fogyatékos gyermek kéz fejlődési üteme lassabb. A két kéz együttes mozgása, a test középvonalának átlépése nehézséget jelent. A finommozgást igénylő feladatokat erőtlen, pontatlan mozgáskoordinációval oldják meg.

A vizuális alkotások fejlesztésének célja:

- testséma fejlesztés
- az ábrázolókedv felkeltése, ábrázoló képesség fejlesztése
- a kéz izomerejének szabályozása
- célirányos kézmozgások kialakítása
- a különböző technikák megismertetése
- a téri tájékozódás fejlesztése

A vizuális alkotások fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés, tapintás fejlesztése az ujjak ügyesítésével

000302

- az ábrázolókedv felkeltése, a gyermek önkifejezésének támogatása
- pontos megfigyelésre való törekvés
- a tárgyak fixálásának megtanítása
- színek, formák, nagyság, súly osztályozása
- tárgyak tapintás útján való megkülönböztetése
- az ujjak és a kéz ügyesítése
- különböző anyagok, technikák megismertetésével, élményeik rajzzal, festéssel, mintázással való kifejezése

A vizuális alkotások fejlesztésének ideje: 20-30 perc

A vizuális alkotások fejlesztésének formája: mikrocsoportos, egyéni

A vizuális alkotások fejlesztésének tartalma:

- kézügyességet fejlesztő játékok
- fixáló gyakorlatok
- szem-kéz koordinációt fejlesztő játékok
- mintázás: homokozás, vízzel játszás, pancsolás, gyurmázás, agyagozás
- festés: kézzel, tenyérrel, ujjal, eszközökkel-dugóval, ecsettel, szivaccsal
- nyomdázás: játéknymoddával, dugóval, szivaccsal, terményekkel
- rajzolás: színes ceruzával, zsírkrétával
- papírmunkák: tépés, gyűrítés, hajtogatás

A fejlesztés várható eredménye:

- tudnak rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- kialakul háromujjas fogásuk
- szívesen ábrázolnak
- rajzukban kialakul a helyes nyomaték
- használják az ábrázolás foglalkozáson megismert eszközöket
- tudnak ritmikus sort 2 elemből kirakni
- munkájukban balról-jobbra haladnak

Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés a gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés.

Gyakorisága: naponta

Időtartama: 5-15 perc a gyermek állapotától és az adott tevékenységtől függően

Célja: hatásfokozó, erősítő, támogató, esetleg tehetséggondozó tevékenység, munkatevékenység illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése. Társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése

Feladata:

000303

- a figyelem az emlékezet fejlesztése, a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása
- formaészlelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási-hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség fejlesztése
- a megfigyelőképesség fokozása
- analizáló, szintetizáló készség valamint a szerialitás fejlesztése
- válogatás, csoportosítása, rendezés (nagyság, szín, forma szerint) analógiás sorok kirakása, rész-egész viszony észrevétele
- az együttműködő készség, kitartás, feladattartás fejlesztése
- a modális, szeriális észlelés fejlesztése

A fejlesztés tartalma:

Mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok

- testkép, testfogalom, testséma fejlesztése
- vestibuláris rendszer fejlesztése
- egyensúlyfejlesztő gyakorlatok
- téri tájékozódás fejlesztése
- a mozgás és a beszéd összekapcsolása

Beszédfejlesztő gyakorlatok

- a beszédre való figyelés fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése
- passzív és aktív szókincs bővítése
- verbális és nonverbális jelzések megtanítása
- a beszédmegértés segítése

A megismerő-tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- azonosság-különbség felismerése, összehasonlítás
- a rész-egész viszonya, érzékeltetése
- hiány felismerése, változás észrevétele
- analizáló, szintetizáló készség fejlesztése
- fő fogalom alá rendelés
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozása, válogatása
- ritmikus sorok kialakítása
- analógiás gondolkodás fejlesztése

Vizumotoros koordinációt fejlesztő gyakorlatok

- ujjak ügyesítése
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok
- fixációs gyakorlatok
- a szem-kéz koordináció fejlesztése
- az ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafofogás, kellő nyomaték kialakítása

000304

- téri orientáció, alak- háttér differenciáló készség fejlesztése

A fejlődés várható eredménye

- kialakul a megközelítőleg helyes ceruzafogásuk
- szívesen ábrázolnak
- ritmikus sort 2, 3 elemből kiraknak
- munkájukban balról-jobbra haladnak
- kialakul testsémájuk
- fejlettségi szinttől függően szavakban, egyszerű mondatokban beszélnek
- eljutnak a beszédmegértés bizonyos szintjére (szituációhoz kötötten értik a közléseket, kéréseket, utasításokat)
- tudnak rövid ideig a felnőttre figyelni

Integrált nevelés inkluzív környezetben

A sajátos nevelési igényű gyermekek csoportja a normál 8 csoportos óvoda épülete melletti külön épületben helyezkedik el. A normál csoportok szemlélete a befogadáson alapszik, ezért az eltérés nem akadály a együttnevelésnek. A gyermekek fejlettségétől függően a részleges integráció gyakorlata valósul meg.

Integrált nevelésünk alapelvei:

- a különbözőség elfogadására nevelés
- sajátos nevelési igényű gyermekekben rejlő értékek felismerése, fejlesztése
- sajátos nevelési igényű gyermekek sikerélményhez juttatása integrált neveléssel

Integrált nevelésünk célja:

- sajátos nevelési igényű gyermekeink ép társaikkal való együttnevelése
- a szociális és viselkedési normák kialakítása
- az ép gyermekek pozitív példája fejlesztően hasson a sérült gyermekek magatartására, viselkedésére, mozgására, kognitív képességeire
- ép gyermekek érzékenyítése, másság elfogadtatása

Integrált nevelés feladata:

- magasabb szintű játéktevékenység (elemi szerepjáték, elemi szabályok) megtanulása
- mintakövetés, modellkövetés a különböző tevékenységekben
- együttjátás, együtt cselekvés a normál csoportos gyermekekkel

A fejlődés várható eredménye:

- az ép értelmű gyermekek megtanulják sérült társaikat elfogadni, segíteni, szeretni
- az együttnevelés fejlesztően hat a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgására, kognitív képességeire, viselkedéseire, beszédére, érzelmi életére
- a sajátos nevelési igényű gyermekek biztosabban mozognak az ép társaik között, alkalmazkodóbbak, együttműködőbbek lesznek.

000305

Szervezeti és időkeretek

Speciális csoportunkba a gyermekek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján kerülnek. Csoportunk vegyes, ahol a gyermekek korcsoportba sorolását nem az életkor, hanem a fejlettségi szint határozza meg, mely az év eleji megfigyelésen és szintfelmérésen alapul.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésére jellemző az egyenetlen fejlődés. Önmagukhoz képest fejlődésük lehet lassúbb vagy gyorsabb ütemű, ez a fejlesztőprogram aránybeli eltolódását is szükségessé teheti.

Gyermekeink spontán tanulása is sérült, ezért a fejlesztő programok nagy részét kötött formában szervezzük.

Fejlesztő munkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra nevelésnek, ezért ez a terület fejlesztése óvodába kerüléskor nagyobb időkeretet kap, mint az értelmi nevelés, de az arány a későbbiekben változik.

Nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás-fejlesztésre, amely nemcsak a fejlesztő foglalkozást, hanem az udvari játékokat, sétákat, kirándulást is magába foglalja.

Tág időkeretet biztosítunk a gyermek alapvető tevékenységére a szabad játékra is.

Mivel a sérült gyermekek életében nagy jelentősége van a napi ritmusnak, ezért fontos a napirend.

A csoport napirendje:

06	.3	0 – 8.00	Gyülekezés – szabad játék
08.00 – 8.30			Beszélgetés, reggeli torna, mosakodás
08.30 – 9.00			Tízórai
09.00 – 10.30			Irányított egyéni és kötelező foglalkozás
10.30 – 11.30			Séta, levegőzés, játék, mozgás a szabadban
11.30 – 12.00			Öltözködés, mosakodás, készülődés az ebédhez
12.00 – 13.00			Ebéd, készülődés a lefekvéshez
13.00 – 15.00			Délutáni pihenés
15.00 – 17.	30		Készülődés uzsonnához, uzsonna, játék, hazabocsátás

A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása

Csoportunkban a gyermek fejlődési szintjének megállapítása 4 hetes megfigyelés után történik.

A fejlettségi szint megállapításához autista gyermekeknél Kathleen Ann Quill: Tedd-Nézd-Hallgasd-Mondd! Című könyvében szereplő felmérőlapokat használjuk, valamint az egyéb intellektuális képességzavarral rendelkező gyermekek számára a B. J. Mix – W. Sailor által kidolgozott TARC kérdőívet alkalmazzuk. Mindkét módszer segít felmérni a gyermekek:

- önellátását, szociális készség szintjét
- a finommotoros készség szintjét
- a nagymozgás készség szintjét
- a nyelv és beszéd készség szintjét
- a gondolkodás, érzékelés, észlelés készség szintjét

000306

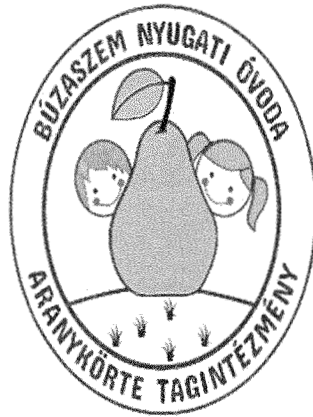
A mérést évente három alkalommal végezzük el és a tanév végén értékeljük.

Az összesítő pontos képet ad arról, hogy a gyermek a mérési időközök alatt mennyit fejlődött az egyes területeken a tanév során.

A csoport dokumentumai:

- Éves ütemterv
- Egyéni fejlesztési terv
- Csoportnapló

000307

III.2. ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, KÖRNYEZTI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELMI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Boldog Óvoda

000308

**Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY**

**Címe: 4400 Nyíregyháza
Körte utca 39.**

Tel./fax : 42/512-929

E-mail: aranykorteovoda@gmail.com

000309

III.2.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Nyíregyházán, a Körte utca 39. szám alatt helyezkedik el, a városunk központjában. Önálló működése 1980-ban kezdődött, majd a városi óvodák integrációját követően, a 2011/2012-es nevelési évtől már a Búzaszem Nyugati Óvoda tagintézményeként funkcionál.

A szomszédságunkban található Bem József Általános Iskolával és annak tagintézményeivel szorosabb, rendszeresebb, kölcsönös támogatásra épülő kapcsolatot ápolunk és a közelünkben lévő Nefelejcs Bölcsődével is partneri együttműködést alakítottunk ki.

Pedagógiai munkánkban építünk a közművelődési intézmények közelségére - Művelődési ház, Színház, Könyvtár, Múzeum -, a városunk nyújtotta nevezetességekre - Állatpark, Sóstói Múzeumfalu, Tuzson János Botanikus kert, Nyírerdő, Erdei Tornapálya, Bujtosi tó - és bekapcsolódunk a fenntartó által szervezett rendezvényekbe, programokba, pl.: „Autómentesnap”, Tirpák fesztivál, „Helló Nyíregyháza”.

Ebben a sokoldalú, ingergazdag természeti és társadalmi környezetben, olyan élményekkel, tapasztalatokkal, ismeretekkel gazdagodnak óvodásaink, amelyek kedvezően hozzájárulnak a Pedagógiai programunk, **„Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem”** sajátosságainak megvalósításához.

Óvodánk befogadó, elfogadó, gyermekközpontú, ahol szeretetteljes gondoskodás és színvonalas pedagógiai munka által érvényesülnek a gyermekek jogai. Óvodásaink nevelése hat csoportban: Méhecske, Süni, Mókus, Delfin, Cica, Pandamaci és heterogén (vegyes életkor szerinti) szervezési formában történik.

A tagintézményünk elhelyezkedését, adottságait figyelembe véve a nevelési, tanulási környezet igazodik a kiemelt céljaink megvalósításához, az értékek közvetítéséhez. Az épület előkertje és udvara parkosított zöldfelülettel, árnyékot adó fákkal, változatos növényvilággal rendelkezik és minden csoportnak kialakított játszóhelye van. A mozgásos tevékenységeket a szabadlevegőn, az udvaron található műfüves pályán, vagy a gumitéglával borított területen szervezzük. A tágas csoportszobáink hangulata, berendezése, eszközkészlete biztosítja a gyermekek egészség- és környezettudatos magatartásának megalapozását.

Nevelőtestületünk tagjai folyamatos önképzéssel, továbbképzéssel fejlesztik szakmai tudásukat, nyitottak a gyermekek fejlődését támogató, innovatív módszerek, eljárások megismerésére, elsajátítására, a minőségi pedagógiai munka megőrzésére, a „jó gyakorlatok” alkalmazására, bővítésére.

Nevelőmunkánk eredményességéhez hozzájárulnak a közvetlen és közvetett partnereinkkel kialakított jó kapcsolatok. Kiemelten kezeljük a szülőkkel való eredményes, kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködést, igényeik, elégedettségük, innovatív ötleteik megismerését.

Tagintézményünkre jellemző sajátosságok

Pedagógiai programunk sajátossága **az egészséges életmódra, a környezeti nevelésre, a környezetvédelemre** épül. Ez alapján kiemelt figyelmet fordítunk óvodásaink egészséges életvitel iránti igényének megalapozására, a környezettudatos gondolkodás, környezetbarát magatartás kialakítására. Nevelési-tanulási feladatainkban nagy hangsúlyt fektetünk az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumrendszerének működtetésére, a „Madárbarát Óvoda”, a „Boldog Óvoda” cím elvárásainak biztosítására, a környezetvédelem jeles napjainak megtartására és a fenntartható fejlődés pedagógiájának megvalósítására.

Óvodánk mottója: **„Add a kezed és megmutatom a világot!”**, amely azt közvetíti, hogy a témaheteink alapján, játékokba, játékos tevékenységekbe ágyazva, természetes környezetben szervezett megfigyelésekkel, sétákkal, kirándulásokkal, élményközpontú, érzékszervekre ható

000310

tapasztalat- és ismeretszerzéséssel biztosítjuk óvodásainknak, a természeti és társadalmi környezet megismerését, szépségének meglátását, megőrzését.

Nevelőmunkánkban előtérbe kerülnek nemzeti értékeink, ünnepeink és népi kultúránk, hagyományőrző népszokásaink megtartása, amelyek hozzájárulnak óvodásaink hazaszeretetének, szülőföldhöz való kötődésének kialakításához.

Nevelőtestületünk 12 fő, szakmailag jól felkészült, nagyfokú hivatástudattal rendelkező óvodapedagógusból áll, akiket a gyermekek szeretete, a minőségi munkavégzés és a jó gyakorlatok iránti elkötelezettség jellemez. A pedagógiai munkát és a gondozási feladatokat 6 fő szakképzett dajka segíti, akik szerető gondoskodással, kommunikációval vesznek részt a gyermekek ellátásában. Nevelési feladatainkban 2 fő pedagógiai asszisztens munkájára is számíthatunk, akik közül 1 fő, az adminisztrációs feladatokat is végzi. Óvodánk külső környezetének rendben tartását 1 fő karbantartó látja el.

Óvodánk épülete és udvara egészséges, biztonságos környezetet nyújt a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez. A csoportszobák nagysága, berendezése, az állandó játszóhelyek kialakítása, a játékidényüknek megfelelő feltételek biztosítása, hozzájárulnak a gyermekek elmélyült, örömteli játéktevékenységéhez. A nevelési, tanulási folyamatok szinterei az óvodáskorosztályhoz igazodnak, felkeltik és fenntartják érdeklődésüket, az adott tevékenység szerint átalakíthatók, amelyben a gyermekek is részt vesznek. A két csoportszobához egy öltöző és egy mosdóhelyiség tartozik, az öltözőszekrények korszerűek, esztétikusak, a gyermekek ruházata elkülönítve tárolható. Tágas aulánk helyet biztosít a különböző óvodai rendezvények lebonyolításához és a szervezett egészségfejlesztő, mozgásos tevékenységek megtartásához. Az óvoda egyéb helyiségei - fejlesztő szobák, nevelőszoba, irodák, szertárak - megfelelnek a munkatársak elvárásainak és teret adnak a nyugodt munkavégzéshez.

Az óvodánkba érkező gyermekek szociokulturális háttere különböző. A szülők iskolai végzettsége, jövedelme, életmódja, lakáskörülménye nagy eltéréseket mutat. Minden csoportban jelen vannak a nehezebb körülmények között és a kiemelkedően jómódban élő családok gyermekei. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat.

Óvodánkban fogadjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is és lehetőséget nyújtunk számukra, hogy megismerjék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A családokkal tiszteletre, együttműködésre, bizalomra épülő jó kapcsolat kialakítására, fenntartására törekszünk. Megismerjük a szülők igényét, elégedettségét, figyelembe vesszük javaslataikat, amelyeket a Pedagógiai programunk alapelveivel, céljaival, feladataival összehangolunk. Az együttműködés eredményességét tovább erősítjük az által, hogy betekintést nyújtunk nevelőmunkánkba, bevonjuk őket a közösségépítő tevékenységeinkbe, programjainkba.

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk 12 fő óvodapedagógusból áll.

Szakmailag jól felkészült, gyermekszeretet, nagyfokú hivatástudat, a program és a minőségi munkavégzés, a fenntartható életre nevelés, és a jó gyakorlat iránti elkötelezettség jellemzi. A pedagógiai munkát a gondozási feladatok ellátását 6 fő szakképzett dajka segíti. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését. Dolgozóink száma 3 fő technikai személlyel bővül: kettő pedagógiai asszisztenssel - amiből az egyik az adminisztrációs feladatokat is ellátja és egy karbantartó aki gondoskodik a külső környezet rendben tartásáról is. Időnként közcélú foglalkoztatottak segítenek a takarítási feladatok elvégzésében. A szakmai innovációs munkát évente egy munkaközösség fogja össze, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jön létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző

000311

munkák hozzájárulnak a szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk a sajátos intézményi arculatunk fejlődéséhez.

Nevelési háttér

A családok szociokulturális háttere nagyon heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelemszintje nagy eltéréseket mutat. Minden csoportban jelen vannak a nehezebb körülmények között és a kiemelkedően jó módban élő családok gyermekei is. A családokat más – más életcél, beállítottság, munkamegosztás, életmód, hagyomány és szabadidős tevékenység jellemzi. Óvodánkban a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is fogadjuk. Dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Megfelelő módszerek megválasztásával törekszünk a családokkal való szoros támogató együttműködésre, a jó partnerkapcsolat kialakítására.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segítik nevelőmunkánkat, minden segítséget és támogatást megadva a jobb működéséhez, együttneveléshez.

Tárgyi feltételrendszer

Óvodánk épülete célkitűzéseinknek megfelelően kellemes, egészséges és biztonságos környezetet, feltételeket biztosít a gyermekek fejlődéséhez.

A csoportszobák száma nyolc melynek alapterülete egyenként 57 m².

Tágas aulánk alkalmas különböző óvodai rendezvények lebonyolítására. A szervezett egészségfejlesztő mozgásos tevékenységeket is itt tartjuk.

Csoportszobák tágasak, világosak, kellemes komfortérzetet nyújtanak. A berendezési tárgyai megfelelnek az óvodáskorú gyermekek testméretének, elhelyezésük célszerű. Arra törekszünk, hogy a gyermekek nyugodtan tevékenykedhessenek a nap bármely szakában úgy, hogy egymást ne zavarják, szükségleteiket önállóan is kielégíthessék. A változatos tevékenységekhez / vizuális neveléshez, szabadjátékhoz, bábozás dramatizálás./a feltételek biztosítottak. Környezetnevelési feladataink megvalósítását évszaknak megfelelően kialakított természetsarok segíti.

Két csoporthoz egy öltöző és egy mosdóhelyiség tartozik. A gyermekek szükségleteinek megfelelően jól segítik a higiénés szokások rögzítését. Az öltözőszekrények korszerűek, esztétikusak, a gyermekek ruházata egyénienként külön tárolható, segíti az öltözködési szokások alakulását. Az óvoda egyéb helyiségei (öltözők, nevelői-szoba, irodák, szertárak) is megfelelnek a munkatársak igényeinek, elvárásainak, melyek teret adnak a nyugodt munkavégzéshez.

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, karbantartásukra, és folyamatos bővítésükre azonban szükség van. Ezt elsősorban költségvetésből, egyéb bevételi forrásainkból, pályázati és szponzori támogatásból tudjuk biztosítani.

Tárgyi felszereltségünk fejlesztése érdekében mindent megteszünk a modern, esztétikus külső és belső környezet biztosításáért, szem előtt tartva partnereink legfontosabb elvárásait.

000312

III.2.2. Nevelőmunkánkról

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- A gyermek a legfőbb érték, akit elfogadás, tisztelet, szeretetteljes minőségi nevelés, állandó értékrend, és bizalom övezzen.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek figyelembevétele, az egyenlő hozzáférés, integrált nevelés lehetőségének biztosítása érvényesüljön.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél speciális felkészültségű szakemberek segítségét igényeljük.
- A gyermekek változó, testi – lelki - szociális szükségleteinek kielégítése, és érzelmi biztonságának megteremtése.
- A szocializáció minél teljesebb kibontakoztatása a családi neveléssel együtt.
- Befogadó szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, törekszünk, erősítve óvodánk hátrányt csökkentő szerepét.
- A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését, képességfejlesztését, a jogaik tiszteletben tartásával, az egyedi személyiségekre alapozva, az érési ütemük és szükségleteik figyelembevételével biztosítjuk.
- Előítéletektől mentességre, a különbözőségek elfogadására nevelünk.
- A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem pótolható alaptevékenységnek tekintjük.
- A gyermeki személyiség és a kulcskompetenciák fejlesztésében kiemelt szerepet kap a beszélő környezet, anyanyelv és a kommunikáció.
- Természetes környezetben közös élményeken alapuló a játékos tanulás, tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználása.
- Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés erősítése állandó értékrend, szokás és szabályrendszer alapján. A közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával.
- Természeti értékeink cselekvő védelme közösségi felelősségvállalás, környezettudatos magatartásminták követése, fenntarthatóságra nevelés.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek a „jó gyakorlat” megőrzésére törekvés.
- Különleges védelem, a biztonságérzet feltételeinek megteremtése a gyerekek és az intézményben dolgozók számára.

Alapvető céljaink

- Óvodásaink (3-7 éves gyermekek) életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával személyiségük teljes kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, kiemelkedő képességeik fejlesztése, tehetséggondozás.
 - A gyermekek sikeres iskolai átmenetéhez, beilleszkedéséhez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek kialakítása.
 - Kiemelt figyelmet igénylő /sajátos nevelési igényű, HH, HHH /gyermekek integrálása, fejlesztése, esélyteremtést támogató gyakorlat, speciális szakemberek segítségével.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés magasabb szintű megvalósítása játékban,

tevékenységekben megvalósuló tanulásban a program által nyújtott szituációkban.

- A gyermekek egészséges életvitel iránti igényének és környezettudatos magatartásának megalapozása, elkötelezettség és a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése.
- Nemzeti értékeink megismerése által, nemzeti identitástudatuk megalapozása, a keresztény kulturális értékek megbecsülése, ápolása. Kedvező érzelmi, erkölcsi, közösségi hatás alapján, a különbözőségek elfogadására nevelés, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.

Programunk sajátosságából adódó nevelési céljaink:

- Játékos, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, környezetével harmonikus egyensúlyban élő, humánus értékrendű, alkotóképességű, környezetbarát gyerekek nevelése.
- Olyan tárgyi, környezeti kultúra kialakítása, amely segíti a gyermekek egészséges életvitelének, környezettudatos gondolkodásának, magatartásának megalapozását az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumai alapján.
- Népi hagyományörzés, a drámapedagógia sajátos nevelő hatásának érvényesítése egy-egy csoportban.

Kiemelt figyelmet kap nevelőmunkánkban:

- A gyermekek jogainak, esélyegyenlőségének biztosítása, a különbözőségek elfogadására nevelés.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, társadalmi integrálása.
- Nyelvi kultúra ápolása, a mindennapos népi mondókázás, verselés, a játékos, sokszínű tevékenységeken keresztül, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- Az egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem, az értékek mentén történő tanulás, az önmegvalósítást segítő nevelői hatás, a környezettudatos szemlélet magatartás formálása, fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése

Az óvoda szellemiségére jellemző

- Inkluzív pedagógia, játékos cselekvéses tapasztalatszerzés, a közös élményekre, tevékenységekre épülő, szenzitív módszerek alkalmazása.
- Stabil szokásrendszer szolgálja a gyermekek önálló, alkotó, egészséges, környezettudatos életvitelének megalapozását, az erkölcsi tulajdonságok, értékrendünknek megfelelő közösségi magatartás kialakulását.
- A családdal való kapcsolatunkra a partneri együttműködés, a kompetenciák tiszteletben tartása, intervenciós gyakorlat érvényesül.
- Kapcsolatrendszerünk széleskörű, a célkitűzéseink, nevelési programunk eredményes megvalósítását szolgálja.

Pedagóguskép

- Programunk olyan pedagógust kíván, aki biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a gyermeki jogok érvényesítését, szükségleteik kielégítését, az inkluzív és differenciáló pedagógia által.
- Nem ad helyet semmiféle előítéletnek, szociális érzékenység, a különbözőségek

elfogadásának képessége, szakmai elhivatottság jellemez.

- Elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, tehetséggondozásra a hátrányok csökkentésére való törekvés jellemez, különös tekintettel a kiemelt figyelmet - különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Képes tevékenységközpontú, élmény-gazdag, ösztönző környezetet, állandó értékrendet, érzelmi biztonságot, nyugodt derűs légkört teremteni a gyermekek számára.
- Biztosítja a folyamatos képességfejlesztést az alkotóképesség kibontakoztatását.
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait. Értékközvetítő tevékenysége tudatos.
- Pedagógiai munkája során az intézmény programjának megfelelően tervez: éves tevékenységi tervet, félévente nevelési tervet, hetente a témahétnek megfelelő tevékenységekre bontott fejlesztési tervet készít, amit az OviKréta felületére feltölt.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Kiemelt figyelmet fordít a egészségfejlesztésre, a környezetvédelmi nevelésre, kötelességének érzi, és minden lehetséges erőfeszítést megtesz a gyermek testi lelki, szociális egészségének megóvása a veszélyhelyzetek elhárítása, az előírások betartása érdekében
- Az alkalmazott pedagógiai módszerekkel a kompetenciafejlesztést támogatja. A gyermekek hibáit, tévesztéseit mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Személyiségét szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemez.
- Élő kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízatásai alapján közvetett partnereinkkel.
- Az intézmény érdekében önként vállalja a feladatokat, megbízatásokat, a kreatív - alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete.
- Emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban mint a gyermek, szülő és munkatársai számára. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
- A családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot.
- Jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a fejlődőképesség igénye.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. A szakmai

000315

munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.

- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről,
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában. Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA - ciklus.
- A gondozás folyamatában is nevel, - együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést.
- Eredményesen segíti a gyermekek iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek megalapozását, a sikeres átmenetet.

Szülőkép

- Programunk olyan szülőt kíván, aki támogató partner és azonosulni tud nevelési programunk tartalmával, gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe.
- Nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével, őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvónókkal, tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját a szülők különbözőségét.

III.2.3. Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem” pedagógiai programunk sajátosságaiból adódó nevelési céljaink

- A világra nyitott, a természeti és társadalmi környezetével harmonikus egyensúlyban élő, egészségtudatos, humánus értékrendű, alkotóképességű, környezetbarát gyermek nevelése.
- A szülőföldjéhez, a helyi tájakhoz, értékekhez pozitív érzelmi kötődése kialakul, érdeklődéssel vesz részt a nemzeti- és népi hagyományaink, a környezetvédő jeles napjaink megtartásában.
- Egyéni képességeinek, lehetőségeinek birtokában felelősséget érez önmaga és társai iránt, megfelelő önbizalommal rendelkezik, őszinte, együttérző, segítőszándékú, elfogadja az emberek különbözőségét.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása, állandó értékrend

- Az elmúlt években olyan egészséges, biztonságos, esztétikus és nyugtató hatású környezet kialakításán fáradoztunk, mely jó alapot ad nevelőmunkánkhoz.
- Minden csoportnak saját udvarrésze van, de kialakításra került egy 150 m²-es ütéscsillapító burkolattal ellátott tornapálya és egy 100 m² füves terület, ahol a gyerekek különböző sportjátékokat, mozgásos tevékenységeket végezhetnek. Valamint kialakításra került Ovi-foci pálya is.
- Az egészségügyi előírásoknak megfelelően arra törekszünk, hogy a játszóterület mindig tiszta, rendezett legyen. Váljon alkalmassá változatos játékokra, különféle munkajellegű tevékenységekre, a gyermekek balesetmentes mozgásigényének kielégítésére. A gyerekek egyéni képességeik függvényében tevékenyen részt vesznek környezetük rendbetartásában.
- Az óvoda belső terét a nevelési, fejlesztési feladatok, a gyermeki igények figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan alakítják. Elsősorban természetes alapanyagú, környezetbarát termékekkel díszítünk. A csoportszobák alkalmasak a szabad játékokra, a változatos tevékenységek végzésére, az étkezésre és pihenésre. Az óvoda világítása,

fűtése, a mosdóhelyiségek felszereltsége korszerű, energiatakarékos. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató készüléket helyezünk el. Erős napsütés esetén a csoportszobákat sötétítőfüggönnyel védjük. A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások elmélyítését.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez, az egészség-kulturális ismeretek átadásához szükséges biztonságos környezeti, tárgyi feltételek megteremtése.
- A gyermekek érzelmeire hatva gondolkodásbeli változások elérése.
- A család bevonásával az egészséges bioritmus, életritmus kialakítása, az óvodai - családi élet és elvárások összhangjának megteremtése.
- Az egészség kulturális értékeinek szokássá formálása az egésznapos tevékenységek során a védőnők, orvosok, gondozónők bevonásával, tudatos, pontos szóbeli megerősítéssel, következetességgel, gyakorlással, számonkéréssel.
- A szociokulturálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek „feltérképezése”, mentális és testi egészségének kiemelt védelme, szakemberek segítségével.
- Az egészséges, korszerű táplálkozás szokásainak kialakítása az óvodán belül, a speciális étkezést igénylő gyermekek ellátása..

Egészségfejlesztő programunk az éves munkatervben rögzítjük.

Célja:

- Az egészséges életmód népszerűsítése életvezetési szemlélet formálása, környezettudatos gondolkodásmód erősítése a család /gyermekek, szülők / körében.
- A rendezvényeken való részvétellel a tájékoztatás formáinak eszközeinek bővítése, a családdal való kapcsolat mélyítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A teljes körű egészségfejlesztés érdekében a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe vevő preventív programok, felvilágosító munka tervezése, szervezése a családok körében.
- A programok szervezéséhez szükség szerint segítség igénylése az egészségügyi a gyermekvédelmi szolgálatától, és más speciális szakemberektől.
- A tájékoztatás lehetőségeinek kihasználása /hirdetmények, szóróanyagok/

Várható eredmény:

Természetes módon válik szorosabbá, hatékonyabbá a kapcsolatunk a családokkal. Az egészséges életmódot, mozgást, környezetvédelmet népszerűsítő programok révén formálódik életvezetési szemléletük. Jobban megismerhetik az óvodánk életét, közben tapasztalat szerezhetnek a családok egymás szokásairól is. /ételek készítése módja, recept csere, szabadidő eltöltése, gyermeknevelés /.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig

Családias meghitt közegben, érzelem gazdag légkörben alakítjuk a gyermekekben a kötődési igényt és erősítjük a szociális biztonságérzetét – felnőttekkel, társaival való kapcsolatában.

Óvodánk külső és belső környezetének kialakításakor arra törekszünk, hogy a gyermekeket és a szülőket már az óvodába lépés pillanatában pozitív benyomások ériék. Az óvodánk aulája az évszakoknak, ünnepeknek megfelelő dekorációval, üde színfoltját jelenti óvodánkban. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Minden csoportnak külön is meg van a maga szimbóluma, hangulata, amely sajátos légkört biztosít és segíti a befogadást a közösségi összetartozást.

A szülők betekintheznek az óvodánk szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük az új környezet elfogadását. Megismerkedünk a családban kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülőkkel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A nehezen beilleszkedő gyermekeket személyiségük igényeit figyelembe véve mondókával, dallal, ölbeli játékkal, bábbal nyugtatjuk meg. Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit. Pihenéskor különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra (simogatás, betakargatás, mesélés).

Az érzelem gazdag légkör mellett a társas kapcsolatok kialakulásában kiemelt szerepet tulajdonítunk a játéknak, az élményalapú változatos közös tevékenységeknek.

A gyermek - gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermek pozitív kapcsolatait csak úgy alakulnak, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermekközössége. Az óvodapedagógus társa és irányítója a gyerekeknek. Feltétel nélküli szeretettel, megfelelő modellként korlátokat szabva – tapasztaláson alapuló jó szokások kialakításával érünk el eredményt a társas együttélés terén. A korlátokat úgy állítjuk, hogy az adott közösség meg tudja felelni az elvárásoknak. A csoport elé állított feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük – egyéni sajátosságai figyelembevételével. A szülőkkel bizalmas kapcsolat kialakítására törekszünk, így megismerhetjük a gyerekek sajátos jellemzőit, melyek segítik egyénre szabott nevelésüket, szükségleteik kielégítését.

A felnőtt mint modell, fontos szerepet játszik abban, hogy gyermekek elfogadják eltérő képességű vagy színű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan erkölcsi tulajdonságok alakulnak ki bennük, mint az együttérzés, segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.

A gyermek egészséges énképének kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógus szociális visszajelzéseinek a gyermek teljesítményéről, a közösségben elfoglalt helyéről. Árnyalt, differenciált értékeléssel, a gyermeki tevékenység, közösség előtti pozitív megerősítésével elősegít önállóságának, önfegyelmének, önkifejező törekvéseinek kedvező alakulását, kommunikációs készségének fejlődését. Mondanivalóját kísérő testbeszédével egyértelműen fogalmazza meg a közösségi élet szabályait. Bátorít minden gyermeket, hogy

belső elégedettségének teljesebbé válásával erősödjön pozitív énképe, örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjon be a közös tevékenységekbe, fejlődjön kitartása, feladattudata. A gyermekekben a közös tevékenységek, az óvodai programok, séták, kirándulások során átélt élmények, olyan erkölcsi tulajdonságok fejlődését segítik, mint a lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti erkölcsi ítélőképességüket, akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

A kapcsolatok erősítése érdekében minden gyermeknek biztosítjuk a személyes percek, ahol lehetőség nyílik a saját és mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A nehezen szocializálható, kiemelt figyelmet és speciális fejlesztést igénylő gyermekeket differenciáló pedagógia alapján, fejlesztő foglalkozások segítségével próbáljuk hatékonyan kezelni. A fejlődésben tartóan akadályoztatott, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében – a szülővel együttműködve – szakember segítségével oldjuk meg a problémát.

Módszereink: pedagógiai célzatú játékok, megbízatások, szerep,- és szabályjátékok a humor, a művészeti nevelés adta lehetőségek kihasználása.

Idegrendszeri, érzelmi és pszichés téren sérült gyermekek felismerése:

Célunk: a viselkedési problémák korrekciója szülők és szakember segítségével.

Az óvodapedagógus feladata:

A vegetatív idegrendszeri sérülések, pszichomotorikus rendellenességek okainak felismerése, megfelelő eljárásokkal való csökkentése, korrigálása szakember segítségével.

Mindazon stressz-tényező kiszűrése, melyek az idegrendszer kimerüléséhez vezetnek és a gyermeknél kedvezőtlen közérzetet okoznak.

Empátiás készséggel segítse elő a gyermek egészséges énképének, önértékelésének alakulását. Megfelelő felkészültség birtokában váljon alkalmassá a mentálhigiénés nevelési feladatok ellátására, a prevencióra.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez, elfogadják társaik különbözőségét. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Az érzelmi alapokon létrejövő beszéd és kommunikációs készségük fejlettsége révén képessé válnak mélyebb, tartósabb kapcsolatokra.
- Szeretik, és koruknak megfelelően védik a természetet, megbecsülik és tiszteletben tartják az élővilágot, szívesen ápolják a növényeket.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló

helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.

- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan, felelősen viselkedni egyéni képességeikhez mérten
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Megalapozódnak azok a szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi képességek, pszichikus funkciók, melyek biztosítják a sikeres iskolai átmenetet, beilleszkedést.

A fejlődés várható eredményéből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermek óvodába lépésétől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a szeretetteljes, nyugodt, élmény gazdag óvodai életre a gyermekek biztonságérzetének kialakítására.
- A közös kirándulások, jeles napok, ünnepek és hagyományok megünneplésével fokozzuk a gyermekek és felnőttek egymáshoz való tartozását.
- A felnőtt példamutató magatartása segítségével a gyermekek különbözőségének elfogadása.

III.2.4. Pedagógiai programunk eredményes megvalósításának támogatása

- **„Madárbarát Óvoda” cím**

„Madárbarát óvodaként” az épületünkhöz tartozó udvarrészeket úgy alakítjuk, pl.: fák, cserjék ültetésével, folyamatos gondozásával, mesterséges, fából készült odúk kihelyezésével, hogy a madaraknak megfelelő fészkelő- és búvóhelyet nyújtson és bogyókkal, terméseikkel táplálják őket. A fákon elhelyezett madáretetőkbe egész évben várjuk a közelben élő madarakat, télen a gyermekek segítségével állítjuk össze a különböző magvakból készült táplálékukat. Egész évben folyamatosan cseréljük a kihelyezett madáritatókban lévő vizet, így tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a friss víz létfontosságú az állatok számára is. Nyáron még fokozottabban ügyelünk arra, hogy ne maradjon üresen a madáritató, a feltöltésbe a gyerekeket is bevonjuk.

- **„Tele pince, tele kamra” projekthetünk**

Az őszi betakarítási szokásokat idézzük fel a „Tele pince, tele kamra” projekthetünk változatos tevékenységeivel, pl.: népi mozgásos játékok gyakorlása betakarított terményekkel, szőlőpréselés, mustkészítés és kóstolás, „táncház”, néptánc elemek megismertetése, dióverés, tökfáragás, tökből, termésekből készült alkotások kiállítása. A témához kapcsolódva, rendszeresen szervezünk kirándulást a város közelében található „Parlagi tanyára”, ahol természetes környezetben ismerkedhetnek meg a gyermekek a felelős állattartással, pl.: házi állatok etetése, kecskefejtés, kukoricamorzsolás, játék a szénabálán, a tanya körbejárása kistraktórral.

- **„Energia hét”**

Az Energia héten a gyermekek ismereteit bővítjük a fenntartható fejlődés témakörében és támogatjuk a környezettudatos magatartásuk kialakulását. A játékos tevékenységek során a gyermekek figyelmét ráirányítjuk az energia takarékos használatára, az energiatudatos magatartás gyakorlására. A csoportszobában és az óvoda épületében megkeressük és megfigyeljük az energiaforrásokat, a fogyasztókat, megismertetjük velük a biztonságos használatukat. A gyermekek érdeklődését fokozza az „Energiakaland” csomag, amelyből az „Energia Manós” feladatokat, történeteket felhasználjuk az új ismeretek közvetítésénél, pl.: az energiaforrásokhoz, az energiatakarékossághoz kapcsolódóan. A komplexitás érvényesül a barkácsolásában, amikor a gyerekek elkészíthetnek egy saját szélmalmot fantáziájuk, kreativitásuk alapján.

- **„Fenntarthatóság, Környezettudatosság, Egészségvédelem” projekthetünk**

A tavaszi projekthét célja a fenntartható fejlődés komplexitásának bemutatása, a gyermekek szemléletének formálása. A szemléletváltásra a gyermekek a legfogékonyabbak, éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy már óvodásaink megismerjék a Földünk védelmének jelentőségét. A témák, amelyeket feldolgozunk: a szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, barkácsolás hulladékok hasznosításával, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, „egészségssziget” kialakítása, ételek kóstolása, mozgás. A sportnapon a mozgásos tevékenységeket az óvoda udvarára tervezzük, ahol különböző nehézségű, minden testrészt megmozgató akadálypályával várjuk a szülőket, gyerekeket egyaránt. A témák feldolgozásába az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) munkatársai is bekapcsolódnak, pl.: egészséges táplálkozásról és a helyes fogápolásról szóló interaktív előadásokkal.

- **„Méhek napja” témahét**

Tavasszal, az ébredő természet megfigyelése közben, különböző rovarokról, bogarokról is tájékozódunk, nagyítóval megkeressük és beazonosítjuk őket, pl.: a fakérgén, bokrokon, fűszálak között. Ehhez kapcsolódva egy hetet szentelünk a méhek megismerésének, a „Méhek napja” téma feldolgozásával. A témahét első napján a csoportokban méhekről, a méhek életéről szóló ismeretterjesztő kisfilmeket, meséket, könyveket néznek meg a gyerekek. A játékos tevékenységek során a saját tapasztalataikat, élményeiket is megosztják. Változatos, saját készítésű méhekhez kapcsolódó játékokkal, eszközökkel is bővítjük a játéktevékenységeket, melyek felkeltetik a gyermekek érdeklődését, lehetőséget adnak a differenciált fejlesztésre, az ismereteik bővítésére és a környezettudatos szemléletük formálására. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek játéktevékenységét igény szerint együtt játszással, ötletadással, pozitív megerősítéssel segítjük. A témához kapcsolódva ezen a héten ellátogat hozzánk a Deme méhészet és az általuk bemutatott interaktív előadáson bepillantást nyerhetünk a méhek életébe, a méhészek munkájába, pl.: hogyan kerül a méz az asztalunkra, mi készülhet a méhviaszból. Az előadás végén, a résztvevők többféle mézet megkóstolhatnak és különböző méhészeti eszközöket is megtekinthetnek, kipróbálhatnak, pl.: kaptár, méhészoverál, kalap, füstölő. A méhekhez kapcsolódó pozitív érzelmi viszony mélyítése érdekében az óvodánk udvarának egyik napos szegletébe méhlegelőt alakítottunk ki, amelyet közösen gondozunk, bővítünk a gyermekek és a családtagok segítségével.

A kiemelt témaheteink által fontosnak tartjuk, hogy a környezet megismerésére nevelés érzelmi alapon is kapcsolódjon a gyermekekhez. A valóság felfedezése során támogatjuk bennük a **természet iránti pozitív viszonyt, a felelősségteljes gondolkodás** kialakulását. Lehetőséget biztosítunk számukra arra, hogy felismerjék és értékeljék az **emberi alkotásokat**, valamint elinduljanak az **értékek megőrzésének, a környezet védelmének** irányába mutató attitűdök kialakulása felé. A gyermekek a környezet aktív felfedezése révén, olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek segítséget nyújtanak számukra az életkoruknak megfelelő **biztos eligazodáshoz és tájékozódáshoz**, a természeti és társadalmi környezetben.

A közvetlen környezetük megismertetésével elindítjuk őket azon az úton, amely a **szülőföldhöz, a hazai tájhoz, a helyi közösségekhez és azok értékeihez való kötődés** kialakulásához vezet. Törekszünk arra, hogy a gyermekek megismerjék és átéljék a **helyi hagyományok, néphagyományok, szokások** pl.: „Lucázás”, „Zöldágjárás”, „Pünkösdőlő” élményét és megtapasztalják a **közösséghez való tartozás örömét**. Nevelőmunkánk során tudatosan építjük be azokat az élményeket és tevékenységeket, amelyek elősegítik a **családi, nemzeti és tárgyi kultúra értékeinek megismerését, szeretetét és védelmét**, pl.: nemzeti ünnepeink közül a március 15-e alkalmából a gyerekekkel közösen készített, nemzeti színű jelképeket helyezünk el a városközpontunkban, a Kossut téren vagy kedvezőtlen időjárás esetén az óvodánk előkertjében.

III.3.

KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

VÁROSMAJORI TAGINTÉZMÉNY

GYERMEKKERT TAGINTÉZMÉNY

BENCZÚR TÉRI TAGINTÉZMÉNY

0.00322

Pedagógiai programunk a Komplex Prevenció Programra épül

Programunk két alappillére

- Játék
- Mozgás

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék (szabad) képzettársításokat követő szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melyet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul igyekezzünk kielégíteni. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Óvodánkban előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

A játék kiemelt jelentőségének az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Lehetőségeket biztosítunk a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában óvodapedagógusaink tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Óvodánk és az óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportléggé, helyet, időt, eszközöket és élményszerzést. A különböző játékfajták tartalmának gazdagítása az egyéni sajátosságok figyelembevételével

Folyamatismertetés

3-4 éves korban: Gyakorlójáték – egyszerű mozgások ismételtetése, játékeszközök rakosgatása, hangok, szótágok, szavak, rövid ritmusok ismétlése.

A többszöri megismétlés jelenti az örömet.

E játékfajta lehetőségeit az udvaron is biztosítjuk. (víz, homok, kavics, stb.)

000323

Szerepjáték – egyszerű, egyszeri cselekvés, melyben elsődleges tényező a szerep. Az óvónő vállaljon szerepeket, mely legyen minta a gyermekek számára.

Építő, konstruáló játék – az összerakás, szétszedés, szerkesztés technikáját, lehetőségeit megismertetni.

Tegyük lehetővé, hogy a gyermek minél gyakrabban élje át az “ én készítettem “ örömét.

Szabályjátékok – Az egyszerűbb mozgásos szabályjátékok jellemzőek erre az időszakra (fogócska, bújócskák, jelre történő helyváltogatás, stb.)

Értelmi képességeket fejlesztő játékok – kockák, egyszerű képösszerakók, puzzlék.

Barkácsolás – Az óvónő egyszerű játékokat, eszközöket, bábokat készít a gyermekek előtt, megjavítja a megrongálódott játékokat. Ezzel előkészíti a barkácsolást.

Bábozás, dramatizálás – Figyelmüket általában a bábu mozgatása kelti fel. Egyszerű bábokat (ujj, fakanál, sík) biztosítunk a gyermekek számára, melyeket megpróbálnak használni. A dramatizálás eszközeinek felvétele jelent örömet számunkra (fejdíszek, ruhák stb.) Ezekkel rögtönöznek, megpróbálnak az ismert mesékből részeket eljátszani. A gyermeki kezdeményezéseket segítse az óvónő.

4-5 éves korban: Gyakorlójáték – A szerep és konstrukciós játék elemeként jelenik meg, alárendelve az adott játék feladatának.

Szerepjáték – Önállóan vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számunkra lényeges mozzanatait. Egyre jobban kötődnek a szerepekhez és alakul a társakkal való együttjátszás igénye. Képesek egyszerűbb játék megszervezésére.

Barkácsolás – Segítenek az óvónőknek a játékok megjavításában, valamely szükséges játékeszköz elkészítésében.

Építő, konstruáló játék – Gyakran kapcsolódik a szerepjátékokhoz. A játék érdekében készítenek különböző eszközöket, ezek hatására jobban beleélik magukat az élethelyzetekbe. Az összerakás technikáját az óvónő mutatja meg, de a megvalósítást a gyermekekre bízta.

Szabályjátékok – Az egyszerű mozgásos szabályjátékok bővülnek értelmi képességeket fejlesztő szabályjátékokkal. A megfelelő szabályokat az óvónő alakítja és ellenőrzi betartását. Döntő többségben bekapcsolódik a tevékenységbe (egyszerű társasjátékok, kártyák, logikai játékok)

Bábozás, dramatizálás – Megfelelő tárgyi feltételek álljanak rendelkezésre, (paraván, jelmezek, kézméretű megfelelő bábok), a gyermekek élményeinek, meséinek megfelelően. Kisebb részleteket már el tudnak játszani az ismert mesékből, ezeket segítse az óvónő.

0.00324

5-7 éves korban: Gyakorlójáték – Nem jellemző erre az életkorra. Esetleg új játék tanulásánál jelenhet meg.

Szerepjáték – Igazán erre a korra jellemző. A gyermekek képesek az együttműködésre, megértik egymás elgondolásait és ahhoz alkalmazkodnak.

Szét tudják osztani a szerepeket és vállalnak kevésbé érdekeset is. Közös terveznek, szerveznek, válasszák meg a játékeszközöket.

Konstruktív játék – Egyre igényesebb, bonyolultabb, valósághű alkotásokat hoznak létre. Biztosan kezelik a játékeszközöket. Képesek különböző eszközök kombinálására is.

Szabályjáték – Egyre bonyolultabb szabályok betartására képesek, azt mással is betartják.

Értelmező szabályjátékok – Ezek köre és tartalma is egyre szélesedik. Előtérbe kerülnek a bonyolultabb társasjátékok. Ezeket kezdetben felnőtt segítséggel játsszák, de később egyre jobban alkalmassá válnak az önálló játékokra.

Barkácsolás – A szerepjátékot és a bábozást segíti. A létrehozott eszközöket felhasználják tevékenységeikben.

Bábozás, dramatizálás – Lehetőséget adunk az irodalmi alkotások eljátszására. Alkalmat teremtünk, hogy a gyermekek saját elgondolásaik szerint játszassák el a darabot. Egyedi élmények, szituációs játékok újraélésére lehetőséget teremtünk. Az önkifejezést, önmegvalósítást megfelelő eszközökkel segítjük, támogatjuk.

Az óvodában rangos helyet foglalnak el a **népi játékok és néphagyományok** is a játéktevékenységek rendszerében. Egyaránt kötődnek a mozgásos, szerep, dramatikus és konstruktív játékokhoz. A dalos népi játékok gyakorlására is rendszeresen lehetőséget biztosítunk.

Játék az óvoda udvarán: A szabadban is törekszünk a játékfeltételek körültekintő biztosítására.

A megnövekedett játéktér ideális feltételeket teremt a mozgásos játékokhoz, de fontos hogy más tevékenységekhez is legyen megfelelő lehetőség (szerepjátékok, ábrázolási tevékenységek, építkezések, stb.) Az udvaron is legyenek kisebb kuckók.

Sikerkritériumok

- Örömmel, önfeláldozóan játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.

000325

- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Mozgás

• A Komplex Prevenciós Óvodai Program fejlesztő programjának átvételéből adódik, hogy a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. A nagymozgásból kiindulva az egyensúlyérzéken át a finommotoros mozgásig mindent magába foglal, mellyel a gyermeki személyiség fejlődését elősegítjük. Az óvoda egész életét átszövi, a testnevelés foglalkozásokon kívül jelen van a szabad játékban, a gondozási feladatokban, a különböző nevelési területekben.

• A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

• Az óvodáskor a természetes hely, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulmányának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

• A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

• A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

• A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeket, az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél: A nagymozgások, szem-kéz koordináció, az egyensúlyérzék, a finommotorika, és a helyes testtartás fejlesztését természetes módon integrálni az óvodai tevékenységeinkbe.

Feladataink:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának testi képességeinek differenciált, játékos

000326

formában történő fejlesztése.

- A gyermek mozgáskedvének felkeltése, megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása.
- A helyes testtartás kialakítása, megőrzése, ill. megelőzés.
- A testi képességek fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek kialakítása. A szabad mozgásvágy megőrzése.
- Az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése mozgáson keresztül.

Mozgásfejlesztésünk elvei:

- Elfogadjuk a mozgásfejlettségben lévő egyéni eltéréseket és a gyermeki képesség optimális fejlesztését biztosítjuk.
- Biztosítjuk, hogy a tevékenységeket sokszor ismételhessék, megadjuk a próbálkozás, a korrekció lehetőségét.
- A sokszori gyakorlás során erőfeszítésre, önállóságra és önkorrekcióra serkentünk.
- A tornával, a mozgásos játékokkal fejlesztjük a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés melyek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A prevenciós és korrekciós fejlesztőprogram tartalma

Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenciós Óvodai Program adaptációja.

A fejlesztés alapja az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül: nagymozgás, finommotorika, szem-kéz koordináció, alak- forma állandóság, egyensúlyérzék, testséma, lateritás, verbális emlékezet fejlesztése, téri tájékozódás, vizuális diszkrimináció, színek.

Sikerkritériumok

- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
- Téri helyzetekben tájékozódni tudnak, a téri irányokat ismerik.
- Tudják mozgásukat irányítani, tempóját szabályozni.
- Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészültek az írás tanulásához.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Egészséges versenyszellemük kialakul.
- Kialakul helyes testtartásuk.
- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb- bal kifejezéseket.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem- kéz, szem-láb koordinációja.

000327

- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő és segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

A program eredményességét erősítő eszközök:

- Egész alakot láttató tükör: testséma fejlesztés, én tudat alakítása.
- Lateralitást jelző szalag: a kéz később a test jobb- bal oldalának megkülönböztetését segíti a csuklón lévő gumipánt.
- Fejlesztő játékok: részképesség fejlesztést szolgáló eszközök

III.3.1. Helyzetelemzés

Az óvoda neve: Búzaszem Nyugati Óvoda
Városmajori Tagintézmény
Címe: 4400 Nyíregyháza, Városmajor u. 1.
Telefonszáma: 06-42/512-946
Fax: 06-42/512-946
Email címe: varosmajoriovi@gmail.com
OM azonosító 033101

Az óvoda neve: Búzaszem Nyugati Óvoda
Gyermekkert Tagintézmény
Címe: 4400 Nyíregyháza, Tőke u. 3.
Telefonszáma: 06-42/512-942
Fax: 06-42/512-942
Email címe: gyermekkertovinyhz@gmail.com
OM azonosító 033101

0.00328

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda**
Benczúr Téri Tagintézmény
Címe: 4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.
Telefonszáma: 06-42/512-943
Fax: 06-42/512-943
Email címe: benczurteriovi@gmail.com
OM azonosító 033101

III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása

Intézményünk Nyíregyháza, Városmajor u.1. sz. alatt, a városközpont közelében, mellékutcában található. Óvodánk 1961-ben épült, majd 1971-ben bővítették, így most két épületrészben 6 csoportban neveljük a gyermekeket.

Családias jellegű intézmény vagyunk, ahová barátságos hangulata miatt szívesen hozzák a gyermekeket már több generáció óta. Intézményünkben igényes, magas szakmai színvonalú munkával neveljük és fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket, melynek megvalósulását, munkájukat lelkiismeretesen végző dajkák segítik.

A csoportok átlagban 25 fővel működnek. A csoportszobák tágasak, a teret a galéria teszi még tágasabbá. Barátságosak, színesek, a gyermekek ízlésvilágát pozitívan alakítják. A csoportszobák belső terének kialakításánál figyelembe vettük, hogy az élettér, ahol a gyermekek napjaik nagy részét töltik, tevékenységeiknek megfeleljenek. Minden csoportszoba gazdag eszköztárral van felszerelve, a gyermekek igényeinek és életkorának megfelelően. Fontos a harmonikus környezet, az egészséges élettér megteremtése, az otthonos óvodai légkör kialakítása.

Minden csoportszobához külön mosdó és öltöző tartozik.

Tornaszobánk változatos mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezik, amelyek, jól illeszkednek a gyermekek képességeihez, fejlesztő hatásuk maximális, ezáltal is ösztönözzük a gyerekeket a mozgásra. Tornaszobánk különlegessége a mászófal.

Óvodánkban van kézműves műhely is, ahol a gyermekek esztétikai fogékonyságát, manuális készségét, látásmódját, a képzőművészet iránti érdeklődését igyekszünk fejleszteni.

Az épülethez szép, parkosított udvar tartozik, amely szerves része az óvodai életnek. Minden csoportunk rendelkezik saját udvarrészsel, amelyeken környezetbarát kombinált mászó állványok nyújtanak lehetőséget a változatos játékokra. A játszóterületek biztonságosak (gumilapos burkolattal, füves, homokos résszel vannak ellátva), elegendő tér áll rendelkezésre a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Esztétikus babakházak, fából készült árnyékolók, valamint lombos fák adnak árnyékot az önfeledt játékokhoz.

A nagy fák kellemes, árnyékot biztosító lombjai alatt a gyermekek nagyon szívesen tartózkodnak az udvaron. Kialakításra került egy gyógynövényes, fűszernövényes rész, ami a tudatos növénygondozást, felhasználást, a gyermekek új ismereteinek bővítését teszi lehetővé. 2014-ben nyertük el első alkalommal a „Zöld Óvoda” címet. Ez által elhivatottak vagyunk a környezettudatos, fenntarthatóságra való nevelésben. Elkötelezettségünket bizonyítva 2023-ban elnyertük az „Örökös Zöld Óvoda” címet is. Kiemelt feladatunk az Örökös Zöld Óvoda címmel összhangban a környezeti felfedezés, a környezetvédelem, a környezethez fűződő pozitív viszony kialakítása. Ehhez kapcsolódóan a gyermekekkel közösen gondozzuk, ápoljuk környezetünket. A magas ágyásban az elültetett zöltségek növekedését figyelemmel kísérjük.

000329

A hulladékot szelektíven gyűjtjük, a zöldség és gyümölcs hulladékot komposztáljuk. Célunk a környezettudatos magatartás kialakítása a gyermekekben. Örökös Zöld óvodaként a gyerekek fenntarthatóságra nevelésére, környezet és egészségtudatos magatartás fejlesztésére, a hagyományok megélésére kiemelt figyelmet fordítunk.

A Zöld óvoda kritériumait szem előtt tartva tervezzük és szervezzük a pedagógiai munkánkat. Az Ovi-Zsaru Prevenciós Program játékos keretben 2011. től működik óvodánkban a rendőrség szakembereivel együttműködve. Célja az 5-7 évesek szabálytudatának erősítése, a helyes és helytelen viselkedések, viselkedés minták megértetése. Veszélyhelyzetek, a gyermekek áldozattá válásának elkerülése, biztonságérzetük erősítése. Rendőrséggel szembeni bizalom, pozitív érzelmek alakítása. Szülők figyelmének felhívása, aktivizálása.

2019-ben óvodánk elnyerte a „Madar Barát Óvoda” címet is. Ennek köszönhetően még jobban törekszünk arra, hogy nagyobb hangsúlyt fektessünk az állatok, a madarak védelmére és a róluk való gondoskodásra. A madarak számára egész évben gondoskodunk vízről és a madáretetőkben lévő eleségről is, főleg télen. Az udvarunkon számos bokor, fa és olyan növények is vannak, melyek termését szeretik, így ezzel is támogatjuk a madarak természetes táplálékhoz való jutását is. Szakmai munkánk eredményeképpen 2022-ben a „Madarbarát kert” címet is elnyertük.

2012-ben udvarunk műfüves focipályával gazdagodott, így még változatosabb lehetőséget tudunk biztosítani a sokrétű mozgásfejlesztésre, az egészséges életmód kialakítására.

A kézműves tehetséggondozás és az ovi-foci foglalkozás mellett más külön tevékenységeket is szervezünk a gyermekek részére az óvodánkban. A játékos angol és a néptánc foglalkozás között választhatnak a szülők és a gyermekek egyaránt. Ezeket a foglalkozásokat szakképzett óvodapedagógusok vezetik. 2023-ban csatlakozott óvodánk a Nemzeti Úszó Programhoz, melynek keretén belül heti egy alkalommal a tanköteles korú gyermekek úszás oktatáson vehetnek részt.

Szomszédságunkban két általános iskola is található (Gárdonyi Géza Általános Iskola és az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola) amely segíti a partnerkapcsolatok működését, erősítését.

Nevelőtestületünk 12 fő óvodapedagógusból, ebből 2 fő mesterpedagógus, 6 fő szakképzett dajkából és 2 fő pedagógiai asszisztensből áll. Testületünk tagjaira nagyfokú gyermekszerepet, szakmai igényesség, a folyamatos megújulás jellemző. Két szakmai munkaközösségünk van. A munkaközösségen belül elméleti és gyakorlati problémákat vetünk fel, egyéni ötletekkel, bemutatókkal segítünk megoldani ezeket a helyzeteket.

Pedagógiai Programunk a Komplex Prevenciós Óvodai Program adoptálásával készült, mely szerint a mozgás, a játék a változatos tevékenységek, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodás éveket a gyerekek számára. Programunk a mozgásra épít, elsődleges célja: a mozgás megszerettetése, mozgásfejlesztés, az egészséges életmód kialakítása, s ezáltal a képességek – készségek fejlesztése.

Programunk beváltotta a szakmai elképzelésünket, megvalósítása azt igazolta, hogy szakmai célkitűzéseinket a gyakorlatban eredményesen tudjuk megvalósítani

000330

III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása

Óvodánk 1970-ben épült. Pavilonszerű elhelyezkedésben van négy csoportszobac osztott életkor szerinti csoportokban neveljük gyermekeinket.. A gyermeklétszám a fennállásunk óta magas a szeretetteljes, családias óvodai légkörnek és az óvodai dolgozók szakmai elhivatottságának köszönhetően.

Intézményünkben ellátjuk az SNI gyermekek integrált nevelését is.

Óvodánk a belvároshoz közel egy csendes zöld övezetes utcában található.1970-ben épült. pavilonszerű elhelyezkedésű. Az óvoda épületét 2014 nyarán egy energetikai, 2019-ben egy

TOP 2-es pályázattal az épületet belül is felújították, így már egy korszerű, energiatakarékos épületben látjuk el feladatunkat. Intézményünk 100 férőhelyes négy csoporttal működik, a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségekkel. Rendelkezünk saját főzőkonyhával, de jelenleg tálaló konyhaként működik, ahol a Cívis Hungast Kft biztosítja az egészséges táplálkozásnak megfelelő étrendet. A csoportszobák világosak, a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségek esztétikusak. Minden csoport saját udvarrészsel rendelkezik, melyeken környezetbarát, mozgásra inspiráló játékeszközök vannak. Az udvaron homokos, füves, térkő burkolattal és gumilappal borított játszóterületek biztosítják a változatos mozgás lehetőségeket.

Osztott életkor szerinti csoportokban neveljük gyermekeinket.. A gyermeklétszám a fennállásunk óta magas a szeretetteljes, családias óvodai légkörnek és az óvodai dolgozók szakmai elhivatottságának köszönhetően.

Intézményünkben ellátjuk az SNI gyermekek integrált nevelését is.

Közvetlen szomszédunkban a Katica bölcsőde és a Bem József Általános Iskola Kazinczy Ferenc Tagintézménye található, ami kedvezően hat a partner kapcsolatunkra.

A belső és külső környezet kialakítását, a gyermekek játék eszközeinek beszerzését, bővítését, főleg önkormányzati forrásból, alapítványi, szülői, pályázati támogatásból, igyekszünk megvalósítani.

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre, a környezettudatos, fenntartható fejlődés szemléletmód formálására. 2013-ban először, 2017-ben másodszor, 2021-be harmadszor nyertük el a ZÖLD ÓVODA címet. 2024-ben, kitartó munkánk eredményeként az Örökös Zöld Óvoda cím büszke tulajdonosává váltunk. Igyekszünk ennek szellemében végezni munkánkat és megfelelni a követelményeknek.

A Helyi Pedagógiai Programunk a Komplex Prevenció Óvodai Program adaptálásával készült, ami a mozgásfejlesztésre, a gyermekek alapvető mozgásigényére, a játékra építve megfelelő motiváció révén szolgálja a képességek, készségek fejlődését. Az óvoda sajátos arculatát tükrözi a Pedagógiai programunkban kitűzött cél és feladat, az ezek eléréséhez vezető út, vagyis a mozgás kiemelkedő szerepe, a gyermek tisztelet, az egyéni képességfejlesztés, a tanulási formák szervezettsége, partnerközpontú működés. Nevelőtestületünk igyekszik a sok

éves szakmai tapasztalat mellett folyamatos önképzéssel megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások, a szülői igények iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg. Arra törekszünk, hogy az óvodánkban sokat és jól játszó gyermekekből nyitott, érdeklődő iskolás és majdan alkotó, tevékeny felnőttek váljanak.

0.00332

III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása

A Benczúr téri óvoda épülete eredetileg 1907-ben Pisszer János tervezése alapján épült, a Jármű család tulajdona volt. 1953 óta óvodaként működik. Az intézmény Nyíregyháza város központjában a Jósza András Múzeum és a Móricz Zsigmond Színház közelében helyezkedik el zöldövezetben, környezetében árnyas parkokkal. Maga az épület patinás, műemlék jellegű, egyedi színfoltja a városnak. Karnyújtásnyira vannak a város kulturális értékei (Múzeum, Színház, Kállay gyűjtemény, a rendezvényeknek otthont adó Kossuth tér és nevezetes szobrok, épületek) és az élő természet.

Az épületet a 2008-2009-es nevelési évben részben felújították, majd 2019-ben megújult az épület tetőszerkezete, valamint egy fejlesztő szobát, egy tálaló konyhát és egy új műhelyt is kialakítottak. A tálaló konyhát 2024. október 1-től a Cívis Hungast Kft. tartja fenn.

Az óvoda épületében 4, kis alapterületű csoportszoba található (30 m² – 35 m² – 35 m² – 40 m²), amelyekben vegyes életkorú gyermekek nevelődnek. A csoportok létszáma nem haladja meg a 20-24 főt. A kis alapterület ellensúlyozásaként 2 csoportban galéria kialakításával igyekeztünk a belső teret megnövelni, a zsúfoltságot csökkenteni. A csoportszobák barátságosak, színesek, jól tükrözik az óvodapedagógusok ízlésvilágát és kedvezően hatnak a gyermekek esztétikai érzékére is.

Tágas teraszunk nem csak éke, hanem hasznos tere a különböző mozgástevékenységeknek, rendezvényeknek. Nyáron fedelével, árnyékolásával lehetőséget ad a kinti étkezésekre, valamint rossz idő esetén a szabad levegőn való játékokra.

Óvodánk udvara lombos fákkal, örökzöld növényekkel díszített. Az ott található játékok az EU-s szabványnak megfelelően, természetes anyagból készültek, melyek minden évszakban jól szolgálják gyermekeink mozgásigényének kielégítését, az örömteli udvari játékot.

Helyi Nevelési Programunk a Komplex Prevenciós Óvodai Program adaptálásával készült. Célunk a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés; a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi képességek kialakítása változatos tevékenységformák biztosításával, tudatos környezetalakítással; a szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. A gyermekek alapvető tevékenységére a játékokra helyezzük a hangsúlyt, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével.

Fontos számunkra a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremtet meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Amire büszkék vagyunk:

- Testületünk minden tagjára a nagyfokú gyermekszeretet, motiváltság, nyitottság, a szakmai megújulás iránti igény jellemző. Az óvónők munkáját, a gyermekek napi életét szakképzett, tapasztalt dajkák és a pedagógiai asszisztens segíti.
- Hatékonyan működő, magas színvonalú szakmai munkaközösség a pedagógusok önképzése és a belső tudásmegosztás érdekében.
- Rengeteg színes gyermekprogram, tartalmas családi rendezvények szervezése, innovatív projektek megvalósítása és hagyománnyá válása
- Szülői fórumok szervezése a gyermeki személyiségfejlődést segítő szakemberek (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) részvételével
- A nevelőtestület által kitalált egyedi logó és óvodainduló
- ”Jógyakorlataink”, magas színvonalú szakmai tudásunk átadása az óvodapedagógus hallgatóknak

000333

- Óvodánk 2015-ben nyerte el először a Zöld Óvoda címet, majd 2018-ban és 2021-ben újra, 2025-ben pedig teljesült nagy álmunk és elnyertük az Örökös Zöld Óvoda címet. Igyekezünk mindennapi tevékenységünket ebben a szellemben végezni és óvodásainkat a fenntarthatóságra nevelni.

- Alapítványunk: a Benczúr Téri Mese kert Alapítvány

Alapítványunk székhelye: 4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely u. 13. 1/16.

Alapítványunk célja: az óvodás korú gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődését elősegítő programok és ehhez tartozó eszközök finanszírozása, rendelkezésre bocsátása.

Bevételi forrásaink: az adó 1%, szülői felajánlások, pályázatok.

000334

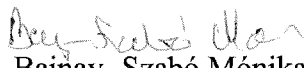
PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS LAP

Intézmény OM - azonosítója: 033101	Készítette az Igazgató: <i>Bajnay-Szabó Mónika</i> Bajnay- Szabó Mónika Igazgató Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
A - a Púétv . 2023. LII. tv. 171§ (18) bek értelmében a pedagógiai programot a nevelőtestület bevonásával készítette az Igazgató. <i>Szabó Mónika</i> nevelőtestület nevében	
A pedagógiai programot az óvoda fenntartója ahatározatszámon jóváhagyta. A Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat külön dokumentumként, Közgyűlési határozatként szerepel, kinyomtatott, eredeti formában, mely a Pedagógiai Program mellékletét képezi. <i>[Signature]</i>	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.buzaszemovoda.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2025. szeptember 01. visszavonásig
Verziószám: 1/2025.	Iktatószám: Készült: ...1.. eredeti példány

000335

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** a Búzaszem Nyugati Óvoda Igazgatója a nevelőtestület bevonásával.
Nyíregyháza, 2025 . június 15.

Bajnay- Szabó Mónika
igazgató

2.) A Búzaszem Nyugati Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**
Nyíregyháza, 2025. június 15.

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

3.) A Búzaszem Nyugati Óvoda a módosított pedagógiai programját a - a Púétv . 2023. LII. tv. 171§ (18) bek.- biztosított jogok alapján **nyilvánosságra hozza.**
Nyíregyháza, 2025. június 15.

000336

Gyermekek Háza Déli Óvoda
4400 Nyíregyháza,
Kereszt u. 8.

Gyermekek Háza Déli Óvoda
Pedagógiai Programja

Skarbit Józsefné
Skarbit Józsefné
Intézmény Igazgató

Nyíregyháza, 2025. június 10.

000337

Tartalomjegyzék

I.	ALAPVETÉSEK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
I.1.	BEVEZETŐ	12
I.2.	HELYZETELEMZÉS	12
I.2.1.	Társadalmi környezet.....	12
I.2.2.	Humán erőforrás	14
I.2.3.	Tárgyi feltételek	14
I.3.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	15
I.3.1.	Általános elvek.....	15
I.3.2.	Gyermekekép	16
I.3.3.	Pedagóguskép	17
I.4.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	18
I.4.1.	Az egészséges életmód alakítása.....	18
I.4.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	19
I.4.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	19
I.5.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	23
I.6.	AZ INTÉZMÉNY STRATÉGIAI TERVE	25
I.6.1.	Küldetés nyilatkozatunk.....	25
I.6.2.	Jövőkép	25
I.6.3.	Minőségpolitika	26
I.6.4.	Minőségcélok	26
I.6.5.	Az intézmény minőségirányítási rendszere	28
II.	SZÉKHELY INTÉZMÉNY, TAGINTÉZMÉNYEK, TELEPHELYEK NEVELÉSI GYAKORLAT	34
II.1.	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA MONTESSORI NEVELÉSI GYAKORLATA	34
II.1.1.	Ajánló.....	35
II.1.1.1.	Bázisintézmény	36
II.1.1.2.	Nyíregyházi Egyetem.....	36
II.1.1.3.	Tehetséggondozó foglalkozások.....	36
II.1.1.4.	Boldog Óvoda	36
II.1.2.	Óvodakép	38
II.1.3.	Gyermekeképünk.....	40
II.1.4.	Óvodai nevelésünk célja	40
II.1.5.	Az óvodai környezet	52
II.1.6.	Az óvodai nevelés feladatai	52
II.1.6.1.	Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés	52
II.1.6.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	56
II.1.6.3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása	59

II.1.7.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	62
II.1.8.	Az óvoda kapcsolatai	72
II.1.9.	KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK.....	76
II.1.10.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	77
II.1.10.1.	Játék	77
II.1.10.2.	Verselés, mesélés	86
II.1.10.3.	Anyanyelvi nevelés	88
II.1.10.4.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	90
II.1.10.5.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	93
II.1.10.6.	Mozgás.....	95
II.1.10.7.	A külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés	99
II.1.10.8.	A külső világ tevékeny megismerése, matematika	103
II.1.10.9.	Munka jellegű tevékenységek.....	107
II.1.10.10.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	109
II.1.10.11.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja	117
II.1.11.	Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermek felismerése..	139
II.1.12.	Gyermekevédelemi munka az óvodában	140
II.1.13.	Esélyegyenlőség az óvodában.....	146
II.2.	VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNY, PITYPANG TAGINTÉZMÉNY „EPOCHÁLIS RENDSZERŰ” NEVELÉSI GYAKORLATA	150
II.2.1.	Gyermekekép.....	151
II.2.2.	Óvodakép	151
II.2.3.	Pedagóguskép	153
II.2.4.	A program célja.....	153
II.2.5.	Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés - szocializáció biztosítása.....	154
II.2.6.	Egészséges életmód alakítása - gondozás	155
II.2.7.	Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	158
II.2.8.	Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	159
II.2.9.	Esélyegyenlőség, és gyermekevédelem az óvodában.....	161
II.2.10.	Szülő-gyermek – pedagógus együttműködés formái és továbbfejlesztési lehetőségei.....	168
II.2.11.	A program pedagógiai és pszichológiai koncepciója.....	169
II.2.12.	A gyermeki tevékenységrendszer.	173
II.2.13.	Az epochális tanulási rendszer.....	176
II.2.14.	A nevelés kerete és a csoportszervezés.....	205
II.2.15.	Tervezés	209
II.2.16.	Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok Célja:	211
II.2.17.	Az óvoda egyéb feladatai	212
II.2.18.	Kapcsolattartás a bölcsödével, iskolával, közművelődési és egyéb intézményekkel	

II.3.	KINCSKERESŐ TAGINTÉZMÉNY LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE NEVELÉSI GYAKORLATA.....	217
II.3.1.	Bevezetés, előtörténet	218
II.3.2.	Az óvoda küldetése	218
II.3.3.	A lépésről-lépésre óvodai program modellje	221
II.3.4.1.	Gyermekkép	223
II.3.4.2.	Óvodakép	223
II.3.4.3.	Pedagóguskép	226
II.3.5.	Az óvodai nevelés feladatai	231
II.3.5.1.	A nevelés általános feladatai.....	231
II.3.5.2.	Az egészséges életmód alakítása	231
II.3.5.3.	Az érzelmi erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása 232	
II.3.5.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	234
II.3.5.5.	A szocializálás individualizálva történő megvalósítása.....	234
II.3.6.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	236
II.3.6.1.	A program megvalósításának személyi feltételei	236
II.3.6.2.	Tárgyi feltételek	238
II.3.6.3.	Az óvodai élet megszervezése	239
II.3.6.4.	Tervezés, a tevékenységek időkeretei.....	239
II.3.7.	Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	242
II.3.7.1.	Játék	243
II.3.7.2.	Verselés, mesélés	244
II.3.7.3.	Ének, zene, énekes játék	246
II.3.7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	247
II.3.7.5.	Mozgás.....	248
II.3.7.6.	A külső világ tevékeny megismerése.....	249
II.3.7.7.	Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése	250
II.3.7.8.	Munka jellegű tevékenységek.....	251
II.3.8.	A hét tevékenységközpont	257
II.3.8.1.	A családi és egyéb szerep- szituációs, drámajáték központja.....	258
II.3.8.2.	Irodalmi és ének-zenei tevékenységek, mozgásfejlesztés központja.....	259
II.3.8.3.	Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, egyéb alkotó tevékenységek).....	260
II.3.8.4.	Manipulációs, asztali, társas-, és szabályjátékok központja	261
II.3.8.5.	Természettudományos tevékenység központja.....	262
II.3.8.6.	Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja 263	
II.3.8.7.	Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja.....	264
II.3.9.	Óvodai ünnepek, hagyományok.....	265
II.3.10.	Inkluzív pedagógia.....	267

II.3.11.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	268
II.3.12.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	270
II.3.10.	Az óvoda kapcsolatai	272
II.4.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény, Bóbita Tagintézmény, Mandabokor Telephely, Kassa úti telephely, Felsősimai telephely, Manóvár Tagintézmény	
	Tevékenységek központú óvodai nevelési gyakorlata	276
II.4.1.	Nevelési cél	276
II.4.2.	Gyermekek kép	276
II.4.3.	Óvodakép	276
II.4.4.	Pedagóguskép	277
II.4.5.	Intézményi Szintű Kompetenciák	277
II.4.6.	Pedagógus Kompetenciák	280
II.4.7.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény speciális feladatai:	283
II.4.8.	Játék és tanulási tevékenység	284
II.4.9.	Társas és közösségi tevékenység	287
II.4.10.	Munka jellegű tevékenységek	289
II.4.11.	Szabadidős tevékenység	290
II.4.12.	Egészséges életmód alakítása	291
II.4.13.	Baleset megelőzésre nevelés	294
II.4.14.	Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	295
II.4.15.	Komplex tevékenységek	298
II.4.15.1.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	298
II.4.15.2.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	303
II.4.15.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	303
II.4.15.4.	Mozgás	304
II.4.16.	Esélyegyenlőség és gyermekvédelem az óvodában	306
II.4.17.	A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	308
II.4.18.	Tehetség gondozás	308
II.4.19.	Az óvodai élet megszervezése	309
II.4.20.	Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	311
II.4.21.	Az óvoda kapcsolatai	313
II.4.22.	Az óvodába és iskolába lépés feltételei:	314
II.5.	Butykatelep Telephely és Rozsrétkör Telephely KOMPLEX PREVENCIÓS NEVELÉSI GYAKORLATA	315
II.5.1.	Óvodánk adatai	316
II.5.2.	Gyermekek kép, óvodakép, pedagóguskép	317
II.5.3.	Óvodai nevelésünk célja, feladata	321
II.5.4.	A nevelés alapvető keretei	325
II.5.4.1.	Az egészséges életmód alakítása (Testápolás, étkezési szokások, öltözködés, pihenés)	325
II.5.4.2.	Az érzelmi nevelés és a szocializáció, erkölcsi az értékorientált és közösségi nevelés alakítása	326

II.5.4.3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	328
II.5.5.	Az óvodai élet megszervezése: Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	329
II.5.5.1.	Mozgás, mozgásfejlesztés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
II.5.5.2.	Játék, játékba integrált tanulás	332
II.5.5.3.	Verselés, mesélés	339
II.5.5.4.	Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc	341
II.5.5.5.	Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka.....	343
II.5.5.6.	A külső világ tevékeny megismerése:.....	345
II.5.5.7.	Munka jellegű tevékenységek.....	348
II.5.6.	Óvodánk csoportszerkezete	350
II.5.7.	Az óvodai élet megszervezése	350
II.5.8.	A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái	355
II.5.9.	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	356
II.5.10.	Óvodai ünnepeink rendje, tartalma	359
II.5.11.	Környezetvédelmi program	361

Legitimációs előlap

Intézmény OM - azonosítója: 033090	Készítette a Gyermek Ház Déli Óvoda igazgatója az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a nevelőtestület bevonásával. Igazgató Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a/2025.(.....) határozatszámom a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított szakmai munkaközösség -vezető
Az Nkt. 26. §(1) bekezdése, valamint a 83. § (2) bekezdés g) pontja alapján a pedagógiai programot a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a/2025.(VI.23.) számú határozatával elfogadta. fenntartó képviseletében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) bekezdése alapján a helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. b) az iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8) Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét. óvodapszichológus
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak a Szülői Munkaközösség képviseletében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.gyermekek hazadeliovoda.hu	Érvényes: 2025. szeptember 1. napjától visszavonásig
Verziószám: 1/2025. (ahányadik módosítása a programnak)	Iktatószám: Készült: 3 eredeti példány

Törvényi megfeleltetés

Programunkba az alábbi törvényeket, rendeletek építettük be:

- **2021. évi LII. törvény** 23§(2) bek. egyes köznevelést érintő törvények módosításáról
- **363/2012. (XII.17.)** számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- **77/2025.(IV.15)** Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- **2016/679.** számú rendelet- Az Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény
- **13/2018(VI.14.)** EMMI rendelet 12.§-ra az Oktatási Hivatal által lefolytatott szakmai ellenőrzésekről
- **Magyarország Alaptörvénye** (2011. április 25.)
- **2003. évi CXXV. törvény** az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- **2011. évi CXXIV törvény** a nemzeti köznevelésről
- **1997. évi XXXI. törvény** a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az **1998. évi XXVI. törvény** a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról 1. számú melléklet
- **48/2012. (XII.12.)** EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről 12.
- **2013. évi CXXXVII. törvény** a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV tv. módosításáról
- **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet** a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- **229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet** a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- **30/2012. (IX.28.) EMMI rendelet** az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- **15/2013. (II:26.) EMMI rendelete** a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- **2011.évi CXCV. Nemzeti Köznevelésről szóló törvény** az óvodakötelezettségről
- **2015.évi CXXXIII törvény** 21.§(2) bekezdés
- **1992. Egyezmény** a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- **2011. évi CLXXIX. törvény** a nemzetiségek jogairól
- **419/2024. (XII.23) Kormányrendelet** a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- **1357/2011. (X.28.) kormányhatározat** az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról

- **Az óvoda hatályos Alapító Okirata**
- **Nevelőtestületi határozatok**

Az intézmény adatai:

Az óvoda elnevezése: Gyermek Ház Déli Óvoda Az
 óvoda címe: 4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8. Az

Az intézmény elérhetősége:

Telefonszámai: 42/512-920, 42/512-919
 E-mail címe: gyermekekhazaovoda@gmail.com
 Honlap címe: <https://gyermekekhzadeliiovoda.hu/>

Az óvoda alapító okiratának kelte: 2025.05.22.

Az óvoda alapító okiratának száma: SZOC/1197-27/2025.

Az alapító okiratban meghatározott maximális gyermeklétszám: 1107 fő

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv megnevezése:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

A költségvetési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
 Pedagógiai Programot készítették: Intézmény Igazgató,
 Intézmény Igazgató-helyettesek,
 Tagintézmény igazgatók, telephelyfelelősök

A Pedagógiai Program benyújtója: Skarbit Józsefné

Az intézmény feladat ellátási helyeinek adatai

	Intézmény neve:	Intézmény címe:	Telefon-száma, mail címe:	Engedélyezett maximális gyereklét szám:	Csoportok száma:
1.	Gyermekek Háza Déli Óvoda Székhely Intézmény	4400 Nyíregyháza, Kereszt utca 8.	06-42/512-920 gyermekekhazaovoda@gmail.com	220 fő 220 főből sajátos nevelési igényű 18 fő	8 csoportos, ebből 1 SNI csoport
Tagóvodák adatai:					
2.	Virág Utcai Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Virág. utca 67.	06-42/512-909 ovodavirag@netra.hu	180 fő 180 főből sajátos nevelési igényű 6 fő	6 csoportos

3.	Kincskereső Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Árpád u. 50/E	06-42/512-911 kincskereso@netra.hu	90 fő 90 főből sajátos nevelési igényű 6 fő	3 csoportos
4.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Dugonics u. 16.	06-42/512-912 csicssergo@netra.hu	150 fő 150 főből sajátos nevelési igényű 7 fő	5 csoportos
5.	Bóbita Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 4.	06-42/512-913 bobita@netra.hu	60 fő 60 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
6.	Pitypang Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 27.	06-42/512-914 ovodavecsey@netra.hu	112 fő 112 főből sajátos nevelési igényű 6 fő	4 csoportos
7.	Manóvár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Tünde u. 2/B	06-42/512-921 ovodatunde@netra.hu	90 fő 90 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	3 csoportos
Telephelyek adatai:					
8.	Butykatelep Telephely	4400 Nyíregyháza- Butykatelep, Bajcsy- Zs. u. 12.	06-42/512-915 ovodabutyka@netra.hu	45 fő 45 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
9.	Rozsrétbokor Telephely	4400 Nyíregyháza, Rozsrétbokori út 15.-	06-42/512-916 ovodarozsret@netra.hu	45 fő 45 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
10.	Kassa u. 27. Telephely	4400Nyíregyháza, Kassa u. 25-27.	06-42/512-948 csicssergo@netra.hu csicssergomail.com	60 fő 60 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2csoportos
11.	Mandabokor Telephely	4400 Nyíregyháza- Mandabokori út 23/A.	06-42/512-917 ovodamanda@netra.hu	30 fő 30 főből sajátos nevelés i igényű 2 fő	2 csoport
12.	Felsősima Telephely	4400 Nyíregyháza- Felsősima,	06-42/512-918 ovodafelsosima@netra.	25 fő 25 főből	1 csoport

		Furulya u.3.	hu	sajátos nevelési igényű 2 fő	
Intézményi összes engedélyezett létszám: 1102 fő					
Óvodai csoportok száma összesen: 39 csoport (38 normál, 1 SNI- s csoport)					

I.1. BEVEZETŐ

A Gyermek Ház Déli Óvoda a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése 136/2016. (V.26.) határozata alapján 2016.05.26. napjától 6 tagintézménnyel és 5 telephellyel működik. Körzetileg Nyíregyháza város déli részének óvodai ellátását biztosítja, összhangot teremtve az egyes tagóvodák és telephelyek pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói feladatainak ellátása terén.

Önállóan működő költségvetési szerv pénzügyi - gazdasági feladatait az Eszterlánc Északi Óvoda látja el.

Pedagógiai programunkban az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján – közös nevelési elvek, célok, feladatok meghatározása mellett – megjelenítjük a tagintézményeink és telephelyek azonos pedagógiai elvekre épülő nevelési gyakorlatát, sajátos nevelési arculatát.

Az Európai Unió támogatásával 5 feladat ellátási hely 2018. szeptemberétől 2020. májusáig részt vett az EFOP 3.1.5.-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása óvodai alprojektben. A projekt keretein belül kidolgozott tartalmi elemek az adott feladat ellátási helyeknél megjelenítésre kerülnek.

I.2. HELYZETELEMZÉS

I.2.1. Társadalmi környezet

A Gyermek Ház Déli Óvoda székhelyintézmény, a Bóbita Tagintézmény, a Kincskereső Tagintézmény, a Virág Utcai Tagintézmény, és a Pityang Tagintézmény a belvárosban, a Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény Nyíregyháza kertvárosi részében működik. Manda bokor, Rozsrétkor, Manóvár Tagintézmény, Felsősim, Butykatelep, Kassa utcai telephelyek a külváros családi házas övezetében látja el a gyermekek óvodai nevelését, fejlesztését. A belvárosi óvodákban a csoportok összetétele heterogén a családi háttér tekintetében. A telephelyeken viszont kiemelkedően magas a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek száma.

A belvárosban működő óvodákban nagy a polarizáció. Az értelmiségi szülők gyermekük óvodai elhelyezésénél figyelembe veszik az intézményben megvalósuló pedagógiai munkát, a környezetet, és a tehetséggondozást segítő szolgáltatásokat. Ezek a szülők lakóhelyük távolsága ellenére is ragaszkodnak a kiválasztott intézményhez, és nagy elvárásokat támasztanak a gyermekük optimális fejlődése érdekében. Szociokulturális közegetől függetlenül évtizedek óta maximális létszámban veszik igénybe a szülők a részleges integrációban lévő sajátos nevelési igényű gyermekek ellátó speciális csoportot. Előnyt jelent, hogy a fenntartó közreműködésével, önréből és pályázati forrásokból kialakult

az autizmus-specifikus ellátás feltételrendszere a Székhely óvodában. A tagintézményekben többségében lakótelepen élő gyermekek óvodai fejlesztését, ellátását valósítjuk meg. A társadalmi változások következtében egyre több az egykeresős, munkahelyi és anyagi gondokkal küzdő család.

Tünde út 2. sz. telephelyen működő Manóvár Tagintézmény, a Kisteleki szőlő családi házas területeiről érkeznek a gyermekek. Szülői háttér jellemzői: értelmiségi 20%, fizikai 40%, vállalkozó 7%, munkanélküli 33%. A nemzetiségi gyermekek száma 12%, halmozottan hátrányos gyermekek 35%. Az óvoda családsegítő szerepet is betölt az elmúlt évtizedben kialakított gyakorlatára, eredményeire alapozva. A gyermekek fejlesztése során kiemelt szerepe van az óvodának a hátránykompenzálásban, az időben történő prevenciónak, az esetleges részképesség zavarok feltárásában, az egyéni fejlesztésben. Az óvoda a családok szociális jellemzői miatt óvó-védő, szocializáció funkciójának is eleget tesz.

Butykatelep Nyíregyházától 10 km-re található, szétszórt település szerkezet jellemzi. Néhány házból álló kisebb tanyák, tanyabokrok tartoznak hozzá. Az óvoda környezetében a szülők iskolázatlanak, többségük napszámból, szociális támogatásokból él. Magas az etnikai kisebbséghez tartozók száma. Az óvodapedagógusok a hátrányos helyzetből származó lemaradásokat szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőkkel együttműködve próbálják ellensúlyozni.

Rozsrétbokor telephely összefüggő, kertvárosi jellegű településen működik, Nyíregyháza külterületén. A szülői háttér jellemzői: értelmiségi 32%, fizikai 50%, vállalkozó 13%, munkanélküli 5%. A gyermekek 34%-a HH-s, 3%-a HHH-s. A szülők iskolázottsága, jövedelem szintje, lakáskörülményei nagyfokú megosztottságot mutatnak. A családok többsége együttműködő, jó partnerként segíti a nevelőmunkát, pozitív a pedagógiai munkáról kialakult kép.

Mandabokor, Kassa utca, Felsősima telephelyek körzetébe tartoznak a bokortanyák, ahol szintén eltérőek a gyermekek szociokulturális adottságai, nagyok az értékrend és műveltségbeli különbségek. Magas a munkanélküliek száma, a családok többsége anyagi gondokkal küzd. Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek felzárkóztatása, fejlesztése, és a családokkal való folyamatos törődés a családsegítő szolgálattal, gyermekorvossal, védőnővel együtt. Pozitívum, hogy a népi hagyományokat, vallási ünnepeket a bokrokban élő gyerekek családjai még ma is ápolják, tovább őrzik és őriztetik gyermekeikkel. Az óvodai nevelés épít a természetközelségre, a szlovák hagyományok őrzésére.

I.2.2. Humán erőforrás

Dolgozói engedélyezett létszám

Munkakör	Székhely	Bóbita	Kertvárosi Cs.	Kincskereső	Virág Utcai	Pitypang	Manóvár	Butykatelep	Felsősim	Kassa utca	Mandabokor	Rozsértbokor	Összesen
Óvodapedagógus	18	4	10	6	12	8	6	3	2	4	2	3	78
Pedagógiai munkát segítők	13	4	6,5	4,5	9,5	5	4	2,5	1	2,5	1	2,5	56
Egyéb alkalmazottak	1	2	1	1	2,5	0	1	1	1,5	1	1	1	14
Összesen	32	10	17,5	11,5	24	13	11	6,5	4,5	7,5	4	6,5	148

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

Intézmény Igazgató	1 fő
Intézmény Igazgató helyettes	3 fő
tagintézmény Igazgató	6 fő
telephelyfelelős	5 fő
óvodapedagógus	68 fő

Az önkormányzat által elvárt takarékos létszámgazdálkodás érdekében csak a törvény által meghatározott létszámot foglalkoztatjuk, törekedve a minőségi színvonal megtartására.

Az óvodapedagógusok valamennyien rendelkeznek az előírt iskolai végzettséggel, a 2025. január 1-jén hatályba lépett „A pedagógus -továbbképzés rendszeréről” szóló 419/2024. (XII.23) Kormányrendelet – ben előírtaknak eleget tesznek, változatos szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.

Az óvodapedagógusok nevelő munkáját szakképzett dajkák és pedagógia asszisztensek segítik a feladat ellátási helyeken.

I.2.3. Tárgyi feltételek

Intézményünkben a 3-7 éves korú gyermekek nevelését 12 épületben 39 óvodai csoportban valósítjuk meg. A Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény 2013-ban átépítésre került, és a szülői igények alapján kiegészült egy csoporttal. A 2013/2014-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként működik. A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése 136/2016. (V.26.) határozata alapján 2016/2017-es tanévben a Manóvár Tagintézményben és a Bóbita Tagintézményben 1-1 csoport, majd a 2023/24-as tanévben a 89/2023. (VI.22.) sz. határozat alapján a Virág Utcai Tagintézményben 2, a Kincskereső Tagintézményben és a Bóbita Tagintézményben 1-1 csoport került felfüggesztésre.

A Székhely intézmény és a tagintézmények épületei eredetileg óvodának épültek, a funkciójuknak megfelelő infrastruktúrával. A telephelyek épületei családi házakból, iskolából kerültek kialakításra az óvodai nevelést biztosító feltételekkel.

A 30-50 éves épületek műszaki állapotának fenntartása érdekében az Önkormányzat pályázatból, illetve saját forrásból mind a 12 intézményünket felújította.

Az óvodák udvarai gyermekközpontú szemléletet tükröznek, parkosítottak, több helyen gumilappal borítottak, jól szolgálják a gyermekek egészséges életmódra nevelését, testi épségük megóvását. EU-s szabványoknak megfelelő f játékokkal biztosítjuk a változatos mozgáslehetőséget, és ahol nincs erre lehetőség, átmenetileg mozgatható műanyag játékokkal pótoljuk. A nyári időszakban tusolók, pancsoló medencék segítik a gyermekek felfrissülését. 2012-ben a Bozsik Program keretében „focipálya” kialakítására került sor három tagintézményünkben.

A csoportszobák alapterülete megfelel a törvény által maximált 25 fős létszámnak. A berendezés a csoportok mindegyikében esztétikus, jó állapotú, dekoratív. A székhely óvodában lévő speciális csoport tekintetében az alapterület és a berendezés igazodik az átlátható és kiszámítható környezet megteremtéséhez.

A gyermeki tevékenységet szolgáló tárgyi, szakmai eszközök az óvodapedagógusok kreativitásának, sokoldalúságának köszönhetően megfelelő számban, minőségben állnak rendelkezésre. A nevelőtestületek a pedagógiai gyakorlatuk sajátosságainak megfelelően teremtik meg, bővítik az eszközbeli ellátottságot sikeres pályázatok útján, költségvetési keretből, alapítványi bevételekből.

Műszaki infrastruktúra tekintetében rendelkezésünkre áll:

Székhelyintézményben:

projektorok, laptopok, számítógépek, fénymásolók, szkennerek, nyomtatók, erősítő, CD lejátszó, interaktív tábla, DIOO-3 db, tabletek, vetítővásznak, JBL hangszórók.

Tagintézményekben, telephelyeken:

számítógépek, laptopok, fénymásoló, videó kamera, DVD lejátszó, TV, fényképező gépek, erősítő, CD lejátszó.

I.3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

I.3.1. Általános elvek

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,

- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.
- Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

I.3.2. Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

I.3.3. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus vezetési tevékenysége az egész közösségre kihat, amelyet irányít. Ahhoz, hogy a nevelési tevékenysége eredményes legyen, meleg emberi kapcsolatokat kell kialakítani a gondjaira bízott gyermekekkel, illetve ilyen irányba terelgetni a gyerekeket egymás közötti kapcsolataiban is. Nyílt, demokratikus légkört kell teremtenie, és a gyermekek életkori szintjének megfelelő követelményeket állítani, azok végrehajtását következetesen ellenőrizni. A hivatástudat kialakulásának értelmi, érzelmi és akarati alapja van, amihez alapvető a magas színvonalú szaktudás és az egyén munkája iránt érzett szeretete. Ezeknek az elvárásoknak a belsővé válásához szükséges a pedagógus bizonyos fokú önismerete és a hivatásértékek felismerése. Az értékek kialakítása csak akkor

eredményes, ha a pedagóguspálya jellegzetességeivel, kívánalmaival egységben történik. Mindenképpen rendelkeznie kell az óvodapedagógusnak a feltétel nélküli elfogadásra való irányultsággal, empátiával és kongruenciával, vagyis az értékeinkben való bizonyossággal, mely tapasztalatszerzés útján tudatossá válik.

I.4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

I.4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben a korban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, , óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetbiztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

I.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy:

- a) a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék;
- b) a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- c) az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- d) az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

I.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az **anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet

fordítani.

2. **Az óvodai nevelés** a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra - valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. **Az értelmi nevelés további feladatai:** egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) - alkotóképesség – fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Biztosítja a nevelés optimális feltételeit, a gyermekek számára a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ALAPELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje, modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvodai működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
6. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteinek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Óvodánk udvarai parkosítottak.

Lehetővé teszik a gyermekek mozgás-, és játékigényének kielégítését, harmóniát árasztó formákkal, színekkel, anyagokkal vesszük körül a gyermekeket.

A tárgyi felszerelések a gyermekek számára hozzáférhető módon vannak elhelyezve, figyelve a gyermek biztonságára.

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvoda munkatársainak, lehetőséget ad a szülő fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez és fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket a párhuzamosan is végezhető, megfelelő időtartamú differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások segítik a gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztését. Óvodai nevelésünk rendszerében a folyamatos, rugalmas, helyi szokásokhoz, igényekhez, valamint a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó napirend biztosítja az érzelmi biztonságot.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a rendszeresség és ismétlődések érzelmi biztonságot jelentenek a gyermeknek.

A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását.

A gyermekekkel az intézmény teljes nyitvatartása alatt - a csoportok heti és napirendjének megfelelően - óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel, de a 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet 9. § (5) pontja alapján, a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja reggel 8 óra előtt és a délutáni időszakban a pedagógusok tartós hiányzása esetén

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, amikor óvoda valamennyi dolgozója figyelembe veszi a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, építi kapcsolatait a gyermekkel,

segíti önállóságuk fejlődését. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követésétkülönböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

7.3.1. Heti rend

A heti rend megtervezésében az alábbi elveket kell figyelembe venni:

A csoportok heti rendjét az óvodapedagógusok készítik el minden év elején, mert minden csoportnak más az összetétele, a gyermekek kora. A csoportok heti rendje a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

Az óvodapedagógus feladata:

- A heti rendet óvodai szinten összehangoljuk, hogy a csoportok ne zavarják egymást, ne akadályozzák egymás tevékenységét, valamint a dajkák minden csoportban segíthessenek.

- A heti rend rugalmasságával lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének, igényének, tempójának megfelelően tevékenykedjen.
- *A tevékenységek szervezeti kereteit a gyermekek egyéni igényeihez igazodva, differenciálva szervezi meg és a csoportnaplóban - az Ovikrétában - rögzíti. A tevékenység szervezeti kerete lehet egyéni, szabadjátékból indított motiválással kezdeményezett mikrocsoportos és frontális. Bizonyos tevékenységek esetében, vagy ha az óvodapedagógus szükségesnek látja kötött, frontális szervezési keretben is megvalósíthatja a foglalkozást, amely során biztosítja a tevékenységközpontúságot, játékosságot (pl. mozgás, ének-zene, gyermektánc, mese, dramatizálás stb.)*

A komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás alkalmat ad a gyermek által szerzett benyomások rendezésére, a spontán tanultak rögzítésére, tudatosítására.

7.3.2. Napirend

A napirend megtervezésében az alábbi elveket tartjuk fontosnak:

Mivel minden csoportnak más az összetétele, a gyermekek kora, merev szabályokat nem alkalmazunk a napirend időkeretének meghatározásában.

A csoportok napirendjét év elején megtervezzük, és a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

A nyári élet nyári napirend szerint történik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egységes időkeretet biztosítunk a játéktevékenységre.
- A játékidő egységét a folyamatos tízóraizással is elősegítjük.
- A napirendet óvodai szinten összehangoljuk, hogy a csoportok ne zavarják egymást, ne akadályozzák egymás tevékenységét (öltözés, testápolás, tornaszer használat), valamint a dajkák minden csoportban-érdemben segíthessenek (gondozás stb.).
- A napirend rugalmasságával, a folyamatos életmódszervezéssel lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének, igényének, tempójának megfelelően tevékenykedjen.
- A napirend szerint kialakult életritmus legyen a csoportnak. A gyermek életritmusának megfelelően az aktív mozgás, tevékenység; az aktív és passzív pihenés életszerű váltakozását biztosítjuk.

I.5. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Partnereink	Kapcsolattartás formája (módja)	Kapcsolattartásért felelős	Kapcsolattartás gyakorisága
Szülők	Szülői értekezlet Fogadóóra Nyílt napok Közös óvodai rendezvények	Intézmény Igazgató Óvodapedagógusok	Alkalomszerű Napi
Bölcsőde	Megbeszélés az óvodába érkezett bölcsődésekről	Óvodapedagógusok Bölcsődei gondozó	Alkalomszerű
Iskolák	Nyílt iskolai tanítási órák Konzultációk Nyílt óvodai délelőtti Közös szülői értekezlet	Óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Fenntartó	Értekezletek Rendezvények	Intézmény Igazgató	Alkalomszerű
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	Intézmény Igazgató Óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Szakszolgálat	Szaktevékenységekkel kapcsolatos megbeszélés	Intézmény Igazgató és a feladattal megbízott óvodapedagógusok	Tervezett program szerint
Kulturális, sportlétesítmények	Rendezvények, Közös programok	Megbízott óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Gyermekjóléti Szolgálat	Eseti konzultáció	Gyermekvédelmi felelősök	Alkalomszerű

Közös programok, rendezvények

Közös rendezvények	Várható időpontja	Helyszíne	Résztevők köre
Tanévnyitó értekezlet	Minden év augusztus 20-30 között	Székhely Kereszt utca 8. Intézmény-	Intézmény Igazgató Intézmény Igazgató helyettesek, TagIntézmény Igazgatók Telephely felelősök Óvodapedagógusok Dajkák Technikai dolgozók
Munkatársi értekezlet	Nevelési év elején		Minden dolgozó
Félévi (értékelő) értekezlet	Minden között év január 10-30		Minden óvodapedagógus

Közös munkaközösségek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott szerint program	A munkaközösség tagjai
Tanévzáró értekezlet	Minden között év június 10-30		Intézmény Igazgató, Intézmény Igazgató helyettesek, Tagintézmény Igazgatók Telephely felelősök Óvodapedagógusok Dajkák Karbantartók Konyhai dolgozók

I.6. AZ INTÉZMÉNY STRATÉGIAI TERVE

I.6.1. Küldetés nyilatkozatunk

„SEGÍTS NEKEM, HOGY MAGAM CSINÁLHASSAM.”

(Maria Montessori)

Alapvető küldetésünk, hogy az intézménybe járó gyermekek olyan módon nevelkedjenek, hogy alkalmasak legyenek a természeti és társadalmi környezetbe való beilleszkedésre. Küldetésünknek megfelelően pedagógiai munkánk középpontjába a gyermekek képességeinek fejlesztését helyezzük előtérbe, ahol játékos tevékenységek során, egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, játékban alkalmazott cselekvéses tanuláson keresztül fejlődő, egészséges életvitellel rendelkező gyermekeket neveljünk, az esélyegyenlőség biztosításával, a különbözőség elfogadásával.”

Nyitott óvodaként a családokkal való szoros kapcsolattartás kialakításával érjük el az együttnevelés lehetőségét, a szoros baráti kapcsolatok óvodán túli kialakulását, a felmerülő gondok, problémák megoldását, az örömek megosztását.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

I.6.2. Jövőképünk

Intézményi szinten

Szakmai munkánk középpontjába a gyermekek érdekeit állítjuk, egyben magas színvonalú óvodai szolgáltatást kívánunk biztosítani.

A gyermek szintjén

Nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns együttműködő, magas neveltségi szinttel rendelkező gyermekek nevelése. Megszervezni a gyermekek tapasztalatszerzési lehetőségeit, melyek kihasználásával adottságaiknak megfelelően fejlődnek képességeik, kreativitásuk, problémamegoldó gondolkodásuk, általános tájékozottságuk, örömmé válik számukra a tanulás, a felfedezés.

I.6.3. Minőségpolitika

Az intézmény minőségpolitikája szoros kapcsolatban áll az intézmény egyéb dokumentumaival úgy, mint Alapító okirat, Pedagógiai program, SZMSZ, Házirend, Éves pedagógiai munkaterv, Továbbképzési terv.

- Alkalmazotti közösségünk kötelezi magát arra, hogy munkája során a **gyermekek érdekeit** tartja elsődlegesnek. Azonosan fontos feladatunknak tartjuk a hátránykompenzálást, a felzárkóztatást és tehetséggondozást – melynek következtében az **esélyek különbözőségének mérséklésére** törekszünk.
- Célunk a működés valamennyi területén **magas színvonalú szakmai tevékenységet folytatni**, melynek középpontjában, mint legfontosabb elem a pedagógiai folyamat áll.
- A szervezetfejlesztésben kapjanak fontos szerepet az alábbi értékek és tevékenységek:
 - Érdekképviselő működése.
 - Intézményi normák megfogalmazása.
 - Hatékony vezetés, melyben a vezetési funkciók szabályozottá teszik a működést: ellenőrzési, mérési, értékelési rendszert a folyamatos fejlesztés szolgálatába állítja.
- Hazai és nemzetközi partnerkapcsolatok fenntartása, újak kiépítése szolgálja az egymástól való tanulás lehetőségét (nyelvismeret, informatika ismeretek).

I.6.4. Minőségcélok

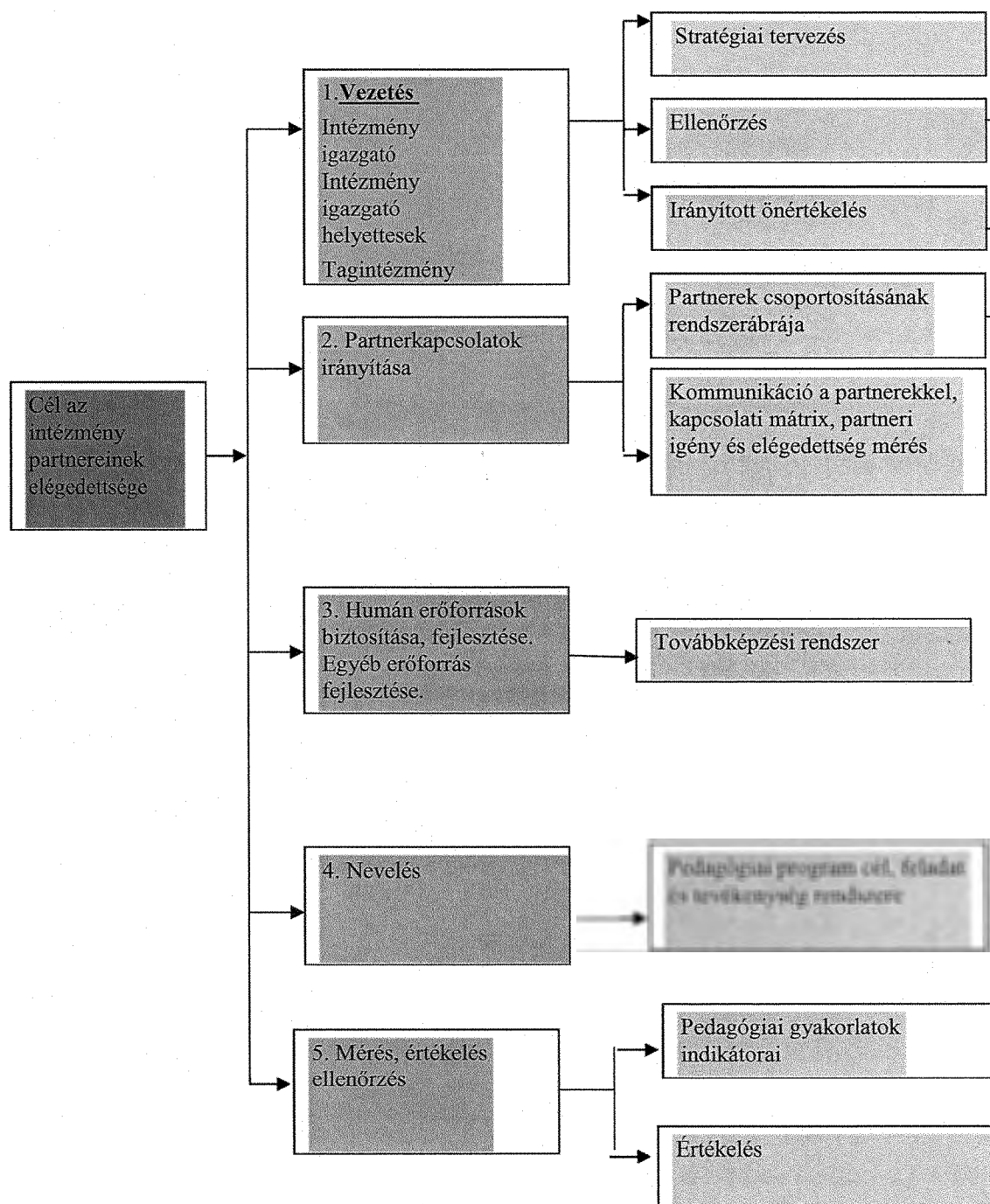
A minőségcélok összhangban állnak óvodánk minőségpolitikájával, egy-egy minőségpolitikai ponthoz több minőségcél is kapcsolódik.

- Sajátos nevelési igényű gyermekek **integrált és részben integrált neveléséhez** kötődő pedagógiai rendszer továbbfejlesztése.
- Célunk, hogy **azonosítsuk folyamatainkat**, melyek befolyásolják a pedagógiai munkát.
- Humán erőforrás minőségi célú fejlesztése a továbbképzési, önképzési lehetőségek által.

- Célunk **kidolgozott indikátoraink használata** mérési rendszerünkbe. Neveltségi szintmérés; Képességszint mérés; fejlettségmérő lapok, fejlődési naplók vezetése.
- Az **SZMSZ, Házirend** törvényi változások szerinti átdolgozása, a hatékony működtetés érdekében.
- Pedagógusokra, alkalmazottakra vonatkozó intézményi szintű a szervezeten belül érvényesülő normák, követelmények, egységesítése.
- Hatékony **intézménymenedzselés** – szakcikkek megjelentetése, előadások tartása, intézményünk pedagógiai munkájáról, „Jó gyakorlatairól” szakmai, információs anyag szerkesztése szűkebb és tágabb környezetünkben szakmai munkánk elismertetése.
- Tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer követelményeinek közzététele az alkalmazottak körében, idő ütemezés elkészítése az átláthatóság érdekében.
- A partnerek elégedettség megismerése biztosítja az intézmény színvonalas működését.
- Kommunikációs folyamatok szabályozása intézményen belül és a partnerekkel tegye gördülékennyé és növelhetővé a kapcsolattartást.
- A partneriskolákkal való tartalmi együttműködés segítse az óvoda iskola átmenet nehézségeinek csökkentését.

I.6.5. Az intézmény minőségirányítási rendszere

Az intézményben működő folyamatok rendszere

Jelen Éves Önértékelési Terv a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt „Önértékelési kézikönyv óvodák számára” harmadik javított kiadása című kiadvány felhasználása alapján készült.

Irányított önértékelés

Az önértékelés törvényi háttere:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet
- A pedagógusok teljesítményértékeléséről szóló 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet
- 8/2013. (I. 30.) EMMI- rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről
- 77/2025.(IV.15) Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az emberi erőforrások minisztere 22/2015. (IV. 21.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Irányított önértékelés eljárásrendje

Az önértékelés célja: Az intézményi átfogó önértékelés része a pedagógus, a vezető (Intézmény Igazgató, tagintézményigazgató, telephelyfelelős) és az intézmény önértékelése. Az önértékelés fókuszában az intézmény pedagógiai-szakmai munkájának minőségére leginkább hatást gyakorló, standardban leírt pedagógus és vezetői kompetenciák, valamint intézményi jellemzők állnak, az intézménynek az európai, országos, regionális és helyi szakmapolitikai célokkal összhangban meghatározott saját céljaival, és a hozzájuk kapcsolódó elvárásaival együttesen.

Az átfogó önértékelés során megállapíthatóvá válik az egyes szinteken meghatározott elvárások teljesülése – pedagógus esetében a pedagóguskompetenciákra épülő nyolc területen, vezető esetében az Intézmény Igazgatói kompetenciákra épülő öt területen. Az intézmény önértékelése hét területen, meghatározott elvárások alapján, a pedagógusokra és a vezetőre vonatkozó eredmények figyelembevételével történik.

Az intézményi átfogó önértékelés célja, hogy a pedagógusra, vezetőre, valamint intézményre vonatkozó intézményi elvárások teljesülésének értékelése alapján a pedagógus és a vezető önmagára, valamint a vezető a nevelőtestület bevonásával az intézményre vonatkozóan meghatározza a kiemelkedő és a fejleszthető területeket, majd erre építve fejlesztéseket tervezzen, fejlesztési feladatait Intézkedési tervben rögzítse, szervezeti és egyéni tanulási, önfejlesztési programokat indítson, hogy azután az újabb önértékelés keretében vizsgálja a programok megvalósításának eredményességét.

Célja: Tényekre alapozva megállapítani intézményünk erősségeit, fejlesztendő területeit, kijelölni hol szükséges beavatkozás fejlesztés.

Hatókör: Az intézmény teljes működése, közvetlen, közvetett partnerei.

Az irányított önértékelés tartalma:

- az önértékelés gyakoriságának meghatározása
- az önértékelés területeinek meghatározása
- az önértékelés területeihez illeszkedő módszerek meghatározása.

Az irányított önértékelés gyakorisága

Az irányított önértékelést **5 évente** ismételjük meg intézményünkben, mely a vezetői ciklus végére esik, így az adottságok és eredmények felmérése, a fejlesztések tervezése végrehajtása hatékonyan történhet.

A tanév 2. felében, februárban végezzük el a méréseket, megítélésünk szerint ez a legalkalmasabb időpont a tájékozódásra. A kiértékelés márciusban történjen, majd április hónapban készüljenek el az intézkedési tervek, melyek megvalósítása az új tanév feladata lesz.

Az önértékelés területeinek meghatározása

Az eljárásrend leírásnak megfelelően a vizsgált területet 2 nagy csoportra bontjuk:

- Az intézmény jellemző adottságainak értékelése.
- Eredmények értékelése.

E két nagy csoporton belül az alábbi szempontsорт határozzuk meg.

Az intézmény jellemző adottságai

- A vezetés értékelése.
- Stratégiai és operatív tervezés.
- A dolgozók irányításának értékelése.
- Erőforrások felhasználása.
- A nevelési folyamatok, valamint szabályozottságuk értékelése.
- A folyamatos fejlesztés alkalmazásának szintje.

- A szervezeti kultúra és klíma értékelése.

Az eredmények területei

A munkatársak bevonásának mértéke.

Partnerek elégedettsége (szülők, gyermekek, fenntartó, iskolák)

Partnerek elégedettsége (pedagógusok, pedagógiai munkát segítő munkatársak). *(lásd. 1. sz. melléklet)*

Közösségi szerepvállalás.

Az óvoda nevelési eredményei.

Az önértékelés területeihez illeszkedő módszerek meghatározása (Módszertani tábla)

	Az irányított önértékelés fő témaköre	Módszer	Humán erőforrás felelős	Minta	Eredmény
1.	Az Intézmény Igazgató kiértékelése	kérdőív		Vezetők nem vezető beosztású pedagógusok	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
2.	Stratégiai és operatív tervezés	kérdőív		Vezetők Nem vezető beosztású ped.	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
3.	Dolgozók irányításának kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
4.	Erőforrások kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
5.	Folyamatok és szabályozottságu k kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
6.	Folyamatos fejlesztés alkalmazásának szintje	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
7.	Szervezeti kultúra kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
8.	Munkatársak részvételének mértéke	adatgyűjtés		Teljes körű mintából kigyűjtés	Gyűjtőtáblázat

9.	Partnerek elégedettsége Gyermekek Szülők Iskolák Fenntartó	Komplex képsor Kérdőív kérdőív interjú		Köz.nagycsop. gyermek teljes körű	Kiértékelés Kiértékelés Kiértékelés
10.	Partnerek elégedettsége (alkalmazottak)	Össze gyűjteni az előző kérdéssorokból az ide vonatkozókat Kigyűjtés a munkaügyi adatokból		Teljes dolgozói kör	Kiértékelés
11.	Közösségi társadalmi szerepvállalás	Gyűjtőtáblázat Feljegyzés Feljegyzés Feljegyzés		Óvoda dolgozói köréből részvevők - -	Kiértékelés
12.	Neveltségi eredmények	Intézményi mérőeszköz (saját)		Iskolába távozó gyermek	Kiértékelés

Az összesítés elemzés eredményeit a nevelőtestület elé tárva történik a prioritások meghatározása, a fejlesztések időrendjének kialakítása, minőségi körök vezetőinek, tagjainak kiválasztása, a kontroll kiépítése, korrekció és beavatkozás megteremtése.

Az irányított önértékelés mérőeszközei (lásd. 1. sz. melléklet)

Partneri igény és elégedettség mérés (szabályzata)

Partnerek azonosítása - Partnerekkel való kapcsolat rendszere

Hatókör: Az óvoda közvetlen és közvetett partnerei

(lásd. 1. sz. melléklet)

II. SZÉKHELY INTÉZMÉNY, TAGINTÉZMÉNYEK, TELEPHELYEK NEVELÉSI GYAKORLAT

Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
Oktatás azonosító:033090

II.1. Gyermekek Háza Déli Óvoda Montessori nevelési gyakorlata

II.1.1. Ajánló

Óvodánk nevelőtestülete Montessori szellemiségű Pedagógiai Programját ajánlja minden nyíregyházi szülőnek, aki szeretné gyermekét:

- biztonságot nyújtó környezetben elhelyezni,
- szakmailag magas színvonalon képzett, szerető óvónők gondjaira bízni,
- olyan pedagógiai rendszer szerint neveltetni gyermekét,
- mely gyermek- és személyiség központú, 100 éves múlttal rendelkező világhírű pedagógia,
- mely gyermeke számára adottságainak megfelelő képesség fejlesztést, magas szintű neveltséget biztosít,
- autizmussal együtt élő gyermekét autizmus-specifikus ellátásban részesíteni.

Óvodánk 1980-ban épült, Nyíregyháza belvárosában működő intézmény. Hét csoportunkban ép, egy csoportunkban sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekeket nevelünk.

Sajátos nevelési igényű gyermekekkel 1988 évtől kezdődően foglalkozunk, mely feladat ellátására a fenntartó támogatásával és intézményi erőfeszítésekkel építettük ki a törvénynek megfelelő követelményeket. Az autizmus szempontú vizuális akadálymentesítéssel megalapozzuk a szorongásmentes, megértésen alapuló tanulást, és a kölcsönös kommunikáció lehetőségét.

A Montessori nevelési rendszer kiépítését 1994. évben kezdtük meg, mára valamennyi csoportunkban pedagógiai nevelési programunknak megfelelő Montessori adaptáció szerint dolgozunk.

2006-tól a kompetencia alapú nevelési program négy őselemre épülő tartalmát a helyi Montessori nevelési gyakorlattal összhangban valósítjuk meg.

Óvodánk, mint önkormányzati intézmény alapvetően világnézetileg és politikailag semleges.

II.1.1.1.Bázisintézmény

2016 szeptemberétől óvodánk Bázisintézményi feladatokat is ellát, melynek keretében az érdeklődő óvodapedagógusok megismerhetik JÓ GYAKORLATAINKAT.

- Szülők, mint nevelési partnerek az egészséges életvitel megalapozásában
- Az anyanyelvi nevelés folyamata, út az írás-olvasásig
- A Kompetencia alapú óvodai nevelés és a Montessori nevelési programunk összhangjának megteremtése

II.1.1.2.Nyíregyházi Egyetem

2017. januártól a Nyíregyházi Egyetem óvodapedagógus hallgatói 3 csoportunkban teljesítik óvodai gyakorlataikat. A 2023/2024 -es nevelési évben 42 fő óvodapedagógus hallgató teljesíti egyéni és csoportos gyakorlatukat és hospitálásukat.

II.1.1.3.Tehetséggondozó foglalkozások

A szülők igénye alapján különböző tehetséggondozó fejlesztő foglalkozásokat tartunk óvodánkban, melyek szervezésénél követendő célnak tartjuk, hogy ne zavarják az óvoda napirendjét és minden esetben feleljen meg a gyermekek életkorának és játékos legyen.

II.1.1.4.Boldog Óvoda

Óvodánk két csoportjában, a Moha és Páfrány csoportban és a Zöld Manók csoportban 2018/19-es nevelési évben bevezetésre került a Jobb Veled a Világ Alapítvány által indított BOLDOG PROGRAM. Az intézményünk a 2018/2019-es tanévtől jogosult a cím és a logó használatára.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- ☐ Boldogságfokozó hála
- ☐ Optimizmus gyakorlása
- ☐ Kapcsolatok gyakorlása
- ☐ Boldogító jó cselekedetek
- ☐ Célok kitűzése és elérése
- ☐ Megküzdési stratégiák

- ☐ Apró örömek élvezetek
- ☐ Megbocsátás
- ☐ Testmozgás
- ☐ Fenntartható boldogság

Csoportunkban rendszeresen (heti szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk, megbeszéljük. Továbbá gyermekek empátikus képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy gyermekeiket *ökumenikus hittan* foglalkozásra írathassák be, ennek megtartását délutáni időpontban tartjuk elfogadhatónak.

II.1.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Nevelési alapelveinkből kiindulva fontosnak tartjuk, hogy befogadó attitűd jellemezze pedagógiánkat, adjunk teret a szabad játékon keresztül a gyermeki személyiség kibontakoztatásának. A befogadás alappillére a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni szükségleteinek teljes körű megismerése, és ehhez az adekvát tevékenységek megszervezése. Az érintett gyermekeknek joga van egészséges kortárskapcsolatokban, egyéniségüknek megfelelő módon fejlődni.

Montessori szellemű Pedagógiai programunk a képességek, ismeretek fejlesztésére épül a következő elvek szerint:

- **A fogékony fázisok elve** szerint a gyermek bizonyos ingerek felfogására, ismeretek elsajátítására fejlettségének egy adott szakaszában intenzívebben képes.

Ez az érzékenység egyénenként különböző időpontokban jelentkezik. A gyermeknek akkor kell nyújtani a fejlődés lehetőségét, amikor valaminek a befogadására különösen fogékony. Egységes nevelési rendszerünk minden elemének biztosítania kell ezen alapelv érvényesülését.

- **Az abszorbeáló lélek**, mely csak gyermeki jellegzetes sajátosság, megfelelő miliőben érvényesülhessen. Az alapelv szerint a gyermek nem emlékeztetbe vési az ismereteket, hanem magába szívja, beilleszkedik. Valódi tudás, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, és melyet képes alkalmazni képességei által, és ebben igen nagy szerepe van a komplex óvodai környezetnek.
- **A gyermek immanens (belső) fejlődési terve** értelmében megvannak azok a belső tulajdonságok, melyeket ki kell bontani. Fontos, hogy ezt a gyermek is akarja, mely a pedagógustól nagyfokú tapintatot igényel.
- **A gyermek szabadságának biztosítása**, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Önálló törekvéseinek támogatása értelmében a rászabott környezetben szabadon nyilatkozhat meg mindaddig, míg tevékenységével, magatartásával nem sérti a közösség érdekét, melybe tartozik. A gyermek érdeklődését, akaratát önkéntességét tiszteletben kell tartani.
- **A gyermeki képességek, készségek magasabb szintre emelését** a figyelem intenzív koncentrációjának (tevékenység közbeni elmélyülés) támogatása segíti elő. Amennyiben a gyermek érzékeny bizonyos ismeret befogadására és ahhoz megtalálja a környezetében a problémát jelentő helyzetet, feladatot, eszközt, elmélyülten járja végig a megismerés útját. **Az integráció, mint egy humanizáltabb pedagógia megvalósítása.** A sérült, és nem sérült gyermekek együttélése önkéntes, és tervezett együttnevelést jelent. Szociális tanulást, a másik másságának elfogadását, szellemi, testi és lelki támasz nyújtását. Az egészséges gyermekek szüleivel történő együttműködés során csökkenni a sérültekkel szembeni előítéletek.
- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.
Ennek érdekében fontosnak tartja:
 - a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
 - helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,

- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Az óvoda a gyermek személyiségének fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai megközelítéséről előzetes és folyamatos tájékoztatást nyújt a szülőknek. Együttműködést alakít ki a szülők igényeinek folyamatos megismerésére, véleményének értékelésére és a nevelő munkába való beépítésére törekszik. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyet az óvoda kiegészít.

II.1.3. Gyermekképünk

Gyermekképünket a fejlődés-lélektani törvényszerűségek, valamint a Montessori filozófia alapján határozzuk meg.

- A gyermeket egyedi és szociális lénynek tekintjük egyszerre.
- Egyedi individuumában benne foglaltatik immanens belső fejlődési terve, fejlődő személyiségében az abszorbeáló lélek és fogékony fázisok megjelenése.

Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége a megfelelő személyi és tárgyi környezet biztosítása által. Örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önállósága, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, törekszik a gyermekek közti kulturális, szociális és személyiségbeli különbségek tiszteletben tartására.

Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

A tehetséges gyermekben meglévő különlegességet értéknek, és pedagógiai kihívásnak tekinti. Minden gyermek számára biztosítja az esélyegyenlőséget, egyenlő hozzáférést a különleges bánásmódhoz.

II.1.4. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy segítse elő az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

- A nevelésben az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok dominanciájának figyelembevétele.
- Az életkornak megfelelő sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását biztosítása, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő

gyermekellátását is.

- Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben az eszközök, módszerek alkalmazásában, a gyermekek optimális terhelése és a harmonikus fejlődés érdekében.
- A gyermeki aktivitás, érdeklődés, fogékonyság kihasználásával, a gyermeki szabadság biztosításával az önállóság kialakulásának és egyéni képességek korlátlan fejlődésének támogatása, a kompetencia érzés kialakítása, biztosítása.
- A gyermekek neveltségének életre szóló megalapozása az erkölcsi normákhoz való alkalmazkodás, magatartás, beszédkultúra, higiénés szokások, udvariassági és együttműködési formák vonatkozásában.
- A gyermek az óvodáskor végére lépjen be a lassú átmenetek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.
- Békére nevelés. A kölcsönös szereteten és megértésen alapuló független, önmagát ellátni képes, dolgozó, kreatív önállóan gondolkodó, problémamegoldó, segítőkész, együttműködésre képes, toleráns és békeszerető ember formálása.
- Sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek autizmus- specifikus, részleges és teljes integrációban történő fejlesztésének biztosítása.
- Inkluzív nevelés megvalósítása szorongásmentes miliő kialakításával. A pedagógia és a gyógypedagógia közelítése, egymástól való tanulás megteremtése, team munka kialakítása.
- A Montessori pedagógia alapelvek és a kompetencia alapú kiegészítő óvodai program összehangolása programunkkal.
- Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.
- Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.
- A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítsük az eredményes további tanulmányokra.
- Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatunkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve -

kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
 - a humánus gondolkodást,
 - a közösség iránti felelősségvállalást,
 - az empátiát, a toleranciát és
 - mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.
- Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. Az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Alapelvek, célok, feladatok, eljárások, eszközök rendszere. A Montessori pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai programcsomag integrálásának alapjai.

Alapelvek Montessori	Alapelvek Kompetencia. óv. pr.	Célok	Feladatok	Eljárások	Eszközök
1. A fogékony fázisok elve. A gyermeknek akkor kell adni a fejlődés lehetőségét, amikor valaminek a befogadására intenzívebben képes.		A nevelésben az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok dominanciája a meghatározó. Az életkornak megfelelő sokoldalú képességfejlődés.	Az „előkészített környezet” biztosítása, mely a gyermek számára érdeklődésének megfelelően az ismeret forrása.	A környezet rendjének kialakítása, szabályok interiorizálása, mely a belső „rend” kialakulásáig vezet.	Montessori eszközök, egyéb fejlesztő eszközök és maga a természeti, társadalmi környezet.
2. Az abszorbeáló lélek. A gyermek magába szívja az ismereteket környezetéből, beilleszkedik abba. A gyermek immanens belső fejlődési terve. Az adottságok, belső tulajdonságok kibontakoztatása a gyermeki aktivitásra építve.	Valódi tudás, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el és melyet, képes alkalmazni képességei által. Komplex nevelés ahol a nevelési területek, tevékenységek a tárgyi koncentráció elve alapján egységet alkotnak.	A gyermeki aktivitás, motiváltság kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, a kompetenciaérvés kialakítása, fenntartása. Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben, az eszközök, módszerek alkalmazásában a gyermek optimális terhelése, a harmonikus fejlődés érdekében.	Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő elsajátításához segíti hozzá a gyermekeket. Megteremti a lehetőségeket a játékon, munkán, művészen, alkotáson keresztül az ismeretszerzésre, megalapozza ennek igényét.	Tevékenykedtetés, élménynyújtás, problémahelyzetek teremtése, kontroll, önkontroll beépítése. Mikrosoportos, egyéni munkaforma. Dominánsan kötetlen, de bizonyos tevékenységek esetében kötelező foglalkoztatási forma.	Montessori eszközök, egyéb fejlesztő eszközök és maga a természeti, épített társadalmi környezet.
3. A gyermek szabadságának biztosítása, önálló törekvéseinek támogatása. A szabadság azonban addig tart, míg másokat megnyilvánulásával nem akadályoz és zavar. A figyelem intenzív koncentrációja, a gyermeki elmélyülés biztosítása.	A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.	A gyermeknek váljon igényévé a csoporttal való együttműködés, de tudjon egyedül is tevékenykedni igénye szerint.	Barátságos, derűs légkör, biztonságérzet kialakítása, nyújtása.	Egyéni bánásmód, differenciálás, együttműködés kialakítása, közös élmények biztosítása.	Játék, megfelelő időkeret, változatos együttműködési, tanulási technikák eszközei. Az elkülönülés, elmélyülés feltételeinek megteremtése, Montessori szőnyegekkel, teremkialakítással, Montessori és játéksarkok.

4. A gyermekek tisztelete, jogainak érvényesítése , hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést. A sajátos nevelési igényű gyermeknek is joga, hogy megfelelő, elfogadó, fejlesztő hatású környezetet biztosítson az óvoda.		Az egyéni képességek korlátlan fejlődésének biztosítása. A gyermekek fogadják el sajátos bánásmódot igénylő társaikat, legyen természetes a közeledés, segítőkészség.	Az óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények, részletesen 13. old. Olyan rugalmas szervezeti keretek kialakítása, mely igazodik az egyéni szükségletekhez, életkori, egyéni sajátosságokhoz, a gyermek fejlődési üteméhez. Megteremteni a szakmai háttérét és szervezeti kereteit a SNI gyermekek befogadásának, szakszerű fejlesztésének.		
	5. A kisgyermek érzelmi befolyásoltaságú, ezért fontos, hogy kapcsolataiban pozitív élmények ériék.	A gyermek az óvoda dolgozóiban társra, ha kell, természetes támaszra találjon. Gazdagodjanak érzelmei, óvodás kor végére megfelelő kifejezőmódban jelenjenek meg.	Barátságos, derűs csoportlétkör megteremtése, pozitív én kép kialakulásának támogatása. Elfogadás, megértés, nyugalom, béke szemléletének, hangulatának megéreztetése.	Öszinte, szeretetalapú személyközi kapcsolatok, ezt erősítő zenei, irodalmi anyagok feldolgozása.	
6. A gyermekek neveltségének életre szülő megalapozása a magatartás, beszédkultúra, higiénés, udvariassági és együttműködési szokások, formák vonatkozásában.	A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.	A szokásrendszer legyen alapja a további fejlődési szakaszoknak, így az iskolás kornak, egyben a felnőtté válás feltételét is jelentse. Rendszeres életritmus, megfelelő napirend kialakítása a gyermekek számára. Mozgásigény meggyökereztetése. Környezettudatos szemlélet formálása.	Gondozás, speciális gondozás, magatartási normák folyamatos egyénre szabott alakítása az életkor és önállóságra nevelés szem előtt tartásával. Helyes táplálkozási szokások folyamatos alakítása, sok szabad mozgáslehetőség biztosítása.	Mintaadás, segítés, korrekció, megerősítés. Részvétel az étrend összeállításban, zöldség-és gyümölcsnapok szervezése, példaadás.	Neveltségi szint mérés az iskolába távozó gyermekek esetében évente. Megfelelő rugalmas időkeretek. Étkezési rendszer, nyersanyagok, szabadtéri, beltéri mozgásfejlesztő eszközök, környezet-, védelem eszköztára.

	7. A játék a gyermek legelemibb pszichés szükséglete.	A játék a nap folyamán visszatérő módon biztosítsa a gyermek lelki szükségletét, mely egybefüggően és zavartalanul elégülhet ki. Váljon a gyermeki gondolkodás fejlődésének alapvető keretévé. Kínáljon változatos tevékenységi lehetőségeket az érzelmek, szocializáció, együttműködés, értelem és akarat fejlődéséhez.	Nyugalmas, biztonságos légkör feltételek megteremtése.	Példaadás, együttműködés a gyermekekkel, indirekt irányítás.	Kész, félkész eszközök, a természet adta tárgyak, környezet.
	8. A munka jellegű tevékenységek önkéntes, játékos felfogása.	A munkavégzéshez szükséges képességek megszerzése a tevékenykedés örömeinek, az önállóságnak alakulása közben. Erkölcsi, akarat tulajdonságok formálódása, közösséghez való pozitív viszonyulás megélése, együttműködés képességének megszerzése.	Munkatevékenység állandóságának, folyamatosságának, változatosságának biztosítása. Az egyéni eltérések figyelembevételével a megfelelő munkatempó kialakítása.	Példaadás, buzdítás, értékelés. Idő, hely, jó munkalégkör megteremtése.	Munkaeszközök a különböző munkafajtákhoz.
	9. Az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőséggel bír.	Az egész óvodai nevelést átható anyanyelvi nevelés során harmonikusan fejlődjenek a gyermeknyelvi képességei, s feldolgozott irodalmi élmények hatására erkölcsi és esztétikai érzékük, szociális magatartásuk.	A magyar anyanyelv ápolása, szépségeinek, változatosságának érzékeltetése a nevelés minden területén.	Példaadás, hibátlan és érzelmekben gazdag nyelvhasználat minden felnőtt dolgozó részéről. A gyermek egyéni képességeinek megfelelő differenciált figyelem, bánásmód.	
10. Az óvoda együttműködik a szülőkkel az igények megismerése, a családi nevelés folytatása és az óvodai pedagógiai rendszerével kapcsolatos folyamatos tájékoztatás érdekében.	Folyamatos párbeszéd a családokkal.	A családok segítése, erősítése. Együttműködés a gyermekek harmonikus nevelése érdekében. Az óvodáskor végén iskolára alkalmas gyermeket bízunk a szülőre.	Gyermekeként megismerni a családi hátteret, a családi nevelést. Folyamatos tájékoztatást nyújtani az óvodai pedagógiai megközelítéssel kapcsolatosan. Szülők véleményének megismerése és a nevelőmunkába való beépítése.	A kapcsolattartás szervezeti kereteinek kialakítása, működtetése.	Szülői értekezlet, fogadóóra, nyílt nap, aktuális megbeszélések, családlátogatás, felmérések.

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

Ismeri a Montessori nevelés rendszerét és birtokában van az eszközökkel kapcsolatos alkalmazásképes tudásnak.

Különböző problémahelyzet teremtésével, elsősorban indirekt módszereket alkalmazva tudatosan irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát.

Az óvodapedagógus a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire támaszkodva, a szabad választás lehetőségével biztosítja a különböző élethelyzetekben való gyakorlást.

Ideális egyensúlyt alakít ki a nevelés tartalmában, tanulási formákban, szervezeti keretekben, az eszközök, módszerek alkalmazásában a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.

Biztosítja a kompetencia érzet kialakítását, a gyermeki aktivitás, érdeklődés, fogékonyság kihasználásával.

Hatékony gyermek megismerési technikákkal, folyamatosan nyomon követi a gyermekek egyéni fejlődését, melynek ismeretében egyénre szabott, differenciált fejlesztést alkalmaz.

Indirekt módszerekkel, egyénre és mikrocsoportokra szabott feladatokkal valósítja meg a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztését.

Az egyéni bánásmód során támaszkodik az „előkészített környezet” és a Montessori eszközök által nyújtott fejlesztési lehetőségekre.

Differenciál a tervezésben és megvalósításban eltérő szintű feladatokban, módszerekben, munkaformákban.

Kidolgozott indikátorok használatával méri, elemzi, értékeli saját pedagógiai gyakorlatát.

A mérési és értékelési eredményeket felhasználja a minőségi pedagógiai munka érdekében. A csoportjában végzett nevelési folyamatban alkalmazza a PDCA- ciklust.

A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, digitális anyagokat és eszközöket ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.

Az ASD (autizmus spektrum zavar) gyermekek fejlesztési céljaihoz kapcsolódó feladatok megvalósítása során a gyógypedagógus az óvodai nevelésben töltött idő, illetve a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen kihasználja a természetes élethelyzeteket a hatékony fejlesztés érdekében. Protetikus környezetben, vizuális megsegítéssel, strukturált tanulási

helyzetben valósítja meg az egyéni, és csoportos fejlesztést. A kognitív készségek mellett azonos súllyal szerepel a szociális- kommunikációs készségek egyéni szükségletekhez igazított fejlesztése

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósulásukhoz kapcsolódó önreflexiók

Pedagógiai munkáját a pedagógiai programra építve, éves szinten, a tevékenységterületeknek és a képességszinteknek megfelelően, éves ütemtervre, nevelési tervre, tematikus tervre, projekttervre tervezi meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek megsegítésére gyógypedagógus közreműködésével, a Szakértői Bizottság véleményére alapozó Egyéni fejlesztési tervet készít. A gyógypedagógus a társzakták résztvevőinek közreműködésével (logopédus, gyógytornász, óvodapszichológus), team- munkában állítja össze az ASD gyermek Egyéni fejlesztési tervét.

Komplex módon, figyelembe veszi a foglalkozás témáját, a gyermekek előzetes tudását és tapasztalatait, a motiváltságot és az életkori sajátosságokat.

Az óvodapedagógus lehetőséget biztosít az új dolgok felfedezésére, teret ad a gyermek kreativitásának erősítésére.

Segíti a megismerési folyamatokat, az érzelmi kötődés, a játékosság, az önkéntelen figyelem, és a szabad, nyitott légkör kihasználásával.

Tudatosan irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát, hangsúlyt fektetve a szabad játék lehetőségeire, indirekt módszereket alkalmazva.

Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja és a szükséges korrekciót elvégzi.

Nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.

A gyógypedagógus az előre megtervezett két, illetve többszemélyes játékhelyzetben bővíti az önállóan végezhető szabadidős tevékenység repertoárját.

A tanulás támogatása

A csoportszoba berendezésével az eszközök elhelyezésével, megteremti a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együttjátzásának és a közös tevékenységek optimális körülményeit.

A gazdag tapasztalatszerzéshez széleskörűen biztosítja a feltételeket, a pozitív visszajelzésekre épülő légkört, a változatos és fejlesztő hatású tárgyi környezetet, a támogató óvónői magatartást

és az élményeket.

Az előkészített környezet által, motiválja és fenntartja a gyermekek érdeklődését a sokoldalú tapasztalatszerzés érdekében.

Változatos szervezeti formákat alkalmaz, melyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni érdeklődéseikhez, képességeikhez és a témához.

A gyógypedagógus a tanulási folyamat támogatásánál figyelembe veszi ASD gyermekek típusos nehézségeit, és erősségeire épít. A TEACCH szemléletű megközelítéssel vizuális megsegítéssel (képes kártyák, fotósorozatok, piktogramok), bejósolható történetekkel, átlátható, apró lépésekre lebontott feladatokkal segíti az ismeretek szituációba ágyazott elsajátítását. Autizmus-specifikus tanítási technikákat alkalmaz (modellnyújtás, árnyékolás, láncolás, formálás).

A Montessori pedagógus ismeri az eszközrendszert, pontos használatát, logikáját. Az eszközök bemutatásánál lehetőleg egy érzékelési, észlelési csatornát működtessen.

Alkalmazza a *három lépcsőfokú leckét*:

- Bemutatja az eszközt, és megnevezi a nyelvileg elsajátítandó részt. Asszociációs kapcsolatokat hoz létre az érzékszervi benyomás és a megnevezés között. (pl. ez sima, ez érdes.)

- A megfelelő tárgy tulajdonság felismerés a gyermek részéről. (pl. add ide a simát, add ide az érdeset).

- Emlékezés a gyermek részéről a tárgy, tulajdonság megnevezésére. (pl. óvónő: Milyen ez? gyermek: sima, érdes).

A játékos tanulási folyamatokban az óvodapedagógus Montessori eszközökkel segíti a gyermekek gondolkodásának fejlődését, az ok- okozati összefüggések, következtetések, általánosítások felfedeztetését. Az aktivitásban a hangsúly túlnyomórészt átkerül a gyermekekre. A nevelésben a környezet kap nagyobb szerepet, mint a verbalitás. Az eszközök nem az óvodapedagógus eszközei, hanem a gyermeké, aki kiválasztja, elveszi, használja azokat igénye, érdeklődése alapján. Így lesz a tárgyakból fejlődési eszközrendszer, mely közvetítő az óvodapedagógus és a gyermek között.

Az óvodapedagógus bemutatja az eszközt és a használatát a gyermeknek, vagy gyermekeknek, majd a gyermek önállóan játszik vele. A hibát nem szabad javítani, a kontroll lehetőségét kell bemutatni. Az óvodapedagógusnak, nyugodtnak, türelmesnek kell lennie, aki képes saját

késztetéseit visszafogni.

3. A gyermek személyiségének fejlesztése, egyéni bánásmód érvényesülése

Biztosítja a gyermek szabadságát, hogy mint egyén megtalálja helyét a közösségben.

Támogatja önálló törekvéseit a rászabott környezetben mindaddig, amíg magatartásával nem sérti a közösség érdekeit.

Hatékony gyermek megismerési technikákat alkalmaz, a személyiség sajátosságainak feltárására. (megfigyelés, folyamatos nyomon követés)

Felismeri a gyermek teljesítmény, viselkedés és kapcsolatzavarainak kiváltó okait.

Szükség esetén megfelelő szakember segítségét kéri.

Az értelmi fejlődésben a gyermek aktuális fejlődési szintjét tekinti alapnak, ennek megfelelően támogatja a következő szintet megcélzó inger gazdag környezet, eszközök kialakításával, problémahelyzetek megteremtésével.

Félévenként értékeli a gyermeket a fejlődési napló szempontjai alapján és ezt követően, meghatározza az egyéni fejlesztésre vonatkozó irányokat, a fejlesztés eredményessége érdekében.

Pozitív visszajelzésekkel fejleszti a gyermekek önértékelését, személyiségét.

A fejlesztő játékok alkalmazásánál figyelembe veszi a Montessori eszközök sajátosságát, melyek magunkban hordozzák az önellenőrzést és korrigálást. A gyógypedagógus az autizmus súlyosságának mértéke szerint egyéni motivációs rendszert alakít ki, hogy lehetőleg önállóan, minél változatosabb aktivitásokban vegyenek részt. Ennek érdekében konkrét, látható, térben és időben állandó információkhoz juttatja őket. Az érthető környezet megteremtésével, a szokások együttes kialakításával biztonságot nyújt az ASD gyermeknek, mely elősegíti személyiségének minél teljesebb kibontakoztatását

4. A gyermekcsoportok közösségének, alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés

Egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt, támogatja a pozitív énkép kialakulását.

Átgondolt szervezéssel, a gyermekek közti különbségek figyelembevételével megteremti a csoportban a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együtt játszását, a közös tevékenységre való igényt.

Közösségi élet szabályainak, normáinak kialakításakor erősíti és fejleszti a gyermeki véleménynyilvánítást, döntőképeséget.

Támogatja a különleges bánásmódot, migráns gyerekek elfogadását, erősíti a szociális

kompetenciájukat.

Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Beszélgető körökben, dramatikus játékok alkalmával a problémák feloldását, megbeszélését gyakorolja a gyerekekkel.

A gyógypedagógus érzékenyíti a többségi csoportba járó gyermekeket. Segíti az ASD gyermekek viselkedésének helyes értelmezését, a kommunikációs próbálkozások megerősítését, az egyszerű szociális rutinok használatát, a kívánt és elfogadott viselkedésminták kialakítását. A kortárs csoportok segítőinek bevonásával megteremti az inkluzív, szorongásmentes légkört. Részt vesz az ASD gyerekekkel az óvoda közös kirándulásain, hagyományőrző programjain, kulturális és szabadidős rendezvényein.

5. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségének folyamatos értékelése, elemzése

Az óvodapedagógus a gyermekek tevékenységének megfigyelése és produktumaik értékelése alapján végzi ellenőrzési feladatait.

Felhasználja a Montessori eszközökbe épített önkontrollt, a dominánsan kötetlen mikro-csoportos és egyéni munkaforma alkalmazását, a szabad játék nyújtotta megfigyelési lehetőségeket.

Visszajelzései, értékelései a gyermekek számára egyértelműek, melyek magukban hordozzák a megerősítést, segítőkészséget és korrekciót.

Az ellenőrzés eredményeit reálisan elemzi és értékeli, majd a fejlesztésre vonatkozóan meghatározza a célokat és szükség esetén fejlesztési tervet készít.

A gyermek személyiség fejlődéséről az óvodapedagógus a fejlettségmérő naplóban félévente rögzíti a megfigyelés eredményeit, meghatározza a fejlesztendő területeket, és fogadó óra keretében tájékoztatja a szülőket.

A gyógypedagógus az ASD gyermek készségeinek feltérképezéséhez kommunikációs mintavételt végez, melyet fél évente értékeli. Éves egyéni fejlesztési tervet havi lebontásban megvalósítja, az Egyéni fejlesztési naplóban dokumentálja.

6. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Folyamatos a kapcsolata a kolléganőkkel, pedagógiai asszisztensekkel és a pedagógiai munkát segítő dajkákkal.

Aktívan részt vesz a nevelőtestületi-, munkaközösségi értekezleteken, kifejti szakmai álláspontját.

A gyerekek érdekében együttműködik a szülőkkel, szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

Óvodai tevékenységei során felmerülő problémáit önállóan, a szervezet működésének megfelelően kezeli.

Reálisan értékeli önmagát szakmai munkája során, képes önkritikát gyakorolni és képes az önfejlesztésre.

A gyógypedagógus folyamatos szemléletformáló munkát végez a többségi óvodapedagógusok, az óvodában dolgozók, és szülők körében az ASD gyermekek elfogadása érdekében. Részt vesz szakmai munkaközösségben, melyben támogatja a többségi óvodapedagógusok munkáját. Civil szervezeteken keresztül támogatja az ASD gyermekeket nevelő családokat.

7. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Önképzésben és szervezett továbbképzéseken fejleszti szakmai és általános műveltségét.

Rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiát érintő törvényi és szakmai változásokról, kihasználja a konferenciák adta lehetőségeket.

Teljesíti a 7 évenkénti 120 órás továbbképzési kötelezettségét.

Az intézmény részéről kötelezően az óvodapedagógusra háruló feladatokat felvállalja és legjobb tudása szerint ellátja.

A gyógypedagógus folyamatosan figyelemmel kíséri a legújabb kutatásokat, publikációkat. Tájékozódik a digitális felületeken, szakmai közösségek aktív tagjaként információkat, tapasztalatokat gyűjt, azokat alkotó módon beépíti. Munkájában betartja a kompetenciahatárokat. Részt vállal az érdekvédelemben és szemléletformálásban, az előítéletek lebontásában, az inkluzív szemlélet kialakításában.

Ismernie kell a Montessori eszközrendszert, logikáját, pontos használatát. Az eszközök bemutatásánál lehetőleg egy érzékelési, észlelési csatornát működtessen. Ha bemutat, lassan tegye, ne beszéljen, magyarázzon hozzá, csak ha a gyermek kérdez.

Szükség szerint használja az IKT eszközöket.

A gyógypedagógus ismeri, és biztonsággal használja az ASD gyermekek szociális-kommunikációs készségének fejlesztésében alkalmazott digitális programokat és infokommunikációs akadálymentesítő eszközöket.

II.1.5. Az óvodai környezet

Az előkészített környezet hangsúlyozza a Montessori pedagógia indirekt megközelítési módját. A csoportokban nyitott polcokon elhelyezett Montessori eszközök közül a gyermek szabadon választhat. Minden a megfelelő, állandó helyén áll, ez segíti a gyermeket abban, hogy a cselekedetei is rendezettek legyenek. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. **A rend** nem egy külső személy figyelmeztetésére fenntartott állapot, hanem a belső rendet kialakító környezeti hatás.

Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása. Kíváncsú az egyszerűség, tiszta háttér, funkcionalitás.

A gyermeki tapasztalat és ismeret forrása elsősorban a környezet, melyet az óvónő tudatosan szervez meg. A környezet szó fogalma ebben a tekintetben a lehető legtágabban értelmezendő, és az indirekt megközelítési formát hangsúlyozza.

Az óvodai légkör legfontosabb elemei: a biztonságot, szeretetet, a másság elfogadását, derűt, optimizmust sugárzó szellemiség.

Óvodánk a programban szereplő alapelvek érvényre juttatásával szervezi meg a gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő gazdag tevékenységrendszert, melyben kiemelt szerepet biztosít a játéknak – s ennek hatására sokoldalú testi, lelki, értelmi képességei ideális fejlődését teszi lehetővé.

II.1.6. Az óvodai nevelés feladatai

- az egészséges életmódra nevelés kialakítása, egészségfejlesztés
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

II.1.6.1. Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, melynek terén az óvodai nevelés feladata az egészséges életmód a testápolás, a tisztálkodás az étkezés. Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése a zöldségek, gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. A fogmosás az öltözködés a pihenés a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Az óvodánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít a gyermek egészségéhez,

biztonságához való joga i alapján a teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokra, amelyek a következő területekre terjednek ki:

- egészséges táplálkozás, mindennapos mozgás a testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a bántalmazás megelőzése, a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, a személyi higiénié. Részletesen az egészségfejlesztési programunkban található.

Az óvodapedagógus feladatai:

Gondozás területén

A beszkottatás körültkintő megszervezése. A gyermekek otthoni szokásainak, a család elvárásainak megismerése, figyelembevétel a gondozási feladatok megtervezésénél.

A mindennapi élet gyakorlatainak bemutatásával és a gyakorlás lehetőségének biztosításával segítse elő a gyermekek önállóságának kialakulását és fejlődését.

A Montessori eszközöket, mint az előkészített környezet részét alkalmazza a készségek kialakításában.

A testápolás teendőinek kialakítását életkornak megfelelően tervezze, segítse, szilárdítsa meg a gyermekekben a higiéniés szokásokat.

A kulturált étkezés szokásait fokozatosan alakítsa ki a gyermekekben.

Speciális gondozást biztosítson a gyermekek egyéni fejlődési eltéréseiből adódó szükségleteknek megfelelően.

Vegye figyelembe a szülők által jelzett eltéréseket, orvosi, egészségügyi, nevelési tanácsadói, szakértői bizottsági javaslatokat.

Testi szükségletek kielégítésének biztosítása

Rendszeresen a napirendbe építve és a gyermek jelzései alapján folyamatosan biztosítsa testi szükségleteiknek kielégítését az alábbi területeken:

- vízivás
- WC használat
- szabad mozgás lehetősége
- éhségérzet csillapítása
- alvás, pihenési igény kielégítése.

A tevékenységek megszervezésében törekedjen a szellemi és fizikai terhelés a mozgalmas és nyugalmas tevékenységek helyes arányának kialakítására.

A délutáni pihenés megszervezésében vegye figyelembe a gyermekek életkorát, alvásigényét, ügyelve arra, hogy minden gyermeknek élettaniag szüksége van a pihenésre.

Egészséges életmód szokásainak alakítása

Táplálkozási és étkezési szokások alakításánál fordítson figyelmet az egészséges ételek megkedveltetésére. Ennek kiegészítésére, elfogadtatására, és a családok tudatos szemléletformálása érdekében népszerűsítse az óvoda családi rendezvényein.

A gyermekek öltözködésében figyeljen arra, hogy az a hőmérsékletnek, évszaknak és gyermeki tevékenységnek megfelelő legyen, a ruházat legyen laza, biztosítsa a szabad mozgás lehetőségét.

A gyermekek egészségvédelme érdekében gondoskodjon a beteg gyermek elkülönítéséről, a szülők értesítéséről, a betegségből visszatérők esetében az orvosi igazolások bekéréséről és tárolásáról.

A gyermekekmozgás fokozása, víz, lég és napfürdő alkalmazásával, az egyéni érzékenység figyelembevételével.

Az mozgás legfontosabb részeként kezelje az óvónő a kint tartózkodást, a változatos kinti tevékenységek biztosítását, miközben óvja a gyerekeket az időjárás káros hatásaitól.

Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása érdekében törekedjen **együttműködésre a szülőkkel**, szervezzen előadásokat, közös programokat a családok tudatos szemléletformálása érdekében, egészséges életmódjuk kialakításához.

- **Salátanapok:** a gyerekek bevonásával lehetőleg nyerszöldség és gyümölcssaláta készítése, közös elfogyasztása.
- **Egészségnapok:** a szülők bevonásával ételbemutatók, szakmai előadások az egészséges táplálkozásról, családi sportdélután.
- **Teaház:** téli teakóstolóval egybekötött tapasztalatcsere szakember bevonásával az ételallergiáról, az egészségmegővről, a gyógyteák hatásairól.
- **Gyümölcs és zöldségnapok:** ahol egyes zöldségek vagy gyümölcsök kóstoltatása, lehetséges elkészítési módjainak megismertetése történik a gyermekek és szülők körében. /étkezés, barkácsolás, ismeretszerzés/.

A mozgásfejlődés és testi képességek fejlesztésének elősegítése.

A gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, testi képességek fejlesztése, mozgás és pihenés arányának kialakítása, prevenció korrekció a mozgásban.

Az egyéni képességek megismerése, fejlettségmérő lapon történő rögzítése, a fejlesztése egyéni és csoportszintű, a tervezett rendszeres mozgásos foglalkozásokon és a mindennapos mozgás valósul meg.

Folyamatos mozgáslehetőség biztosítása, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. (Beépített

és mobil **eszközök** használata, **szabad tér** kialakítása.) Megengedő, támogató és óvó **pedagógiai módszerek** alkalmazása.

Mindennaposmozgás kezdeményezése a délelőtti és délutáni udvari játék első szakaszában. Amennyiben az időjárás nem teszi lehetővé a szabad levegőn tartózkodást, a mindennapos mozgást az átszellőztetett csoportszobában, vagy az aulában kezdeményezze.

Speciális gondozási, prevenció és korrekciós feladatok

Ismerje és építse be az óvónő a mindennapi mozgásba a játékos láb- és gerinctorna elemeit. Az összerendezett és harmonikus mozgás fejlesztése érdekében célzott feladatok, mozgásos játékok kezdeményezése.

Prevenció érdekében az egyéni megfigyelések során szűrje ki és rögzítse a fejlettségmérő lapon az esetleges rendellenességeket, lemaradásokat. A szülővel konzultálva kezdeményezze az esetleges kivizsgálást. Amennyiben az orvos igazolja a testi rendellenességet, és lelki sérülést, az óvoda biztosítsa a megfelelő terápiát speciális felkészültségű szakemberek bevonásával (szakképzett gyógytestnevelő és mentálhigiénés óvodapedagógus).

Biztosítsa a gyermek részvételét az 5. életévben esedékes orvosi státuszvizsgálatokon, a védőnő által végzett fejtető vizsgálaton, fogorvosi szűrésen.

Az óvodapedagógus továbbítsa a szülő felé a javasolt intézkedéseket.

Egészséges és biztonságos környezet kialakítása és fenntartása, a feltételeknek való megfelelés az éves ellenőrzés hatáskörébe vont terület.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások váljanak a gyermekek természetes igényévé, környezettudatos magatartás kialakítása (takarékoskodjanak természeti értékeink felhasználásával, mint a víz, papír, gyűjtsék szelektíven a hulladékot) alkalmával a napi tevékenységekben jelenjen meg a **Montessori kozmikus nevelés elemei**.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Higiénés és öltözködési tennivalóit szükségleteinek és tevékenységének megfelelően végezze.
- Alakuljon ki a kulturált étkezés iránti szokásrendszere és igénye az egészséges táplálkozásra.
- Saját ruházatát rendben tartja, környezete rendjének, tisztaságának fenntartásába bekapcsolódik.
- Testi fejlettsége, teherbírása, érzelmi és szociális érettsége alkalmassá teszi az iskolakezdéshez.
- A társadalmi és természeti környezetét megóvjá, és védi.
- Mozgásfejlődése életkorának megfelelő harmonikus, iskolaérettségének megfelelő, az

óvodai prevenciók, korrekciók, fejlesztések hatására korrigálódik a testi rendellenességük, lelki sérüléseik feloldódnak a speciális terápiák segítségével.

Neveltségi szint mérésünk keretében a gyermeki tevékenységek szintjének megállapítását minden nevelési évben elvégezzük az iskolába távozó gyermekek körében.

II.1.6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége, ezért nagyon fontos az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.

Célunk: a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot adó állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, melyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat, amely önbizalmat ad, és egyediségében értékes emberként érezheti magát. Fontos, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyerekek, valamint az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az óvodapedagógus óvodai nevelés feladatai

- Gyermek-szülők előzetes megismerése, az óvodával való ismerkedés lehetőségének biztosítása, annak érdekében, hogy a gyermekeket kedvező érzelmi hatások érhék az óvodával kapcsolatban.
- Az óvodába lépő gyermekek számára kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- A szülő jelenlétének biztosítása a beszoktatási folyamatban.
- A csoportban lévő nagyobb gyermekek felkészítése, bevonása a kicsik fogadására.
- A gyermek személyiségének megerősítése, az otthonról hozott szokások egyéni szükségletek elfogadása, figyelembevétele.
- A gyermeket már a beszoktatáskor és az óvodai élet teljes ideje alatt is az óvodai alkalmazottak és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi, mely érzelmi biztonságot nyújt számára.

Barátságos, derűs, csoportlégkör kialakítása a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása által.

A gyermek érdeklődésének, igényének érvényesülését támogassa, nyújtson pozitív

megerősítést, engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Rugalmas, megengedő, a gyermek akaratát is beépítő egyszerű, betartható szokás- és csoportnormákat alakítson ki, mely az állandó értékrendet képviseli.

A gyermek saját tulajdonú kedves, az otthon meghosszabbítását jelentő tárgyainak óvodai jelenlétét tegye lehetővé.

A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) fejlődését, én-tudatának kialakulását változatos módszerekkel, eszközökkel segítse elő.

A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett tárgyssa a tradicionális nemi szerepek határait és oldja a sztereotípiák merevségeit, neveljen annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Ennek formái óvodánkban:

- testkép, testtudat alakítás,
- érkezéstábla névvel, jellel ellátva,
- fénykép a gyermekről a születésnap vagy névnaptáblán,
- születésnapkör kirakása, élmények felelevenítése,
- a születésnapos gyermekekről információk gyűjtése, közreadása,
- beszélgető körök saját élményről, betegségekről, hétvégékről, szabadságról visszatérést követően, családi események megbeszélése,
- ajándékok, meglepetések készítése egymásnak, szülőknek.

Az óvodapedagógus alakítson ki feltétlen szeretetet nyújtó kapcsolatot minden csoportjába járó kisgyermekkel. A büntetést, szeretet megvonást mellőzze. Személyes példaadással alakítsa a gyermekek egymás közötti elfogadását, segítségét, annak megértését, hogy az emberek különböznek egymástól.

Pozitív érzelmek keltésével építse ki a gyermekekben a jó, szép elfogadását, fogalmát konkrét szinten. Az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja modell értékű legyen.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.

A szocializáció biztosítása

Cél: A gyermekek társas igényének, az együttélés szokásainak kialakítása.

Az óvodai nevelés feladatai

Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak

(mint pl.: együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség és az akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása. Gazdag tevékenységek szervezésével feltételeinek megteremtésével biztosítsa a társas együttlét megszerettetését. Segítse elő a gyermekek együttműködését a kortársak és kisebbek, nagyobbak között egyaránt.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda olyan közösségi szabályokat alakítson ki a gyermekekkel együtt, melyek könnyen betarthatók, folyamatos, szabad együttélést biztosítanak. A szabályok betartásával segítsük elő a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. A szűkebb közösségek, az óvodai csoportok és az óvodapedagógus a közös élményeken alapuló tevékenységek során alakítsák ki a gyermekek erkölcsi tulajdonságát (mint pl.: az együttérzést, segítőkészséget, önzetlenséget és figyelmességet) és akaratukat (ezen belül: önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladat- és szabálytudatukat) szokás és norma rendszerüket.

Segítse közvetetten az iskolai beilleszkedést, a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, kommunikáció, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával. Erősítse a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, szabálytudatát, engedjen teret önkifejező törekvéseinek. Nyújtson példát magatartásával, és nevelje a gyermekeket egymás tiszteletére, az udvariassági szokások elsajátítására. Az emberi kapcsolatokban a felnőttek és gyermekek kommunikációjára, ezek társadalmilag elfogadott kifejezésének elsajátíttatására helyezze a hangsúlyt. A gyermek dajka kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be. Mélyítse el a gyermekekben az udvariassági szokásokat a magatartás és beszéd vonatkozásában egyaránt. Nevelje a gyermekeket feltétlen igazmondásra, erősítse ezt az esetleges szorongások oldásával.

Fordítson különös figyelmet a gyermekek saját környezetében lévő tárgyak megfelelő használatára. Az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek a gyermekek is különböznek egymástól.

Támogassa az óvodapedagógus a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadását, erősítse szociális kompetenciájukat. A befogadást (inklúziót) pedagógusi, pedagógiai, gyermeki és szülői szinten törekedjen érvényre juttatni. Működjön együtt az ágazati jogszabályokban

meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejezetben szereplő udvariassági szokások érvényesülését tárgyak, játékok kulturált kezelését **neveltségi szint mérésünk keretében nevelési évenként** végezze el az iskolába távozó gyermekek körében. A februári mérést, értékelést követően a gyermekenkénti korrekciókra a nevelési év végéig kerüljön sor.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvónő felé.
- Nagy érzelmi kilengéseit a közösségi normáknak elfogadható mederben tudja tartani. Tudja értelmezni a környezetéből érkező érzelmek megnyilvánulásának kommunikációs és metakommunikációs jelzéseit. Érzelmeit az életkorának megfelelő kulturált módon fejezi ki.
- Életkorának megfelelő önértékeléssel rendelkezik, énképe pozitív, társaival jóhiszemű.
- A közösségi szokásokat, normákat betartja, alakítja, figyelmezteti társait is erre.
- A tevékenységek során együttműködnek egymással és az óvónővel a közös cél érdekében.
- Szívesen segít kortársainak, a kisebbeknek, sérült társainak. Elfogadják, befogadják egymást.
- Alkalmazkodnak egymáshoz.
- Szükségleteit képes késleltetni, egyes lehetőségeket kivárni.
- Legyenek udvariasak egymással, a felnőttekkel, alkalmazzák az udvariassági szabályokat.
- A megkezdett feladatok befejezésében közösen vesznek részt, az akadályokat igyekeznek legyőzni.
- Elfogadja az alá- és fölérendeltségi helyzetet. Képes önérvényesítésre, önkifejezésre.
- A hazaszeretetet a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapjait a gyermek megismerte ugyanúgy, mint szűkebb és tágabb környezetét, rá tud csodálkozni a természetben és az épített környezetében megmutatkozó jóra és szépre, megbecsülve, értékelve azt.
- A szociálisan, egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

II.1.6.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Elvárás, hogy az anyanyelvfejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben ügyelnünk kell a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelem fordításra.

Az anyanyelvi nevelést valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként valósul meg.

Az anyanyelvi nevelés, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen kell, hogy legyen.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) –valósul meg az óvodai nevelőmunka során.

Mindkét nevelési terület áthatja az egész óvodai életet; feladataik valamennyi tevékenységi formába beilleszkednek. Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmódhoz a beszédes légkör is hozzátartozik.

Az óvónő állandó beszédkapcsolatban van a gyermekekkel: meghallgat – beszél – mintát ad az utánzásra.

A természetes beszédhelyzetek mellett a versek és mesék szövege egy magasabb nyelvi minőséget képvisel – nyelvi hatásuk feltétele a beszédes nevelői légkör.

A kommunikációs készség fejlesztésében fontosnak tartjuk a szóbeliségen kívüli, a mozgásos, testi kommunikációra épített verbalitást is.

Cél: Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságra, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Fontos az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés. Az ismeretszerzés legyen öröm a gyermekek számára, érdeklődéssel forduljanak az ismeretlen felfedezése és a problémák megoldása felé, a tanulás legyen szórakoztató, sikert, örömet hozó tevékenység.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az **előkészített környezet** kialakítását a montessori program szerint végzi.
- Az értelmi fejlődés biztosítása terén a **Montessori alapelvek követése**. A

gyermek érdeklődésére, szabadságára, érzékeny periódusok megjelenésének támogatására, indirekt pedagógiai megközelítésre alapozott, az érzelmek pozitív energetikai jellegét felhasználó, a gyermekek önfejlődését támogató módszertan alkalmazása.

- A gyermekek számára **sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőség** biztosítása a megismerési folyamatokban.
- Az értelmi fejlődésben az óvónő a gyermek aktuális **egyéni fejlettségi szintjét tekintse alapnak**, fejlődését ennek megfelelően támogassa a következő szintet megcélzó eszközök, problémák, inger gazdag környezet kialakításával. Ne zárja le a fejlődés lehetőségét életkori felső követelmények meghatározásával, ne szabjon felső határt, folyamatosan biztosítsa az egyes gyermek számára a továbblépés lehetőségét minden területen érdeklődésének megfelelően.
- A **megismerési folyamatban** Montessori eszközök, és módszerek alkalmazásával különös figyelmet fordítson az érzékelés, észlelés, érzelmek csiszolására.
- **Pedagógiai munkája során a gyermeki érzékelés, észlelés szintjeit szintetizáló**, integráló módszerekkel vigye tovább a gyermeki gondolkodás (általános tájékozottság, kreativitás, képzelet fejlődésének) irányába.
- A **gondolkodás és beszédfejlődés** összhangjának kialakítása. Beszélgető helyzetek teremtése, türelmes meghallgatás, az összefüggések nyelvi kifejezésének segítése folyamatosan aktuális feladat. A gyermekek beszédkedvének, az életkorra oly jellemző kérdező kíváncsiságának fenntartása, kielégítése szintén a napi pedagógiai feladatok része. Legyen modell értékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- **Az anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében jelenjen meg. Az Ösztönözze gyermekek beszéd és kommunikációs kedvét. Fordítson figyelmet a gyermek meghallgatására, kérdéseik támogatására, és a válaszok igényes, gyermekek számára érthető megfogalmazására.

A szülőkkel alakítson ki szoros kapcsolatot az alábbi területeken:

Család értékrendjének megismerése, Montessori értékek közvetítése, a családdal való együttműködés kialakítása. A gyermek értelmi fejlődését elősegítő családi háttér kialakításával kapcsolatos pedagógiai tanácsadás. Az egészséges értelmi, lelki fejlődést gátló hatásokra történő figyelemfelhívás, javítás. A gyermek fejlődésének kölcsönös nyomon követése.

A gyermekek értelmi fejlődésének nyomon követését elemzését, értékelését szolgáló óvodai mérések:

- Fejlődési napló vezetése, fejlődés nyomonkövetésének vezetése az Ovikrétában

II.1.7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

2. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenlét a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

1. A gyermek egészséges, a tevékenységben megvalósuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság, rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

5. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek csoportokban való elhelyezésének szempontjai:

- Óvodán belül a szülők igényeinek és az óvónők irányultságának megfelelően vegyes csoportokat alakítunk ki. Nyolc gyermekcsoportunkból 1 sajátos nevelési igényű, 7 vegyes életkorú.
- **Vegyes életkorú** csoportokban lehetőség szerint biztosítjuk a szülők kérésének megfelelően a testvérek és barátok együttes elhelyezését.

- A vegyes életkorú csoportok a testvér gyermekek számára a családi érzés továbbvitelét, barátok, rokonok esetében a személyes kapcsolatok megőrzését biztosítják.
- Lehetőséget ad a különböző életkorú gyermekek együttéléséből származó spontán helyzetek nevelőértékének felhasználására.
- Az átlagosnál gyorsabban, vagy lassabban fejlődő gyermekek előrehaladásának segítése.
- A csoportok kialakításánál lehetőség szerint törekszünk a **fiúk, lányok** hasonló arányának kialakítására.
- A gyermekek **szociális háttere** szempontjából egy-egy csoporton belül célunk a heterogén összetétel kialakítása, mely a szociális tanulás szempontjából rejt kiváló lehetőségeket rejt.
- A **sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek** elhelyezése szempontjából lokális, részleges integrációt valósítunk meg. Lokális, mert közös épületben vannak ép társaikkal, de külön csoportszobában, gyógypedagógiai, autizmus-specifikus foglalkozásokban részesülnek.
- Részleges, mert bizonyos időkben és helyzetekben, az oktatás- nevelés egyes színterein találkoznak, együtt vannak ép társaikkal (óvodai rendezvények, kulturális programok).
- **Teljes integrációt** vagy inklúziót alkalmazunk az enyhe mértékben sérült, valamint a beilleszkedési nehézséggel küzdő, részképesség gyenge, vagy tanulásban akadályozott gyermekek esetében. Az autizmussal együtt élő gyermekeknél nagyon körültekintően kell eljárni ebben a kérdésben, szigorúan véve az inkluzív nevelésük törvényi kritériumait.

Arra törekszünk, hogy 1-1 csoportban ne legyen több 2-3 sajátos nevelési igényű kisgyermeknél.

A csoportlétszámok kialakításánál az Kt.-ben meghatározott 25 főt tartjuk irányadónak.

A napirend kialakításának szempontjai, követelményei

- A napirend, mint a tevékenységek ismétlődő kerete nyújtson érzelmi biztonságot a gyermekek számára.
- Segítse elő a gyermeki igényekhez, szükségletekhez igazodó életritmus kialakítását.
- Az egészséges gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez biztosítson megfelelő időkeretet.
- Segítse a tevékenységek folyamat jellegét, legyen rugalmas

Az óvodapedagógus feladata a napirend kialakításában, működtetésében

Megtervezi a csoport részletes napirendjét és rögzíti a csoportnaplóban. A tanévre vonatkozóan 3 féle napirendet készít a csoport összetételének és az **évszaknak** megfelelően (téli; őszi-tavaszi; nyári).

A napirend összeállításánál egyeztet a szomszédos csoporttal, már a tervezés szintjén törekszik a zsúfoltság, torlódás elkerülésére.

A napirendben külön időpontokat jelöl meg a játéknak, étkezéseknek, testápolásnak, Montessori körnek (csendjáték, beszélgető kör) mindennapos mozgásnak, tanulásnak, önköltséges programoknak, a párhuzamosan futó tevékenységeket egy időben jelezve.

A napirend kialakításánál vegye figyelembe a gyermekek egyéni szükségletét, az időkereteket állítsa a harmonikus testi-lelki fejlődés szolgálatába.

A folyamatosságot minden tevékenységnél érvényesítse, kiemelten a testápolás és étkezés, udvari tevékenységekhez való ki- és bemenetel, délutáni pihenés esetében.

Az étkezésnél vegyes életkorú csoportokban a **tízórai és uzsonna** folyamatos önkiszolgálással történik.

Az **ebédnél** naposi rendszerben a középső és nagycsoportos gyerekek terítenek a kicsiknek, asztaltársaságként kezdik és fejezik be az étkezést.

A délutáni pihenést a szülővel egyeztetve és a gyermek igényéhez igazodva szervezze az óvodapedagógus. Alvásidő alatt 14:15-től 15:00-ig lehetőséget ad a nem alvó gyermekek számára csendes tevékenységek végzésére.

Valamennyi tevékenység szervezésénél kerülje el a gyermekek várakoztatását.

Napirend javaslat

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 8.45	Szabad játék a csoportszobában vagy a szabadban
8.45 – 9.30	Szabad játék Testápolási teendők Folyamatostízórai-önkiszolgálás
9.30 – 10.30	Montessori beszélgető kör Kötött és kötetlen tevékenységek, játékba integrált egyéni- és mikro csoportos fejlesztések Csendjáték
10.30 – 12.00	Mindennapos mozgás, játék a szabadban Mikro csoportos és csoportos séták

12.00 – 13.15	Testápolási teendők Naposi munka Ebéd Csoportszoba átrendezése a délutáni pihenéshez Testápolási teendők
13.00 – 15.00	Mesélés, pihenés. Csendes játéktevékenységek biztosítása a nagyobb gyerekeknek alvásidőben 14.15-től Tehetséggondozó foglalkozások, Ovi-foci, Hittan
15.00 – 15:45	Testápolási teendők, csoportszoba átrendezés Folyamatos uzsonna-önkiszolgálás
15:45 – 17.30	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron

A napirend kialakításának szempontjai, követelményei

- A napirend, mint a tevékenységek ismétlődő kerete nyújtson érzelmi biztonságot a gyermekek számára.
- Segítse elő a gyermeki igényekhez, szükségletekhez igazodó életritmus kialakítását.
- Az egészséges gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez biztosítson megfelelő időkeretet.
- Segítse a tevékenységek folyamat jellegét, legyen rugalmas.

Az óvodai nevelés-tervezés

Cél: Céltudatos pedagógiai munka, mely különböző időtávokat fog át és kiterjed a nevelőmunka minden szereplőjére.

Tervezéssel kapcsolatos követelmények:

- Távlati és szakaszos
- Logikus egymásra épülés
- Konkrétság
- Folyamatosság
- Tartalmi, formai egység
- A tervezés és értékelés összhangja

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Pedagógiai Program	Hosszú távú	Pedagógiai stratégia, célok feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére, legitimáció.	Dokumentum-készítés	Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek. gyógypedagógus nevelőtestület

				tagjai
Munkaterv	1 év szept.1.- aug.31-ig	Éves pedagógiai munka operacionalizált cél- és feladatrendszer	Felépítési tervezési technika	Felelősök, munköz. vezetők szerkesztik Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek ellenőrzik.
Tevékenységek ütemterve	1 év szept.1.- aug.31.	Tevékenységek tartalma hetekre bontva.	Egymásra épülő logikai rendszer, anyag- kigyűjtés.	Valamennyi óvónő
Csoportra vonatkozó nevelési terv	3 hónapra	Egészséges életmódra nevelés, gondozás, mindennapi élet feladatai, társas kapcsolatok, érzelmi nevelés, munka, játék- gyermeki tevékenységei.	A PP. operacionalizált tevékenységeinek tervezése.	Csoportonként valamennyi óvodapedagógus.
Csoportra vonatkozó havi terv	szeptembertől- augusztusig	Heti tervekre bontva szerepel a tematikus terv	Éves terv, tematikus terv	munkaközösség vezetők. óvónők
Csoportra vonatkozó szervezési feladatok tervezése	1 hónapra	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, eszközök készítése, biztosítása aktuális feladatok	Idő tevékenység tervezés. és	Valamennyi óvodapedagógus
Fejlettségmérő lapok gyermekenként	Félévente dokumentálva	A dokumentum által meghatározottan.	Kategória- rendszeres megfigyelés, összegzés.	Csoportonként valamennyi óvodapedagógus.
Tehetséggondozó foglalkozások ütemterve	1 év	A tevékenységek tartalma, módszerek, eszközök.	Egymásra épülőlogikai rendszer.	Tehetséggondozó foglalkozásokat vezető óvoda pedagógusok
SZMSZ kötelező mellékletei.	Módosításig	Hatályos törvények és jogszabályok alapján GDPR-2018	Belső szabályozás	Intézmény igazgató

Házirend	Módosításig	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Szabályozás	Intézmény igazgató
Szabályzatok	hosszú távú	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Dokumentum-készítés	Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek
Éves önértékelési terv	hosszú távú	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Dokumentum-készítés	Felelősök, munköz. vezetők szerkesztik Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek

A tanulás tervezésének éves elosztása

2011.évi CXCV. Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 8. § (2) 95. § (9) bekezdés az óvodakötelezettségről.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Személyi feltételek

- Csoportjainkban a nevelőmunkát óvodapedagógusok, speciális csoportunkban autizmushoz értő gyógypedagógusok végzik. Ahol szükséges biztosított a pedagógiai asszisztensek segítő munkája a napi tevékenységeknél.
- Az óvodapedagógusok csoportban töltött munkaideje 32 óra, az átfedési idő 2 óra. A felkészülési idő heti 8 óra: 4 óra, 4 óra kötelezően elrendelt.
- Gyógytornát, mentálhigiénés tevékenységet, fejlesztő pedagógiát szakvizsgával rendelkező óvodapedagógusok látják el.
- Intézmény Igazgatói, Intézmény Igazgató helyettesi szinten feltételnek tekintjük a szakvizsgát, vagy annak megszerzését.
- A Montessori pedagógussal kapcsolatos követelményeket a Pedagógiai program tartalmazza.
- A Montessori nevelési rendszer ismeretét, az eszközökkel kapcsolatos alkalmazásképes tudást valamennyi óvodapedagógustól elvárjuk.
- Óvodapedagógus jelenléte a teljes nyitvatartási időben kötelező.
- Az óvoda valamennyi dolgozójának hozzá kell járulnia az intézmény működésének eredményességéhez.
- Minden dolgozónak saját munkaterületéhez kapcsolódóan feladata, hogy működjön

közre a sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek ellátásának, célkitűzéseinek megvalósításában.

- Valamennyi alkalmazott fontos felelőssége, hogy megjelenésével, magatartásával, beszédkultúrájával mintát nyújtson a gyermekek számára.

Tárgyi követelmények

Az óvodai környezet kialakításának feltételei:

- Az **előkészített környezet**, mint Montessori sajátosság hangsúlyozza az indirekt pedagógiai megközelítést. A gyermekek környezetében az eszközök elhelyezése nyitott polcokon elérhető magasságban megfelelő Montessori logikai rendben történjen. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása.
- A környezetben a Montessori eszközök mellett legyenek egyéb fejlesztő eszközök és játékeszközök, más tevékenységek eszközei is. A környezet szabályaihoz tartozik, hogy a gyermek egy kis szőnyeggel foglal helyet magának, melyen az általa kiválasztott eszközzel dolgozik. A szőnyegen egyedül foglalatoskodik, nem lehet zavarni őt, csak az mehet oda társai közül, akit ő hív.

Alapvető követelmény az évente szeptember hónapban történő teljes környezetre vonatkozó **balesetvédelmi átvizsgálás és az ennek nyomán elvégzett balesetveszély elhárítása**. Ezen túlmenően valamennyi munkatárs felelős a saját munkaterületére vonatkozó biztonságvédelmi **előírások betartására**, az esetleg felmerülő veszélyek súlyától függően az elhárításra, vagy a veszély jelzésére az első számú vezető felé.

A Montessori eszközökkel kapcsolatos követelmények

- A Montessori eszközök mindegyike a gyermek számára egy megoldandó problémát tartalmaz. Az eszköz magában foglalja a hibalehetőség ellenőrzését is. Az eszközök logikailag egymásra épülnek.
- Az eredeti eszközök megfelelnek ezen követelményeknek, a házilag készített eszközöknél pedig figyelembe kell venni ezen kívánalmakat.
- Minden Montessori eszközből csak egy van a csoportban, melyet szabadon választhat a gyermek a polcra. Ha már játszik vele nem kell átengednie társának, de ő sem veheti el mástól. Ha nagyon vágyódik egy gyermek a használatban lévő tárgy után, nem marad más választása, mint fegyelmezi magát, türelmesen vár, míg társa visszateszi azt a helyére.

Követelmények a tevékenységek helyének kialakításában

- A csoportszoba a bútorzattal funkcionális egységekre tagolt, így biztosítjuk a megfelelő helyet egyrészt a Montessori eszközök zavartalan használatához, a nyugodt egyéni játékhoz, másrészt a hagyományos szerepjátékokhoz.
- Csendjátékhoz, közös dalos játékokhoz, építő és közlekedési játékhoz nagyobb tér áll a gyermekek rendelkezésére.
- Az előkészített környezetben az eszközök a gyermekek által elérhető és áttekinthető nyitott polcokon, logikus módon kerülnek elhelyezésre.
- Tevékenységi területenként, témakörönként és nehézségi fokoként egymáshoz tartozó eszközök azonos polcokon foglalnak helyet. A polcok egymáshoz viszonyított helyzete is az eszközök nehézségi fok szerinti változását tükrözik.

Ennek alapján polconként található:

- **Mindennapi élet gyakorlatához szükséges eszközök**
- **Érzékszervek fejlesztésének eszközei**
- **Matematikai nevelés eszközei**
- **Kozmikus, környezetismereti nevelés eszközei**
- **Anyanyelvi nevelés eszközei**
- **Kísérletezés eszközei**

A témakörökön belül minden egyes feldolgozandó anyag készlete külön tálcán, kosárban, fadobozban van rendszerezve. A tájékozódást segítik a nyomtatott betűvel kiírt megnevezések a polcokon.

A munkaterületként szolgáló **Montessori szőnyegeknek** állandó, rögzített helyük van a polcrendszeren belül.

A berendezés rögzítettsége által állandó helyszínt biztosítunk a klasszikus szerepjátékoknak: babaszoba, babakonyha. A csoport igénye szerint más szerepjátékokhoz mobil eszközökkel teremthetjük meg az optimális játék feltételeket.

A **mesesarok** biztosítja a mesehallgatáshoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz, könyvnézegetéshez szükséges nyugodt színteret.

Az ábrázolás, barkácsolás, kézműves technikák alkalmazására és folyamatos gyakorlására az évszakoknak megfelelően gazdag anyag és eszköztárral felszerelt állandó helyszín áll a gyermekek rendelkezésére, ahol kötetlen keretek közt, szabadon valósíthatják meg elképzeléseiket az egész nap folyamán.

A **természetsaroknak** kiemelt szerepe van a növényekkel végzett kísérletekben, növényápolásban, évszakonként a természetben gyűjtött „kincsek” elhelyezésében, rendszerezésében.

Az óvodapedagógusok ciklikusan, céltudatosan váltogatják, frissítik a játékeszközöket, a babakonyhai játék témáit, ezzel megteremtve a változatosabb és sokszínű játéktevékenységek motivációs lehetőségeit. Elromlott sérült játékeszközök nem lehetnek a csoportszobában, ezek javítása, javíttatása vagy selejtezése folyamatos tevékenységet igényel. A rendezettség, célszerűség jelenjen meg az óvodapedagógusok sajátos környezetében, valamint a dokumentációk, szakmai anyagok kezelésében, elhelyezésében.

Állandó és mobil tevékenységek felsorolása:

Állandó tevékenységek

Babaszobai játék

Babakonyhai játék

Piacos játék

Építő játék

Bábozás, dramatizálás

Barkácsolás

Mobil tevékenységek

Fodrászos játék

Orvosi játék

Boltos játék

Gyógyszertáros játék

Közlekedési játékok

Iskolás játék

Konstruktív játékok

Öltözővel kapcsolatos követelmények

- Gyermekek ruháinak névvel, jellel ellátott kis szekrény és jellel ellátott ruhás zsák
- Cipők elhelyezésére külön kialakított polc
- Tornafelszerelés saját tornazsákban
- Egyéb csoportonkénti hangulati elemek
- Váltócipő

Szülők tájékoztatására vonatkozó követelmények

- Faliújság a szülők számára óvodai és csoportszinten
- A csoport aktuális nevelési terve-féléves
- Tanult versek gyűjteménye (korcsoport szerint)
- Tanult énekek gyűjteménye (korcsoport szerint)
- Aktuális felhívások, tájékoztatás az aktuális programokról
- Neveléssel kapcsolatos cikkek
-

Mosdóval kapcsolatos követelmények

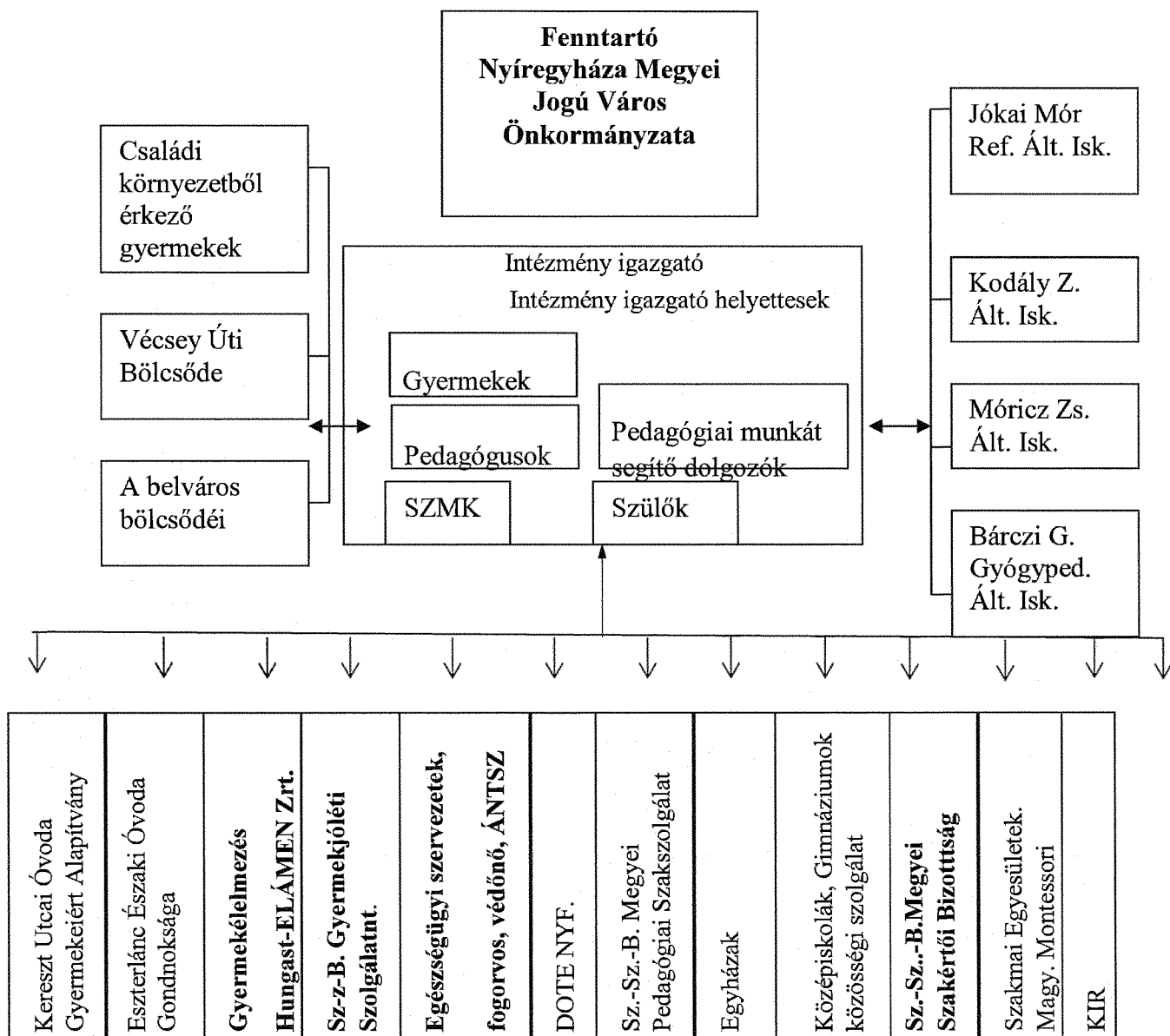
- Gyermekek törölközői jellel ellátva, a tartón azonos jel alá függesztve.
- A fésűk gyermekenként a megfelelő jelhez elhelyezve. Fogmosó felszerelés, pohár, fogkefe, fogkrém gyermekenként jelhez elhelyezve.
- Felnőtt törölköző külön helyre felakasztva.
- Gyermekek számára 2 db kis partvis 1 lapát a csoport takarításhoz.
- Egy tál és törölkendők az asztal lemosáshoz.
- Folyamatosan toalettpapír ellátás minden WC-hez.
- Folyékony szappan minden mosdókagylóhoz.
- Csoportonként 3 körömkefe kihelyezve.

Az óvodai környezet kialakításának elveit, a Montessori eszközökkel kapcsolatos követelményeket, a csoportkép, öltöző, mosdó, aula, tárgyaló, udvar, Montessori pedagógiai megközelítés szerint fontos követelményeit az 1. sz. melléklet tartalmazza.

Intézményünk 11/1994 (VI. 8.) MKM rendelet 7. sz. melléklete által előírt követelményekhez viszonyított bútor, berendezés, taneszköz felmérését Pedagógiai programunk tartalmazza.

A beszerzéseket a fenntartóval folytatott éves egyeztetések alapján végezzük.

II.1.8. Az óvoda kapcsolatai

Partnerkapcsolatainkban célunk az elégedettség folyamatos javítása, a reális és pedagógiaiilag elfogadható elvárásoknak való megfelelés.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és –lehetőség szerint– szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermekek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt. Az

óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A kapcsolattartás formái:

- **Családlátogatás** csak a szülő kérésére valósul meg, még óvodába érkezés előtt, vagy az első óvodában töltött hetekben.
- **A beszoktatás ideje** alatt a **személyes beszélgetések** alkalmával a szülőknek legyen lehetőségük megismerni az óvodai napirendet, a csoport szokás és szabályrendszerét.
- **Szülői értekezleten** az óvoda nevelési elveivel, rendjével, elvárásaival ismerkedhetnek meg, előadásokat hallhatnak külső szakemberektől különböző kérdésekben. Elmondhatják észrevételeiket, javaslataikat.
- **Fogadó órán** az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődésének üteméről. A gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében segítséget nyújt a családoknak szokásaiknak, sajátosságaiknak megfelelő megoldásokat keresve.
- **A nyílt napok** az óvodai élet személyes megismerését, a gyermek csoportban elfoglalt helyét, baráti kapcsolatait, egyéni képességeiről kaphat betekintést.
- A szülőkkel együtt **szervezett ünnepek, rendezvények, kirándulások**, a közös élményforrások beiktatását teszik lehetővé, az együttműködést segítik.
- Az **egészségnapok szervezésével** megmutatjuk a helyes táplálkozás az egészséges életmód, sportolás sokszínűségét.
- Az óvoda megszervezi a szülők érdekegyeztető, érdekérvényesítő fórumait, működésüknek teret enged.
- **Igény és elégedettségmérés**, valamint erre épülő fejlesztések a partnerkapcsolatokban megfogalmazott cél elérését segítik.

A gyermekintézmények egymásra épülésének elve alapján tartunk fenn kapcsolatokat a bölcsődékkel, iskolákkal. Informális kapcsolatot tartunk azon bölcsődékkel, amelyekből gyermekek érkeznek az óvodánkba.

Különböző rendezvények szervezésével segítjük a szülőket az iskolaválasztásban. A kölcsönös érdeklődés lehetővé teszi egymás nevelési céljának megismerését, megértését, az átmenet problémáinak mérséklését. Az iskolák felé közvetítjük a Montessori szellemű pedagógiánk elveit, eredményeit.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Célunk:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése, Hálózati Kávéház működtetése (lásd: melléklet)
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával

Feladatunk:

- Munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése
- A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok kiegészítése
- a nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása, mivel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojekt folytán azok bővültek.
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

A tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása. Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)

Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás) A gyerekek fejlődésének után követése

legalább az általános iskola első évében. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel. A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása

Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja)

Intézményi önértékelés, eredményesség

Intézményi önértékelés készítése

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken;
- májusi szülői értekezletek megtartása a leendő elsősök szüleinek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.
- Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani
- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények

támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;

- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel;
- a taneszközök mértéktartó és gondos kiválasztása

Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Várható hatások, eredmények:

A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

II.1.9. KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

Kíváncsok, hogy az óvoda kapcsolatai terjedjenek ki a közművelődési intézményekre, programkínálatuk, tevékenységük gazdagítsa a gyermekek mindennapjait.

(múzeum, színház, könyvtár)

- **Szakmai kapcsolatok**

Szakmai kapcsolatot tartunk fenn a Magyarországi Montessori Egyesületen keresztül az országban dolgozó Montessori bázisintézményekkel és Montessoris óvónőkkel.

A Montessori pedagógia bázisintézményeként szakmai továbbképzések szervezését, megtartását, konzultációs lehetőség biztosítását vállaljuk.

Részt veszünk a Magyarországi Montessori Egyesület munkájában. Célunk, hogy megismerjünk hasonló külföldi intézményeket, szervezeteket.

Bázisintézményi feladatok ellátása során minden évben két alkalommal, ősszel és tavasszal betekintést kaphatnak az érdeklődő óvodapedagógusok óvodánk **JÓ GYAKORLATAIBA**:

- A Kompetencia alapú óvodai nevelés és a Montessori szellemű pedagógiai összhangjának megteremtése
- Az anyanyelvi nevelés folyamata, út az írás-olvasásig
- Szülők, mint nevelési partnerek az egészséges életvitel megalapozásában

SNI-s gyermekeink érdekében kapcsolatokat tartunk fenn az integrált és inkluzív nevelést folytató többségi iskolákkal. Az autizmussal együtt élő gyermekek és családjaik ellátásának megsegítésére együttműködünk az helyi és országos civil szervezetekkel.

Folyamatosan tartalmi kapcsolatot működtetünk a **fenntartóval, a szakmai szolgáltató és szakszolgálat intézményeivel** a gyermek – és ifjúságvédelmi intézményekkel.

II.1.10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

II.1.10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Cél:

A játék kínáljon változatos tevékenységi lehetőségeket, az érzelmek, szocializáció, együttműködés, értelem és akarat fejlődéséhez.

Körültekintő módon meg kell teremteni annak feltételeit, hogy az óvodáskorú gyermek meghatározó játéka, a **szabad játék** legyen. Ennek kiemelkedő fontosságát, elsődlegességét az óvodapedagógusnak és a dajkáknak ismerni és szemléletformálás eredményeképpen tiszteletben kell tartani.

Váljon a játék a gyermeki pszichikum, gondolkodás mozgás és az egész személyiség fejlődésének (érzékelés, észlelés, emlékezet, kreativitás, képzelet, gondolkodás, kommunikáció), alapvető keretévé, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodapedagógus általános feladatai

- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt-a szülő és az óvodapedagógus. Ezért utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Megfelelő csoportlégkört, helyet, élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Az együttműködésben szereplők multikulturális és interkulturális szemlélettel rendelkezzenek, és az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel segítse a megfelelő csoportlégkör kialakítását. Az együttműködők formálják a közösségi élet, a játék szabályait, normáit, erősítsék a véleménynyilvánítást és döntőképeséget, különös figyelemmel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.
- Jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Együttjátszás, támogató serkentő ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival.
- A békés, konfliktustól mentes játék feltételeként olyan, mindenki számára érthető, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása és betartása minden korcsoportban, amelyben a játék birtoklása, egymás játékának tiszteletben tartása nem szenved csorbát.
- A játékon keresztül segítse a csoportba való beilleszkedést. Az erkölcsi nevelésre helyezzen hangsúlyt a szokások kialakításánál, elfogadásánál, betartásánál, az egymással szembeni kulturált viselkedésnél. Személyes példaadása legyen követendő minta a gyermek számára.

- Az óvodai élet minden terén, így a játékban is, nagy nevelőértéke van a példaértékű kommunikációnak. Alakítsuk ki a gyermekben azt az igényességet e téren, amely a felnőtt modellértékű kifejezőmódja után ez elvárható.
- A játék során fordítson fokozott figyelmet a gyermekek esztétikai nevelésére. Lehetőség szerint hozza felszínre az összes játékfajtánál a természet és élet közelséget.
- Az óvodapedagógus a szervezés során, legyen tekintettel arra, hogy a szabad játék túlsúlyban legyen és azt is, hogy játékfajták nem képeznek hierarchikus rendet, nem különülnek el sem játék fajtánként, sem életkoronként, egyszerre vannak jelen a csoport életében, főleg a vegyes csoportokban.
- Az óvodapedagógus szemléletében a pedagógia optimizmus foglaljon el döntő szerepet, mely biztosítja a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő és támogató jelenlétet. Rendelkezzen reflektív szemlélettel, szinkronizálja a gyermekeknek játékuikkal kapcsolatos elképzeléseit és készítse elő a játékhoz szükséges döntéseket.
- Az óvodapedagógusnak az egyes gyermekek aktuális fejlettségét nyomon kell követnie. Tervezzen és valósítson meg elsősorban indirekt módszerekkel egyénre és csoportokra szabott fejlesztési feladatokat.
- A szülők tájékoztatása a játék, különös tekintettel a szabad játék személyiségfejlesztő hatásáról, és az együttműködés kiszélesítése a gyermek optimális fejlődése érdekében.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai a feltételek megteremtésében

Játékhely:

Játékhelyek kialakítása az egyéni és közösségi játékok, a csendesebb és a zajosabb tevékenységek számára. A szabad játék alapvető feltételeként gazdag, sokszínű játéktér biztosítása. Az óvodapedagógus biztosítsa a belső terek megfelelő tagoltságát, a különböző játék tevékenységek kibontakoztatása érdekében.

Térfelosztási lehetőségek:

- Családi játékok tere (szobai és konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel)
- Mesesarok (nyugalmas hely, könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel,

jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel)

- Építő – közlekedő játékok tere (különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, terepasztalokkal, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel)
- Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal)
- Kísérletező hely (természetes anyagokkal, felszerelésekkel, gyermekenciklopédiákkal, földgömbbel, nagyítóval, mágnessel)
- Énekes játékok tere (ritmus hangszerek, a népi játékok kellékei)
- Kincses láda (különböző érdekes tárgyak az éppen aktuális játékokhoz takarók, szép anyagok)
- Egyéb foglalkozások eljátszás lehetőségeinek biztosítása tematikus eszközökkel. (orvos, fodrász, tanító stb.)

A gyermekek kedvük szerint játszhatnak **gyakorlójátékot** szőnyegen és asztalnál egyaránt, egyénileg, vagy társaikkal. A hely megválasztását illetően a csoportban kialakult szabályt tartásuk be.

A **szimbolikus szerepjáték** és **szerepjáték** játszóhelyeinek kialakításánál az óvodapedagógusnak figyelembe kell venni, hogy vannak helyileg állandó játékok (babaszoba, babakonyha, fodrász, bábozás, barkácsolás) és mobil játékok (orvos, patika, mozgásos játékok). Mindezek mellett adjon szabad teret a gyermeki kezdeményezésnek a játéktér berendezésében, hogy fantáziájuk alapján, szabadon megválaszthassák a játék helyét. A játékterek kialakításánál fontos feladat, hogy rugalmasan alakítható, változtatható, átjárható legyen.

A Montessori és a hagyományos **képességfejlesztő** játékok zavartalan, elmélyült használatához, és a **kísérletezéshez**, alakítson ki elkülönített, nyugodt helyet, kuckót.

Az óvodapedagógus egyértelmű szabályok kialakításával érje el, hogy Montessori szőnyeg által kialakított játszóhelyeken tartsák tiszteletben egymás játékát.

A **konstrukciós játék** helyét úgy kell kialakítani, hogy lehetőséget adjunk az időben hosszan tartó, folyamatos építőjátékokra, más tevékenységek zavarása nélkül.

A **mozgásos játékok** sokirányú fejlesztő hatását, a mozgás örömét fokozhatjuk változatos játék és sporteszközök biztosításával, a csoportszobában, az aulában és az udvaron is. A többszereplős, zajosabb, mozgásos játékokhoz jó térkialakítással biztosítson tágas helyet.

A **barkácsolás** helyét úgy kell kijelölni, hogy stabil, megfelelő magasságú asztalon dolgozhassanak a gyerekek, a mozgásos játék számára kijelölt helytől távol. A játékidőben folyamatosan elérhetővé kell tenni a biztonságos, gyermekméretű szerszámokat, a könnyen megmunkálható anyagokat. A fokozatosság elvének betartásával, ötletadással, esetenkénti segítségnyújtással juttassa a barkácsolást, a gyermek önálló munkáját, alkotóvágyát magasabb szintre.

Játékidő

A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik az óvodai napirendbe, időbeosztásban, a játékos tevékenység szervezésben is.

Idő tekintetében minden játékhoz meghatározott időkeret áll rendelkezésre. Fontos, hogy a játékra fordítható idő legyen, hosszan tartó, egybefüggő, lehetőség legyen a folyamatos játékra, mert csak így tud kiteljesedni s így tudja betölteni a kapcsolatokat összekötő szerepét.

A mikrocsoportos, kezdeményezett játékos tevékenység idején a szabad játékot és más tevékenységeket úgy szervezze meg az óvodapedagógus, hogy a kezdeményezésen részt nem vevő gyermekek a visszafogottabb konstrukciós és fejlesztő játékokat részesítsék előnyben.

A több napig elhúzódó játéktevékenységben az óvodapedagógus támogató szerepe nyilvánuljon meg abban is, hogy a helyszín berendezése megmaradhat, nem kell elpakolni a játékeszközöket.

A délutáni játékidőt az óvodapedagógus a gyermek által választott játékon keresztül használja ki esetlegesen differenciált fejlesztésre.

Játékeszközök

Az óvodapedagógus rugalmas, átgondolt szervezéssel oldja meg, hogy minden játékformához elegendő eszközök, egyszerű, alakítható gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek álljanak rendelkezésre. Következtesen fejlessze a gyermek rend iránti igényét azáltal, hogy a játékoknak könnyen elérhető, állandó helyet biztosít, ez Montessori nevelésünk egyik alapkövetelménye. A vegyes csoportokban a 3-7 éves korosztály számára olyan eszközök használatát kell lehetővé tenni, amelyek igazodnak a különböző korosztályok fejlettségéhez, az aktuális érdeklődéshez és a játszóhely közelében találhatók.

Az óvodapedagógus biztosítson a gyermekek számára olyan eszközöket, melyek nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen, és melyeknek kiemelt jelentősége van. Ezen játékeszközök fejlesztik a gyermeki kreativitást, önkifejezést, alkotókedvet, közös tervezést, interakciós kultúra kibontakoztatását, annak átélését, hogy sok egyszerűbb játék alkalmazható a játékban örömforrásként.

Az *előkészített környezetben* legyenek jelen a különböző családi kultúrák pozitív elemeire

emlékeztető tárgyak. A gyermekek készítsenek közösen élményekhez kapcsolódó játékeszközöket, általánosan felhasználható anyagokat, szerszámokat.

Az óvodapedagógus a **szerepjátékhoz** biztosítson olyan játékeszközöket, amelyekkel a játék színterét be tudja rendezni. Ezek hasonlítsanak a valóságos élet eszközeire, vagy legyenek valóságosak, mert ezzel egyrészt lehetőséget adnak a felnőtt életének, tevékenységének reprodukálására, másrészt hagyják kibontakozni a gyermek fantáziáját, motiválják őket a játékokban való részvételre. Legyenek egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök.

A **családi játékokban** elsősorban a babaszobai, babakonyhai játékokat részesítik előnyben. A játék témájaként a családi élet eseményei, és az ünnepek (névnap, születésnap, húsvét, karácsony) egyaránt megjelennek. Lehetőséget kell adni arra, hogy a kiegészítő eszközök a valóságos élet eljátszására adjanak alkalmat. A higiéniai követelmények mellett készíthessenek igazi süteményeket, salátát, amellyel megkínálhatják egymást. A boltos, az orvosi, és a fodrászos játék valódi kellékeinek, eszközeinek folyamatos gazdagítása, szükség szerint cseréje legyen az óvodapedagógus s a gyermek közös tevékenysége.

A szőnyegen főleg az építőjáték dominál, ami gyakran kapcsolódik a közlekedéshez, az életben megfigyelt munka jellegű tevékenységekhez (tűzoltó, rendőr, útjavítás, házépítés) ezért a közös polcokon az ilyen jellegű eszközök biztosítása a feladat.

A kész játékok mellett szükséges a **félkész, mobil, átalakítható eszközök biztosítása**, amelyek készítése, befejezése, fejleszti a gyermek kreativitását, alkotókedvét, fantáziáját, kézügyességét, kitartását, türelmét, esztétikai érzékét. A közös tervezés és megvalósítás nagymértékben fejleszti az együttműködést.

A **mesesarok** nyugalmas helye könyvekkel, bábokkal, készen vásárolt és saját maguk által előállított, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal legyen berendezve.

Törekedjen arra, hogy a gyermekek életkorának, érdeklődésének megfelelő **társasjátékok**, fejlesztő játékok álljanak rendelkezésre. Gazdagítsa a választási lehetőséget saját készítésű Montessori eszközökkel.

A játékokhoz szükséges eszközök biztosítása során fontos, hogy jó minőségű, esztétikus, balesetvédelmi szempontból megfelelő, biztonságos játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

Élmények

Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket olyan óvodai s óvodán kívüli élményekhez, amelyek minden tekintetben megfelelnek a 3-7 éves korosztály érdeklődésének, fejlettségének. (bábszínház, színházi előadások, Állatpark, séták, kiállítások, múzeumlátogatás, Falumúzeum).

Ez olyan színvonalon, hogy gazdag élmények, tapasztalatok a gyermek számára számos tevékenységben alkalmazhatóak legyenek, megjelenjenek a különböző játékfajtákban

A játék tartalmában megjelenő témák, az óvodapedagógus tevékenysége által indirekt formában befolyásoltan jelenjenek meg, felhasználva a gyermekek családból hozott élményeit is a játék gazdagítására.

Az óvodapedagógus feladata elérni, hogy egyes évszakokban az ünnepekre való örömteli családi és óvodai készülődés, és a hozzá kapcsolódó tevékenységek valamilyen formában és szinten megjelenjenek a különböző játékfajtákban is. Az ünnepekre hangolódást, a hangulati elemeket megfigyelhetjük a rövidtávú (nagytakarítás a babakonyhában húsvét előtt, sütemény, saláta készítése) ünnepvárás során is.

Az irodalmi élmények hatásait használja fel megfelelő eszközök biztosításával arra, hogy beépüljenek a különböző játékformák tartalmába, ezáltal új megközelítésben kerülnek feldolgozásra, színesítve a gyermek személyiségét.

Az óvodapedagógus szerepe a játékirányításban

A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, serkentő, ösztönző támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális – interkulturális személettel. Fontos feladata a játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.

Az óvodáskor életkori sajátosságait ismerve lehetővé kell tenni, hogy szabadon játszanak, tapasztalatokat szerezzenek, kísérletezzenek, hogy kialakulhasson bennük az „én csinálom érzése”. Az óvodapedagógussal való közös játék ne sértse a gyermek önállóságát, kreativitását, elképzeléseit. **A szabad játékban** az óvodapedagógus potenciális partner, bevonható társ marad, ill. segítővé, kezdeményezővé lesz, aki csak szükséges esetekben avatkozik bele a játékba. Jelenléte teszi lehetővé a játékkapcsolatok kialakulását, az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátzásával, támogató serkentő, ösztönző, indirekt reakcióival éri el.

Átgondolt szervezéssel, a gyermekek közti különbségek figyelembevételével, a vegyes csoportban teremtsen meg a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együttjátzását, a közös tevékenységre való igényt. A közösségi élet szabályainak, normáinak kialakításakor erősíteni és fejleszteni kell a gyermeki vélemény – nyilvánítást, döntő - képességet, mert ez segít a konfliktushelyzetek megoldásában is.

Az óvodapedagógus ismerve a gyermekeket, segítsen a játékba nehezen bekapcsolódóknak, tapintatosan alakítsa a játszócsoportok, majd a baráti kapcsolatok alakulását, mert jó légkörben pozitív irányba fejlődik toleranciájuk. Kísérje megosztott figyelemmel a gyermekek játékát, mert így döntheti el, mely helyzetekben szükséges a közvetlen beavatkozás, mikor elég a mintaadás. A játék folyamatában elsődlegesen metakommunikációs eszközökkel küldjön a gyermek számára pozitív visszajelzéseket.

Az óvodapedagógusnak inspirálnia kell a játékelképzelések megbeszélését, és kibontakoztatásukat dekódolt üzenetekkel segítse elő.

A játék során alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez kell igazítani.

A játék terápiás szerepének felhasználása a nevelőmunkában

Az óvodapedagógus egész személyiségének követendő mintaként kell a gyermekek előtt állnia, mert szívesebben utánoznak olyan felnőtt mintát, amely biztonságot ad számukra, akivel jó érzelmi kapcsolatban vannak, akivel gondjaikat, örömeiket érdemben megoszthatják.

Fontos, hogy a gyermeket ismerve észre vegye, feltárja a gyermek problémáinak jelentős részét, amely frusztráció hatására agresszióban vagy regresszióban nyilvánul meg és a játékot, mint feszültségoldó eszközt, terápiás eszközt alkalmazza a kínos élményektől való megszabadulásra, negatív viselkedésformák korrigálására.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék területén

Tudatosan megengedő, támogató és biztonságot adó jelenléttel, kiegyensúlyozott csoportlégkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt irányításával a beszédkedv, a közlésvágy motiválása. A gyermek vegye észre, hogy az óvodapedagógus figyelemmel kíséri közléseit, készséges válaszokat ad kérdéseire.

A szerepjátékot szóbeli ismeretekkel támogassa, a fogalomalkotás segítségével. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakításának elősegítése. Az óvodapedagógus a gyermekek felé többnyire metakommunikációs jelzéseket használjon, játszótársként nyelvi kifejezéseket adjon.

A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fokozott figyelemmel kísérése, beilleszkedésük támogatása a játékba, spontán párbeszédés helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi nevelés elősegítése.

Figyelje meg a gyermekek kommunikációs fejlettségét és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggéseket a játéktevékenységekben.

A csoport normáinak, elveinek, erkölcsi rendszerének megfogalmazása az óvodapedagógus által, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív kommunikációs stílusnyelvi formáinak gazdagítása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- ☐ Kisebb – nagyobb csoportokban képesek együtt játszani.
- ☐ Aktív résztvevői a játéknak, törekednek a játéktémák gazdagítására.
- ☐ Játékukban meghatározó a változatos, témájában gazdag szerepjáték.
- ☐ Játékukban fantáziadúsak, kreatívak, megfelelő önfegyelemmel, szabálytudattal, empátiás készséggel, nyelvi kifejezőkészséggel, együttműködéssel rendelkeznek.
- ☐ Elképzelésük szerint alkotnak komoly tervezést igénylő építményeket.
- ☐ Tudjanak örülni egymás sikerének.
- ☐ Óvodáskor végére a játékon keresztül megtanulnak utasításokat követni, másokhoz alkalmazkodni, mert ezáltal jól fejlődnek akarati, erkölcsi tulajdonságaik, érettebbek lesznek az iskolai élet elvárásaival szemben.
- ☐ A szokás és normarendszer megalapozódott a szimbolikus játék során is.
- ☐ A tanulási készség, képesség játékon keresztüli megfelelő szintje.
- ☐ Pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensek érettsége.
- ☐ Önmaga lehetőségeinek és korlátainak elfogadása.
- ☐ A gondolkodási formák megfelelő fejlettsége.
- ☐ A finommozgások iskolában elvárható megléte.
- ☐ Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására.
- ☐ Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése megfelelő viselkedéskultúra betartásával történik.

II.1.10.2. Verselés, mesélés

- Játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek járulnak hozzá a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek rigmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában, esetlegesen bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlékesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játék tevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Cél: A versek és a mesék esztétikai értékeinek élményszerű megszerettetése útján a befogadó és alkotó tevékenységek életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő fokozatos fejlesztése. A versek- mesék élményfeldolgozása mozgással és ábrázolással történő kombinálása során harmonikusan fejlődjön személyiségük, anyanyelvi képességük, erkölcsi tulajdonságaik és szociális magatartásuk.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, melyek során irodalmi élmények átélésén keresztül, kialakulhat a művészetek iránti érzelmi kötődés.

Az óvodapedagógus feladatai

- ☐ A mesesarok barátságos légkörének kialakítása.
- ☐ Az irodalmi anyag igényes, életkornak, évszakoknak, ünnepélyeknek, aktualitásoknak megfelelő összeállítása. Az anyaggyűjtés készítésekor törekedjen változatosságra, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megválasztásával a multi és interkulturális nevelés. Mesével erősítse a hovatartozást, az identitást, a személyes kapcsolatokat.
- ☐ Az anyanyelv szépségének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal, beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazásával az önkifejezés fejlesztése.
- ☐ A mindennapos mondókázással, verseléssel, meséléssel az esztétikai irodalmi fogékonyság megalapozása anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- ☐ Mindennap juttassa meseélményhez a gyerekeket, egy-egy mesét napokon át hallhassanak. Az óvónői beszéd legyen mindig modellértékű a gyerekek számára.
- ☐ Mesesarok barátságos légkörének kialakítsa, vegyes életkornak megfelelő verseskötetek, mesekönyvek, képeskönyvek biztosítása.
- ☐ Élményt nyújtó hiteles megjelenítés bábjáték és dramatikus játékok által. Egy-egy mese feldolgozása során legalább 3-4 féle feldolgozási lehetőséget tervezzen (óvónői előadásmód, elalvás előtti mese, 1-2 bábbal, paraván mögötti játék, drámajáték). Különleges élményt nyújtó eszközhasználat (árnyjáték, marionett, stb.) teremtsen lehetőséget az alkotó fantázia kibontakoztatására.
- ☐ A gyermekek irodalmi élményeit vezesse át ábrázoló tevékenységekbe, közösen készítsenek mesealbumokat, közmondás és találós kérdés gyűjteményeket.
- ☐ Színvonalas színházi előadások és bábműsorok megtekintésének a megszervezése.
- ☐ A komplex művészeti nevelés érdekében fejlessze a gyerekek kreativitását, kommunikációs képességeit, szókincsét, beszédkészségét, memóriáját, önbizalmát, toleranciáját, térbeli tájékozódását a mesék, versek feldolgozása során.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☐ A gyermek szívesen ismételteti a verseket, rigmusokat.
- ☐ Egyénileg vállalkozik a mondókák, versek, mesék elmondására, bábozásra.

- ☐ Várja és kéri a mesehallgatást.
- ☐ Szívesen mesél, bábozik, dramatizál a társaival együtt, képes történeteket kitalálni és eljátszani.
- ☐ Megjegyez 10-14 gyermekmondókát, 8-10 gyermekverset, 15-20 mesét.
- ☐ Bekapcsolódik a közös játékba, és abban tevékenyen vesz részt. Örül a saját és a mások sikerének.
- ☐ Képes közvetlen verbális kontaktus felvételére.
- ☐ Képről összefüggéseket meglátva tud mesélni.
- ☐ Összefüggően összetett mondatokban, nyelviileg helyesen beszél.

II.1.10.3. Anyanyelvi nevelés

Cél: Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés. A kommunikáció különböző formáinak differenciát fejlesztése a nevelőtevékenység egészében. Az óvodás korú gyermek sajátos, egyéni szükségleteinek kielégítése, tapasztalati és élményanyagának, valamint egyéni és életkori sajátosságainak megismerése s figyelembevétele, a személyiségfejlesztés, a nevelés eszközzrendszerén keresztül.

Az óvodapedagógus általános feladatai

- ☐ Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, a tevékenységekbe ágyazódva az óvodai élet minden percében jelen van.
- ☐ Az óvodapedagógus és környezete beszédkésztsége, személyisége, esztétikája modellértékű legyen a gyermek számára.
- ☐ Az óvodapedagógusnak az anyanyelvi nevelés komplex értelmezését kell magáénak vallja.
- ☐ Az óvodai nevelőtevékenység egészében törekedjen a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, a válaszok igénylésére és igényes válaszadásra.
- ☐ Elemi ritmusokból, dallamokból, az artikulációs közlésből kiinduló, élményszerű pozitív fejlesztés biztosítása (meghallgatás, oldott derűs légkör, helyes minta adása) a direkt javítás elkerülésével.
- ☐ Montessori szellemű nevelésünket, rendszert alkotva állítjuk az anyanyelvi nevelés támogatására (vegyes csoport gazdag tevékeny élettere, az egyéni és kis csoportban végzett feladatok, az írott nyelvvel való ismerkedés).
- ☐ A Montessori eszközök bemutatásánál, és az azokkal végzett gyakorlatok során a

tulajdonságokat kifejező, alapszavak tudatos, tervszerű használata a szókincsbővítés érdekében. Ezáltal az alapszavakat a gyermek tudja alkalmazni más helyzetekben is.

- Az óvodapedagógus a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, a szabad választás lehetőségével biztosítja a különböző élethelyzetekben való gyakorlást pl. beszélgető kör. Az óvodapedagógus feladata a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- Alapvető a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése. Fontos feladata az óvodapedagógusnak, hogy az iskolára való felkészítésnek a gyermek azon képességeit fejlessze, melyek az olvasás- írás megtanulásához, írás- előkészítés fejlesztéséhez nélkülözhetetlenek.

Fejlesztési funkciók:

- a hangok, hangzók tiszta ejtése,
- az aktív –passzív szókincs bővítése,
- összefüggő beszédre való törekvés,
- beszédészlelés és beszéd értés funkcióinak fejlesztése.
- Valamennyi tevékenységi forma keretében gyarapítsa a gyermek szókincsét, alapozza meg szófaji gazdagságát.
- Törekedjen a folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség megalapozására.

Fejlessze a nyelvi készséget (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd).

Verbális és nonverbális jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.

Az óvodapedagógus működjön együtt a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció érdekében.

A differenciált készség és képességfejlesztés megvalósításakor vegye figyelembe a különböző szociokulturális háttereket.

Differenciált támogatással segítse a magyar nyelv elsajátításában a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekeket.

Ismerkedés az írott nyelvvel:

Folyamatosan álljanak a gyermekek rendelkezésére a Montessori anyanyelvi eszközök. Ezekkel az eszközökkel, tegye az óvodapedagógus lehetővé az érdeklődő gyermekek számára a betűk világába való bepillantást.

Az írott nyelv megismerése felé fordulást az óvodapedagógus differenciáltan támogassa.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☐ A beszédészlelés és beszédértés funkcióinak megfelelő fejlettsége.
 - ☐ Alakuljon ki beszédfigyelmük.
 - ☐ Legyenek képesek megkezdett történet folytatására.
 - ☐ Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, beszédkészségük, szándékos figyelmük megfelelő fejlettsége.
 - ☐ Reális önbizalom kialakulása.
- Összefüggően, összetett mondatokban, nyelvtanilag helyesen beszél.
- ☐ Képolvasáskor az összefüggéseket felismerik, kifejezőmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.

II.1.10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: A magyar népzenei kultúra elemeire épülve fejlődjön a gyermekek fogékonysága, játékos alkotókedve, mozgáskultúrája, hallása és ritmusérzéke, zenei emlékezete.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelésével, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, közös éneklés és dalos játékok alkalmazásával mondókák és népi hagyományok megismertetésével zeneszerető, zenekedvelő gyermekek nevelése.

Az élményt nyújtó közös ének, zenei tevékenységek során felfedezi a dallam, ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismerését és továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zene nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az átélt zenei élmény hatására a közösségi érzés és magatartás kialakítása.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☐ Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs, művészi alkotások, fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) mely segíti a zenei kreativitás kialakítását.
- ☐ A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti nevelés esetében a gyermek nemzetiségi hovatartozását.
- ☐ Örömmel vegyenek részt a gyermekek a közös éneklésben, amit az óvónő tiszta énekhangja, derűs, hangulatos kezdeményezése vált ki. Az ölbeli játékok kapjanak nagyobb hangsúlyt a beilleszkedési időszakban és a szocializációban. A népi gyermekdalok, énekes játékok nyújtsanak örömet a gyermeknek, keltsék fel zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- ☐ Teremtse meg a feltételeket az érdeklődő nagycsoportosok időnkénti énekes játékára, az alkalmyszerű énekléshez megfelelő hely, idő és módszerek alkalmazásával. Így az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
- ☐ A zenei kreativitás fejlesztése (mozgásrögtönzés zenére, dallam, ritmus, variációk, kialakításának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyissa meg a gyermekek előtt.
- ☐ **A kompetencia alapú nevelési program Zenevarázs útmutatója** nyisson új teret a zenei élmények feldolgozásában, a gyermekek szabad képzettársításában, kibontakoztatásában pl. dramatikus elemek, komolyzenei művek, zenefestés, zenemozgás.
- ☐ Ismertesse meg eredetiben néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk

módjával a gyermekeket. Figyeltesse meg a hangforrások anyagát, nagyságát és a hangszínek ebből következő eltéréseit.

- ☐ Teremtse meg a lehetőséget, hogy a szülők betekinthesse, megismerjék a gyermekek zenei tevékenységét. Hívja fel a figyelmüket, hogy a túl sok válogatás nélküli gépzene káros hatású.

Az óvónő foglalkozáson kívül is juttassa zenei élményhez, ismeretszerzéshez a gyermekeket.

- hangszeres énekes előadás az óvodában,
- zeneiskolai koncertlátogatás,
- színház, művelődési házlátogatás,
- zeneovi,
- néptánc.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- ☐ Tudjon 5-6 mondókát, 10-15 dalt biztonsággal énekelni.
- ☐ A tempó a természetes járásnak megfelelő legyen.
- ☐ Ismert dalt szöveg nélkül is tudjon énekelni dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.
- ☐ Ismerje fel a magas és mély éneklés közötti különbséget.
- ☐ Tudjanak felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan segítség nélkül énekelni.
- ☐ Énekeljen vissza változatos dallammotívumokat és tapsoljon vissza ritmus motívumokat.
- ☐ Tudjon halkan, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- ☐ Legyen képes zenei fogalom párokat- gyors-lassú, halk-hangos-, dinamikai különbséget együtt felismerni.
- ☐ Ismerje fel a dalokat dúdolásról, hangszerről sajátos kezdő, motívumáról.

- ☐ Figyelje és különböztesse meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon a természet és a környezet hangjait megfigyelve. Ismert óvodai hangszerek hangját különböztessék meg. Megfelelő módon használja az ütőhangszereket lüktetés, ritmus, motívumhangsúly kiemelésére.
- ☐ Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést és a ritmust.
- ☐ Járjanak körbe egyöntetűen, szép kicsit oldalt fordított testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen formálják meg, esztétikusan, jó kedvvel

végezzék.

- ☐ A bemutatott előzenét, a hangulatukban egymástól eltérő népdalokat, műzenét figyelmesen hallgassák meg.

II.1.10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél: Legyenek fogékonyak az esztétikumra környezetükben, váljanak nyitottá annak befogadására. A gyermekek élményei, érzelmei, fantáziája saját elképzelésük során érvényesüljenek, nyerjenek képi kifejezési formát. Alkotómunkájukban mutakozzon meg a kreativitás. Tapasztalataikat, elképzeléseiket tudják egyéni képességeiknek megfelelően, változatos módon kifejezni. Végezzék a manipulatív tevékenységeket örömmel, közben alakuljon ki és folyamatosan fejlődjön tér – forma és színérzékük.

A rajzolás, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés elősegíti a gyermeki személyiségfejlesztését.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☐ Gazdag, változatos élményekkel segítse a gyermekek sokoldalú, érzéketes tapasztalatszerzését, ezáltal alakítsa ki az esztétikum iránti érzékenységüket.
- ☐ Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, változatos eszközöket, amelyek a gyermekek számára örömet szerez, valamint kialakítja a gyermekalkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezetesztétikai alakítására és esztétikai élmény befogadására.
- ☐ Támogassa az óvodapedagógus az önálló gyermekei elképzelés megvalósulását, szükség esetén nyújtson segítséget.
- ☐ Teremtse folyamatos lehetőséget az ábrázoló tevékenységhez, az eszközök mindenkor elérhetőségéhez a gyermeki önmegvalósítás érdekében.
- ☐ Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ☐ A változatos technikák használatával és a Montessori eszközök alkalmazásával szoktassa a gyermekeket az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív

használatára, mely a finom motorikus képességek kialakulását, fejlődését eredményezze. Az óvodapedagógus segítse a kreatív gyermeki személyiség kialakulását a Montessori elvek betartásával az egyéni és mikro tér-formacsoportos foglalkoztatás keretében.

- ☐ Tájékoztassa a szülőket a gyermekek ábrázoló tevékenységének fontosságáról, nyújtson elméleti segítséget az otthoni feltételek megteremtéséhez.
- ☐ Vegye figyelembe a komplexitásból adódó témák sokszínűségét aktuális események, élmények feldolgozásával: évszakok, ünnepek, kirándulások, népi motívumok – díszítés, zene, énekes játék, mese, vers.
- ☐ A vizuális tevékenységben jelenjen meg a népművészeti elemekkel az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

A gyerekek környezettudatos magatartásának formálása, hasznos hulladékok gyűjtésével, feldolgozásával. (Mi lehet belőle? – kreativitás fejlesztése).

- ☐ Az egyéni képességek figyelembevételével segítse a képi –plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- ☐ Az élmények, elképzelések egyéni módon jelenjenek meg.
- ☐ Legyen jellemző a forma és részletgazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ☐ Örüljenek alkotásaiknak és legyenek képesek a közös kompozíció létrehozására.
- ☐ Plasztikai alkotásaik legyenek egyéniek és részletezőek.
- ☐ Mindenfajta alkotásra legyen jellemző az ötletgazdagság, kreativitás.
- ☐ Az emberábrázolásban jelenjen meg a vastagság, mozgás.
- ☐ Vegye észre a szépet és tudjon gyönyörködni benne, alakuljon ki értékítélete.
- ☐ Az alkotásokról tudjanak beszélgetni, véleményt nyilvánítani egyénileg és önálló módon.
- ☐ Fejlődjön ki az iskolakészültségnek megfelelő finommotorikus képesség.
- ☐ Alakuljon ki környezettudatos magatartásuk.

II.1.10.6. Mozgás

Cél: A 3-7 éves gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítése sokszínű, változatos és játékos mozgásanyag összeállításával spontán és szervezett formában egyaránt, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét.

1. Rendszeres egészség fejlesztő testmozgással megalapozzuk és felerősítjük az egészséges életmódra nevelés hatásait. A gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó, rendszeresen végzett egészség-fejlesztő testmozgással, mozgásos játékokkal és feladatokkal formáljuk, alakítjuk, fejlesztjük a pszichomotoros készségeket és képességeket, valamint a mozgáskoordinációt, és elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulását, ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés megvaszlósulását.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A rendszeresen alkalmazott irányított mozgásos tevékenységek által harmonikussá, összerendezettebbé, fegyelmezetté válnak a nagy és kismozgások, valamint jól fejlődnek a kondicionális képesség közül az erő, - állóképesség. Ez utóbbiak hozzájárulnak a gyermeki szervezet egészséges fejlődéséhez, teherbíró képességének megnövekedéséhez, és a helyes testtartáshoz.

Az alapelvekkel összhangban különös figyelem kerül a mindennapos mozgás tervezésére, megszervezésére és biztosítására lehetőleg szabadlevegőn, differenciáltan, irányítottan. Fontos a komplexitás.

Az óvodáskor végére alakuljon ki a gyermekek szabálytudata, helyzetfelismerése, alkalmazkodóképessége, térbeli tájékozódása, és feladattartása.

A mozgás segítse a személyiség akarati tényezőinek az alakulását a társra figyelés képességét. Prioritást élveznek a fejlesztő hatású, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása, és a szabad levegő maximális kihasználása. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi)játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését

Az óvodapedagógus feladatai

A mozgásanyag kiválasztásánál vegye figyelembe a különböző életkorú és eltérő

mozgásfejlettségű gyermekek terhelhetőségét, irányítsa az önálló szabad játék során megjelenő mozgásos játékokat.

A korszerű szervezési formákkal biztosítsa a gyermeki szervezet számára a folyamatos terhelést és megfelelő mozgásintenzitást.

A gyakorlatsort segítse a téri tájékozódás, a nagyság, a távolság, a tömeg észlelésére, az oldalíság gyakorlását, az egyensúlyérzék fejlesztését.

Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét, és finommotorikus készségeit a kézi szerek változatos használatával.

A vázizomzatot erősítő mozgásos játékok, feladatok, tevékenységek rendszeres alkalmazásával előzze meg a mozgásszervi elváltozásokat és deformitásokat.

Az óvónő biztosítsa folyamatosan rendszeresen, az óvodai nevelés mindennapjaiban a mozgásos játékokat, tevékenységeket és feladatokat, az egészségfejlesztő testmozgást.

A csoportszobában és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán és szervezett formában, a gyermeki nagyfokú mozgásigény kielégítse érdekében, figyelembe véve a gyermek egyéni szükségleteit és képességeket.

Ezek a komplex testmozgások beépülve egyéb tevékenységekbe elősegítik a gyermek személyiség fejlődését (pozitív énkép, önkontroll, érzelem-szabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A Montessori pedagógia is fontosnak tartja a gyermekek egészséges növekedéséhez és fejlődéséhez elengedhetetlen szabad és önálló mozgás biztosítását, melyre minden nap teremtsen lehetőséget az óvónő.

A **csendjátékban** a vonalon járás alkalmazásával és egyensúlyozó gyakorlatok beépítésével járuljon hozzá a helyes testtartás kialakításához, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez.

A pontos és sikeres végrehajtás érdekében az óvónő mindig mutassa be a mozdulatsort.

A vegyes korcsoportban teremtsen lehetőséget a differenciálásra, a gyermekek mozgásfejlettségeinek megfelelő gyakorlatsorral és eszközválasztással.

A mozgás foglalkozásoknál mindig tartsa tiszteletben a gyermekek különböző adottságait, teljesítményüket mindig az adott gyermek képességeihez viszonyítsa.

A játékok, mozgásformák, mozgásos tapasztalatok konkrét megfogalmazásával biztosítsa a gyermekek anyanyelvi fejlődését.

A legkisebb fejlődést is vegye észre és örüljön együtt a gyermekekkel az eredményeiknek. Világos, konkrét értékeléssel támogassa a gyermekek pozitív énképének kialakulását.

A mozgásanyag felosztása a különböző motoros képességek fejlesztése érdekében:

1. A kondicionális képességek fejlesztése érdekében egyaránt fejlesztjük a gyermekek erejét, állóképességét, és gyorsaságát. A gyermekek erejét a gyorsuló és a test általános erejének növelésével fejlesztjük.

- **Gyorserőt növelő gyakorlatok**

- szökdelések
- távol-és magasugrás helyből és nekifutásból
- fel- és leugrások szerekre, szerekről

- **A test általános erejét növelő gyakorlatok**

- kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- dobások
- medicinlabda-gyakorlatok
- minden kézi szergyakorlat magas ismétlésszámmal

- Az állóképességet az alap állóképesség és a globális állóképesség növelésével erősítjük meg.

- Az alap állóképességet fejlesztő gyakorlatok

- hosszantartó lassú és közepes iramú futások
- minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék

- A globális állóképességet növelő gyakorlatok

- hosszú ideig végzett kúszások, csúszások mászások, nyuszi ugrások

A gyorsaság fejlesztése kétirányú, egyrészt a mozgás gyorsítása, másrészt a reakció idő rövidítése a feladatunk.

- A gyerekek mozgásának gyorsítása a következőképpen érhető el.

- gyors futások
- élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás

- A reakció gyorsaságot fejlesztő gyakorlatok

- futójátékok feladattal
- járásból, futásból/akusztikai jelre/ irányváltoztatások, megállások különböző

testhelyzetek felvétele

- 2. A koordinációs képességek fejlesztésének részfeladatai, a téri tájékozódás-, a kineztiikus differenciálás-, az egyensúlyérzék-, a ritmusérzék fejlesztése és a reakció képesség gyorsítása.**

A téri tájékozódó képesség fejlesztésére alkalmazható feladatok

- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat irányváltoztatással
- járások, futások irányváltoztatással
- célba dobások, labdagyakorlatok

A kineztiikus differenciáló képességet kéziszser gyakorlatokkal serkentjük.

A reakció képesség gyorsítására alkalmas minden futójáték, melyet feladattal végzünk.

8. Az egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmas gyakorlatsor

- keskeny felületen végzett járások, futások, kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- gurulás a test hossztengele körül
- gurulóátfordulás előre
- minden csukott szemmel végzett gyakorlat

Ritmusképességet fejlesztő mozgások

Egyszerű ciklikus mozgás (járás, futás, szökdelés, kúszás, csúszás, mászás) akusztikus jelre a ritmus tartásával. A mozgékonytságot és a hajlékonytságot fejleszt valamennyi ízület közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlat. A mozgásanyag tartalma, fajtái, egymásra épülő fokozatai alapján, az óvodában töltött 3-4 év alatt juthatnak el a gyerekek a megfelelő fejlettségi szintekre.

9. A gyermek megszereti és igényli a mozgást.
10. Mozgása összerendezetté, harmonikussá válik.
11. Nagymozgása, mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, téri tájékozódó képessége, lateralitása, kialakult, harmonikus finommozgásra képes.
12. Gyorsul cselekvőképessége, fejlődik testi képessége, mint erő, ügyesség, állóképesség.

13. Fegyelmezetté válik, kitartó, bátor.
14. Szívesen vesz részt, szereti az egyéni, csoportos, sor és váltóversenyeket, a szabályokat betartja.
15. Léglabdát korának megfelelően tud dobni, pattogatni, kézzel vezetni.
16. Képes ütemesen járni, annak tempóját változtatni, 20-30 métert futni, egyensúlyérzéke kifinomul.
17. Akadályokon átugrik, távolba ugrik, kislabdát hajít.
18. Szívesen vesz részt és maga is kezdeményez mozgásos játékokat.
19. Akarati tulajdonságai megalapozódnak. Képes betartani a szabályokat, kitartó, tud a csapatért küzdeni, örül a győzelemnek, elviseli, ha nem ő nyer.

II.1.10.7. A külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés

Környezetismeret, környezetvédelem

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Cél: A gyermekek életkoruknak megfelelően szerezzenek minél több tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, és ezáltal jussanak el a szűkebb és tágabb természeti-emberi tárgyi környezetben való biztonságosabb tájékozódáshoz, eligazodáshoz.

A gyermekeknek a valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, ismerkedjenek a környezettudatos élet alapjaival. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, tanítsa meg ezek szeretetét védelmét is.

A tapasztalat, ismeretszerzés, információszerzés sokoldalú biztosításával gyarapodjon a gyermekek mennyiségi, minőségi szókinése, aktivizálódjon a beszéde, mondatalkotása.

Az óvodapedagógus általános feladatai

Személyes példával ***nyújtson mintát a környezet megbecsülésének és védelmének lehetséges módjairól.***

Az őszi és tavaszi időszakban ***2 hetenként szervezzen tapasztalat és élményszerző kirándulásokat változatos természeti környezetbe*** (erdő, vízpart, hegy, síkság stb.).

Ismerkedjenek a gyermekek az időjárás és a természet változásainak összefüggéseivel.

Rendezzen be természetsarkot, ahol a csoport, illetve egyénileg gyűjtött természeti kincsek, érdekességek, albumok mindig az aktualitásnak, évszaknak megfelelően kapjanak helyet. Legyen a gyermekeknek lehetőségük vizsgálódásra, összehasonlításra, a rendelkezésükre bocsátott eszközökkel (nagyító, mikroszkóp stb.).

Ügyeljen arra, hogy a csoportszobában elhelyezett **növények és kisállatok a gyermekek számára jól látható és elérhető helyen legyenek**, hogy figyelemmel kísérhessék a növények fejlődését, az állatok életét, majd fokozatosan ők is vegyenek részt ápolásukban, gondozásukban.

Külön könyvespolcra kerüljenek azok a könyvek, lexikonok, amelyek életkoruknak megfelelően mutatják be a körülöttünk és velünk élő természettel és környezettel kapcsolatos valóságot. Törekedjen az óvodapedagógus az ilyen jellegű könyvek számának gazdagítására.

Biztosítson nyugodt légkört az elmélyült, szabad tevékenységhez, s használja fel a Montessori kör adta helyzetet, az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével. A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A természeti és társadalmi környezet megismerése kapcsán ismertesse meg a gyermekekkel a **sajátos nyelvi megnevezéseket, kifejezéseket, ezek épüljenek be a gyermekek szókincsébe.**

Az élmények, tapasztalatok aktivizálják a gyermekek szóbeli megnyilvánulását, kifejezőképességét, mondat és ítéletalkotását.

Kísérje figyelemmel a szülőföld, hazai táj, néphagyományok, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek, védelmének megismerésének lehetőségét. Biztosítson változatos tapasztalatszerzési lehetőségeket a gyermekek számára az aktualitásnak megfelelően.

A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát tudatosan irányítani kell, különböző problémahelyzetek biztosításával

Teremtsen a gyermekek számára lehetőséget a környezet megismerése során matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzésére, tevékenységekben való alkalmazására.

Kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni fejlődését, biztosítsa a differenciált fejlesztés lehetőségét.

Óvodapedagógus feladatai témakörönként:

Idő témakör

Folyamatosan kísérjék figyelemmel az időjárás változásait. Az udvari élet és séták alkalmával nyújtson közvetlen tapasztalatot az évszakok változását kísérő természeti jelenségekre vonatkozóan. Változatos módszerekkel és eszközökkel érzékeltesse az idő múlását a gyermekek aktív részvételével. (Homokóra, gyertya égetése, eseménynapló, időszalag stb.)

Montessori alapelvekre épülő gazdag eszköztárral teremtsen meg a feltételeket az idővel, évszakokkal kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok elmélyítésére és rendszerezésére. Az évszakok szemléletes megjelenítésére készítsenek albumokat, tablókat.

Végezzenek kísérleteket az időjárási jelenségek, a Föld keletkezése, a Föld és a Nap kapcsolatának bemutatására.

Állatok témakör

A házi állatok közvetlen megfigyelésére szervezzen lehetőség szerint családi gazdaságba ismeretszerző sétákat, s a hazai valamint más földrészekén vadon élő állatokkal kapcsolatos tapasztalatszerzésre kirándulásokat az Állatparkba.

Téli időszakban mutasson be olyan természetfilmeket, amelyek a gyermekek számára érdekes, közvetlenül meg nem tapasztalható ismereteket nyújtanak az állatvilágról, s ráirányítják figyelmüket az állatok védelmének fontosságára.

Növények témakör

Séták, és kirándulások során nyújtson fokozatosan bővülő információkat a kerti, erdei, szántóföldi és vadon termő növényekről.

Végezzenek kísérleteket növényekkel, teremtsen meg a feltételeket csíráztatáshoz, magvak ültetéséhez, hajtáshoz és rügyeztetéshez. A tapasztalatok alapján irányítsa rá a gyermekek figyelmét, a növények életben maradásához szükséges feltételekre, s az ember talajt, vizet, levegőt károsító tevékenységére.

Montessori eszközökkel segítse elő a növényvilágról szerzett ismeretek, tapasztalatok elmélyítését, tablók és albumok készítésével a fogalomalkotást.

A mi óvodánk, a mi városunk, óvoda és iskola témakör

Ismerkedjenek a gyermekek az óvodával és az ott dolgozó felnőttek munkájával, segítse az óvodapedagógus az otthonosság érzésének kialakítását, s a biztonságosabb eligazodást.

Látogassanak el rendszeresen az óvoda környékének nevezetességeihez, kísérjék figyelemmel a változásokat, majd fokozatosan bővítse a gyermekek látókörét a város környékére és távolabbi nevezetes helyekre szervezett kirándulásokkal.

Készítsenek albumot városunkról, használják fel a városról készült képeslapokat, saját készítésű fotókat és újságból kivágott képeket.

Az óvodapedagógus hangolja rá érzelmileg az iskolára a gyermekeket közösen szervezett rendezvényekkel, közös iskolalátogatással.

Foglalkozások témakör

Szervezzon tapasztalatszerző látogatásokat különböző foglalkozások valós körülmények közötti megtekintésére és irányítsa rá a gyermekek figyelmét a munka értékteremtő szerepére.

A megismert foglalkozások rendszerezésére, csoportosítására alkalmazzon változatos eszközöket, játékokat.

A nagyobb gyermekekkel látogasson el a Falumúzeumba, ismerkedjenek meg népi kismesterségekkel. Szabadidős tevékenység során alkalmazzák a megismert technikákat, szövés, agyagozás, batikolás, gyöngyfüzés stb.

Család témakör

Lehetőség szerint látogassanak el családokhoz, ismerkedjenek egymás életkörülményeivel, társuk kedvenc játékaival, állataival, nézegessenek családi fotókat.

Családi élmények felidézése, időszalag és fényképek nézegetése közben segítse a gyermekek családban elfoglalt helyének, s a felnőttek családban, illetve társadalomban betöltött szerepének megismerését.

Testünk témakör

Látogasson el a gyermekekkel orvosi, fogorvosi rendelőbe, gyógyszerháza. Ismerkedjenek meg az egészség, betegség, gyógyítás fogalmával.

Montessori eszközök segítségével nyújtson gyakorlati ismereteket a test felépítéséről, testrészek szerepéről, érzékszervek funkciójáról.

A gondozási feladatok során a szokás rendszer elsajátításával mélyítse el a higiénés szokásokat, az egészséges táplálkozás, a mindennapi mozgás iránti igényt, fogékonyságot. Közlekedés témakör

Szervezzon sétákat kisebb csoportokban az óvoda környezetében, melynek során ismerkedjenek a gyermekek a gyalogos közlekedéssel és gyakorolják annak szabályait a biztonságosabb közlekedés érdekében.

A nagyobb gyermekek számára tegye lehetővé a tömegközlekedési eszközökkel való ismerkedést, a kulturált utazás szabályainak elsajátítását, majd az élmények és tapasztalatok

feldolgozására, teremtsen optimális feltételeket a szabad játék során.

Készítsenek tablót közlekedési eszközökről a múlt és jelen feldolgozására, a fejlődés szemléletessé tételére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Különbséget tud tenni az évszakok között, észreveszi a változásokat, alkalmazkodik az időjáráshoz, felismeri az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseit.
- Felismeri a napszakokat, megfelelően használja az időhatározó szavakat.
- Az ismert állatokat csoportosítja élőhelyük és életmódjuk szerint. Tudja, milyen szerepet töltenek be az ember életében.
- Megnevezi a más földrészen élő állatokat, ismeri életmódjukat, az emberek felelősségét a fennmaradásukért.
- Megnevezi a környezetünkben található növényeket, zöldségféléket, virágokat. Tudja, hogy a növények magból kelnek ki, ismeri szükségleteiket. Önállóan végzi a növénygondozás egyszerűbb műveleteit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a környezettudatos magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez megóvásához szükségesek
- Tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, saját nevét, születési helyét és idejét.
- Ismeri néhány közeli intézmény rendeltetését, városunk néhány nevezetességét.
- Megnevezi a főbb testrészeit, ismeri az érzékszervek funkcióit.
- Betartja az alapvető közlekedési szabályokat. Megkülönbözteti a személy, teherszállító járműveket. Ismeri a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket.
- Környezetében felismer, és nyelvileg ki tud fejezni oksági összefüggéseket, le tud vonni következtetéseket.
- Össze tud hasonlítani jelenségeket, mely összehasonlítást nyelvileg is kifejezi.
- A tartalomban megjelölt témakörökben általános tájékozottsággal rendelkezik a 3. fokozatnak megfelelően.

II.1.10.8. A külső világ tevékeny megismerése, matematika

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak-, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Cél: A gyermek aktivitása és érdeklődése során matematikai tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A világ megismerése, gyermeki szinten mennyiségi, formai tapasztalatok szerzése, összefüggések felfedezése.

Önálló, kreatív, divergens gondolkodásra a matematikai ismereteket más tevékenységekben alkalmazkodni tudó gyermekek nevelése az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Intellektuális érzelmek keltése, probléma érzékeny, kíváncsi gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai

Segítse a gyermekeket, hogy tevékenység közben matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzésében, amelyek **tényeket** és **viszonyokat** tükröznek. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre.

Fejlessze az óvónő a gyermekek **értelmi képességeit**, cselekvés és megismerés közben.

Fedeztesse fel az **érzékelés és észlelés** során a tárgyak, dolgok tulajdonságait, sajátosságait, azonosságait, különbségeit, összefüggéseit (pl. válassza ki a körlapot az ellipszisek közül).

Fokozatosan irányítsa a gyermekek figyelmét a lényeges részletekre, tanítsa őket gondolkodva észlelni. Késztesse a gyermekeket arra, hogy matematikai helyzetekben a tárgyakat egészben, és részleteiben is tekintsék át. Ezzel fejlessze a **megfigyelőképességet**.

Önálló tevékenykedési lehetőséggel, célravezető eszközökkel keltse fel a gyermekek érdeklődését, **figyelmét** a mennyiségi, alak-, nagyságbeli és téri viszonyok felismerésének fejlesztése érdekében, ezáltal fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete. Helyesen választott módszerrel fokozza a figyelem tartósságát, majd terjedelmét. Vegye észre a gyermekben ébredő spontán érdeklődést - az előkészített környezettel teremtsen meg az ehhez kapcsolódó tevékenységet.

Fejlessze a gyermekek **emlékezetét**. Érdekes tevékenység közben, tapasztalatok szerzésével, összefüggések megértésével, esztétikus eszközökkel, pozitív érzelmek keltésével, albumok, gyűjtemények készítésével támogassa az emlékezés fejlődését. Az emlékképet igyekezzon felszínen tartani, felidézni tevékenység közben.

Igyekezzen a gyermekek **képzeletét** feladatmegoldás során ügyes ötletekkel segíteni. Késztesse újabb és újabb megoldások keresésére.

Teremtsen olyan helyzeteket, amelyekben a gyermekek problematikus feladat elé kerülnek. Ehhez biztosítson ismereteket, tapasztalatokat, problémát rejtő helyzeteket, eszközöket, valamint az elmélyült munkára alkalmas légkört és időt. Ehhez ismereteket, tapasztalatokat, problémát rejtő helyzeteket és eszközöket biztosítson.

A gondolkodás fejlesztésére vonatkozó feladatnál vegye figyelembe, milyen szinten áll a gyermekek gondolkodása:

- **cselekvő** gondolkodás fokán eszközökkel hozassa létre a matematikai viszonyokat,
- **képszerű** gondolkodás fokán a tárgyak észlelésének, de nem manipulálva legyenek képesek a feladatot megoldani,
- **a fogalmi** gondolkodás jeleinek megmutatkozása után szóban válaszoljon a feltett kérdésre, és szóban oldja meg a feladatot.

A cselekvéses tanulássorán éreztesse meg az óvónő, hogy a feladatok érdekesek, izgalmasak, melyben felfedezhetik, megkereshetik a gyermekek a szabályokat, összefüggéseket, a megoldást. Biztosítsa és segítse az önállóságot, készítse a gyermekeket arra, hogy a megfelelő beszédfigyelem betartásával, bátran mondják el gondolataikat.

A spontán és az irányított beszélgetések során fejlessze a gyermek aktív és passzív szókincsét, törekedjen a nyelvtanilag helyes mondatalkotás kialakítására.

- A tevékenység során juttassa **sikerélményhez** a gyermeket. Megfelelő módszerekkel fejlessze és segítse a gyermekek döntési képességét, a véleményalkotását, az egymás közti véleménycserét. Legyen kíváncsi a gyermekek véleményére, együtt örüljön a helyes megoldásnak. Az értékelésnél a pozitív megerősítés legyen az elsődleges. Fejlessze a gyermekek **matematikai képességét** a Montessori eszközökkel, úgymint dimenziók, számosság.
- Az érzékelést fejlesztő eszközök segítségével ismertesse meg a gyermekeket a **dimenziókkal**, súlyok összehasonlításával, mértani testekkel, formákkal.
- A számolás eszközeivel fedeztesse fel a **mennyiségek és számok** szimbólumának **összekapcsolását**, a mennyiségek számosságát, az alapműveletek közül az összeadás és kivonás értelmezését. Irányítsa a gyermekek figyelmét az önellenőrzés lehetőségére. Folyamatosan gazdagítsa a matematikai eszközöket a Montessori alapelvek alapján.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, fektessen hangsúlyt a tevékenységben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítására, problémahelyzetek teremtésére.
- Megfelelő módszerekkel, folyamatosan kövesse nyomon a gyermekek egyéni

fejlődését. A gyerekek tudásának alapos ismeretében alkalmazzon egyénre szabott, differenciált fejlesztést.

Ajánlás a témakörök felosztására éves szinten:

Témakör	Alkalom
Térbeli kiterjedések	4
Geometriai formák	4
Mennyiségi és számismeret	20

A fent megjelölt témakörök a tartalmat befogadni képes érdeklődő gyermekek számára (kb. 5 éves) kiegészülnek 2 mérésekkel és 2 szimmetriával kapcsolatos tapasztalatszerző kezdeményezéssel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen részt vesz a matematikai tevékenységben. Megérti az óvónő matematikai kérdéseit. Saját gondolatait, problémáit el tudja mondani.
- Képes jól ismert tulajdonságok szerint válogatást folytatni, sorba rendezést kiegészíteni, saját szempontú válogatást elvégezni. Az összehasonlítást szóban kifejezni.
- Érti a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, megtanulja helyesen használni.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek színe, nagysága elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tud számolni, legalább 10-ig.
- Azonosítani tud egyenlő alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Másolással képes megépíteni, kirakni térbeli és síkbeli formákat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint tér és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- 2-4 elemből álló alakzat tükörképét meg tudják építeni. Térben való tájékozódásban érti és követni tudja az irányokat, ill. helyzetet kifejező névutókat.
- A Montessori eszközökkel pontosan tud tevékenykedni. Az érzékelést fejlesztő eszközök segítségével megismeri a dimenziókat, sorozatok törvényszerűségét

súly és nagyságbeli összefüggéseket.

- A számtani rudak, dörzspapír számok, számkártyák, pálcikák, az aranygyöngy készlet, Seguin tábla eszközeivel összefüggéseket keres a mennyiségek között. A kígyójáték gyöngyeivel, a csíkos tábla és kiegészítőivel összead, kivon az érdeklődő gyermek.

II.1.10.9. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásba azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség a óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységkér végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- é állatgondozás.

Cél:

Az életkornak megfelelő egyes munkafajták végzésekor tapasztalatok gyűjtése a gyermekek által sikeresen elvégezhető tevékenységekről. A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek megszerzése, erkölcsi, akarat tulajdonságok formálódása. Olyan tapasztalatok szerzése, melyek során kialakul a gyermekekben az együttműködés, a közösséghez való pozitív viszonyulás, erősödnek személyközi kapcsolataik.

A gyermeki munka jellegű tevékenysége:

- örömmel végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, minta kitartás, önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A munkafajták tervezése, szervezése során az óvónő vegye figyelembe a csoport összetételét, életkorát, az egyes gyermek fejlettségi szintjét.
- A nemek társadalmi egyenlőségét segítse elő, hogy valamennyi munka jellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.
- A felnőtt személyes példaadása alapján az eszközök célszerű használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása. A cselekvő tanulással is kapcsolatban legyen a munka jellegű aktív tevékenység.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, folyamatos, konkrét, reális

pedagógiai, a gyermekekkel együttműködve, saját magához mértén fejlesztő értékelést igényel.

A munka játékos jellegű tevékenység, a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

A játékkal és cselekvő tapasztalással szerzett munka magába foglalja az önkiszolgálást, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi és egyéb munka, környezet-, a növény-, és állatgondozás. Ezzel hozzájárul a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításához, a saját és mások elismerésére.

Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munkajellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megértetése. Az aktív tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A gyermeki munka jellegű tevékenységek feltételei:

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, rendben tartása (célszerűség, méret, anyag).
- Elegendő munkalehetőség (életkori sajátosságukat figyelembe véve, amit csak tud, a gyermek végezzen).
- Elegendő idő (ne kelljen várakozniuk).
- Megfelelő hely (ahol az adott feladat kényelmesen elvégezhető).
- Kiegyensúlyozott légkör (nyugodt, békés hangulatban önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük segítséget kérni).

A gyermeki munka az óvodában

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Mindennapi élet gyakorlatai
- Környezet rendjének megőrzése
- Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében
- Növény – és állatgondozás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Kialakulnak azok a munkaképességek, végzések, amelyekkel saját személyét és

használati tárgyait rendben tudja tartani.

- Szeretnek közösen dolgozni, átérzik az alkotás örömét, örülnek az új alkotásnak.
 - Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát, megtanulnak együttműködni másokkal, megismerkedik a munkaszervezés elemeivel.
 - Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat.
 - Szívesen segít a növények- és állatok gondozásában.
 - Szeret meglepetést, ajándékokat készíteni szüleinek, társainak, a felnőtteknek.
 - Segít a kisebbek öltöztetésében, tálalásban, folyadék töltésében.
 - Igényes környezete rendjére, tisztaságára, részt vesz annak fenntartásában.
 - Képesek egyszerűbb munka jellegű feladatokat együtt megtervezni és végrehajtani.
-
- Kialakul munkatempója, kitartása a munkatevékenységek során, mely alapja az iskolai élet elvárásainak.

II.1.10.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Az óvodai nevelés célja, a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus, a tanulást elősegítő környezet megteremtésére támaszkodva irányítja a tapasztalatok, élmények, ismeretek folyamatát. A tanulás során válnak pontosabbá a gyermekek érzékelése, észlelése, fejlődjen megfigyelőképességük, gazdagodjon fantáziájuk, tökéletesedjen gondolkodásuk, problémamegoldó képességük. A képességek fejlődésével egy időben formálódjon magatartásuk, tanulás iránti vágyuk, beszédük. Gyarapodjanak, rendeződjenek tapasztalataik, ismereteik. A gyermekek gondolkodása fejlődjen cselekvő, szemléletes, képi, esetleg elvont szinten.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulás elsődleges feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, az érzékszervei által szerzett tapasztalás. Az óvodapedagógus biztosítson lehetőséget az új dolgok felfedezésére, adjon teret kreativitásának erősítésére.
- Tekintse a tanulást folyamatos tevékenységnek, mely biztosításával a tanulás részben spontán, utánzásos alapon, részben szervezett formában jön létre.
- Segítse a megismerést, érzelmi kötődéssel, az önkéntelen figyelem, a játékosság, a szabad nyitott légkör felhasználásával.
- Alkalmazzon olyan változatos szervezeti formákat, melyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni érdeklődéséhez, képességeihez és a témához.

- Tartsa szem előtt a tanulás értelmezésében, hogy a gyermekek életkorukból adódóan elsősorban spontán módon tanulnak, ezért az óvónő a megismerési vágyra, érdeklődésre, belső hajtóerőkre számíthat.
- A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát azonban tudatosan irányítani kell, főként indirekt módszereket alkalmazva.

A lehetséges tanulási formák a következők:

Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés, tanulás, szokások alakítása.

A játékos, cselekvéses tanuláshoz biztosítani kell a feltételeket- élmények, szabad légkör.

A szociális tanulás minta és modellkövetés, azonosulás során megy végbe, mely folyamatban a magatartási formákat, viselkedési szabályokat, szokásokat sajátítják el a gyermekek. A felnőtt példájának, az idősebb csoporttársaknak és a szülői ráhatásnak igen nagy jelentősége van ebben a tanulási formában, mely körülményeket részben megismerni, részben irányítani kell az óvónőnek. Gyakori módszerként kell alkalmazni a megerősítést és a korrekciót.

A spontán tapasztalatszerzés, mint tanulási forma a gyermeknek szinte minden tevékenységében, de elsősorban a játékban van jelen. A gazdag tapasztalatszerzéshez széleskörűen biztosítani kell a feltételeket – élmények, szabad légkör, változatos és fejlesztő hatású tárgyi környezet, támogató óvónői magatartás.

Az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés során az óvónő a gyermek spontán szerzett ismereteit gazdagítja, segít rendszerezni azokat.

A gyermeki kérdésekre, válaszokra épített tanulási formában az óvónő segítse a gyermek gondolkodásának fejlődését, az ok-okozati összefüggések, következtetések, viszonyok felfedeztetését. A gyermeknek minden kérdését komolyan kell venni, hiszen a tanulási vágy megjelenését tükrözi.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabottan, pozitív értékeléssel segítse a gyermeki személyiség kibontakozását.

A problémaszituáció, a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás ösztönözzé a gyermeket szellemi aktivitásra, tevékenység közben találják meg maguk a megoldást, érezhessék örömet. Problémaszituációkat, feladatokat egyénre szabottan olyan formában teremtsen az óvónő, melyek megoldásában fejlődhet a gyermek gondolkodásának rugalmassága, önállósága.

A tanulás tartalmát a különböző tevékenységi területek fejezeteiben jelöltük.

A tanulásban valamennyi Montessori eszköznek rendkívül nagy szerepe van.

- Az eszközt a gyermek maga választja, mely problémamegoldásra ösztönöz. Minden eszköz egy probléma, melyet, ha megold speciális képességei, érzékszervei tökéletesednek. Az eszköz a kontrollt is mindig magában hordja, mely a gyermeket önellenőrzésre, önállóságra neveli.

- A teljes eszközrendszeren végighaladva rendkívül sokoldalúan fejlődnek képességei, tulajdonságai, önállósága, kreativitása.
- Az óvónőnek az eszközök bemutatásánál figyelembe kell venni a gondolkodás különböző szintjeit, a *3 lépcsőfokú lecke* szerint.
- Az óvónő magatartása legyen visszafogott, ne javítson, ne magyarázza meg az összefüggéseket, a megismerésben adjon nagyfokú önállóságot a gyermek számára.
- A gyermek Montessori szőnyeg lehelyezésével foglal helyet magának a tevékenységhez, játékhoz. Fő szabály, hogy ott nem lehet zavarni őt, csak az kapcsolódhat be tevékenységébe, akit maga hív. Tevékenységét, játékát az eszközök helyretételével fejezi be.

A tanulás szervezése

A gyermekek tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, fejlődnek.

A szervezett tanulás formái lehetnek kötött, vagy kötetlen tevékenységek. Mindkettőben érvényesül az óvónői céltudatosság és tervszerűség.

A kötetlen szervezeti formákban az óvónő biztosítja a gyermekek önkéntes részvételét. Történhet a nap bármely szakában, kötetlen a gyermekek elhelyezkedése is. Arra kell törekedni, hogy a kötetlenség biztosítsa a jelenségek természetes környezetben való megismerését, az egyéni tapasztalatszerzést. Az óvónő használja ki a spontaneitást a személyességre, a beszélgetésre. A 3-4 éveseknél a tervezett mozgásos foglalkozáson kívül ez az egyetlen szervezeti forma. A 4-től 7 éves korú gyermekeknél valamennyi tevékenységi formából, szervezhető **kötetlen és kötött** foglalkozás.

A kötött szervezeti forma más magatartást kíván meg a gyermekektől. A résztvevők számára együtt kezdődik és fejeződik be. A gyermekektől figyelmet, alkalmazkodást kíván meg.

Az alkalmazott módszerek mindenképpen legyenek játékosak, az óvónő törekedjen élményszerűségekre, kerülje a merev szabályozottságot.

A kötött szervezeti formában alkalmazzon természetes **munkaformákat**, melyek a legcélszerűbbek és életszerűek. Ez a szervezeti forma csoporton belül csak azok számára kötött, akiknek az óvónő szervezi, pl. vegyes életkorú csoportban az iskolába menők.

A kötetlen és kötött szervezeti formáknál az életkor előrehaladásával a kötöttség aránya nő, mely a feladatok végigviteléből, befejezéséből következik – mindvégig fenntartva az érdeklődést, aktivitást.

Egyéni munkaformában a gyermekek saját elképzelésük szerint, saját eszközökkel oldják meg a feladatokat. Az óvónő minden gyermek számára biztosítsa ezt a tapasztalatszerzési, ismeretszerzési lehetőséget.

A **mikro csoportos formában** az egymás segítése, együttműködés kapjon kiemelt jelentőséget. A **frontális formát** Montessori eszköz bemutatására, szemléltetésére és csak rövid ideig alkalmazza az óvónő. Ebben az esetben szólhat a bemutatás egy, több, vagy minden gyermek számára. Az egyes munkaformák közül az **egyéni és mikro csoportos** forma jelentse a túlsúlyt, mert ezek segítik az egyéni aktivitást, a személyre szabott előrehaladást.

A különböző tevékenységi formák közül az alábbi szervezeti és munkaformák ajánlottak.

Tevékenységi forma	Szervezeti forma	Munkaforma
mozgás mindennapos mozgás	kötött kötött	csoportos csoportos
ének, zene, énekes játék, gyermektánc	kötetlen 3-4 évesek kötött 4-7 éveseknek	csoportos csoportos
verselés-mesélés	kötetlen	mikro csoportos
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	kötetlen, folyamatos	egyéni és /vagy mikro csoportos
külső világ tevékeny megismerése-matematika	kötetlen kötött	egyéni és /vagy mikro csoportos
külső világ tevékeny megismerése- környezet kozmosz – nevelés	kötetlen kötetlen	egyéni és/vagy mikro csoportos

Környezetismereti megfigyeléseket kisebb csoportokban végezzenek a gyermekek, ahol az óvónő mindenkivel személyes kapcsolatot tud tartani.

A hét folyamán naponta egy tevékenységi formát tervezünk be, melyhez másodikként kapcsolódik két alkalommal a verselés, mesélés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi és óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik.

- A gyermekben kialakul az igény, hogy a feladatokat sikeresen oldja meg;
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok

(egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás);

- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére;
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő;
- Szándékos figyelemre képes;
- Kialakul benne a tanulás iránti igény;
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett, az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A belső érés, valamint a családi és óvodai nevelés együttes eredményeként éri el a gyermek az iskolához szükséges fejlettséget.

A törvényi szabályozás (20/2012-es EMMI rendelet) szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.

„Az iskolaérettségnek, az iskolai életre felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el” – szól az Óvodai nevelés országos alapprogramja.

Mértékadónak kell tekintenünk azon fejlődés lélektani törvényszerűségeket, melyeket az alábbi táblázat foglal össze:

A tanuláshoz szükséges alapkészségek optimális érési időpontjai

Evek	2	2,6	3	3,6	4	4,6	5	5,6	6	6,6	7	7,6	8	8,6	9
Beszéd kialakítása															
Beszédhibák															
Dominancia															
Látás															
Beszédészlelés és megértés															
Hallás															
Vizuomotoros koordináció															
Számolási készség															

- megfigyelési, emlékezeti fejlettség – történet visszahallgatással, időben eltolt felidézéssel,
- akaratlagos emlékezet figyelmen alapuló bevésés felidézésével, forma emlékezet reprodukcióval,
- helyzetmegoldó képesség hétköznapi problémák esetében.

Az érzelmek fejlettségére jellemző a differenciálódás, az érzelmek tartósságának növekedése, az érzelmeken való uralkodás kialakulásának képessége.

A szociális érettség jellemzői:

- egyéni és csoportos helyzetekben, játékszituációban felveszi a gyermek a kapcsolatot társaival, felnőttekkel (rapport készség),
- társakhoz való viszonya pozitív, együttműködő,
- önfegyelme várakozási helyzetekben, szabályok elfogadásában megfelelő,
- kitartása, munkatempója, önállósága az elvárásoknak megfelel.

A BTMN (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő) különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, mozgás, kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése komplex nevelési környezetben valósul meg a szakember iránymutatása mellett.

A **speciális csoportban** elhelyezett gyermekekkel kapcsolatos kritériumokat, az óvodát követő befogadó intézmény elvárásai alapján határozzuk meg, szakértői vizsgálatot kérünk.

Hagyományápolás, ünnepek – ünnepélyek, rendezvények

Cél:

A gyerekek számára megismerhetővé, átélhetővé, hitelessé tenni a régmúlt tradícióit, hagyományait, népszokásait közvetlen tapasztalatokon és pozitív élményeken keresztül.

A szülőföldhöz való kötődés alapjaként a családokkal együttműködve ismerkedjenek a gyerekek szűkebb és tágabb környezetünkkel, hagyományainkkal, tárgyi kultúránkkal.

A népszokások szellemiségének továbbélésével a közösségi magatartás módok megismerése, erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodánkban szokássá vált néphagyományokon alapuló jeles napok, ünnepek, egyéb rendezvények műsorának az összeállítása, megszervezése.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető játékos elemeket tartalmazó tevékenységek

felkínálása, amely ismereteket ad, hazaszeretetre nevel, viselkedési mintát közvetít, közösséget épít, érzelmi és morális biztonságot alapoz. Tevékenységeken, élethelyzeteken keresztül a szokás és normarendszer megalapozása.

- A gyerekek nyitottságára építve a szülőföld, a hazai táj, a népi és családi hagyományok, szokások megismerését közvetítő élményszerű tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. (Múzeumfalú, Jósza András Múzeum, Könyvtár).
- Varázsoljon ünnepi hangulatot, mert minden ünnep színeivel, illatával, pompájával, rendkívüliségével, megszilárdult szokásaival, maradandó élményt nyújt a gyermekek életében, hétköznapijaiban.
- A néphagyományok ápolásához helyi és családi hagyományokhoz, szokásokhoz kapcsolódó tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő eszközök biztosítása életkotonként. Természetes anyagokból készítsenek népi játékokat. Tapasztalják meg a népi mesterségek technikáit, anyaghoz, alkotáshoz, munkához való viszonyt.
- Ismerkedjenek a családi élet szabályaival. Ünnepeink, szokásaink középpontjában maga az ember áll, és az életkorhoz kötött közösségi normák a meghatározók (születetés, lakodalom, stb.).
- Jeles napokhoz kapcsolódó mondókák, népmesék, népi gyermekjátékok tervezése, szervezése. Fedezzék fel népi anyanyelvünk szépségét, zeneiségét, játékosságát. A gyerekek ünnepekről alkotott elképzeléseit mélyítse el felnőttek bábjátéka, gyermek néptánc csoportunk alkalmankénti szereplése.
- Folyamatos kapcsolattartás, figyelő az óvodásokat érintő eseményekkel kapcsolatban a város kulturális intézményeit tekintve (színház, bábszínház, zeneiskola, pályázati és versenykiírások stb.).
- Előadóművészek színvonalas zenés, illetve bábelőadásainak megszervezése havonta legalább egy alkalommal.

Néphagyományainkhoz, nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódó jeles napjaink:

Őszi ünnepkör:

Mihály nap (szept. 29.)

Szüreti nap (október első hetében)

Márton-nap (november 11.)

Téli ünnepkör:

Mikulás (dec. 6.)

Luca nap (dec. 13.)

Karácsony (dec. 24.)

Farsang (február)

Tavaszi –nyári ünnepkör:

Március15.

Húsvét (április)

Májális (máj. 1.)

Pünkösöd (Húsvét után 50 nap) Anyák

napja (május első vasárnapja)

Nagycsoportosok búcsúzása az óvodától (május első fele)

Gyermeknap (május utolsó vasárnapja)

II.1.10.11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja

különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.

Fejlesztésére vonatkozóan egyéni fejlesztési tervet kell készíteni óvodapedagógusnak, fejlődését dokumentálni szükséges.

A vizsgálati anyagban előírt plusz fejlesztéseket (pl. logopédia, gyógytorna stb.) az óvodának biztosítania kell.

Amennyiben intézményünkben nem áll rendelkezésre megfelelő szakember és óraadóként sem foglalkoztatható, a szülő számára iránymutatást kell adnunk, hol veheti igénybe gyermeke számára az adott szolgáltatást.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igény

4.§ (25.) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

Különleges bánásmódot igénylő az a gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Célunk: az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosításával, biztonságot adó környezet

megteremtésével, a gyermekek sajátos nevelési igényéből fakadó, speciális szükségleteihez alkalmazkodó pedagógiai eljárásokkal a gyermekek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, a hátrányok csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Alakítson ki biztonságos tárgyi környezetet a csoport szobában és a gyermekek által használt, látogatott helyiségekben.

Készítse fel a pedagógiai munkát segítő alkalmazottakat a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására. Nyújtson tájékoztatást a szülői közösségnek a különbözöségről, a toleráló és segítő közösség fontosságáról. Alakítson ki mindenkitől elvárható, elfogadható, viselkedési normákat és magatartási szabályokat (tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség). Törekedjen a nem, vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztésével a kompenzációs lehetőségek bővítésére.

Működjön együtt a szakemberekkel, szakszolgáltatókkal, iránymutatásait, javaslatait építse be a pedagógiai folyamatokba. Szükség szerint - a szakemberekkel közösen - irányítsa megfelelő szakszolgálathoz a gyermeket. Építsen ki bizalmon alapuló kapcsolatot a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztéséhez, beilleszkedéséhez. Nyújtson információt a gyermek fejlesztéséről, fejlődéséről

A fejlesztés legfontosabb területei

Játéktevékenység kialakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.

Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.

Manuális készség, finommotorika fejlesztése.

Együttműködési készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése.

A kognitív funkciók fejlesztése.

Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az integrált nevelés hatására fejlődik a gyermek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, érzelmi élete, együttműködési készsége, szociális kompetenciái

Fejlődnek nyelvi és kommunikációs képességei, pszichikus funkciói.

Egyéni kompetenciái alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai életbe történő beilleszkedésre.

Gyógypedagógiai Nevelési Részprogram

Autizmus spektrumzavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek számára.

A Gyógypedagógiai Nevelési Részprogram igazodik a Helyi Óvodai Nevelési Programhoz.

A programokhoz és tervezéshez felhasznált dokumentumaink a következők:

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Ajánlások autizmussal élő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez /Gájerné Balázs Gizella 2006/
- Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára /Autizmus Alapítvány 2007/
- Útmutató autizmussal élő gyermekek, tanulók együttneveléséhez /Gájerné Balázs Gizella, Őszi Tamásné 2007/
- Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a közoktatásban: működésük minimális és optimális szakmai feltételrendszere /Őszi Tamásné, 2010/

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil.

- **Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.**

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésített fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a

nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszédhasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Alapelvek

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés Országos Alapprogramjának alapelveivel, és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére vonatkozó irányelveivel.

Az autizmus sokféle rendellenességek spektruma.

Kötelességünk:

- elősegíteni a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását
- tiszteletben tartani a gyermek szociális és kommunikációs kihívásokkal szembeni küzdelmét
- az autizmus kontextusán belül megérteni gondolkodásukat és tanulási módjukat
- ezáltal szükségleteikre eredményesebben reagálni, hogy a gyermek érezze magát jól és biztonságban.
- hozzásegíteni a gyermeket, hogy a problémái ellenére is előre haladjon, elsajátítsa a lehető legteljesebb tudásanyagot.
- a korai beavatkozással életminőségükön javítani
- a szülőket támogatni és tehermentesíteni a speciális nevelés során,

Helyzetelemzés

Az óvodánkban lévő speciális csoport 1988 óta működik, s a kezdetektől fogad autizmussal együtt élő gyermekeket. A fenntartó közreműködésével, önerőből, és pályázati források segítségével megteremtettük az autizmus- specifikus ellátás feltételrendszerét. Az ellátás formáját tekintve lokális, részleges integrációban lévő csoport. Lokális, mert közös épületben vannak ép társaikkal, de külön csoportszobában, gyógypedagógiai foglalkozásokban részesülnek. Részleges, mert bizonyos időkben és helyzetekben, az oktatás egyes színterein találkoznak, együtt vannak ép társaikkal (pl. közös kulturális és egyéb, az óvoda hagyományaihoz tartozó rendezvényeken, az udvaron történő játék során, közös kirándulásokon, stb.)

Az ellátás ezen formája talán ellentétesnek tűnik az inklúzió elvével, de az autista kisgyermeknek nagyon körültekintően kell eljárni ebben a kérdésben. Veszélyes módon nem képesek kapcsolatot kialakítani a többiekkel. Sokszor az óvoda az első közeg, ahol az öntörvényű gyermekeknek szembesülni kell egy közösség normáival és szabályaival. Ez olyan

viselkedési zavarokat generál, hogy az ép kisgyermek nagy nehezen viselik el a látszólag ok nélküli agressziót, és dühkitöréseket. Az autizmussal élő kisgyermeknek felnőtt segítségére van szükség ahhoz, hogy megértsék, mi történik körülöttük, miről szól a játék, hogyan kapcsolódjanak be, hogyan osztozzanak, hogyan várják ki a sorukat. Fontos, hogy a kortársaktól tanuljanak meg játszani, de segítség, irányítás nélkül azonban erőfeszítéseik hatástalanok maradnak. Ugyanakkor kialakítható egy egyensúly, mely kiküszöböli a szenzoros túlterheltségből adódó problémás viselkedést, találkozik a gyermek szükségleteivel, és pozitívan támogatja az inklúziót.

Gyermekeink egyrészt korai fejlesztésből, bölcsődéből, családi nevelésből, vagy sikertelen többségi óvodai nevelés után, a Megyei Szakértői Bizottság határozatával érkeznek hozzánk. Jelenleg 8-10 fő autizmussal együtt élő kisgyermek minőségi autizmus-specifikus ellátását tudjuk biztosítani.

Személyi feltételek

A fejlesztés team-munkában történik:

- 2 fő gyógypedagógus
- 1 fő gyógypedagógiai asszisztens
- 1 fő dajka

Mindannyian autizmusban jártas szakemberek vagyunk, a pedagógiai munkát segítő munkatársak is maximálisan elhivatottak, folyamatosan élnek az önképzési lehetőségekkel.

Hetente egy alkalommal gyógytornát, logopédiai, zene óvodai foglalkozásokon vesznek részt a gyerekek. További segítséget jelentenek a szakmabeli, vagy társszakmabeli hallgatók (gyakorlati, vagy hospitálási időt töltenek nálunk).

Tárgyi feltételek

Az autizmussal együtt élők ellátásában nagyon sajátosan és speciálisan alakulnak a tárgyi feltételek. Számukra könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk. A hatékony, és eredményes fejlesztésben kulcsfontosságú szerepet tölt be a vizuálisan megtámogatás. Az autizmus- specifikus módszerek köré szerveződnek az autizmus-specifikus eszközrendszerek.

A fizikai környezet autizmus szempontú akadálymentesítése, a protetikus (támogató, segítő) környezet megteremtése, mely a következő elemekből áll:

- A tér strukturálása
- Napirend
- Tevékenységszervezés

A terek átgondolt megtervezésével az egyes terek funkciói világosan elkülönülnek egymástól. Az öltözőben fényképpel, névvel, jellel ellátott saját szekrényük van, a vizesblokkban jellel ellátott a tisztálkodási felszerelésük, és egyéb vizuális támpontok is találhatók (kézmosás, fésülködés, fogmosás helye).

A csoportszobában is minden alapvető tevékenység helyét meghatározzuk (játék, étkezés, tanulás, ábrázolás, mozgásos tevékenység, stb.) Ezeken a helyeken csak olyan eszközök vannak, amelyeket valóban ott használunk, vagy aminek ott funkciója van. A tér megfeleezhető harmonika ajtóval, így napközben is lehetősége van az adott gyermeknek elvonulni csendes, félreeső helyre pihenni, vagy relaxálni.

A napirend, mint a rugalmas viselkedésszervezés vizuális eszköze megmutatja, hogy mikor, milyen sorrendben kell és lehet tenni. A fotókból, vagy képekből összeállított egyéni részletességű „naptár” segítségével jól követhetőek a nap eseményei, előre jelezhetőek a változások. A gyermek látja, hogy mit vár el tőle a környezete. Kiszámíthatóvá válnak olyan bizonytalanságok, átláthatóbbá válnak az összefüggő cselekvéssorozatok. A napirend egyik legfontosabb előnye tehát, hogy a gyermek képessé válik arra, hogy önállóan rugalmasabban váltson tevékenységet, új tevékenységeket és helyszíneket fogadjon el anélkül, hogy nagyfokú stresszt élne át.

Gyakran tapasztalható jelenség hogy az autizmussal élő gyermek bizonyos tevékenységekben (önkiszolgálás, saját személyéhez kapcsolódó munkák) sokkal önállótlanabb, mint ahogyan a képességeit tekintve elvárnánk tőle. Végrehajtó működésének zavara megnehezíti, hogy a gyermek kortársaihoz hasonlóan átgondolja a tevékenységek logikus sorrendjét, a szükséges eszközök megkeresését, előkészítését. Ebben tudnak segíteni a **folyamatábrák**. A folyamatábra számozott sorrendben, egyenként, egymást követően mutatja az adott tevékenység lépéseit, a hozzá szükséges eszközökkel.

Sérülés- specifikus szempontoknak megfelelő eszközök

- motiváló játékok készlete egyénre szabottan
- szenzoros játékeszközök
- különböző csecsemőjátékok, melyek pl. egyszerű az ok-okozati összefüggések, sorrendiség megértését segítik
- különböző, életkornak és fejlődési szintnek megfelelő Montessori eszközök, játékok
- formaegyeztető játékok
- puzzle játékok
- építőjátékok (pl.: DUPLO, LEGO, építő kocka)
- hangszerek, CD lejátszó és hanganyagok

- kézimunka foglalkozás hagyományos eszközei
- szenzoros integrációs mozgásfejlesztő eszközök
- Agytréner készülék

Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök

- vizuális környezeti támpontok készlete egyénre szabottan (pl. napirend, folyamat-ábrák, strukturált önálló feladatok)
- alternatív–augmentatív kommunikációs eszközök egyénre szabottan: tárgyas, fotós és egyéb képes szinten, képcserés kommunikációs rendszer, kommunikációs tábla és könyv
- a szociális készségek fejlesztéséhez fotós/rajzos képsorozatok (érzelmi állapotokat kifejező sorozatok, ok-okozati összefüggéseket ábrázoló sorozatok, különböző sorrendeket, algoritmusokat megjelenítő sorozatok, stb.)
- idő múlását jelző eszközök: homokóra, tojásfőző óra (digitális kijelzővel)

Infokommunikációs akadálymentesítő eszközök:

- Laptop speciális billentyűzettel
- Napirend, és Én- könyv hordozható formában tableten
- Szkenner alapon működő kommunikátor készülék a tárgy, kép, kimondott szó egyidejű megjelenítésére
- 4 üzenetes kommunikátor az igen-nem közötti választások tanításának elősegítésére
- Video kamera beépített fényképezőgéppel

Az autizmusból fakadó speciális nevelési célok, és feladatok

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján, mindig az adott gyermek és környezete igényeinek megfelelően, a gyermek formális és informális felmérése után, készségszintjéből kiindulva folyik.

Komplex tevékenységünk három pilléren nyugszik:

- A gyermekek sérülés- specifikus fejlesztése.
- A szülőknek nyújtott konzultáció és segítségadás.
- A többségi óvodapedagógusok munkájának segítése.

Óvodai csoportunkra többszörös szerep hárul, mert sok szülő és gyermek itt találkozik először az autizmus- specifikus fejlesztés komplex rendszerével. Elsajátítása és elsajátíttatása egyik fél

részéről sem egyszerű feladat. Tudatos, következetes alkalmazása viszont hatékony és eredményes lehet, de csak abban az esetben, ha a család- pedagógus- gyermek hármassága megfelelő mértékben együttműködik.

Célok:

- Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- Az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása.
- A sztereotip, szociálisan nem megfelelő viselkedések megelőzése, illetve korrekciója
- Szociális, kommunikációs készségek fejlesztése.
- A fogyatékoság- specifikus, protetikusan, augmentatív környezet kialakítása- szokásrendszer, módszerek és eszközök használatának elsajátíttatása.
- Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése az iskolai bevétele érdekében.
-

Feladatok:

- A fogyatékos készségek rehabilitációs fejlesztése, a másodlagos problémák kezelése.
- Alapvető önkiszolgálási készségek, a mindennapi gyakorlati készségek tanítása
- Kiemelkedő képességek gondozása.
- A jó intellektussal és nyelvi készséggel rendelkező autista gyermekek integrációja a többségi csoport egyes foglalkozásain (ének-zene, ábrázolás).
- Együttnevelés során adaptív viselkedésformák elsajátítása.
- A fenti célok elérése érdekében az óvodai nevelésben töltött idő, illetve a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen a természetes élethelyzetek kihasználása a hatékony fejlesztésre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek egyéni képességeinek fejlettségét Megfigyelési űrlapokon (Óvodai Program Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára), és a Quill- féle kérdőívben (Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése) rögzítjük.

A tevékenységi formák tartalmát a csoportnaplóban, az egyéni fejlesztési terv tartalmát és megvalósítását az egyéni fejlesztési naplóban rögzítjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus

súlyossága, a gyermek mentális képességei és fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek 8. életévéig részesülhet speciális óvodai ellátásban, ezt követően az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot, kijelölheti a gyermek számára a megfelelő oktatási - nevelési intézményt.

A csoportunkból kikerülő gyermekeink a folyamatos fejlesztések hatására eljutnak arra az önállósági szintre, hogy képesek a fejlettségüknek megfelelő iskolában helyt állni.

Napirend

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 9.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron.
9,00 – 9,10	Mindennapos mozgás.
9,10 – 9,30	Testápolási teendők. Folyamatos tízórai.
9,30 – 10,50	Mikrocsoportos kötelező foglalkozás. Egyéni fejlesztés. Gyógytorna, logopédia.
10,50 – 11,00	Testápolási teendők. Öltözködési tevékenységek.
11,00 – 12,00	Játék a szabadban. Séták.
12.00 – 12,15	Testápolási teendők.
12,15 – 12,45	Ebéd.
12,45 – 13,00	Testápolási teendők.
13,00 – 14,45	Pihenés.
14.45 – 15,00	Testápolási teendők. Uzsonna.
15,00 – 16.00	Szabad játék.

A pedagógiai tervezés dokumentumai

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Gyógypedagógiai nevelési részprogram.	Hosszú távú	Célok, feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.	Dokumentum-készítés	Gyógypedagógus
Ütemterv.	1 év	Tevékenységek tartalma két hétre lebontva.	Anyagkigyűjtés	Gyógypedagógus
Nevelési terv.	3 hónapra	Egészséges életmódra nevelés, közösségi szokások.	Tevékenységek tervezése.	Gyógypedagógus

Szervezési feladatok.	1 hónapra	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, aktuális feladat.	Idő és tevékenység tervezés.	Gyógypedagógus
Tevékenységek tervezése.	2 hétre	Tevékenységforma, tartalom.	Projektterv.	Gyógypedagógus
Egyéni fejlesztési terv.	1 évre	Tevékenységforma, tartalom.	Tervezés.	Gyógypedagógus,
Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Fejlettségmérés gyermekenként: Megfigyelési űrlapok autizmussal együtt élő gyermekeknek Quill-féle kérdőív	Óvodában tartózkodás ideje alatt, évente 2 alkalommal október, május.	Dokumentum által meghatározottan.	Rendszeres megfigyelés.	Gyógypedagógus
Szakértői vélemény.	Óvodába kerüléskor, kontroll vizsgálatnál Iskolaérettség megállapításánál.	A gyermek aktuális fejlettségének meghatározása. Megfelelő iskolatípus kijelölése.	Komplex vizsgálat.	Megyei Szakértői Bizottság Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Autizmus Ambulanciák

A gyermekek sérülés- specifikus fejlesztése

A fejlesztés keretei:

- Egyéni helyzetben (Az egyéni helyzetben megtanult készségek csoportos helyzetbe, vagy új helyszínre történő átvitele új tanítási feladat.)
- Előre megtervezett többszemélyes helyzetben.
- Teljes csoportban
- Többségi csoportban, integrált formában

Fejlesztés egyéni helyzetben

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján, mindig az adott gyermek és környezete igényeinek megfelelően, a gyermek formális és informális felmérése után, készség szintjéből kiindulva folyik.

A fejlesztés fő területei:

- **Kommunikáció fejlesztése**

Cél:

Tegyen szert a gyermek komplexebb kommunikációs kompetenciára, spontán kommunikációja

váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá. Tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön.

Feladat:

A tárgyi és szociális környezetet tudatos megszervezése, amely aktív kommunikációra készíteti a gyermeket. Ebben az elrendezett környezetben a gyermekkel való közös, számára örömteli és érthető közös cselekvésrutinok kialakítása. A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben
- a metakommunikáció értése és használata

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A gyermek kommunikációjának célja és eredménye közti ok-okozati összefüggések megértése, hogy viselkedése egyértelmű következményekkel jár, ha egy kommunikációs interakciót indít el. Aдекватan használja az egyéni szükségleteinek legmegfelelőbb kommunikációs jelzéseket (fájdalom, elutasítás, kérés, figyelemfelkeltés kifejezésére).

- **Szociális készségek fejlesztése**

Cél:

A gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása.

Feladat:

Szociális készségeket elsajátítása kognitív és viselkedésterápiás eljárások alkalmazásával, a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- A taníthatóságot megalapozó szociális készségek megtanítása
- Önmagáról való tudás tanítása (Én-könyv)
- Kapcsolatteremtés, fenntartás

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Fogadja el más személyek jelenlétét, a pedagógus segítségét.

Sajátítsa el a csoport életének elemi szabályait, szokásait.

Tanulja meg az egyszerű szociális rutinokat.

Kezdeményezzen kommunikációs interakciókat, folytasson elemi kooperációt felnőttel, gyermekkel.

- **Korai elemi készségek**

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, tisztálkodás, szobatisztaság, öltözés,

	Étkezés	Tisztálkodási teendők Szobatisztaság	Öltözködés
Cél	Helyes asztali viselkedés, alapvető étkezési szabályok megtanulása	Alapvető tisztálkodási műveletek megtanítása. Pelenka elhagyása, a gyermek ruházatának tisztántartása.	A segítség fokozatos csökkentése az egyéni képességekhez mérten. Folyamatára önálló követése.
Feladat	Étkezési problémák megoldása (szélsőséges válogatás) Kommunikáció tanítása: kérés, választás	Fizikai segítség fokozatos visszavonása és az elért önállósági szint következetes elvárása. A gyermek szintjének megfelelő kommunikációs eszközök alkalmazásával jelezze szükségleteit.	Ruhadarabok nevének, és rendeltetésszerű használatának megtanulása.
	Étkezés	Tisztálkodási teendők Szobatisztaság	Öltözködés
Tevékenységek egymásra épülő tartalma	Az asztalon várja a gyermeket a terítéke. Saját magának terít meg. Az egész csoportnak terít meg.	Fokozatosan, aprólépesekre lebontva tanítjuk. Szükséglet megfelelő jelzése (szó, gesztus – nadrág megérintése, kép)	Ruhadarabok helyes fel-, és levetése, kifordítása, az eleje-hátulja megkülönböztetése, gombolás, zipzárazás, cipőfűzés, cipőkötés

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:	Sematikus rajzos folyamatábra segítségével, eszközök kontúrját ábrázoló alátétén minél önállóbban terítsen.	A teljes önállóság elérése. Sajátítsa el a WC önálló használatának minden egyes mozzanatát, az önálló vetkőzéssel és öltözéssel együtt.	A lehető legönállóbb öltözködés megtanulása.
--	---	---	--

• **Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása**

Cél:

Problémás viselkedés feltérképezésével a kívánt, elvárható célviselkedés kialakítása.

Feladat:

A kívánt viselkedés szisztematikus jutalmazása. A problémás viselkedéssel nem összeegyeztethető viselkedés tanítása, a nem kívánt viselkedés figyelmen kívül hagyása.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása
- csoportba való beillesztés kialakítása
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Az adaptív, elemi viselkedés szabályainak elsajátítása. Vizuális megtámogatással a kívánt viselkedés normáinak betartása.

• **Korai kognitív funkciók fejlesztése, játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás**

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése.

Cél:

Irányított tanulás során a gyermek tapasztalatokhoz juttatása, a percepció és a gondolkodás integrálása.

Feladat:

Adaptív munkavégzési formák elsajátíttatása, a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet cselekvésbe ágyazott megismertetése.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,

- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,
- képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A tanulás hatására jöjjenek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.

Anyanyelvi nevelés

Cél:

Vizuális megtámogatás mellett, egyéb információs csatornák használatával spontán beszéd beindítása, kommunikációs célra történő használatának kialakítása.

Feladat:

Szituációhoz kötötten, egyszerű, konkrét megfogalmazásokkal beszédmegértés fejlesztése, saját személyére vonatkozó helyes nyelvtani szerkezet elsajátíttatása.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- a beszédfejlődést segítő gyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok végzése,
- beszédre való figyelés fejlesztése, beszédszervek ügyesítése,
- hangok, zörejek differenciálása,
- passzív és aktív szókincs bővítése,
- mondataalkotó készség fejlesztése, grammatikai rendszer kiépítése,
- beszédmegértés segítése,
- főfogalom alá rendezés,
- valós méretű tárgyak egyeztetése a környezet kicsinyített másával,
- tárgy egyeztetése tárggyal,
- tárgy egyeztetése képpel,
- kép egyeztetése képpel,
- kép egyeztetése szöveggel.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Verbális kifejező készségének, beszédmegértésének fejlődésével rövid, grammatikailag helyes mondatokat használ helyes kontextusban.

Fejlesztés előre megtervezett többszemélyes helyzetben.

- **Babzsákos foglalkozás**

A babzsákos foglalkozás több, különböző nehézségű, strukturált, előre eltervezett játékokból álló gyűjtemény, elsősorban a szociális-kommunikációs képességeket fejlesztik.

Cél:

- csoportos viselkedési szabályok elfogadása (másik jelenlétének az elfogadása,
- várakozás elfogadása, sorra kerülés betartása, együttműködés társakkal),
- kommunikációs készségek fejlesztése (gesztusok használata, gesztusok értelmezése, másik emberre való figyelés).

Feladat:

- kommunikációs funkciók gyakorlása (figyelem felhívása, élménymegosztás, információkérés/-adás),
- szociális készségek tanítása (utánzás, szerepcsere).
-

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

A feladatok kiválasztásánál a csoport képességeihez – együttműködés, kölcsönösség, kommunikációs képesség – igazodnunk. Két feladattal kezdjük a babzsákos foglalkozás tanulását, s fokozatosan növeljük azok számát.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Fejlődjön énképük személyi adatok, külső és belső tulajdonságok megtanulásával.
- Bővüljenek társaikra vonatkozó információik. (pl. társa testvéreinek száma, hétfégi élményleírások)

- **Az elmeolvasás tanítása**

A társas megértéssel összefüggő nehézségek az autizmus alapproblémájába tartoznak, ezért egyértelmű, hogy ha a fejlesztést a társas megértés kulcsfontosságú területeire összpontosítjuk.

A társas megértés egyik ilyen kulcsfontosságú aspektusa az „elmeolvasás képessége”. Ez a képességünk teszi lehetővé, hogy képesek vagyunk kikövetkeztetni, mások milyen mentális állapotban vannak, vagyis mit gondolnak, milyen vélekedéseik, szándékaik, vágyaik vannak. Ennek megértése révén tudjuk értelmezni és/vagy bejósolni cselekedeteiket.

Mindezzel a tudással szoros összefüggésben áll az érzelmek felismerése és megértése

Cél:

A gyermek saját érzelmeinek tudatosítása. A másik ember érzelmeinek felismerése, megértése, szándékainak, vágyainak megismerése.

Feladat:

Viselkedési szabályok megértetése, begyakorlása. Konfliktushelyzetek megoldásának gyakorlása.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- Szülők kikérdezése, a gyermek megfigyelése.
- Történet kitalálása.
- Történet képek alapján történő elmesélése.
- Érzelmek azonosítása.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A gyerekek felismerjék fel, és azonosítják az érzelmeiket. (Pl. szomorú, mert elvették a játékát.) Egyszerű szimbólumokkal jelölni tudják saját, és mások érzelmi állapotát. Mentalizációs képességük megalapozódik.

Teljes csoportban történő foglalkozások formái, tartalma

- **Játékra nevelés**

Cél:

- A játékeszközök adekvát használata.
- A napi struktúrán belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése.
- A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról.
- (Montessori eszközrendszere).
- Játéktevékenységhez kapcsolható általános (kognitív, észlelési, mozgásos) fejlesztés.

A gyógypedagógus feladatai

- A játékeszközök és tevékenységek funkcionális használatának tanítása.
- Integrálja, koordinálja az ismereteket.
- Alapkészségek kialakítása a játék során.
- Szabadidős készségek kialakítása, fejlesztése.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet 272.o.)**A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:**

- Tudja figyelmét a játéktevékenységre összpontosítani.
- Tudjon játékeszközt választani, elkérni, várni, a használat után helyére tenni.
- Tudjon a gyermek a játékhelyzetben maradni. Megértse a feladat elkezdését, feladatváltást és a befejezést.
- A játékon keresztül fejlődjenek a gyermekek társas és kommunikációs készségei, kortárs kapcsolatai.

- **Mozgásfejlesztés**

Cél:

- Mozgásos játékokon keresztül az irányított helyzet elfogadtatása
- Társas készségek fejlesztése a csoportos helyzet, illetve a páros feladatok által
- Sorrendiség fejlesztése térben (eszközök egymásutánisága) és időben (várakozás)

A gyógypedagógus feladatai

- Fejlessze az erőt, ügyességet, állóképességet.
- Segítse a biztos egyensúly kialakítását.
- Sztereotip mozdulatok leépítése, csökkentése
- Esetleges mozgáskoordinációs, mozgástervezési problémák enyhítése
- Figyelemkoncentráció javítása
- Segítse a mozgásos gátlás oldását a mozgás megszerettetésével.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (Lásd az 1/A sz. mellékletben)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Alakuljon ki a természetes mozgásigényük.
- Örömmel, szívesen mozogjanak.
- Tudjanak mozgást utánozni.
- Alapmozgásokban szerezzenek jártasságot az alapmozgásokban.
- Biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon.
- Elemi szabályokat ismerete és betartása.

- **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**

Cél:

A különféle technikák elsajátítása során tanuljanak meg többféle képi kifejezőmódot. Az alkotások elkészítésével örömforrás nyújtása, önkifejezés lehetőségének biztosítása a sérült készségek, képességek kompenzálására.

A gyógypedagógus feladatai

- Alakítsa a célirányos kézmozgásokat.
- Keltse fel az érdeklődést az ábrázolótevékenységek iránt.
- Ismertesse meg a gyermekeket az ábrázolás eszközeivel és technikáival.

- Manipulációs tevékenységek során fejlessze téri látásmódjukat, sajátos vizuális képességeiket, finommotoros mozgásukat.

-

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Jártasságot szerez a különböző anyagok és eszközök használatában.
- Szívesen, örömmel végez ábrázoló tevékenységet.
- A rajzban megjelenik a kezdeti emberalak ábrázolás.
- Kialakul a kezesség, erősödik laterális dominanciája.
- Megalapozódnak íráshoz szükséges készségei.

• Ének, zene, énekes játék, tánc

Cél:

A zenei interakció során szociális interakciók kialakítása és megerősítése a zene sajátos lehetőségeinek felhasználásával. Preverbális készségek fejlesztése a zene kommunikációs eszközként való használatával. Az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztése, örömteli foglalkozás biztosítása.

A gyógypedagógus feladatai

- Örömteli foglalkozással biztosítása az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztését.
- Ismertesse meg a gyermekeket a magyar mondókákkal, énekes játékokkal a jeles napi népi hagyományokkal összekapcsolva.
- Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét és zenei hallását.
- Egyszerű ritmus és dallamhangszerek használatának megtanítása.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Nyitottá válnak a környezet zörejeinek és zenei hangjainak érzékelésére.
- Oldódnak gátlásaik, fejlődnek érzelmeik, éneklési és beszédkészségük egyaránt, átélik

az együttjátás örömet.

- Szöveg- mozgás-játék összekapcsolása során a zene a gyermekek spontán önkifejeződésévé válik. verselés, mesélés

Cél:

A mese és vers segítse elő az autizmussal élő gyermeket a világ megismerésében, az emberi kapcsolatok működésének megértésében, a problémás élethelyzetek megoldásában, a helyes és helytelen cselekedetek megítélésében.

A gyógypedagógus feladatai

- válasszon olyan irodalmi alkotásokat, amelyek a gyermekek életkorának, nyelvi
- fejlettségének, érdeklődésének megfelelnek
- biztosítson a kezdeményezésekhez nyugodt légkört, megfelelő időt,
- helyet, eszközöket
- egész nap használja ki a kínálkozó alkalmakat mese- és versmondásra,
- mondókázásra
- hallási figyelem kialakítása, fejlesztése.
- szókincs gyarapítása, beszédértés fejlesztése.
- helyes intonációval nyújtson mintát a kifejező beszédhez.
- gesztusok, mimika alkalmazásával érzelmi szituációk helyes felismerésének elősegítése.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

- mondókát, verset, mesét hallgat és mond, melyeket mozgással és/vagy
- ábrázolással kombinál
- nézi, figyelemmel kíséri a bábműsort, mesedramatizálást
- bábozik, dramatizál
- könyveket, képes újságot nézeget
- képekről beszél, mesét mond róluk
- kitalál mondókákat, verseket, meséket
- bábozik, dramatizál
- játssza el a mesék cselekményét, utánozza a szereplő hangját, mozdulatait, tükrözze benne saját vágyait, indulatait, érzelmeit.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Képesse válnak rövid mesék, mondókák, versek meghallgatására és megtanulására. A rendszeresen visszatérő mesei elemek, a ritmika, hatására megnyugszanak a gyermekek.

Csökkennek félelmeik, oldódik szorongásuk, javul kapcsolatteremtő készségük. Bábozás, dramatikus játék során fejlődik önkifejezésük, a tehetséges, jó mechanikus memóriával rendelkező gyermekek sikerélményhez jutnak.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Cél:

Tapasztalatok, ismeretek szerzése a közvetlen élő és élettelen környezetről. Tárgyakról, élőlényekről, cselekvésekről és történetekről. A környezet megismerése érdekében a kognitív funkciók célzott fejlesztése az észlelés (látás, tapintás, szaglás, hallás, ízlelés), a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése.

Ismerjék fel a legegyszerűbb mennyiségi tulajdonságokat. A tárgyakat tudják megszámolni legalább tízig, és összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

Segítséggel tudják megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).

A gyógypedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget és elegendő időt a gyermeket körülvevő közvetlen környezet élményszerű megtapasztalásához.
- Szervezzon kirándulásokat, sétákat a gyermekek közelebbi és távolabbi környezetében.
- Segítse az érzékszervi és mozgásos tapasztalatok megszerzését játékos formában.
- Fordítson külön figyelmet az együttműködő készség, kitartás, feladattartás növelésére, a megfigyelőkészség fokozására.
- Felkeltse a gyermekek érdeklődését, és tegye érdekeltté őket a különféle feladatok végzésében.
- Számolási kedv felkeltéséhez játékos, szemléletes, változatos feladatok alkalmazása.
- Fejlessze a különféle gondolkodási műveleteket.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Segítséggel tudják saját nevüket, korukat, lakcímüket, valamint szüleik, testvéreik, óvodájuk nevét.
- Megevezik vagy megmutatják saját testükön főbb testrészeit, érzékszerveiket.
- Naptár, vizuális óra alapján segítséggel tájékozódjanak az időben.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.

- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, közlekedési eszközöket.
- Megalapozódik a mennyiségi viszonyban való egyszerű tájékozódásuk.
- A közvetlen életből vett gyakorlati feladatok megoldásakor megismerik a tárgyak nagyságát, formáját, számosságát.
- Tárgyakat rendeznek csoportba, halmazokba.
- Megszerzett tudásukat gyakorolják a mindennapi helyzetekben.

Fejlesztés többségi csoportban, integrált formában

Az integráció általános feltétele, hogy ne legyen hátrányos a gyermek számára a speciális feltételek és módszerek hiánya miatt.

A sikeres és biztonságos integráció feltételei:

- az érintett gyermek részéről: IQ 100 felett, VQ 85/90 felett, autisztikus fogyatéksága enyhe fokú, jól kompenzált, viselkedéskéblémái minimálisak,
- a családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek támogatására,
- a befogadó csoportban a speciális módszertanban jártas pedagógus, aki a szakemberekkel intenzív kapcsolatot tart fent,
- az autista kisgyermek befogadásra jól felkészített gyermekcsoport.

A szülőknek nyújtott konzultáció és segítségadás

A segítségnyújtás számtalan formája fellelhető munkánkban, úgy az óvodán belül, mint az óvodán kívüli kapcsolatrendszerünkben.

- Napi kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, érkezéskéor és távozáskéor megbeszéljük a gyermeket érintő legfontosabb napi információkat. Segíti ezt az üzenő füzet, amelyben kölcsönösen megosztjuk egymással a napi történéseket írott, vagy sematikus rajz formájában.
- Az egyéni fogadóórákon a gyermekkel kapcsolatos tapasztalatokat osztjuk meg bizalmas formában, hosszabb időkeretben. Feltárjuk az óvodában (otthon) készült videofelvételek megtekintése és kielemezése után a problémás viselkedéseket, azok lehetséges kiváltó okait.
- A csoportos fogadóórákon a több szülőt és gyermeket érintő problémákat szoktuk feldolgozni. (étkezési, szobatisztasági, alvási, stb.) Ilyenkor lehetőség van a szülőknek egymással is hosszabban beszélgetni, egymásnak jó gyakorlatokat átadni, továbbá

eszközöket készíteni (képes kártyák, Én- könyv, stb.).

- Szülői értekezleteken külső előadót is hívunk a fontosabb témákhoz (pl.: tanító néni valamelyik speciális iskolából a beiratkozások előtt).
- Nyílt napokon betekintést nyerhetnek az óvodában folyó munkába.
- A hagyományos ünnepeink nyitottak (karácsony, farsang), tanév elején és végén közös családi kirándulást szervezünk, ahová az egész család eljőhet.
- Óvodán kívüli civil szervezetek segítségével támogatjuk az autizmussal együtt élő gyermekeket és családjaikat.
- Inkluzív szemlélet kialakítása, szakmai munkaközösségek működtetése.
- Pályázati források felhasználásával tárgyi feltételek bővítése.
- Önkéntes segítők bevonásával személyi feltételek javítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- Tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- Tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- Visszahúzódo (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódo, stb.). Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív, stb.). Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai,

nyelvi, stb.)

-Művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)

-Pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület) - Szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

II.1.11. Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermek felismerése

- A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.
- A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik.
- A pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- A kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
- A valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”. A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás-dúsítás módszerét alkalmazzuk.

A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek.

Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Korán megmutatkozhatnak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség.

Cél: A képességek, készségek területein tehetséget mutató gyermekek feltérképezése, egyéni célirányos fejlesztése.

Feladat: A meglévő erősségek további fejlesztése, biztos bázissá való alakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához.

Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Montessori pedagógiánk filozófiája, tartalma, szervezeti keretei, eszközszerrendszere alapvetően a képesség kibontakoztatását, fejlesztését a tehetség támogatását szolgálja.

A gyermek a tanulásban és annak minden formájában szárnyalhat, nincs felső határ. Az óvónő ismeretei, hozzáértése és a Montessori eszközszerrendszere minden támogatást biztosít ehhez – feltétel csak a gyermeki érdeklődés, aktivitás és befogadóképesség. (Pl.: ha akar, több ezres számkörben játszhat bankos játékot, ha akar, tanulhat írni-olvasni, fűrhat-faraghat vagy alkothat.)

Fejlesztés tartalma:

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetőek azok a gyermekek, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A különböző területeken tehetséges gyermekeket a csoporton belül fejlesztjük, törekedve, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan széles tevékenységrepertoárt biztosítunk számukra, amely elősegíti tehetségük kiteljesedését. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. Pl.: szakemberekhez való irányítás, versenyeken való részvételi lehetőség, pályázatokon való részvétel.

Lehetőséget biztosítunk az óvodában működő különfoglalkozásokon való részvételre.

Külön tehetséggondozás keretében biztosítjuk a néptánc, úszás, idegen nyelvvel ismerkedés, kézművesség lehetőségét, melyek tapasztalatait valamennyi csoportban kamatoztatjuk.

II.1.12. Gyermekvédelemi munka az óvodában

A gyermeket,- mint fejlődő személyiséget-szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő illetve hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, természetesen az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek

egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.
Óvodánkban előítélet kibontakozásának nincs helye.

A gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó gondoskodás pótlásáról.

Az óvodavezető felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket.

Konkrét gyermekvédelmi feladataink:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a nehezen nevelhető, és a szociálisan inadaptált gyermekek megsegítése
- Törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje.
- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, szükségesetén tanácsadás - Egyeztetés a Gyermejjóléti Szolgálattal
- Az okok feltárása, és megfelelő segítségnyújtás
- A gyermekek érdekeinek képviselése
- A rászoruló családokkal kapcsolattartás, esetenkénti családlátogatás, fogadóóra
- Gyermekek esélyegyenlőségét biztosítani
- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, ügyintézés segítése szülőknek
- Szülői Fórumok
- Amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kérik, állást foglalunk a gyermekek érdekében.
- Titoktartás a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően
- Óvodánkban gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodavezető bíz meg.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős.
- Rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival,

valamint ha anyagi veszélyeztetettséget vélünk, akkor mindenképpen egyeztet a csoportban dolgozó óvónőkkel, illetve a szülők ilyen irányú jelzéseit is figyelembe veszi.

- Tájékoztatót ad a szülők részére a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat, arról tájékoztatja a szülőket, kollégákat.
- Összehangolja az óvodai gyermekvédelmi munkát
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket - Szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok

- A szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk.
- Gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelősével, szükség esetén külső szakemberrel
- Családlátogatás
- A csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése
- Egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása
- A csoportbeli beilleszkedés segítése
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel
- Kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját az Alapító Okiratban meghatározott kategóriába tartozó gyermekek részére tudjuk biztosítani. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították.

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- 20. A 2017.évi XCI. törv. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törv. és a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törv. rendelkezése
- 21. 2017. évi XCIV. törv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében módosított rendelkezés
- 22. 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

23. Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak
24. Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak a 2012. július 23-án kihirdetett 2012. évi CXVIII. törvény egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvényekben megfogalmazott módosítása.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
 - 2013. évi CLVIII. törvény egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról.
 - Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
 - Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 4/1998.(II. 1.) számú rendelete
 - Óvodánk Pedagógiai Programja és éves munkaterve
 - Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja

Célunk:

25. A prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve segítségnyújtás.
26. Együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.
27. Olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető legjobban ki tudja bontakoztatni.
- Kötelez bennünket a Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

Gyermekjóléti alapszolgáltatások:

A gyermekjóléti alapellátások a személyes gondoskodás keretébe tartoznak. Az alapellátás a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését, kialakult helyzet megszüntetését, a gyermek családból történő kiemelésének a megelőzését szolgálja.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve

ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot. Munkájáról évente beszámol a nevelőtestületi értekezleten.

Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között. Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel. Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

Az óvodapedagógus feladatai

Felismerni az általa nevelt gyermek teljesítmény-, viselkedés- és kapcsolatzavarainak kiváltó okait. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, migráns, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, vagy más gyógypedagógus, konduktor) közreműködésével.

Jelezni a problémákat az óvoda gyermekvédelmi felelősének.

Együttműködni a családokkal való kapcsolattartásban.

Differenciált bánásmódot alkalmazni az adott gyermek nevelésében.

Nyomon követni a fejlődését, szükség esetén szakemberek segítségét igénybe venni.

Kötelesek bizalmasan kezelni a tudomásukra jutott információkat.

Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.

Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.

A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.

A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.

Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.

Felkészülés a gyermekek SNI-ből (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel).

Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.

Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.

Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.

A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.

Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.

Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.

Az adekvát játék használat elősegítése.

- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

Nyilvántartást vezetni a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről.

Nyilvántartani a hátrányos helyzetű gyerekeket.

A szülőket tájékoztatni a gyermekvédelmi feladatokról.

Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.

Szülők anyagi nehézsége esetén támogatás, juttatás biztosítása, ennek nyilvántartása.

Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.

Szükség esetén védő –óvó intézkedéseket tenni.

Kapcsolattartás a Gyámügyi és Szociális Irodával, valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal.

A kapcsolattartás időpontjait és a találkozások tartalmát külön füzetbe rögzíteni.

Adatgyűjtés évente az óvodánkba járó gyermekek családjainak jellemzőiről.

Az óvodalátogatás figyelemmel kísérése.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos új törvények, rendeletek figyelemmel kísérése.

Faliújságon kifüggeszteni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámait.

Köteles bizalmasan kezelni a tudomására hozott információkat.

Minden tanévben éves tervet, ill. beszámolót készíteni.

Óvodánk speciális gyermekvédelmi feladatai:

- Az óvoda sajátos fekvése miatt évről – évre több a környezeti hátrányokkal érkező gyermek, ezek kompenzálása.
- A nagyfokú munkanélküliségből származó elszegényedés kezelése.
- A roma gyermekek szocializálása.
- A hátrányos helyzetű családokkal való kapcsolattartás.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az intézmény vezetőjének megbízásából a tagóvodában és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

II.1.13. Esélyegyenlőség az óvodában

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- A teljesítmények értékelése során
- Az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- Gyermeki jogok gyakorlása során

Az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járójuttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)

- Az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- Érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- A gyermek csoportban való elhelyezése során

- Szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- Megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció. Célunk továbbá a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és tovább fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.
- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

Környezeti okok:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok:

- Munkanélküliség

- Létfminimum alatt 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság:
- Mozgáskorlátozottság
- Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)

o Szervi rendellenesség

- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek ismertetése
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturálisrendezvények csoportos látogatása
- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása

Szülőknek felajánlott segítség

- Szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, egészségnapok

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok koordinálásáért a gyermekvédelmi megbízott a felelős, feladatait a gyermekvédelmi fejezet tartalmazza.

Munkánkat az integráció területén akkor tekintjük sikeresnek, ha a hozzánk járó sajátos nevelési igényű gyermekek, óvodánkat elhagyva az általános iskolában, majdan a középiskolában megállják a helyüket.

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára érvényben lévő alapvető támogatások, lehetőségek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára a Gyermekvédelmi Törvény különleges juttatásokat biztosít, pl. kedvezményes az étellemezésük (Gyermekvédelmi Törvény 148.§, a családokat több szociális kedvezmény és juttatás illeti meg: Gyermekvédelmi Törvény 15.§, (emelt családi pótlék, meghosszabbított GYES, stb.).

**II.2. VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNY, PITYPANG TAGINTÉZMÉNY
„EPOCHÁLIS RENDSZERŰ” NEVELÉSI GYAKORLATA**

II.2.1. Gyermekkép

Varga Domokos:

„Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő kicsi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljon belőle.”

Legyenek tájékozottak az őket körülvevő világról, fogékonyak az új ismeretek iránt, és alapkészségek, képességek birtokában alkalmazzák tudásukat a gyakorlatban.

Örömökre és szeretetre nyitott, érzelem gazdag, autonóm személyiségek legyenek. Alapozódjon meg a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek identitása. Közösségi magatartásuk, viselkedésük igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.

Figyeljenek, alkalmazkodjanak egymáshoz, érezzenek együtt egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Hagyományápoló, a környezettel kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.

Szeresse a mozgást, felnőtt korára váljon életformájává az egészséges életmód, környezettudatos magatartás.

Legfőbb élményforrása a szabadjáték legyen, amely a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség- képesség fejlesztés leghatékonyabb módja.

II.2.2. Óvodakép

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet. A gyermek a családé, a szülők féltett kincséként bízzák őt az óvodára. A családi nevelés elsődlegességét megőrizve, a családdal együttműködve, a gyermekek érdekét mindenekelőtt szem előtt tartva neveljük a ránk bízott kisgyermeket, harmadik életévétől az iskolába lépésig. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra törekszünk. Deszegregációs célú befogadó nevelésre törekszünk. A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük, az egyenlő esélyeket megteremtjük.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, az elért eredményeket mérjük, értékeljük.

Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételét.

Közvetlenül segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat, együttműködve az iskolákkal. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetük segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Nyugodt és szeretetteljes légkört biztosítva gyermekszerető óvodapedagógusaink személyisége óvó-védő, elfogadó, segítő, támogató, hátránycsökkentő pedagógiai attitűdön alapul.

A gyermekek megismerésére törekedve, fejlettségi szintjükre építve, az egyéni készsége, képességfejlesztésre kiemelt figyelmet fordítunk. A sokszínű érdeklődésre és igényükre – eltérő fejlettségi ütemüket figyelembe véve – alapozzuk a fejlesztést. Ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

A gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása érdekében partnerünk a család, óvodánk nyitott, a szülők mindennapi életünkbe – előzetes egyeztetés alapján – betekintheznek. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. A gyermeki közösségben végezhet sokszínű – az életkornak, az egyéni fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel **a mással nem helyettesíthető szabadjátékról**. E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; az gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Az óvodapedagógusok elősegítik a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integrációlehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

II.2.3. Pedagóguskép

Az epochális szellemű nevelési gyakorlattal dolgozó óvodapedagógusok ismerik, és munkájukban hatékonyan alkalmazzák az ONOAP, az intézményi pedagógiai program, az epochális szellemű nevelési gyakorlat, illetve az intézmény pedagógussal szembeni elvárásait a kompetenciáknak és indikátoroknak megfelelően. A pedagógussal szemben támasztott követelmények a nevelési gyakorlatunkban, területenként aktualizálva megfogalmazásra kerültek.

- Pedagógiai módszertani felkészültség.
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
- A tanulás támogatása.
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.
- Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

II.2.4. A program célja

- **Egyéni képességfejlesztés**, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve.
- Olyan befogadó környezet megteremtése, ahol a nevelési térben résztvevő valamennyi személy (pedagógus-dajka- gyerek-szülő) a kölcsönös együttműködés szellemében megismerik, értéként fogadják el, és építenek az egyéni különbségekre.
- A siker elérésére törekvő, szívesen kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, **problémájukra - aktívan közreműködve – saját megoldást találó**, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az **egészséges életmódra** nevelés során harmonikusan alakuljanak testi, lelki, szellemi

adottságaik, megteremtődjenek az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés feltételei.

- Mély természetszeretet kialakítása, a **környezettudatos** magatartás megalapozása.
- Az anyanyelvi nevelés modellértékű kommunikációval valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó.

E célok megvalósításával érjük el az epochális szellemű nevelési gyakorlat céljait.

II.2.5. Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés - szocializáció biztosítása

Az érzelmi nevelés és **társas kapcsolatok célja** a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a **csoport normái alapján**.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Az **óvodáskorú** gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül.

Intézményünkben a különböző kultúrák találkozása segíti a kölcsönös együttműködést. A folyamatosan változó igényekhez alkalmazkodunk a nevelésünkkel. A toleráns viselkedés, a beilleszkedés, az elfogadás, a **multikulturális közegben** jobban gyakorolható.

„A szociális kompetencia fejlődése gyermekkorban befolyásolható.”

Az óvodába kerülő gyermek fejlődésének lényeges összetevője a szocializáció.

A fejlődéshez biztosítani kell:

- A gyermek alakuló kapcsolatait felnőttel és társaival pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- Én tudatának, önérvényesítő törekvésének, és erkölcsi szociális érzékenységének együttes fejlődését,
- Utánzással (felnőtt, nagyobb társ) természetes élethelyzetekben az együttélés megtanulását az együttműködés szabályainak elfogadását. Gyakorolja a toleráns

viselkedést, az elfogadást, a másság megértését, fejlődjék empátiás képessége, természetességgel fogadja a különbözőségeket

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése, a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatteremtő képesség létrehozása.
- Közösségi élet tervezését és értékelését a csoportnaplóban rögzíti.

Sikerkritérium:

- A gyermekek szeretik óvodájukat, ragaszkodnak egymáshoz.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.
- A gyermekek tisztelik, elfogadják egymás különbözőségeit.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A vendéget szeretettel fogadják.
- Szavak nélkül is értik környezetük érzéseit.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

II.2.6. Egészséges életmód alakítása - gondozás

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett intézményünk is felelősséggel tartozik.

Az egészséges életmódra nevelés **célja** a gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, az egészség megőrzése.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a

hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az óvoda egészségnevelési programja

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg.

Óvodánkban új hagyományt kívánunk meghonosítani az évi egy-két alkalommal megrendezendő **EGÉSZSÉGHÉT** bevezetésével.

Ezen a héten – lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával az alábbi tartalmakból „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

- Családi egészségnap
- Zöldség-gyümölcs faragás
- Szőlőpréselés - mustkóstolás
- Sportverseny
- Kerékpártúra
- Erdei kirándulás
- Gyermekjoga
- Védőnők előadása a helyes tisztálkodásról
- Ismerkedés a mentősök munkájával
- „Óriás fog” meghívása

A környezettudatos magatartás megalapozása

A környezettudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében. A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, ill. rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában nevelőtestületünk is sokat tehet. Ezért gondoljuk úgy, hogy az óvodai környezettudatos magatartás kialakítása: „Apró lépés az óvodának, ugyanakkor nagy lépés a világnak.”

A környezettudatos magatartás kialakításának célja:

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása: a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékeinek megismertetése, megszerettetése és annak megóvására nevelés.

- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melyek birtokában biztonságosan igazodnak el az őket körülvevő világban.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok:

- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a mindennapok során
- A különböző egészségkárosító szerek egészségügyi kockázatának tudatosítása
- Személyes higiéné elsajátíttatása
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.

ZÖLD JELES NAPOK

- **Takarítási világnap** (szeptember 20)
- **Állatok világnapja** (október 4.)
- **Víz világnapja** (március 22)
- **Föld napja** (április 22)
- **Madarak és fák napja** (május 10)
- **Környezetvédelmi világnap** (június 5.)

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényeik kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet megteremtése.
- A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A testi képességek fejlődésének segítése.
- Az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és egészségmegőrzés, megóvási szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok ellátása, megfelelő szakember bevonásával, szülővel együttműködve.
- A gondozás tervezését és értékelését a csoportnaplóban- félévente - rögzítjük.

Sikerkritérium:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készség szinten használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruhájukat esztétikusan összehajtva helyére teszik.
- Környezetükben igyekeznek rendet rakni, és tartani.
- Ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, esztétikumra való törekvés.
- Igénnyé válik egészségének megóvására törekvés.
- Megfelelően kialakulnak a környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokásaik.

II.2.7. Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő

környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

4. A család nyelvi kultúrájának, és az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemének figyelembevétele biztosítja, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában.

II.2.8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek képességbeli lemaradásának csökkentése, érzelmi biztonságuk megteremtése, az iskolaérettség elérése.
- A hátrányokkal élő gyermekek **önmagukhoz képest** jussanak el a fejlődőképességük optimális fokához, és a számukra megfelelő iskolatípusba kerüljenek.
- Legyen természetes, gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a **különbözőségek elfogadása**, és értékeinek tisztelete.

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

Prevenció:(megelőzés)

- A gyermek – szülői jogok és kötelességek megismerése és érvényesítése az óvodában.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- Biztonságos, testi-lelki egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek sajátos, egyéni hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelem társszerveivel.
- Gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.

Problémafeltárás:

- A veszélyeztetettség, a halmozottan hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak keresése.

Megszüntetés:

- A felzárkóztatás megtervezése, induló hátrányok csökkentése.
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkal, társszervekkel, jelzőrendszer működtetése.

Óvodán belüli tevékenységek, amelyekkel a fenti feladatok megvalósíthatóak:

- Gyermejkölési Szolgálat tevékenységéről, családgondozó bevonásával tájékoztatás, minden évben az új gyermekek szüleinek szervezett értekezleten.
- Segélyjavaslatok felkínálása.
- Logopédiai, szurdopedagógiai, konduktori ellátás biztosítása.
- Egyéni képességfejlesztés a gyermek aktuális fejlettségi szintjére építve, a fejlődés nyomon követése, a fejlődési naplóban a fejlődés ütemének rögzítése.

Szociális segítő feladatai:

- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatása
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

Gyermekvédelmi tevékenységünk sikerkritériumai:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a sikeres iskolakezdés magas arányban megvalósul.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek 100%-ban **számukra** leginkább **megfelelő** iskolatípusba kerülnek.

A gyermekbalesetek megelőzése, óvó, védő feladatok**Cél:**

Az óvodába érkező gyermekek biztonságának testi épségének megóvása, egészségének megőrzése.

Feladatok:

- biztonságos óvodai környezet nyújtása,
- a gyermekcsoportok szokásrendjének erősítésével a gyermekek veszélyérzetének erősítése, saját és társaik testi épségének megőrzésére nevelés,
- gyermekbaleseti oktatáson a veszélyhelyzetekre a gyermekek figyelmének felhívása, a tanév során az adódó veszélyhelyzeteknél a figyelmük ismételt ráirányítása.

Gyermekbalesetek megelőzése érdekében végzett tevékenység ellenőrzése:

- Munkavédelmi szemlék során, évente legalább 3 alkalommal, a balesetmentes környezet ellenőrzése.
- Gyermekbaleseti oktatási anyag csoportnaplóba történő beírásának ellenőrzése és a gyermek balesetvédelmi oktatás megtörténtének igazolása.
- Az óvodavezető gyermekbalesetek megelőzésére vonatkozó utasításainak megismertetése, annak dokumentálása, és annak betartásának ellenőrzése.

II.2.9. Esélyegyenlőség, és gyermekvédelem az óvodában

Gyermekevédelmi munkánkat az alábbi dokumentumok segítik:

- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak a 2002. évi IX. törvényben megfogalmazott módosítása
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 4/1998.(II. 1.) számú rendelete
- Óvodánk Nevelési Programja és éves munkaterve
- Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódjanak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Óvodánk speciális gyermekevédelmi feladatai:

- Az óvoda sajátos fekvése miatt évről – évre több a környezeti hátrányokkal érkező

gyermek, ezek kompenzálása.

- A nagyfokú munkanélküliségből származó elszegényedés kezelése.
- A roma gyermekek szocializálása.
- A hátrányos helyzetű családokkal való kapcsolattartás.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Óvónők feladatai a gyermekvédelem és a sikeres integráció megvalósításában:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.
- A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- A gyermekek Sajátos Nevelési Igényének alapos megismerése (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel).
- Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.
- Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.
- Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játék használat elősegítése.

- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az intézmény vezetőjének megbízásából a tagóvodában és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

Inkluzív pedagógia

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek:

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.)
Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb. Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- a tehetségnevelés / tehetségfejlesztés / tehetséggondozás a tehetség felismerésével, a azonosításával

kezdődik.

- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetségígéretes gyermeket sejtet
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók

Multikulturalizmus és interkulturalizmus

- Multikulturalizmus: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
- Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó **gyerekek együttnevelése**

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- Az óvodánkba járó gyermekek szociokulturális háttere többnyire kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez lelki és testi fejlődésükhöz.
- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, ill. együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota

Környezeti okok lehetnek:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: nagy létszámú család, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság, mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása

Szülőknek felajánlott segítség

- „Szemünk fénye” – szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, rendezvények, kertgondozás stb.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az SNI gyermek is teljes értékű ember. Joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Feladatai:

- A településünkön élő azon fogyatékos gyermekek nevelésének felvállalása, akiknek a harmonikus személyiségfejlesztéshez szükséges speciális módszereket óvodánk személyi, tárgyi feltételeit biztosítani tudja.
- A teljes integrálás keretében a fogyatékos és ép gyermekek együttélésének természetessé tétele.
- Differenciált, személyre szabott fejlesztéssel a különleges gondozási igény kielégítése.
- Pedagógiai Szakszolgálatokkal történő folyamatos kapcsolattartás.
- Olyan óvodai környezet kell kialakítani, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetes.

A gyermek felvétele

A 3 éves gyermek be óvodázással kapcsolatos jogát minden olyan esetre biztosítani kívánjuk, amikor a sajátos nevelési igénye miatt integráltan nevelhető. A felvételnél feltárjuk a sajátos nevelési igény okát, területét, súlyosságát.

Integráltan neveljük az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekeket.

- Minimális testi fogyatékos
- Gyengén látó
- Enyhe hallássérült
- Enyhe értelmi fogyatékos
- Beszéd fogyatékos (mutista, megkésett beszédfejlődés, beszédhiba)

- Tanulási zavaros
- Fokozott figyelmet igénylő (krónikus légzőszervi, emésztőszervi, tartós beteg)

A fogyatékoság mértékének megállapításához figyelembe vesszük az orvosi leleteket, pszichológiai, gyógypedagógiai szakvéleményeket. Amennyiben a feltárt sajátos nevelési igényű gyermek fejleszthető az óvodában dolgozó óvodapedagógusok (integrált nevelés, fejlesztő pedagógia, Delacato, tanulási zavarok szakvizsga) tudás alapján, teljes integráltan neveljük.

Irányelvek a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében:

- Az optimális terhelés megállapításához figyelembe vesszük a fogyatékoság jellegét, súlyosságát. Ez lesz a fejlesztés kiinduló pontja.
- A kiemelkedő teljesítmény felismerését kiemelt feladatként kezeljük.
- A sérülés arányában törekszünk az óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítására.
- Alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés fejlesztése.
- Különleges gondozási igény biztosításával sérülés specifikus módszerek, terápiák alkalmazása, egyén illetve kiscsoportos formában (utazó szakember, gyógypedagógus, pszichológus, konduktor) együttműködését, segítségét vesszük igénybe.

Munkánk hatékonysága érdekében az alábbi szervekkel tartjuk a kapcsolatot:

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Irodája
- Gyámügy
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság
- Móricz Zsigmond Általános Iskola és Vécsey Károly Tagintézménye
- Jókai Mór Református Iskola
- Fogorvos, Védőnő
- ÁNTSZ

Sikerkritériumok:

- A különféle programjaink következtében sikerült közvetlen, jó kapcsolatot kiépíteni a szülőkkel. (kirándulások, klubok, oviparádé, szüreti mulatságok stb....).
- Biztosítottuk a gyermeki jogok érvényesülését intézményünkben.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, felismerve, jó kapcsolatot alakítottunk ki a gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Az indulási hátrányok kompenzálására fejlesztési tervet készítettünk, és megszerveztük a felzárkóztatást.
- Elősegítettük az integrált nevelés lehetőségét a csoportokban.
- Segítettük a családokat a különféle támogatásokhoz való hozzájutásban.
- Kiepítettünk egy jól működő belső és külső jelzőrendszert.

II.2.10. Szülő-gyermek – pedagógus együttműködés formái és továbbfejlesztési lehetőségei

A multikulturális, befogadó intézményünkben a nemzetiséghez tartozó családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk a különbözőség és az önazonosság megőrzését.

Az óvoda csak is akkor működik eredményesen, **minőségi szinten**, ha megismerjük **partnereink igényeit**, elégedettségét, és elégedetlenségeit.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremtet meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Jó szándékkal kell megkeresnünk a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez **vezet az út**, ugyanakkor a **gyermekeken keresztül pozitív** hatást tudunk gyakorolni a **szülők**re.

Feladataink:

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása,
- a szülő felé gyakorolt **rendszeres**, szervezett kapcsolattartás,
- a hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők **továbbfejlesztése**, a kevésbé jók **elhagyása**,
- kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése.
- Segítségnyújtásunkban a családok szokásainak figyelembevételével érvényesítjük az **intervenciós gyakorlatot** (a családokhoz illesztett megoldást).

A kapcsolattartás lehetséges módjai az óvodánkban:

- családlátogatás
- értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- SZMK gyűlés
- kérdőívek
- beiratkozás
- óvodai beszoktatás
- gyermeknap
- napi kapcsolattartás érkezéskor, távozáskor
- véleményláda
- közös ünneplések
- munkadélutánok
- sportdélutánok
- családi játékdélutánok
- csoport kirándulások szülőkkel
- internetes kapcsolat (WEB-lap)
- családsegítő, gyermekjóléti központok, védőnői szolgálatok, pedagógiai szakszolgálattal való együttműködés

II.2.11. A program pedagógiai és pszichológiai koncepciója

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges.

Az **óvodapedagógus** szerető, védő, óvó, **elfogadó gondoskodása**, az óvónői szeretetben való megmártózása, a simogató kéz melege, a mosolygó, a biztató tekintet, a körülölelő védettség adja meg a gyermek számára az érzelmi biztonságot, mely a kiegyensúlyozott fejlődésének feltétele.

Az óvodai nevelésnek mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Sokszínű tevékenységben alkalmazkodjanak egymáshoz, a közösségben kialakul az önérvényesítés és alkalmazkodás helyes aránya. **Gazdag, interaktív viszonyban** konfliktusok is keletkezhetnek, melyek megtanítják a gyermekekkel a feszültségeket, ellentéteket különböző igények kulturált megoldását, levezetését. Arra kell nevelni őket, hogy problémáikat igyekezzenek saját maguk megoldani.

A gyermek érzelmeinek, szemléletének, gondolkodásának fejlődését nagy vonásaiban egyező időrend jellemzi, és sok az egyező jegy az azonos korú gyerekek magatartásában is. A gyermek megismerésének az életkori sajátosságok tanulmányozása fontos feltétele- érési jelzésnek tekinthetők-, ahhoz azonban, hogy magát az egyént megismerjük, az egyes gyermeket kell jól megfigyelni, mert az életkorra jellemző fejlettségtől jelentős egyéni eltérések lehetnek. Minden gyermek egyedi, egyszeri és csak saját képességeinek vizsgálatával lehet meghatározni fejlettségi szintjét. Ez az egyéni képességfejlesztés kiindulópontja.

A képességek az emberben a nekik megfelelő tevékenységek célszerű gyakorlásával alakulnak ki. A már kialakult képességek részt vesznek a további tevékenységek lebonyolításában és ezen keresztül éreztetik hatásukat. A tevékenységek és képességek egymástól elválaszthatatlanok.

A képességek fejlettsége az óvodáskorban elsősorban tevékenységben érhető tetten, és fejlesztése is a megtervezhető tevékenységben hatékony.

A pedagógiai folyamatban a fejlesztő feladatokat a fokozatok figyelembevételével célszerű megtervezni, majd a gyermek tényleges fejlődési üteméhez kell igazítani.

A sajátos nevelési igényű gyermekek – hallássérült - harmonikus személyiségfejlődését csak úgy lehet biztosítani, ha elfogadjuk és elfogadtatjuk másságát, értékeljük próbálkozásait, eredményeit. Általános célkitűzéseinek megvalósításánál arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is alakuljon ki az alkalmazkodó készség, legyenek önállóak, együttműködésre képesek.

A hatékony képességfejlesztés kritériumai:

Egyéni képességfejlesztés individualizált formája akkor hatékony az epochális programban, ha:

Meleg, szeretetet sugárzó óvodai nevelés biztosított a gyermekeknek.

A megismerő képesség fejlesztése **természetes közegben szerzett tapasztalatra épül.**

Tervezésben és pedagógiai tevékenységek során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek közötti nagy egyéni képesség és magatartási eltéréseket. Ezekhez igazítja fejlesztési feladatait, amely szintekben jelenik meg.

- A hiányos részképességnek megfelelő tevékenységet gyakoroltatunk.
- A gyakoroltatás folyamatos, egymásra épül, fokozatosan nehezedik és játékos.
- Pontosan tudjuk, milyen előzetes tapasztalattal, ismerettel, magatartási jellemzőkkel rendelkezik a gyermek, mely területeken fejlettebb, hol vannak lemaradásai, azaz milyen a

képességszintje.

- Minden gyerek egyéni ütemében haladhat, önállóan tevékenykedhet.
- A feladat önálló gondolkodásra készíti, nem csak analóg megoldásra.
- Önként, öntevékenyen, aktívan vesznek részt a folyamatban, mert a fejlődés gyorsabb, eredményesebb, ha egybe esik a gyermek tevékenységvágyával.
- Belső indítékra (érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy) épülő motiváció készíti a tevékenységre, pozitív viszony alakul ki a gyermekekben a tevékenységek iránt.
- Olyan módszereket, szervezési módokat, munkaformákat tervez az óvodapedagógus a téma feldolgozására, mely pedagógiai céljainak elérésére optimális lehetőséget biztosít a gyermekek motiváltságának biztosítására, és aktivitásának fenntartására. Differenciált feladattal törekszik a gyermekek teljes körének bevonására.
- A külső készítés helyét fokozatosan átveszi a belső motiváltság, melyet kivált az érdekes, vonzó játékokra épülő tanulás, felkeltve a gyermek kíváncsiságát, tevékenység és tudásvágyát, a szabályjáték sikeres, eredményes megoldási vágyát, a játék, a tanulás örömét.
- A tanulásban az egyénnek tervezett játék, játékos feladat erőfeszítés árán, de eredményesen megoldható.
- A feladat végzése közben szükség szerint segítséget kap a gyermek, az óvodapedagógus figyelemmel kíséri külön-külön minden gyermek tevékenységét és észreveszi a megakadást, meghagyva neki a hibázás, tévedés, próbálkozás, önkorigálás jogát. Az óvónői segítség ne a gyerek helyetti feladatmegoldást, hanem közös gondolkodást eredményezzen, így erőfeszítés árán jut sikerhez a gyerek, megtanul kitartóan dolgozni, a nehézségek nem meghátrálásra, hanem újra és újra próbálkozásra ösztönzik.
- Az óvodapedagógus értékelése ösztönző, mindig reális, ne elítélő, elmarasztaló, megbélyegző, megszégyenítő legyen. A pozitívumokra építve, bízva a gyermekekben, fejezze ki azt a hitét, meggyőződését, hogy a gyermek képes az eredményes munkára.
- Kialakul olyan tanulási légkör, melyben feloldódnak a szorongások, természetes a gyerekek megnyilatkozása (a gyengébb képességűeké is), amelyet szeretet, egymás elfogadása, emocionális biztonság jellemez.
- Mindenkit meghallgat az óvodapedagógus, mindenkinek válaszol is, nem kerül senki hátrányos helyzetbe.
- A gyerekek megtanulnak önállóan dolgozni, - kialakul a szükséges önfegyelem-, betartják a tevékenységhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert.
- Óvatosan, szabályosan használják az eszközöket, eszközhasználatuk biztos.
- Az óvodapedagógus és a gyerek, gyerek és a gyerek között oldott, de a tevékenységre koncentráló interaktív, kommunikatív viszony alakul ki.

- Az önként választható tevékenységben jól biztosítható, hogy a sérült gyermekek nem vagy kevésbé sérült funkciói hatékonyabban fejlődjenek, így biztosítjuk a kompenzációs lehetőséget.

Tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás óvodás korban elsősorban játékos cselekvésben megy végbe.

Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolódása. A tevékenységek, foglalkozások alkalmával tudatosan figyel a gyermekcsoport és az egyes gyermekek motiváltságára. Változatos a gyermekek belső pszichés szükségleteit kielégítő játéktevékenységeket más gyermekei tevékenységeket, élményszerzési lehetőségeket tervez és valósít meg az óvodapedagógus. A 3-4 éveseknél a cselekvések, tevékenységek bemutatása, 5 év körül a bemutatás és magyarázata is hatékonyan ösztönöz tevékenységre, eredményez tanulást. Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak és a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésnek. Ez fokozza a **felnőttek** felelősségét, hisz minden **tevékenységük**, minden megnyilvánulásuk **minta a gyermek számára**. Tudni kell azt, hogy a gyermek nemcsak magát a tevékenységet utánozhatja, hanem az óvónők tevékenységhez való viszonyát is.

A 21. század szellemiségének megfelelően a **KOMPETENCIA**, mint központi kategória hatja át oktató-nevelő munkánkat.

Az óvodapedagógusok pedagógiai **módszertani kultúrájának megújításával** megteremtjük a következő feltételeket:

- problémaközpontú ismeretnyújtás
- cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés
- tapasztalatokra épülő, felfedeztető ismeretszerzés
- tevékenységen alapuló fejlesztés
- kreativitás erősítése
- kooperatív technikák

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetek – beszélgetés, kérdezés, spontán közlés – elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van az óvónő által rendszeresen szervezett, tervszerű tanulásra is.

A tanulást kötetlen tanulási folyamatnak nevezzük, ami annyit jelent, hogy a gyerek számára a részvétel önkéntes, az óvónő pedig a megfelelő időben megteremti a tanulás feltételeit,

szervező, előkészítő munkát végez.

Az egyetlen kötelezően szervezett foglalkozás a mozgás, ahol a nagymozgásos foglalkozásokat képességfejlesztő mozgásos játékokra építjük.

II.2.12. gyermeki tevékenységrendszer.

A játék célja:

Minden gyermek **saját igényeinek megfelelően** játszhaszon gyakorló, szerep, konstrukciós, építő, szabályjátékot, barkácsolhasson, bábozhasson.

A **játék** a gyermek mással nem helyettesíthető legfőbb tevékenysége, a **szocializáció színtere**. A gyermek fejlődése a játékban a legintenzívebb. Az utánzás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, a kommunikációs képességek, az érzelmi, akarat tulajdonságok, a szociális magatartás a játékban – a gyermeknek szabadon választott önkéntes tevékenységében – integráltan fejlődik.

A **szabad játék** a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A szabad játék a valóság szubjektív tükröződése, a szimbólumképzés csodálatos világa. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabadjáték folyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játék folyamat elakad.

A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk a teljes személyiségéről. A gyermek jelzéseit „értő” óvónő felismeri, érzékeli a problémákat, segíti a gyereket a feldolgozásában.

A játékban a gyerekek megtanulják sok pozitív példa alapján önállóan megoldani a konfliktusokat. Ilyen helyzetekben erősödik bennük a feszültségek és a kudarcok túréának képessége, a megvigasztalódás és a kibékülés, a kreatív konfliktus megoldás interperszonális sémáinak megtanulása,”

A konfliktusok esetenkénti jelenléte természetes. Életkor szerint kialakított csoportokban leggyakrabban az eszközök birtoklása és a rangsorképzés – ki a vezér, ki a legerősebb – váltja ki. Az osztatlan csoportokban csökken a konfliktusok száma, ez következik abból, hogy a különböző fejlettségű gyerekeknek más a játékeszköz igénye, és a szociálisan érettebb gyerekek mintát adnak az együttműködésre, a megegyezésre. A játék a gyerekek közötti együttműködésre épül. Az óvodás korú gyerekek legtöbb játéka közösségi játék. Ez adja az óvodai közösségi nevelés sajátosságát, amit a legjobb család sem tud gyermeke számára nyújtani.

A gyerekek játékát gazdagítják az élmények. A környezeti ciklusban szerzett élmények /piac, bolt, mentőállomás, orvos, erdő-mező, tó-patak, állatkert, vasútállomás, repülőtér, tűzoltóság stb./ megjelennek sok szubjektív töltéssel a játékban. Gyakorolják a játékhelyzetekből adódó helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait.

A játékban kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógus szerepét.

Fő feladatai:

-**A szabad játékfeltételeinek** megteremtése, a mindennapokban.

-**A feltételek** a szabad játék **folyamatosságának** /élmény, hely, idő, eszköz, amit a gyerekek is készíthetnek/ biztosítása mellett elengedhetetlen a nyugodt légkör megteremtése. **A nyugodt légkör** feltétele a magatartási formák, szabályok kialakítása. A gyerekeknek helyzetekhez kell igazítaniuk **viselkedésüket**, ami az alkalmazkodás magasabb formája. Pl.: mese vagy vers hallgatása alatt kerülni kell a játszóknak az erős zörgést, hangoskodást. Szabályokat kell megtanulni, azokhoz alkalmazkodni, önállóan betartani.

A párhuzamosan zajló tevékenységek közül a játék az alaptevékenység.

A tanulás szervezése, a tanulás maga nem zavarhatja az elmélyülten játszókat, de a játszóknak sem zavarhatják a nyugodt tanulást. Minden gyerek azt a tevékenységet végzi háboríthatatlanul, amelyet önként, önmaga választott.

Együttjátás a gyerekekkel, mindig abból kiindulva, hogy a játészó csoportnak mire van szüksége. Az együttjátás nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermek önállóságát. Az együttjátás nagy jelentőségű, mivel az óvodapedagógus magatartása, viselkedése, kommunikációs reagálása a gyermekek megnyilvánulására, egész személyisége modell a gyerekek számára.

Nem kívülálló külső, hanem a játék élménybe beépülő belső modell, ami segíti a mintával azonosulást. Az együttjátás arra is jobban lehetőséget ad számára, hogy „belülről” segítse a gyerekek saját elképzeléseinek megvalósítását, megértse a gyerekek viselkedését, megtalálja a mélyen rejtőző okokat, segítsen a feszültség önmegoldó levezetésében.

Az óvodapedagógus irányító, segítő, ötletadó szerepe mindig a játszóknak igényeihez igazodjon.

Az óvodapedagógus a gyermekek megnyilvánulásaira folyamatosan visszajelzést ad, verbálisan vagy metakommunikációval, megerősítve, tudatosítva a helyes magatartást, cselekedetet. Nyílt és egyértelmű kommunikációjával az eltérő szempontok egyeztetésével mintát ad a konfliktusok elkerülésére

Konfliktus helyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi. A csoport és az egyének profiljának ismeretében felismeri a lehetséges konfliktusforrásokat. A felmerülő problémákat fejlesztési célként értelmezi.

Különböző fejlettségű gyerekek együttjátszásának segítése. Az óvodapedagógus vegye észre, ha a gyerekek zavarják egymást, de beavatkozása csak szükségszerű legyen. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az indirekt irányítás felelősségét.

Tegye lehetővé a **különböző fejlettségű gyerekek igény szerinti elkülönült játékát is** / pl. a nagyok társasjátékát/. Alkalmazza azokat a nevelési eljárásokat, ami a családban különböző korú testvérek esetében természetes. Fogalmazza meg kívánságát: "ne zavarj most a nagyobbakat, kicsiket!" A **gyerekek meg tanulják tisztelni egymás igényeit, megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz.**

Az óvodapedagógus teremtsen meg annak feltételeit, hogy minden gyerek saját igényeinek megfelelően játszasson gyakorló, szerep, konstrukciós, építő, szabályjáték, barkácsolás, bábozás (egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása).

Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a sajátos nevelési igényű gyermekek játékba való beilleszkedését. Megfelelő szerephez jutását segítve erősítse önbizalmát, érzelmi életének kiegyensúlyozottságára fokozottan figyeljen. Tartsa szem előtt baráti kapcsolatainak alakulását segítve, hogy a csoport teljes értékű tagjának érezze magát.

A játékhoz szükséges **feltételek biztosítása.**

A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki **benyomások feldolgozásának biztosítása** a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyerek **egyéni sajátosságának figyelembevételével.**

A nevelőmunka feltételeinek biztosításában fontos segítő szerepe van az óvodapedagógus munkáját segítőknak.

A **beszédképesség fejlesztése** a játékban.

A játék színtere a csoportszoba mellett az önálló udvarrész is. A gyerekeknek legyen lehetőségük a csoportszobában megkezdett játéktémák folytatására az udvaron is, ennek érdekében az óvónő biztosítsa a megfelelő játszóhelyeket és eszközöket. **Kapjon kiemelkedő szerepet, a nagyobb mozgásteret igénylő játék a szabadban.**

Sikerkritériumok:

- Tudnak elmélyülten, kitartóan játszani egymás játékának megzavarása nélkül.
- Szerepjáték során képesek a játékszereket és szerepeket megosztani.
- Képesek konstruáló, építő játékelemekből játékszereket építeni, tovább fejleszteni.

- Tudnak önállóan szabályokat alkotni, illetve a meghatározott szabályokat elfogadni.
- A játékeszközöket biztonságosan használják, óvják állagát, használat után a helyükre teszik.
- Örülnek egymás sikerének.
- Törekednek az eredményességre.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által közvetített viselkedési szabályok.

II.2.13. Az epochális tanulási rendszer

Az epochális tanulás olyan rendszer, amelyben:

- a mozgás kivételével minden tervezett tanulás kötetlen, mert ez az a szervezeti forma, amelyben a 3-7 éves korú gyermekek képességei jobban aktivizálhatók, amelyben megőrizhetik autonómiájukat
- önként, de egyszerre maximum nyolc gyerek vehet részt,
- elkerülhető, hogy legyenek olyan gyerekek (tankötelesek), akik az önkéntesség miatt esetleg rendszeresen nem vesznek részt a szervezett tanulási folyamatban.

A tanulási tevékenység szervezése epochákban történik, környezetismeret, (környezetvédelem, munka, illem) és matematika tanulás epochák vannak melyek helyét és idejét a tanévben az aktualitás (pl. évszak) határozza meg.

Ez azt jelenti, hogy a környezeti és matematikai tanulás ciklusokba rendeződve követi egymást.

Egy epochába sorolt témakör (pl. Ősz) anyagával több hétig lehet foglalkozni folyamatosan. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezi, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészből indul, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza. Epochális feldolgozás eredményeként megszűnik az ismeret- és tapasztalatszerzés mozaikolása, foglalkozásokra szétesése. A témakör feldolgozásának mélységét mindig az epochális tanulásban résztvevő gyerekek egyéni fejlettsége határozza meg. A gyerekek öntevékenyen vesznek részt a tanulásban, a folyamatos, egymásra épülő fokozatosan gazdagodó, koncentrikusan bővülő tapasztalatszerzés eredményeként lépcsőről lépcsőre felfedezik az oksági viszonyokat, összefüggéseket képesek azonosságok, különbözőségek meglátására általánosítására konkretizálásra és adott vagy választott szempont szerinti osztályozásra. Az epochákat témakörönként alakítjuk ki hozzákapcsolva lehetőség szerint komplexen a zenei- és a mese, vers anyagot, ábrázoló technikát, mozgást.

Az óvodapedagógus kötetlen, mikrocsoportos, kooperatív, egyéni, páros, fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szerveznek, maximum 8 gyermek részvételével

azonos témával, egyénekre szabott feladatokkal, módszerekkel, eszközökkel, melybe sajátos nevelési igényű gyermekek is bevonhatók.

A részvétel négy napon át a gyermekek számára lehetőség, eldönthetik melyik napon vagy egy héten át, hányszor vesznek részt a tanulási tevékenységben. Helyes, ha az óvodapedagógus arra is figyel, ha egy négy éves gyermek soha nem vesz részt a tanulásban, és igyekszik az okokat megtalálni.

A tanulási tevékenységet játékidőben, jól elkülönített, a tanulásnak fenntartott helyen naponta – megközelítően- azonos időben szervezzük.

Az óvodapedagógusnak ki kell alakítania a nyugodt tanulás feltételeit:

- elmélyülten játszó gyerekcsoport,
- jól átgondolt szokásrendszer (pl. halk beszéd, tapintatos viselkedés)
- célszerűen berendezett csoportszoba viszonylagosan elkülönített tanulóhellyel.

Epochákban szervezett tanulási folyamat rendje egy hétre lebontva:

A hetirend óvodapedagógus által szervezett fejlesztő tevékenységek napját határozza meg, csoportonként eltérő – Figyelembe véve a csoport sajátosságait, valamint az óvodai élet megszervezését, valamint a helyi szokásokat.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazza az óvodapedagógus, és kihasználja a tevékenységi területek közötti, külső- és belső kapcsolódási lehetőségeket, mindezek megjelennek a tematikus tervekben.

Rajzolás, festés, kézimunka és ének, zene, énekes játék, gyermektánc a hét bármely napján, a gyerekek igénye szerint, vagy a mozgás napok kivételével az óvodapedagógus indíttatására. - A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, minden nap, 45 perces időkeretben, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az epochális rendszerű tanulás jellemzői, pozitívumai

Az epochális programban az óvodapedagógusok ciklusmegosztásban dolgoznak, komplexitást figyelembe véve. Ez azért indokolt, mert a saját tárgyukban külső világ tevékeny megismerésében is és a matematikai tartalmú tapasztalatokban is követni tudják a gyerekek tapasztalatszerzését, ismereteinek rendezését, bővülését, képességeinek fejlődését. Követni tudják az egész éves és az évenként egymásra épülő folyamatot. Saját ciklusanyaguk mellett ismerniük kell a párjuk munkáját is, mert hiányzás esetén egymást helyettesítik. Az

együttműködés elengedhetetlen a gyerekek érdekében.

Osztatlan életkorú csoportokban a fejlesztés az egyéni fejlettségre épül.

Belső motiváció hatására vesznek részt a gyermekek egy sajátos megismerő folyamatban. Egyszerre kevés gyerek vesz részt a szervezett tanulásban (6, 8 fő), az óvodapedagógus minden gyerek tevékenységét külön-külön figyelemmel kíséri, kiküszöböli a sikertelenséget, kudarcot, növelve a gyerek önbizalmát, mely fokozza aktivitását, teljesítményét. A gyermekek képességeihez, adottságaihoz igazodó feladatokat, tevékenységeket tervez, amivel sikerélményt biztosít és erősíti pozitív énképüket. Figyeli a gyermekek reakcióit, a kapott feladat megértését és a többiekkel való haladásukat, melynek függvényében segítséget ad. A személyre szabott értékelést helyezi előtérbe, miközben figyelembe veszi a gyermekcsoport összetételét, a gyermeke egymásra gyakorolt hatását. Mindig konkrét cselekvéshez kötötten értékel, segíti a helyes viselkedés, kognitív képességek megszilárdítását és a következő fejlettségi szint megközelítését. A tevékenységek során folyamatos visszajelzést ad a gyermekeknek. A pozitívumokra épülő, differenciált, fejlesztő értékelést részesíti előnyben. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítja. A tanulás során is célszerű alkalmazni a páros és csoportos munkaformákat, amely során a gyermekek nyomon követik, mintának tekinthetik társaik megnyilvánulásait, alkotásait. Az ön-és társas értékelésalakulását a pedagógus személyes pozitív példájával és kérdéseivel segíti.

Segítséggel vagy önkorigálással javítja a hibát, rávezet a sikeres megoldásra, az iskolába menőket fokozottan önellenőrzésre buzdítja.

Fontos, hogy a gyerekekben pozitív viszony alakuljon ki a megismeréshez, ezen belül a tanuláshoz, azaz szeressenek, akarjanak tanulni. A kudarc, sikertelenség azt a kíváncsiságot, érdeklődést oltja ki a gyerekekből, ami az óvodáskor oly szembetűnő jellemzője, ha megfelelő tanulási feltételeket teremtünk számukra.

Ezért a tanulásban – nem a szocializációs folyamatban – a gátló kudarcok kiküszöbölésére kell törekedni, mert a siker öröme önmaga motiválja a gyermeket az újabb örömteli megismerő, tapasztalatszerző tevékenységre, tehát önmaga fejlődésének rugójává válik. Az óvodáskorú gyermek egyéni sajátosságait is figyelembe véve tervezi a pedagógiai feladatait, melyek közt elsődleges a kudarcok elkerülése és az önbizalom erősítése. Változatos gyakorlási lehetőséget tervez a hibás cselekvések önálló vagy segítséggel történő korrigálására. Egyéni feladatadással, kisebb csoportban végzett tevékenységekben figyeli meg és gyűjti az információkat a gyermekek képességeinek, fejlődéséről. Az óvodapedagógusnak pontosan tudnia kell, hogy az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhat ahhoz, hogy erőfeszítések árán sikerélményhez jusson, vagyis a

tevékenység elvégzésének eredményeként képességei fejlődjenek. Az óvodapedagógus mindig meggyőződik arról, hogy a gyerek érti-e a neki adott feladatot, megoldásra ösztönöz, kitartásra, újabb próbálkozásra buzdít, értékelésével erősíti a gyermekekben a reális önbizalmat, ami fokozza biztonságérzetüket, emocionális stabilitást eredményez.

Az epochális tanulási folyamatban megsokasodik a beszédhelyzetek száma, fokozódik a gyerekek beszédkedve, mert van idő és lehetőség mindenkit meghallgatni. Tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját. A magyar nyelv tiszteletére, a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználatra neveli a gyermekeket, a nyelvi megfogalmazások gazdagságára irányítja a figyelmet.

Ilyen légkörben a bátortalanok, a régebben mindig hallgatók is megszólalnak.

Az óvodapedagógus úgy irányítja a beszélgetést- kiemelt módszernek tekintendő -, hogy a gyerekek kérdezhessenek, mert számukra kérdéseikkel jelzik, hogy érdeklődésük adott esetben mire irányul.

A tanulási tevékenység időtartama nem behatárolt, a gyerekek érdeklődésétől függ. Epochális rendszerben egy héten át akár négyszer is részt vehetnek a tanulási tevékenységben, folyamatos gyakorlásra van lehetőség. Ilyenkor az óvodapedagógus figyel arra, hogy az előző napok eredményeire építve további fejlesztő tevékenységgel lássa el a gyermeket. A tevékenységben megvalósuló tanulás során az óvodapedagógus megismeri a gyermekek előzetes, más forrásból származó tudását, tapasztalatait, épít rájuk. Szükség esetén tapintatosan korrigálja, alakítja a helytelen szokásokat, téves ismereteket. A tanulásban résztvevő gyereket ismerve az óvodapedagógus kiválasztja számára azt a feldolgozandó, alkalmazandó műveltségterületet magában hordozó játékot, amely szerinte megfelel a gyermek tudásának, képességeinek. Az óvodapedagógus a gyermek tudásából következtet a részképességek fejlettségi szintjére. Bizonytalanság esetén meg kell erősíteni a tapasztalati tevékenységben szerzett tudást, hogy az alkalmazóképes legyen.

A gyermekek általában más-más feladatot kapnak, esetenként lehet azonos is, vagy a másik gyermek előző játékát is megkaphatják, ha azt az óvodapedagógus szükségesnek tartja, vagy a gyermek kéri.

Az epochális tanulási folyamatban (külső világ megismerése matematikai tartalmú, környezetismereti tartalmú benti feldolgozása) a gyermekek az óvodapedagógus által tervezett játékokon, játékos feladatokon keresztül szerzik meg, gyakorolják, alkalmazzák ismereteiket.

A játék szerepe az epochális tanulási folyamatban

A gyermek a játékban tanul legszívesebben. Amikor játszik, a gyerekekben emóciók zajlanak,

erősödnek, képességek aktivizálódnak, melyek egész személyisége fejlődésének rugója. A játékban a gyermek általában aktív, belső motivációból eredő érdeklődése hosszú ideig megmarad. Képes sokáig figyelni, tevékenységére kitartás, elmélyülés jellemző. A játék öröme, a siker érzése újra és újra tevékenységre ösztönzi.

Ebből a felismerésből is következik, hogy az óvodáskorban a pedagógiai értelmezésű tanulást a gyermek számára játékokon keresztül kell szervezni, hogy a tanulásban is aktivizálhatók legyenek a fent jelzett folyamatok. Az epochális rendszerű tanulási folyamat erre épül. A gyermekek az óvodapedagógus által tervezett, elkészített szabályjátékok, játékos feladatokon keresztül ismerkednek matematikával, dolgozzák fel a környezetről szerzett tapasztalatokat, ismereteket. Egyértelműen el kell különíteni játékidőben játszott és a tanulási folyamatban felhasznált játékot. Az epochális tanulási folyamatban alkalmazott játék az idegrendszer összerendeződését segíti, és minden esetben magában hordozza azt a műveltség- tudástartalmat, melyet megértetni, elsajátíttatni, gyakoroltatni kívánunk a gyerekekkel. Ez mindig egyéni képességhez tervezett játék, amely arra szolgál, hogy az adott gyermek képességeit fejlessze öntevékeny részvételével. Ezek a játékok a képességfejlesztés eszközei és módszerei is egyben. Olyan eszközök, amelyek együttesen magukban hordozzák a játék és a tanulás pozitívumait.

Az a cél, hogy a szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatát – szín- és alaklátás, egész-rész összefüggésének helyes felismerése, formaészlelés (forma, méret, felület, nagyság), motoros fejlődés (szem-kéz koordináció) finommotorika fejlődése, a taktilis felismerés, térészlelés —a játékokon keresztül segítsük, hiszen ez alapfeltétele a magasabb rendű folyamatoknak, a sikeres iskolai tanulásnak. A játékok a gondolkodási műveletek gyakoroltatását, az emlékezet, a beszéd és a figyelem fejlesztését szolgálják.

A tanulási folyamatban a játékok, játékos feladatok vonzóvá teszik a tanulást a gyermekek számára, önként belsőmotiváció hatására vesznek részt a folyamatban. Növelik a gyermek intellektuális aktivitását, kíváncsiságát, megtartják érdeklődését, fokozzák tudásvágyát, erőfeszítését, kitartását, a siker reménye újra és újra próbálkozásra ösztönzi. A vonzó játékok gyakorlásra, új megoldások keresésére sarkallják.

A tevékenység, a játék öröme, az öntevékeny részvétel a tanulásban, a tudás szülte sikerélmény pozitívan befolyásolja a gyermek viszonyát a tanuláshoz, kiküszöböli a kudarcot, ami a tanuláshoz, iskolához való viszony alakítása szempontjából rendkívül fontos. Kitűnő lehetőség nyílik arra, hogy a gyengébb képességű, gátlásos gyerekek a játékban megfedkezzenek, legyőzzék félelmeiket, és minden esetben sikerélményhez jussanak az ő képességeiknek megfelelő játékfeladat megoldásával – óvodapedagógusi segítséggel, vagy önállóan -, melyet fokoz az óvodapedagógus elismerése.

A játékosság értelmezése a tanulásban sokszínű. Az epochális tanulásban és az egész óvodai

életben ez az óvodáskorú gyermek eredményes tanulásának feltétele.

Az epochális tanulási folyamat játékoságának jellemzői:

- játékeszköz használata,
- a játékoság érvényesítése a szabályismertetésnél, gyakoroltatásnál,
- a játék indítékaira kell építeni, a belső motiváltság, a kíváncsiság, érdeklődés, manuális és intellektuális tevékenykedtetés, érzelmi azonosulás jelenléte, szükségletek kielégítése elengedhetetlen,
- az óvónő irányítása ösztönző, a próbálkozás, felismerés, hibázás, közös gondolkodás, önkorrigálás lehetőségét egyaránt biztosítja.

A játékoság szerepe a gyerekek fejlődésével csökken, de új helyzetben, bonyolult problémaszituációban újra erőteljesen alkalmazni kell, mert segíti a megértést, az azonosulást, a szabálykövetést.

A kötetlenségről

A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a tevékenységek közül. Eldöntheti, hogy:

- részt vesz-e a tanulási tevékenységekben, vagy inkább tovább játszik,
- a hét melyik napján vesz részt és egy héten hányszor.

A kisebbek felállhatnak az asztaltól vagy a tevékenység helyéről, és elmehetnek, ha akarnak – természetesen csak akkor, ha a kapott vagy választott feladatukat befejezték – úgy, hogy a többieket ne zavarják. Az 5-7 évesek – akik tankötelessé válhatnak – csak akkor mehetnek el, ha elvégezték a feladatokat, amit az óvónő nekik tervezett. Az ő esetükben követelmény az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás, szabálytudat erősítése, mint az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás. -A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, minden nap, 45 perces időkeretben, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az óvodapedagógus számára tudatosan tervezett tanulási helyzet megteremtését jelenti, naponta megközelítően azonos időben és helyen.

Az adott témakörből függően a mikrocsoportos foglalkoztatási formában a kijelölt tanulási helytől el lehet térni. /pl. testséma – nagytükör, térirányok szabad területen végzett mozgással/.

A tanulási folyamatban az óvodapedagógus felelőssége, nevelői kompetenciája, döntéshozó

helyzete miatt megnő. A ciklusra, hétre meghatározott keretanyagból neki kell eldönteni, hogy melyik gyereknek milyen nehézségű játékot, feladatot ad. /A gyerekek kívánságát is figyelembe veszi, ha ők egymás játékát kérik/. Alternatívák közül kell választani a gyermek aktuális teljesítményéhez, érdeklődéséhez igazodva.

Birtokában kell lenni az egész éves tematikus tervnek, mert az egyéni eltérések és a fejlesztés következményeként vannak olyan gyerekek, akiknek a heti anyag jelenti az új ismeretet, vannak olyanok, akikkel az előző ciklus anyagához kell visszatérni, és olyan gyerekek is vannak, akik már jóval előrébb tartanak az ismeret – és tapasztalatszerzésben.

Igaz ez részben osztott és osztatlan életkorú csoportok esetében is.

A tanulási folyamatban a gyerekek teljesítményét erősen befolyásolja a légkör. A meleg, korlátozó, előítélet-mentes, szeretetteljes légkör megteremtése alapfeltétel.

Fokozza a teljesítményt:

- ha lehetőséget teremtünk a gyermekek szükségleteinek kielégítésére, mint közlés, önkifejezés, szereplés stb.
- ha az óvodapedagógus a gyerekek közötti egyéni különbségek figyelembevételével célszerűen tervezi meg a játékok egymásutániságát, a módszereket, eszközöket.

A tanulási folyamatban – miután a gyerekek egyénnek szóló más – más játékeszközt kapnak - ki kell alakítani a szükséges munkafegyelmet, az önálló feladatvégzés képességét, és meg kell szokniuk a halk beszédet, szükség szerint a türelmes várakozást.

Az óvodapedagógus akkor irányítja eredményesen a gyerekek tevékenységét, ha figyelemkoncentráció, megosztott figyelem egyaránt jellemzi, észreveszi és osztozik a gyerekek örömeiben, bánatában, szorongásmentes, sikerorientált tanulási viszonyt tud a gyerekekben kialakítani, interaktív-kommunikatív viszony van közte és a gyerekek között.

Módszerek, munkaformák, eszközök

Módszerek:

Szabályjátékok –a gyerekek önálló munkáján alapulnak. A szabályjátékokban a nevelési helyzetek mellett óriási lehetőség rejlik az idegrendszer összerendeződési folyamatának segítésére, a megismerő tevékenység fejlesztésére a matematikai, környezeti ismeretek, tapasztalatok alkalmazására.

Természetes környezetben és valóságos tárgyakon történő szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés, 6-8 fővel, egyéni fejlettség szerinti szempontokkal. Fokozza az eredményességet, ha minél több érzékszervet foglalkoztatunk, változásaiban, fejlődésében

/évszak, növények/ láttatjuk a dolgokat, a szemléltetést cselekvéssel, beszélgetéssel, élmények

felelevenítésével, esetleg magyarázattal, kérdésekkel –a gyerekeket is kérdezésre ösztönözzük – kötjük össze.

Gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás. A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak egymást erősítve, segítve a gyermek fejlettség szerinti befogadását. Az óvodapedagógus a tevékenységek terveibe, ahol erre lehetőség nyílik, beépíti az online információ szerzés lehetőségét (képek, hangok, levelek, zenék).

Munkaformák:

A tanulási tevékenységben a mikrocsoportos egyéni, individualizált munkaforma szolgálja legjobban a gyermekek egyéni képességfejlődését.

Frontális munkaformát ritkán, helyzethez igazítottan szabad alkalmazni, mert e munkaforma során gyakran előfordul, hogy:

- a gyerek nem érti, amit az óvónő mond /előzetes tudáshiány/,
- az óvodapedagógus nem értelmezi jól a visszajelzést, mert csak 3-4 gyereknek van lehetősége válaszolni általában a kérdésekre, s ők nem reprezentálják az egész csoport tudását,
- a tanulandó anyag nem érinti meg a gyerekeket, mert túl könnyű, vagy túl nehéz nekik, mint ahogy az azonos feladat sem jelent egyformán sikert vagy sikertelenséget,
- a jobb képességű gyerek gyakran szerepel, a gyengébb ritkán.

E munkaforma túlsúlyú alkalmazása esetén az egyéni különbségek nem csökkennek, hanem inkább halmozódnak.

E munkaforma pozitívumai:

- közösségformáló ereje van,
- lehetőséget ad a vélemények egyeztetésére,
- más véleményének fegyelmezett meghallgatására,
- beszélgetésre.

Kis létszámú csoport és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festés, éneklés, mesehallgatás, esetleg két vagy több gyerek együttesen old meg a tanulásban egy-egy szabályjátékot, feladatot.

E munkaformák pozitívumai:

- együtt kell működni, figyelni kell egymásra,
- fejlődik az empátiás- és toleranciaképességük,
- megismerik egymást,
- csökken a szorongás a tanulási folyamatban.

Mikrocsoportos egyéni munkaformát kell alkalmazni az epochális tanulási rendszerben, mert ez szolgálja a gyermekek egyéni képességfejlődését. A mikrocsoport kiscsoportot jelent, azt, hogy a szervezett, kötetlen tanulásban – matematika, környezet benti feldolgozás és ábrázolás- maximum 6-8 gyermek vehet részt (a mese- és vershallgatásban, éneklésben részt vevők száma nem meghatározott), míg a csoport többi része játszik. Ennyi gyerek számára van előkészítve hely a tanulóasztalnál. Tapasztalat igazolja, hogy ennél magasabb létszám esetén már nem lehet megvalósítani az egyéni, individualizált munkát, az óvónő nem tudja figyelemmel követni a megoldásokat, megakadásokat, és nem tudja megadni a kellő segítséget.

Az individualizált munkával a gyermek egyéni sajátosságainak maximális figyelembevételével történik, az eredményesség érdekében. **Ez adja az igazi egyéni fejlesztés alapját**, a fejlesztés az egyéni elsajátítási folyamathoz, tempóhoz igazodik.

A gyerek önállóan végzi feladatát, tehát rendelkeznie kell az egyéni feladatvégzéshez szükséges tulajdonságokkal (türelem, feladattudat, feladattartás, kitartás, önfegyelem, eszközhasználat stb.)

A sajátos nevelési igényű gyermek is bevonható a mikrocsoportos egyéni fejlesztésbe a tevékenységtől függően. A beszédfejlesztést - a kommunikációs igény erősítését, a szókincsfejlesztést és a beszédértés javítását- csak egyéni foglalkoztatással lehet megvalósítani. E feladat eredményes végzéséhez a szurdologopédus tanácsait, feladatadását figyelembe kell venni.

Egyéni feladatadásnál az óvónőnek ismerni kell:

- a gyermek előzetes tudását,
- aktivizálhatóságát,
- egyéni munkára való képességét,
- eszközzel való bántási tudását.

Az óvodapedagógus irányítása direkt vagy indirekt. Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyerekek munkáját, nyugodt elmélyülésre alkalmas tanulási körülményt biztosít. Szükség szerint segít, értékkel. A segítségnyújtás akkor eredményes, ha feltárja a megtorpanás okát.

Az egyéni tanulás pozitívumai:

- minden gyerek számára biztosítja az eredményes tanulást,
- a tanuláshoz az erőfeszítés árán elért siker kapcsolódik, ami fokozza a teljesítményt,
- pozitív attitűdváltozást eredményez a gyermekek önmagához - önértékelés – és a tanuláshoz való viszonyában,
- gyarapodik tudása, saját előző szintjéhez képest előrelépés, fejlődés történik,
- egyéni bánásmódra, figyelemre alapozva pozitívan alakul a gyerek- óvónő viszony.

Eszközök:

Az epochális tanulás eszköze maga a környező valóság, a természetes környezet, a valóságos tárgyak, élőlények és azok makettjeiből, képeiből, rajzokból készített játékeszközök, játékos feladatok.

A valóságról szerzett tapasztalat alkalmazásához készített környezeti játékok képei, rajzai, makettjei élethűek, színesek, nem tartalmaznak mesés elemeket.

A matematikai játékokhoz felhasznált formák változatosak, színesek. Követelmény, hogy az eszközök ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem a gyerekek esztétikai érzékét is fejlesszék.

Az adott tevékenység, foglalkozás során, változatos módon, és természetes eszközként használja az óvodapedagógus a digitális technikákat, pl.: CD lejátszó, fényképezőgép, számítógép, laptop – zenei élménynyújtásra, emlékképek felidézésére, szemléltetésre, közösségi érzelmek erősítésére, ismeretbővítésre, valamint szakmai anyagok, cikkek, tanulmányok, vizsgálatok, jogszabályok online folyóiratok figyelemmel kísérése.

Az eszközkészítésnél figyelembe kell venni, hogy:

- A munkalapok és kiegészítő eszközök forma és figura elrendezése segítse, és az óvónő ösztönözze a gyermeket a balról jobbra, fentről-lefelé történő haladási irány betartására.
- A munkalapokhoz tartozó feladatok a gyermekek számára jól érthetően, írásban is legyenek megfogalmazva a munkalaphoz mellékelve.
- Az óvodapedagógusok olyan eszközök készítésére és gyakorlati alkalmazására törekedjenek, melyek lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek önállóan, önellenőrzéssel találja meg és javítsa ki a hibát. Ezek lehetnek saját készítésű vagy vásárolt eszközök.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek értelmi képességének fejlesztéséhez témakörönként külön eszköz készítése szükséges.

Külső világ tevékeny megismerése

(környezetismeret) Célja:

A környezetünkben végbemenő változások megismertetése a fenntartható fejlődés érdekében, a természet szépségeinek megláttatása, a természeti környezet megszerettetése, a környezetvédelem, a **környezettudatos magatartás igényének megalapozása, alakítása.**

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz,

tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettudatos magatartás kialakítása során **fontos feladat:**

- a környezetvédelmi, - megóvási szokások kialakítására,
- a szűkebb és tágabb környezetben gyűjtött tapasztalatok megszerzésére,
- a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretetére, védelmére nevelés.

Alapelv, hogy tervezetten csak olyan témakörökkel foglalkozunk, amelyek helyszínen, **természetes környezetben** feldolgozhatók, megmutathatók a gyermekeknek, élve az **élménypedagógia** előnyével. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazzuk és kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket (matematikai tartalmú tapasztalatokkal is)

A témakörök- ciklusok és a feldolgozásra szánt idő- tervezésénél, melyek a környezetismeret keretét adják, figyelembe kell venni:

- az óvoda parkszerűen kialakított udvarrészeit, növény- és állatvilágát,
- az óvoda szűkebb környezetét, valamint a város természeti környezetét – Sóstói Parkerdő, Vadaspark, Múzeumfalu- jellemzőit, állat- és növényvilágát,
- a közlekedést, az utazási lehetőségeket.

I.	Feldolgozási lehetőségek:epocha	közlekedés
II.	epocha	ősz, színek, betakarítás, költöző madarak
III.	epocha	család, foglalkozások
IV.	epocha	tél, anyagok. (szelektivitás)
V.	epocha	testünk, érzékszerveink
VI.	epocha	tavas (évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok, jelesnapok)
VII.	epocha	állatok

epocha A témakörökhöz szervesen kapcsolódjanak a természetvédelmi feladatok. Az „**Erdei Óvoda**” program keretén belül még több lehetőség adódik a gyermekek számára a természethez kötődő **mélyebb érzelmi viszony kialakítására,**

a környezettudatos magatartás mélyítésére.

A Környezetvédelmi Minisztériumi pályázaton nyert „Zöld Óvoda” program feladatainak megvalósításával bővítjük ezt a szemléletet. (VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNYBEN)

A hétköznapiakat tegye színesebbé és változatosabbá a környezet- és a természetvédelmi napok megünneplése. Ezek az ünnepek alkalmat teremtenek arra, hogy még közelebb hozzuk a gyermekekhez a természetet, hogy olyan programokat állítsunk össze, mely akár egy életre szólóan formálja tudatukat, és kisugárzó hatással legyen a család szemléletére is.

A munka az évszakokhoz kötődik, tevékenységeken keresztül történő tapasztalatgyűjtést és a munkára nevelést szolgálja. A gyermekek gondozzák az udvarrészüket, összegyűjtik a lehullott faleveleket, gereblyéznek, ültetnek virágot, gondozzák a növényeket, télen havat sepernek.

A környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben megtanítjuk a gyerekeket a helyes viselkedésre, minden olyan dologra, ami a világban történő eligazodásukat, helytállásukat megkönnyíti: pl. viselkedés járműveken, udvariassági szabályok, segítségkérés és segítségadás készsége.

A környezetismereti tanuláshoz a **tapasztalatokat** a gyermekek a **helyszínen**, természetes környezetben szerzik. A megismerés folyamatát és mélységét nem követelményrendszerhez, hanem a gyermek képességéhez kell igazítani.

Az óvodapedagógus 6-8 gyermekkel megy a gyalogosan is megközelíthető helyszínre, az óvodában maradékkal a másik óvodapedagógus játszik. A csak autóbusszal megközelíthető tapasztalatszerzést (piac, Sóstó, repülőtér stb.) az egész csoport részvételével is szervezhetjük.

A ciklusok első részében helyszíni **tapasztalatszerzés**, a második részében benti feldolgozás történik, amikor tapasztalatok, ismeretek alkalmazását gyakorolják a csoportszobában, szervezett tanulási helyzetekben, játékokon keresztül.

A **beszélgetés** kiemelt módszer legyen. A sok beszédhelyzet növeli a beszédkedvet. Nagyon fontos, hogy a gyermekek beszélgessenek egymással, az óvodapedagógussal, idegen felnőttel, gyermekkel, ha arra lehetőség nyílik.

Tapasztalatszerzések, megfigyelések során fokozottan figyeljen az óvodapedagógus sajátos nevelési igényű gyerekekkel való közvetlen kontaktus tartására. A benti tanuláskor egyéni foglalkoztatás formájában fejlessze képességeit. A témakörökhöz kapcsolódó képanyaggal és képeskönyvekkel kezdeményezzen beszélgetést, törekedjen a sajátos nevelési igényű gyerek aktív nyelvhasználatának

építésére. Tudatosan vonja be minden olyan tanulási helyzetbe, amelyekkel eredményesen képes az eltérő fejlettségű gyerek fejlesztésére. A környezet megismerésére neveléshez kapcsolódó munkák végzésébe vonja be az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyereket is, segítse és értékelje tevékenységét.

Sikerkritérium:

- A gyermekek rendelkeznek elemi ismeretekkel önmagukról, teljes biztonsággal tájékozódnak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben.
- Ismerik az évszakokat, azok jellemző jegyeit, tudnak közöttük különbséget tenni. Fel tudják sorolni az időjárás és öltözködés, a növények fejlődése és az időjárás közti összefüggéseket, valamint az évszakok váltakozásának hatását az állatok életében. A kerti munkák során képességeiknek megfelelően dolgoznak, tudják a munkafolyamatok sorrendjét, annak eredményét.
- Ismerik az állatokat, tudják azokat csoportosítani és összehasonlítani környezetük, hasznosságuk, táplálkozásuk stb. alapján.
- Ismerik környezetük közlekedésének szabályait, és azoknak megfelelően közlekednek. Tudnak különböző szempontok szerint csoportosítani és összehasonlítani közlekedési eszközöket.
- Megnevezik a környezetük színeit, sötét és világos változatait, emlékezetükben fel tudják idézni azokat.
- Felfedezik a tárgyak, jelenségek közti összefüggéseket.
- Ismerik a család szó fogalmát, fel tudják sorolni tagjait. Ismerik szüleik munkáját.
- Ismerik és gyakorolják azokat a környezettudatos gondolkodást tükröző magatartási szokásokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek, vagyis a környezettudatos viselkedés szokásaival azonosuljanak.
- Önállóan megfogalmazzák élményeiket, tapasztalataikat, kérdeznek, megvitatják a felmerülő problémákat.
- Legyenek képesek a matematika tartalmú tapasztalataikat, ismereteiket változatos módon alkalmazni a gyakorlatban.

Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalmú

tapasztalatok) Célja:

A matematika a környező világ azon tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, amelyekkel a gyerekek nap, mint nap kapcsolatba kerülhetnek játékaik vagy más tevékenységük közben. Matematikai tanulással a **cél** megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek képességeik, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömeit.

Feladataink:

A spontán helyzeteken kívül rendszeresen szervezni kell matematikai tanulást, ahol lehetőség van a **hatékony és tudatos egyéni képességfejlesztésre**. A gyerekek a feladataikat matematikai játékokkal oldják meg. A kiscsoportos matematika anyag a közvetlen környezet tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, közvetlen tapasztalat útján. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazzuk és kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket (környezeti tartalmú tapasztalatok is).

AJÁNLOTT TÉMAKÖRÖK:

I.	epocha:	TAPASZTALATSZERZÉS A KÖRNYEZET
TÁRGYAIRÓL, AZOK TULAJDONSÁGAIRÓL
II.	epocha:	TÉRI VISZONYOK TAPASZTALÁSA, TESTSÉMA,
TÉRBELI MOZGÁSOK, IRÁNYOK.
III.	epocha:	TAPASZTALATSZERZÉS TÉR-ÉS SÍKMÉRTANIFORMÁKRÓL
IV.	epocha:	TAPASZTALATSZERZÉS TÉR-ÉS SÍKMÉRTANIFORMÁKRÓL
V.	epocha	KITERJEDÉSEK TÉRBEN, SÍKBAN.
VI.	epocha:	A MEGSZERZETT ISMERETEK KOMPLEX ALKALMAZÁSA.
VII.	epocha:	A MEGSZERZETT ISMERETEK KOMPLEX ALKALMAZÁSA.

A keretanyagban kell az óvodapedagógusnak megkeresni, hogy a gyerekeknek egyénenként milyen matematikai játékkal fejleszti a képességeit, az **egyéni fejlettségnek** megfelelően. Az óvodapedagógus teljes ciklusra készül. A ciklus keretanyagát hetekre bontja, majd hetente egymásra építve megtervezi a heti

részfeladatot és a feladathoz a feltehetően felhasználásra kerülő játékot. A tanulás során, látva, hogy milyen képességű a gyerek, hogy az adott témában hol tart, hogy milyenek az ismeretei stb. adja az egyes gyerek saját képességének megfelelő játékot, a fokozatot betartva.

A feladatadás sorrendjét befolyásolja a fejlettség, a játékok bonyolultsága. Arra is fel kell készülnie az óvodapedagógusnak, hogy vannak gyerekek, akik a hét minden napján részt vesznek a tanulásban, ezért elegendő játékkal kell rendelkezniük.

Szükség esetén vissza kell nyúlni az előző ciklus anyagához, és az a gyerek, aki gyorsabb ütemben halad, mint társai, kapjon lehetőséget a fejlesztésre.

Egyéni foglalkoztatási formában biztosítson lehetőséget az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyerek fejlesztésére. Számukra érthető feladatadással, segítségadással, személyre szóló egyéni munkalapokkal, eszközökkel törekedjen értelmi képességeinek fejlesztésére. Az óvodapedagógus biztosítson minél több olyan eszközt, amelyek módot adnak az önellenőrzésre.

Sikerkritérium:

- Ismerik környezetük tárgyait, szín, forma, nagyság, számosság szerint, amelyet összehasonlítanak, rendeznek.
- Tudnak 10-es számkörön belül ketté vagy többfelé bontani, kiegészíteni, halmazokat egyesíteni.
- Ismerik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- Helyesen használják a tő és sorszámneveket, tudnak párosítani.
- Helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat, saját személyük és a tárgyak vonatkozásában.
- Meg tudnak építeni 2-3-4 elemből álló alakzatok tükörképét.
- Létre tudnak hozni önállóan, vagy megadott szempontok szerint sorozatokat.
- Ismerik a perioditást.
- Felismerik és megnevezik a sík és térbeli kiterjedéseket, ismereteiket a gyakorlatban alkalmazzák.
- Létre tudnak hozni számlépcsőt.

- Rendelkeznek ismeretekkel tér és síkmértani formákról, gömbölyű és szögletes fogalmáról, szabályos és szabálytalan síkmértani formákról.
- Képesek a rész és egész viszonyának a felismerése.
- Önálló véleményalkotásra képesek egy adott témában.

Kommunikáció-anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Célja:

A gyermek beszéd és kommunikáció kedvének fenntartása, fokozása. Az anyanyelv, a mesék-versek megszerettetése.

Az óvodába kerülő gyermekek fogalom és szóanyagának folyamatos gazdagítása, s eljuttatása a beszédértés és közlés valamilyen fokára. A kommunikáció által jó kapcsolatteremtő, kreatív, beszélni szerető gyermekek nevelése.

Beszédfejlesztés

A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége. A beszélőkedv megőrzése mellett alapvető feladat, beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára. Az óvodában fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek.

A gyermekek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. A legerősebb szocializációs tényező éppen a szülői modell, ami meghatározza a gyermekek későbbi beszédét is. A család társadalomban elfoglalt helyzete alapján előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben. Az óvodapedagógusnak a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell fejlesztenie a gyermeket.

A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az óvodapedagógusnak ismernie kell a gyermekek beszédállapotát, melyet megfigyelés alapján a fejlődési naplóban rögzít.

A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik. Az óvodapedagógus feladata a gyermek fejlődésének nyomon követése, a logopédus által javasolt feladatok gyakorlása.

Az óvodapedagógus beszéde mindig legyen nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező, feleljen meg az adott szituációnak. Ne szégyellje érzelmeit kifejezni (szomorúság, öröm), tekintse a gyermeket egyenrangú partnernek, és mindig legyen őszinte a gyermekkel. Segítse tapintatosan a beszédhibás gyermekek fejlődését. Fordítson figyelmet a gátlásos gyermekekre, empátiával törekedjen a szóbeli aktivizálásra. Alkalmazza a nyelvi játékokat. Fektessen nagy hangsúlyt a szókincsbővítésre, mert ez által fejlődik a gyermekek gondolkodása, és könnyebben meg tudja értetni magát környezetével.

A gyerekeknek meg kell tanítani a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályaihoz alkalmazkodó kifejezéseket, magatartásformákat, melyeket természetes élethelyzetekben gyakoroljanak.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi–, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyes viselkedés és együttélés sikerkritériuma

- Szokásukká válik a csoportban levő gyermekek, és felnőttek köszöntése.
- Bemutakozáskor bátran megmondják teljes nevüket.
- Megszólításkor a gyermekek a felnőttek keresztnévét használják.
- Étkezés közben halkán beszélnek.
- Használják, a kérem, a köszönöm kifejezéseket.
- Örömmel köszöntik egymást név-születésnapokon.
- A közös rendezvényeken fegyelmezetten viselkednek, tekintettel vannak egymásra, a kisebbekre.
- Tisztelik a nemzeti, etnikai, migráns családok gyermekeinek „beszédmasságát”.

Verselés, mesélés

Mesét vagy verset a hét minden napján halljanak a gyerekek, megközelítően azonos időben. Szövegűen, szemléltető eszköz nélkül meséljenek az óvodapedagógusok, hogy a televízióhoz szokott, képet passzívan befogadó gyerekek képesek legyenek a belső képalakításra.

A mesehallgatás során a gyermekek az óvodapedagógussal kerüljenek olyan személyes érzelmi kapcsolatba, amely elősegíti, feltárja számukra a belső képvilág megjelenését, és az élményfeldolgozást. Fontos a mesevárás hangulatának

megteremtése, melyet az óvónő egyéni módszerek alkalmazásával valósíthat meg. A mesén való részvétel a gyerekek számára önkéntes, ők döntenek el, hogy mikor akarnak közvetlenül részesei lenni ennek a folyamatnak. **A saját vers- és mesealkotás építő jellegű, mivel az önkifejezés egyik módja.**

A gyermekek ismerjék a mesehallgatás alatti szabályokat (csendes játéktevékenység, halk beszélgetés). Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti kapcsolat akkor lesz teljes, ha végig szemben ülnek egymással, és tartják a szemkontaktust, mely biztosítja a mese-vers pontosabb megértését.

Az óvodapedagógus előadásmódjára legyen jellemző:

- a helyes beszéd, hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín,
- a megfelelő beszédtempó,
- a szabályos mondszerkesztés, mondatfűzés.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mesék, versek komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódnak más tanulási tevékenység tartalmához, pl.: évszakokhoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz. A mindennapi mesék hatására nőjön a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve, melyet fokozzon az óvónő bábjátéka is, ezáltal a szorongó, visszahúzódó gyerekek is megelégednek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el a bábozásban.

Az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyerekeknek mesélje a mesék rövidített változatát, használjon hozzá olyan képeskönyveket, leporellót, melyeken a mese cselekménye jól nyomon követhető. Legyen lehetősége a gyerekek bekapcsolódni az egyszerűbb dramatizálásba, tevékenységét figyelemmel kísérve az óvónő mondja együtt a gyerekekkel a ráosztott szerep szövegét. Fokozottan érvényesüljön az óvónői mimika. Lehetőséget kell biztosítani a gyermek számára az egyéni bábozáshoz.

Sikerkritérium:

- A gyermekek nyelvtanilag helyes mondatokban bátran beszélnek, a hangot tisztán ejtik, bátran mesélnek, kérdeznek.

- Képesek rövidebb meséket vagy egy-egy történetet önállóan elmondani, erkölcsi ítéleteket megfogalmazni.
- Tudnak természetes hanghordozással tiszta kiejtéssel sok verset, mondókát emlékezetből felidézni, elmondani.
- Konkrét kérdésre, tömören-érthetően válaszolnak.
- Cselekményt ábrázoló képről 4-5 összefüggő bővített mondatban beszélnek.
- Helyesen használják az igekötőket, határozószókat, időrendiségre utaló kifejezéseket, mellékneveket.
- Gondosan bánnak a könyvekkel, tudják, hogy a könyv érdekes és hasznos olvasmány forrása.

Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

Olyan zenei élmények nyújtása népi és művészeti értékű ölbeli játékok, gyerekdalok által, amely fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását, megszeretteti a gyerekekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyerek zenei hallását, ritmusérzékét, játékos zenei alkotó kedvét, zenei emlékezetét, elősegíti harmonikus mozgásfejlődését.

Feladataink:

Az ének-zene játékidőn belül a mesét követheti, ami egy másfajta játéklehetőség a gyermek számára. Aki akar, részt vesz rajta, aki nem akar, az tovább játszik. Mivel a részvétel önkéntes, és a résztvevők változók, ezért fontos, hogy a hét bármely napján legyen lehetőségük a gyerekeknek az énekes játéokra.

A zenei anyag témájában kapcsolódjon az adott epochához, teret adva a kortárs művészeti alkotásoknak is. **A zenehallgatás során halljanak a nemzetiségi, etnikai kisebbség zenei kultúrájáról is.** Az ének-zenében egy héten át ugyanaz a zenei anyag, a zenei feladatokat is egy hétre kell bontani. Naponta annyi időt lehet szánni az éneklésre, és annyi feladatot kell gyakorolni, amennyit a gyerekek érdeklődése lehetővé tesz. A fontos az, hogy az adott hétre tervezett feladatok a hét folyamán megvalósuljanak. A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra kell építeni.

A **zenei hallás- és ritmusérzék fejlesztés** feladatait úgy kell tervezni, hogy mindig pontosan tükrözze kit, milyen területen kell fejleszteni, honnan és hová

szeretnénk eljuttatni. **Az egyenletes lüktetés érzékeltetése**, gyakorlása, kifejezése különböző formában, minden hétre tervezendő feladat, mert ez a zenei fejlettség alapja.

A dalanyagok, a játékok kiválasztásakor egyaránt szem előtt kell tartani a lassabban és gyorsabban fejlődő gyermek igényét is.

A képességfejlesztés fokozatait általában addig gyakoroljuk, játszunk, amíg a gyermek tökéletesen nem tudja azt, ami tőle elvárható. Csak utána lépünk tovább a következő szintre és időnként vissza is térünk, időt hagyva az érési folyamatra.

A csoportszobában állandó, megszokott helye legyen az ének-zenének, amely megfelelő nagyságú a dalos játékok számára. Lehetőséget kell teremteni a spontán zenélésre, **éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képesség fejlődésére.**

A sajátos nevelési igényű gyerekek érdeklődésének megfelelően az óvodapedagógus fokozottan biztosítson lehetőséget a dalosjátékokban való szereplésre, utánzásos tevékenységekben biztassa a gyereket a képességfejlesztő eszközök használatára.

Sikerkritérium:

- Ismernek hat hangterjedelmű játékdalt, mondókát, műdalt, tisztán helyes szövegkiejtéssel, csoportosan és egyedül lehetőleg tisztán énekelve.
- Tudnak halkán és hangosan, gyorsan és lassan, magasan és mélyen énekelni, dúdolni, zümmögni.
- Kifejezik az egyenletes lüktetést, a ritmust és a kettes lüktetést. /különbéle mozgásokkal/.
- Ritmusmotívumokat tudnak visszatapsolni csoportosan és egyénileg is.
- Tudnak dallamot bujtatni rövidebb majd hosszabb motívumokkal.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek, ezáltal fejlődik esztétikai ítézőképességük, az egyensúly, a rend, a ritmus, a harmónia felismerésének képessége.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célja:

A gyermek ízlésének, alkotó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatása az esztétikai nevelésen keresztül.

Fontos, hogy a gyermek úgy ábrázolja a világot, ahogyan ő látja, s ez által váljon az ábrázolás az önmegvalósítás és az önkifejezés eszközévé.

A tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az **igény kialakítása** az

alkotásra, a környezet esztétikai alakítására, valamint az **esztétikai élmények befogadására**.

Feladataink:

Az ábrázoló tevékenység során a gyermeknek hetente új, vagy más technikákat mutatunk be, tanítunk. Legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgozhatnak.

Az új technika alkalmazása lehetőség a gyerekeknek. Az előző ciklusban használt eszközök is (festék, gyurma stb.) mindig elérhetők, használhatók, mindig azzal a technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat. Természetesen az óvodapedagógus ösztönzi a változatos alkalmazást.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt az ábrázolásban. A tevékenységet egyszerre 6-8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ. Így valószínű meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvodapedagógus követni tudja szín-, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

Fontos, hogy ne a csoport életkorát, hanem a gyerekek fejlődési ütemét vegyük figyelembe. Nem siettetjük a fejlődési folyamatot.

A saját tapasztalatra, élményekre támaszkodva dolgoznak a gyerekek, bár ebben a korban az utánzásos tanulás is jelentős.

A kifejezési mód kialakulására, kiforrására időt kell hagynunk. Ezt úgy segíthetjük elő legjobban, ha a gyermek törekvéseit tiszteletben tartjuk, s építünk a belső motivációra. Vegyes csoportban igen jó példa a kisebbeknek a nagyobb, ügyesebb gyerekek munkája, viselkedése. Ebben az esetben hamarabb fedezi fel a nehezebb technikát is, és bátrabban nyúl hozzá, mert lehetőség van az utánzásra. Az eszköztár a gyerekek rendelkezésére áll, csak a veszélyesebb eszközöket (tű, szög) teszi el az óvónő, ha elmegy az ábrázolóasztaltól.

Sok élmény felszínre hozása papíron, térben való megjelenítése valósul meg nap mint nap olyan technikával és akkor, amikor a gyermek igazán kedvet érez hozzá.

Nagyon sok a belső indíttatású, belső élményre irányuló munka. Tapasztalatszerző séták alkalmával nagy gondot fordítson az óvodapedagógus a gyermek vizuális észlelésének fejlesztésére.

Az ábrázoló tevékenységben való részvétel az óvodapedagógus mindennapos feladata. Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos

eszközöket biztosít. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Együttműködik a gyerekekkel ezekben a tevékenységekben. Munkájával ösztönzi a technikához illeszkedő témaválasztást, beszélgetéssel segíti az élmények szubjektív megjelenését az ábrázolásban. Ő is készíti a saját szövését, bábját, festményét vagy gyurmafiguráját. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez, és képességekhez igazodva segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Szemlélteti a technikai eljárásokat, maximum 8 gyereknek mutatja be.

Munkájában mindig tartsa tiszteletben a **gyermekek szabadon szárnyaló látásmódját, hogy kreatív, ötletgazdag, alkotni vágyó emberekké váljanak.** Lehetősége van az óvodapedagógusnak a csoportok speciális arculatának kialakítására és rugalmas változtatására. Pályázati úton biztosított forrásból gazdagabbá, tartalmasabbá tehető a gyermekek vizuális tevékenysége.

Képtárak, múzeumok, galériák kiállításának megtekintésével, olyan ismeretre és tapasztalatra tegyenek szert a gyerekek, melyek saját munkájukra is hatással lehetnek.

A sajátos nevelési igényű – hallássérült - gyerek vizuális fejlesztésére az óvónő folyamatos odafigyelése szükséges. A gyermek érdeklődésének megfelelően biztosítani kell a változatos anyagok és technikák megismerését. Kapjon segítséget érzelmeinek, gondolatainak képi megjelenítéséhez, a minél változatosabb színhasználatához.

Sikerkritérium:

- Képességük birtokában görcsösség nélkül fogják a ceruzát, az ecsetet, zsírkkrétát, és az ollót.
- Változatos ábrázolási technikákat ismernek, melyeket képességeikhez mérten alkalmazni tudnak.
- Emlékezet után meg tudják jeleníteni élményeiket. Képzelet után tudnak

létrehozni mesejeleneteket.

- Megtalálják a számukra leginkább megfelelő ábrázolási önkifejezési módot.
- Képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat, formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, s már az egyszerűbb mozgások megjelenítésére is törekszenek.
- Változatos formákat tudnak mintázással létrehozni megfigyeléseivel, elképzeléseik alapján.
- Képesek a tárgyak önálló díszítésére.
- Kialakult bennük az esztétikum iránti rajzolási tevékenység és az azt kísérő öröm.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgás a mindennapok része az óvodában. Az óvodáskor a természetes hely-, helyváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás. és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a **szabad játékban** – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek

számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás kiemelt szerepet tölt be a motoros képességek fejlődésében, kötelező foglalkozás a tanulási rendszerben.

Legfontosabb, hogy a gyerekek szívesen tornázzanak, fejlődjön önmagukhoz mérten mozgásképességük. Gyakoroljanak olyan akaratit tulajdonságokat, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás.

Célja:

A mozgás megszerettetése, mozgáskedv fenntartása, egészséges életvitel kialakítása, a testi képességek, (mint erő, ügyesség, gyorsaság és állóképesség) fejlesztése, és a harmonikusan összerendezett, fegyelmezett nagy-, és kismozgások kialakítása.

Feladataink:

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napjára – az egyéni szükségleteket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A testi nevelés, a mozgás kiemelt szerepet tölt be óvodánk életében. Egyrészt egyéni adottságaink (tornaterem, tornapálya) másrészt a testnevelés tagozatos iskola szomszédsága miatt. A mozgásos foglalkozásokat csoportbontásokkal tartjuk a hatékony képességfejlesztés érdekében. A fejlettség szerinti megosztásnál figyelembe vesszük a csoport korszerinti megoszlását is, lehetőleg 15 főnél ne legyen több a foglalkozásokon.

Az 5-7 éveseknek kettő, a kisebbeknek heti egy foglalkozás tartása kötelező. A heti 1 napon tornázik a csoport mindkét része, és kiemelten kezeljük ezen a napon a munkatevékenységet (tornaszerek mozgatása, a csoportszoba rendezése).

Minden csoport erre a napra szervezi a „vitaminnapok”-at, mely újabb munkalehetőséget biztosít a gyermekek számára. Ezeken a napokon szervezett környezeti és matematikai tanulás nincs.

Bármilyen összetételű csoportban a gyakoroltatás egyéni fejlettség szerint történik. Minden gyerektől annak a gyakorlatnak a pontos végrehajtását kell elvárni, ami fejlettségének megfelelő. Kicsiknél az a feladat, hogy megszerettessük a

tornázást.

El kell érni, hogy minden gyerek elfogadja a mozgás foglalkozásokon a kötelező részvételt. Középső és nagycsoportosoknál a terhelés fokozatos növelésére és a gyakorlatok pontos, fegyelmezett, kitartó végeztetésére törekedjünk. Az óvónő gyakorlatvezetése alkalmazkodjon a gyerekek fejlettségéhez, a feladathoz, az anyaghoz. Tartsa azonban azt mindig szem előtt, hogy a foglalkozásokon való részvétel kötelező, a gyerekeknek meg kell tanulni az utasítások végrehajtását.

A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:

- a gyerekek megszeressék a mozgást, a gyakorlatok elvégzésére ösztönözzék őket,
- érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,
- figyelmüket irányítsa.

Az óvodapedagógus magyarázattal, bemutatással, bemutattatással, ellenőrzéssel, értékeléssel

– dicsérettel, buzdítással -, hibajavítással ösztönözzé a gyerekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtására.

Az óvodapedagógusnak a következőkre kell még figyelnie:

- a különböző fejlettségű gyerekek megfelelő szintű irányítást kapjanak egész foglalkozás alatt,
- az óvodapedagógus értékelése és hibajavítása konkrét, előremutató, ösztönző, egyénre és feladatra szabott legyen.

A mindennapos mozgás a délelőtti tevékenység része, kötelező azokon a napokon, amikor nincs mozgás foglalkozás, mely az időjárástól függően szabadon választott helyszínen végezhető.

Az óvónő adjon lehetőséget a sajátos nevelési igényű gyerekeknek a lehető legtöbb mozgásanyag megvalósítására, fokozottan figyeljen a balesetek megelőzésére. Indokolt lehet a sajátos nevelési igényű gyereknél speciális segédeszköz használat. Ennek elfogadtatása és a következetes használtára, megőrzésre nevelés folyamatos óvodapedagógusi feladat. A gyerekek legyenek toleránsak, együtt érzőek a speciális segédeszközt (szemüveg, hallókészülék) használó gyerekekkel szemben. Az SNI gyerek az új mozgásanyag, ill. főgyakorlat végzését csak több gyerek hosszabb idejű megfigyelése után kezdje el, tevékenységét az óvodapedagógus közvetlenül és folyamatosan értékelje. A játék során a szabályok betartásának ellenőrzésekor legyen az óvodapedagógus toleráns,

együtt érző, elfogadható magatartásra nevelje a csoport gyermekeit.

Sikerkritérium:

- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikussá, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlett a térbeni tájékozódásuk, helyzetfelismerésük, döntési és alkalmazkodó képességük, valamint a személyiségük akarati tényezőinek megléte.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Egyéni, csoportos, sor és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Egyensúlyoznak padmerekvítő gerendán.
- Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak.
- Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Kislabdát hajítanak távolba.
- Labdát vezetnek helyben.
- A futómozgásokat megfelelő technikával végeznek, legyenek képesek tempóváltoztatásra. Ismerik a gyorsfutást állórajtból és a belegyorsuló futás technikáját.
- Bátran végezzenek nekifutásból távol és magasugrást, egy lábról elugrással, felhúzott térdekkel páros lábra érkezve, meghatározott mérték nélkül egyéni képességeik függvényében.
- Rendelkeznek a labdakezeléshez szükséges mozgáskoordinációval. Tudnak meghatározott irányba és célba gurítani, egy és két kézzel feldobni és elkapni, alsó és felső dobással átadni, járás és lassúfutás közben labdát vezetni. Legyenek képesek adott függőleges és vízszintes célba dobni.
- Az eszközökkel és eszköz nélkül játszható sor- és váltóversenyeket, fogó- és futójátékokat játsszák örömmel a tanult mozgásformák alkalmazásával, a szabályok betartásával.
- Kialakul minden gyermekben az egészséges versenyszellem, a küzdeni akarás képessége.

Munka jellegű tevékenységek

Célja:

A cselekvő tapasztalás során alakuljon ki a gyermekben a munkához való pozitív viszony, a munkaszeretet, a munkavégzés és az alkotás öröme.

Feladataink:

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, az őket körülvevő tárgyi világgal. Egyre fontosabb információk birtokába jutnak.

A munka olyan fontos **akarati** tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, önállóság, céltudatosság, felelősségérzet, fegyelmezettség, erőfeszítésre készlet, pozitívan és sokoldalúan hat a motoros képességek fejlődésére.

A gyermeki munka a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik lehetősége.

Munkafajták:

1. Önkiszolgáló munka (étkezés, öltözködés, testápolás).
2. A mindennapi élettel kapcsolatos munkák (segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek).
3. A csoporttársakkal együtt, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése.
4. Naposi munka.
5. A tanulási ciklushoz kapcsolódó munkák.

Önkiszolgáló munka:

A helyes életritmus kialakítása az óvodában kezdődik. A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A gyermekek pozitív énképének alakulását segíti, ha rájuk bízott feladatokat sikeresen teljesítik, és ez által egyre önállóbbakká válnak.

A gyermeki munka értékelése konkrét, reális, fejlesztő, a gyermek egyéni fejlődési üteméhez alkalmazkodó legyen. Elvégzését nem kötjük életkorhoz, de fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot mindenkitől, saját fejlődési ütemében, tempójában.

Tartama:

- étkezés, terítés
- öltözködés

- testápolás.

Az óvodapedagógus feladata olyan feltételek teremtése, hogy a gyermekben kialakuljon az igény az esztétikus, tiszta, rendezett külső és környezet iránt. Ez hozzájárul a gyermekek közti pozitív érzelmi viszony alakulásához is.

A sajátos nevelési igényű gyerek önkiszolgáló munkájának végzését folyamatosan figyeli az óvodapedagógus, fejlődését segítse személyes példaadással. Csak a szükséges mértékben segítse tevékenységét, ezzel biztosítva a minél nagyobb önállóság elérését. Legyen lehetősége a sérült gyerekek a közösségéért végzett munkára is, kapjon a munka elvégzéséhez több bemutatást, folyamatos óvodapedagógusi odafigyelést.

A mindennapi élettel kapcsolatos munkák:

Ide tartoznak azok a gyermeki tevékenységek, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek teremtik meg:

- a játszóhely, ábrázoló asztal, élősarok és környékének rendbe tétele,
- morzsa felseprése, kiömlött folyadék feltörése, asztalok letörése,
- játékok, könyvek más eszközök javítása,
- ünnepekhez kapcsolódó alkalmi munkák elvégzése,
- a tervezett mozgás tevékenység napjain a csoportszoba elrendezése,
- gyümölcsnapokon: gyümölcsök mosása, tisztítása, tálalása,
- megbízatások teljesítése (illetelmes viselkedés gyakorlása)

Naposi munka:

A naposi munka alapvető feltétele, hogy a gyermekek rendelkezzenek az elvégzéshez szükséges készségekkel, ismerjék munkájuk célját, érezzék át jelentőségét a közösség szempontjából. Ennek figyelembevételével a naposságot a gyermek fejlettségétől függően lehet bevezetni.

Tartama: -

- terítés
- csoportszoba rendezés
- segítség a kisebbeknek

Az ebédeléssel kapcsolatos teendők naposi és önkiszolgáló munkájának arányát és szervezését az óvodapedagógus választja meg.

A környezet ciklushoz kapcsolódó munkák:

A tanuláshoz kötötten tervezzük. Lásd a környezettanulásban leírtakat.

Sikerkritérium:

- Szívesen, önként vállalják a munkába való részvételt.
- Betartják a munkavégzés pontos menetét.
- Megbecsülik mások munkáját a közös tevékenységek közben, tudnak alkalmazkodni egymáshoz.
- Vállalnak számukra nem mindennap ismétlődő feladatot.
- A megkezdett munkát befejezik, észreveszik a hiányosságokat, törekednek azok pótlására.
- A munka során kialakul önértékelésük.
- Észreveszik, ha szükség van a segítségükre, és önként felajánlják azt.

II.2.14. A nevelés kerete és a csoportszervezés

A folyamatos napirend

Az óvodai élet keretét a napirend adja.

A folyamatos **napirend** által egy jól szervezett, **rugalmas keret** biztosítása, melyben megvalósul a játékidő folyamatossága és keretet ad az epochális tanulási rendszernek, miközben a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságaihoz igazodik.

Napirend kialakításánál a következőket kell figyelni:

- növekedjen a játékidő,
- a tevékenységet (tanulás, munka) a játékidőn belül-, mint választható tevékenységeket kell megszervezni,
- szűnjön meg a nap széttagoltsága, a gyerek tömeges tevékenykedtetése, egy részük rendszeres siettetése,
- milyenek a gyerekek, a családok étkezési szokásai,
- folyamatos étkezés, önkiszolgálás feltételeinek biztosítása,
- a célnak megfelelően át kell rendezni a csoportszobákat úgy, hogy a többféle tevékenységet végző gyerekek ne zavarják egymást (mesesarok, ábrázolóasztal, étkezőasztal, mely egyben tanulóasztal is stb.).
- újra kell gondolni- a legapróbb részletekre is figyelve- a szabály- és szokásrendszert, a szervezési feladatokat.

A **folyamatos napirend zökkenőmentes megvalósítása feltételezi** az óvodapedagógusok által alaposan átgondolt, a gyerekekkel elfogadtatott, megtanított, betartott **szokásrendszert**. A gyerekeknek pontosan tudniuk kell, hogy mit kell tenniük, hogyan kell viselkedniük, ha egy tevékenységbe be akarnak kapcsolódni (étkezés, tanulás) vagy éppen be akarják azt fejezni. Étkezés előtt, után

kezet kell mosni, a használt edényt a tálalóasztalra kell tenni stb. Az ésszerű szabályok, megkönnyítik a higiéniai, együttélési normák elfogadását, biztonságérzetet ad a gyermek számára, mert pontosan tudja- s így meg tud felelni-, milyen helyzetben mit várnak el tőle a felnőttek, a gyerekek egyaránt. Tanévenként a szeptember a szokásrendszer megalapozásának a hónapja. A célszerűen kialakított szokásrendszer zavartalanná, szinte „önmagától” működővé teszi a csoport életét. Kerülni kell azonban az értelmetlen, túlzottan aprólékos szabályozást. A mindig-mindent behatároltság megöli az önállóságot, a kezdeményezést, a gyermeki szabadságot.

A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi, hogy egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyerekek a tevékenységet. Nem kell várakozniuk, nem kell sietniük. Pozitívum még, hogy a gyerekek dönthetik el természetesen egy időegységen belül- hogy mikor kezdenek el vagy fejeznek be egy tevékenységet. A játszó gyerekeknek nem kell abbahagynia a játékát, ha behozzák a tízórait. Akkor érkezik, ha „kijátszotta” magát.

A napot nagy intervallumokra bontjuk, kevés tevékenység idejét határozzuk meg (kezdet, befejezés), ez azonban feltétlenül szükséges, mert a folyamatosság nem eredményezhet anarchiát. **Magában kell hordoznia az állandóságot és rugalmasságot, ami a gyerekeknek a kiegyensúlyozott biztonságot adja.**

Meg kell határozni:

- az étkezések kezdetét- a biológiai szükségletek kielégítésére, a gyermek fejlődő szervezete rendszerességet követel-, de a befejezést nem, mert ez rugalmasan alkalmazkodik az igényekhez és más tevékenységekhez,
- a délutáni felkelés legkorábbi idejét.

A gyermekeknek szükségük van pihenésre, de aki nem igényli az alvást, az egy órás fekvés után felkelhet. Így van, aki alszik, van, aki játszik vagy éppen uzsonnázik.

Ez a szituáció rendkívül sok nevelési lehetőséget teremt. A gyermekek megtanulnak tapintatosan alkalmazkodni egymás szükségleteihez, igényeihez. Erősödik önfegyelmük, hisz nem könnyű olyan halkan játszani, beszélni, hogy ne zavarják az alvókat.

Ez a napirend lehetővé teszi- miután a folyamatos tevékenységeket egyszerre kevés gyermek, végzi-, hogy az óvónő megfigyelje, és pontosan tudja, melyik gyermek milyen szinte végzi az önkiszolgáló munkát (pl. öntés kancsóból), miben, hogy kell őt segíteni önállóságának, az egészséges életmód (testápolás, öltözködés,

étkezés) szokásainak megerősítése, fejlődése érdekében, milyen feladatai vannak a gondozási folyamatban. Az önkiszolgáló **munkák öntevékeny végzését nem kötjük életkorhoz, mindig az önállósulási törekvéstől függ.**

Az óvodapedagógus gondozó funkciója fontos, hisz a gyerekek testi szükségleteinek- mely esetenként önmaga által is megfogalmazhatatlan- kielégítése alapvető feltétele a jó közérzetnek. A simogató, meleg, anyai féltő szeretetet sugárzó óvónőkezek körbeölelő segítségét semmi más nem helyettesítheti, mely egyben mércéje is az óvónői munkának. Az óvónő gondoskodása, igényessége a gyermekek külső megjelenése iránt mint a számukra, amellyel könnyen azonosulnak. A folyamatos napirend nem öncél, mindenáron-, ha az adott helyzet nem teszi lehetővé- nem szabad erőltetni. A folyamatosság eszköz, annak eszköze, hogy a gyerekek óvodai életét úgy szervezzük meg, hogy abban mindig jól, biztonságosan érezzék magukat. A folyamatos napirend részben osztatlan csoportban egyaránt alkalmazható. Megszervezését csak helyi sajátosságok- feltételrendszer hiánya- akadályozhatják. A folyamatos napirenddel megteremtődik az egyéni képességfejlesztés, az egy gyermekre figyelés lehetősége a gondozásban is.

A nyugalom biztosítása érdekében óvodapedagógusi feladat:

- Az egymás mellett lévő közös öltözővel rendelkező csoportok kb. 15 perc időkülönbséggel használják a helyiségeket.
- A gyerekágyak célszerű elrendezése biztosítsa a tovább alvó gyermek nyugalomát, a folyamatos felkelést.
- A gyermekek külön foglalkozásokra való elindítása és fogadása, az ehhez kapcsolódó szervezési feladatok, időpontok betartása az óvodapedagógus feladata.

Napirend (ajánlás)

6.30-tól	JÁTÉK	Folyamatos tízórai (max. 1 óra) és mesélés, verselés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, ábrázolás, kézimunka, kötetlen tanulás, mindennapos mozgás, játék az udvaron.
12.00-től	ÉTKEZÉS	Pihenés előtti mese
13.00-től	PIHENÉS	Folyamatos felkelés, játék, uzsonna

A jól működő napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a biztonságérzet növekedése mellett érvényesül a gyermek önálló akarata, melyben eldönti, hogy mikor kezd el illetve fejez be egy-egy tevékenységet – a tevékenységek harmonikus arányok kialakításánál, szem előtt tartjuk a **játék** kitüntetett szerepét.

Csoportszervezés

Programunk bármilyen összetételű csoportban jól alkalmazható. **Óvodánkban osztatlan csoportokat szervezünk pozitív tulajdonságai miatt.**

Az osztatlan csoport alkalmazásával egy **életszerűbb, családiasabb összetételt** biztosítunk, ahol a nagy megéli az óvó, segítő szeretet, a kicsi a biztonságot, s mindketten az összetartozás érzését élik meg.

Ezekben a csoportokban a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, egyértelműbben észrevehetők. Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel, az új kicsik beilleszkedése-, amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik- hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb megtanulják az óvodai életet. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvónő mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, a modellálható szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejleszthet rájuk.

Egy csoportba kerülhetnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi biztonságot a nagyban, és mindketten az összetartozás érzését. Nem testvéri kapcsolatban ugyan, de hasonló érzelmeket élhetnek meg az egykék is, mely segíti a helyes önértékelő magatartás kialakulását. Testvéreknél, de nem testvéreknél is alkalmanként előfordul a túlzott ragaszkodás a nagyhoz, vagy a kicsi túldédelgetése. Ilyenkor az óvónő nevelőfunkciója megnő, segít az egészséges arányok megtalálásában. Osztatlan csoportokban megszűnik a korcsoportisméltés miatti csoportcsere, az iskolában nem menő nagyok nem kerülnek új csoportban. **Megteremtődnek az utánpótlás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.** Meg tanulnak

alkalmazkodni, viselkedni heterogén életkorú közösségben, fokozódik a gyerekek empátiás képessége, természetesebben fogadják a gyermekek különbözőségét. Lényegesen csökken a gyerekek között a konfliktusok száma, mert a más-más érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre.

Az óvónőnek fokozott empátiás képességgel kell rendelkeznie, hiszen egyszerre kell a 3-7 éves gyermek érzésvilágába beleélnie magát.

Sarkalatos kérdés a csoportlégtör és gyerekek közötti együttműködés kialakítása. Ennek alapja az a fő elv, hogy a gyerekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illetik meg. Ne zavarják egymást, ne legyenek egymás terhére. A nagy segíthet a kicsiknek, ha akar-, s hogy akarjon, erre motiválhat a nevelő funkcióját érvényesítő óvónő-, de segítség ne legyen kötelező számára, ne végeztessen el vele az óvónő olyan feladatot, ami a kisebb dolga lenne. Óvó, védő szeretet, az összetartozás érzése erősödjön a gyerekek között.

A csoportok szervezésénél figyelembe vesszük:

- megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma,
- a testvérek és barátok lehetőleg egy csoportba kerüljenek,
- lehetőséget adunk a szabad óvónőválasztásra,
- a nemek megoszlása viszonylag arányos legyen.

II.2.15. Tervezés

Az óvónők tervezési feladata

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai nevelés **tervezettsége fontos**, mert tudatos, felkészült munkát eredményez. A tervezés korlátoz, irányt ad, segíti a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését. Ugyanakkor a jó terv a szabadságot, rugalmas alkalmazást, a gyerekekhez való igazodást biztosítja. Szabadságot, mert a célok, keretek tervezettsége **megadja az óvónőnek a kompetenciát a részletekbe való elmélyülésre, a gyerekek egyéni fejlettsége szerint.**

A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamat tervezésének tartalma Éves terv, mely hálótérként tartalmazza:

- Külső világ tevékeny megismerése - környezetismeret és a matematikai tartalmú tapasztalatok - időbeni eloszlását, témaválasztását, komplexitását.
- epochánkénti témaválasztást és anyagmegosztást minden tevékenységre,
- a képességfejlesztés feladatait,
- a részletes heti felkészülést.
- aktuális ünnepeket.

Heti felkészülés:

- a csoportnaplóban az aktuális anyag megjelölésével, és a játékbővítés, anyanyelvi játékok, fejlesztő játékok, munka, séta tervezése is jelenjen meg.

Mozgás tervezése

Az éves terv **két fejlettségi szintre készül**, heti bontásban. A gyermekek fejlettségét figyelembe véve a fejlesztendő képességhez rendeljük hozzá a mozgásanyagot. A korcsoportnak megfelelő mozgásanyagot Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozdásfejlesztés az óvodában c. könyv alapján tervezzük az 5-7 éveseknek és a kisebb korúaknak való tartalommal. A nagyobb fejlettségű csoportnak a heti két foglalkozás ugyanazzal az anyaggal, de magasabb fejlettségi szinttel legyen tervezve. A csoportnaplóban a főgyakorlat kerüljön rögzítésre, a vázlatgyűjtemény a részletes kidolgozást tartalmazza.

Játék, munka, gondozás tervezése

Játék, munka, gondozási feladatokat féléves időtartamra tervezzük, mely a csoportnaplóba kerül rögzítésre.

A terv foglalja magába:

- a játék tartalmi, minőségi fokozatait,
- a gondozásban, munkában elérendő fejlettségi szintet,
- az adott időszakban a beszédfejlesztést szolgáló nyelvi játékokat.

A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

Legfontosabb a **gyermekek folyamatos megfigyelése**, megismerése. Szempontsor alapján minden gyermekről külön-külön folyamatosan vezetett, dátumozott feljegyzést készítünk, évente legalább két alkalommal. Ez a dokumentum **A 3-7 ÉVES GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉT NYOMON KÖVETŐDOKUMENTÁCIÓ**. Ugyanitt jegyezzük le a családlátogatások tapasztalatait, a halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeknél a helyzetelemzést és feladatjelölést, kiemelten kezelve az SNI gyermekeket.

Ciklusok végén a szervezett tanulási tevékenységek értékelése gyermekenként a csoportnaplóba kerül rögzítésre. (pl.: táblázat formájában) Ez is segítséget ad a fejlődési napló vezetéséhez. A tanköteles korú **gyermekek iskolakészültségét a DIFER vizsgálati módszerrel mérjük**

minden évben.

A gyermekek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell a csoport és a fejlődési napló alapján.

II.2.16. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok Célja:

A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, élménynyújtás.

Az ünnepélyek, ünnepek jelentős események az óvoda életében. Fontos, hogy az **ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből**, de előzményei és következményei illeszkedjenek az óvoda természetes életének menetébe. Öröm, vidámság, boldog várakozás előzze meg az ünnepeket. A távlat elérése sokrétű és közös tervezgetés, rendszeres közös tevékenységet igényel. Az ünnep fényét az óvoda ünnepi díszje, a gyermekek és felnőttek ünnepi ruhája emelje. Élményt nyújtó hatását a felnőtt közösség „ajándéka” közös hangszeres muzsika, ének, bábozás stb. fokozza.

Az ünnepek, ünnepélyek hangulatát fokozza az aktualitásnak megfelelő ajándék készítése és ajándék várás izgalma. Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15.; Húsvét, Majális, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró

Az ünnepek csak a szülő együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Együtt készülődünk az ünnepre, vegyük figyelembe javaslataikat, és tartsuk tiszteletben a család ünnepét.

A hagyományokat minden csoport saját maga alakítsa ki, így ezek egyéniek, sajátosak, melyek kialakítják a „**mi csoportunk**”, „nálunk ez a szokás” **biztonság érzését**. (pl. születés- és névnapok megünneplése, képes, rajzos levélírás a hiányzó csoporttársnak, őszi szüret, gyermeknapi kirándulás, az idősek otthonába tett látogatások).

- Az ünnepek részletes tartalma a Tagintézmény, Telephely vonatkozásában eltérést mutat, részletes taglalását az éves munkaterv tartalmazza.

Mindkét épületben a nevelési év folyamán a csoport arculatának megfelelő programokat szerveznek az óvónők, melyek az alábbiak lehetnek:

- nagycsoportosokkal gyermekműsor megtekintése a Móricz Zsigmond Színházban,
- a Megyei Könyvtárban irodalmi foglalkozás tartása,
- a Jósza András Múzeumban óvodás korosztálynak is élményt nyújtó kiállítás megtekintése,
- a Városi Művelődési Központban, ill. a Mesekert bábszínházban szervezett bábműsor megtekintése évi egy alkalommal,
- kiállítások, tárlatok megtekintése óvónői választás szerint (természetismereti, népművészeti, művészeti),
- az Idősek Napközi otthonában karácsonyi és anyák napi műsorral kedveskednek az óvoda

nagycsoportosai,

- a tanévben minden korosztály számára alkalmanként báb, ill. zenés műsor szervezése vendégelőadókkal,
- „Virágéknál” áll a vásár” (Virág u.),
- gyermeknapi kavalkád (Vécsey köz),
- gyermeknapi és karácsonyi játékvásár,
- gyermeknapi kirándulások,
- erdei óvoda szervezése,
- oviolimpián való részvétel,
- nyári úszótábor szervezése,
- Ki mit tud -on, rajzpályázatokon való részvétel,
- maci nap, népmese napja szervezése,
- Pindur-pandúr közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési nap szervezése,
- Budapesti mini –KRESZ ki-mit-tudon való részvétel,
- Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja megünneplése,
- a jeles napok megünneplése a környezettudatos magatartás erősítése érdekében,
- szavaló- mesemondó-rajz versenyen való részvétel.

II.2.17. Az óvoda egyéb feladatai

A hit- és vallásoktatást Pitypang Tagintézményben az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve szervezzük, alkalmazva a 2013. szeptember 01-től hatályos 2011/CXC. köznevelési törvény ide vonatkozó rendelkezéseit.

Bekapcsolódunk és szervezünk különböző szakmai továbbképzéseket. A szakmai közösségek munkájának folyamatáról, valamint eredményeiről szűkebb és tágabb szakmai környezetünket folyamatosan informáljuk. A továbbképzéseken gyűjtött új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, technikákat (IKT eszközöket) gyermek megismerési technikákat megosztjuk és felhasználjuk tervező és gyakorlati munkánkban.

II.2.18. Kapcsolattartás a bölcsődével, iskolával, közművelődési és egyéb intézményekkel

A gyermekek érdekében a folyamatos, eredményes együttműködésre törekszünk. Közös **alakítjuk ki a zökkenőmentes átmenetet.** Az együttműködés tartalmi formáit határidő jelöléssel a mindenkori éves munkatervünk tartalmazza. Alkalmazzuk az intézményen kívüli szakmai kommunikáció online formáit, szakmai tevékenységeinkről beszámolunk, online

módon is hozzáférhetővé tesszük.

Az óvoda-bölcsőde kapcsolata

- A bölcsődei gondozónők a gyermekek óvodába érkezésének első napján átjönnek óvodánkba, fogadják a gyermekeket, segítik a beilleszkedést.
- A gondozónők az óvodában tevékenység közben megfigyelik a gyermekeket, majd megbeszéljük tapasztalatainkat.
- Játszó délelőttöt, nyílt napot szervezünk a bölcsődés gyermekeknek, gondozónőknek, szülőknek. Ekkor ismerkedhetnek meg az óvodával, óvodapedagógusokkal.
- Az TagIntézmény Igazgató/Telephelyfelelős a bölcsődében szülőértekezleten bemutatja az óvodáját, segítséget nyújt az óvodaválasztásban.
- A leendő óvodás gyermekek az előjegyzés után játszó délelőttön ismerkednek a választott óvodával, óvónővel.
- Az óvodapedagógusok a bölcsődében meglátogatják az óvodánkba felvett gyermekeket, ajándékot visznek, a gyermekek óvodai jeleket választanak az óvodába érkezés örömeinek fokozása érdekében.
- A nagycsoportos óvodások karácsonykor és gyermeknapon műsorral és ajándékkal kedveskednek a bölcsődés gyermekeknek, erősítik az érzelmi kötődést.

Az óvoda-iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet fordítunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A Móricz Zsigmond Általános Iskola és Vécsey Károly Tagintézményével kötött Együttműködési Megállapodásunk szerint „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába. Emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok és a majdani lemorzsolódás megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- Tanítói hospitálások az óvodában; Tanítónőknek nyílt napot szervezünk, amikor is megismerkednek az óvodai nevelő-oktató munkával és az iskolába menő gyermekekkel.

Az iskola vezetésével és az első- másodikos tanítónőkkel megismertetjük, majd megbeszéljük, a gyakorlatban bemutatjuk nevelő-oktató munkánkat, az iskolai életmódra felkészítés tartalmát

és módját.

- Óvodapedagógusok látogatása az iskolában; Az óvodapedagógusok a tanév első hetében 2-3 nap átmennek az első osztályba, részt vesznek a rövidített tanítási órán és játszanak a gyermekekkel a szünetben a beilleszkedés könnyítése érdekében. A gyermekvédelmi felelős tájékoztatja a tanítónőket a **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekekről.
- Iskolai tanítási óra megtekintése, melyen megfigyeljük a gyermekek beilleszkedését. A tanítónőktől visszajelzést kapunk az egyes gyermek fejlettségéről, a beiskolázással kapcsolatos sikerekről, esetleges problémákról, további teendőkről.
- A gyermekközösségi napon való aktív részvétel: Adventi gyertyagyújtás, közös éneklés, óvodások műsora, Mézeskalács készítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, nyugdíjasok bevonásával, együttműködésével, Adventi mesemondás, tanítók, iskolások előadásában, A kisült mézeskalácsok díszítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, iskolások, tanítók bevonásával, együttműködésével
- Tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken; Óvodai szülőértekezleten a leendő első osztályos tanítónők bemutatkozása, az iskola vezetése tájékoztatja a szülőket az iskola profiljáról, a tanévkezdéssel kapcsolatos nevelési és szervezési feladatokról.
- Októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása, „Virágos kerti beszélgetés”-kerekasztal.
- Munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- Az iskola életének, épületének, magatartási szabályrendszerének az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel; Az iskolák rendezvényeikre szóló meghívóit, felhívásait, bemutatkozó kiadványait megismertetjük a szülőkkel. Nagycsoportosokkal ellátogatunk a két szomszédos iskolába, az iskolavárás örömeinek fokozása érdekében.
- Az iskola ünnepein, rendezvényein, sportversenyein való részvétel
- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támogatásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;

- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel

Kapcsolat az Idősek Otthonával

- A gyermekközösségi napon való aktív részvétel: Adventi gyertyagyújtás, közös éneklés, óvodások műsora, Mézeskalács készítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, nyugdíjasok bevonásával, együttműködésével
- Kézműves foglalkozás a szülőkkel, gyerekekkel, idősekkel közösen.
- Karácsonyi és Anyák napi műsorral látogatjuk meg az időseket az óvodásokkal, akik vendégül látnak minket és saját készítésű játékokkal kedveskednek nekünk.
- Játékokat készítenek, varnak az idősek az óvoda számára.

Pedagógiai, gyermekjóléti szakszolgálatokkal, egyéb gyermekintézményekkel (E.P.SZ., Gyermekjóléti Központ, Gyermekotthon, Családok Átmeneti Otthona, Egészségügyi Intézmények) kiépített kapcsolataink:

Egyéb cégek és társaságokkal való együttműködésünk:

(Térségi Hulladékgazdálkodási Kft., Felső Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság, Sóstó ZOO, NYÍRERDŐ Zrt. rendőr, mentő, katasztrófavédelem, mentőkutyások...)

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- városi, szervezett továbbképzéseken folyamatosan részt veszünk,
- az internetes pályázati kiírásokat folyamatosan figyeljük, és pályázunk,
- ajánlott módszertani kiadványokat megrendeljük,
- témától függően szakmai konferenciákon, programokon részt veszünk, segítségükkel, támogatásukkal helyi, óvodai programokat, rendezvényeket szervezünk.

II.3. KINCSKERESŐ TAGINTÉZMÉNY LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE NEVELÉSI GYAKORLATA

II.3.1. Bevezetés, előtörténet

A KINCS AZ ÉRTÉK, AMI BENNÜNK-, EMBEREKBEN, S A GONDJAINKRA BÍZOTT GYERMEKEKBEN VAN!

E szellemiségben történt névválasztásunk, és ez által meghatározottan végezzük napi nevelőmunkánkat.

Óvodánk óvodapedagógusaira és munkatársaira jellemző az egymás munkájának elismerése, megteremtett értékeinek, tapasztalatainak hasznosítása, a nevelőtestületi egység.

A nevelőtestület a Lépésről Lépésre alternatív program adaptálásával végzi a nevelőmunkát. A korszerű, reformpedagógiai törekvéseket sajátos egységben ötvözve megjelenítő program tapasztalataink szerint jól illeszthető óvodapedagógiánk gyakorlatába, mely az Alapprogramra épül.

Az eltelt évek tapasztalatai, az iskolába kerülő neveltjeink helytállása igazolja, hogy jó utat jártunk be, mely az óvodásaink életét szebbé, izgalmasabbá, varázslatosabbá teszi, a mi szakmai munkánkat pedig arra ösztönzi, hogy az újabb és újabb kihívásoknak megfeleljünk.

II.3.2. Az óvoda küldetése

Az intézmény az eltérő környezet sajátosságaiból és társadalmi elvárásaiból eredően több évtizedes hagyományaira és eredményeire alapozva, valamint az eszközül szolgáló helyi program segítségével kezeli a különbözőségek elfogadására épített egyéni fejlesztést, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésével, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Küldetésünk a „kincskeresés”, a gyermekben szunnyadó, apró személyiség értékek felfedezése és az arra alapozott fejlesztés

Küldetésnyilatkozat

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- A nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását.
 - Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását
- a kitűzött célok elérése érdekében.
- Az óvoda befogadó nevelését erősítő: intézményfokok közötti átmenetek célú fejlesztése érdekében Átmenetek Munkacsoport éves terv fejlesztésének kidolgozását.
 - A minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Alapelvek

- Óvodai nevelésünk a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére irányul, a gyermeki személyiség fejlődésének ismeretén alapul, s annak elismerésén, hogy mindegyikük egyedülálló, individuális lény.
- Nevelőmunkánkban szorosan együttműködünk a családdal, elismerve a családi nevelés elsődlegességét.
- Az óvodapedagógusok pedagógiai felkészültségükből és elkötelezettségükből adódóan tegyenek meg mindent a gyermekek megfelelő, differenciált nevelése, fejlesztése érdekében, innovatív pedagógiai törekvések hasznosításával.
- A megismerés alapja a gyermekeknek azon törekvése, hogy megismerjék a világot maguk körül. A megismerés egy interaktív folyamat a gyermek és felnőtt aktív részvételével.
- A gyermeki jogok intézményen belüli, életkornak megfelelő érvényesítése.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Alapvetően meghatározó a nevelőmunkában, hogy a gyermekeket, mint fejlődő személyiségeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Az óvodai nevelésünk gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs óvodai légkör megteremtéséről
- testi, szociális, értelmi képességek, életkorhoz és egyénhez igazított alakításáról
- gyermeki közösségben végezhető változatos tevékenységekről, melyben domináns a mással nem helyettesíthető játék
- műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről
- a személyi és tárgyi környezetről, mely a gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges.

II.3.3. A lépésről-lépésre óvodai program modellje

A PROGRAM GYERMEK- ÉS ÓVODAKÉPE

A PROGRAM FILOZÓFIÁJA, ALAPKONCEPCIÓI

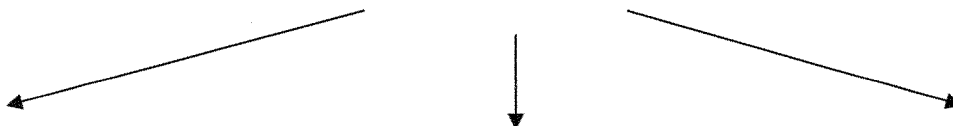

**I. INDIVIDUALIZÁLÁS,
SZOCIALIZÁLÁS, DIFFERENCIÁLÁS**

II. TEVÉKENYSÉKKÖZPONTOK RENDSZERE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Családi és egyéb szerepsituációs, drámajáték központja	Építőjáték, barkácsolás, szerepjáték központja	Manipulációs asztali, társas-szabályjátékok központja	Homok-víz asztali tevékenységek központja	Természettudományos tevékenység központja (szobai, udvari tevékenységek)	Irodalmi, ének-zenei tevékenységek a mozgásfejlesztés központja	Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÁLTAL FELAJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK

Választható

Kötelezően választható

Kötelező

TERVEZÉS

(az óvodai élet megszervezésének elvei, keretei, a nevelés tervezése)

A FEJLESZTÉS TARTALMA

(feladatrendszere)

1.	2.	3.	4.	5.
Az egészséges életmód alakítása, mozgásfejlesztés	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, a szocializáció biztosítása Társadalmi tapasztalatok	Az anyanyelv fejlesztése Értelmi fejlesztés, nevelés, megvalósítása	Művészeti nevelés Ének-zenenevelés, énekes játék, gyermektánc, ábrázolás, mintázás, kézimunka, kézművesség, verselés-mesélés, dramatizálás	A külső világ tevékeny megismerése Természeti környezet megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok

A CSALÁD BEVONÁSA AZ ÓVODAI ÉLETBE

INFORMÁLIS

FORMÁLIS

KOMMUNIKÁCIÓS CSATORNÁK

CSALÁDGONDOZÁS, SZOCIÁLIS MUNKA

(Szociálpedagógus, óvodapszichológus az óvodában – lehetőség szerint)

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSEK:

- FENNTARTÓ ÖNKORMÁNYZAT
- SZÉKHELYINTÉZMÉNY (KERESZT U.)
- TEAM MUNKA AZ ÓVODÁBAN
- SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK
- BÖLCSŐDE
- ISKOLA, CIVIL SZERVEZETEK

II.3.4. Gyermekkép, óvodakép pedagóguskép a Lépésről-lépésre program szellemében

II.3.4.1. Gyermekkép

Programunk az Alapprogramban meghatározottak szerint az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Nevelésünk a gyermekek fejlődésének támogatására irányul, az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében.

Amire vállalkoznak a pedagógusok:

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettségét növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

II.3.4.2. Óvodakép

- Az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- A hároméves éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- Biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Az óvoda, mint intézmény, komplex rendszer, melynek minden összetevője kölcsönhatásban működik, az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciója egyaránt. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését.
- Az óvodai nevelés célja, az egyéni képességek, készségek kibontakoztatását szolgáló, a gyermeki személyiséget tisztelő, elfogadó, a gyermekek szeretetére, megbecsülésére és bizalomra alapozott, aktivitásra ösztönző elvek alapján határozható meg.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott alapelv: a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom öveze. A személyiségfejlesztő folyamat bipolaritásából eredően egyszerre individualizáló és szocializáló. A pedagógiai gyakorlatunk lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeinek és

képességeinek kibontakoztatását. A programunkban alkalmazott pedagógiai hatások gyermekek személyiségéhez igazodik.

- Biztosítja a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésbe való részvételét, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Intézményi elvárások

1. Pedagógiai folyamatok

- Programunk az emberi személyiségből indul ki, az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- Programunk kezeli a különbözőségek elfogadására épített egyéni fejlesztést, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésével, az egyenlő hozzáférésének biztosításával
- A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket. A gyermek együttműködő képessége, feladattudata fejlesztő, csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- Az intézmény törekszik arra, hogy az óvodapedagógusok nevelő-oktató munkája szabályozott és tervezett legyen.
- Működő ellenőrzési rend alapján a tervek megvalósítása, eredményessége és hatékonysága pontosan meghatározható.
- Az eredmények visszacsatolása megtörténik és az intézményi fejlesztések egyik alapját képezik.

2. Személyiség-és közösségfejlesztés

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve – kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket.

- Az intézmény munkájában kiemelt figyelmet kap az egyes gyermeki kulcskompetenciák fejlesztése.
- Az intézményben folyó nevelő-oktató munka az egyes gyermekek személyes és

szociális készségeinek, képességeinek figyelembevételével kerülnek kialakításra.

- Megfelelő módon történik meg az egyéni tanulási módszerek, programok bevezetése és működtetése, például a tehetséggondozás és a felzárkóztatás.
- Az intézményben alkalmazott nevelési, tanítási-és tanulásszervezési eljárások a különböző szociális háttérű, képességű és érdeklődésű gyermekek együtt nevelését, tanulását szolgálják.
- Az intézményben a gyermekközösségek tevékenysége tudatos tervezés alapján zajlik, alkalmanként megtörténik a külső partnerek bevonása is.
- Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

3. Eredmények

- Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan figyelemmel kísérik, dokumentálják.
- A családokkal való együttműködés egyenrangú, jó partnerkapcsolatban valósul meg. Ezt a kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja.
- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- Az intézmény pedagógiai tevékenységével kapcsolatos feladatok és fejlesztések a munkatársak közötti szakmai együttműködés legfontosabb elemei.
- A szakmai közösségek és az egyes pedagógusok részt vesznek a nevelő-oktató munka módszertani fejlesztésében, a belső tudásmegosztásban.
- Az intézmény tervszerűen kialakított, hatékonyan működő kommunikációs rendszert alakított ki.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

- Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk
- Az együttműködések tartalma pontosan szabályozott, a partnerek bevonása az

intézményi folyamatokba és elégedettségük mérése, az eredmények visszacsatolása megtörténik.

6. A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény ösztönzi és támogatja az egyéni, a csoportos és a szervezeti szintű tanulási lehetőségek kihasználását, a képzésekben való részvételt.
- Megtörténik a munkatársak bevonása az intézmény döntési folyamataiba, a döntések előkészítésébe. A munkatársak felelősségi, illetve hatásköre egyértelműen meghatározásra került és annak alapján történt meg a munkatársak felhatalmazása a feladatok elvégzésére.
- Az intézmény tudatos szervezetfejlesztést végez a minőségi nevelő-oktató munka optimális feltételeinek megteremtése érdekében.
- Az intézmény infrastrukturális környezete az intézmény pedagógiai programja és alaptevékenysége alapján, annak megfelelően kerül kialakításra, fejlesztése folyamatos.

7. Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény a pedagógiai programjában kitűzött céljait a tartalmi szabályzókkal (jogszabályok, rendeletek, Óvodai nevelés országos alapprogram) összhangban fogalmazza meg.
- Folyamatos az intézmény stratégiai célkitűzéseinek megjelenítése az operatív, éves tervezés szintjén.
- A tervek és megvalósításuk összhangjának, eredményességének vizsgálata az intézményi gyakorlat része.

II.3.4.3. Pedagóguskép

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- Jellemzi a szakmai felkészültség, tudás és a folyamatos igény az új iránt.
- Ismeri az óvoda cél-és feladatrendszerét.
- Rendelkezik felsőfokú képesítéssel, illetve a Lépésről-lépésre óvodai program továbbképzéssel, ami munkáját segíti.

- Alkalmazza a pedagógiai munkájába a tevékenységben megvalósuló tanulást, amely projektek formájában valósul meg.
- Módszertani felkészültsége lehetővé teszi az értelmi, az erkölcsi és közösségi nevelést, a szabályok alkalmazását, az anyanyelvi és értelmi fejlesztést, nevelést.
- Felhasználja a megfigyelésen alapuló és az óvodai programunkba meghatározott mérés módszerét. Erre építve tervez rövidebb és hosszabb távra.
- A hét tevékenységközpontot program-specifikusan alakította ki és használja.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

- Pedagógiai tevékenységét folyamatosan elemzi és értékeli. Önképzés és szervezett továbbképzések útján gazdagítja ismereteit.
- Tervező munkája, tervezési dokumentumai, tervezési módszerei folyamatosan nyomon követhetőek, megvalósíthatóak és reálisak.
- Épít a gyermekek előzetes tudására, a közösen szerzett élményekre, a gyermekcsoport jellemzőire.
- Az óvodai élet megszervezése során figyelembe veszi a cél-és feladatrendszert.

3. A tanulás támogatása

- Tudatosan, az adott helyzetnek megfelelően választja meg és alkalmazza az ismeret- és élményszerzési eljárásokat.
- Tudatosan olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- Motiválja a gyermekeket, felkelti érdeklődésüket a tematikus projektek gyermeki érdeklődéshez igazított megválasztásával.
- Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek fejlesztik a gyermekek gondolkodási, problémamegoldási és együttműködő képességét.
- A hét tevékenységközpont kialakítása és működtetése támogatja a tapasztalat- és

ismeretszerzési tevékenységeket.

- Lehetőség szerint beépíti az info-kommunikációs eszközöket.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvénysülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermek személyiségfejlődésének értékelése során figyelembe veszi a differenciálás, individualizálás szempontjait, a szülőktől kapott gyermekük fejlődésére vonatkozó információkat.
- Pedagógiai munkájában, a tervezésben a szocializálódás individualizálva történő megvalósítását alapelveként alkalmazza.
- Eredményes fejlesztő munkájában alkalmazza a megfigyelési és mérési módszerek eredményeit.

1. A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

- Ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

- Az óvodában segíti a gyermekcsoportok, közösségek alakítását, fejlesztését, esélyteremtését, nyitott a társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenységre.
- Fontos feladatának tartja a szabályok gyermekekkel közös megalkotását és alkalmazását.
- A szocializáció támogatásában a gyermek értékesnek és elfogadottnak érezheti magát. Megjelennek az egyén és a személyiség tiszteletének jegyei.

- Az óvodai élet tevékenységformái során megjelenik a közösségfejlesztés.
- Sikeresen alkalmazza probléma-megoldási és konfliktuskezelési módszereket, technikákat.
- Az óvoda hagyományainak megszervezésével hozzájárul a csoportok, közösségek alakításához.

2. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Szem előtt tartja képességfejlődés eredményeit, saját megfigyelési tapasztalatait, pozitív megerősítéssel ösztönzi a gyermeket.
- Egyéni eltéréseket toleráló, individualizáló nevelést alkalmaz.
- Megfigyelési, értékelési eredményei alapján határozza meg a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatokat.

3. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Építő jellegű szakmai együttműködés és kommunikáció jellemzi munkáját
- Megfelelő együttműködést valósít meg: szülőkkel, más óvodapedagógusokkal,
- pedagógiai munkát segítőkkel, más intézmények pedagógusaival.
- Képes az önfejlesztésre, önreflexióra, reális önismerettel rendelkezik.

2. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésére

- IKT eszközöket, új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, megismerési technikákat ismer meg és igyekszik beépíteni a mindennapi munkájába.
- Pedagógiai kérdésekben érdeklődő, tájékozott, valamint követi a szakmában történeteket.

Nevelési, fejlesztési célok	Nevelési, fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
Sokoldalú személyiség-fejlesztés, az iskolai élethez szükséges képességek megalapozása, melynek eredményeként belép a gyermek a hosszú átmenetnek abba az állapotába, melyben az óvodásból iskolássá érik.	Individualizálva szocializálás: Társas együttműködési készségek kialakítása az egyéni eltérések tolerálásával. Értelmi nevelés: Az iskolai, tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése. Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása. Testi nevelés: A mozgás megszerettetése, mozgáskultúra megalapozása, mozgáskoordináció fejlesztése.	Az egyéni eltéréseket tiszteletben tartó, toleráló, a társas élet szabályaihoz alkalmazkodó gyermek. Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek, készségek fejlesztése. Pozitív beállítottságú, érzelem gazdag, a különbségeket toleráló, a közösség aktív tagjává váló gyermek.
Egyéni eltéréseket toleráló, individualizáló nevelés	A különbözőség elfogadása, kezelése, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, és szokásokra. A fejlődés lélektani törvényszerűségek figyelembevételével épülnek egymásra a gyermeknevelés feladatai. A prevenció, és differenciálás egyéni szükségletekhez igazodó jelenléte a nevelőmunkában.	A fejlődést regisztráló lapon, nyomon követhető legyen a gyermek fejlődése. A gyermekek határozottak, nyíltak, kreatívak, véleményüket bátran megfogalmazzák, kinyilvánítják, a probléma helyzetet kezelni tudják. A gyerekek rugalmas beiskolázásának biztosítása.

Nevelési, fejlesztési célok	Nevelési, fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált, speciális ellátása.	
A kulturális értékek átadása, közvetítése és az óvodai hagyományok ápolása.	A kultúra valós értékeinek átadása, közvetítése az életkori sajátosságoknak megfelelően. Hagyományaink, kulturális értékeink megőrzése, folyamatos megújulással. A gyermeket körülvevő környezet, természet szeretetére, megbecsülésére nevelés a jeles napok megőrzésével, közvetítésével. Multikulturális értékek közvetítése a gyermekek felé.	Hagyományainkat tiszteletben tartó környezetét megbecsülő, megóvó, szépségét észre vevő gyermeki személyiség. Amely közvetítőként hat a család felé.

II.3.5. Az óvodai nevelés feladatai

II.3.5.1. A nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- a szocializálás individualizálva történő megvalósítása

II.3.5.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban (melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez) kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,

- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének, fizikai állapotának védelme, , megőrzése és fejlesztése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, eltérő egyéni szükségletek és a személyes intimitás védelme,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

A személyes higiéné, a táplálkozás, öltözködés, életmód alakítása során mindvégig tartjuk szem előtt az eltérő egyéni szükségleteket, és a személyes intimitás védelmét.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

II.3.5.3. Az érzelmi erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermekek megnyilvánulásaiban, tevékenységeiben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye őket körül. Fontos, hogy már az óvodába lépés pillanatától kedvező érzelmi hatások érijék a gyermekeket. Társas kapcsolataik alakulásához, az érzelmi kötődések kialakulásához, megerősödéséhez időre van szükség. Kezdetben fontosak azok a játékok, tárgyak, amelyek a gyermeket otthonához kötik.

A kisgyermek személyiségének fejlesztésében **egyik fő célkitűzésünk az önfegyelem, önkontroll megtanítása, a különbözőségek elfogadása, tisztelete.**

A szabályok alkalmazása során

- Legyen mindig világos, hogy a csoportközösségben mi megengedhető, és mi nem kívánatos.
- A felnőttek legyenek következetesek a megkövetelt és elfogadható magatartást illetően.
- A követelmények növekedésével egyidejűleg kell a gyermekek által betartandó szabályok körét bővíteni.
- **A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek!**

Fontos a gyermek-óvodapedagógus és gyermek-dajka között kialakuló érzelmi kapcsolat, mert ez befolyásolja a gyermek szociális érzékenységét, közérzetét, mely áthatja az egész óvodai életét. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Személyiségüknek minden megnyilvánulása érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést, védelmet sugározson a gyermek felé! A különbözőség elfogadásában mintát adó óvodapedagógus könnyebben el tudja fogadtatni a nehezen beilleszkedő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sérült gyermeket.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi- értelmi- vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén élni kell megfelelő szakemberek segítségével és közreműködésével – pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, drámapedagógus, fejlesztő pedagógus stb.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése, alakítása.
- A közös élmények, a társadalmi tapasztalatok körének bővítése.
- A gyermekek nyitottságára építve az óvodapedagógus segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- A gyermekek elképzelései és döntései alapján a csoportélet hagyományainak kialakítása, ápolása a szülők bevonásával.
- Viselkedéskultúra megalapozása.
- Nemi identitás fejlődésének elősegítése, a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbségek, motivációk tisztelete.
- A nemi szerepek határainak tágítása, sztereotípiák merevségének oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).

- Változatos értékelési eszköztárral rendelkezik, a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve választja ki a pedagógiai célnak leginkább megfelelőt.
- A gyermeki önkifejezésnek adjon lehetőséget a gyermeki önérvényesítő törekvések mellett.
- A szokás- és normarendszer megalapozása.
- Attitűdje segítse elő a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való szeretetet, ragaszkodást.

II.3.5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi fejlesztés bár egy nevelési területként jelenik meg, elválaszthatatlan spontán helyzetek, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek. Fontos feladat az érzelmi biztonság, derűs légkör megteremtése. Az óvodapedagógus támogassa a sokrétű önkifejezést, erősítse a játék, a mozgás, a ritmus, az érzelmek és a beszéd kapcsolatát bármely tevékenységben, nevelési feladatban.
- Teremtse lehetőséget a kreatív rögtönzésekre, improvizálásra, nyelvi játékokra. A gyermekek beszédaktivitását, gondolataikhoz kapcsolódó kérdéseket, teljes odafordulással, aktív figyelemmel ösztönözzé.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőséggel bír. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- A gyermekeknek legyen lehetőségük spontán élethelyzetek átélésére, reprodukálására, a felnőtt beszéd mintáinak utánzására. A pedagógus szoktassa hozzá a gyerekeket, hogy szabadon mondják el érzéseiket, gondolataikat.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás-alkotóképesség) - fejlesztése.

II.3.5.5. A szocializálás individualizálva történő megvalósítása

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyerekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az óvodapedagógus az egyéni fejlettségekből kiindulva, egyéni különbségeket értéként elfogadva, megteremti, tudatosan alakítja a szociális viszonyokat, együttműködéseket.

Alapelveként meghatározható

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, egyéni fejlődési ütemmel, tanulási stílussal, családi háttérrel.

Az individualizálás jelenti a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységek biztosítását, az azonosság mellett a különbözőség felismerését, kezelését. Az óvodai nevelésben a fejlődési szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az ember egyediségére, a gyermekek között meglévő különbségekre irányul a figyelem. Az individualizálás a gyermektől halad a követelmények felé, a gyermek szükségleteinek, lehetőségeinek, érdeklődésének ismeretében. Az egyes gyermekek eltérő fejlődési szintjét figyelembe véve kell tervezni olyan tevékenységeket, amelyek biztosítják a sikeres tapasztalatszerzést.

Az individualizálás akkor valósítható meg, ha gyakori személyes kapcsolat jön létre a gyermek és az óvodapedagógus között. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartás modell értékű a gyermekek számára is.

Az individualizáló nevelés egyszerre erősítse az egyediséget és ösztönözzön az együttműködésre, támogassa a gyermekek szocializációját, az együttélésekre, az együttműködésekre történő felkészítést. Az individualizáció áthatja az egész óvodai életet és annak minden tevékenységét.

Az individualizálás elvei

- A gyermek személyiségének megismerése az óvodába lépés kezdetétől fogva.
- Az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése.
- A személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben az óvodapedagógus és a gyermek között.
- A gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembe vétele.
- Az igény szerinti elkülönülés lehetőségeinek biztosítása (a terem berendezésével).
- Az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástér biztosítása).
- A személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában.
- A gyermekekre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

Individualizáció a játékban

Az óvodába kerülő gyermek eleinte az óvodapedagógus közelségét igényli. Az együttjátszás serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására és mintát ad a társakkal való együttműködéshez. Fontos a személyes kontaktus, mely megnyilvánul a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben.

A szabad játék fejlesztő hatását, időtartamát tekintve is a legfontosabb tevékenység a mindennapokban. Itt adják a legtöbb jelzést a gyermekek személyiségükről. Ez az a szocializáló tér, ahol a kortárskapcsolatok is alakulnak. Az óvodai élet megszervezésében tekintettel kell lennünk az életkori eltérésekre és az egyén igényeire.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játék során:

- A gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése.
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése.
- Egyéni elképzelések, szándékok támogatása.
- Az egyén bevonása a konfliktushelyzetek megoldásába, a szabályalkotásba.
- Az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése.
- Egyénekre irányuló kommunikáció.
- Közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.
- A gyermek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása.

Az individualizálás eszköze a differenciálás, mely áthatja az óvodai nevelés minden területét.

II.3.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

II.3.6.1. A program megvalósításának személyi feltételei

1. Humán erőforrás

Minden csoportban két szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Közvetlen segítők szakképzett dajkák.

Dolgozók	Létszám adatok
Óvodapedagógusok	Tagintézmény-vezető / óvodapedagógus:1 Óvodapedagógus:7
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	Pedagógiai asszisztens: 1 Dajka:4
Egyéb segítő munkatárs	Karbantartó:1 Adminisztrátor:1/3.

Szak-és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei, sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális szakterülettel és létszámban: logopédus, pszichológus, szociális munkás, fogorvos, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus stb.

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Ssz.	Képzettség iránya	Résztvevők
1.	Óvodapedagógiai végzettség	8
2.	Egyéb egyetemi vagy főiskolai végzettség: -Mentálhigiénés szakember	1
3.	Szakvizsga: -Fejlesztőpedagógia -Óvodavezetés, közoktatás vezetői	1 1
Ssz.	Óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága	Résztvevők
1.	Részvétel akkreditált továbbképzésen/elmúlt öt év/ EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt projekt támogatásával valósult meg.”: -A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében - Pedagógusmesterség - A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében - Óvoda világa - Az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása az intézményes-és iskolafokok közötti átmenetek vonatkozásában Egyéni bánásmód és közösségfejlesztés az óvodában mentálhigiénés módszerekkel Ágazatközi esetmegbeszélő csoport a kora gyermekkori intervencióban dolgozó szakemberek számára	1 1 1 1 1
2.	Egyéb továbbképzések: „Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba” Egyéni bánásmód „Első lépések a digitális világba- IKER I. szintű képzés” „Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba” Egyéni bánásmód. „Kisgyermekkori nevelés támogatása „elnevezésű kiemelt Uniós Projekt	2 1 1 1

	Tehetséggondozás.	
	Így tedd rá!	1
	Önállóan használom az informatikai eszközümet. IKER I.	1
	Számítógépes alkalmazás lehetőségei a tanítás - tanulási folyamatban	1

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

- Szakmai munkacsoportok/munkaközösségek tevékenysége,
 - Az elkövetkező évek továbbképzési orientációját a felkínált lehetőségek figyelembe vételével valósítjuk meg,
 - Az óvodapedagógus, a nevelő munkát segítők ellátottság javítása, szakmai felkészültségének fejlesztése,
 - A dajkák szakmai kompetenciájának fejlesztése,
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek a segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
 - Olyan pedagógus, akit elhivatottság, nagyfokú gyermekszeretet, pedagógiai optimizmus és tolerancia jellemez.
 - A feltételrendszer és a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását.
 - A szülőkkel megfelelő együttműködést valósít meg, a családok értékrendjének sokféleségét figyelembe véve.
 - Jellemzi a szakmai megújulás és innováció képessége.
 - Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak, összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
 - A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
 - Az óvodánk teljes nyitvatartási idejében /6³⁰ – 17³⁰/ óvodapedagógus van a gyerekek között és irányítja a tevékenységeket, foglalkozásokat.

II.3.6.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, hogy

megfelelően változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás- és játékgényük kielégítését és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására. A csoportszoba berendezése - tevékenységközpont rendszer-lehetővé teszi a kis létszámú csoportok kialakulását. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

II.3.6.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A tanköteles korú gyermekek részére külön figyelmet kell fordítani a naponta 45 perces fejlesztő tevékenységek megszervezésére a gyermekek fejlettségi szintjének figyelembe vételével és terhelhetőségével.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

II.3.6.4. Tervezés, a tevékenységek időkeretei

II.3.6.4.1. Tervezés hosszabb távra

Ez a fajta tervezés a célkitűzések, témakörök, feltételek, közös élmények átgondolását jelenti. Ez a hosszabb távú program is komplex, mert kiterjed a csoportbeli szokások, magatartásformálás és hagyományápolás átgondolására is. A tervezés team munkában végezhető, amelyben részt vesz a csoportban dolgozó váltótárs, más csoportokban dolgozó kolléganő, alkalmanként dajka, szülő, akinek bevonását előre meg kell tervezni. Ez a terv mobil, mert folyamatosan alakul, módosul a gyermekek fejlődésétől függően. A terv biztosítja a folyamatok átgondolását, a nevelők zavartalan, konfliktusmentes együttműködését.

A hosszabb távú tervezés része az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követő dokumentációja. Dossziékban kapnak helyet a gyermek produktumai, azok a mérőlapok, amelyek illusztrálják a gyermek fejlődését, az évenként egy-két alkalommal végzett mérések eredményei, elemzések, valamint a pedagógus feljegyzései, amelyet a gyermek megfigyelése alapján készített. A gyerekek mérése évente két alkalommal a helyi nevelési gyakorlathoz igazított mérőlapokkal (*óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése*) életkorra bontva.

A foglalkozásokon, tevékenységekben alkalmazza az egyéni differenciálást a feladatadásban, munkaformában, tempóban, eszközökben, segítségadás mértékében, motiválásban, értékelésben.

A tevékenységek, munkaformák megválasztásánál igazodik a gyermekek előzetes tapasztalataihoz, képességeihez.

Alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát: a differenciálás + az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló egységesség együttes alkalmazása a pedagógiai folyamatban.

Az adaptálás a résztvevők együttműködésén alapul.

Hátránykompenzáló differenciálás eszközei:

- Igyekszik azokat felderíteni és csökkenteni.
- A minimum követelmények teljesítése.
- Tartozzék valahová, számítsanak rá (kapcsolat).
- Hihessen magába (kompetencia).

Minden gyerekre kiterjedő befogadás megvalósítása.

II.3.6.5. Tervezés rövidebb távra

Napirend és napi terv

A napirend kialakításának szempontjai:

- a gyermekek életkora,
- az óvodában eltöltött órák száma,
- az évszakok (udvaron tölthető idő aránya),
- a játékidő védelme,
- a rugalmas napirend,
- a gyermekek reggeli gyülekezésének időtartama,
- a gyermekek változó alvási szükséglete,
- a sósobában eltöltött idő.

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A NAPIREND AZ ÉLETKORI ÖSSZETÉTELTŐL FÜGGŐEN

Idő keret ek	TEVÉKENYSÉGEK			
	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6 évesek	6-7 évesek
6.30 órától 12.00 óraig	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiás - mozgásfejlesztés - felajánlott, választható tevékenységek	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiás - mozgásfejlesztés - felajánlott, választható tevékenységek	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraizás - mozgásfejlesztés - választható vagy kötelezően választható fel- ajánlott tevékenységek	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiás - mozgásfejlesztés - választható vagy kötelezően választható fel- ajánlott tevékenységek
	- JÁTÉK A SZABADBAN	- JÁTÉK A SZABADBAN	- JÁTÉK A SZABADBAN	- JÁTÉK A SZABADBAN
12.00 órától 15.00 óraig	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység

15.00 órától	Folyamatos uzsonna	Folyamatos uzsonna	Folyamatos uzsonna	Folyamatos uzsonna
17.30 óraig	SZABAD JÁTÉK (felajánlott Tevékenységek) JÁTÉK A SZABADBAN	SZABAD JÁTÉK (felajánlott Tevékenységek) JÁTÉK A SZABADBAN	SZABAD JÁTÉK JÁTÉK A SZABADBAN	SZABAD JÁTÉK JÁTÉK A SZABADBAN

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől függően rugalmasan változnak. A napirend a napi tervben realizálódik. A napi terv a pedagógiai program legkisebb egysége, az egy-egy napra tervezett tevékenységek rendszere. Ez a terv rugalmas, blokkokra, tevékenység körökre tagolódik.

Heti rend és heti terv

A heti rend összeállításának elvei:

- A heti rendben életkortól függően biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában.
- A heti rend csak keret, amelyet tartalommal a heti tervben töltünk meg. A heti terv komplex pedagógiai program, melyben a tevékenységközpontokban szervezendő játékot és játékos tanulást biztosító folyamatokat kell megtervezni.
- A heti rend a napokra tervezett játékidőn túl azokat az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket tartalmazza, amelyek választhatók, kötelezően választhatók és kötelezőek.
- A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, és egyben lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.
- A gyermekek életkorától, a település, az óvoda, a családok sajátosságaitól, az évszak befolyásoló szerepéről, a személyi feltételtől és a gyermek fejlődési ütemétől függően a heti rendben a szabad játék időtartamának biztosításával, a tevékenységek sokszínű variációja lehetséges.
- A választható és/vagy kötelezően választható tevékenységek egy-egy napon a személyi feltételtől függően két vagy több tevékenységközpontban integrált feldolgozással szervezhetők.

II.3.7.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ezért kiemelt jelentősége van.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. Kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlélekszámot, helyet, időt, eszközöket, és élményszerzési lehetőséget biztosítson a különböző játékformákhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt magatartásával éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A gyermeket a játéktevékenységén ismerhetjük meg a legjobban, hiszen a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játék „híd” a gyermek képzelete és a valóság között.

A szabad játék jellemzői

A szabad játékban maximális szabadságot élveznek a gyermekek, a korlátokat csak az együttélés szabályai jelentik. Örömteli tevékenység, amelyet a gyermekek spontán, önkéntesen választanak, s amely tevékenység bizonyos élményeken alapuló asszociációkra épül.

Az óvodapedagógus csak a játék mennyiségi és minőségi kereteit határozza meg, feltételeit tervszerűen biztosítja, illetve a gyermekekkel közösen teremti meg.

A szabad játék a gyermekek kényszerhatás, direkt beavatkozás nélkül végbemenő örömteli tevékenysége, amely azonban nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. A felnőtt figyeli a gyermekek játékát, s ha szükséges, a gyermekek kérésére, vagy ha a helyzet úgy kívánja, indirekt módon nyújt segítséget. Direkt beavatkozás csak a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása érdekében lehetséges.

A gyermekek közös élményeinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartási módok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik.

A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat. A felnőtt segít, a gyermekek közötti megoldatlan konfliktusok rendezésében, a lehetséges megoldások demokratikus megvitatásában.

A Lépésről-lépésre óvodai programunk/gyakorlatunk teret ad a különböző játékok fajtáinak a napirendbe beágyazottan az egésznap folyamán. Biztosítjuk hozzá a feltételeket a gyermeki fejlődés érdekében:

1. Gyakorlójáték
2. Szimbolikus játék: szerepfelvétel nélküli utánozó játékok, fantázia szimbolikus játékok, szerepes szimbolikus játékok /tematikus, bábozás, dramatizálás/
3. Konstruáló játék: építőjáték, barkácsolás, konstrukciós játék.
4. Szabályjáték: értelem-, mozgásfejlesztő, szociális magatartást erősítő, nyelvi-, zenei-, vizuális-, matematikai-, mozgásos-, modern technikához kapcsolódó képességfejlesztő játékok, egyéni, csoportos, páros.
5. Komplex játék: szerepes-konstruáló, szerepes-szabály, konstruáló-szabály, szerepes –konstruáló - szabály.

II.3.7.2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelést megalapozó verselés, mesélés, mondókázás sokféle tevékenységhez kapcsolódhat, építve a gyerekek kezdeményezésére és a pedagógus ösztönzésére. A csoport életkori összetétele, az egyéni érdeklődés és a feldolgozandó témaprojekt határozza meg az irodalmi anyag összeállítását. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki - érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyomány ok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlesztésének és fejlődésének egyik legfőbb segítője. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi

világot is megelevenítő, átlelkedítő szemléletmódja és az ehhez társuló, szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatást átélve, eleven belső képi, konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel élve feltárul a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatai, a lehetséges és megfelelő viselkedésformái.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermeket, ezért kapjanak támogatást és lehetőséget az improvizálásra.

A közös mesehallgatások épüljenek be a mindennapi tevékenységekbe, ami a kisgyermek mentális igényének elmaradhatatlan eleme. A mesék dramatizálásában a pedagógus a gyermekek életkorának és tapasztalatának megfelelően kapcsolódjon be. A kisebb és nagyobb gyermekek között legyenek megosztható szerepek. 5-6 éves korban már megjelenik a személyes történetek iránti érdeklődés, ezért fontos szerepet kell, hogy kapjanak a gyermekek által alkotott mesék, történetek. Az óvodapedagógus teremtsen helyet, időt és változatos eszközöket mesekönyvek készítéséhez, saját történetek illusztrálásához. A mesekönyveket „tematikusan”, jól áttekinthetően, címlapjával kifelé tároljuk.

Az irodalmi nevelés hatékonyságának fontos feltétele, az óvodapedagógus feladata, hogy megismertesse a gyermekekkel a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.

Az óvodapedagógus motiváljon olyan szituációkat, melyek folytatásra, megoldásra várnak. Ezek megfigyelésével sok információhoz juthat a közreműködő gyermekről. A különböző tevékenységközpontokat a gyermekek felhasználhatják a bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtésére. A bábjáték, mivel érzelmeket fejez ki, és kelt életre, alkalmas a mentális sérülések feltárására.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, mesélnek, önállóan is kezdeményezik a közös mondókázást, mesélést.
- Az irodalmi központban szeretnek könyveket nézegetni, vigyázzanak a könyv épségére.
- Igénylik az irodalmi központban a rajzolás lehetőségét, maguk is készítenek képeskönyvet, kitalálnak mesét.

- Van „kedvenc” meséjük, amit önállóan is szívesen mesélnek.
- Szókincsük bővül, beszédük érhetőbbé, kifejezőbbé válik.
- Megismerkednek a nyelv kifejező erejével, képességével.
- Helyes nyelvhasználattal biztonságosabban fejezik ki magukat.
- Nyelvi fejlettségük pozitívan hat a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi, etikai fejlődésére.
-

Bábjáték – dramatizálás

A művészeti tevékenységek sajátos műfajaként integrálja a mozgást, a beszédet, a zenét, az irodalmat és az ábrázolást. A dramatizált irodalom a gyermeki önkifejezés, megismerés, fejlesztés eszköze. A bábjátékba vetített érzelmek, attitűdök, a helyzetekben megnyilvánuló viselkedés jelzés a felnőtt számára a gyermek személyiségéről, világhoz való viszonyáról.

Az óvodapedagógus motiváljon olyan szituációkat, melyek folytatásra, megoldásra várnak. Ezek megfigyelésével sok információhoz juthat a közreműködő gyermekről. A gyermekeknek legyen lehetőségük saját maguk által kitalált mesék, történetek reprodukálásához. A pedagógusnak alkalma adódik különböző szociális minták, szerepek közvetítésére (munkamegosztás, szerepvállalás).

A különböző tevékenységközpontokat a gyermekek felhasználhatják a bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtésére. A bábjáték, mivel érzelmeket fejez ki, és kelt életre, alkalmas a mentális sérülések feltárására. Ezek terápiás felhasználására csak az arra felkészített szakember jogosult.

II.3.7.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások elsődleges eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásnak alakításában.

A fejlődés várható jellemzői

- Képesse válnak a különböző zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Kialakul az énekrepertoárjuk kedvenc dalaikból.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Megismernek hangszereket, tudják azonosítani azok hangát.
- Ritmushangszereket tudnak használni.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- A zenehallgatás szükségletüké válik.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

II.3.7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Programunk az ábrázoló-, kézműves tevékenységet az önkifejezés, személyiségfejlesztés fontos eszközének tartja. A művészeti tevékenységek – így az ábrázolás is – a teljes szabadság élményét kell, hogy nyújtsák a gyermekek számára. A vizuális nevelés célja, hogy teret adjon a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésének, gazdagítsa a gyermekek tér-, forma-, színeképzését, formálja esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, konstruálás, kézimunka, környezetalakítás, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az ábrázolás a gyermek első alkotó tevékenysége, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermeki alkotások információt hordoznak a gyermek érzelmeiről, örömeiről, vágyairól, szorongásairól. Megfigyelhetjük, hogyan fejlődik élményviláguk, fantáziájuk, képzeletük, fogalmaik. A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Komplexitása megnyilvánul abban is, hogy egy tevékenységen belül többféle technika alkalmazható. A gyerekek az egész nap folyamán kapják meg a műhelymunka lehetőségét. A szabad alkotás mellett megszervezhetőek – kötelezően választható formában – célirányosabb tevékenységek is, pl. a téma adott, a technika választható; a technika kötött, a feldolgozás tartalma egyéni. A technikák segítségével a gyermekek sok eszközt készíthetnek egyéb tevékenységeikhez – fokozva a sikerélményt. A különböző technikai alapelemek eljárásaival /rajzolás, mintázás, kézimunka/ az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket. Nyújtson példát és adjon lehetőséget az eszközök használatára.

A fejlődés várható jellemzői

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka számukra kedves, örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejező eszközévé válik.
- Kezüik ügyesedése lehetővé teszi az egyre precízebb, apró mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Ismerik az ábrázolási technikákat, képesek azokat önállóan is alkalmazni.
- Ismerik, és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait, azokat biztonsággal, önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Esztétikai érzékük alakul, képesek a szép meglátására a természetben, tárgyi környezetben.
- A gyermeki alkotás a belső képek alakítására épül.
- Örülnek alkotásaiknak és a készített kompozícióknak.
- A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, fejlődnek manuálisan, érzékszerveiket tekintve, valamint gondolataikban, érzelmeikben is edződik akaratuk, kitartásuk.

II.3.7.5. Minndennapos mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodás kor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyet sokszínű változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet egészséges növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A spontán, a szabad játék keretein belül végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pozitív énkép, önkontrol, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Az óvodapedagógus biztosítson teret és lehetőséget a sokszori gyakorlásra, tolerálva az eltéréseket. Adjon esélyt arra, hogy minden gyermek önmagához viszonyítva fejlődjön.

Az óvodapedagógus feladata a mindennaposmozgás tervezése, megszervezése, biztosítása, melynek helye az aula, a csoport, az öltöző, sószoba és az udvar lehet. A mindennapos mozgást célszerű 9 óra körül tervezni, mert ekkor már elfárad a gyermek idegrendszere és felfrissülésre vár. A mindennapos mozgásnál vegye figyelembe a csoport és az egyén jelzéseit is.

A program tág teret biztosít a finommotorikát fejlesztő játékoknak, ahol fejlődik a szem - kéz - láb koordináció. Tartásjavító és egyéb játékos gyakorlatok beépíthetők a feladatok közé.

A fejlődés várható jellemzői

- Mozgásigényük szokássá válik, mozgásszeretetük megerősödik.
- Kialakul testsémájuk, oldaliségük, téri tájékozódásuk, ismerik saját téri kiterjedésüket.
- Megválasztják dominanciájukat.
- Képesek érzékelni, szabályozni mozgásukat.
- Fejlődik társas kapcsolatuk, egymáshoz való alkalmazkodó képességük.
- Megerősödik önfegyelmük, figyelmük.
- Edzettekké válnak fizikálisan és szellemileg.
- Növekszik állóképességük, gyorsaságuk, erőnlétük és ügyességük.
- Fejlődik szem-kéz, szem – kéz -láb koordinációjuk.
- Előtérbe kerül a finommotorikát fejlesztő eszközök használata a kézi szerek használatával.

II.3.7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szereznek a közvetlen szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Óvodáskorban különösképpen fontos, hogy a gyermekek maguk is megtapasztalhassanak jelenségeket, folyamatokat. A környezetismeret tág

fogalom, mely magába foglalja a természet, a társadalom ismeretét és a környezetvédő szemléletet és magatartást.

A fejlődés várható jellemzői

- Ismerik közvetlen környezetüket, és ott biztonságban érzik magukat.
- Tudják saját születési idejüket, helyüket, lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, környezetük növényeit, azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási szokások, formák, melyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához vezetnek.
- Megalapozódik véleményalkotásuk, döntési képességük a környezet alakítására vonatkozóan.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, átrendezni, s ha most nem kapnak megfelelő indíttatást, - tönkretenni.

II.3.7.7. Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése

A matematikai tapasztalatok áthatják az ember egész életét. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus elsődleges feladata gondoskodni arról, hogy a csoportszoba berendezései, tárgyai változatos lehetőséget kínáljanak alapvető matematikai készségek fejlődéséhez. A pedagógus ismerje fel a gyermekek által kezdeményezett játék kínálta szituációkat a matematikai készségek fejlődéséhez.

Konkrét élményeken keresztül fejleszthető legjobban a gyermek. Minél jobb megfigyelője a felnőtt a gyermek tevékenységeinek, annál sikeresebben tudja felhasználni azokat matematikai fogalmak megalapozására.

A fejlődés várható jellemzői:

- Felismerik környezetükben a matematikai összefüggéseket.
- Kialakul számfogalmuk (10-ig), valamint a gyermekek érdeklődése, igénye, fejlettségi szintje alapján magasabb számfogalommal is rendelkeznek.
- Cselekvés közben műveleteket végeznek a halmazok témakörben.
- Tapasztalatokat szereznek a mérések terén.
- Felismerik az egyszerűbb relációkat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.

II.3.7.8. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztésének fontos eszköze a játékkal és cselekvő tapasztalatokkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka, a munka jellegű játékos tevékenységek. Játékidőben és bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A gyermekek kezdetben saját szükségleteik kielégítéséért végeznek munkát, később már szívesen teszik ezt társaikért is.

Leggyakoribb munkafajták:

- Önkiszolgáló munka, amely az önállóságot, önfegyelmet, kitartást, feladattudatot fejleszt.
- A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségletét kielégítő munkák.
- Csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák.
- Élő környezet rendszeres gondozása: növény- és állatgondozás.
- Önként vállalt, csoportokban végezhető alkalmi megbízatások (pl.: felelősök választása).
- A naposság, önként vállalt munka, de az elkezdett tevékenységet be kell fejezni.
- Kerti munka, udvarrészük gondozásába, rendbetartásába.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést a gyermekekkel való együttműködést, és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Gyermekméretű eszközök biztosítása, azok állandó helyének kialakítása.
- A munkavégzés ösztönzése, értékelése.

- Vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása (vállaljon kötelezettséget, törekedjen az eredményesség elvégzésére).
- Az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségének bemutatása.
- A szülők munkájának megismertetése.
- A gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése.
- Reális, fejlesztő értékelés, gyermekkel való együttműködés.

Munkavégzés közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti-társadalmi környezetükről. Megtanulják a legszükségesebb szerszámok, eszközök használatát. A munka jellegű tevékenységekben segítőtársuk lehet a szülő is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni, segítenek társaiknak.
- Figyelnek környezetük rendjére, saját személyes dolgaik rendezettségére.
- Szívesen vállalják a naposságot, önállóan, igényesen végzik munkájukat.
- Környezetükben lévő növényeket óvják, gondozzák.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- Feladattudatuk kialakul életkoruknak megfelelően.

II.3.5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás projektek formájában

Az óvodai tevékenységekben megvalósuló tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus az ezt támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A Lépésről-lépésre programunkban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás projektek formájában realizálódik.

A projekt sajátos, gyermeki tevékenységben megvalósuló tanulási egység, amelynek középpontjában egy bizonyos témakör, probléma áll. A projekt, illetve azon belül a téma feldolgozása hosszabb-rövidebb időintervallumokban a különböző műveltségtartalmak témához kapcsolódó, tudatosan megtervezett

integrálódásával történik. Az integrálás mozaikszerű ismeretek helyett a tevékenységekben komplexen megjelenő problémák különböző megközelítését és megoldását jelenti.

Integráló szálak

- Közös élmény
- Elkészített eszközök
- Kiemelt képességekörök
- Munkafolyamatok
- Tartalom

Az integráló szálakat a pedagógus átgondolja, megtervezi a tevékenységi formákat, eszközöket, a differenciálás módját, a tevékenység tartalmát, de a folyamat a gyakorlatban, a gyermekekkel való együttműködések során alakul, változik.

A témakörök kiválasztásában és a témák több szempontú feldolgozásában a gyermekek aktív partnerek, akik élményeikkel, tapasztalataikkal, családjukban a szülők érdeklődéséhez és foglalkozásához is kapcsolódva hozzájárulnak a nagyon izgalmas kreatív tervezéshez.

A témák tevékenységekhez kapcsolódnak. Az óvodai életben a tevékenységek jellegét tekintve a különböző központokban, a szabad játékban és a játékban szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulás helyzeteiben tudjuk feldolgozni a tartalmat. A gyermekek sikerélményhez juthatnak a különböző tevékenységekben, megmutathatják erősségeiket, mert „megszűnik a verbális képességek egyedurialma”, s azok a gyermekek is megélhetik a felfedezés örömet, akik csendesebbek, visszahúzódóak, manuális síkon tehetségesebbek.

Az óvodapedagógus és a gyermekek együttműködése sokszínűvé válik. A sokféle tapasztalat gazdagabb ismeretekhez juttatja a gyermekeket a kölcsönhatások következtében.

A helyzetekben jelen van a közös tervezés, a közös tevékenység, az összehangolt együttműködés és a cselekvéses tevékenységekben megvalósuló tanulás ugyanúgy, mint az egyéni élmények, tapasztalatok, az egyedi érdeklődés és ambíció kiélésének lehetőségei.

A szabad téma, tevékenység, technika, az eszközválasztás lehetőségei a játék indítékait aktivizálják, ezért a gyermekek a tevékenységekben megvalósuló tanulást saját élményként élhetik meg. Ez a pozitív élmény válik aztán belső hajtóerővé. Így kerülnek felszínre irodalmi anyagok, matematikai ismeretek, a környezet megismerése, ének-zenei, ábrázolási tevékenységek.

A projektek feldolgozása a tevékenységközpontokban zajlik, élményszerű, gazdag tartalmú, változatos tevékenységi lehetőségekkel. A gyermekek felfedező vágyára, érdeklődésére építve olyan témákat dolgoz fel, amelyek kapcsolják a frissen szerzett tudást a meglévőkhöz. A nyitott struktúra lehetővé teszi mind a gyermek, mind a pedagógus számára:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulást (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzést
- A cselekvéses tevékenységekben megvalósuló tanulást
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzést
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelést, tapasztalatszerzést, felfedezést
- A gyakorlati problémamegoldást
- A bármely oldalról történő megközelítést és belépést
- A mesterséges korlátok nélküli kommunikációt
- A környezet különböző szempontokból történő megfigyelését
- Teret ad váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek

A gyermeket be kell vonnunk az általuk fontosnak tartott témák listájának elkészítésébe. Ezután az egyes témákból a tevékenységek és központok, a szabad játék és a felajánlott tevékenységek átgondolásával az óvodapedagógus készíti el a projektet.

A projektek időtartama

A projektek a tervezésnél vezérfonalat képeznek. A témák, melyeknek feldolgozása lassú folyamat, tevékenységekhez kapcsolódnak. Egy-egy témaprojekt a gyermekeket akár egy-két hétig, vagy még hosszabb ideig is foglalkoztathatja. Ennek elsődleges meghatározói a gyermekek, akik közben ötleteikkel, gyűjtéseikkel, megfigyeléseikkel, otthonról hozott információikkal tovább építhetik, gazdagíthatják a projektet. A gyermekek a tevékenységekben a spontaneitás, a szabadság, az önállóság, a sikeresség élményét élik meg, s mivel erősebb a motiváltság, hatékonyabbá válik a cselekvéses tanulás.

A tematikus projekt jellemzői:

- Nem szűkül le csak évszakrendszerre és témákra
- Sokféle eljárást, módszert integrál
- Sokféle tevékenységet, műveltségtartalmat integrál
- Változatos helyzetekben találkoznak a gyermekek egy-egy témával

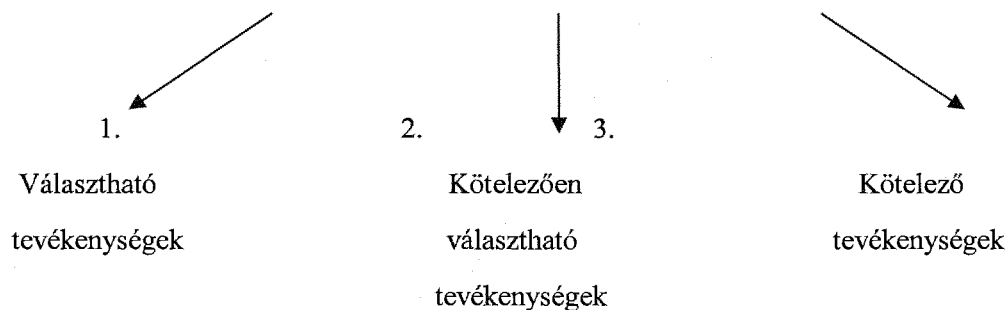
- Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszere

Az óvodában a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Programunkban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyan abban a **tevékenységközpont rendszerben** folynak. Ez alól kivételt képez a rendszeres, életkor függvényében fokozatosan kötelezővé váló nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés: a mozgás. A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen tapasztalást biztosítanak a tevékenységekbe ágyazva.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak

Választható

tevékenységek

A spontán játék közben a gyermekek által éppen nem használt tevékenységközpontban az óvodapedagógus felajánlja a tevékenységekben megvalósuló tanulási helyzetet. Az integrált témafeldolgozás keretében akár több tevékenységközpontban szervezett tevékenységet is felajánlhat.

A választhatóság biztosítható

- Egy időben két vagy több egymáshoz kapcsolódó, integrálódó tevékenységgel.
- Egy más után láncszerűen egymáshoz kapcsolódó tevékenységgel.

Az egy időben több központban biztosított választásoknál jó munkamegosztással és előzetes megbeszéléssel a pedagógiai asszisztens, a dajka, a szülő is bevonható, értékes segítőtársak lehetnek.

Ebben a szervezeti keretben a gyermekek választanak, döntenek, kötelezettségük a felvállalt tevékenység végigvitelére irányul.

A 6-7 évesek számára be kell építeni azokat a variációkat is, ahol a választás, döntés lehetősége is megadatik, de a gyermekek irányítottabb tevékenységek közül választhatnak. Ezt szolgálja a következő szervezeti keret:

Kötelezően választható tevékenységek

Ezek a tevékenységek választhatóak, de a választás a felajánlott tevékenységek között kötelező a gyermekek számára.

A kisebbek számára tovább differenciálhatunk:

a felajánlott tevékenység,
miközben a többiek szabadon játszanak

A választhatóságot célszerű egy szervezettebb együttlétből indítani (kötelező mesehallgatás, beszélgető kör, közös mozgásfejlesztő tevékenység stb. után). A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakíthatják, de fontos követelmény, hogy a megkezdett tevékenységet végigvigyék, befejezzék. Ezután érdeklődésüknek megfelelően válhatnak. A választható tevékenységek egymáshoz kapcsolódnak. A tevékenységek tartalmukban gyakran megegyeznek, csak az aspektusok különbözőek.

A választható és kötelezően választható tevékenységek csak akkor szervezhetők meg, ha a gyermekcsoport már rendelkezik egy fejlettebb játékkultúrával. Ezért az őszi hónapokban a legfontosabb a szocializálás, az elmélyült, tartalmas játéktevékenység feltételeinek biztosítása, a sokféle közös élmény átélése, az új társak megismerése, és az újbóli összeszokás. A program szellemiségétől távol áll minden erőszakos, kényszerítő megoldás. A tevékenységek főszereplői a gyermekek, és a szükségleteiket megismerő, fejlesztő, támogató, segítő, rendező felnőtt, aki mindezt a gyermekhez igazítja a megfelelő eszközök és módszerek kiválasztásával, biztosításával.

Kötelező tevékenységek

Kötelező tevékenységek alatt értjük azokat a tevékenységekben megvalósuló tanulási helyzeteket, amelyek egyszerre, az egész csoport számára szerveződnek. Ezek nem időhöz, nem életkorhoz kapcsolódnak, hanem a gyermekek fejlesztésének aktuális feladataihoz. Ez a tevékenységforma a mozgásfejlesztésben alkalmazható rendszeresen. A nagyoknak az ének-zenei tevékenységben havonta egy alkalommal, máshol csak alkalmanként, a program szellemiségének megfelelően. A kötelező tevékenységek folyamata nem hagyományos didaktikai felépítésű.

A kötelezőség nem jelenti a helyhez kötöttséget. A kötelező tevékenység folyamán is biztosított a gyermekek számára a választás lehetősége (pl. ábrázolás tevékenységben kötelező festeni, de a gyermek döntheti el, mit fest, vagy kötelező a téma, de a gyermek választhat a technikák, vagy az elkészítés időpontja között).

Tevékenységek általános jellemzői

A gyermekek szempontjából

- A választás, döntés lehetőségét biztosítva kitartásra, feladattartásra nevel.
- A tevékenységekbe ágyazott műveltség tartalom integráltan vagy projektek keretében kerül sok szempontú megközelítésre, az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztésére.
- A gyermekek a felnőtt és a kortársak mintáját utánozva felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal játékosan tanulnak.

Az óvodapedagógus szempontjából

- Tervszerű, átgondolt tevékenységeken keresztül formálja a gyermeket.
- A tevékenységközpontokban felajánlott lehetőségek fejlesztő hatása komplex.
- A tevékenységközpontok között a kötelezően választható helyzetekben is szabad az átjárás, ha a gyermekek elképzelése ezt kívánja meg.
- Az óvodapedagógus mintaadó szerepe minden helyzetben megnyilvánul, kiegészíti a gyermek önálló tevékenységeit.
- A választható tevékenység felajánlására találja meg a megfelelő időt (pl. ha már csökken az elmélyülten játszó gyermekek száma.)
- Személyre szabott, pozitív, fejlesztő hatású értékeléssel segíti a gyermeket.

II.3.8. A hét tevékenységközpont

Programunkban a gyermek egész napi tevékenysége a hét tevékenységközpontban zajlik. A tevékenységközpontok egysége rendszerbe integrálja azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan ajánl fel választási lehetőségként a gyermekek számára. Itt történik a spontán szabad játék és itt szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek játékosak, de mivel az óvodapedagógus előkészítő, szervező, feltételteremtő szerepe itt módszeresen érvényesül, nem nevezhető csupán szabad játéknak.

Ez két különböző kategóriát jelent, amit úgy közelíthetünk meg, hogy a játéknak van:

- a. spontán formája a tevékenységközpontokban,

- b. szervezettebb, tervszerűbb formája, amely az óvodapedagógus oldaláról nézve „irányítottabb”.

Ha ezeket a tevékenységeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás szempontjából nézzük, akkor beszélhetünk:

- a. szabad játékban történő spontán tevékenységekben megvalósuló tanulásról,
b. játéktevékenységekben megvalósuló tanulásról, mely tervszerűen előkészített, felajánlott.

Mindkettő ugyanabban a tevékenységközpont rendszerben folyik, csak az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét tekintve tehetünk különbséget.

A tanköteles korú gyermekeknek is ezek a tevékenységközpontok adhatnak helyet a képességeik és készségeik fejlesztésére szervezett tevékenységeknek.

II.3.8.1.A családi és egyéb szerep- szituációs, drámajáték központja

A gyerekek által naponta megélt élmények felidézésének, újrajátszásának helyszíne. Segít az őket körülvevő világ megismerésében, változatos szerepek gyakorlásában. Számukra ismerős eseményeket és személyeket idéznek föl, utánozzák családtagjaik, a felnőttek és a gyerekek viselkedését. Ebben a tevékenységközpontban kapnak helyet a gyermekek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek: sütemény sütése, salátakészítés stb.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- A szerepjáték segít a gyermeknek egy én-központú lényből másokkal együttműködő személlyé válni.
- Segít az őket körülvevő világ megismerésében, változatos szerepek gyakorlásában.
- Segíti a nyelvi megértést és kifejező képességet, kommunikációt, bővül a szókincs, fejlődik a fogalmi gondolkodás.
- Segíti a kapcsolatok létrehozását, a társas fejlődést, az egymáshoz való alkalmazkodást.
- Segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás fejlődését.
- Fejleszti az érzelem kifejezőképességét.
- Fejlődnek a finom- és nagymotoros készségek, a koncentrációképesség.
- Segíti a gyermekek erkölcsi ítélőképességének fejlődését.
- Alapvető matematikai fogalmak elsajátítása: halmazképzés, egy az egyhez megfeleltetés, párosítás, azonosítás, leképezés stb.

Pedagógus szerepe:

- A környezet megfelelő kialakítása, berendezése
- Kellékek, eszközök összeválogatása, rendezése
- Idő, hely, helyszín biztosítása és megfelelő csoportlétkör biztosítása
- Élmények biztosítása, élményszerző kirándulások szervezése a szerepjáték gazdagítása érdekében (kirándulás, színház, üzemlátogatás stb.)
- Szabályok kialakítása a gyermekek és eszközök védelmében

- A pedagógus a szabad játék során csak megfigyelő, feltételeket biztosító, csak a gyermekek igényének megfelelően kapcsolódik be a játékszituációba
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos és elengedhetetlen a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

II.3.8.2. Irodalmi és ének-zenei tevékenységek, mozgásfejlesztés központja

Lehetőség szerint ez egy csendes, meghitt sarok, ahol a gyermekek könyveket (óvodai, könyvtári, otthonról hozott, gyermek által készített) lexikonokat, folyóiratokat stb. nézegethetnek, mesélhetnek egymásnak belőlük, vagy a felnőtt mesél nekik. Ez az az a központ, amelyik gyakorlatilag állandóan használatban van, mivel értelemfejlesztő, és szabályjátékok színtere is lehet. A pedagógus általában ebben a központban szervezi a beszélgető köröket, drámajátékokat, s ez a központ a zenei játékok, bábozás helyszíne is.

A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermek számára. Programunkban a zenei nevelés a Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra épül, és nem szűkül le az ismeretek feldolgozására, hanem érzelmeket aktivizáló, hangulati tevékenység.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Az érthető és kifejező beszédalképzés fejlődése.
- Önálló versmondás képessége.
- A mesében előforduló kifejezések, szófordulatok beépülése a gyermek szókincsébe.
- Kialakul a szerepek megosztásának, az élmények megbeszélésének képessége.
- Gondolkodás, képzelet, auditív figyelem fejlődése, beszédfigyelem kialakulása.
- Figyelemmel hallgatják társuk mesélését, mondanivalóját.
- Zenei élmények befogadásával érzelmi fejlődést.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Ritmusérzék fejlődése, változatos mozgásokkal való érzékeltetése.
- Hangszerek megismerése, felismerése hangjuk alapján is.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Összerendezett, esztétikus mozgások kialakulása.
- Környezetünk hangjainak felismerése, beazonosítása.
- Kialakul a könyv iránti szeretet.
- Felfedezi a könyvet, mint az ismeretszerzés egyik forrását.

Pedagógus szerepe:

- Helyszín kialakítása, központ berendezése.

- A különböző témakörökhöz kapcsolódó könyvek biztosítása (pl. történhet egy közös könyvtár látogatás keretében, készítheti a pedagógus a gyermekekkel közösen).
- A könyv használatának megtanítása a gyermekekkel.
- Életkorhoz, témához kapcsolódó irodalmi és ének-zenei anyag kiválasztása (mese, vers, mondóka, dalosjátékok, zenehallgatási anyagok), élményszerű átadása, érdeklődés felkeltése.
- Közös szabályok alakítása az eszközök védelmében és a nyugodt légkör biztosítása érdekében.
- Irodalmi és zenei kultúra átadása, ízlésformálás.
- Beszédre ösztönző szituációk megszervezése, nyelvi játékok, beszélgetések kezdeményezése, ezzel az önkifejezés megalapozása.
- Zenei képességek (hallás, ritmus, mozgás) fejlesztése, játékok szervezése.

II.3.8.3. Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, egyéb alkotó tevékenységek)

Ez az a tevékenységközpont, ahol a gyermekek szabadon kipróbálhatják és fejleszthetik saját kreativitásukat, megismerkedhetnek új anyagokkal, technikákkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, ragasztó, kréta, textil és a természetes anyagok széles választéka.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Önjutalmazó tevékenység, az alkotás folyamata a fontos a gyermek számára, nem a produktum.
- Az önkifejezés egyik változatára biztosít lehetőséget.
- Ösztönzi a kreativitást, verbális, nonverbális kommunikációt, önértékelést, az intellektuális képességek fejlődését.
- Fejlődik a figyelem, koncentráció, kitartás képessége.
- Fejlődik a finommotorika, a szem-kéz koordináció, vizuális percepció.
- Fejlődik a szín, a formaérzék, a különböző textúrák felismerése.
- Oksági kapcsolatok megértése.
- Kialakul a síkban való tájékozódás képessége.
- Elrendezés, sorrendbe állítás és tervezés elsajátítása.
- Döntéshozásra, problémamegoldásra serkent.
- Önállóságra szoktat.
- A közös alkotás örömmel tölti el, szívesen kapcsolódik be a tevékenységekbe, társai munkáját tiszteletben tartja, megbecsüli.
- Vigyáz a használt eszközök épségére, megbecsüli azokat.
- Kulturális és művészeti örökség tisztelete.
- Kialakul az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadása.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Szabályalkotás.
- Az eszközhasználat megtanítása.
- Biztosítsa a mindennapi alkotás lehetőségét.
- Adjon időt és lehetőséget a kísérletezgetésre, próbálkozásra.
- Sokféle tárggyal, ötlettel, eszközzel motiválja a gyermekek művészeti érdeklődését.
- Ösztönözze a gyermekeket az önálló alkotásra, újabb ötletek megvalósítására.
- Minden gyermek alkotására ösztönzőleg reagáljon.
- Minden gyermek esetében önmagához képest értékelje az elkészült munkát. Az igyekezetet, az alkotás folyamatát értékelje, ne a végeredményt minősítse.
- Minden gyermek alkotását tegye ki a falra, hogy a szülők is láthassák.
- Soha ne mondja a gyermek alkotására, hogy szép, ha nem úgy érzi, mivel a gyermek érzékeli a verbalitás és a metakommunikáció ellentmondását, s ez elbizonytalanítja.
- A gyermek által elmondottakat a kész műről írja rá a papírra.
- Az aktuális témát jelenítse meg a központban.
- Ne adjon mintákat, mivel ez frusztráló hatású lehet a gyermek számára.
- Vonja be a gyermekeket a központ helyreállításába, takarításába az alkotó folyamat befejezésekor.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – s ennek öröme – fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

II.3.8.4. Manipulációs, asztali, társas-, és szabályjátékok központja

Itt a szét- és összeszerelhető-, a kirakós-, a társas-, és egyéb asztali játékok kapnak helyet. Ezekkel a játékokkal tanulnak meg a gyermekek egyeztetni, csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni. Itt zajlik az értelem fejlesztő szabály játékok egy része is.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Matematikai fogalmak megismerése, folyamatos használata.
- Matematikai képességek fejlődése (számlálás - tő-, sorszám -, azonosítás, halmazképzés, analízis, szintetizálás, sorozatok alkotása, szabályfelismerés).
- Geometriai és térbeli viszonyok megismerése.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, vizuális percepció, Gestalt funkció fejlődése.
- Logikus gondolkodás, problémamegoldó, kreatív gondolkodás fejlődése.
- Színek, formák felismerése, gyakorlása.
- Figyelem, koncentráció képesség fejlődése.
- Méréssel kapcsolatos tapasztalatok szerzése.
- Szabálytudat, önfegyelm fejlődése.

- Társas kapcsolatok fejlődése, osztozkodás, együtt játszás képességének fejlődése.
- Egymás tevékenységének tiszteletben tartása (pl. megkérdezi a másik gyermektől, hogy szüksége van-e még az építményre, mielőtt azt szétszedi).

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Szabályalkotás.
- Gondoskodjon arról, hogy sok matematikai képességet fejlesztő játék álljon a gyermekek rendelkezésére.
- Használjon ki minden lehetőséget a matematika gyakorlására (pl. két gyermek egyszerre szeretne játszani, javasolja, hogy osszák el úgy, hogy mindkettőjüknek ugyanannyi legyen).
- Használja következetesen a matematikai nyelvet, tegyen fel matematikai tárgyú kérdéseket.
- A pedagógus segítő szerepe érvényesüljön, ne adjon kész megoldásokat, hagyja a gyermeket próbálkozni.
- A témaprojektek feldolgozásához készítsen eszközöket (kártyák, társasjátékok, kirakó játékok stb.)
- A játékeszközök épségét folyamatosan kövesse figyelemmel, szükség esetén javítsa meg, vagy cserélje le.
- A játékeszközöket folyamatosan cserélje, változtassa az érdeklődés fenntartására, az igények kielégítésére.

II.3.8.5. Természettudományos tevékenység központja

Ez a központ ad teret a külső világ tevékeny megismerésére és alkalmas könyvek, gyűjtemények, metszetek elhelyezésére. Ebben a központban található a nagyítók, térképek, a földgömb, a makettek és modellek, melyek az elmélyült felfedezéssel tevékenységet segítik. A folyamatos megfigyelések eredményeinek regisztrálására (időjárás, napszak, hőmérséklet, növekedés, fejlődés, egyéb változások) használhatók a táblázatok, amelyeket a gyermekek működtetnek az óvodapedagógus közreműködésével.

A csoport állatai, növényei is itt kapnak helyet, amit szintén a gyermekek ápolnak, gondoznak, az óvodapedagógus segítségével. Itt történnek azok az egyszerű kísérletek, melyek rávilágítanak az ok-okozati összefüggésekre, a miértekre, hogyanokra, s folyamatábrákon ábrázolják az esetleges változásokat (pl. csíráztatás, mi történik a növényvel, ha nem kap vizet).

E tevékenységközpont szerves része a külső szabad tér, mely számtalan lehetőséget nyújt a bennünket körülvevő világ megfigyelésére, tapasztalatok szerzésére. A szűkebb és tágabb környezetben tett séták valódi felfedezést és tapasztalatszerzést biztosítanak a gyermekeknek.

Környezetvédelem

Az óvodás korú gyermekek még nem vesznek részt aktívan a tágabb környezet védelmében, de azt már elvárhatjuk, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, legyenek kíméletesek az állatokkal. A pedagógus juttassa a gyermekeket tapasztalatokhoz a környezetkárosító jelenségeivel kapcsolatban, mint például szennyezett környezet, az autók kipufogó gáza által szennyezett levegő, zajártalmak, vegyi anyagok károsító hatása.

A szemléletformálás módja, eszközei a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődéséhez, tapasztalataikhoz igazodjanak. Meghatározó szempont a szülők, családok bevonása, mert a szemléletformálásban otthon is sok tennivaló akad.

A jeles napok megünneplésével, hagyományaink ápolásával, kirándulások szervezésével erősítjük a gyermekek kötődését a természethez.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Kialakul a rácsodálkozás képessége, a felfedezés öröme.
- A természettudományos tapasztalatok során ismereteik bővülnek.
- Megismernek ok-okozati kapcsolatokat.
- Gyarapodik ismeretük a világról.
- Segít megérteni, ők hogyan illeszkednek ebbe a világba.
- Megtanulják tisztelni, szeretni, megbecsülni az őket körülvevő környezetet.
- Megtanulják tisztelni és megbecsülni az életet.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Segítsen a gyermeknek a hétköznapi tárgyakat megfigyelni.
- Biztosítson érdekes alapanyagokat a kísérletezéshez, játékhoz, munkához.
- Biztosítson lehetőséget a kísérletezésekre, felfedezésekre, tapasztalatszerzésre.
- Tartsa tiszteltben a gyermek világképét és figyeljen arra, milyen jelentést tulajdonít az egyes szavaknak.
- A pedagógus nyílt végű kérdésekkel ösztönözze a gyermekeket a problémamegoldó gondolkodásra.
- Bátoríthatja egy olyan kérdés körüljárását, amelyet egy gyermek vetett fel, s mely nyomán kísérletezés kezdődhet.
- A kiállított tárgyakat folyamatosan cserélje, bővítse a gyermekek érdeklődésének, az évszaknak, a téma projektnek megfelelően.
- Ne kezelje elszigetelt tudományként, építse be a mindennapos tevékenységekbe.

II.3.8.6. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja

A homok és a víz akár a szabadban, akár a teremben a gyermek tevékenységben megvalósuló tanulásának egyik legelevenebb helyszíne. Lehetőség nyílik minél több érzékszerv egyidejű használatára. A természetes anyagokkal való ismerkedés során a gyermekek szabadon alkothatnak, gondolkoznak és kommunikálhatnak.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Matematikai gondolkodás fejlődése.
- Természettudományos ismeretek, tapasztalatok gyarapodása.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, tapintás fejlődése.
- Társas kapcsolatok fejlődése (kommunikáció, osztozkodás, egyeztetés).
- Élmények felidézése, rekonstruálása.

Pedagógus szerepe:

- Feltételteremtés, a központ kialakítása, berendezése.
- Fokozatosság elvének érvényesítése (az érdektelen eszközök kivétele, újak elhelyezése).
- Biztosítson anyagokat, eszközöket a témaprojekthez kapcsolódóan.
- A különböző anyagok tulajdonságainak felfedezéséhez változatos eszközök biztosítása.
- Kérdéseivel ösztönözze problémamegoldásra és feltevések alkotására a gyermekeket
(Mi fog történni, ha ...? Mi történt? Miért történt? kérdés hármas alkalmazása.)
- Szabályalakítás.

II.3.8.7. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja

Ebben a központban találhatók a különböző alakú és méretű építő elemek, amelyek alkotásra, különböző építmények létrehozására ösztönzik a gyermekeket. Tapasztalatot szerezhhetnek az építőjátékkal való foglalkozások során. Sok kiegészítő eszköz használható a gyermekek érdeklődésének és élményeinek függvényében.

Ezek az eszközök lehetnek gyermekek által önállóan, illetve óvodapedagógus segítségével készíttetek, melyek elmélyültebb tevékenységekre ösztönöznek, és tovább segítik a gyermeki alkotást.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Nyelvi fejlődés: folyamatosan beszél az építményről, matematikai fogalmakkal bővül a szókincse (hosszú, rövid, magas, alacsony stb.), építmények megnevezése.
- Társas kapcsolatok fejlődése: közös tervezés, vita, együttműködés, szabályalakítás, szerepvállalás során.
- Természettudományos és matematikai tapasztalatok szerzése: méret, forma, súly, statikai tapasztalatok.
- Megfigyelőképeség, analízáló-szintetizáló képeség, csoportosítás, azonosítás, kreatív, fantáziadús gondolkodás fejlődése.
- Motoros fejlődés: finom- és nagymotoros mozgások, szem-kéz koordináció, vizuális percepció, a rendelkezésre álló térhez való alkalmazkodás, abban való tájékozódás.
- Fejlődnek a matematikai, a gondolkodási, a szociális és problémamegoldó képességek.
- Fejlődik a kreativitás és a koncentrációs képesség.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- A biztonságos játék feltételeinek megteremtése.
- Az építőelemek megfelelő elhelyezése, hogy indirekt módon közvetítse a matematikai ismereteket.
- Teljes hosszában látható legyen.
- Azonos formájú elemek egy polcon legyenek.
- A jelölés a teljes méretű elemet mutassa.
- A rendelkezésre álló eszközök, anyagok folyamatos pótlása, cseréje, a változó igényeknek megfelelően.

- Segítő kérdésekkel ösztönözze a gyermekek tevékenységét.
- Az építőjátékhoz kapcsolódó élmények biztosítása (pl. építkezések, útépitések megfigyelése).
- Ha a körülmények engedik, biztosítson lehetőséget arra, hogy az építmények több napig is megmaradhassanak.

II.3.9. Óvodai ünnepek, hagyományok

Az individuális pedagógia megbecsüli a közösségi lét értékeit. A csoport adta többlet a személyiség alakulásának egyik lehetséges mozgatója. A hagyományok ápolása összetartó erő, mely biztosítja az egyén számára az önérvényesítés, a kiemelkedés lehetőségét, és a társakhoz való kötődés, összetartozás élményét.

Fontos, hogy az óvodapedagógusok közösen alakítsák ki a különböző hagyományok, ünnepek rendjét. Legyenek intézményi szinten és csoporton belüli ünnepek egyaránt.

A különböző hagyományok megjelenését befolyásolja a település néprajzi hovatartozása, tájjellege. A népi hagyományok köréből a gyermekek életkorának megfelelően válasszunk. A múlt tárgyait, eszközeit az óvodapedagógus felhasználhatja kiállítások létrehozásához, elősegítve ezzel a családi gyökök ápolását, a fiatalabb és idősebb generációk kapcsolatát.

A hazai családok egy részének állapota, az elszürkülő családi élet, a hagyományok feledése szükségessé teszik a családi ünnepek óvodai megrendezését (Mikulás, Karácsony, Anyák napja). Sok gyermek itt élheti meg a bensőséges pillanatokat. A program szellemiségének megfelelően az óvodapedagógus fektessen nagy hangsúlyt a csoportban tartható rendezvényekre, melyek a szülők, gyerekek ötletei alapján bővíthetők.

A csoport hagyományai

- Születés- és névnapok megünneplése a társak személyre szóló ajándékaival,
- Mikulás,
- Karácsony,
- Farsang,
- Húsvéti készülődés és locsolkodás,
- Víz világnapja,
- Anyák napja,
- Gyermeknap.
- Évzáró/Ballagás

A különböző ünnepek sokféle tevékenységet integrálva témaprojektekben is megjelenhetnek, gazdag tapasztalatokhoz juttatva a gyerekeket (pl. Március 15.).

Az óvodapedagógus adjon a gyermekeknek lehetőséget, időt, és eszközöket a készülődésre, tervezgetésre, a dekoráció készítésére, vendégvárásra. Az előkészületekben és a rendezvények lebonyolításában nem nélkülözhető a szülők támogató együttműködése.

Az óvoda hagyományai

Egészségnap

Városi programokon való részvétel

(pl.: Vidor, Szelektív-szombat, Ovifoci a Stadionban, Mini tirpákfesztivál)

„Kincskereső Napok”

Több napos rendezvénysorozattal biztosítunk közös, változatos élményeket óvodásainknak és minden résztvevőnek.

Gyermekközösségi nap- új közösségformáló ünnep.

Mikulás várás

Ellátogatunk a Mikulás házhoz.

Adventi készülődés, karácsonyi ünnepség

A város karácsonyi forgatagában fellelhető élményszerzési lehetőségekkel élünk.

Óvodánk minden csoportjában adventi koszorúk és ajtódíszek készülnek, segítőkész szülők bevonásával. Az ünnepi mézeskalácsot óvodánk nagycsoportosai készítik el, amit az óvodai karácsonyi ünnepsége után fogyasztunk el közösen, meghitt hangulatban.

Farsang

Farsangkor egész napos jelmezes mulatságot és versenyjátékot szervezünk minden csoportban.

Kiszebáb

A kiszebáb elégetésével jelképesen elűzzük a telet.

Március 15.- Nemzeti ünnepünk

Hagyomány szerint elsétálunk a Kossuth-, vagy a Petőfi szoborhoz, ahol virágokat és a gyerekek által készített zászlókat helyezük el. A nagycsoportosok az ünnephez kapcsolódó aktuális kiállítást is megtekinthetik a Jósza András Múzeumban.

Húsvét

Az előkészületek kapcsán megismerkedhetnek az ünnep hagyományaival, tojásfestési technikákkal, és a csoportokban locsolkodnak.

Víz világnapja - Március 22.

Ebből az alkalomból ellátogatunk a bujtosi tóhoz a Városligetbe. Megfigyeljük, hogy milyen élőlények élnek a Bujtási tóban, és környékén. Vízmintát veszünk és az óvodában különféle kísérleteket végzünk vele. Összehasonlítjuk a csapvíz és a tó vízének színét, szüréssel, ülepítéssel megfigyeljük azok tisztaságát. Különböző vízes játékokat játszunk. Valamint a Víztoronynál szervezett változatos programokon is részt veszünk.

Föld napja – Április 22.

A Föld napja keretében meghívjuk a szülőket udvarunk tavaszi takarításához és virágosításához.

Anyák napja

A gyerekek rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik édesanyjukat, nagymamájukat az óvoda minden csoportjában.

Gyermeknap

Hagyományainkhoz híven ezt a napot vagy kirándulással, vagy az óvodán belül szervezett változatos tevékenységek biztosításával ünnepeljük. Piknik az óvoda udvarán.

II.3.10. Inkluzív pedagógia

Integráció a Lépésről-lépésre nevelési gyakorlatunk megőrzésével, a különbségek, az ahhoz való alkalmazkodással. Mindez a gyermekek esélyegyenlőségét szem előtt tartó intézkedésekkel:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megismerése és fejlődésének biztosítása egyéni foglalkozásokkal valamint a felzárkóztatás segítése.
- Együttműködés a bevont szakemberekkel.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvoda alapító okirata alapján.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.

Feladatunk a gyermeküket elhanyagoló családokkal az együttműködés, az eredményességre törekvés.

A hátrányos helyzet okai:

Környezeti: több gyermekes család, szülők iskolázatlansága, komfort nélküli szűkös lakásviszonyok, nevelési hiányosságok.

Anyagi: munkanélküliség, csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen szülő, létminimum alatti jövedelem, pénztelenség, a pénz nem megfelelő beosztása.

Egészségügyi: Születési rendellenesség vagy fogyatékoság, tartós betegség, higiénés hiányosságok, idegrendszeri problémák, értelmileg/ érzelmileg retardált, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Feladataink:

Anyagi támogatás lehetőségeinek megtalálása,

A megfelelő szakember bevonás / szociális munkás/,

Tanácsadás a mindennapi élethez,

Egészséges életmódra nevelés,

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

Egészséges életmódra nevelés,

Differenciált fejlesztés a gyermek alapos megismerése után,

Mozgásos tevékenységek, sport megszerettetése,

Tehetségígéretes gyermek felkészítése,

Az egyes területeken lemaradók számára felzárkóztató foglalkozás szervezése,

Mozgás lehetőség biztosítása,

Családoknak, szülőknek felajánlott segítség,

A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése és fejlesztésének biztosítása,

A nevelési célok megvalósíthatóságát az biztosítja, ha az óvodai napirend során csak annyi segítséget kap a gyermek, amennyi további önálló cselekvéséhez szükséges,

Szervezési feladatok:

Igazolatlan hiányzások minimalizálása, a rendszeres óvodába járás szorgalmazása,

A szülők munkába állását toleráló nyitva tartás,

A nevelőtestület teamkénti együttműködése,

A pedagógiai munka kiemelt területei: Anamnézis az óvodába lépéskor,

Kommunikációs nevelés, érzelmi nevelés, egészsége életmódra nevelés.

Együttműködés külső szakemberekkel

A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

A három év alatti gyermekek a kiscsoportba kerülnek be abban az esetben, ha minden óvodaköteles gyermek felvételre került és még a létszám megengedi. Minden ilyen korú gyermek a programunk alapszellemében nevelkedik, fejlettségi szintjének megismerése után önmagához való fejlesztésben részesül a differenciálás és egyéni bánásmód alkalmazásával.

II.3.11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ;
- különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan is érettebbé válnak** az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre jobb elvégzésében mutatkozik meg (kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem)

Három éves kortól kötelező az óvodába járás. Az óvodai évek alatt individualizált szocializáció során az óvodai nevelésünk célja, feladata a gyermekek személyiségének harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. Óvodánk nem iskola, s tiszteletben tartja az óvodáskorú gyermekek önmagához igazított fejlődését óvodai keretek között. Sajátos nevelési igényű gyermekeknél az iskolaérettség speciális szakemberek segítségével valósulhat meg.

A gyermekek fejlettség állapotának mérése

A csoportban minden gyermek részére egyéni fejlődési naplót fektetünk fel. Tartalma: anamnézis, melyet a szülő tölt ki, valamint az óvodás gyermekek fejlődésének nyomonkövetése korának megfelelően, melyet évente kétszer (november és március) töltenek ki az óvodapedagógusok a gyermeki megfigyelések alapján. Ebben rögzítésre kerül a megfigyelések elemzése, értékelése, és a fejlesztésre irányuló tervek, feladatok, tevékenységek. Ezek adják az alapot a további fejlesztéshez. Mindezekről tájékoztatást kapnak a szülők.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Cél: az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,

Intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése.

Feladat: munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése.

II.3.12. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Alapelvünk: Az óvoda dolgozói, szülők és gyermekek körében legyen természetes az egymás elfogadása, segítése az intézmény sajátosságait figyelembe véve. A gyermekvédelmi gondoskodás a hatályos törvényeknek és rendeleteknek megfelelően. Óvodánk pedagógiai programjába szorosan beépül. Gyermekvédelmünk magába foglalja mindazokat a területeket, hatásokat, amelyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, beavatkozás, kezelés tekintetében. Gyakorlatunkban a gyermekvédelmi tevékenységek közül – intézményhálózatunk sajátosságait figyelembe véve – a preventív és korrekciós feladatokat vállalhatjuk fel.

A gyermekvédelmi munkánk célja: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek problémáinak mielőbbi felismerése, a preventív és korrekciós feladatok felvállalása a hátrányok csökkentése érdekében. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek is fejlődjenek önmagukhoz viszonyítva és ehhez kapják meg a megfelelő segítséget.

Prevenció: A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Korrekció: Speciális (szűkebb értelemben vett) gyermekvédelem, a családon belül vagy a családon kívül fejlődésben akadályozott gyermek védelme és nevelése.

Célszerű a hatályos törvények értelmében a hátrányos helyzet, illetve veszélyeztetettség fogalmának rögzítése és ezzel kapcsolatban rendszeres konzultálás a nevelőtestülettel, a szakirányú végzettséggel rendelkező gyermekvédelmi felelősök irányításával. Intervenciós gyakorlat alkalmazása a családokkal, sajátos, egyedi problémakezelése érdekében.

Feladataink: a családokkal bizalmi, jó kapcsolat kiépítése, a gyermek elfogadtatása a társaikkal, a fokozatosság és biztonság megteremtése, a gyermek megfigyelése és figyelemmel kísérése, a gyermeki és szülői jogok érvényesítése, együttműködés a segítő szervezetekkel.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint: Az óvodapedagógusok szintjén:

A jelzéseinek fogadása,

A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felismerése,

A gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztés,

2. szint: Gyermekvédelmi felelős szintje:

A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése,

A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a

tanácsadásra és segítségre, a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a kapcsolattartásra a családsegítő szolgálat felé.

3. szint: Óvodavezető szintje:

Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát,

A gyermeki érdekek érvényesítése, és annak ellenőrzése,

Szükség szerint feladata felvenni a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Az intézmény óvodapedagógusai, a gyermekvédelmi felelős, a tagintézmény-vezető ennek megfelelően végzi el az esetekből adódó feladatokat.

Új tagja az óvodai gyermekvédelem terén az óvodai szociális segítő, aki az alábbi tevékenységeket végzi:

- Egyéni segítség, tanácsadás;
- Csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- Közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, ha a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.

Szociális szakemberként támogatja az óvodát a hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerésében, BTMN gyerekek szakemberhez való irányításában, észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással végzi, a jelzés megtételének támogatásával.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

A gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata és kötelessége.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A gyermekvédelmi felelős speciális feladatai

Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat tagjaival, esetmegbeszéléseken való részvétel. A hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felkutatása, esetleg gondozásba vétele. Folyamatos megfigyelésük és családlátogatások.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Óvodánk felvállalja – személyi, tárgyi feltételeit valamint az Alapító okiratot figyelembe véve – a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését. A gyermek óvodába kerülésekor és azt követően a Szakértői véleményben megfogalmazottak alapján figyelemmel kísérik a sajátos nevelési igény okát, területét és súlyosságát. Az integrálás során biztosítjuk a lehetőséget az ép és sajátos nevelési igényű gyermekek természetes együttnevelésére. A fogyatékosság mértékének megállapításához figyelembe vesszük az orvosi vizsgálatok eredményét, a szakemberek véleményét. Amennyiben a gyermek az óvodában fejleszthető, integráltan neveljük az óvodapedagógusok felkészültsége alapján, együttműködve a Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános

Iskola és EGYMI utazó munkatársaival, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő szakemberrel, az óvoda pszichológusával.

Szociális feladatok ellátása

Krízishelyzetben lévő gyermekeknek és családjuknak nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtunk. Szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadást szervezünk. Érdekképviselőt látunk el a szociális, a nevelő-oktató, egészségügyi, szociálpolitikai, jogi érdekérvényesítő, valamint a gyermekjóléti és védelmi szolgáltatások igénybevétele érdekében. Ellátjuk a szociális és pedagógiai tevékenységek koordinálását, partneri kapcsolatokat ápolunk a különböző szakemberekkel. A gyermekvédelem, a családgondozás és szociális gondoskodás kölcsönösen áthatják egymást.

II.3.10. Az óvoda kapcsolatai

A család-óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelésünk kiemelkedően és érdemi módon épül a családi nevelésre, kiegészítve azt. A kettő összhangjára való törekvés, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele.

Az együttműködés formái változatosak, melynek alapja a kölcsönös bizalom. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködés az egyenrangú nevelőtársi viszonyban, a jó partnerkapcsolat kialakításában fontos feladat. Ezen túlmutatóan együttnevelve kívánunk munkálkodni, így a szülő részévé válik az óvodai nevelésnek, maga is résztvevőként tevékenykedve az óvodai munkában.

A szülőkkel való együttműködés alapelvei:

- Az együttműködést értékként fogadjuk el.
- Elismerjük a család elsődlegességét, szokás és szabályrendszerét.
- Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósítható meg.
- Az óvodapedagógus vállalja a megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partner szerepét, a képzett szakember felkészültségének felelősségével.
- A kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja a jó partneri kapcsolat alapját.
- Az óvodapedagógusok ismerjék és tartsák tiszteletben, ugyanakkor fogadtassák el a saját objektív álláspontjukat is a szülők nevelési eljárásainak finomítása során.

Az együttműködés tartalma:

Alapozunk arra a tényre, hogy a gyermek viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódik. Az óvoda szükség szerint megerősít, segítséget, mintát nyújt.

Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereit is (előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, faliújságra kihelyezése, online oldalak, honlap). Elkészült óvodánk honlapja, melyre folyamatosan kerültek, kerülnek feltöltésre a csoportok mindennapjaival kapcsolatos fényképek, videofelvételek.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

Az óvoda intézményi kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során/alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, aktualitásokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott, kezdeményező és együttműködő.

- **A Gyermek Ház Déli Óvoda székhely intézménnyel és a hozzá tartozó öt tagintézménnyel és öt telephellyel** tart az óvodánk kapcsolatot, mely működésünk és hatékony munkánk érdekében meghatározó.
- **A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézményével való kapcsolat**

Logopédus segíti a beszédhibás gyerekek korrekcióját, aki heti rendszerességgel kijár intézményünkbe és a kiszűrt gyermekekkel foglalkozik. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek esetén, valamint iskolaérettség megállapításához stb. kérjük a vizsgálatot, az ellátást, a megfelelő terápiát a megfelelő szakember közreműködésével, szülő beleegyezésével.

- **A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Járási Szakértő Bizottsággal való kapcsolat** beiskolázáshoz.

- **Nyíregyházi Tankerületi Központ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértő Bizottsággal való kapcsolat**

Az SNI - s gyanús gyerek vizsgálatához, szakvélemény megállapításához és ellátásához kell. Valamint a folyamatos évenkénti felülvizsgálati kérelem megküldésével az új tanév esedékes vizsgálatához.

- **Óvodánknak óvoda orvosa, fogorvosa és védőnője** van, akik a gyermekek testi fejlődésének őrzői az intézmény falai között és azon túl is.
- **Család-és Gyermekjóléti Központtal, Családsegítővel való kapcsolat**

Ez a kapcsolat hozzájárul a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családba történő nevelésnek elősegítésére. Ezen túl a veszélyeztetettség megelőzéséhez és az esetleges veszélyeztetettségnek megszüntetéséhez, valamint a gyermekek saját családjából való kiemelésnek megelőzéséhez.

Az óvodai szociális munkás felmerülő probléma esetén segíti a munkánkat.

- **A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása** érdekében az óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.
- **Kulturális és közművelődési intézményekkel való kapcsolat**

Például színház, művelődési ház esetén valósul meg, ahol az óvodáskorú gyermekek életkoruknak és egyéb tényezők figyelembevételével részesei lehetnek bábelőadásoknak, színházi előadásoknak stb.

- **A gondnoksággal való kapcsolat** az intézményünk gazdasági együttműködését jelenti, mely óvodánk működéséhez nélkülözhetetlen.
- **Monbélével való kapcsolat** Bozsik program keretében lehetővé teszi az érdeklődő, tehetséges gyermekek foci iránti szeretetének megalapozását.
- **Elamen ZRT.-vel való kapcsolat** az étkeztetést biztosítja.
- **Óvoda- iskola kapcsolata**

EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projektben az Intézmények Hálózati munkacsoportja jött létre a Móricz Zsigmond Általános Iskola Vécsey Károly Tagintézményével. A Hálózati munkacsoport munkaterve meghatározza az aktuális tanévre szóló együttműködést.

Más iskolákkal való kapcsolat

- o Iskolacsalogató – szülői értekezlet, ahol az iskolák bemutatkoznak
- o Kölcsönös szakmai tapasztalatcserében való érdemi részvétel, gondolatcsere.
- o Az első osztályba bekerült gyermekek nyomon követése, meglátogatásuk.
- o Nyílt napok – különböző iskolai rendezvényeken való részvétel
- o Pályázatokon, rendezvényeken való részvétel.
- **Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

A Szakértői Bizottságok szakértői véleményében megfogalmazottak értelmében az SNI gyerekek részére szakemberek kérése/biztosítása pl.: gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, szurdopedagógus stb.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció,
- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje, segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködéseket építeni az intézményekkel;

A nevelési-oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és ápolása.

II.4. Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény, Bóbita Tagintézmény, Mandabokor Telephely, Kassa úti Telephely, Felsősimai Telephely, Manóvár Tagintézmény Tevékenységközpontú óvodai nevelési gyakorlata, „Az életre nevelünk”

II.4.1. Nevelési cél

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:

"A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, mely magába foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- az életre való felkészítést a tevékenység által és a tevékenységeken keresztül.

II.4.2. Gyermekkép

Törekszünk arra, hogy a világra nyitott, fogékony, érdeklődő, önállóan tevékenykedni tudó, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk.

A nevelés során figyelembe vesszük azt, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető és szociális lény is egyszerre, a gyermek eltérő genetikai adottságait és az eltérő ütemben való fejlődésének sajátosságait. A személyiség kibontakoztatásában mindezekre odafigyelünk, és ezt alkalmazzuk a gyermekközpontú „életrevaló” nevelés során.

II.4.3. Óvodakép

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodában a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség és a kompetenciák kialakítása, egyéni fejlődésükhöz mérten a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása, és a hátrányok csökkentése a célunk.

Az óvodában az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő feladatok által törekszünk megteremteni a kisiskolás korba való átlépés feltételeit. Mindezt az életkornak leginkább megfelelő szabad játék során, kiegészítve azt a különböző tevékenységekkel.

Fontosnak tartjuk az interkulturális (inkluzív, integrált, migráns) gyermekek nevelését támogató szemléletet. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra törekszünk.

Deszegregációs célú befogadó nevelésre törekszünk. A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük, az egyenlő esélyeket megteremtjük.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a okokat azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, az elért eredményeket mérjük, értékeljük.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

II.4.4. Pedagóguskép

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató személyisége meghatározó a gyermek számára, aki olyan derűs légkör alakít ki, melyben a gyermek az egész nap során biztonságban és jól érzi magát, ahol egész személyét, elfogadó tisztelet, szeretet megbecsülés és bizalom övezi.

Biztosítja az eltérő képességekkel és családi háttérrel rendelkező gyermekeknek egyformán a magas szintű nevelését, igény szerinti fejlesztését.

Előítéletektől mentes, a nemzetiségi és migráns gyermekeknek lehetőséget biztosít egymás kultúrájának megismerésére.

II.4.5. Intézményi Szintű Kompetenciák

Pedagógiai folyamatok

- A törvényes működést az alábbi hatályos jogszabályokkal összhangban álló alap dokumentumok határozzák meg: Alapító okirat, az óvoda pedagógiai programja, az óvoda éves pedagógiai munkaterve, Házi rend, ONOAP
- Az intézmény éves terveinek elkészítése a nevelőtestület minden tagjának bevonásával történik.

Személyiség- és közösség-fejlesztés

- A gyermekek személyiségének fejlődését a pedagógusok az OviKréta-ban található csoportnaplóban és a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumokban rögzítik.
- Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A Tevékenységközpontú programunkban a társas és közösségi tevékenységek a teljes nevelési folyamatot átszövik, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését az életre való nevelést szolgálják.

Eredmények

- Az külső és belső mérési eredményeinket felhasználva határozzuk meg az intézmény erősségeit és fejleszthető területeit, és ezekre fejlesztési tervet írunk (neveltség- és tudásszint mérés ősszel és tavasszal).

Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- A belső tudásmegosztást segítik az intézményben tevékenykedő munkaközösségek, melyek önálló munkaterv szerint működnek.
- Az intézmény dolgozói az információátadás szóbeli, digitális és papíralapú eszközeit rendszeresen

használják.

Az intézmény külső kapcsolatai

- Az intézmény a külső partnereivel szokásos kapcsolati formáit rendszeresen, illetve szükség szerint fenntartja.

A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény rendelkezik a belső infrastruktúrával, amely figyelembe veszi az intézmény képzési struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és pedagógiai céljait.
- Az óvodapedagógusok valamennyien rendelkeznek az előírt iskolai végzettséggel, az évenkénti továbbképzésüknek eleget tesznek, változatos szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, a megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogrammal.
- A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait.

Boldog Óvoda

A GYHDÓ Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény két csoportjában és a GYHDÓ Kassa Utca Telephely egy csoportjában 2018/19-es nevelési évben bevezetésre került a Jobb Veled a Világ Alapítvány által indított BOLDOG PROGRAM. A két intézmény a 2018/2019-es tanévtől jogosult a cím és a logó használatára.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú

mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok gyakorlása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömek élvezetek
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

Csoportunkban rendszeresen (heti szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk,

megbeszéljük. Továbbá gyermekek empátiás képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy gyermekeiket ingyenesen hittan foglalkozásra írathassák be, ennek megtartását délutáni időpontban tartjuk elfogadhatónak.

A GYHDÓ Kertvárosi Csicssergő Tagintézmény Madárbarát Óvoda 2024. októbertől.

II.4.6. Pedagógus Kompetenciák

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- ismeri a tevékenység. központi program alapelveit, módszereit.
- A pedagógiai módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően komplex tevékenységekbe ágyazva alkalmazza.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

- A pedagógus tervezése (tematikus terv, nevelési terv, ütemterv) koherens az Országos Óvodai Nevelés Alapprogrammal, és az óvoda pedagógiai programjával.

A saját munkájára képes reflektálni annak erősségeit, gyengeségeit felismerni, javítani.

3. A tanulás támogatása

- Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés.
- a szabadjátékhoz megfelelő eszközöket, biztosít.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt, bizalommal teli légkört és környezetet teremt, ahol a pozitív visszajelzéseknek köszönhetően minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos

helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani.

5. A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása, megfelelő szokás és normarendszer
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban, inkluzív pedagógiai irányelvek ismerete, alkalmazása.
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátzás, együttműködés képességének, a társakért, a csoportért érzett felelősségérzet kialakítása és gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak az eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből érkező társak irányában is.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit, a felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Tudja, ismerje az óvodában alkalmazható mérési, értékelési, elemzési eszközöket.
- Tudja a gyermek életkornak megfelelő mérési, értékelési módszerek alkalmazását (megfigyelés, értékelés, tudás és neveltségi szint)
- Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott

véleményének alakulásához.

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos pozitív visszajelzésekre.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

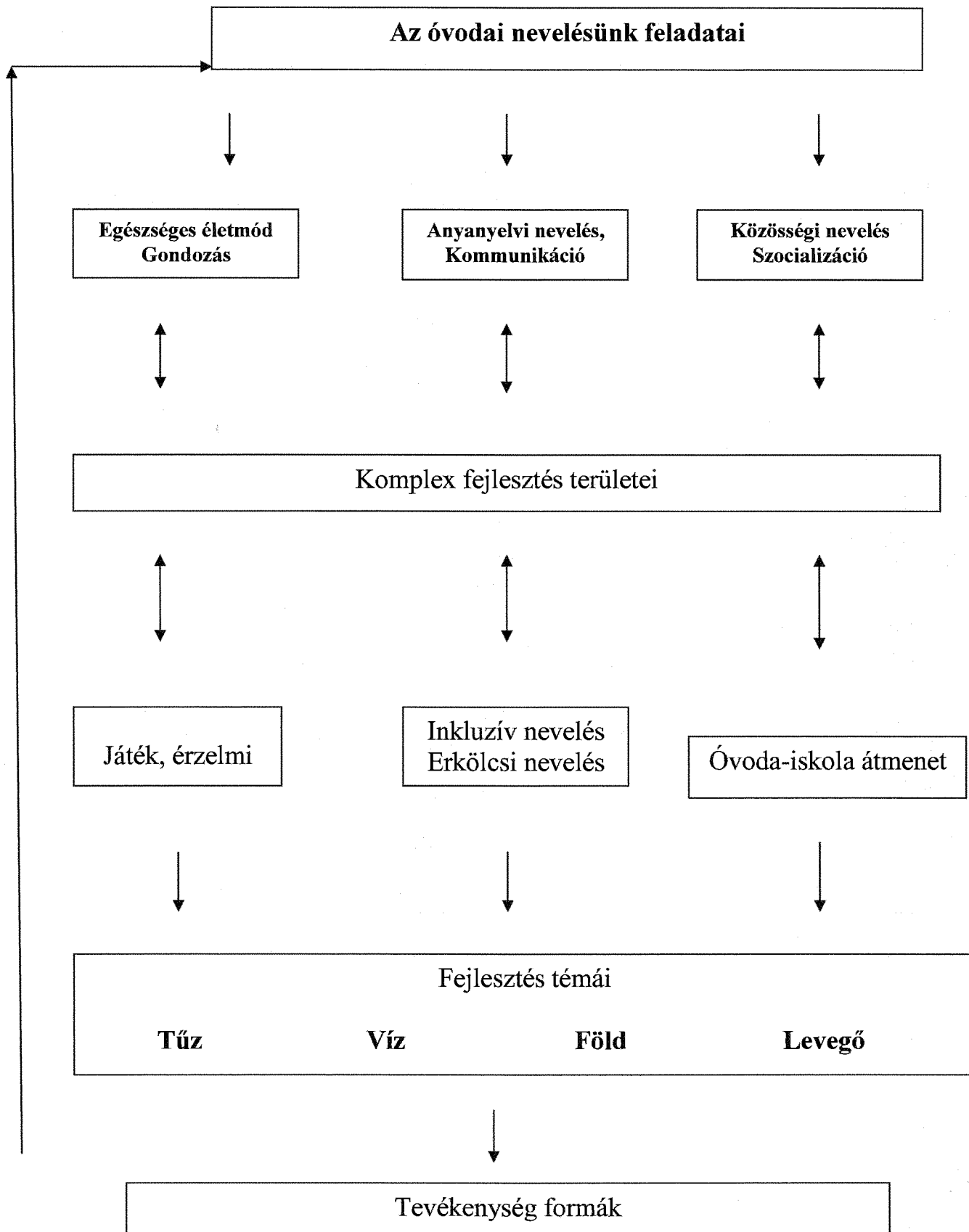
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel, kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki, tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

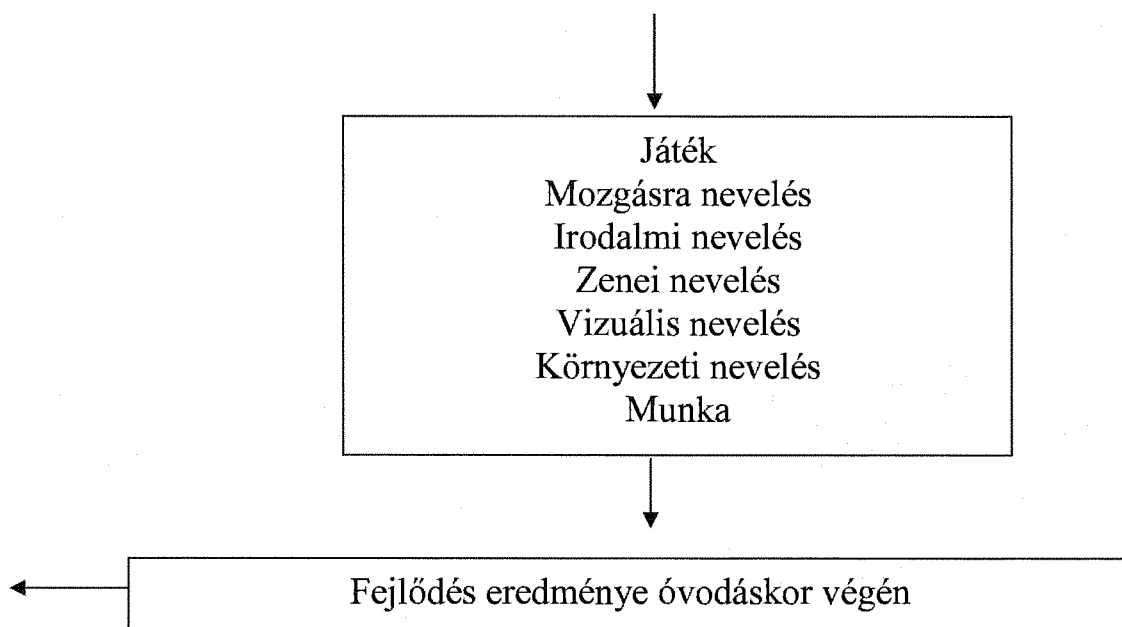
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepeltvárásokhoz, saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, képesség fejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza azokat.
- Kihhasználja a továbbképzési lehetőségeket, élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.

II.4.7. Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény speciális feladatai:

Helyi nevelési programjába beépítésre kerültek a TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0072 Új Magyarország pályázat Kompetencia Alapú Óvodai Nevelés elemei:

A Tevékenységközpontú óvodai helyi nevelés alapfeladatai

- Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.
- Az óvoda, **nevelő** intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatását, nevelését, fejlesztését helyezi előtérbe: tudatos, tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtése, a kooperációra és kommunikációra nevelés a szabadjáték feltételeinek megtartásával, párhuzamos tevékenységek lehetőségének felajánlásával.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

A négyes feladatrendszer elemei:

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

II.4.8. Játék és tanulási tevékenység

A **játék** olyan **komplex tevékenységforrás**, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelési folyamatában, célja eléréséhez.

A játék a kisgyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, ahol kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket, ugyanakkor megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja, az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Az csoportokban jól kialakult szokás az óvónők által készített és alkalmazott szabályjátékok felhasználása a játék és a tanulási tevékenységekben. A környezetünkre jellemző sajátos élményvilág feldolgozása a szerepjátékok során. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermekjáték kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény aszerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával indirekt reakcióival éri el. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében időbeosztásában továbbá a játékos tevékenység szervezésében is meg kell mutatkoznia.

A játék kicsiben maga az „ÉLET”, éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat. Legfőbb célkitűzésünk a több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés, a közvetlen környezet folyamatos megismerése.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségű az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzások mintá és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati probléma megoldás,
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékkel segít a gyermek személyiségének kibontakozását.
- a gyermeki önkifejezés, alternatív lehetőségeinek biztosítása, önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő attitűd.

A tanulás szervezés módjai

Kötetlen kezdeményezés:

- Meghatározó tanulási forma.
- Mozgás
- Tanulmányi séta és kirándulás alkalmanként, témától függően szervezhető.

A tanulás területei	Mindennap jelenlévő Verselés, mesélés, mozgás. Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Tervszerűen kezdeményezett hetente A külső világ tevékeny megismerése.	5-6-7 évesek A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal.
----------------------------	---	--	---

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült szabad játékhoz
- feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő **eszköz, idő, hely** biztosítása a játékhoz.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében, együttjátás.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A személyiségfejlesztés építse a gyermekek egyéni érési ütemére

A **játék és tanulás** teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Játék közben szinte észrevétlenül tanul, ezért a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.

Az óvodai tanulás során elsődleges célunk az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A gyermek a világot **komplex** módon érzékeli a tanulás során is ebből kiindulva, **komplex foglalkozások** rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet jelent.

Az óvodáskorban szerzett tanulási tapasztalatok hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is, ezért nem mindegy milyen érdeklődés fejlődik ki bennük a tanulás iránt.

Szeretnénk elérni, hogy **örömmel és önként** vegyenek részt ebben a folyamatban.

A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényeihez, életkori

sajátosságaihoz, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Az anyanyelvi, értelmi képességek fejlesztése
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- Sokszínű tevékenységek biztosítása
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése
- Sikerélményeket nyújtani a gyermeknek, ami az önbizalmát, önértékelését, bátorságát erősíti.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermek örömmel játszik, melyben észrevétlenül tanul és kiéli, kipróbálja, feldolgozza, gyakorolja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.
- A játékban társas kapcsolatai alakulnak, fejlődnek, melyeket a későbbi élete során kapcsolataiban alkalmazni tud.
- A nevelési folyamat egészében spontán erőltetés nélkül vagy irányított módon tanul a gyermek.
- Kompetencia alapú tanulás jellemző jegyei jelen vannak az óvodai nevelésben.

II.4.9. Társas és közösségi tevékenység

A társas és közösségi tevékenység a teljes nevelési folyamatot átszövi, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, esélyegyenlőség megteremtését, az életre való nevelést szolgálja.

Célja olyan érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés megteremtése, ahol a kisgyerek jól érzi magát, megvalósíthatja önmagát, úgy hogy alkalmazkodik társaihoz és a felnőttekhez, szabadon alakítja baráti kapcsolatait, tiszteletben tart másokat, az interkulturális szemlélet alakításával, a nemek társadalmi egyenlőségének támogatásával.

Az óvodapedagógus feladata a társas közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása.
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátzás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése.

- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társak irányában.

A beszoktatás-befogadás

A beszoktatás óvodánkban folyamatos, kisebb csoportokban történik. Az óvodába lépéskor – igény szerint – a gyermek a szülővel együtt kezdheti az óvodai életet. Minden gyermeket meglátogatnak otthonában az óvónők.

A beszoktatás első napjaiban a csoport mindkét óvónője együtt foglalkozik a gyerekekkel. A régi óvodásokat felkészítjük az új gyermekek fogadására.

Egyéni bánásmód a közösségben

A megvalósítás alapvető feltétele a gyermek életkori és egyéni jellemzőinek alapos ismerete. z egyéni különbségek leginkább a társas kapcsolatokban tűnnek ki. Külön figyelmet fordítunk azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését a negatív környezeti hatások gátolják. Figyelmet érdemelnek HH, HHH, SNI, interkulturális és a kiemelkedő képességű gyermekek is. Az egyéni bánásmód nem feltétlenül külön foglalkozást jelent, a gyermekek egy részének éppen a csoporton belül van szüksége egyéni bánásmódra.

Az értékelés

Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást, elősegíti az óvónői elvárások belsővé válását, ezáltal elősegítve a gyerek önértékelését, pozitív énkép kialakulását.

A jutalmazás kiterjedhet a dicséretkülönböző módjaira. – a testi közelségtől, a dicséretet jelző pillantástól, gesztustól, mimikától a szóbeli megfogalmazásig.

A fejlődés várható eredménye:

- kialakul a gyermekek Én tudata, pozitív önértékelése és érvényesítési törekvései,
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre,
- elfogadják a másságot,
- szívesen tevékenykednek társaikkal együtt, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt normákat, magatartásformákat,
- a kooperatív viselkedés erősítése
- érdeklődnek egymás iránt tekintettel vannak egymásra,
- meghallgatják a felnőtteket és társaikat,
- türelmesek önállóan keresik a segítségnyújtás formáit,

- örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket,
- bíznak önmagukban és társaikban,
- udvariasak köszönnek,
- alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését,
- készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására.

II.4.10. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodákban a munkatevékenységek olyan munkavégzést jelentenek, amelyek tényleges tevékenykedtetéssel, játékos jelleggel, rendszeresen folyamatosan a mindennapokban beépítve valósulnak meg.

Végezzenek szívesen, önállóan, önként, saját magukért és a közösségért minden olyan munkát, melyet el tudnak végezni.

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. nevelőértéke elsősorban az együttműködési képességek fejlesztésében rejlik. Elsősorban nem a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztőhatást. Alapvető követelmény az önállóság, a gyermek saját magához viszonyított értékelésének fontossága.

A munkajellegű tevékenységek alapvető feltételei:

- az életkorhoz, a fejlettséghez igazodó munkalehetőség,
- megfelelő méretű, minőségű, mennyiségű munkaeszköz,
- elegendő hely és idő a munkavégzésre,
- nyugodt légkör,
- a felnőtt mintája.

Az óvodákban az alábbi munkajellegű tevékenységeket végezhetik a gyerekek:

• önkiszolgálás	}	egyéni szükséglet kielégítése
• gondozási feladatok		
• naposi munka	}	közösségért végzett munkák
• felelősi munkák		
• kerti munka		
• egyéni megbízatások		

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- Tartsa szem előtt a környezettudatos magatartást, a környezet védelmét.
- A gyermeki munkát az óvodapedagógus tudatosan szervezi a gyermekkel való együttműködést, és a folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztően értékeli.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen működnek közre a növények és állatok gondozásában.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

II.4.11. Szabadidős tevékenység

A szabadidős elfoglaltságok biztosítják a gyermek számára, hogy szabadon, kedve szerint tevékenykedhet pihenés, szórakozás vagy önfejlesztés céljából. Ilyen értelemben kedvezően hat a gyermek sokoldalú fejlesztésére.

A szabadidő négy funkciója: lazítás; szórakozás; fejlődés; kapcsolatok bővítése.

A szabadidőben a gyermek kipróbálhatja választási lehetőségeit, megismerheti, megmérheti önmagát, meleg baráti kapcsolatokat alakíthat ki.

A szabadidő igazi tartalma: a tevékenységi idő, felhasználási lehetőségek közötti szabad választás.

Elsősorban délelőtt és délután jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés-rajzolás, zene-tánc, társasjáték, filmvetítés, mese-vers... stb.) szabadon

választhassanak.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Ismerje meg a gyermekek egyéni érdeklődését, kedvenc időtöltését.
- Törekedjen a csoportszoba tereinek kiszélesítésére.
- Keressen lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét, és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyerekek képesek az idejükkel és az érdeklődésüknek megfelelő lehetőségekkel okosan gazdálkodni.
- Bátran élnek a felkínált szabadidős tevékenységekkel a saját, vagy más csoportszobákban és az udvaron egyaránt.
- Önállóan szabadon tudnak dönteni a kiválasztásban, nyitottak az új tevékenységi formák megismerésére.
- Kéréseiket, igényeiket bátran közlik, egyéni foglalkoztatáskor képesek az együttműködésre.

II.4.12. Egészséges életmód alakítása

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett intézményünk is felelősséggel tartozik.

Óvodánkban hagyomány az ősszel és tavasszal megrendezendő „Egészség hét”- Bázis napok. 2010-től Tagintézményünk a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi címmel rendelkezik, melynek kiemelt feladata az egészséges életmódra nevelés. A **Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi Programján alapuló szakmai hálózat**, a mozgalom értékeinek és tevékenységének terjesztésén és „élővé tételén” túl az egészséges életmódra nevelést célozza meg az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint a kisgyermekek körében.

A közösségi alapú gondolkodás jegyében önállóan tevékenykedünk a Vöröskeresztben, teret adva a nevelőmunkában a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek:

- Odafigyelünk, hogy a tagintézményünk dolgozói **elsősegélynyújtó ismeretekre** tegyenek szert.

- Ismeretszerző tevékenységeket tartunk a gyerekeknek a **Vöröskeresztről, a napsugárzásról, és az egészségnevelés** témáról.
- **Nyitott fórumokat, egészségnapokat** szervezünk a szülők bevonásával, egyszerre aktivizálva őket önkéntesként, és egyszerre tájékoztatva őket fontos témákról (pl. nem kötele védőoltások/pandémia, közlekedésbiztonság/balesetmegelőzés stb).
- Helyet adunk, vagy segítünk a közeli véradások szervezésében
- Gyűjtéseket szervezünk, (pl. karácsonyra használt játékot, vagy ruhát a rászorulóknak, illetve évközből, a nehéz helyzetben lévő családok számára).
- Népszerűsítjük a Vöröskereszt munkáját, óvodánk valamennyi dolgozója és gyermeke Vöröskereszt tagsági igazolvánnyal rendelkezik ezzel is támogatva e nemes célt, helyet adunk vöröskeresztes kampányoknak.

Cél:

A testi, lelki és szociális harmónia állapotának megteremtése azoknak a képességeknek a megalapozása, amelyekkel a megteremtett harmóniát gyermekeink a későbbi életük folyamán képesek lesznek megőrizni, egészségüket megvédeni. a gyermek egészséges életvitel – igényeinek alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Magában foglalja a szervezet ellenálló képességének megalapozását, az óvoda körülményei között megoldható környezetvédelem és egészségvédelem szokásainak kialakítását.

Feladat:

Optimális, az életkornak megfelelő óvodai életritmus kialakítása, a rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.

Fontosnak tartjuk: az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását

Óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgás igényének kielégítése
- a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészség megőrzés szokásainak alakítása, az étkezés, az öltözködés a betegség megelőzés.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, speciális gondozó prevenció és

korrekciós testi nevelési feladatok ellátása

- a környezet védelméhez és megóvásához, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása.

Egészséges táplálkozás

A helyes táplálkozási szokások kialakításának érdekében együttműködünk a családdal és a szakemberekkel (dietetikussal, gyermekorvossal). Az egészséges táplálkozás érdekében az étrendet kiegészítjük a szülők által hozott zöldséggel, gyümölccsel, az ezekből készített csemegékkel, salátákkal, gyógyteákkal, gyümölcslevekkel, tartósítószer nem tartalmazó gyümölcslevekkel.

Szokásalakítás szempontjából fontosnak tartjuk:

- a nyugodt, kulturált étkezés feltételeinek megteremtését,
- fogadják el az új ételeket, ízeket,
- tudatosodjon bennük a gyümölcs- és zöldségfogyasztás szükségessége.

A helyes étkezési szokások kialakulásának fokmérői:

- fokozatos önállóság: önkiszolgálás, kínálás, ételkészítés,
- rendeltetésszerűen, helyesen használják az eszközöket,
- szívesen fogyasszák el a kínált ételt,
- életkoruknak megfelelően, kulturáltan étkezzenek.

A testápolás magába foglalja testünk, ruházatunk gongozását szükség szerinti tisztálkodásukat, tisztaság igényük, rendszeretük kialakítását.

Arra törekszünk, hogy a testápolási teendők elvégzése /kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás/ az óvónő-gyermek közötti bensőséges viszony elmélyülését szolgálja. Igyekszünk össze hangolni a családi gondozási szokásokat az óvodában kialakult szokásrendszerrel, hiszen a testi szükségletek kielégítésének segítségével az óvónő vagy a dajka – az óvodában töltött időben – az anyát helyettesíti.

A pihenés feltételeit biztosítjuk:

- friss levegőjű, megfelelő hőmérsékletű csoport szoba
- tiszta, rendezett környezet
- kényelmes fekvő helyek
- nyugodt, elalvást segítő légkör
- altató dal, mese, halk zene
- dolgozók kulturált, halk munka végzése

A kevesebb alvásigényű gyermekek számára – rövid idejű pihenés után – amennyiben ez megoldható csendes, másokat nem zavaró tevékenységet biztosítunk.

Az **öltözködési szokások** kialakításához fontosnak tartjuk, hogy megismertessük gyermekeinket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel
- az öltözés-vetkőzés helyes sorrendjével
- a ruhadarabok összehajtásával, saját jellel ellátott szekrényében, polcán való esztétikus elrendezésével.

Mindezek közben formálódjon ízlésük, igényességük, fejlődjön önállóságuk. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy gyermekeik óvodai öltözeke célszerű, kényelmes, önállóságukkal és az óvodai élettel összhangban legyen. Így bátran játszhat, mozoghat megteremtve ezzel jó közérzetének egyik fontos feltételét.

A fejlődés várható eredményei:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan döntenek, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Környezetükben mindenütt igyekeznek rendet tartani.
 - Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
 - Az eszközökkel berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
 - Szívesen tartózkodnak az udvaron, szeretnek MOZOGNI, és önállóan részt vesznek mozgásos játékokban.

II.4.13. Baleset megelőzésre nevelés

A baleset megelőzésre nevelés természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe, különösen a játék, gondozás, környezet megismerés területeibe.

Baleset megelőzés: a nevelés folyamatában olyan magatartásformák kialakítására törekszünk mellyel a balesetek, elkerülhetők. Az óvónő kötelessége, hogy rendszeresen felhívja a gyermekek figyelmét a

környezetben lévő veszélyhelyzetekre, alakítson ki, tanítson meg a gyermekekkel veszélyelkerülő technikákat. Ebbe a szülőket is feltétlenül be kell vonni. A baleset megelőzés érdekében a család és az óvoda nevelési feladatainak összehangolása szükséges.

A védő-óvó intézkedések konkrét feladatait az óvoda Házirendje és az SZMSZ tartalmazza.

Feladatok:

- a veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése,
- az eszközök balesetmentes használata,
- biztonságos közlekedésre nevelés.

II.4.14. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága, a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

A szociális és érzelmi nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján, tevékenységen keresztül. Fejlesztani azokat a képességeket, amire szüksége van a gyermeknek, hogy hatékony felnőtté váljon, hogy jól boldoguljon a társas kapcsolatokban, hogy boldog és sikeres ember legyen.

Az óvoda nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nyitott légkör szeretetteljes irányítás segítségével döntési képességek fejlesztésével szokás és norma rendszer megalapozására törekedjen.

Ezek a következők:

- kreativitás és fantázia,
- az érzelmek szabadkifejezése,
- öntudat – önbizalom,
- megfelelő frusztrációtűrés,
- szabadjon nemet mondani,
- szükséges határok elfogadása,
- az örömrzés átélésének képessége,
- az erkölcsi szociális érzékenység fejlődése.
- gyermek – dajka közötti érzelmi viszony erősítése

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre mindazok megbecsülésére. A gyermeki magatartása alakulása szempontjából az óvodapedagógus az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

- Az anyás-apás befogadással teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- Teremtsen meg az ideális fogadás feltételeit (Jel választása, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers.)
- Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit.
- Beszéljék meg az óvodakezdés ütemezését
- A csoport mindkét óvónője látogassa meg otthonában a gyermekeket.
- Készítsen anamnézist a gyermekről és kérje meg a szülőket, hogy mutassák be gyermeküket írásos formában.
- Fogadják először a bölcsődéből jött gyermekeket, majd az otthonról jövőket.
- A gyermek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.
- Figyelje meg a gyermeket a befogadási időszakban, tapasztalatait rögzítse. (Hogyan szokta meg az új környezetet, hogyan vált el a szülőtől, választott-e magának játéktevékenységet, hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel, hogyan illeszkedett be az óvodai életritmusba, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, hogyan reagált társaira.)
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakítását, „én tudatának”, „én érvényesítő” törekvéseinek fejlődését.
- Szülői értekezlet keretében tájékoztassák a szülőket az óvoda napi életéről, arról hogy milyen téren számítanak segítő munkájukra, mutassák be az óvoda nevelési törekvéseit.
- Alakítson ki a gyermekek által jól követhető szokás és szabályrendszert (viselkedési normák, erkölcsi szokások).
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét.
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Biztosítson a gyermekek számára saját tároló helyet, ahová eszközeiket, játékaikat, „értékeiket” betehetik, önállóan kezelhetik.

- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi-interkulturális hátrányok gátolják.
- Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, családgondozóval, a veszélyeztetettség enyhítése, a hátrányok csökkentése miatt.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- Szervezzon közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára.

Az óvónő személyisége:

A gyermek érzelmi stabilitása nagymértékben függ az óvónő személyiségétől.

Ennek érdekében fontos, hogy az óvodapedagógust jellemezze:

- a gyermek feltétlenküli szeretete,
- legyen probléma érzékeny, segítőkész,
- rendelkezzen nagyfokú empátiával,
- tevékenységében, viselkedésében legyen őszinte, emberi, nevelési helyzetekben példamutató,
- a családokkal a gyermekek érdekében alakítson ki nevelőpartneri kapcsolatot.

A fejlődés várható eredményei:

- Ismeri szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kapcsolódás alapja.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- Közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktus helyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, de a kudarcot is el tudják fogadni.

- Érvényesítik saját kezdeményezőképességüket, kimerik nyilvánítani érdeklődésüket, vagy tudnak nemet mondani.
- Legyőzik az akadályokat, de a szükséges határokat elfogadják.
- Örömeiket szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.

II.4.15. Komplex tevékenységek

A komplex foglalkozások rendszere:

- Verselés, mesélés
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal
- A külső világ tevékeny megismerése
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás

II.4.15.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai anyanyelvi nevelés, mint komplex folyamat segítse a szociális kapcsolatok kiépítését, valamint legyen az egymás közötti kommunikáció legfontosabb eszköze.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdéséhez. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak a legfőbb eszköze.

Fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia, hisz a gyermek beszédét elsősorban az otthoni nyelvi környezet határozza meg. Az egyéni képességek megismerése tudatos és folyamatos kell, hogy legyen, az újabb fejlettségi szint felismerése érdekében. Minden adódó lehetőséget ki kell használni beszélgetésre.

Az óvoda pedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket,
- válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki kíváncsiságukat,
- a beszédkedv, beszédöröm biztosítása, gyakori beszédkezdményezés,

- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját,
- hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára,
- ismerje meg az óvodába kerülő gyermek szókincsét,
- bővítse aktív, és passzív szókincsüket a gyermekeknek,
- fejlessze a beszédszerveket (játékos légző gyakorlat, hangutánzó gyakorlat, nyelv és ajak gyakorlatok),
- fejlessze a gyermekek beszédértését, mondat alkotási készségét,
- készítse a gyermeket gondolatainak, érzelmeinek, szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére,
- törekedjen arra, hogy a gyerekeknél a tevékenységek során kialakuljon a párbeszéd az egymásra figyelés,
- érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformát használják,
- használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét,
- gondolja át az anyanyelvi nevelés feladatit,
- az egyes nevelési tartalmak területén fejlessze a gyermekek képességeit,
- segítse a gyermekeket a másság elfogadásában, törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és képesség, a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.

Elvárások az óvónő kommunikációjával szemben:

- beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan,
- mondat szerkesztése legyen egyszerű, de változatos,
- tartózkodjon a túl erős, és a túl halk monoton beszédétől,
- törekedjen a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására,
- hallgassa meg a gyermekeket,
- legyen türelmes érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.

Gyermekek tevékenységei:

- beszélgetést kezdeményeznek a felnőttekkel, társaikkal,
- az együttes tevékenységek alkalmával kérdeznek, beszélgetnek, hallgatják az óvónőt és társaikat,

- játék közben beszélgetnek,
- szerepet vállalnak,
- mesélnek, báboznak, mondókáznak, verset mondanak,
- képeskönyveket nézegetnek,
- anyanyelvi játékokat játszanak,
- megbeszélnek a munkafolyamatokat, használják a munkafolyamatokhoz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket,
- Értékelik önmaguk és egymás munkáját,
- használják a környezetükhöz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket (jelzők, névelők stb.),
- megértik a felnőttek kérdéseit, magyarázatait,
- a kérdésekre válaszolnak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos,
- a feltett kérdésekre pontosan, adekvátan felelnek,
- motiváltak a szóbeli közlésre,
- képesek a hallott szöveg megértésre,
- képesek az ok-okozati összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására,
- szókincsük életkoruknak megfelelő,
- beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal, és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fent a kapcsolatot,
- figyelmesen végighallgatják társaikat, és a felnőtteket,
- a tanult mondókákat, verseket, meséket felidéznek, eljátsszák,
- alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak.

Verselés, mesélés

Célja: az, hogy része legyen az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek, váljon természetes igényükké az irodalmi művek hallgatása, mondása, ugyanúgy, mint a játék.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt körülményeket teremtsen a mindennapi irodalmi tevékenységhez.
- Fokozatosan kialakított ismétlődő szokásokkal motiváljuk a gyerekeket (gyertyagyújtás, furulyajáték).
- Az óvónő előadásmódja valóban élményt nyújtó legyen kommunikációs és metakommunikációs eszközökkel egyaránt.
- „Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye legyen.”
- Olyan esztétikus eszközöket használjon, amelyek nem korlátozzák a gyerekek fantáziáját. (bábok, meseillusztrációk). Az érzéki benyomásokból támadó élmény érzelmi állapotokat hozzon létre.
- Mesék, versek megszerettetése, a velük való találkozás által örömezés keltése.

Az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzásvilágát megfelelő formában közvetítse a népi mondókák, népmesék által.

- Tanítson az emberi kapcsolatokra, mélyítse az önismeretet, segítse a világ megismerését.
- Közvetítsen belső indulati élményeket, alakítson pozitív világképet a népi eredetű, kortárs, mesék erkölcsi tartalma által.
- Tanítson belső képteremtésre, az indulatok feldolgozására, a szorongások feloldására.
- Tanítson a tiszta, szép magyar beszédre.
- Segítse elő a belső képteremtés képességének fejlődésével az intenzív belső fantáziakép megjelenítésére képes olvasóvá válást.
- Alakítsa ki a könyvek iránti szeretetet.
- A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A külső világ tevékeny megismerése

Célja „Az óvodás korú gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása **Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére**

Szeresse és óvja az őt körülvevő környezetet, alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természettel.

Az óvoda pedagógus feladatai:

- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a környezetet, amelyben él, hívja fel a figyelmét annak értékeire, szépségeire.
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a szabad természetben a folyamatos tevékenykedtetéshez, a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzéshez.
- Teremtsen lehetőséget különböző gyűjtőtevékenységekre, egyszerű vizsgálatok, kísérletek végzésére.
- Alakítsa ki a szülőföldhöz nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékeinek lehetőségeit kiránduló helyeit.
- Segítse elő, hogy természet szerető, természettisztelő- értékeit megbecsülő, óvó-védő emberre váljon, személyes példamutatással járuljon hozzá ennek megvalósításához.
- Biztosítson a természetsarokban élőlényekről, megfigyelt természeti jelenségekről stb.... szóló folyóiratokat ismeretterjesztő könyveket.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálására, alakítására.

A fejlődés várható eredménye:

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri néhány jellegzetességeit, ismeri a napszakokat.
- Tudja csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint. Ismeri azok védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Alkalmazza a gyűjtő fogalmakat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor virág, gyümölcs... stb.)
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismeri társadalmi és családi környezete legfontosabb adatait. (szülei nevét, foglalkozását, lakcímüket, óvodájuk nevét...).
- Ismeri és megnevezi a környezetben lévő néhány intézményt és azok rendeltetését.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Képes az általánosításra, következtetések levonására, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben rejlő szépséget, vigyáz a környezetre.

II.4.15.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:A gyermekekben alakuljanak ki az alkotás, önkifejezés (képi, plasztikai) esztétikai igényei.

Tevékenység során egyéni ütemnek megfelelően alakuljanak képességei, a tér, forma, szín kifejezésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, a környezet tér-, szín- és formavilága iránt.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztése érdekében.
- Vizuális készség-, képességfejlesztés (szem-kéz koordináció, finommotorika, önkifejezés).
- Esztétikai érzék alakítása, ízlésformálás, művészeti népművészeti elemek, alkotások megismertetése.
- Alkotó fantázia fejlesztése, kreatív önkifejezés,
- Környezettudatos anyaghasználatra szoktatás.
- „Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek legyenek az őket körülvevő világ, képi, plasztikai megjelenítésére.
- Élmények, jelenségek, emlékképek felidézésével, szabad képzelettársításával formákat, alakzatokat, hozzanak létre.
- Tájékozottak legyenek jártasság szintjén az alaptechnikákban, ismerjenek és tudjanak kevert technikákat is alkalmazni.
- Ismerjék az egyes eszközök, anyagok helyes használatát, felhasználásuk módját.
- Örömmel vegyenek részt az ábrázoló tevékenységekben, fejlettségüknek megfelelően.
- Alakuljon igényük az esztétikus, szép munkák készítése, környezetük díszítése iránt, legyenek képesek saját és társaik alkotásainak értékelésére.

II.4.15.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, énekes játék, zenehallgatás az egész napi tevékenység része, mely a szabadban és a csoportszobában is kezdeményezhető. Az élményszerű éneklés, zenélés, közös játék alapfeltétele

a jó hangulatú oldott légkör.

Cél: Zenét kedvelő, zenét szerető emberek nevelése, a zenei anyanyelv megalapozása, a gyermekek hallásának, ritmusérzékének, harmonikus szép mozgásának fejlesztésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Jutassa zenei élményhez a gyerekeket.
- Biztosítsa a nyugodt és oldott légkört.
- Fejlessze a gyermekek zenei alkotó kedvét.
- Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- Tudatosan készüljön fel a zenei élmény átadására.
- Az óvodapedagógus a zenei anyag kiválasztásánál figyelembe veszi az énekes népi játékokat, az igényesen válogatott kortárs, nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását, művészeti alkotásokat.

A fejlődés várható eredményei:

- Részt vesz az ének-zenei kezdeményezéseken.
- Szabadidőben szívesen énekel.
- Bekapcsolódik dalos játékok játszásába.
- Adottságaihoz mértén tisztán énekel (hangszín, hangerő, hangmagasság...).
- Folyamatosan fejlődnek zenei készségei, képességei (ritmus és hallásérzéke, egyenletes lüktetés...).
- Szívesen hallgat zenét, zeneműveket.
- Érdeklődik a hangszerek iránt, egyszerűbb ritmushangszereket tud használni.
- Zenére képes mozgást, táncos mozdulatot előadni, mozgását képes társaihoz igazítani.
- Képes egyszerű zenei motívumok alkotására.
- Élvezettel figyelik a zenehallgatást.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú).

II.4.15.4. Mozgás

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényege a testi fejlesztés. A 3 -7 éves gyermek egészséges fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeknek

megfelelő kellő aktivitást biztosító mindennapos mozgásban. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A program kiemelten fontosnak tartja az egészséges életmód szokásainak megalapozását, a mozgás megszerettetését, melynek eredményes megvalósításához jelentősen hozzájárul a mindennapos mozgás. A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez és a gyermekek fejlettségi szintjéhez.

Célja:

Fejlessze a gyermekek természetes mozgását, segítse a mozgástapasztalatok bővítését. Alkalmazkodó akarati tulajdonságait úgy fejlessze, hogy a gyermek szabad mozgáskedve megmaradjon. Alakítsa testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség). Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését.

A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi mozgást lehetőleg a szabadban célszerű tartani.

A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a motoros képességek, a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, a helyes testtartás kialakítása,
- a mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése.
- Az óvodában tartózkodás teljes időtartama alatt biztosítson megfelelő helyet, időt, eszközt (mozgásfejlesztő játékok) tiszta környezetet a gyermek mozgásfejlődésének kielégítésére.
- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyerekek számára.
- Szervezze úgy a csoport napirendjét, hogy helye legyen a napi mozgásnak.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Adjon lehetőséget, hogy az egyes gyakorlatokat, mozgásokat ki-ki saját képességei szintjén hajthassa végre.
- Szervezzen mozgásos játékokat, sport és verseny játékokat az udvaron.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermek szeressen mozogni, kitartó legyen a mozgásos játékokban.
- Tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- tudjon ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni, labdajátékokat játszani.

II.4.16. Esélyegyenlőség és gyermekvédelem az óvodában

A GYHDÓ Felsőszima Telephely speciális Fejlesztési Programmal rendelkezik.

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, nemtől függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Inkluzív pedagógia

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk része. A többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együtt nevelését jelenti. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása, kiváltképpen a sajátos nevelési igényű gyerekek tekintetében Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk befogadó (inkluzív), másságot elfogadó óvodai környezetben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésére, szocializációjuk segítésére.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, aki

- a.) különleges bánásmódot igényel
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
 - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.”

Óvónők feladatai a gyermekvédelem és a sikeres integráció megvalósításában

- Elősegíteni a veszélyeztetett, a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.

- A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.
- A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- Az óvodapedagógusok legyenek felkészültek a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelésére (szakirodalom ismerete, beszélgetés-, kapcsolattartás a szülővel, szakemberekkel).
- Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.
- Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.
- Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az Intézmény Igazgató megbízásából a tagintézményekben és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

Szociális segítő tevékenységei:

- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás pl hivatalos ügyek intézése, szülői segítése
- Csoportban végzett tevékenységek pl : pedagógus kérésére gyermek megfigyelése csoporthelyzetben
- Közösségi tevékenységek pl : részvétel óvodai rendezvényeken
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatása
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

II.4.17. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az Sajátos Nevelési Igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Óvodapedagógus feladatai:

- A integrálás keretében a Sajátos Nevelési Igényű és ép gyermekek együttélésének természetessé tétele.
- Differenciált, személyre szabott fejlesztéssel a különleges gondozási igény kielégítése.
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálatokkal történő folyamatos kapcsolattartás.
- Olyan óvodai környezet kialakítása, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetes.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunkával csökkenjen vagy szűnjön meg a gyermek egy-egy területen történő lemaradása.
- Fejlődjenek mindazok a készségek, képességek, amelyek az iskolai életbe való problémamentes beilleszkedéshez, a korai kudarcélmények elkerüléséhez nélkülözhetetlenek.
- A gyermek kapjon egészséges önbizalmat. Pozitív énképe erősödjön.

II.4.18. Tehetséggondozás

Cél: A különböző területeken tehetséget mutató gyermekek feltérképezése.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Óvodapedagógus feladata:

- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához.
- Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Fejlesztés tartalma:

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetőek azok a gyermekek, akik bizonyos

területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A különböző területeken tehetséges gyermekeket a csoporton belül fejlesztjük, törekedve, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan széles tevékenységrepertoárt biztosítunk számukra, amely elősegíti tehetségük kiteljesedését. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. Pl.: szakemberekhez való irányítás, versenyeken való részvételi lehetőség, pályázatokon való részvétel.

II.4.19. Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Tárgyi feltételek:

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógia program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy kell kialakítani, hogy az szolgálja, a gyermekek biztonságát kényelmét megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. **A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek mindegyikét óvoda pedagógus tartja.**

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- tevékenységekben komplexen megvalósuló készségek, képességek fejlesztése,

A nevelés időkeretei

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A gyermek egészséges a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket melynek megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-45 perces) csoportos tevékenységek tervezésével szervezésével valósulnak meg.

A napirend az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az

évszakok, a váratlan események stb. hatására.

A rugalmas helyzethez alkalmazkodó napirend feltétlenül tartalmazzon állandó mindig ismétlődő elemeket, ez növeli a gyermekek biztonságérzetét, azon kívül az időérzék alakulását is segíti, támpontokat nyújt. A jól kidolgozott napirend a maga rugalmasságával lehetőségeket biztosít az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, szabadlevegőn való hosszú idejű tartózkodásra és legtöbb időt a játék kapjon. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is neveli, építi, kapcsolatait a gyermekekkel egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

A napirend és a heti rend általános időkeretei

A napirend általános időkeretei:

- játék és szabadidős tevékenység: 5 óra.
- étkezés, pihenés: 3 óra.
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység, gondozás 1, 5 óra.
- komplex foglalkozások naponta: 5- 45 perc.

A heti rend általános tartalma és maximális időkeretei:

	Naponta 20 – 30 perc	Naponta 5 – 45 perc
Hétfő:	mozgás verselés, mesélés,	ének, zene, énekes játék, gyermek tánc
Kedd:	mozgás verselés, mesélés	a külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal
Szerda:	mozgás verselés, mesélés	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Csütörtök:	mozgás verselés, mesélés	a külső világ tevékeny megismerése.

Péntek:

mozgás

mozgás

verselés,

mesélés

A heti rend felépítésében a fő tevékenységek napi beosztása intézményenként eltérő lehet.

A heti rend kialakításában számtalan variáció lehet az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével. Másképp alakulhat a nevelés az év elején és végén. A beszoktatás idején legyen lazább, rugalmasabb, alkalmazkodóbb. Az iskolára felkészítés feladatai pedig a heti rend, napirend pontosabb betartását helyezi előtérbe.

Természetesen minden esetben arra kell figyelni, hogy jusson elég idő a gyermeki tevékenységek, kedvezményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására

A heti rend napi fő tevékenységei a rugalmasság és a spontaneitás jegyében bármikor felcserélhetőek.

II.4.20. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei**Az óvoda közös ünnepei, rendezvényei:**

Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15. Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró, „Kiszebáb égetés”; „Egészség hét”;

Környezetvédelmi jeles napok:

- Takarítási világnap (szeptember 20.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)
- Környezetvédelmi világnap (június 5.)

Kertvárosi Csicsergő Tagintézményben: „Bázisovi- hét”(évente 2x); „Apák-napja”; „Szüreti – hét”; „Oviparádé – családi nap”;

A legtöbb rendezvényünk nyitott a szülők számára, melyek kiválasztása azonban intézményenként eltérőek lehetnek.

Az óvoda kirándulásai:

Csoportos kirándulások a közvetlen és tágabb környezet megismerésére:

Bujtosi-tó, Múzeumfalú, Sóstó-vadspark, Botanikus kert, Bihari-tanya.

A kirándulásokba szívesen bekapcsolódnak a szülők is, mely programunk céljával és feladatával nagyon jól azonosulnak.

Sportrendezvények:

A Fenntartó által meghirdetett versenyek, rendezvények.

Az óvoda egyéb közös programjai

(óvodánként az eddigi hagyományok szerint):

- tagintézményen belüli gyakorlati tapasztalatcserek,
- közös pedagógusnapi és karácsonyi összejövetel
- idősök köszöntése a szomszédos idősök otthonában, karácsonykor nyugdíjas dolgozók meghívása rendezvényeinkre
- kiállítások megtekintése
- színházlátogatás
- Dolgozói kirándulás

Néphagyományőrző ünnepek:

- Szüretelés, szőlőpréselés, mustkóstolás
- Advent, betlehemezés, újévi köszöntő
- Farsangi állatalakoskodó
- Télűző kiszézés
- Húsvét (tojásfestés, locsolkodás, legényavatás)
- Májusfaállítás,

Az óvoda és a család közös rendezvényei, tevékenységei:

- Évi két alkalommal munkadélutánok
- Gyümölcsszüret, Mikulás-nap, Mikulás torna, Farsang, Kirándulások, Oviparádé, Játékonysági bál, Zöldnapok

Az óvoda egyéb közös rendezvényei:

- Szakmai cserélátogatások csoportok között
- Egészségügyi- Környezetvédelmi- Közlekedési napok
- Idősök köszöntése - Anyák napján
- Előadások helyben

- Színházlátogatás

II.4.21. Az óvoda kapcsolatai

Intézményünkben fokozott figyelmet fordítunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézményével kötött Együttműködési Megállapodásunk szerint különböző tevékenységeket, programokat szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába. Emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok és a majdani lemorzsolódás megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére.

Szülőkkel:

- szülői értekezletek
- SZMK választmányi megbeszélések
- munkadélutánok
- fogadó órák, nyílt napok
- kérdőívek kitöltése
- személyes kontaktus minél többször (kirándulások, rendezvények, stb.)
- sport és játéknapok

Egyéb külső kapcsolatok

- Gyermekek Háza Déli Óvoda Intézmény Igazgatójével, titkársággal, ill. az Intézmény Igazgató engedélyével a Fenntartóval.
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság
- Megyei Pedagógiai Közművelődési és Képzési Intézet
- Nyíregyházi Egyetem
- Könyvtár,
- Múzeum
- Színház
- Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ
- Védőnő

- Gyermek fogorvos
- Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézménye
- Idősek Othona

II.4.22. Az óvodába és iskolába lépés feltételei:

53.§ (1) Megszűnik az óvodai elhelyezés, ha

- a) a gyermeket másik óvoda átvette, az átvétel napján**
- b) a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyt adott a gyermek óvodából történő kimaradására**
- c) a gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján**
- d) az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort.**

Az iskolába lépés feltételei: az iránymutatást az Nkt.45 §-a alapján.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat vagy Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tanulási Képességvizsgáló Bizottság szakvéleménye alapján.

**II.5. Butykatelep Telephely és Rozsrétbokor Telephely KOMPLEX
PREVENCIÓS NEVELÉSI GYAKORLATA**

II.5.1. Óvodánk adatai

Óvoda neve:	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA BUTYKATELEP TELEPHELY	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA ROZSRÉTBOKOR TELEPHELY
Óvoda címe:	Nyíregyháza, Bajcsy Zsilinszky u. 12.	Nyíregyháza, Rozsrétbokor 15-17.
Székhelye:	4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8.	
Telefonszáma:	(06-42) 512-915	(06-42) 512-916
E-mail címe:	ovodabutyka@netra.hu	ovodarozsret@netra.hu
OM azonosító:	033090	

Az óvoda a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában a Közgyűlés felügyelete alatt működő nevelési intézmény.

Bevezetés

A 2011. évi CXCV. törvény és a Kormány 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, valamint a Kormány 77/2025. (IV.15.) Korm.rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A Korm. rendeletnek megfelelően módosítottuk a helyi nevelési programunkat. Munkánkat az alapító okiratban, az Alapprogramban meghatározott feladatok tükrében végezzük, összhangban a fenntartó elvárásaival, az óvoda törekvéseivel.

Valljuk, hogy a mai gyermek számára az aktív, örömteli óvodás évek, a későbbi kapcsolataikat is befolyásoló szeretetteljes légkör az, amire felnőtt életüket alapozhatják, és ehhez minden feltételt és segítséget meg kell adnunk.

Hisszük, hogy a mai társadalmi környezetben minden gyermeknek szüksége van arra, hogy képességeit a legoptimálisabb szinten alkalmazni tudja, a képességei lassúbb fejlődése

miatt későbbi életében ne kerüljön hátrányos helyzetbe-esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be-, egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az egyenlő hozzáférés biztosításával az egyéni értékek kibontakoztatása programunk gyermekközpontúságát jelképezi.

Pedagógiai gyakorlatunk a gyermekek érdekének védelmében, a gyermekek harmonikus fejlődésének érdekében az óvodapedagógusok értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését biztosítja.

II.5.2. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép

Életfilozófiánk:

A mozgás, a játék, a változatos tevékenység, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodai éveket, melyek alatt a gyermek számára észrevétlenül alakulnak, fejlődnek későbbi sikeres életéhez szükséges készségei-képességei.

Gyermekkép:

Gyermekközpontú, befogadó környezetben olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, tudnak örülni, felfedezni, csodálkozni. A környezetben jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő. Olyan óvodások nevelése, akiknek pozitív tulajdonságait erősítve, viselkedési formáit fejlesztve megfelelnek szűkebb és tágabb társadalmi elvárásoknak; egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelésben részesülnek mindenféle előítélet nélkül, csökkenjenek esetlegesen meglévő hátrányaik. Óvodánk vállalja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását, fejlesztését is, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik. Nevelésünk gondoskodik a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő a mással nem helyettesíthető szabad játékról.

A nemzetiségüket vállaló és a migráns gyermekeknek igény szerint biztosítjuk a hagyományaik megismerését, őrzését, ápolását; társadalmi integrálódásukat.(nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának)

Óvodakép:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől (a gyermek fejlettségétől függően) az iskolába lépésig.

Óvodánk a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztését, készségeik, képességeik kibontakoztatását, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségjegyek fejlesztését valósítja meg. Tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, és azt, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy Nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.” Az óvodakép pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit a családi nevelés kiegészítőjeként.

Helyzetelemzés:

Az óvoda bemutatása:

Intézményünk Butykatelepen Nyíregyházától 10 km- re, szétszórt településen található. Az épület az 1970-es években szolgálati lakásokból lett átalakítva; azóta működik óvodaként. Az óvoda környezetében a szülők iskolázatlanok, többségük napszámból, szociális támogatásból él. Magas az etnikai kisebbséghez tartozók száma. Helyi nevelési programunkat a Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptálásával készítettük. 2003. januárjától kiépítettük COMENIUS 2000. I. partnerközpontú minőségbiztosítási rendszert és az óta is működtetjük.	Óvodánk Rozsrétbokor telephelyen működő 2, csoportos integrált intézmény. 1980-ban szolgálati lakásból átalakított, s az óta óvodaként működik, külterületen található. Szerencsésnek mondható ez, mivel a főúttól való távolsága a megközelítés szempontjából ideális, ugyanakkor a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések nem érintik közvetlenül az intézményt Helyi nevelési programunkat a Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptálásával készítettük. 2003. januárjától kiépítettük COMENIUS 2000. I. partnerközpontú minőségbiztosítási rendszert és az óta is működtetjük
--	---

Az óvoda tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere:

Csoportszobáink tágasak, világosak, egymástól részben elkülönítettek, a nap folyamán bármikor használhatók; Rozsrét rendelkezik külön tornaszobával; Butykatelepen a helyi művelődési központ biztosítja a téli időszakban a mozgásos tevékenységekhez szükséges helyiséget. A szociális helyiségek korszerűek, esztétikusak.

Az udvaron homokos, füves, játszóterületek biztosítják a különböző változatos mozgáslehetőségeket; udvari játékaink környezetbarátok. A csoportszobák berendezési tárgyai megfelelőek.

A programunk működéséhez minden területen biztosítottak az eszközeink.

Törekszünk arra, hogy a mozgáson és a játékon túl, minden tevékenységhez egyenletesen biztosítsuk a feltételeket.

Az eszközök beszerzése részben költségvetési keretből, ill. egyéb forrásból, támogatásokból valósul meg.

Óvodánk személyi feltételei (mindkét Telephelyen)

Óvodapedagógus	3 fő
Szakképzett dajka	2 fő
Óvodatitkár	- fő
Karbantartó	- fő
Udvartakarító	- fő
Konyhai kisegítő	1 fő

Szakvizsgázott óvodapedagógusaink: Butykatelepen 3 fő; Rozsréten nincs. Ped.II. besorolású pedagógusaink száma Butyán 1, Rozsréten 1

Óvodapedagógusaink a nevelőmunkához kapcsolódó egyéb tanfolyami végzettséggel is rendelkeznek (többek között):

- Komplex Prevenciós Óvodai program ismerete és adaptációja
- A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében
- A vizuális nevelés lehetőségei az óvodában, korszerű eszközökkel, technikákkal.
- Tánc az óvodában
- Fejlesztőpedagógus intenzív előkészítő
- Minőségbiztosítás az óvodai gyakorlatban

- Minőségfejlesztési alapismeretek és azok alkalmazása a közoktatásban
- Számítástechnikai alapismeretek
- Kompetencia alapú oktatási programcsomag alkalmazása
- Óvodáskorú gyermekek érzelmi és szociális képességeinek mérése és fejlesztése mentálhigiénés módszerekkel, játékokkal.
- Tanulási zavarok felismerése és kezelése
- Egészségfejlesztő Mentálhigiénés szakvizsga
- Közoktatás vezetői szakvizsga
- Speciális német nyelvtanfolyam
- Sindelar tanfolyam
- Differ mérések tanfolyam
- IPR tanfolyam
- Gyermektorna vezetés továbbképzés

Testületünk tagjaira a szakmai igényesség, az új iránti fogékonyság a jellemző.

A nevelőmunkánkat közvetlenül segítő dajkák szakképzettek.

A fejlesztés érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk az arra szakosodott fejlesztő pedagógusokkal, a Szakszolgálat dolgozóival.

Szakmai feltételek:

Az óvodánkba maximálisan felvehető gyermeklétszám 45 fő.

A családok szociokulturális háttere heterogén képet mutat. A szülők iskolázottsága, lakáskörülményei, jövedelemszintje megosztottságot mutat. Minden csoportban jelen van a szegény és a jó módban élő családok gyermeke is.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segíti nevelőmunkánkat. Rendszeres segítséget, támogatást kapunk. A szülők érdeklődést tanúsítanak óvodánk iránt, pozitív a pedagógiai munkánkról alkotott kép.

Programunk alapelvei:

- Óvodai nevelésünk az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul.
- A gyermek személyiségéből, egyéni képességeiből kiindulva olyan szeretetteljes és érzelem gazdag óvodai légkört teremtünk, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet övezi. Biztosítjuk a feltételt az egészséges öntudat kibontakoztatásához és az önmegvalósítás lehetőségéhez. Előtérbe helyezzük a szabad és szervezett mozgást, szabad játékot.

- Nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkörben megteremtjük a feltételt az egyéni bánásmód, a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez, képességük fejlesztéséhez.
- Óvodánk valamennyi dolgozója tiszteli, szereti és megbecsüli a fejlődő személyiséget, elfogadja a különbözőségeket.

II.5.3. Óvodai nevelésünk célja, feladata

Célunk:

A 3-7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével:

- Egészséges, harmonikus személyiség fejlesztése.
 - Testi-lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása mozgáson, játékon keresztül.
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása
- A fejlesztő programunk alapja: Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenció (Óvodai Program adaptációja); az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
 - A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Nevelési feladatunk

A 3-7 éves gyermekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése.

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi nevelés az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetét biztosítjuk.
- A természetes mozgáskedvet fenntartjuk, az új mozgásos tevékenységeket megszerettetjük.
- A mindennapi mozgással fejlesztjük a gyermekek erőletét, alkalmazkodó képességét, testi fejlődését.
- Harmonikus, összerendezett mozgás gyakoroltatásával elősegítjük az esztétikus, szép mozgást.
- A fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges biztonságos, egészséges környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Egészségmegőrzés, betegség megelőzés szokásainak alakítása (egészséges életmód, testápolás, öltözködés, fogmosás, pihenés). Az egészséges életmód alakítása érdekében

a magas cukortartalmú ételek, italok fogyasztásának, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek, gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának szorgalmazása.

Az érzelmi nevelés és szocializáció, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

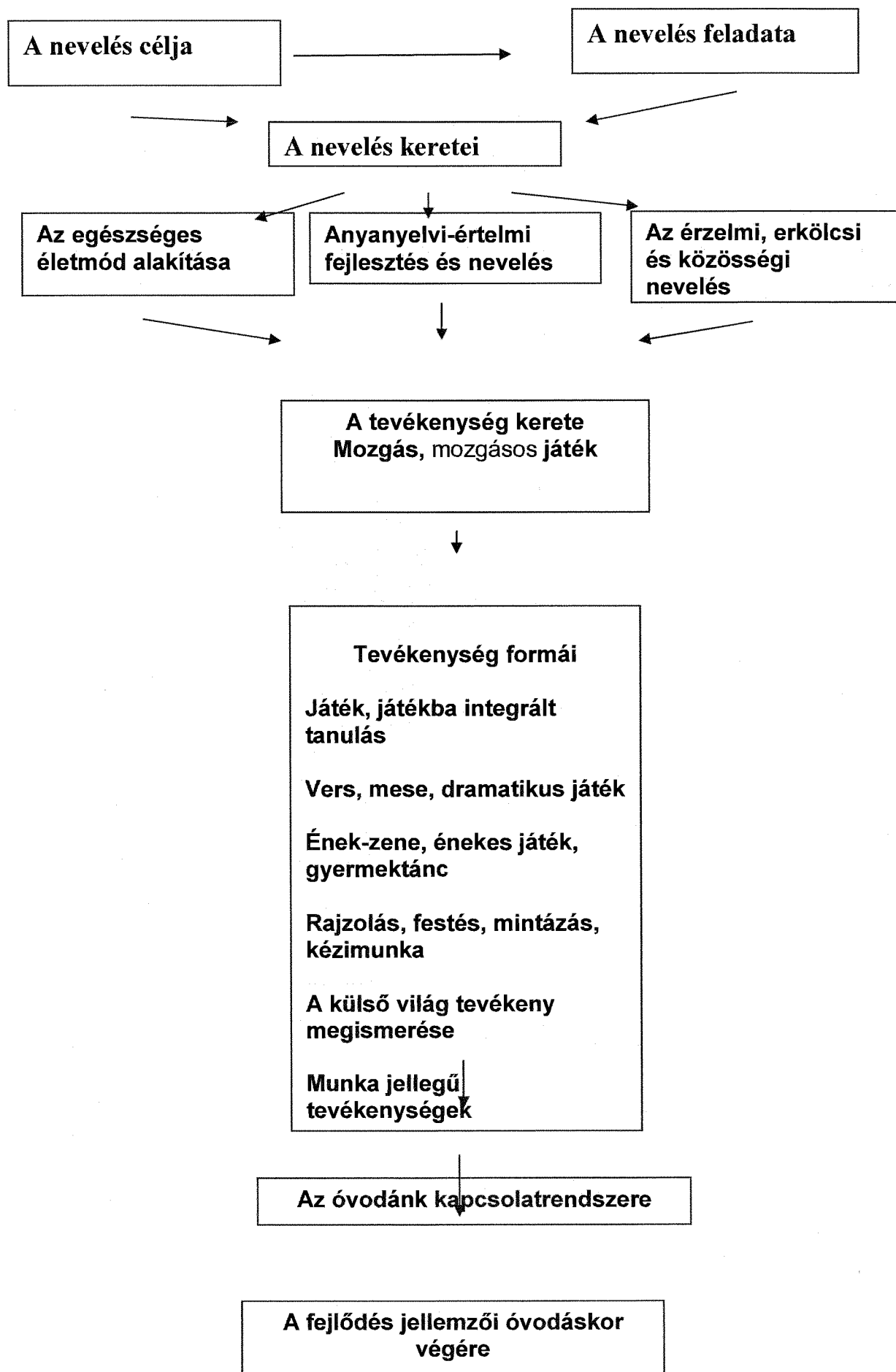
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt családi légkört teremtünk.
- A közös élmények, a közös együttlétek, a közösen végzett tevékenységek szervezésével erősítjük az egymás iránti figyelmességet, megértést, felelősségérzetet, toleranciát, őszinteséget, önfegyelmet, szorgalmat, kitartást, szabálytartást, önzetlenséget, igazságosságot, igazmondást.
- Segítjük, támogatjuk a gyermekek között létrejövő kapcsolatok, barátságok, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek kibontakozását. Építünk a gyermekek nyitottságára, hogy ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, mely alapja a nemzeti identitástudatnak, a keresztény kulturális értékek hordozója, a hazaszeretet a családhoz való kötődés alapja.
- A szociális érzékenység alakításával megalapozzuk a különbözőségek elfogadását, önmaguk és mások szeretetét, megbecsülését. Az együttéléshez szükséges alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakítását. A gyermekeket arra neveljük, hogy fogadják el: - az emberek különböznek egymástól.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- A gyermekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzésekkel lehetővé tesszük, hogy egyre több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezetről.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységekkel, a tapasztalatok élményszerző átélésével, újrendezésével problémahelyzeteket teremtünk, melyek megoldásával segítjük az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, kreativitásuk, problémamegoldó képességük, logikus gondolkodásuk fejlődését.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó kommunikatív formák – ölbeli játékok, arcsimogatók, hintáztatók – majd a meghitt beszélgetések, kommunikációs játékok alkalmazásával alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszédkedvét, beszéd aktivitását.
- A biztonság, szeretet, védettségérzet biztosításával segítjük a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással, vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

- Minden gyermek számára egyenlő lehetőséget biztosítunk a minőségi neveléshez és tanuláshoz, valamint az inkluzív nevelés előtérbe helyezésével az egyéni differenciált bánásmódon alapuló fejlesztéshez.
- Az értelmi nevelés feladatai: a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése; az értelmi képességek fejlesztése, a fejlődést, a képzeletet, kreativitást elősegítő környezet biztosítása.

NEVELÉSI GYAKORLATUNK RENDSZERÁBRÁJA:

II.5.4. A nevelés alapvető keretei

II.5.4.1. Az egészséges életmód alakítása (Testápolás, étkezési szokások, öltözködés, pihenés)

Feladataink:

- ☐ A testi-lelki egészség alapvető feltételeinek biztosítása a gyermek komfortérzetének kielégítésére.
- ☐ A gyermekek életkorának megfelelő optimális óvodai életritmus kialakítása.
- ☐ A gyermekek egészségének védelme, óvása, edzettségének megőrzése, biztosítása.
- ☐ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása; környezettudatos magatartás megalapozása.
- ☐ A gyermekek speciális gondozása, szükség esetén megfelelő szakember bevonása a prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátásában.
- ☐ A gyermekek fejlődéséhez szükséges stresszmentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Az óvodába történő felvétel után a gyermekek megismerésére, testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt. A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt viszonyt teremtünk, tapintatosan közeledünk hozzájuk. A testápolási teendők sorrendjét az egészségügyi szokások pontos menetét, a csoportban dolgozó dajka néikkel együtt végezzük az azonos gyakoroltatás miatt. A fokozatosság betartásával biztosítjuk a gyermekek számára az önálló testápolás, öltözködés lehetőségét.

A napi háromszori étkezést azonos időpontban, három órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között végzik óvodásaink. A tízórai és az uzsonna folyamatos, az ebéd kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyerekek tempóját, egyéni szükségleteit.

Igyekszünk különös figyelmet fordítani a különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére; a zöldségek és gyümölcsök, ill. a tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére

Az öltözködésnél a rétegességet, a cipőnél a lábboltozat egészségét szolgáló lábbelit hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink ruházata tiszta, praktikus legyen.

A nyugodt pihenéshez optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom) teremtünk. Mesével, altatózenével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyermekeket. A különböző alvási igényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük. Lehetővé tesszük, hogy folyamatosan ébredhessenek, felkelhessenek, és csendesen tevékenykedhetnek.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen elemének tartjuk a mindennapi szabad mozgást. Sokféle

mozgásfejlesztő eszközzel – csoportban, tornaszobában, udvaron – biztosítjuk a különböző mozgáselemek gyakorlásának lehetőségét. Szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését végezzük. A napi prevenciós fejlesztő tornákkal segítünk a hanyag testtartás, a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartását javítjuk.

A gyermekek edzettségét a rendszeres szabadban való tartózkodással is biztosítjuk (kivéve ködös, zuhogó eső, erősen szeles időjárás). A füves, udvarrészeken, pályákon végzett labdajátékokkal, futásokkal, mozgásos játékokkal fejlesztjük a gyermekek rugalmasságát, állóképességét.

Az óvodában a beteg gyermekeket elkülönítjük, míg a szülő az értesítést követően megérkezik. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, szakszerű fertőtlenítéssel, mozgással, megfelelő öltözködéssel, saját eszközök (törölköző, fésű, ágynemű) használatával próbáljuk elkerülni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☐ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek, amikor azt szükségesnek érzik.
- ☐ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- ☐ A zsebkendőt önállóan használják.
- ☐ Esztétikusan megterítene, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- ☐ Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- ☐ Önállóan tudnak szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak fogyasztani.
- ☐ Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki- és begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ☐ Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra.

II.5.4.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció, erkölcsi az értékorientált és közösségi nevelés alakítása

Feladataink:

- ☐ Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beilleszkedési szakasztól az óvodáskor végéig.
- ☐ A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok alakítása érdekében.

- A szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez
- A gyermekek nyitottságára építve elősegíteni a szűkebb és tágabb környezet megismerését, alakítani, formálni nemzeti identitástudatot, közvetíteni a keresztény kultúra értékeit, kialakítani, és formálni a családhoz való kötődést

Fontosnak tartjuk és megteremtjük a biztonságot nyújtó, derűs, családi légkört, mivel a gyermekek személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Már a beilleszkedési szakaszban tapintatos figyelemmel törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék.

Játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.

A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg, bátortalanabbakat odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereiknek. Meleg, érzelmi támaszt nyújtó környezetet alakítunk ki, ahol a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesülnek.

Közös élményekkel, sokszínű tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, formáljuk egymáshoz való viszonyukat, neveljük őket annak megértésére, elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A gyermekek pozitív kapcsolatainak alakulását azzal segítjük, ha csoportjukban jól érzik magukat. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását a gyermekközösséggel közösen végezzük.

Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük, egyéni sajátosságaik figyelembe vételével.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos feladatunk, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk pontos határok megjelölésével. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg, lehetőséget adunk a javításhoz.

A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a „személyes percek”-et, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A közös élményekre épülő tevékenységekkel, a közösen végzett munka örömeivel, a közös együttlétekekkel erősítjük az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség tulajdonságokat.

Fejlesztjük akaratukat, önállóságukat, önfegyelmeiket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

Példamutatással, bátorítással, türelemmel fejlesztjük a gyermekek viselkedéskultúráját,

valamint elősegítjük a szokás-, és normarendszer megalapozását. Biztosítjuk a kiemelkedő képességű gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.(pszichológus, logopédus, védőnő, EPSZ szakemberei. Gyermejkölési szolgálat megbízott szakemberei).

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- ☐ Ragaszkodnak óvodájukhoz, csoporttársukhoz, a felnőttekhez
- ☐ Ragaszkodásukat az érzelmeikben, szavaikban és tetteikben is kifejezik. Érzelmien, indulatain életkorának megfelelően tud uralkodni, kivárára képes, toleráns.
- ☐ Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása. Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ☐ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, szívesen dolgoznak a közösségért.
- ☐ Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- ☐ Érdeklődnek társaik, barátai iránt.
- ☐ Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyeztetni.
- ☐ Tudnak kezdeményezni a tevékenységeket türelmesen, befejezik.
- ☐ Tudják és fogadják el, hogy különbözőek vagyunk.
- ☐ Képes társaival kooperatívan együttműködni, kommunikálni.
- ☐ Kialakul, az én-tudat, mi-tudat, az enyém tudata.
- ☐ Alakulóban van a feladattudata, feladattartása, megjelenik a kötelességtudat.

II.5.4.3.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést az egész nap folyamán megvalósuló, minden tevékenységet átszövő folyamatnak tekintjük.

A gyermekek életkorának megfelelő, különböző tevékenységek és élethelyzetek biztosításával teremtjük a szellemi fejlődés feltételeit.

Életkori sajátosságaikhoz igazodva egyaránt alkalmazzuk a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.

Feladataink:

- ☐ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- ☐ A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- ☐ A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a

gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ez által bővüljenek megismerő kognitív képességei. (egyre pontosabb valósághű észlelés, figyelemösszpontosításra való képesség, valósághoz közeli képzeleti működés, problémamegoldó és kreatív gondolkodás), alkotóképesség.

- ☐ Feladataink megvalósítása érdekében fejlődésüket elősegítő, ösztönző környezetet biztosítunk

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ☐ Egyre pontosabb, valóság hűbb az észlelés.
- ☐ Figyelemösszpontosításra való képesség.
- ☐ Valósághoz közeli képzeleti működés.
- ☐ Reprodukív emlékezet.
- ☐ Problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- ☐ Alakuló fogalmi gondolkodás fejlődése a jellemző.
- ☐ A migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

II.5.5. Az óvodai élet megszervezése: Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodánk tevékenységi formái, a tevékenységben megvalósuló tanulás:

1. Mindennapos mozgás
2. Játék, játékba integrált tanulás
3. Verselés, mesélés, dramatikus játék
4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. Munka jellegű tevékenységek

II.5.5.1. Mindennapos mozgás

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal. Kedvezően befolyásolja a szociális és értelmi képességek alakulását, elősegíti az egész személyiség fejlődését, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítását, formálását, fejlesztését.

Feladataink:

- ☐ A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- ☐ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.
- ☐ A 3-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítése.

A mozgásfejlesztés elvei:

- ☐ Elfogadjuk az egyéni eltéréseket, és mindent megteszünk azért, hogy a gyermek képességei optimálisan fejlődjenek.
- ☐ Megfelelő játékos élethelyzetben, tevékenységben fejlesztjük a képességeket.
- ☐ A fejlesztés eredményessége érdekében figyelembe vesszük a gyermekek motiváltságát, aktivitását, a differenciálás lehetőségét.
- ☐ Erőfeszítésre, szorgalomra, önállóságra serkentjük óvodásainkat. A próbálkozás, gyakorlás, korrekció közben elért apró sikereket stabilizáljuk, és újabb teljesítményre ösztönözzük.

A mozgásfejlesztés fő területei:

- ☐ Szervezett mozgásos tevékenység
- ☐ Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- ☐ Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

A szervezett mozgásos tevékenység feladatainak megvalósításához a gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek általános fejlettségéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. A mozgás kivitelezését segítő utasításokat a feladatvégzés alatt többször ismétljük. Az ellenőrzés, értékelés során megerősítést kapnak a gyermekek.

A 2,5-7 évesek korcsoportjában a mindennapos mozgáson túl kötelező foglalkozást tartunk, egyéni képességeknek, és fejlettségeknek megfelelően.

A mindennapos mozgásra irányítottan naponta legalább egyszer, jó idő esetén, az udvaron, egyébként a csoportszobában, illetve a tornaszobában kerül sor az egyéni szükségleteket figyelembe véve. A játékot, a játékoságot alapvető eszközként alkalmazzuk. A mindennapos mozgás anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlat ismétlésével, továbbá részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos

feladatok, játékok, táncok. A játékot képességükhöz mértén és a foglalkozások anyagához igazítva választjuk ki.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Óvodánkban megfelelő mozgásteret, helyszínt, alkalmat, időt biztosítunk, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat. Rozsréten a tornaszoba mérete lehetővé teszi, hogy a különböző mobil, mozgásösztönző szereket bevigyük és ott a gyermekek, használják. Butykatelepen erre a célra az öltöző helyiségét veszik igénybe. Mozgásformák gyakorlására az udvaron is lehetőséget biztosítunk ugyanezeknek az eszközöknek a kivitelével, továbbá az udvarra telepített változatos mozgáslehetőségre inspiráló játékok segítségével.

A játékkal fejlesztjük a gyermek mozgását, segítjük új mozgásformák kialakulását, gyakorlását, ismert mozgások tökéletesítését, fejlesztjük kez ügyességét. A változatos mozgással ügyesebbé tesszük a gyermeket, növeljük önállóságát, kitartását, hozzáértését, a társra figyelmet. Lehetőséget biztosítunk a veszélyhelyzetek felismerésére, annak kiküszöbölésére, mellyel kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetet biztosítunk.

Nagymozgások fejlesztő eszközei:

Bújásra, mászásra, kúszásra, gurulásra a gyermekek érdeklődésének megfelelően különböző eszközöket kínálunk. (Greiswald szer, tornaszőnyegek, karikák, rudak, padok, bordásfalak stb.)

Szem-kéz koordináció fejlesztéséhez:

Különböző méretű, súlyú labdákat, homokozó eszközöket, kézi szereket, köteleket, stb., valamint ugróiskolákat használunk.

A vestibuláris rendszer ingerlése ennek a korosztálynak (2,5-7-ig) alapigénye. Erre rendelkezésre állnak a tölcsek, forgók, tányérhinták, kötélletrák, háló, mind a csoportszobákban, mind a tornaszobákban, mind az udvaron.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ☐ Mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- ☐ Kialakul testsémájuk.
- ☐ Tudnak tájékozódni téri helyzetekben, ismerik a téri irányokat.
- ☐ Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempóját szabályozzák.
- ☐ Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészülnek az írás-tanuláshoz.
- ☐ Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátsási, formaállandósági észlelésük.
- ☐ Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- ☐ Egészséges versenyszellemük kialakul.

II.5.5.2.Játék, játékba integrált tanulás

Játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermeke közötti kapcsolatok kialakulását. Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Cél:

- ☐ A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlődése.
- ☐ Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakulása.
- ☐ Formálódjon szociális, társas viselkedése, magatartása.
- ☐ Érvényesüljön a szabad játék elsődleges szerepe.
- ☐ Az egyes játékfajták személyiségformáló hatása

Feladataink:

- ☐ A játék feltételeinek biztosítása.
- ☐ Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása.
- ☐ A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmának gazdagítása.
- ☐ A beszédkésztség fejlesztése játék közben.

A játék feltételeinek biztosítása:

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatostkodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezések, az önkiszolgáló tevékenységek, és a

pihenés szakítja meg. Figyelünk a több napon át tartó játékra, biztosítjuk annak feltételeit, a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a „kincsesláda” tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása:

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni, de ha szükség van rá modellnyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, ha durvaság adódik, tapintatosan segítjük a probléma megoldását.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajtáknak gazdagítása. A *gyakorlójáték* során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével szőnyegen, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszerveik: gyakorolják a látást, hallást, tapintást, mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédképességük fejlődését.

A manipulációs *gyakorlójáték* fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világgal – a tárgyakkal, anyagok tulajdonságaival, (felület, szín, forma, nagyság), szem-kéz koordinációját – a tépés, öntögetés, a testséma fejlesztését – a tárgyakhoz való viszony, a percepciót- ugyanolyan szempont szerinti rakosgatás, vizuális ritmus fejleszt.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték, amikor valamilyen szerepet vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását.

A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyermekek mindig azt utánozzák, amelyek érzelmileg fontosabbak számukra, ezért ügyelünk arra, hogy mi felnőttek mintát adjunk. Figyelünk a játék törvényszerűségére, amelyek más szabályokat is állítanak. A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat gyűjtünk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

A szerepjáték fejlesztési lehetőségei:

Szociális tanulás, erkölcsi értékek, együttélés szabályainak elsajátítása. Fejlődik képzeletük, alkalmazkodóképességük, önuralmuk, empátia- és kommunikációs képességük, toleranciájuk.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására, saját, vagy irodalmi élmények feldolgozására játékos formában, kötött, vagy kötetlen szituációs játékban. Többszöri ismétléssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásaik alapján játszhatják el az önként kiválasztott darabot. Mindezek feltétele az érzelmileg megalapozott élményhátér, a megfelelő kelléktár.

Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a bábozáshoz. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, ezzel is segítve az önkifejezést, önmegvalósítást. Alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyermekeknek.

A dramatizálás, bábozás fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek emlékezetének, képzeletének, tapasztalatainak, mozgás és kommunikatív készségének fejlesztése.

A szabályjáték fejlesztési lehetőségei:

A szabályjáték játssza közben formáljuk a gyermekek szabálytudatának alakulását, kitartását, kudarcűrés erősítését, az indulatok fékezését. A mozgásos, a verbális és értelemfejlesztő játékokkal elősegítjük a gondolkodás fejlesztésében a memória, a kombinációs készség, a figyelem, az analízis, szintetizálás folyamatát, a fogalmakkal való műveletek alakulását.

A gyermeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, ezért elősegítjük, hogy minden

gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építőelemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.

Az építő-konstruáló játékfejlesztési lehetőségei:

Kreativitás, megfigyelő képesség, egyensúlyérzék, szem-kéz koordináció, rész és egész viszonyának megtapasztalása, türelem, percepció, térészlelés, formák, színek fogalmának megismerése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ☐ A gyermekek képesek szabályokat betartani, a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásai között.
- ☐ Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudják végezni.
- ☐ Ismert meséket szívesen báboznak és dramatizálnak.
- ☐ Esetenként barkácsolást kezdeményeznek, amit felhasználnak más játékokban is.
- ☐ Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak.
- ☐ A gyakorlójáték csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg.
- ☐ Igényükké válik a társakkal való együttműködés is.
- ☐ Örömmel, önfeledten játszik.
- ☐ Játéka elmélyült, kitartó.
- ☐ Képes egyéni ötlet, vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- ☐ Szívesen vállal szerepet.
- ☐ Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- ☐ Tudják vágyaikat késleltetni.

A játékba, tevékenységbe integrált tanulás

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes, és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Programunkban a kultúra átadást a külső világ megismerése köré építjük, figyelembe véve a természet változásait, a hagyományokat, az aktualitásokat. Ezen belül jelennek meg a matematikai tartalmú tapasztalatok.

A komplexitást figyelembe véve rendeljük hozzá az anyanyelv, irodalmi nevelés, a vizuális nevelés, az ének zenei nevelés, feladatait és tevékenységeit, illetve anyagát.

Mindegyik terület áthatja a másikat, de minden napnak meg van a fő tevékenységi formája.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon valósul meg. A kezdeményezett és irányított tevékenységeket a játékból indítjuk, játékidőben végezzük. A gyermekek érdeklődését figyelembe véve mikrocsoportos formában végezzük az ismeretek bővítését, az egyéni képességfejlesztést.

Butykatelep telephelyen kapcsolódási pontok a kompetencia alapú óvodai programcsomaghoz a tárgyi eszközök meglétének, lehetőségek arányában.

Komplex fejlesztési tématervek:

- ☐ Integráló nevelési terület:

Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tartalmú tapasztalatok

- ☐ Integrált nevelési terület:

Anyanyelvi, irodalmi nevelés

Vizuális nevelés

Levegő

Tűz

Víz

Föld

Kiegészítő anyag a világ befogadásának elérhetősége

Fehér Anna: játszunk? Természetesen

Reikort Ildikó: Zenevarázs

Székely Andrea: Bábjáték

Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány

Kiegészítő segédlet komplex tervekhez

Székely Andrea: Játék bábokkal

Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában

Zóka Katalin: Kóstolgtató

Túri György: Játék, tánc, élet

Feladataink:

- ☐ A tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak megalapozása, kompetenciáinak fejlesztése.

- ☐ Jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása és fejlesztése.
- ☐ A kultúra átadás hatásrendszerében – a nevelési módszerek segítségével – a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, oly módon, hogy azon keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei.
- ☐ Eljuttatni a gyermekeket az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás szintjére.
- ☐ A felfedezés lehetőségének biztosításával kreativitásuk erősítése.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- ☐ Az utánzásos tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- ☐ A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- ☐ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- ☐ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- ☐ A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- ☐ A cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat.

Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el.

Az önállóság, az erkölcsi, akarat tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

A kötött tevékenységek alapelve (ének-zene, mozgás) a játékosság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartás, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikrocsoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A tanulási nehézséggel rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítetttségét, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

2,5-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	45 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

2,5-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapulv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A szülői igényeken alapuló *tehetséggondozás* tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikrocsoporthoz forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma (Rozsértborkorban):

☐ német

II.5.5.3. Verselés, mesélés

Feladatunk:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Művészi értékű a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi a klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét.

- A mese-vers tevékenységgel az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédkésztséget alakítjuk.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a nyelv hangzásával, dallamosságával, mondszerkesztésével segítjük a biztonságos önkifejezés megalapozását, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtását és az irodalmi érdeklődés felkeltését.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos (vers-mese, bábjáték, dramatizálás, szituációs játék, helyzetjátékok, mimetikus játékok) tevékenységeken keresztül feltárja a gyermekek előtt az emberek külvilághoz való viszonyát; egymás közötti érzelmi viszonyokat; megismertet a viselkedési formákkal. A valós élet szerepköreinek elsajátítását játékos formában végezzük.

A mese-vers tevékenység a gyermeki igénynek megfelelően spontán, vagy szervezett és tervezett módon jelenik meg az óvodai életünkben. Mindkét formában helytel és idővel ideális körülményeket teremtünk.

Folyamatismertetés

2,5-4 éves korban:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Hőcögtetők, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánzása.
- Egyszerű állatokról szóló népmesék és műmesék.

Elemenként kezeljük az ismétléseket, alliterációkat. A meséhez a hétköznapi élettől eltérő, különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. A kicsik dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat eljátszásában.

4-5 éves korban:

- Egyszerűbb, de több versszakos mondókák
- Állatokról szóló népmesék, egyszerűbb szerkezetű műmesék.
- Rövidebb ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt, vidám, pattogó ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek.
- A versek témái között az évszakváltás, a gyermekek, felnőttek világa jelenik meg.

A mesék életre keltésében megfelelő a dramatizáló játék, ami nem a cselekmény végigjátszását jelenti, hanem az egyes szereplő kiválasztását, a felöltözést és a szerepnek megfelelő viselkedést.

5-6-7 éves korban:

- a mondókák köréből, a változatos kiszámolók, menetelők, vonulósdi, szoknyafogó;
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók;
- találós kérdések, mulattató mondókák, beugratók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások;
- bonyodalmas, tréfás állat- és tündérmesék a népmesék és műmesék köréből;
- műmesék, folytatásos elbeszélések, történetek;
- több versszakos, természetéről, állatokról, családról, gyermekekről szóló érzelmi töltésű, vagy humoros rímelő versek;
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül: a résztvevők a szerepeket egymás között felosztják, saját, vagy társuk viselkedését

kommentálják.

A mese, vers tevékenysége során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességek az alapjai.
- Várják, kérik a mesemondást. Maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- Beépülnek a magyar népmesei szófordulatok a passzív/ aktív szókincsükbe.
- Használják a metakommunikatív jelzéseket, a környezetükben élőkkal jól kommunikálnak.
- Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük, beszédképességük, beszédkedvük, erősödik erkölcsi tudatuk.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játékukba is beleszövik.
- A bábok, eszközök, díszletek elkészítésében aktívan vesznek részt.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Képesek megkezdett történet, mese folytatására: saját fantáziájukkal kiegészítve azt.
- Képesek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére.

II.5.5.4.Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

Cél:

A közös énekes játék örömeivel a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési képességének, harmonikus, szép mozgásának fejlődése, a zenei anyanyelv kialakulása. A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Fő területei:

- hallásfejlesztés;
- ritmusérzék fejlesztés;
- mozgásfejlesztés

A hallásfejlesztés elsődleges területének az éneklési készség, tiszta, szép éneklés fejlesztését

tartjuk.

Részfeladataink:

- a magas és mély hang különbségének érzékeltetése.
- Halk és hangos közötti különbség érzékeltetése.
- Hangszínek felismertetése.
- Belsőhallás fejlesztése.

A gyermekek ritmusérzékét fejlesztjük az egyes részterületek gyakorlásával.

- Egyenletes lüktetéssel.
- Mondókák és dalok ritmusának gyakorlásával.
- Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolásával.
- Tempóérzékeléssel.
- Gyermekhangszerekkel.

Mozgásfejlesztés: a zenéhez kapcsolódó mozgást a közös játék érzelmi töltésére építjük.

Feladatunk:

A zenei nevelésnek a gyermek mindennapi tevékenységét át kell hatnia. A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában könyve alapján történik. Ehhez illesztjük az önkifejezés és a zenei kreativitás eszközeként a Zenevarázs kompetencia alapú óvodai program kiegészítő segédletét. A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.

A gyermek szeressen énekelni, játszani, szívesen hallgasson zenét.

Használjuk a néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagát. Az egyenletes szép járással, utánzó mozdulatokkal, a dalos játékok mozgássoraival megalapozzuk a későbbi tánclépéseket. Megismertetjük a gyermekekkel a magyar népi játékkincs egy-egy szép változatát, kortárs művészeti alkotásokból is merítünk (pl. Gryllus Vilmos zenéi).

Megszerettetjük a népzenet. A népszokásokból annyit merítünk, amennyi a „kisvilágukba” belefér és nem kelt zavart bennük (Lucázás, Betlehemezés, Pünkösödölés stb.).

A zenei anyag összeállításának szempontjait elsősorban az életkori sajátosságokat figyelembe véve határozzuk meg. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük az esetleges migráns, ill. nemzeti hovatartozást is.

A korosztálynak összeállított zenei anyaggal szembeni követelmény az érzelmi közelség,

hangterjedelem, hangközlépések, a ritmus kombinációk és a mozgásanyag megfelelősége.

Zenei anyag korcsoportonként

2,5-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l, -s, 1 6-8 ölbeli játék, mondókák	Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1	Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2
Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánzó mozdulatok	Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánzómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok	Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű tánclépések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesé válnak a zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Zenei ízlésük a művek egyre szélesebb körű megismerésével az igényesség felé halad.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Képesek zenei fogalmak, fogalom-párok megkülönböztetésére, felismerésére, megnevezésére.
- Felismernek hangszereket, ritmushangszerek, azokat formájuk/ hangjuk alapján tudják azonosítani: furulya, metallofon, triangulum, cintányér, dob, zongora, csengő.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes lüktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással és ezek kombinációjával is ki tudnak fejezni.
- Ismernek egyszerű ritmus és dallammotívumokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek zenei improvizációra (ritmus - dallam - szöveg).
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.

II.5.5.5.Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka

Feladatunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-forma-szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Kifejezik élményeiket, érzelmeiket az ábrázolás eszközeivel. Ismerkednek szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermekek számára, ill. biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a gyermeki alkotások bemutatásra kerüljenek közösségi rendezvényeken; és törekszünk a tehetségek bátorítására

A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó-alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, a játszó gyermekek ne zavarják őket.

Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek eléri.

Megtanítjuk a különböző eszközök biztonságos használatát. A mindennapi szabad játékokban biztosítjuk a különböző technikákhoz szükséges feltételeket.

A 2,5-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és az értékelő-képesség kialakulását.

Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól.

Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő technikák kipróbálásához – festés, zsírkrétával, ragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. 4-5 éves korban továbbra is kiemelkedő a pozitív érzelmi hozzáállás erősítése, a technikák gyakorlása, tökéletesítése. Megjelenik a gipszöntés, a gipszmunkák festése, a térbeli ábrázolás, makett-munkák, bábok stb. készítése. Az eszköztár bővül a vastag ceruzák használatával, a különböző papíryananyagok megismerésével, a különböző vastagságú ecsetek használatával. Az egyéni képalakítás fejlesztési iránya, a forma, a nagyság, a háttér alakítása.

5-6-7 éves korban: a technikák tovább bővülnek- viaszozás, márványozás, festés különböző anyagokon, textilbatikolás. Kiemeljük a varrást és az ollóval történő vágást, amely ebben az életkorban nagy szerepet kap.

Új eszközként megjelenik a vékony, háromszögletű grafit, színes és fekete-fehér ceruzák használata, a színezések. Ebben az életkorban a technikákat egyre önállóan alkalmazzák. Megjelennek a különböző formájú, irányú vonalak alkalmazása. A technikák összekapcsolása révén egyre aprólékosabb, precízebb, nagyobb odafigyelést igénylő munkák kerülnek megvalósításra.

A népművészettel és annak használati tárgyaival – kancsók, vázák, kosarak, tálak, terítők – a hagyományos ünnepek alkalmával találkoznak a gyermekek. A népművészettel való ismeret bővítését segítik az agyagozó munkák, a szövés, a fonás, a körmözés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka kedves örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Tökéletesedik önkifejezésük.
- Tudnak apróbb mozdulatokat kívánó feladatokat elvégezni.
- Ismerik az alábbi eszközöket (gyurma, ceruza, ecset stb.), és ezeket biztonsággal használják térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait (papírok, textilek, pamutok stb.) és azokat biztonsággal önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Meg tudják fogalmazni, hogy nekik mi tetszik, mi szép.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alakítani.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete intermodalitása korának megfelelő.
- Ábrázolása közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.

II.5.5.6. A külső világ tevékeny megismerése:

A gyermeki megismerés ebben a korban a folyamatos észlelés, érzékelés, tapasztalás, cselekvés.

Feladataink:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-családi-tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása, a szülőföldre való kötődés megalapozása. A gyermekeket először a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán lévő fákat, virágokat stb..

A környező utcákban tett rövid séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, az időjárás változását, annak hatását az öltözködésünkre. Igyekszünk gazdagítani az élősarkunkat, az élményszerzés során gyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal.

Felfedeztetjük, megismertetjük a gyermekekkel az apróbb bogarakat (katica, méhecske, bodobács), csigákat, madarakat. Sétát, kirándulást teszünk a sóstói állatparkba, a bujtosi tóhoz, a botanikus kertbe, ahol természetes környezetben megismerhetjük a vadállatokat, vadon élő állatokat, növényeket, virágokat. Az erdőben tett séták során megfigyeljük az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, az erdő szépségét, a környezet esetleges szennyeződését (víz-föld-levegő).

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, helyi hagyományok és néphagyományok, szokások a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre, a madarak, fák életére. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, amit lehet, felhasználunk belőle (befőtt, savanyúság, lekvár, gyümölcssaláta). Ágakat hajtatunk, növényeket csíráztatunk, megfigyelve így a fejlődéshez szükséges feltételeket.

Egyszerű kísérleteket végzünk a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel.

Közösen emlékezünk meg az Állatok (október 4.), a Víz (március 20.) és a Föld (április 22.) világnapjáról. Ezekre folyamatosan készülünk és hozzárendeljük a többi tevékenységformát is. Minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében figyelünk meg. összehasonlításokat végezhetnek közvetlen tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek a gyerekek.

Ellátogatunk az iskolába, művelődési házba, múzeumba, vasútállomásra, piacra, boltokba.

Megismertetjük őket a felnőttek munkájával.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezzük. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy kiskertünkben kerti munkát végezzenek, segíthessenek a növények ültetésénél, gondozásánál. A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetünkben látható, felfedezhető formák nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőiről.

Környezettudatos magatartásunk közvetítésével törekszünk az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének, környezetvédő, természetszerető személyiségének kialakítására, megalapozására. Tiszteljék környezetüket, és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne.

Óvodánk környezetvédelmi programmal rendelkezik.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A szókincs, a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A mikrocsoportos séták lehetőséget adnak a gyermek-óvónő, a gyermek-dajka személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire azonnal tudunk reagálni.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a csoportok osszák meg egymással a tapasztalataikat, összefüggően tudják elmondani gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket. A séták során gyakoroljuk a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást. Megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

Feladataink:

- ☐ A gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira építve, és mi magunk is biztosítunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvétet.
- ☐ Tudatosan figyelünk a környezetre és természetvédelemre, a gyermekek természetszemléletének formálására.
- ☐ Az óvodai életbe olyan hagyományokat alakítunk ki, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét. Például: Állatok napja, Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja, Környezetvédelmi világnap.
- ☐ Kialakítjuk a kulturális élet szokásait, általános tájékozottságukat.
- ☐ A környezeti értékek, a természeti kincsek megismertetése, illetve nyelvi-, irodalmi-, kommunikációs készségek fejlesztése
- ☐ Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait, figyelembe véve válasszunk a hagyományos, illetve szokásoknak megfelelő lehetőségek közül.
- ☐ Környezetünk mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, alkalmazása a tevékenységekben, játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- ☐ A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszonyok kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- ☐ Mennyiségi és formai összefüggések témakörei:

- ☐ A halmazok képzése, összehasonlítása, szétválogatása, bontása részhalmazokra, sorba-
rendezése; összemérése becsléssel, párosítással, másolással.
- ☐ Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, mérések; űrtartalom, terület,
szélesség, vastagság, bőség.
- ☐ Kis számok összkép alapján: sorszámok, tapasztalatok darabszám változásairól.
- ☐ Tevékenységek tükörrel.
- ☐ Tájékozódás a térben.
- ☐ Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ☐ A gyermekek tudják a lakcímüket, a szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- ☐ Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- ☐ Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- ☐ A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai
alkotásokat.
- ☐ Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását.
- ☐ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési
eszközöket.
- ☐ A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség
–nagyság –forma - szín szerint.
- ☐ Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a névutókat.
- ☐ Kialakul a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető
beszéd.
- ☐ Ismeri a következő gyűjtőfogalmakat: növény, állat, jármű, élő- élettelen stb.
- ☐ Séták, kirándulások élményeit képek segítségével képesek időbeli sorrendbe helyezni
(szerialitás)
- ☐ Kialakul igénye a természeti környezet megóvására.

II.5.5.7.Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- ☐ **Kognitív:** pontosan értsék meg, mit várhatunk tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű
használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- ☐ **Érzelmi-akarati:** alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.

- **Szociális-társas:** alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladataink:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezheszenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket.

Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk mintaértékű legyen a gyermekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, konkrét, reális a gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő legyen. Minden gyermeknél fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A 2,5-4 éves gyermekek figyelemmel kísérik a kiskertünk és csoportszobánk gondozását. Tavasszal segítenek a veteményezésben, ősszel a falevelek összegyűjtésében. A gyermekek rendszeresen részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában, a csoport rendbetételében, alkalmoszerű átrendezésében.

A 4-5 éves gyermekek együtt végzik az alkalmoszerű, illetve ismétlődő munkákat. Segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak kincseit. Tevékenyen részt vesznek az udvar gondozásában. Apróbb megbízatásokat szívesen vállalnak, a kert eszközöket behozzák, kiviszik, üzenetet adnak át.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyermekeknek.

5-6-7 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amelyet önállóan végeznek. Esztétikusan terítenek meg, étkezés után segítenek az asztal leszedésében, a terítő összehajtogatásában, a pihenéshez szükséges feltételek megteremtésében. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalmoszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, a játékok tisztításában, javításában. Tevékenyen részt vesznek a vitamin- és gyümölcssaláta készítésében. Az élősarok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ültetnek virágokat, magvakat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, leveleket stb.. A kiskertben nekik megfelelő szerszámokkal önállóan dolgoznak. Ősszel segítenek a levél összegereblyezésében, a virághagymák felszedésében, homokozó szélének leseprésében, gumilapok tisztántartásában. Télen gondoskodnak a madarakról, irányításunkkal madáreleséget

készítenek és részt vesznek a madáretetésben.

A munkajellegű tevékenység feltételei:

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, rendben tartása (célszerűség, méret, anyag).
- Elegendő munkalehetőség (életkori sajátosságukat figyelembe véve, amit csak tud, a gyermek végezzen).
- Kiegyensúlyozott légkör, megfelelő hely, elegendő idő biztosítása

Munkajellegű tevékenységek

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Környezet rendjének megőrzése
- Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében
- Növény - és állatgondozás

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Kialakul munkatempója, kitartása a munkatevékenységek során, mely alapja az iskolai élet elvárásainak.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Örömmel segítenek a társaiknak.
- Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek.
- Kialakulnak azok a munkaképességek, amelyekkel saját személyét és használati tárgyait rendben tudja tartani.

II.5.6. Óvodánk csoportszerkezete

Az óvodánk adottságainak megfelelően nevelőtestületünk a heterogén csoportok szervezése mellett döntött. Szűkebb óvodai környezetünkben bölcsőde nem található, ezért 2,5 éves kortól foglalkozunk a gyermekekkel. A negyedik óvodai évet azoknak a gyermekeknek szervezzük, akik fejlettségük révén az iskolai életet nem tudják megkezdeni.

II.5.7. Az óvodai élet megszervezése

„A teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.”

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a jól

megszervezett, folyamatos (rugalmas) napi-, és heti rend által biztosítjuk a feltételeket

Szokás-szabályrendszer

A jól kidolgozott szokás-szabályrendszer biztonságérzetet ad gyermeknek és felnőtteknek egyaránt. Erősíti a két óvodapedagógus és dajka közötti összhangot, egyező nevelő hatás megteremtését eredményezi.

A szokás –szabályrendszer alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A szokás-szabályrendszer követi a napirendet, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék, a tanulás területén szokásként, szabályként jelennek meg az óvodai életben.

Differenciált tevékenységekkel, fokozatosan növekvő időtartammal (5-35') szervezzük egyéni-, mikro- és makrocsoportos foglalkozásainkat, fejlesztve a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Napirend

06.30 – 10.30	Közös gyülekezés, szabad játék, játékba integrált fejlesztés, folyamatos tízórai, tevékenységekben megvalósuló tanulás, mindennapos testnevelés.
10.30 – 12.00	Testápolási teendők elvégzése, öltözködés, udvari játék, szabad játék
12.00 – 13.00	Ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez.
13.00 – 15.30	Mindennapi mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna.
15.30 – 17.30	Szabad játék, mozgásfejlesztés, szabadon választott tevékenységek.

**Napirend
javaslat
június 01.-
augusztus 31.-ig.**

Időtartam	Tevékenységek
6.30- 7.00	Összevont gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
7.00-8.30	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8.30-	Étkezés előkészítése, tízórai, öltözködés, komplex tapasztalatszerzési lehetőségek a szabadban, pancsolás, napfürdő, séták, kirándulások, egyéb szabadon választott tevékenység
12.00-	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebédeltetés, tisztálkodás, pihenés, az alvást nem igénylő gyermekeknek szabad tevékenység biztosítása
14.30-15.30	Folyamatos ébredés, tisztálkodás, étkezés előkészítése, uzsonna
15.30-17.30	Játék, levegőzés, szabadon választott tevékenységek

Heti rend:

	Kötött	Kötetlen
2,5-4	Mozgás Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Ének-zene Mese-vers Vizuális nevelés Külső világ tevékeny megismerése
4-5	Mozgás Ének-zene Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Mese-vers Vizuális nevelés Külső világ tevékeny megismerése
5-7	Mozgás Ének-zene Külső világ tevékeny megismerése Mindennapos mozgás	Mese-vers Vizuális nevelés Játékba integrált fejlesztés

Az 5-7 évesek körében a nevelési év második felében a zenei nevelés, a külső világ tevékeny megismerése is kötött tevékenység.

Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységeket a 2003. LXI. Köznevelési törvényben meghatározottak szerint végezzük.

Feladataink:

Feltárni azokat a körülményeket, amely a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. Az óvodai kereteknek megfelelően minden segítséget (tájékoztatás, fórum, hirdetőtábla stb.) megadni a hátrányok csökkentéséhez, és lehetőségeink szerint kompenzálni azokat.

A különböző igényeknek, az elvárásoknak a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek figyelembevételével a HH, HHH gyermekek fokozott óvásával, esélyegyenlőségük biztosításával, egyéni bánásmóddal illetve differenciáltan, egyéni fejlesztéssel teszünk eleget.

Elveink:

A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek képviselése, óvása, biztosítása, a családi nevelés kiegészítése. Együttműködő kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség megtartása minden családot érintő kérdésben érvényesül. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésének követésével együttesen történik. A szülő nyitottsága, vagy zártsága határozza meg a probléma közös megoldását. Amennyiben a szülői együttműködésen túl szükséges valamilyen külső segítség igénybevétele, akkor azt az óvodavezető közösen kezdeményezi a szülővel. A fentiek valamennyi csoportban, valamennyi óvodapedagógusnak család gondozási feladata.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az óvodavezetőnek	Gyermekvédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Óvodavezető	Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Óvodavezető	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	

Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekvédelmi felelős	Óvodavezető	Családsegítő szolgálat	
---	------------------------	-------------	------------------------	--

A jelzőrendszer folyamata:

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni eset megbeszélések révén), a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése, adatszolgáltatás az óvoda vezetőjének, aki szükség szerint jelzi a Gyermejkölési Szolgálat, vagy a jegyző felé.
- A folyamatot végzik: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, óvodavezető.
- Környezettanulmányok, szakvélemények készítése a szakhatóságok felkérésére. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával, az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal. Családsegítő Központtal.
- Végzi: óvodavezető
- Pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban.
- Végzi: gyermekvédelmi felelős, óvodavezető
- Óvodánk körzetében a halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves és az 5. életévet betöltött, de óvodába nem járó gyermek felkutatása, illetve hosszabb ideig igazolatlan hiányzása esetén környezettanulmány végzése. A három sikertelen felszólítás után az óvodavezető a jegyző felé jelenti a hiányzást.
- Végzi: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős
- A gyermekvédelmi felelős nyilvántartásba veszi a gyermeket az alábbi szempontok alapján:
 - Súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés;
 - Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás;
 - Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről az óvoda vezetőjét folyamatosan tájékoztatja.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónők családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják az óvodavezető felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a

csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.

- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (jövedelemigazolás esetén az összeghatártól függően intézményi kedvezmény vagy önkormányzati támogatás)

II.5.8. A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodába lépés

Az óvodába lépés feltétele:

- A 2,5. életév betöltése.(Külterületi óvodaként lehetőség van a 2,5 éves gyermekek beóvodázására abban az esetben, ha minden, a körzetben élő 3 éves gyermek számára biztosított az óvodai elhelyezés.)
- A gyermekek felvételét a mindenkori tanügyigazgatási feladatoknak megfelelően végezzük.

Óvodakezdés segítése:

A szülők tájékoztatása.

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkáit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Szülők tájékoztatása

- Évente háromszor minden csoport szülői értekezletet szervez.
- Havonta, illetve szükség szerint fogadóórát tart (szülőkkel egyeztetett

időpontban) minden óvodapedagógus.

- Az 5-6-7 éves gyermekek szüleinek nyílt napot tartanak a csoport óvodapedagógusai (március 2 nap).
- A gyermeköltözőben kihelyezett faliújságon a napi, heti aktualitásokat közli a témáért felelős óvodapedagógus.
- Az óvodát, a gyermekcsoportot érintő eseményekről az SZMK tagja tájékoztatja a szülőket faliújságon, megbeszélésen.
- A csoportok kirándulásait, színház és bábműsor látogatásait (a költségek miatt) az SZMK-val közösen tervezzük szeptemberben.

II.5.9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelvünk:

A gyermekek mindenekfelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van (pl. tanulási zavarok preventív pedagógusa, mentálhigiénikus, drámapedagógus) Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgrafia, diskalkulia, hiperaktivitás), enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett beszédfejlődésűek, kis mértékben látássérültek.

Az épületek adottságai (akadálymentesítés hiánya) is befolyásolják a befogadás

lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladatunk

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns, ill. nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatok:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában. A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

Kapcsolatok

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Az egészséges együttműködés érdekében az óvoda szoros kapcsolatot igyekszik kialakítani a családdal.

Óvodapedagógus - gyermek, dajka-gyermek kapcsolata:

A felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Az óvodapedagógus és a munkáját segítő dajka feladata a közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül, a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Gyermek - gyermek kapcsolata:

A gyermekközösségbe való beilleszkedést egyéni bánásmóddal, az egyéni kapcsolatok szélesítésével kívánjuk ösztönözni. A gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a különbözőség megismerésére és elfogadására irányul nevelésünk. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, vagyis az értelmes szeretetet.

Óvoda – iskola kapcsolata:

Az iskolákkal való kapcsolattartás a hagyományok alapján alakult ki. A kapcsolatra a rendszeresség és a folyamatosság a jellemző.

Váci Mihály Általános Iskola; és Vécsey Károly Tagintézmények

- ☐ Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- ☐ Mikulás ünnepség (az iskolások műsora az óvodásoknak).
- ☐ Hagományőrző programok (téltemetés, májusfa).
- ☐ Közös bábelőadás látogatás.
- ☐ Szülői értekezlet az igazgató- és tanítónők részvételével.

Az iskolakezdéshez szükséges fejlettség jellemzői:

Az iskolába lépés feltétele a gyermek testi értelmi és szociális fejlettsége.

Az egészséges életmód kialakulását tekintve

- ☐ Önállóan végezzék (a személyük körüli) tisztálkodási, öltözködési feladatokat szükség szerinti segítségadással.
- ☐ Erősödő egészségük, mozgáskészségük, testi képességeik fejlődését eredményezze.
- ☐ Tapasztalataik révén alakuljon ki igényük az egészséges életmódra, a testápolásra és

az egészségmegőrzés szokásaik iránt.

Testi fejlődést tekintve:

- ☐ Eljutnak az első alakváltáshoz, mozgásuk összerendezetté válik.
- ☐ Képesek legyenek viselkedésüket, testi szükségleteiket irányítani.

Értelmi fejlesztés, nevelést tekintve:

- ☐ Anyanyelvi készségük révén legyenek képesek gondolataik, érzelmeik kifejezésére, a folyamatos beszédre. Értsék és használják a kommunikatív jelek.
- ☐ Tudják végig hallgatni egymást.
- ☐ Alakuljon ki képességük a részekre bontásra és az általánosításra fogalmi szinten.
- ☐ Alakuljon ki a szándékos figyelem és az emlékezés.
- ☐ Kreativitásuk érvényesüljön minden kifejezési formában.
- ☐ Szocializáltságot tekintve:
- ☐ Legyenek képesek kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatában.
- ☐ Tudjanak szabályokhoz alkalmazkodni.
- ☐ Rendelkezzenek megfelelő önbizalommal, erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságokkal, a különbözőség iránti tolerancia képességével.

A gyermekek fejlettségét egyéni mérőlapon vezetik a csoport óvodapedagógusai, az óvodába érkezéstől az iskolába távozásig. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások mérhetővé váltak, a vizsgálatok bizonyítják, hogy a mozgásra és játékra épített egyénre szabott fejlesztések eredményesek. (mellékletben található).

II.5.10. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma

Őszi ünnepkör:

- Szüreti mulatság csoportonként (szőlőpréselés - egy közeli családnál -, mustkóstolás, népzene hallgatás, tánc).
- Mihály napi vásár
- Őszi gyümölcsök, termékek kóstolása, termésbábok készítése.
- Márton napi vigasságok (Rozsrétbokor Telephelyen)

Téli ünnepkör:

- Mikulás – dalokkal, versekkel fogadjuk. (a mikulás szerepét egy-egy szülő vállalja, aki ajándékokkal kedveskedik a gyermekeknek). Az óvodapedagógusok mesedramatizálása, bábjátéka teszi örömtelibbé ezt a napot.
- Karácsony (közös a gyermekekkel karácsonyi díszeket, ajándéktárgyakat készítünk). Mézeskalácssütés csoportonként. Betlehemes játék.
- Butykatelep:- Lucázás és Kántálás
- Farsang (egész napos jelmezes mulatságot szervezünk, az önként jelentkezők mókás ügyességi játékokban mérhetik össze tudásukat.

Tavaszi ünnepkör:

- o Március 15.
Az ünneplés csoportonként történik. A megemlékező műsorokat a gyermekek által ismert versekből és az ünnep tartalmának megfelelő mesékből állítjuk össze. Elsétálunk a Kossuth, Petőfi szobrokhoz, ahol virágokat és a gyermek által készített zászlókat helyezünk el.
- o Húsvét előtt a gyermekekkel közösen nagytakarítást végzünk a csoportszobában. Az óvodát a tavasz és a húsvét jelképeivel díszítjük, változatos technikákkal hímes tojást festünk, a fiúkkal locsolóverset tanítunk, akik a hagyományainkhoz híven meglocsolják a lányokat.
- o Majális – az óvoda udvarán májusfát állítunk, játszóházat szervezünk.
- o Anyák napja – rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik az édesanyjukat az óvodában
- o Gyermeknap – családi nap
Ezt a napot a szülőkkel, hozzátartozókkal közösen ünnepeljük. A péntek délutáni gyermeknapunkra a felnőttek és a gyermekek egyaránt készülnek. Kézműves foglalkozások, játékos sportvetélkedők, meghívott vendégek színesítik programunkat. Az „estebéd” főzéséről az óvoda dolgozói és a szülők képviselői közösen gondoskodnak.

Helyszín:

Az óvoda udvara

- o Évzáró ünnepély

A nevelési év során megismert versekkel, dalokkal, körjátékokkal búcsúznak az óvodától az iskolába menő nagycsoportosok

II.5.11. Környezetvédelmi program

Célunk: olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet.

Óvodásainkban azt a tudatot megalapozni, hogy bár még kicsik, de már tettek valamit a természet védelmében pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indíttatást jelent.

Feladataink:

- ☐ Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítsunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt.
- ☐ Figyeljünk tudatosan a környezetre és természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására.
- ☐ Építsünk az óvodai életbe olyan hagyományokat, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét.

Eseménytervet készítünk, mindez az évszakok változásaira, a minden napok realitására, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve válasszunk a megfelelő lehetőségek közül.

Eseménytervünkbe a következő játékokat, tevékenységeket, kísérleteket építjük be:

- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele
- Kirándulások, környezetvédelmi túrák szülőkkel közösen
- A szülői értekezletek témái között jelenjenek meg a környezettudatos életvitel témakörei
- Problémahelyzetek közös megoldása (állatok védelme, természeti értékek védelme iránt)
- Óvoda csoportjaink részvétele az őszi, tavaszi udvari takarításban (levélgyűjtés, szemétgyűjtés, virágok elhelyezése és gondozása)
- Rovarok megfigyelése
- Légszennyeződés: - megfigyeljük az út mellett a port a fákon, virágokon; összehasonlítjuk az erdő fáival
- Téli madárvédelmi munka, az állatvédelem legfontosabb szabályainak hangsúlyozása
- Sétáink során figyeljük a szózott úttest melletti növényzetet

- Megfigyeljük az összegyűjtött hó tisztaságát, szennyezettségét
- „Jeles Napok” programjainak beépítése eseménytervünkbe
- Élősarok gondozása
- Mindig figyelmet fordítunk a víztakarékosságra
- Szelektív hulladékgyűjtés

Érvényességi rendelkezés

A Gyermek Ház Déli Óvoda Pedagógiai programja 2020-ban készült, módosítása többször megtörtént a törvényi megfelelések figyelembe vételével.

Érvényessége:

Az intézmény igazgató jóváhagyását követően a kihirdetés napján 2025.09.01. lép életbe és visszavonásig érvényes.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a (z):

- intézmény igazgató
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- intézmény fenntartója

A Pedagógiai program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a nevelőtestület fogadta el és az intézmény igazgatója hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott Pedagógiai programot, 2025.09.01.napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, intézménynél, illetve további helyeken tekinthető meg:

- intézményfenntartójánál,
- intézmény irattárában,
- intézmény igazgatónál
- intézmény honlapján,

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatal

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető: www.gyermekehazadeliovoda.hu

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az intézmény igazgató vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az intézménnyel később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az intézmény igazgató vagy az általa átruházott

hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatótól, igazgató helyettesektől, a csoport óvodapedagógusaitól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az intézmény képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az intézményi igazgató, intézmény igazgatóhelyetteseknek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** Skarbit Józsefné

Dátum:

Marbit Johanne!

Intézmény Igazgató

Ph

2.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Dátum:

உலகம்

szakmai munkaközösség-vezető

3.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum:

Pappae Linda Andreea

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban - Nkt.
72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum:

18 Feb 1966

a szülői közösség nevében

5.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján kidolgozott helyi egészségnevelési programot, a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, melyhez az óvoda vezetője beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Dátum:

Mesche Pland M ✓

Chloria Andre

- 6.) Az **Nkt. 26. § (1) bekezdése** alapján a módosított pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, tételesen **a fenntartó egyetértését megadta**, a rá háruló többletkötelezettség finanszírozását vállalja.

Dátum:

A Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság ²⁴ ~~22~~ **/2025.(VI.23.)** számú határozatával.

.....
a fenntartó képviselőjében

Ph

- 7.) Az óvoda nevelőtestülete magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és **Nkt. 70. § (1)-(2)** – biztosított döntési hatáskörében/2025. (....) számú határozatával **elfogadta**.

Dátum:

.....
a nevelőtestület nevében

- 8.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében**/2025. (....) határozatszámán **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum:

.....
Intézmény Igazgató

A montessori nevelési gyakorlat kiegészítő melléklete

Verselés-Mesélés
Mese-vers tartalma

3- 4 évesek	
Mondóka	Ismerjenek meg a gyermekek olyan népi mondókákat és dajkarímeket, amelyeket felnőttekkel vagy társaikkal párban játszhatnak. Az óvónő-gyermek kapcsolatot erősítik az arcsimogató, hőcögtető, tenyércirógató játékok.
Vers	Fokozatosan jelenjenek meg a legismertebb költőink rövid, ritmizált, az állatokról és a természet változásairól szóló versei. Kísérjék természetes mozdulatokkal a verseket, mindig a mozgás legyen az elsődleges, s a szöveg annak tartozéka. A versek és vidám rigmusok megfelelő helyzetből kiinduló gyakori ismételtetése által kedveltesse meg a gyermekekkel a verseket
Mese	Meséléshez a gyermekek érzélemvilágához közelálló egyszerű cselekményű, ritmikus nyelvezetű meséket válasszunk. A mese többszöri meghallgatása után a gyermekek mondják a refrént, hangutánzó szavakat, a láncmesék esetében tudják követni a cselekményt. Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására olyan állatmeséken keresztül, melyekben az állatok cselekedetei megérthetőek, s nincs bennük ijesztő motívum.
Irodalmi élmény feldolgozása	A kicsik dramatizáló játékaiknak feltételeit egyszerű bábok felkínálásával teremtik meg. A bábokat rövid improvizált jelenetek során ismerjék meg, s fokozatosan növeljük a bábok számát a megismert meséknek megfelelően. Vegyenek részt a kicsik az óvodai ünnepeken, melyeken a nagycsoportos gyerekek és az óvónők dramatizáló játékát, bábozását kísérhetik figyelemmel.
4-5 – évesek	
Mondóka	A népi mondókák tartalma a gyermekek játékaikhoz, élményeihez és a természeti jelenségekhez kapcsolódnak. Megjelennek a nyelvgyakorló mondókák, tréfás köszöntők, találós kérdések.
Vers	A gyermekek időben való tájékozódását segítjük az évszakokhoz, napszakokhoz kapcsolható versek ismételtetésével. Válasszunk állatokról szóló verseket, melyek elősegítik megismerésüket és megalapozzák az állatokhoz való pozitív viszonyulást. Mondjunk verset egy-két gyermeknek is helyzetből adódóan, melynek játékos ismételtetésébe bekapcsolódhatnak a többiek is. Eleinte mondjuk hangosabban, jól tagoltan, érthetően a verset, majd fokozatosan húzódjunk háttérbe.
Mese	Továbbra is hallgassanak egyszerű állatmeséket, és jelenjenek meg a csodás elemeket tartalmazó népmesék. A mesék mondanivalóját erősítsük meg egy-egy közmondással a pozitív személyiségjegyek megalapozása érdekében. Mondjunk kitalált történeteket azokról az eseményekről, amelyeket maguk a gyermekek is átéltek, láttak, meséljünk gyermekkori élményeinkről. Nézegessenek képeket, mert ezek segítséget nyújtanak a gyermekek meséltetéséhez, az ismert mesékről folytatott beszélgetésekhez.
Irodalmi élmény	Rögtönözzenek bábjátékot, melyekben a meseélményen túl

feldolgozása	egyéni élmények, érzések is a felszínre kerülhetnek. Legyünk a gyermekek segítségére egy-egy megkezdett mese vagy bábjáték befejezésében. Biztosítsuk számukra a dramatizáláshoz szükséges eszközöket, jelmezeket, díszleteket.
5-6 évesek	
Mondóka	A népi mondókák játékba építhető kiszámolókat, felelgető és kikiáltó rigmusokat tartalmazzanak. Ismerkedjenek népi szólásokkal, közmondásokkal, névcsúfolókkal, rímes találós kérdésekkel és rímjátékokkal.
Vers	A gyermekek versanyagának témái legyenek változatosak, kapcsolódjanak a gyermekkor élményvilágához és ünnepi alkalmakhoz. Hallgassanak lírai hangulatú verseket, versrészleteket nagy költőink műveiből, amelyek megéreztetik a természet és hazánk tájainak szépségét. Ebben az életkorban megjegyzik, és bátran mondják a verseket, az ismétlésekre teremtsünk lehetőséget változatos módon. Ügyeljünk a szavak tiszta kiejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
Mese	A nagyobb gyermekek már megértik a cselt, furfangot, szívesen hallgatnak vidám állatmeséket. Válasszunk elbeszéléseket, folytatásos meseregényeket, hosszabb népmeséket. A mesék mondanivalóját erősítsék meg egy-egy szólással, közmondással, s azonosuljanak a művek morális üzeneteivel a kezdetektől a végkifejletig. Kerekítsenek meséket, érthető, összefüggő történeteket velük vagy társaikkal megtörtént eseményekről.
Irodalmi élmény feldolgozása	A mese cselekményét fejezzék ki mozgással, dramatikus játékokkal. A bábozás, dramatizálás kellékei álljanak a gyermekek rendelkezésére folyamatosan. Segítsük a gyermekeket a szerepek egymás közötti kiosztásában, helyszíni berendezésében. Erősítsük a mesejátás illúzióját egy-két szimbolikus tárggyal, mesei kifejezések felidézésével. Készítsenek mesealbumot, versgyűjteményt az óvónénivel közösen, mert az átélt élményeket vizuálisan is szívesen kifejezik a gyerekek. Elősegíti a hallottak felelevenítését a mesealakok megjelenítését. A legkedvesebb meséjüket alkalmanként játsszák el a szomszéd csoport gyerekeinek vagy ünnepeken az ünnepi hangulat fokozásaként.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
A dal és mondókaanyag egymásra épülő zenei jellemzői

Hangterjedelem	3-5 hang	3-6- hang	3-6 hang lefutó dallamokban a-(á és ti is)
s-m	3-4 dal	2-3 dal	2 dal
l-s-m	3-4 dal	2-3 dal és lefutás d-re	2 dal (fá)
s-m-d		2-3 dal	2 dal
m-r-d	3-4 dal	3-4 dal	2-3 dal
s-m-r-d	2 dal	2-3 dal	2-4 dal (fá)
l-s-m-r-d			6-8 dal (fá)
m-r-d-l		1 dal	2 dal (ti)
d-l-s	1 dal	1-2 dal	
r-d-l-s			2 dal
m-r-d-l-s			2 dal
Mondóka		7-8 mondóka5-7 mondóka	7-8 mondóka
Dal	10-14 gyermekjáték dal, 3-4 műdal (10-etjől)	12-15 gyermekjáték dal, 3-4 műdal (10-etjől)	16-20 gyermekjáték dal, 5-6 műdal (10-etjől)
Ritmus			
A mondókák hossza	2-4 motívum	4-6 motívum	6-12 motívum
A dalok hossza	4-6 motívum	6-8motívum	6-9motívum
Abszolút magasság	d-h	c-c'	c-d'
Normál tempó	= 66-80	= 80-92	= 92-108
Zenehallgatás	Népdalok és műdalos énekes és hangszeres előadásban.	Magyar és más népek dalai, énekes és hangszeres műzene. Könnyű kánonok, kétszólamú darabok.	Régi és mai zene szemelvényei egyaránt lehetnek. Mind több hangszeres előadás, többszólamú mű énekes és hangszeres előadása (esetleg vendégelőadók kal).

Hallásfejlesztés egymásra épülő zenei jellemzői

Képességfejlesztések			
Magas-mély reláció	Oktáv távolságban megkülönböztetik, térben is mutatják.	Oktáv és kvint távolságban felismerik, térben mutatják, dal kezdő hangjának váltását átveszik. d-s	Ismert egyszerű dallamok, motívumok dallamvonalát próbálják mutatni (lassú tempó).
A halk és hangos különbsége	Felismerése beszédén, zörejen.	Felismerése éneken, beszédén, zörejen, tapsolva alkalmazzák (váltakozva is).	a halk és hangos, gyors és lassú fogalom párok együtt gyakorlására is képesek.

Dallamfelismerés		Jól ismert dalokat felismernek dúdolásról vagy hangszerről.	Dallamfelismerés kezdő motívumról, erősen eltérő belső vagy játékos záró motívumokról, dúdolásról vagy hangszerről.
Dallambújtatás		Motívumok, váltva (belső hallással) halkán, hangosan.	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempótartással.
Motívum- visszhang Dallam- visszhang játék		Egyszerű dallamfordulatot visszaénekelnek.	Motívum visszaéneklés és improvizált szöveggel, csoportosan és egyénenként.
Hangszínek- zörejek megfigyelése	hangok	2-3 élesen eltérő zörejek, emberi hang, ütős hangszer	Sokféle zörejek, zenei hangok, egymás hangjának felismerése, az

	hangszínének megkülönböztetése	természet, környezet zörejeinek megismerése.	felismerése kis eltéréssel, zaj irányának, távolságának meghatározása.
Zenei alkotókedv		Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönet) s) motívumokkal.	Zenei kérdés-felelet kitalálása (motívumként), mondókára, dallamkitalálás. Saját szöveg, mese énekelve.

Ritmusérzék fejlesztés

Képességfejlesztések			
Utóhangszerek	Egyszerű ritmus hangszerek használata az egyenletes löktetés érzékeltetésére.	Dob, cintányér, háromszög, maguk készítése „hangszerek” használata a löktetés és ritmus kifejezésére.	Dob, háromszög, cintányér egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva, új ritmus hangszerek is lehetnek.
Egyenletes löktetés	Játékos mozdulatokkal az érzékeltetése.	Egyenletes löktetés járással és tapssal.	Egyenletes löktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása.
Ritmus		Dalok, mondókák ritmusának kiemelése	Dalritmusok különbsége, kapcsolata, kiemelése, dallamfelismerés ritmusról..
Tempókülönbségek: gyors- lassú tempó		Gyors és lassú beszéd, ének, mozgás.	Gyors és lassú különbsége önálló irányítással és tempótartás.
Zenei formaérzék		Ritmus és dallamviszhang.	A motívumok kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. Ritmus és dallamviszhang. (Esetleg két egységig is.)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Tevékenységi formák egymásra épülése és az eszközök használata

Rajzolás

Tevékenységi forma:

- Firkálgatás homokban, papírra.
- Nagyméretű rajz az udvaron (aszfaltra, hóba, homokba).
- Saját elképzelés, érzelem alapján egyszerű formák megjelenítése (ház, fa, virág, nap).
- Emberábrázolás megjelenése.
- Emberábrázolás fejlettebb megjelenítése, mozgások, cselekvések kifejezése mindennapos környezetükben.
- Mese, vers, jeleneteinek megrajzolása.
- Különböző és változatos témájú rajzok készítése háttér általi kiemeléssel.

Eszközök:

Bot, ceruza, zsírkréta, kréta, kövek, pálcák, filctoll, zselés toll.

Festés

Tevékenységi forma:

- Tenyérrel, ujjal való festés.
- Nagyfelület és kivágott formák mázolása, festése.
- Egyszerű formák festése (nap, felhők, ház, fa, virág, stb.).
- Eseményeket, történeteket kifejező képalakítás, háttérfestés különböző színekkel, színárnyalatokkal, érzelmek, élmények képzelet alapján.
- Vers és mese jelenetek festése.

Zenefestés

- Színkompozíciók készítése festéssel, színkeveréssel (érzelmek, hangulatok kifejezése).
- Képek kompozíciók készítése csoportos munkával.

Eszközök:

Különböző színű méretű, minőségű papírok. Különböző festékek (tempera, vízfesték, üvegfesték).

Fonal, fonalak, textilek, fogkefe, gyertya, ragasztó, gipsz.

Plasztikai munkák

Tevékenységi forma:

- Gyurmázás, formázás tetszés szerint és díszítés.
- Emberalakok, állatformák különböző tárgyak, eszközök, virágok, képek megformázása és díszítése síkban, térben.
- Térben elhelyezett plasztikai munkák elkészítése (házak, fák, emberalakok, állatok stb.).
- Agyakkompozíció készítése „dombormű” (lenyomatok, karcolás).

Eszközök:

Agyag, gyurma, lisztgyurma, természetes anyagok, termések, magvak, homok, hó, gipsz, drót.

Kézimunka

Tevékenységi forma:

- Papírtépéssel, vágással egyszerű formák képi megjelenítése.
- Papírvágással különböző formák
- Papírhajtogatás egyszerű formáinak elsajátítása (félbe, negyedbe, háromszög).
- Origami (bonyolultabb formákat létrehozó hajtogatások pl. virág, ház, állatformák).
- Térbeli rendezés, esemény – cselekmény kifejezése.
- Textil felhasználásával a forma és képzeletvilág kifejezése különböző alakzatokkal.
- Varrás színes fonállal egyszerű formát ábrázoló papírra (virág, katicabogár stb.).
- Fonás, szövés keretre.
- Díszítő munkák végzése népi motívumok alkalmazásával különböző anyagokon ünnepekre, eseményekre.

Eszközök:

Színes papírok, origami papírok, torta papír, textil, színes fonalak, szövőkeret, ragasztó, tű, olló, természetes anyagok.

Barkácsolás

Tevékenységi forma:

- Természetes anyagokból, termésekből állatfigurák készítése.
- Őszi levelekből színes képek alkotása.
- Csoportmunkában építmények, termésekből állatformák, különböző figurák összeállítása.
- Térhatású kompozíciók megvalósítása.
- Bábok készítése (fakanál, ujjbáb, zacskóbáb).

Eszközök:

Természetes anyagok, termések, dobozok, papír, textil, hurkapálca, ragasztó, olló, fakanál.

Építés

Tevékenységi forma:

- Nagyterek alakítása, átrendezése.
- Várak, alagutak építmények, hóember készítése.
- Térbeli alakzatok, torony, kerítés, kuckó, építése.
- Nagyterek beépítése nyitott-zártkörök, „kapuk” egyenes és kanyargós sorok stb.
- Makettek építése.
- Várak, különböző építmények konstruálása.

Eszközei:

Bútorok, nagyméretű dobozok, textilek, építőjátékok, természetes anyagok, különböző tárgyak. Szelektív hulladékgyűjtésből származó anyagok (papír, fém, műanyag).

Mozgás

Mozgás anyag fajtája	I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Járások	Természetes járás.	Járás ütemtartással. Járás irányváltatással 1. Járás különböző kartartásokkal. Járás lábujjon.	Járás sarkon. Járás külső-belső talp élen. Járás guggolásban. Járás oldalirányban és hátra. Járás fordulatokkal. Járás esukott szemmel.
Futások	Lassú futás közepes iramú futás.	Belegyorsuló futás. Futás tempóváltatással 1. Futás irányváltatással. Futás versenyszerűen.	Gyorsfutás. Futás magas térd- és sarokemeléssel. Futás versenyszerűen.
Dobások	Hajítás távolba kislabdával vagy babzsákkal terpeszből.	Hajítás vízszintes és függőleges célba terpeszből.	Hajítás vízszintes és függőleges célba kidobó terpeszből.
Kúszások	Kúszás talajon. Kúszás irányváltatással talajon. Kúszás vonalak között. Kúszás valami alatt.	Kúszás padon. Kúszás rézsútos padon felfelé, lefelé. Kúszás két egymástól kb.20 cm távolságra lévő padon.	Kúszás két egymástól kb.20 cm távolságra lévő rézsútos padon. Kúszás hátrafelé. Kúszás oldalirányban talajon és padon különböző magasságú eszközökön keresztül.
Csúszások	Csúszás ülésben talajon. Csúszásülésben irányváltatással talajon. Csúszás ülésben vonalak között. Csúszás ülésben, ölben könnyűszerrel talajon.	Csúszás hátrafelé. Csúszás ülésben padon. Csúszás ülésben rézsútos padon lefelé. Csúszás ülésben, ölben könnyűszerrel, padon.	Csúszás rézsútos padon eszközhordással. Csúszás ülésben padon hátrafelé.
	Csúszás hason fekvésben padon.	Csúszás hason fekvésben rézsútos padon felfelé.	Csúszás hanyattfekvésben padon , rézsútos padon.
Mászások	Mászás talajon mászás irányváltatással talajon. Mászás két vonaltól között talajon.	Mászás hátrafelé és oldalirányba talajon. Mászás padon Mászás rézsútos padon felfelé és lefelé. Mászás egymástól kb.20 cm távolságra lévő padon. Mászás különböző magasságú eszközök fölött.	
	Pókjárás talajon.	Pókjárás talajon irányváltatással, eszközhordással. Pókjárás talajon két vonaltól között. Pókjárás padon. Pókjárás padon eszközhordással.	Pókjárás rézsútos padon. Pókjárás rézsútos padon eszközhordással

	Rákjárás talajon.	Rákjárás eszközhordással. Rákjárás talajon irányváltóval. Rákjárás padon. Rákjárás padon eszközhordással	Rákjárás rézsútos padon eszközhordással.
Függések	Függés érintő magas szeren. Mászás fel- le bordásfalon.	Függésben lábmozgások.	Lajhár- fü- gés. Lajhár- má- s- zás.
Egyens- úly feladat ok	Egyensúlyozó járás padon Egyensúlyozó járás fejtetőn babzsákkal Egyensúlyozó járás eszközzel a kézben	Egyensúlyozó járás rézsútos padon felfelé és lefelé Egyensúlyozó járás megemelt vízszintes padon	Egyensúlyozó járás rézsútos padon felfelé és lefelé, fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás megemelt vízszintes padon fejtetőn babzsákkal vagy eszköz- zel a kézben. Egyensúlyozó járás hátrafelé és oldalirányban. Rézsútos és megemelt padon egyensúlyozó járás fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás felfordított padon fejtetőn babzsákkal vagy eszköz- zel a kézben. Egyensúlyozó járás megemelt felfordított padon fejtetőn babzsákkal vagy eszköz- zel a kézben.

Hossz- tengely köz- rűli guru- lás	Hossz- tengely köz- rűli guru- lás talaj- on (sző- nyegen). Hossz- tengely köz- rűli guru- lás mag- as tar- tás- ban kéz- kulcs- olá- ssal. Hossz- tengely köz- rűli guru- lás eszkö- zzel a kéz- ben.	Hossz- tengely köz- rűli guru- lás boka köz- ött eszkö- zzel.	Hossz- tengely köz- rűli guru- lás kéz- ben és boka köz- ött eszkö- zzel. Hossz- tengely köz- rűli guru- lás pá- rosá- val.
Guru- ló át- for- du- lás elő- re		Guru- ló át- for- du- lás elő- re kis haj- lítot- t ter- pesz- állás- ból nyú- jtott ülé- sben. Guru- lóát- for- du- lás elő- re ter- pesz- gug- goló tá- masz- ból gu- ggoló tá- masz- ba. Guru- ló át- for- du- lás elő- re gug- goló tá- masz- ból gu- ggoló tá- masz- ba	Guru- lóát- for- du- lás elő- re ter- pesz- állás- ból gug- goló tá- masz- ba. Iker- buk- fenc. Guru- ló át- for- du- lás pad- ról kéz- tá- masz- sal a sző- nyegen. Guru- ló át- for- du- lás elő- re kétsz- er. Guru- ló át- for- du- lás réz- sútos szerről elő- re.
Guru- ló át- for- du- lás há- tra			Guru- ló át- for- du- lás há- tra nyú- jtott ü- lés- ből tér- delés- be. Guru- ló át- for- du- lás há- tra gug- goló tá- masz- ból gug- goló tá- masz- ba. Guru- ló át- for- du- lás há- tra kétsz- er.
Fellend- ülés kéz- állás- ba		Gug- goló tá- masz- ból csípő- emelé- ssel láb- lendí- tések há- tra.	Fellend- ülés kéz- állás- ba se- gít- séggel Fellend- ülés kéz- állás- ba fal- nál.
Tarkó- állás			Tarkó- állás se- gít- séggel. Tarkó- állás
Gyakor- latok ugró- szek- ré- nyen			Gyertya- ugrás: kéz- tá- masz- sal: az ugró- szek- rényen hely- ből fel- gug- golás egyré- szes ugró- szek- rényre és fel- ugrás kar- lendí- téssel fel- felé, érke- zés haj- lítot- t ter- pesz- be. Né- hány lépés nekifutá- ssal fel- gug- golások egyré- szes ugró- szek- rényre. Zsugor- kanyar- lati át- ugrás egy- és kétré- szes szek- rényen szél- tében állí- tva. Hossz- ába állí- tott szek- rényen guru- ló át- for- du- lás elő- re: hely- ből fel- gug- golás és guru- ló át- for- du- lás elő- re.
Nyuszi- ugrá- s		Nyuszi- ugrás talaj- on.	Nyuszi- ugrás pad- on to- va- ha- la- dá- ssal. Nyuszi- ugrás le- ter- pesz- tél- sel.
Zsugor- kanyar- lati át- ugrá- s	Kéz- fogá- ssal a pad két oldalán fel- gug- golás pá- ros láb- bal a pad- ra, más- ik olda- lára	Kéz- fogá- ssal a pad két olda- lán fel- ugrás pá- ros láb- bal majd le- ugrás át a pad más- ik olda- lára.	Kéz- fogás a pad két olda- lán pá- ros láb- bal át- ugrás a pad más- ik olda- lára.

padon	leugrás.		
Labdával végezhető gyakorlatok	Labdagurítás kézzel a test körül térdelésben, guggolásban. Labdagurítás kézzel járás közben Labdagurítás társnak ülésben egy és két kézzel. Guggolásban, térdelésben, ülésben labda feldobás elkapás két kézzel.	Labdagurítás lábbal járás közben. Labdagurítás társnak állásban egy és két kézzel. Labdavezetés járás közben.	Labdagurítás lábbal lassú futás közben. Labdagurítás társnak lábbal állásban és járás közben. Labdagurítás kézzel és lábbal vízszintes és függőleges padon. Labdafeldobás és elkapás két kézzel járás és lassú futás közben. Labdafeldobás és elkapás. Két kézzel vízszintes és rézsútos padon. Labdavezetés helyben, labdavezetés lassú futás közben. Labdavezetés vízszintes és rézsútos padon.

Külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés
Tartalmak egymásra épülése témakörönként

Idő

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Az időjárás és a természet változásának egyszerűbb jelei összefüggései: Ősz: eső, szél, levelek színe, hullása Tél: hideg, hó hullása, színe, madarak etetése Tavas: napsütés, olvadó hó, rügyező fák, első virágok Nyár: hőség, zivatar, gyümölcsök Az ember alkalmazkodása: öltözködés, fűtés, világítás stb. Volt, van, lesz fogalma. Időmérés egyszerű eszközök felhasználásával.	Évszakok jellemzői: Ősz: változékony időjárás jellemzői, a természetben bekövetkező változások. Tél: hideg hatása az élő és élettelen természetre. Tavas: összefüggések a felmelegedés és a természet változása, az időjárás és az emberek tevékenysége között Nyár: időjárás jellemzői, emberek, állatok, növények alkalmazkodása Hónapok nevei tegnap, ma, holnap időmérés változatos eszközökkel ismerkedés az órával Kísérletek: időjárási jelenségek, szél, eső, hó	Évszakok jellemzői: ok-okozati összefüggések, évszakok összehasonlítása. Időjárási jelenségek: vihar, zivatar, villám, szivárvány Kísérlet: évszakok, napszakok váltakozásának oka, a Föld és a Nap viszonyának bemutatása Hét napjai (mozgónaptár). Tegnap előtt, holnap után. Időmérés: óra, perc, másodperc Kísérlet: Föld keletkezése, a vulkán működésének szemléltetése a Föld rétegei Az ember, és az állatvilág fejlődése, korok órája. Kísérletek: az anyagok tulajdonságai (halmazállapot, fajsúly, szilárdság, mágnesesség)

Állatok

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Házi állatok: kutya, macska, tyúk, kakas Külső jellemzőik, hangjuk, táplálkozásuk, hasznuk. Erdei állatok: őz, róka, medve, nyúl, farkas Külső jellemzőik, életmódjuk. Az ember környezetében élő madarak megfigyeltetése külső jegyeik, hangjuk galamb, veréb, rigó, cinege. Nézzenek bogarakat, csigákat nagyítóval. Testük felépítése, mozgásuk.	Házi állatok: szarvasmarha, sertés, nyúl, liba, kacsa Külső jellegzetességeik, táplálkozásuk, hangjuk, hasznosságuk. Házi szárnyasok és emlősök közötti különbségek. Végezzenek kísérleteket tejjel. Erdei állatok: vaddisznó, szarvas, sün, mókus stb. Külső jegyeik, életterük, táplálkozásuk. Erdi állatok alkalmazkodása a környezethez. Erdő, mező madarai: harkály, pacsirta, bagoly, sas Külső jegyeik, hangjuk, életmódjuk.	Házi állatok: ló, juh, kecske, pulyka Külső jegyeik, táplálkozásuk, szerepük és hasznuk az állatok gondozása, etetése. Erdei állatok csoportosítása: - élőhelyük szerint - növényevő, ragadozó - állatok kicsinyei Erdők, mezők, vizek állatvilága. A különböző kontinensek állatainak megfigyelése az Állatparkban külső jellegzetességeik, élőhelyük, életmódjuk. Állatok fajok szerinti csoportosítása.

	Vizek és vízpartok állatai: halak, kételtűek Testük, táplálkozásuk.	
--	---	--

Növények

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Ősszel érő gyümölcsök: alma, körte, szilva, szőlő Formájuk, színük, ízük, illatuk. Konyhakerti növények: paradicsom, paprika, uborka	Hazánkban termő gyümölcsfélék jellemzői: - nyáron ill. ősszel érők - forma, szín, íz - termőhelyeik - felhasználásuk, eltarthatóságuk.	Hazánkban és a déli országokban termő gyümölcsök összehasonlítása. Termőhely, forma, íz stb. A gyümölcsök részeinek megfigyelése.

Formája, színe, íze és felhasználási módjuk. Csíráztatás és palántanevelés.	Kísérjük figyelemmel a fák virágzásától a gyümölcs növekedésén át az érésig a fejlődés menetét. Zöldségfélék: sárgarépa, zöldség, karalábé, káposzta Forma, szín, íz, felhasználásuk módja. Szántóföldi növények: burgonya, kukorica, napraforgó jellegzetességei, felhasználásuk módja Szántóföld megmunkálás ával kapcsolatos teendők évszakonként, eszközei. Kerti és vadon élő nyári virágok neve, jellemzőik. Lágyszárú növények részei. Kísérletek végzése a növény szükségleteire vonatkozóan. Víz, fény, meleg, föld.	Konyhakerti növények jellemzői. Karfiol, hagyma, kelkáposzta, zeller. A termés elhelyezkedése. Ehető és nem ehető részeik. Felhasználási módjuk. Szántóföldi növények: búza, árpa, cukorrépa Jellemzőik, fejlődésük, betakarításuk, felhasználásuk. Tavaszi, nyári, őszi virágok rendszerezése. A virág részei. Virághagymák, magvak elültetése, fejlődésük nyomon követése. Ismerjenek meg néhány fa fajtát. Levél, termés gyűjtemény. Lágy és fás szárú növények közötti különbségek, csoportosításuk.
--	---	---

A mi óvodánk, a mi városunk, óvoda és iskola

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Ismerkedjenek az óvoda épületével, helységeivel, udvarrészeivel. Séta az óvoda környékén. Kossuth tér, múzeum, városháza.	Ismerkedjenek a város nevezetes épületeivel. színház, könyvtár, művelődési központ, sportcsarnok, Kölyökvár. Terepasztalon jelöljék be otthonukat és az óvodánk helyét. Kirándulás az erdei tornapályára, Bujtosi tóhoz, Állatparkba, botanikus kertbe.	A város nevezetes szobrai és jelképei. Városunk múltja és jelene. Kirándulás a Falumúzeumba, Kabalásra, az arborétumba és a lovas tanyára. Térképen jelöljék a város nevezetes helyeit. Túrák, kirándulások: Tokaj, Debrecen, Harangod, Balsa, Túri bukó Közös programok szervezése a környező iskolákkal.

Foglalkozások

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Ismerjék meg a gyermekek az óvodában dolgozók munkáját. (óvónő, dajka, karbantartó, konyhai dolgozó adminisztrátor)	Az óvoda környékén dolgozók munkahelye, az ott folyó munka megfigyelése. (posta, orvosi rendelő, piac, üzletek, múzeum stb.)	Érdekes hivatások megismerése. (tűzoltó, mentős, vonatvezető, színész, népi iparművész stb.)

Család

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Gyermekek és felnőttek a családban, összetartozásuk. Apa, anya, gyerekek, nagyszülők. Családtagok neve, becézése.	Család neve, lakcíme. Csecsemő, gyerek, fiatal, középkorú, öreg. A családban betöltött szerepek, feladatok.	Családtagok neve, foglalkozásuk. A családtagok napirendje. Az otthon fogalma.

Testünk

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Érzékszervek funkciói: látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás Főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb Az orvos gyógyító munkája. Higiénés szokások: kézmosás, orrfújás. Öltözködés az évszaknak megfelelően.	Kéz és fej részeinek megismerése, megnevezése és funkcióik. Testrészek: a törzs és végtagok részei Kéz és láb funkciói. Orvos, fogorvos, védőnő gyógyító munkája. Testápolás: haj, fül, fog Egészséges életmód: táplálkozás, mozgás stb.	Ismerkedés a csontvázal, belső szervekkel. Hasonlítsák össze az ember és az állatok testének felépítését. Másság elfogadtatása: Ismerkedjenek különböző ember típusokkal (bőrszín, hajviselet, arcforma, alkat, életmód) A testi fogyatékkal élőkkel szembeni megértő, segítő magatartás. Kórház, mentőállomás, gyógyszerár látogatás. Egészséges életmód: vitaminok, ásványi anyagok és a korszerű táplálkozás szerepe a betegség megelőzésben, egészség megőrzésben.

Közlekedés

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerkedjenek a zebra, jelzőlámpa szerepével. Figyeljék meg az úttesten közlekedő járműveket.	Látogassanak el az autóbusz végállomásra. Gyakorolják az autóbuszon történő utazás szabályait. Ismerkedjenek a gyalogos közlekedés során a járdáról való lelépés szabályaival. Csoportosítsák a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket. Ismerkedjenek a személy és teherszállító járművek jellemzőivel. Figyeljék meg a megkülönböztetett jelzést használó járműveket.	A vasút, vonat szerepe a személy és teherszállításban. Látogassanak el a pályaudvarra, figyeljék meg az ott dolgozók munkáját. Utazzanak vonaton, melynek során gyakorolják a helyes, biztonságos utazás szabályait. Vegyenek részt hajó kiránduláson, a Tiszán. Ismerkedjenek a hajós kapitány, matróz munkájával. Látogassanak ki a repülőtérre. A rendőr irányító szerepe a közlekedésben.

A külső világ tevékeny megismerése, matematika

A tartalmi egymásra épülő rendszere az óvodában töltött idő alatt

Montessori eszközök, mint egymásra épülő logikai rendszer	Képességfejlesztés, kapcsolódó nyelvi kifejezés	Kapcsolódó hagyományos matematikai tartalmak
Eszközök a dimenzió megismeréséhez Kiegészítő hengerek	Négy hengerversor. Az első tömb hengerei egy kiterjedésben különböznek: átmérő azonos, magasság csökken. magas – alacsony A második tömb hengerei két kiterjedésben különböznek: átmérő csökken (szélesség – mélység). Magasság marad. vastag – vékony A harmadik tömb hengerei három kiterjedésben különböznek: magasság és átmérő arányosan csökken. nagy – kicsi A negyedik tömb hengerei három kiterjedésben különböznek: magasság arányosan csökken, átmérő arányosan nő. magas – mély A hengerek segítségével megismerik a dimenziókülönbségeket.	Halmazok, tárgyak, személyek összehasonítása tulajdonságaik szerint A halmazok elemeit eltérő tulajdonságai alapján felosztják részhalmazokra. Válogassák szét a halmazt: megadott szempont szerint gyermekre bízva a válogatás szempontját óvónő által kezdett válogatás szempontját felismerve – a válogatást folytatja elrontott válogatást felismert szempont szerint javít szín, forma, nagyság szerint állatokat, állatképeket 1-2 megadott tulajdonság szerint tárgyakat észrevehető tulajdonság szerint személyeket nemek, ruházat stb. alapján
Színes hengerek	Megegyeznek az előző hengerekkel kék, piros, sárga, zöld színben. Tevékenység során felfedezik a sorozatok törvényszerűségeit.	
Rózsaszín torony	Tíz rózsaszínű kocka, amelyek mindhárom kiterjedésükben különböznek, éleik 1cm-től 1 dm-ig nőnek. Tevékenység során megkülönböztetik a méreteket három dimenzióban. Felfedezik a súly és nagyság közötti összefüggéseket. Statikus tapasztalatokat szereznek.	Térbeli kifejezések: a kiterjedések megismerését páros összehasonlítással kezdik a gyermekek. Két tárgyhoz egy harmadikat hasonlítanak, megtapasztalják, mi a kisebb, nagyobb, ugyanakkora. Ezt követi a több elemű halmaz sorba rendezése. A sor tagjait fokozott melléknevekkel jellemzik. Ezt követi az új tárgy helyének megkeresése a sorban, majd olyan sor alkotása, amelyben a kiterjedéseket különálló elemekből hozzák létre. Megismerik a kicsi-nagy, kisebb-nagyobb, hosszú-rövid, hosszabb-rövidebb, alacsony- magas, alacsonyabb-magasabb, keskeny-széles keskenyebb-szélesebb, kifejezéseket, melyek a tárgyak nagyságára, szélességére, magasságára vonatkoznak – két tárgy esetén. Több tárgy összemérésénél a melléknevek fokozott alakját használják.
Barna lépcső	Tíz ugyanolyan hosszú és színű hasáb, amelyek két dimenzióban különböznek. Az oldallapok négyzete 1 cm-ről 10 cm-re nő. Érzékelik a súly és nagyság viszonyát.	
Piros rudak	Tíz piros farúd, a rudak alapéle 2,5 cm, hosszuk deciméterenként nő, 1 dm-től 1 m-ig. Kialakul a hosszú, rövid fogalma. Összehasonlítás során megismerik a fokozott mellékneveket.	

		A mérés a kiterjedésbeli összehasonlításokkal kezdődik, becslésen keresztül egy választott mértékegységgel történő mérésig terjed. Megtapasztalják a hosszúság, terület és térfogatmérés módját.
Eszközök a sztereognosztikus érzékeléshez Mértani testek	Tíz test kékre lakkozva: gömb, kocka, henger, négyzetes hasáb, kúp, gúla, ellipszoid, tojás, háromszög alapú hasáb, tetraéder, alaprajzok három fokozatban. Megismerik a geometriai formákat a háromfokozatú lecke használatával. Megtanulják csoportosítani a testeket tulajdonságaik szerint. Összekapcsolni a térformákat az alaprajzokkal.	Mértani testek közül a gömböt, a téglatestet, és a kockát ismerik meg. A testekről sok tapasztalatot szerezhetnek: vegyék kézbe, gördítsék, csúsztassák, engedjék le a lejtőn, figyeljék meg mozgásbeli sajátosságát építsenek belőle tornyot, vagy más építményt próbálják kiválogatni más testek közül, keressenek hasonló testeket környezetükben bekötött szemmel vegyék ki egy zsákból hasonlítsák össze a testeket, osztályozzák többféle módon találtassák ki egymással a testek nevét A testek megismerését összekapcsolhatják a számolással.

Eszközök a formák és alakok felismeréséhez Geometriai szekrény és kártyakészlet	A szekrény 6 fiókjában négyzetes falapokon 1-1 kékre festett síkidom: 6 különböző háromszög 6 téglalap, köztük 1 négyzetlap 4 négyzetlap egy háromszög 6 szabályos sokszög 6 különböző átmérőjű körpap 4 ívekkel határolt idom Megismerik a különböző formájú és nagyságú mértani formákat vizuális megkülönböztetéssel. A formákhoz hozzárendelik a megfelelő kártyákat.	Kör, téglalap, négyzet alakú síkmértani alakzatokkal ismerkedjenek meg a gyermekek. Más alakzatokkal összehasonlítva kiemelik az alakzatok különbségét, azonosságát, jellemző vonásait. Sokoldalú tevékenység közben az alakzatokat: válogassák ki másféle lapok közül állítsák elő háromszögekből, félkörökből, körképekből vágják ki papírból, rakják ki pálcikából munkalapon keressék meg egyéb alakzatok közül, színezzék ki figyeljék meg mértani testeken a lapokat.
Konstruktív háromszögek Tégladoboz Tégladoboz kék háromszögekkel	Az egyenlőszárú, derékszögű, különböző oldalú derékszögű, egyenlő oldalú háromszögekből a fekete oldal jelölése segítségével megtanulnak háromszögeket létrehozni. Megtapasztalják: minden négyszög felépíthető két háromszögből, ha a háromszögeknek legalább egy ugyanakkora oldala van.	Szimmetria. Környezetükben láthatnak hasonló, egyforma tárgyakat, a tükörben megjelenik az, ami előtte van. Szimmetriával való ismerkedésnél saját személye, mozgása, cselekvése alapján szerez tapasztalatot. A tapasztalatszerzés forrása a tükör- és az ezen alapuló tükörkép. - a gyermekek a velük szemben álló személy, tárgy mozgását utánozzák, húzhatnak a padlóra vonalat, amit tükörnek neveznek A mozgás, vagy tárgy a „tükörhöz” is igazodik. - síkidomok hajtogatásával szereznek tapasztalatot a szimmetriáról - összehajtott lap szélének nyírbálásával, festékfolt készítésével; rajzolt vagy festett formák vizsgálatával, tükör segítségével tapasztalják meg a szimmetriát - kirakott alakzatot tengely mentén tükrözhetnek - munkalapon tükör segítségével alkotnak tükörképet
Kis és nagy hatszögdoboz	Felfedezik, hogy 1 szürke, 2 zöld, 3 sárga, 4 piros háromszögből színenként 1-1 egyenlő oldalú rakható össze, az össz. (10 db) háromszögből egy nagy, egyenlő oldalú háromszög illeszthető össze.	
Binomiális kocka	A készlet különböző háromszögeiből a fekete oldal segítségével, képzelőerejük fejlesztésével hatszög, rombusz, trapéz, háromszög építhető össze.	
	Különböző nagyságú és színű kockából, hasából megpróbálnak egy binomiális kockát összerakni. Fejlődik a téri orientáció rakosgatás közben.	Térbeli irányok, viszonyok ismeretével helyesen tájékozódhatnak a térben. Megismerik:

Dekanomiális négyzet	Az 1 cm ² -től a 100 cm ² -ig terjedő 10db színes négyzetet tudnak kirakni, mely során fejlődik finom mozgásuk és a koncentráció.	• a térbeli viszonyokat saját személyük és tárgyak vonatkoztatásában, • a viszonyok kifejezésére szolgáló névutókat, amelyek a hol, honnan, hová kérdésre felelnek, • saját személyük vonatkozásában a tárgyak hozzájuk való viszonyát, • a tárgyak közötti térbeli viszonyokat A térbeli viszonyokat sokféle mozgás és rakogatás közben gyakorolják.
Ismerkedés a mennyiségekkel és a számjegyekkel Számtani rudak	A 10 farud, amelyek 10 cm-es piros és kék szakaszokra vannak osztva, segíti a mennyiségek felismerését, egyeztetését, szétválogatását.	Ismerjék meg a gyerekek a számolás helyes módját . A halmaz minden eleméhez rendelje hozzá a természetes számok halmazához a soron következőt. A tárgyszámlálás balról jobbra haladjon érintéssel, vagy rámutatással. Eredményként mondott utolsó szám a halmaz egészére vonatkozik. A számkört egyesével, vagy kettesével növelhetik mindaddig, amíg az új számhoz nem jutnak. Számlálással mindig meg tudják állapítani az elemek számát.
Dörzspapír számok	Színes falapokon dörzspapírból kivágott számok állnak 0-tól 9-ig, segítségével megismerik a számszimbólumokat, a számok nevét.	
Számtani rudak és számkártyák	A számtani rudakat és a tíz számkártyát, melyen 1-től 10-ig terjed a számjegy, próbálják összekapcsolni. A mennyiség és számszimbólum összekapcsolása után 1-től 10-ig megtanulnak sorozatot alkotni.	

Pálcikák	1-1 doboz 5 részre felosztott rekeszében számjegyek (0-4, ill. 5-9-ig) vannak írva. Egy dobozban 45 pálcika és 8 gumigyűrű. A rekeszekben a számjegyeknek megfelelően szétosztják a pálcikákat, amelyet a gumigyűrűvel fognak össze. A szétosztás során kialakul a mennyiségfogalom. Megtapasztalják, hogy a mennyiségek elemek számoosságából jönnek létre.	Több kevesebb, ugyanannyi meghatározott számkörben A halmazok mennyiségi összehasonlításához kapcsolni lehet a számlálást is. A tárgyak, képek sokszori összehasonlítása révén megérlelődik az általánosítás – (a 4 több, mint a 3; az 5 kevesebb, mint a 8, stb.). Felfedezik, hogy különböző mennyiségeket kiegyenlíthetnek hozzáadással, elvevéssel.
Számjegyek és korongok	A dobozban 1-10-ig számjegyek és 55 korong található. A számokat és a korongokat egymáshoz rendelik, gyakorolják a számsor kirakását. A két sorban elhelyezett korongokkal a páros-páratlan számokat tanulják megkülönböztetni.	Sorba rendezett elemek helye a sorban Sorszámok: a biztonsággal ismert természetes számsor után meghatározhatják egy-egy elem helyét a sorban. Tudatosítani kell, hogy a tőszám összességet fejez ki, a sorszám a sor egy tagját jelöli egy meghatározott helyen
Memória játék	A kosár 1-10-ig számkártyát és játékokat tartalmaz. Számkártya húzása után emlékezetből megfelelő számú játékot helyez a kártyához.	• a sorszám mennyiségileg mindig egyet jelent • az elem sorszámát az első elemtől számítva határozhatjuk meg • az elemek felcserélésével irányának megváltoztatásával megváltozik az elemek sorszáma
Aranygyöngy készlet I., II. Kártyakészlettel	Az 1+9 db egyes gyöngy, az 1+9 db tízes füzér, az 1+9 db százaz négyzet, az 1+9 db kocka segítségével megismerik a helyi értékek nevét. Megtapasztalják a nagyságrendi különbségeket. A nagy kártyakészlet segítségével megismerkednek a nagy számok számszimbólumával. Az 1-től 9000-ig jelölt kártyákkal megismerik a számok helyi értékét – szín és hosszúság jelölésével.	Halmazok mennyiségi összehasonlítása Számolás nélkül is lehetséges. Az összehasonlítást párosítással végzik: melyik elemből van több-kevesebb vagy ugyanannyi.
Gyöngyhalmazok összeadása	Az aranygyöngykészlet és kártyakészlet alkalmazásával megpróbálnak összeadni, kivonni. Felfedezik az összeadás és kivonás lényegét gyöngyökkel.	
Színes gyöngyfűzések	Számok színeinek és hosszúságának megfelelő fűzésekkel gyakorolják a számlálást gyöngylépcső összeállítását 1-9-ig.	
Seguin tábla I., II.	Két falapon 5-ször és 4-szer áll a tízes szám, ill. Seguin II. táblán 10-50-ig és 60-90-ig állnak a számok. Kilenc kistáblán 1-9-ig számok. A számok és a megfelelő gyöngyfűzések egymás mellé rendelésével megismerkednek a számszimbólumokkal és a hozzá tartozó mennyiséggel. 11-től 19-ig; 11-től 99-ig mennyiségeket tudnak képezni	

Alapműveletek Kígyójáték az összeadáshoz és a kivonáshoz	A piros, arany és fehér fedelű dobozokban színes, arany és fekete-fehér gyöngyfüzerek vannak. A „lovas” segítségével gyakorolják az összeadást. Számlálással értelmezik a pótlást és a bontást. Az eszközök bevezetik a gyermekeket a kivonás alapfeladataiba.	Bontás során tapasztalatot szereznek arról, hogy milyen részmennyiségekből tevődik össze az egész. A részekre bontás miatt nem változik meg a tárgyak eredeti mennyisége. Tevékenység során az egész halmaz szemléletéből kiindulva meghatározzák a számosságot, melyet két vagy több részre bontanak. A részegységek számosságát mindig számolják össze. A hozzáadás a számkörbővítéshez kapcsolódik- egy halmazhoz egyesítünk egy másik halmazt, majd megállapítják a számosságot. Felfedezik: a mennyiség hozzáadással nő.
Csíkos tábla az összeadáshoz Összeadási táblázatok	A tábla kék vonalakkal osztott négyzetek (18 vízszintes, 12 függőleges) sora. A felső részen 1-10-ig piros, 11-18-ig kézzel írt számokkal. A hozzátartozó piros, kék számokkal jelölt facsík segítségével felismerik, gyakorolják, memorizálják az egyjegyű tagokból álló összeadás minden feladatát. Megismerik az összeadás sajátosságát: a tagok felcserélhetőségét, a tagok bontását, pótlást 10-re, a tizesátlépést. Használják az ellenőrző táblákat. Az összeadáshoz kialakított 4 féle táblázat segítségével gyakorolják az egyjegyű számokkal az összeadást, a begyakorlást, a memorizálást, a felcserélhetőséget, az adott összeg tagokra bontását.	Az elvevés során megismerik, hogy ezzel a művelettel a halmaz elemeinek számát csökkenteni lehet. Pótlásnál a megadott mennyiséget hány elemmel kell pótolni a nagyobb mennyiség eléréséhez.
Csíkostábla a kivonáshoz Kivonási táblázatok	A kivonáshoz kialakított tábla a hozzátartozó három facsikkal és az ellenőrző tábla segítségével 1-18-ig megtanulják a kivonás összes lehetőségét, a kivonandót bontani, a 10-et átlépni. A két kivonási táblázattal a tízes átlépéses kivonást gyakorolják, memorizálják 20-as számkörben.	

Munka jellegű tevékenységek

Önkiszolgálással kapcsolatos gyermeki tevékenységek. I fokozat	Naposi munka tartalma. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom	
	II. fokozat	III. fokozat
Az önkiszolgálással kapcsolatos teendők elsajátítása (öltözködés, étkezés, testápolás) Szabadidőben is gyakorolják a helyes terítés szabályait a babaszoba eszközeivel.	Ebédnél a napos rendszer bevezetése. Legyen világos a kiválasztás módja, sorrendje (napostábla). A naposokat megfelelő kellékekkel jelöljük: napos kötény A napos: • leteríti a terítőt • szétosztja az étkezéshez szükséges eszközöket • segít az étel kiosztásában (kenyér, gyümölcs, sütemény) • először magának szed levest, vegyes csoportban az asztalánál ülő kiscsoportosnak is, ugyanígy történik a folyadék töltése is • letörli az asztalokat, összesepri a morzsát, segítséggel összehajtja a terítőt	Sok feladatban azonos a középsősökével, de nagyobb önállósággal végzik a tevékenységet. Feladatbővítés • Ők tartják számon ki következik a naposságban (ha szükséges felnőtt segítséggel). • Az asztalon az eszközöket esztétikusan rendezzék el. • Fokozottan ügyeljenek mi kerül a tányér jobb és bal oldalára (kész használata). • Étkezés után segítsenek a teríték leszedésében, a terem rendezésében, a fektetők kirakásában.

Mindennapi élet gyakorlatai. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Szék áthelyezése. Ajtók nyitása, bezárása. Próbálkozás a szőnyeg feltekerésével. Magvak homokozása. Magvak öntése. Keretek az öltözködéshez: • gombolás • patentolás • próbálkozás a zsinór lyukbefűzésével Virágápolás megfigyeltetése.	Öntés vízzel. Kis segítséggel a szőnyeg ki – és feltekerése. Magvak csipeszelése, csipeszelés próbálgatása nagyobb odafigyelést igénylő eszközök biztosításával is. Keretek az öltözködéshez: • zipzárazás • zsinór lyukbefűzése önállóan • próbálkoznak a szalag megkötésével (a két szalagot átkötik) • a kendő hajtogatás egyszerűbb változatainak gyakorlása • a fonás próbálgatása három színnel • virágápolás kis segítséggel (a vágott virág felfrissítésének megfigyeltetése)	Önállóan tekerjék ki – és fel a szőnyeget. A kendő hajtogatás minden változatának gyakorlása. Masnikötés gyakorlása, kis segítséggel, majd önállóan. Önállóan tudjanak fonni. A keretek minden változatát önállóan használják. A cserepes és a vázában lévő virágok ápolása szükség szerint.

6 – 7 éves korig: a Montessori eszközök segítségével olyan képességeket szereznek a gyermekek, melyek elsajátítása során a mindennapi teendőket önállóan végzik (öltözködés, környezetük rendben és tisztán tartása).

Környezet rendjének megőrzésével kapcsolatos gyermeki tevékenységek. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom.

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Ismerjék meg a környezetükben lévő tárgyak, játékok helyét, önállóan vegyék el, használat után tegyék a helyére. A szoba könnyebb berendezési tárgyait játékokhoz rendezzék át, majd befejeztével vissza eredeti állapotába (szék, asztal, polc, pad összehajtogatása) Ügyeljenek a mosdó és az előszoba rendjére.	A csoportszoba játékeit a megbeszélt helyről vegyék el, oda tegyék vissza. Közös tevékenységhez, játékhöz használják a terem tárgyait, majd rendezzék vissza. Apróbb rendetlenséget vegyenek észre. Őrizzék meg az öltöző, mosdó rendjét.	A csoportszoba játékeit tartsák rendben, óvják épségét. Segítsenek a ceruzák hegyezésében, szalvéta hajtogatásában. Aktívan vegyenek részt a csoportszoba, öltöző, mosdó tisztaságának, rendjének megőrzésében.

Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében.

Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Végezzék az óvodapedagógussal együtt a kijelölt tevékenységet. Segítsenek a csoportszoba díszítésében. Apróbb megbízásoknak tegyenek eleget (tárgyak elérése, átadása).	Szükség szerint segítsenek a terem átrendezésében. Segítsenek a foglalkozáshoz, kísérletekhez szükséges eszközök behozatalában, elvitelében, megtisztításában. Felnőttek segítségével vegyenek részt a helységek (homokozó is) seprésében, az ágyazásban, udvari játékok rendben tartásában, udvarrész gereblyezésében, a homok felrakásában.	Adjanak ötletet az óvónőnek a csoportszoba átrendezésére, díszítésére. Segítsenek a kisebbeknek az öltözködésben, vetkőzésben. Segítsenek az udvari játékok ki- és behozatalában. Otthoni feladatként: • gyűjtsenek képeket (állatok, növények, évszakok) • hozzanak terméseket • az itt telelő madaraknak eledelt Segítsenek a csoportszoba eszközeinek javításában (játék, könyv)

**Növény - és állatgondozással kapcsolatos gyermeki tevékenységek.
Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalmak**

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
A növényeket, állatokat az óvónő a gyermekek előtt, esetleg segítségükkel gondozza. Magyarázza el, mutassa meg, miért, hogyan csinál. A gyermekek kísérik figyelemmel a munkát.	Folyamatosan működjenek közre az élősarok növényeinek és a kisállatok gondozásában. Az udvaron segítsenek a nagyobbaknak a levéltakarításban. Segítsenek a termések le. és összeszedésében (dió, meggy, hársfalevél).	Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit, állatait. Gyűjtsenek terméseket, magvakat, növényeket, ezeket meghatározott rend szerint rendezzék, osztályozzák. Vegyenek részt az őszi falevelek eltakarításában, az udvar tisztántartásában. Télen részt vehetnek a hó eltakarításában, utak tisztántartásában.

3-7 éves korig: tavasszal csíráztassanak, rügyeztessenek, ültessenek magvakat, vegyenek részt gondozásukban.

Ősszel gyűjtsenek faleveleket, terméseket, magvakat az élősarokba.

Télen gondoskodjanak az itt telelő madarak etetéséről, élelméről, tartsák számon mikor, mit kell hozniuk.

Alkalmanként madár és haleledel közös vásárlása.

Hagyományápolás, ünnepek – ünnepélyek, rendezvények

Ünnep rendezvény megnevezése	Nevelési cél	Közösségi szint	Felelős	Ünnep tartalma kapcsolódó hagyomány	Meghívottak
Mihály nap (szept.29.)	A régi vásárok hangulatának felidézésével a közösségi összetartozás erősítése.	Óvodai.	Minden Óvónő.	Egyszerű vásárfiak készítése. Mézeskalács sütése. Vidám vásári műsorral készülnek a gyerekek. A vásár reggelén népviseletbe öltözött lányok pogácsával, almával kínálják az óvodába érkezőket. Népzenét hallgatunk, s zajlik a vásári forgatag.	Szülők.
Szüreti nap (október)	Ismerkedés a szüreti hagyományokkal az udvaron szervezett tevékenységek által.	Óvodai.	Minden óvónő.	Szüreti koszorút készítünk az aulába. Szőlőt gyűjtenek a gyerekek. Szőlőt darálunk és mustot préselünk az udvaron. Csoportonként paprikás krumplit főzünk bográcsban. Friss must kóstolása.	Szülők.
Mikulás (dec.6.)	A Mikulás várás, ajándékozás érzelmi megalapozása.	Csoport. Óvodai.	Minden óvónő.	Levelet írunk a Mikulásnak. Verssel, dallal készülnek a gyerekek. Óvónők mesedramatizálással szórakoztatják a gyerekeket. Minden csoportban személyesen ajándékozta meg a Mikulás a gyerekeket.	Szülők.
Lucázás (dec. 13.)	A népszokás gyermekek általi felelevenítésével a befogadás	Óvodai.	Ünnepély felelős.	Csoportról csoportra járva jókívánságokkal	

	készségének kialakítása.			halmozzák el a gyerekeket a Lucázók. Luca napi búzát ültetünk. Figyelemmel kísérik a „termésjóslást”.	
Karácsony (dec. 25-26)	Meghitt Karácsonyi hangulat megteremtése által a szeretet, a béke, a közösségi érzés elmélyítése és az ajándékozás örömeinek közvetítése.	Csoport. Óvodai.	Óvónők.	Kántálás, betlehemes játékok bemutatása. Közös karácsonyi ünnep az aulában. Karácsonyfa díszek készítése, fenyőfa díszítés Meglepetést készítenek a családnak. Mézes kalácsot sütenek.	Általános iskolások. Zeneiskolába járó diákok.
Farsang (február)	Vidám farsangi mulatsággal a tél búcsúztatás hagyományának megőrzése.	Csoport. Óvodai.	Óvónők. Ünnepély-Felelős.	Feldíszítjük a csoport- szobát. Álarcokat, jelmezeket barkácsolunk. Kiszebábokat készítenek, megkeressük és elégetjük az udvaron. Nagyok részére mókás ügyességi versenyeket szerveznek. Egész napos jelmezes, táncos mulatságot rendeznek.	Szülők.
Március 15.	A szabadságharcra történő megemlékezéssel a hazafias érzelmek megalapozása.	Szomszédos Csoportok.	Óvónők.	Zászlókat, kokárdákat készítenek. A Jósza András múzeumban megtekintjük a huszárokról szóló kiállítást. A gyerekek Kossuth nótákat énekelnek. Zászlókkal, virágokkal elsétálnak a Kossuth vagy Petőfi szoborhoz. Csoportszobát feldíszítjük a tavasz és	

Húsvét (április)	Húsvéti népszokások ápolása, a tavaszvárás hangulatának megteremtése.	Csoport.	Óvónők	Húsvét jelképeivel. Hímes tojásokat festünk változatos technikákkal. Húsvétra jellemző figurákat barkácsolunk. A fiúk meglocsolják a lányokat.	
Majális (május 1.)	A régi majálisok hangulatának érzékeltetése.	Csoport.	Óvónők.	Kirándulás szervezünk. Májusfát állítunk az óvoda udvarán. Játszóházat szervezünk. Bográcsban főzünk kinn az udvaron.	Szülők.
Pünkösdi (Húsvét után 50 nap)	A régi hagyományoknak megfelelően a fiók versenyszellemének erősítése	Nagycsoportos gyerekek	Ünnepély- felelős	A fiúk erőt és ügyességet összemérve versenyeznek. A győztes a Pünkösdi király, aki királynét választ magának. A Pünkösdi királyné járást eljátsszák a kisebkeknek.	
Gyermeknap (Május utolsó vasárnapja)	Az óvoda és a család, a gyermek és szülő kapcsolatának erősítése.	Óvoda.	Óvónők.	Feldíszítjuk az óvoda udvarát. A középsősök elbúcsúztatják az iskolába készülő nagyokat. Érdekes programokat szervezünk erre a délutánra: játszóházat ügyességi játékokat Kreszpályát rendőri irányítással tombola húzást Rögtönzött színpadunkon előadásokat szervezünk, melyek maradandó élményt nyújtanak a gyerekeknek: bábszínház, hangszeres előadások, iskolások vidám jelenetei.	A gyermekek hozzátartozói. Iskolások. Meghívott előadók.
Augusztus 20.	Az új kenyér tisztelésére, a mindennapi kenyér megbecsülésére nevelés.	Csoport.	Óvónők.	Beszélgetünk a régi aratási szokásokról. Látogatást teszünk a Falumúzeumban. Megfigyeljük a kenyér dagasztást és sütést.	

				Megkóstoljuk a frissen sült kenyeret.	
--	--	--	--	---------------------------------------	--

Egyéb rendezvények

Rendezvény megnevezése	Cél	Közösségi szint	Felelős	Tartalmak	Meghívottak
Születés és névnap	Közösségi, baráti kapcsolatok erősítése.	Csoport.	Óvodapedagógusok	Születésnap kör. Gyertyagyújtás. Ünnepelt köszöntése dallal, verssel, mesével.	
Kreszpályás rollerverse ny	A helyes közlekedési szabályok rögzítése.	Nagycsoportos Óvodások	Óvodapedagógusok	Rendőri irányítással rollereznek a közlekedési pályán. Puzzlék kirakása.	Rendőrség.
Őszi ruhabörze	Hátrányos helyzetű gyerekek támogatása.	Óvoda.	Gyermekei védelmi felelős.	Szülők által felajánlott jó minőségű játékok, ruhák, könyvek árusítása jelképes összegért.	Szülők.
Egészségnap	Egészséges életmódra nevelés, egészséges táplálkozás megismertetése.	Óvoda	Óvodapedagógusok	Kéthavonta adott zöldség vagy gyümölcs köré csoportosított saláta készítése, az aulaiban kézműveskedés a szülőkkel.	Szülők

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja

Játékra nevelés

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Játékforma	Tevékenység
Strukturált egyéni játék	Játék eszközök megfelelő használatának a tanulása
Irányított közös strukturált játék	Asztali játékok. Várakozás tanulása, sorra kerülés elfogadása Szabály elfogadása és betartása, szabályjátékhoz kapcsolódó viselkedési szabályok megtanulása Kommunikáció felnőttel, társakkal, társra való figyelés megtanulása
Szabad játék	A gyermekek a játékszőnyegen egyedül, illetve egy vagy több társukkal együtt valamilyen tárggyal, tevékenységgel foglalatostkodnak. Reagálás más gyermek kezdeményezésére, válaszkészség kialakítása a játékokban Gyermektárs játékba invitálása, sorra kerülés – kezdeményezés
Mindennapi élethelyzetek dramatizálása	A gyermek a felnőtt játékát utánozza, cselekvését megismétli. Szerep felvétele. A gyermeket arra biztatjuk, hogy egy játék eszközt egyre szimbolikusabb módon használjon. A már megtanult szociális interakciók és játék sémák segítése, begyakorlása, általánosítása.

Mozgásfejlesztés

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Mozgáselem	Tevékenység
Járás	kis és nagy lépésekkel vonalon, vonal között tárgyak kikerülése, átlépése tornaszerek tartásával, irányváltoztatással
Futás	gyors, lassú tempóban különböző irányba, különböző szélességű vonalak között, futkározás, célbafutás, futás
Ugrás	Szökdelés, karikába be- és kiugrás, mélyugrás
Csúszás	hason, hátton, ülésben padon föl és lefelé
Kúszás	térden – tenyéren, négykézláb váltott karral, különböző tárgyak kerülésével

Mászás	talpon – tenyéren, különböző tornaszereken (bordásfal, pad, kötélháló)
Gurulás	hossztengely körüli gurulóátfordulá s, Body Roll hengergyakorlatok
Szabad mozgások (pörgés, forgás, ringatózás, lengés, hintázás)	Ayres, Wesco tornaeszközön, Bobath

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Vizuális elemek	Tevékenységek
Festés	Festékes tenyér és lábnyomat készítése Ujjnyomok hagyása – vízszintes és függőleges vonalak húzása Lenyomatok készítése különböző méretű eszközökkel (szivacs, dugó, krumplics, henger, nyomda) Előrerajzolt formák kitöltése Festés vastag ecsettel
Gyurmázás-agyagozás	Vizes homok, agyag formázása Só-liszt gyurma nyomkodása, tárgyak belenyomása (termékek, kagylók, kavicsok) Manipuláció gyurmával – lapítás, nyújtás, sodrás, gömbölyítés
Papírral történő munkák	Gyűrés tépés, vágás, ragasztás
Rajzolás	Vastag hegyű filctollal, zsírkrétával, táblakréttal, színes- és grafit ceruzával

Ének, zene, énekes játék, tánc

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Zenei képességek	Tevékenység
Egyenletes lüktetés.	Erzékeltetése: páros felnőtt – gyermek játékban, utánzó játékos mozdulatokkal (ujj összeütögetés, ujj billegetés, ököl összeütés, dió törés, kopogtatás).
Ritmus.	Dalok, mondókák ritmusának kiemelése mozdulatokkal, járással, ugrással. Ritmushangszerekkel (csörgő, dob).
Gyors-lassú tempó.	Mozgással, mondókázással, énekléssel.
Magas-mély hangok.	Térbeli érzékeltetése lábujjhegyre állással, guggolással éneklés közben.
Halk-hangos különbsége.	Halk-hangos hangok differenciálása éneklés közben.
Mozgásformák.	Egyszerű utánzó mozgásokkal kísért énekes játékok, járások változatos formákban: csigavonal, kígyó és hullámvonal, egyszerű táncleptések, forgások. Szabad mozgások zenére.
Hangszín.	Környezetünkben lévő tárgyak zöreje hangjainak megfigyeltetése.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A tevékenységek egymásra épülő tartalma

Témakör	Tevékenység
Testünk.	főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb megnevezése érzékszervek: szem, orr, fül, száj megnevezése öltözködés: mit hová veszünk fel
Család.	a család tagjai, nevük, a család lakhelye, a család tagjainak felismerése fényképről,
Idő.	a természet változásainak megfigyelése, évszaknak megfelelően séták során, évszakok: tavasz, nyár, ősz, tél megnevezése, napszakok megnevezése, a hét napjai,
Állatok.	természetes környezetben megfigyelésük, állatok csoportosítása lakóhelyük szerint, háziállatok: kutya, macska, erdei állatok, madarak, bogarak megfigyelése, hangjuk utánzása, mit esznek,
Növények	séták során a növények megfigyeltetése, virágok, zöltségek, gyümölcsök, fű, fa megfigyelése, megnevezése, ízek, illatok megtapasztalása,
Közlekedés	úttesten közlekedő járművek megfigyelése, zebra, jelzőlámpa megismerése, gyalogos, autóbuszos közlekedés szabályai, közlekedési eszközök csoportosítása képek alapján

Témakör	Tevékenység
Geometriai fogalmak	Alakzatok vizuális bemutatáson alapuló tanulása. Formaegyeztetők, puzzle játékok.
Összehasonlítások, azonosság, különbségek észrevétele.	Csoportosítások, válogatás, rendezés, soralkotások, ritmikus sorok, mintakövetés adott szempontok szerint.
Számfogalom.	Mechanikus és tárgyszámlálás. Számjegy nevének és alakjának tanítása, egyeztetése.
Mennyiségfogalom.	Mennyiségi relációk felismerése, megkülönböztetése, összehasonlítása. Számjegy azonosítása mennyiséggel.

Hálózati Kávéház

Az intézményünk kiemelt feladatának választotta az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését óvodásaink számára. Ennek egyik alappillére a partner iskolák pedagógusaival való együttműködés, egymás munkájának jobb megismerése. Innovációnk lenne egy évente megrendezésre kerülő Hálózati Kávéház megszervezése: ez egy szakmai találkozó lenne - a partner iskolák alsó tagozatos tanítói és az óvodánk óvodapedagógusai között, - ami a mi intézményünkben kerülne megrendezésre.

Ezek az alkalmak lehetővé tennék az intézményeink közötti szakmai megbeszéléseket, megerősítenék a résztvevők szakmai törekvéseit és a bevonódást egymás szakmai tevékenységébe. Az ilyen jellegű közösségi programok a szakmai jellegű kapcsolattartás mellett lehetővé teszik, hogy a résztvevők emberileg is közelebb kerüljenek egymáshoz, kiépítsék, illetve megerősítsék a létrehozott mikroközösség kohézióját egy csésze kávé vagy tea és egy szelet sütemény mellett.

A meghívott általános iskolai tanítók a kötetlen beszélgetés előtt diavetítésen ismerkedhetnek meg intézményünk munkájával, aktuális projektjeinkkel.

Kiemelt célunk a szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása, kapcsolati tőkénk gyarapítása, saját kollegáink motiválása a társas támogatásban rejlő erőforrások használatára, valamint ilyen módon támogatni a lemorzsolódás megelőzésére koncentráló pedagógiai tevékenységet mindegyik megjelent intézményben.

Továbbá terveink között szerepel közös munkaközösség létrehozása az óvoda és iskola pedagógusai részvételével. Hosszú távú célunk, hogy ez a munkaközösség később vezetői szinten is létrejöjjön. Elsőként pedagógusszinten, mert már vannak közös megoldandó feladataink, pl. a hatévesek beiskolázásának segítése - mindkét részről.

A megvalósításban részt vevők és partnerek:

Az óvodánkhoz közel fekvő általános iskolák alsó tagozatos tanítói, valamint saját intézményünk óvodapedagógusai. Apáczai Csere János Általános Iskola, Zelk Zoltán Angol és Német Kéttannyelvű Iskola, Kodály Zoltán Általános Iskola, Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola, Túróczy Zoltán Evangélikus Általános Iskola és a Bem József Általános Iskola)

Későbbiekben bevonódásra kerülnének a munkaközösség vezetők és az Intézmény Igazgatók mindkét részről. Ez a rendezvény minden év tavaszán megrendezésre kerülne. A résztvevők javaslatai, meglátásai, ötletei alapján minden évben más-más témával indítanánk a Kávéházat.

Tündérvkert Keleti Óvoda

Pedagógiai Programja

Készítette: Tündérvkert Keleti Óvoda nevelőtestülete

Nyíregyháza, 2025.

000738

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Intézmény OM - azonosítója: 033127	Készítette a nevelőtestület: Tóth E Igazgató Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: <i>Dr. Kovács Péter István</i> nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított <i>Gábor Sándor Enikő</i> szakmai munkaközösség -vezető
Az Nkt. 26. §(1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a 77./2025.(VI.23.) számú határozatával elfogadta. <i>[Signature]</i> a fenntartó képviselőjében	128. § (8)- Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét. <i>Filip-Kovács Gilla</i> óvodapszichológus
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak <i>[Signature]</i> a szülői közösség képviselőjében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.tunderkertkeletiovoda.hu	Érvényes: 2025.09.01.-től visszavonásig.
Verziószám: 5./2025.	Iktatószám: Készült: 3 eredeti példány

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ.....	5
II. HELYZETELEMZÉS.....	7
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:.....	9
IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	9
IV.1. Gyermekkép.....	9
IV.2. Óvodakép.....	10
IV.3. Intézményi jövőkép.....	11
V. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI.....	12
VI. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	15
VI.1. Egészségfejlesztési program.....	15
VI.2. Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás.....	19
VI.3. Környezeti nevelési elveink.....	20
VII. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	21
VII.1. Az egészséges életmód alakítása.....	22
VII.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	25
VII.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	28
VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	29
VIII.1. Személyi feltételek.....	30
VIII.2. Tárgyi feltételek.....	30
VIII.3. Az óvodai élet megszervezése.....	31
VIII.5. Dokumentumok rendje.....	35
IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI - AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	38
X. GYERMEKVÉDELEM.....	41
XI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	43
XI.1. Játék.....	43
XI.2. Verselés, mesélés.....	47
XI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	51
XI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	54
XI.5. Mozgás.....	56
XI.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	59
XI.7. Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tapasztalatokkal.....	62
XI.8. Munka jellegű tevékenységek.....	64
XI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	67
XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	69
XIII. A KIEMELT FIGYELMET, EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE.....	69
XIII.1. Potenciális tanulási zavarok megelőzése.....	70
XIII.2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermek.....	70
XIII.3. Esélyteremtés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása (Koszorú úti Telephely).....	72
XIII.4. Tehetséges gyermekek nevelése.....	75-74
XIV. SAJÁTOSSÁGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A NEVELÉSI RENDSZERÜNKBEN..	76

XIV.1. Módszertani kultúra megújítása: a kompetencia alapú óvodai programcsomag felhasználásával	76
XIV.2. Komplex Prevenációs Óvodai Program elemeit alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata.....	76
XIV.3. Tevékenységközpontú óvodai nevelést alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata.....	80
XV. AZ INTÉZMÉNYEK EGYÉNI SAJÁTOSSÁGAI.....	83
XV.1. Székhelyintézmény	83
XV.2. Kikelet Tagintézmény	86
XV.3. Ligeti Tagintézmény	9089
XV.4. Margaréta Tagintézmény	9493
XV.5. Nefelejcs Tagintézmény.....	9796
XV. 6. Orgonasíp Tagintézmény.....	9997
XV.7. Százszorszép Tagintézmény.....	102101
XV.8. Élet úti Telephely.....	105104
XV.9. Koszorú úti Telephely.....	107106
Legitimációs záradék.....	108107

I. BEVEZETŐ

„A gyermekek olyanok, mint a virágok. Mindegyiknek van levele, szára, virága – hasonlóak, de mégis különbözőek. Mindegyikük gondoskodásra éhezik, egyéni bánásmódra. Az egyik hamarabb nyílik ki, a másik később, de mindegyik különleges, mindegyik egyedi. Nem hasonlíthatom össze őket egymással. Nem erőltethetem, hogy virágozzék hamarabb a rózsza, hiszen az árvácska már rég kibújt, most már neki is itt lenne az ideje. Csak annyit tehetek, hogy megismerem őket, rájövök, hogyan érzik a legjobban magukat a kertemben, a nekik megfelelő, egyéni módon gondoskodom róluk, és gyönyörködöm bennük, ahogyan nőnek, erősödnek, kivirágzanak.”

(Friedrich Fröbel)

Intézményünk Pedagógiai Programja a Komplex Prevenció, a Tevékenység Központú Óvodai Program és a Kompetencia Alapú programcsomag elemeinek beépítésével, az intézmények sajátosságainak figyelembe vételével készült. A jelenlegi módosítás jogszabály változás miatt vált szükségessé. Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait Elsődleges szempont számunkra, hogy az óvoda Pedagógiai Programja, mint intézményi stratégiai dokumentum az óvodai nevelés országos alapprogramjára épüljön, tükrözve a székhelyintézmény a tagintézmények és telephelyek helyi sajátosságait, értékeit. Tagintézményeink speciális helyzete, az óvodákba járó gyermekek szociokulturális környezete, valamint a partneri elvárások meghatározzák azt a pedagógiai irányvonalat, melyet képviselünk, mint intézmény. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel:

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűségre és a szakmai megújulásra törekszik. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is. Gyermekeink a legnagyobb kincseink, és mindennél fontosabb számunkra, hogy biztonságban, szeretetben és boldogságban nőjenek fel. Szeretnénk, ha tudnák: a világ egy olyan hely, ahol joguk van tiszteletben tartva lenni, szeretetet kapni – és ahol mindig van kihez fordulniuk, ha segítségre van szükségük.

Célunk, hogy intézményeinkről a meglévő értékek mellett újabb pozitív szakmai vélemény és szülői elégedettség legyen a köztudatban. Változó világban élünk- az óvodának is rugalmasan reagálni kell a változásokra és felismerni azt, hogy a meglévő értékekre, jó gyakorlatokra

építve a gyermekek szükségleteit kielégítő új módszerek, pedagógiai eljárások, szemléletek, innovációk beépítése szükséges. Pedagógiai Programunk sikeres megvalósításához az óvoda dolgozóin túl elengedhetetlen a támogató szülői közösség- hiszen közös célunk, hogy a gyermekek egyéni érdekei érvényesüljenek, együtt segítsük fejlődésüket, egyéni adottságaik kibontakoztatását támogató, szeretetteljes, értékorientált környezetben. Nevelőtestületünk közös érték-, és normarend alapján összehangolt szakmai feladatvállalással alakította ki hosszú távú stratégiai programját. Közös értékrendünk: érzelmileg biztonságos, szeretetteljes környezetben befogadó óvodai neveléssel a gyermekek szocializációjának elősegítése, pozitív személyiségjegyeik erősítése. Legfontosabb értékeinknek a szeretetet, az egyéni bánásmód alkalmazását, élménynyújtást, pozitív életszemléletet és a játék elsőbbségét tartjuk. Óvodáinkban a befogadó nevelés érvényesül: a gyermekek mindenképp felett álló érdekét tartjuk szem előtt.

Intézményünkben két tagóvodánk vett részt az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projektben. A komplex intézményfejlesztése folyamatban tovább erősítettük óvodánk esélyteremtő szerepét és hátránykompenzációs képességét, az intézményi innovációk kidolgozásával a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 363/2012.(XII.17.) kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025.(IV.15.) kormányrendelet
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Érvényességi rendelkezés

A Tündérkert Keleti Óvoda Pedagógiai Programja 2025-ben készült.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően 2025.09.01.-én lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 31/2024-I határozatszámom jóváhagyott Pedagógiai Program.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:-

000743

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- igazgató
- nevelő testület bármely tagja
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján az óvoda igazgatója és a nevelőtestület elkészítette és elfogadta, a Fenntartó jóváhagyta. A módosított és jóváhagyott pedagógiai programot, 2025.09.01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető: www.tunderkertkeletiovoda.hu

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed

Az óvoda területére, az óvoda által szervezett – a Pedagógiai Program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá
- azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában

II. HELYZETLEÍRÁS

A székhelyintézmény, a tagintézmények és a telephelyek Nyíregyháza város keleti részén helyezkednek el.

A Tündérmkert Keleti Óvoda 6 tagintézménnyel és 2 telephellyel működik.

Intézményeinkben:

- 45 gyermekcsoportban neveljük a gyermekeket
- a férőhelyek száma 1125 fő
- a maximálisan felvehető gyermekek száma 1304 fő

A költségvetési szerv székhelye:

Óvoda megnevezése	Tündérvárosi Keleti Óvoda
OM azonosító	033127
Óvoda címe	4400 Nyíregyháza Kert köz 8.
E-mail	tunderkert@netra.hu
Honlap	tunderkertkeletiovoda.hu
Igazgató	Török Edit

Intézmény	Cím	Elérhetőség
Székhelyintézmény	4400 Nyíregyháza Kert köz 8.	tunderkert@netra.hu 42-512-941
Kikelet Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Fazekas János tér 25.	ovi.kikelet@gmail.com 42-512-923
Ligeti Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Liszt Ferenc u 32-34.	ligeti@netra.hu 42-512-922
Margaréta Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 14.	margareta@netra.hu 42-512-925
Nefelejcs Tagintézmény	4451 Nyíregyháza-Oros, Deák Ferenc u. 2.	nefelejcs@netra.hu 42-512-924
Orgonasíp Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely utca 2.	orgonasipovi@gmail.com 42-952-899
Százszorszép Tagintézmény	4405 Nyíregyháza Pitypang utca 2/a	tkoszazszorszep@gmail.com 42-512-926
Koszorú úti Telephely	4400 Nyíregyháza Koszorú út 10.	tunderkert.koszoru10@gmail.com 42-512-927
Élet úti Telephely	4400 Nyíregyháza Élet út 30	oros.elet30@gmail.com 42-512-928

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1998.04.01. (Alapító Okirat alapján)
Létrehozásáról rendelkező határozat: 86/2011. (V.31.) számú közgyűlési határozat

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv:

Megnevezése: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése

Címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

A költségvetési szerv közfeladata: Óvodai nevelés

Gazdálkodási besorolása: Önállóan működő költségvetési szerv pénzügyi-gazdasági feladatait az Eszterlanc Északi Óvoda látja el.

Szakágazati besorolás szakágazat száma: 851020

Szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8.§ (1) bekezdés alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

A székhelyintézményt és a hozzá tartozó tagintézményeket sajátos egyéni arculat jellemzi. Alapelveink, nevelési filozófiánk azonos.

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:

- Gyermekközpontú, szeretetteljes, családi óvodai légkör kialakítása.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése, szocializációja, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség, az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő sokoldalú fejlődés biztosítása.
- A gyermeki aktivitás motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezésével.
- Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben, az eszközök, módszerek alkalmazásában, a gyermekek optimális terhelésében.
- Az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével az esetleges iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.
- Az önazonosság ápolásával, erősítésével, az integrációval a nemzetiségekhez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése és biztosítása.

Intézményeinkben az eredményes nevelőmunka feltételei adóttak. Az óvodapedagógusok gyermekszeretete, igényes munkavégzése nagymértékben hozzájárul az óvodáinkban folyó nevelőmunka eredményeihez. Eredményes munkánk megnyilvánulásait abban is látjuk, hogy a gyermekek örömmel jönnek óvodáinkba. Igyekszünk minden szülő bizalmának megfelelni, a jó partneri kapcsolat érdekében tudatosan fejlesztjük a pedagógiai kommunikációt, amit kölcsönösség és konstruktivitás jellemez.

Az iskolák visszajelzései megerősítettek bennünket a nevelőmunkánk tudatosságában, a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásának eredményességében. A nevelő – oktató munkát segítő dolgozók maximálisan részt vesznek a nevelőmunka feltételeinek megteremtésében. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdeke határozza meg.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben, sokszínű élményben gazdagodva nevelkedjenek.

IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

IV.1. Gyermekkép

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll.

A gyermek fejlődő, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán, és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is- együttesen határozzák meg.

Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Megfelelő pedagógiai légkörben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés. Harmonikus tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Egyén a közösségben:

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk Pedagógiai Programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- felelősségérzetet önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

IV.2. Óvodakép

- A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalom teli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit.
Óvó – védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkcióik teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Támogató tanulási környezet kialakítása a gyermekek tanulási képességeinek optimális fejlődéséhez. A gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek, kibontakoztatását a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő – családok gyermekei számára is lehetővé tesszük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztéséhez a speciálisan képzett szakemberek közreműködését kérjük.
- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.
Ennek érdekében fontosnak tartjuk: a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.
- Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére törekszünk.
- Gyermekeink a legnagyobb kincseink, és mindennél fontosabb számunkra, hogy biztonságban, szeretetben és boldogságban nőjenek fel. Szeretnénk, ha tudnák: a világ egy olyan hely, ahol joguk van tiszteletben tartva lenni, szeretetet kapni – és ahol mindig van kihez fordulniuk, ha segítségre van szükségük.
Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

IV.3. Intézményi jövőkép

A jövőt a székhelyintézmény, a tagintézmények és a telephelyek nevelőtestületeivel együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk.

Arra törekszünk, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetencia területek megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógiai Program és az Intézményi Önértékelési program elvárásainak, segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést.

Ahhoz, hogy megfeleljünk a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak, a korszerűbb, biztonságosabb működéshez állandó fejlesztésekre van szükség.

Az információs kommunikációs eszközöket használó, rugalmas, tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk.

A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni. Intézményünk gyermekközpont, ahol a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük és a partnerek elvárásainak megfelelő, innovatív, szakmailag jól megalapozott nevelőtestület, alkalmazotti közösség dolgozik.

V. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.
- A gyermek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak megfelelően a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk. Ez segíti a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési újszerű segédanyagokat, eszközöket, innovatív digitális anyagokat, tudományos eredményeket kritikusan, a céloknak megfelelően alkalmazzuk.
- A nevelés eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a tehetséggondozás elősegítése.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.
- A gyermekek számára az értékes élményhez és tapasztalatszerzéshez jutás lehetőségeinek biztosítása.
- Ösztönözni a gyermekeket arra, hogy az átélt élmények hatására tevékenykedjenek, fejezzék ki önmagukat.
- A gyermek egész személyiségét komplex módon, játékba integráltan, differenciáltan fejlesztjük figyelembe véve jártasságát, készségeit, képességeit, érdeklődését, egyéni fejlődési ütemét, építve más forrásból szerzett tudására

Az óvodapedagógus feladatai

- Saját pedagógiai gyakorlatát, pedagógiai kommunikációját folyamatosan elemzi és fejleszti, az elméleti ismereteket felhasználja, a tanultakat gyakorlati munkájába beépíti
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat kulturáltan meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni pedagógusi és intézményi elvárásokhoz.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi
- Példaadó magatartáskultúra kialakítása, melyben a gyermek megtanulja értékelni környezetét, a természetet, embertársait és önmagát.
- A gyermeki tevékenykedtetés, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat érdekében tudatosan motiválja, aktivizálja a gyermekeket, építve szükségleteikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkör és környezet teremtése.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez a megfelelő eszközök és a szabad választás lehetőségének biztosítása.
- A differenciálás alapelvének érvényesítése, a nevelési-oktatási folyamatok megtervezésében, és megvalósításában.
- Az alkalmazott módszerek, differenciálás tudatos alkalmazása, a gyermekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez mérten.
- Differenciált, egyénre szabott értékelés alkalmazása, mely a gyermek fejlődését nagymértékben elősegíti
- A módszerek és eszközök célszerű, rugalmas, változatos, alkalmazása az adott helyzetnek megfelelően a kompetenciafejlesztés érdekében.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekvés, amely alkalmas az önellenőrzésre, önértékelésre
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkör kialakítása, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- A gyermekekre vonatkozó visszajelzések, értékelések világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Buzdítással, dicséréssel, pozitív megerősítéssel a gyermek az ösztönzése.
- A jutalmazás változatos módszereinek alkalmazása verbális és nonverbális formában
- A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemzi-értékeli, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíti, szükség szerint módosítja.
- A tervezésében a gyermeki tevékenységeket a céloknak megfelelően, logikusan építi fel.

- A terveket a megvalósítás eredményessége függvényében felülvizsgálja, szükség esetén módosítja.
- Az élmények és tevékenységek válogatásával és a nevelés tartalmának meghatározásával, törekszik az igényességre.
- Igényesség jellemezze az óvoda helyiségeinek berendezésében, a tisztaság és a rend fenntartásában.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az igazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében
- Megismeri és kritikusan használja a modern információ feldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában való alkalmazására.
- Gyermkekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

Az óvodapszichológus feladatai:

- A gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűrése, vizsgálata, konzultáció, tanácsadás.
- A gyermekekkel, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés.
- A gyermekek, személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.
- Egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben.
- Megszervezi azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motiváció vizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek,
- Megszervezi a krízistanácsadást a következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, továbbá egyéb terápia, kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz, vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
- A kiemelten tehetséges gyermek, tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.
- Gyermkekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs, szervező tevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvodapedagógus irányításával közreműködik a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában, gondozásában. Magatartása gyermekszerető, segítőkész, együttműködő.
- Gyermkekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

A dajka feladatai:

- Az óvodapedagógus irányításával, a csoport szokásainak figyelembe vételével, a munkaköri leírásának megfelelő módon, az egyéb feladatai mellett részt vesz a pedagógiai, szakmai munka előkészítésében és megszervezésében.
- A szakmai kompetencia fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.
- Az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak betartása.
- A gyermeki szükségletek kielégítését példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végzi.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.
- Munkavégzése pontos, megbízható, együttműködő.
- Magatartására jellemző a gyermekszeretet, a türelem és segítőkészség.

VI. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

VI.1. Egészségfejlesztési program

Cél: A Pedagógiai Programunk részeként, egészségfejlesztési program keretében, a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai nevelés segítse az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését. Hosszú távú egészségfejlesztési célkitűzések keretein belül kívánunk hozzájárulni a boldog és kiegyensúlyozott gyermekek jobb életminőségének eléréséhez.

Feladat: A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. E szükségletek kielégítésével biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészség potenciáljának elérését, azaz lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget, választó képességet kifejlessze.

Az óvodai egészségfejlesztési eljárások során az elsődleges (primer) prevenció kompetenciakörében mozgunk.

Az óvodában dolgozók feladata: a gyermekek:

- egészségének fejlesztése,
- szervezetük edzése,
- ellenálló képességük növelése,
- stresszhatások feldolgozására való felkészítésük.

Az egészségnevelés fő feladatai, tevékenységi területei:

- testi (szomatikus) egészség védelem
- lelki (pszichés) egészség védelme = pszichohigiéné
- szociális, társadalmegészség védelem

Az egészségnevelés fő területei szoros kölcsönhatásban vannak egymással, de a nevelés egyéb területire is kihatnak.

Szoros kölcsönhatásban áll: -az értelmi képességek fejlesztésével

-az erkölcsi neveléssel

-az akarat, a kitartás, az önuralom fejlesztésével

-a humanista magatartással

-a gyakorlati életre neveléssel (munkafolyamatok egészséges végzésével).

Óvodánk egészségnevelési, egészségfejlesztési alapelvei:

- nevelésünk szolgálja a primer prevenciót
- támogatjuk az egészséges életmódra nevelést
- feltétel nélkül elfogadjuk a gyermeki személyiség jellemzőit, kerüljük a megkülönböztetést, előítéletet
- nyugodt, biztonságos, félelemmentes légkör kialakítására törekszünk
- tiszteletben tartjuk a gyermek, illetve a szülők jogait, világnézetét.

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes szokások kialakítása az óvodában az alábbi területeken a legintenzívebb:

- Mozgásfejlesztés
- Egészséges táplálkozás
- Lelki egészségvédelem: Mentálhigiéné

A tevékenység tartami megvalósítása:

- A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot nyújtó családi, derűs, szeretetteljes légkör veszi körül.
- A gyermeki biztonság kialakulását az óvoda felnőtt közössége segíti
- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk
- A gyermekek egyéni problémáinak megoldásában segítséget nyújtunk
- Segítjük a gyermeket abban, hogy elfogadják az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével segítjük a reális énkép kialakulását
- Társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján
- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása

- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátzás, együttdolgozás képességeinek kialakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással minta a másság elfogadásához

Az óvodai egészségfejlesztés lehetőségei

A mozgásfejlesztés

Programunkban a mozgásfejlesztés az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is.

A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- A testrészek, a téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével fejlődik a térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.

Hatása a szociális képességek fejlődésére:

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „éntudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését.
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését, elviselését.

A mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Kiemelt mozgásfejlesztés területei:

- A szabad játékban, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- Szervezett keretben a mozgás foglalkozásokon és a mindennapi mozgásban.
- Tartásjavító és lábboltozat erősítő torna elemeinek beépítése a mindennapi mozgásanyagba.

Az egészséges táplálkozás

Különösen odafigyelünk:

- A táplálkozások ritmusára
- Kellő mennyiségű folyadék bevitelére (egyéniileg változó)

- Az alapos rágásra, amelyre a megfelelő időt biztosítjuk
- Két étkezés között a gyümölcssevésre
- Az egyéni szükségletekre, érzékenységekre
- Az étkezések nyugodt, derűs légkörére
- Az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására
- Az étkezés örömet fokozó, esztétikus terítésre, környezetre, testi ápoltságra, kulturált beszéd szokások alakítására.

Egészségstáplálkozás- egészségnapok

Minden csoport az általa választott napon egészséges táplálékot készít a gyermekek által hozott hozzávalókból

Kiscsoportban: Főleg kóstolgatás, ismerkedés új ízekkel.

Középső csoportban: Salátakészítés

Nagy csoportban: Krémek, kompótok, saláták készítése, befőzés. Kenyérsütés, stb...

Cél:

- Új ízek konyhatechnikai eljárások megismertetése.
- Sokszínű, változatos ételek a napi táplálkozásban

Mentálhigiéné az óvodában

Egészséges életvezetés

Egészséges napirend, életrend

A rendszeresség magába foglalja:

- A szervezet bioritmusának megfelelően az ébrenlét és az alvás szabályozott váltakozását.
- A munka és a pihenés, ezen belül az aktív és a passzív pihenés megfelelő arányát.

Az óvoda heti és napirendjét ennek figyelembe vételével készítettük el. A gyermek tevékenységeiben megfelelően változik a játék, mozgás, pihenés.

Az egészséges életvezetés tartalmazza a szabadidő helyes kihasználását.

Cél:

- Olyan biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása az óvodában, melyben biztosítjuk gyermekeink egészséges lelki fejlődését, ahol kibontakoztathatja egyéni képességeit.
- Igyekezünk megóvni gyermekeink idegrendszerét a lelki életükre káros túlzásoktól, megterhelésektől, rossz szokásoktól, devianciáktól.
- Harmonikus társas kapcsolatok és az empátiás kapcsolatok alakítása.
- A gyermekeken keresztül próbálunk hatni a szülők életmódjára, segítésére.
- A gyermek pszichés sérüléseinek megelőzése, a maradék lelki energiák mozgósítása, életmódjának alakítása.
- Alapvető szempontjaink az elfogadás, kiválasztás, az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembe vétele.

A hibás viselkedés megelőzése

A hibás viselkedési programok olyan magatartászavarok, amelyek egymás meg nem értéséből, antiszociális viselkedésmódokból fakadnak, és a cselekvőt idegrendszeri feszültségben tartják.

Ezek az emberi megnyilvánulások: gyermeki félelem, harag, agresszió megnyilvánulásai okozzák a legtöbb gondot az óvodában.

A gyerekek sokszor kudarcot élnek át. A sikertelenség támadó magatartást válthat ki, ez torz érzelmekkel jár, amelyet számos negatív tünet kísérhet, pl.: erős szívdobogás, izomgörcs, gyomor- és bélrendszer zavara, reszketés, hányinger, fejfájás.

Feladat: félelemmentes légkör biztosítása, hiszen csak harmonikus emberi kapcsolatok között, szabadon, félelem nélkül, biztonságos körülmények között fejlődhetnek gyermekeink.

Agresszió: Az agresszió olyan támadó vagy védekező viselkedésforma, amelynek célja a másik legyőzése, megszegyenyítése, másnak kár vagy szenvedés előidézése.

Nyílt támadás: külső durvaság, verekedés, támadás, fájdalomkózkodás.

Szimbolikus (burkolt) támadás: nyafogás, duzzogás, durcaság, rosszkedv.

Az agresszió irányulhat:

- Arra a személyre, aki a kudarcot okozta.
- Áttevődhet más személyre is, ha a gyermek a kudarcot okozó személyt (felnevelő, nagyobb társat) nem tudja legyőzni, megtámadni.
- Más állatra, tárgyra, amelyik elviseli a támadást (pl. megveri a babáját, állatot kínoz.)

Az agressziót könnyebb **megelőzni**, mint leszerelni. Ez leginkább a kudarc megelőzésével érhető el. Arra kell törekednünk, az óvodában és a családban, hogy a gyermek élettevékenységeiben **sikerélményhez** jusson.

Az agresszió annál gyakoribb, minél több tiltással, utasítással találja magát szembe a gyermek. A közösségben szükség van szabályokra, de az ésszerűség határain belül.

Stresszelhárítás

Stresszor lehet az óvodában:

- Folyamatosan ható zaj, vibráció, fény.
- Sok ülés.
- A gyermek mozgáskorlátozottsága.

A stresszhatás feldolgozása az óvodában:

- Feszültség feloldása.
- A gyerek idegrendszerének pihentetése.
- Aktív pihenés.
- Az elfáradás okozta pszichés ártalom megelőzését szolgáló testedzés.
- A túlmozgást feloldó aktív mozgás, fizikai megterhelés.

Az óvoda mentálhigiénés feladatainak végzése összehangolt munkát kíván a szülőktől, óvodapedagógusoktól, az óvoda dolgozóitól.

VI.2. Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése miatt szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játékok, valamint a tevékenységek során használt eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (olló, tű, kés, villa)
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett tanuló-és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló-és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére

VI.3. Környezeti nevelési elveink

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve (Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés)

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet-benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi-lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték-tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Környezeti és egészségfejlesztési céljaink

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

VII. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és az **értékorientált közösségi nevelés**, a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerinti együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Tiszteletben tartjuk a szülői jogokat, vallási, világnézeti meggyőződésüket és nemzeti, etnikai hovatartozásukat.

VII.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél: Az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése.

Feladat:

- A mindennapi testi, lelki edzés lehetőségének kihasználása.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, az egészség megőrzés szokásainak kialakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges, biztonságos környezet létrehozása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása.
- A rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi, lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása óvodás korban kiemelt jelentőségű.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvoda udvara

- Az udvar tisztántartása, gondozása
- Balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása
- Szabványoknak megfelelő környezetbarát fajták telepítése
- Egészséget megőrző zöld övezet ápolása, füvesítés, virágosítás

Az óvoda helyiségei

- Barátságos, esztétikus helyiségek (csoportszoba, mosdó, öltöző) kialakítása

- Az óvoda tisztaságának megóvása, szépítése, virágosítása
- Balesetmentes tárgyi feltételek biztosítása
- A lelki egészségvédelem érdekében meghitt játszósarkok kialakítása

Testápolás

- A gyermekek tisztaság igényének kialakítása
- A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC használatához szükséges szokásrendszer kialakítása, úgy, hogy fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.
- Megfelelő feltételek biztosítása
 - Elegendő idő
 - Nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkör
 - Egyénre szabott munkatempó
 - Tisztálkodáshoz szükséges eszközök biztosítása
 - Mintaadás a szokások kialakításához

Étkezés

A táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az étkezés változatossága, a kisgyermek igényeihez való alkalmazkodás biztosítja az egészséges táplálkozást.

Feladat:

- A gyermekek ösztönzése az egészséges ételek, különösen a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.
- Az egészségtelen étkezés kerülése, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- Minden gyermek szükségletének megfelelő mennyiségű ételt kapjon, illetve szedjen magának.
- Ételallergiás gyermekek számára megfelelő étel biztosítása.
- A kultúrált étkezés szokásainak kialakítása.
- Az evőeszközök helyes használatának megtanítása.

Öltözködés

A helyes öltözködés szokásainak kialakításához fontos, hogy megismertessük a gyermekeket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel,
- az öltöztetés-vetkőzés helyes sorrendjével,
- a ruhadarabok összehajtásával, a saját jellel ellátott szekrényben való esztétikus elhelyezéssel,
- tudatosítani a cipőváltás szükségességét, a cipők elhelyezését a megfelelő helyre.

A szervezet edzése, betegség megelőzés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása

- A napi tevékenységek során minél több időt töltsenek a szabadban.

- Sokféle mozgáslehetőség biztosítása, mely kedvezően hat a szervezet fejlődésére.
- Nyáron, ősszel, tavasszal napi kocogás, futás lehetőségének biztosítása, téli időszakban szánkózás, csúszkálás.
- A testi edzettség biztosítása a nap, a víz, a levegő együttes hatásával.
- Csont és izomrendszer teherbíró képességének növelése.
- A légző és keringési rendszer teljesítőképességének fokozása.
- Lábboltozatot fejlesztő és tartásjavító gyakorlat beépítése a mindennapi frissítő tornába és a mozgásos játékokba.

Pihenés

- Nyugodt légkör, megfelelő hangulat, **érzelmi ráhangolódás** biztosítása (**nyugalmat árasztó, relaxációs mesék**, halk zene, **altatódalok, éneklés**)
- Egyéni alvásigények, **otthoni szokások, szükségletek** figyelembe vétele
- Szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Testápolás

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatot önállóan, szükség szerint végzi.
- A tisztálkodási eszközöket önállóan használja, majd tisztán, esztétikusan a helyére teszi.
- A mosdó rendbetételében szükség szerint segít.

Öltözködés

- Önállóan öltözködik, vetkőzik.
- A testrészeket biztosan ismeri.
- Felismeri a ruhadarabok elejét, hátulját, szükség esetén a ruháját kifordítja.
- Önállóan ki és begombol, cipőt köt, cipőt vált.
- A ruhadarabokat esztétikusan összehajtja

Étkezés

- Önállóan étkezik
- Képes a kés-villa együttes használatára, ételszedésre merőkanállal
- Önállóan tölt folyadékot
- Összeszedi a tányérokat, evőeszközöket
- Az asztalterítőt önállóan felteríti, leszedésénél összehajtja
- Ízlésesen megteríti
- Képes az ételeket ízekre bontani (erős, édes, sós, savanyú, csípős)
- Ismeri az ételek hétköznapi és hivatalos nevét

VII.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légkörre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A kisgyermek érzelmi lény, s hozzá a külvilágból minden az érzélem közvetítésével jut el. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

Cél:

Olyan derűs, állandó értékrendet tartalmazó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása, amely segíti a gyermek érzelmi biztonságát, hogy az összetartozást belső szükségletként élhesse át, teret engedve önkifejező törekvéseinek.

Arra törekszünk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.

Feladat:

- Kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodában, amely a gyermekek számára teljes érzelmi biztonságot nyújt.
- Társadalmi élet alapvető ismereteinek közös közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján.
- A szűkebb és tágabb környezet megismerésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családdal való kötődés megalapozása.
- Az emberi környezetben, természetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás, mindazok megbecsülésére nevelés.
- A szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása, mely lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátszás, együttműködés képességének kialakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással mintát a különbözőség elfogadásához.
- A gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának formálása, önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- A felnőtt – gyermek kapcsolatban a demokratikus partneri viszony kialakítása.
- A felnőttek modell értékű viselkedésével, kommunikációjával a helyes gyermeki magatartás kialakítása.
- Szükség esetén a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek közreműködésével a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermeki biztonság kialakulását az óvoda felnőtt közössége segíti.

- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk.
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk.
- A gyermeket egyéni problémáinak megoldásában segítjük.
- A különbözőségek elfogadására, és tiszteletére neveljük.
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével segítjük a reális énkép kialakulását.
- Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, empátia, érzelmi töltés jellemzi.

Befogadás

- Az első találkozás az óvodával szinte minden gyerek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő viszonyát. Különösen nagy figyelmet, türelmet igényelnek a közvetlenül a családból óvodába kerülő gyerekek. Lehetővé tesszük, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyerekek szüleikkel ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek a szokásokkal, a jelükkel, az óvoda helyiségeivel.
- A gyermek megismerése a beiratkozást megelőző játszóházakban kezdődik, ezáltal informálódunk a gyermek szokásairól, érzelmi kapcsolatairól, életének történéseiről, mely segíti majd a befogadást.
- Szülői értekezletet szervezünk, melynek során a várható nehézségeket és azokon való átsegítés módját is feltárjuk. A befogadás idején felmerülő kérdésekre igyekszünk megnyugtató választ adni.
- Lehetőséget biztosítunk, hogy gyermekeink a szülőkkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülők folyamatos, fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt a beszoktatásban. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságát ad az új környezet elfogadásához.
- Az újonnan érkezőket kedvesen, szeretettel fogadjuk, ölbeli játékokkal, dallal, mondókával nyugtatjuk meg.
- Olyan családi légkört teremtünk, ahol kedvezően alakulnak társas, baráti kapcsolataik.
- Elhozhatják otthonról kedvenc játékaikat, amelyekhez ragaszkodnak.
- A gyermekek felé nyitottak vagyunk, mindent megteszünk a beilleszkedés zökkenőmentesebbé tétele érdekében.
- Megismertetjük az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, szokás és normarendszerét.

Szocializáció

A gyermek környezetével való kapcsolata a felnőttek közvetítésével valósul meg. Alapvetőnek tekintjük a gyermek társas és természeti környezetével való kapcsolatát.

- Messzemenően támaszkodunk a családi nevelésre, a szülőkkel szoros együttműködésre törekszünk.
- Kialakítjuk az együttéléshez szükséges erkölcsi normákat és tulajdonságokat.
- Az egyén és a csoport fejlettségéhez igazított szokás és normarendszert alakítunk ki.

- Segítjük a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, toleranciára, a különbözőség elfogadására nevelünk.

Társas együttműködés

A közösségi szokások, társas kapcsolatok alapfeltételei:

Rugalmas, elmélyült tevékenységre lehetőséget adó napirend. Közös, örömteli tevékenységek, melyek növelik az összetartozást.

Az újszerű keretek között működő szokás és szabályrendszer biztonságérzetet ad a gyermekeknek. Tartalmi elemei szabályként jelennek meg az óvoda életében. Ennek feltétele a két nevelő közötti, egyező nevelői hatás megteremtése. Az óvodapedagógus minél gazdagabb lehetőséget biztosít a gyermekek sokszínű tevékenységére, társas együttműködésre, szerepvállalására, élményszerzésre.

- Lehetőséget biztosítunk a természetes társas szükségletek kielégítésére.
- Segítséget nyújtunk a nehezen szocializálható gyermekek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- A közös élet biztonsága és nyugalma érdekében a csoport életét szabályozó szokásrendszert alakítunk ki.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttlétből kialakul az együttműködés, a más felé fordulás képessége.
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermekek állandóan gyakorolják a társakhoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek, így képesek lesznek a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a társaikat elfogadni. Hangsúlyozzuk a toleranciára a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelést.
- Közös élményeket biztosítunk, amelyek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- A felmerülő konfliktusokat, azok okait felismerjük, helyesen értelmezzük és hatékonyan kezeljük. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvodában dolgozó felnőttek felé.
- Községi szokásokat, normákat betartja, társait segíti.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni, szükség esetén segíti az arra rászorulókat.
- Képes társaival kooperatíván együttműködni, kommunikálni, konfliktushelyzeteket megoldani.

- Érzelmein, indulatain életkorának megfelelően tud uralkodni, kivárára képes, toleráns.
- Kialakul, az én-tudat, mi-tudat, az enyém tudata.
- Alakulóban van a feladattudata, feladattartása, megjelenik a kötelességtudata.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Örömmel jár óvodába, szívesen játszik társaival, képes az együttműködésre.
- Kialakul a helyes viselkedés szokása.
- Érdeklődik társai iránt.
- Szeretettel fogadja a csoportba érkező vendégeket.
- A közös tevékenységben aktívan vesz részt.
- Szívesen dolgozik a közösségért.
- Kialakul az iskolakezdéshez szükséges szociális érettsége.
- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai életre, a tanító elfogadására.

VII.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel, a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az értelmi képességek és az alkotóképesség fejlesztése

Feladat

- Az érthető, kifejező, anyanyelvi szabályoknak megfelelő beszédkészség kialakítása
- A tevékenységben a gyermekek spontán szerzett ismereteinek, valamint a meglévő tapasztalatainak, élményeinek felidézése, bővítése, rendszerezése.

Óvodapedagógus feladata

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése, az egymás közötti kommunikáció ösztönzése.
- Az óvodapedagógus beszéde legyen példamutató, segítse a gyermek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlődését, alakítson ki olyan beszélő környezetet, ahol a gyermekek szívesen megnyilvánulnak.
- A gyermekek érdeklődésének, tevékenységi vágyának kielégítése, problémaszituáció megteremtése, önállóság biztosítása a tárgyakkal való cselekvés közben, melyben megismerhetik a felfedezés örömeit.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlettségüknek megfelelő differenciált feladatadással, sokoldalú tevékenységek szervezésével.

- A gyermekek cselekvő aktivitásának, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.
- Kitartás, feladattudat, pontosság fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A kultúraátadás rendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei.

Az anyanyelvi nevelés fontos szerepet játszik a gyermekek értelmi képességeinek fejlesztésében.

A kommunikációs képességek fejlesztése érdekében fontos:

- a gyermekek beszédkedvének felkeltése és fenntartása
- kiemelt jelentőségű a helyes mintaadás
- a gyermekek kérdéseinek meghallgatása és az azokra történő válaszadás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Megfelelően használja a verbális kommunikáció elemeit: hangsúly, hanglejtés, hangerő és beszédtempó.
- Képes gondolatainak szóban való kifejezésére.
- Fejlődik kommunikációs, illetve metakommunikációs készsége.
- Kialakul beszédfigyelme.
- Kialakul az egyre pontosabb, valósághű észlelése.
- Képes figyelemösszpontosításra.
- Kialakul cselekvő, szemléletes és képi gondolkodása, fejlődik elemi fogalmi gondolkodása.
- Feladatmegoldásában önálló.
- Az ismeretek szándékos bevézésére, felidézésére törekszik.
- Fejlett a reproductív emlékezete.
- Fejlett a problémamegoldó és fogalmi gondolkodása.
- Képzeletvilága gazdag, színes.

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekszik.

A továbbképzéseken való részvétel friss szakmai látásmódot, kompetenciakészséget visz a nevelőtestület gondolkodásába. Intézményünkben magas a szakvizsgázott óvodapedagógusok száma.

Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, a kezdeményezésre.

Valamennyi tagintézmény a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik minél színesebbé tenni óvodája arculatát.

Óvodapedagógusaink személyisége a gyermekek számára: elfogadó, segítő, támogató modell értékű. A következő emberi értékeket közvetítik: őszinteség, segítőkészség, nyitottság, társadalmi érzékenység más kultúrák iránt, a különbözőség elfogadása és tiszteletben tartása. Fontos feladatunk a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése. Lehetőséget teremtünk a migráns gyermekek számára egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerésére.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal lehetőségei szerint kapcsolatépítésre törekszik.

VIII.1. Személyi feltételek

Óvodapedagógusok száma	91
Óvodapszichológus	1
Nevelő – oktató munkát segítők	
- dajka	45
- pedagógiai asszisztens	14
- óvodatitkár	3
Egyéb dolgozók	
- karbantartó	6
- konyhai kisegítő	5

VIII.2. Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz-és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak.

Ezek pótlása és korszerűsítése az elhasználódás miatt folyamatos. A gyermekek óvodai életének szinterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

A csoportszobák esztétikus környezete, gazdag játékeszközök, mozgásfejlesztő játékok biztosítják a gyermekek gondtalan játék örömet, és mozgásigényük kielégítését. A csoportszoba berendezését körültekintően válogatjuk meg, lehetőleg természetes anyagokkal. A bútorok megfelelnek a gyermekek méreteinek. Színharmóniát igyekszünk teremteni a dekorációban. Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat. (virágpor, por, madártoll) Balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el a csoportszobában. Sötétítő függönnyel, rolóval védjük gyermekeinket a tűző nap káros hatásaitól. A dekorációkat szemmagasságban helyezzük el. A természetes fényt igénylő tevékenységeket az ablak mellé tervezzük. Minden gyermeknek külön polcot biztosítunk ruháik tárolására. A gyermekek jele jól látható helyen, esztétikusan van elhelyezve az öltözőszekrényen. Mosdóban figyelünk a padló csúszásmentességére. Folyamatosan fertőtlenítjük a WC-t, mosdót. A tisztítószeret biztonságos, zárt helyen tároljuk.

A játszóudvarok gazdag növényzete és a természetbarát fa játékok önfeledt, nyugodt játékot biztosítanak a gyermekek számára. Eszközeink megfelelnek az európai uniós normáknak. Folyamatosan ápoljuk, szükség szerint javítjuk azokat. Az udvaron mindig biztosítunk megfelelő számú felnőtt felügyeletet. Az udvar területei: betonos, térköves és füves, árnyékos és napos részek. Az udvaron ivókútak is találhatóak, mely biztosítja a gyermekek számára a friss ivóvizet. A kerti munka eszközei gyermekméretűek, külön zárható helyen vannak elhelyezve.

A nevelési program céljaihoz rendelt eszközrendszer fejlesztésére több éve tudatosan, célzottan törekszünk.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő méretű, formájú és anyagú tárgyi eszközöket hozzáférhető módon, a gyermekek biztonságát szem előtt tartva helyezük el. Arra törekszünk, hogy óvodáink külső és belső környezete minden dolgozó számára megfelelő munkafeltételeket biztosítson.

Intézményeinkben a szülők fogadására lehetőséget tudunk biztosítani.

A Komplex Prevenció és a Tevékenységek Központú Óvodai Nevelési Program fontos része a mozgásfejlesztés, ezért igyekszünk biztosítani a szükséges feltételeket.

A mozgásfejlesztéshez szükséges tornateremmel, tornaszobával rendelkező óvodák:

Tornaterem:

Kikelet Tagintézmény
Ligeti Tagintézmény
Margaréta Tagintézmény
Nefelejcs Tagintézmény
Orgonásíp Tagintézmény
Százszorszép Tagintézmény

Tornaszoba: Tündérkert Keleti Óvoda Székhelyintézmény
Koszorú úti Telephely

VIII.3. Az óvodai élet megszervezése

A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek szervezése, vezetése az óvodapedagógus által történik. Óvodai nevelésünket a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósítjuk meg; melynek hatékonyságát meghatározza az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a dajkával és pedagógiai asszisztenssel. Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt szerepet kap.

VIII. 4. Az óvodai élet tervezése

Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást a Tündérkert Keleti Óvoda saját szerkesztésű

Csoportnaplójában dokumentáljuk. A csoportnapló vezetése a tagintézmények helyi sajátosságainak megfelelően elektronikus vagy hagyományos formában történhet.

A nevelési és tevékenységi tervek, a kitűzött céloknak megfelelően, egymásra épülve készülnek. A nevelési tervet a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok közösen készítik el egy nevelési évre. Az értékelést félévente végzik. A szervezett tevékenységek tervezése 1 vagy több hetes lebontásban az aktualitásnak megfelelő témában (évszak, jeles nap, hagyomány, őselem,) vagy projektek alkalmazásával, október 1-től május 31.-ig történik. A projekteket, mindig olyan témában próbáljuk megtervezni, amely a gyermekek érdeklődési körének leginkább megfelelő. A szakmai fejlődés érdekében a vázlatírás a gyakornokok számára kötelező. (Szükség esetén más pedagógusnál az igazgató elrendelheti.)

Ajánlott tervezési formák

- éves tervezés
- féléves értékelés
- havi vagy projekttervezés
- heti ciklusra bontás
- napi tevékenységek megtervezése, vázlatírás

A csoportok kialakítása:

Intézményünkben vegyes és azonos életkorú gyermekcsoportokat alakítunk ki.

A csoportszerkezet alakításánál figyelembe vesszük:

- a helyi sajátosságokat
- a gyermekek életkorát
- a szülői igényeket
- óvodapedagógus beállítottságát

Az óvodapedagógus feladata

- A testi-lelki harmónia kialakításához megteremti a rugalmas napirendet és heti rendet.
- A tevékenységek tervezésénél és szervezésénél megfelelő időkeretet biztosít a gyermeki szükségletek számára. Figyelembe veszi aktuális állapotát, érdeklődését, terhelhetőségét.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. Szem előtt tartja a gyermeki jogokat.
- A tevékenységek szervezésénél előtérbe helyezi a játék kiemelt szerepét, a legtöbb időt erre fordítja.
- A játékhoz megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít és olyan harmonikus légkört teremt, amelyben felszabadultan tevékenykedhet a gyermek.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.
- A helyes életritmus kialakításánál nagy hangsúlyt fordít a szokások alakítására, megalapozására.

- Szeptember 01-től augusztus 31-ig tevékenységekben megnyilvánuló rugalmas napirendet és heti rendet biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez.
- A tanulást cselekvésbe ágyazottan, növekvő időtartamú (5 – 35 perces) csoportos foglalkozások, kezdeményezések tervezésével, szervezésével valósítja meg.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

szeptember 1-től május 31.

A tevékenységek			A tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6,30	8,30	2,00	Gyülekezés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8,30	9,30	1,00	Étkezés előkészítése, folyamatos tízórai
9,30	11,45	2,20	Játék, szervezett tanulás, mindennapos mozgás, testápolás, öltözködés, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység, séta, kirándulás, stb
11,45	12,30	0,45	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12,30	15,00	2,30	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
15,00	15,30	0,30	Ébredés, testápolás, uzsonna
15,30	17,30	2,00	Játék, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység

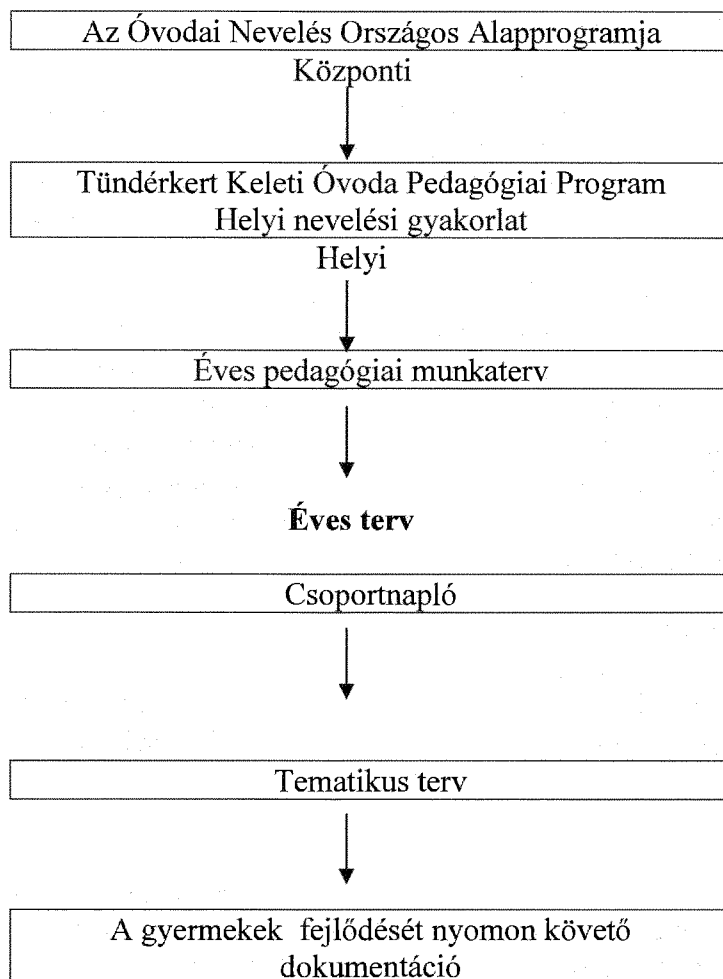
NAPIRENDI JAVASLAT
június 1-től augusztus 31.

A tevékenységek			A tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6,30	8,30	2,00	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység, testápolás
8,30	9,00	0,30	Étkezés előkészítése, tízórai
9,00	11,45	2,45	Testápolás, öltözködés, levegőzés, játék, séta, egyéb szabadon választott tevékenység, zuhanyozás
11,45	12,30	0,45	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12,30	15,00	2,30	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
15,00	15,30	0,30	Ébredés, testápolás, uzsonna
15,30	17,30	2,00	Levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység

VIII.5. Dokumentumok rendje

Intézményünk kialakította jellegének megfelelő dokumentációs rendjét, mely a következőket tartalmazza.

Pedagógiai dokumentumok

Egyéb dokumentumok

- Alapító Okirat
- Óvodai törzskönyv
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Továbbképzési terv
- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről

Csoportok dokumentációi:

Felvételi és mulasztási napló Ovikréta rendszerben

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló (Ovikréta) tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Óvodai csoportnapló- OviKréta

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást csoportnaplóban dokumentáljuk az Ovi kréta rendszerében.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A gyermekek nevét és óvodai jelét,
- A fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;
- Heti rendet napi bontásban;
- A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;
- A nevelési feladatokat,
- A szervezési feladatokat,
- A tervezett programokat és azok időpontjait,
- A gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: tematikus terv verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Az értékeléseket;
- Az éves nevelő munka értékelését; félévente

- A nyári tevékenységi tervet;
- A tanulási tevékenységek évszakonkénti reflexiói
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;
- A fogadóórák időpontjai;
- A szülői értekezletek időpontjai;
- A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése (Ovikréta)

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- A gyermek fejlődését saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A szülővel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk. Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

- Óvodánként kialakított rend szerint (megfigyelés, mérés) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzen szerezni a gyermekről természetes közegében, tevékenységében való részvétele során.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az óvodában kialakított egységes dokumentációban rögzíti. Évente kétszer a szülővel fogadóóra keretében megbeszéli tapasztalatait, további fejlesztési irányait. Szükség esetén javasolja a gyermek továbbküldését Pedagógiai Szakszolgálatához, vagy Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottsághoz. Amennyiben a szülő az óvoda javaslatainak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, amelyben figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlődési ütemét. Az esetleges lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlesztési tervet biztosítunk számukra.
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvodapedagógus, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi

- Anamnézis

- Fejlettség mérő lapok

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI - AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A család és az óvoda kapcsolata

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. Az alapelveinkkel összhangban saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként tervezzük meg. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A szülőkkel való szoros együttműködésünk pozitív, fejlesztő hatású, elvárásainak igyekszünk megfelelni. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, törekszünk az együttműködésre és a segítségnyújtásra. Ennek megvalósítása érdekében megfelelő kapcsolatot alakítunk ki, amely biztosítja a családok megismerését. A kölcsönös bizalmi elv megvalósításával ápoljuk, mélyítjük ezt a kapcsolatot. Támogató környezetet biztosítunk a szülői reziliencia (rugalmas alkalmazkodó képesség) fejlesztéséhez. Az együttműködés biztosítja a feladatok egységes értelmezését, az információk rendszeres cseréjét. Az óvodapedagógusnak a kapcsolatteremtés terén kezdeményező szerepet kell vállalnia.

Az óvoda és iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, tankötelessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése, határozata alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15.-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez.

Olyan programokat szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába.

A partnerkapcsolat minőségi továbbfejlesztése az intézmények közötti együttműködési formák erősítésével.

Az óvoda kapcsolatai

Gazdag és tartalmas kapcsolatrendszerrel működünk.

A kapcsolatok kialakításában óvodáink nyitottak és kezdeményezők. A szakmai együttműködések során online csatornákat is használnak intézményen kívül is.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése érdekében kapcsolatot tartunk az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

KÖZVETLEN PARTNEREINK	
Partnerek	Kapcsolattartás módja
Gyermekek	Mindennapos tevékenységek közben
Szülők	Szülői értekezlet SZMK értekezlet Családlátogatás Fogadó óra Ünnepek, ünnepélyek Kulturális – sport rendezvényeken való részvétel Játszóház Munkadélutánok Közös kirándulások
Óvodapszichológus	Mérések Szülői tanácsadás Szakmai anyagok közzététele
Pedagógusok	Nevelőtestületi értekezlet Megbeszélések Napi kapcsolat Kirándulások Csapatépítő programok
Pedagógiai munkát segítő dolgozók	Munkatársi értekezletek Megbeszélések Napi kapcsolat Kirándulások Csapatépítő programok
Szociális segítő	Megbeszélés Egyéni segítség Tanácsadás
Fenntartó	Értekezletek Beszámoltatás Dokumentumok jóváhagyása
Általános Iskolák	Szülői értekezlet Nyílt nap Ünnepélyek Egyéb programok
Bölcsőde	Közös rendezvények

KÖZVETETT PARTNEREINK	
Partnerek	Kapcsolattartás módja
Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központ	Továbbképzések szervezése Továbbképzéseken való részvétel Megbeszélések
Eszterlánc Északi Óvoda Gondnoksága	Napi kapcsolat
Hungast Kft Gyermekélelmezés	Létszámjelentés Havi jelentés Étrend összeállítás
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	Megbeszélések Egyeztetések Előadás Gyermeki vizsgálatok
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság	Megbeszélések Egyeztetések Gyermeki vizsgálatok Intézmény kijelölés
Gyermekszervezetek Szociális és Köznevelési Osztály Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ	Tájékoztatások Megbeszélések
Egészségügy Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság Gyermekorvos Védőnő Gyermek fogorvos NÉBIH Foglalkozás Egészségügyi Szolgálat Jósa András Oktatókórház Nyíregyházi Egészségfejlesztési Iroda	Speciális szakismeretek nyújtása
Közművelődési Intézmények: Móricz Zsigmond Könyvtár Móricz Zsigmond Színház Váci Mihály Városi Művelődési Központ Continental Aréna Jósa András Múzeum Múzeumfalv Városi Rendőrkapitányság Tűzoltóság	Tájékoztatások Megbeszélések Látogatások

X. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak.

Cél: A gyermekek jogainak érvényesítése, egyéni képességeinek, tehetségének szabad kibontakoztatása, mindenek felett álló érdekének védelme, személyiségfejlődésének elősegítése, másságának tiszteletben tartása, nevelése, gondozása, ellátása, a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés (lehetőségek szerinti) összehangolásával a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrenddel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A szociálisan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A szociális helyzetről kapott határozatok dokumentálása.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.
- Folyamatos együttműködés a szociális segítővel.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre való tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő és tehetséges gyerekek számára játékba integrált, speciális fejlesztő foglalkozások szervezése.
- Családlátogatások megszervezése, majd visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.

A szociális segítő támogató tevékenysége az óvodában:

- Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése
- Jelzési feladatok ellátása

- Esetmegbeszélések, intézményen belüli belső képzések szervezése
- Tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek, szülők bevonása a programokba

A feladatok tartalmi megvalósítása:

Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddigénél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a gyermek mindenek felett álló érdekeit.

Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel törekszünk a gyermekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos helyzetűekre. Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes területeken ezzel a megoldással érünk el eredményt.

A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empatikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek kezelésekor a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.

A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos személyiségközpontú neveléssel, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazásával próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információt kérünk külső partnereinktől (pszichológus, védőnő, gyermekorvos).

Segítséget nyújtunk a szülőknek a tartósan beteg gyermekek élet és étrendjének egyéni megszervezéséhez, biztosítjuk az eltérő étkeztetésüket. A gyermekvédelem óvodai helyzetéről évente egy alkalommal felmérést készítünk, mely kiterjed a családok helyzetére, a gyermekek összetételére.

A fejlődés várható eredményei:

- A szülők igénylik a gyermekvédelmi felelős által nyújtott segítséget, őszinték problémájuk feltárásában, közösen keresik az együttműködés és a megoldás lehetőségeit.
- Mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken, vagy megszűnik.
- A gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelősével, a jelzőrendszer működtetésével elérik, hogy valamennyi óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően fejlődjön.

Kapcsolattartás:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal- Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály
- Nyíregyházi Család és Gyermejkölési Központ
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala - Szociális és Köznevelési Osztály

XI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mindennapos mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

XI.1. Játék

Cél

- A gyermek szabad képzettársításának elősegítése, egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása.
- Az önkéntes, élményt adó örömmel végzett tevékenységi formában a gyermek kreatív ötleteinek, szabad kipróbálási lehetőségeinek biztosítása
- A szabadjáték túlsúlyának, a játék spontán és önkéntes jellegének érvényesítése.

Feladat

- A játék segítse elő az óvodás korosztály szociális és értelmi funkcióinak együttes fejlődését.
- Biztosítsa a gyermek önmegvalósítását, érzelmeinek, vágyainak, lelki állapotának kifejezését, és legyen fejlettségének mutatója.
- Fejlesztő játékok szervezésével a pszichikus funkciók – mozgás, testséma, percepció, kommunikáció - fejlesztése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai

- A játék folyamatában tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus feltételt teremtő tevékenysége mellett magatartása támogató, serkentő, ösztönző.
- A játékhoz szükséges feltételek megteremtése.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának és minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

- Sokféle tevékenység biztosítása a játékos – mozgásos megtapasztalásra, cselekedtetésre, hogy az érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket segíti.
- A gyermekek beszéd és kommunikációs képességének fejlesztése
- A gyermeki szabadság tiszteletben tartása mellett, szükség és igény esetén bekapcsolódás a játékba, ötletadás, együttjátszás a gyermekekkel.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- Az óvodapedagógus jelenlétével a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulásának segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A fejlesztési feladatok csak megfelelő feltételek biztosításával valósíthatók meg. Ezek a következők:

- nyugodt légkör
- idő
- megfelelő hely
- eszközök

Nyugodt légkör

- Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele, melynek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása.
- A természetes, hiteles, érzelmek gazdag „anyapótló” óvodapedagógusi magatartás biztosítása.
- A megfelelő, nem túl sok szabály betartása nem jelent gondot a gyermekeknek, sőt inkább fokozza a biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban.

Idő

- A játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért a napirendben erre fordítjuk a legtöbb időt.
- Fontos, hogy elmélyülten játszhasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására.
- A nap folyamán a délelőtti és délutáni játékok egyenértékűek.
- Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb a lehetőség fejlődésének elősegítésére.

Hely

- A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos.
- Minden csoportszobában megfelelő teret biztosítunk a nagymozgást igénylő játékokra is.
- Biztosítjuk a lehetőséget a konstruáláshoz, az ábrázoló tevékenységhez, a szimbolikus-szerepjátékhoz, kuckózáshoz.
- A kicsiknél több lehetőséget adunk az egyéni kis pihenő vagy „búvóhelyek” létrehozásához.
- A gyermekek játékától függően alakítjuk, változtatjuk a téri elrendezést.

- Az udvaron a mozgásos játékok mellett biztosítjuk a széles körű tevékenységi – lehetőségeket: homokozás, pancsolás, konstruálás, vizuális tevékenység, szimbolikus-szerepjáték, stb.

Eszköz

- A játékeszközök kiválasztása tudatos óvodapedagógusi munkával történik.
- A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása. Ezért a gyermek általános és egyéni fejlettségén túl fontos tudni, a különböző játékeszközök fejlesztő hatását is.
- Minden csoportban biztosítjuk, folyamatosan bővítjük a gyermekek számára a sokszínű változatos fejlesztő játékokat.
- Az egészséges óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsuk számára a mozgáshoz szükséges eszközöket.
- A gyermekek élményeiket, tapasztalataikat beépítik a szimbolikus-szerepjátékba. Ezekhez is biztosítjuk a szükséges eszközöket.

A játék felosztása

- gyakorló játék
- konstruáló játék
- szimbolikus-szerepjáték
- szabályjáték

Gyakorlójáték

A gyakorló játék során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismételésre készíti a gyermeket és ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számára.

A gyakorló játék lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

- Mozgásos gyakorló játékban a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti, pl. felmászik – lemászik, bebújik – kibújik, stb.
- Manipulációs gyakorló játék során a gyermekek építő elemet rakosgatnak egymásra, egymás mellé, húzogatnak, homokot öntözgetnek, kevergetnek, tépnek, firkálnak, mázolnak, agyagot vagy sarat gyurkálnak.
- Verbális gyakorló játékkal egy-egy szótagot, szót vagy dallamot, mondókát, verstördéket, dalrészletet ritmikusan ismételtetnek.

Konstruáló játék

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit. Eleinte spontán építenek, de később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál.

Nagyon fontos az eszközök változatossága, ezért különböző színű, nagyságú és anyagú, kész és félkész eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére.

A jól kiválasztott, megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosításával tudatosan fejlesztjük a gyermekek képességeit.

Minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb konstrukciós elemeket és képes ezekkel elmélyülten játszani. Megtanítjuk őket a konstrukciós játékok használatára, az anyagok kezelésére.

Különös gonddal és megértéssel segítjük a homokban folyó játékok kialakulását. A kicsiknek megtanítjuk a különböző homokozó formák használatát. A nagyobbaknak ötletet adunk arra, hogy mit lehet még homokból építeni, mivel lehet az építményt kiegészíteni, továbbfejleszteni. A csoportszobában is lehetőséget teremtünk a homokkal, vízzel, földdel való tevékenykedésekre.

Szerepjáték

A szimbolikus-szerepjáték a gyakorló játékból bontakozik ki.

A játékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki. Ez a játék tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét.

A szimbolikus-szerepjáték olyan gyermeki tevékenység, melynek önkéntességét, szabadságát tiszteletben tartjuk.

Szabályjáték

Ennél a játékfajtánál a sok lényeges elem közül a legfontosabb a szabályokhoz való alkalmazkodás.

A szabályok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeit fejleszti. Szabályjáték közben a gyermek érzelmeiket tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a siker és kudarcát.

Helyes magatartásformákat sajátít el, a csoportos és csapatjátékokban fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata, feladattudata.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A játékban örömet lel és aktívan részt vesz a változatos játéktevékenységekben.
- Játéka elmélyült, kitartó, társaival együttműködik, kialakult az együttjátszás igénye, betartja az együttélési normákat.
- A konstruáló játékelemekből játékszereket tud készíteni, épít, szerel, szerkeszt s a létrehozott alkotás hatására beleképzeli magát a különböző élethelyzetekbe.
- Egyre igényesebbé válik alkotásaival szemben, az elképzelt modell egyre pontosabb visszaadására, eredményességre törekszik.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, a játszótársakhoz, megérti, elfogadja társai elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- A szabályokat betartja: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, szerénység, eredményre törekvés, egészséges versenyszellem, tolerancia, kudarc és sikertűrő képesség jellemzi, kompromisszumra képes.
- Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, melyben tapasztalatai érdeklődése alapján ábrázolja a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Képes a játékot irányítani, vezetni.
- Képzelete, szervezőképessége életkorának megfelelő, társaival empatikus.
- Olyan szabályjátékokat is szívesen játszik, amely nagyobb ügyességet és szellemi erőfeszítést igényel.
- Sokféle ismeretet szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságáról, munka közben átéli az alkotás örömeit, fejlődik kreativitása.

- Az anyagok megmunkálásával, az eszközök helyes használatával egyéni fejlettségének megfelelően alakul: finommotorikája, szem-kéz koordinációja, tapintásos észlelése, valamint az alak- és formaállandóság érzékelése.

Udvari játék

Cél

- A gyermekek minden évszakban és korcsoportban tudjanak élni az udvar nyújtotta lehetőségekkel, hogy sokfajta érdekes játék alakulhasson ki.

Feladat

- A sokszínű, gazdag, örömteli udvari élet biztosításával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, az egész személyiség fejlesztése.

Óvodapedagógus feladata

Tudatos tervezéssel, szervezéssel és változatos eszközök biztosításával teremtsen meg a tartalmas udvari játék feltételeit.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az udvari játék szervezésével kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok, a szabad kötetlen és a szervezett irányított mozgás.

Ide tartoznak a mozgásos játékok, fogócskák, bújócskák, szembekötődik a labda-játékok, mozgásos versenyjátékok, a dalos és a mondókás népi játékok, körjátékok.

A mozgásos játékok mellett változatos udvari játéklehetőségeket biztosítunk:

- gyakorló- konstruáló játék
- szimbolikus-szerepjáték
- homokozó játék
- rajzolás, festés, mintázás
- képeskönyv nézegetés

A szabadban töltött idő, ennek tartalma, légköre része a nevelés folyamatának, része a gyermek örömteli tevékeny életének.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan dönti el kivel, mivel és hogyan szeretne játszani.
- A játék során betartja a szabályokat, rendeltetésszerűen használja a játékeszközöket.
- Alkalmazkodik a közösségi együttélés szabályaihoz.
- A változatos udvari tevékenység során fejlődik egész személyisége.

XI.2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot

kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő

viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az élőlészavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek.

Az irodalom az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, érzelmi biztonságot nyújt. A versek és mesék képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárják a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik egész személyisége.

Cél

- Az irodalmi alkotások iránti érdeklődés felkeltése, gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, az életkornak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.

Feladat

- A gyermekek látókörének szélesítése, a magyar kultúra értékeinek átörökítése az irodalmi művek szemléletes, kifejező bemutatásával, feldolgozásával.
- A gyermeki önkifejezés, kreativitás fejlesztése saját vers és mese alkotására való ösztönzéssel.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő irodalmi alkotások választása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az irodalmi anyag a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan, a népmesékből, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséiből, a népi

hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok gyűjteményeiből, valamint klasszikus és kortárs irodalmi művekből épül fel.

Mondókák, mondókamesék, versek, formulamesék, állatmesék, láncmesék, tündérmesék, tréfás mesék, történetek.

Az anyag kiválasztásának szempontjai:

- életkori sajátosságok
- évszakok
- természet
- időjárás
- ünnepek
- a gyermekek érdeklődése

A mese oldja a szorongást, segíti a gyermek erkölcsi fejlődését és a belső képteremtés képességét. Emberi kapcsolatokra tanít és ráébreszt a külvilág megismerésére. Ezért a mindennapos mesélés, mondókázás, verselés fontos része a kisgyermek mentálhigiénés fejlődésének is. A személyiség egyensúlyának megőrzése érdekében szükség van arra, hogy a gyermek képes legyen a feszültségek elhárítására. A belső feszültség levezetésének egyik módja éppen a mesélés. A mesére hívogató szokásokat már az óvodába lépéskor kialakítjuk. Olyan lehetőségeket keresünk, amely az együttlét intimitását hangsúlyozza.

A verstanulás laza, feszültség nélküli légkörben történik. A kiválasztott versek között van vidám, gyors, pattogó, ritmusváltó, lassú, ringató, puha, lépegető, táncos ritmusú. Az óvodapedagógus előadásmódjával, mimikájával, gesztusaival még fokozhatja a gyermek számára az érzelmi élményeket. A testi közelség kiscsoportban a legfontosabb, ilyenkor hangzanak el a hőcögtetők, lovagoltatók, ringatók, tapsoltatók.

A gyermekek a nap bármely szakában, az óvodapedagógus és saját maguk kezdeményezésére is mondanak verset, mondókát, akár egyénileg vagy csoportosan is.

Irodalmi élményeiket a kedvelt mesehősük tevékenységét, tulajdonságait szívesen ábrázolják rajzaikban, figurákat megmintázzák. A megélt eseményeket, történeteket esetenként más irányba alakítva újra játsszák.

Bábozás

A bábjáték gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit. Szorongás, feszültségoldó hatása van. Az önkifejezés, önmegvalósítás egyik kiemelt eszköze.

A bábjáték forrása:

- az óvodapedagógus bábjátéka
- a gyermekek bábjátéka.

A bábozás először az óvodapedagógusk előadásában jelenik meg az óvodába való beilleszkedés megkönnyítésére. Az óvodapedagógusok modellértékű bábjátékuikkal felkeltik a gyermekek érdeklődését és formálják kifejezőkészségüket. A különböző érzelmi állapotok felismerését és kifejezését hangletéssel, hangszínnel, beszédmintával segítik elő. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, hiszen a gyermeknek a bábok mögé bújva lehetősége van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására, szociális képességek fejlődésére is. Az óvodapedagógusk sok lehetőséget

teremtenek arra, hogy a gyermekek saját elgondolásuk, elképzelésük alapján is bábozhassanak. A bábkészletet folyamatosan gyarapítjuk, bővítjük az óvodapedagógusok által és a gyermekekkel közösen készített bábokkal. A bábjátékokhoz változatos, esztétikus eszközöket biztosítunk a gyermekek számára. Fontos az életkori sajátosságoknak és az irodalmi anyagnak megfelelő méretű és típusú báb kiválasztása: ujjbáb, fakanálbáb, síkbáb, kesztyűbáb, marionett báb, termésbáb, tárgybáb.

Dramatizálás

A dramatizálás a mozgáson, látványon, beszéden és élményen alapszik. A gyermekek a saját maguk által átélt vagy irodalmi művek élményeit játsszák el kötetlen módon. Fontos a képzeletüket megmozgató, érdeklődést felkeltő kellékek, jelmezek biztosítása. Nagy szerepe van a csoportokban található tükörnek, ahol megnézheti a jelmezbe öltözködve saját átváltozását, gyakorolja a szerepnek megfelelő mozgást, mimikát, bábmozgatót.

Szükség és igény szerint esetenként az óvodapedagógusok segítséget nyújtanak a tér és tárgyi eszközök elrendezésében, a szerepek kiválasztásában, a verbális és nonverbális kommunikáció alkalmazásában. Időnként óvodai ünnepek alkalmával is készülünk versekkel, bábozással, dramatizálással, melyek az ünnepvárás hangulatát fokozzák.

A fejlesztés a beszéd és kommunikációs, valamint a szociális képességek területén kiemelkedő szerepű.

Drámajáték

A drámajátékok sokoldalúan segítik a gyermekek személyiségének fejlesztését, a társas kapcsolatok alakulását. Hozzájárulnak az önmegismeréshez, a társaik és a környező világ megismeréséhez. Lehetőséget teremtenek a gyermekek testi, térbeli, tájékozódásának javítására, fejleszti szociális és esztétikai érzékenységüket, alkotó és alkalmazkodó képességüket. Ezekben a játékokban a játékhelyzetet az óvodapedagógus teremti meg és irányítja, modell szerepe nélkülözhetetlen. A játékok többsége mozgásos és érzékszervi megtapasztalásokra épül.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Megszilárdul a gyermek mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, várja, kéri a mesét, majd figyelmesen, nyugodtan végighallgatja.
- Hangulat, érzelem és alkalom egységében megérti a mondott, hallott vers tartalmát, költői képeit.
- Kialakul az átélő, illetve az azonosulni tudó képessége.
- Képesse válik a mesevilág és a valóság elkülönítésére, azonosítani tudja a valós és mesebeli hősöket.
- A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudja kötni.
- Beszédét érzelmekkel, megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékokkal kíséri.
- Képes néhány mondókát, verset, mesét önállóan is felidézni. Verselés, mesélés közben használja a verbális és nonverbális kommunikáció elemeit.
- Tud mesét, történetet kitalálni, azt megjeleníteni, érzelmekkel, gesztusokkal kifejezni.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál, képes a szerepek önálló elosztására.

XI.3. Ének, zene, népi játék, tánc

A magyar zenei nevelés minden területén Kodály Zoltán irányelvei érvényesek. Az óvodai zenei nevelés a néphagyományokra épül. A zenei anyag feldolgozása gyakorlati megvalósítása elsősorban Forrai Katalin: Ének az óvodában című könyve alapján valósul meg. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző - állami, egyházi, jeles - ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Ehhez illesztjük a képességfejlesztés, az önkifejezés és zenei kreativitás módszereit tartalmazó innovatív óvodai segédleteket.

A zenei nevelés meghatározó a prevenció szempontjából - mozgás, - testséma, - percepció, - verbális fejlesztés.

Cél:

- A közösen átélt énekes, zenei tevékenységek örömeinek megéreztetése.
- A zenei képességek fejlődésének elősegítése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- Zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

Feladat

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A különböző zenei készségek, képességek fejlesztése harmonikus, szép mozgás kialakítása.
- A zene befogadásra való képesség megalapozása. A zene tudatos, figyelmes hallgatására nevelés.
- A magyar nép hagyományainak, népszokásainak átörökítése a népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és a népi hangszerek megismertetése által.

Az óvodapedagógus feladata

- A zenei műveltségének, hangszeres tudásának, módszertani felkészültségének fejlesztése.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, az éneklés, a gyermekdalok megszerettetése.
- Modellértékű zenei előadásmódjával a gyermekek zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A gyermekek tiszta éneklésének elősegítése.
- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenehallgatás feltételeinek megteremtése, zenehallgatási szokások kialakítása.
- Tudatos tervezőmunkával a dalanyag életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- A gyermekek zenei készségeinek, képességeinek fejlesztése.
- A harmonikus, egyöntetű, esztétikus mozgások kialakítása.
- Változatos, innovatív módszerek és eszközök alkalmazása, saját ötletek felhasználása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai zenei nevelés a gyermekek egésznapos tevékenységét át hatja. A zenei nevelés anyagát a pentaton karakterű, hat hang terjedelmű, egyszerű szövegű énekes gyermekjátékok,

népi mondókák, műzenei szemelvények alkotják. A dalanyag az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak és érdeklődési körének megfelelően, a művészi igényű megkomponált gyermekdalokkal bővül.

A kisgyermek zenei képességei a rendszeres éneklés, népi dalosjátékok és táncos-zenei tevékenységek hatására intenzíven fejlődnek, az igényes zenei nevelés során örömteli élménnyé válnak. A képességfejlesztő énekes, zenei vagy hangszeres játékok játékszása fejlesztően hat a gyermek egész személyiségére.

Mondókák

A mondókák zenei értéke a gyermekdalokéval egyenlő, szerepük a gyermek személyiség fejlesztésében jelentős. Az óvodai zenei nevelés a mondókákat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából meríti.

Egyszerű szövegűek, könnyen megtanulhatóak, rövidek. A bennük található tájszavakkal, régies igealakokkal, hagyományokat, népszokásokat elevenítenek fel. Elősegítik gyermekek szókincsének bővítését, a nyelv frissítését. Az ismétlődő fordulatok, állandó szókapcsolatok, ikerszavak, rímek, ritmusok, nyelvtörők élményt nyújtanak a gyermekek számára.

Énekes játék

A magyar gyermekdalok, énekes játékok alkotják az óvodai dalanyag legnagyobb részét. A dalok témája a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos. A gyermekdalok zenei sajátosságai a játék mozgásából, a beszéd hanglejtéséből, és hangsúlyaiból fakadnak.

A dalok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődését, az évszakokat és aktualitásokat.

Az énekes játékok szabályait a gyermekek megismerik, a játék öröméért önként vállalják.

Szívesen énekelnek, játszanak, táncolnak, önként is kezdeményeznek énekes gyermekjátékokat. Az óvodapedagógussal való éneklés, énekes játékok játékszása során érzelmi világuk gazdagabbá válik.

Zenehallgatás

Az óvodai zenehallgatás gerince a népdalkincs, melyet kiegészítünk más népek dalaival és igényesen megválasztott műdalokkal. A zenehallgatási anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a csoportba járó gyermekek nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozását is. Megismertetjük őket különböző jellegű dallamokkal, zenei hangulatokkal, hangszerek sajátos hangszínével és játékával. A gyermekek számára a legnagyobb élményt az óvodapedagógus élő, igényes, szép előadás módja, éneke jelenti.

A zenei képességek fejlesztésének területei:

- Az éneklési készség fejlesztése
 - Tiszta éneklés
 - Gyenge hallású gyermekek fejlesztése
 - Gyermekhang ápolása és fejlesztése
- A zenei hallás fejlesztése
 - Magas és mély hang különbsége
 - Halk és hangos közötti különbség
 - Hangszínek felismerése
 - Belső hallás fejlesztése
- A ritmusérzék fejlesztése

- Egyenletes lüktetés
- Mondókák és dalok ritmusa
- Az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
- Tempóérzékelés
- Mozgáskultúra, gyermektánc
- Gyermekhangszerek
- A zenei formaérzék fejlesztése
 - Motívumhangsúly kiemelése
 - Dallammotívum
 - Ritmusmotívum
- A zenei alkotókészség fejlesztése
- A zene hallgatására nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen énekel egyénileg és csoportosan néhány dalt tisztán és helyes szövegkiejtéssel.
- A gyermek el tudja kezdeni a dalokat és biztonsággal énekel csoportosan és egyénileg is.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán visszaénekel.
- A mondókákat – az egyenletes lüktetést kiemelve – a magyar beszéd ritmusa szerint mondja. Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül tud dúdolni, zümmögni vagy egyszerű szótagokkal kifejezni.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbségeket, tud magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. A jól ismert dallamokat tudja éneklés közben térben kézzel mutatni.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, segítség nélkül is el tud énekelni. Tisztán énekel vissza (kétszer 2/4 ütemben) változatos dallammotívumokat.
- Ismeri a halk és hangos közti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Tud dalokat – hallható jelre – hangosan és magában énekelni.
- Felismeri a természet és környezet hangjait, figyeli és megkülönbözteti a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Megnevez néhány hangsort, megszólaltatja azokat és felismeri hangjuk alapján is. Ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezi cselekvéssel, énekléssel, mozgással.
- A dalok, mondókák ritmusát – belső hallás alapján éneklés nélkül is – összekapcsolja. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismeri a megjelölt dalcímek nélkül is.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsol csoportosan és egyénileg is.
- Megérzi a zenei motívum hosszát a kezdő hangsúly kiemelése nélkül is.
- Összehasonlítja és énekléssel, mozgással mutatja a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- Képes a fogalompárok összekapcsolására, azok kifejezésére, pl.: magasan és gyorsan beszél, mélyen és lassan énekel, halkan és gyorsan jár, hangosan és lassan tapsol.

- Képes harmonikus, összerendezett mozgásra, az egyszerű táncos mozdulatok megformálására, a mozgásokat társaival együttműködve, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Térformákat kialakít segítség nélkül is.
- Ismeri a „szünet” fogalmát, játékosan ki tudja fejezni azt.
- Felismeri és megszólaltatja a hangszereket, és ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt
- Figyelmesen, élvezettel hallgat éneket, zenét, hangszeren előadott dalt

XI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Az óvodai nevelés egészét áthatja, a világ tágabb megismerését szolgálja. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, környezetalakítást. A nevezett tevékenységek a szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés és a személyiségfejlesztés fontos eszközei. Ábrázoló – alakító kifejező tevékenysége során fejlődik a gyermek vizuális érzékelése, emlékezete, értelmi képessége, alkotóképessége, esztétikai érzékenysége.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Általa gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzele, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, igényessége.

Jártasságra tesznek szert a gyermekek különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismernek meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikájuk.

Cél

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruza fogás elsajátíttatása.

Feladat

- A vizuális nevelés változatos lehetőségeinek megteremtése a mindennapok folyamán.
- A változatos tevékenység során a tárgyi világ megismerése, feldolgozása, újraalkotása. A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket.

Az óvodapedagógus feladata

- A vizuális tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése – hely, idő, változatos eszközök biztosítása.
- Sokszínű tevékenységi lehetőségek biztosítása, változatos technikai alapelemek, eljárások megismertetése.
- Az eszközök helyes, biztonságos kezelésének megtanítása.
- Kézmozgás, finommotorika fejlesztése.

- Alkotási vágy felkeltése, alkotói képességek megalapozása és a fantáziavilág gazdagítása.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására törekvés.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja, fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. A gyermek vizuális tevékenysége beépül a spontán játékba, természetes úton megy végbe az önkifejező folyamat.

A gyermekek megtapasztalják a téri viszonyokat. A kialakult testséma segíti őket, hogy térben, mozgásban, történésben ábrázolják a különböző dolgokat.

Nyitott polcon, elérhető helyen, esztétikus, célszerű, sokféle eszköz áll a gyermekek rendelkezésére, melyet a nap folyamán bármikor szabadon használhatnak. Fontos, hogy a tevékenység által igény alakuljon ki a gyermekben arra, hogy képi és plasztikai módon kifejezze érzéseit, a saját maga által készített alkotással.

A gyermekeket hagyjuk addig dolgozni, míg el nem készül az alkotás, de szükség szerint másnap is folytathatják. Lehetőséget adunk arra, hogy a játszó gyermekek is bármikor bekapcsolódhassanak az alkotó munkába.

A gyermekek egyéni képességeinek és fejlettségének megfelelően ötletet adunk, segítjük a gyermeki kreativitást, ösztönözzük őket a részletesebb, tökéletesebb kidolgozásra.

Gyakran juttatjuk sikerélményhez őket, hogy máskor is kezdjenek az alkotó munkához.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység tartalma

- rajzolás
- festés
- mintázás
- építés
- képalakítás
- a kézimunka különböző fajtái
- a műalkotásokkal és népművészettel való ismerkedés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel és szívesen kezdemény a nap bármely szakában vizuális tevékenységet.
- Ábrázolása kifejező, a tevékenység során változatos színeket, formákat használ, megjelenik a mozgásábrázolás és a hangulat kifejezése.
- Képalkotása kifejezi gondolatait, elképzeléseit, élményeit.
- A különböző vizuális technikákat képes önállóan alkalmazni, tud egyszerű formákat papírból vágni, hajtogatni, ragasztani.
- Bátorabb a téralakításban, képessé válik a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, főbb jellemzők megnevezésére.
- Plasztikai munkája egyéni, részletező, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Képalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Tevékenysége során képes a figyelmét összpontosítani, technikai tudását tökéletesíteni, így önmaga is elkezd javítani a saját elkészülő alkotását.

- Kialakul az eszközök használatának szokásrendszere.
- Csoportos alkotásnál képessé válik a részfeladatok egymás közti felosztására.
- Rácsodálkozik a szép látványára, tud gyönyörködni benne.
- Egyéniségének, képességének, érdeklődésének megfelelően eljut a jól végzett munka öröméhez, megbecsüléséhez.
- Megfogalmazza önértékelését, beszélgetni tud az alkotásról.
- Környezetében észreveszi a szépet, kialakul esztétikai fogékonysága, értékelő képessége.

XI.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

A mozgás sokoldalú tevékenység az egész óvodai életet átszövi a nap minden percében. A sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató – és finommotoros mozgáskészségek, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlesztését. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Cél

- A mozgásos tevékenységek, játékok által a gyermekek természetes mozgásának, a testi képességeinek fejlesztése.
- Az egészséges testi-lelki fejlődés biztosítása.
- A harmonikus összerendezett mozgás kialakítása.

Feladat

- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával a koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése, a gyermekek teherbíró képességének, egészségének növelése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A gyermeki szervezet fejlődésének, teherbíró, ellenálló és teljesítő képességének fokozása
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó rendszeres egészségfejlesztő testmozgás.
- Rendszeres mozgással az egészség megóvása.
- Biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Az egészséges életmódra nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja, hogy a szabadjáték tevékenységeiben minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A szabad játékhoz, a mindennapos frissítő-, és a szervezett mozgásos tevékenységekhez biztosítja a feltételeket: megfelelő mozgástér, eszközök.
- Az alapvető szabályok megtanítása, betartatása.
- Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységek által a mozgáskultúra, a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés és alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgásos tevékenységek által az értelmi szociális képességek és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Változatos mozgásszerekkel, kézi szerekkel, kondicionális - koordinációs képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés az alábbi területeken valósul meg.

- Szabadjátékban. (a csoportszobában az udvaron)
- Mozgás foglalkozáson.
- Mindennapi frissítő mozgáson.

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap biztosítva legyen megfelelő hely és eszköz a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában.

A megfelelő helyet a teremrendezéssel biztosítjuk, kihasználjuk a csoportszobához tartozó helyiségeket, ha a gyermekek felügyelete biztosított.(pl. öltöző)

Óvodánk minden csoportjában van mozgásfejlesztő eszköz, amit a gyermekek megtanulnak rendeltetésszerűen használni, a nap megfelelő időszakában mozoghatnak rajta. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, és a csoport összetételét.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek és speciális gyakorlatok beiktatásával, a testalkati deformitások megelőzésére, hátizmok, lábboltozat megerősítésére és a helyes hasi légzés kialakítására.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást, és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás szabályait.

Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, ez pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket.

Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk a lehetőséget

- a szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenységekre
- az egészségfejlesztő testmozgásra

Mozgásfejlesztés az udvaron

Az óvodás korú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ezt elégítjük ki a szervezett és spontán tevékenységekkel.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget a szabad mozgásra, mert ezáltal kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, mozgásos játékok alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az udvaron is biztosítjuk a kellő felszerelést, különböző anyagokat, eszközöket, melyeket a gyermekek egyéni szükségleteiknek megfelelően használhatnak.

Minden csoport udvarán komplex mozgásfejlesztési lehetőséget biztosító udvari játék áll a gyermekek rendelkezésére, melyek gazdagítják a gyermekek élményeit és játékra készítetik őket, ezáltal is segítve a kíváncsi szocializációt, az együttes örömet.

Mozgásfejlesztés a mozgás foglalkozáson

A mozgás foglalkozások anyaga:

- torna
- atlétika
- és játék jellegű fő gyakorlatokból épül fel

Az irányított mozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek személyiségének egészét

- pozitív én képét
- önkontrollját
- érzelemszabályozását
- szabálykövető társas viselkedését
- együttműködését
- kommunikációját
- probléma megoldó gondolkodását

Heti egy alkalommal kötelező formában történik a szervezés mindhárom korcsoportban.

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport fejlődési ütemét, általános fejlettségét, hogy minden gyermek megtalálja az egyéni képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot.

Ennek érdekében fontos a különböző nehézségű differenciált feladatok adása.

A mozgás foglalkozásokon és a mindennapi mozgásba beiktatunk speciális gyakorlatokat (tartáskorrekciós gyakorlatok, lábboltozat erősítő gyakorlatok).

A gyakorlatok végrehajtásával olyan készségeket és képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

A szervezésénél gondot fordítunk a várakozási idő kiküszöbölésére, a folyamatos mozgásra.

A mozgásfejlesztést az időjárástól függően a szabadban szervezzük, kihasználva a jó levegőt, a tiszta környezet pozitív élettani hatását.

Mindennapos mozgás

A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10 – 20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosítunk a mozgásos játékoknak. A mindennapos mozgást az időjárás függvényében szervezzük.

A gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt a rendszeresen szervezett mozgásos frissítő tevékenységekben, önállóan is kezdeményeznek mozgásos játékokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- A mozgásos feladatokat pontosan végzi.
- Képes ütemes járásra, irányváltoztatásra.
- Futás közben a gyorsaság érdekében leredukálja a felesleges mozdulatokat.
- Ugrásnál kialakul a megfelelő irányú kar- és lábmunka, elrugaszkodásnál, talajfogásnál dolgozik a comb, lábszár és a lábfej izomzata.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja, egyensúlyérzéke nagymértékben fejlődik.
- Kialakul a testséma tudata, tudatosul a személyi zónák kiterjedése.
- Képes a jobb-bal megkülönböztetésére.
- Téri tájékozó képessége kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, megnevezi és beazonosítja azokat..
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes a szabályok pontos betartására.

XI.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél

- A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek (mozgásos és érzékszervi) tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti, emberi, és tárgyi környezetből.
- Biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások megismertetése.
- A közösséghez való tartozás élményével a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, megszerettetése és védelme.

Feladat

- A környezet megismerése során a gyermekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása, a természeti-emberi- tárgyi világ értékei iránt.

- A lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságainak megismerése fokozatos bővítése a tágabb környezet megismerésével.
- Komplexitásra törekvés a világ megismerésében, a tapasztalatszerzésben.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

A gyermek és környezete:

- Család –óvoda – lakóhely.
- Testrészek, egészségvédelem.
- Emberek munkája, foglalkozása.
- Időjárás, természeti változások, jellemzők.
- Az évszakok megfigyelése.
- Napszakok.
- Növény és állatvilág.
- Közlekedés.
- Kísérletek végzése.

Környezet és természetvédelem

Cél

A természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása

A környezeti és természetvédelmi nevelés elvei és feladatai:

- Környezettudatos magatartás alakítása.
- Kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyek által a gyermekek már óvodás korban elsajátítják – életkorukhoz, egyéni sajátosságaikhoz mérten – a természettel való együttélés erkölcsi szokásait, a természetbarát magatartást.
- Tudatosítjuk bennük, hogy a környezet károsítása veszélyezteti az emberi lét minőségét.
- Érezzék magukénak a környezet minden értékét, féltsék mint „legkedvesebb játékukat”, hogy felnőtt korukra a környezetük iránt felelősséget érző emberekké váljanak.
- Megismertetjük a gyermekeket az egészséges életmód szokásaival, a szűkebb és tágabb környezetük adottságaival.
- Megtanítjuk őket együtt élni a természettel, élvezni a csendet, a madarak énekét, a tiszta levegőt, a patak csobogását, s hogy ne viselkedjenek ellenségesen a környezetükben lévő élőlényekkel szemben.

Jeles napok, hagyományok ápolása

A természetvédelem napjairól óvodánkban is megemlékezünk.

A jeles „zöld” napok:

- Szeptember 23. Takarítási világnap

- Október 4 Az állatok világnapja
- Március 22. A víz világnapja
- Március 23. Meteorológiai világnap
- Április 22 A Föld napja
- Május 10. Madarak és fák napja
- Június 05. Környezetvédelmi világnap

Tevékenységi lehetőségek:

- Tapasztalatszerzés, természetes környezetben séták, kirándulások alkalmával (erdő, víz, föld, élő-, élettelen környezet).
- Megfigyelések, kísérletek végzése.
- Szelektív hulladékgyűjtés,- talaj megóvása.
- Állatvédelem- madáretetés, állatok élőhelyének megóvása, állatgondozás.
- Piac látogatása, zöldségek, gyümölcsök feldolgozása, szüret.
- Növények gondozása. az udvaron és a virágoskertben.
- Élősarok kialakítása a csoportszobában.
- Évszakok megfigyelése, hatása az élővilágra.

Az óvodapedagógus feladata

- Lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági személetformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- A környezet tevékeny megismertetése, a minél több érzékszervvel való megtapasztalás lehetőségeinek biztosításával.
- Sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása, a spontán és szervezett tevékenységeken keresztül.
- A környezeti kultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A természetszeretetre, környezetvédelemre nevelés, tudatosítása, személyes példaadáson keresztül.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, ítélőképességének fejlesztése.
- A környezettudatos magatartás alapozása alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.
- A környezet szépségének, harmóniájának felfedeztetése
- A Környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek megérti, és cselekvő részvétellel megtapasztalja életkorának és fejlettségének megfelelő szinten szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismeri és tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, munkahelyét
- Különbséget tud tenni évszakok között, felismeri a napszakokat és azokhoz tartozó tevékenységeket, megnevezi a hónapokat.
- Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Megnevezi környezete növényeit, s tudja azok gondozását.
- Ismeri és betartja a közlekedési szabályokat.
- Ismeri, megnevezi a közlekedési eszközöket.
- Ismeri környezete színeit.
- Megnevezi a testrészeket.
- Szereti és védi a természetet, kialakul környezettudatos magatartása.
- Képes önálló véleményalkotásra, ismeri az ok- okozati összefüggéseket.

XI.7. Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tapasztalatokkal

A környezet megismerése közben alakul a gyermekek mennyiségi formai nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélete.

Cél

- A környező világ megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése.
- A környezetünk mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek érdeklődéséhez, ötleteihez igazodva.

Feladat

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához.
- A logikus gondolkodás megalapozása, a játékos cselekvés és tapasztalatszerzés közben, amely minden érzékszervet, bevon a megismerésbe.

Óvodapedagógus feladata

- A matematika iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása.
- A spontán adódó matematikai tartalmi lehetőségek kihasználása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, problémahelyzetek teremtése.
- Matematikai fogalmak, kiterjedések megismertetése az életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek már az óvodába bekerüléskor is rendelkeznek bizonyos matematikai ismeretekkel.

A szabad játékban és a különböző tevékenységekben, folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak a matematikai tartalmak közvetítésére.

A 4 éves kor után tudatosan irányított, tervezett játékon, mozgáson, tapasztaláson és cselekedtetésen alapuló tevékenységekkel szereznek matematikai ismereteket.

5-6-7 éves korban ismereteket, tapasztalatot szerez a részképességek, gondolkodási műveletek és szokások elsajátításához. Igyekezünk minél több problémahelyzetet teremteni, aktivizálni a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Mennyiségi, térbeli, geometriai ismeretek nyújtásával segítjük formaképzetük alakulását. A komplex tevékenységek alkalmat adnak arra, hogy a korábban megszerzett ismereteket rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítjük, a spontán tanultakat rögzítjük.

A tapasztalatokat érzékszerveik által, játékos cselekvés közben szerzik, látás, hallás, tapintás útján juttatjuk őket sokoldalú információkhoz. A matematikai tapasztalatok, élmények gyűjtése során fejlesztjük a gyermek:

- pontos, differenciált, valóságű észlelését
- az alak, forma, szín pontos felfogását
- az összetartozó részek értelmes egészként való észlelését
- megadott formák, színek megtalálását, kiemelését egy képi vagy tárgyi környezetből (alak, háttérészlelés)

Számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, bontása, kiegészítése.
- Műveletek végzése során: becslés, párosítás, számlálás, a több, kevesebb, ugyanannyi semmi fogalmának érzékeltetése, gyakorlása.
- Számfogalom kialakítása 0-10-ig.
- Mennyiségfogalom kialakítása egyéni fejlettségtől függően differenciáltan.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok, sorozatok.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Tapasztalatszerzés gömbölyű és szögletes formákról, tárgyakról érzékelés útján.
- Építések, alkotások szabadon és másolással térben és síkban.
- Tapasztalatok szerzése síkmértani formákról.
- A rész – egész viszonyának megértése.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok a tükörrel, tükrös alakzatokkal, szimmetria.
- Labirintus játékok.
- Változatos ritmikus sorokat, sorozatokat létrehozása (színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Felismeri az ismert tárgyak, eszközök egy részletének hiányát.
- Helyesen ítéli meg az adott tárgyak térbeli helyzetét.
- Megkülönbözteti és helyesen használja a jobbra-balra irányt, érti a térbeli helyzetek megnevezéseit.

- Megadott minta alapján másolással képes építéseket, alkotásokat létrehozni.
- Elemek sorba rendezését biztonsággal végzi.
- A legkülönbözőbb vizuális mintákat tudja folytatni, meghatározza egy elem helyét.
- Tapintással felismeri a tárgyakat, formája, mérete, felülete, anyaga alapján.
- Tapintással felismert dolgokat tud párosítani, sorba rendezni fokozatuk szerint, csoportosítani egy-egy minőségi jellemző alapján.
- Képes tapintással felismert tárgyakat megkeresni vizuális mintában.
- Képes jellemezni azt a tárgyat, amit tapintással felismert, ugyanúgy más személy által leírt, jellemzett tárgyakat tapintással kiválasztani.
- Tud összehasonlítást végezni, ítéleteket alkotni térbeli és mennyiségi viszonyokra, összefüggésekre vonatkozóan.
- Felismeri a kis számokat összkép alapján.
- A tárgyakat meg tudja számlálni legalább 10-ig, helyesen ítéli meg a darabszám változásait.
- Logikus gondolkodása következtetései életkorának megfelelőek.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Felismeri a rész-egész viszonyát.
- Jól tájékozódik a térben és a síkban, helyesen használja az irányokat, névutókat.
- Képes másolásra, sorba rendezésre, vizuális minták kirakására.
- Tapintásos észlelése kialakult és ez alapján felismeri a tárgyakat mérete, felülete alapján.
- Tud halmazt képezni megadott szempont szerint, különböző tulajdonságok alapján szétválogatni, összehasonlítani, sorba rendezni.
- Felismeri a térbeli és mennyiségi viszonyokat, tud összehasonlítást végezni, ítéletet alkotni.
- Felismeri a kis számokat összkép alapján.
- 10-es számkörben biztosan számlál, tud halmazokat bontani és részhalmazokat egyesíteni.

XI.8. Munka jellegű tevékenységek

Cél

- A munka megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, kompetenciák kialakítása, melyek természetes módon alakítják a gyermekek szociális magatartását, társas kapcsolatát.
- A mindennapi munkavégzés közben cselekvő tapasztalással jussanak egyre több információ birtokába az őket körülvevő világról.

Feladat

- Önként, örömmel szívesen és aktívan kapcsolódjanak be munkajellegű tevékenységekbe.
- Szerezzenek tapasztalatokat az emberi és tárgyi környezetről, az anyagok tulajdonságairól, az eszközök célszerű használatáról.

- Munkájuk során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük, el kell végezniük.
- Ismerjék meg a munkafolyamatokat, a munkavégzés pontos menetét, a részfolyamatok beosztását és pontos végrehajtását.
- Munkavégzés közben tudjanak egymáshoz alkalmazkodni.
- Ismerjék el a saját és mások által végzett munka értékeit.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök megteremtése.
- Megfelelő méretű és mennyiségű munkaeszköz biztosítása.
- A gyermekek életkorának megfelelő munkalehetőségek biztosítása.
- A munkaeszközök tárolása a gyermekek számára hozzáférhető helyen – el tudja venni, a munka végeztével helyére tudja tenni.
- A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő segítségnyújtás, fejlesztő hatású értékelés.
- Az eszközök biztonságos használatának megtanítása, sérülés, baleset megelőzés.
- A gyermeki munka tudatos szervezése a csoport összetételét a gyermek egyéni fejlettségét figyelembe véve.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermek mindennapi életének része a munkajellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat.

Ez a tevékenység az idő folyamán egyre önállóbbá válik, s a gyermek egyre magasabb fokú együttműködését igényli.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, és a munka mennyiségét fokról-fokra növeljük.

Elegendő időt biztosítunk a munka elvégzésére, hogy sietség nélkül végezhesék el a feladatot.

Eleinte az elvégzett tevékenység feletti közös öröm, később a kötelességtudat dominál.

Az óvodánkban végzett munkafajták:

Önkiszolgálás:

- Testápolás
- Öltözködés
- Étkezés

Alkalomszerű és egyéb munkák:

- Egyéni megbízatások
- Környezet rendjének megőrzése

Közösségi munkák:

- Naposi munka
- Felelősi munka

Önkiszolgálás

Az önkiszolgálási tevékenységekkel a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos feladatokat látják el. Ide tartoznak a testápolás, öltözködés, étkezési tevékenységek, s a hozzájuk kapcsolódó szokásrendszer kialakítása.

Ezek részletes tartalma az Egészséges életmódra nevelés fejezetben található.

Alkalomszerű munka

- Az alkalomszerű és egyéb munkák általában előre nem meghatározhatóak.
- Mindezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csoport egyidejűleg végzi, vagy megbízatásként egyes gyermekek teljesítik.
- Alkalomszerű munkának tekintendő a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Közösségi munka

Naposi munka

A naposi munkaközösségi megbízatás. A naposi rendszert a csoport szokásait figyelembe véve, fokozatosan vezetjük be.

A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel.

A naposi munka tartalma az étkezéssel kapcsolatos teendők ellátása.

A naposi megbízatások rendjét és ennek tartalmát az óvodán belül azonos elvek alkotják.

Felelősi munka

Az öltöző és mosdó felelősök önként, majd megbízás alapján látják el a feladatot.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan, szükségleteinek megfelelően végzi az önkiszolgálási tevékenységeket.
- Önként, szívesen vállal alkalomszerű és egyéb munkát.
- A gyermek részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a környezet rendjének megőrzésében.
- Óvja és megbecsüli környezetét.
- A kialakult, egységes szokásrendszernek megfelelően végzi a rábízott feladatokat.
- Segít a játékeszközök megjavításában, a játékszerek tisztításában, a babaruhák mosásában.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Önállóan és igényesen végzi a naposi teendőket, tapasztalatot szerez a munkavégzés célszerű sorrendjéről.
- Ismeri a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket, ezeket rendeltetésszerűen használja.
- Észreveszi a munkában elért eredményeket.

XI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Cél

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
- A folyamatos tanulás lehetőségeinek biztosítása az óvodás gyermek kompetenciáinak kialakítása a kultúra átadás folyamatában.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

Feladat

- A játékos tevékenységekben megvalósuló cselekvéses tanulás, mely a gyermek teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, ismereteinek megalapozása az iskolakezdéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- A 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű fogalomhasználat.

Óvodapedagógus feladata

- A tanulást támogató környezet megteremtése – nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó légkör.
- Gazdag, sokszínű élmény, tapasztalatszerzés és felfedezés lehetőségének biztosítása, melyben a gyermekek cselekvő aktivitása, kreativitása érvényesül.
- A tanulás folyamatában a gyakorlati probléma megoldás lehetőségének biztosítása.
- A fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerének megteremtése.
- Ismereteinek folyamatos bővítése.
- Sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel a sokoldalú érzékelés, észlelés biztosítása.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek használata (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

- Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
- Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)

- Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energetikusság, érzékenység).
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formáinak felismerése.
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben.
 - Speciális szükségleteinek kielégítése.
 - Intellektuális képességeik és kreativitásuk fejlesztése.
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében.
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időben történő kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és a szülőnek, óvodavezetőnek.
- Az életkor figyelembe vételével lehetőséget adunk a rugalmas beiskolázásra, a fejlettség szerinti iskolakezdéshez.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvodában felerősítjük.

- A spontán és szervezett tanulási formában a gyermekek örömmel és önként vesznek részt.
- A tanulás lehetséges formái:
 - az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés, tanulás (szokások alakítása)
 - a spontán, játékos tapasztalatszerzés
 - a cselekvéses tanulás
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
 - a gyakorlati problémamegoldás
- A tanulás folyamatát áthatja a játékosság, az élményt adó oldott légkörben végzett cselekvés.
- Intézményeinkben elsősorban kötetlen tanulási formát alkalmazunk, kivéve a mozgás tevékenység.
- A gyermekek 5 éves korától a csoport fejlettségétől, a tevékenység tartalmától függően kötött formában is szervezhető tevékenység. A szervezési formát az óvodapedagógus választhatja meg.
- A tanulási módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációnak, feladatnak megfelelően kombináljuk. Az alkalmazott módszerek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Érdeklődik szűkebb-tágabb környezete iránt.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- Kitartó a feladatok megoldásában, végrehajtásában.
- Életkorának megfelelő munkatempóval dolgozik.
- Alkalmazkodik a szabályokhoz, tudja késleltetni szükségleteinek kielégítését.
- Megfelelő szókinccsel rendelkezik, érthetően kommunikál.

- Érdeklődik az iskola iránt.
- 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- A sikeres iskolai munkához rendelkeznek testi- lelki és szociális érettséggel.
- Belép a hosszú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodába járó hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint tehetséges gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége. Az óvodai nevelésnek meghatározó jelentősége van ebben, az egyenlő bánásmód érvényesítésével, a szociális hátrányok kompenzálásával.

Cél: A preventív, támogató, befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása. Tudatos óvodapedagógiai tevékenységek szervezésével a hátrányok, lemaradások csökkentése, az adott problémák korrekciója, prevenciója, a kiemelkedő képességek fejlesztése.

Feladat:

- Integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása
- Egyenlő bánásmód elvének érvényesítése
- Esélyteremtés, hátránykompenzáció
- A gyermek személyiségének komplex fejlesztése
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, ön hatékonyság érzésének fejlesztése.
- A gyermekek megfigyelése, mérése
- A gyermekek társas kompetenciáinak fejlesztése: tolerancia, szolidaritás, együttműködési készség
- Gyermekvédelmi feladatok erősítése
- Inkluzív pedagógia megismerése, alkalmazása
- Szakmai ismeretek folyamatos gyarapítása
- Kompetencia alapú óvodai nevelés alkalmazása
- Az óvoda-iskola átmenet segítése
- Család-óvoda kapcsolat erősítése
- Az óvoda és a fenntartó közötti kétirányú információ-áramlás
- biztosítása

XIII. A KIEMELT FIGYELMET, EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

- Az integrált nevelés során az eltérő családi háttérrel rendelkező különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt neveljük, fejlesztjük.
- Lehetőséget teremtünk minden gyermek számára képességei kibontakoztatására, képességeiket fejlesztjük.

- Az otthonról hozott kultúráját elfogadjuk értékként és a csoport normáinak megfelelően alakítjuk.
- Előítélettől mentes együttműködő, elfogadó környezetet alakítunk ki.
- Az egyéni különbségekre figyelő pedagógia módszereket alkalmazzuk.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciális szakemberek bevonásával segítjük.

XIII.1. Potenciális tanulási zavarok megelőzése

Cél

- A nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak minél korábbi felismerése, célzott fejlesztésük elősegítése Megelőzni vagy csökkenteni azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés, vagy egyéb okok miatt keletkeznek.

Feladat

- Játékos, prevenciós, korrekciós foglalkozások szervezésével azoknak a pszichikus funkcióknak a fejlesztése, amelyek az iskolai tanulás alapvető feltételei, s melyek elmaradásának következtében különböző tanulási nehézségek, rész képesség és magatartási zavarok léphetnek fel.

Prevenció

A prevenciós fejlesztés az óvodai nevelés egész folyamatában érvényesül. Ez a gyermekfejlődési sajátosságaira való tudatos odafigyelés, követés, támogatás, a céloknak megfelelő módszerekkel, eszközökkel, és szervezési módokkal.

Felzárkóztatás – korrekció

Intenzíven fejlesztjük azokat a gyermekeket, akik a személyiség fejlődésben társaikhoz képest lemaradást mutatnak fizikailag, pszichésen képességeikben és szociális szinten. A korrekció a fejlődésben bekövetkezett megakadáson segíti át a gyermekeket.

XIII.2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek

Az óvoda Alapító Okirata szerint intézményünk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállalja fel.

Nkt. 4. § 25. * bekezdése alapján:

sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A fejlesztéshez szükséges személyi feltételek biztosításához megfelelő szakemberek segítségét kérjük. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának, fejlettségének megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.

A sajátos nevelési igényű gyermek iránti elvárást állapotának jellege, fejlettségének mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota befolyásolja, egyes területen kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Ennek felismerése és gondozása, kiemelt feladatot jelent. Az óvodai nevelés folyamán arra törekszünk, hogy mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztését intézményünkben integráltan, a megfelelő feltételek megteremtése mellett, szakemberek közreműködésével valósítjuk meg.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

Az óvodapedagógus feladata:

- A fejlődést elősegítő kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- A másság elfogadása, empátia, tolerancia

- Befogadó, elfogadó környezetet megteremtése
- Az integráláshoz szükséges szakmai tudás gyarapítása
- A szakemberekkel való folyamatosan konzultáció
 - az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
 - fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
 - a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
 - az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé

XIII.3. Esélyteremtés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása (Koszorú úti Telephely)

Cél: Az intézménybe járó gyerekek hátrányainak kompenzálása, felzárkóztatása. Kudarc nélküli iskolakezdés biztosítása, a hiányos ismeretek és képességek megszerzése, kialakítása. Esélyteremtés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Inger gazdag környezet kialakításával sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, élményszerzési lehetőségek megteremtése. Multikulturális értékek ápolása.

Feladatok:

A hátrányos és halmozottan helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása

Körzetben élő óvodaköteles gyermekek felkutatása érdekében kapcsolatfelvétel a védőnővel, a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével.

A védőnő és a szociális segítő bevonása a „felderítő-meggyőző” munkába.

Az óvodai előjegyzést követően, azon hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek meglátogatása, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre.

„Óvodába - csalogató” rendezvények szervezése, mely által betekintést nyerhetnek az óvodába érkező gyerekek és szüleik.

Integrációt elősegítő csoportalakítás

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, megszüntetése, rendszeres óvodába járás

Érzelmei gazdag, családias óvodai légkör kialakítása.

Nyitott óvodai működés fenntartása: a szülői házzal való nyitott kapcsolat.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében a hiányzási nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele.

Jelző rendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Család- és Gyermejkölési Központ, Gyámhivatal.

Nevelőtestület együttműködése

Értékelő eset-megbeszélések

Probléma-megoldó fórumok

Hospitálásra épülő együttműködés

Várható eredmények:

Az óvoda körzetében a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 100%-os beóvodázása.

Minden nevelési évben megfelelő a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztása a gyermekcsoportokban.

A gyermekek rendszeres óvodába járása.

000809

Igazolatlan mulasztás megszűnése.

Az óvodapedagógusi együttműködés, mely teljes mértékben biztosítja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyénre szabott felzárkóztatását, tehetséggondozását.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés egyénre szabott fejlesztés, differenciált személyiségfejlesztés.
- Kommunikációs nevelés A gyermekek szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődés elősegítése.
- Érzelmi nevelés, szocializáció, személyre szabott beszoktatása az óvodai életbe
Közösségi nevelés és fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása.
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe.
Szeressenek óvodába járni, bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vegyenek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában.
- Egészséges életmódra nevelés, mely által a hátrányos helyzetű gyermekek számára kialakítjuk az életkorának megfelelő egészségtudatos szokásrendszert
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése, multikulturális tartalmak beépítése az óvodai életébe (nyelvi orientáció, cigánytánc).
A munkára nevelés során a munka értékeinek kialakítása, környezet megóvására, védelmére való nevelés.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek
Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekekre fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.

Együttműködések kialakítása

- **Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés**
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről
A gyermek fejlődését nyomon követő napló bejegyzéseinek megbeszélése
A gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a foglalkozásokon
Gyermekekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
Hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek közös tevékenységek szervezése, egymás felé fordulásának segítése
Formái:
Szülői közösségek kialakítása
Közös rendezvények szervezése
Családlátogatás,
Óvodába lépés előtt
Egyéni beszélgetések Szükség szerint

Szülői értekezlet,

Tájékoztatás - beszélgetés a szülőkkel

Gyermekmunkák kihelyezése a szülői tájékoztató táblákra

Nyitott óvodakép: projektek megvalósításában való szülői részvétel

Családi napok az óvodában

- **Család-és Gyermekjóléti Központ, óvodai és iskolai szociális segítő**

Családok szociális, mentális támogatása, segítése

A szülők erőforrásainak feltárása, kompenzálása, hátrányaiból eredő lemaradások csökkentése. (ruha, cipő, játék adomány, támogatás igénylésben való segítségadás, gyógyászati segédeszközök beszerzése)

- **Védőnői hálózattal**

A gyerekek óvodai beíratásának támogatása

Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára

Higiéniai szűrővizsgálat

- **Pedagógiai szakszolgálat, Szakértői Bizottság**

A gyermek fejlesztésében való kooperatív együttműködés. (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus)

Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekeket fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.

- **Roma nemzetiségi önkormányzat**

A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés

A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés

A gyermekek beiskolázásában való együttműködés

A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Nyílt rendezvények,

Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a roma nemzetiségű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai sikeressége jegyében

- **Civilszervezetekkel való együttműködés**

Esélyteremtő projekttevékenységekben való együttműködés

Szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Pályázati lehetőségek együttes kihasználása

- **Iskolákkal való együttműködés**

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka, iskolaválasztás támogatása

A Helyi Óvodai Nevelési Program eredményes megvalósítása

A gyermekek kudarcmentes iskolakezdése érdekében ismerkednek az iskola által kínált csalogató programok által az iskolákkal és a pedagógusokkal. Játékos fejlesztő foglalkozások felkészítik az iskolai elvárásokat és átmenetet kínál.

Tájékoztató megbeszélések a szülők részére

XIII.4. Tehetséges gyermekek nevelése

Cél

- Az egyes területeken kiemelkedő képességek felismerése, az erős és gyenge oldalak feltérképezése. Tehetségazonosítás, tehetséggondozás megvalósítása.

Feladat

- A tehetséges gyermekek képességeinek fejlesztése az egyéni bánásmód és differenciálás módszereinek alkalmazásával.

Óvodapedagógus feladata

- Megfelelő tárgyi feltételek, tevékenységek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához
- Differenciált, a gyermek tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodó fejlesztés
- Egyéni bánásmód tudatos alkalmazása
- Pozitív, reális értékeléssel a gyermek sikerélményének biztosítása, kreativitásuk, intellektusuk erősítése.
- A fejlődés folyamatos nyomon követése
- A szülő segítése gyermeke fejlődésének további kibontakoztatásában. (a családok lehetőségeit figyelembe véve)

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai tevékenységek során felismerhetjük azokat a gyerekeket, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A tehetséges gyermekeket egyéni sajátosságaik szerint fejlesztjük, törekedve arra, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan lehetőségeket biztosítunk számukra, amelyek elősegítik tehetségük kibontakozását. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. A kiemelkedő adottságok, képességek megjelenési formái előfordulhatnak intellektuális, művészi és szociális területen.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás óvodás korú gyermekek számára.

Érintettek köre: 4-7 éves gyermekek,

Szervezeti keretek: csoportos forma

Tevékenységi forma:

- játékos mozgás-, ovi foci-, torna, preventív mozgásfejlesztés – úszásoktatás
- néphagyomány – néptánc,
- zenei képességfejlesztés – zeneovi
- vizuális nevelés – kézműves foglalkozások
- nyelvi nevelés
- kognitív képességek fejlesztése

XIV. SAJÁTOSSÁGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A NEVELÉSI RENDSZERÜNKBEN

XIV.1. Módszertani kultúra megújítása: a kompetencia alapú óvodai programcsomag felhasználásával

- Székhelyintézmény
- Kikelet Tagintézmény
- Ligeti Tagintézmény
- Margaréta Tagintézmény
- Nefelejcs Tagintézmény

Kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az ismereteket alkalmazni képes tudást középpontba helyező oktatást értjük. Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezettő tanítás – tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.

Az óvodai programcsomag az egész személyiség – és benne a pszichikus funkciók-fejlesztését hangsúlyozza, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására. Mindezt játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélettel végzi.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A pedagógiai fejlesztés célja az óvodából – iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása; az inkluzív pedagógia megvalósítása; a játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének megjelenítése; a játék – érzelem – erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.

A fejlesztések megalapozását egy önálló óvodai programcsomag biztosítja, amelynek egyes elemeit a pedagógiai módszertani kultúra megújítása érdekében beépítjük nevelő munkánkba.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag az Óvoda Nevelés Országos Alapprogramjának szellemiségében készült, a 21. század kihívásainak megfelelően.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag célja, hogy a gyermekek felfedezzék képességüket, készségüket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges önbizalmuk „én tudatuk” és képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, amely segíti őket abban, hogy az életük során eléjük gördülő akadályokat zökkenőmentesen tudják elhárítani.

XIV.2. Komplex Prevenziós Óvodai Program elemeit alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata

- Tündérkert Keleti Óvoda Székhelyintézmény
- Kikelet Tagintézmény
- Ligeti Tagintézmény
- Orgonasíp Tagintézmény
- Százszorszép Tagintézmény
- Koszorú úti Telephely

A hátrányok kompenzálására a tanulási eredményesség javítására fejlesztő programot valósítunk meg.

A prevenciós és korrekciós fejlesztőprogram tartalma:

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenciós Óvodai Program elemeinek beépítése a pedagógiai gyakorlatba.

A fejlesztés alapja a potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül. A fejlesztő program szervesen beépül a természetes gyermeki megnyilvánulásokba, ezek közül kiemelten a mozgásba és a játékba. Tervszerűen és tudatosan alkalmazzuk a kultúraátadás folyamatában. A fejlesztés az alapfunkciókban meglévő hiányok kompenzálását szolgálja, pozitívan hat a viselkedési szokások alakulására.

A fejlesztő foglalkozások alapvető tevékenysége az óvodáskorú gyermekfejlődési sajátosságaiból adódóan a játék. A célzott fejlesztő játékok egyénre szabottak, az adott gyermek egyéni fejlettségéhez, képességéhez, az aktuális teljesítményéhez igazodnak. A fejlesztés az elakadás pontjától fokozatosan egymásra épülő fejlesztésekkel valósul meg. A feladatok transzfer hatása miatt sok területet érint, egyszerre több funkció komplex fejlesztése történik.

A fejlesztő program alkalmazásának alapelvei

- Szervesen illeszkedik a nevelési programba.
- Messzemenően épít a gyermekek érzelmi, belső motivációjára.
- Lehetőség szerint kapcsolódik a gyermekek spontán tevékenységéhez.
- Folyamatos, következetes alkalmazást igényel az óvodai nevelés egész időtartamában.
- Az óvoda egész napos tevékenységrendszerének minden mozzanatához kapcsolódik.
- Alapvető követelmény a gyermekek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve, módszerváltás vagy a tevékenység teljes elhagyása kívánatos.
- A foglalkozások horizontálisan és vertikálisan is egymásra épülnek.

Óvodapedagógus feladata

- A gyermek teljes elfogadása az adott fejlettségi állapotában
- A probléma feltérképezése
- A gyermek fejlődésének folyamatos követése
- Az egyénre szabott, differenciált fejlesztés megvalósítása
- Elegendő idő és gyakorlási lehetőség biztosítása
- Játékos módszerek, eszközök alkalmazása a lemaradás csökkentésére

A programunk eredményességét, hatását erősítik a következő speciális eszközök:

- Egész alakot láttató tükör

A testsémafejlesztés fontos és hasznos kelléke, sok játéklehetőséget hordoz magában. Segítségével a gyermek képet alakíthat ki önmagáról, testéről, fejlődik „én” tudata.

- Lateralitást jelző karszalag

A kéz, később a test jobb-bal oldalának megkülönböztetését segíti a mozgás foglalkozáson (de játékidőben is) a jobb csuklón viselhető színes szalag, gumipánt.

- Fejlesztő játékok

A játékeszközök vásárlásánál az óvodapedagógus tudatosan odafigyel arra, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt.

- Mozgást fejlesztő tornaszerek, napi játékos használatra.

A gyermekek játékidőben is használhatják - megfelelő szabályok betartásával- a mozgásfejlesztő eszközöket.

A mozgásfejlesztés területei

- nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás stb.)
- egyensúlyérzék fejlesztése
- szem-kéz koordináció fejlesztése
- szem-láb koordináció fejlesztése
- finommotorika fejlesztése

Mozgásfejlesztés a napi tevékenységekben.

Időnként, a csoport életkori sajátosságainak megfelelően kiemelt mozgásos napokat szervezünk. Ilyenkor nagyobb teret, időt, változatosabb eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.

3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlesztése az elsődleges cél, - járás, csúszás, mászás fejlődésének elősegítése -, melyhez szorosan kapcsolódik a testséma fejlesztése.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Az egyensúlyérzék fejlesztése a fülben lévő vestibuláris központ spontán ingerlésével történik. Ilyenek: a hintázó, ringató, pörgő mozgásokat szolgáló eszközök.

Nagy szerepet kap a tér mozgásos megismerése, a térirányok észlelése, kifejezése, a különböző formák bemozgása.

5-6-7 éveseknél célzottan jelentkezik az észlelés fejlesztése, nagy szerepet kap az alaklátás – formaállandóság fejlesztése. Ebben az életkorban az ismert gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Az előzőekben megfogalmazott mozgások mellett elsősorban a finommotorika fejlesztése kerül előtérbe.

Én funkciók alapozása

A nagymozgások fejlesztésénél a mozgás feletti kontrollt erősítő, a mozgás tudatos irányítását elősegítő gyakorlatok, az én kontroll funkcióinak közvetlen alakítói.

A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: a testrészek feletti uralom az ügyesség érzését keltik, pozitív énképet eredményeznek, pozitív viszony alakítható ki a saját testhez, amely az önmag elfogadását segíti elő. A mozgásos feladatoknál szükséges a gyermekek egymásra figyelése, egymáshoz való alkalmazkodása.

A mozgásos feladatokra adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én képének alakulásához.

A gyermek tapasztalatokat szerez arról, hol vannak a tényleges „én” határai a fizikai és a szociális térben, összehasonlíthatja, kipróbálhatja önmagát társaival.

A testséma fejlesztés területei

- Testfogalom, testrészek ismerete (önmaga felismerése, azonosítása, testrészek megismerése, funkciójuk)
- A test személyi zónájának alakítása (oldalasság és a test elülső-hátulsó zónájának alakítása)
- Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások

- Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása

Testséma fejlesztés a napi tevékenységekben

Meghatározott testrészekre koncentráló feladatok során tanulja meg a gyermek a szándékos mozgások akaratí irányítását, amely a figyelem koncentrációt, és az akaratí erőfeszítést erősíti.

Fejlesztő tárgyak használata: a tükör, amely a vizuális testmodell, az én kép kialakítását segíti. A tükör visszajelzi a különböző mozgásokat, így tökéletesebb kivitelezésre ösztönöz, új mozgásformák kipróbálására készíti. Információkat nyújt a gyermeknek testi jellemzőiről, magasságáról, testalkatáról, az én-határok térbeli kiterjedéséről, elősegítve a testfogalom kialakulását, az én valóságosabb elfogadását.

A percepciófejlesztés (észlelés) területei

- Vizuális (látás) fejlesztés
- A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése.
- A szem fixációs működésének erősítése:
- Vizuális zárttság – egészlegesség észlelésének alakítása:
- Vizuális időrendiség felismertetése:
- Vizuális ritmus:
- Vizuális helyet – pozíció felismertetése:
- Vizuális memória fejlesztése
- Az alakítás és formaállandóság fejlesztése
- A lehető legtöbbféle alak – forma – méret motoros kialakítása:
- Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében:
- Adott vizuális minta kirakása:
- Minták rajzolása, festése.
- Részekből különböző alakzatok összerakása.
- A tapintásos – sztereognosztikus – észlelés fejlesztése
- Mozgásos (kinesztétikus) észlelés fejlesztése
- A térészlelés – térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
- Az alapvető téri irányok megismerése saját testének közvetítésével:
- Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal:
- A hallási észlelés (auditív) fejlesztése
- A hangzási analízis – szintézis fejlesztése
- A keresztcsatornák fejlesztése
 - vizuális-tapintásos
 - vizuális-auditív
 - vizuális-kinesztétikus
 - hallási tapintásos
 - szem-kéz koordináció

A verbális fejlesztés területei

- A tárgyak megnevezése
- Térbeli viszonyok
- Irányok

000816

- Helyzet
- Idő
- Alapformák
- Alapszínek
- Méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség

XIV.3. Tevékenységközpontú óvodai nevelést alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata

- *Margaréta Tagintézmény*
- *Nefelejcs Tagintézmény*
- *Élet úti Telephely*

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alkotói: Fábián Katalin - dr. Chrappán Magdolna. Elkészítésében dr. Gáspár László, dr. W. Mikó Magdolna, Szemán Józsefné dr., dr. Bondár Zsuzsanna, Baróczi Judit, FABULA Alapítványi Óvoda és a Keleméri Óvoda óvodapedagógusai: Kárpáti Magdolna, Házi József Attiláné, Blaháné Olcsvári Mária vettek részt.

A Programot az országos Köznevelési Intézet 1996-ban minősítette, 1999-ben adaptáltuk és speciális feladatokkal egészítettük ki.

Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekintő alapvető feladatának.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A Tevékenységközpontú Óvodai nevelés alapfeladatai:

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek központba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekintő alapfeladatának.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, nevelését, fejlesztését helyezi előtérbe:

- tudatos, tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével
- kooperációra és kommunikációra neveléssel

A kooperáció konkrét tartalma: a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

A kommunikáció konkrét tartalma: a közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják.

E komplex feladat a szociális tanulás intenzív formája, mely feltételezi, hogy a gyermek megtanul:

- beszélni,
- közlekedni,
- a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni,
- a társakkal együttműködni, - élni a mindennapi élet adta szerepeket és magatartás mintákat.

A feladatok egy részét eltérő kulturális színvonalon a családok teljesítik. Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik, hanem kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

Nevelési gyakorlatunkban kiemelten kezeljük a környezet- és természetvédelmi nevelést, hagyományápolást, népszokások megismerését, és az egészséges életmódra nevelést.

Célunk, hogy gyermekeink felnőttként ezen értékek megővására törekedjenek.

Tevékenységek központú óvodai nevelési gyakorlatunkból adódó céljaink:

- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, és értelmi érettség kialakítása.
- „A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, a személyiség fejlesztéssel történik a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.”
- A nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik.
- A nevelési gyakorlat nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat.
Valljuk, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valami felé, vezetni kell valahová.

Speciális céljaink:

- A kommunikáció és kooperáció biztosításával a gyermekek életre való felkészítése, egyéni fejlődési ütemükhöz mérten.
- Integrált óvodai nevelés keretein belül a sajátos nevelési igényű gyermekek mindennapi életbe beilleszkedésének elősegítése, képességeik fejlesztése.

Óvodai nevelésünk tartalma:

- A tevékenységeken keresztül jut érvényre, és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.
- A feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.
- A nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét elemeit, egységben gondolkodva, a tervezett tevékenységből kiindulva kell a tervezést átgondolnunk.
- A Heti rend kialakítása más-más lehet az óvodapedagógus, a gyermek igénye és képessége alapján, valamint speciális feladataink megvalósításának lehetőségei szerint.
- A cél- és a feladatok ismeretében, a négyes tevékenységrendszerből kiindulva, heti váltáshoz igazodva tevékenykedünk.
- Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges terveznünk a sokoldalú tevékenységeken keresztül.
- A kommunikáció és kooperáció tervezése féléves tervekben, féléves értékeléssel történik.
- Speciális feladataink tervezése és dokumentálása a csoportnaplóban történik kiegészülve a fejlesztő pedagógus tervével
- Kérdések, beszélgetések, feladatok, cselekedtetés, a gyerek játécai, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben valósul meg.

A feladatrendszer elemei:

1. Játék- és tanulási tevékenység
2. Társas- és közösségi tevékenység

3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

XV. AZ INTÉZMÉNYEK EGYÉNI SAJÁTOSSÁGAI

XV.1. Székhelyintézmény

Nevelési gyakorlatunk kiemelt területei:

- Játékos, mozgásos fejlesztő tevékenységek
- Környezetvédelem, fenntarthatóságra nevelés
- Innovációk az irodalmi nevelésben (mesélés, verselés)
- Egészséges életmódra nevelés
- Tehetséggondozás
- A nemzeti kultúra ápolása, hagyományörzés
- Szakmai tudatosság, fejlődés
- Családokkal való jó partnerkapcsolat

Intézményünk egyik sajátossága, hogy pedagógiai gyakorlatunkban nagy hangsúlyt fektetünk a tehetséggondozásra.

Óvodánk 2012-től **regisztrált tehetségpontként** működik. A tehetséggondozás legfontosabb feladata a tehetség ígéreték felismerése, azonosítása és fejlődésük támogatása. A kiemelkedő képességek fejlesztése elsősorban a gyermekcsoportokban a napi tevékenységekbe beágyazva, az egyéni sajátosságok figyelembevételével, egyénre szabott feladatadással, a differenciálás módszereinek alkalmazásával történik. A tehetséggondozás második szintje tehetségműhelyekben zajlik önköltséges foglalkozások keretében. Itt sokszínű, gazdag tevékenységszervezéssel lehetőséget adunk a különböző területeken megmutatkozó tehetségek kibontakozására. A tehetségcsírák felfedezésében segítségünkre szolgálnak a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai is. A szülőkkel való folyamatos kommunikáció, a gyermekek alapos megismerése segíti a korán megmutatkozó tehetségek felismerését. Fejlesztési lehetőségek ajánlásával, és megteremtésével, gazdagító, dúsító programok szervezésével támogatjuk a kibontakozásukat. Az intézményünkben eltávozó kis tehetségek fejlődését után látogatásokkal, kapcsolattartással igyekszünk nyomon követni tanulmányaik során.

Tehetséggondozó tevékenységek:

- *Néptánc:* énekes és mozgásos népi játékok játszása, népdalok, népzene, népi hangszerek, népszokások megismerése, táncos mozgások gyakorlása, táncos koreográfiák elsajátítása. Ének-zenei és mozgáskoordinációs képességek fejlesztése.
- *Zeneovi:* ritmus, tempó, dinamikai érzék és hallásfejlesztés mozgásos, játékos tevékenységekben. Ismerkedés a ritmus és dallamjátszó hangszerekkel. Ének-zenei képességek fejlesztése.
- *Angol nyelvi foglalkozás:* Ismerkedés az angol nyelvvel, alapvető nyelvi kifejezések, egyszerűbb szavak, rövidebb mondatok elsajátítása. Mondókák, énekes játékok gyakorlása angol nyelven. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
- *Játékos mozgásfejlesztés:* Ovifoci, Gyermektorna
Különböző mozgásos játékok és feladatok megismerése, gyakorlása. Erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képességek fejlesztése, szabálytudat, szociális kompetenciák erősítése.

000820

Nevelési gyakorlatunk sajátossága, hogy változatos, tevékenységekben gazdag projektek, programok, színesítik nevelőmunkánkat.

Egészségnevelési mentálhigiénés projekt:

Célja: A gyermekek testi-lelki egészségének védelme, egészségmegőrzési szokások megalapozása. Az helyes, egészséges táplálkozás, testmozgás, testápolás szokásainak megalapozása. Leleki egészségvédelem gyakorlása mentálhigiénés, örömteli tevékenységek szervezésével.

Óvodai programjaink: a népmese napjához kötődő programok, bábjátékok, mesejátékok, interaktív mesefeldolgozások, egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó rendezvények, salátakóstoló, rajz kiállítás, zöldség szobor kiállítás, gyógyteakóstoló, sport napok, mozgásos versenyek

Sószoba használata: Óvodánk sószobával rendelkezik a felső légúti betegségek megelőzése, csökkentése. A gyermekcsoportok beosztás szerint hetente 1 alkalommal látogatják a só szobát, ahol légző gyakorlatokat és játékos fejlesztő tevékenységeket végeznek.

Mezítlábas ösvény használata: Az ösvény a talp reflexzónáit stimulálja, jó hatással van az egész emberi testre. A gyermekek taktilis érzékelésének fejlődését támogatja, segíti az egyensúlyérzék, a mozgáskoordináció fejlődését, jó hatással van a testtartásra, segíti a lúdtalp, a gerincdeformitások kialakulásának megelőzését.

„Dohányzás vagy Egészség” Alternatív Kiegészítő Óvodai Program alkalmazása az 5-6 -7 éves korú gyermekek körében.

Cél: Egészségvédő szemlélet formálása a dohányzást, mint káros szokást elutasító attitűd megalapozásával.

Feladat: Játékos tevékenységek, mesék, bábjáték szervezésével az egészséges és egészségtelen szokások megismerése. A dohányzás negatív hatásainak megjelenítése szenzoros, érzékelő játékokban. Szociális kompetenciák fejlesztése a káros szokásokat elutasító, egészségvédő magatartást előtérbe helyező viselkedési szokások mélyítésével.

Az „Ünnepek ünnepélyek” projektben kiemelendő helyi sajátosságként néhány ünnepkör, program, melyek helyi hagyományai, kialakult szokásai óvodánk arculatát formálják:

Őszi programok: őszi betakarítási munkálatok megfigyelése, játékos tevékenységek, versenyek szervezése a témában- szüretelés, szőlő darálás-préselés, kukoricamorzsolás, bugázás, tökfáragás, tökgurítás, krumpli szedés, gesztenyegyűjtés...

Mártonnapi programok: játszóházak szervezése, manóházak, manófalvak, lámpások barkácsolása, lámpás felvonulás, szeretet vendégség libazsíros kenyérrel és lila hagymával

Advent-Karácsony: Adventi közös gyertyagyújtások, nagycsoportosok karácsonyi műsorai
Májusköszöntő zöldágjárás a néptánc csoportunk aktív közreműködésével.

Tündéerkert Napok: bábszínház, kirándulás, közlekedési nap, családinap, kézműves délután, sportvetélkedő, koncert,

Úszó Nemzet Program: Az 5 évet betöltött gyermekek úszásoktatása.

Zöld Óvoda Projekt

Cél: Környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása, népszerűsítése. A fenntarthatóságra nevelés megvalósítása.

Feladat: Tudatosítani a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát, a környezet szennyezés veszélyeit. A természet szépségeinek felfedeztetése, szűkebb és tágabb környezetünk aktív megismerése. Az élő és élettelen környezet szeretetére, tiszteletére, az értékek védelmére és a helyi értékek megóvására, megbecsülésére nevelés. Cselekvéses megtapasztaláson alapuló programok szervezésével környezetbarát szokások megalapozása.

Fejlesztő foglalkozások projekt: Fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező kolléganők az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, kis csoportokban, **egyénre lebontott feladathelyzetekben** célzott fejlesztéseket végeznek a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek **körében. A szervezett foglalkozások segítik a tanulási nehézségek, viselkedésproblémák áthidalását.**

„Mesevarázs” báb- és drámacsoport, „Zenevarázs” énekkar

Intézményünkben óvodapedagógusokból álló "MESEVARÁZS" báb és drámacsoport és a „ZENEVARÁZS” énekkar működik.

Cél: Irodalmi - zenei - művészeti élménynyújtás, a gyermekek érzelmi életének gazdagítása a bábjáték, drámajáték, az ének-zene módszereivel és eszközeivel. Igényes irodalmi és zenei anyagválasztással az esztétikai ízlés formálása. A mesék iránti érdeklődés felkeltésével az olvasóvá nevelés megalapozása.

Feladat: A gyermekek személyiségének formálása az anyanyelvi, kommunikációs és kognitív képességek fejlesztésével. Az óvodai tevékenységek, programok bővítésével ünnepeink és hétköznapijaink színesítése. Báb darabok kidolgozásával, bábok, díszletek készítésével, dalok tanulásával az óvodapedagógusok szakmai tudásának gazdagítása. Színvonalas báb és mesejáték előadások, énekes műsorok szervezésével a gyermekek irodalmi és zenei érdeklődésének fokozása

Biztonságos Óvoda - Program

Cél: Az óvodás gyermekek biztonságosabb közlekedésre való nevelése, közlekedéssel kapcsolatos ismereteik bővítése. Közlekedési kultúra és magatartásmód fejlesztése, biztonságos eligazodás, tájékozódás gyakorlása. Az óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai ismereteinek gazdagítása, szakmai fejlődésük elősegítése.

Feladat: A közlekedésbiztonsági ismeretek átadása játékos, élményszerű tevékenységek szervezésével. A helyes gyalogos közlekedés gyakorlása, a közlekedési szabályok betartásával. A főbb közlekedési eszközök, megkülönböztetett járművek és jelzőtáblák megismertetése.

- Kerékpáros, futóbiciclis és rolleres ügyességi verseny
- Látogatás a Mentőszolgálatnál
- Látogatás a Tűzoltó állomáson
- Közlekedési nap (megkülönböztetett jelzésű járművek megismerése)
- „Ovizsaru” program a nagycsoportokban

Boldog Óvoda Program

Cél: A gyermekek lelki egészségének fejlesztése, pozitív életszemléletük megalapozása.

Pozitív érzelmek, érzések hangsúlyozása, felismertetése, kifejezése változatos tevékenységek szervezésével.

Feladat: A mindennapi problémák, élethelyzetek, konfliktusok, kihívások megoldása pozitív életszemlélet kialakításával.

Játékos tevékenységekben, szituációkban probléma megoldó képesség alakítása a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek bemutatásával, gyakorlásával, a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésével. A gyermekek a pozitív érzelmeket élik meg, megtanulnak empátiát, toleranciát, türelmet, hálát, gondoskodást, szeretetet, örömet, boldogságot kifejezni. A foglalkozások hozzájárulnak a kiegyensúlyozott, nyugodt pszichés állapot megteremtéséhez.

Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, melyek fokozatosan tárják a csoport gyermekei elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

My Body is My Body- Az én testem az én testem testbiztonsági program

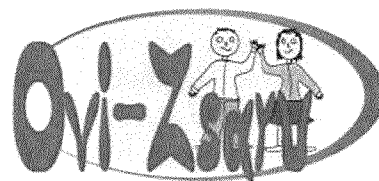
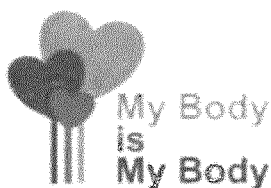
Cél: A gyermekbántalmazás megelőzése preventív módon, játékos és élményszerű módszerekkel. A gyermekek önismeretének és önbizalmának fejlesztése.

Feladat: A program kiemelt témáinak megismerése játékokon, dalokon keresztül.

Témák: A testhatárok tisztelete. A titkok és veszélyek felismerése. A szeretet és a bizalom fontossága.

Megtanítani a gyermekeknek, hogy a testük az övék és senkinek nincs joga átlépni határaikat. Joguk van nemet mondani minden olyan érintésre, ami számukra kellemetlen. Mindig számíthatnak egy megbízható felnőttre, ha problémájuk van.

A projektjeink, programjaink részletes leírása az éves munkatervben megtalálható.

XV.2. Kikelet Tagintézmény

Óvodánk a Tündérkert Keleti Óvoda intézmény egység része. Törekszünk az egységes nevelési szemlélet megvalósítása mellett helyi értékeink megőrzésére, sajátos arculatunk megtartására. Helyi nevelési programunk **Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenciós program az óvodában**. A 2009-2010-es nevelési évben a **TÁMOP-3.1.4/08/2-2008-0072** pályázat keretében bevezettük a **Kompetencia alapú óvodai programcsomagot**, melynek fenntarthatósági kötelezettsége 2013-ban lejárt. Csoportjaink a Kompetenciai program, és/vagy a Komplex Prevenciós Program alapján végzik munkájukat. 2018-2020 között **„Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása”** kiemelt projektben vettünk részt. Ezen projektek a mai napig sikeresen segíti fejlesztő munkánkat.

A gyermekek megismerése, értékelése

- A gyermekek játékában, tevékenységeiben megmutatkozó aktuális fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre, gyermekmunkákra kiterjedő megfigyelések, a megfigyelések rögzítése.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Vizsgálati kérelmek benyújtása az eltérő fejlődési ütemű gyermekek esetében.
- A diagnosztikai mérést (DIFER) végzünk az 5. életévüket betöltő gyermekek esetében.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

- **Fejlesztő foglalkozások:** fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező pedagógusaink az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, kis csoportokban célzott fejlesztéseket végeznek a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek számára.
- **Tehetséggondozás:** 2020-es nevelési évtől regisztrált **Tehetségpontként** működünk. 2024-ben elnyertük az **akkreditált Tehetségpont** címet. Tehetséggondozó műhelyeink: **Sakkpalota, Drámajátékok az óvodában.**

Önköltséges műhelyeink: Néptánc (Így tedd rá program), Zeneovi, Ritmikus mozgás, Játékos mozgásfejlesztés (Ovifoci, kosárlabda, Ovi Sport), Mozgásfejlesztő (Mókatorna), Gyermeekjoga, Diao, Robotika.

ÚNP: 2021-től a **Nemzeti Úszóprogramban** vesz részt intézményünk. Az Úszó Nemzet Program lényege, hogy a gyermekekkel megszerettesse a vizet, ne féljenek ettől az idegen közegtől megtanulják a hát- és mell, de még akár a gyorsúszást alapjait.

Egészségnevelés

Minden évben több projektet valósítunk meg:

- Egészség hét – mozgásos tevékenységekkel, gyermekjógával, egészséges ételek készítésével, plakátkészítéssel, fogorvos előadásával.
- Mézes napot szervezünk.
- Reformélelmiszer bemutatót tartunk az Elamen közreműködésével.
- Illatparty- interaktív program során ismerkedés a terápiás olajokkal.

Só szoba

Óvodánk egy parajdi só szobával is felszerelt. Célunk a gyermekek egészségének védelme, a felső légúti betegségek megelőzése. A gyermekcsoportok rendszeresen látogathatják a só szobát, ezalatt változatos tevékenységeket biztosítunk számukra, további fejlesztési lehetőségeket teremtve.

KNEIPP (mezítlábas) ÖSVÉNY használatával elősegítjük gyermekeink taktilis érzékének spontán körülmények közötti fejlődését. A tematikus ösvények a talpuk reflexzónáit stimulálják, így az egész szervezetre jótékony hatást gyakorolnak.

Ünnepek ünnepélyek: fontos célunk a közösségi fejlesztés, lehetőség szerint a családok bevonásával.

- október **Őszi vígasság**
- november **Márton nap**
- december **Lucázás, Adventi gyertyagyújtás, ünnepre hangolódás-barkácsolás a szülőkkel**, Kikeleti advent – gyermekközösségi nap,
- február **Farsang** minden csoportban
- Március 15.
- április **Húsvéti hagyományápolás**
- február-március hónapban a kijelölt csoportokban **Nyílt napok** szervezése
- május **Anyák napja, Évzáró, Ballagás**
- június **Gyermeknap, Kikelet napok, Tehetségkavalkád**

Testvérintézményeink

- Csíkszeredai Napocska Óvoda
- Nagykapos Magyar Óvoda (Szlovákia)

Főiskolai hallgatók mentorálása

2020/2021-es nevelési évtől a Nyíregyházi Egyetem gyakorló óvodája lettünk. Az egyéni és csoportos gyakorlatukat az óvodapedagógus szakos hallgatók mentor irányításával teljesíthetik intézményünkben. A hallgatók a feladataikat a gyakorlatuk során az adott félévre előírt követelményeknek megfelelően teljesítik.

Alapítványunk „Gyermekeink harmonikus fejlődéséért”

Alapítványunk 1998-tól működik óvodánkban. A négy alapító tag azzal a céllal hozta létre ezt a civil szervezetet, hogy támogassa a nevelő-oktató munkán belül a hátrányos helyzetű gyermekek, a tehetséges gyermekek felzárkóztatását, fejlesztést, gazdagítást, dúsítást. Támogassa az intézmény kulturális életét, rendezvényeit, az intézményben dolgozó pedagógusok megsegítése érdekében a hatékony nevelőmunka fejlesztést, biztosítsa a pedagógusok továbbképzéseit. Bővítsen és fejlesszen az intézmény eszköztárát, a sporteszközöket, informatikai és fejlesztő eszközöket. Gyermekeink Harmonikus Fejlődésért Alapítványunk célja az általunk támogatott Kikelet Tagintézménybe járó gyermekek képességeinek fejlesztése, mellyel esélyegyenlőséget biztosíthatunk minden óvodás gyermekünk részére a sikeres iskolakezdéshez, a későbbi korai lemorzsolódás megakadályozásához. A rászoruló családoknak játék, ruha, élelmiszer adományt gyűjtünk. SZÁMLASZÁMA: 68500146-15005025

Címek

- **Zöld Óvoda:** 2021-ben elnyertük a **Zöld Óvoda** címet, 2025-ben második alkalommal is átvehettük a Zöld Óvoda oklevelet. Célunk környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása.
- **Biztonságos Óvoda:** célunk az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése. A közlekedésbiztonsági ismeretek átadása élményszerű tevékenységek szervezésével.

- **Boldog Óvoda:** óvodánk a 2021/2022-es nevelési évben a Boldog Óvoda címet viseli. Célunk a mindennapi problémák, kihívások megoldása pozitív életszemlélet kialakítása. A gyermekek lelki egészségének fejlesztése, magabiztosságának, önbizalmának erősítése.
- **Akkreditált kiváló Tehetségpont**
- **Ovizsaru:** Kerékpáros és rolleres ügyességi versenyeket szervezünk, séták során elsajátítjuk a közlekedési szabályokat. Közlekedési napunkon megkülönböztetett jelzésű járművekkel ismerkedünk (rendőrautó, motor, lovasrendőr) látogat el intézményünkbe.

XV.3. Ligeti Tagintézmény

Ligeti tagintézmény egyéni sajátosságai

Óvodánk egyéni arculatának kialakítása során elsődleges célunk volt, hogy olyan nevelési környezetet teremtsünk, amely tükrözi az tagintézményünk értékeit, hagyományait és pedagógiai hitvallását. Az arculat kialakításában kiemelt szerepet kaptak az óvoda helyi adottságai, közösségi értékei, mint hagyományörzés, a környezettudatosság, a játékos tanulás vagy éppen a természet közeli szemlélet, melyek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az óvoda sajátos és megkülönböztethető legyen más intézményektől.

FEJLESZTŐ FOGLALKOZÁSOK

Az óvodánk fejlesztő pedagógiai munkájának kiemelt célja a tanulási nehézségek megelőzése, a részképesség-zavarok korai felismerése és célzott fejlesztése. Tevékenységünk prevenció és korrekciós jelleggel valósul meg, igazodva a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez.

A szakértői bizottság véleménye alapján fejlesztést igénylő gyermekekkel az óvodában szakirányú végzettséggel és pedagógiai szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus foglalkozik. A fejlesztések kiscsoportos formában, heti rendszerességgel – jellemzően heti egy alkalommal - a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez és szükségleteihez igazodva valósul meg.

Nevelési gyakorlatunkat a sokszínű, változatos tevékenységek jellemzik, melyeket különböző projektek és programok tesznek még gazdagabbá, egyedivé.

OVI ZSARU PROGRAM

A biztonságos életmódra nevelés megjelenik a családban, óvodában, közvetett és közvetlen formában. Az alapvető viselkedésminták, életformák bevésszük. A megelőzés hatékony formája, hogy a gyermek olyan információ birtokába jusson, amelynek alapján el tudja kerülni a veszélyhelyzetet, fel tudja azt ismerni s reagálni tudjon rá. Fő szempontnak tekintjük az életkori sajátosságokat, ezért olyan megközelítésben mutatjuk be a veszélyhelyzeteket s az azokra történő megoldásokat, hogy az magatartásukat formálja, önbecsülésüket és magabiztosságukat erősítse. Valamennyi témakört végigkíséri az a fő gondolat, hogy a gyerekek ismerjék fel a veszélyhelyzetekben rejlő kockázatot, ennek ismeretében hozzák meg döntéseiket. Tudatosuljon a gyermekben, hogy problémáikkal nincsenek egyedül, fő támaszuk a családi háttér, az óvoda, és a rendőr is.

Célja: Az óvodáskorú – *elsősorban tanköteles korú* gyermekek biztonság érzetének segítése, erősítése.

Feladata: Az egyéni ismeretek feltérképezése az áldozattá válással kapcsolatosan, az életkori sajátosságnak megfelelő, és szintű információk átadása a témában.

VÖRÖSKERESZTES BÁZISÓVODA

A Magyar Ifjúsági VÖRÖSKERESZT BÁZISOVI PROGRAMJA egy nyitott elkötelezettségen alapuló szakmai hálózat, amely a mozgalom értékeinek és tevékenységének terjesztését és „élővé tételét” célozza az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint természetesen a kisgyermek körében. A közösségi alapú gondolkodás jegyében tagóvodánk önállóan tevékenykedik a Vöröskeresztben, teret adva a nevelő munkában a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek.

- Odafigyelünk, hogy az intézményünk dolgozói elmeihessenek csoport specifikus elsősegély tanfolyamokra.
- Foglalkozásokat tartunk a gyerekeknek a Vöröskeresztről, vagy éppen a napsugárzásról, vagy más vöröskeresztes-egészségnevelő témáról.
- Nyitott fórumokat vagy egészségnapokat szervezünk a szülők bevonásával, egyszerre aktivizálva őket önkéntesként, és egyszerre tájékoztatva őket fontos témákról (pl. nem köztelező védőoltások, egészségnevelés, stb.)
- Helyet adunk, vagy segítünk a közeli véradások szervezésében.
- Gyűjtéseket szervezünk, (pl. karácsonyra használt játékot, vagy ruhát gyűjtünk a rászorulóknak)
- Népszerűsítjük a Vöröskereszt munkáját.
- Közös pályázatokat és projekteket szervezünk a Vöröskereszttel.

BOLDOG ÓVODA PROGRAM

Óvodánk aktívan részt vesz a **Boldog Óvoda programban**, amelynek középpontjában a gyermekek **érzelmi intelligenciájának** fejlesztése áll. Intézményünk célja, hogy szeretetteljes, elfogadó és támogató környezetet biztosítson, ahol a gyermekek nemcsak értelmileg, hanem érzelmileg is fejlődhetnek, megalapozva ezzel kiegyensúlyozott személyiségüket és későbbi boldog életüket.

A program fő célkitűzései:

- az érzelmek felismerésének, elfogadásának és kifejezésének fejlesztése.
- az empátia, társas kapcsolatok és együttműködési készségek erősítése.
- pozitív gondolkodás, hála, optimizmus és boldogságélmény tudatos építése.
- a gyermekek önismeretének, önbizalmának és megküzdési stratégiáinak fejlesztése.

- a biztonságos és érzelmileg támogató óvodai környezet megteremtése.

A megvalósítás módjai:

A programot havi rendszerességgel valósítottuk meg a „Jobb veled a Világ” Alapítvány által kidolgozott tematikus egységek mentén, melyet játékos formában dolgozzák fel a témaköröket:

A gyermekek számára a témák feldolgozása meséken, bábozáson, mozgásos és dramatikus játékokon, kézműves tevékenységeken, énekeken és beszélgető körökön keresztül történik. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek a saját tempójában, élményszerűen vehessen részt a folyamatban.

A Boldog Óvoda Program hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek érzelmileg kiegyensúlyozottabbak legyenek, és olyan szociális és belső készségeket sajátítsanak el, amelyek hosszú távon is pozitívan befolyásolják életminőségüket.

Intézményünk a jövőben is elkötelezetten folytatja a programot, törekedve arra, hogy a gyermekek egy boldogabb, tudatosabb és szeretettelibb világban nőhessenek fel.

BIZTONSÁGOS ÓVODA

Óvodánkban a **Biztonságos Óvoda Program** célja, hogy a gyermekeket már óvodás korban felkészítse a közlekedésben való biztonságos részvételre, ismeretek elsajátítására és tudatosítsa bennük a közlekedéshez kapcsolódó alapvető szabályokat. A program által minden évben változatosan igyekszünk feldolgozni főbb témaköreinket.

A témakörökhöz különféle lehetőségeket biztosítunk a 3-6 éves korosztálynak, játékokkal, munkalapokkal, színezőkkel és kreatív ötletekkel, ezek egymásra épülésével szerezhettek új ismereteket és gyakorolhatnak.

Célunk, hogy a gyermekek közlekedésbiztonság iránti tudatosságát már az óvodás évek alatt megerősítsük, hogy később felelős és biztonságos közlekedőkké váljanak. A program során a gyermekek meglévő ismereteit bővítjük, továbbá a közlekedési helyzetek felismerésének képességét is fejlesztjük, segítve a gyerekeket abban, hogy a mindennapi életben is helyesen reagáljanak a közlekedési környezetükre.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy ezen ismeretek beépülésével hozzásegítsük a gyermekeket ahhoz, hogy a jövőben majd önállóan, felelősségteljesen és biztonságosan közlekedjenek, ezzel pedig hozzájáruljanak saját és mások biztonságához.

LIGETI NAPOK

Óvodánk 1999-ben nyitotta meg kapuit, és ebben az évben került sor intézményünk névadására is. A névadás emlékére minden évben megrendezzük a hagyományos „Ligeti Napok” elnevezésű, háromnapos rendezvénysorozatot.

Ez az esemény az óvoda életének kiemelt közösségi alkalma, amely változatos, minden évben megújuló programkínálattal várja a gyermekeket, szüleiket és a családokat. A játékos, élményszerű tevékenységek mellett helyet kapnak kulturális és sportprogramok, kézműves foglalkozások, közösségi játékok, valamint óvodai értékeket bemutató események is.

A Ligeti Napok célja, hogy erősítse a szülők és az óvoda kapcsolatát, valamint hogy közös élményeken keresztül mélyítse el az összetartozás érzését a gyermekközösségen belül. A rendezvény mára hagyománnyá vált, amelyre óvodánk minden tagja – kicsik és nagyok egyaránt – örömmel készül évről évre.

XV.4. Margaréta Tagintézmény

Nevelési gyakorlatunkban építünk a gyermekek azon alapvető tevékenységeire, amelyek az óvodás korosztály sajátosságai; a **játék, mozgás, anyanyelvi nevelés**, hangsúlyozott a **külső világ tevékeny megismerése, az egészséges életmódra nevelés, a művészeti, esztétikai, erkölcsi értékek közvetítése, a nemzeti kultúra ápolása, átadása**, valamint a szülők megismerése és partnerként való kezelése nevelésünk során.

2016-ban Óvodánk elnyerte a „Madárbarát óvoda” címet. 2020-tól Az „Örökös Zöld Óvoda” cím birtokosai vagyunk, 2023-ban Címmeztartó Örökös Zöld Óvoda címet nyertünk.

„**KIVÁLÓ GYAKORLÓHELY**” címet nyertünk 2020-ban. mentori munkánk bizonyításaképpen pályáztunk a Debreceni Egyetem felhívására, melynek eredményeként elnyertük „Kiváló Gyakorlóhely” címet. Tagintézményünk évek óta fogad főiskolai hallgatókat, szoros együttműködésben az óvodapedagógus szakos hallgatók képzését végző egyetemekkel.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR és MARGARÉTA NAP: Olyan programokat szervezünk, amelyek segítik a szülők és az óvoda közötti kapcsolat erősítését. Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben a családok bevonásával. Változatos tevékenységi formák biztosításával, a szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítésével közös programok szervezése. Élményszerzés, közösségépítés. Óvodánkban, 2001 évtől kezdődően, minden évben megrendezzük a már hagyománnyá vált őszi Mihály napi vásárunkat és a Margaréta Napot. Ezeken a napokon mindig változatos minden évben megújuló programmal várjuk a gyerekeket és a családokat.

PROJEKTJEINK:

- Egészség hét
- Ünnepek és Ünnepek
- Zöld Óvoda Projekt
- OVI-ZSARU program
- MITETSIK Bábcsoport

Egészség hét:

Célja:

- A gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük segítése.
- A gyermekek ismereteinek bővítése saját testükről, zöldségfélékről, gyümölcsökről az egészséges étkezés, szokások (mozgás, tisztálkodás) fontosságáról.
- Szülők-védőnénik, fogorvos, orvostanhallgatók az együttműködés elmélyítése a közös élmények – ismeretnyújtás, felvilágosítás, egymás megismerése.
- Teddy Maci Program megismerése és gyakorlása

Ünnepek és Ünnepek:

Célja: Az óvodai ünnepek jeles napok színesebbé, vidámabbá teszik a gyermekek életét az óvodában. A pedagógus nagymértékben hozzájárulhat a gyermekek világképének pozitív alakításában. Az ismeretek átadása, az értékek továbbadása mind részt vesznek ebben a folyamatban. Ezért igyekszünk már az óvodában is ennek az alapjait megteremteni. Célunk a

gyermek harmonikus személyiség fejlesztése, a közösségi érzés mélyítése. Szociális kapcsolatok, érzelmi nevelés alakítása. Az erkölcsi nevelés, a környezet, a társas kapcsolatok iránti érzékenység fejlesztése.

Zöld Óvoda Projekt:

Célja: A „Zöld Óvoda” kritériumok folyamatos betartása Pedagógiai programunkkal összhangban, különös tekintettel a társadalom tagjainak egyéni szemléletére és életmódjára a munkában és a mindennapi életben, amely jó példát mutat a környezettudatosság, az ökológiai tudatosság és az egészséges életmódbeli szokások, valamint az egészséges közösségi életvitelre a fenntarthatóság jegyében. A környezeti nevelés már kisgyermekkoról kezdve biztosítja a környezet védelméhez szükséges ismereteket, készségeket, értékeket és elkötelezettséget. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy a környezetvédelem a gyermekek számára mindennapos rutinná, és életükben a legfontosabb prioritássá váljon a bolygó fennmaradásának biztosítása érdekében. Célja továbbá, hogy a gyermekek és a társadalom egésze a környezetvédelemről való gondolkodás teljesen más és új módját sajátítsa el.

OVIZSARU PROGRAM: Célunk, az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése. Az óvodák, óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai támogatása. Feladatunk a közlekedésbiztonsági ismeretek átadása élményszerű tevékenységek szervezésével.

A „Biztonságos Óvoda” cím birtokosai vagyunk.

MITETSZIK BÁBCSOPORT: A gyermekek érzelmeire ható művészeti eszközök- báb, zene, vers, mese- közvetítésével történő nevelés. Báb darabok kidolgozása, bábkészítése folyamatosan, a bábjátékos program bővítése. A gyermekek ünnepeit, hétköznapjait teszi hangulatosabbá a felnőtt bábcsoport működése.

Projektjeink részletes programja az éves munkatervben megtalálható.

Tehetséggondozó tevékenységek:

- **Zeneovi:** ritmus, tempó, dinamikai érzék és hallásfejlesztés mozgásos, játékos tevékenységekben. Ismerkedés a ritmushangszerekkel. Ének-zenei képességek fejlesztése.
- **Angol nyelvi foglalkozás:** Ismerkedés az angol nyelvvel, alapvető nyelvi kifejezések, egyszerűbb szavak, rövidebb mondatok elsajátítása. Mondókák, énekes játékok gyakorlása angol nyelven. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
- **Művészeti nevelés:** Óvodai nevelési programunk szerves részét képezi a Művészeti nevelés. A vizuális kultúra elsajátítása mindig is magas szinten valósult meg óvodánkban. 2002 februárjában régen dédelgetett álmunk vált valóra: az óvodavezetés támogatásával kialakíthattuk óvodánkban a művészeti nevelés kis „barlangját”, a vizuális műhelyt. Valóban alkotó légkör alakult ki az elmúlt évek során.
- **Hittan:** a hittan foglalkozások nem csupán vallási ismereteket nyújtanak, hanem hozzájárulnak a gyermekek érzelmi és szociális fejlődéséhez.
- **Ovifoci/Bozsik program:** Évek óta népszerű az ovi-foci óvodánkban. Remek feltételekkel, felkészült szakemberekkel rendelkezünk. A gyerekek eredményesen szerepelnek a korosztályuknak megrendezett tornákon, fesztiválokon.
- **DIOO:** Digitális OkosJáték Óvodásoknak egy nagyon látványos, izgalmas fejlesztő játék, mely felkelti a gyerekek érdeklődését, érdekes kihívásokkal és sikerélménnyel ajándékozza meg őket. Mindezek mellett számos rész-képesség-területen teszi lehetővé a gyermekek fejlődését.

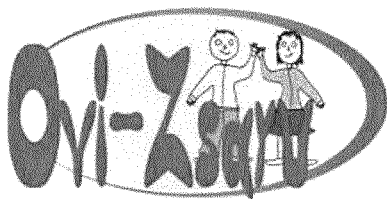
ÚNP: 2021-től a Nemzeti Úszóprogramban vesz részt intézményünk. Az Úszó Nemzet Program lényege, hogy a gyermekekkel megszerettesse a vizet, ne féljenek ettől az idegen közegtől megtanulják a hát- és mell, de még akár a gyorsúszást alapjait.

SÓ SZOBA

Célja a gyermekek egészségének védelme, a felső légúti betegségek megelőzése. A gyermekcsoportok hetente látogatják a só szobát, légző gyakorlatokat végeznek, anyanyelvi játékokat játszanak, mesét hallgatnak. Képességfejlesztő játékokat játszanak.

KNEIPP (mezítlábas) ÖSVÉNY: használatával elősegítjük gyermekeink taktilis érzékének spontán körülmények közötti fejlődését. A különböző felületeken való mezítlábas járás **javítja az egyensúlyérzékét, játékos hatással van testtartásunkra, segít a lúdtalp,** valamint a gerincdeformitások kialakulásának megelőzésében.

A tematikus ösvények a **talpuk reflexzónáit stimulálják**, így az egész szervezetre jótékony hatást gyakorolnak.

XV.5. Nefelejcs Tagintézmény

Tagintézményünk Nevelési gyakorlatát a Tevékenységközpontú óvodai nevelésre alapozva valósítjuk meg.

Pedagógiai gyakorlatunkban biztosítjuk az óvodás korú gyermekek fejlődésének optimális feltételeit. Építünk a gyermek alapvető tevékenységeire, mint a játék, mozgás és anyanyelvi nevelés, kiemelt feladatunk a külső világ tevékeny megismerése, az egészséges életmódra nevelés, a művészeti, esztétikai, erkölcsi értékek közvetítése, a nemzeti kultúra ápolása, átadása. Nevelőmunkánk eredményességének alapvető feltétele a szülőkkel való hatékony együttműködés.

Nevelési, pedagógiai gyakorlatunk sajátosságai.

Az alapfunkción túl még sok más tevékenységet is szervezünk, melyek színesítik, gazdagítják a mindennapi nevelőmunkát, tagintézményünk arculatát és hagyományait.

ZÖLD ÓVODA - Cél: A természet tevékeny megismerése során a gyerekeknél a természetvédő, vizsgálódó szemlélet, a „természeti szép” megláttatása, a természet szeretetének megalapozása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. Kiemelten fontos számunkra a fenntartható, takarékos szemlélet, személyes példával történő átadása.

Tárgyi környezet alakítása ezen elvek alapján történik (szelektív hulladékgyűjtő, óvodakert, esővízgyűjtő, hulladék újrahasznosítás, rovarszálló).

Feladat: Egyre nagyobb biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A természetben szervezett foglalkozások a természet szeretetéből fakadó, egész életre szóló élményt jelentsenek, kapjanak életkoruknak megfelelő magyarázatot, ismeretet. A kiválasztott témák igazodjanak a lakókörnyezet sajátosságaihoz.

ERDŐK HETE: Tagintézményünk nagycsoportos korú gyermekei minden évben részt vesznek a Pál Miklós Erdészeti Iskola és a Nyírerdő ZRT által szervezett programon a Sóstói Erdőben.

Cél: AZ erdő gondozásával kapcsolatos közvetlen tapasztalatszerzés által a természettel való együttélés, a fenntarthatóság szemléletének a megalapozása.

Feladat: Lakóhelyünk természeti környezetének közvetlen megismertetése, az erdő rejtett értékeinek felfedeztetése az óvodás gyermekekkel. Ismerkedjenek az erdő élővilágával, az erdészek munkájának fontosságával. Gyakorolják az adott környezetben elvárható viselkedési formákat.

HAGYOMÁNYÁPOLÁS: a népi kultúra kiemelkedő eseményeit elevenítjük fel.

Cél: közösségformálás, nyitottság a kultúrabefogadás, otthonhoz, a szülőföldhöz, gyökereinkhez való kötődés segítése.

Feladat: Olyan élmények megteremtése melyek az ősi hagyományok a tiszteletét ébresztik fel. Több, szülőkkel és a lakóközösséggel közös program szervezése.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR - Cél: Élményszerzés, közösségépítés.

Feladat: Hagyományos őszi betakarítási munkák felelevenítése, változatos tevékenységek, programok biztosítása a gyermekek és szüleik számára.

ADVENTI ÜNNEPKÖR - Óvodánk sajátossága, hogy az óvoda kereteit átlépve bekapcsolódunk, és aktív szervezői vagyunk Oros településrész rendezvénysorozatának. (Luca nap betlehemezés az Idősek klubjának részvételével történik.

Cél. Közösségformálás, a szűkebb lakóhelyhez kötődés erősítése. Helyi hagyomány alakítása. Az idős emberek tiszteletének megtanítása.

Feladat: Aktív részvétellel az összetartozás a szeretet fontosságának erősítése.

EGÉSZSÉG HÉT - Cél: Az egészségtudatos szemlélet elmélyítése. Az egészséges életvitel igényének megalapozása.

Feladat: a mozgás megszerettetése, a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés, Egészséges táplálkozás fontossága. A fogápolás fontosságának tudatosítása fogorvosi szűrő vizsgálat keretében.

SÓ -SZOBA – Cél: egészségmegőrzés, felsőlégúti megbetegedés megelőzése.

Feladat: hetente látogatva, légzőgyakorlatokat végezve, játékos tevékenység közben segíti a gyógyulást, megelőzést (somokozó, mesélés, rajzolás stb.).

NEFELEJCS HÉT - Cél: Közösségformálás - Az óvodás gyermekek és szüleik bevonása az óvodai életbe. Változatos programok biztosítása (tűzoltó, rendőrség, mentőkutyások, Állatkert, családi nap).

Feladat: Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben a családok bevonásával. változatos tevékenységi formák biztosítása.

XV. 6. Orgonásíp Tagintézmény

Tagintézményünk az indulása óta eltelt időszakban megalapozta és folyamatosan munkálkodik a nevelési gyakorlatunk megszilárdításán.

A Komplex prevenciós pedagógiai program elveire alapozva valósítjuk meg kiemelt céljainkat.

Az Országos Óvodai Nevelés Alapprogramjában meghatározott feladataink megvalósítása mellett kiemelten kezeljük -többek között- az **egészséges életmódra nevelést**. Ennek érdekében az **Egészségnevelési projektünk** keretei között szorosan együtt működünk a Nyíregyháza Járási EFI iroda szakembereivel.

Az egészséges életmódra nevelésen belül szervezünk:

- A mindennapi tevékenységeinkben, a csoportszobában a párhuzamosan végzett tevékenységek között folyamatosan megjelenítjük a mozgásfejlesztő eszközöket az aktualitásnak, témának megfelelően. Az eszközök biztonságos használatához kapcsolódó szokás- szabályrendszert tudatosan alakítjuk ki.
- Rendszeresen látogatjuk óvodánk **Sószobáját** ahol preventív jelleggel tevékenykednek a gyerekek- anyanyelvi játékok, légző fújó gyakorlatok, mesélés-verselés- a felső légúti megbetegedések gyakoriságának megelőzése, csökkentése érdekében.
- hetente **zöltség- gyümölcs napot**,
- szezonálisan egészséges **saláták, pástétomok, gyógyteák kóstolóját**,
- közös mozgásos zenés tornát, nap indítást.
- Családokkal közös mozgásos vetélkedést.
- Óvodánk a program indulása óta résztvevője a **Nemzeti Úszó Programnak**, ahol az augusztus 31. ig betöltött 5 éves gyermekek úszás oktatása zajlik már évek óta sikerrel.

Ezeknek az alkalmaknak némelyike kiváló lehetőséget biztosít a családokkal közösen eltöltött minőségi időre is.

A testi egészség ápolása mellett gyermekeink lelki egészség nevelése érdekében (is) csatlakoztunk a **Boldog Óvoda** programhoz. Ezzel célunk, hogy a gyermekeinknek lehetőséget biztosítsunk a testi- lelki egészség megtartásához szükséges tényezők megtapasztalására, tudatos megélésére.

Az óvodai mindennapos gyermeki fő tevékenységek közül a **természeti- társadalmi környezet tudatos megóvására, fenntartására nevelés fontosságát** szeretnénk még hangsúlyozni képviselt szemléletmódunkkal. A fenntartható környezet tiszteletére, állapotának megőrzésére, javítására hívjuk fel a figyelmet mindennapi tevékenységünkkel.

Törekszünk arra, hogy személyes példánkkal is a takarékos, a fenntartható életmódot közvetítsük gyermekeink számára. Mind az eszközök használata, mind az intézmény működése során. Ezeknek a törekvéseknek szem előtt tartásával alakítjuk tárgyi környezetünket is, használjuk fel a gyermekek -családok szemléletének formálása érdekében, a tapasztalatokon keresztül megvalósuló tanulási folyamatokban. (ÓvodaKert, szelektív hulladékgyűjtés intézményi- csoport szinten, csapadékvíz gyűjtés)

Törekszünk arra, hogy a mindennapjainkban előforduló dolgok közül minél többet újra hasznosítsunk. Saját készítésű játékeszközök, dekorációs kellékek akár a mindennapokhoz, akár az óvodai ünnepekhez, jeles Zöld- napokhoz kapcsolódóan. Intézményi környezetünk alakításával biztosítunk lehetőséget a gyermekek számára helyben is megtapasztalható élmények szerzésére, tapasztalások megélésre, cselekvésen keresztüli megtapasztalásra.

Pedagógiai szemléletünkben jelen vannak a hagyományos módszertani tárház, és hagyományos eszközök mellett a XXI. század gyermekeinek motiválásához, fejlesztéséhez tudatosan tervezetten felhasználható infokommunikációs eszközök is.

A tervezett tevékenységek témájához kapcsolódóan megjelennek a **digitális szemléltető – fejlesztő eszközök**. Alkalmazunk a gyermekek életkorának megfelelő **kisfilmeket, digitálisan megoldható játékokat, az analogikus gondolkodást sokoldalúan fejlesztő padló robotokat (Bee- bot)**.

Természetesen a hagyományos személyiség fejlesztési módszerek- eszközök a hangsúlyosak a nevelési gyakorlatunkban.

Kiemelkedően fontosnak érezzük az élőszavas mesélést, a bábot-mint eszközt, valamint a személyes bábozás személyiségfejlesztő hatását. Ezért is készül a **tagintézmény felnőtt közössége** időről időre **báb előadásokkal, dramatikusan feldolgozott mesékkel- történetekkel**. Ezeknek olykor tevékeny szereplői is a gyerekek, máskor az előadásokat szemlélő közönségét alkotják, olykor a családtagjaikkal közösen.

A szülői igényeken alapuló külön szervezett tevékenységeken kívül fontos kiemelni a csoportokban megvalósuló **tehetségkibontakoztatást- felzárkóztatást** is, amely az óvodapedagógusaink fontos feladata.

Óvodásaink képességeit, tehetségmegnyilvánulásait folyamatosan megfigyelve, nyomon követve törekszünk egyéni fejlődési utak meghatározására. A **vizuális alkotó , és a verbális kommunikációs területen kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztésére**, és / vagy szerepeltetésére fektetünk hangsúlyt rajz- próza mondó- mesemondó versenyek formájában intézményen belül és kívül egyaránt.

A képességbontakoztatás megvalósul a szülők igényei alapján amelyet az alábbi tevékenységterületeken tervezünk:

- **Zene- Tánc**
- Kézműves kuckó
- Ovi foci
- **Mozgás- VitaminTorna**

Az egyéni **képességek** fejlődésében **lassabb ütemben haladó** gyermekek esetében a szakemberek iránymutatását követve, folytatjuk megsegítő, fejlesztő tevékenységünket egyéni és mikrocsoportos formában a csoportokban. Óvodánk logopédusa, és a csoport óvodapedagógusok fejlesztése mellett az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa is támogatja munkánkat mikrocsoportos formában.

Rendszeresen megvalósított tervezett tevékenységeink, a játékba ágyazott tudatos képességfejlesztés szerepe jelentősen megnő a tanköteles korú gyermekek mindegyikénél. Fejlesztő pedagógussal folyamatos együttműködésben, az egyéni képességek, tanulási utakat, egyéni fejlődési ütemet figyelembe véve alakítjuk mindennapos fejlesztésüket.

A tagintézményi **hagyományaink ápolása** mellett fontosnak érezzük a **családokkal közösen szervezett programokat**.

A hagyományos intézményi programokon kívül a szülői igény- és elégedettség figyelembe vételével tervezük nevelési évünk során szervezett közös programjainkat:

Ősszel Tök Jó napok, majd **Mártonnapi lámpás felvonulás**

az **adventi időszakban közös készülődést- barkácsolást** szervezünk a már említett egészséges életmódra nevelést célzó programok mellett.

Tavasszal a **gyermeknap** köré csoportosulnak a családokkal közösen szervezett programjaink. Szervezünk **családi délutánt, szülőkkel közös csoportkirándulásokat**.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának, a pedagógiai gyakorlatunknak, és ezeknek a elveknek, a családok igényeinek figyelembe vételével, a családi nevelés elsődleges nevelő szerepének tiszteletben tartásával közösen alakítjuk hagyományainkat, szilárdítjuk meg tagintézményi nevelési gyakorlatunkat.

XV.7. Százszorszép Tagintézmény

Tehetséggondozás

2002-től folyik óvodánkban tehetséggondozás. A 2013/2014-es nevelési évtől Akkreditált Kiváló Tehetségpont, 2019-től pedig immár Háromszorosan Akkreditált Kiváló Tehetségpont vagyunk. Komplex tehetséggondozó programunk egyaránt hozzájárul a gyermekek interperszonális és intraperszonális képességeinek fejlesztéséhez. A beazonosított tehetségígéretek fejlesztése különböző területeken történik:

- zenei tehetségterület,
- térbeli-vizuális tehetségterület,
- testi- kinezetikus tehetségterület (népi mozgásos játékok),
- logikai tehetségterület,
- nyelvi tehetségterület.

Célunk: A kibontakozóban lévő tehetségek felismerése, azonosítása, gondozása, a fejlesztéshez

szükséges objektív feltételek biztosítása. A tehetség ígéretes gyermekek erősségének, gyengeségének komplex fejlesztése.

- Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek.
- Szervezeti keret: mikro csoportos forma.
- Térítésmentes szolgáltatás.

Angol nyelvű játékos tevékenységek

Óvodánkban újra bevezetésre került az angol nyelvvel való ismerkedés. Renzulli tehetségmodellje alapján a nyelvi tehetségterülethez tartozik a nyelvérzék, mely az idegen nyelvek elsajátítását segíti. A gyermekek játékos formában utánzással, hallás után tanulnak meg egyszerűbb szavakat, rövidebb mondatokat. Játékokon, dalokon, ritmusokon keresztül ismerkednek az angol nyelvvel. A pozitív érzelmi élmények hozzájárulnak a hosszú távú nyelvi rögzüléshez, az idegen nyelv megszerettetéséhez.

Zöld Óvoda

2024-ben harmadik alkalommal nyertük el a „Zöld Óvoda” címet. Intézményünkben prioritást jelent a környezettudatos magatartás, szemlélet megalapozása a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése a gyermekek, dolgozók és a szülők körében egyaránt. Pedagógiai szempontból mind ehhez igyekszünk gazdag tartalmi és módszertani eszközöket biztosítani. A gyermekeket közvetlen tapasztalatszerzéssel juttatjuk sokszínű élményekhez, ismeretekhez. Az óvodai tevékenységekben kiemelt szerepet kap a játékos cselekvéses

tanulás, a szenzitív módszerek alkalmazása, a közvetlen tapasztalatszerzés, a tevékenykedtetés, a felfedeztetés, a kísérletezés. Az óvodai élet mindennapjai folyamán fontosnak tartjuk a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok megvalósítását, a környezet iránti felelősségünk fontosságának felismertetését, a környezetbarát szokások megalapozását. Évek óta bekapcsolódunk az Erdei óvoda programba.

Boldog Óvoda Program

Olyan gyermekeket igyekszünk nevelni, akik észreveszik az élet szépségeit, amelyben meghatározó a pozitív énkép alakítása. A program elemeit a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve építjük be nevelő munkánkba.

Biztonságos Óvoda

A cím birtokosaként bekapcsolódunk az Ovizsaru programba. A rendőrséggel együttműködve igyekszünk a gyerekek figyelmét felhívni, a lehetséges veszélyekre. Élményszerű tevékenységek szervezésével járunk hozzá a biztonságos közlekedés szabályainak megismeréséhez. Bővítjük a gyermekek közlekedéssel kapcsolatos ismereteit, gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait.

Vöröskereszt Bázisóvoda

Évek óta adományokat gyűjtünk a karácsonyi időszakban, ezzel is segítve a rászoruló családokat. A gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően ismerkedhetnek meg az elsősegélynyújtás alapjaival a Vöröskereszt szakemberei, „hősképzők” által tartott bemutatókon.

Kneipp ösvénnyel rendelkezünk, ahol a különböző felületű természetes anyagokon való járás természetes módon stimulálja a talpon lévő idegvégződéseket, reflexzónákat, melynek számos jótékony hatása van a testre, lélekre. A természetes egyenetlen felületeken való járás aktiválja a lábizmokat, segít megerősíteni a lábboltozatot, és javítja az egyensúlyérzékét.

Projektjeink

Ünnepek, ünnepélyek projekt

Ez a projekt lehetőséget ad az ünnepre készülődéssel az ünnepi hangulat átélésére. Fontosnak tartjuk a hagyományápolással kapcsolatos tevékenységek szervezését, amelyek egyaránt biztosítják a gyermekek képességeinek fejlesztését, a személyiség kibontakoztatásán keresztül a közösségi nevelést. Az értékek megismerése, továbbadása, hozzájárul ahhoz, hogy mind ezek tiszteletére neveljük a gyermeket. A nemzeti ünnepünkről való megemlékezés a magyar nemzeti kultúra hagyományainak átörökítését, a nemzeti identitástudat alakítását is biztosítja.

Szüreti napok

Ezen a héten közvetlen tapasztalatszerzéssel, többszoros tanulásból bővülnek a gyermekek ismeretei. A zöldségek, gyümölcsök feldolgozása (préselés, aszalás, salátakészítés) segíti a munkára nevelés megvalósítását, az egészséges életmód népszerűsítését, a közös tevékenységekkel a közösségi érzés fejlesztését. A programok között szerepel még kézműves tevékenység, zöldség, gyümölcskóstoló, tánc. A szülőket is bevonjuk rendezvénysorozatunkba, ami erősíti a családok és az óvoda kapcsolatát.

Százsorszép napok

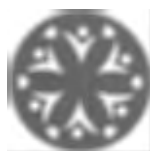
Ezen a héten különböző programokat biztosítunk óvodásainknak, amibe a szülők is bekapcsolódnak (sportverseny, tűzoltó-mentő-rendőrségi bemutató, KRESZ pályán közlekedés, kutyás bemutató, játszóház, ugrálóvár, családnapi). A közösen megvalósított programok hozzájárulnak a család és az óvoda együttműködésének alakításához.

Jeles-Zöld napok projekt

A témákat komplexen dolgozzuk fel, ami a természeti jelenségekhez, a környezetünket alkotó élőlényekhez kapcsolódnak. Az óvodai programok, tevékenységek szervezésével, közvetlen tapasztalatszerzéssel valósítjuk meg az ismeretek bővítését, a környezettudatos magatartás, szemlélet formálását. A kirándulások alkalmával lehetőség adódik a természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokás-, viselkedési forma alakítására, a természeti értékeinek megismerésére.

Egészségfejlesztő projekt

Változatos tevékenységekkel alakítjuk a gyermekek egészségtudatos szemléletét, ami biztosítja az egészséges életmódra nevelést, a testi-lelki egészség megőrzését, a prevenciót.

Boldog Óvoda

XV.8. Élet úti Telephely

Óvodánk személyi és tárgyi feltételei:

Óvodánk Oros kertvárosi részében, zöldövezeti területen helyezkedik el.

Boldog Óvoda

Két vegyes életkorú csoport működik intézményünkben, melyekben családi légkör, meleg szeretetteljes hangulat a jellemző, ami jelentősen hozzájárul a gyermekek önmagukhoz és életkorukhoz mért legoptimálisabb testi, értelmi, és érzelmi fejlődéséhez.

Csoportszobáink esztétikusak, otthonosak, gazdagon felszereltek. Játsszódudvarunk tágas, mindkét csoportnak elegendő helyet biztosít a kinti mozgásos tevékenységekhez. A játékeszközök fából készültek, az előírt biztonsági követelményeknek megfelelnek.

Tevékeny, gazdag óvodai életet teremtünk, amelyben biztosítjuk a gyermekeknek azokat a tanulási helyzeteket, amelyekkel megteremtjük az iskolai tanulási, tanítási folyamatba való átlépés belső feltétel- rendszerét. Gyermekközpontú nevelésünk célja, hogy a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődjenek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, élmények, az együtt megélt események, a közös hagyományok, szokások mentén tudjanak együttműködni és közösséggé kovácsolódni.

Sajátosságainkat a következő programjaink tükrözik:

Ovi zsaru – Biztonságos Óvoda program:

Célja: A nagycsoportos gyermekek számára – életkoruknak és egyéni fejlettségi állapotuknak megfelelő – olyan szociális készségek, képességek kialakítása, amely által képessé válnak a biztonságos közlekedés, járműveken történő utazás alapjainak megismerésére.

Feladata: A fent meghatározott célok elérése érdekében a közlekedési kultúra, illetve magatartás kialakítása, és az ehhez szükséges képességek fejlesztése az életkori- és egyéni sajátosságok figyelembe vétele mellett.

"Boldog Óvoda" program:

Elemait a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve szabadon építjük be nevelő munkánkba. Célunk a gyermekek lelki egészségének fejlesztése, magabiztosságának, önbizalmának erősítése."

Óvodánkban az alábbi ünnepeket, programokat rendezzük meg immár hagyományszerűen:

- Mihály napi vásár	- Kedvenc játék nap
- Szelektív hulladékgyűjtés hete	- Kiszebáb égetés
- Márton nap	- Március 15.
- „Tök- jó” nap	- Húsvét
- Mikulás	- Egészség hét
- Karácsony	- Nefelejcs hét
- Farsang	- Anyák napja
- Mackó nap	- Ballagás

Ezek időtartama alatt figyelembe vesszük óvodásaink eltérő személyiségét, életkori-, egyéni sajátosságait, szükségleteiket, melyek lehetővé teszik, hogy minden gyermek felfedezzen, rácsodálkozzon és tapasztalatot szerezzen a maga ütemében az őket körülvevő világról. Olyan tevékenységek lebonyolítását vettük alapul, melyekben a gyermekek:

1. **Tartalmas, közös tapasztalatot szerezhetnek kortársaikkal** és az intézményben dolgozó felnőttekkel, hiszen az eseményeken minden egyes óvodás gyermek részt vehet. Ezzel pedig biztosítottá válhat a közösségi értékek elsajátítása a differenciált tevékenységek által.
2. Lehetőséget enged az óvodán belül két csoport, az intézmény és a szülők közötti **kapcsolat, együttműködés szorosabbá tételére** egy közös tevékenység kedvéért.
3. Az óvodai milióban e projektek alkalmával lehetőség van az **ünnepekre való ráhangolódásra, az élmények nyugodt légkörben való megélésére** a szeretett barátokkal, dolgozókkal, szülőkkel.
4. A mai rohanó világunkban a családtagok egymásra fordított **hagyományőrző, illetve környezettudatos attitűdjének kialakítására, formálására** ad lehetőséget a gyermekeken keresztül.

XV.9. Koszorú úti Telephely

Óvodánk a város délkeleti peremkerületében helyezkedik el Kistelekiszlőben, ahol két vegyes csoportban, 50 férőhelyen történik a gyermekek nevelése.

Gyermekevédelem:

Az óvoda körzetében nagy számban élnek hátrányos helyzetű családok, ahonnan érkeznek a gyerekek. Kimagaslóan végezzük a gyermekevédelmi feladatokat. Fontosnak tartjuk a közösségünkbe érkező gyermekek családlátogatását, hiszen ez által ismerjük meg a gyermek családból kapott lehetőségeit. Szülői feladatokban segítséget adunk a családoknak. Nevelőtestületünk speciális munkája, a gyermekek kortársaikhoz való felzárkóztatása, hátrányok csökkentése. Működik játék és könyvkölcsönzés, ami lehetőséget biztosít az otthoni szabadidő hasznos, és tartalmas eltöltéséhez.

Óvodai életünket folyamatosan színesítjük gyermekközpontú, sokrétű tapasztalatszerzési lehetőségekre épített programok, projektek szervezésével.

- Esélyteremtő projekt: Célja az intézménybe járó gyerekek hátrányainak kompenzálása, felzárkóztatása. Kudarccal nélküli iskolakezdés biztosítása, a hiányos ismeretek és képességek megszerzése, kialakítása. Esélyteremtés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Esélyteremtői tevékenységek:

- Szülővel a színpadon mesedelelőtt
- Kis cukrász műhely
- Mozgáskotta
- Kerékpározni tanulok
- Logopédiai gyakorló
- „Zöldfülű” kertész műhely
- Fonal-vonal kézműves műhely

- Ünnepek, jeles napok köré épített projektek életkorhoz, és egyéni fejlettséghez igazítottan valósítjuk meg, megismerkedve a hagyományokkal. (Mese világnapja, „Szóló-szóló”, Advent, „Jön egy bácsi”, Lucázás, „Kis karácsony, nagy karácsony”, „Jer, jer kikelet”, „Magyar vagyok, magyarnak születtem”, Szabad-e locsolni?, Játssz velem anyukám!, Tündérnapok gyermekhét)

- „Egységben a környezettel” projekt: A környezetvédelem, fenntarthatóság célját az óvodában a természet megismerésével, szeretetével, tisztaságának és szépségének megóvásával a környezettudatos szemléletformálással, jeles napok köré szervezett programokkal valósítjuk meg. Természetközpontú nevelési feladatunk a tudatos természetszeretetre nevelés, a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása, erősítése, a környezet védelme, a környezetszennyezés megelőzése. A biodiverzitás ökoszisztéma a Földön élő különböző biológiai létformák (mikroorganizmusok, növények, gombák, állatok) összességének megismerése.

„Együtt a Gyerekekért” Alapítvány támogatásának célja a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása, az óvoda játékkészletének folyamatos bővítése és a rendezvények megvalósítása. Minden pályázati és támogatási lehetőséget kihasználunk az alapító okiratban megfogalmazott célok megvalósítása érdekében.

Egészségvédelem céljából használjuk napi rendszerességgel a só-szobát, a mozgásterápiás szobát, és az érzékelő ösvényt. A mozgás rendellenességek javítása érdekében használjuk a terápiás eszközöket egyénre szabott rendszerességgel. Rendelkezésünkre áll tornaszoba is, mely a teljes mozgásigény kielégítésére kiválóan alkalmas. Korszerű fajtáékokkal, gyermekközpontúan kialakított tágas, eltérő terepviszonyú udvarunkon minden évszakban biztosítani tudjuk gyermekeink számára a sokszínű mozgást, játékot, tapasztalási lehetőséget,

nem utolsó sorban a munkára nevelést környezetünk szépítése érdekében. Heti rendszerességgel látogatják az Úszó Nemzet Programban résztvevő gyerekek a városi uszodát, ahol az úszásnemek megtanulása mellett az egészség edzése is szerepet kap. Monbebe programban résztvevő focista gyermekek heti rendszerességgel edzenek. Az egészség a testi lelki szociális egyensúly megteremtése. Mentális egészség védelme érdekében kialakított nyugodt, derűs légkör biztosítása, melyben a gyermekek és felnőttel egy közösségben kiegyensúlyozott lelki egészségben tölthetik az óvodai életet.

Speciális ellátást igénylő integrálható gyermekek nevelésére is nyitott az óvoda, szakellátást külső személy végzi. Tárgyi feltételeink, gazdag eszköz készletünk megfelelő feltételeket teremt a képességterületek fejlesztésére.

A gyermekek fejlettségének mérésére a DIFER mérést alkalmazzuk minden öt évet betöltött gyermeknél, fiatalabbaknál az intézmény által kidolgozott megfigyelési szempontokat használjuk, valamint az OviKréta fejlődés nyomonkövetés vezetésével. Az eredmények figyelembevételével háromhavonta egyéni fejlesztési napló vezetésével differenciált fejlesztést tervezünk. Év végén újabb méréssel visszajelzést kapunk a munkánk eredményességéről. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra, a képességekhez igazított differenciálásra.

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** Tündérkert Keleti Óvoda igazgatója a nevelőtestület bevonásával

Dátum: 2025.....

.....Török.....

Igazgató

Ph

- 2.) A Tündérkert Keleti Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: 2025.....

.....Gadlové Sára Erőss.....

szakmai munkaközösség-vezető

- 3.) A Tündérkert Keleti Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2025.....

.....*Bálint Csilla*.....

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 4.) A Tündérkert Keleti Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2025.....

.....*Dr. Gábor János*.....

a szülői közösség nevében

- 5.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében számú határozatával **elfogadta.**

Dátum: 2025.....

.....*Dr. Péter Péter*.....

a nevelőtestület nevében

- 6.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda igazgatója magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** határozatszámom **jóváhagyta.**

Dátum: 2025.....

.....*Tóváros*.....

Igazgató

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

78/2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elbírálás alatt lévő, megvalósítás alatt álló és
lezárás alatt lévő pályázatairól**

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltak alapján a határozat-tervezetben foglaltakkal egyetért és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

Erről értesülnek:

- 1./ Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
- 3./ Irattár

000847

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

79/2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

közterületek elnevezéséről

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltak alapján a határozat-tervezetben foglaltakkal egyetért és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

Erről értesülnek:

- 1./ Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
- 3./ Irattár

000848

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

80/2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

kulturális eseti kérelmek elbírálásáról

A Bizottság

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 26/2019. (XII.20.) önkormányzati rendelet 2. számú melléklete 8.2 pontjában biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

az előterjesztést megtárgyalta és a Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Csorbáné Bánfalvi Márta emlékére Vármegyei Német Nyelvi Csapatverseny döntőjének megrendezését a városi rendezvények, társadalmi ünnepek keret terhére 150.000 forinttal a Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesületet a Váci Mihály Kulturális Központtal támogatási szerződés megkötése útján a kulturális célfeladatok, kiadványok támogatása keret terhére 300.000 forinttal, a Rákóczi Tárogató Egyesületet a városi rendezvények, társadalmi ünnepek keret terhére 100.000 forinttal támogatja.

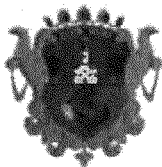
Nyíregyháza, 2025. június 24.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

A határozatról értesülnek:

- 1./ A Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ A Polgármesteri Hivatal Jogi és Önkormányzati csoportja
- 3./ Irattár
- 4./ Nyíregyházi Egyetem
- 5./ Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesületet
- 6./ Váci Mihály Kulturális Központ

000849

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-500
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: POLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: VAGY/78 /2025.
Ügyintéző: Fodorné Maksa Márta

ELŐTERJESZTÉS

- a Közgyűléshez -

a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-vel kötendő
közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás jóváhagyására

Dr. Kovács Ferenc
polgármester

Kohut Ágnes
vagyongazdálkodási osztályvezető

törvényességi véleményezést végző
személyek aláírása:

Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

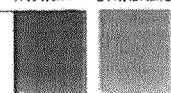
Véleményező bizottság:

- Gazdasági és Jogi Bizottság
- Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

000850

Tisztelt Közgyűlés!

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 79/2013. (III.28.) határozatával döntött arról, hogy a Móricz Zsigmond Színház költségvetési szervet 2013. június 30. napjával megszünteti, és 2013. július 1. napjától az Önkormányzat az előadó-művészeti tevékenység támogatását, mint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) 7. pontja szerinti helyi közfeladatot – az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Emtv.) 3. § (2) bekezdése szerint – a Társaság fenntartásával és annak közszolgáltatási szerződés alapján történő támogatásával valósítja meg.

2020. május 29. napján az Emberi Erőforrások Minisztériuma és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata közös működtetési megállapodást kötött a Móricz Zsigmond Színház működtetésére vonatkozóan. A 2024. december 31. napjáig terjedő határozott időre kötött megállapodásban meghatározták a Színház közös működtetésének részletes szabályait és rögzítették a központi költségvetésből származó támogatás és az önkormányzati támogatás mértékét.

A Magyar Állam és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodással összhangban Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármestere 162/2020. (XI.26.) számú, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése hatáskörében eljárva hozott határozatával jóváhagyásra került az Önkormányzat és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. közötti Közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás, melyben az Önkormányzat az előadó-művészeti közfeladatai ellátásával 4 éves határozott időtartamra a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-t bízta meg.

A Magyar Állam és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodás, valamint az Önkormányzat és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. közötti Közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás 2024. december 31. napján lejár, ezért szükségessé vált új Közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás megkötése.

Az egyes előadó-művészeti szervezetek finanszírozásával összefüggő feladatokról szóló 1426/2024. (XII.23.) Korm. határozat 2. a) pontja alapján 2025. január 20-án az Emberi Erőforrások Minisztériuma jogutódjaként működő Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat módosította a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-re vonatkozó Közös működtetési megállapodást, így a 2020. évben kötött közös működtetési megállapodás időbeli hatályát meghosszabbította 2025. március 31. napig. A Közös működtetési megállapodás-módosításával összhangban, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 10/2025.(II.13.) számú határozata alapján az Önkormányzat és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. közötti Közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás időbeli hatálya is meghosszabbításra került 2025. március 31. napjáig.

Az egyes előadó-művészeti szervezetek finanszírozásával összefüggő feladatokról szóló 1426/2024. (XII.23.) Korm. határozat 2. b) pontjában foglaltak alapján folyamatban van a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat közötti 2025-2029 időszakra vonatkozó közös működtetési megállapodás megkötése. A megállapodás tartalma, az abban foglalt feltétel- és finanszírozási rendszer jelenleg már ismert, így előkészítésre került a 2025. április 01. napjától 2029. december 31. napjáig terjedő 5 éves határozott időtartamra az Önkormányzat és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. közötti Közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás.

A közszolgáltatási szerződést áttekintettük és az időközbeni jogszabályi, szervezeti változásokat, a társaság által vállalt előadó-művészeti szolgáltatások teljesítménymutatóit, valamint a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő közös működtetésre vonatkozó megállapodás rendelkezéseit az alábbiak szerint kívánjuk a közszolgáltatási szerződésen átvezetni.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a Móricz Zsigmond Színház vonatkozásában 2025. április 01. és 2029. december 31. napjáig terjedő határozott időre közös működtetési megállapodás közszolgáltatási szerződést és fenntartói megállapodást érintő rendelkezéseit a szerződés 4.8-4.11, valamint a 9.2 pontjai tartalmazzák.

Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény által meghatározott és a szerződés III. fejezetében rögzített előadó-művészeti szolgáltatások teljesítménymutatói közül néhány módosításra került.

Tekintettel arra, hogy az Önkormányzat és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft közötti közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás 2025.03.31. napján lejárt, ezért javasoljuk új közszolgáltatási szerződés elfogadását 2025.04.01. napjától 2029. 12.31. napjáig terjedő 5 éves határozott időtartamra a Magyar Állam és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodás lejáratával összhangban.

Fentiek alapján kérjük a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására, a határozat-tervezet és a közszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás jóváhagyására.

Nyíregyháza, 2025. június 16.

Dr. Kovács Ferenc

Melléklet a VAGY/ 78/2025. előterjesztéshez

Határozat – tervezet

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSÉNEK**

...../2025.(VI.26.) számú

határozata

**a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-vel kötendő
köszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás jóváhagyásáról**

A Közgyűlés

a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-vel kötendő köszolgáltatási szerződést és fenntartói megállapodást a melléklet szerint jóváhagyja.

Felhatalmazza: Dr. Kovács Ferenc polgármestert a Köszolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás aláírására.

Utasítja: a vagyongazdálkodási osztály vezetőjét és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetőjét a szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: Vagyongazdálkodási osztály vezetője

Nyíregyháza, 2025. június 26.

Erről értesülnek:

1. a Közgyűlés tagjai
2. a címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
3. Kirják Róbert a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetője

1.számú melléklet a/2025.(VI.26.) számú határozathoz

KÖZSZOLGÁLTATÁSI SZERZŐDÉS

ÉS FENNTARTÓI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Képviseli: Dr. Kovács Ferenc polgármester

Adószáma: 15731766-2-15

Bankszámlaszáma: 50453104-10024773

a továbbiakban: Önkormányzat

másrészről a

Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft.

Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Bessenyei tér 13.

Képviseli: Kirják Róbert ügyvezető

Cégjegyzékszáma: 15-09-080692

Adószáma: 24341868-2-15

KSH statisztikai számjele: 24341868-9001-572-15

Bankszámla száma: 11744003-20629551

a továbbiakban: Társaság

a továbbiakban együttesen: Szerződő Felek - között az alulírott helyen és napon az alábbi feltételekkel:

Előzmények

Felek rögzítik, hogy 2013. július 1. napjától az Önkormányzat az előadó-művészeti tevékenység támogatását, mint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) 7. pontja szerinti helyi közfeladatot – az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Emtv.) 3.§ (2) bekezdése szerint – a Társaság fenntartásával és annak közszolgáltatási szerződés alapján történő támogatásával valósítja meg.

I. Preambulum

A Felek egyezően rögzítik, hogy a Társaság az Emtv. vonatkozó rendelkezései alapján a EMET által ESZ/055. nyilvántartási számon nyilvántartásba vett, önkormányzati fenntartású előadó-művészeti szervezet. A Társaság a hivatkozott nyilvántartás alapján a művészeti tevékenységének jellege szerint „kiemelt egytagozatos színház” megjelölésű, és a működése jellege szerint „próza színház”. A Felek az Emtv. 13.§-a alapján, a törvényben meghatározott rendelkezésekre figyelemmel az előadóművészeti szolgáltatások tartós biztosítására közszolgáltatási szerződést kötnek az alábbiak szerint.

II. A szerződés célja

Az Önkormányzat jelen Szerződést abból a célból köti meg, hogy ezzel biztosítsa és érvényre juttassa a Társaság magas színvonalú művészi teljesítmény nyújtásához, valamint a helyi kulturális életben betöltendő kiemelkedő és meghatározó szerepéhez - különös tekintettel a megyei előadóművészeti életben betöltött művészeti, kulturális szerepére, az általa nyújtott művészeti szolgáltatások tartalmára és művészeti értékére - fűződő közérdeket. E megfontolásból az Önkormányzat szerződést köt a Társasággal, melyben a Felek meghatározzák az előadó-művészeti szervezettől elvárt teljesítményt az adott területre jellemző mutatókkal, illetve megfelelő követelmény-leírással.

III. Társaság által vállalt előadó-művészeti szolgáltatások

3.1. A Társaság vállalja, hogy tevékenysége során megfelel a legmagasabb szakmai minőségi követelményeknek, ennek érdekében folyamatosan gondoskodik arról, hogy megfeleljen a kiemelt előadó-művészeti szervezettel szemben támasztott törvényes feltételeknek, továbbá arról, hogy a Társaság társulatához tartozó művészek szakmai fejlődése biztosított legyen. Ennek érdekében folyamatosan biztosítja a társulat fejlődéséhez szükséges szakmai műhelymunka feltételeit, művészeti koncepciójában, évadtervében, szereposztási gyakorlatában a társulati működéshez, a művészek fejlődéséhez szükséges követelményeket érvényre juttatja. Társulatépítési koncepciójában hangsúlyosan érvényesíti a fiatal, pályakezdő művészek pályára lépésével és szakmai fejlődésével kapcsolatos ágazati érdekeket. A minőségi szakmai munkához elengedhetetlen műszaki háttérrel saját műszaki kiszolgáló személyzettel biztosítja, mely személyzet alkalmas a színházi produkciók önálló lebonyolítására.

3.2 Társaság vállalja, hogy évadonként legalább 8 bemutatót és legalább 280 előadást tart, melynek megvalósítása során legalább 70.000 fős fizető nézőszámot ér el. A Társaság vállalja, hogy ezen előadásokból - a Szabadtéri Színpad, és a VIDOR Fesztivál színházi programjain kívül- saját előadásainak aránya 75 %, az ezen felül megvalósított előadások a saját technikai eszközeinek, valamint szakmai személyzetének közreműködésével megvalósított vendég társulatok előadása.

További teljesítménymutatók:

- a) kortárs és klasszikus magyar szerzők műveinek aránya: minimum 10%;
- b) táncelőadások aránya: maximum 5%;
- c) zenés színpadimű-előadások, aránya: maximum 40%;
- d) stúdió-előadások aránya: maximum 50 %;
- e) a gyermek- és ifjúsági előadások aránya: minimum 10%;
- f) fizető átlag-nézőszám aránya a nézőtéri befogadóképességhez: 70%;
- g) az állandó játszóhelyen kívüli helyi, a megyei, az országos vendég-, illetve táj előadások és nemzetközi vendégelőadások száma összesen: minimum 2 előadás.

3.3. A Társaság vállalja, hogy évadonként a 3.2. pontban rögzített előadásszám és fizető nézőszám figyelembevételével legalább nettó 100 M Ft jegyár-bevételt realizál.

3.4. Repertoárja kialakítása során a Társaság kiemelten kezeli a kortárs és klasszikus magyar szerzők műveinek rendszeres bemutatását. Az adott bemutatót kiemelt eseményként kezelve különböző színházi programokkal és kísérőrendezvényekkel egészíti ki. Kiemelt figyelmet fordít a magyar színházi

hagyományok bemutatására, ápolására.

3.5. Repertoárja kialakítása során Társaság vállalja, hogy megkülönböztetett figyelmet fordít a társulatépítő műhelymunkára, a társulat tagjainak motiválására, művészi fejlődésére.

3.6. Évadonként legalább 2 különböző korosztálynak szóló gyermek- és ifjúsági bemutatót tart. Kiemelt figyelmet fordít a gyermek- és ifjúsági korosztály színház- és művészszerető és értő fiatalokká nevelésére.

3.7. Együttműködik és szakmai kapcsolatot tart fenn a határon túli magyar előadóművészeti szervezetekkel, különösen a kárpátaljai magyar közösséggel.

3.8. A Társaság gondoskodik a közönségkapcsolatok folyamatos erősítéséről, fejlesztéséről a professzionális külső és belső kommunikációról.

3.9. A Társaság vállalja továbbá a saját előadásaihoz kapcsolódó jegyár-bevételeken túli, egyéb bevételi források feltárását és eredményes bevonását.

3.10. A Társaság az előadó-művészeti szolgáltatást az alábbi állandó játszóhelyeken biztosítja:

- Móricz Zsigmond Színház - Nagyszínpad (Nyíregyháza, Bessenyei tér 13.)
- Móricz Zsigmond Színház - Krúdy Kamara (Nyíregyháza, Bessenyei tér 13.)
- Móricz Zsigmond Színház - Bárány Frigyes Stúdió (Nyíregyháza, Bethlen G. u. 14.)
- Móricz Zsigmond Színház - Rózsakert Szabadtéri Színpad (Nyíregyháza, Benczúr tér 22.)
- Móricz Zsigmond Színház - Bencs Villa (Nyíregyháza, Sóstói út 54.)
- Móricz Zsigmond Színház - SZINDBÁD Színháztörténeti Rendezvénytér (Nyíregyháza, Színház u. 2.)

IV. A szolgáltatások ellátását biztosító feltételek

4.1. Társaság kijelenti, hogy rendelkezik a 3.1. - 3.10. pontokban meghatározott szolgáltatások ellátását és folyamatos nyújtását biztosító személyi és tárgyi feltételekkel, valamint a szolgáltatások teljesítéséhez elengedhetetlen, lényeges vagyoni eszközök tulajdonjogával vagy tartós használati jogával. A Társaság teljesíti az Emtv. 11. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt előírásokat, mely szerint a munkavégzésre irányuló jogviszonyban foglalkoztatott művészeinek - ide nem értve a gyermek- és csoportos szereplőket - legalább 60 %-a szakirányú felsőfokú végzettséggel vagy művészeti elismeréssel rendelkezik. Felek az Emtv. 11. § (3) bekezdésének c) pontjával összhangban rögzítik, hogy a Társaság ügyvezetője az Emtv-ben foglalt szabályoknak megfelelően került megbízásra.

4.2. Az Önkormányzat az előadó-művészeti tevékenység eredményes ellátásához szükséges ingatlanokat külön haszonkölcsön - a Rózsakert Szabadtéri Színpad, a Bencs Villa és a SZINDBÁD Színháztörténeti Rendezvénytér esetén bérleti-üzemeltetési - szerződésben meghatározott feltételekkel biztosítja.

4.3. A Társaság köteles az önkormányzati vagyont illetően az állag, a környezet és a műemlékek védelme érdekében, valamint az önkormányzati vagyon használatából adódó minden egyéb esetben a vonatkozó jogszabályok, szabványok, hatósági, szakhatósági és műszaki előírások (így különösen a közegészségügyi, tűzvédelmi és munkavédelmi előírások) szerint eljárni. A Társaság az átadott vagyon használata során köteles a jelen szerződésben rá háruló kötelezettségeket teljesíteni, azokat harmadik

személyre kizárólag az Önkormányzat előzetes írásbeli engedélye alapján, e szerződés rendelkezéseinek betartása mellett ruházhatja át.

4.4. A Társaság köteles az önkormányzati vagyon nyilvántartására vonatkozó előírásoknak megfelelően az adatszolgáltatási és nyilvántartási kötelezettségének eleget tenni, valamint felel az adatok hitelességéért és naprakész állapotáért. A Társaságot a vagyonkataszter hiteles vezetése érdekében a hatályos önkormányzati vagyonrendelet szabályai szerinti adatszolgáltatási kötelezettség is terheli.

4.5. A Társaság köteles a használatában lévő vagyonnal folyamatosan elszámolni a tárgyévben hatályos önkormányzati vagyonrendelet, a számviteli törvény, valamint az önkormányzati vagyon nyilvántartási szabályai szerint. A Társaság az Önkormányzat vagyontárgyaitól elkülönített nyilvántartást köteles vezetni.

4.6. A Társaság a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 11. § (11) bekezdésének megfelelően vállalja, hogy

- a hasznosításra vonatkozó, jelen szerződésben előírt beszámolási, nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettségeket teljesíti,
- az átengedett nemzeti vagyont a jelen szerződésben foglalt előírásoknak és a tulajdonosi rendelkezéseknek, valamint a meghatározott hasznosítási célnak megfelelően használja, a hasznosításban a Nvtv. 3. § (1) bekezdése szerinti átlátható szervezetként vesz részt.

4.7. Felek rögzítik, hogy a Társaság az Önkormányzat és a Magyar Állam közös működtetésében működik, az Önkormányzat és a Kulturális és Innovációs Minisztérium között létrejött közös működtetési megállapodásban foglaltak szerint.

4.8. Felek rögzítik, hogy a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodásban, illetve az éves támogatói okiratokban rögzített költségvetési támogatás teljes összegét az Önkormányzat a Társaság részére - a Felek közötti engedményezési megállapodásban foglaltak szerint - átadja.

4.9. Felek megállapodnak, hogy az Önkormányzat tárgyévi költségvetési rendeletében meghatározott önkormányzati támogatás összegét, és a kifizetés ütemezését – a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat között létrejött közös működtetési megállapodás rendelkezéseivel összhangban - évente külön megállapodásban rögzítik.

4.10. Amennyiben az Önkormányzat a jelen Szerződésben meghatározott és elvárt feladatok ellátásán kívül más, további feladattal is meg kívánja bízni a Társaságot, úgy annak finanszírozására Szerződő Felek külön megállapodást kötnek.

A Társaság a 4.8. - 4.9. pont szerinti támogatásokat a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodásban, a Felek között létrejött éves támogatási szerződésben és az Emtv-ben meghatározott módon a Társaság működési kiadásaira, továbbá művészeti fejlesztésére fordíthatja.

4.11. A Társaság nyilatkozik arról, hogy az alapító okiratában meghatározott, továbbá a jelen Szerződés 3.1. - 3.9. pontjaiban rögzített feladatai ellátásához szükséges forrásokat részben az államháztartás alrendszeréből származó támogatásból, valamint államháztartáson kívüli forrásból (támogatás), és saját bevételei felhasználásával biztosítja.

4.12. A hazai művészeti, köznevelési, közművelődési és társadalmi, közösségi szervezetekkel való

kapcsolatépítési, továbbá az óvodai és iskolarendszeren belüli és azon kívüli oktatási- nevelési, művészetpedagógiai programhoz, a turisztikai célokhoz való kapcsolódás, a gyermek-, illetve ifjúsági korosztály igényes kultúrára nevelésének gyakorlata körében a Társaság az alábbi kötelezettségeket vállalja:

- közvetlen kapcsolatot tart a köznevelési intézményekkel, és közművelődési intézményekkel, mely keretében az adott évad műsortervéről ezen intézmények szervezetek részére megfelelő tájékoztatást ad,
- olyan marketing tevékenységet folytat, melynek keretében előadásait, programjait hazai médiumokban széles körben megismerteti.

V. A szolgáltatásokkal összefüggő további kötelezettségek

5.1. A kiskorúak egészséges szellemi- és lelki fejlődése érdekében a Társaság saját, vagy vendéglőadásaira vonatkozóan nézőtájékoztatási rendszert köteles alkalmazni. Ennek keretében a Társaság saját megítélése alapján minden olyan előadást, amely a gyermek vagy ifjúsági korosztályba tartozó nézőben félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, vagy amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, a nézők tájékoztatása érdekében ajánlott korhatár- megjelöléssel kell műsorra tűzni. Az ajánlott korhatár-megjelölést az érintett előadások promóciós anyagain (plakát, szórólap) - jól észlelhető módon - fel kell tüntetni.

5.2. A Társaság a gazdálkodásával kapcsolatban köteles a pénzügyi egyensúly fenntartásával, illetve megteremtésével, a kapacitások kihasználtságával, eszköz- és erőforrás-gazdálkodás hatékonyságával összefüggésben az előadó-művészeti szervezettől elvárt teljesítményt az adott területre jellemző mutatókkal, illetve megfelelő követelmény-leírással összhangban végezni.

5.3. A Társaság haladéktalanul köteles tájékoztatni az Önkormányzatot, ha:

- a) ellene csőd- vagy felszámolási eljárás, helyi önkormányzatnál adósságrendezési eljárás indult,
- b) ha végelszámolási eljárás kezdeményezésére, vagy a jogutód nélküli megszüntetésre irányuló bírósági vagy hatósági intézkedésre került sor,
- c) ha 3 hónapnál régebbi köztartozása van és annak megfizetésére nem kapott halasztást,
- d) ha ellene végrehajtási eljárás indult.

5.4. A Társaság felel a jelen szerződésben meghatározott jelentési kötelezettsége elmulasztásából eredő esetleges károkért.

5.5. A Társaság kötelezettséget vállal az Emtv., illetve annak végrehajtási rendeletei szerinti adatszolgáltatási, változás bejelentési és beszámolási kötelezettségek teljesítéséből adódó feladatok elvégzésére, valamint e kötelezettségek határidőben történő teljesítése érdekében az Önkormányzattal történő együttműködésre, figyelembe véve annak működési sajátosságait.

A Társaság vállalja e kötelezettségei elmulasztása, illetőleg az esetleges valótlan adatszolgáltatás miatt bekövetkező - a Fenntartónak az állammal szembeni közvetlen helytállási kötelezettsége tekintetében keletkező - törvényes alapú joghátrány (bírság, visszafizetési kötelezettség), valamint az előadó-művészeti államigazgatási szerv által törvényi felhatalmazás alapján végzett nyilvántartási, besorolási tevékenység után külön jogszabályban meghatározott Önkormányzattal szemben kiszabott igazgatási szolgáltatási díj megfizetését az Önkormányzat általi értesítést követő 8 napon belül.

A Társaság e kötelezettsége, illetőleg helytállása nem terjed ki az Önkormányzat költségvetési támogatására vonatkozó adatszolgáltatásra, valamint arra az esetre, amikor az esetleges joghátrány alapjául szolgáló körülmény bekövetkezésére bizonyíthatóan az Önkormányzat hibájából került sor.

VI.A szerződéskötés feltételei és a teljesítés ellenőrzése

6.1. A Társaság kijelenti, hogy a jelen megállapodás megkötésének időpontjában a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően törvényesen működik.

6.2. A Társaság köteles külön jogszabályban meghatározott módon a működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek lezárását követően az üzleti év utolsó napjával, illetve a megszűnés napjával, mint mérleg fordulónappal beszámolót, valamint ezzel egyidejűleg a 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Civil törvény) 28.-30. § -ának megfelelő tartalommal közhasznúsági mellékletet készíteni, továbbá a pénzügyi mutatók alakulását bemutatni, elemezni és mindezeket - a Felügyelő Bizottság határozataival és a Könyvvizsgálói Jelentéssel együtt - legkésőbb minden év április 30. napjáig az Önkormányzat számára benyújtani.

6.3. A Társaság köteles továbbá minden évben - az Önkormányzat tárgyévi költségvetési rendeletével összhangban - üzleti tervet is készíteni, és azt legkésőbb február 28. napjáig az Önkormányzat részére benyújtani.

6.4. A Társaság tudomásul veszi, hogy a támogatás felhasználásának elszámolására és a beszámolási kötelezettségre az Emtv. 23.§-ában meghatározottak, az előadó-művészeti szervezetek támogatásának részletes szabályairól szóló 428/2016. (XII.15.) Kormányrendelet, valamint az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 28-30. § rendelkezései is irányadók. A szerződésben előírt szakmai feladatok megvalósulásának igazolására az Emtv. 23.§-a alapján a 428/2016. (XII.15.) Kormányrendelet 23.-25. §-ában foglalt tartalommal készülő beszámoló szolgál, melyet a Társaság tárgyévét követő év június 30. napjáig köteles a kijelölt szerv részére nyomtatott és elektronikus formában megküldeni.

6.5. A Társaság kötelezi magát arra, hogy az ellenőrzésre jogosított szervezetek és személyek számára lehetővé teszi, hogy azok ellenőrzés céljából a Társaság nyilvántartásába (számlák, pénztári és bankbizonylatok stb.) betekintsenek.

6.6. A jelen szerződésben foglaltak teljesítését Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága, valamint Gazdasági és Jogi Bizottsága kíséri figyelemmel és értékeli a feladatok megvalósulását. A Társaság ügyvezetője minden év április 30. napjáig beszámolót készít a Polgármester - mint tulajdonosi joggyakorló - részére a Társaság előző évi pénzügyi és szakmai tevékenységéről.

6.7. A Társaság által vállalt egyéb tevékenységek nem korlátozhatják vagy veszélyeztethetik az előadó-művészeti tevékenységét.

VII. Szerződés létrejötte, szerződésszegés, a szerződés módosítása, felmondása

7.1. Amennyiben a Társaság neki fel nem róható ok miatt nem tudja ellátni a 3.1. - 3.10. pontokban meghatározott feladatokat, úgy a Felek felülvizsgálják a jelen szerződésben foglalt feltételeket, és javaslatot tehetnek a szerződés módosítására.

7.2. A szerződés módosítását bármelyik fél bármikor kezdeményezheti.

7.3. A Felek megállapodnak abban, hogy jelen szerződést - tekintettel arra, hogy azt határozott időre kötötték - rendes felmondással egyik fél sem szüntetheti meg.

7.4. A szerződés felmondására a szerződő felek részéről kizárólag súlyos szerződésszegés esetén rendkívüli felmondással kerülhet sor. Az Önkormányzat jogosult a jelen szerződést azonnali hatállyal megszüntetni, ha a Társaság a helyzetében bekövetkezett lényeges változás - jogi, gazdasági - miatt a

megállapodásban foglaltakat nem vagy jelen formában nem tudja a továbbiakban fenntartani.

7.5. A szerződés Társaság általi súlyos megsértésének minősül különösen, ha

- a) a vagyontárgyakat szándékosan rongálja, rendeltetésellenesen vagy megállapodás ellenesen használja,
- b) támogatást kimutathatóan nem a jelen szerződésben vállalt feladata ellátására, illetve a felhasználási kötelezettséggel biztosított támogatást céltól eltérően használja fel,
- c) a vállalt szolgáltatást, szakmai tevékenységet indokolatlanul megszünteti,
- d) a mutatószámok vonatkozásában vagy a jelen szerződés szakmai, pénzügyi tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis adatot szolgáltat, vagy ilyen nyilatkozatot tesz, különösen, ha ezáltal jogosulatlanul vesz igénybe támogatást,
- e) ha tájékoztatási, beszámolási, adatszolgáltatási kötelezettségének nem vagy számottevő késedelemmel tesz eleget, vagy az ellenőrzést akadályozza,
- f) a 3. pontban meghatározott mutatószámoktól jelentősen elmarad.

Szerződő Felek rögzítik, hogy a jelen szerződésben foglalt mutatószámoktól való jelentős elmaradásnak tekintik különösen azt, ha:

- a) a Társaság éves beszámolója alapján a jelen Szerződésben rögzített legalább két mutatószám esetében a cél nem valósul meg, vagy
- b) a Társaság fizető nézőszáma két egymást követő évben több mint 40%-kal csökken, vagy a csökkenés mértéke valamely évben meghaladja az 50 %-ot.

7.6. Szerződő felek rögzítik, hogy a Nvtv. 11. § (12) bekezdése alapján a nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződést a hasznosításba adó kártalanítás nélkül és azonnali hatállyal felmondhatja, ha a nemzeti vagyon hasznosításában részt vevő bármely - a hasznosítóval közvetlen vagy közvetett módon jogviszonyban álló harmadik fél - szervezet a nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződés megkötését követően beállott körülmény folytán már nem minősül átlátható szervezetnek.

7.7. A Társaság kötelezi magát, hogy a jelen szerződés teljesítésével összefüggő lényeges körülményben bekövetkezett minden változást 5 napon belül az Önkormányzatnak írásban bejelentsen.

7.8. Jelen szerződés megszűnése esetén a Társaság köteles tételesen elszámolni az általa használt önkormányzati vagyonnal átadás-átvételi eljárás útján.

VIII. A szerződés időtartama

A Felek a szerződést határozott időre, 2025. április 1. napjától 2029. december 31. napjáig terjedő 5 éves határozott időtartamra kötik, érvényességéhez szükséges Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének jóváhagyó határozata.

IX. Egyéb rendelkezések

9.1. A Társaság jelen szerződés tárgyát képező szakmai és egyéb kérdésekben az Önkormányzat által kijelölt, kultúráért felelős szakmai szervezeti egységével egyeztet.

9.2. Felek rögzítik, hogy a jelen megállapodásban foglaltakat a Magyar Állam és az Önkormányzat között a közös működtetésre vonatkozóan létrejött megállapodásban foglaltakkal összhangban kell értelmezni.

9.3. A Társaság a 3.1. - 3.10. pontokban meghatározott szolgáltatások kivitelezése során - a média

megjelenéseknél, rendezvényeken, kiadványokon, könyveken, az ezekkel kapcsolatos reklám és PR anyagokon - köteles az Önkormányzat teljes nevének, valamint a támogatás tényének kifogástalan nyomdatechnikai kivitelezésben történő megjelentetésére, melynek további részleteiről - igény esetén - a Felek a jelen szerződés aláírását követően külön szerződésben állapodhatnak meg. A Társaság az önkormányzat nevének feltüntetésére, illetve használatára kizárólag a jelen szerződés hatálya alatt jogosult.

9.4. Szerződő felek egybehangzóan rögzítik, hogy az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 számú rendelete (továbbiakban GDPR) 5. cikk (1) bekezdés a) és b) pontja, továbbá a GDPR 6. cikk (1) bekezdés a), c) és e) alpontja alapján kifejezetten jogszerűnek tekintik mindazon személyes adataiknak a másik Fél általi kezelését, amely célból és mértékben ez az adatkezelés a jelen szerződés teljesítéséhez a másik Félnek szükséges.

9.5. Felek kijelentik, hogy az esetlegesen felmerülő jogvitákat békés úton, peres eljárás mellőzésével kísérik meg rendezni.

9.6. Jelen szerződésre - melyet a Felek képviselői elolvasás után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, aláírásukkal jóváhagyólag ellátták - egyebekben az Emtv. és a Polgári Törvénykönyv, valamint az egyéb vonatkozó jogszabályok rendelkezései az irányadóak.

9.7. Jelen szerződés 5 példányban, egymással mindenben megegyező tartalommal készült.

Szerződő Felek a jelen szerződést elolvasták, megértették, s mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag írták alá.

Nyíregyháza, 2025. június

.....
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Dr. Kovács Ferenc

polgármester

.....
Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft.

Kirják Róbert

ügyvezető

Jogilag ellenjegyezte:

Dátum:.....

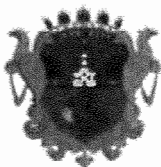
Aláírás:

Pénzügyileg ellenjegyezte:

Szűrös Anita osztályvezető

Dátum:.....

Aláírás:

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-500
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: POLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: VAGY/78 /2025.

Ügyintéző: Fodorné Maksa Márta

ELŐTERJESZTÉS

- a Közgyűléshez -

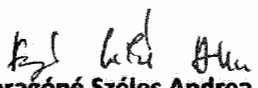
a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő közös működtetési megállapodás
jóváhagyására

Dr. Kovács Ferenc
polgármester

Kohut Ágnes
vagyongazdálkodási osztályvezető

törvényességi véleményezést végző
személyek aláírása:

Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

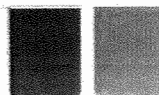
Véleményező bizottság:

- Gazdasági és Jogi Bizottság
- Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

000862

Tisztelt Közgyűlés!

2020. május 29. napján az Emberi Erőforrások Minisztériuma és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata közös működtetési megállapodást kötött a Móricz Zsigmond Színház működtetésére vonatkozóan 2024. december 31. napjáig terjedő határozott időre, melyben meghatározták a Színház közös működtetésének részletes szabályait és rögzítették a központi költségvetésből származó támogatás és az önkormányzati támogatás mértékét.

A Magyar Állam és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodás 2024. december 31. napján lejárt, ezért szükségessé vált új Közzolgáltatási szerződés és fenntartói megállapodás megkötése.

Az egyes előadó-művészeti szervezetek finanszírozásával összefüggő feladatokról szóló 1426/2024. (XII.23.) Korm. határozat 2. a) pontja alapján 2025. január 20-án az Emberi Erőforrások Minisztériuma jogutódjaként működő Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat módosította a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft-re vonatkozó Közös működtetési megállapodást, így a 2020. évben kötött közös működtetési megállapodás időbeli hatályát meghosszabbította 2025. március 31. napig.

Ezt követően az egyes előadó-művészeti szervezetek finanszírozásával összefüggő feladatokról szóló 1426/2024. (XII.23.) Korm. határozat 2. b) pontjában foglaltak alapján a Kulturális és Innovációs Minisztérium előkészítette 2025-2029 időszakra vonatkozó közös működtetési megállapodást, és kérte annak közgyűlés által történő jóváhagyását.

A megállapodás egyfajta keretszerződésként tartalmazza a Móricz Zsigmond Színház közös működtetésének szabályait, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, mint Társműködtető, illetve az Önkormányzat, mint Fenntartó nyilatkozatait, vállalt kötelezettségeit. A megállapodásban rögzítésre kerül a minisztérium által biztosítandó évenkénti támogatási összeg, illetve az önkormányzat által biztosítandó támogatási összeg. 2025. évben és az ezt követő években az állami támogatás összege 656.747.500 Ft. Az önkormányzat a megállapodásban vállalja, hogy a megállapodás öt éves időtartama alatt az önkormányzati támogatás összege eléri az állami támogatás összegét. Az önkormányzat, mint fenntartó 2025. évben évi 450.000.000 Ft-ot, 2026. évben évi 450.000.000 Ft-ot, 2027. évben évi 500.000.000 Ft-ot, 2028. évben évi 550.000.000 Ft-ot és 2029. évben évi 656.747.500 Ft-ot biztosít tervezetten.

A közös működtetési megállapodás alapján kerül majd sor az adott évi Támogatói Okirat aláírására. A Támogatói Okirat aláírásának előzetes feltétele az Önkormányzat és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft közötti engedményezési megállapodás megkötése. Az engedményezési megállapodásban az Önkormányzat kötelezettséget vállal arra, hogy a minisztérium által biztosított költségvetési támogatást ingyenesen, a támogatói okiratban és a közös működtetési megállapodásban foglalt feltételeken felül további feltételek előírása nélkül engedményezi a Színház javára, 2025. évben az éves 2025. évre megkötött Támogatói Okiratban meghatározott összeg erejéig.

Fentiek alapján javasoljuk a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Önkormányzat közötti közös működtetési megállapodás aláírásának jóváhagyását. Továbbá az aláírt működtetési megállapodás alapján készülő és kapcsolódó éves támogatói okirat és engedményezési megállapodás aláírásának jóváhagyását! Kérjük a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására, a határozat-tervezet, valamint az annak mellékletében szereplő közös működtetési megállapodás jóváhagyására.

Nyíregyháza, 2025. június 19.

Dr. Kovács Ferenc

000863

Melléklet a VAGY/ 78/2025. előterjesztéshez

Határozat – tervezet

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSÉNEK**

...../2025.(VI.26.) számú

határozata

**a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő közös működtetési megállapodás
jóváhagyásáról**

A Közgyűlés

a Kulturális és Innovációs Minisztériummal kötendő, a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. működtetésére vonatkozó közös működtetési megállapodást a határozat melléklete szerint jóváhagyja.

Felhatalmazza: Dr. Kovács Ferenc polgármestert a közös működtetési megállapodás aláírására, továbbá az aláírt működtetési megállapodás alapján készülő és kapcsolódó éves támogatói okirat és engedményezési megállapodás aláírására.

Utasítja: a vagyongazdálkodási osztály vezetőjét és a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetőjét a szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: Vagyongazdálkodási osztály vezetője

Nyíregyháza, 2025. június 26.

Erről értesülnek:

1. a Közgyűlés tagjai
2. a címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
3. Kirják Róbert a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetője

KÖZÖS MŰKÖDTETÉSI MEGÁLLAPODÁS

amelyet egyrésztől **Kulturális és Innovációs Minisztérium**
székhely: 1055 Budapest, Szemere u. 6.
képviseli: **Hankó Balázs**
kultúráért és innovációért felelős miniszter

mint Társműködtető,

másrésztől **Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata**
székhely: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

képviseli: **dr. Kovács Ferenc**
polgármester

mint Fenntartó,

(a továbbiakban együtt: Felek)

kötöttek az alulírott napon és helyen, a Fenntartó fenntartásában lévő **Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft.** (a továbbiakban: Színház) közös működtetése érdekében, az alábbiak szerint:

A megállapodás célja és előzményei

1. Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Emtv.) 3. § (7)-(8) bekezdései értelmében az előadó-művészeti rendszer működtetése az állam, az előadó-művészeti szervezet működtetése a fenntartó feladata. A fenntartó felelőssége, hogy biztosítsa az előadó-művészeti szervezet működésének tárgyi, pénzügyi és személyi feltételeit.
2. Jelen megállapodás célja a Színház kiszámítható és biztonságos működtetése érdekében – a Színház művészeti szabadságának elismerése és biztosítása mellett – az Emtv. 16. § (8) bekezdése alapján a Színház közös működtetésre vonatkozó rendelkezések meghatározása.
3. Magyarország Kormánya Fenntartó kérelme alapján első alkalommal az 1150/2020. (IV. 10.) Korm. határozatával döntött a Színház közös működtetéséről. Ezt követően Felek megkötötték közös működtetési megállapodásukat a Kormány döntése szerinti időtartamra. A közös működtetési megállapodás időbeli hatályának lejártára figyelemmel a Kormány a 1426/2024. (XII.23.) Korm. határozatában 2025. március 31-ig meghosszabbította a megállapodás időbeli hatályát.
4. Fenntartó, a Színház és a Társműködtető közötti egyeztetések eredményeként, a Társműködtető előterjesztése alapján Magyarország Kormánya az *egyes önkormányzati fenntartású színházak közös*

működtetéséről szóló 1095/2025. (IV. 7.) Korm. határozatban (a továbbiakban: Korm. határozat) döntött a Színház további közös működtetéséről.

A közös működtetés általános szabályai

5. A közös működtetés keretében Fenntartó és Társműködtető a 9. pontban meghatározott költségvetési támogatással biztosítja a közös működtetés keretében a Színház működését.

6. A Felek kijelentik, hogy a közös működtetés keretében a Társműködtető kötelezettsége a jelen megállapodásban rögzített éves költségvetési támogatás biztosítására és a felhasználás ellenőrzésére terjed ki.

7. A Felek a közös működtetés során kiemelt területként kezelik a Színház szakmai és gazdálkodási biztonságát, ennek érdekében a Színház vezetőjének kinevezését, a munkavállalók egzisztenciális és anyagi megbecsülése érdekében a színház foglalkoztatottjainak bérhelyzetét.

Felek kiemelten kezelik a Kormány kulturális céljainak megvalósítását, valamint a Színház minőségi mutatók szerinti ösztönzését.

8. A Felek kijelentik, hogy közös működtetés keretében törekszenek arra, hogy a Színház működését e megállapodás hatálya alatt lehetőleg egyenlő arányban a 9. pontban foglalt összeg, mint bázis figyelembevételével biztosítsák.

9. Felek rögzítik, hogy 2025 évben a Színház működését az alábbi összegekkel biztosítják:

a) Társműködtető 656.747.500 forint

b) Fenntartó 450.000.000 forint

10. Felek rögzítik, hogy a Társműködtető által biztosított 9. a) pontban foglalt összeg 2 elemből áll; alapműködési támogatásból (85 %) és minőségi támogatásból (15 %).

a) A minőségi támogatás a Színház nyilatkozata alapján, továbbá a megállapodás 1. melléklete szerinti szakmai indikátorok és a Színház által vállalt további fejlődési célok alapján a tárgyévi támogatói okiratban kerül meghatározásra.

b) Abban az esetben, amennyiben a Színház nem teljesíti a vállalt éves indikátorszámokat, nem terheli visszafizetési kötelezettség, hanem a támogatói okirat szerint a következő évi minőségi támogatásból kerül levonásra.

11. Felek rögzítik, hogy e megállapodás hatálya alatt évente december 31-ig, de legkésőbb a tárgyévi támogatói okirat kiadásáig felülvizsgálják az alapműködési támogatás értékállóságát, valamint meghatározzák a minőségi támogatás mértékét.

12. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a 9. a) pont alapján esedékes éves költségvetési támogatás biztosítása érdekében a támogatói jogviszonyt a jelen megállapodás aláírását követő 30 napon belül, ezt követően pedig a tárgyévi január 31. napjáig létrehozzák (Támogatói Okirat).

A megállapodás hatálya

13. Jelen megállapodást a Felek határozott időre, a Korm. határozatnak megfelelően 2029. december 31-ig kötik.

A Társműködtető nyilatkozatai

14. Társműködtető a jelen megállapodás hatálya alatt a közös működtetés keretében a 12. pont szerinti Támogatói Okiratban meghatározott összeget a Színház alaptermékére, továbbá a megállapodás 1. melléklete szerinti indikátorokon keresztül meghatározott minőségi mutatók ösztönzésére biztosítja.

15. Az alaptermékére adott támogatás tartalmazza:

- a) a használt/bérelt épített és eszköz infrastruktúra üzemeltetési költségeihez való hozzájárulást;
- b) a művészek és az üzemeltetés bérköltségéhez, illetve megbízási díjaihoz történő hozzájárulást;
- c) az előadások létrehozásához kapcsolódó közvetlen dologi költségekhez történő hozzájárulást.

16. Társműködtető az éves költségvetési támogatást a Fenntartó részére kiadott Támogatói Okirat szerint biztosítja.

17. A Társműködtető kijelenti, hogy a Színház közös működtetéséhez szükséges vagyonelemek tekintetében tulajdonosi jogot nem vesz át a Fenntartótól.

A Fenntartó nyilatkozatai

18. Fenntartó kijelenti, hogy a 12. pont szerinti Támogatói Okirat útján biztosított költségvetési támogatást feltétel nélkül engedményezi a Színház javára és a Társműködtető által kiadott Támogatói Okirat kibocsátását megelőzően, a Támogatói Okirat kibocsátásának előzetes feltételeként, a Színházzal kötött engedményezési megállapodását bemutatja a Társműködtető részére.

19. Jelen megállapodás hatálya alatt a Fenntartó kötelezettséget vállal arra, hogy

- a) az Emtv. 16. § (8) bekezdés b) pontja értelmében a Színház számára biztosított éves fenntartói támogatás mértékét nem csökkenti 9. pont b) alpontjában rögzített összeg alá, illetve a Színház számára biztosított éves fenntartói támogatás mértékét a megállapodás 13. pontjában megjelölt időbeli hatály alatt a 9. pont a) alpontban rögzített Társműködtető által biztosított összeggel megegyező összegre emeli az alábbi ütemezés szerint:

a fenntartói támogatás mértéke 2025. évben: 450.000.000 Ft
2026. évben: 450.000.000 Ft
2027. évben: 500.000.000 Ft
2028. évben: 550.000.000 Ft
2029. évben: 656.747.500 Ft;

- b) a Társműködtető által biztosított költségvetési támogatás teljes összegét engedményezéssel a Színház működtetésére és művészeti fejlesztésére fordítja, azt más célra nem használja fel, azt nem vonja el;

- c) az Emtv. 16. § (8) bekezdés a) pontja értelmében a Színház vezetőjének kinevezésekor – beleértve az eredménytelenné nyilvánítást is – az előadó-művészeti szervezet vezetőjének választására irányuló pályázati eljárásról és a munkakör betöltésének szabályairól szóló 155/2017. (VI. 15.) Korm. rendelet 4. §-a szerinti, az előadó-művészeti szervezet vezetőjének megválasztására irányuló pályázati eljárás keretében létrehozandó szakmai bizottság által javasolt személyt támogatja. Kivételt képez, ha a kultúráért felelős miniszter (a továbbiakban: Miniszter) és a Fenntartó polgármester egyetértésben más személyre tesz javaslatot;
- d) a Színház vezetője megbízatásának visszavonását megelőzően egyeztet a Miniszterrel, és tudomásul veszi, hogy ennek elmaradása a vezető megbízatása visszavonásának érvénytelenségét vonja maga után. Kötelezettséget vállal továbbá arra, hogy a megbízatást nem vonja vissza, amennyiben a Miniszter a megbízatás visszavonását azért nem támogatja, mert a vezető megbízatásának visszavonása ellentétes a közös működtetési megállapodás valamely lényeges elemével, így különösen a közös működtetés céljaival;
- e) érvényesíti, hogy a Társműködtető által biztosított éves alapműködési támogatás, a 12. pont szerinti Támogatói Okiratban meghatározott összege szükség szerint bérfejlesztésre is kerüljön felhasználásra.
- f) fenntartói jogainál fogva érvényesíti, hogy a Színház az Emtv. szerinti nemzeti/kiemelt minősítését megőrzi. Ennek érdekében fenntartó jelen az Emtv. szerinti követelményeket érvényesíti.
- g) érvényesíti, hogy a Támogatói Okiratban meghatározott összeg egy részét a Színház a Társműködtető által meghatározott kiemelt kulturális célokra így különösen; nemzeti rendezvények bonyolítására, emlékévek programjaira, tematikus kulturális napokra fordítja.

20. Fenntartó kijelenti, hogy a megállapodás hatálya alatt érvényesíti, hogy a Színház az előadásai során nem térhet el az Alaptörvényben, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben, a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvényben, és a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvényben meghatározott normáktól.

Vegyes rendelkezések

- 21. Jelen megállapodás módosítása a Felek közös akaratából, kizárólag írásban történhet.
- 22. Bármely Fél a jelen megállapodástól annak teljesítésének megkezdése előtt bármikor elállhat. Teljesítésnek minősül a 9. pont szerint megállapított költségvetési támogatás Fenntartó részére történő átutalása.
- 23. A Felek jelen megállapodást az ahhoz kapcsolódó közpolitikai érdekre tekintettel rendes felmondással nem szüntethetik meg.
- 24. Bármely Fél a megállapodás azonnali hatályú felmondására jogosult, ha a másik Fél a jelen megállapodásból származó kötelezettségét megszegi, feltéve, hogy a szerződésszegő állapot megszüntetésére a szerződésszegő Felet a másik Fél írásban, legalább harminc napos határidő tűzésével felszólította, azonban a szerződésszegő Fél a szerződésszegő állapotot a határidőn belül nem szüntette meg. A Fenntartó szerződésszegése miatti azonnali hatályú felmondás esetén a támogatási jogviszony keretében biztosított tárgyévi támogatás, az ezt megalapozó támogatói okirat alapján a Társműködtető részére visszajár.

25. A Felek a jelen megállapodásból eredő esetleges jogvitákat tárgyalásos úton kötelesek rendezni és csak ennek eredménytelensége esetén fordulnak bírósághoz.

A jelen megállapodásban nem vagy nem kellő részletességgel szabályozott kérdések tekintetében a magyar jog szabályai, elsősorban az Emtv., Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseit tekintik irányadónak. Felek jelen szerződés aláírásával megállapodnak, hogy jelen szerződés képezi a feleknek a szerződés tárgyára vonatkozó teljes megállapodását. Jelen szerződés aláírása hatályon kívül helyezi a jelen szerződés tárgyában született valamennyi korábbi megállapodást.

A Felek a jelen, 6 számozott oldalból és 25 pontból és 1. sz. mellékletből álló megállapodást elolvasták, megértették, majd, mint akaratukkal mindenben megegyezőt a szükséges felhatalmazások alapján jóváhagyólag aláírták.

A megállapodás 6 db eredeti, egymással teljes egészében megegyező példányban készült, amelyből 3 db a Társműködtetőnél, 2 db a Fenntartónál és 1 db a Színháznál marad.

Budapest, 2025.

Melléklet: 1. Szakmai indikátorok a közös működtetésű színházak minőségi támogatásához

Társműködtető:

Fenntartó:

.....
Hankó Balázs
kultúráért és innovációért felelős miniszter
(ph.)

.....
dr. Kovács Ferenc
polgármester
(ph.)

Záradék

Alulírott ügyvezető igazgató, mint a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. vezetője ezúton kijelentem, hogy az a Kulturális és Innovációs Minisztérium és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata között, 2025. napján kelt közös működtetési megállapodás tartalmát és minden részletét megismertem, és az abban foglaltakat a Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. nevében kötelezőnek fogadom el.

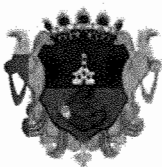
Nyíregyháza, 2025.

.....
vezető

1. melléklet a IV/1451-16/2025/MUVESZETI iktatószámú közös működtetési megállapodáshoz

Szakmai indikátorok a közös működtetésű színházak minőségi támogatásához

1. Előadások száma
2. Nézők száma
3. Saját bevétel mértéke
4. Látogatottság aránya
5. Klasszikus művek aránya
6. Kortárs magyar művek aránya
7. Tájéloadások száma
8. Vidéki/fővárosi társszínházzal közös bemutatók száma
9. Külhoni társszínházzal közös bemutatók száma
10. Hazai fesztivál szervezése
11. Nemzetközi fesztivál szervezése
12. Felsőoktatási együttműködések száma (betöltött szakmai gyakorlati hely)
13. Játsszóhelyek száma
14. Tagozatok száma
15. Diplomások aránya a művészek között
16. Saját gyártóbázis megléte
17. Saját varroda megléte

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: SZOC-2497-9/2025.

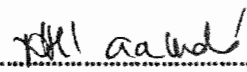
Ügyintéző: Kissné Orosz Anita

ELŐTERJESZTÉS

- a Közgyűléshez -

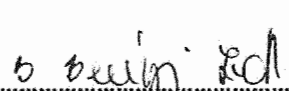
**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban
a 2025/2026-os óvodai nevelési év előkészítésére**

Jászai Menyhért
alpolgármester

Tóthné Csatlós Ildikó
Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

törvényességi véleményezést
végző személyek aláírása

Dr. Szemán Sándor
címetes főjegyző

Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

Az előterjesztést véleményezi:

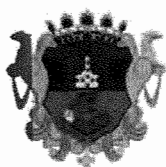
Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság

000871

WWW.NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA

Tisztelt Közgyűlés!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 8. § (1) bekezdése alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az Nkt. 49. § (1) bekezdése értelmében az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek – a törvényben foglalt kivétellel – 3. életévének betöltése után vehető fel.

1. Indítható óvodai csoportok száma

Az Nkt. 83. § (2) bekezdés d) pontja alapján a fenntartó meghatározza az adott nevelési évben indítható óvodai csoportok számát. Az óvodai csoport számát, nagyságát az óvodai kötelezettség, a beiratkozók száma és a tanköteleessé válók száma befolyásolja.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában jelenleg 4 óvoda működik, 35 feladatellátási helyen, összesen 152 csoporttal. A feladatellátási helyek közül 4 székhelyintézmény, 23 tagintézmény és 8 telephely várja az óvodáskorú gyermekeket a város területén. A 2024. októberi statisztika alapján önkormányzati fenntartású óvodai ellátásban 3398 gyermek részesül, az egy csoportra jutó átlaglétszám 22,4 fő.

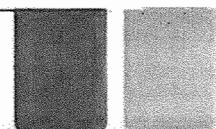
A 2025/2026-os nevelési évre vonatkozóan az óvodai jelentkezés a város valamennyi önkormányzati fenntartású nevelési intézményében 2025. április 28-30. napján megtörtént. A jelentkezés során a szülők 3 önkormányzati fenntartású óvodát jelölhettek meg, ami egyben a jelentkezés sorrendjét is tükrözte.

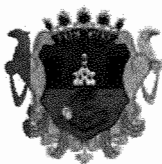
Az Nkt. 45. § (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tanköteleessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18. napjáig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

2025. évben a tanköteleessé váló 1489 gyermek közül 957 fő kezdi meg tanulmányait az általános iskola első osztályában (3. számú melléklet), 532 fő gyermek a szakértői bizottság véleménye alapján további egy évig még óvodában marad, csak ezt követően a következő tanévben kezdi meg a tanulmányait az általános iskolában. Ez arányosan azt jelenti, hogy a tanköteles korú gyermekek 64,3 %-a kezdi meg az általános iskolai tanulmányait, és 35,7 % továbbra is az óvodában marad még a 2025/2026-os nevelés évben.

2025. május 31. napján Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott óvodákban a beiratkozott gyermekek száma 3493 fő volt, amelyből 957 fő megkezdi alapfokú tanulmányait. 2025. május hónapban a jelentkezett, beiratkozott 3 éves korú gyermekek száma 973 fő, így összesen a nevelési évet várhatóan 3509 fő gyermek kezdi meg 2025. szeptemberében. Az intézményekben valamennyi óvodaköteles korú gyermeket tudnak fogadni.

Az Nkt. 8.§ (1) bekezdése szerint az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden a településen élő lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Az óvodákba 281 fő olyan gyermeket is felvettek, felvesznek a nevelési év folyamán, akik a 2026/2027-es nevelési évben válnak majd óvodakötelessé.

A 2025/2026-os nevelési évre várható gyermeklétszám

Óvoda neve	Alapító Okirat- ban szereplő maximális gyermeklétszám 2025.09.01.	Tanköteles, iskolát kezdő gyermek száma	Óvodában maradt tanköteles gyermek száma	Beiratkozott gyermek száma	Várhatóan 2025. 09.01. óvodában lévő gyer- mek szá- ma	2025.09.01. óvodában lévő gyermek számított lét- száma -sni-vel növelt-
	Fő					
Eszterlánc Északi Óvoda	1170	273	97	289	974	1008
Búzaszem Nyugati óvoda	800	198	51	176	642	672
Gyermekek Háza Déli Óvoda	1107	237	215	227	823	875
Tündérvilla Keleti Óvoda	1304	249	169	281	1070	1118
Összesen	4381	957	532	973	3509	3673

Az Nkt. 45. § (8) bekezdése alapján az Oktatási Hivatal gondoskodik az óvodai nevelésben részvételre kötelezettek és a tankötelesek nyilvántartásáról, a nyilvántartásból adatot közöl a területileg illetékes kötelező felvételt biztosító óvodák, iskolák fenntartói számára. Az Oktatási Hivatal nyilvántartása alapján 2025. június 6. napjáig az óvodakötelezettségüket jogszabály alapján későbbi időpontban megkezdő (felmentéssel rendelkezők), illetve óvodakötelezettségüket külföldön teljesítő gyermekek száma 128 fő.

Az óvodai csoportszámok a körzetek demográfiai viszonyai alapján kialakult gyermeklétszámhoz és a szülői igényekhez igazodva biztosítják a megfelelő szakmai színvonalat. 2024/2025-ös nevelési évben az engedélyezett csoportszám 152 volt. Az Nkt. 83. § (2) bekezdés d) pontja szerint a fenntartó határozza meg az adott nevelési évben indítható óvodai csoportok számát. Az indítható óvodai csoportok számának meghatározásakor tekintettel kell lenni arra, hogy az Nkt. 4. melléklete szerint az óvodai csoportok minimum létszáma 13 fő, átlaglétszáma 20 fő, maximális létszáma 25 fő lehet. Az Nkt. 25. § (7) bekezdése alapján a fenntartó évindításkor engedélyezheti a további létszámemelést is, amennyiben erre szükség van, ez maximum 20 %-kal növelhető, tehát egy csoport létszáma maximum 30 fő lehet. Az óvodák gazdaságos kihasználtsága fenntartói érdek, ezért fontos, hogy az indítható óvodai csoportok létszáma a törvényi szabályozásnak megfelelő, pedagógiai és gazdaságossági szempontból pedig optimális legyen.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott 35 feladatellátási helyen a 2024/2025-ös nevelési évben 152 csoportban folyt a nevelő munka, a 2025/2026-os nevelési évre beiratkozott gyermeklétszámának megfelelően szintén 152 csoport indítása szükséges.

CSOPORTOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA

Intézmény neve	Óvodai csoportok száma	
	2024/2025. nevelési évben	2025/2026. nevelési évben
	db	
Eszterlánc Északi Óvoda	39	39
Búzaszem Nyugati Óvoda	29	29
Gyermekek Háza Déli Óvoda	39	39
Tündérkert Keleti Óvoda	45	45
Összesen	152	152

A táblázat szerint javasoljuk, hogy a 2025/2026-os nevelési évben az indítandó csoportok száma 152 legyen, így az óvodákban az egy csoportra jutó átlaglétszám várhatóan 23,1 fő lesz 2025. év szeptember 1. napjától.

2. Az önkormányzati óvodákban dolgozók létszáma

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott óvodákban az engedélyezett álláshelyek száma a 2024/2025-ös nevelési évben 566 fő. Ebből a pedagógus álláshelyen lévők száma 312 fő, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők (dajka, pedagógiai asszisztens, óvoda titkár) száma 214 fő, és az egyéb álláshelyen dolgozók (gazdasági dolgozó, udvaros, konyhai kisegítő) száma 40 fő.

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (Púétv.) döntő része 2024.01.01. napjától lépett hatályba. A Púétv. 158. § (1) bekezdése értelmében 2024. január 1-jével a köznevelési intézményben pedagógus, dajka, könyvtáros, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, gyermek- és ifjúságvédelmi támogató, gyógytornász, intézményi titkár óvodában, iskolában, kollégiumban vagy pedagógiai szolgálati intézményben, ápoló, rendszergazda, laboráns munkakörben foglalkoztatott közalkalmazotti jogviszonya vagy munkaviszonya köznevelési foglalkoztatotti jogviszonnyá, a gondozónő és takarító, szakorvos, úszómester, műszaki vezető, továbbá gazdasági, ügyviteli, műszaki, kisegítő munkakörben foglalkoztatott közalkalmazotti munkaviszonya munkaviszonnyá alakult át.

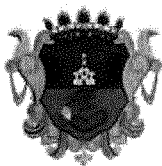
A Púétv. 1. § (1) bekezdése szerint a törvény hatálya a köznevelés területén működő munkáltatóra, a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban állóra, a köznevelés területén működő szakszervezetre, valamint a munkáltatói érdekképviselői szervezetre terjed ki. A Púétv. 4. § (1) bekezdése szerint nevelő-oktató munka – óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás, kollégiumi nevelés-oktatás, pedagógiai szakszolgálat keretében gyermekekkel, tanulókkal való pedagógiai célú közvetlen foglalkozás – kizárólag az e törvény szerinti köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben, egyházi szolgálati jogviszonyban vagy óraadóként megbízási szerződés alapján látható el.

Az önkormányzat által fenntartott óvodák vonatkozásában a dolgozók jogviszonyai 2024. január 01. napjától a fentieknek megfelelően átalakultak.

000874

WWW.NYIREGYHAZA.HU

**NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE**

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Javasoljuk, hogy a 152 csoport működéséhez a 2025/2026-os nevelési évben az óvodapedagógus álláshe-
lyek számát 312 főben határozza meg a Közgyűlés.

A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak létszáma a 2024/2025-ös nevelési évben 214 fő
volt. Ebből a dajkák száma 154 fő, a pedagógiai asszisztensek száma 49 fő, az óvodatitkárok száma 11 fő.

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023.(VIII.30.) Korm.
rendelet (Továbbiakban: Korm. Rend.) 1. számú melléklet B) pontja határozza meg a nevelési-oktatási in-
tézmenyekben alkalmazott nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott lét-
számát, mely szerint az óvodákban 3 óvodai csoportonként 1 fő pedagógiai asszisztens, intézményenként,
ahol a gyermekek létszáma eléri a 100 főt; továbbá 450 gyermekenként 1 fő óvodatitkár, csoportonként 1
fő dajka alkalmazása szükséges.

Javasoljuk, hogy a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak száma a 2025/2026-os nevelé-
si évben 214 főben határozza meg a Közgyűlés (154 fő dajka, 49 fő pedagógiai asszisztens és 11 fő óvoda-
titkár).

3. Vezetői szerkezet alakulása

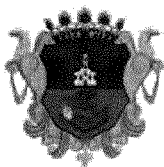
A Korm. rend. 1. számú melléklet A) pontja határozza meg a nevelési-oktatási intézményekben alkalmazott
vezetők finanszírozott létszámát, mely alapján – intézményenként 1 fő igazgató és 500-nál több gyermek
esetén 3 fő igazgatóhelyettes megbízását írja elő. Jelenleg a négy székhely intézményben 1- 1 fő igazgató
valamint a Búzaszem Nyugati Óvodában 2 fő igazgatóhelyettes, az Eszterlánc Északi Óvodában, a Gyerme-
kek Háza Déli Óvodában, valamint a Tündérkert Keleti Óvodában 3-3 fő igazgatóhelyettes látja el a vezetői
feladatokat. A tagintézményekben 23 tagintézményigazgató látja el a helyi irányítási feladatokat.

Intézmény neve	Gyermek- létszám	Intéz- mény vezető	Intéz- mény vezető helyettes	Tagintéz- mény vezető	Gyermek- létszám	Igazgató	Igazgató- helyettes	Tagintéz- mény- igazgató
	2024/2025. nevelési évben				2025/2026. nevelési év			
	Fő				Fő			
Eszterlánc Északi Óvoda	960	1	3	7	974	1	3	7
Búzaszem Nyuga- ti Óvoda	665	1	2	4	642	1	2	4
Gyermekek Háza Déli Óvoda	828	1	3	6	823	1	3	6
Tündérkert Keleti Óvoda	1039	1	3	6	1070	1	3	6
Összesen	3492	4	11	23	3509	4	11	23

NYÍREGYHÁZA

000875
WWW.NYIREGYHAZA.HU

**NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE**

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Javasoljuk, hogy a magasabb vezetői munkakörök számát a 2025/2026-os nevelési évben 38 főben (4 fő igazgató, 11 fő igazgató-helyettes és 23 fő tagintézmény-igazgató) határozza meg a Közgyűlés.

A nevelési intézményekben az engedélyezett csoportszámokat a határozat-tervezet 1. számú melléklete alapján, az engedélyezett alkalmazotti létszámot, a vezetői szerkezettel a határozat-tervezet 2. számú melléklete alapján javasoljuk elfogadásra a 2025/2026-os nevelési évre vonatkozóan.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni, a mellékelt határozat-tervezetet és annak mellékleteit elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2025. június 17.

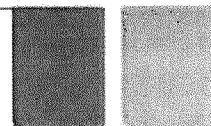
Tisztelettel: **Jászai Menyhért**

NYÍREGYHÁZA

000876

WWW.NYIREGYHAZA.HU

Határozat-tervezet

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSÉNEK**

...../2025. (VI.26.) számú

h a t á r o z a t a

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban
a 2025/2026-os óvodai nevelési év előkészítéséről**

A Közgyűlés

az előterjesztést megtárgyalta,

1./ a 2025/2026-os nevelési évben a határozat 1. számú mellékletében és a 3. számú mellékletben foglaltak szerint az óvodák feladatellátási helyén indítható óvodai csoportok és a beiratkozott gyermekek számát jóváhagyja.

2./ a 2025/2026-os nevelési évben az engedélyezett álláshelyek, valamint a magasabb vezetők és a vezetők számát a 2. számú melléklet szerint jóváhagyja.

Nyíregyháza, 2025. június 26.

Dr. Kovács Ferenc
polgármester

A határozatról értesül:

- 1./ A Közgyűlés tagjai
- 2./ A címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
- 3./ Eszterlanc Északi Óvoda Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
- 4./ Gyermekek Háza Déli Óvoda Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
- 5./ Búzaszem Nyugati Óvoda Nyíregyháza, Búza u. 7-17.
- 6./ Tündérkert Keleti Óvoda Nyíregyháza, Kert köz 8.
- 7./ Irattár

000877

A 2025/2026-os nevelési évben várható gyermekek számának alakulása az Önkormányzat által fenntartott óvodákban

Intézmény	Intézmény férőhely alapító ok- irat alapján 2025.09.01.	2025/2026 nevelési évben	2024. október 1.	2025/2026. nevelési évben					
		Csoportok száma	Statistikai létszám (be- íratott gyermekek száma)	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodában maradt gyermekek száma ösz- sesen	Várható gyermek létszám ösz- sesen	Számított gyermek létszám (SNI-vel növelt)	Csoportok száma	1 csoportra jutó gyerme- kek száma
		Fő	Fő	Fő				db	Fő
Eszterlánc Északi Óvoda, Tas u.1-3.	180	6	155	45	123	168	171	6	28,5
Kerekerdő Tagintézmény, Sóstói u.31.	150	5	101	39	71	110	118	5	23,6
Nyitnikék Tagintézmény, Sóstóhegy Kertész utca 15.	150	5	148	47	103	150	150	5	30
Napsugár Tagintézmény, Stadion u.32/a.	120	4	86	32	60	92	98	4	24,5
Gyöngyszem Tagintézmény, Krúdy Gy. 27.	180	6	148	39	107	146	150	6	25
Gyermekmosoly Tagintézmény, Etel köz 11- 13.	90	3	72	19	53	72	79	3	26,3
Homokvár Tagintézmény, Homok sor 15.	140	4	90	24	65	89	89	4	22,3
Csillagszem Tagintézmény, Kollégium út 50- 54.	120	4	108	29	85	114	120	4	30
Telephely: Sóstóhegy Posta utca 2.	40	2	34	15	18	33	33	2	16,5
Összesen:	1170	39	942	289	685	974	1008	39	25,85
Búzaszem Nyugati Óvoda, Búza u.7.	240	8	197	58	142	200	203	8	25,37
Speciális csoport		1		1	8	9	26	1	26
Aranykörte Tagintézmény, Körte u.41.	168	6	134	24	93	117	121	6	20,16
Városmajori Tagintézmény, Városmajor utca 1.	168	6	150	44	106	150	153	6	25,5
Gyermekkert Tagintézmény, Tóke u.3.	112	4	89	33	61	94	96	4	24
Benczúr téri Tagintézmény, Benczúr tér 20.	112	4	82	16	56	72	73	4	18,25
Összesen:	800	28	652	175	458	633	646	28	23
Speciális csoport		1		1	8	9	26	1	26

Intézmény	Intézmény férőhely alapító okirat alapján 2025.09.01.	2024/2025 nevelési év- ben	2024. október 1.	2025/2026. nevelési évben					
		Csoportok száma	Statistikai létszám (beírt gyermekek száma)	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodában ma- radt gyermekek száma összesen	Várható gyer- mek létszám összesen	Számított gyermek létszám (SNI-vel nö- velt)	Csoportok száma	1 csoportra jutó gyermekek szá- ma
	Fő	db	Fő	Fő				db	Fő
Gyermekek Háza Déli Óvoda, Kereszt u.8.	220	7	146	53	108	161	165	7	23,57
Speciális csoport		1		2	5	7	21	1	21
Virág Utcai Tagintézmény, Virág u.67.	180	6	117	30	87	117	118	6	19,66
Kincskereső Tagintézmény, Árpád u.52-58.	90	3	56	8	44	52	58	3	19,33
Kertvárosi Csicseregő Tagintézmény, Dugonics u.16.	150	5	119	33	86	119	125	5	25
Bóbita Tagintézmény, Vécsey-köz 4-6.	60	2	35	8	26	34	37	2	18,5
Pitypang Tagintézmény, Vécsey köz 27.	112	4	94	21	70	91	97	4	24,25
Manóvár Tagintézmény, Tünde u.2/B	90	3	66	17	51	68	70	3	23,3
Telephelyek: Butyka, Bajcsy Zs.u.12.	45	2	26	12	18	30	34	2	17
Rozsrétbokori út 15-17.	45	2	36	10	28	38	40	2	20
Kassa u.25-27.	60	2	56	18	41	59	60	2	30
Mandabokori út 23/A	30	1	25	8	20	28	29	1	29
Felsősima, Furulya utca 3.	25	1	17	7	12	19	21	1	21
Összesen:	1107	38	793	225	591	816	854	38	22,5
Speciális csoport:		1		2	5	7	21	1	21

000878

Intézmény	Intézmény férőhely alapító ok- irat alapján 2025.09.01	2024/2025 nevelési évben	2024. október 1.	2025/2026. nevelési évben					
		Csoportok száma	Statistikai létszám (be- íratott gyermek száma)	Beíratko- zott gyer- mek száma	Óvodában maradt gyermek száma ösz- szesen	Várható gyermek létszám ösz- szesen	Számított gyermek létszám (SNI-vel növelt)	Csoportok száma	1 csoportra jutó gyerme- kek száma
		Fő	db	Fő	Fő			db	Fő
Tündérmkert Keleti Óvoda, Kert köz 8.	260	9	206	50	169	219	227	9	25,2
Ligeti Tagintézmény, Liszt F. u.32-34.	120	4	89	35	71	106	114	4	28,5
Kikelet Tagintézmény, Fazekas J. tér 25.	224	8	166	57	135	192	198	8	24,75
Nefelejcs Tagintézmény, Oros Deák F.u.2.	90	3	81	25	55	80	82	3	27,3
Margaréta Tagintézmény, Fazekas J. tér 14.	240	8	176	50	117	167	182	8	22,75
Százszorszép Tagintézmény, Pityang utca 2/A	168	6	123	31	103	134	136	6	22,66
Orgonásip Tagintézmény, Czuczor Gergely utca 2.	90	3	80	16	61	77	77	3	25,66
Telephelyek: Koszorú u. 10.	56	2	42	3	38	41	44	2	22
Oros, Élet út 30.	56	2	48	14	40	54	58	2	29
Összesen:	1304	45	1011	281	789	1070	1118	45	24,84
Óvodák összesen:		150	3398	970	2523	3493	3626	150	24,17
Speciális csoport összesen:		2		3	13	16	47	2	23,5
Fő összesen:	4381	152	3398	973	2536	3509	3673	152	23,09

2. számú melléklet Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének/2025. (VI.26.) számú határozatához

Az engedélyezett álláshelyek és a vezetői beosztások számának alakulása az óvodákban a 2025/2026-os nevelési évben

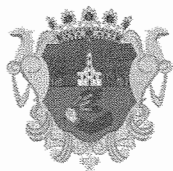
Intézmény			Óvodapedagógus										NOKS állás						egyéb állás (gazdasági dolgozó, udvari dolgozó, konyhai kisegítő)		összesen	
	Igazgató		Tagintézmény igazgató		Igazgató helyettes		Óvodapedagógus		Gyógytpeagógus/konduktor		Pszichológus		Pedagógiai asszisztens		Dajka		Óvodatitkár					
	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026
Eszterlánc Északi Óvoda, Tas u.1-3.	1	1	-		1	1	11	11	-	-	1	1	2	2	6	6	2	2	7	7	31	31
Kerekerdő Tagintézmény, Sóstói u.31.	-	-	1	1	-	-	9	9	-	-	-	-	2	2	5	5	-	-	0,5	0,5	17,5	17,5
Nyitnikék Tagintézmény, Kertész utca 15.	-	-	1	1	-	-	9	9	-	-	-	-	1	1	5	5	1	1	0,5	0,5	17,5	17,5
Napsugár Tagintézmény, Stadion u.32/a	-	-	1	1	-	-	8	7	-	1	-	-	2	2	4	4	-	-	0,5	0,5	15,5	15,5
Homokvár Tagintézmény, Homok sor 15.	-	-	1	1	1	1	6	6	-	-	-	-	1	1	4	4	-	-	0,5	0,5	13,5	13,5
Gyöngyszem Tagintézmény, Krúdy Gy.u.27.	-	-	1	1	-	-	11	11	-	-	-	-	2	2	6	6	-	-	0,5	0,5	20,5	20,5
Csillagszem Tagintézmény, Kollégium u. 50-54.	-	-	1	1	1	1	6	6	-	-	-	-	2	2	4	4	-	-	0,5	0,5	14,5	14,5
Gyermekmosoly Tagintézmény,Etel köz 11-13..	-	-	1	1	-	-	6	5	-	1	-	-	1	1	3	3	-	-	0,5	0,5	11,5	11,5
Telephely: Sóstóhegy, Posta utca 2.	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	0	0	2	2	-	-	0,5	0,5	6,5	6,5
Összesen:	1	1	7	7	3	3	70	68	-	2	1	1	13	13	39	39	3	3	11	11	148	148
Búzaszem Nyugati Óvoda, Búza u. 7.	1	1	-	-	2	2	16	16	-	-	1	1	3	3	10	10	2	2	1	1	36	36
Aranykőrté Tagintézmény, Kőrté u.41	-	-	1	1	-	-	11	11	-	-	-	-	2	2	6	6	-	-	1	1	21	21
Városmajori Tagintézmény, Városmajor u.1.	-	-	1	1	-	-	11	11	-	-	-	-	2	2	6	6	-	-	-	-	20	20
Gyermekkert Tagintézmény, Tőke u.3.	-	-	1	1	-	-	7	7	-	-	-	-	1	1	4	4	-	-	1	1	14	14
Benczúr téri Tagintézmény, Benczúr tér 20.	-	-	1	1	-	-	7	7	-	-	-	-	1	1	4	4	-	-	1	1	14	14
Összesen:	1	1	4	4	2	2	52	52	-	-	1	1	9	9	30	30	2	2	4	4	105	105

Intézmény			Óvodapedagógus										NOKS állás						egyéb állás (gazdasági dolgozó, udvari dolgozó, konyhai kisegítő)		összesen	
	Igazgató		Tagintézmény igazgató		Igazgató helyettes		Óvodapedagógus		Gyógyypedagógus/konduktor		Pszichológus		Pedagógiai asszisztens		Dajka		Óvodatitkár					
	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026	2024/2025	2025/2026
gyermekek Háza Déli Óvoda, Keszthelyi u.8.	1	1	-	-	3	3	13	13	-	-	1	1	3	3	9	9	1	1	1	1	32	32
Virág Utcai Tagintézmény, Virág u.67.	-	-	1	1	-	-	11	11	-	-	-	-	2,5	2,5	6	6	1	1	2,5	2,5	24	24
Kincskereső Tagintézmény, Árpád u.52-58.	-	-	1	1	-	-	5	5	-	-	-	-	1,5	1,5	3	3	-	-	1	1	11,5	11,5
Kertvárosi Cs. Tagintézmény, Dugonics u.16.	-	-	1	1	-	-	9	9	-	-	-	-	1,5	1,5	5	5	-	-	1	1	17,5	17,5
Bóbita Tagintézmény, Vécsey-köz 4-6.	-	-	1	1	-	-	3	3	-	-	-	-	1	1	2	2	1	1	2	2	10	10
Pitypang Tagintézmény, Vécsey köz 27.	-	-	1	1	-	-	7	7	-	-	-	-	1	1	4	4	-	-	0	-	13	13
Manóvár Tagintézmény, Tünde u.2/B	-	-	1	1	-	-	5	5	-	-	-	-	1	1	3	3	-	-	1	1	11	11
Telephelyek: Butyka Bajcsy Zs.u.12.	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	0,5	0,5	2	2	-	-	1	1	6,5	6,5
Rozsétrébokori út 15-17.	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	0,5	0,5	2	2	-	-	1	1	6,5	6,5
Kassa u. 25-27.	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	0,5	0,5	2	2	-	-	1	1	7,5	7,5
Mandabokori út 23/A	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	0	-	1	1	-	-	1	1	4	4
Felsősimai, Furulya utca 3.	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	0	-	1	1	-	-	1,5	1,5	4,5	4,5
Összesen:	1	1	6	6	3	3	67	67	-	-	1	1	13	13	40	40	3	3	14	14	148	148
Tündérvárosi Keleti Óvoda, Kert köz 8.	1	1	-	-	2	2	16	16	-	-	1	1	4	3	9	9	2	2	1	1	36	36
Ligeti Tagintézmény, Liszt F. u.32-34.	-	-	1	1	-	-	7	7	-	-	-	-	1	1	4	4	-	-	1	1	14	14
Kikelet Tagintézmény, Fazekas J. tér 25.	-	-	1	1	-	-	15	15	-	-	-	-	3	3	8	8	-	-	1	1	28	28
Nefelejcs Tagintézmény, Oros Deák F.u.2.	-	-	1	1	-	-	5	5	-	-	-	-	1	1	3	3	-	-	2	2	12	12
Margaréta Tagintézmény, Fazekas J. tér 14.	-	-	1	1	1	1	14	14	-	-	-	-	2	2	8	8	1	1	3	3	30	30
Szászszörp Tagintézmény, Pitypang utca 2/A	-	-	1	1	-	-	11	11	-	-	-	-	2	2	6	6	-	-	1	1	21	21
Orgonásip Tagintézmény, Czuczor Gergely utca 2.	-	-	1	1	-	-	5	5	-	-	-	-	1	1	3	3	-	-	0	0	10	10
Telephelyek: Koszorú u. 10.	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	0,5	2	2	-	-	1	1	7	7
Oros, Élet u. 30.	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	0,5	2	2	-	-	1	1	7	7
Összesen:	1	1	6	6	3	3	81	81	-	-	1	1	14	14	45	45	3	3	11	11	165	165
Fő összesen:	4	4	23	23	11	11	270	268	-	2	4	4	49	49	154	154	11	11	40	40	566	566

Intézmény	Óvodás gyermekek száma	Tankötelesek száma		Beiratkozott/Felvett gyermekek száma	
	2025.05.31. napján	Iskolába megy	Óvodában marad	2025.08.31-ig betöltik a 3. életévet	2025.09.01. után töltik a 3. életévet
		2025.09.01-től			
Eszterlánc Északi Óvoda, Tas u.1-3.	157	34	9	29	16
Kerekerdő Tagintézmény, Sóstói u.31.	104	33	10	27	12
Nyitnikék Tagintézmény, Kertész utca 15.	148	45	12	30	17
Napsugár Tagintézmény, Stadion u.32/a.	90	30	8	20	12
Homokvár Tagintézmény, Homok sor 15.	93	28	8	19	5
Gyöngyszem Tagintézmény, Krúdy Gy.u.27.	150	43	19	27	12
Csillagszem Tagintézmény, Kollégium u.50-54.	113	28	12	29	0
Gyermekmosoly Tagintézmény, Étel köz 11-13.	71	18	15	15	4
Telephely: Sóstóhegy, Posta utca 2.	32	14	4	11	4
Összesen:	958	273	97	207	82
Búzaszem Nyugati Óvoda, Búza u.7.	199	57	14	41	17
Speciális csoport	9	1	1	1	-
Aranykörte Tagintézmény, Körte u.41.	133	40	11	19	5

Intézmény	Óvodás gyermekek száma	Tankötelesek száma		Beiratkozott/Felvett gyermekek száma	
	2025.05.31. napján	Iskolába megy	Óvodában marad	2025.08.31-ig betöltik a 3. életévét	2025.09.01. után töltik a 3. életévét
		2025.09.01-től			
	Fő				
Városmajori Tagintézmény, Városmajor u.1.	150	44	12	33	11
Gyermekkert Tagintézmény, Tőke u.3.	91	30	5	28	5
Benczúr téri Tagintézmény, Benczúr tér 20.	82	26	8	12	4
Összesen:	664	198	51	134	42
Gyermekek Háza Déli Óvoda, Kereszt u.8.	151	43	8	30	23
Speciális csoport	8	3	2	2	-
Virág Utcai Tagintézmény, Virág u.67.	123	36	14	21	9
Kincskereső Tagintézmény, Árpád u.52-58.	63	19	44	4	4
Kertvárosi Cs. Tagintézmény, Dugonics u.16.	125	39	18	23	10
Bóbita Tagintézmény, Vécsey-köz 4-6.	36	10	8	5	3
Pitypang Tagintézmény, Vécsey köz 27.	96	26	14	16	5
Manóvár Tagintézmény, Tünde u. 2/B.	67	16	45	11	6
Telephelyek: Butyka Bajcsy Zs.u.12.	27	9	18	6	6
Rozsrétbokori őt 15- 17.	34	6	5	5	5
Kassa u.27.	59	18	8	16	2

Intézmény	Óvodás gyermekek száma	Tankötelesek száma		Beiratkozott/Felvett gyermekek száma	
	2025.05.31. napján	Iskolába megy	Óvodában marad	2025.08.31-ig betöltik a 3. életévet	2025.09.01. után töltik a 3. életévet
		2025.09.01-től			
	Fő				
Mandabokori út 23/A	26	6	19	3	5
Felsősima, Furulya utca 3.	18	6	12	7	0
Összesen:	833	237	215	149	78
Tündérkert Keleti Óvoda, Kert köz 8.	209	40	29	38	12
Ligeti Tagintézmény, Liszt F. u.32-34.	90	19	7	25	10
Kikelet Tagintézmény, Fazekas J. tér 25.	171	36	23	38	19
Nefelejcs Tagintézmény, Oros Deák F.u.2.	80	25	55	16	9
Margaréta Tagintézmény, Fazekas J. tér 14.	177	60	17	41	9
Százsorszép Tagintézmény, Pitypang utca 2/A	133	30	17	22	9
Orgonásíp Tagintézmény, Czuczor Gergely utca 2.	79	18	9	9	7
Telephelyek: Koszorú u. 10.	48	10	8	2	1
Oros, Élet u. 30.	51	11	4	11	3
Összesen:	1038	249	169	202	79
Fő Összesen.	3493	957	532	692	281

Ügyiratszám: SZOC-2164-7/2025.

Ügyintéző: Kissné Orosz Anita

ELŐTERJESZTÉS

- a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsághoz –

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák Pedagógiai Programjainak jóváhagyására

Tisztelt Bizottság!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2. § (4) bekezdése alapján Óvodát települési önkormányzat is alapíthat és fenntarthat. Ugyanezen jogszabályhely 8. § (1) bekezdése alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Továbbá a 49. § (1) bekezdése értelmében az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek – a törvényben foglalt kivétellel – 3. életévének betöltése után vehető fel.

Az Nkt. 5. § (2) bekezdése alapján az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg. Az óvodák az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítik el helyi pedagógiai programjukat.

Az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. Ezt a hatáskört Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályairól szóló 26/2019.(XII.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklet II. 8.1.5. pontja alapján a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság gyakorolja.

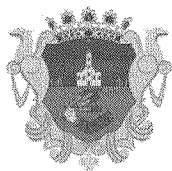
A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 6. § (2) bekezdése határozza meg az óvoda pedagógiai program tartalmát, amely alapján tartalmazza

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- d) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- e) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- f) nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- g) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programokat, tevékenységeket,
- h) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- i) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.

000886

WWW.NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA

SZOCIÁLIS és KÖZNEVELÉSI OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-585; FAX: +36 42 524-586
E-MAIL: NYHSZOC@NYIREGYHAZA.HU

Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet által előírt szabályokban 2025. április 22. napjával módosítás történt, amely alapján az óvodák igazgatói a nevelőtestületek bevonásával elkészítették a hatályban lévő pedagógiai programok felülvizsgálatát, módosítását a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

Az igazgatók által elkészített pedagógiai programok megfelelnek az Alapprogramban foglaltaknak továbbá tartalmazzák mindazon elemeket, amelyek az intézmények magas színvonalú működéséhez szükségesek.

Kérem a Tisztelt Bizottságot az előterjesztést megtárgyalni és a határozat-tervezetet a mellékletekkel együtt elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2025. május 18.

Tisztelettel:

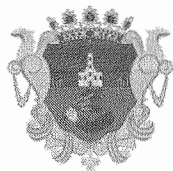

Tóthné Csatlós Ildikó
osztályvezető

000887

WWW.NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA

Határozat-tervezet

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSE
KÖZNEVELÉSI, KULTURÁLIS ÉS IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA**

.../2025. (VI.24.) számú

h a t á r o z a t a

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák
Pedagógiai Programjának jóváhagyásáról**

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályairól szóló 26/2019.(XII.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklet II. 8.1.5. pontja által biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

az előterjesztést megtárgyalta és

1. az Eszterlánc Északi Óvoda (4400 Nyíregyháza, Tas utca 1-3.) Pedagógiai Programját az 1. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
2. a Búzaszem Nyugati Óvoda (4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.) Pedagógiai Programját a 2. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
3. a Gyermek Ház Déli Óvoda (4400 Nyíregyháza, Kereszt utca 8.) Pedagógiai Programját az 3. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
4. a Tündérváros Keleti Óvoda (4400 Nyíregyháza, Kert köz 8.) Pedagógiai Programját az 4. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.

Nyíregyháza, 2025. június 24.

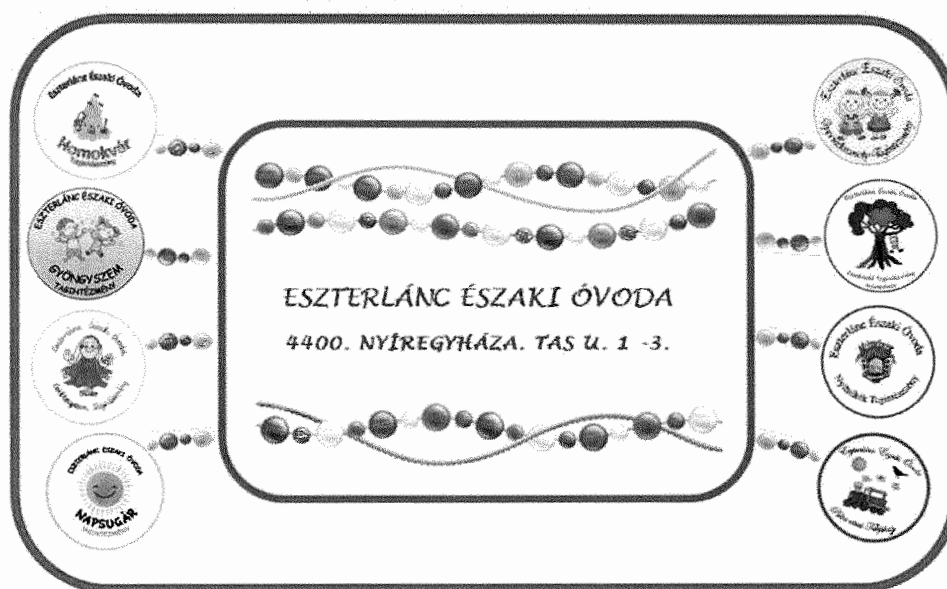
Dr. Ulrich Attila
a bizottság elnöke

A határozatról értesül:

1. címzetes főjegyző
2. Eszterlánc Északi Óvoda Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
3. Gyermek Ház Déli Óvoda Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
4. Búzaszem Nyugati Óvoda Nyíregyháza, Búza u. 7-17.
5. Tündérváros Keleti Óvoda Nyíregyháza, Kert köz 8.
6. Irattár

000888

OM azonosító: 033092

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

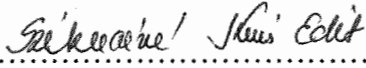
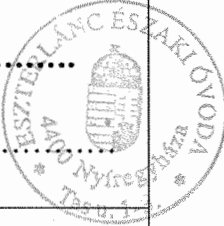
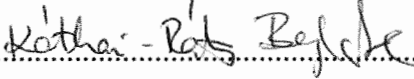
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

NYÍREGYHÁZA

2025.

000889

1. LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

A hatályba lépés dátuma: 2025. szeptember 01.	Iktató szám:
A Pedagógiai programot készítette: Az intézmény <u>igazgatója</u> a nevelőtestület bevonásával	Dátum: 2025. <u>08.18.</u> igazgató aláírása
Az óvodai nevelő munkát segítő alkalmazottai az óvoda Pedagógiai programjában módosított foglaltakról tájékoztatást kaptak.	Dátum: 2025. <u>08.18.</u> A nevelő munkát segítő alkalmazottak nevében aláírás
A <u>Szülői Szervezet</u> a jogszabályban előírt fejezetek tartalmához biztosított jogai alapján a módosított Pedagógiai programban-szereplő helyi tartalmakat megismerte, <u>véleményezte</u> és támogatja azok megvalósítását.	Dátum: 2025. <u>08.18.</u> Szülői Szervezet nevében aláírás
Az óvoda Pedagógiai programját a fenntartó magasabb jogszabályban biztosított döntési hatáskörében <u>jóváhagyta</u>.	Dátum: 2025. A fenntartó nevében aláírás Ph
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény feladatellátási helyein és a honlapján: www.eszterlanceszakiovi.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2025....., visszavonásig.

TARTALOMJEGYZÉK

1. LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP	2
2. INTÉZMÉNYI ADATOK	5
3. BEVEZETŐ	8
4. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL	10
4.1. Az óvodák rövid bemutatása.....	10
4.2. Személyi feltételek.....	14
4.3. Tárgyi feltételek.....	16
5. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI.....	17
5.1. Mozgás – érzelem – közösség – erkölcs – környezet – esély.....	17
5.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	18
6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	20
7. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM CÉLJAI ÉS JELLEMZŐI.....	24
8. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI ÉS AZOK TARTALMA.....	31
9.1. Az egészséges életmód alakítása	32
9.1.1. Gondozás	34
9.1.2. Testápolás	36
9.1.3. Öltözködés	36
9.1.4. Étkezés	37
9.1.5. Mozgás.....	38
9.1.6. Pihenés, alvás.....	40
9.1.7. Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet.....	40
9.1.8. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	42
9.1.9. Az óvodai élet megszervezése	43
9.1.10. Heti rend	44
9.1.11. Nyári terv	45
9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	46
9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	51
10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	57
10.1. Játék	57
10.2. Verselés, mesélés	61
10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	65
10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	68
10.5. Mindennapos mozgás.....	72
10.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	75
10.7. Munka jellegű tevékenységek.....	83

10.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	86
11. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	90
11.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	90
11.2. Intézményen belüli kapcsolattartás	95
11.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás.....	97
11.3.1. Bölcsőde – intézmény kapcsolata	97
11.3.2. Iskolák – intézmény kapcsolata	97
11.3.3. Egyéb kapcsolatok	99
12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	101
12.1. A diabéteszes gyermekek ellátásának feladatai	101
12.2. Anafilaxia esetén a gyermek ellátása, szükséges teendők	102
12.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	103
12.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	109
12.5. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése.....	113
12.5.1. Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése	113
12.5.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei.....	116
12.5.1.2. Látássérült gyermek	118
12.5.1.3. Hallássérült gyermek	120
12.5.1.4. Beszéd fogyatékos gyermek	122
12.5.1.5. Autizmus spektrum zavarral élő gyermek	123
12.5.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával.....	124
12.6. Gyógypedagógus általános feladatai.....	127
12.7. Óvodapszichológusi feladatok ellátása	127
12.8. Az óvodai konduktor feladatai.....	129
12.9. A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése	131
13. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	133
13.1. Felvételi és mulasztási napló	133
13.2. Csoportnapló.....	134
13.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	136
13.4. A csoport fejlődésének értékelése.....	139
14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	141
15. AZ INTÉZMÉNYEK SAJÁTOSSÁGAI	145
16. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	177
17. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	178

2. INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve: **Eszterlanc Északi Óvoda**

Címe: **4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3.**

Tel: 06-42 / 512-910

06-42 / 512-951

Intézményigazgató: **Szikszainé Kiss Edit**

Intézményigazgató-helyettesek:

Feketéné Nagy Julianna

Kelemenné Maklári Gyöngyi

Fazekas Hajnalka

E-mail: eszterlanceszakiovoda@gmail.com

www.eszterlanceszakiovi.hu

Az intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Tagintézmények, Telephely neve, címe, igazgatója

Posta utcai Telephely	4481 Nyíregyháza, Posta u. 2.
Nyitnikék Tagintézmény	4481 Nyíregyháza, Kertész u. 15.
Kerekerdő Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 31.
Napsugár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Stadion u. 32/a
Gyermekmosoly Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Május 1. tér 3.
Homokvár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Homok sor 15.
Gyöngyszem Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Krúdy Gy. u. 27.
Csillagszem Tagintézmény	4432 Nyíregyháza, Kollégium u. 50-54.

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

Intézmény alapadatai, elérhetősége

	SZÉKHELY, TELEPHELY	TAGINTÉZMÉNY	ELÉRHETŐSÉGEK	csoporthoz száma	alapító okirat szerinti maximális gyermeklétszám
1.	Eszterlánc Északi Óvoda Székhely		Tel.: 42/512-951 Tel: 42/512-910 e-mail: eszterlanceszakiovoda@gmail.com	6	180
2.	Eszterlánc Északi Óvoda Posta utcai Telephelye		Tel.: 42/ 512-902 e-mail: allomasutiovi@netra.hu	2	40
3.		Eszterlánc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-904 e-mail: nyitnikek@netra.hu	5	150
4.		Eszterlánc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-903 e-mail: kerekerdotagovi@gmail.com	5	150
5.		Eszterlánc Északi Óvoda Napsugár Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-905 e-mail: napsugartagovi@gmail.com	4	120
6.		Eszterlánc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-901 e-mail: etelkoziovi@gmail.com	3	90
7.		Eszterlánc Északi Óvoda Homokvár Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-906 e-mail: ferenc.ovoda@gmail.com	5	140
8.		Eszterlánc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-907 e-mail: krudy.ovi@gmail.com	6	180
9.		Eszterlánc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-908 e-mail: kollegiumutiovi@gmail.com	4	120

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló helyi dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Az intézmény jogállására, tevékenységére vonatkozó rendelkezéseket az **ALAPÍTÓ OKIRAT** tartalmazza. Az Intézmény hatályos Alapító okirata megtalálható az Intézmény honlapján.
www.eszterlanceszakiovi.hu

A Pedagógiai program hatályba lépése

- A Pedagógiai programot a 2011. évi CXC. törvény 25.§ értelmében, az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá.
- Határozatlan időre szól.
- Ezzel egy időben hatályát veszti a 2024. május 06.-án, jóváhagyott Pedagógiai program.
- Jelen Pedagógiai program egy példányát, az intézmények nevelői szobájában el kell helyezni.

3. BEVEZETŐ

Az Eszterlánc Északi Óvodához tartozó 9 intézményben a **Komplex prevenciós óvodai program** alapján, az óvodák egyéni arculatának megőrzésével folyik a nevelő-fejlesztő munka. Pedagógusaink fogékonyak az új értékekre és megpróbálnak megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek.

Alapvető szempontjaink az elfogadás, a kivárás, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele. Meghatározónak tartjuk az óvodapedagógus modellszerepét, ezért nélkülözhetetlen, hogy minden itt dolgozó azonosulni tudjon pedagógiai koncepciónkkal, hogy ne csak szavaival, de magatartásával is követendő példát nyújtson a rábízott gyermekeknek. Szorosan együttműködünk a családokkal, megismerve igényeiket, elvárásaikat, egyenrangú nevelőtársi viszonyt, jó partnerkapcsolatot alakítunk ki.

Olyan óvodai nevelést biztosítunk, ahol

- a ránk bízott gyermekeket befogadó és elfogadó szellemben neveljük, hogy mindennapjaikat kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan töltsék az óvodánkban,
- a kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása, és elfogadása a közösségi szokások és szabályok, betartása biztosítja az óvoda nyugodt légkörét,
- az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értéke megtartásával,
- kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását,
- a gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan, az egyéni képességeket maximálisan figyelembe véve fejlesztjük,
- az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberek segítségével,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekeket magyar nyelven neveljük, tiszteletben tartva kultúrájukat és elfogadva identitásukat,
- a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük
- az esélyegyenlőségben. a hátránykompenzációban, a prevencióban, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat,

Ennek érdekében

- A gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család.
- Tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk gyermekeik egyéni fejlődéséről.
- Az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk.
- A gyermekek nevelésében résztvevők az irányvonalakban megegyeznek, munkájukat koordinálják.
- Törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa.
- Biztosítjuk a nevelést segítő feltételeket, a folyamatos korszerűsítést.
- Az óvodapedagógusok innovatív, kompetencia alapú módszerek alkalmazását, a pedagógiai kultúrájuk fejlesztését gyakorolják.
- Törekszünk az esélyegyenlőségi terv céljainak maradéktalan végrehajtására.
- Együttműködünk más nevelési-oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel. Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását szorgalmazzuk.
- Minden gyermeket önálló individumként nevelünk, a gyermeki jogokat tiszteletben tartjuk.
- Kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra.

A nevelőtestületünk törekszik, az általunk képviselt értékeket közvetíteni pedagógiai programunk megvalósításával.

4. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

4.1. Az óvodák rövid bemutatása

Eszterlánc Északi Óvoda Székhely

Székhely intézményünk, egy oktatási centrum részeként 6 csoporttal működik, három általános iskola, gimnázium és egy bölcsőde szomszédságában, a Jósavárosban.

A csoportszobák világosak, esztétikusak, az óvodapedagógusok kreativitását, kezűgyességét dicsérik az évszaknak megfelelő dekorációk. A pavilonokban két csoportnak van egy közös öltözője, a mosdó helyiségeket is közösen használják.

Ütéscsillapítóval ellátott mozgásfejlesztő fajátékok biztosítják a gyermekek szabadidős tevékenységének hasznos eltöltését. Az óvoda 2019-ben egy minden igényt kielégítő tornateremmel bővült, amely a gyermekek mozgásfejlesztését, rendezvények, bemutatók, közös ünneplések helyszínét biztosítja.

A gazdasági egységben történik valamennyi nyíregyházi óvoda gazdasági, pénzügyi feladatainak ellátása.

Az óvoda főző konyhával rendelkezi, biztosított az ételallergiás gyerekek étkeztetése is.

Eszterlánc Északi Óvoda Posta utcai Telephelye

A két csoportos óvoda Nyíregyháza peremkerületén, Sóstóhegyen található, mely eredetileg nem óvodai célra épült, többszöri átalakítással nyerte el jelenlegi formáját. A vasút közelségét egy hosszan elnyúló zöldövezettel ellátott előkerttel-, játszótérrel korrigálták. Az óvoda területén EU-s szabványnak megfelelő modern játszóudvart alakítottak ki.

A gyerekeknek a szabadidős tevékenység hasznos eltöltését a fák által hűs árnyékát adó udvar, homokozó és egyéb más ütéscsillapítóval ellátott mozgásfejlesztő játékok biztosítják. A csoportszobák arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok formálták. 2023-ban az óvoda tornaszobája teljes felújításon esett át. 2024-ben az óvoda csoportszobái megújultak, új padlóburkolatot kapott, az épület belső falai friss festést, illetve a teljes bútorzat cseréje megtörtént, ami a mai modern elvárásoknak megfelelő.

Eszterlánc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézménye

Az óvoda 5 csoportban Sóstóhegy kertvárosi jellegű, családi házas beépítésű lakók gyermekeit fogadja. Az óvoda 2013-ban egy minden igényt kielégítő újabb csoportszobával, kiszolgáló helyiségekkel és tornaszobával gazdagodott. A csoportszobák tágasak, világosak, bútorzatuk megfelel az óvodás korosztály igényeinek. Az aula óvodai rendezvények, ünnepek színhelye.

Az udvar tágas, jó alapot kínál a szabad levegőn tartózkodáshoz, mozgáshoz, játékhöz. A változatos talaj módot ad rollerozásra, biciklizésre, labdázásra, homokozásra, futkározásra. A különféle beépített játékszerek segítik a mozgásfejlesztést, ugyanakkor a nyugodt elfoglaltság, a csendes játék feltételei is biztosítva vannak.

A városhoz tartozás, Sóstó közelsége és a kertvárosi környezet együttesen kínálják a gazdag élményszerzés feltételeit.

Eszterlánc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézménye

Tagintézményünk a 2023/24-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként funkcionál, ebből egy csoport az 1970-ben lakóházból átalakított földszintes épületben működik, a többi 4 csoport pedig az 1980-ban óvodai célra épült kétszintes részben. Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusan berendezettek.

Az óvoda dombra épült, lépcsőzetes, teraszos megoldással lett kialakítva. Az udvar zöld környezete, mozgástere, a gyermekbarát udvari játékok jól szolgálják a szabadban tartózkodás sokszínű tevékenységeit. Paraszt udvarunkon kemencés sütőde található, mely a gyermek és családbarát programjainkat szolgálja.

Tagintézményünkben a Komplex Prevenciós Óvodai Program mellett az „Így tedd rá!” népi játékos program is működik.

A komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Gyermkeinket megismertetjük a népi hagyományok, népszokások felelevenítésével, ápolásával. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Hagyományörző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyet az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő programmal valósítunk meg.

A két program ötvözése mellett különböző szülői igényeken alapuló képességfejlesztő foglalkozásokat is tartunk.

Eszterlánc Északi Óvoda Napsugár Tagintézménye

A 4 csoportos óvoda Nyíregyháza északi részén található egy lakótelep közepén. Közvetlen szomszédságában van az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola, a Micimackó Bölcsőde, valamint a városi Stadion és a Sóstói erdő. Az óvoda épülete több mint 50 éves, 2014-ben felújításra került, új nyílászárók kerültek beépítésre, külső arculata megszépült.

Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják. Minden csoportszobához külön öltöző és külön mosdóhelyiség tartozik. Az udvar gazdag növényzettel övezett egészséges, barátságos, rendezett környezetet biztosít gyermekeinknek, ahol a mozgásigény kielégítését a változatos mozgásfejlesztő eszközök és műfüves focipálya biztosítja.

Eszterlanc Északi Óvoda Gyerme mosoly Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda Gyerme mosoly Tagintézmény a Jóságvárosban lakótelepi környezetben található. Az óvoda három csoporttal működik, kedvező elhelyezkedésű, a parkokkal övezett ligetes udvar, távol az autók zajától biztosítja a gyermekek számára barátságos, tiszta és biztonságos környezetet. Az óvoda épülete néhány éve energetikai és esztétikai felújításon esett át. A homlokzatszigetelésnek és a nyílászárócsereknél köszönhetően külsőleg is megszépült, belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, harmóniát sugároznak, a gyermekek kényelmét, biztonságát szolgálják. A csoportszobából kialakított tornaszoba elősegíti a gyermekek mindennapos mozgásigényének kielégítését. A pedagógusi munkánkról elmondható, hogy fogékonyak vagyunk az új értékekre és megpróbálunk megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek. Alapvető szempontjaink az elfogadás, a kiválasztás, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele. Szorosan együttműködünk a családokkal, megismerve igényeiket, elvárásait, egyenrangú nevelőtársi viszonyt, jó partnerkapcsolatot alakítunk ki.

Eszterlanc Északi Óvoda Homokvár Tagintézménye

A Homokvár óvoda 1973-ban épült 2 szintes lapos tetős épület. 2018 nyarán teljes körű felújításnak köszönhetően kívül-belül megújult. Lakótelepi lakások által körülvett, zajtól, füsttől védett helyen, jól felszerelt és jó műszaki állapotban lévő óvoda.

Földszintjén kettő, emeleten három csoportszobával, a hozzájuk tartozó modern kiszolgáló helyiségekkel, külön foglalkoztató helyiségekkel és egy mozgásfejlesztő játékokkal jól felszerelt, tágas, világos tornaszobával rendelkezik. A gyermekek játszódudvara sövény sorral van elválasztva, csoportonként jól elkülönült, de mégis átlátható, megfelelő méretű a gyermekek számára, a mozgásfejlődés elősegítésére és mozgásigény kielégítésére. Kültéri rendezvények lebonyolítására, nagyobb teret igénylő sportrendezvények megvalósításra egy zöld gyepel borított, nagy területű kerthelyiség áll rendelkezésre.

Az épület akadálymentesítése biztosított, a mozgásban korlátozottak számára, az udvaron a fából készült, többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök, a faburkolattal rendelkező homokozók, a gazdag növénykultúra, - fák, bokrok, sövények, virágok - esztétikus környezetével hozzájárulnak a kellemes közérzet kialakulásához, fenntartásához.

Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézménye

Az óvoda épülete 1980-ban épült, lapos tetős, egy szintes épület, mely 3 pavilonból áll. Az intézmény elhelyezkedését tekintve jól megközelíthető, védett lakótelepi övezetben található, zajtól, forgalomtól védett. Közvetlen szomszédságában található a Babaház Bölcsőde, az Arany János Általános Iskola és Kollégium, Zelk Zoltán Általános Angol- Német Kéttannyelvű Tagintézménye, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye és a Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola. Az egyes pavilonokban 2-2 csoport kap helyet, összesen 6 csoportszoba került kialakításra. Minden csoport külön öltözővel és mosdóval rendelkezik.

Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda, Csillagszem Tagintézménye Nyírszőlős településrész központjában található. Az óvoda 120 férőhelyes, 4 csoportban 8 óvodapedagógus, valamint 4 dajka néni gondoskodik a gyermekek neveléséről, az óvodában dolgozó alkalmazottak hozzájárulnak az intézmény zökkenőmentes és eredményes működéséhez.

Az óvoda épületét 2001-ben adták át, mely megjelenésében, felszereltségében minden igényt kielégít. A város, ezen településrészének központjában található az Arany János Gimnázium és Általános Iskola Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézmény és a Szőlőszem Bölcsőde; mindkét intézménnyel nagyon jó kapcsolatot tudunk kialakítani.

Az intézmény esztétikus, hangulatos külsővel rendelkezik, felépítése modern, akadálymentes. Tágas udvarrészrel rendelkezik, ahol a gyerekek ki tudják elégíteni mozgásigényeiket. Az udvaron különböző mozgásfejlesztő fajtékók találhatóak. A csoportszobák berendezése esztétikus, vidám hangulatú, valamint gyermekbarát, a különböző típusú játékokhoz, megfelelő arányban van elosztva a játéktér.

Az Eszterlanc Északi Óvoda 9 feladatellátási hellyel működik, ahol 39 csoportban gondoskodunk a gyermekek óvodai ellátásáról.

4.2. Személyi feltételek

Dolgozóink jelenlegi létszáma: 148 fő

Intézmény	Óvoda- pedagógus	Dajka	Óvodatitkár	Ped. assz.	Gazdasági	Udvaros	Össz.
Eszterlanc Északi Óvoda (Székhely)	13 1 pszichológus	6	2	2	6	1	31
Posta utcai Telephely	4	2				0,5	6,5
Nyitnikék Tagintézmény	10	5	1	1		0,5	17,5
Kerekerdő Tagintézmény	10	5		2		0,5	17,5
Napsugár Tagintézmény	8 1 konduktor	4		2		0,5	15,5
Gyermekmosoly Tagintézmény	6 1 gyógypedagógus	3		1		0,5	11,5
Homokvár Tagintézmény	8	4		1		0,5	13,5
Gyöngyszem Tagintézmény	12	6		2		0,5	20,5
Csillagszem Tagintézmény	8	4		2		0,5	14,5
Összesen:	82	39	3	13	6	5	148

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

Óvodapedagógus	79fő
ebből: - Intézményigazgató	1 fő
- Intézményigazgató-helyettes	3 fő
- Tagintézmény-igazgató	7 fő
- Feladattal megbízott	1 fő

Óvodapedagógusok fokozatba sorolása:

Végzettség, képesítés	82 Fő			
Óvodapedagógus, pszichológus, gyógypedagógus, konduktor				
	Mester	Ped II.	Ped I.	Gyakornok
	3	26	50	3

Óvodapedagógusaink az alábbi diplomákkal, szakvizsgákkal rendelkeznek:

végzettség, képesítés	fő
Óvodapedagógus	79
tanító	6
Óvodapszichológus	1
Gyógypedagógus	2
Konduktor	1
szakvizsgák:	
☐ közoktatás-vezetői	14
☐ drámapedagógus	3
☐ tanulási zavarok preventív pedagógusa	4
☐ egészségfejlesztő, mentálhigiénikus	1
☐ vezető óvodapedagógus	1
☐ fejlesztő pedagógus	3
☐ tanügy-igazgatás	1
☐ preventív és differenciáló nevelés	1
☐ család és gyermekvédelem	1
☐ preventív és korrektív pedagógiai pszichológia ismeretkör	1
☐ nyelv és beszédfejlesztés	1
☐ Fejlesztő és differenciáló pedagógus	1
☐ Kommunikáció- és beszédfejlesztő pedagógus	1
☐ Gyakorlatvezető mentorpedagógus	3
☐ Köznevelési és családjogi szakpedagógus	1
☐ Tanulási zavarok felismerése és kezelése	1

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, munkánkat nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés és a nagyfokú gyermekszeretet jellemzi.

Szakmai tudásunkat, elméleti ismereteinket folyamatos önképzéssel, igényesen megválasztott továbbképzési lehetőségekkel fejlesztjük. A csoportok életébe beépülnek azok a sajátosságok,

melyek az óvónők plusz képezéseinek birtokában a gyermekek speciális fejlesztésére irányulnak, ezáltal színesebbé, változatosabbá téve óvodáink arculatát.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, a szükségletek és jogok tiszteletben tartása mellett.

A szakmai innovációs munkát évente **10 munkaközösség** segíti, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jönnek létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző munkák hozzájárulnak szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk specialitásainak (egészségmegőrzés, környezetvédelem, hagyományápolás, néptánc) eredményesebb megvalósításához, az intézményi arculat fejlődéséhez.

A nevelőmunkát **szakképzett dajkáink** segítik, akik az óvodapedagógusokkal összhangban végzik a gondozási feladatok eredményesebb megvalósítását és biztosítják a tiszta, rendezett, esztétikus környezetet.

Rendszeres tájékoztatást kapnak nevelési elveinkről, nevelőmunkánkból adódó feladatainkról, a kialakítandó szokás és szabályrendszerről. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését.

Az óvodában dolgozó **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő**, alkalmazottak mind hozzájárulnak intézményünk zökkenőmentes és eredményes működéséhez.

Mindenki a maga munkaterületén, munkaköri leírásában meghatározottak szerint látja el a munkáját. Közvetett módon ők is hatnak a gyermekekre, számukra is elvárás a mintaként követhető kulturált magatartás. Ez magában foglalja a megjelenést, a kommunikációt, az emberi kapcsolatokat egyaránt.

Fontos részükről is a segítőkészség, az elfogadás, a türelem és a megértés megnyilvánulása.

Az **udvari munkák** elvégzésére 5 fő áll rendelkezésünkre, akik közül néhányan 2 óvoda területét is ellátják. Lehetőségeinkhez mérten olyan karbantartók alkalmazását szorgalmazzuk, akik egyéb szakipari munkák elvégzését is megoldják.

4.3. Tárgyi feltételek

9 óvodai épületben, 39 csoportban, 9 tornaszobában folyik intézményünk nevelőmunkája. Épületeink nagy része szépen felújított, megfelelő komforttal, infrastruktúrával rendelkezik.

Az óvodák állagmegóvására nagy figyelmet fordítunk, kisebb felújításokra költségvetési keretünkben, pályázatokból, támogatók felkérésével biztosítunk anyagi fedezetet.

Az épületekhez tartozó **udvarok** elegendő teret biztosítanak a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére.

Környezetünket változatos növényvilág jellemzi, ahol a hús árnyat adó fák, az örökzöldek, cserjék, sziklakertek és a folyamatosan nyíló virágok üde látványt nyújtanak. A gyermekek biztonsága érdekében az udvari mozgásfejlesztő fajták karbantartása, felújítása, bővítése, szükség esetén cseréje folyamatosan történik.

A **csoportszobák berendezése**, bútorzata esztétikus, dekoratív, jól segíti a gyermeki tevékenységeket. A bútorokhoz jól harmonizáló kiegészítők (szőnyegek, függönyök, dekorációk) tartoznak, melyek színvilágukkal barátságos, vidám környezetet tükröznek.

5. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI

5.1. Mozgás – érzelem – közösség – erkölcs – környezet – esély

- Globálisan véve a társadalmi elvárásoknak megfelelően alapelvünk, hogy olyan **viselkedési jellemzőket és ismereteket alapozunk gyermekeinkben**, amelyek – a demokratikus jogállamban – biztosítják a későbbi stabil, egészséges életvezetést, a mindenkor társadalmi elvárásokhoz történő alkalmazkodás képességét, az egész életen át tartó tanulás igényének kialakítását.
- Fontosnak tarjuk azon **kompetenciák** (ismeretek, attitűdök, képességek- és készségek) **alapozását**, amely az információs társadalom által megkívánt személyiségjegyek kialakítását segítik, többek között a kommunikációs készség fejlesztését, a gyors problémafelismerő és döntési képesség alapozását, a konfliktusok kezelésének képességét.
- Nevelőmunkánk **meghatározó tevékenysége a szabad játék**, mint a gyermek alapvető, elemi pszichikus szükséglete.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával **esélyegyenlőségük biztosítása**.
- Minden gyermek egyformán **magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben** részesüljön, meglevő hátrányai csökkenjenek.
- Gyermekközpontú, befogadó pedagógiánk által **a különbözőségek elfogadására nevelés**, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.
- **Nemzeti értékeink megismerése**, megbecsülése, ápolása.
- Mivel nagy szeretettel fogadjuk óvodáinkban, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is ezért feladatuk, lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. /363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet/

- Az óvodai alapfeladatok-, tevékenységek - intézményünkben **azonos és állandó értékrend** alapján valósulnak meg. A közös szakmai értékrenden felül értékes pedagógiai tartalmak, nevelési gyakorlatok gazdagítják az egyes óvodák nevelési minőségét.

5.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- Óvodáink tevékenységrendszere és tárgyi környezete lehetővé teszik a gyermekek **egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásuk megalapozását.**
- Kiemelt figyelmet fordítunk az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;(ONOAP)
- Kiemelten kezeljük, és ezért olyan **modernizációs elemeket építünk programunkba,** melyek pozitív irányba alakítják gyermekeink saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát, törekedve a különböző szociális, kulturális esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására.
- Az **egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés** funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük.
- Egészségnevelésünk során **hangsúlyozott a testi egészség** (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés), a **lelki egészség** (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és a **szociális kapcsolatok harmóniája** (közösségi élet segítése,)
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az **ökológiai szemléletmód alakítása,** a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.
- A természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban.

Célok

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) alapozása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése a mindennapokban, a nap bármely szakában.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása - érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Természet- és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.

- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása - inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának fejlesztése
- Az óvoda-iskola közötti átmenet könnyítése.
- Hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve – kialakítani és fejleszteni gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:
 - az egyén tiszteletét
 - a humánus gondolkodást
 - a közösség iránti felelősségvállalást
 - az empátiát
- Mindazoknak az alapvető képességeknek a fejlesztése, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- A gyermekek felelősségérzetének fejlesztése önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- Hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek számára, lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.
- Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- A gyermekek érdeklődésére-, aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés, attitűdalkítás.
- A gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során sajátítsák el az együttélés szokásait, tanuljanak meg figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.
- Az iskolai élet kezdésére megfelelő biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása, sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával:
 - **auditív információk** feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinezetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció),

- **szociális érettség:** érzelmi, akarati élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
 - **pszichikus érettség:** beszédkésztség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.
 - a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítása, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósítása.
- Egyéni fejlesztési tervet készít valamennyi tanköteles korú gyermek esetében, amely tartalmazza a fejlesztési célokat, az elérendő kompetenciákat az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat, ezeket a terveket félévente frissíti, aktualizálja a gyermek fejlődési üteméhez igazítva.

6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekekép

Derűs, kiegyensúlyozott, önmaguk lehetőségeihez mérten, optimálisan fejlődő gyermekek, akik:

- érzelmileg gazdagok, boldogok,
- saját egészségüket értéknek tekintők,
- szülőföldhöz-, városunkhoz kötődők,
- a környezetükben jól tájékozódók- és azt óvók,
- szépre fogékonyak,
- önállóak,
- megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel rendelkezők,
- nyitottak, érdeklődők,
- együttműködők,
- másokat elfogadók,
- kreatívak,
- képesek a liberalizmus és az értelmes fegyelem egyensúlyának normái között élni.

Óvodakép

- Intézményünk a családi nevelés kiegészítője, a család véleményét figyelembevevő, együttnevelő.
- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony a jellemző, nálunk érték az egyén, óvodáinkba a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Az általunk használt személyiségfejlesztő funkciók érvényesítésével az alkalmazott pedagógiai intézkedéseinket az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem illetve nevelési igény figyelembe vételével a gyermekek személyiségéhez, egyéni képességeihez igazítjuk.
- Óvodáink légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő- és teremtő.
- Intézményünk óvodái a helyes életritmus kialakításával megteremtik a feltételeket, a nyugodt, harmonikus, sokoldalú személyiségfejlődésre, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, önismeretük, együttműködésük, akaratuk fejlesztésére, a helyes énkép-, önértékelés-, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkézség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, segíti az integrált és differenciált nevelést, az esélyegyenlőség biztosítását, hátrányok kompenzálását, és a tehetséggondozást.
- A nevelés - fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.
- Óvodáink közvetetten segítik a szocializációt és az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a szabad játék túlsúlyának érvényesítése mellett.
- Tevékenységrendszerünk a személyi és tárgyi környezet segítségével, a bizalom légkörének megteremtésével is hozzájárul a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásához és formálásához.

Pedagóguskép

Programunk olyan pedagógust kíván, aki

- biztosítja minden gyermek számára, a gyermeki jogok érvényesítését,
- szem előtt tartja az intézményben már kialakított, meglévő, értékeink, hagyományaink megőrzését, bővítését, az intézmény népszerűsítését,
- inkluzív szemlélettel alakítja csoportjában a különbözőséget elfogadó viselkedést és magatartást, különös figyelemmel a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítására,

- elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra,
- változatos módszerek és digitális eszközök, anyagok alkalmazásával biztosítja a gyermekek készségeinek és képességeinek kibontakoztatását egyén érési ütemük figyelembe vételével,
- élmény gazdag, derűs, csoport illetve óvodai légkört teremt, ahol biztosítja a gyerekek egyéni és közösségi sajátosságai alapján nevelési célkitűzéseink feltételeit, a tapasztalatszerzés komplex módját,
- felkészült a különböző szociokulturális háttérrel rendelkező családok gyermekeinek fogadása, segítve őket a beilleszkedésben, kultúrájuk és identitásuk megtartásában
- figyel a különleges bánásmódot igénylő gyerekek tudatos, igényeikhez igazodó fejlesztésére, inkluzív pedagógiai szemlélet kialakítására,
- természetet szerető és védő személyiség, és a szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemzi,
- odafigyel a partnereink igényeire, tartalmaz kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízatásai alapján közvetett partnereinkkel,
- a családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot
- az intézmény érdekében önként vállalja és végzi a feladatokat, megbízatásokat, a kreatív,- alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete,
- a jó klímájú csapatmunkáért mindent megtesz, képességeihez mértén motiválható a jó színvonalú minőségi munkavégzésre, a tartalmas együttműködésre, kiegyensúlyozott munkakapcsolatokra törekszik,
- emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban mint a gyermek és a szülő számára,
- igényli a szakmai fejlődést, pedagógiai optimizmus jellemzi,
- a gondozás folyamatában is nevel, együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést,
- segíti az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését, az átmenetet,
- használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodai alkalmazására,

- olyan támogató tanulási környezetet alakít ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek.

Szülőkép

Programunk olyan szülőt kíván, aki

- támogató partner és azonosulni tud pedagógiai programunk tartalmával,
- gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe, mégis következetes
- nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével,
- őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal és más, nevelőmunkát segítő szakemberekkel.
- tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját, a szülők különbözőségét,
- minden megnyilvánulásában pozitívan hat a gyermeki viselkedésre, magatartásra.

A székhely, a tagintézmények és a telephely nevelési gyakorlatának speciális alapelvei

Óvoda	Az óvoda egyéni arculata
Székhely	Játékos mozgásos tevékenységekkel az egészséges testi fejlődés elősegítése. Pozitív érzelmi kötődés kialakítása a természet megértésére, szeretetére, védelmére.
Csillagszem Tagintézmény	Vállalják a természet közeli életmód hagyományainak átadását és a természetes, harmonikus viselkedés alapozását gyermekközeli, cselekvésre készítő, pozitív érzelmekre ható ingerek, élmények biztosításával.
Gyermekmosoly Tagintézmény	Az ünnepnapokhoz tartozó jeles napok színvonalas felelevenítésével, a hagyományápolás , a népi gyermekjátékok, népi kismesterségek megismerésével a magyarságtudat erősítése.
Gyöngyszem Tagintézmény	Változatos tevékenységi formák biztosításával, tudatos környezetalakítással, a szabad mozgástevékenység , a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, az egyes gyermek képességeinek figyelembe vételével.
Homokvár Tagintézmény	Az egészséges életvitel megalapozása érdekében a gyermekek mozgásigényének változatos módon történő biztosítása, az egészséges táplálkozással kapcsolatos szokások, ismeretek alakítása.
Kerekerdő Tagintézmény	Komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú, népi játékokra épülő énekes, táncos mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Ehhez kapcsolódik az „Így tedd rá!” mozgásfejlesztő program helyi sajátosságokra történő alkalmazása.

Napsugár Tagintézmény	Nyugodt, otthonos, gyermekközpontú légkörben, a hagyományok, szokások és szabályok kialakításával a mozgás és környezeti nevelés hangsúlyozása.
Nyitnikék Tagintézmény	A hagyományok és környezetvédelmi jeles napok domináns megjelenítésével, a helyi sajátosságok beépítése. Ezen nevelési évtől egyéni arculatunkat gazdagítja minden olyan újszerű lehetőség a hagyományörzésben, kulturális értékeink átörökítésében, amely a hazafiságra nevelésben fontos szerepet tölt be.
Posta utcai Telephely	Kiegyensúlyozott, derűs, a környezet szépségére, értékére figyelő, kommunikálni tudó és szerető gyermekek nevelése.

7. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM CÉLJAI ÉS JELLEMZŐI

Célja:

- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének (érési jellemzőik) szem előtt tartásával, a prevenció, a korai fejlődés tudatos támogatása.
- Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- Az iskolai potenciális tanulási nehézségek megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezése.

Jellemzői:

A program készítője Porkolábné Dr. Balogh Katalin egyetemi docens, pedagógiai szakpszichológus, aki 15 éves kutatói és óvodai gyakorlati munka eredményei és tapasztalatai alapján írta meg szakmailag minősített programját. A szakanyag szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit.

Megítélése szerint az intézményes nevelés alapvető feladata a **kultúra átadása- közvetítése** az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel oly módon, hogy abban az **örök emberi értékek** saját nemzeti kultúránk színeivel gazdagodjanak. Meggyőződése, hogy **a prevencióra, a korai fejlődés tudatos támogatására** szükség van.

Nevelési céljainak megvalósításában alapvetően támaszkodik az óvodás gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, **a mozgásra és a játékra**, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.

Fő feladatai:

1. A harmonikus személyiségfejlesztés – testi, szociális, értelmi
2. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése – prevenciója
3. A művészet eszközeinek felhasználása, a kreatív, érzelemgazdag gyermeki személyiség kibontakoztatásához, az óvodai élet gazdagításához.

Az általunk adaptált Komplex Prevenció Óvodai Program tartalma és feladatai

- **Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.**
- Alapvető feladat **az interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása**, mely egyaránt értendő a gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy értelmes kooperációra alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.
- **Az énkép – önismeret - önértékelés fejlesztése**, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és a teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra (autonómk), hatékonyak (kompetensnek) érzik, észlelik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.
- **Új attitűdök, értékek, normák kialakítása**
Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait:
 - egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
 - a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció, (igénynívó) alakítása, a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom - értékének alakítása,
 - az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti - életkorban elvárható kontroll erősítése.
- **Az erkölcsi értékek alakítása**, a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül
 - a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a

gyengébb védelme, segítése - saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett - megfelelő értelmezéssel párosulva, s a nevelő személyes példáján keresztül.

- **Az értelmi nevelés feladatai**

A kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei:

- egyre pontosabb, valóság-hű észlelés,
- figyelemösszpontosításra való képesség,
- valósághoz közelítő képzeleti működés,
- reproductív emlékezet,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

- **A testi nevelés és feladatai**

A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánjuk megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átszövi. A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. Folyamatos odafigyelésével biztosítja a gyermekek komfortérzetét. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A gyermek legalapvetőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi.

Ezért a testi nevelésben fő feladatunk:

- sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása, a gyermek ezirányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása,
- a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése,
- rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása, - testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

Az iskolai, potenciális tanulási nehézségek megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével

A fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk.

- A 3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a **mozgás**.

- A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetők az **értelmi műveletek**, - egyben az önmagunkról kialakított **testséma** is.
- A **mozgás, a finommotorika** célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a **testséma**, a **lateralitás**, a **testdimenziók**, a **térpercepció** alakulását is.

A mozgás szocializációs hatása az alábbi területeken igazolható:

- A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll, az énkontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.
- A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés énképének alakulásához.
- A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én határainak - a mások észlelésének megtanulásához -, végső soron a kooperáció kialakulásához.
- Az enyhébb idegéletteni ártalmak, díszfunkciók rendezésében is a mozgás lehet a kiindulás és adekvát eszköz.
- A gazdag mozgásos tapasztalat a nyelvi szimbolikus leképzéssel segíti a konkrét cselekvéses tapasztalatok beépülését, az absztrakt struktúrák gazdagodását.

A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei

- szervesen illeszkedjen a pedagógiai programba,
- messzemenően építsen a gyermek érzelmi - belső motivációjára,
- lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez,
- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos - következetes alkalmazást igényel,
- az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen,
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve - módszerváltás, vagy teljes elhagyása az ésszerű.

Fejlesztőprogram

Mozgásfejlesztés – tervezetten, szabadidőben, csoportszobában és udvaron egyaránt,
Nagymozgások fejlesztése: célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik. Járás, futás, ugrás, csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban.

Egyensúlygyakorlatok: állás, egyensúlyozó járás, kúszás, Body Roll hengergyakorlatok, forgások, fordulatok során.

Szem-kéz koordináció fejlesztése: babzsákkal, karikával, labdával végezhető gyakorlatok során. **Szem-láb koordináció fejlesztése:** ugrókötéllel, karikával, labdával, ugróiskolával, függeszkedéssel.

Finommotorika fejlesztése: gyurmázás, építőjáték, papírhajtogatás, puzzle-játék, minta kirakás lyukas táblán, vágás, „papír-ceruza” feladatok, kéziszergyakorlatok során.

Testsémafejlesztés – főleg játékidőben, illetve a különböző tevékenységi formák tartalmi részeibe beépítve

A testrészek ismerete: önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal, tevékenységek a testrészek megismerését célozva, meghatározott testrészekre koncentráció.

A test személyi zónájának alakítása:

Az „oldalasság” felfedeztetése.

A test elülső és hátulsó részeinek megismertetése.

A test függőleges zónájának megismertetése.

Az előző (1., 2., 3.) gyakorlatok elvégzését követően becsukott szemmel.

Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása.

A testfogalom fejlesztése a testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak.

Játékos gyakorlatok: megnevezett testrészekhez funkciót rendelni.

A funkció megemlékeztetése után felismerni a testrészt: lokalizálni, megmutatni önmagán és másokon, megszámlálni.

Képen, rajzon felismerni az egyes testrészeket, a hiányzókat megnevezni.

Részekből összeállítani az emberfigurát, testrészeivel együtt.

Az egyes testrészek fejlesztése fej, törzs, karok, ujjak, lábak és lábujjakra alkalmas mozgásokkal.

Észlelésfejlesztés (percepció) – valamennyi tevékenységi forma és szabad játék során folyamatosan történik.

A vizuális (látás) fejlesztés érdekében az olvasás a jól funkcionáló balról jobbra irányuló szemmel követés és a finom szemmozgás ellenőrzésének függvényeként alakul. Célszerű, hogy a gyermekek gyakorolják a szemmozgás kontrollját. Ezért a szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése szükséges, és a szem fixációs működésének erősítése: Vizuális zártság - egészlegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik?

Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt először, mi következik?

Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása.

Vizuális helyzet - pozíció felismertetése.

Vizuális memória fejlesztése.

Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése érdekében a lehető legtöbbféle alak-forma-méret motoros kialakítására törekszünk:

Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében.

Adott vizuális minta kirakása: forma, méret, szín szempontjából.

Minták rajzolása, festése.

Részekből különböző alakzatok összerakása.

A tapintásos - sztereognosztikus - észlelés fejlesztése érdekében alkalmazzuk a következőket:

Az alapvető gyurmázási technikák.

Különböző formák, méretek alakítása minta után.

Különböző formák, méretek megváltoztatása.

Ritmikus sorminta készítése, a minta folytatása.

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése történhet:

Behunyt szemmel a gyermek bizonyos mozgásokat végez az óvodapedagógus segítségével.

Hátára rajzolt formát kell mozgással megismételni, képi formáját felismerni.

A térészlelés - térbeli viszonyok felismerésére alkalmas fejlesztő feladatok:

Az alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével.

Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal.

A téri viszonyokat jelentő verbális kifejezések megtanítása.

A hallási észlelés (auditív) és a hangzási analízis-szintézis fejlesztése érdekében figyeljünk a természet hangjaira!

Az óvodapedagógus által bemutatott ritmus letapsolása vagy lekopogása.

Ritmusvisszaadás csukott szemmel.

Mondjunk olyan szavakat, amelyek azonos hangzókkal kezdődnek, pl. baba, bögre, stb.

Hány szót tudsz felsorolni, melyek úgy kezdődnek: ma..., te..., si..., stb.

A keresztcsatornák fejlesztéséért végezzük a **vizuális-tapintásos** interszenzoros működések fejlesztését:

Tapintással exponált (felismert) tárgyat kell keresnie a vizuális mintákban,

Vizuálisan felismert tárgyat mintául véve, ki kell keresnie tapintással az „érzékelő zacskóból”.

Egyre finomabb különbségek felismertetésével gyakoroljuk a kétféle ingermodalitás átfordítását.

Vizuális-auditív interszenzoros működés fejlesztése:

Mutassunk a gyerekeknek ismert tárgyakat, állatok képét, különböző hangforrások vizuális képét, és a megszólaltatott hanganyagban ismerje fel az adott hangforrás képét.

„Figyeljünk a hangokra!” A hallott hanganyaghoz keresse a hangforrást, „minek a hangja?” (társak megszólaltatása, hangjukról felismertetés)!

Auditív memória fejlesztése: dallamtöredék megisméltetése, különböző hangok megisméltetése, majd a hangforrás kerestetése.

Vizuális kinezetikus interszenzoros működés fejlesztése:

Bekötött szemű gyermek kezével formát rajzoljon a levegőbe és a hátára rajzolt formát felismerje a vizuális mintában.

Mozgásos élményanyag, forma felismerése vizuális mintában, verbalizálva a formát.

Vizuális-kinezetikus megközelítés a későbbiekben a betűk vagy szavak közötti finom különbségek megfigyeltetésére is használható.

Hallási-tapintásos interszenzoros működés fejlesztése:

A gyermekeknek elmondással jellemezni kell azt a tárgyat, amit tapintás útján felismert és azonosított, vagy meg kell találnia tapintás útján azt a játékot vagy alakot, amit egy másik személy jellemez.

A szem-kéz koordináció fejlesztése:

A szem - kéz koordináció fejlesztésének finommotoros kontroll fejlettségével való összefüggését a Mozgásfejlesztés című fejezetben is tárgyaltuk. A következő szemmozgáshoz szükséges tevékenységekről pedig a percepció fejlesztésénél beszéltünk. Számos gyermek úgy érkezik az iskolába, hogy ezek a készségei megfelelően fejlettek ahhoz, hogy képes legyen alakok lemásolására, egyszerű képek rajzolására és festésére, s talán még ahhoz is elég fejlettek ezek a készségek, hogy elkezdjen írni tanulni. Fontos tehát felmárnunk, hogy melyik gyermeknek van szüksége ilyen jellegű fejlesztésre.

Verbális fejlesztés - a gyermek bármely tevékenységéhez köthető

A tárgyak megnevezése bárhol a lakásban, az óvodában és a közvetlen környezetben, ruházat, testrészek, cselekvések mind-mind segíthetik a fejlesztést.

A mindennapi tevékenységek során **ismerkedés térbeli viszonyokkal**, irányokkal, helyzetekkel, idővel.

A játékeszközök használata során **osztályozhatnak** az alapformák, alapszínek, méret, hasonlóság, különbség, ellentétesség szerint.

8. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI ÉS AZOK TARTALMA

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja

Éves munkaterv/Éves beszámoló

(Aktuális szervezési – tanügy igazgatási feladatok és azok megvalósításának eredményei.

A pedagógiai program éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelése, tervezése.

A tagintézmények, telephely – csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése és megvalósításának eredményei.)

Eszterlánc Északi Óvoda Tagintézményeinek és Telephelyének nevelési sajátosságai

(A helyi nevelési gyakorlat éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelés tervezése.

A csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése.)

Eszterlánc Északi Óvoda munkaközösségeinek terve és beszámolója

(Feltáró – elemzőmunka, kiemelt pedagógiai megfigyelések, bemutatók, előadások, ellenőrzések, értékelések tervezése és megvalósításának dokumentumai.)

A gyermekcsoportok nevelési, tevékenységi programja

- szokás- és szabályrendszer tervezése időkeretben
- eseményterv, programterv tagóvodánkénti tervezéssel
- a tevékenységi rendszer fejlesztési terve

A gyermek fejlődésének nyomon követése az Ovikréta felületén

(Egyéni fejlettséget diagnosztizáló mérések, tényfeltáró, helyzetelemző és a fejlesztési feladatok tervezését elősegítő dokumentum.

Csoportnapló, jelenléti ív, egyéb dokumentumok az Ovikréta felületén

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás

TÉR dokumentumok

(Teljesítménycélok rögzítése és a megvalósítás dokumentumai az Ovikréta felületén)

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

9.1. Az egészséges életmód alakítása (egészségfejlesztési program)

Az egészséges életmód iránti igény kialakítása már óvodában nagy felelősséget ró az intézmény dolgozóira. Az életmódváltozásokkal együtt járó jelenségek, a mozgásszegény életmód, a nem megfelelő minőségű és mennyiségű étkezés arra készítet bennünket, hogy kiemelt figyelmet fordítsunk az egészségfejlesztésre.

Cél:

- **A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos mozgás, játék) a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével.**
- **Az egészséges életvitel igényének megalapozása.**
- **A testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.**
- **Egészséges táplálkozási szokások** - különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír - tartartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, valamint a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése -, **a kulturált étkezési magatartás kialakítása.**
- **Az életvezetési készségek fejlesztése**, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- **A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes és biztonságos környezet**

megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások, valamint a környezettudatos magatartás alakítása.

- **A betegségek megelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.**

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az összerendezett, harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgás tudatos használata az élettani pedagógiai, pszichológiai hatások elérésére.
- A testi szükségletek és mozgásigény rendszeres kielégítése, testi képességek fejlesztése.
- Megfelelő terhelés és edzés, figyelembe véve az eltérő fejlettséget és életkori adottságokat.
- A gyermek mentálhigiénéjének megőrzése, az egészséges életmód, testápolás, kulturált étkezés, öltözködés, pihenés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása minta alapján, gyakorlással.
- A mozgásigény kielégítése a szervezet edzése játékkal, szabad mozgással, szervezett testneveléssel, egyéb sokmozgásos tevékenységekkel.
- Kisebb testi rendellenességek korrekciója, láb- és testtartásjavító tornával.
- A lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kialakítása, elsajátítása. (egészséges napirend gyakorlása, stressz hatások kompenzációja, integráció megvalósítása, normatartás elsajátítása)
- A személyi higiénére nevelés, az önálló testápolásra, fogmosásra, étkezésre, öltözködésre, betegségmegelőzésre való képesség fejlesztése, minta alapján, gyakorlással, az egyéni bánásmód érvényesítésével.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése különböző programok segítségével. (zöldség és gyümölcsnapok, közös saláta és gyümölcsturmik készítés, szülők bevonása)
- Az adott korosztálynak megfelelő életritmus kialakítása, melyben biztosítottak a változatos tevékenységformák és az egészséges - biztonságos környezet feltételei.
- A gyermekek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával.
- A gyermekbalesetek, sérülések megelőzése, a tilos és elvárható magatartásformák megismertetése, megfelelő balesetmentes környezet biztosításával.
- A gyermekek egészségének védelme, fejlődésükhöz egészséges környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Prevenciós és korrekciós, testi - lelki - nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek

bevonásával.

- A hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének nyomon követése, szükség esetén egyéni fejlesztéssel képességeik kibontakoztatása szakember igénybevételeivel.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára, lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelés tartalma

- Az egészség megőrzése, a szokások kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk: a testközelséget, a pszichés és szociális harmónia megteremtését, a gyermeki szükségletek kielégítését, komfortérzetük biztosítását.
- A **helyes életritmust** fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a család bevonásával próbáljuk eredményesen kialakítani.
- A gyermek óvodába lépésekor **anamnézis űrlap kitöltését kérjük a szülőktől/törvényes képviselőtől**, mely tájékoztatást ad számunkra a gyermek mozgás és beszédfejlődéséről, a család szociokulturális háttéréről, a nevelés jellemzőiről, az egyéni sajátosságokról, aktuális fejlettségéről.
- Az óvodába lépés után folyamatos megfigyeléssel tárjuk fel az egyéni sajátosságokat.
- Igyekszünk a lehető legrövidebb időn belül megismerni a gyermekeket.
- **A nevelést egyénre szabottan tervezzük-, végezzük- és értékeljük.**
- Az óvodába lépés időszakát az ölbeliség jellemzi. Ekkor ismerkedik meg a gyermek a csoportjával, más csoportokkal, az óvoda dolgozóival, az óvoda egyéb helyiségeivel. **A folyamatosan történő beszoktatás, a szülő, és mindkét óvodapedagógus együttes jelenléte** az első napokban megkönnyíti a gyermek beilleszkedését az új közösségbe.
- Az egészséges életmód egységes kialakítását az óvodai szokás-, szabályrendszer és a családok szokás-, szabályrendszerének összhangjával biztosítjuk. Az óvodai életre való ráhangolás igazodik a család igényeihez, a gyermek reakcióihoz. Az egyéni igényeket, otthonról hozott szokásokat figyelemmel kísérjük, megértő elfogadó magatartásunkkal segítjük – a közösséghez történő alkalmazkodás keretein belül.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is befogadjuk és igyekszünk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

9.1.1. Gondozás

- A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van. Az óvodai nevelés mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A gondozás a gyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.
- A gondozás alapja a gyermek – felnőtt pozitív kapcsolata, amely által nyugodt légkörben lehetőség nyílik a gondozási teendők közvetítésére. Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele **az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat**.
- A higiénés teendők végrehajtásához szeretetteljes, nyugodt, derűs légkört biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek eltérő egyéni helyzetét, szükségletét, életkori sajátosságait, otthoni szokásait. A segítség során a gondozás és szeretet megnyilvánulását éreztetjük minden gyermekkel.
- Megkülönböztetett figyelemmel, gondoskodással vesszük körül a gyermekeket, mivel a gyermekekkel foglalkozó szakember (óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens) szavai, tekintete, hangsúlya, mozdulatai, gesztusai gondozás közben is figyelmet, elfogadást kell, hogy közvetítsenek.
- Ebből adódóan megszabadítjuk a gyermeket a kellemetlen érzésektől (pl. szomjúság, fázás, izzadás, fájdalom stb.).
- Az óvodai élet minden mozzanatában az óvodába érkezéstől, játékban, étkezésnél, WC használatnál, séta alkalmával, udvaron, pihenés alatt, stb. – mérlegeljük, hogy az adott fázisban a gyermek egészsége, testi épsége mennyire védett, és az adott helyzetben, mennyiben szolgálja a testi – lelki, szociális egészséget.
- Napközben különös figyelmet fordítunk az önkiszolgálásra, biztosítjuk a gyermekek számára a saját, jellel ellátott használati eszközöket, melyek megfelelő méretűek és szükség szerint elérhetőek. (pl. törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, egyéni tornafelszerelés, saját váltócipő, váltó ruha, alvópárna, lepedő, ágynemű)
- Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk.
- Az öltözködést, a kulturált étkezési szokásrend kialakítását, az önálló testápolást az egyéni fejlettségtől függően mindaddig gyakoroltatjuk, amíg nem biztosak a szokások sorrendjében.
- A segítséget mindig szóbeli magyarázattal kísérik, ha a gyermek valamit nem jól végez, nem marasztaljuk el, hanem a sikertelenül végzett műveletet újra bemutatjuk.
- Figyelünk a gyermekek legkisebb fejlődésére és ezen a téren is velük örülünk.

- A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése folyamán nagyon fontosnak tartjuk az önállóságra neveléssel kapcsolatos elveink követését, a segítségnyújtás megfelelő időpontját és mértékét.

9.1.2. Testápolás

- A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.
- A személyi higiénés önkiszolgálásban maguk a gyermekek is aktívan részt vesznek, ezt minden felnőtt azonos módon következetesen gyakoroltatja.
- Hozzászoktatjuk a gyermekeket, hogyha a kezük piszkos lesz, maguktól menjenek kezet mosni, valamint WC használat után és étkezés előtt.
- A gyermek megtalálhatja a jelét az öltözőben, a csoportban, a törölközőn, a fogmosó felszerelésén, a fésűjén.
- Minden gyermekkel megismertetjük az óvodánkban használt tisztasági eszközöket, azok használati módját.
- Tisztálkodási eszközeit jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezzük el.
- Mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében.
- Természetesen a kisebbeknél több segítséget nyújtunk, de a rendszeres gyakorlás során arra törekszünk, hogy ez a készség kialakuljon a gyermekekben, és önállóvá váljanak.
- Megismertetjük a gyerekekkel a helyes fogápolás módját, a fogápolási eszközök állapotát, tisztaságát folyamatosan ellenőrizzük, szükség esetén cseréjét jelezzük a szülők felé.
- Állandó helyet alakítunk ki a tiszta és elhasznált papír zsebkendőnek.
- A gyermekeket szükségleteik jelzésére és azok bármikor történő kielégítésére szoktatjuk.

9.1.3. Öltözködés

- Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is.
- A helyes öltözködés során felhívjuk a figyelmet a kényelmes, **réteges öltözködés** biztosítására, amely óv a sérüléstől, biztosítja a testszellőzését, ugyanakkor tiszta, esztétikus. Hangsúlyozzuk a megfelelő cipő használatát is, amelynél fő szempontunk, hogy kényelmes, a sarok részt jól támasztó, saját, jól szellőző, hajlékony talpú, biztonságos, csúszásmentes legyen.
- Öltözködés során fokozatosan alakítjuk ki azt az önállóságot, hogy a mindenkori hőmérsékletnek megfelelő ruházatot vegyenek fel.

- A gyermekek önállóságának fejlődését elősegítjük a sorrendiség és szükséges technikák gyakoroltatásával. Figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, öltözködési tempójukat.
- Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a dajka példáját, megjelenését.
- Az öltözőben található a jellel ellátott zsák, vagy polc, szekrény, stb., melybe a szülők váltóruhát, váltócipőt helyezhetnek el.

9.1.4. Étkezés

- A gyermekek fejlődésének érdekében igényük szerint nagy figyelmet fordítunk a korszerű táplálkozásra, az étkezési ritmus, a kulturált étkezés szokásainak kialakítására, erősítésére.
- A gyermekek részére **napi háromszori étkezést biztosítunk**, az étkezések közötti legalább két – három óra betartásával.
- A gyermekélelmezést biztosító partner az OÉTI táplálkozás-egészségügyi ajánlása szerint biztosítja az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálékot.
- Igyekszünk **új ízekkel**, az ételek nevével, egyszerűbb ételek elkészítésével megismertetni a gyermekeket (az egészségügyi előírásokat betartva).
- Ösztönözzük a gyermekeket a zöldségfélék, gyümölcsök, főzelékek, rostokban gazdag, gabonapehellyel dúsított kenyér fogyasztásának megszerettetésére.
- **Zöldség- és gyümölcsnapok** beiktatásával formáljuk a szülők és gyermekek szemléletét. A gyermekek maguk is részt vesznek a gyümölcs- és salátatálak elkészítésében, így lehetőség adódik arra, hogy számukra eddig szokatlan ízekkel és azok elkészítési módjával is megismerkedjenek.
- A gyermek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban nagy egyéni különbségek vannak, hangsúlyozzuk, hogy a kisétkü gyermek nem étvágytalan!
- Éppen ezért nem kényszerítjük valaminek az elfogyasztására, de figyelünk minden egyes gyermekre, az étvágytalanra és falánkra egyaránt. Az étkezési szokásokat, érzékenységet megismerve, tapintatosan ösztönözzük az ételek elfogyasztását.
- Étkezések alkalmával egyszerre csak kis ételmennyiséget teszünk a gyermekek tányérjára, ha azt elfogyasztották kapnak újra, a gyermekeket is arra szoktatjuk, hogy egyszerre csak kis mennyiséget vegyenek a tálból.
- Az ízlésesen terített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre készítet, ennek érdekében biztosítjuk a kulturált étkezés, az ízléses terítés feltételeit. (terítő, evőeszköz /kanál, villa, kés/, dupla tányér, pohár, szalvéta, kancsó, tál). Az előkészületekbe bevonjuk a gyermekeket önkiszolgálás, illetve naposok részvételével.

- A gyermekek szükségleteinek megfelelően **egész nap biztosítjuk a folyadékot.** (víz, gyógytea, gyümölcstea, gyümölcslé)
- A kés, villa használatával fokozatosan ismerkednek meg a gyerekek.
- A napi tápanyagszükséglet kiegészítése végett és változatosság érdekében **rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodai étrendről.**
- A vallási, valamint egyéb okból (például: vegetáriánus, az eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk. A különféle táplálékallergiás gyermekek megfelelő étkeztetését a konyha dolgozói biztosítják.

9.1.5. Mozgás

- A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség, melyet a programban biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet működését.
- A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását.
- A rendszeres örömmel végzett mozgással a gyermekeket egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adhatunk a szülőnek is. Ezért alkalmanként a szülőkkel együtt mozgásos programokat szervezünk.
- A megfelelő balesetveszély elhárítása után szorgalmazzuk a mezítlábas tevékenységeket a csoportban és a szabadban is. A csoportban is biztosítunk olyan egyenetlen felületeket, ahol a mezítlábas edzéssel a lábstatikai rendellenességek megelőzését, illetve korrigálását segítjük. A nyári udvari élet idején is **teret engedünk a mezítlábas járásnak** homokban, kavicsban és fűben.
- Szűrővizsgálatok igazolják, hogy igen magas azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél valamilyen tartás rendellenesség (pl. lúdtalp) fordul elő. Mindezek megelőzésére illetve helyreállítására a gyógytestnevelés egyes speciális hatású gyakorlatait alkalmazzuk. Mikrocsoportos szervezeti formában, szakképzett nevelő irányításával preventív tornát alkalmazunk a kisebb testi rendellenességek korrekciójára.
- Napirendünkben **nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban való tartózkodásra.** A mindennapi szabad mozgásokhoz biztosítjuk a megfelelő mozgásfejlesztő szabadtéri játékokat, speciális mozgást igénylő játékszereket:
 - gyűrű, kötélletra, rézsútos létra, mászóakák, csúszdák, egyensúlyérzék fejlesztők,
 - különböző méretű labdák, kosárlabdapalánk, röplabdaháló, foci kapuk, tollas labda, szivacs labdák.

- A gyerekeket életkori szintjüknek megfelelően megismertetjük a mozgásos játékeszközök biztonságos használatával.
- Az eszközöket megfelelő felügyelet mellett, egyéni képességeik és bátorságuk szerint használják a gyermekek.
- Alkalomszerűen a csoportszobákban a különböző egyensúlyérzék fejlesztő eszközöket használjuk, pl. billenő rács, egyensúlyozó kígyó, egyensúlyozó tölcser, gumiasztal, stb.
- Gyermekeink az életkori sajátosságból fakadó természetes testhelyzetekben tevékenykedhetnek. (szőnyegen hasalva építkeznek, autóznak, mesekönyvet nézegethetnek)
- Lehetőséget biztosítunk a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére, játékos sportversenyekre.
- A spontán mozgások lehetőségeit **kirándulások, séták** alkalmával is kihasználjuk. (dombra fel-és lefutás, gurulás, erdei tornapálya, stb.)
- A mozgásfejlesztés lehetőségei:
 - szervezett mozgástevékenységen belül,
 - a szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben
 - mindennapi mozgás,
 - differenciált mozgástevékenység során.
- A mozgásos tevékenységeknek játékos mozgásoknak mind a teremben, mind a szabadlevegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
- Az egészségmegőrzés érdekében fontos, hogy gyermekeink edzettek legyenek, ezért évszaknak és időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a friss levegőn, ahol futkározhatnak, mozoghatnak, kerékpározhatnak, rollerezhetnek. Tapasztalataink igazolják, hogy a mozgásos program alkalmazásával nő a gyermekek ellenálló képessége.
- Szeptembertől májusig terjedő időszakban az időjárástól függően fokozatosan növeljük a szabad levegőn eltöltött tevékenységek idejét, amely a gyermekek mozgásában és egészséges életmódra nevelésében döntő szerepet játszik.
- Sáros időben is lehetőséget adunk a szabadtéri játékra, légfürdőzésre az udvarok betonos területén.
- A változékony időjáráshoz az öltözettel is igazodva (gumicsizma, esőkabát) közvetlenül tapasztalhatják, érzékelhetik gyermekeink az évszakok változását.
- Kihasználjuk az évszak adta lehetőségeket, a nyári időszakban a nap- és légfürdőzés mellett a pancsolást is biztosítjuk, azonban a pancsolás önkéntességét tiszteletben tartjuk és az egyéni érzékenységet figyelembe vesszük.

- Fontosnak tarjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást, mert ezzel is a gyermek szervezetének ellenálló képességét növeljük.
- A téli hónapokban a szánkózással, hógolyózással, korcsolyázással egészítjük ki a gyermekek edzési lehetőségeit.
- Gondoskodunk arról, hogy a szabadban minél többet mozogjanak és idejüket egészséges játékkal, vagy egyéb hasznos tevékenységekkel töltsék a gyermekek.
- A mindennapi mozgásigény kielégítéséhez változatos, „sokmozgásos” lehetőségeket szervezünk.

9.1.6. Pihenés, alvás

- A nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket – elalvás előtti szellőztetéssel, meséléssel, dúdolással, bensőséges emocionális kapcsolattal – biztosítjuk.
- A pihenéshez biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket (saját ágynemű, „alvókák”), a nyugodt alvást segítő légkört (mese, halk zene).
- A gyermekeknél az eltérő alvásigényeket figyelembe vesszük.
- Megengedjük, hogy a hozzájuk érzelmileg közelálló tárgyakat, játékokat bevigyék az ágyba, így a kevésbé fáradékony gyerekek is nyugalomban töltik a pihenés idejét.
- Az iskolába készülő gyermekek pihenésre fordított idejét a nyári hónapokban lecsökkentjük, ezzel készítjük őket elő a kisiskolások napirendje szerinti életre.

9.1.7. Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet

- Az egészséges életmód jó szokásainak megalapozása egyben a gyermekek megóvását is segíti.
- Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a gyakori szellőztetést, portalanítást, fertőtlenítést, a gyermekek bevonásával a környezet tisztántartását.
- A környezetalakításnál törekszünk a családi, ízléses, biztonságos feltételek megteremtésére.
- Eszközeink, bútoraink megfelelnek a gyermekek testméretinek, biztonságosak, lehetővé teszik a játék – és mozgásigényük kielégítést.
- Óvodáink belső tereinek kialakítását az egyszerűség, a célszerűség jellemzi.
- Tágas, világos csoportszobáink esztétikusan, gyermekméretű bútorokkal berendezettek.
- A játékszereket nyitott polcokon, a gyermekek számára jól látható, elérhető helyeken tároljuk.
- A csoportokban kisebb kuckókat, galériát alakítottunk ki, ahová visszavonulhatnak a gyerekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja.

- Babaszobáink, babakonyháink „igazi” kis háztartási eszközökkel felszereltek.
- A mesesarokban alacsony polcon található a könyvek, amelyeket tetszés szerint nézegethetnek.
- Esztétikus, parkosított, udvaraink sokféle lehetőséget nyújtanak a változatos tevékenységekhez.
- A szabad mozgás lehetőségét a természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő játékokkal biztosítjuk.
- Udvaraink nagy része füves terület, de megtalálható a homokos és szilárd burkolatú, árnyékos és napos rész is.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket felnőtt gondozásával elkülönítjük mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek.
- A fertőzések terjedését fokozott odafigyeléssel, edzéssel, szellőztetéssel, a személyes holmik használatával, a higiéniai szokások fokozottabb betartásával igyekszünk megakadályozni.
- Fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását felvilágosító előadásokkal, figyelemfelkeltő írásokkal.
- A baleset elkerülése érdekében biztosítjuk a személyi, tárgyi feltételeket, a gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Minden nevelési év kezdetén valamint kirándulások előtt és egyéb esetekben szükség szerint minden óvodai csoportban - a gyermekek életkorának megfelelően – ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát.
- Dolgozóinknak az előírásoknak megfelelő ruha és cipő használata kötelező.
- A felnőtt dolgozók feladata, hogy igényes legyen megjelenésük, viselkedésük, igyekezzenek követésre méltó modellt nyújtani, jó benyomást kelteni mind a gyermekekben, mind a szülőkben. Ez ugyanis nemcsak az esztétikai nevelést, de a szülők bizalmát is alapvetően befolyásolja.
- Az ünnepek előtt a külső megjelenítésre kiemelt figyelmet fordítunk. Az ünnepi érzelmek és az ünnepi hangulat erősítését az egész óvodában megjelenő dekorációval is fokozzuk.

A fejlődés várható jellemzője óvodáskor végére:

- A testápolási teendőket a szokásoknak megfelelően, önállóan, felszólítás nélkül végzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, óvják, rendben tartják és helyére teszik azokat.
- Készség szintjén kiszolgálják magukat, ismerik az eszközök rendeltetésszerű használatát.
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Tevékenységüket – egyéni fejlettségükhöz mérten – meg tudják fogalmazni.

- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
- Érzékelik a természetben végezhető sportok, túrák, edzések jótékony hatását, szervezetük fejlődésére, egészségük megőrzésére.
- Megismerik saját igényeiknek, képességeiknek korlátait, fejlődnek személyiségvonásaik, (önfegyelem, kitartás, tolerancia) testi képességeik.
- Az egészség, mint érték, beépül a személyiségükbe.

9.1.8. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, esetleg mentőhívás) a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl. kerékpár, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- tilos és elvárható magatartásformák.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye az Ovikréta felületén található csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az orvosi szobában vagy irodában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

9.1.9. Az óvodai élet megszervezése

Napirend

- Óvodáink reggel 6.30 órától fogadják a gyerekeket, így óvodapedagógusaink reggel rugalmas munkakezdéssel dolgoznak.
- **Rugalmas és folyamatos napirendünk** biztosítja a gyermeki szükségletek kielégítéséhez a közös élményekre épülő tevékenységekhez szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvónők alakítanak ki a helyi adottságok, igények, lehetőségek, a gyermekek egyéni, életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek életkorának megfelelő **optimális életritmus kialakítására törekszünk**, így az óvodai napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, szabályozzák tevékenységeit, ritmust adnak napjainak. Mindezek kihatnak életfolyamataira, érzelmi biztonságára is. Felkínálunk tevékenységeikhez egy olyan rugalmas időkeretet, amihez életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően fokozatosan megtanulnak majd alkalmazkodni.
- A **napirend biztosítja a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek megvalósítását**, mely növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta **összesen 45 perces időkeretben**, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket, a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
- A gyermekek az elkezdett tevékenységüket mindaddig folytathatják, amíg motiválja őket maga a tevékenység, amíg szívesen végzik azt. Ezáltal az adott tevékenység garantáltan fejlesztő hatású lesz a kisgyermek számára.

A napirendben legtöbb időt a szabad játékra biztosítunk.

- Az évszakokhoz igazodva az óvodák sajátosságait figyelembe véve, a gyermekek fokozott mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg a csoportok napirendjét.
- A folyamatos tízóraizás is megköveteli az alapvető higiénés szabályokat, mely a szokás és szabályrendszerük egyik fontos momentuma.

- Kézmosás után a dajka segítségével esztétikusan megterítik az asztalt, és csak ezután ülhetnek le tízóraizni.
- Az ebéd elfogyasztása ugyanabban az időben, minden gyermek számára egyszerre történik.
- Az uzsonna szintén folyamatosan történik, illeszkedik a délutáni tevékenységek folyamatába. A folyamatos napirend rugalmassága lehetővé teszi, hogy egyéni tempó-, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket, így nincs várakozás, nincs siettetés.

A program ajánlott napirendje

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG
6.30 – 12.00	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, beszélgető percek, részképességek fejlesztése, folyamatos tízórai, kötött és kötetlen tevékenységek szervezése, növekvő időtartamú (5–45 perces) csoportos foglalkozások, testápolás, séta, kirándulás, játék az udvaron
12.00 – 13.00	Testápolási tevékenységek elvégzése, ebéd, készülődés a pihenéshez
13.00 – 15.30	Csendes pihenő, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés, testápolás, folyamatos uzsonna
15.30 – 17.30	Játék a csoportban vagy a szabadban, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

9.1.10. Heti rend

A heti rend biztosítja a folyamatosságot, rendszerességet, fokozatosságot, tudatosságot megvalósítását.

Heti tervezés szempontjai:

- A gyerekeknek naponta szükségük van a szervezett játékos, mindennapos mozgásra.
- Heti egy alkalommal kerül sor kötött formájú mozgásos tevékenységre. A témahetekben komplex módon jelenjenek meg a tevékenységformák.
- A tervezésben tükröződjön az adott évszak nyújtotta élményanyag, a hagyományok, ünnepek, a gyermekekhez közel álló események, témák, melyek többhéten keresztül ismétlődhetnek.
- Naponta legyen lehetőség éneklésre, vizuális tevékenységekre, verselésre, mesére a választhatóság elve szerint.

- A gyerekeknek megadjuk a lehetőséget, hogy a megkezdett témát kedvük szerint folytathassák.
- A spontán érés és a tudatos fejlesztés helyes arányának megtartása mellett kötetlen és kötelező foglalkoztatási formának is helyt adunk.
- A heti terv elkészítéséért az adott csoportban dolgozó óvodapedagógusok a felelősök.

9.1.11. Nyári terv

Az időjárás figyelembe vételével arra törekszünk, hogy a gyermekek szinte az egész napjukat a szabadban tölthessék.

Szabadon választható tevékenységek

- Napfürdőzés
- Szervezett mozgásos játékok, torna
- Játék a homokkal, vízzel
- Élmények, "kincs" gyűjtése, a gyűjtött anyagból barkácsolás
- Munka jellegű tevékenységek; udvari/kerti munka
- Természetes környezetben történő tapasztalás
- Környezeti változások megfigyelése
- Illemszabályok gyakorlása
- Kuckózás, mese
- Énekes-, verseny és labdajátékok
- Vizuális technikák

A gyermeklétszám csökkenése miatt, a gyermekcsoportok összevontan működnek. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy más környezethez alkalmazkodjanak, más személyeket, társakat ismerjenek meg és fogadjanak el.

A pedagógus is új helyzetbe kerül, nagyobb toleranciára, empátiás reagálásokra, ötletgazdagságra van szüksége. Az óvodapedagógus feladata, hogy ne hagyja unalmassá válni a mindennapokat.

Kínáljon a gyermekeknek élményszerű tevékenységeket, sok alkalmat a természettel való közvetlen találkozásra. Kapjon nagy hangsúlyt az egyénenkénti foglalkozás. A különböző fejlettségű, életkoruknál fogva is más képességű és terhelhetőségű gyermekekkel való differenciált foglalkozás, az egyéni szükségletek tiszteletben tartása.

Egészségnevelési és megóvási tennivalóink:

- Bőséges folyadék biztosítása egész nap folyamán szellőztetés
- Az időjárási viszonyok figyelembe vételével árnyékos hűvös játékhelyek biztosítása
- Napfürdőzés - fürdőzés szabályainak betartása (naptej, fejfedő, megfelelő ruházat)

9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi, a közösségi nevelés biztosítása során figyelembe vesszük, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, magatartására az érzelmi vezéreltség a jellemző.

Cél:

- A gyermekek biztonságérzetének, önbizalmának erősítésével a társas kapcsolatok elősegítése, pozitív személyiségjegyek megerősítése.
- A gyermekek erkölcsi érzelmeinek, tulajdonságainak alakítása, erkölcsi értékrendjük megalapozása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A gyermekek személyi és tárgyi környezetéhez való érzelmi kötődésének kialakítása.
- A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.
- Szociális érettség alakítása, az iskolába lépéshez.

Feladat:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, modellértékű, befogadó attitűd, családi légkör megteremtése az óvodakezdéstől az óvodáskor végéig, melyben a közös élmények, tevékenységek során a társas kapcsolatok úgy alakulnak, hogy a gyermekek elfogadják és tisztelik a különbözőségeket.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, megerősítése gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt között.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Közös élményekkel, komplex tevékenységekkel a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal a gyermekek erkölcsi- és akarati tulajdonságainak erősítése; az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a gondoskodás, felelősségvállalás, óvás, védelem, az önállóság, az önfegyelem, a kitartás, a feladattudat, a szabálytudat igényének megalapozása.
- Tudjon rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- A természeti – társadalmi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése, önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A gyermek nyitottságára építve segítse a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.
- A különféle problémákkal küzdő gyermekek támogatása abban, hogy szorongásaikat, félelmeiket játékban és más tevékenységekben kiélhessék.
- A peremhelyzetre sodródó gyermekek segítése, hogy önmagukat el tudják fogadni, illetve mások is elfogadják őket.
- Olyan feladatok adása a gyermekeknek, melyekben felelősségérzetük megerősödhet, fokozódik magabiztosságuk, önbecsülésük.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A nevelés tartalma:

- A **pszichohigiénés nevelés** feltételeit elsősorban a gyermek biztonságérzetének megteremtésével, személyiségének szabad kibontakoztatásával, a harmonikus társas kapcsolatok alakításának elősegítésével valósítjuk meg.
- A szülők nyílt óvodai rendezvények, családokkal közös programok alkalmával betekinhetnek az intézmény életébe még a beiratkozás előtt.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerjék meg az óvodát. A szülők fokozatos időcsökkenéssel vesznek részt ebben a folyamatban a gyermek egyéni igényei szerint (lehetőleg maximum két hét alatt). Így betekinhetnek az óvoda

szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük a gyermek számára az új környezet elfogadását. A szülők elmondása alapján megismerkedünk az otthon kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülőkkel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.

- Az óvodába érkező gyermekkel megismertetjük a csoportszobát, udvart, kiszolgáló helyiségek elhelyezkedését, funkcióját, rendjét, hogy biztonsággal tájékozódhassanak, mozoghassanak.
- Az **óvodapedagógusi modell** fontos szerepet játszik abban, hogy a gyermekek elfogadják eltérő képességű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan magatartásjegyek alakulnak ki bennük, mint a segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.
- Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.
- Óvodáinkban egyaránt megtalálhatók életkorilag heterogén és a szülők többsége által preferál homogén, valamint részben homogén csoportok is.
- A nagyobb gyermekeket bevonjuk a kicsik beilleszkedésének segítésébe, felkészítjük őket a csoportba érkező új gyermekek fogadására. Különös hangsúlyt fektetünk erre a családi légkör megteremtésének érdekében. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéniségét, fejlettségét, tempóját, szokásait és ennek megfelelően egyénre szabottan végezzük feladatainkat. Az első perctől személyes kapcsolattal, mesével, dallal, ölbeli játékokkal kedveskedünk a kicsiknek.
- Nagy figyelmet fordítunk a délutáni pihenésre, ilyenkor különös gyengédséggel vesszük körül a gyermekeket, leülünk ágyukra, simogatjuk, nyugtatjuk a félénkebb gyermekeket. Pihenés alkalmával simogató kezünk, halk szavunk nem az alvás erőltetését szolgálja, csupán a nyugodt felfrissülést, pihenést, regenerálódást.
- Minden gyermeknek saját jellel ellátott öltözőszekrényt, polcot biztosítunk, ahol személyes eszközeit, tárgyait elkülönítve őrizheti.
- A csoportszobákat, egyéb helyiségeket esztétikus, célnak megfelelő berendezési tárgyakkal, harmonikus, nyugodt összehatást keltő színekkel, anyagokkal rendezzük be és dekoráljuk.
- Ezáltal biztosítjuk a játékra, - kapcsolatteremtésre ösztönző családi légkört.
- A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

- A gyermekek nevelésében törekszünk jó partneri kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, a családdal, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttműködéshez.
- Az óvodapedagógusok tapintatos közelítéssel ismerik meg a gyermekek egyéni jellemzőit, hogy lehetővé váljon az egyéni nevelés.
- Minden gyermeket külön egyéniségként fogadunk el és fogadtatjuk el gyermektársaival, minden egyes gyermeket pozitív oldaláról megközelítve.
- A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az elvárásoknak meg tudjanak felelni. A csoport előtt álló feladatokat igyekszünk minden gyermek számára érthetővé és vonzóvá tenni.
- Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, a változásra képessé váljanak.
- A családi légkörben folyó nevelés végigkíséri a gyermekeket. Sok közös élményt, gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk, ezen belül sok olyan – érdeklődésüknek megfelelő – tevékenységet, melyben gyakran átélhetik a belülről táplálkozó kedvet, motiváltságot.
- Nagy hangsúlyt fektetünk azokra a közös tevékenységekre, melyben óvodáink minden csoportja, vagy 2-3 csoport együttműködése nyújtja a közös élményt (pl. séták, jeles napok, kisebb ünnepek, közös játékok, közös mozgás, versenyek, kirándulások, stb.)
- Családias légkör megteremtésével segítjük elő a társas kapcsolatok alakulását is. Az élményszerű együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.
- A kialakult összeütközések feldolgozásához kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk, megfelelő objektív véleményünkkel a gyermekek felelősségérzetét erősítjük.
- A reális, saját értékeit felismerő énkép kialakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a felnőtt – gyermek társalgására. A gyermekek pozitív kapcsolatait csak úgy alakulnak, ha jól érzik magukat a közösségben, ehhez biztosítjuk a délelőtti játékidőben a személyes percek, ahol lehetőség nyílik a saját élmények megbeszélésére.
- Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzéseik megfogalmazásával igyekszünk kialakítani a másik megbecsülésének, értékelésének, elfogadásának érzését.
- Nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk a humorra, hisz a vidámság, jókedv a gyermek fontos lételeme és kiváló nevelési eszköz is.

- A felnőtt – gyermek kapcsolatok elmélyítését óvodáink közös rendezvényeivel is biztosítjuk pl. intézményi évfordulók, farsangolás, kirándulások, gyermeknap, sportdélutánok, néphagyományok felelevenítése, vetélkedők, rajzpályázatok stb.
- A csoportok hagyományaival mélyítjük a gyermekek összetartozását (pl. névnapok, születésnapok, anyák napja, kirándulások).
- Közös ünnepeink bensőséges hangulatban zajlanak, melyet fokozott várakozás és készülődés előz meg (pl. Mikulás, Advent, Karácsony).
- Az intézményi szinten szervezett hagyományos programok az intézményi összetartozást segítik elő, (pl. Ovi-foci, zsinórlabda-bajnokság, a magyar Népmese napja, Kihívás napja).

Pedagógiai munkánkat az odafigyelés, mások érzésének meghallgatása, a különbözőségek elfogadása hatja át.

A fejlődés várható jellemzője az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az óvoda által közvetített erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Képesé válnak az udvariassághoz-, az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására.
- Megfelelő akarati tulajdonságokkal, feladattudattal rendelkeznek (önálló, fegyelmezett, kitartó, megfelelő munkatempóban tevékenykednek).
- Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önértékelő képességgel rendelkeznek.
- Képesek az önálló problémamegoldásra, a kudarcélmény elviselésére.
- Igényévé válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezi.
- Rövid ideig képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőtteket, a gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is érti környezete jelzéseit, érzéseit.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek társaiknak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képesek az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.
- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.

- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Koruknak megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Szívesen kommunikálnak, véleményüket bátran elmondják.
- Erkölcsi érzelmük fejlett, megtanulják az érzelmek kezelését.
- Erkölcsi értékrendszerük (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozódik.
- Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését, megfelelő önfegyellemmel rendelkeznek.
- Megalapozódnak azok a szociális, érzelmi, értelmi képességeik, melyek biztosítják számukra a sikeres iskolai beilleszkedést.

9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása – cselekvéses tanulás

Az anyanyelvi nevelés a gyermek kommunikációs képességeinek fejlesztése, szerves része óvodánk nevelő munkájának – valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés kiemelkedően fontos eszköze a vers és a mese – ezek beszédnevelő, szókincsfejlesztő és én,- erősítő hatásukon túl a gondolat és az előbeszéd összefonódása révén a gyermeki fantázia és kreativitás forrásai. Anyanyelvi nevelésünkben kitűzött feladataink megvalósításában elsődleges szempontunk a játékosság, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosítása.

Cél:

- Kommunikatív környezet megteremtésével, helyes mintaadással anyanyelvi és kommunikációs készségük fejlesztése.
- Nyitott, magabiztos, jó kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása.
- A kreatív interakciós képesség kialakítása.
- Az általánosan érvényes illemszabályok elsajátíttatása, a kapcsolatteremtés elemi szabályaink megismertetése.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- A beszédhibák felismerése, logopédiai segítségnyújtás.
- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen

figyelmére alapozva, a mikro és makro környezetében szerzett tapasztalataira építve a gyermeki gondolkodás fejlődésének elősegítése.

- A személyiség pszichés beállítódásának megalapozása az elfogadás, az együttműködés, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel- és alakítás területén.
- Az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése.

Feladat:

- Derűs, nyugodt légkör biztosításával a gyermekek beszédkedvének fokozása, a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése anyanyelvi játékokkal és a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával.
- Tudatosan, tervszerűen és differenciáltan, minden helyzetet kihasználva, játékosan fejlesztjük a gyermekek kommunikációs képességeit.
- A helyes és szép beszéddel a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, előkészítése irodalmi élmények befogadására
- Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése, mely a gyermek fejlődését pozitívan befolyásolja.
- Természetes élethelyzetekben és nyelvi játékokkal egyaránt fejlesztjük a gyermekek kifejezőkészségét, mely elősegíti a közlés tartalmának felfogását, megértését.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Nyelvi készség (társalgási vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A nemzetiségi, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek természetes kíváncsiságára építve a tudásvágy ébrentartásával a felhasználható ismeretek, használható tudásanyag biztosítása rendszerszerű látásmóddal.
- Tanulási zavarokat okozó rész-képességek hiányosságainak felmérése, további fejlesztés kijelölése.
- Érzelmi indíttatású, játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokszínű élmény, tapasztalatszerzés biztosítása.

- A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy segítse elő kognitív képességük fejlődését.
- A gyermekek intellektuális képességeinek fejlesztésében építünk érzelmeikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre, a játékoságra, figyelembe véve egyéni és életkori sajátosságait.
- A gyermek énképének fejlesztése, a testséma kialakulásának segítése.
- Olyan sikerélmények biztosítása, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságot.
- Megerősítő, támogató magatartásunkkal, érdekes szituációk megteremtésével tartjuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat.
- Olyan lehetőségek megteremtése, melyekben önállóan tevékenykedhetnek.
- A képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során. (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, táncsal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése)
- Annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömét.
- Viselkedésünkkel, beállítódásunkkal, példánkkal nyújtunk modellt a nyitott, toleráns, kreatív megközelítési módokra.
- Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása a gyermekek számára, melyek által fejlődnek értelmi képességeik. (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- Minta- és példaértékű óvodapedagógusi megnyilatkozások.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés tartalmi megvalósítása

- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába lépő gyermekek beszédállapotát megismerjük beszédhallás, beszédértés, mondat szerkesztés, összefüggő beszéd-, ugyanis ezek ismeretében tudjuk a továbbiakban tudatosan csiszolni, formálni beszédképességüket, gazdagítani aktív és passzív szókincsüket, korrigálni beszédhibájukat.
- A beszédképesség fejlesztését jó óvodai légkörben, beszédhelyzetek teremtésével, beszélőkedv fokozásával, anyanyelvi játékokkal valósítjuk meg.
- A gyermekek beszédét, kérdését, megfigyelését, véleményét, élményét érdeklődéssel fogadjuk, reagálunk rá.
- Különböző beszédhelyzeteket teremtünk, melyek életkortól és nyelvi fejlettségtől, érdeklődéstől függőek (pl. bemutatkozás, megszólítás, köszönés, mese befejezése-, kitalálása, stb.)

- A gyermekek szókincsét, beszédképességét életkoruknak megfelelő új szavakkal gazdagítjuk.
- A kötetlen beszélgetések során olyan légkört teremtünk, ahol a gyerekek szívesen megnyilvánulnak, ahol bátran és sokat kérdezhetnek. A gyerekek szókincsét, szókészletének bővítését tapasztalatainak élményeinek kihasználásával fejlesztjük. Mi is sokat kérdezőnk, ezzel is ösztönözve őket a beszédre.
- A nyelvi kifejezőképességet különböző hangutánzásokkal, az érzelmi állapot változását hanglejtésekkel, hangszín és beszéd gyorsaság változtatásával fejlesztjük.
- A nyelvi kommunikációs fejlesztésünk elsődleges eszköze az óvodapedagógus helyes mintaadása. Ezért hangsúlyt fektetünk a nyelvtanilag hibátlan helyes ejtésre, artikulációra, érthető, színes, szemléletes nyelvi fordulatokban gazdag, példaadó beszédre.
- Óvodánkban a logopédus évente felméri a gyermekek beszédfejltségét, kiszűri a beszédhibás gyermekeket. Tudatosan és tervszerűen, szakszerűen, speciális gyakorlatok igénybevételével korrigálja a beszédhibákat és fejleszti a gyermekek beszédét. A családokkal felveszi a kapcsolatot: tájékoztatja a szülőket gyermekük beszédállapotáról, bevonja őket a beszédfejlesztés otthon is gyakorolható feladataiba.
- Elsajátíttatjuk a helyes testtartást, az orron át történő hangtalan, láthatatlan belégzést, a megfelelő kilégzést, a levegőjünkkel való gazdálkodást.
- Anyanyelvi nevelésünk fontos feladata a helyes ejtés gyakorlása. Arra szolgál, hogy a gyermekek érthetőbben, artikuláltabban tudjanak beszélni. A vegyes mélylégzést játékos légzéstechnikai gyakorlatokkal kezdjük.
- Az artikulációs gyakorlatokkal célunk a beszédszervek finommotorikájának fejlesztése. Nyelvtornával kezdjük a gyakorlást, ami később kiegészül ajaktornával.
- A hangok felismerését, megkülönböztetését belső hallást fejlesztő gyakorlatokkal gyakoroltatjuk, fonémahallást fejlesztő játékokat, gyorsasági- és időtartam-gyakorlatokat, játszunk.
- A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem. Az illemszabályok ismerete megkönnyíti a beilleszkedést, biztonságot és tartást ad fellépésüknek. Az illem, a jó modor elsajátítása magában foglalja az illemszabályok megismerését, szóbeli megfogalmazását, és ezek alkalmazását a természetes élethelyzetekben.
- Olyan szokások kialakítását alapozzuk meg, amelyek vonatkoznak az óvodai viselkedésre, a jó megjelenésre, a köszönés, a bemutatkozás, a megszólítás, a kérés módjára, a konfliktushelyzetek megoldására.

- A szabályok megismerésére, gyakorlására lehetőség nyílik a napközben adódó spontán helyzetekben, szerep-, szituációs-, bábjátékok során, tevékenységek menetébe történő beillesztéssel.
- A mindennapos gyakorlatban feltűnnek olyan gyermekek, akik egy vagy több alapvető képesség terén lemaradást mutatnak annak ellenére, hogy intellektusuk ép, érzékszervi fogyatékoságban nem szenvednek, és megfelelő nevelésben részesülnek.
- A magatartási zavarok mellett elsősorban a vizuális percepció, a vizumotoros, illetve a hallási percepció zavarok tűnnek fel. Az ilyen zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztésére fokozott figyelmet fordítunk, amelyet beépítünk a tevékenységek rendszerébe, illetve egyéni fejlesztési lehetőségeket teremtünk számukra.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek egyéni adottságaikhoz mérten meg tanuljanak érthetően és folyamatosan kommunikálni, rendelkezzenek azokkal a szokásokkal, magatartási formákkal, elemi és mennyiségi ismeretekkel, amelyek a természeti környezet megbecsüléséhez, megóvásához, a végbemenő változások megértéséhez szükségesek. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek mindig teljesíthető feladatot, megbízatást kapjanak. Megtanítjuk kérdezni, hibát felismerni, javítani. A megszerzett képességek, készségek pozitív módon hatnak egymásra, ezáltal lehetővé teszik a magasabb szintű képességek, készségek kialakulását. (transzferhatás)
- A tevékenységi formák keretein belül a játékos tanulás, differenciált fejlesztés folyamatában bővülnek a gyermekek ismeretei, melyek pontosabbá, rendszerezettebbé válnak. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek, a környezetben gyűjtött tapasztalatok élményszerű átélése, újrendezése során érdekes problémahelyzetekkel találkoznak a gyerekek. A problémák megoldása segíti az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, logikus gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, kreativitásuk fejlődését.
- A testileg, lelkileg, szociálisan harmonikusan fejlődő gyermekekben az óvodáskor végére kialakítjuk azokat a képességeket, melyek további életvitelükhöz, az iskolába lépéshez szükségesek. (szándékos figyelem, bevézés, felidézés, megőrzés, elemi és problémamegoldó gondolkodás)
- Munkánkat az intézmény gyógypedagógusa, konduktora, óvodapszichológusa és szociális segítője segíti.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

- Változatos tevékenységek biztosításán keresztül további élmények, tapasztalatok biztosítása a környező természeti és társadalmi világról.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, – alkotóképesség) és a kreativitás fejlesztése.

Az értelmi képességek fejlesztése érdekében:

- fejlesztjük a gyermek énképét, segítjük testséma kialakulását,
- olyan légkört biztosítunk, amely felfedezésre ösztönöz (fantázia, alkotó gondolkodás szárnyalása),
- maximálisan kihasználjuk, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot, építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, a természeti, társadalmi, tárgyi környezetéből szerzett benyomásaira,
- tudatosan szervezzük a közös alkotó tevékenységeket, mert az átélt intellektuális élmények fejlesztik a gyerek értelmi képességeit, mely során motivációs bázis alakul ki a gyermekben,
- olyan sikerélményeket biztosítunk, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát,
- figyelemkoncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk,
- a közös tevékenységek, a beszélgetések során a gyermek ráérez az együttgondolkodás örömére, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása,
- a képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, tánccal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése),
- megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában mondja el.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát, minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.
- Hallása, fonémahallása kielégítő, szókinccse életkorának megfelelő.
- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Konfliktus megoldási módokat ismer, önállóan is alkalmazza, képes társaival egyezkedni.

- Figyelmesen meghallgatja és megérti mások beszédét, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza.
- A közvetlen felidézés mellett képes a szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama.
- Képes a figyelemmegosztásra-, átvitelre, a szándékos figyelemre.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Képes a magán- és mássalhangzókat szövegkörnyezetben felismerni, azokat megnevezni.
- Auditív és vizuális képességei optimálisan fejlett.
- Képes a nonverbális jelek megértésére.
- Kialakul beszédfigyelve.
- Differenciált észlelése kifinomult.
- Érzékelése pontos.
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
- Figyelemösszpontosításra képes.
- Reprodukív emlékezettel rendelkezik.
- Fogalmi gondolkodása kialakult.

10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Cél:

- **Legyen örömük a játékban, bontakozzon ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.**
- **Az óvodai élet egészét átszövő játéktevékenység biztosításával a tapasztalatok többszöri átélése, a gyermekek egyéni vágyainak és kreatív ötleteinek kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.**

- **Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása, érzelmi, akaratilag tulajdonságainak alakítása.**

Feladat:

- Az óvodai élet mindennapjaiban előtérbe helyezzük a szabadjáték érvényesülését.
- A játék kiemelt jelentőségű kell, legyen az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése a folyamatos, szabad játék elsődleges biztosításával.
- Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.
- A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően azt maguk is szabadon átrendezhessék.
- A napi tevékenységek során a mozgásos játékok beiktatása az ehhez szükséges feltételek biztosítása / megfelelő légkör, hely, idő, eszköz /.
- A pozitív érzelmek, a közlési vágy felerősítésével a helyes magatartás gyakorlása, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása.
- A gyermekek játékválasztásának, szabad képzetársításának tiszteletben tartása.
- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek feldolgozásának, újbóli átélésének biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek beszéd és kommunikációs kapcsolatteremtő készségének fejlesztése.
- A játék, mint a gyermeki megismerés, fejlesztés és terápia eszközként való alkalmazása.
- A természetes anyagok állandó biztosításával, segítségadással, a gyermekek barkácsoló kedvének felkeltése, kreativitásuk kibontakoztatása a tartalmasabb, elmélyültebb játék érdekében.
- Változatos játéklehetőségek ismételtesével a gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszerveinek pontosabb működésének fejlesztése.

A játék tartalma:

- Óvodáinkban derűs, nyugodt légkört biztosítunk a kötetlen játékhoz.
- A gyermek maga dönti el kivel, milyen játékot játszik, milyen eszközt választ.
- A szabad társválasztás magában foglalja a félrehúzódás, az egyedüllét lehetőségét is.
- Mi teremtyük meg azt a játékos, oldott, kreatív légkört, amelyben a gyermekek az elképzeléseiket valóra tudják váltani.
- Olyan szokásokat, szabályok alakítunk ki, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a **szabad játékot**, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra válását.
- A gyermekek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük az adott korcsoport gyermekeinek játékszükségletét. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre, amit később a gyermekek is átalakíthatnak a játékszituációnak megfelelően.
- A gyermekek aktív közreműködésével önállóan, de óvodapedagógusi segítséggel is kialakíthatnak játszóhelyet, átrendezhetik a termet.
- Eszközeink esztétikusak, balesetmentesek, fejlesztőhatásúak. Színben, méretben, funkcionálisan megfelelnek a gyerekek igényeinek, életkori sajátosságainak. A játék kiválasztásánál fontos szempont, hogy gyermeki érdeklődést felkeltő, igényes, jó minőségű, esztétikus, variálható és fejlesztő hatású legyen.
- Eszközállományunkat folyamatosan bővítjük, egyrészt a szerepjátékokhoz és az esztétikai neveléshez szükséges kellékekkel, másrészt az értelmi képességeket fejlesztő játékokkal.
- Folyamatos napirendünk jól biztosítja, hogy a gyermekek minél hosszabban, megszakítás nélkül tudjanak elmélyűlten, kreatív módon játszani, legyen lehetőségük a játék nyugodt befejezésére.
- Nyugodt játéklehetőségeket biztosítunk a kreatív tevékenységek kibontakoztatására is, pl. ábrázolási tevékenységek, barkácsolás.
- Jókedvű vezetés, derűs légkör során teljes értékű átélés, mozgás, kikapcsolódás lehetőségét teremtyük meg a gyermekeknek.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett játékok nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységek, a gyermek érdekében történnek, elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.
- A játékok tartalmát élményekkel, a gyermekek környezetében szerzett tapasztalatokkal gazdagítjuk. Ezért kapnak kiemelt szerepet a séták, kirándulások, óvodai ünnepélyek, szabadidős programok.
- A csoportszobában minden játéknak megvan a maga helye, pl. az ábrázolási tevékenységekkel kapcsolatos eszközök egy adott helyen találhatók. A báboknak és a dramatizáláshoz szükséges kellékeknek is meghatározott helye van.

- A gyermekek kedvenc játszóhelye a csoportszobán kívül az óvoda udvara.
- A külső környezetben elsősorban nagymozgásos tevékenységekre ösztönözzük őket. Ide tartoznak a következők: fogócskák, futójátékok, labdajátékok, szembekötősdik, ugró - és szökdelő játékok, ügyességi - és versenyjátékok. Különösen fontos, hogy tiszta levegőjű területen játsszák.
- Labda nélkül az óvodás gyermeket az udvaron nem képzelhetjük el, ezért mindig biztosítjuk a különböző méretű, súlyú labdákat.
- A szembekötősdivel az érzékszervek finomítását, fejlődését segítjük. Az ugró és szökdelő játékokkal bizonyos feladatokat kell elvégezniük a gyermekeknek.
- Az egészséges mozgáson túl, az a jó érzés tölti el a játszókat, hogy sikerült valamilyen nehézséget leküzdeniük.
- Az ügyességi játékkal a gyermek erejét próbálgatja, állandóan mozog, kísérletezik, tapasztalatokat gyűjt, pl. kötélhúzás, árok átvágás, kígyójáték stb.
- Az óvoda udvarán az időjárástól függően lehetőséget nyújtunk a gyakorló és szerepjáték folytatásához. Továbbfejlesztjük, bővítjük a csoportszobában elkezdett énekes - mozgásos játékokat.

Eszközeink esztétikusak, balesetmentesek, jó minőségűek, motiváló és fejlesztőhatásúak.

Az óvodapedagógus helye és feladata:

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- A játék figyelemmel kísérése, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz, kik játszanak együtt, milyen irányban halad a játéktéma, hogyan oldják meg a konfliktusokat, tiszteletben tartják-e egymás játékát, udvariasan viselkednek-e a játék során.
- A gyermekek játékának segítése ötleteivel. Kezdeményező, partner és egyben játszótársa is legyen a gyermeknek.
- Saját készítésű kiegészítő eszközökkel a gyermekek játéktevékenységének továbbfejlesztése.
- A bátorítatlanok és ötletszegény gyerekek támogatása. A segítség azonban csak olyan szintű és mértékű legyen, melyre az adott gyermeknek szüksége van.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása. A pedagógus csak akkor avatkozzon bele, ha a gyermekek durvák, egymás testi épségét veszélyeztetik. A játékelrakást,

rendrakást rugalmasan kezelje. A játékot annyira pakoltassa el, hogy a következő tevékenységet ne zavarja.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik.
- Játékukban leggyakrabban a szerepjáték jelentkezik melyben képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.
- Élményeik, ismereteik alapján, változatos módon képesek kitartóan, több napon keresztül egyugyanazon játéktémában együttjátszani.
- Elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Képesek közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani.
- A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakuljon ki.
- Társas kapcsolataikban érthetően és kulturáltan kommunikálnak.
- A gyermeknél kialakulnak azok az érzelmi – akarati tulajdonságok, melyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra. (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás, stb.)
- Kedvelik a bonyolultabb szabály és konstrukciós játékokat, alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a szabályokat.
- Az élményhelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek.
- Óvodáskor végére ismernek 3-4 szabályjátékot, egyedül tudják azt levezetni, közösen örködnek a szabályok betartása fölött.
- Ismernek 4-5 képességfejlesztő játékot, mely játékok során kialakul az egészséges versenyszellem.
- Önállóan kezdeményezik a barkácsolást az általuk gyűjtött természetes anyagok felhasználásával, amit beépítenek más játéktémába is.
- Önállóan választanak bábokat kedvelt meséikhez, történeteikhez.
- Saját élményeik eljátszásához elkészítik az egyszerű bábokat.

10.2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős

alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. (ONOAP)

Cél:

- **A gyermekek érzelmi, etikai fejlődésének biztosítása, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.**
- **A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.**
- **A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, az irodalom megszerettetése.**
- **A magyar irodalmi kultúra értékeinek átörökítése.**
- **A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés segítségével a gyermekek egészséges mentálhigiénájának megőrzése, megteremtése.**
- **Mesehallgatóvá, mesekedvelővé nevelés, a mesekönyvek segítségével az olvasóvá nevelés megalapozása.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Optimális körülmények biztosítása a mesehallgatáshoz. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Élőszavas mesemondás előtérbe helyezése.
- A 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi mellett ismerkedjenek meg a gyermekek a klasszikus és a kortárs irodalmi alkotásokkal is.
- A mindennapos mondókázásra, verselésre bátran válasszunk a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag tárházából.
- Népköltészeti alkotások (mondókák, rigmusok, mesék, népszokások) segítségével a magyar nép „ízese” nyelvezetének bemutatása, feledésbe merülő szavak felelevenítése.
- Tudatos meseválasztás a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével.
- Meseválasztásunkkal segítsük elő a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését.
- Változatos irodalmi élmények biztosításával, átélt előadásmóddal, az irodalmi nevelés eszközeivel a gyermekek pszichés beállítódásának pozitív alakítása, személyiségformálása.
- A vers - mese, dramatikus játék útján a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése kiegészítve a báb személyiségfejlesztő hatásával.
- A bábozás és dramatizálás eszközeivel tárjuk fel a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedési formákat.

- Példamutató beszéddel, helyes stílussal, változatos szóhasználattal olyan modell nyújtása, melyet a gyermekek szívesen utánoznak.
- Személyes példaadással a gyermekek ösztönzése dramatizálásra, önálló előadásra, saját vers és mesealkotásra, annak mozgással való kombinálására.
- A gyermekek fogékonyságára építve az anyanyelv szépségének felfedeztetése. (szókincs, kifejezőképesség, helyes hangsúlyozás, és ritmusérzék fejlesztése)
- Az óvodai élet minden területén nagy hangsúlyt fektessen, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi nevelésére, fejlesztésére.

A fejlesztés tartalma:

- Csoportjainkban igényesen kialakított mesesarkok találhatók, ahol színes mesekönyvek, bábok, fejmaszkok inspirálják a gyerekeket az irodalmi művek befogadására, élményeik sajátos megjelenítésére.
- Az egész évi anyag kiválasztásánál törekszünk arra, hogy anyagunk tartalmát tekintve az évszak hangulatát kifejező, az ünnepek köszöntését szolgáló, állatokról szóló, tréfás, humoros hangulatú, tündérvilágot megjelenítő, a mai életet ábrázoló, aktualitásnak megfelelő legyen.
- Témaválasztásunk gerincét a magyar népmese kincse adja.
- A mesélés helye igazodik:
 - a mese tartalmához,
 - a mesélés funkciójához,
 - a mesefeldolgozás szintjéhez, módszeréhez.
- A vers - mese spontán, vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban.
- Mind a kezdeményezést, mind pedig az elalvás előtti mesét szükségesnek tarjuk és az élőszavas mesemondást preferáljuk.
- A vers - mese naponta beépül napirendünkbe, megfelelő helyet, időt biztosítva annak.
- A mese hallgatása nem kötelező, de a játszóktól csendes tevékenységet várunk el.
- A mese figyelmes végighallgatására fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket.
- Óvodapedagógusaink a vers - mese tevékenységek folyamán fejből mesélnek, verselnek.
- Az **egyszerű állatmesék, láncmesék** hangulatos előadásával fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására.
- A nagyobbak mesetárába az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken keresztül beépítjük a csodás elemeket tartalmazó **tündérmeséket**, a **tréfásmeséket**, **verses-meséket**, **folytatásos meseregényeket**. A gyermekek egyre jobban átérzik a mese cselekményét, fantáziájuk szabadon szárnyal. Képesek azonosulni a szereplők érzelmeivel, együtt izgulnak, örülnek, félnek, szomorkodnak stb.

- Az élmények újbóli átélése érdekében többször, különböző módszerrel mesélünk el egy-egy mesét. Így alakul ki a gyermekben a szereplő helyzetébe való beleélő képesség, a cselekmény felelevenítésére irányuló igény.
- A mese többszöri meghallgatása és az óvónő bábjátékának hatására a gyerekek képesek először segítséggel, majd önállóan is megjeleníteni az ismert meséket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az általuk kitalált történeteket, elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik és befejezzék.
- Az **új verseket** a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
- **A nagyobb gyermekekkel** minden alkalmat megragadunk a kiolvasók, rigmusok, mondókák ismételtetésére, újak megismerésére.
- Bővítjük a készletet helyi népszokásainkhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó **mondókákkal, kikiáltókkal, csujjogatókkal, névcsúfolókkal**. Ezek a rövid, humoros, tréfás hangulatú alkotások a gyermekek kedvencei közé tartoznak, szívesen mondogatják játék és egyéb tevékenység közben.
- Megismertetünk velük olyan **közmondásokat**, szólásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket, melyeket környezetük gyakran hangoztat.
- Felelevenítjük a **néphagyomány jeles napjait**, a **népszokásokat**, melyeknek nemcsak hallgatói, de tevékeny részesei is lesznek. Élvezettel gyakorolják az életkoruknak megfelelő izes népi kifejezéseket, különleges, ismeretlen szavakat.
- Az elbeszélések hallgatását követően, néhány jelképes kellékekkel motiváljuk a gyermekeket a mesék önálló elmondására, dramatizálásra, bábozásra, új mesék kitalálására.
- A gyermekek szabad önkifejezésének kibontakozása érdekében nagy szerepet tulajdonítunk a **dramatikus játékoknak**. A szerepek kiválasztása önkéntes alapon történik. A gyermekek szerepbe való beleélését, az „átváltozást” kellékek, fejmaszkok, jelmezek segítik. A történet megjelenítésével felszínre kerülnek a gyermek érzelmei, mely mozdulataiban, gesztusaiban, arckifejezéseiben mutatkoznak meg. Fejlődik kommunikációs és metakommunikációs képessége, produktív és reprodukív fantáziája, improvizáló készsége, társas kapcsolata.
- A szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékokban.
- Egyszerű síkbábokkal, fakanál-, ujj- és kesztyűbábokkal biztosítjuk a bábozás lehetőségét.
- A bábozáshoz minden csoportban folyamatosan megteremtjük az eszközöket.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Várják, kéri a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz fűződő szokások.

- Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik, beszédfigyelmük kialakul.
- Képesek a metakommunikációs jelzések használatára.
- Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket, felismerik, hogy a könyvek hasznosak, érdekesek, segítik ismereteik bővítését.
- A mesekönyvek képeit önállóan és hosszasan nézegetik, összefüggő beszéddel el tudják mondani a mese cselekményét.
- Képesek önállóan mesemondásra, a megkezdett mese, történet folytatására.
- Képesek a versek, mondókák memorizálására, ritmusos visszaadására.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.

10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- **A zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása, zenei ízlés formálása, zenei esztétikai fogékonyság fejlesztése, zenei anyanyelv megalapozása.**
- **Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás, a zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet és zenei alkotókedv fejlesztése.**
- **A szülőföld értékeinek átöröklése a népzene, a népdal, a népi játékok, a néptánc, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.**
- **Az éneklés, zenélés, a néptánc, a népi játékok váljanak a gyermek mindennapi tevékenységének részévé, a felnőtt minta spontán utánzásával.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Megfelelő zenei légkör kialakítása az érzelmi motiváltság biztosítása érdekében.
- Változatos zenei élményhez juttatással a gyermekek esztétikai fogékonyságának, ízlésének kialakítása, fejlesztése. (énekes és hangszeres hangversenyek, táncház)
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A népdalok, népi énekes játékok és mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével hagyományápolás.

- A néphagyomány gazdag tárházából merített dalos játékok, mondókák, táncok segítségével a közös éneklés, az együttes élmény biztosítása.
- A más népek dalainak, zenéjének közvetítése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Igényes hangszerjátékkal a zenei fogékonyság megalapozása.
- Kortárs művészeti alkotások megismerése.
- Alkalmas zenehallgatási anyag megválasztásával, színes, hangulatos előadásmóddal zenei ízlésformálás.
- Az óvodapedagógus, a zenei anyag kiválasztásánál figyelembe veszi az aktuális ünnepeket, jeles napokat, a természet, az évszakok változásait, az emberi élet fordulópontjait, a gyermekek életkori sajátosságait és fejlettségi szintjét.

A fejlesztés tartalma:

- Zenei nevelésünk anyagát főképpen az ÉNÓ-ból, a Zenehallgatás az óvodában, Kis emberek dalai, az Így tedd rá! könyvek zenei anyagából és különböző népzenei gyűjteményekből válogatjuk, előtérbe helyezzük a népi mondókákat, kiolvasókat, dalos játékokat.
- **Az óvodába lépő kisgyermek** befogadásakor legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Az emocionális kapcsolat kialakítását, melyet **ölbeli játékokkal**, hőcögtetőkkel, lovagoltatókkal, tenyérjátékokkal, rövid tréfás mondókákkal segítünk. A játékos mozdulatok feloldják a gyermekben rejlő feszültséget, erősítik bizalmukat, pozitív hatást gyakorolva így a beszoktatás időszakára.
- A nagyobb gyermekeknek olyan énekes játékokat választunk, amelyek által mozgásuk jól fejleszthető (pl.: hullámvonal, csigavonal, változatos alakzatok, párcserélő-, lakodalmas-, leánykérő játék és szerepváltós játékok).
- A gyermekek zenei ismereteit népi mondókákkal, énekes játékokkal, műdalokkal bővítjük.
- A játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tiszteletét, a pozitív érzelmek elmélyülését.
- Az énekes játékok segítségével fejlesztjük a gyermekek zenei képességeit, gondolkodását, emlékezetét, képzeletét. A hallás és ritmusérzék fejlesztése érdekében egyre több közösen végzett játékos feladatot iktatunk be, melyek kivitelezése pontos zenei ismeretet, koncentráció képességet, kreativitást igényel.
- A zenei képességfejlesztés egymásra épülő, fokozatosan nehezedő feladatok megvalósulásával érvényesül, mely a nap bármely tevékenységéhez kapcsolódhat.
- A gyermekek hallásfejlődését kedvezően alakítjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal, azok sokszori ismétlésével.

- A mondókák, dalok ritmusának hangoztatásával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, melyben megjelenik a szünet, szinkópa és a tizenhatod. A zenei fogalompárokat gyakran kapcsoljuk össze más zenei feladattal.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek zenei alkotókedvének felébresztésére, önkifejező és improvizáló készségének kibontakoztatására.
- Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán,- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A mondókák, dalok szövegei bővítik a gyerekek szókincsét, segítik a hangképzési, kiejtési pontatlanságok korrigálását. Megtanulnak olyan egyszerű **tánclépéseket**, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat.
- A **néphagyományok jeles napjait** igyekszünk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve feldolgozni, megőrizve ezzel nemzeti kultúránk értékeit.
- A dalos játékokhoz fűződő egyszerű tánclépések gyakorlásával segítjük a gyermekek esztétikus mozgáskultúrájának kialakítását.
- Bemutatunk a gyermekeknek néhány népi **ritmusjátászó hangszert**, aminek használatával gyakorolják az egyenletes lüktetést, érzékeltetik a motívumhangsúlyt, a dalok és mondókák ritmusát.
- Megfelelő szervezeti formák lehetőségének felkínálása a zenei képességek fejlesztésére a gyermekek által kezdeményezett alkalomszerű játékok, más műveltségi területekhez való kapcsolódással.
- A zenehallgatás anyagát az óvodapedagógusok hangszeres játékával, többszólamú énekével, valamint klasszikus zeneszerzők műveinek hallgatásával tesszük változatossá, élményszerűvé.
- A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei tevékenység szervezeti kereteinek biztosítása:

- Zenei nevelésünket kezdeményezett formában valósítjuk meg.
- A zenei képességfejlesztő játékokat mikro-csoportos formában szervezzük meg.
- Így az egyéni képességeket figyelembe véve, eredményesen tudjuk fejleszteni a gyermekeket.
- Csoportos jelleggel szervezzük az énekes játékokat. Ezt úgy igyekszünk biztosítani, hogy semmi ne szakítsa meg az önfeledt, élményteli játékot. A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.
- Jó idő esetén a szabadban énekelünk, táncolunk, különböző népi játékokat játszunk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan és örömmel kezdeményeznek dalos játékokat, élvezettel, irányítás nélkül is képesek azokat játszani.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak tisztán, helyes szövegkiejtéssel, megfelelő hangmagaságban és tempóban énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, s ezt a különbséget képesek cselekvéssel, egyszerű játékos mozdulatokkal érzékeltetni.
- Képesek a dalokat, mondókákat előre meghatározott vagy egyéni ötletek alapján ritmusjátékos hangszerekkel kíséreni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
Ráéreznek a beszéd és ének különbségére.
- A gyermekek felismerik a környezetükben hallható hangokat, képesek megkülönböztetni a hangszínek finom eltéréseit.
Felfedezik a hangok szépségét és zenei harmóniáját.
- Képesek egyszerű tánclépések végzésére, esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Zenei képességeik biztos alapot jelentenek, az iskola zenei neveléséhez.

10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. (ONOAP)

Cél:

- **A gyermekek megfigyelő- ábrázoló- alakító képességének magasabb szintre emelése, hogy az óvodáskor végére változatos technikai eljárások alkalmazásával önállóan tudják élményüket, fantáziájukat képileg megformálni.**
- **A természet szépségéből fakadóan a gyermekek tér -, forma -, szín képzetének gazdagítása, a szép iránti nyitottság, igényesség, esztétikai érzékenység alakítása.**
- **A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele.**
- **Értékközvetítés a népművészeti alkotásokkal, népi kismesterségekkel, műalkotásokkal való találkozás során.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Az alkotótevékenység feltételeinek megteremtése, az önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- Műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés biztosítása.
- A 3-7 éves gyermekek számára, vizuális tevékenységek alkalmazásával képi-, plasztikai-, komponáló-, térbeli tájékozódó képesség alakítása, a kreatív magatartás kibontakoztatása.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Az óvodapedagógus megismerteti a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival népi és műalkotásokkal.
- A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikájának használata mellett népi kismesterségek, hagyományőrző technikák, eszközök megismertetése. (Falumúzeum)
- Fejlesztjük a gyermekek színérzékét, támogatjuk az egyéni színválasztást, színhasználatot.
- A szem-kéz koordináció, a finommotorika és a vizuális percepció hangsúlyozott fejlesztése.
- Az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és helyes ítéletek kialakítása, megfogalmazása.
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása.
- Megfelelő motiválás hatására a gyermeki adottságok kibontakoztatása, a képességfejlődés megindítása, az alkotókedv fokozása, az esztétikai érzék fejlesztése.
- A vizuális gondolkodás mélyítése, prevenció és tehetséggondozás az ábrázolásban rejlő lehetőségek segítségével.
- Olyan programok, játékok, tevékenységet szervezése, melyek elemi szinten nyújtanak tapasztalatokat az építészeti, plasztikai, képi terekről. Ezek a tapasztalatok később megjelennek munkáikban is.
- A gyermekek környezetalakító tevékenységeiben megteremtjük a lehetőséget a tárgyformálásra, az alkotásra, a játszóhely kialakítására, a függőleges síkban történő nagy felületű (murális) festésre.
- A gyermekek értékelő, önértékelő képességének alakítása.
- Vizuális és kommunikációs tevékenységek összehangolása.
- A tevékenységekhez pozitív érzelmi viszony kialakítása.

- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása, kiállítások szervezése, tehetségek felismerése, felkarolása.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást, mint speciális játékformát.
- Minden csoportszobában biztosítottunk egy olyan **kézműves-sarkot**, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján kezdhet alkotó tevékenységbe.
- Tevékenységüket figyelemmel kísérjük, szükség szerint segítjük, irányítjuk.
- Biztosítjuk a megfelelő minőségű eszközöket, festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, barkácsoláshoz, ragasztáshoz. Ezek közül a gyermekek szabadon választhatnak a különböző témák kifejezése során.
- Az eszközök praktikus, könnyen elérhető esztétikus elhelyezésével ösztönzően hatunk a gyermekekre.
- **Az óvodába kerülő kisgyermek**ek játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ebben az időszakban fontos feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák alkalmazásának pontos bemutatása, gyakoroltatása.
- A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai képalakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.
- Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhettek, elősegítve ezzel a környezeteszteitkai érzékenység formálását.
- A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagba, illetve homokba karcolással, nyomattal, metszettel, a természetes anyagok felhasználásával.
- A szenzomotoros koordináció fejlesztése érdekében olyan technikákkal ismerkednek meg, melyek gyakorlása közben rendeződik, finomodik a kismozgások képessége. pl. szövés, fonás, gyöngyfüzés.
- Az **építőjáték** során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival.
- Kézműves tevékenység során lehetőséget adunk az anyagokkal és eszközökkel való kísérletezésre, felfedezésre, kreatív ötletek megvalósítására.

- Ötleteinkkel segítjük őket **játékok, bábok** és különböző kellékek készítésében. Ünnepekhez kapcsolódóan szívesen kedveskednek az általuk készített ajándéktárggyal szüleiknek, csoporttársaiknak.
- Kézműves-műhelyben és a Falumúzeumban lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek a népművészet alkotásaival, gyakorolják a **népi kismesterségeket**. (korongozás, szövés, mézeskalács-sütés, gyöngyfüzés)
- A csoportszobában vagy öltözőben helyet és lehetőséget biztosítunk arra, hogy az elkészült munkák mások számára is megtekinthetők legyenek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Az óvodai ábrázolás eszközeit, a már megismert technikákat változatosan, kreatívan alkalmazzák.
- Ábrázoló tevékenységük során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.
- Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsünkben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent).
- Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- Alkotásaik részletezőek, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges jegyeit feltűntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.
- Alkotásaikból kitűnik egyéniségük. Megjelenítik érzelmeiket, élményeiket, elképzeléseiket.
- Emlékezet utáni témákban a részleteket is képesek ábrázolni.
- Emberábrázolásban, emlékezet utáni ábrázolásban megjelennek a részletek, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással, hangulati elemekkel ábrázolnak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- Téralkotásában, építésben másokkal együttműködik.
- Ábrázolásuk, változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- A gyermekek az építő jellegű tevékenységek során kreatívan használják az építő-elemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- Tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Szívesen barkácsolnak, ismerik a munkához szükséges eszközöket, a munkafogásokat.
- Saját elképzeléseik és egyszerű népművészeti motívumok alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- Képesek a kollektív munkára, egymás véleményét meghallgatva, elfogadva.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne.
- Díszítő tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással stb. megoldanak.

- Megjelenik a gyermekekben az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség a természet szépségeiről, mű- és népművészeti alkotásokról.
- Esztétikai ízlésük fejlődik, tudnak ügyelni környezetük szépségére, aktívan részt vesznek annak alakításában.

10.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Cél:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- A mozgás, a rendszeres sportolás megszerettetése révén tájékozódó és alkalmazkodó képességük, valamint személyiségük (pozitív énkép, önkontrol, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés) akarati tényezőinek fejlesztése, mozgáskultúrájuk és egészséges életvitelük megalapozása.
- A speciális sokmozgásos tevékenységek alkalmazásával motoros képességek fejlesztése valamint, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség fejlődése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A program segítségével biztosítani a gyermekek egészséges, edzett és fejlett mozgását, az egészséges életmód megalapozását.
- Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkör kialakítása, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.
- Egész nap folyamán szabad vagy szervezett formában meg kell teremteni gyermekeink számára a mindennapos mozgás lehetőségeit, mind az épületen belül (csoportszoba, tornaszoba), mind a szabad levegőn.

- A gyermekek mindennapi tevékenységeibe a sokmozgásos program elemeinek beépítése, motoros képességek fejlesztése.
- Az életkori sajátosságokat és egyéni képességeket figyelembe véve megfelelő és fokozott terhelést biztosító mozgásfejlesztési anyag összeállítása.
- A kondicionáló és koordinációs képességek megfelelő összhangban történő fejlesztése, kiemelt szerepet szánva az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, a ritmusképesség, valamint az ízületi mozgékonyág, hajlékonyság, lazaság fejlesztésére.
- A helyes légzéstechnikai alapelemek elsajátíttatása az egészség megóvása érdekében.
- A helyes és szép testtartást elősegítő gyakorlatok beépítése az egyes részterületek gyakorlatsorába.
- A szervezett mozgás anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- Mozgás közben az értelmi struktúrák (vizuális memória, mennyiségi, formai tapasztalatok, percepció, testséma, dominancia, lateralitás) és szociális képességek (én-tudat, alkalmazkodás, önuralom, együttműködés, tolerancia, siker-kudarcc átélése, egészséges versenyszellem) fejlesztése.
- A baleset elkerülése, a társra figyelés érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd azok fokozott betartatása.
- Rendszeres testedzésre nevelés, szervezett mozgásfoglalkozások, mindennapos frissítő mozgás, szabad játékos sporttevékenységek, zenés torna és mozgásos szabályjátékok során.
- Speciálisan képzett óvodapedagógusok, pedagógusok közreműködésének biztosítása a vízhez szoktatás -, korcsolya -, néptánc -, labdajátékok -, nagyok zenés tornája -, kerékpározás vezetéséhez.

A fejlesztés tartalma:

- Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk, a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A mozgástanulás szempontjából az óvodáskor a legfontosabb időszak, mivel ez a korosztály a legfogékonyabb a pszichomotoros tanulásra.
- Tervezésünk során figyelünk arra, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek

megfelelő mozgásos feladatot, ügyelünk arra, hogy a kötelezőség ne jelentsen kényszert számukra.

- A szervezett mozgásos tevékenység alkalmával, változatos eszközökkel, célirányosan fejlesztjük gyermekeink szervezetét és testi képességeit.
- A rendszeresen végzett egészségfejlesztő testmozgás fejleszti a gyermekek természetes mozgását, cselekvő és feladatmegoldó képességüket, testi képességeiket, ügyességüket, testi erőiket, gyorsaságukat, állóképességüket, lehetőséget ad mozgástapasztalatok bővítésére. Segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességét.
- Az óvodáskor kezdetén a gyermekek játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagymozgások fejlődésének segítése előtérben áll.
- A gimnasztikai gyakorlatokat változatos kézi szerek segítségével tesszük érdekesebbé. (babzsák, bot, szalag, labda stb.) Eközben lehetőség nyílik a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Az irányított mozgástevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat.
- Kiemelten kezeljük a labdagyakorlatokat, hiszen a gyermekek szinte legjobban kedvelt eszköze. Az ovi-foci pályák komplex jellegét kihasználva szervezett és szabadidős formában is biztosítjuk gyermekeink számára a zsinórlabda, kosárlabda, tollaslabda, csörgőlabda, futball lehetőségeket, gyakran szervezünk ügyességi és versenyjátékokat.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a tornagyakorlatokra, hogy a cselekvési kultúra fejlesztése mellett, a helyes testtartásnak is hangot adjunk.
- A tornaelemek gyakorlásával lényeges feladatokat oldunk meg. Fejlesztjük az egyensúlyozó apparátust. Megtanítjuk őket testük irányítására, egyensúlyuk megtartására és visszanyerésére, hogy tudjanak uralkodni saját mozgásukon.
- Ennek érdekében gyakoroltatjuk, pl. a forgások, átfordulások közben, illetve az egy lábon állás vagy fejjel lefelé helyzetben történő tájékozódást.
- A helyes testtartás kialakítása mellett fejlesztjük a gyermekek mozgástechnikáját.
- A több egyidejű és egymás utáni elemkapcsolatból álló gyakorlatokat 5-6 éveseknél alkalmazzuk, ezzel fejlesztjük harmonikus, plasztikus mozgásukat.
- A mindennapi mozgás során főleg a mozgásos játékok segítségével szereznek gyermekeink tapasztalatot, a teremben vagy a szabadban.
- Tevékenységeink során kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok.
- Fontos, hogy a tudatos fejlesztés mellett a játék, frissítő, jó hangulatot keltő legyen.
- A játékok tervezésénél szempont, hogy kapcsolódjon az adott fejlesztési terület anyagához,

kellően előkészítse a gyakorlatsort.

- A szülők figyelmének felhívása arra, hogy a gyermek számára a mozgás alapszükséglet!

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek igénylik a mindennapos mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban folyamatosan bővülnek, mozgásuk összerendezetté, ritmusossá válik.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátsási, formaállandósági észlelésük.
- A megismert kézi szereket, tornaszereket funkciójuknak megfelelően, biztonsággal használják.
- Kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni, vizuális memóriájuk koruknak megfelelő.
- Erősödik szabálytudatuk, reális önértékelésük, siker és kudarc-tűrő képességük.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 métert kocogni.
- Képesek változó ütemben, gyors futással állórajtból irányváltoztatással futni.
- Tudnak helyben, illetve járás-futás közben irányváltoztatással futni.
- Pontos dobóállásból kétkézes alsó és felsődobással célba dobnak.
- A távol és a magasugrást néhány lépés nekifutással, a mélyugrást szerről végzik.
- Tudnak természetes járással irányváltoztatással labdát vezetni.
- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.
- Képesek társaikhoz alkalmazkodni, korukhoz képest fejlett önuralommal rendelkeznek, toleránsak, segítőkészek, együttműködőek.
- Ismerik saját testi képességeik határát. (állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség, veszélyfelismerés)
- Ismerik a csapatjáték szabályait, játszanak labdajátékokat, biztonsággal használják a kézi szereket.

10.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- Természetszerető, környezetüket megismerni vágyó gyermekek nevelése
- Tapasztalatok szerzése során alakuljon ki a gyermekben pozitív érzelmi viszony az emberi és természeti környezet értékeinek, hagyományainak megbecsülése, megőrzése iránt.
- Ökológiai szemléletmód megalapozása, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódjanak, a környezetüket védjék, lakhelyükhöz kötődjenek, ismerjék a néphagyományokat, népszokásokat, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.
- Célrányos, komplex tervező-szervező munkával érjük el, hogy a természetben végzett játékos tevékenységek, jeles napok, kirándulások minden gyermek számára a természet szeretetéből fakadó élményt jelentsenek.

A természet megismerésével, környezettudatos szemléletmód megalapozásával pozitív személyiségvonások, magatartásformák kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A környezet- és természetbarát szemléletet támogató óvodai környezet kialakítása.
- Az élő, élettelen és épített környezet értékeinek megismertetése a gyermekekkel, természetes környezetben
- Együttműködésre nevelés, mert összefogással óvhatjuk, védhetjük a környezetet, a természetet.
- Óvodapedagógus modellnyújtással, pozitív megerősítések által a környezetbarát szokások, szemléletmód, a problémaérzékenység, az értékfeltáró és negatívumokat megszüntető magatartásformák kialakítása.
- Az élménypedagógia módszerének segítségével a szűkebb és tágabb környezetünk természeti értékeinek, növény és állatvilágának, földrajzi adottságainak, az ott élő emberek kultúrájának megismertetése.
- A természet megszerettetése, a felfedezés élményének, a cselekvő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása. (tervezetten, spontán)
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A helyi sajátosságainkat figyelembe véve, minél több mozgásos, érzékszervi tapasztalatok gyűjtése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő állatok, növények megismertetése, megszerettetése, személyes példa, a modell jelenléte a nap minden percében.

- Minél több játékos kísérlet kipróbálása, bemutatása segítse a valóság tevékeny felfedezését, az ok-okozati összefüggések megértését.
- A természetben zajló tapasztalatszerzések során, az ok-okozati összefüggések megértését.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- A természet csodálatos-rejtélyes világának feltárásakor teremtsünk beszélőhelyzet a gyermekek kommunikációs készségfejlődésének, alapozzuk meg nyelvi kultúrájukat.
- A környezetvédelmi jeles napok élményszerű, tartalmas megszervezése – a szülők aktív részvételével – szemléletformálás, a gyermekek érzékvilágának gazdagítása.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés során a helyes közlekedési szabályok gyakoroltatása, elsajátíttatása
- A közösséghez tartozás élményének biztosítása kirándulások, intézményi programok során. A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése közös programok alkalmával.

Szervezeti forma:

- kezdeményezett mikro-csoportos megfigyelések,
- egyéni képességfejlesztés,
- spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok,
- mozgásos játékok,
- munkalapokon való manipulálás,
- cselekvéses tanulás.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek számára olyan **feltételeket**, esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet igyekszünk teremteni, mely érzelmileg is motiválja őket a szokások betartására, szűkebb és tágabb környezetük felfedezésére, megismerésére. Rácsodálkozhatnak a természet jelenségeire, az ember alkotta értékekre, ezáltal képességeikhez mérten maguk is "alkotói" és védelmezői lesznek környezetüknek. A külső világ tevékeny megismerését az évszakok folyamatos változásaihoz kapcsoljuk. Közvetlen környezetünkből kiindulva, tevékenységek által ismertetjük meg a táguló világot a természeti - tárgyi és társadalmi környezet összefüggéseit.
- Minden csoportszobában található élősarok, ahol a közösen gyűjtött, évszaknak megfelelő, „kincsek” találhatóak. Minden évszakban a rá jellemző jegyekkel, színekkel „öltöztetjük” fel a természetsarkokat. Itt csíráztatunk, hajtatunk. megfigyeljük a növekedés szakaszait.

- Környezetnevelő munkánk hatékonysága érdekében minden lehetőséget kihasználunk a **szabadban való tartózkodásra**, évszakonként ismétlődő, folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatgyűjtésekre, összehasonlítások, kísérletek végzésére.
- Évente több alkalommal szervezünk sétákat a Sóstói erdőbe, a Bújtosi tóhoz, közeli tanyákra, ahol megfigyeltetjük a növényeket és a ház körül élő állatokat. Udvaraink jó lehetőséget biztosítanak a madarak, rovarok, bogarak megfigyeltetésére.
- Helyi lehetőségünket kihasználva rendszeresen látogatjuk az Állatparkot, Botanikus kertet.
- Zöld jeles napok megünneplésével (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak- és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap) ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelemre, a környezetbarát magatartás fontosságára.
- Környezettudatos szemlélet kialakítására törekszünk a szelektív hulladékgyűjtéssel, felhívjuk gyermekeink figyelmét a takarékosagra (víz, energia, papír, stb.).
- A gyermekek természeti - és tárgyi környezetről nyert ismereteit, a csoportokban található ismeretterjesztő könyvek és lexikonok biztosításával bővítjük.
- A gyermekek által gyűjtött képekből, - különböző témakörökben - albumokat készítünk az ismeretek rögzítése, rendezése céljából.
- Felnőttek példaadása mellett bekapcsolódnak belső környezetük (természetsarok) és udvarrészük növényeinek gondozásába, a környezet esztétikájának megőrzésébe. Az óvoda udvarán etetjük, itatjuk a madarakat, óvjuk fészkeiket.
- Beszélgetünk az idő múlásáról az évszakok és a napszakok változásairól.
- Megismertetjük az anyagok fizikai tulajdonságait. Játékos módon lehetőséget adunk tapasztalatszerzésre, az anyagok halmazállapot változásairól, súlyáról, egyéb tulajdonságairól.
- Az időjárás és a természet változásainak folyamatos megfigyeltetésével az ok - okozati összefüggések megláttatására törekszünk. Az érdeklődő gyerekekkel, földgömb segítségével ismertetjük meg a különböző földrészeket, óceánokat, tengereket.
- Ismerkednek testükkel, életkoruknak megfelelően bővülnek ismereteik a test fogalmáról, lateralitásról, érzékszerveikről, azok ápolásáról, a különböző modalitású ingerek összekapcsolásával rögzülnek a szerzett ismeretek.
- Társadalmi környezetünk megismertetése céljából – a szülők segítségét igénybe véve - ellátogatunk olyan intézményekbe, ahol a felnőttek munkáját figyeltetjük meg (Tűzoltóság, Mentőállomás, Posta, Rendőrség)
- Látogatásokat szervezünk a városunkban található közművelődési intézményekbe, (Könyvtár, Múzeum, Művelődési Ház, Kölyökvár, Színház) iskolákba.

- Gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedés szabályait, forgalomban figyeltetjük meg a személy - és teherszállító járműveket, a helyi közlekedés jellegzetességeit.
- Az utazások során megalapozzuk a helyes viselkedési és magatartási szabályokat, megtanítjuk gyermekeinket tájékozódni a világban.
- A természet - és környezetünk megismertetéséhez a tapasztalatokat helyszíni, természetes környezetben biztosítjuk. E munkánk során is együttműködünk a családokkal, igyekszünk elérni, hogy a gyermekek vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát viselkedést.
- Tudatosítjuk, hogy az ember, felelős a természetért, és ha nem vigyáz, rá tönkre is teheti.
- A gyermekek fejlesztése minden korosztályban mikro-csoportban történik élmény - és tapasztalatszerző megfigyelések, séták alkalmával.
- Az élmények egyeztetésére a beszélgető percekben a gyűjtemények rendezgetése közben nyílik lehetőség.
- Környezetnevelő munkánkhoz szorosan kapcsolódnak egyéb nevelési területek is, hiszen a gyermeket csak érzelmi nevelésen alapuló érzékenység, nyitottság kialakításával, az ok-okozati összefüggések feltárásával lehet természetet szerető,- ismerő és védő emberre formálni.
- Megismerkednek az évszakokhoz kapcsolódó **népszokásokkal, néphagyományokkal**. Ezek az ünnepek nemcsak színesítik, gazdagítják óvodai életüket, hanem megtanítják tisztelni múltunk értékeit, megismerik kultúránk jelentős eseményeit. Így alakul ki gyermekeinkben a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szeretetében nyilvánul meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően képessé válnak tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- A gyermekek szívesen tartózkodnak a természetben, kialakul bennük a „természetbarát” viselkedés.
- A természet szeretete által erősödnek erkölcsi érzelmeik – lelkiismeretesség, felelősségérzet – a természethez való pozitív viszony.
- Fogékonnyá válnak a szép iránt, felismerik és értékelik környezetük szépségeit, pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tapasztalataik, ismereteik gazdagabbá válnak a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetből szerzett tudással, a világkép, értékrend, kultúra elemeivel.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, a vizek élővilágát, képessé válnak azokat külső jegyeik és hasznosságuk alapján összehasonlítani.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.

- Ismerik a növények fejlődésének feltételeit, a környezetszennyezés ártalmait, hatását az élővilágra.
- Az elsajátított ismereteket tevékenységeikben alkalmazni tudják.
- Felismerik a növény és állatvilágban, az évszakokban történt változások hatásait.
- A testrészeket, az emberi test felépítésének megfelelően fel tudják sorolni. Igényesek testük tisztaságára, ápolására.
- Elsajátítják az alapvető közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, a közlekedés során tanúsított helyes magatartásformát.
- Felismerik és segítséggel megnevezik a napszakokat, a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesznek azok között, megfogalmazzák jellemzőiket, szépségeit, színeit, és mindezekben tudnak gyönyörködni.
- Megalapozódik kommunikációs készségük, a beszédhelyzeteknek megfelelő, jól érthető beszéd, nyelvi kultúra.
- Képesse válnak a környezetükről alkotott véleményük közlésére, egyéni képességeikhez mérten.
- Ismerik a környezettudatos viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, az energiatakarékossághoz szükségesek.
- Munkájukkal aktívan részt vesznek környezetük szebbé tételében.
- Ismerik a néphagyományokat, a népi kultúra értékeit.

Matematikai tartalmú tapasztalatok

Cél:

- **A gyermekek változatos tevékenységekben, különféle élethelyzetekben ismerjék fel a körülöttük lévő dolgok matematikai vonatkozásait: mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térvizonyait.**
- **A matematikai tapasztalatok gazdagítása, a gyermekek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó képességének valamint verbális kifejezőkészségének fejlesztése.**
- **Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík szemléletük és mennyiségfogalmuk.**
- **Kedveljék meg a matematikai problémákat, az ilyen jellegű játékos feladatokat, helyzeteket.**
- **Szűkebb és tágabb környezetükben, térben, síkban és időben jól tájékozódjanak.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan szituációk létrehozása, amelyek lehetővé teszik az érdeklődésen, természetes tapasztalatszerzésen alapuló egyéni képességek fejlesztését.
- Cselekvéses tanulás keretén belül matematikai műveletek gyakorlása.
- A gyakorláshoz megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosítása.
- A játék, a környezetben való tevékenykedés során spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megláttatása, megtapasztaltatása.
- A gyermeket körülvevő környezeti valóság mennyiségi, térbeli viszonyainak, formáinak felfedeztetése.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro-csoportos szervezéssel.

A fejlesztés tartalma:

- Elsődlegesnek tarjuk, hogy minden matematikai tartalom sokirányú, személyes tapasztalatszerzés útján jusson el hozzájuk, az ezekkel való találkozás jelentsen élményt és kihívást számukra.
- Az érzékelés, észlelés fejlődése érdekében a gyermekeket a dolgok, tárgyak tulajdonságainak minél alaposabb megismerésére ösztönözzük. Az eredményes problémamegoldáshoz elengedhetetlenül szükséges, hogy figyelmüket szándékosan is tudják meghatározott dolgokra irányítani.

- Az érdekes tevékenységek közben, az önállóan, játékosan megismert tényeket, összefüggéseket, műveleteket megjegyzik, így fejlődik emlékezetük. Az eközben összegyűlt megoldási módokat hasonló helyzetekben felidézhetik.
- A képzelet fejlődése érdekében arra bátorítjuk őket, hogy egy-egy feladatot többféleképpen próbáljanak megoldani. Keressék a problémákat, és törjék a fejüket azok megoldásán.
- A gyermeki érdeklődés irányító, mozgató tényezői az érzelmek. A tapasztalatszerzés vágyát, a problémamegoldás akarását az érzelmi állapot vezérli. Ezért fontos számukra, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a problémakeresés, a megoldás, a tapasztalatszerzés iránt.
- Óvodánkban a matematikai tapasztalatszerzés kizárólag játékos formában valósul meg. Erre adódhatnak egyrészt spontán lehetőségek, melyeket a nap során, a különböző tevékenységekben érhetünk tetten, és használhatunk ki. Mondókák, versek, gyűjtögetések, kézműves tevékenységek közben, komplex módon megjelenhetnek matematikai tartalmak. Másrészt tervszerűen szervezünk olyan játéktevékenységeket, melyben az egyes matematikai műveletek körében szerezhettek tapasztalatokat a gyermekek.
- Egy-egy témakör, szituáció többszöri feldolgozása, addig, amíg a gyermekek örömet találnak a tevékenységben és biztonságosan nem rögzödtek az ismeretek.
- Az összehasonlítás kezdetben érzékszervekkel, majd később szemléletes képszerű szinten történik. Olyan eszközöket használunk az összehasonlítás során, mely a gyermekekhez közel áll, élményeik kötődnek hozzá. Ilyen lehet egy ruhadarab, kisautó, melyeknek a színét, nagyságát hasonlítjuk össze.
- Az élő és élettelen tárgyakat és jelenségeket tulajdonságuk, színük, alakjuk, méretük, anyaguk szerint szétválogatjuk, sorba rendezzük.
- A számfogalom megalapozását a halmazok és mennyiségek összemérésével kezdjük. Problémahelyzet elé állítjuk a gyermeket, melynek során megismerkedik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmával.
- A halmazok számlálása által jutunk el a sorszámokig. A számfogalom építését elősegítjük a bontások gyakorlásával.
- A gyermekek különféle halmazok elemeit több csoportra bontják. Itt ismerkednek meg a páros, illetve páratlan fogalmával.
- A sikeres geometriai tapasztalatszerzés érdekében figyelemmel kísérjük a gyerekek vizuális fejlődését, formaállandóság érzékelését, tapintásos, kinezetikus észlelését, térbeli tájékozódó képességét.
- A terület, hosszúság, tömeg, űrtartalom megismerése és megértése céljából különböző kísérleteket végzünk.

Szervezeti forma:

- A tapasztalatszerzés többnyire mikro-csoportban csoportbontással, történik, de előfordul, hogy az egész csoport közösen szerez élményeket, tapasztalatokat.
- Az élmények egyeztetése, rendszerezése a közös napi tevékenységekben történik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Gondolkodásuk logikus, következtetések életkoruknak megfelelő.
- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek.
- Problémamegoldó készségük jó.
- A tárgyakat meg tudják számlálni, legalább 10–20-as számkörben, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, formák és szín szerint.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb, ugyanannyi.
- Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzésük során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent...
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Különböző egységeket képesek összehasonlítani, ezeket tevékenységeikben alkalmazzák.
- Az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni. (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalatuk a tükrökről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Képes az időbeli relációk felismerésére.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.

10.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- Olyan attitűdök, készségek, képességek, szokások kialakítása, melyekkel a gyermekek képesek saját szükségletük kielégítésére, pozitívan befolyásolják a környezethez való viszonyukat, közösségi kapcsolataik alakulását, kötelességtudatukat.
- A munkához való pozitív viszony kialakítása, saját és mások munkájának elismerésére

nevelés, munkajellegű játékos tevékenységeken keresztül.

- **Az egyes munkafolyamatok megismertetése.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A munka jellegű, játékos tevékenységek során annak megtapasztaltatása, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, kellemesebbé teheti környezetét.
- A gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.
- Fokozatosan vezesse be az egyes munkafajtákat, ismertesse meg a gyermekeket az egyes munkafogásokkal, a munka mennyiségét fokozatosan növelje. Mintát adjon a pontos és kitartó munkavégzéshez.
- A differenciálás elvének érvényesítése feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- Az együttműködés érzelmi élményének támogatása, baráti, egymást segítő kapcsolatainak erősítése, a közösségi igény formálása, saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelés.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A segítségnyújtás, a másokról való gondoskodás, felelősségérzet, kötelességteljesítés megalapozása, feladattudatának, önbizalmának, önértékelésének fejlesztése.
- Munkához való viszonyulásával, munkakedvével, igényességével példamutatás.

A fejlesztés tartalma:

- A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen munkálkodnak.
- A munka végzése közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről. A munka által fejlődik értelmi képességük, s a gyakorlás során egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Munka közben kezdenek kialakulni a munkaszervezés képességének alapjai, erősödik kezdeményezőkézségük, együttműködési képességük.
- Az önkiszolgálás során a gyermekeket folyamatosan szoktatjuk az önálló, öntevékeny, önkiszolgáló munkára, ahol egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk rájuk.

- A csoportért végzett munka minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, mely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel.
- Az alkalmoszerű munkák és megbízások az ünnepek előtti készülődést, a takarítást, teremrendezést, a csoportszoba együttes díszítését foglalja magába.
- Felnőtt segítségével ismertetjük meg a testápolás, öltözködés, a kulturált étkezés szokásait, mely az egészséges életmódjuk kialakítását segíti elő.
- Havonta egy alkalommal zöldség, illetve gyümölcssalátát készítünk.
- Alkalmanként /karácsony, anyák napja/ a gyermekekkel együtt készítjük el a vendégváró süteményeket.
- A környezetgondozás magába foglalja az élősarok, az akvárium rendbetételét, a szobanövények, veteményeskert gondozását, illetve az állatvédelmet – télen a madáretető kihelyezését, folyamatos feltöltését. Óvodán kívül alkalmoszerűen vesznek részt a gyerekek kerti munkákban, gyümölcsök szedésében, szüretelésben.
- Külső és belső környezetünk rendjének megteremtése és megóvása céljából gyakorolják a járdák, udvarrészek tisztántartását, a füves részek és virágos kert gondozását. (gyomlálás, gereblyezés, öntözés)
- A munka jellegű tevékenységekhez megfelelő méretű eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.
- Vegyes csoportokban a munka megszervezése, a differenciált feladatadás különösen fontos szerepet játszik abban, hogy minden gyermek életkori és egyéni képességeinek megfelelő terhelést kapjon.
- Megteremtjük a biztonsági feltételeket /eszközök rendeltetésszerű használatával/ a balesetek, sérülések megelőzése érdekében.
- A napi segítő munkáját a gyermekek fejlettségétől függően vezettük be, és fokozatosan bővítjük. Ide tartozik a terítés, a teremrendezés, öltözőrendezés, fogkrém osztása, az udvar rendbentartása, segítés társaknak és a felnőtteknek. A napi segítő kiválasztásánál lehetőség szerint minden gyermek, sorra kerülésére ügyelünk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A saját életvitelükkel kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, felelősségteljesen, szívesen végzik.

- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére, igényükké válik a rend és tisztaság.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben fejlődnek készségeik, képességeik.
- A közösen végzett munka által erősödnek társas és baráti kapcsolataik, képessé válnak a munkamegosztásra. Elismerik saját és mások munkájának eredményeit, értékeit és azt meg tudják fogalmazni.
- Munkavégzés során fejlődik erkölcsi magatartásuk.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, értéke.
- Örömmel segítenek kisebb bajtásaiknak.
- Önbizalma, önértékelése, énképe reálsan alakul a munkájának értékelése során.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak, felnőtteknek.
- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, a kert rendezésében.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- A környezetükben levő növények, állatok gondozásában örömmel vesznek részt.

10.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Óvodáinkban a szervezett tanulás elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg, mely a nap egészét áthatja. A tevékenységek közben újabb és újabb tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, folyamatosan követve és segítve az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását.

Cél:

- **A gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, mellyel megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.**
- **Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.**
- **A gyermekek érzelmi, észlelési és mozgásos motiváltságával fejleszteni teljes személyiségükön keresztül készségeiket, képességeiket, egyéni fejlettségüknek**

megfelelően, fokozatosan eljuttatni a cselekvő gondolkodás szintjétől a tapasztalati gondolkodás szintjére.

- **Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.**
- **A tanulásban lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, eredményeinket mérjük és értékeljük.**
- **Valóságghű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.**

Feladat:

- Az attitűdök erősítése, a képességek fejlesztése, melynek során az óvodapedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Szokásrendszer stabil kialakítása megfelelően megválasztott szervezeti- és időkeretben.
- Célrányosan, játékba integrált, a felfedezés lehetőségét biztosító helyzetek teremtése.
- Élménynyújtás által a gyermekek motiválása, hogy örömmel vegyenek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A tanulást támogató feltételek (cselekvő aktivitás, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének) biztosításával felismerések, próbálkozások támogatása, az érdeklődés ébrentartása.
- Elemi, fogalmi rendszerek kialakítása, a tanuláshoz szükséges képességek folyamatos fejlesztése.
- Szabály- és feladattudat kialakítása.
- Differenciált, egyénre szabott fejlesztés, prevenció és tehetséggondozás.
- A gyermekek ismereteinek megalapozása és fejlesztése, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés útján.
- Kitartás, pontosság, feladattudat, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése, saját teljesítő képesség megismerése.
- A gyermekek sokoldalú fejlesztése a kultúraátadás hatásrendszerében, célszerű nevelési módszerek és eszközök megválasztásával, spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezésével, bővítésével, célirányos módon kognitív képességeik fejlesztése.
- Az irányítás során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás formái:

- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás;

A tevékenységekben megvalósuló tanulás tartalma:

- Óvodáinkban a tanulást a játék motivációs bázisára építjük. A játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek, melyen keresztül megismerjük a gyermekek egyéni sajátosságait is.
- A játék folyamatában történik a műveltségtartalmak elsajátíttatása, amelyek egymásra épülve alkotják nevelésünk komplexitását.
- Nevelésünkben a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük a tevékenységek központjába.
- A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán, sokoldalú érzékelés biztosításával, kívánjuk elérni a későbbi belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.
- A gyermekek aktivizálásának legtermészetesebb helyzetait használjuk fel a tanulásra.
- Ahhoz, hogy ismereteik ténylegesen bevésoódhessenek és rendszeressé válhassanak, sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget.
- Minden gyermek számára biztosítjuk a pozitív és negatív élmények feldolgozását, a külső ingerek belsővé válását, harmonikus személyiségfejlődést.
- A megismerést, a gondolkodásfejlesztés folyamatát, a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére az óvodai és óvodán kívül szervezett tapasztalásra építjük.
- Az észlelést sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk.
- Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal. Mindezekhez olyan légkört alakítunk, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhetnek.
- A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, a feladatokat minden esetben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Sikerélményhez juttatjuk az egyes gyermeket, így növeljük önbizalmukat, önállóságukat.
- Nagy súlyt helyezünk a tanulási folyamatban gyermekeink élményeinek meghallgatására.

- Arra törekszünk, hogy gyermekeink nyitottak legyenek a külvilágra, kérdezzenek, legyenek érdeklődők.
- A mikro-csoportos fejlesztések alkalmával fontosnak tartjuk a kötöttséget, ebben tudatosan, tervezett módon történik a fejlesztés, segítségével nagyobb lehetőséget látunk az egyéni bánásmód érvényesülésére.
- Egy-egy tevékenységre többször is visszatérünk, hogy legalább egyszer minden gyermek részt vehessen az adott tevékenységben.
- Ha valamely gyermeknél egyes területen lemaradást tapasztalunk, visszatérünk rá és fokozatosan terhelve juttatjuk magasabb szintre.
- A kimagasló képességű gyermekek számára egyéni, differenciált fejlesztéssel próbálunk újabb ismereteket nyújtani.
- A tanulást a gyermekek részéről spontán folyamatként értelmezzük, az óvodapedagógus részéről tudatos, célszerű, egyénre szabott fejlesztésként.
- A gyerekek fejlettségéről fejlődést nyomon követő dokumentumot vezetünk, ahol nyilvántartjuk fejlettségi szintjüket. Ennek alapján tervezzük meg a tevékenységformákat gyermekeink továbbfejlesztésére, illetve a lemaradók felzárkóztatására.

A tevékenységek szervezeti keretei

	Csoportos	Egyéni
Szervezett	☐ Mindennapos mozgás	tehetséggondozás, lemaradás- felzárkóztatás
Kezdeményezett	☐ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ☐ Külső világ tevékeny megismerése ☐ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ☐ Verselés, mesélés	

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek eljutnak a pontos, valósághű észleléséhez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Képesek lesznek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. A környezet mennyiség, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- Motoros feladat verbális visszaadására teljesen, vagy a lényeges mozzanat kiemelésével képessé válnak.
- A kapott feladatokat megértik, igyekeznek azt képességeikhez mérten elfogadni és teljesíteni.

- A kompetenciák fejlődése által alkotó életvezetésük megalapozódik.
- Elsajátítják az egészséges, környezettudatos magatartást egyéni képességeikhez mérten.
- Szókincsük képessé teszi őket arra, hogy gondolataikat folyamatos beszéd által másokkal megértessék.
- Szövegvisztaadásuk megbízható, egyszerű cselekvéseket, összefüggéseket megneveznek.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.
- Szociális kompetenciáik alkalmassá teszi őket az iskolai tanulásra.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

II. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

11.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremthet meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Építünk a családi értékrendre, szokásokra, valamint kiegészítjük, esetleg kompenzáljuk. A gyermek egészséges testi és szellemi fejlesztése érdekében igyekszünk a szülőkkel együttműködve a gyermekek egyéniségét, sajátosságait megismerni. Ez a kölcsönös kapcsolat nyitottságot, őszinteséget, toleranciát igényel mind a szülők, mind a nevelők részéről.

Fontosnak tartjuk megnyerni a szülők bizalmát, számos lehetőséget teremtünk arra, hogy bepillantassanak óvodánk életébe, megfigyelhessék gyermekük fejlődését az óvodában.

Óvodánként is nagy hangsúlyt fektetünk a családdal történő kapcsolattartására, tükröztetve az egyéni sajátosságokat, de ezen túl intézményi szinten is mindent megteszünk, hogy erősítsük, mélyítsük a szülőkkel a kapcsolatot.

Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt. Ismerjük azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet

mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítjuk a szülőkkel való kapcsolatunkat. Támogatjuk őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, a családközpontú pedagógiában meghatározott védőfaktorok valamelyikének fejlesztésében. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit.

Pedagógiai munkánkban csak akkor lehetünk eredményesek, ha megismerjük partnereink igényeit-, elégedettségét- és elégedetlenségét.

Partnerközpontú működésünknek alapvető feltétele, hogy a szülővel, gyermekkel, mint közvetlen partnerekkel megfelelő kapcsolatot alakítsunk ki.

Az együttműködés egy folyamat, amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának tekintünk. Pontosan kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, amelynek alapja a rendszeres vélemény feltárás, ami a minőségbiztosítás megvalósításának is egyik fontos alappillére.

A családdal történő együttműködést segítik a Szülői Szervezetek, amelyek óvodákként működnek.

Az intézményi Szülői szervezet saját szabályzata alapján végzi munkáját.

Az együttműködés célja:

- **Együttműködő, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében.**
- **Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.**
- **Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.**
- **A gyermekén keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.**

Az együttműködés feladatai:

- Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében.
- A családok életében azon pontok megkeresése, amelyen keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
- A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Konkrét feladatok meghatározása az eredményes együttműködés érdekében.
- Az együttműködés koordinátorainak (felelőseinek) megválasztása, rögzítése.

- Együttműködési tartalmak meghatározása.
- A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása.
- A gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése. Igyekezünk elérni, hogy a gyermekek örömmel járjanak óvodába, ezzel támogatva a rendszeres óvodába járást, megelőzve a későbbi iskolai tanulói lemorzsolódást.

Az együttműködés formái:

A szülőkkel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik, hiszen az egyre csökkenő gyermek létszám és az a szemlélet, hogy az óvodai nevelés szolgáltatás, feltételezi a menedzser szemléletű hozzáállást az óvoda részéről. Az óvoda – család együttműködése során hangsúlyt helyezünk az alábbiakra:

- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a direktebb módszerek alkalmazására (pl. előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, cikkek a faliújságon-, intézmény honlapján, stb.).
- A családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében a gyermek szabad választási lehetőségének biztosítására.
- A környezettudatos magatartás kialakítására közös tevékenységekkel (pl. papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban főlegessé vált csomagoló anyagok, gyűjtése óvodai felhasználásra, kirándulások, stb.)

A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése, már bármikor elérhető a szülők számára az Ovikréta szülői felületén. Ennek eredményéről félévente fogadóóra keretében, személyesen is tájékoztatjuk a szülőket.

Az együttműködés tartalmi formái:

A kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Ovicsalogató	ismerkedés az óvodával	közös tevékenykedés szülőkkel, gyermekekkel
Beiratkozás	- anamnézis - ismerkedés az óvodával - az óvoda programjának megismerése	- egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- szükség esetén a gyermek életkörülményeinek megismerése a szülők szemléletmódjának, nevelési stílusának megismerése	- egyéni beszélgetés játék a gyermekkel
Óvodakezdés	- ismerkedés az óvoda szokásrendszerével szülő-gyermek	- közös játék -

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

	kapcsolatának megismerése kölsönös bizalomépítés	közös tevékenykedés a szülővel, gyermekkel
Nyílt óvodai rendezvények és közös családi programok	- ismerkedés az óvodai élettel - közösségi érzés erősítése	- megfigyelés, közös - megbeszélés, egyéni - problémák megbeszélése, nevelési - tanácsadás
Családi játékdélutánok	- közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - a játék fontosságának erősítése a szülőben	- közös játék (versenyjátékok, társasjátékok, ügyességi játékok, stb.)
Családi sport Rendezvények	- életmódkultúra alakítása - a közösségi szellem ápolása, erősítése az egészséges életmód - szemléletének alakítása	- csoportokon belüli, óvodán - belüli, intézményi szintű vetélkedések
Egészség nap	- egészséges életmódra nevelés közös élménnyel az - óvodai kötődés erősítése a szabadidő hasznos eltöltésének szorgalmazása	- egészséges táplálkozás bemutatása kóstolással, - sport programok - felvilágosító előadások
Anyák, apák, nagy szülők, gyermek vagy családok napja	- meghitt közös - együttlétek közös - játékélmény családi kapcsolatok mélyítése	- közös ünneplés, közös - élmények beszélgetés
Ünnepek, rendezvények	- az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése hagyományápolás	- szervezés, közös - ünneplés, vidám - vetélkedés, közös - tánc

Szülők számára szervezett programok

A kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Értekezletek, szülői találkozók	- az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése jellemző - problémákra (egy-egy probléma köré) - szülők fóruma szakemberek bevonásával	- tréning - előadás - csoportos - beszélgetés mikro- - csoportos - esettanulmányozás
Egyéni fogadóórák	- a szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről, - egyéni intézkedési terv készítése a további fejlesztés érdekében	- egyéni megbeszélés

Munkadélutánok	- kellemes hangulatú közös játék- és tevékenységi eszközök készítése, az elkészített eszközök hasznosságának bemutatás, egymás megismerése -	- közös munkatevékenység - beszélgetés
Szülői szervezet értekezletei	- szülői feladatok koordinálása, szülői kezdeményezések megvalósítása, - szülők érdekképviselése, - megbeszélés	- megbeszélés - tájékoztatás

Az óvodapedagógus kettős feladata a fejlesztés során

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása,
- a szülő felé gyakorolt rendszeres, szervezett kapcsolattartás.

Az intézmény menedzselése a szülő, gyermek felé

- nyílt óvodai rendezvényeken való részvétel lehetőségének biztosítása a leendő óvodások számára.
- bölcsődések látogatása az óvodában;
- szülő fogadása, az óvoda bemutatása;
- szülői fórumszervezés a leendő óvodások szülei számára;
- útmutatók, kiadványok, küldetésnyilatkozatok eljuttatása a leendő szülőknek, melyből megismerhetik a helyi pedagógiai program fő vonalait, (helyi sajtó, TV, rádió, óvodai honlap stb. igénybe vételével) az intézmény helyi sajátosságait.

A kapcsolattartás módjai intézményünkben

Formális	Informális
☐ Családlátogatás	☐ Napi beszélgetések
☐ Értekezletek	☐ Faliújságon hírek az aktualitásokról
☐ Fogadóóra	Esetmegbeszélő találkozások szakemberek ☐ bevonásával
☐ Szülői szervezet	Szülő rendszeres tájékoztatása gyermeke ☐ fejlődéséről
☐ Véleményláda	
☐ Kérdőívek	

☐ Közös ünneplések	
☐ Munkadélutánok	
☐ Sportdélutánok	
☐ Szabadidős programok	

Az együttműködés várható eredménye:

- Megteremtődnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a szülők és az óvoda a gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását.
- Az óvoda a szülőkkel karöltve, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a leghatékonyabb környezetet.
- A szülők naprakész információhoz juthatnak gyermekeik fejlettségéről.

11.2. Intézményen belüli kapcsolattartás

A nevelőtestület együttműködése

A tagóvodák és a telephely közötti szoros együttműködést segítik a közös rendezvények szervezése, a szakmai napok, nevelőtestületi értekezletek, előadások, bemutatók, team munkák szervezése, a munkaközösségek rendszeres munkája.

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében pedagógusaink rendszeres hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel biztosítják a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.

Az évenként indított munkaközösségek, az év fő feladataihoz kapcsolódva szerveződnek, vagy folytatják tovább megkezdett tevékenységüket.

Szakmai anyagok, ajánlások készítésével, mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával aktív részesei az intézmény szakmai fejlesztésének.

A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen jártasak legyenek, minél nagyobb sikerélményhez jussanak, sikeresen osszák meg egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot, érezzék, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagjai. Legyen jó a közérzetük, szeressék a helyet, ahová dolgozni járnak. A csoportbeosztásnál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvónői párokat alakítunk ki.

Az intézmény struktúrája szervezetileg is garantálja, hogy a programban résztvevő óvodapedagógus nem marad magára, nem működik kontroll nélkül.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció. Segíti munkájukat, hogy dajka szakmunkás végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítőtársai legyenek a gyermekek fejlesztésében. Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekek neveléséhez.

Pedagógiai programunk lebontásának dokumentumai, időkerete és megismertetésének módszerei a közvetlen partnereink körében az alábbiak szerint valósul meg:

Dokumentumok	Időkeret	Az ismertetés módja				
		Dolgozóval	Fenntartóval	Szülővel	Gyermekkel	Bölcsődével, Iskolával
Intézmény éves pedagógiai munkaterve	1 év	Nevelési évnyitó értekezlet	Meghívó az értekezletre, írásos anyag	Intézményi Szülői szervezet értekezletén szóban		Szakmai nap
Tagintézmények éves pedagógiai munkaterve	1 év	Munkatársi értekezlet		Szülői találkozó szóban		
Munkaközösségek, szakmai csoportok éves munkaterve	1 év	Munkatársi értekezlet				Szakmai nap
Gyermekcsoport nevelési terve	6 hónap	Csoport-dokumentum Ovikréta		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság		Szakmai nap
Gyermekcsoport tevékenységi terve	1 hét	Csoportnapló Ovikréta		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság	Csoport faliújsága	Szakmai nap
Csoport élet	Havonta	Csoportnapló Ovikréta		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság	Csoport faliújsága, honlap	
Gyermekek egyéni fejlesztési terve (szükség esetén és iskolaköteles korú gyermekek)	6 hónap	Ovikréta Gyermek dokumentumai		Fogadóóra		
A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése	Folyamatos, dokumentálása 6 havonta	Ovikréta		Fogadóóra, Ovikréta szülői felület		

A székhely, tagintézmények, telephely, és a csoportok minden év végén elemzik és értékelik munkájukat, amelynek alapján készül el az éves munka értékelése. A következő év ellenőrző munkájának szempontjait, kiemelt feladatait ennek alapján határozzuk meg.

Az ellenőrzés során közös pedagógiai elveket, közös attitűdöt és követelményrendszert érvényesítünk intézményi szinten.

Az intézmény dolgozói közötti kapcsolatok elmélyítését közös kirándulások és színházlátogatások rendezésével is próbáljuk mélyíteni, tartalmasabbá tenni.

11.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás

11.3.1. Bölcsőde – intézmény kapcsolata

Tagóvodánként tartjuk a kapcsolatot a bölcsődékkal.

Óvodáinkba évente több gyermek is érkezik a bölcsődéből. Ilyen esetekben a leendő óvodapedagógusok felveszik a kapcsolatot a kisgyermeknevelőkkel, a gyermekekről való tájékozódás érdekében.

Programunkat a bölcsődébe is eljuttatjuk, hogy megismertessük a leendő szülőkkel az egyes óvodákban folyó nevelőmunkát, ezáltal megkönnyítve számukra az óvodaválasztást. Kapcsolattartásunk másik formája, hogy látogatjuk egymás nyitott programjait, valamint a „bölcsődei” napon óvodásaink műsorral kedveskednek a bölcsődét látogató családoknak.

11.3.2. Iskolák – intézmény kapcsolata

A helyi általános iskolákkal, a székhely, tagintézmények, telephely tartanak rendszeres kapcsolatot, de az intézményt érintő szakmai és egyéb problémák megoldásában az intézményigazgató és az iskolák igazgatói is együttműködnek. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat, a gyermekhez illesztett iskolakezdet.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda – iskola átmenet „zökkenőmentes” legyen a gyermekek számára. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk mind az önkormányzati iskolákkal, mind az egyházi és a Gyakorló iskolákkal.

Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködőek, kapcsolatteremtők legyenek és képessé váljanak az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy vegyék figyelembe tapasztalatainkat, mérési eredményeinket a gyermekek egyéni képességeinek ismerete területén, kérjék azokat a szülőktől.

Elfogadjuk, hogy minden életkornak meg van a speciális szükséglete, sajátossága, amelynek az intézményekben meg kell felelni, ezáltal mi arra törekszünk, hogy az iskolai életre alkalmassá tegyük gyermekeinket. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatokat alakítottunk ki.

Együttműködésünk lehetséges formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása;
- érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt;
- segítségnyújtás, támogatás szükség szerint;
- eszmecserék, szakmai tanácskozások szervezése;
- munkaközösség rendezvényeire történő meghívás;
- szülői fórumok közös szervezése;
- a gyermekek iskolai előmenetelének utánkövetése
- közös ünnepek, sport rendezvények szervezése;
- gyermekek látogatása egymás intézményeibe (óvodások iskolába, iskolások óvodába);

Óvoda – iskola átmenet támogatása

Intézményünk a törvényi előírásoknak megfelelően fejlesztő foglalkozást biztosít minden tanköteles korú gyermek részére. A fejlesztés kiemelten támogatja az alapvető képességek – beszéd, mozgás, szociális készségek – megerősítését az életkornak megfelelő módon. Nagy hangsúlyt helyezünk a játék általi tanulásra, a mindennapos mozgásra, az élıszavas mesélésre, a népi játékok és a magyar hagyományok megőrzésére.

A fejlesztő foglalkozás megszervezése

- A foglalkozások megszervezéséért az intézmény igazgatója, igazgató helyettesei, tagintézmény igazgatók és telephelyfelelısök felelnek.
- A foglalkozások napi rendszerességgel, az óvodai nevelési időn belül valósulnak meg, időtartamuk legalább 45 perc. A 45 perc szabadon bontható, játékba és különbözı tevékenység területekbe ágyazható a differenciálás elvének figyelembevételével.
- Megvalósulás szervezeti keretei: homogén vagy vegyes csoportokban.
- A foglalkozás lehet egyéni, mikro-csoportos, vagy a csoport egészére kiterjedő szervezési forma.
- A hetiterv, napirend alapján az aznapi tervezett tevékenységekhez illeszkedő legyen
- A napi fejlesztést csak óvodapedagógus végezheti.
- A fejlesztés helyszíne szabadon választható a tevékenység céljának megfelelően.

- A tevékenységek tartalmát az óvodapedagógus módszertani szabadsága, felkészültsége és a gyermekek érdeklődése és igénye határozza meg.
- BTMN-es gyermekek fejlesztését az intézmény sajátosságai alapján, amennyiben van, fejlesztő pedagógus is végzi, heti rendszerességgel. Követve az eddigi gyakorlatot, egyéni fejlődési napló szerint.
- SNI-s gyermek fejlesztését utazó gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, vagy megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakember vezeti.
- Az iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet elősegítő program kidolgozása:
 - szakmai műhelyek,
 - közös programok,
 - kölcsönös hospitálások,
 - esetmegbeszélések,
- A gyermekek fejlődésének utókövetése az általános iskola első évében.

11.3.3. Egyéb kapcsolatok

Fenntartó

Folyamatos, napi kapcsolatot tartunk a fenntartóval, az Önkormányzat dolgozóival.

Kapcsolatunk egyrészt a köznevelési törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.

Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

SZ. SZ. B. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat, Vármegyei szakértői bizottság

Kapcsolattartásunk személyes, naprakész, a szoros együttműködés jellemzi.

Az iskolaérettség megállapításához az intézmény gyógypedagógusa ad segítséget, a BTMN küzdő gyermekek esetében pedig a pszichológus munkájára támaszkodhatunk.

A kapcsolattartás formái:

- A nevelési hátrányokkal, beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztéséhez szakmai segítség nyújtása.
- Pedagógus vagy gyógypedagógus véleménye alapján a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat intézményében, vagy az óvodai környezetben pszichológiai vizsgálat végzése.
- A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapításához, a megfelelő iskolatípus kiválasztásához szakvélemény kérése.

- A súlyosan beszédhibás gyermekek fejlesztése logopédus segítségével (heti 5 órában)
- A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében szakvélemény kérése a Vármegyei Szakértői Bizottságtól.

Egészségügyi szervek

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa látja el.

A kapcsolattartás formái:

- A védőnők rendszeres tisztasági vizsgálatokat végeznek, felvilágosító előadásokat tartanak a szülőknek, óvodapedagógusoknak, gyermekeknek
- Évente két alkalommal fogászati szűrés.
- Bemutatóval egybekötött tájékoztató előadások a gyermekek és szüleik számára.

Közművelődési intézmények

Nevelési feladataink sokoldalú, színes megvalósítása érdekében a város közművelődési intézményeivel folyamatos kapcsolattartásra törekszünk. A felkínált programokból igyekszünk úgy válogatni, hogy azok az óvoda pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával összeegyeztethetők legyenek, segítse elő a nevelési feladataink eredményes megoldását.

A kapcsolattartás formái:

- Könyvtárlátogatás, gyermekfoglalkozásokkal egybekötve
(Megyei Könyvtár, Jósavárosi Könyvtár)
- Kiállítások megtekintése
(Jósa András Múzeum, Falumúzeum, Kölyökvár, Botanikus kert)
- Gyermekelőadások
(Móricz Zsigmond Színház, Mandala Dalszínház, Kölyökvár, Vidám Vándorok, Nagyváradi Bábszínház)

Gyermekevédelmi intézmények

A családok szociális háttérének, problémáinak ismeretében kérjük a Gyermekevédelmi Szolgálat valamint a Szociális és Köznevelési Osztály segítségét. Különösen azokra a gyermekekre figyelünk tudatosabban, akiknek családi helyzete, életkörülményei hátrányosan érintik, vagy veszélyeztetik fejlődésüket.

Nemzetközi kapcsolatok

Keressük a nemzetközi kapcsolatok kiépítésének lehetőségét, mely átmenetileg szünetel a Gyöngyszem tagintézmény és a zilahi óvoda intézményei között.

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

12.1. A diabéteszes gyermekek ellátásának

feladatai

A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillért állapítunk meg:

- A. helyes életmód
- B. étrendi kezelés
- C. inzulinterápia

A diabéteszes gyermek ellátásának eljárásrendje:

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátását. Az ellátás érdekében minden feladatellátási helyen **legalább 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember részt vett, vagy részt fog venni 1-es típusú diabéteszsel élő óvodások ellátását támogató pedagógus-továbbképzésen** (pl. Diaped., DiaMentor, Cukor Suli) melynek eredményeképpen rendelkeznek az itt szerzett tanúsítvánnyal.

A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezték meg. **A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.**

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm.rendelet szerint, a szolgáltató felé továbbított **írásbeli nyilatkozat kitöltésével igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható.** Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal,
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról,
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- a szülők szülői értekezleten való tájékoztatása a feladatról (óvodapedagógus),
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint a munkaköri leírásban delegált feladatokkal megbízott pedagógus vagy más alkalmazott által és felelősségével,
- az óvodában mért adatok dokumentálása,
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő használata, kezelése, tárolása,
- a szakember által előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása, majd ennek dokumentálása,
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása,
- folyamatos kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, és a szakemberekkel,
- a feladatot végző pedagógus és érettségivel rendelkező más alkalmazott munkaköri leírásának kiegészítése az elvégzendő feladatokkal,
- igazgatói átruházott hatáskörben intézményi felelős delegálása a feladat megszervezésére és ellenőrzésére, az egészségügyi szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartásra munkaköri leírás alapján,
- az óvoda dolgozói részére biztosítani az OH által szervezett képzésben való részvételt.

12.2. Anafilaxia esetén a gyermek ellátása,

szükséges teendők

Az anafilaxia súlyos, akár életveszélyes allergiás reakciót jelent. Az anafilaxia az allergiát okozó anyaggal történő érintkezés (például a mogyoró elfogyasztása vagy a méh csípése) után akár másodpercek vagy percek múlva is bekövetkezhet. Az anafilaxia az **allergiás reakciók** legsúlyosabb formája. Tünetei közé tartozik a gyors, gyenge pulzus, a bőrkütiés, a hányinger és a hányás. A vérnyomás hirtelen leesik, és a légutak beszűkülnek, ami által leállhat a légzés. Az anafilaxia percek alatt halálos lehet, így az anafilaxia kezelése azonnal el kell, hogy kezdődjön a tünetek észlelése után!

Lehetséges okok:

- gyógyszer
- rovarcsípés
- élelmiszer (eper, dió, mogyoró, kagyló)

- vegyszer (kozmetikum, hajfesték stb.)
- egyébek (fizikális hatások)

Teendők anafilaxiás sokk esetén

- Mentők értesítése
- ha van epinefrin (adrenalin) – autoinjektorban –, azonnal adjuk be! (a combizom elülső részébe)
- ha tudjuk, hogy mi váltotta ki az anafilaxiás sokkot, akkor azonnal akadályozzuk meg, hogy a gyermek tovább érintkezzen az allergénnel. Darázscsípés esetén ez például azt jelenti, hogy minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy megvédjük a gyermeket a további csípésektől.
- ha az érintett gyermek eszméleténél van és légszomj jelentkezik, ültessük fel úgy, hogy a karjaival meg tudja támasztani magát, ugyanis ez a póz megkönnyíti a levegővételt.
- Amennyiben keringési problémák is jelentkeznek – például szédülés –, akkor fektessük le, és emeljük meg a lábait.
- A légzés vagy a keringés leállása során azonnal kezdjük meg az újraélesztést.
- Eszméletlenség esetén, fektessük mielőbb stabil oldalfekvésbe!

A szakembereknek nagy segítséget jelent, ha megérkezésükre kiderítjük, hogy mire allergiás a gyermek, mi történt a panaszok megjelenése előtt. Ezek az információk sokat segíthetnek a szakszerű és minél gyorsabb ellátásban.

12.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Gyermekintézmény lévén természetes, hogy programunkban kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra való törekvés. Kötelez bennünket ilyen irányú munkánk hosszú hagyománya, valamint a Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

Cél:

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

Az intézményigazgató feladata:

- Lehetőségeinken belül megadni minden segítséget a hátrányok kompenzálásához a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között, ehhez intézményi gyermekvédelmi felelős biztosítása.
- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az intézményben.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- Intézményen belül szociális szolgáltatások megszervezése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- A gyermek képességének megfelelő, pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelmi partner társszervekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A gyermeket, családot megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése. Összefogja az intézmény gyermekvédelmi tevékenységét, segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátásához elkészíti az éves gyermekvédelmi tervet, amihez javaslatot kér a nevelőtestülettől. A csoportokat felkeresve tájékoztatja az óvodapedagógusokat és szülőket arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshet fel.
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, az ilyen körülmények kialakításának megelőzésében.
- Az óvodapedagógusok, szülők jelzése, a velük folytatott beszélgetése alapján veszélyeztetettnek számító gyermeknél – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- A gyermeket veszélyeztető tényezőket megvizsgálja, ha azokat az intézmény rendelkezésére álló pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethetőnek értékeli, kezdeményezi, hogy az óvodaigazgató értesítése a gyermekjóléti szolgálatot.
- Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel, meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a Család és Gyermekjóléti Szolgálatot.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz esetmegbeszélésen.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda igazgatója indítson eljárást a gyermek, lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli

gyermekvédelmi támogatás megállapítás, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.

- Az óvoda faliújságján közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. Család és Gyermekjóléti szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekek átmeneti otthona stb.) címét illetve telefonszámát.
- A szülőket és a gyermekeket az őket érintő, gyermekvédelemmel kapcsolatos kérdésekről rendszeresen tájékoztatja, a szülőt figyelmezteti, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének, elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ ad.
- Tevékenysége során a gyermekek és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.
- Vezeti az intézményben a veszélyeztetett, halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartását, azt folyamatosan áttekinti és elvégzi a szükséges módosításokat. Nyilvántartást vezet az intézménybe járó SNI-s, BTMN-s, HH, HHH-s gyerekekről. A szakértői véleményeket folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvoda gyógypedagógusával, gyermekpszichológusával egyeztetve kéri a felülvizsgálatot.
- Szabálysértési eljárás esetén képviseli az óvodát, különös tekintettel a veszélyeztetett helyzetű gyerekekre.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek fejlődését, arról az intézményigazgatónak beszámol.
- Figyelemmel kíséri 3 éves kortól a gyermekek rendszeres óvodába járását, problémás esetekben eljár a megfelelő szakhatóságoknál.
- Kapcsolatot tart az egészségügyi szolgálat intézményeivel. (védőnői szolgálat, háziorvos, Polgármesteri Hivatal, Szociális Osztály)
- Szükség szerint írásos beszámolót készít a gyermekvédelmi munkáról, egy alkalommal pedig beszámoltat a csoportban végzett gyermekvédelmi feladatok végrehajtásáról.
- Év elején felméri a hátrányos helyzetű gyermekek számát, valamint összegyűjti a szükséges igazolásokat a kedvezményes étkeztetés biztosítása érdekében. Figyelemmel kíséri ezen gyermekek étkezési nyilvántartását, a változások pontos bejegyzését.
- A munkájához szükséges ismereteit, tudását szervezett továbbképzésen való részvétel útján gyarapítja.
- Beszámolási kötelezettséggel az intézményigazgatónak, a helyetteseknek és a tagintézmény-igazgatójának tartozik.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés lehetőségek szerinti összehangolásával, az intervenciós gyakorlat alkalmazásával, a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrendszerrel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A gyermekek testi épségének megóvása érdekében a tilos és elvárható magatartási formák, veszélyforrások megismertetése.
- A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Család és Gyermekjóléti Szolgálat illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő gyermekek, valamint a kiemelten tehetséges gyermekek számára játékba integrált speciális fejlesztő foglalkozások szervezése szakemberek segítségével.
- A gyermekekben erősítse az eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadó képességét, a különbözőségek elfogadását.
- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.
- Környezettanulmány, pedagógiai vélemény készítése védő - óvó intézkedéshez.
- A családpedagógiai ismeretek bővítése. Erősítse a családok nevelő és egyéb funkcióit, a felelősségvállalást.

A feladatok tartalmi megvalósítása:

- Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a „**gyermek mindenkinek felett álló érdekeit**”.

- Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel, a befogadó pedagógia eszközeivel törekszünk a gyerekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűekre.
- Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes területeken ezzel a megoldással érünk el eredményt. A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empatikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek megoldása esetén a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.
- A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos személyiségközpontú neveléssel próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információkat kérünk külső partnereinktől.
- A gyermekvédelmi munka központi gondolata a megelőzés.
- Törekszünk arra, hogy megelőzzük a veszélyeztetett státus kialakulását. Súlyos esetekben azonban, elkerülhetetlen a veszélyeztetett helyzetben élő gyermek, nyilvántartásba vétele.

A nyilvántartásba vétel szempontjai:

- A gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők
- A gyermek testi fejlődését, egészségét veszélyeztető okok.
- Pszichés károsodás.
- Tágabb környezet ártalmai.
- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi - lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás illetve betegség.
- Veszélyeztetett helyzetben élő gyermekeknek tekintjük, akit családjában, környezetében ismétlődő fizikai; vagy lelki bántalmazás, zaklatás, erőszak, elhanyagolás ér és ezt nem ellensúlyozza semmi.

A megszüntetés feladatai:

- a felzárkóztatás megszervezése
- egyéni tehetséggondozás
- a hátrányok csökkentése érdekében egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltése érdekében
- a gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása

- segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően
- együttműködés a társszervekkel, jelzőrendszer működtetése

Intézményen belüli tevékenységek, feladatok

- óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (felügyelet, étkeztetés, segélyjavaslat, ingyenes ruhaszegély, stb.)
- logopédiai, gyógypedagógiai ellátás biztosítása
- egyénre szabott fejlesztési tervek készítése, fejlesztés, a fejlesztés nyomon követése
- közös kirándulás szervezése
- a szülőkkel való kapcsolattartás egyéni formáinak kidolgozása (óvodánként az éves munkatervben rögzítve)

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- Az óvoda védőnőjével,
- A Család és Gyermekjóléti Szolgálattal,
- A Szociális Osztállyal,
- A gyámügyi hivatallal.

Várható eredmény:

- Érvényesülnek a gyermeki jogok.
- Megvalósul a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása, tehetségfejlesztése.
- Folyamatos, egymást segítő kapcsolat alakul ki a rászoruló családok és óvoda között.
- Csökken az esélyegyenlőtlenség.
- Mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken vagy megszűnik.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelőseivel, a jelzőrendszer működtetésével elérik, hogy minden óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően optimálisan fejlődik.

12.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél:

- Legyen jellemző a nevelés minden területére a gyermekek egyenlő bánásmódban részesítése.
- Legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás.
- Működjön az inkluzív pedagógiai szemlélet, érvényesüljön az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányból adódó különbségek tolerálása, csökkentése.
- Valósuljon meg a kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

Feladataink:

- Az egyenlő bánásmód megvalósítása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében:
 - A gyermeki jogok érvényesítése, mindenekfelett álló érdekeik képviselése.
 - Az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- A gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás érdekében:
 - A gyermekek érdeklődését figyelembe vevő differenciált, személyes bánásmód alkalmazása.
 - Minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztésének megvalósítása.
 - Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazása, felzárkóztatás, kiemelkedő képességek gondozásának biztosítása.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósítása, a hátrányok csökkentése érdekében:
 - A különbözőségek elfogadása, sokszínűségének tolerálása.
 - A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.
 - A hátrányok csökkentését segítő korszerű eljárások alkalmazása, innovációs készség erősítése.
- A családokkal és óvodán kívüli szervezetekkel való együttműködés megvalósítása érdekében:
 - A szülők tájékoztatása, támogatása a gyermeki jogok védelmében.
 - A gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formák megkeresése, a családokhoz juttatása.

-
- Az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységének összehangolása a gyermekek szükségleteivel.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Célunk:

- Valósuljon meg a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.
- Működjön a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet, érvényesüljön a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozása.
- Hangsúlyozottan legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztés, játékos tevékenységek által.
- Jellemezze az óvoda és a szülők együttműködését kölcsönös tisztelet, partneri kapcsolat kialakítása a hátrányok csökkentése.
- Valósuljon meg óvodán kívüli szervezetekkel történő együttműködés, a gyermekek óvodába járásának, fejlesztésének támogatása.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése (részletes anamnézis) **az Ovikréta felületén.**
- Egészséges életmódra nevelés
 - egészségtudat kialakítása,
 - táplálkozási szokások alakítása,
 - mozgásra nevelés
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
 - az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése,
 - bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése
- Kommunikációs nevelés
 - szókincs-,
 - nyelvi kifejezőképesség-,
 - beszédértés-,
 - beszédészlelés fejlesztése
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
 - korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása
 - kompetencia alapú óvodai nevelés (mozgás, zene, dráma, stb. felhasználása),

- környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján,
 - differenciálás, kooperatív tanulási technikák
 - egyéni fejlesztés,
 - szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok.
- Iskolaköteles korú gyermekek kiemelt fejlesztése a későbbi eredményes iskolai előrehaladás érdekében
 - a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele,
 - a játék elsődlegességének biztosítása.
 - mindennapi mozgás lehetőségét biztosítása, (megvalósulhat mozgásos játékokkal, körjátékokkal, játékos néptáncsal, sétával)
 - egyéni fejlesztési terv készítése félévente, mely tartalmazza a fejlesztési célokat, elérendő kompetenciákat, az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink:

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek testi fejlődésének nyomon követése, fogászat, szemészet) kezdeményezése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatásának biztosítása).
- Szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (a rászorulóknak a hozzáférése a természetbeni és pénzbeli juttatásokhoz).

Együttműködés a szülőkkel

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A szülők támogatása abban a szerepükben, hogy ők gyermekeik első számú nevelői
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása
- Az óvodai és családi nevelés összhangjának, együttműködésének megteremtése, mélyítése, az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvének betartása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - a gyermek fejlődésének nyomonkövetése, megbeszélése,
 - gyermekmunkák bemutatása, elemzése,
 - szülők részvételi lehetőségének biztosítása a napi tevékenységek során

- Egyéni beszélgetések,
 - a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
 - gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
 - folyamatos kétoldalú kommunikáció igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
 - feladatok egységes értelmezése
 - a szülők részéről megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési és szakmai programokat
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése,
 - szülői közösségek kialakítása
 - Szülői Szervezet tagság,
 - rendezvények szervezése pl. őszi programok, adventi előkészületek, farsang, évzáró, anyák napja, stb. támogató kapcsolatok létrehozása a többi szülővel

Együttműködés az óvodán kívüli szervezetekkel

Szervezet	Együttműködési lehetőségek
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	Szülők támogatása, erőforrásaik feltárása
Védőnői hálózat	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
Szakmai szolgáltatók – Ss. Sz. B. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások megtervezése, biztosítása

Elvárt eredmény

- Megtörténik az intézmény körzetéhez tartozó HH/HHH gyermekek teljes körű beóvodázása
- Csökken az igazolatlan hiányzások száma
- Csökken a HHH gyermekek körében az SNI minősítés
- A HH/HHH gyermekek egyéni eredményei – a mérések alapján – 20%-nál nagyobb mértékben nem maradnak el a csoport átlagtól.
- A HHH gyermekek megfelelő időben, normál tantervű iskolában kezdhetik meg tanulmányaikat

12.5. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

A sajátos nevelési igényű és BTMN-es gyermekek integrált nevelése:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a Nktv. és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek és az átlagos tendenciának megfelelő ütemben fejlődő gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt. Ezt elfogadva dolgozta ki intézményünk a Sajátos nevelési igényű gyermekek helyi program fejezetét.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

12.5.1. Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartási szabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről 4§ 25 bek.)

Cél:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akarat erejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sérült, de ép intellektussal rendelkező illetve a lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Feladat:

- Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
- Interperszonális kapcsolatok alakítása.
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógia terén.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódását, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

Alapelveink:

- Óvodánk nevelőtestületének, teljes alkalmazotti körének és partnereinek részvételével teremtyük meg a szeretetteljes óvodai légkört, melyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi.
- Nyugodt, családias, biztonságot nyújtó légkört teremtyünk a neveléshez, fejlesztéshez.
- A különbözőség elfogadásában és elfogadtatásában az óvoda dolgozói példát mutatnak a

szülőknek és a gyermekeknek egyaránt.

- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett végezzük nevelő, személyiségfejlesztő tevékenységünket az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Nevelőmunkánk folyamatában prioritást élvez az óvodapedagógusok és alkalmazottak toleráns és elfogadó magatartása, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítésének érvényesülése.
- A megértő, együtt-érző, elfogadó és segítőkész gyermekszeretet a nevelés-fejlesztés minden területén jellemző az óvoda dolgozóinak emberi attitűdjére.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, gyermekpszichológus, konduktor a gyermeket nevelő óvodapedagógusok és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs célú fejlesztőterápiás foglalkozások jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, az óvodapedagógusok által elkészített éves „*Egyéni fejlesztési terv*” szerint. / a gyermek személyi anyagában /
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az integrált nevelés feltételei:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény, alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel (Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében – a Vármegyei Szakértői Bizottság – Beszédfogyatékoság esetében – Hallásvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest) - Mozgásfogyatékoság esetében (Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és

Szakértő Bizottság – Budapest)

- Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
- Az integrált óvodai csoportok létszáma 25 fő, amelyen belül 2 fő, a Sz. Sz. B. Vármegyei Szakértői Bizottság véleményével rendelkező gyermek kerülhet. / SNI/
- Csoporton belül az SNI gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

12.5.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás-szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

Kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása,
- a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése,
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés biztosítása,
- a megtanult mozgás alkalmazására nevelés,
- biztosítani a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét
- kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb. fejlesztése.

Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatokat, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe építjük be.

A fejlesztés, nevelés során az óvodai nevelés valamennyi területét figyelembe vesszük.

Mozgásfejlesztés

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel.
- Hangsúlyt kap a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használatának kialakítása.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

- A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés,
- A sérülés függvényében az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység

- Szükség esetén a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

- A gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség esetén sajátos fejlesztési célok kitűzése, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés

- Artikulációs problémák, légzésproblémák kezelése, eszközhasználat segítése.
- Az ének – zene pozitív hatásának kihasználása (pl. a test ellazulásának segítése).
- Társas cselekvéssel a ritmus- és tempóérzékelés fejlesztése.
- Speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése
- A finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét.

Fejlesztésünk döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

12.5.1.2. Látássérült gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (0-33%-os látásteljesítmény) közötti.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

Kiemelt feladat:

- A gyermek segítése
 - a közös játékban,
 - a közösséghez való alkalmazkodásban,
 - a viselkedési formák megtanulásában és gyakorlásában,
 - a közösség előtti szereplésben,
 - az önkiszolgálás megtanítása,
 - a tárgyak és helyük megismertetése,
 - a rendszeretet,
 - a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztántartása.

Figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

- Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is **kiemelt szerepet kap a játék**, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- **Mozgásnevelésükben** kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése.
- A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a **zenei nevelés**, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.
- Az **önkiszolgálás terén** életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása.
- A **környezetük valóságáé megismerése** széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg.

Az **eszközök kiválasztásánál** – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása.

- A **környezet kialakításakor** tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt.
- A **számélmények** kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai foglalkozások során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, - olvasásrendszer megtanulását készíti elő.
- Az **aliglátó gyermekek** (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.
- A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékelők, színeket felismerők). A fejlesztés fő területei megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel.
- A **gyengénlátó gyermekek** (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebből, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is.
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei

- A környezet vizuális megismertetése.
- Látásnevelés
 - a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése
 - mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
 - A finommozgás fejlesztése o a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése
 - finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

12.5.1.3. Hallássérült gyermek

Kiemelt feladatok

- **A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek** (a beszéd tartományban mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata:
 - a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése,
 - a hangos beszéd aktív használatának építése,
 - a grafomotoros készségfejlesztés, - a diszfázia - prevenció.
- A kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése.
- A beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség fejlesztése.
- A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
- **A nagyothalló** – gyermekeknél a beszéd tartományban mért hallásvesztés 30-45 dB közötti, közepes súlyos esetben 45-65 dB közötti, súlyos esetben 65-90 dB közötti hallásvesztéssel mutató gyermekek esetében.
 - A nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése,
 - a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
 - a beszédértés, a szókincsfejlesztés,
 - a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
 - a beszédérthetőség folyamatos javítása.
- **A hallássérült kisgyermek** eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében
 - a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása,
 - szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,
 - a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.
- **A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott** (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermekeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.
- Fejlesztésük stratégiája beszédértésük,
 - hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport).
 - Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés

zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

- A **halmozottan fogyatékos hallássérült** óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét.
 - A foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.
 - Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.
 - A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
- A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét.
- A foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

- Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése intézményünkben a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés során valósul meg.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.
- Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.
- Intézményünkben – a magas csoportlétszámok miatt – elsősorban az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és a Vármegyei Szakértői Bizottság – állítja fel).

Az Ő esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárs kapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja:

- A tankötelezettségi-kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a

tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladat:

- a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás,
- a fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása,
- a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

12.5.1.4. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája

- expresszív diszfázia,
- receptív diszfázia,
- kevert típusú diszfázia,
- a folyamatos beszéd zavarai,
- logofóbia,
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok,
- orrhangzós beszéd.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulásai:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje,
- a beszédértés és észlelés nehézsége,
- kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
a beszédszerveződés nehézsége (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszédszervi működés gyengesége,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavar (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődése.

A fejlesztés célja:

- A beszédfigyelmetes gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése.
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Feladat:

- tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása,
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével,
- a kineztiázis, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése, a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére,
- anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével.
- ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók,
- valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusával közösen végezzük.

Azoknál a beszédfigyelmetes gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfigyelmetességhoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló figyelmetesség módszereinek kombinációjával valósítjuk meg.

12.5.1.5. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek (pervazív zavar)

Olyan rendellenességek csoportja, melyeknek jellemzője a szocializációs és a kommunikációs képességek fejlődésének késése. Megmutatkozhat a nyelvhasználat és felfogás, a kapcsolatteremtés nehézségében, nehezen viszonyul tárgyakhoz és eseményekhez, nehezen tűrik az ismert környezet és a napi rutin változását.

Cél:

- **A szocializációs készségek fejlesztése.**
- **A kommunikációs készségek fejlesztése.**

Feladat:

- Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.
- Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.
- A kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápiája.
- A fejlesztésben a természetes élethelyzetek kihasználása.
- Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használatát is elváró, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó fejlesztés.

12.5.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

- A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretszátartást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
- Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés célja:

- **Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.**
- **A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.**
- **Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.**

Feladat:

- A Sz. Sz. B. Vármegyei Szakértői Bizottsági véleményében foglaltakra alapozva, a sajátos nevelési igényt megalapozó sérülés, egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása, pedagógiaiailag megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizáltatása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás, komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.

Sérülés terület	Gyógytestnevelő	Gyógypedagógus	Logopédus	Pszihopedagógus	Nyelv és beszédfejlesztő	Drámapedagógus
Mozgás	X	X				X
Látás		X				
Hallás		X				
Értelmi		X				X
Beszéd		X	X		X	
Autizmus		X		X		
Pszichés		X		X		X

A speciális ellátás lehetőségei

Sérülés	Intézményen belül	Intézményen kívül
Mozgás	- Preventív gyógytorna és nagymozgás fejlesztés Finommotorika fejlesztés	- Gyógyúszás
Beszéd és kommunikáció	- Logopédiai terápiák	- Kiegészítő terápiák (pl. lovaglás)

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

Értelmi akadályozottság	- Gyógypedagógiai fejlesztés	- Testi és érzékszervi terápiák
Pszichés	- Fejlesztőpedagógia - Sindelar program	Egyéb speciális igényeket ellátó - terápiák
Orvosi, pszichológusi esetek	- óvodapszichológus	Szakorvosok, nevelési tanácsadó, - szakértői bizottság

Személyi feltételek:

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

- óvodapedagógusok,
- gyógypedagógus,
- óvodapszichológus,
- konduktor,
- logopédus, (Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat)
- pedagógiai asszisztens,
- dajka
- szociális segítő

Fontos, hogy legyenek **speciális végzettségű óvodapedagógusok** is az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját. Ilyen végzettségű óvodapedagógusaink:

- mozgásfejlesztő óvodapedagógus,
- tanító,
- gyógypedagógiai asszisztens,
- drámapedagógiai óvodapedagógus,
- táncpedagógus,
- tanulási zavarok preventív pedagógusa,
- fejlesztőpedagógus.

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- fejlesztőszoba,
- fejlesztő játékok, részképesség területeknek és életkori sajátosságnak megfelelően,
- nagyméretű tükör,
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- vizuális tábla,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (különböző méretű labdák, hengerek, Ayres, Wesco

eszközök, trambulin),

- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

12.6. Gyógypedagógus általános feladatai

- Az óvodai csoportok életének megfigyelése hospitálás keretében, különös tekintettel az óvodapedagógusok által problémásnak ítélt gyermekek ismeretében. Annak eldöntése, hogy a megfigyelt gyermek valóban gyógypedagógiai megsegítést igényel-e vagy az óvodapedagógusokat kell felkészíteni a probléma kezelésére.
- A kiszűrt gyermekek alapos, többirányú megfigyelése a csoportban tevékenység, játék, stb. közben.
- A szülő bevonása irányított kérdésekkel, anamnézis felvétele a probléma okainak tisztázására.
- Amennyiben még nem történt meg a diagnosztizálás, de a csoportban fellelhető súlyosabb problémás gyermek, azt ajánlott időben elküldeni a megfelelő szakorvosi vizsgálatra.
- A szülőket minden esetben előzetesen megfelelően tájékoztatni kell a vizsgálat céljáról és fontosságáról.
- A szakvélemény alapján kell a gyermek fejlesztését még hatékonyabban végezni.
- Minden szakvéleménnyel rendelkező gyermekről írásos anyagot kell készíteni, amely tartalmazza a megfigyeléseket, a fejlesztendő területeket, a tevékenységek anyagát és a gyermek fejlődését.
- Az óvodáskor végén a fejlesztési naplóban összegző véleményt kell készíteni, mely egyben lezárja a fejlesztést.
- A szakszolgálattal és a szakértői bizottságokkal szoros szakmai kapcsolat tartása.
- Szakmai fejlődése érdekében tegyen meg mindent.
- A kívánt cél elérésekor összegző véleményt kell készíteni, amely egyben lezárja a fejlesztést.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény:

- Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre
- Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „különbözőség” elfogadását, tolerálását.

12.7. Óvodapszichológusi feladatok ellátása

Intézményünkben óvodapszichológus működik.

Az óvodapszichológiai ellátás elsődleges célja:

- A gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme és a nevelő munka hatékonyságának segítése.
- Tevékenységével segíti az óvodáskorú gyermekek sikeres beilleszkedését, az óvodapedagógusok munkáját és a hozzá forduló szülőket.

Ebből fakadóan munkája hármas kapcsolatrendszerben valósul meg:

- óvodáskorú gyermekek,
- óvodapedagógusok,
- szülők.

Az óvodapszichológus jogai és kötelességei az óvodában:

Az intézményben működő óvodapszichológusnak joga van ahhoz, hogy

- Önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen.
- Elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül:
 - Konzultációt kezdeményezzen az óvodapedagógussal, szülővel.
 - Pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben.
 - A gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését segíti elő.

Az intézményben működő óvodapszichológusnak kötelessége

- Figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul.
- A Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe alapján szervezni munkáját, különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak a kérdéseit.

Az óvodapszichológiai ellátás a hármas kapcsolatrendszer alapján irányulhat az óvodáskorú **gyermekre**, amely a tevékenység, a probléma jellegéből adódóan lehet egyéni, kiscsoportos, csoportos:

- Minden nevelési év elején a jogszabályban megfogalmazottak alapján az 5. életévüket betöltött gyermekek részképesség szűrése, az elvégzett vizsgálat alapján óvodapszichológiai vélemény készítése a megfelelő javaslatok megfogalmazásával.
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség feltárása, elemzése.

- Az elvégzett megfigyelés, vizsgálat, szülő és pedagóguskonzultáció függvényében további vizsgálatra való javaslattevés, a szükséges dokumentáció alkalmazásával, hospitálás:
- gyermekmegfigyelés óvodai környezetben.
- Egyéni problémakezelés, amennyiben az adott helyzet nem igényel terápiás beavatkozást.
- Kiscsoportos képességfejlesztés.
- Egyéni, ill. kiscsoportos pszichés segítségnyújtás az óvodai élettel összefüggő problémák esetén pl. szorongásos zavarok, beilleszkedési nehézségek, kapcsolati problémák.
- Az óvodapszichológiai ellátás másik fontos szereplője az **óvodapedagógus**, aki számára az óvodapszichológus közvetlen segítséget nyújt a nevelőmunkához:
- Az óvodapedagógus írásos jelzése alapján tervezi meg az óvodapszichológus az esettel kapcsolatos további teendőket.
- Konzultáció, esetmegbeszélés, szupervízió keretén belül segíti az óvodapedagógust a csoportot érintő aktualitásban.
- Értekezlet keretén belül pszichológiai ismereteket nyújt.
- Ismeretterjesztő tevékenységével segíti az óvodapedagógusok munkáját.

A **szülők** elengedhetetlen részei az óvodapszichológusi ellátásnak:

- A szülők hozzájárulása nélkül elengedhetetlen az óvodapszichológusi ellátás.
- A szülők önként is igénybe vehetik az óvodapszichológiai ellátást, amennyiben gyermekükkel kapcsolatosan nevelési nehézségekkel szembesülnek.
- A szülőkkel folyó óvodapszichológusi munka fontos eleme a szülőkonzultáció, a tanácsadás, a számukra nyújtott szülőértekezlet.
- Ismeretterjesztő tevékenységével segíti a szülőket az óvoda honlapján, faliújságján keresztül.

Mindezek mellett a jogszabályban meghatározott módon kapcsolatot tart az óvoda tagintézményeivel, kiemelten a területileg illetékes Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal, annak óvodapszichológusi koordinátorával.

12.8. Az óvodai konduktor feladatai

- Az intézményben kialakított pedagógiai programnak, valamint a szakértői véleményben meghatározott feladatoknak megfelelően, heti rendszerességgel, óraszámának megfelelően, komplex konduktív pedagógiai módszerrel fejleszti a kompetenciájába tartozó, sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező többségi gyerekeket. A szakértői véleményben felmerülő tanulási problémák hátterében meghúzódó (figyelemzavar, koncentrációs-, és magatartásproblémák), vagy azokra utaló mozgásproblémák alapján kijelölt mozgásfejlesztési területek, mint pl.: többek között mozgáskoordináció, nagy- és finommotorika, percepció, téri tájékozódás,

lateralitás, egyensúly fejlesztése, valamint további, ehhez kapcsolódó fejlesztendő területek feltárása, tanácsadás, idegrendszeri érés megtámogatása komplex konduktív pedagógiai szemléletű mozgásfejlesztés által.

- Tanítja a hely-, és helyzetváltoztatási módokat, kézhasználatot, önellátást.
- Tanítja az elért mozgásfunkciók gyakorlati alkalmazását az óvodában.
- Konduktív programot készít intézményi kérésre, felkészül az előtte álló napi munkára.
- A csoportokban, és személyközi vizsgálati helyzetben végzett megfigyelései alapján, a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, valamint mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlődését intézményi kérésnek megfelelően dokumentálja.
- Felelősségteljesen gondoskodik a rábízott sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező többségi gyermekekről.

A gyermek nevelésével kapcsolatos feladatok

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben az alábbi kötelességei vannak:

- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, valamint mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlődését segítse elő, kísérje figyelemmel.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott és mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Fejlesztő, nevelő tevékenysége során vegye figyelembe a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek egyéni képességét, tehetségét, igényeit, fejlődésük ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, segítse képességeinek, tehetségének kibontakozását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekek társaikhoz történő felzárkóztatását.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott gyermekek, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek számára az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket adja át, (amennyiben ezeket a gyerekek képesek megérteni), elsajátításukról győződjön meg. Ezzel egy időben a velük foglalkozó óvodapedagógusokat, dajkákat is tájékoztassa a fent említettekről. Amennyiben észleli, hogy

a sajátos nevelési igényű, mozgásában akadályozott gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, tegye meg a szükséges intézkedéseket.

- Működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, az ilyen körülmények kialakulásának megelőzésében.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásában akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek életkorának, fejlettségének figyelembe vételével sajátítsa el a közösségi együttműködés és magatartás szabályait, törekedjen azok betartására.
- Tevékenysége során a sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek szüleinek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.
- A sajátos nevelési igényű, mozgásukban akadályozott, illetve mozgásfejlesztést előíró szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek számára az etikus viselkedéshez szükséges ismereteket igyekezzon átadni.
- A munkafegyelem megtartása.
- A közösségi együttműködés formáinak betartása.
- A konduktornak hivatásából eredően kötelessége, hogy fejlessze szakmai és általános műveltségét, tökéletesítse pedagógiai munkáját. Ennek érdekében használja fel az önképzésben és a szervezett továbbképzésben biztosított lehetőségeket.
- Az óvodában olyan időpontban jelenjék meg, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre rendelkezésre álljon. Ha munkáját betegség vagy egyéb ok miatt nem kezdheti meg, távolmaradását jelezze vezetőjének, kollégájának, hogy helyettesítéséről időben gondoskodhassanak. Munkaidő alatt csak a házban lévő vezető engedélyével hagyhatja el az óvodát.
- A gyermekeket felnőtt felügyelet nélkül hagyni tilos! Dajkára, pedagógia asszisztensre bízni a gyerekeket csak rövid időre, indokolt esetben, a tagóvoda-vezető engedélyével lehet.
- Óvja az óvoda berendezési felszerelési tárgyait.
- Az óvoda működésével, a nevelőtestület tagjaival és munkájával, a sajátos nevelési igényű mozgásukban akadályozott gyerekek, illetve többségi gyermekek egészségügyi és családi körülményeivel kapcsolatos hivatali titkokat köteles megőrizni.

12.9. A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése

Tehetséggondozás

Cél:

- **A tehetséges gyerekek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.**
- **Az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára a tehetséggondozásban.**
- **A tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében**

Feladataink:

- Ingergazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyermekek teljes személyiségjellemzőinek, köztük a tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kísérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembe vétele.
- A tehetség ígéretes gyermekek erős oldalának támogatása és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- A kevésbé motivált gyermekekben rejlő képességek felismerése és fejlesztése, hogy ők is sikerélményhez jussanak.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A komplex fejlesztés megvalósítása a mindennapi játékban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatába ágyazva a gyermek teljes személyiségének fejlesztésével.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- A gyermekek döntési szabadságának megteremtése a tapasztalat és élményszerzés gazdag lehetőségeinek biztosításával.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.
- A tehetséggondozás dokumentálása integrált megvalósítás esetén: A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban és a Csoportnaplóban (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése).
- A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban, a Csoportnaplóban. (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése)

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás gyermekek számára.

- játékos mozgás, zenés torna
- jóga

- foci
- úszásoktatás
- néphagyomány - néptánc
- zumba
- zenei képességfejlesztés
- kézműves foglalkozás
- idegen nyelv (német, angol)
- sakk
- hitélettel történő ismerkedés lehetőségének biztosítása minden óvodában.
- mediball
- rész képesség fejlesztés

13. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Ovikréta

Nkt. 57. § (6)

Az óvodai nyomtatványok a tanulmányi rendszer alkalmazásával, a személyiségi, adatvédelmi és biztonságvédelmi követelmények megtartásával elektronikus úton készülnek el. A köznevelési intézmények rendeltetésszerű működésük során a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert (Ovikréta) kötelesek használni.

Az Ovikrétában kötelezően vezetett dokumentumok:

- Felvételi előjegyzési napló,
- Felvételi és mulasztási napló,
- Óvodai csoportnapló,
- Óvodai törzskönyv,
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

13.1. Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az intézménybe felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- A gyermek naplóbeli sorsszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- A felvétel időpontját.
- Az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését.
- A szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot.
- Amennyiben az óvoda beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

13.2. Csoportnapló

A csoportnapló, az óvodai nevelés, a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvoda pedagógiai programját. A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a 20/2012.(VIII.31.) 30 91§ (2.), (3.) EMMI Kormányrendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagintézményi programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, a pedagógiai program nevét.
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek,(SNI, BTM) valamint a HH, HHH gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, (gyermekvédelmi feljegyzések).
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
- Heti rendet napi bontásban.

- Nevelési feladatokat
- Szervezési feladatokat havi lebontásban.
- Feljegyzéseket a csoport életéről
- A heti tevékenységi terveket, (Külső világ tevékeny megismerése, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mindennapos mozgás, reflexió).
- Egyéni fejlesztések.
- Családdal való kapcsolattartási formák tartalmát.
- Nyári tevékenységi tervet.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzéseket.
- Szülői nyilatkozatokat.
- Szülői értekezletek időpontjai, feljegyzéseit.
- A hivatalos látogatásokat, az igazgató ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.
- Az éves nevelő munka értékelését.

A csoportnapló vezetésével szemben támasztott elvárások:

- Legyen hatékony, és megvalósítható, építkezzen a már előzőleg megismert és megtapasztalt hagyományokra, de szerepeljen benne új, innovatív törekvés is.
- Pedagógiai szemléletünk legyen inkluzív, a gyermekek egyéni eltéréseire épülő, hátránycsökkentő és tehetséggondozó értékközlés.
- Valósítsuk meg a közösségre és az egyénre vonatkozó dinamikus oda- visszaható nevelésközpontú folyamatok tervezését is.
- Szerepeljen a gyermekismereten alapuló, a csoportban fellelhető aktuális fejlettségi szintekhez való alkalmazkodás, az egyenlő hozzáférés differenciált lehetősége.
- Biztosítsuk a gyermeki tevékenységek differenciált tervezését, a komplex szemléletmódot, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.
- A munkánk tervezése során jelenjenek meg a gyermek és szűkebb társadalmi környezetének lehetőségei, elvárásai, az óvodai élet emberi és tárgyi erőforrásai.
- Tervezetünk tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.

Az óvodapedagógusok feladatai

Az előre átgondolt és tudatos tervezés érdekében:

- A kiindulási alap a tényezők előzetes megismerése és elemzése, a tervszerű célmeghatározás, célkitűzés, szükség esetén az újratervezés lehetőségével.

- Módszerek, eszközök, szervezeti és munkaformák, a konkrét tevékenységek átgondolása.
- Befogadási terv készítése valamennyi csoportban szeptember 01-től történik, **melyet 2 hónap után értékelünk.**
- Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen. (A nevelési év augusztus 31-ig tart.)
- A tervezés különböző szintjeinek megjelenése.

A hagyományokra és az új innovatív elemekre épülő tervezés céljából:

- Rugalmas, az aktualitásokra épülő pedagógiai munka tervezése.
- A kiválasztott műveltségi anyag értékteremtő, értékátadó szerepének megőrzése.
- Az innováció, a komplexitás elemeinek és más fejlesztő eljárások lehetőségének beépítése.
- A szervezeti formák (kötetlen, kötött), munkaformák (egyéni, mikro-csoportos, frontális) és egyéb kooperatív technikák, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása és alkalmazása.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet érdekében:

- Hátránycsökkentő és tehetséggondozó tevékenységek tervezése minden gyermek számára, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek elfogadására épülő szemléletmód megjelenése.

A gyermekismereten alapuló egyéni differenciálás céljából:

- Személyiségismeret és tudatosság a tervezőmunkánkban, vagyis a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének ismerete és a tervezés felépítésének ehhez igazodó kialakítása.
- Folyamatos lehetőségek és választások sorozatának felkínálása, a tevékenységek sokszínű gazdagítása a gyermekek saját magukhoz viszonyított fejlődése és fejlesztése érdekében.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségterületek közvetítése.
- A különböző fejlettségi szintek megjelenése a dokumentációinkban.

13.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A következő dokumentumok vezetése minden gyermek esetében kötelező érvényűek: a gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követését szolgáló eszközök és módszerek, melyeket a

2024/25-ös nevelési évtől, a törvényi előírásoknak megfelelően, az OviKréta rendszerben rögzítünk.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a) a gyermek anamnéziséét,
- b) a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

- **Anamnézis űrlap**

Az óvodai nevelés messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, mellyel szoros együttműködésre törekszik.

A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás az anamnézis elkészítését követően is fontos feladat, melynek során folyamatosan tájékoztatja egymást az óvodapedagógus és a szülő a gyermekkel kapcsolatos fontos információkról, a gyermek fejlődéséről, fejlettségéről. (napi beszélgetések, információcsere, nyílt napok, fogadó órák, szülői értekezletek, családi rendezvények)

- **Értékelési szempontok**

Ennek segítségével kíséri figyelemmel a csoport mindkét óvodapedagógusa a gyermekek egyéni viselkedését a különböző napi tevékenységek során, és rendszeresen készítenek feljegyzéseket tapasztalataikról.

A szempontsor szerinti megfigyeléseket a mindennapi életben folyamatosan célszerű végezni.

- **A gyermek fejlődésének nyomon követése űrlap, melynek területei**

- A gyermek motoros fejlettsége (nagy- és finommozgás, vizuomotoros mozgás)
- A gyermek kommunikációs fejlettsége (beszédértés, beszédprodukció)
- A gyermek szociális fejlettsége (társas kapcsolatok, játék, éneklés)
- A gyermek önállóságának fejlettsége (önállóság, önszabályozás, szokások)
- A gyermek kognitív fejlettsége (megismerő funkciók)

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a

kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
(ONOAP)

Alapelv:

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a leghatékosabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.

Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.

A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti.

A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

- Valósuljon meg a gyermek pillanatnyi fejlettségi szintjének, állapotának megismerése.
- Legyen biztosított a gyermeki szükségletek megismeréséből, az óvodapedagógus megfigyeléseiből, a vizsgálati eredmények elemzésével a fejlesztés irányvonala.
- Mutasson képet arról, hogy a gyermek önmagához képest mely területen fejlett, hol van esetleges lemaradása.
- Segítse a nevelőmunkában a fejlesztendő területek, a kimagasló képességek meghatározásával a tervezést, a legmegfelelőbb eljárások kiválasztását.
- Legyen hatékony az óvodai nevelés, melynek alappillére a gyermek személyiségének, állapotának alapos ismerete, hogy ezzel biztosítva legyen a saját képessége szerinti, saját tempójának megfelelő magasabb fejlettségi szint elérése.
-

A fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetéséhez (méréshez) kapcsolódó feladataink:

- Az anamnézis adatlap kitöltése az Ovikréta szülői felületén, a szülők feladata, szükség esetén segítjük a kitöltést. Amennyiben a szülő nem igényli az Ovikréta oldalára való belépést, az anamnézis lapot papír alapon is kitöltheti, a pedagógus pedig feltölti a gyermek egyéni dokumentumaihoz.
- A megfigyelésekkel, mérésekkel a gyermeki személyiség képességterületeinek bemutatása (mozgás, testséma fejlettség, téri tájékozódás, értelmi képességek, finommotoros koordináció, nyelvi kifejezőképesség, szociális fejlettség, szociális érettség). A megfigyelés, mérés során keletkezett eredmények rögzítése minden gyermeknél évente kétszer, az Ovikréta felületén.
- Amennyiben szükség van rá, az egyéni fejlesztési tervben a fejlesztendő terület meghatározása, az erre irányuló célirányos feladatok, tevékenységek, játékok tervezése,

amelyek a hátránycsökkentés érdekében, vagy a kiemelkedő képességek miatt a gyermekek további fejlődését elősegítik.

- A kis- és középsős korú gyermekeknél, azokra a képességterületekre tervezünk fejlesztést, amelyek konkrét feladatokat igényelnek.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki, a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.
- SNI, BTMN-s, és kiemelten tehetséges gyermekek esetén, szakember segítségének bevonása az óvodapedagógus kompetencia – határainak ismeretében.
- A szülők rendszeres és korrekt tájékoztatása gyermekük fejlettségével kapcsolatosan (fogadóóra keretében).
- A gyermek fejlettségét bemutató dokumentáció folyamatosan elérhető a szülők számára az Ovikréta felületén.

13.4. A csoport fejlődésének értékelése

Cél:

- **A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjének megfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.**
- **A csoport fejlődésének figyelemmel kísérésével az óvodapedagógusok munkájának – „hozzáadott értékének” meghatározása.**

Intézményünkben a nevelési tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések eredményeit sikerkritériumokhoz viszonyítva mérjük.

Méréseink:

- Minden óvodába érkező gyermek számára, az óvodakezdés előtt, anamnézis adatlap kitöltése az Ovikréta szülői felületén, a szülők feladata, szükség esetén segítjük a kitöltést. Amennyiben a szülő nem igényli az Ovikréta oldalára való belépést, az anamnézis lapot papír alapon is kitöltheti, a pedagógus pedig feltölti a gyermek egyéni dokumentumaihoz.
- A 3. és 5. életévét betöltött gyermekek beszéd és nyelvi fejlettségének szűrése, mérése logopédus közreműködésével.

- Az óvodába lépést követően minden nevelési év januárjában majd májusában végezzük az Ovikréta felületén található mérőlapok alapján, a gyermek fejlődésével kapcsolatos méréseinket.
- Részképesség-mérés (január, szükség esetén visszamérés: május)
- Gyermekek elégedettség mérése komplex képsor segítségével. (február)

Az óvodapedagógusok hozzáadott értékét jelzi a gyermekek folyamatos fejlődése, amely az óvodába lépéstől évenként az iskolába lépésig tart.

Az intézmény vezetése az előző nevelési év tapasztalatai, és ellenőrzései alapján jelöli ki a fejlesztendő területet. Ez képezi az értékelési folyamat kiinduló pontját.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, (heti terv reflexiói) a gyermekek egyéni megfigyelései, illetve az azokról készített dokumentumok az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások jelentik a mérés, értékelés alapjait.

Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekcsoport egészére vonatkozóan és az eredményeket feltöltik az Ovikréta felület dokumentumtárába.

Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épülnek a következő év, nevelési – fejlesztési tervei.

Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének neveltségi szintje mutatja. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus **mindennapi** feladata.

A gyermekek értékelése

Intézményi tervezés-, mérés-, értékelés

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. Az egyéni fejlesztési terv - szükség esetén - az óvodák Ovikréta felületén a csoportdokumentumokban megtalálhatók. Az egyéni képességfejlesztésre a mindennapi gyakorlatban nagy hangsúlyt fektetnek az óvodapedagógusok. A gyermekek számára - a tanköteles korukat megelőző nevelési évben – egyéni fejlesztési terv készítése évente két alkalommal, amely meghatározza: a fejlesztési célokat, az elérendő kompetenciákat, az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat. Ezek feltöltése az Ovikréta felület dokumentumtár, gyermek csatolt irataihoz.

Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomonkövetése, mérése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. Eredményeinkről szülői értekezleten, egyéni fogadóóra keretében a szülőket tájékoztatjuk,

Aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabilá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

Programunkban kitűzött célok az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

Testi fejlődés alakulása

- az egészségesen fejlődő hatéves korú gyermek eljut az első alakváltozáshoz,
- teste arányosan fejlett, teherbíró képessége életkorának megfelelő,
- mozgása összerendezett, harmonikus, mozgáskoordinációja és finommotoros készsége fejletté válik,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan tudja irányítani,
- ismeri az irányokat, jól tájékozódik a térben

Egészséges életmód szokásainak alakulása

- kialakul az igénye az egészséges életmódra, az egészségmegőrzés szokásai iránt,
- igényli a tisztaságot, ápoltságot, a rendet,
- tisztálkodási, öltözködési teendőit önállóan, szükség esetén segítséggel végzi,
- étkezési szokásaira a kulturáltság jellemző,
- az önkiszolgálás természetes igényévé válik.

Érzelmi-, erkölcsi-, értékorientált közösségi mutatók alakulása

- megfelelő önállósággal, önbizalommal és önértékelő képességgel rendelkezik,
- képes önálló problémamegoldásra, az esetleges kudarcélmény elviselésére,
- képes kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatban egyaránt,

- igénye a helyes viselkedési szabályok betartása,
- tudatos figyelme kitartó (10-15 perc)
- a helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára,
- erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak a pozitív akarati tényezők,
- társadalmi szerepkészítetése sokrétű,
- az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el az egyént,
- alkalmassá válik az iskolai élet elfogadására.

Értelmi fejlettség alakulása

- megfelelő ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő világról,
- gondolkodása érett, érdeklődés, kíváncsiság jellemzi,
- észlelésük-érzékelésük differenciált,
- kialakul a lényeglátás és a probléma-megoldási készség,
- kialakul az analógiás gondolkodás alapja,
- kialakul a fogalmi gondolkodás,
- megjelenik a szándékos bevésés és megnő annak felidézésének időtartama.

Pszichikus fejlődés alakulása

- érzékelése, észlelése differenciálódik,
- a közvetlen felidézés mellett kialakul a szándékos bevésés és felidézés,
- megjelenik a szándékos figyelem és emlékezés,
- kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása,
- kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére,
- nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre.

Az egyes tevékenységi területek fejlődési mutatóinak alakulása

Játék

- a játék segítségével pontossá válik érzékelése, észlelése, kialakul szándékos figyelme,
- képes konstrukciókat előre megtervezni, majd játék végén produktumot felmutatni,
- megérti és alkalmazza a játék szabályait, képes egyszerűbb szabályok alkotására,
- igényli a társakkal való együttjátszást, képes szerepet vállalni.

Mozgás

- mozgásigénye, mozgáskedve életvitelének részévé válik,

- kialakul testsémája,
- biztonságosan mozog, mozgását képes irányítani,
- ismeri a téri irányokat,
- finommotoros fejlettsége révén felkészül az írás tanulására,
- akarata, bátorsága, önuralma, figyelme és egyéb jellembeli tényezői megerősödnek,
- betartja a szabályokat, kialakul egészséges versenyszelleme,
- mozgásos játékokat önállóan kezdeményez, esetleg szervez is.

Anyanyelv, kommunikáció, vers, mese

- a vers, mese igényéhez kapcsolódik a bábozás, dramatizálás, improvizálás, stb. ezeket önállóan kezdeményezi, szervezi,
- műalkotásokra érzékeny, befogadó, beleélő, érzelmeket-, képzeletet működtető,
- képes szorongásait feloldani, belső élményeit kiadni,
- önmagát képes jól kifejezni, gazdag szókinccsel rendelkezik, szituatív,
- megfelelő szókinccsel rendelkezik, anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatait, érzelmeit kifejezni,
- a kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre,
- verbális és nonverbális kifejezésmóddal is képes kommunikálni,
- művészeti értékekre érzékenyen reagál,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát,
- minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- viselkedéskultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- a vizuális eszközöket, technikákat készség szintjén kezdi alkalmazni,
- képessé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni,
- környezete iránt igényessé-, a szép iránt nyitottá válik,
- kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására,
- formagazdagon építkezik, változatos eszközöket használ,
- képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.

Ének – zene, énekes játék, gyermektánc

- felfedezi a hangok szépségét, képes másokkal együtt énekelni, dalos játékokat játszani,
- kifejlődik zenei képzelete, alkotókedve megalapozódik,
- felismeri a ritmusváltozásokat, megkülönbözteti a hangszínek árnyalatait, felismeri és megnevezi a környezet hangjait, zörejeit,

- esztétikusan, egy ütemben képes együttmozogni, változatos térformában „táncolni”,
- önállóan használja a ritmushangszereket, szívesen énekel és hallgat zenét.

Külső világ tevékeny megismerése

- pontos ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a családjával kapcsolatos alapvető adatokról,
- képes esztétikusan hatni környezetére,
- a természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi,
- szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat,
- rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokások ismeretével,
- képes felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket (mennyiség, nagyság, tér, forma, szín, számfogalom tekintetében)
- megkülönbözteti az irányokat, érti és helyesen használja a névutókat (alá, fölé, közé)

Munka jellegű tevékenység

- örömmel végez munkát minden olyan területen, ahol arra szükség van,
- munkavégzése igényessége tükrözi,
- kialakul feladattudata, munkavégzésében kitartó,
- segít önmagán, észreveszi, ha valamit el kell végezni.

15. AZ INTÉZMÉNYEK SAJÁTOSSÁGAI

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Épületünk egy oktatási centrum részeként: bölcsőde, három általános iskola és gimnázium szomszédságában működik. A terület nagyságából és a város szerkezetéből adódóan sajátosan jellemző ránk, hogy együtt neveljük a lakótelepen és a város szélén épült kertvárosi környezetben élő gyermekeket. A földszintes, pavilon rendszerű épületben 6 csoporttal működünk.

A gyermeklétszám és a kihasználtság igen magas. Óvodánk nevelőtestületét nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés jellemzi. Elfogadó, segítő és támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A játszódudvaron változatos mozgásfejlesztő fajták, homokozók, közlekedési utak, és egy műfüves focipálya biztosítja a gyermekek játékigényének, mozgásvágyának kielégítését. Többen rendelkeznek szakvizsgával, (tanulási zavarok preventív pedagógusa, közoktatás – vezető, tehetség gondozás-fejlesztés szakvizsga) és egyéb szakképesítéssel.

A csoportok életébe beépültek azok a sajátosságok, melyek az óvónők plusz képzéseinek birtokában a gyermekek speciális fejlesztésére irányulnak, ezáltal színesebbé, változatosabbá téve óvodánk arculatát. Óvodapedagógusaink részt vesznek a Nyíregyházi egyetem nappali és levelező tagozatos hallgatóinak gyakorlati képzésében, illetve a vizsgák lebonyolításában.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását a szükségletek és a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett.

Mindennapi munkánkat szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvoda titkárok valamint technikai dolgozók segítik. Célunk és feladatunk óvodai nevelésünk eredményessége érdekében, hogy naprakész információnyújtással, segítségadással, tanácsainkkal, pedagógiai ismereteik bővítésével elérjük az óvodapedagógus - dajka - pedagógiai asszisztens egymásra épülő, összehangolt munkáját a gyermekek eredményes nevelése – fejlesztése érdekében. Intézményünk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol biztosítják a különböző ételallergiás gyerekek sajátos étkeztetését is.

Óvodánk Pedagógiai Programja a **Komplex prevenciós óvodai program adaptációjaként** készült el. Tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. Pedagógiai programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek célzott

fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai beilleszkedésre.

Nevelői munkánkat különböző szakemberek segítik: óvoda pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, konduktor, gyógypedagógus. Ők hetente tartanak egyéni fejlesztést, az óvodában azoknak a gyerekeknek, akiknek erre szükségük van. Szoros együttműködésben állunk velük és a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal, gyermekvédelmi intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, közművelődési intézményekkel és a szomszédos általános iskolákkal, bölcsődével.

Nevelőmunkánk **a játékra - mozgásra épül**, ezekben valósul meg, játékos módszerekkel adjuk át az új ismereteket.

Folyamatos napirendi keretben a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése mellett, szem előtt tartjuk az egészséges életmód alakítását, az érzelmi nevelést és a szocializáció biztosítását, valamint az anyanyelvi és értelmi fejlesztés megvalósítását.

Óvodai ünnepeink:

Őszi kavalkád, Mikulás ünnepség, Anyák napja, Apák napja, Családi nap, Születés-és névnapok,,

Hagyományörzés, népszokások:

Szüret, Márton-napi felvonulás, Lucázás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Majális, Pünkösddőlés,

Jeles napok

Állatok világnapja, Víz világnapja, Madarak és fák napja, Föld napja.

Ezekkel az ünnepekkel, programokkal erősítjük a gyerekekben a közösségi érzést, erősítjük a családokkal kialakult jó kapcsolatot.

Együttműködünk a szülőkkel és igényeljük, hogy elmondják véleményüket, ötleteiket a munkánkkal és szolgáltatásainkkal kapcsolatosan. A sikeres nevelői munkánkhoz feltétlenül fontos, hogy a szülőkkel közösen, egységes elvek alapján neveljük gyermekeinket.

Rendszeres résztvevői vagyunk a város által szervezett **kulturális és sport rendezvényeknek** (Környezetvédelmi jeles napok, néphagyományok ünneplése, Oviolimpia, Fitt-város Nyíregyháza, Nyuszi futás, Bozsikprogram, Magyar népmese napja, Hello Nyíregyháza, Ovis Karácsony, Ovi-kori).

Nagy sikert arat a 6-7 éveseink számára szervezett térítésmentes úszás és korcsolyatanulás, mely Nyíregyháza MJV Önkormányzata és a Nyírsuli Úszószakosztályának, Sportcentrum együttműködéseként valósul meg. A Nemzeti Úszóprogram segítségével a gyermekek vízhez szoktatása igen népszerű és egyre nagyobb az igény a részvételre.

A gyermekek sporttevékenységi köre, az ovikosárral bővült a gyermekek sportorvosi ellenőrzésen is átesnek.

Szülői igények alapján szervezünk:

Ovi-focit (Monbebé Alapítvány), néptánc-társastáncot, nyelvvel való ismerkedést, kézműves foglalkozást, gyermektornát, zumbát, képességfejlesztő foglalkozásokat.

A hitoktatás természetesen ingyenes, az érdeklődő gyermekek számára biztosított, heti rendszerességgel.

Kiemelt céljaink:

- Környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása. A fenntarthatóságra nevelés megvalósítása. A természet tevékeny megismerése során a gyerekeknél a természetvédő, vizsgálódó szemlélet kialakítása, a „természeti szép” megláttatásán keresztül a természet szeretetének megalapozása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A mozgás segítségével az egészségtudatos szemlélet elmélyítése, az egészséges életvitel igényének megalapozása.
- A tanulási képességek célzott fejlesztésével minden gyermek lehetőségeihez mért felkészítése a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai beilleszkedésre.
- Digitális kompetenciáink fejlesztése, digitális felhasználói tapasztalataink átadása.

Feladataink:

- Tudatosítani a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát, a környezet szennyezés veszélyeit. A természet szépségeinek felfedeztetése. Szűkebb és tágabb környezetünk aktív megismerése. Cselekvéses megtapasztaláson alapuló programok szervezésével környezetbarát szokások megalapozása. Egyre nagyobb biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A természetben szervezett foglalkozások a természet szeretetéből fakadó, egész életre szóló élményt jelentsenek, kapjanak életkoruknak megfelelő magyarázatot, ismeretet. A kiválasztott témák igazodjanak a lakókörnyezet sajátosságaihoz.

- A mozgás megszerettetése, a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés. Ismerkedés a sport tevékenységeket előkészítő különféle mozgásos játékokkal.
- Az oviKRÉTA naprakész vezetése és használata az aktualizás és tájékoztatás érdekében.
- Az iskolába készülő gyermekek számára biztosítani az iskola előkészítő fejlesztéseket az eredményes iskolai élet megkezdéséhez. A mese, a tánc, a játék által, az óvodások életkorának való fejlesztésben vegyenek részt a gyermekek Mozgás, testséma, percepció, anyanyelvi képességeket fejlesztő játékok beépítése a mindennapok gyakorlatába, a gyermekek tevékenységeibe.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Posta utcai Telephelye

Az Óvoda Nyíregyháza északi részén, Sóstóhegyen található. Az épület – mely egykor gróf Keleti Géza nyári rezidenciája volt – 70 éve funkcionál óvodaként, jelenlegi formáját többszöri átalakítással nyerte el. 2019 nyarán teljes külső felújítás történt óvodánkban. 2024-ben önkormányzati Leader pályázat keretében az épület teljes belső bútorzata megújult, új padlózatot kapott az óvoda és festés is történt.

A vasút közelségét hosszan elnyúló zöldövezettel ellátott előkert kompenzálja. Az óvoda területén játszóudvar lett kialakítva. A játszóudvarok tágasak, árnyasak - fával, bokrokkal és virágokkal díszítettek. Az óvoda udvarára magaságysokat telepítettünk, ezzel megteremtve a lehetőséget a növénytermesztésre. Csoportjaink saját veteményeskertet gondoznak, ahová már a tavaszi időszak alatt, csíráztatni kezdett növényeket ültetjük ki. A gyermekek megtapasztalják a kerti munka szépségeit, a növénygondozás és a betakarítás örömet. Az óvoda előtti közterületen játszótér, valamint kis focipálya van kialakítva. Fontosnak tartjuk a gyerekek egészséges életmódra nevelését, ezért arra törekszünk, hogy minél több időt töltsünk a szabadban játékos mozgással, sporttal. Ligetes udvarunk az egész év folyamán lehetőséget ad a tiszta, jó levegőn, biztonságos környezetben való tartózkodásra.

Az óvodai férőhelyek száma 40 fő. A csoportszobák egyéni arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok formálják. Dolgozóink jól képzettek, 4 óvodapedagógus és 2 szakképzett dajka foglalkozik a gyerekekkel. A fejlesztést igénylő gyerekekkel rendszeresen gyermekpszichológus, logopédus, gyógypedagógus, diszlexia prevenciós terapeuta, valamint fejlesztőpedagógus foglalkozik. Nagy figyelmet fordítunk a mozgásfejlesztésre, melyhez speciális fejlesztő játékokat, eszközöket igyekszünk biztosítani a különböző játéktevékenységekbe ágyazva.

A nevelést-oktatást közvetlenül segítő szakemberek köre, 2018 szeptemberétől kiegészült egy szociális segítővel, aki a nehézségekkel küzdő családok feltérképezésében, kapcsolattartásban nyújt sok segítséget.

A közelben található Sóstó, a Múzeumfalú, az Állatkert és a Nyírerdő Zrt. telephelye is, amely lehetőséget ad a szervezett kirándulásokra, így biztosítva a gazdag élményszerzést, a természet szeretetét és az egészséges életmódra neveléshez. A gazdag természeti élővilág számos lehetőséget biztosít a környezeti megfigyelésekre, a környezettudatos nevelés megalapozására.

Óvodánk hatékonyan együttműködő kapcsolatot alakított ki, a Szabó Lőrinc Ökoiskolával, ahová rendszeresen járunk az Állatsimogatóba, valamint az iskola könyvtárába meseelőadásokra.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Nyitnikék Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézménye gyönyörű zöld, kertvárosias környezetben helyezkedik el, mely gyalogosan és autóval könnyen megközelíthető. Az intézményünk területén akadálymentes bejárat található, babakocsival könnyen megközelíthető. Az intézményünkben számos támogató szakember segíti az oktatói és nevelő munkát, melyek a családokkal és az intézménnyel közösen, az igényekhez alkalmazkodva, illetve azokat figyelembe véve állnak rendelkezésre (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, utazó fejlesztő pedagógus és családsegítő munkatárs).

Eszmei értéként gazdagítja egyéni arculatunkat az elnyert Zöld óvoda cím, melyet a 2025./2026-es nevelési évben kívánunk megújítani egy újabb pályázattal. Az elkezdett munkát tovább kívánjuk fejleszteni és hatékonyabbá szeretnénk tenni azzal a céllal, hogy gyermekeink még több tudással, ismerettel gazdagodjanak a környezettudatosság és környezetvédelem jegyében. Célul tűztük ki a nevelőtestületünkkel, hogy az óvodánk udvarán még több olyan természet közeli helyet alakítunk ki a gyermekek számára, ami biztosítja érdeklődésüket, ezáltal fejlődni tud környezettudatosságuk. Fontosnak tartjuk, hogy már óvodás korban elkezdődjön a környezetünk megismerésére és a környezetvédelemre való nevelés, mellyel segítjük a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságait, a természet megismerésére való vágyát. Ennek a váagnak úgy teszünk eleget, hogy segítjük a környezetvédelemre, a környezet felfedezésére való nevelést. A mindennapi tevékenységünk során a gyermekekkel több formában megismertetjük a körülöttünk levő természet szépségeit is. Mindezeket megtapasztalhatják azokban az óvodai tevékenységekben, amiben ők is szerves részei lehetnek a természet megóvásában. Megtanulják, hogy a környezet, a természet, életünk nélkülözhetetlen részét alkotják. Próbáljuk kialakítani azt, hogy a gyermekek kötődjenek a mikro- és makro környezetünkhöz, így megismerik, megszeretik, és egyben megtanulnak harmóniában élni, az őket körülvevő környezettel. Ennek megfelelően arra törekszünk, hogy Zöld óvodaként olyan programokat és tevékenységeket szervezzünk a gyermekek részére, amivel ők is hozzájárulnak környezetük megóvásához.

A Családbarát Intézmény díjat 2024. januárjában vettük át, mely számunkra egy olyan szemlélet megvalósítását képviseli, mely értékeivel, mint a családbarát gondolkodás, környezet, a szolgáltatásrendszer kialakításával és közösségi terek innovációjával, társadalmilag pozitív üzenetet hordoz.

Az állatvédelem fontossága kiemelt téma intézményünkben, mert az óvodánk is fontos szerepet játszik ebben a kérdésben. Az óvodánk környezete kiváló lehetőséget kínál arra, hogy a gyerekek megismerjék és megértsék az állatokkal való kapcsolat fontosságát és az állatok iránti felelősségüket. Az intézményünk lehetőséget teremthet arra, hogy a gyerekek

találkozhassanak különböző állatokkal, például házi kedvencekkel, vagy akár látogatást tehetnek állatmenhelyeken. Ezek a tapasztalatok segíthetik a gyermekeket abban, hogy megértsék az állatok igényeit és érzéseit, valamint az állatokkal való tisztelettudó és felelősségteljes viselkedést. Óvodánk már második alkalommal nyújt be pályázatot az Állatbarát Óvoda címért.

Az óvodai alapítványunk (Sóstóhegyi Nyitnikék Óvoda Gyermekeiért Alapítvány) 2021-ben jött létre, azzal a céllal, hogy támogassa a Nyitnikék Óvoda óvodásainak képességfejlesztését, az óvoda környezetének rendezését, a gyermekeink óvodaikörülményeinek javítását. Mindezek mellett elkötelezett az óvoda tárgyi eszközeinek, nevelési segédeszközeinek bővítése, a gyermekeink szabadidő tevékenységének támogatása, rendezvények szervezése mellett. Alapvető fontosságú az alaptvány számára, hogy az óvodapedagógusok szakmai fejlődésének részleges, az óvoda oktatási, nevelési, fejlesztési programjának támogatása, másrészt néphagyományörzés és ápolás. A népi eszközök, szokások megismerése által az óvodai életünk, ünnepeik színesebbé tétele, erősebb kötődés alapozása a szülőföldhöz, családjukhoz.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Kerekerdő Tagintézménye

A Komplex Prevenciós Óvodai Program és az „Így tedd rá!” program ötvözése kiváló fejlesztő hatással bír Tagintézményünkben. Óvodánkban hagyomány a népszokások felelevenítése, ápolása. A komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Hagyományörző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyet az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő programmal valósítunk meg.

A módszertani program beépítése sikeresen működik intézményünkben, mivel a közös programok, népszokások, élményszerű felelevenítése során a gyermekek újra megismerik a bensőséges ünnepeket, szertartásokat, a szokásokat.

A program gyakorlati alkalmazásakor elsősorban a játékelményt helyezzük előtérbe, nem a produkciót, a módszer elemei mindemellett kiválóan integrálhatóak az aktuális pedagógiai tevékenységi területbe is, így az énekes-mozgásos játékok a mindennapok részét képezik. A gyermekközpontú módszer sok lehetőséget kínál a gyermekeknek és az óvodapedagógusoknak, hatása pedig az egész oktatási, nevelési folyamatra kiterjed.

Minden pedagógusunk az „Így tedd rá!” program referencia intézményi működéshez megfelelő továbbképzésekkel is fejleszti önmagát, és beépíti a mindennapos nevelési folyamatba.

A Kerekerdő óvodában dalban, táncban élik meg a gyerekeink a mindennapokat, mely során szülők, nagyszülők, testvérek és pedagógusok is együtt táncolnak és játszhatnak.

Családbarát intézményként, jeles ünnepeinket, ha az idő engedi, a kemencés udvaron tartjuk és több alkalommal hívunk élő zenekart.

Az Eszterlánc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézményben a kis „facsemetékből” értékes „fákat” nevelünk melynek,

GYÖKERE: városa szülőföldje, ahonnan a tápanyagot magába szívja,

TÖRZSE: a család, aki erős, óv, véd, biztonságot ad,

ÁGAI, GALLYAI: az óvoda, majd iskola, ahol a gyermek, mint önálló személyiség, érzelmileg gazdag leveleket hajt, s a tudás meghozza a gyümölcsét.

Tagintézményünk a 2023/24-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként működik, ebből egy csoport vegyes csoport, a többi homogén összetételű. Az óvoda dombra épült, lépcsőzetes, teraszos megoldással lett kialakítva. Az udvar zöld környezete, mozgástere, a gyermekbarát udvari játékok jól szolgálják a szabadban tartózkodás sokszínű tevékenységeit.

2015. május végétől az országban harmadikként, a megyében és Nyíregyházán pedig elsőként a dr. Balatoni Katalin „Így tedd rá!” elnevezésű népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő módszerének a referenciaóvodája.

Hagyományörző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyekben szerepet kap a népi játék, gyermektánc. Ezek a táncos játékok olyan pedagógiai funkcióval bírnak, melyeket tudatosan építünk be gyermekeink életébe.

A nevelőtestület teljes egyetértéssel, összefogással dolgozik azon, hogy a módszer alkalmazásával a megszerzett ismeretanyag tudatos használatával gyermekeink személyisége, kompetenciái az életkornak megfelelően fejlődjenek.

Nevelési céljaink, feladataink kiegészülnek az „Így tedd rá!” módszertani programmal, a módszer hiteles alkalmazásával, népszerűsítésével, a gyermeki fejlesztésekbe való sikeres beépítésével, a gyermektánc módszereinek gazdagításával, mely által az önfeledt játék élményét élheti át minden gyermek a népzene, a táncos mozgás, s a játékos eszköztár segítségével. Fejlesztjük a beszédkészséget, kommunikációt, szövegértést, szókinccset. Fejlődik a gyermekek térbeli tájékozódása, számismerete, erősödik az önfegyelmük, és a társas viselkedési formák, szociális kompetenciáik.

A módszer által megvalósul a gyermekek fejlesztésének, nevelésének támogatása. A szakmai munka minden kompetencia területet felölel.

Az „Így tedd rá!” módszer az óvodánkban minden csoportban beépül a fejlesztésekbe, az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megtartása mellett. A megfogalmazott célok, feladatok megjelennek a tervezésben, s a gyakorlati munkában egyaránt.

Az „Így tedd rá!” program célja, hogy játékokban, dalban, táncban, ünnepekben gazdag mindennapjaink legyenek az óvodában.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Napsugár Tagintézménye

A Napsugár Óvoda épülete jó természeti és infrastrukturális környezetben, Nyíregyháza északi részén közel a Sóstói erdőhöz, a Nyíregyházi Egyetemhez és a városi Stadionhoz, egy lakótelep közepén található. Az óvoda közvetlen szomszédságában van az Apáczai Csere János Általános Iskola és a Micimackó Bölcsőde.

Óvodánk 4 csoportos, 120 gyermek befogadására alkalmas, tornaszobával felszerelt intézmény. A csoportszobák tágasak, világosak, eszközökkel, játékokkal felszereltek, melyek a gyerekek igényeit teljes mértékben kielégítik. Az épület tágas udvarhelyiséggel rendelkezik, növényzetben gazdag, rendezett, korszerű fából készült játékokkal, mászókákkal, csúszdákkal, hintákkal, homokozóval, műfüves focipályával, mozgásfejlesztő eszközökkel. A gyerekek a szabadlevegőn töltött időt aktív kikapcsolódással, mozgásigényük kielégítésével tölthetik.

Nevelőtestületünk elkötelezett híve nevelési programunknak, befogadó szemléletű, igyekszünk megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak. Folyamatos önképzéssel bővítjük szakmai ismereteinket.

Intézményünk a Nyíregyházi Egyetem óvodapedagógus szakos hallgatóinak nyújt gyakorlati helyet. Az oktató-, nevelő munkánkat óvodánk alapítványa segíti, melynek révén igyekszünk minél több pályázati lehetőséget, forrást felhasználni.

Az óvodánkban barátságos, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtésére törekszünk. Sajátos arculatunk a **hagyományok ápolása, a mozgás, az egészséges életmódra nevelés, a fenntarthatóságra nevelés**, állatbarát óvodaként az **állatvédelem, állatszeretetre nevelés** hangsúlyozására.

Az arculat kialakításában nagymértékben hozzájárult a Stadion és a Sóstói erdő közelsége, amely lehetőséget, biztosít a szabadlevegőn történő mozgáshoz, edzéshez, az egészséges életmódra nevelés hatékonyságának növeléséhez. Kiemelkedőek a városi szinten elért sporteredményeink. A gyakori természetjárások, a természetben való bűvárkodás a természet szépségének megláttatását, a környezet megismerését és megóvását segítik. Biztosítjuk az óvodásaink tevékenykedtetését, lehetőséget teremtve a környező világ megismerésére, alakítására a gyerekek mindennapi életében. A megismerési, tanulási folyamatot természetes közegben, életszerű körülmények között törekszünk megvalósítani. Állatbarát óvodaként fontos célunk, hogy a gyermekek elsajátítsák az állatokkal való bánásmódon keresztül a felelős, gondoskodó és empátikus viselkedés alapjait. Az állatvédelem-pedagógia hatására erősíteni kívánjuk az együttérzést, a tiszteletet és a felelősségtudatot, ezáltal hozzájárulva a pozitív személyiségfejlődéshez és a konstruktív közösségi normák elfogadásához. Az év folyamán Állatvédelmi témahetet tartunk, tanösvényeket alakítunk ki, bogárhotelt készítetünk

újrahasznosított eszközökből, állatokkal kapcsolatos programokat szervezünk, melybe a szülői közösséget is bevonjuk.

Intézményi szinten büszkék vagyunk:

- az Állatbarát óvodai címre
- jeles napok köré fonódó hagyományainkra
- a „Magyar népmese” napjához kapcsolódó rendezvénysorozatunkra
- a városi szinten elért sporteredményeinkre
- a vers és próza-mesemondó versenyen elért eredményeinkre
- rajzpályázatokon elért eredményeinkre

Szülői igényeket figyelembe véve: ovifoci, kézműves foglalkozás, zenés torna, játékos angol foglalkozásokat szervezünk.

Óvodai nevelésünk teljes cél és feladatrendszere a mozgás, a játék, a kultúraátadás hármas keretére épül, melyen belül kiemelt jelentőségű a mozgásfejlesztés, a tájékozódó képesség fejlesztése külső világ tevékeny megismerése /a kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység/ anyanyelvi nevelés, vizuális kultúra, zenei fejlesztés.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Gyermekmosoly Tagintézménye

Nevelőtestületünk elkötelezett a helyi pedagógia program megvalósítása iránt. Folyamatos önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel igyekszünk szakmai ismereteinket bővíteni. Fontosnak érezzük, hogy megfeleljünk partnereink igényeinek, a gyermekek érdekeinek előtérbe helyezése és a szakmaiság elveinek megőrzése mellett. Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra, felzárkóztatásra és tehetséggondozásra.

A HH és HHH, SNI-s és BTMN-s gyermekek felzárkóztatásában, az iskolai életre való felkészítésében, esélyegyenlőség megteremtésében, befogadó óvodai nevelésben az óvodapedagógusok mellett, nagy szerepet vállal a gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, és az utazó gyógypedagógus szakemberek is.

Ezen program hosszú távú megvalósítása érdekében munkaközösséget hoztunk létre, biztosítva ezzel a fenntarthatóságot. Az óvodapedagógusok egyéni döntéseik alapján, az aktualitásoktól, a gyermekek igényeitől függően határozzák meg, miként építik be a csoport tevékenységeibe, mindennapjaiba az adott témákat.

Hosszú távon fontosnak tartjuk, hogy óvodánk folyamatosan jól működjön, legyünk kellően nyitottak a társadalmi változásokra, nevelőmunkánk során érvényesüljenek az innovatív pedagógiai törekvések. Az óvodai nevelés folyamatában a tevékenységközpontúságra és a komplexitásra törekszünk. Miután a gyermek a világot nem mozaikszerűen, hanem komplex módon érzékeli, ezért az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban tárjuk eléjük. Középpontba a valódi cselekedtetést, a felfedező ismeretszerzést és az egyéni tapasztalást állítjuk.

Óvodánk egyéni arculata alapján a tevékenységek szervezésének alapjául a természet körforgását, hagyományőrző ünnepeinket, és természetvédelemhez, fenntarthatósághoz kapcsolódó jeles napokat tekintjük.

Az óvodai hagyományápolással célunk, a magyarságtudat elemeinek, a népi gyermekjátékok, valamint népi kismesterségek megismertetése, megszerettetése és megtanítása a legkisebbekkel. Valljuk, hogy a népi kultúra számtalan elemében hordozza a gyermeki fejlesztéshez szükséges ismeretanyagot. A hagyományok, népi szokások, jeles események mind olyan tevékenységek, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, gazdagítják jellemét. Az ünnepkörökhöz tartozó jeles napok eseményei maradandó közös élményt adnak a gyermekek számára. Az óvodában a hagyományőrző szemléletben nevelt gyermekek érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb.

I. Olyan óvodai nevelést biztosítunk, ahol

- A ránk bízott gyermekeket befogadó és elfogadó szellemben neveljük, hogy

mindennapjaikat kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan töltsék az óvodánkban,

- A kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása, és elfogadása a közösségi szokások és szabályok, betartása biztosítja az óvoda nyugodt légkörét,
- Az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értéke megtartásával,
- Kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez valóviszonyának pozitív alakítását,
- A gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan, az egyéni képességeket maximálisan figyelembe véve fejlesztjük,
- Az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberek segítségével,
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket magyar nyelven neveljük, tiszteletben tartva kultúrájukat és elfogadva identitásukat,
- A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük
- Az esélyegyenlőségben, a hátránykompenzációban, a prevencióban, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat.

Ennek érdekében

- A gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család,
- Tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk gyermekeik egyéni fejlődéséről.
- Az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk.
- A gyermekek nevelésében résztvevők az irányvonalakban megegyeznek, munkájukat koordinálják.
- Törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa.
- Biztosítjuk a nevelést segítő feltételeket, a folyamatos korszerűsítést.
- Az óvodapedagógusok innovatív, kompetencia alapú módszerek alkalmazását, a pedagógiai kultúrájuk fejlesztését gyakorolják.
- Törekszünk az esélyegyenlőségi terv céljainak maradéktalan végrehajtására.
- Együttműködünk más nevelési-oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel. Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását szorgalmazzuk.

- Minden gyermeket önálló individuumként nevelünk, a gyermeki jogokat tiszteletben tartjuk.
- Kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra.

A nevelőtestületünk törekszik az általunk képviselt értékeket közvetíteni pedagógiai programunk megvalósításával.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Homokvár Tagintézménye

Óvodánk óvodai célra épült 2 szintes, lapos tetős épület. Épületünk és udvarunk a belvárosban található, könnyen megközelíthető helyen, jó parkolási lehetőséggel. Lakótelepi lakások által körülvett, zajtól, füsttől védett helyen épült jó műszaki állapotban lévő óvoda. Földszintjén kettő, az emeleten három csoportszobával, a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségekkel. Az épület részét képezi egy világos, tágas, sokrétű mozgásfejlesztő eszközökkel jól felszerelt tornaszoba is, a hozzá tartozó fejlesztőeszközök számára biztosított tároló helyiséggel. Az átfogó korszerűsítésnek köszönhetően az épület belső és külső terei fokozatosan megújultak, illetve jelenleg is folyamatban van, a fenntartó támogatásával, az óvodai udvari játékeszközök cseréje, felújítása.

Az udvar megfelelő méretű sportudvarral biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését minden évszakban. A balesetmentes, esztétikus környezetet, a fából készült többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök, faburkolattal szegélyezett, leárnyékolt homokozók biztosítják.

A fák, a bokrok, sövények, virágok esztétikai élmények hordozói, hozzájárulnak a jó közérzet kialakításához. Szemet gyönyörködtető látványa mellett számtalan pedagógiai célzatú tevékenységek végzésére ad lehetőséget. Óvodánk kertje alkalmas arra, hogy a mindennapi játék és mozgás mellett a szabadlevegőn a gyermekek felfedezéseket, megfigyeléseket tehessenek, tapasztalatokat szerezhessenek az évszakok változásáról, a természet ritmusáról, ismerkedjenek annak szépségével, titokzatosságával. A kert - és kisállat - gondozás lehetősége mellett egész éven át figyelemmel kísérhetik a környezetükben élő madarakat. Továbbá, az elmúlt években magaságadások is kialakításra kerültek, így a gyermekeknek lehetőségük nyílt a kerti munkálkodásra, saját növény és fűszerkert gondozására, közelebb hozva őket a saját természeti környezetükhöz a fenntarthatóságra nevelés tekintetében. Megtanulják ezáltal a munkához való pozitív hozzáállást, önállóságot, gondozást, feladat és felelősségvállalást a környezetük alakításáért. A végeredmény nem marad el, mert a saját maguk által termelt zöldség- és gyümölcsfélét is maguk fogyasztják el.

Csoportszobáink esztétikus, barátságos berendezéssel fogadják az ide érkező gyermekeket. Az öt csoportszobából jelenleg, négy csoportszobában folyik derűs, nyugalmat adó légkörben a gyermekek ellátása. A sokféle tevékenységkínálatból válogatva, minden gyermek esélyt kap arra, hogy saját lehetőségeinek megfelelően fejlődhessen, pozitív élményeket szerezve, érzelmileg gyarapodva, fizikailag megerősödve léphessen át a következő életszakaszába.

A szülők igényeit figyelembe véve, az utóbbi években azonos korosztályú, homogén csoportszervezési formában valósítjuk meg, a nevelési folyamatokat.

Felismerve napjaink felgyorsult, rohanó életritmusát (egészségtelen életmód, túlhajszoltság, a rendszertelenség az étkezésben, pihenésben stb.), a társadalmi, környezeti adottságainknak

figyelembevételével fogalmazódott meg nevelőtestületünkben, a harmóniára való törekvés gondolata, mely nemcsak a testi-lelki egészségre nevelést foglalja magában, hanem az ember és a természet megbonthatatlan egységét célozza. Így komplexen kezeljük a környezetvédelem és az egészségvédelem területeit a fenntarthatóság jegyében.

Óvodánk munkatársi közössége jól felkészült, pedagógiai kezdeményezésekre nyitott és vállalkozó. Kiemelt célunk az egészséges mozgásfejlesztés mellett a környezettudatos, egészséges életmódra nevelés, az óvodai élet minden területén és a helyes életmódminták, ételszemlélet, magatartásminták kialakítása, elfogadtatása, közvetítése a gyermekeken keresztül a tágabb környezetük felé is. Céljaink elérésében nélkülözhetetlen a hatékony együttműködés a családdal.

Környezeti nevelő munkánkkal törekvünk, hogy a hozzánk járó gyermekek naponta éljék meg a harmóniát önmagukkal és környezetükkel. Olyan környezetet teremtünk számukra, melynek rendjét képesek átlátni, amely számukra érthető, kiismerhető, barátságos világot jelent. Óvodásaink okos szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élik a nálunk töltött éveket.

Mindezt:

- Folyamatos nyugodt napirenddel.
- Kötetlen, rugalmas tevékenységi formákkal.
- A gyermekek aktivitását, tevékenységét előtérbe helyező módszerekkel.
- Érzékszervekre ható szenzitív környezetpedagógiát alkalmazva.
- Kora tavasztól késő ősziig a nap nagy részét kint töltve az udvaron, de a téli időszakban is naponta levegőzve, növelve a gyermek edzettségét.
- Gyümölcs, zöldség napi fogyasztásával.
- Egészség napok szervezésével.
- Környezetvédelmi világnapok tevékeny megünneplésével.

Kitűzött céljaink megvalósulásában segítségünkre vannak a következő programok, szervezetek:

Az óvodánk feladatul tűzte ki azon értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítését, melyek hozzájárulnak:

- A gyermek és a környezete közötti szoros érzelmi kötődés, a környezeti problémák iránti érzékenység kialakításához,
- Alapvető ökológiai összefüggések felfedeztetéséhez. Élményszerű tevékeny tapasztalásokra épülő megismerés során az élet tiszteletéhez, a természet szeretetéhez.

- Környezetbarát, természetbarát szemléletet sugallva, közvetítve ezzel elősegítve az érzelmi-erkölcsi nevelést, szociális kompetenciák fejlesztését.

Óvodánk 2025-ben másodszor is elnyerte a „Zöld óvoda” környezetbarát címet, mely minden tekintetben hozzájárul a gyermekek környezeti, fenntarthatóságra nevelés tárházának bővítéséhez, melyet az év folyamán beépítünk mindennapi tevékenységeinkbe, és készülünk az „Örökös zöld óvoda” cím elnyerésére is.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Gyöngyszem Tagintézménye

A Gyöngyszem tagintézmény épületét szinte teljes egészében körülöleli a játékra, felhőtlen szórakozásra és a gyermekek csillapíthatatlan mozgási igényére szolgáló füves, homokos udvar, mely többfunkciós, balesetmentes mozgásfejlesztő eszközökkel, faburkolattal szegélyezett homokozókkal van ellátva. A Bozsik Alapítvány jóvoltából egy 6x12 méteres műfüves focipályával is büszkélkedhetünk, mely maximális biztonság mellett nyújt felhőtlen mozgásélményt a gyermekek számára.

Óvodánk udvarán található változatos növényzet lehetőséget biztosít a megfigyelésre, felfedezésre, tapasztalatszerzésre az évszakok változásaival, a természet ritmusával kapcsolatban. Mindez nem csak esztétikai élményt nyújt, hanem egészségesebbé is teszi környezetünket. Kiemelt feladatunk a környezet-állatvédelem, ennek keretében csatlakoztunk a 2017-2018-as nevelési évtől a „Madár-barát” óvodai programhoz, amely program szellemében folyamatosan, minden évben folytatjuk a pedagógusi nevelő munkát, feladatok elvégzését. Ennek keretében a gyönyörű lombos fák remek lehetőséget biztosítottak a madár etetők itatók kihelyezésére. A gyermekek egész évben megfigyelhetik a környezetünkben fellelhető madarakat. Szoros kapcsolatban vagyunk a Nyíregyházi Nyírerdő Zrt. által biztosított Erdei iskola program szervezőjével. Több alkalommal veszünk részt egy nevelési évben az általuk szervezett előadásokon. Egyre nagyobb teret kap a fenntarthatóság kérdése, ennek megfelelően intézményünk is igyekszik lépést tartani az elvárásokkal.

2019. szeptemberétől minden csoportszobában szelektív hulladék gyűjtő edények lettek elhelyezve, ezzel is erősítve a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés helyes módját. Folyamatosan törekszünk a minden kevesebb szemét előállításában, igyekszünk amit csak lehet újra hasznosítani, általában vizuális tevékenységek alkalmával. Az óvoda udvarán komposztáló edények vannak elhelyezve, ennek szakszerű kezelését az udvaros bácsi látja el. Az őszi időszakban, mikor megindul a levél hullás, a gyermekekkel közösen segítünk ezen komposztálok megtöltésében, ilyenkor megbeszéljük ennek a fontosságát, hasznosságát. 2021. szeptemberétől, használt olaj gyűjtő edény került elhelyezésre az óvoda udvarán, ahova a szülők is leadhatják a felesleges átszűrt étolajat. Folyamatban van az óvodában a használt elem gyűjtő kihelyezése is, bízunk benne, hogy hamarosan megérkezik és minél többen fogják ide helyezni a feleslegessé vált elemeket. Törekszünk folyamatosan figyelemmel kísérni és megvalósítani intézményünkben a fenntarthatósági innovációkat, ezeket megismertetni a gyermekekkel és a szülőkkel, és biztatni őket, hogy használják ezen lehetőségeket.

Óvodánkban több tehetséggondozó foglalkozáson vehetnek részt a gyermekek. A foglalkozásokat azok az óvodapedagógusok tartják, akik megfelelő szakképzettséggel és kiemelkedő hozzáértéssel rendelkeznek. Ebben a nevelési évben a következő foglalkozásokat

vehetik igénybe a gyerekek, melyek célja a tehetség kibontakoztatás: Kézműves foglalkozás, néptánc, angol játékos foglalkozás, gyermek jóga, Ovi-foci, mese kuckó, hittan. Ezen foglalkozásokon heti egyszer tudnak részt venni a gyermekek.

Pedagógusaink jó kapcsolatot ápolnak egymással, a folyamatos megújulás, továbbtanulási kedv jellemzi. Igyekszünk részt venni a helyi Pedagógiai Oktatási Központ által kínált továbbképzési eseményeken. A város, a helyi intézmények, szervezetek konferenciáin, rendezvényei, továbbképzésein. Rendszeresen konzultálunk, tartunk megbeszélések az információ átadás érdekében. Szükség esetén bátran fordulhatunk egymáshoz segítségért. Mindenki tisztában van képességeivel, erősségeiben igyekszik tovább adni tudását, gyengeségeiben kikérni a másik segítségét.

Minden dolgozó szem előtt tartja, hogy példaértékű magatartással járjon el a gyermekek előtt. Elfogadóak, empátikusak, segítőkészek legyenek. Az óvoda dolgozói mind törekednek kivenni részüket a mindennapi feladatokból, ennek megfelelően a nevelési év elején a munkatervben rögzítjük ki minek lesz a felelőse. Ezen feladatok elosztásánál törekszünk arra, hogy közösen megbeszéljük, mindenkinek a képességeihez mérten a legtesthezállobb megbízatást adni, ezzel segítve, hogy az óvoda működése gördülékenyen menjen. Természetesen év közben szükség esetén lehet változtatni ezen feladatok elosztásában, az egyenlő terhelés érdekében, segítséget nyújtunk egymásnak. Törekszünk nem csak egymást, de az Eszterlanc Északi Óvoda minden óvodáján belül segíteni, összedolgozni. Így több éve már, hogy a hallgatói képzéssel kapcsolatos munkaközösséget szervez óvodánk mentor pedagógusa.

Óvodánk több éve csatlakozott a „Boldog Óvoda” Programhoz, mely keretein belül az egyik óvodapedagógusunk rendszeresen részt vesz az ezzel kapcsolatos konferenciákon, előadásokon, rendezvényeken. Ennek a programnak a kibővítése céljából munkaközösség formájában is többet foglalkoztunk, hogy minden óvodapedagógus, minden csoportban gyakorolni tudja a Program által nyújtott Boldog Órák foglalkozásokat. A gyermekek érzékenyítése, empátikus készségük, egymás elfogadásának erősítése a fő célja, ami nagyon hasznos a gyermekek számára. Ebben sokat segít az óvoda szociális segítője.

A gyermekek, folyamatos élményszerzése érdekében rendszeresen szervezünk programokat a közelebbi környezetünkben. Erdei sétákat, piaci látogatást, erdei tornapálya, robinson domb játszóterének látogatása, színház, bábelőadások, múzeumfalú programokon való részvétel. A helyi rendezvényeken igyekszünk nagy számban megjelenni. Az intézmény által minden évben megrendezésre kerül a családi délután, tök faragás, mikulásvárás, karácsonyi ünnepség, farsang, húsvét, anyák napja, évzáró-ballagó műsorok, Gyöngyszem Hét, és az Apák napja.

Ezen események megszervezésében igyekszünk minden pályázati forrást kihasználni, az óvoda alapítványán keresztül.

Az óvoda alapítványa a Krúdy Gyula utcai Aprónép Alapítvány nevet viseli. Az alapítvány már évek óta jól működik, elnöke intézményünk egyik óvodapedagógusa. Jelenleg egy szülői segítséggel is gazdagodhatunk, aki pályázat írással foglalkozik, így minden lehetséges pályázati kiírásról tájékoztat minket, segít összeállítani az anyagokat, bízunk benne, hogy ennek a segítségnek hála több forrást tudunk szerezni, és mi is sokat tanulhatunk tőle, hogy a későbbiekben is minél több pályázatot tudjunk benyújtani, sikeresen elnyerni azokat. Ezen forrásokat minden esetben az óvoda eszköztárának, a programok megszervezésére, vagy továbbképzésekre fordítjuk. Természetesen a kiírásoknak megfelelően, és a szükséges elszámolási kötelezettségünk megtétele mellett.

Intézményünk rendelkezik kézműves kuckóval, logopédiai szobával, ahol teret tudunk biztosítani a gyermekek számára szükséges fejlesztő szakemberek befogadására, zavartalan foglalkozások tartására.

Óvodánkba heti rendszerességgel érkezik a logopédus, a gyógypedagógus, a fejlesztő pedagógus, pszichológus kollégák és még sok más szakember, akik a gyermekek fejlődése érdekében foglalkozásokat tartanak nálunk. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési-tanulási- magatartási nehézséggel küzdő gyermekekhez külső intézményekből is érkeznek pedagógusok. A hátrányos vagy halmozottan hátrányos gyermekek helyzetéről folyamatos feljegyzést készít a Gyermekvédelmi felelős kolléganő és beszámol a Tagintézmény igazgatónak. Szükség esetén külső partnerek segítségét kérjük, melyekkel szoros együttműködésben szoktunk dolgozni a gyermekek érdekében. A nevelt gyermek után sűrűn érdeklődik a kijelölt gyám, mindenben egymás segítségére vagyunk. A Gyermekvédelmi felelős kolléganő minden évben elkészíti a fenntartó által kért beszámolót, és részt vesz az ennek a megbeszélésére szolgáló konferencián. Itt naprakész információk, törvényi változások, elvárások, feladatok birtokában távozik az felelős, melyeknek az elkövetkezendőben igyekszünk eleget tenni, betartani azokat.

Az óvoda magas szakmai színvonalának ellenőrzése, megtartása és segítése céljából, eleget teszünk az önértékelési feladatoknak. Ezen feladatok megszervezésére, ellenőrzésére, zavartalan megvalósulása érdekében Belső Ellenőrzési Munkacsoportot hoztunk létre, melynek tagjait minden nevelési év elején közösen jelölünk ki az óvodapedagógus kollégákkal. A munkacsoport feladata az óvoda balesetvédelmi előírásainak megfelelő működés ellenőrzése, a dolgozói munkaidő betartásának megvalósulásának ellenőrzése, az önértékelési feladatok

elvégzésének teljesülése, a Pedagógiai Program megvalósulásának ellenőrzése, pozitívumok kiemelése, az esetlegesen feltárt problémák megoldásának keresése, segítése.

Kiemelt feladatunknak érezzük, ezen kollégákkal és a külső partnerekkel való szoros kapcsolattartást. A gyermekvédelmi szolgálat munkatársával, a védőnővel, az óvoda körzeti fogorvosával és gyermekorvosával rendszeresen konzultálunk személyesen és telefonon keresztül, minden segítségkérésünkre megoldást nyújtottak. Ezen szoros kapcsolatokat törekszünk a jövőbe is ápolni, fenntartani. A környező intézményekkel rendszeresen átjárunk, az iskolai nyílt tanítási napokra, a bölcsődei ballagó rendezvényre, a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat által kínált továbbképzési lehetőségeken részt veszünk, szervezett rendezvényeiken, konferenciáikon megjelenünk. Szükség esetén helyet biztosítunk számukra a nagyobb programokhoz.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Csillagszem Tagintézménye

Az **Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézménye** a Nyírszölősi településrész központjában a Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Általános Iskola szomszédságában, családi házas, tiszta levegőjű környezetben található. Óvodánk 2001-ben épült, modern megjelenésében egyedi, különleges színfoltja a városrésznek. A XXI. századi elvárásoknak megfelelő, energetikai felújításon átesett épülethez, minden igényt kielégítő tágas, parkosított udvar tartozik, díszburkolattal, dísznövényekkel, mely alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, egészségük védelmére.

Óvodánk 120 férőhelyes. Jelenleg 4 csoportban, 120 gyermek neveléséről 8 óvodapedagógus, 4 dajka néni gondoskodik. Az udvar tisztaságáról és az épület belső karbantartásáról 4 órában szakember gondoskodik.

Pedagógiai programunknak,- melyben megjelennek helyi sajátosságaink is - elkötelezett hívei vagyunk, igyekszünk megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak.

Folyamatos önképzéssel, továbbképzésekkel bővítjük szakmai ismereteinket.

Tagintézményünkben helyi sajátoságként jelenik meg a környezet- és természetvédelmi nevelés és az egészséges életmódra nevelés, mivel a falusias környezet sok lehetőséget biztosít a természet közeli óvodai életre, a gyermekek környezettudatos magatartásának alakítására, a 2022-es nevelési évben elnyertük a Zöld Óvoda címet. Mindezek tükrében különös hangsúlyt fektetünk a környezet megóvására, védelmére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a természetbarát magatartás elsajátíttatására, a takarékoskodásra környezeti erőforrásainkkal, a szabadlevegőn történő mozgásra /kerékpártúrák, kirándulások, séták/ a természetben való bújárkodásra. Mindennapjainkban jelentős szerepet tölt be a környezetvédelemmel kapcsolatos jeles napok emlékeztetése tétele gyermekeink számára.

Célunk olyan szokások, szokásrendszerek megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrend, a környezettudatos életvitel kialakításához.

A szomszédos iskolával minden évben a tanító néni által szervezett „Tekergő program” keretében ismerkednek nagycsoportosaink.

Tehetséggondozó tevékenységeink:

- Néptánc foglalkozások keretében népi játékokkal, népi hagyományokkal, egyszerűbb tánclépésekkel, magyar és más népek egyszerűbb táncaival ismerkednek a gyermekek.
- Ovifoci foglalkozások hozzájárulnak egészségük megőrzéséhez, kondicionális képességeik, mozgáskoordinációjuk, labdaérzékük fejlesztéséhez.

- Kézműves tevékenységek során különleges technikákkal, és anyagokkal ismerkednek és szereznek tapasztalatokat.
- **Angol** foglalkozáson Az óvodai angol foglalkozások célja az, hogy felkeltse a gyerekek érdeklődését a nyelv iránt, ráhangolja a kicsiket a későbbi nyelvtanulásra. Ebben az életkorban nagyon gyorsan tanulható az idegen nyelv. Szívesen vesznek részt a foglalkozásokon, örömmel végzik el a játékos feladatokat.

Kiemelt programjaink a környezetvédelmi jeles napokon kívül:

Őszi kavalkád- szüreti mulatság /szülőkkel, vendégekkel/, Népmese napja, Egészség hét, mézes nap, egészséges ételek készítése, Barkácsolás zöldségekből, gyümölcsökből, tökfaragás, Lucázás, Karácsony, Farsang, Március 15. Húsvét, Anyák napja, Gyermek hét, Családi nap, Apák napja.

16. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot az igazgató, a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. (2011.évi. CXCV. tv. 26. § (1))

A Pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni. A köznevelésért felelős miniszter által kiadott és közzétett irányelvet és alapprogramot alkalmazni kell az óvoda pedagógiai programja elkészítésekor és végrehajtásakor. (2011.évi. CXCV. tv. 26. § (6))

Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák.

A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit.

Felelősök:

- Igazgató
- Igazgató helyettesek
- Tagintézmény-igazgatók

A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása, az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén az intézmény igazgatóját haladéktalanul értesíteni kell.

Kelt: Nyíregyháza, 2025. ...06.18.

Géza Kucsi

igazgató

17. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A törvényi rendelkezések szerint módosítjuk Pedagógiai Programunkat.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően 2025 szeptember 01.-én lép életbe és visszavonásig érvényes.

Az óvodai Pedagógiai program érvényességi ideje:

Hatályba lépés időpontja: 2025.- tól visszavonásig.

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

1. Jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A partneri igények változásai,
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- Írásbeli előterjesztés a fenntartónak.
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

A Pedagógiai Program nyilvános dokumentum.

Megtekinthető:

- Intézmény honlapján www.eszterlanceszakiovi.hu
- Az intézmény épületekben, feladatellátási helyein

Nyíregyháza, 2025...06...18.....

Likácsné János Edit

igazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. **Készítette:** az Eszterlanc Északi Óvoda **igazgatója** a **nevelőtestület** bevonásával

Nyíregyháza, 2025...06.18.....

.....*Gábor Halász*.....

igazgató

2. Az Eszterlanc Északi Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/2012. VIII.31. EMMI rendelet 118§ - által biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt** adott az intézményben működő, valamennyi **szakmai munkaközösség**.

Nyíregyháza, 2025...06.18.....

.....*Tóthné M. Tünde*.....

szakmai munkaközösség-vezető(k)

3. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programjában foglaltakról az intézmény **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő** alkalmazottai a részletes tájékoztatást megkapták.

Nyíregyháza, 2025...06.18.....

.....*Beáta Varga*.....

a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő
alkalmazottak nevében

4. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programjában megfogalmazott helyi egészségfejlesztési programot, az igazgató és a nevelőtestület (20/2012 évi (VIII.31.) EMMI rendelet 118.§ értelmében) az **iskola-egészségügyi szolgálat** közreműködésével készítette.

Nyíregyháza, 2025...06.18.....

.....*Kovács Zsuzsanna*.....

iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő

5. A helyi egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél az Eszterlanc Északi Óvoda igazgatója és nevelőtestülete beszerezte az **óvodapszichológus** véleményét (20/2012. (VIII.31) 128. § (8).

Nyíregyháza, 2025.....06.18.....

..... Szabóné Eszter

Óvodapszichológus

Ph

6. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programját az **Nkt. 26. §(1) bekezdése, valamint a 83. § (2) bekezdés g) pontja** alapján a **Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság** a/2025.(VI.23.) számú határozatával elfogadta.

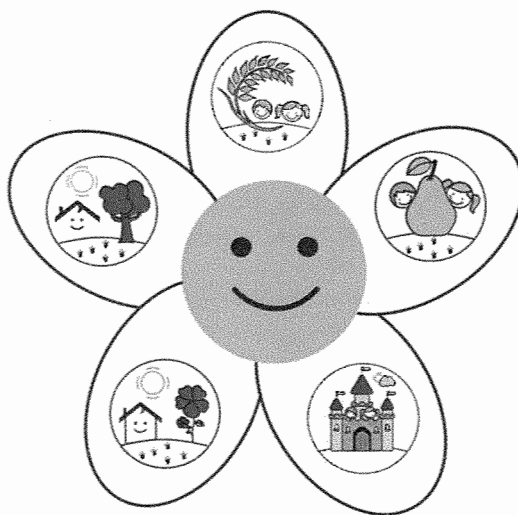
Nyíregyháza, 2025.....

.....

A fenntartó nevében aláírás

Ph

Búzaszem Nyugati Óvoda
4400 Nyíregyháza,
Búza utca 7.
Tel: (42) 512-940
E – mail: buzaszemovi@gmail.com

A BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 033101

2025.

Beköszöntő

Szeretettel köszöntjük Önöket a Búzaszem Nyugati Óvoda Pedagógiai Programjának lapjain!

Óvodánk 2011. augusztus 1-jén jött létre öt óvoda összevonásával Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának 86/2011. (V.31) Közgyűlési határozat alapján. Az összevonás során azonos értékek mentén egységes pedagógiai szemléletet alakítottunk ki, miközben megőriztük az egyes óvodák egyedi arculatát. Így minden család megtalálhatja a gyermeke számára legideálisabb, szeretetteljes és biztonságos környezetet.

Valljuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda ebben a folyamatban kiegészítő szerepet tölt be, sajátos eszközeivel támogatva a szülőket. Tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait, és mindent megteszünk személyiségük kibontakoztatásáért, testi, lelki és szociális szükségleteik kielégítéséért. Előítélet nélkül, minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai neveléshez.

Pedagógiai hitvallásunk alapja a szeretet, biztonság és személyre szabott bánásmód. Az óvodás gyermek számára a játék a legfontosabb tevékenység, ezen keresztül szerzi élményeit, tapasztalatait, és fejleszti képességeit. Szeretetteljes, biztonságos környezetben, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermekek fejlődését, kiemelt figyelmet fordítva egyéni készségeikre, képességeikre és tehetségükre. Segítjük őket az iskolai életre való felkészülésben, figyelembe véve érdeklődésüket és adottságaikat.

Kiemelten kezeljük a gyermekek egészséghez és természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását. Építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra és kreativitásra. Mindennapi munkánk alapelve az empátia, tolerancia és a különbözőségek elfogadása.

Óvodánk jól képzett, hivatásukat szerető pedagógusokból áll. Minden munkatársunk azon dolgozik, hogy a gyermekek biztonságban, derűs légkörben, otthon érezzék magukat. Célunk, hogy gondtalan és örömteli gyermekkort biztosítsunk számukra, miközben játékosan fejlesztjük személyiségüket és képességeiket.

Pedagógiai Programunk a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, a nemzeti sajátosságokat, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit, valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramja által meghatározott jogokat, alapelveket és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is figyelembe veszi.

Bizalommal fordulhatnak hozzánk gyermekeik nevelésével kapcsolatban. Szívesen állunk rendelkezésükre!

Bajnay- Szabó Mónika

igazgató

Tartalomjegyzék

Beköszöntő	2
A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
Az intézmény bemutatása, adatai	7
Küldetésnyilatkozat	7
1.Helyzetelemzés	9
1.1. Személyi feltételek	9
1.1.1. Gyermeklétszám alakulása	9
1.1.2. Alkalmazott közösségünk	9
1.1.3. Tárgyi feltételek	10
Alapítványaink	10
II.Közös célok, alapelvek, feladataink	11
II.1.Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek	11
II.2. Az óvodai élet megszervezése	15
II.3. Az óvoda kapcsolatrendszere	23
II.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata-családbarát óvoda	24
II.3.2. Tagóvodák közötti kapcsolattartás	26
II.3.3. Intézményen kívüli kapcsolat	28
II.4. Pedagógiai dokumentáció	30
II.5. Az óvodai nevelés feladatai	33
II.5.1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program	33
II.5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	38
II.5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	41
II.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben	43
II.6.1. Játék	
II.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás	45
II.6.3. Külső világ tevékeny megismerése	49

(Technikák a környezet tanulmányozására-Freiné)	
II.6.4. Verselés, mesélés	54
II.6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	58
(Szabad rajz és vizuális alkotások)	
II.6.6. Mindennapos mozgás	59
II.6.7. Ének, zene, népi játék, tánc (Zenei alkotások Freinet)	64
II.6.8. Munka jellegű tevékenységek	66
II.7. Gyermekvédelem az óvodában	69
II.8. Képesség kibontakoztató tevékenységek	74
II.8.1. Speciális fejlesztő munka	74
II.8.2. Képesség kibontakoztató, tehetségfejlesztő munka	79
II.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai	81
II.10. A fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása és az „Örökös Zöld Óvoda” kritériumainak való megfelelés	84
II.11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke	86
III. A Búzaszem Nyugati Óvoda Intézményeinek Pedagógiai programja	90
A helyi gyakorlat megvalósítása	
III.1. Búzaszem Nyugati Óvoda	91
Pedagógiai program Freinet elemekkel	
III. 1.1. Helyzetelemzés	93
III.1.2. Nevelőmunkánkról	96
III.1.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja (részprogram)	104
III.2. Aranykörte Tagintézmény	
Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelmi pedagógiai programja	121
III.2.1. Helyzetelemzés	123
III.2.2. Nevelőmunkánkról	126
III.2.3. Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem pedagógiai programunk sajátosságaiból adódó nevelési céljaink	129
III.2.4. Pedagógiai programunk eredményes megvalósításának támogatása	133
III.3. Komplex prevenció óvodai pedagógiai program	135

III.3.1. Helyzetelemzés	141
III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása	142
III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása	144
III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása	146

A pedagógiai program jogszabályi háttere

1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról

149/1997. (IX.10.) Korm.rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

2015. évi CXXXIII. törvény 21.§ (2) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységről

2016/679. számú rendelete – az általános adatvédelmi rendelet Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 Rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) *

‡

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet, rövidítésben *Vhr.*

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény, rövidítésben *Púétv.*

18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről

40/2024. (IX. 2.) BM rendelet a nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről

44/2024. (IX.26) BM-rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező eljárásrendje

419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről változása értelmében

77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 1

Az óvoda hatályos Alapító Okirata
Nevelőtestületi határozatok

001074

Az intézmény bemutatása, adatai:

A köznevelési intézmény megnevezése: Búzaszem Nyugati Óvoda
OM azonosító: 033101

A köznevelési intézmény

Székhelye, címe: Búzaszem Nyugati Óvoda
4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.
csoportok száma: 9

felvehető maximális gyermeklétszám: 240 fő

Tagintézmények: Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Körte utca 39.

csoportok száma: 6

felvehető maximális gyermeklétszám: 168 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Városmajori Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Városmajor utca 1.

csoportok száma: 6

felvehető maximális gyermeklétszám: 168 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr Téri Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.

csoportok száma: 4

felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Tőke utca 3.

csoportok száma: 4

felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

szakágazat száma: 851020

szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A köznevelési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Működési területe: Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén belül a Közgyűlés által meghatározott felvételi körzet.

A köznevelési intézmény alapfeladata: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

A köznevelési intézmény gazdálkodása: a költségvetési szerv előirányzatai felett rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkezik. Az intézmény gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat az Eszterlanc Északi Óvoda látja el.

Küldetésnyilatkozat

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált személyre szóló bánásmód.

Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, alapvető igénye a mozgás, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei.

A gyermeki kíváncsiságra alapozva, környezettudatos, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermek egészséges fejlődését, egyéni készségei, képességei, tehetségének

kibontakoztatását, érdeklődésére adottságaira alapozva segítjük őt az iskolai életre való felkészülésben, szoros együttműködésben a családokkal.

Sokat változott a körülöttünk lévő világ, a természeti, társadalmi környezet, a gyermekek, szülők elvárása az óvodával szemben. Ezért fontos, hogy pedagógiai programunk támogassa a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt. Feladatunk, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során.

Pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a megváltozott gyermeket, a megváltozott tanulási környezetet a gyermekek közötti különbségeket, mely új típusú pedagógust, új típusú vezetőt, új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat kíván.

Küldetésünk: felismerni a változást, reagálni rájuk, kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni, kreatívnak, fantázia dúsnak és ötletesnek lenni, érzékenynek lenni saját közösségünk, szűkebb, tágabb környezetünk problémái iránt mind a gyermekek, mind az óvodapedagógusok körében.

Feladatunk, a családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának erősítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

001076

I. Helyzetelemzés

I.1. Személyi feltételek

I.1.1. Gyermeklétszám alakulása

Óvodáinkban, **29 csoportban 800 férőhelyen**, neveljük a gyermekeket. Évekig magas gyermeklétszám mellett dolgoztunk, az utolsó két évben igyekszünk közelíteni a törvény által előírt csoportlétszám kialakításához. Kis százalékban van jelen nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermek.

A Búzaszem Nyugati Óvodában (Búza utca 7.) 1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 gyermekeket fejlesztünk megfelelő személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

I.1.2. Alkalmazotti közösségünk

A Búzaszem Nyugati Óvoda **alkalmazottainak létszáma 105 fő**, ebből 59 fő óvodapedagógus, 1 fő óvodapszichológus, 45 fő pedagógiai munkát segítő.

Minden óvoda nevelőtestületére jellemző a nagyfokú gyermekszertet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés. Elfogadó, segítő, támogató légkörben neveljük gyermekeinket.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé

- Magas fokú gyermekszertet, a gyermeki jogok tiszteletben tartása
- Pedagógusi elhivatottság, kiegyensúlyozottság, etikus, példamutató magatartás, kreativitás, jó humorérzék,
- Magas szintű pedagógiai ismeretek, tájékozottság a nevelőtestület jogkörébe tartozó dokumentumokban, belső szabályzatokban.
- Jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves, nyílt személyiség, jó szervezőképesség, az új iránti nyitottság jellemezze.
- Személyiségjegyei, beszédkultúrája, ápoltsága szolgáljon modellként a kisgyermek számára.

Elvárásaink a dajka munkatársak felé

- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Feladatuk az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Ismerjék az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak belső szabályzatát.
- Jellemezze őket a pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség.
- Legyenek igényesek saját és környezetük higiéniájára.
- Példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végezzék a gyermeki szükségletek kielégítését.

001077

- Ismerjék a gyermekek életkori sajátosságaiból adódó nevelési feladatokat, melyet az óvodapedagógusokkal összhangban, egységes szemlélettel, elvárással végeznek.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

Elvárásaink a pedagógiai asszisztens munkatársak felé

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs-, szervezőtevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Kedves, nyílt, gyermekszerető, segítőkész, példaértékű magatartás jellemezze.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

A dolgozói létszám, szakképesítésük a törvény előírásainak megfelelő.

I.1.3. Tárgyi feltételek

Intézményeink tárgyi feltételei kiváló alapot biztosítanak a gyermekek sokoldalú fejlesztéséhez. Óvodáink épületei, udvarai, kertjei és berendezései a gyermekek biztonságát, kényelmét és életkori sajátosságait szem előtt tartva kerültek kialakításra, elősegítve egészségük megőrzését és fejlődését, valamint mozgás- és játékgigényük kielégítését. A kellemes, harmonikus színek, formák és anyagok otthonos légkört teremtenek. Pedagógiai programunk megvalósításának kulcsfontosságú eleme a megfelelő tárgyi és környezeti feltételek biztosítása. Célunk, hogy az óvodai terek barátságosak, játékra ösztönzőek és a gyermekek aktív bevonásával alakíthatóak legyenek, teret adva mozgásnak és játéknak, miközben harmóniát árasztó, lehetőleg természetes anyagokkal vesszük körül őket.

Feladatunk

- a korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése,
- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése,
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése,
- az elhasználódott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele,
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök beszerzése,
- Az udvari játékok folyamatos fejlesztés alatt állnak. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző karbantartási munkákat, eszközbeszerzéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével próbáljuk megvalósítani. A költségvetésen túl innovációs pályázatokon nyert összegek és hatékonyan működő alapítványok segítik óvodáink működését.

Alapítványaink

Búzaszem Óvodásokért Alapítvány
Városmajori Óvodáért Alapítvány
18. sz. Napköziotthonos Óvoda Gyermekkert Alapítvány

001078

II. Közös célok, alapelvek, feladataink

II.1. Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek

Céljaink

- Óvodáinkban a legitim központi nevelési programban foglaltak megvalósulása, a nevelés hatékonyságának növelése.
- Óvodáink sokszínű pedagógiai gyakorlatának megtartása és továbbfejlesztése.
- Az innovatív pedagógia támogatására való törekvés.
- Az óvodák közötti együttműködés erősítése, a „Jó gyakorlat” terjesztése.
- Szakmai kultúránk és a pedagógus kompetenciák folyamatos fejlesztése.
- Működésünkhöz szükséges személyi és tárgyi feltételrendszer és erőforrások optimalizálása a munkakörülmények javításával.
- Az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes hatékonyabb biztosítása, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez.

Óvodakép

Befogadó óvodánk a családi nevelés kiegészítője, ahol a gondoskodás és védelem természetes módon alakítja a gyermekek biztonságérzetét. Biztosítjuk a sokoldalú fejlődés optimális feltételeit, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat. Nevelésünk alapja az elfogadás, tisztelet és szeretet, célunk a személyre szabott támogatás. Gondoskodunk a gyermekek szükségleteiről, érzelmi biztonságáról, testi, szociális és értelmi fejlődéséről, változatos tevékenységeken és gazdag műveltségtartalmakon keresztül, egészséges környezetben. Kiemelten kezeljük a felekezeti, nemzetiségi és menekült gyermekek önazonosságának megőrzését és társadalmi beilleszkedésüket.

- ☐ A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodánk a harmadik életévtől az iskolába lépésig kiegészíti a családi nevelést.
- ☐ Óvodánkban a gyermekeket és felnőtteket egyaránt tisztelő, barátságos, tiszta, esztétikus és biztonságos légkör fogadja, amely biztosítja az óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő funkcióink érvényesülését.
- ☐ A külső megjelenés, a dekoráció és az óvoda felszereltsége tükrözi Pedagógiai Programunk szellemiségét. A dekorációban hangsúlyos szerepet kapnak a gyermekmunkák és a nyomdatechnika.
- ☐ Nevelési rendszerünk központi eleme a természetközpontúság, amelynek célja a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása. Óvodánk minden helyiségében megtalálhatók a természetes anyagok, magvak, termések és különböző gyűjtemények.
- ☐ A bútorzat és a textíliák világos, natúr, pasztellszínekben pompáznak, elősegítve a gyermekek kényelmét, fejlődésük és nevelésük optimális feltételeit.
- ☐ Óvodai nevelésünk támogatja olyan gyermeki személyiségjegyek kialakulását, amelyek megkönnyítik a későbbi iskolai közösségbe való beilleszkedést.

001079

- A gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében nevelőmunkánk igazodik a gyermekek egyéni képességeihez, elfogadáson, szereteten és bizalmon alapul. Kiemelt figyelmet fordítunk a különleges figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására.
- Gazdag tevékenységrendszerünk és a jól megteremtett játékfeltételek segítik a gyermeki szükségletek kielégítését, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítését és a hátrányok csökkentését.

Óvodáinkban arra törekszünk, hogy

- nevelésünk egészében érvényesüljön a gyermeki személyiséget elfogadó szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom,
- biztosítsuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit,
- gondoskodjunk a gyermekek jó közérzetéről, testi-lelki harmóniájáról, mert ez előfeltétele fejleszthetőségüknek,
- megalapozzuk egészséges testi fejlődésüket, tanulási vágyukat, képességeiket, nyitott érzékenységet alakítsunk ki bennük a világ dolgai iránt,
- lehetőséget teremtünk arra, hogy kipróbálhassák, megismerhessék képességeiket, és lehetőségeik határát,
- formáljuk környezettudatos magatartásukat,
- tudatosan segítsük elő a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, készségekre, képességekre, szokásokra, nembeli, érszervi, vérmérsékleti, nemzeti, etnikai különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére,
- gazdag, élményekkel teli, sokoldalú fejlődési lehetőséget nyújtó, boldog óvodás évekkkel közvetetten segítsük a gyermekek iskolai közösségbe történő eredményes beilleszkedését,
- megerősítsük az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben nevelési folyamatainkban továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartjuk szem előtt.
- Biztosítsuk a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

Gyermekekép-Az egyedi érték tisztelete

Meggyőződésünk, hogy minden gyermek egyedi és pótolhatatlan érték, testi, szellemi és erkölcsi értelemben is különleges személyiség. Fejlődésük összetett folyamat, amelyet biológiai adottságaik, természetes növekedésük és a környezeti hatások – köztük a nevelés – együttesen alakítanak. Ebből adódóan a gyermekek szükségletei életkoronként és egyénenként is sokfélék.

Óvodai nevelésünk alapvető célja, hogy támogassuk a gyermekek személyiségének szabad kibontakozását egy szeretetteljes és elfogadó környezetben. Hiszünk abban, hogy minden gyermeknek joga van a saját ütemében fejlődni, és elkötelezettek vagyunk hátrányaik csökkentése mellett. Elutasítunk mindenféle előítéletet, és magas színvonalú,

gyermekközpontú, befogadó nevelésünkkel biztosítjuk számukra az egyenlő hozzáférést minden tevékenységhez.

Az óvodáskorú gyermek aktív felfedezője a világnak. Természetes kíváncsisággal és érdeklődéssel fordul a környezete és társai felé. Felfedez, kérdez, megfigyel, kipróbál és folyamatosan tapasztalatokat szerez.

Gyermekközpontú nevelésünk alapelvei

Óvodánkban minden gyermek egyedi, pótolhatatlan érték, fejlődő személyiség, aki testi, lelki, szociális és szellemi szükségletekkel, valamint sajátos érési ütemmel rendelkezik. Nevelésünk magas színvonalú, gyermekközpontú, előítéletektől mentes és befogadó, amely minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosít a tevékenységekhez.

Nevelőmunkánk a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szem előtt tartva, jogaik és szabadságuk tiszteletben tartásával valósul meg. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Tudatában vagyunk annak, hogy a nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, intézményünk ebben kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Célunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése, az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A gyermek tapasztalatait, érzelmeit és vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenység a teljes nevelési időben érvényesül.

Óvodapedagógusaink szerepe és a nevelési környezet

Óvodai nevelésünk meghatározó kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki tudatosan képviseli szakmai értékeinket és alapelveinket. Munkáját folyamatos felkészülés jellemzi, és teljes személyiségével vesz részt a gyermekek nevelésében. Az óvodásoknak joguk van a számukra megfelelő gondoskodáshoz és neveléshez.

Nyitott és rugalmas időkeretet teremtünk, amely igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, valamint fejlődési ütemükhöz. A napirend kialakításában a folyamatosság, rendszeresség és a kiszámíthatóságot teremtő ismétlődés a meghatározó szempontok.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, gyermeki méltóságát és jogait, védelmet biztosítva számukra a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

A játék és a tevékenységek szerepe

A játék óvodásaink elsődleges, természetes tevékenysége. Mindennapjainkban kiemelt teret biztosítunk az önkéntes, szabad gyermeki játékválasztásnak. Az óvodapedagógus által tudatosan előkészített játékkörnyezetben fejlesztő, élményt nyújtó kezdeményezett játékokkal kínáljuk gyermekeinket, egyensúlyt teremtve a szabad és a kezdeményezett játéktevékenységek között.

Az óvodai munkajellegű tevékenységek lehetőséget teremtenek a közösségért végzett tevékenységek örömeinek megélésére, segítve a normák, értékek és szabályok kiépülését,

valamint a gyermek önállósulását. Az ismeretszerzés óvodáskorban cselekvésen keresztül, a gyermek érdeklődésére és előzetes tudására építve történik.

A gyermek fejlődésének támogatása

A hatékony nevelőmunka alapja a gyermek személyiségének alapos ismerete, képességeinek és készségeinek megfigyelése és diagnosztizálása. Egyéni képességeikhez igazodó tevékenységrendszerrel valósítunk meg. A gondozás kiemelt szerepet kap az óvodai élet szervezésében, segítve a gyermekek önállóságát és komfortérzetének megteremtését.

A gyermek fejlődésének alapja a gondoskodó szeretet és a stabil biztonság. Óvodai életünket a kölcsönös bizalomra, tiszteletre és együttműködésre épülő légkör határozza meg. Tiszteletben tartjuk a gyermekek eltérő különbözőségeit, és differenciált bánásmódot alkalmazunk. Inkluzív szemléletünk a befogadás, a kölcsönös segítőkészség és a másság felé való természetes odafordulás értékein alapul. Kiemelt figyelemmel neveljük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

Az anyanyelvi nevelés áthatja valamennyi tevékenységünket. A gyermekek alapvető igénye a mozgás, ezért megfelelő feltételekkel és rendszerességgel biztosítjuk a mozgásszervezést. Egészséges környezetet és megfelelő napirendet biztosítunk, kiemelve az egészséges életmód iránti igény kialakítását.

A gyermek érzelmi biztonsága elengedhetetlen a fejlődéséhez, ezért derűs, szeretetteljes légkört teremtünk. A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek megtapasztalja értékét a közösségben. A megalapozott szokásrendszer biztonságot nyújt és segíti az önállóságra nevelést, valamint a társadalmi viselkedés alapvető szabályainak elsajátítását.

Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve, a családok szokásainak megismerésével és a folyamatos párbeszéddel valósul meg. Intézményünk semleges a vallási és világnézeti kérdésekben, de biztosítja a fakultatív hitoktatás lehetőségét szülői igény alapján.

Jövőkép

Amennyiben megvalósulnak a közös Pedagógiai Programban kitűzött célok, feladatok, akkor az óvodai nevelés eredményesnek tekinthető, ezáltal a gyermekek számára az óvoda pozitív élmény, az örömforrás színtere. Együttműködésünk eredményeképpen a gyermekek ellátása magas színvonalú, eredményes lesz. Az óvodák sajátos arculata segíti a szülői igények és fenntartói elvárások kielégítését. Közös értékrendet teremtünk, megőrizve az intézmények sajátos arculatát, hagyományait, az innovációt, a szakmai kiteljesedés lehetőségét. Körzetünkben élő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek 3 éves kortól rendszeresen járnak óvodába.

Pedagógiai értékelés eddigi nevelőmunkánkról

A programbeválás tapasztalatait összegezve eredményeink és partnereink visszajelzései alapján megállapítható, hogy nevelőmunkánk hatékony, és eredményes.

Erősségeinkre építve minőségi szinten folytatjuk tovább nevelési stratégiánkat, amely segíti partnereink elvárásainak való megfelelést, a minőségi munkavégzést.

Erősségeink

- Pedagógusaink elkötelezettek a program cél,- feladat,- és követelményrendszerének jó szinten történő megvalósítása iránt. Szakmai felkészültségük segíti a minőségi munkavégzést, az elvárásoknak való megfelelést.
- Nyitottságuk, új iránti fogékonyságuk, tenni akarásuk, továbbképzési igényük hozzájárul az innovatív nevelő-fejlesztő munkához, a sajátos és kiemelt nevelési célkitűzéseink eredményes megvalósításához (környezetvédelem, komplex egészségfejlesztő tevékenység néphagyományőrzés, drámapedagógia).
- Intézményünk sajátosságát szimbólumokkal, jelképekkel hangsúlyozzuk.
- Programunkba olyan értékeket, sajátos elemeket, sikerkritériumokat építünk be, amelyek segítik a hatékony nevelőmunkát, gyermeki aktivitást, az önmegvalósítást, a tanulás folyamatát. A fenntarthatóság pedagógiájának érvényesülését.

A továbbfejlődés lehetőségei egy-egy területen

- A kapcsolatokban jobban érvényesüljön empátia, problémaérzékenység, eredményes konfliktuskezelés (gyermekek, szülők).
- A székhelyintézménnyel és tagintézményeivel együttműködve program szellemében, a felállított sikerkritériumok alapján erősödjön a tartalmi munka színvonala, nevelőmunkánk elismertsége, óvodáink sajátos arculata.
- A tervező munkánkat célszerűbben segítő projektek, módszertani segédanyagok.
- Nevelőtestületünk minden tagja váljon felkészültebbé, elfogadóbbá a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési,- tanulási,- magatartási nehézséggel küzdő, speciális fejlesztést igénylő gyermekek hatékony kezelésére, a differenciáló pedagógiára. az esélyegyenlőségi programunk alapján a gyermekvédelmi feladatok eredményes megvalósítására.
- Minden csoportban legyen biztosított beintegrálhatóságuk feltétele. (továbbképzés,- önképzés,- szemléletformálás folyamatába a dajkák bevonása. /
- A szülők aktív bevonása a rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekbe.
- Meglévő értékeink megóvása mellett törekedjünk új, korszerű eszközök beszerzésére, udvarunk korszerűsítésére – a szervezett mozgáshoz – tartalmas szerepjátékokhoz szükséges eszközök biztosítására..
- Az „Örökös Zöld óvoda” cím megvédése céljából a kritériumoknak, elvárásoknak való megfelelés.
- Közös családi programok, egészség és környezetvédő akciók, jeles napok rendszerszerű szervezése (családi nap, animációs nap sportnap, virágos gondoskodás)
- Kapcsolataink kiszélesítése azonos és más programmal működő hazai és külföldi óvodákkal.
-
- Óvodánk vonzáskörzetében működő iskolákkal, bölcsődékkal fennálló változatos kapcsolattartási formák fenntartása, a zökkenőmentes átmenet elősegítés céljából. Bem J. tagintézményeivel a Jókai M., Kazinczy F. Gárdonyi Ált. Isk. Kodály Z. Zelk Z., Nefelejcs és Katica Bölcsőde.

II. 2. Az óvodai élet megszervezése

Csoportszervezési szempontok óvodánkban

A csoportok kialakításakor számos tényezőt veszünk figyelembe annak érdekében, hogy a gyermekek számára a leghatékosabb fejlődési környezetet teremtsük meg. Elsődleges szempont a szülők igényeinek és az óvoda lehetőségeinek (személyi és tárgyi feltételek) összehangolása. Emellett figyelembe vesszük a gyermekek közötti célszerű rokoni és baráti kapcsolatokat, a kiegyensúlyozott fiú-lány arányt és az optimális csoportlétszámot. A szülők szociokulturális háttere, valamint a gyermek bölcsődei vagy családi érkezése szintén fontos szempont a csoportösszetétel kialakításakor. Tudatosan integráljuk a szociálisan hátrányos helyzetű, hároméves kort betöltött gyermekeket is.

Célunk olyan csoportok szervezése, amelyek maximálisan támogatják a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését, és lehetőséget teremtenek kiemelt készségeik és képességeik kibontakoztatására.

Homogén és heterogén csoportok

Óvodánkban homogén és heterogén csoportok működnek, ahol kiemelt figyelmet fordítunk a megfelelő életkori arány kialakítására. Ezek a szervezési formák hatékonyan érvényesítik az „együtt és külön” elvet, ami elősegíti a gyermekek szocializációját.

Biztosítjuk a gyermekek egyéni fejlettségi szintjének megfelelő fejlesztést. Tervezéseink során figyelembe vesszük az eltérő életkort és fejlődési ütemet. Differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével párhuzamosan elégtételt teszünk az egyéni szükségleteknek.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái

Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, (simogatás, kézfogás), kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalom adása ritkán (céllal), elfogadható.

A gyermekek napirendje

Óvodánkban a napirend folyamatos és rugalmas, biztosítva a különböző tevékenységek harmonikus arányát, miközben kiemelt figyelmet fordítunk a játék alapvető szerepére. A gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez olyan napirendet alakítunk ki, amely megfelel a folyamatosság és rugalmasság elveinek, figyelembe véve a helyi szokásokat, igényeket, valamint a differenciált tevékenységi formákhoz szükséges feltételeket és időtartamot. A gyermekek együttműködési képességének és feladattudatának fejlesztése érdekében 5-45 perces csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk, ezzel is hozzájárulva egészséges fejlődésükhöz.

ÉVKÖZI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 11.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység. Tisztálkodás, folyamatos tízóraiás. <i>A „beszélő-körben” az aktuális feladatok megbeszélése, elosztása, a felkészüléshez ötlet-, segítségadás.</i> A vállalt feladatok teljesítése; szervezett, kötött és kötetlen foglalkozások, tevékenységek, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje, rugalmas időkeretben és időelosztásban. lehetőleg természetes környezetben, szabadban. Séták, kirándulások szervezése. Mindennapos testnevelés
11.30 - 15.00	Öltözködés, tisztálkodás, előkészület az ebédhez, a megbízatások folyamatos végrehajtásának tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez. Pihenés.
15.00 - 17.30	Öltözködés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti félbemaradt tevékenység folytatása, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, lehetőleg udvaron.

NYÁRI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 12.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység az udvaron. A „beszélgető-körben” az aktuális feladatok elosztása, élmények megbeszélése, a tevékenységekhez ötlet-, és segítségadás. Tisztálkodás, folyamatos tízóraiás. A vállalat feladatok teljesítése, tevékenységek, játék, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje rugalmas időkeretben és elosztásban az udvaron, a szabadban. Séták, kirándulások szervezése, pancsolás, fürdőzés lehetőségének biztosítása. Mindennapos testnevelés
12.00 - 15.00	Tisztálkodás, előkészület az ebédhez - a megbízatások folyamatos tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez - pihenés.
15.00 - 17.30	

	Öltözködés, teremrendezés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti udvari játék, egyéb szabadon választott tevékenységek folytatása.
--	--

Az óvodai életben a gondozás kiemelt szerepet kap, így a gondozási feladatok során is építi kapcsolatait a gyermekekkel, segítve önállóságukat.

A gyermekek hetirendje

A hetirend hagyományos értelmében az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába.

Egy-egy témát több napon át feldolgozunk másféle megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Kivétel a mozgás, ami helyhez és időhöz kötött.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Törekedni kell a tevékenységek közötti belső arányok kialakítására.

Heti rend

	Kötött	Kötetlen
Kiscsoport	Irányított Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Ének, zene, népi játék, tánc (<i>Zenei alkotások</i>) Verselés, mesélés (Szabad beszélgetés és vita, <i>Színpad</i> kifejezés, <i>Kommunikációs technikák</i>) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (Szabad rajz és vizuális alkotások) Külső világ tevékeny megismerése (Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások)
	i	(Szabad rajz és vizuális alkotások) Külső világ tevékeny megismerése (Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások)

Nagycsoport (iskolalelkészítő)	Verselés, mesélés <i>Szabad beszélgetés és vita , Színpadi kifejezés, Kommunikációs technikák)</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka <i>(Szabad rajz és vizuális alkotások)</i> Külső világ tevékeny megismerése – matematika-környezet megismerése <i>(Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások)</i> Ének, zene, népi játék, tánc <i>(Zenei alkotások)</i> Irányított Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Verselés, mesélés <i>Szabad beszélgetés és vita , Színpadi kifejezés, Kommunikációs technikák)</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka <i>(Szabad rajz és vizuális alkotások)</i> Külső világ tevékeny megismerése – matematika-környezet megismerése <i>(Technikák a környezet tanulmányozására, Matematikai és informatikai alkotások)</i> Ének, zene, népi játék, tánc <i>(Zenei alkotások)</i>
-----------------------------------	---	--

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről a Tagintézmény igazgatóját, és az óvoda igazgatóját folyamatosan tájékoztatja.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az igazgatónak	Gyermekevédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévváró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Tagintézmény Igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Tagintézmény igazgató	Tagintézmény igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Tagintézmény igazgató Igazgató	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekevédelmi felelős	Tagintézmény igazgató Igazgató	Családsegítő szolgálat	

A nevelőmunka alapjai és az iskola-előkészítés

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, valamint fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Óvodai nevelésünk a jóváhagyott pedagógiai programunk alapján valósul meg, a teljes óvodai életet átfogó tevékenységek keretében, óvodapedagógusaink feltétlen jelenlétével és közreműködésével.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben gyermekeink iskolai előrehaladásához fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben, feladatra differenciált, egyéni terhelhetőségükhöz igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Amennyiben az infrastrukturális feltételek lehetővé teszik, ezt külön térben szervezzük meg. A tanköteles korú, de óvodában nevelkedő gyermekeinket ebben a folyamatban a tanköteles korukat megelőző évfolyamosoknak tekintjük.

A fejlesztő foglalkozás megszervezése

- A foglalkozások megszervezéséért az intézmény igazgatója, igazgató helyettesei és a tagintézmény igazgatók felelnek.
- A foglalkozások napi rendszerességgel, az óvodai nevelési időn belül valósulnak meg, időtartamuk legalább 45 perc. A 45 perc szabadon bontható, játékba és különböző tevékenység területekre ágyazható a differenciálás elvének figyelembevételével.
- Megvalósulás szervezeti keretei: homogén vagy vegyes csoportokban.
- A foglalkozás lehet egyéni, mikrocsoportos, vagy a csoport egészére kiterjedő szervezési forma.
- A hetiterv, napirend alapján az aznapi tervezett tevékenységekhez illeszkedő legyen
- A napi fejlesztést csak óvodapedagógus végezheti.
- A fejlesztés helyszíne szabadon választható a tevékenység céljának megfelelően.
- A tevékenységek tartalmát az óvodapedagógus módszertani szabadsága, felkészültsége és a gyermekek érdeklődése és igénye határozza meg.
- BTMN-es gyermekek fejlesztését az intézmény sajátosságai alapján, amennyiben van, fejlesztő pedagógus is végzi, heti rendszerességgel. Követve az eddigi gyakorlatot, egyéni fejlődési napló szerint.
- SNI-s gyermek fejlesztését utazó gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, vagy megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakember vezeti.

A gyermekek bevonásának módja

- A gyermek fejlesztésbe való bevonása történhet:
- tanköteles korú gyermekek a csoportjukban homogén vagy vegyes csoportban, napi rendszerességgel, a hetirendben meghatározott tevékenység szerint:
 - Játék (szabad játék, irányított játék)

- Külső világ tevékeny megismerése
- Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás
- Verselés, mesélés
- Munka jellegű tevékenységek

Kiemelt feladatunk:

- a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele,
- a játék elsődlegességének biztosítása.
- mindennapi mozgás lehetőségét biztosítása, (megvalósulhat mozgásos játékokkal, körjátékokkal, játékos néptáncal, sétával)

Nyomon követés és dokumentáció

A napi 45 perces fejlesztő foglalkozások nyomon követése:

Fejlesztési napló SNI és BTMN gyermekek esetén

- A fejlesztő pedagógus, utazó gyógypedagógus minden egyes alkalomról rögzíti:
 - a foglalkozás időpontját,
 - részt vevő gyermek(ek) nevét,
 - alkalmazott módszereket, eszközöket,
 - rövid szakmai értékelést (előrehaladás, nehézségek),
 - javaslatokat a további fejlesztésre.

Egyéni fejlesztési terv, valamennyi tanköteles gyermek esetén (EFT)

- Félévente frissítendő, gyermekenkénti terv, amely meghatározza:
 - a fejlesztési célokat,
 - az elérendő kompetenciákat,
 - az alkalmazott módszereket és értékelési szempontokat.

Igazgatói ellenőrzés

- Félévente legalább egy alkalommal dokumentált belső ellenőrzést végez az igazgató / helyettes / tagintézmény igazgató
- Az ellenőrzés szempontjai:
 - a foglalkozások tényleges megvalósulása,
 - a dokumentáció teljessége,
- a fejlesztési tervek és a gyakorlati megvalósítás összhangja.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónő családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják a Tagintézmény igazgató felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.
- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (önkormányzati támogatás)

Inkluzív nevelés:

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelveink:

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van. Pl.: tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő pedagógus. Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás). Enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett beszédfejlődésűek, hallássérültek fejlesztése külső szakemberek segítségével történik.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladataink:

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladataink:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

II. 3. Az óvoda kapcsolatrendszere

Nevelőmunkánk alapja a gyermek személyiségfejlődésének folyamatos szemlélete, amelyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt meghatározó jelentőségű. Az óvoda szociális és nevelési szerepe révén szoros kapcsolatot ápol a családdal, valamint azokkal az intézményekkel, amelyek a gyermek életútján fontos szerepet töltenek be: a bölcsődékkal és más szociális intézményekkel az óvodába lépés előtt, a pedagógiai szakszolgálatokkal, gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal, egészségügyi és közművelődési intézményekkel az óvodai évek alatt, és az iskolákkal az óvodát követően. A kapcsolattartás formáit és módszereit a feladatok, a szükségletek és a helyi sajátosságok határozzák meg. Óvodáink nyitottak és kezdeményezők a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában. Óvodáink a családokkal közös szervezésében megvalósuló eseményeket és ünnepeket családias légkörben

szervezik, ahol a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységei örömteli érzelmeket fejeznek ki.

Intézményen belüli kapcsolat:

1. Az óvoda és a család kapcsolat
2. Az óvodák közötti kapcsolat

II.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata-családbarát óvoda

Nyitott világban élünk. Elengedhetetlen, hogy az intézmények is azok legyenek. Az eredményes nevelés csak úgy jöhet létre, ha nyitottak vagyunk a világra, ha ismerjük azt a közeget, ahonnan a gyermek érkezik (család, bölcsőde) és ahová tőlünk megy (iskola).

Óvodakezdés segítése

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkáit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés, a csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Alapelvek

- Figyelembe kell vennünk, hogy mit vár el tőlünk a társadalmi környezetünk, a szülők igényeit be kell építeni nevelőmunkánkba, másfelől pedig fel kell készíteni a gyermekeinket arra, hogy megállják helyüket az iskolában.
- Az óvodai nevelésünk együttesen a családi neveléssel - azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása az együttműködésben a családhoz illesztett intervenciók gyakorlat működtetése, a családhoz illesztett megoldások keresése. Az elfogadás az együttérzés, az őszinteség, és az a fajta kölcsönösség, hogy mindkét fél meg tudja hallgatni a másikat. A szülő az óvodai intézmény kiválasztásával az ott dolgozók felé képviseli azt a bizalmat, hogy rájuk bízta gyermekét.

- Elsődlegesnek tekintjük az óvodai évek alatt a partneri kapcsolat kiépítését: tervezését, működtetését, ellenőrzését, értékelését.
- Intézményünk működésének hatékonyságát növelve építjük be a szülői véleményeket, igényeket.
- Természetesnek tekintjük a szülők eltérő elvárásait, igényeit az óvodai nevelést illetően (szülői elégedettség mérés),.
- Törekszünk a szülők több helyzetben való megismerésére.
- Óvodai nevelésünk hatékonyságát a szülővel való kapcsolatunk minősége adja és mozgatja.
-
- Az együttműködés legyen pozitív, fejlesztő hatású, hagyományos, rendszeres. A gyermek minden irányú fejlesztésére törekszünk, az életre készítjük fel őket, ezért nagy szükség van az óvodán kívüli színterek megismerésére is.
- Használjuk a digitális eszközöket, ösztönözzük a gyermekeket és a szülőket azok óvodával kapcsolatos információszerzésére.
- Honlap folyamatos frissítése, dokumentumok feltöltése- Pedagógiai Program, Házi rend, Alapítvány, aktualitások (szülői értekezletek, nyílt napok, beiratkozás időpontja, telefonszámok, az intézmény bemutatása, stb.).
- Pályázatok felkutatása, feltöltése, esetleges szavazás.
- Térítési díjak átutalásos kiegyenlítése.
- Értesítések, információ, tájékoztató kérés e-mail címen.

Cél

A családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának kiépítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

Feladat

- Korrekt kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében.
- A kapcsolattartási formák tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban, megvalósítása ütemezés szerint
- Intézményi partnerközpontú működés értékelési folyamatban keresztül feltárni a szülők véleményét, elégedettségét, és az eredményt beépíteni a hatékonyság, eredményesség érdekében az intézményi-tagintézményi folyamatokba.
- Intézményi szinten fontosnak tartjuk, hogy minden óvodás szülője óvodáinkban ugyanazt a lehetőséget megkapja az óvodai nevelés részvételében, feladatunk ennek érdekében a kapcsolattartásra vonatkozó közös intézményi szintű tartalmi minimum működtetése.
- Természetesen további feladatunk, hogy intézményeink saját szülői kör igényeihez igazodva adott esetben a tartalmakat tovább bővítsék, gazdagítsák.

A Családdal való együttműködés

- **Családlátogatások** – Legfontosabb együttműködő partnerünk a család, a szülő. A gyermek neveléséért elsősorban a család a felelős, amelyben mi partnerek, segítőtársak igyekszünk lenni. Minden gyermeket meglátogatunk otthonában, ahol megfigyelhetjük a családtagok egymáshoz való viszonyát, a gyermek családban elfoglalt helyét, az esetleges gondokat, problémákat, a szülők nevelési módszerét.
- Az **egyéni beszélgetésekre** rendszeresen sort kerítünk akár szülői, akár óvodapedagógusi kezdeményezésünkre. Fontosnak tartjuk a rendszeres, reális tájékoztatást, mely segítőszándékú, tapintatos és őszinte, különösen hátrányos helyzetű, magatartási problémák esetében.
- **Nyílt napokra** hívjuk a szülőket, minden évben előre meghatározott napokon bepillantást nyerhetnek a csoportokban folyó munkába gyermekeik óvodai életbe. Ezen kívül bármikor betekinhetnek a szülők az óvodánkba, csoportjainkba előzetes megbeszélés után.
- A **fogadó órákat** a négy szemközti találkozást igénylő dolgok megbeszélésére szervezzük, ahová személyre szóló meghívást is kaphat a szülő, de ő is jelezheti érdeklődését. Főleg a nagycsoportos gyerekek szüleivel beszéljük meg az iskolaérettséggel, gyermekük személyiségfejlődésével kapcsolatos dolgokat.
- **Réteg szülői értekezletet** a tanév elején valamennyi új gyermek szüleinek tájékoztató, megismerő jelleggel tartunk, összefélévkor pedig a nagycsoportos, iskolába készülő gyerekek szüleinek az iskolaérettség kritériumairól, lehetőségeiről.
-
- **Csoport szülői értekezleteket** tanév elején és végén az aktuális feladatokról, teendőkről tartunk. A Szülői szervezet tagjainak szükség esetén évi két alkalommal van értekezlet.
- **Ünnepeinkre, rendezvényeinkre** rendszeresen kapnak meghívást a szülők. Így közösen élhetjük át az ünnepek hangulatát, együtt örülhetünk gyermekeink műsorának, s akár segítségükkel is fokozhatják azok sikerét.
- Különbféle **csoportprogramokat** szervezünk. Minden csoport lehetőségeihez mérten színes, változatos tevékenységeket, programokat szervez szülők bevonásával, segítségével.
- A **Szülői Szervezet** eredményesen és hatékonyan működik, aktívan segítik az óvoda működését és a gyermekek nevelését.
-
- Alkalmanként, külső pedagógiai szakember munkáját is igénybe vesszük a segítséghez, közreműködünk a szülő és a szakember közötti kapcsolat megteremtésében.

II.3.2. Tagóvodák közötti kapcsolattartás

Cél: Az intézmények sajátos arculatának megismerése, megtartása, továbbfejlesztése, az óvodákban folyó szakmai munka minőségfejlesztése.

Közös szakmai munkaközösség működtetése az újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével, az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosítása.

Feladat

Demokratikusan együttműködő nevelőtestületek, munkaközösségek formálása, melynek alapja a biztonságérzeten alapuló következetes, ésszerű, őszinte, mindenki által elfogadható munkafegyelem.

A döntések előkészítésében megfelelő, korrekt információcsere, vélemény és javaslattevési lehetőség nyújtása a tagintézmény-igazgatók, dolgozók számára.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a tagóvodák dolgozói megismerhessék egymás szakmai munkáját, törekszünk a jó munkatársi viszony kialakítására, az őszinte, nyílt véleménynyilvánításra.

A Tagintézmény igazgatók és az ott dolgozók bevonása a tervezéstől a végrehajtásig, az intézményeket érintő feladatok megoldása, hogy minél aktívabban, felelősségteljesebben vegyenek részt az irányító munkában is

Intézményi szintű értekezletek

Közös rendezvények	Időpontja	Helyszíne	Résztvevők köre
Tanévnyitó értekező	Minden év augusztus vége	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Igazgatói értekező	Minden hónap	Székhelyintézmény	Vezetőség
Munkatársi értekező	Nevelési év elején	Székhelyintézmény	Minden dolgozó
Nevelőtestületi értekező - Szakmai nap	Minden év február eleje	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Közös munkaközösségek Teamek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott program szerint	A munkaközösség tagjai Team tagok
Tanévzáró értekező	Minden év június	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok

Intézményen kívüli kapcsolatok

Partnerek	Kapcsolattartás módja	Kapcsolattartás felelőse	Időpont
Eszterlanc Északi Óvoda gazdasági szervezete	megbeszélések, adatszolgáltatás	igazgató, helyettes óvodatitkárok	napi rendszerességgel

Bölcsődék	Látogatás az intézményekbe	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Általános iskolák	Látogatás az intézményekbe, közös programok	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	évente
Önkormányzat (fenntartó)	Megbeszélések, beszámolók	Igazgató	esetenként
Közművelődési intézmények	Rendezvények	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Egészségügyi intézmények	Vizsgálatok, tájékoztatások,	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Szakszolgálatok	Gyermekvizsgálatok Szakvéleményekkel megbeszélések	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Civis Hungast Kft.	Megbeszélések, jelentések	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató	kialakított rend szerint
Gyermekjóléti Szolgálat Óvodai szociális segítő (2015. évi CXXXIII. törvény 21. § (2))	Megbeszélések, jelentések, beszámolók	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató, gyermekvédelmi felelős Óvodai szociális segítő	esetenként
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek egészségügyi ellátása 2011. évi CXCV. Nkt.4.§	Megbeszélések, tájékoztatások	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként

II.3.3. Intézményen kívüli kapcsolat

Kapcsolat a Fenntartóval

Munkánkat eddig is a kölcsönös tisztelet, és a jó partnerkapcsolat jellemezte, - amit továbbra is feladatunknak tekintünk.

A jövőben is fontosnak tartjuk a jó partneri együttműködést, a korrekt tájékoztatást, a jó munkakapcsolat megtartását.

Kapcsolat a Bölcsődével

A Hóvirág, Katica, Nefejejs, Micimackó Bölcsődékkel kölcsönösen ellátogatunk egymáshoz, közös beszélgetések, konzultációk, nyílt nap alkalmával megismerjük egymás

munkáját, szokásait, a gyerekek fejlesztésének lehetőségeit. Gyakorlati bemutatókra hívjuk a gondozónőket, a gyerekeket is vendégül látjuk, ajándékkal kedveskedünk nekik, közösen játszunk. Ezáltal is megkönnyítjük a beszoktatásukat.

Az iskolával való együttműködés

Az átmenet megkönnyítése érdekében fontos a nevelőmunkánk összehangolása az iskolával, s a kölcsönös nyitottság mindkét részről elengedhetetlen. Törekszünk egymás munkájának megismerésére, kapcsolatunk tartalmassá tételére. Aktív kapcsolatunk van a Kazinczy Ferenc Általános Iskolával, Gárdonyi Géza Általános Iskolával és a Kodály Zoltán Általános Iskolával, Bem József Általános Iskolával, Móra Ferenc Általános Iskola és a Jókai Mór Református Általános Iskolákkal. Nyílt napjainkra, rendezvényeinkre hívjuk meg őket. Mi is szívesen teszünk eleget nagycsoportosainkkal az ünnepeikre, különböző versenyekre, nyílt napjainkra való meghívásaiknak.

A speciális csoportban dolgozó kolleganőink a Bárczi Gusztáv Általános Iskolával és a Göllész Viktor Speciális Szakiskola és Általános Iskolával tartják a kapcsolatot. A gyermekekkel közösen látogatják meg az iskolát, továbbképzésekre, bemutató órákra is ellátogatnak, ahol megfigyelhetik volt óvodásaink fejlődését.

A pedagógiai szakmai szolgáltatás és óvodánk kapcsolata

Törekszünk a tartalmas, jó kapcsolat kialakítására a **Pedagógiai Szakszolgálat** szakembereivel. A problémás gyermekek, a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárásában, illetve, ha nem tudjuk megállapítani az iskolaérettséget, szakvélemény készítésében kérjük a **pszichológusok** segítségét. Előadások keretében adnak tanácsot a szülőknek, és segítik a mi nevelőmunkánkat is. A **logopédus** óvodán belül segít a beszédhibás gyerekek problémáinak feltárásában, megoldásában. A speciális csoportba járó sajátos nevelési igényű gyermekeket a **Megyei Szakértői Bizottság** szakvéleménye alapján vesszük fel, ők állapítják meg javaslatainkat figyelembe véve - a tanköteles gyerek iskolatípusát is.

Óvodák és óvodánk kapcsolatai

Tapasztalatcsere céljából ellátogatunk olyan óvodákba, ahol szintén Freinet szellemű nevelés folyik pl. Debrecen, Hajdúszoboszló.

A nyíregyházi óvodákkal jó szakmai kapcsolatunk van, erősítjük, gazdagítjuk az együttműködést, továbbképzéseken, tanfolyamokon, szakmai rendezvényeken.

Kapcsolat a Közművelődési intézményekkel

Nevelési feladataink sokoldalúbb, színesebb megvalósítását segítik a közművelődési intézmények által kínált érdekes, hasznos programok, lehetőségek, melyeket be tudunk illeszteni a mindennapok tevékenységeibe.

Színházi, bábszínházi előadásokat tekintünk meg. Részt veszünk a **Megyei Könyvtár irodalmi** foglalkozásain, a **Kölyökvár** rendezvényein, kiállításain. Megtekintjük a **Múzeum** állandó és időszakos kiállításait, a **Falumúzeum**, **Kállay gyűjtemény**, **Vikár Sándor Zeneiskola** és a **Csodavár** színes programjait, városi rendezvényeket.

II. 4. Pedagógiai dokumentáció

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a Pedagógiai Program elv-, cél- és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és eszközök alkalmazásában.

A Búzaszem Nyugati Óvoda dokumentációja

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)

Búzaszem Nyugati Óvoda Pedagógiai Programja

Búzaszem Nyugati Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata

Házirend

Pedagógus- továbbképzési intézményi Program

Éves Munkaterv, Munkaterv beszámolója (egy közös, tagóvodák)

Óvodai törzskönyv (oviKréta)

Csoportok dokumentációi

1. **Óvodai csoportnapló (oviKréta)**
2. **A felvételi és mulasztási napló (oviKréta):**
3. **A gyermekek fejlődésének nyomon követése (oviKréta)**

Nkt. 99/L.§-a alapján óvodánkban 2024.09.01-től a papír alapú dokumentációt felváltotta az oviKréta elektronikus tanulmányi rendszer. A rendeltetésszerű működés során a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert kötelesek pedagógusaink használni, mely az oviKrétát jelenti.

1. Óvodai csoportnapló (oviKréta)

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját. A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagóvodai programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat (dokumentumtár).

Az e-naplóban megjelenik az óvoda neve, OM azonosítója, címe, a nevelési év, a csoport megnevezése, a csoport óvodapedagógusai, a megnyitás és lezárás helye és időpontja, az igazgató aláírásának helye, a gyermekek nevét és óvodai jelét.

Az e- napló dokumentumtárában megtalálhatóak a következő adatok:

A fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,

A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;

A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;

Heti rendet napi bontásban;

A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;

Nevelési Tervet és értékelést (nevelési feladatokat (szocializációs tervet)),

A szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait,

A gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat (éves ütem tervet) a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, az értékeléseket;

Az éves nevelő munka értékelését;

A nyári tevékenységi tervet; értékelést

A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;

A fogadóórák időpontjai;

A szülői értekezletek időpontjai;

A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

Fejlettségmérő dokumentumokat (szöveges rész PDF, táblázat szkennelve)

Tevékenységek értékelését-ősz, téli, tavaszi reflexió,

Feljegyzés a csoport életéről

Csoportprofil, egyéni arculat

Kiemelt feladat

Kiemelt feladat értékelése

2. A felvételi és mulasztási napló (oviKréta):

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplót az oviKRÉTA-ban vezetjük.

Tartalmazza:

a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,

a felvétel időpontját,

az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,

a szülők napközbeni telefonszámát,

a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

a gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése (oviKréta)

Alapelv

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a leghatékonyabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.

Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.

A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél: A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A megismerésben első lépcső az óvodába lépést megelőzően a szülő, akivel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk.

Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

Óvodánként kialakított rend szerint (*megfigyelés, mérés*) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzon szerezni a gyermekről természetes közegében, természetes tevékenységében való részvétele során.

A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az oviKréta-ban kialakított egységes dokumentációban rögzíti, iskolakészültségi mérést (e-dia) végez a tanköteles korú gyermekekkel, a megfigyelések értékelését területenként elvégzi.

A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, és minden esetben figyelembe veszi a lassabban haladó és a gyorsabban haladó gyermekek ütemét.

A fejlesztési terv konkrét megfigyelési és/vagy mérési eredményen alapulón jelöli meg a konkrét fejlesztési célt. (Objektív, a gyermek fejlettségét mutató a tevékenység megfogalmazása.)

A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvodapedagógus, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. Tervezi az egyéni fejlesztés lezárásának időpontját, és a fejlesztési alkalmak megvalósulását rögzíti. A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)

Az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan a szakpedagógus kollégáktól, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusától, logopédusától az általuk nem ellátott gyermekek esetében is szakmai konzultációt, esetmegbeszélést kérhet.

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi (oviKréta)

A gyermeki fejlődés dokumentációját fél évente vezetjük. a szülőt tájékoztatjuk, melyet aláírásával is alátámaszt a szülő. Elemei:

1. Anamnézis
2. Gyermeki fejlődés dokumentációja (oviKréta)
3. Egyéni fejlesztési terv

1. Anamnézis készítése belépéskor.

2. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát (oviKréta). A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit szempontok szerint tudjuk értékelni, hogy az életkorának megfelelően hogyan fejlődik, eléri-e az iskolakészültség kritériumait. Életkortól függően készíthetünk értékelést a gyermek fejlődéséről. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől kiegészül az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével a kötelező dokumentumban, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése céljából. A gyermekek fejlődésének vizsgálatára a tanköteles kor betöltésekor diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk (e-dia).

3. Fejlesztési terv fél évente. Az OH határozata alapján a tanköteles korú, még egy évig óvodában maradó SNI vagy BTMN gyermekek számára az óvodapedagógus fejlesztő foglalkozást szervez, a fejlesztési tervet év elején elkészíti, a gyermek egyéni fejlődési dokumentációjában folyamatosan vezeti. A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc. A fejlesztés formája: egyéni, kiscsoportos.

II. 5. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- 1) az egészséges életmód alakítása,
- 2) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- 3) az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

II. 5. 1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program

Célunk: a gyermekek egészséges életmódra való felkészítése, beleértve testi, lelki és szociális egészségük megalapozását, megőrzését és megerősítését. Emellett kiemelt fontosságú az egészséges életvitel iránti igényük formálása és testi-lelki fejlődésük elősegítése a számukra adekvát és rendszeres életritmus, valamint a megfelelő napirend kialakításával.

A 3-7 éves korosztályt arra készítjük fel, hogy megőrizték és megerősítsék testi, lelki és szociális egészségüket, megalapozva ezzel egészséges életmódjukat. A korosztály sajátosságait figyelembe véve tervezzük a gondozást, a mozgáslehetőségeket és az egészségvédelmet. Egészségfejlesztő tevékenységeink a pozitív változást, valamint az olyan kulcsfontosságú életvezetési készségek fejlesztését célozzák, mint a problémamegoldás, az alkalmazkodóképesség, a nehézségekkel való megküzdés, a mérlegelő gondolkodás és a hatékony kommunikáció. Ezen készségek birtokában a gyermekek képesek lesznek elsajátítani az egészséges életmód kialakításához elengedhetetlen ismereteket és képességeket.

Általános feladataink

Egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek korának megfelelő optimális életritmus kialakítása.

- az egészséges életmód,(testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, a betegségmegelőzés
- magas telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- egészségmegőrzés szokásainak megalapozása
- mozgásigény kielégítése, a testi képességek fejlesztése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása
- a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel együttműködve speciális prevenciók,
- korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezési szokás alakítása.
- A gyermek testi képességeinek fejlesztése egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, egészség tudatos szemlélet formálása.

- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok megszervezése, megvalósítása – megfelelő szakember bevonásával – (a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Gondozás, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés

A gyermek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermek közötti meghitt, szeretetteljes kapcsolat, a természetes testközelség megléte. A gondozás során az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak folyamatos odafigyeléssel biztosítják a gyermekek komfortérzetét, **személyi higiénia** feltételeit. Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az egy csoportban dolgozók – óvodapedagógusok, dajkák – állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus.

A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus folyamatos odafigyeléssel biztosítsa, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. A gyermekek egyéni fejlettségében nagy különbségek vannak. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos szokások kialakításában, az azonos elvek betartásában. A személyi higiénia nevelés során különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz a felnőttek úgy teremtsék meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék el ezeket a teendőket.

A **táplálkozás** a növekedés, fejlődés egyik feltétele. Az óvodás napi ötszöri étkezést igényel, teljes tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az óvoda ezért figyeljen oda, hogy a gyermekek étrendje változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később az óvodapedagógus az új ízekhez nyújtson kedvcsináló ismereteket, ösztönözze a gyermekeket az ételek megízlelésére.

A kisgyermek folyadékigénye nagy, ezért biztosítsák a pedagógiai munkát segítő munkatársak, hogy a nap bármely szakaszában ihassanak.

Az óvodapedagógus az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezésszokássá alakítása érdekében ételkészítési és kóstolási programokat szervez, mely segíti az óvodai és az otthoni táplálkozási szokások összehangolását, a helyes táplálkozás megvalósítását.

A felnőttek biztosítsák a kulturált étkezés feltételeit és az előkészületbe a gyermekeket is vonják be fejlettségüknek megfelelően (önkiszolgálás, ill. naposi munka).

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Az óvodapedagógus kérje a szülőket, hogy szükség esetén tartalék ruhaneműket tartsanak a szekrényben. Az óvodai ruha, cipő biztosítsa a gyermek szabad mozgását és óvjon a sérülésektől.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A csoportszobát **pihenés** előtt jól szellőztessük ki, a folyamatos levegőcserét pihenés alatt is biztosítani kell. A fektetők elhelyezése előtt a padló portalanításáról gondoskodni kell. A nyugodt pihenés, alvás

megteremtéséhez elkerülhetetlen a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése (belső – feszült érzelmi állapot, telt gyomor, hólyag, külső – zsúfoltság, zaj, levegőtlenység, kényelmetlen ruhanemű).

Fontos, hogy ott, ahol a gyermekek pihennek csend és nyugalom legyen. Az elalvás előtti rövid mesének, halk altató éneklésnek is nyugtató hatása lehet.

A gyermekek alvásigénye eltérő. Az óvodapedagógus ügyeljen arra, hogy a korábban felébredők, vagy a nem alvók ne zavarják a még alvó társaikat, csendes tevékenységet, játékot biztosítson számukra. A nyugalom, a kellemes közérzet a nehezen elalvó gyermekekre is jó hatással van.

A környezettudatos magatartás megalapozása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Vegyenek részt szelektív hulladékgyűjtésben, városi természetvédelmi napokon, egészség-megőrzési programokon. Zöldség-, gyümölcsnapok, ételkóstolók szervezése, reformételek megismerése.

Mozgásfejlesztés, testedzés

Az óvodai nevelés magában foglalja: a szervezet mozgásigényének rendszeres kielégítését, mozgáslehetőségek megteremtését:

- A szervezet edzését (természetes mozgás, levegőzés, napozás, fürdés).
- A rendszeres kondicionálást (a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás, a testi teherbíró képesség fejlesztése).
- Az óvodai mozgásos tevékenységeket (az ügyesség, a gyorsaság, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztését, az egyes szervek teljesítőképességének tervszerű, rendszeres fejlesztése).

A kisgyermek mozgásigényének kielégítésére minden nap biztosítani kell a gyermekek számára a szabad, mozgásos játéklehetőséget, mozgásigényének szabad kifejtését.

A szervezet edzésével kapcsolatban a rendszeresség mellett a fokozatosság elvét kell érvényesíteni. A fokozatosság elvét mindig az egyes gyermek teherbíró képességén belül értelmezzük, ne legyen a gyermek számára kellemetlen.

A gyermek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre a legtöbb alkalmat a **szabadban tartózkodás** biztosítja, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adnak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

Egészségnevelési Programunk feladatai, területei

- Szomatikus egészségfejlesztés
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés
- Szociálhigiénés egészségfejlesztés

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS TERÜLETEI, TARTALMAI

I. Szomatikus- Mentálhigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. **Személyi higiénia fejlesztése:**
testápolás:
- tisztaság igény
- egészséges ruházat
2. **Környezet higiénia fejlesztése:**
- optimális környezet:
- óvoda udvara, helyiségei
- pozitív viszony
3. **Pihenés- Alvás**
- nyugodt pihenés
feltételeinek biztosítása
4. **Egészséges táplálkozás igényének kialakítása:**
- korszerű étrend
- egészséges táplálkozás
megkedveltetése
- folyadék pótlás
- új ízek, sütés-főzés
- befőzés, ételkóstoló
5. **Prevenció és korrekció testi nevelés szervezése**
- egészségvédő szokások
- betegségmegelőzés (elkülönítés, fertőző betegs.)
- gerincoszlop, mozgásszervek elváltozásának megelőzése
- helyes magatartás
6. **Mozgás-tesztelés**
Napi mozgásos tevékenységek:
- mozgás a szabadban
- mozgásos játékok
- tornaoglalkozás
- légfürdő, vízfürdő
- téli játékok
7. **Balesetek megelőzésére nevelés**
- balesetmegelőző ismeretek, készségek
- elsősegélynyújtás

II. Pszichohigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. **Egészséges életvezetés**
- egészséges életvezetés
- napirend téli-nyári
- egészséges életmód
szabályai
- hibás viselkedés
megelőzése
- egészségtelen szokások
korrekciója
2. **Érzelmi nevelés**
- bizalomra épülő
kapcsolatok
- szabálykövető
magatartás
- biztonság
- otthonosság
- szeretetteljes légkör
- bántalmazás, erőszak
megelőzése
3. **Stressz elhárítás**
- idegrendszeri, lelki
egészségvédelem
- stresszhelyzetek
kiküszöbölése
- stressz hatások
kompenzációja
4. **Egészségre káros
szokások megelőzése**
- egészségvédő modellek
megismertetése
- dohányzás elleni
szokások
- szenvedély betegségek
- helyes életvitel
- jó példa
- harmonikus légkör
- megfelelő zajszint

III. Szocióhigiénés egészség- fejlesztési feladatok

1. **Esélyegyenlőség biztosítása és integráció nevelés:**
- befogadás,
együttműködés
- biztonság szeretetteljes
légkör
- érzékenyítés
- sajátos nevelési igényű
gyermek
- másság elfogadása
- megfelelő szakemberek
2. **Egészség propaganda**
- egészség nevelés
összehangolása (szülők)
- belső igény fejlesztése
- egészséghét
- reform ételek készítése
(szülők meghívása)
- helyes fogmosás
bemutatása
(fogorvosi asszisztens)
3. **Környezettudatos
magatartás- egészségtudatos
szemlélet formálása**
- példamutatás
- ismeretkövetítés
- papírgyűjtés
- kirándulások
- szelektív
hulladékgyűjtés
- hulladék anyagokból
játék
- zöldnapok
- komposztálás
folyamata
- Zöld Óvoda
kritériumainak való
megfelelés

Egészségvédelem, speciális gondozás, preventív szemlélet, prevenció korrekció

Az óvodát csak egészséges gyermekek látogathatják. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg a szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, fertőtlenítéssel és külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

Bármilyen egészségi rendellenességet észlel az óvodapedagógus, tájékoztassa a szülőt.

Az érzékszervi- és mozgásszervi problémákkal küzdő gyermekek speciális bánásmódot igényelnek (gyengén látók, nagyothallók, hanyag testtartásúak, a lúdtalpasok).

A korrekciós eszközöket viselő gyermekeknél (szemüveg, nagyothalló készülék, járógép) fontos feladat a segédeszköz rendeltetésszerű alkalmazásának ellenőrzése, valamint a csoport tagjainak felkészítése ezeknek a gyermekeknek elfogadására, segítésére.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvodai nevelőmunkához jó alapot ad a gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt.

Az **óvoda udvarát** úgy célszerű kialakítani, hogy minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvónénijüket. Az udvar esztétikai szépségét növeli a sok szép virág, cserje, fa. A balesetmentes, mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget.

A homokozó állapotát naponta ellenőrizni kell, gereblyézéssel, ásással a **balesetmentesítést** és a nap fertőtlenítő hatását biztosítani kell. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

A csoportszoba barátságossá, otthonossá tétele az érzékszervi miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás céljából csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát árnyékolással védjék. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Az óvodapedagógus a többféle tevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. A gyermekek által használt tárgyak, eszközök elérhető magasságban, biztonságos helyen legyenek. A környezet védelme, a rend és tisztaság fenntartása csak akkor érhető el, ha a gyermekeket is bevonjuk a takarításba, rendrakásba, a játékszerek összegyűjtésébe.

Az óvoda **környezethigiéniájának** fenntartását a helységek folyamatos takarítása biztosítja. Ez a dajka nénik feladata, de kisebb feladatokba a gyerekek is bevonhatók.

Az öltözőben a szülők részére legyen esztétikus hirdetőtábla, ahol tájékoztatást kapnak a csoportnevelési - fejlesztési tervéről és eredményeiről. a mosdóban megfelelő méretű eszközök

segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Feltételek

- Tágas, barátságos, világos, esztétikus foglalkoztató helyiségek.
- Tiszta, higiénikus, gondozott mellékhelyiségek.
- Tágas, egészséges, gondozott, jól felszerelt, sokféle mozgáslehetőséget biztosító udvar.
- Minden gyermek számára, jellel ellátott törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, tornafelszerelés, váltóruha, benti cipő, párnahuzat, pizsama, alvópárna, takaró.
- Egészséges, vitamindús, változatos ételek.
- Tiszta, hibátlan, megfelelő számú eszköz az étkezéshez, terítéshez.
- A ruhák higiénikus tárolására öltözőszekrény.
- Rugalmas, folyamatos napirend.
- Szeretetteljes bánásmód.
- A családdal való jó együttműködés, együttnevelés.
- A gyermek-fogorvossal való hatékony együttműködés.
- Az óvodai dolgozók pozitív mintaadása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Ügyelnek környezetük rendjére, saját személyük gondozottságára.

A személyi higiéné szokássá válik, igényné alakul a mosakodás, fésülködés, zsebkendő használat és a fogmosás tevékenysége. Önállóan használják a WC-t, ügyelnek a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.

Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják és kikapcsolják. Önállóan, megfelelő sorrendben vetkőznek, öltöznek. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ruhájukat, esztétikusan, összehajtva a helyére teszik.

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanál, kés, villa).

Szívesen tartózkodnak a szabadban, szeretnek rendszeresen mozogni.

Az ágyak elrakásában, a terem átrendezésében segítenek.

Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.

Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Tisztában vannak a környezetvédelem fontosságával, cselekedeteik helyességével, esetleges következményeivel.

II. 5. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél

A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, barátságos, családias légkör kialakítása az óvodáskor kezdetétől a végéig, melyben lehetővé válik képességeinek, tulajdonságaiknak fejlesztése a közösségen belül, a csoport normái szerint, a gyermek találja meg a helyét a közösségben.

Az óvoda szeretetteljes, családi légköre, amely bizalmat sugároz, fontos szerepet játszik a gyermek érzelmi kötődésének kialakulásában. Az óvodáskorú gyermekek magatartását leginkább az érzelmek vezérik, ezért elengedhetetlen, hogy az óvoda érzelmi biztonságot, állandó értékrendet, derűs és kiegyensúlyozott légkört biztosítson.

Ennek érdekében:

- Fontos, hogy a gyermek már az óvodába lépéskor pozitív érzelmi élményekben részesüljön.
- Az óvoda dolgozói és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív hozzáállás és érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda segítse a gyermek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret engedjen önkifejező törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket arra, hogy elfogadja és megértse az emberek közötti különbségeket.

A közös élményekre épülő tevékenységek fontosak a szocializáció szempontjából, és segítik a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség) és akaratának (pl. önállóság, önfegyelem) fejlődését, valamint a szokás- és normarendszer megalapozását.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és segíti őt abban, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja. Az óvoda segít a gyermeknek abban is, hogy rácsodálkozzon a természet és az emberi környezet szépségeire, és megtanulja azokat megbecsülni.

Az óvodapedagógusok és az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése példaként szolgál a gyermekek számára.

A különleges figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen fontos az óvoda együttműködése a megfelelő szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladata

Barátságos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs, vidám családi csoportlégkör kialakítása, ahol a gyermeknek igényévé válik a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor egyedül is tevékenykedhet.

Fejlessze az erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságokat, egymás iránti figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezettség, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, felelősség, feladattudat, szabálykövetés, értékrend.

Építse ki a bizalmat, pozitív attitűd jellemezze az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, illetve gyermek-gyermek közötti érzelmi viszonyt, mellyel biztonságérzetüket is fokozza.

Fogadtassa el a gyermekek alá-, és mellérendeltségi helyzetét, segítse a gyermek, erkölcsi szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, együttműködésével történjen.

Nevelje a gyermeket annak elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az óvodába kerülő gyermekeknek érdekes tevékenységekkel, játékkal, sok-sok mesével, ölbeli ringatókkal, kiszámlálókkal, sok vidámsággal, énekkel kedveskedik az óvodapedagógus.
- A beszoktatásba minden felnőtt és az idősebb csoporttársak is részt vesznek. A szülőkkel meg kell ismertetni az óvoda szokásrendszerét, a heti rendet, napirendet. A beszoktatás hogyanját, folyamatát, a jelválasztást az óvodapedagógusok megbeszélik a szülőkkel.
- Az óvodapedagógusok családias, féltő, óvó gondoskodó légkörben segítik a társas kapcsolatok alakulását, amelyet gazdag tevékenységekkel és közös élményekkel segítenek.
- Az óvodapedagógus kialakítja a közösségi élet szabályait, segíti elsajátítását, betartását, úgy neveli a gyermekeket, hogy a konfliktusokat tudják megoldani, ha nem, akkor kérjék óvónénijük segítségét, aki odafigyeléssel, meghallgatással, segítségnyújtással segít, ha szükséges.
- Az óvodapedagógus nyugodt időt biztosít a beszélgető-körben az egymásra figyelésre, egymás meghallgatására, a jó kapcsolatok erősítésére, a konfliktusok megbeszélésére, egymás megbecsülésére, a közösségi érzés fokozására. Bátorítással segítse a gyermekek pozitív énképének kialakítását.
- Magatartása legyen példaértékű, viselkedésében jelenjen meg a vidámság, a humor, a pozitív gondolkodás, a bátorító nevelés, melyek erősítik a kapcsolatokat. Törekedjen arra, hogy minden gyermekkel jó, bensőséges kapcsolatot alakítson ki, melyre megfelelő időt kell szánnia. Ezzel példát kell mutatni a gyermekek közötti érzelmek gazdag, szeretetteljes kapcsolatra, viselkedéskultúrára.
- A nevelőmunkát hassa át az egymásra figyelés, egymás megbecsülése, szeretete, meghallgatása, a saját érzés elmondása. Nevelésünk során érzük el, hogy a gyermekek értsék meg, fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek számára szükség esetén a megfelelő szakember biztosítása (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus).
- A nevelésre legyen jellemző a célirányosság, folyamatosan figyelni, elemezni szükséges a társas kapcsolatokat, a gyermekek viselkedését. A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.
- Óvodán belül minél több programot kell szervezni a csoportok együttműködésére. A kapcsolatot erősíteni kell az iskolákkal, akik előadásokkal, zenével, énekkel, tánccal, mesével kedveskednek az óvodásoknak.
- Séták, kirándulások alkalmával ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, ezáltal is erősödik a **szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet** érzelmi megvalósítása. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, jóra a környezetükben és az emberi környezetben is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Szeretik, elfogadják, ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez. Ez megnyilvánul érzelmeikben, tetteikben.

A közösségi élet szabályait betartják, igényükké válik. Érdeklődéssel fordulnak társaik és a felnőttek iránt. Szükség szerint szívesen segítenek a felnőtteknek és gyermektársaiknak.

A tevékenységekben szívesen működnek együtt társaikkal. Legalább egy társas kapcsolatuk van a csoportban. Szociálisan érettek az iskolakezdésre.

A gyermekek elfogadják, hogy különbözőek egymástól, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Képesek rácsodálkozni a környezet szépségeire, óvják azt.

II. 5. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

A gyermekek életkori sajátosságaira, érdeklődésére építve, változatos tevékenységek, élethelyzetek biztosításával testi, szellemi egységének, kognitív képességeinek (megfigyelés, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés hassa át valamennyi tevékenységi formát.

1. Anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelvi nevelés az óvodai tevékenységek szerves része.
- A gyermekek nyelvi készségeit és kommunikációs képességeit a helyes beszédminták, a gazdag beszédkörnyezet és a nyelvi szabályok közvetítése révén fejlesztjük.
- Fontos, hogy a gyermekek megszeressék és megbecsüljék anyanyelvüket, miközben fenntartjuk és ösztönözzük természetes beszédkedvüket.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek meghallgatására, kérdéseik támogatására és a válaszok megadására.

2. Értelmi nevelés

- Az óvodai nevelés a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira épít.
- Változatos tevékenységekkel biztosítjuk, hogy a gyermekek új élményeket és tapasztalatokat szerezzenek a környező világról.
- Az értelmi nevelés célja a gyermekek tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
- Különös figyelmet fordítunk a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet megteremtésére.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket. Keltse fel az érdeklődésüket, kíváncsiságukat az egyes tevékenységek iránt, biztosítson gazdag tapasztalatszerzést és a kísérletező tapogatózás lehetőségeit. A környező világról szerzett sokszínű, gazdag tapasztalatokat rendszerezzék. A gyermekeket differenciáltan, egyéni képességeik szerint fejlessze.
- Fordítson nagy gondot az anyanyelv fejlesztésére, a kommunikációs képességek különböző formáinak alakítására. Helyes minta és szabálykövetítéssel, javítgatás elkerülésével nevelje a gyermeket az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére. Fokozza beszédkedvüket, ösztönözze őket arra, hogy bátran kérdezzenek, kezdeményezzenek maguk is kommunikációs helyzeteket, illetve fogadják mások kommunikációs kezdeményezését. Fejlessze a gyermekek szabad önkifejezését, gondolkodását, cselekvését, döntési képességét, „Énképét”, vizuális percepcióját, összerendezett mozgását, figyelemkoncentrációját, a szabad önkifejezés képességét.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyugodt, szeretetteljes, barátságos légkör biztosítása, ahol sokféle inger érheti, változatos tevékenység közül szabadon választhat a gyermek. Fantáziát segítő, változatos élmények, ösztönző környezet biztosításával az értelmi képességek, kreativitás fejlesztése.

Rendszerezze a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit. Fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit és a kreativitást, alkalmazva drámajátékot és anyanyelvi játékot.

A Kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagából (Néphagyomány) tudatos válogatás után fejleszteni a gyermekek anyanyelvi kultúráját, érzékeltetni annak szépségét, játékoságát, zeneiségét. Megalapozni a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát.

Nyelvi kommunikációs képességfejlesztés nyelvi játékok

A nyelvi játékok rendszere.

Kiscsoportban	Középső csoportban	Nagycsoportban (iaakolaelőkészítő)
Élettani beszédhibák felszámolása: • Beszédszervek fejlesztése, • Beszédtechnikai gyakorlatok, • A tiszta hangképzést elősegítő játékok. Hallásfejlesztő gyakorlatok Szókincsfejlesztés	Fogalmak tisztázására, a jelentéstartalom megértésére szolgáló gyakorlatok: • Szókincsfejlesztés Logikus gondolkodást fejlesztő játékok Ritmusgyakorlatok.	A nyelvi finomságokat, árnyalatokat, azonosságokat fejlesztő játékok • Nyelvtörők, • Népies, humoros kifejezések, • Közmondások, • Szólások, • Hasonlatok, • Találós kérdések, • Szókincsbővítés, • Mondatalkotás. • Figyelemfejlesztő gyakorlatok • Összefüggő beszéd fejlesztése • Emlékeztetfejlesztő gyakorlatok

A játékok leírása, rendszere a Módszertani segédanyagunkban található meg.

A drámajáték rendszere

A pozitív életvezetéssel kapcsolatos készségek	A mozgással kapcsolatos képességek	Kommunikációs képességek fejlesztése	Zenei képességek fejlesztése
• hatékony kommunikáció és kifejező készség • önértékelés és önbecsülés	• motoros képességek • érzéketek fejlesztése • egyéb területek: mimika, gesztus, testtartás,	• érzékszervek • hanglejtés, ritmus	Hallásfejlesztés • tiszta egyöntetű éneklés • önálló éneklési készség

• társas alkalmazkodás • kapcsolatok építésének készsége • érzelmek alkotó jellegű feldolgozása • stressz kezelés • magabiztosság fejlesztése • kritikus gondolkodás kialakítása • problémamegoldás	helyes légzés, ajak, nyelv, fog "tornája"	• beszédhang, szókincs, mondatalkotás • összefüggő beszéd és párbeszéd	• zenei memória • Ritmusérzék fejlesztés • egyenletes löktetés • ritmus, ritmus zenekar • tempó tartás gyors-lassú • Komplex feladatok • szabad improvizáció • néptánc egyszerű elemei • esztétikus mozgás
---	---	---	--

A drámajátékok tartalma

- Ismerkedő, kapcsolatteremtő játékok
- Lazítógyakorlatok
- Mozgás-, látás-, halláskoncentráció gyakorlatok
- Térérzékelő, tapintás, száj- és íz érzékelő gyakorlatok
- Szöveges ritmus gyakorlatok
- Élet- helyzet gyakorlatok, szöveges rögtönzéssel.

Feltételek

Az óvodapedagógus rugalmas napirendet biztosítson, változatos, gazdag FREINET technikákkal. Képességfejlesztő eszközök és játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élményeiket, érzelmeiket kifejezik szóban, mozgásban, zenében, ábrázolásban egyaránt.

Az ok- okozati összefüggéseket felfedezik, problémamegoldó képességgel rendelkeznek.

Tartósan tudnak figyelni, figyelmüket tudják összpontosítani.

Beszédük érthető, a kommunikáció különböző formáit ismerik és alkalmazzák, árnyaltan fejezik ki magukat. Tudják értékelni társaikat és önmagukat.

Mozgásuk összerendezett. Aktívan vesznek részt a különböző tevékenységekben.

II. 6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben

II. 6. 1. Játék

Cél

A játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, a manuális, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, fejlesztése. Minél gazdagabb, sokrétűbb – kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon a játék.

Az óvodapedagógus feladata

- **Nyugodt**, barátságos, egymásra - figyelő **légműköd** teremtsen, amely motiválja az elmélyült, nyugodt, játékot.
- Tudatos jelenléte, segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását.
- Szükség és igény szerint játsszon együtt a gyerekekkel, indirekt reakcióival serkentse, ösztönözze az elmélyült játék kibontakozását.
- Biztosítson **rugalmas**, folyamatos napirendet a szabad játékhoz hosszan egybefüggő időkeretet.
- **Gazdag**, változatos **élményeket** nyújtson, melyek tapasztalatait, eszközeit beépítheti a gyermek a játékába.
- **Kuckókat, műhelyeket alakítson ki**, - amelyek variálhatóak, mobilok, jó minőségű és mennyiségű játékszerekkel, - melyek hozzásegítik a gyermeket a meghitt, elmélyült játékhoz.
- **Gazdagítsa** a gyermekek **játékfajta**it, azok tartalmát és minőségét, figyelembe véve az óvodások életkori sajátosságait.
- **Fejlessze** a gyermekek **beszédét** a játékban, játékszerző módszerei legyenek gazdagok.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodáskorú gyermek játékában megfigyelhető a játékeszközök rakosgatása, amely során megismerik a tárgyak, eszközök tulajdonságait. A többszöri ismétlés, cselekvés örömet szerez a gyermeknek, ezért többször megismétli, - szinte ritmikusan.

Ez a **gyakorló játék**. Az óvodapedagógus biztosítsa a gyakorló játékhoz az eszközöket, játék közben adjon mintát az eszközök helyes használatára, a játékok elrakására. Ez a tevékenység jól szolgálja a szem - kéz koordinációt.

A gyermekek játék közben halandzsálnak, az ismételt szöveg pozitív érzelmeket kelt, - ezt figyelje érdeklődéssel az óvodapedagógus. A gyakorló játékhoz biztosítsa a feltételeket: víz, homok, kavics, fa, - a természetből gyűjtött eszközöket.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekek játékának a továbbfejlődését, már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikus szerepjáték**. A gyermekek mellett az óvónéni is vállaljon szerepet, - így adjon mintát a kapcsolatok alakítására. a szabályok elfogadására és betartására. A gyermekek játékában kapjon teret a babaszobai - babakonyhai, a papás - mamás játék, a fodrászos, az orvosos, a Ki Mit Tud?-os, a boltos játék. Vállaljanak szerepeket, az óvónéni pozitív mintaadással segítse a játék folyamatosságát.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó élményeit, tapasztalatait jeleníti meg szabad játékában.

A **konstruáló játékre** legyen jellemző a forma, a szín, a minőség gazdagsága, a gyermekek éljék át az alkotás örömét. Először az óvodapedagógus készítsen kellékeket, amelyet a gyermekek bevonásával hoz létre.

Az óvodapedagógus tervezzen és szervezzen olyan játékokat, - amelyek szabályokhoz kötöttek, - és amit a gyermekek könnyen be tudnak tartani. Tervezzenek olyan **szabályjátékokat**, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvodapedagógus szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy maguk is alkossanak szabályokat.

Indirekt módon segítse a gyermekek szabad játékát, hogy minél tartalmasabb és gazdagabb legyen, hogy beleélhessék magukat a szerepekbe. Tudatos jelenlétével segítse a tartalmas játék során a gyermekek kommunikációs képességének fejlődését.

Szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy ők maguk is alkossanak szabályokat.

Feltételek

- Alkotó, jókedvű csoportlégkör, megteremtésével biztosítani a feltételeket, a fantázia kibontakozását segítő anyagokat, ötleteket, segítséget, megerősítést.
- A különböző típusú játékokhoz szükséges állandó hely biztosítása, - amely variálható is legyen. Meghitt mesesarok bábokkal, a dramatizálás eszközeivel álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvari játékok eszköztárának megteremtése, és biztosítása, segítse a gyermekek mozgásigényének fejlesztését.
- A gyermekekkel közösen készített munkakártyák, társasjátékok, dominók, puzzle játékok, a szimbolikus szerepjátékok kiegészítő kellékei a közösen gyűjtött eszközök, kincsek hatékonyan segítik a gyermekek kreatív játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek kitartóan több napon át egy játéktémában együttesen részt venni.

Játékukban erőteljesen lesz jelen a szerepjáték.

Képesek szabad játékokhoz elkészíteni a szükséges eszközöket, kellékeket.

Bonyolult építményeket hoznak létre, az eszközöket pontosan, tudatosan használják.

Szeretik a szabályjátékokat, képesek a szabályok betartására, odafigyelnek egymásra.

Társas viselkedésükre jellemző az együttjátszás, az egymás segítése, az egymáshoz való alkalmazkodás.

Beszédük érthető, világos, gazdag szófordulatokat használnak.

II.6. 2.Tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél :

Célunk, hogy a gyermekek érdekes és ösztönző környezetben, a felnőtt támogató jelenlétével találják meg a számukra legideálisabb tanulási helyzeteket. Ennek eredményeként erősödnek pozitív attitűdjeik, fejlődnek képességeik, valamint bővülnek és rendeződnek tapasztalataik. A tanulási képességek kibontakoztatása és fejlesztése átfogó, folyamatos feladatunk, mely a gyermekek adottságaira és korábbi élményeire építve alapozza meg jövőbeli fejlődésüket és motivációjukat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek utánzásos, minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés - tanulással szokásokat sajátítsanak el.

Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen.

Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, probléma- és feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt.

Teljesítsenek megbízásokat.

Figyeljék meg a jelenségek változásait, azok összefüggéseit, végezzenek összehasonlításokat és megkülönböztetéseket, keressék a megoldásokat.

Tevékenységek biztosítása által fejlődjön szókincsük, beszédük, mondatalkotásuk, kifejezőképességük.

Feltételek

Gyűjtőmunka által megismert tárgyak, anyagok, képességfejlesztő eszközök, játékok, társasjátékok, barkácsolt eszközök kellékei, kiegészítők, tornaszerek stb.

Az óvodapedagógus a tanulás támogatása érdekében, saját lehetőségeinek, érdeklődésének megfelelően tájékozódik az interneten, anyagot gyűjt, eszközöket készít.

- magnó használata, CD, nyomtató, másoló, projektor

A Pedagógiai Programunk megvalósítását elősegítő speciális eszközrendszerünk:

- sajátkészítésű társasjátékok
- kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, stb.)
- munkakártyák
- életkönyvek
- recept füzetek
- újságok, lapozgatók

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa a játékos, cselekvéses tanulást az egész nap folyamán.
- Kötetlen szervezeti formában, vagy szervezeten a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek kifejlesztése.

• A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását, fejlessze problémamegoldó gondolkodását.

A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömét érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal. **Az óvodapedagógus feladata**

- Biztosítsa a játékos, cselekvéses tanulást az egész nap folyamán.
- Kötetlen szervezeti formában, vagy szervezeten a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek kifejlesztése.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását, fejlessze problémamegoldó gondolkodását.
- A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömét érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal.

- Csoportjában a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezzen a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében.

- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles korú gyermekeknél diagnosztikus mérési rendszert alkalmazzon az iskolaérettség vizsgálatához. A napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezése a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles korú gyermekeknél diagnosztikus mérési rendszer alkalmazása az iskolaérettség vizsgálatához. A napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezése a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles korú gyermekeknél diagnosztikus mérési rendszer alkalmazása az iskolaérettség vizsgálatához. Szervezzen a gyermekek számára kommunikációs, önismereti és versenyjátékokat. Teremtse együttműködést kívánó helyzeteket, mikrocsoportos tevékenységeket. Biztosítsa a szabad alkotások feltételeit, a gyermekekkel közösen állítsa össze a napirendet és a projektet. A gyermekek eredményeit értékelje pozitívan, mindenkit juttasson sikerélményhez, segítse a gyermekek egészséges személyiségének kialakulását. Alakítsa ki rugalmas, nyugodt feltételeket teremtő napirendet.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek utánzásos, minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés - tanulással szokásokat sajátítsanak el.

Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen.

Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, probléma- és feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt.

Teljesítsenek megbízásokat.

Figyeljék meg a jelenségek változásait, azok összefüggéseit, végezzenek összehasonlításokat és megkülönböztetéseket, keressék a megoldásokat.

Tevékenységek biztosítása által fejlődjön szókincsük, beszédük, mondatalkotásuk, kifejezőképességük.

Feltételek

Gyűjtőmunka által megismert tárgyak, anyagok, képességfejlesztő eszközök, játékok, társasjátékok, barkácsolt eszközök kellékei, kiegészítők, tornaszerek stb.

Az óvodapedagógus a tanulás támogatása érdekében, saját lehetőségeinek, érdeklődésének megfelelően tájékozódik az interneten, anyagot gyűjt, eszközöket készít.

- magno használata, CD, nyomtató, másoló, projektor

A Pedagógiai Programunk megvalósítását elősegítő speciális eszközrendszerünk:

- sajátkészítésű társasjátékok
- kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, stb.)
- munkakártyák
- életkönyvek
- recept füzetek
- újságok, lapozgatók

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- Az utánzásos tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Játékos, cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat. Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el. Az önállóság, az erkölcsi, akarat tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejt ki tevékenységét.

A szervezett tevékenységek alapelve (ének-zene, testnevelés) a játékoság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikro csoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A *tanulási nehézséggel* rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítettését, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A *kiemelkedő képességekkel* rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

3-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	45 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

3-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapelv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek a hatékony kommunikációra és kifejezőkészségre, versenyszellemre és az együttműködésre.

Tudnak alkalmazkodni, képesek önértékelésre és önbecsülésre, kapcsolatokat tudnak építeni, az érzelmeket fel tudják dolgozni.

Képessé válnak a stressz kezelésére, a problémamegoldásra. Aktívan kapcsolódnak be minden tevékenységbe, döntéseket tudnak hozni, célkitűzéseket megfogalmazni.

A három éves kortól óvodába járó, lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodás kor végére nyitott, érdeklődő, a tanuláshoz szükséges képességei kialakultak, készen áll az iskolába lépéshez.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamatának eredményeként a kisgyermekek többsége 6-7 éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

II.6.3. Külső világ tevékeny megismerése *(Technikák a környezet tanulmányozására-Freiné)*

Cél

A fenntartható fejlődés érdekében a gyermekekben a természetet és az életet tisztelő környezettudatos magatartásforma kialakítása. Élményszerű kapcsolat létrehozása szűkebb és tágabb természetes környezetünkkel a családi kultúra és a néphagyományok értékeivel.

Az óvodapedagógus feladata

- A valóság felfedeztetése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, és azok védelmének, az értékek őrzésének alakítása.

- *Kísérletező tapogatózás során a környezet tevékeny megismerésére biztosítson alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat - és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.*
- Szülőföld megismertetése, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme.
- A környezetben való, életkornak megfelelő eligazodás és tájékozódás kialakítása – tapasztalatok gyűjtése a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól.
- Komplex tevékenységrendszer megszervezésével – ahol a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el – kompetenciák fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Mivel az óvodáskorú gyermekeket az érzelmeik irányítják, ezért a természet megszerettetése, szépségének felfedeztetése élő és élettelen csodáinak észrevételére is érzelmein keresztül történjen.

- Az évszakok jellemzőinek megfigyelése kirándulások, séták, kísérletezések, videofilm segítségével. Levélgyűjtés, térképek rajzolása. Kirándulási terv és kísérletezések gyűjteménye segíti az élményszerűbb feldolgozást.
- A négy őselem (levegő, tűz, víz, föld) tapasztalati úton történő megismertetése gyűjtőmunka, dramatikus játékok, kísérletezések, mozgásos játékok és saját készítésű társasjátékok segítségével.
- Gyümölcsök, zöldségfélék egészségmegőrző hatásának megismertetése, ezek fogyasztására való ösztönzés.
Ételkóstolók, szüreti napok, befőzések szervezése. Gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása nyersen, befőttként, salátaként, kompótként.
- A helyes közlekedésre nevelés, a közlekedési eszközök gazdag tárházának megismertetése, megfigyelése. A közlekedés gyakorlása különböző színtereken, eszközökkel: gyalogos közlekedés, autóval, autóbusszal, vonattal való utazás.
- A virágoskertek, udvar közös gondozása. *Kísérletező tapogatózások során különböző tulajdonságú földekkel ismerkedhetnek meg (pl. rögös föld morzsolása, szemcsés homok markolásása, sima agyag formázása - tapintása, lépkedés kavicsos talajon.)*
- Az élősarokban: növényhajtás, csíráztatás, ültetés, növénygondozás lehetőségeinek megteremtése. A természet kincseit, amelyeket séták, kirándulások alkalmával gyűjtünk, itt helyezzük el. A kisállatok gondozásában való aktív részvétel biztatására és hasznuk megfigyelésére akváriumot rendezünk be és giliszta - farmot készítünk üvegben, valamint télen az itt telelő madaraknak madárcsemegét készítünk, folyamatos etetésünkről gondoskodunk.
- Az állatok sokszínű élőhelyének, testének, táplálkozásának, viselkedésének, a környezethez való alkalmazkodásának megfigyelése. (lehetőség szerint természetes környezetünkben, vagy ismeretterjesztő könyvekben)
- A családi házzal, a családtagokkal való szeretetteljes, segítőkész kapcsolat kialakítása (munkahelyi látogatások, családtagok helye a családban).
- Szűkebb és tágabb környezetünkkel való ismerkedés (óvodánk épülete, helységei, színház, könyvtárlátogatás. Múzeumlátogatás. Múzeumfalu és régi mesterségek megtekintése. Vásárlás boltban, piacon.

- Népi megfigyelések, jeles napok összegyűjtése, az azokhoz kapcsolódó néphagyományok felidézése. Falu és város élete régen és ma.
- Környezetvédelem: tiszta víz szerepe az élővilág életében; poros levél letörlése, jeles napok megünneplése – Állatok Világnapja, Víz napja, Föld napja stb.
- A testrészek funkcióját, ápolásukat ismerjék meg kísérletező tapogatózás, öltözködés és tisztálkodás közben és után. Szerezenek ismereteket a betegségekről – megelőzéseikről.
- *Életkönyv készítése a gyermekekkel közösen gyűjtött képanyagból, rajzokból, élményekből: pl. Kedvenc állataink könyve, Madarak könyve, Virágok könyve, Változások könyve, Termékek könyve, Falevelek könyve, Gyógynövények könyve, Barangolások könyve stb.*
- A kirándulások alkalmával gyűjtött természetes anyagokból ajándékok, játék-kiegészítők barkácsolása. Környezetünket díszítjük vele, illetve mikroszkóppal, nagyítóval vizsgáljuk.

Feltételek

- *Tálcaon elhelyezve a kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, kémcsövek, üvegedények, kancsók, csipesz, kiskanál stb.).*
- Természettudományi könyvek, természetfilmek, képek.
- Élősarok kialakítása, a gyűjtőmunka kiállítása.
- Akvárium vagy terrárium.
- Kerti szerszámok, locsolók.
- Kirándulásokhoz busz biztosítása szülők segítségével.
- Növények, távcső.
- OKOSKOCKA

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Ismerik otthonuk címét, családtagjaik nevét és foglalkozását.
- Az elemi közlekedési szabályokat helyesen alkalmazzák.
- Ismernek vízi, szárazföldi, légi közlekedési eszközöket.
- Ismerik néhány, környezetünkben található intézmény rendeltetését (bölcsőde, iskola, könyvtár, színház, múzeum) és nevezetességét (műemlék, szobor, falumúzeum).
- A színek sötét és világos árnyalatait cselekvéseik során felismerik, és megnevezik.
- Tapasztalatszerzésük során néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik alapján, rendeltetésük szerint felismernek és összehasonlítanak.
- Felismerik és megnevezik az évszakokat és a napszakok közül a reggelt, délutánt és estét.
- Növénygondozással, - ápolással kapcsolatos egyszerűbb munkákat el tudnak végezni. Csoportosítani tudják a növényeket (pl. fa, bokor, virág, zöldségféle, gyümölcs).
- Az állatokat élőhelyük szerint csoportosítani tudják.

Cél

A gyermekek a környezet megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat és ismereteket. A gyermekek kognitív képességeinek a fejlesztése, a matematikai ismeretek és tapasztalatok befogadásának elősegítése változatos, gazdag tevékenységek biztosításával.

Az óvodapedagógus feladata

- Adjon lehetőséget, állandó helyet, változatos eszközrendszert, a gyermekek érdeklődésének a fenntartásához. Tartsa szem előtt az aktualitást és a komplexitást.
- Fordítson nagy figyelmet az egyéni képességek felismerésére, az egyéni fejlesztésre, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra. Biztosítsa a megtapasztalás, a kipróbálás, a kísérletezés felfedezés örömeit.
- Használjon ki minden lehetőséget és helyzetet - játéktevékenység, munka, séta, kirándulás, ünnep -, ami a matematikai képességek fejlesztését elősegíti.
- Bővítse a matematikai eszköztárat a gyermekekkel közösen, készítsen munkakártyát, társasjátékot stb.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A számfogalom előkészítése, megalapozása

A természettel való ismerkedés közben a kirándulások helyszínein a fák, a virágok, termések adják a matematikai tapasztalatokat. Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.

Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon lehetőség párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására. Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során. Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10.-es számkörben mozogjon. Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

A gyermekek hasonlítsanak össze személyeket, tárgyakat, - vegyék észre a hasonlóságokat és a különbségeket. Tárgyakat, eszközöket, játékokat válogassanak, rendezzenek a számfogalom előkészítése, alapozása, a halmazképzés céljából.

Hozzanak létre halmazokat, bontsák azokat részhalmazra, egyesítsék, csoportosítsák tulajdonságaik szerint: szín, alak, forma, anyag.

Halmazokat hasonlítsanak össze becsléssel, párosítással. Halmazokat rendezzenek számosság szerint, tulajdonságaikat változtassák meg hozzátevéssel, elvétellel és ugyanannyivá tétellel.

Különböztessék meg a több és sorszámneveket. Az óvodapedagógus kezdeményezzen értelemfejlesztő szabályjátékokat, - amelyeket a későbbiek során önállóan is játszanak a gyermekek.

Tevékenységek, biztosítása a gyermekeknek legyen lehetőségük megtapasztalni becsléssel és összeméréssel a térfogatot, a felületet, a kiterjedést és a hosszúságot.

Tapasztalatszerzés a geometria körében.

Séta során fedezzék fel az épületeken a formák gazdagságát, szerezzenek ismeretet az utcák szélességéről, hosszúságáról, az épületek magasságáról. Figyeljék meg a rész-egész viszonyát. Érzékeljék a gömbölyű és szögletes formákat saját testükön, tárgyakon. Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből. Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról.

Figyeljék meg és ismerjék fel a sík és térmértani formákat, az egyenes, görbe, zárt, nyitott vonalakat.

Tájékozódás a térben és síkban

Természetes környezetben való játék, közlekedés, mozgás, kerti munka során figyeljék meg a térirányokat, és ahhoz kapcsolódó névutókat. Azonosítsanak és különböztessenek meg irányokat (jobbra- balra, lent- fent, bent). Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria formákat, játsszanak sokat a tükörrel. Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is. Fedezzék fel, hogy az olyan sorozatokat, rendszereket, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Tapasztalják meg a térbeli tájékozódást, - a jobb - bal irányokat, és a tükörképet. Ismerkedjenek a névutókkal, a beszédükben is alkalmazzák a kifejezéseket: alatt - felett, előtt - mögött, stb. A tevékenység tartalmát a játék, munka, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás során valósítsa meg az óvodapedagógus.

A tevékenységek tartalmi megvalósításával a matematikai kompetenciák fejlődnek, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, mennyiségsszemléletük.

Feltételek

A környezet eszközei, a MINIMAT eszközei játékok, munkakártyák, OKOSKOCKA számolás készlet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek matematikai műhelymunkára, jó tempóban önállóan matematikai feladatokat végezni, az óvodapedagógus utasításait követni.

Kíváncsivá válnak új matematikai ismeretek, információk befogadására.

Szert tesznek olyan praktikus ismeretekre, amelyek a logikus gondolkodás alapjai.

A matematikai műveletek körében a 10-es számkörben, megfelelő jártasságra és készségre tesznek szert.

Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, rendelkeznek megfelelő ítélőképességgel.

Képesek verbális úton is matematikai műveletek gyűjtőfogalomba sorolására, következtetések levonására, ok- okozati összefüggések, eredmények megfogalmazására.

Rendelkeznek minden olyan képességgel, amelyek az újabb matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába segítik őket.

II.6.4. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló és versek elengedhetetlenek a gyermek érzelmi biztonságának megteremtéséhez és anyanyelvi neveléséhez. Ezek a korai élmények megalapozzák a könyvekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatot, ami hosszú távon elősegíti az olvasóvá válást. Ritmusuk, a mozdulatok és szavak egysége érzéki-érzelmi élményeket nyújt a gyermeknek, miközben fejlődik emlékezete, képzelete és szókinccse. A sokszínűséget képviselő óvodai közösségünkben, hol hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekei is nevelkednek, kiemelt jelentősége van a különböző népek irodalmi kultúrájának megismertetésének. Óvodapedagógusaink feladata, hogy olyan légkört és tevékenységeket teremtsenek, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerését, ezáltal elősegítve a befogadást és a kölcsönös megértést.

A mesék kiválasztásakor tudatos, gyermekközpontú és korosztályos megközelítésre van szükség, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettségi szinteket. A mesélés szokásainak és rítusainak kialakítása segít a gyermeknek a ráhangolódásban és a mesék befogadásában.

A 3-4 éves korosztály számára a népi mondókák, rigmusok és egyszerű cselekményű állatmesék a legmegfelelőbbek.

A 4-5 évesek már képesek megérteni a többfázisú állatmeséket, népmeséket és a dramatikus népszokásokat. Ebben az életkorban ismerkednek meg a magyar klasszikus és kortárs írók modern meséivel és verseivel is. Versanyaguk a népi mondókák, kiolvasók, valamint a vidám, humoros versek.

Az 5-6-7 éves gyermekek számára a bonyolultabb cselekményű népmesék, tündérmesék, tréfás mesék, meseregények és a szép magyar versek nyújtanak gazdag élményt.

Feltételek

A gyermekek számára biztosítson a szabad önkifejezéshez szükséges eszközöket: bábparaván, bábok, ruhák, fátlyak, színpadi kellékek, ezek közös elkészítésének lehetőségét, kazettákat, könyveket, minden szükséges anyagot. OKOSKOCKA Anyanyelv,-Mese készlet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek várják, igénylik a meséket. Szívesen mondogatják a hallott, tanult verseket, rigmusokat.

Örömmel mesélnek, báboznak, játszanak el történeteket saját, és társaik szórakoztatására. Anyanyelvük, szókinccsük bővül a mesékből-versekből megismert új szavakkal, fogalmakkal. Beszédük szép tiszta, választékos, nyelvi fordulatokban bővelkedő.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek felszabadultabbak, bátrabbak, nyíltabbak lesznek.

Kreatívabbak, a világra nyitott, kiegyensúlyozott, derűs személyiségű kisgyermekek lesznek.

Kitalált verseket, meséket előadnak, kifejezik magukat mozgással, ábrázolásban, stb.

Szabad beszélgetés és vita (Freiné)

Cél

A gyermekeket arra ösztönözni, hogy a hozzájuk közel álló, őket foglalkoztató témákról egyénileg, esetleg közösen átélte eseményekről saját szintjüknek, ismereteiknek, nyelvi kifejező készségüknek megfelelő szinten meséljenek, vitatkozzanak érvek és ellenérvek felsorakoztatásával.

Az óvodapedagógus feladata

Teremtsen biztonságos, meghitt, barátságos, egymást elfogadó és megbecsülő légkört. Naponta szervezzen Beszélgető kört, - amelynek lényege a kötetlen gondolatok cseréje legyen.

Tolerálja a különbözőséget, találja meg minden gyermekhez az utat, hiszen más odafigyelést kíván a visszahúzó, vagy állandóan szerepelni vágyó gyermek. A gyermekekkel közösen foglalmazzon meg korlátokat, szabályokat, betartására irányuló hagyományokat építsen ki, amelyek erősítik a közösséget, segítik az elfogadó magatartás fejlődését.

Beszélje meg a gyermekekkel a napi, a heti feladatokat, munkakártyákat, egyéni vállalásokat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A 3 - 4 éveseknél legelőnyösebb az érzelmeikről, vágyaikról, álmaikról kezdeményezni, - néha báb, eszköz, kellék segítségével. Témái lehetnek állatok, növények, családtagjaik, otthoni élményeik és az ünnepek.
- A 4-5 éves korúaknál a sokfunkciós technikákat kell fejleszteni. Beszéljenek meg hétközi eseményeket, ünnepeket, üdülést, kirándulásokat. Közösen készítsenek napi, - heti tervet, mondjanak önállóan mesét, értékeljék az alkotásokat.
- Az 5-6-7- éves korban közösen állítsanak össze projekteket, - amelyek egy - egy tervidőszak témáját, fogalmait, kérdéseit, eseményeit és tevékenységeit tartalmazzák. Mutassanak be táncokat, jeleneteket, találjanak ki verseket, dalokat az ünnepekre. Játsszanak jó hangulatú képzelet - fantázia játékot. Álmódozzanak, képzelődjenek zenét hallgatva, vitassák meg hova menjenek sétálni, kinek, mit küldjenek ajándékba, mi kerüljön a levélre, a csomagba, a csoportújságba.

Feltételek

A tevékenységet szervezhetjük a csoportszoba szőnyegén, körbe ülve, hogy mindenkit jól lehessen látni. Lehet beszélgetni az óvodai udvar kispadján, esetleg a fűben. A beszélgető kör jól illeszkedjen a napirendbe. Időtartama néhány perctől tovább is tarthat, fontos, hogy ne legyen kényszerű, unalmas, hanem érdekes, motiváló hatást váltson ki a gyermekekből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek beszámolni az aznapi munkájukról. Büszkéek eredményeikre, meg tudják magyarázni a dolgokat, történeteket. Képesek tevékenységet, feladatot vállalni, és azt megvalósítani. Tudják magukat és társaikat is ellenőrizni, a vállalt és elvégzett feladatokat értékelni.

Színpadi kifejezés (Freiné)

Cél

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, szemléletmódjának, világképének formálása. Érdeklődésükre-kíváncsiságukra építve változatos tevékenységek bábozás, dramatizálás biztosításával az anyanyelv fejlesztése, beszédkedvük fenntartása fokozása.

Az óvodapedagógus feladata

- *Az irodalmi anyag igényes összeállításával a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.*
- *A mesehallgatás intim állapotának, érzelmi biztonságának megteremtése a mesélővel való személyes kapcsolatban.*
- *A mesékkel feltárni a gyermek előtt, a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.*
- *A csoport napjait úgy szervezze, hogy minden nap jelen legyen a színpadi kifejezés, a színjátás, a mese-vers, dramatizálás, bábozás.*
- *Kuckók, sarkok kialakításával inspirálja a gyermekeket változatos tevékenységekre.*
- *Példaértékű bábjátékkal fokozza a bábozás iránti érdeklődésüket, melynek kapcsán jussanak el az önmegvalósításhoz, önmegismeréshez.*
- *Feladata a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése,- versekkel, mesékkel, dramatikus játékkal-, a népi hagyományok, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése.*

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A Freinet technikák közül, az egyik legösszetettebb önkifejezési forma, mely magába foglalja az összes önkifejezési formát, az egyéni technikákat is.

Igazi alkotó munka, mely a mese, a cselekmény kiválasztásával kezdődik, folytatódik az eszközök, jelmezek, díszletek kiválasztásával, elkészítésével. Ez a technika az óvodában szorosan kapcsolódik a szerepjátékhoz. Célja a játék az alkotás, a jó hangulat, az együtt töltött vidám, örömteli percek. A színjátás rendkívül összetett technika, amely felhasználja a beszéd, a zenei és mozgásos önkifejezés sokszínű formáit.

Mimikai, pantomimikai, ritmusos táncos elemei a mozgásfejlődés nagyhatású alakítói.

A kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagának felhasználásával, az irodalmi anyag bővítése, színesebbé tétele.

Kommunikációs technikák (Freiné)

Cél

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a szabad önkifejezés maximális biztosítása. Önálló alkotásaikon keresztül magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, élmény gazdag, harmonikus fejlődés elősegítése.

A gyermekek és a kommunikációs technikák közötti pozitív viszony kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtsen életszerű helyzetet, biztosítson önálló választási lehetőséget.
- Találja meg a legmegfelelőbb technikákat, aktívan kapcsolja be a gyermekeket az ismeretszerzésbe, más életformák megismertetésébe.
- Kapcsolja össze az életet az óvodával.
- Megláttatni, hogy a kommunikációs technikákon keresztül kommunikálhatnak egymással, a világgal.
- Ösztönözze a gyermekeket egyéni elképzeléseik megvalósítására, önálló alkotásra.
- Biztosítson bizalommal teli családi légkört.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyomdatechnikák

A gyermekek a számukra fontos dolgokat, eseményeket, érzéseket alkotásukon keresztül sokszorosítani tudják. Készítsenek meghívókat szülő értekezletekre, ünnepségekre, kirándulásokra. Karácsonyra, születésnapra készítsenek üdvözlőkártyát, nyomdatechnikával készülhetnek albumok, tablók, munkakártyák.

Csomagküldés

Tapasztalják meg az örömezt a csomagérkezéskor, ők is küldjenek levelet, csomagot másoknak, barátoknak. Fogadják el egymás munkáját. Tervezzenek, válogassanak, rendezzenek, beszélgessenek, vitatkozzanak együtt, ajándékozzák meg egymást, a hagyományok kapjanak nagy jelentőséget.

Újságszerkesztés

A gyermekek szerkesszenek kis újságokat, lapozgatókat - előtérbe helyezve a nyomdatechnikát, egy - egy témakörhöz kapcsolódva. Készítsenek munkakártyákat, recepteket salátakészítéshez, sütéshez, kísérletezésekhez rajzos formában, nyomdázással, képekkel megjelenítve.

Levéllírás

A kapcsolattartás egyik jó formája, természetes módon kell beépíteni az óvoda, illetve a csoport életébe. Fontos eseményeket, örömeiket megoszthatják másokkal.

Levéllírás közben újra átélhetik kellemes élményeiket. A levél által ötleteiket, munkakártyáikat is továbbadhatják barátaiknak, társaiknak. Fedezzék fel a levélküldés örömét „a mi levelünk” „a mi barátaink” stb.

Feltételek

Egyszerű nyomdatechnikai eszközök: mese, állat, növény, szám, betűnyomda, fénymásoló, számítógép, nyomtató stb.

Kölcsönös látogatások

A csoportok látogassanak el iskolákba, bölcsődékbe, más óvodákba stb. Látogatásaik során ismerjenek meg más emberi körülményeket, élményeket, mások örömeit, problémáit. Kapjanak ötleteket új, megoldásokra az egyes tevékenységekhez.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Képesek önállóan nyomdatechnikával képeket, újságokat készíteni. Aktívan kapcsolódnak be

levél és csomagküldésbe, különböző közösségekben feltalálják magukat. Önálló gondolataik vannak, keresik a megoldásokat. Alkotásaikon keresztül ki tudják fejezni élményeiket, gondolataikat, saját érzelmeiket. Megfelelő önismerettel, toleranciával rendelkeznek.

II.6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (Szabad rajz és vizuális alkotások)

Cél

Vizuális műveltség megalapozása és fejlesztése: a gyermek ízlésének, alkotó - befogadó képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatását, az esztétikumra való érzékenység kifejtését, az egységes művészet és valóságsszemlélet kialakítását a gyermekek egyéni és életkori sajátosságának figyelembe vételével.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtsen ihlető környezetet a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Alakítson ki egy helyet "műhelyt", ahol a gyermekek bármikor - a nap bármely szakában - kedvük szerint tevékenykedhetnek.
- Keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységi vágyat.
- Törekedjenek a jó minőségű anyagok használatára.
- A sokféle kifejezési módhoz biztosítson technikai eszközöket.
- Nyújtson ismeretet az eszközök használatához.
- Teremtsen befogadó közeget odafigyeléssel, amely elősegíti a megnyilvánulást.
- Biztosítson élményeket - kirándulás, séta, kiállítás - amely lehetőséget ad a szabad alkotás szabad önkifejezés öröméhez, belső képek gazdagításához.
- Adjon lehetőséget a műalkotások, népi mesterfogások megismertetésére.
- Készítsen munkakártyákat egy-egy vizuális technikához.
- Minden gyermeket juttasson el saját belső erőit aktivizálva képességeinek maximumára.
- Kiemelt szerepet szánjon a természetes anyagok és termékek felhasználásának, ösztönözve az új megoldások keresését, a kreatív, környezettudatos gondolkodást és a fenntarthatóságra való nevelést.

Vizuális megismerési képességek	• Érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás. • Képi gondolkodásmód, térbeli tájékozódás fejlesztése, taktilis ingerek erősítése.
Vizuális élmény befogadása	• Vizuális megértés, befogadás képessége. • Érzelmi fejlesztés, amely elengedhetetlen az élményhez.

Alkotó fantáziát	• Képi, plasztikai, konstruáló, kifejező képességek fejlesztése. • Kézmozgások, kézügyesség, mozgáskoordináció fejlesztése. • Szén, - formavilág gazdagítása, fejlesztése.
Vizuális információ közlését és értelmezését	• Helyes esztétikai ítéletek és értékelések.
Esztétikus tárgy és környezet átalakítását	• Technikai ismeretek, rendezőképességek fejlesztése. • Egyszerű munkafogások, eszköz-használati képességek fejlesztése.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikba megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket, önállóan díszítenek sík és térbeli tárgyakat.

Tudnak formákat mintázni elképzelés alapján, és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, maketteket. Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, térkialakításban.

Biztonsággal használják az eszközöket, rendelkeznek helyes ceruzafogással, eszközfogással. Tisztán tartják eszközeiket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikai fogásokat. Rendelkeznek koordinált szem- és kézmozgással.

II.6.6. Mindennapos mozgás

A mozgás a gyermek legalapvetőbb szükséglete és természetes megnyilvánulási formája. A rendszeres, örömteli és közösségben végzett testmozgás elengedhetetlen a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez és az egészséges életvitel kialakulásához. A gyermekek mozgásfejlesztésére sokfajta lehetőség van az óvodai tevékenységekben.

Az évszakoknak megfelelő udvari játékok, séták, kirándulások, naponta szervezett csoportszobai szabad mozgások jól fejlesztik a gyermekek nagymozgását. A járás, kúszás, mászás, futás, ugrás mozgásformáinak zavartalan gyakorlására adnak lehetőséget.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás- fejlődésére.

Óvodánkban a mozgásos tevékenységek alapvető szervezeti keretei a következők:

- Spontán, aktív szabad játék: A gyermekek saját kezdeményezésű mozgásos tevékenysége a szabad játék során.
- Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés: Játékos formában, játékba ágyazva történő fejlesztés az alapvető mozgáskészségek és a kapcsolódó fogalmi rendszer területén.

A gyermekek mozgásfejlesztésére sokfajta lehetőség van az óvodai tevékenységekben. Az évszakoknak megfelelő udvari játékok, séták, kirándulások, naponta szervezett csoportszobai szabad mozgások jól fejlesztik a gyermekek nagymozgását. A járás, kúszás, mászás, futás, ugrás mozgásformáinak zavartalan gyakorlására adnak lehetőséget. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás- fejlődésére.

Szervezett mozgásos tevékenység: Különféle, pedagógus által tervezett mozgásos foglalkozások.

A mindennapos aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján biztosítjuk minden gyermek számára, figyelembe véve egyéni szükségleteiket és képességeiket. Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására és a szabad levegő minél gyakoribb kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgásba beépítjük a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatokat, népi játékokat és táncokat (kiemelten a néptáncot), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgást az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhetjük.

Cél

Az óvodás korú gyermekek mozgásigényének kielégítése – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőség szerint a szabadban, természetes és változatos eszközökkel, a mozgás megkedveltetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése. A ritmusos, zenés mozgásokkal a mozgásos önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- A projekteknek megfelelően készítse el tervező munkáját és következetesen hajtsa azt végre. Biztosítsa az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és készségeket figyelembe véve, minden gyermek számára.
- Balesetmentes körülményeket teremtsen a szabad mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron.

- A testnevelés foglalkozások feltételeit teremtsen meg az időjárástól és a lehetőségektől függően a szabadban, vagy az óvoda aulájában illetve a csoportszobában.
- Sokféle sportolási, mozgási lehetőséget biztosítson a gyermekek számára. A sokszínű, a változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítse a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Mozgásos élmények biztosításával önálló tapasztalatokat szereztessen. Alakítsa ki az **"Én képes vagyok rá!"** érzését.
- Törekedjen a gyermekeket a legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Tervszerű, fejlesztést szolgáló testnevelés, testedzés

Az óvodapedagógus a gyermek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. A feladatok nehézségi fokát a csoportba járó gyermekek mozgásfejlettsége határozza meg. Amennyiben megvalósítható, többféle gyakorlási lehetőséget ajánljon fel, melyből a gyermekek választhatnak. Ösztönözze őket, hogy ha segítséggel is, de vállalkozzanak a nehezebb feladat végrehajtásra is.

Minden csoportban kedveltek a **futásgyakorlatok**. Az egyszerű, utánzó futójátékokat többféle módon nehezítse. Lehet futni irányváltoztatással, és különböző feladatok végrehajtásával pl. babzsák hordásával futás, futás közben átbújások karika alatt, futás számolyra történő fel-lépéssel, átu-grások akadály fölött.

A futással kapcsolatos különböző feladatok megoldására alkalmazza a futó-fogójátékokat, az egyéni, páros és a sor- és váltóversenyeket.

A lábgyorsuló ereje fejlődik a különböző formában végzett **ugrásgyakorlatokkal**. Szökdelhetnek a gyerekek páros és egy lábon, haladhatnak párhuzamos vonalak felett átszökkenéssel, vagy egymás után letett karikából karikába érkezésekkel, szökdelés közben számolyra vagy padra fel - leugrással. Nehéz feladat a 4 -5 vagy több tárgy feletti sorozatátugrás.

Többféle módon változtassa a tárgyak magasságát és egymástól való távolságát. Az ugrások irányulhatnak magasba, és távolba, végezhetők helyből és nekifutásból, történhetnek egy és két lábról elugrással.

A játékos távol- és magasugró versengéseket nagyon kedvelik a gyermekek. Az óvodapedagógus fontos szervezési feladata a megfelelően felásott homokgödör vagy szivacs-szőnyeg előkészítése az ugrásokhoz.

A **dobásgyakorlatok** a hajító készségnek a későbbi korokban történő kialakulását alapozzák meg. Hajíthatnak a gyermekek távolba és célba, de mindkettőt helyből végrehajtva. A helyből távolba dobást végezhetik különböző testhelyzetből pl. hajlított terpeszülésből, terpeszülésből

és többféle kiinduló helyzetből pl. terpeszállásból, haránt terpeszállásból és dobó terpeszállásból. Távolabbi dobásra ösztönzi őket, ha valamin át, vagy valamin túl kell dobniuk. A sokoldalú fejlesztés érdekében a hajításokat az ellentétes oldali karral is el kell végezni. A célba hajítás módja lehet egy és kétkézes dobás illetve alsó vagy felsődobás. A céltárgyat vízszintesen és függőlegesen is el lehet helyezni.

A gyermekek ügyességétől függően változhat a cél távolsága, magassága és mérete. Dobhatnak a gyermekek babzsákkal, medicinlabdával, különböző méretű és anyagú labdákkal.

A léglabda az egyik legkedveltebb játékszere az óvodás korú gyermekeknek. Sokféleképpen játszhatnak vele helyben, járás és futás közben is. Meg lehet fogni, tornázhatnak vele, guríthatják egy és két kézzel vagy lábbal előre és hátra, különböző helyzetekben leüthetik és pattinthatják. Dobhatják helyben, haladással egyénileg és társnak is. Ismerkedjenek meg a gyermekek a labdavezetéssel és a kosárpálánkra dobással.

A természetes gyakorlatok közül a **támasz - függés - és egyensúlygyakorlatokat** alkalmazza az óvodában. A természetes támaszgyakorlatok közül a talajon és a megfelelő szereken végezhető csúszás, kúszás, mászás és az ezekhez kapcsolható átbújásokat gyakoroltassa.

A **talajtorna gyakorlatai** közül a hossz tengely körüli gurulással, a guruló-átfordulással és a kézálást előkészítő „csikórugdalózással” ismertesse meg a gyermekeket. A támaszugrások közül a padon, zsámolyon tovahaladással is végezhető átu grást és az ügyesebbeknek az egy - két részes ugró szekrényen támasszal fel és le illetve átu grást tanítsa meg.

A rézsútos vagy függőleges irányú mászó gyakorlatokat és a függőállásban, ill. függésben végzett gyakorlatokat a sérülésveszély miatt megfelelő tornaszerekkel, szőnyegekkel és állandó felnőtt jelenléttel végeztesse. A bordásfal, Tini-kondi, Greiswald- szekrény, mászóka használatakor fokozottan hívja fel a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre. Az egyensúly gyakorlatok is nagy figyelmet igényelnek. A kisebbek talajon vagy talajra fektetett két pad között egyensúlyozhatnak. Később padon, felfordított padon és mozgó padon való haladással is próbálkozhatnak. Egyensúlyozni lehet előre és hátrafelé haladással, egyenesen és irányváltoztatással pl. hullámvonalban. Változtatosan használható a talajra fektetett mászó köté l. Az egyes feladatokat nehezíti, ha valamilyen eszközt pl. babzsákot, labdát stb. kapnak a gyermekek.

Az óvodapedagógus a **gimnasztikai gyakorlatok** végzése során sokféle kar-törzs-láb-hát-oldal- és hasizom gyakorlattal ismertesse meg a gyermekeket. A mozgáselemek között a testtartást javító, gerinc- és lúdtalp rendellenességek kialakulását megelőző speciális gyakorlatokat is alkalmazza. Nagyon szeretik a gyermekek, ha eszközökkel tornázhatnak. Kaphatnak kendőt, szalagot, babzsákot, botot, labdát, párnát, karikát, stb. de csoportszobai játékokkal is érdekes és változatos a gyakorlás pl. babával, építőjátékkal, de a székekkel is mozoghatnak.

A játékos, utánzó gyakorlatok végzése közben a testnevelési szakszavakkal és vezényszavakkal is ismertesse meg a gyermekeket. Mutassa meg a helyes végrehajtást és igényelje a pontos, esztétikus végrehajtást.

A foglalkozásokon a **játékok** a legkedveltebb tevékenységi formák. A kisebbek egyszerű utánzó, futó játékokat játszhatnak. A nagyobbaknak többnyire futás közbeni pantomin - szerep - fogó - verseny - szabály játékokat tanítson.

A kötelező foglalkozásokon is adjon lehetőséget a gyermekeknek a felkínált eszközökkel való szabad mozgásra.

A fejlesztendő mozgásképességek köre

Motoros képességek fejlesztése	Érzéklek fejlesztése	A fejlesztés egyéb területei
Kondicionális képességek Erő: a terhelés nagyságának változtatása, a mozgás-végrehajtás gyorsaságának fokozása, az ismétlések számának növekedésével történhet. Állóképesség: Az állóképességet a lassú vagy közepes iramú futás fejleszti. Az erő-állóképességet a huzamosabb ideig végzett támaszgyakorlatokkal alakíthatjuk. Gyorsaság: A gyors rajtolások és a gyors futással végzett futóversenyek segítik elő. Koordinációs képességek Hajlékonyság, ügyesség.	Külső érzéklek Mozgás közben többféle külső inger, látási, hallási tapintási inger éri a gyermekeket. Ezekre minél rövidebb idő alatt mozgásukkal kell reagálniuk. Belső érzéklek A nagy területen végzett többféle mozgásforma, az eszközök használata fejleszti a térérzékelés képességét. A változatos módon gyakorolt egyensúlygyakorlatok az egyensúly-érzékelés képességét segítik.	A mozgásos, játékos gyakorlatok elősegítik a helyes testtartás kialakítását. Mozgás közben is kifejeződnek az érzelmek melyek a mimika és gesztusrendszer fejlesztését szolgálják. A helyes légzéstechnika kialakítása a tüdő vitál kapacitásának növelését segíti. A mozdulatok tudatosítását a mozgásformák többszöri, változott körülmények közötti gyakorlásával érhetjük el. A közös játékok segítik a személyiség akarati tényezőinek alakulását; a társra figyelmet. Felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Feltételek

- Az óvodapedagógus a mozgásos tevékenységeket lehetőleg az udvaron, friss levegőn szervezze. Ha erre nincs lehetőség, akkor az óvoda aulájában és a csoportszobákban.
- Bent is biztosítsa a tiszta, friss levegőt a folyamatos szellőztetéssel és a pedagógiai munkát segítő munkatársak mozgás előtti portalanító felmosással.
- A lehetőségeknek megfelelően igyekezzen minél több sétát, kirándulást beiktatni a gyermekek óvodai életébe.
- A tornára, a játékos mozgásra, teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai élet minden napján legyen lehetőség.
- A testnevelés foglalkozások időpontját minden óvodapedagógus szeptember hónapban a "Heti rendben" rögzítse.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek szeretnek együtt mozogni, játszani. képesek hosszabb ideig is kitartóan egy-egy mozgásos játékban részt venni. Az egyéni versenyjátékot, csoportos - sor és váltóversenyeket önállóan vagy felnőtt segítségével játsszák, a szabályokat betartják. Mozgásuk összerendezettebb, egyre hosszabb távokat futnak le. Futás közben is tudnak irányt változtatni. Sokat mozognak, tornáznak szabad időben is újfajta mozgásformákat találnak ki. Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik. Szeretnek labdázni, tudják dobni, megfogni, célózni, pattogtatni helyben és járás közben. Sokféle tornaszert ismernek, azokat rendeltetésszerűen használják.

II.6.7. Ének, zene, népi játék, tánc (Zenei alkotások Freinet)

Cél

Célunk zeneértő és zenekedvelő emberek nevelése. A közös éneklés és a közös játék örömein keresztül fejlesztjük a gyermekek zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát, elősegítjük zenei kreativitásuk és zenei anyanyelvük kialakulását. A magyar népdalkincs megismerésével erősítjük a szülőföldhöz való kötődést és megalapozzuk a hazaszeretet érzését.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány és az ünnepek meghatározó szerepet töltenek be nemzeti nevelésünkben. Az élményalapú értékközvetítés eszközeivel, a korosztályi sajátosságokra építve adunk át hagyományainkat.

Az óvodapedagógus feladata

- Énekléssel, tánccal, zenéléssel, a környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal keltse fel a zenei érdeklődését.
- Mondókákat, dalokat és a zenehallgatás anyagát a projekteknek megfelelően válogassa. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon.
- A gyermekekkel és a szülőkkel közösen gyűjtsön a hangszerkészítéshez alapanyagot, és készítsen hangszereket.
- Olyan zenei összeállítást készítsen, amely hatékonyan motiválja a gyermekeket a szabad mozgásra, a szabad zenei önkifejezésre.
- Mutassa be a néphagyomány, ezen belül a nyírségi táj jeles napjaihoz, ünnepi alkalmaihoz fűződő népszokásokat, amelyek az óvodai zenei nevelésbe ötvözve átadhatóak az óvodás gyermekek számára. A népdalok éneklése hallgatása a gyermektáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítsék.
- Énekes, táncos dalos játékokkal fejlessze a gyermekek esztétikai érzékét, gazdagítsa érzelmi életét. Fejlessze a közösséghez való alkalmazkodás készségét, és a gyermekek harmonikus mozgását.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek anyanyelvi képességeit, zenei kreativitását, zenei képességeit – egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás.

Énekes előadással, hangszeres játékkal keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt.

- Ismertesse meg a gyermekekkel más népek zenei kultúráját, különös tekintettel a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekeinek. Az óvodapedagógusoknak lehetőséget kell teremteniük arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját és zenéjét. A gyermekek számára értékes tanulási lehetőség a különböző kultúrák zenéjének, dalainak és a kortárs művészetnek a felfedezése. Azokban az óvodáinkban, ahol a gyermekek sokszínű háttérűek, beleértve a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekeit is, elengedhetetlen, hogy pedagógusaink olyan helyzeteket teremtsenek, amelyek elősegítik egymás kultúrájának és zenéjének megismerését, ezáltal szélesítve látókörüket és empátiájukat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Különböző tevékenységeken keresztül nyitjuk meg a gyermekek előtt a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének világát. Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen készít hangszereket, melyeket megismernek, kipróbálnak és megtapasztalják használatuk sokszínűségét. Együtt és önállóan is fedeznek fel ritmusokat, dallamokat, és színesítik a nevelőmunkát kiszámolókkal, csúfolókkal. Megismerkednek népi gyermekjátékokkal és egyszerű tánclépésekkel.

Népdalok éneklésével, gyermek néptáncokkal és népi játékokon keresztül ismerik meg és őrzik tovább a néphagyományokat. Utánzó mozgással kísért mondókákat mondogatnak, csoportosan és egyénileg is énekelnek gyermekdalokat. Egyszerű dallammotívumokat énekelnek vissza, felismernek dallamokat dúdolásról, sajátos kezdő- vagy belső motívumról, és figyelik a környezetük hangjait.

A "Zenevarázs" eszközeivel (zenefestés, szabad improvizáció) változatos zenei élményekhez és sokféle önkifejezési lehetőséghez jutnak.

A zenei anyagunk többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez kapcsolódik.

A fejlesztő zenei képességek köre

Hallásfejlesztés	Ritmusérzék fejlesztés	Hallás és ritmus összekapcsolása	Mozgás
• Légzéstechnika • Tiszta, egyöntetű éneklési készség • Dallamfelismerés, zenei memória. • Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése)	• Egyenletes löktetés • Ritmusérzék el-tetés, ritmus zenekar • Tempótartás • Tempó különbségek: gyors-lassú	• Szabad improvizáció, zenei alkotókedv • Esztétikus mozgás • Néptánc egyszerű elemei • Zenei formaérzék	• Esztétikus egyöntetű mozgás • Változatos térformák • Esztétikus játékmozdulatok • Játékos táncmozdulatok

• Magas - mély, halk - hangos relációk • Motívum visszhang			
---	--	--	--

Zenei anyag korcsoportonként

3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l, -s, 1 6-8 ölbéli játék, mondókák	Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1	Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2
Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánozó mozdulatok	Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánozómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok	Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű tánclépések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez

Feltételek

Az óvodapedagógus alakítson ki alkotókedvű zenesarkot, biztosítson gyermekméretű hangszereket, (dob, triangulum, cintányér, metallofon, csörgődob, bűgő, kolomp, kasztanyetta, templex block, guiró, kereplő stb.). Népzenei kazetták, természetes anyagokból készített hangszerek, tágas hely, tiszta friss levegő biztosított legyen a zenei neveléshez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni. Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat, tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni. Megtanulják a ritmushangszerek nevét és azok helyes használatát, érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A zeneileg tehetséges gyermekek elsajátítják a furulya használatát.

Szívesen bekapcsolódnak egy-egy ünnep, jeles nap előkészületeibe, érdeklődéssel hallgatják a felnőttek elbeszéléseit a régi szokásokról, a hagyományokról.

Örömmel vállalnak szerepet az ünnepeken a kisebbek, a felnőttek és önmaguk szórakoztatására.

2.6.8 Munka jellegű tevékenységek

Cél

Feladatok, munkafolyamatok aktív végzése során élje meg a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömeit.

A gyermeki munka megszeretetésén keresztül alapozódjon meg a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosításának értelme. Olyan tulajdonságok alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatot, kötelesség teljesítést.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkatevékenységek által biztosítsa a felfedezést, a kísérletezést, a szabad kifejezést, az önálló megfigyelést.
- Cselekvő tapasztalással vezesse rá a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismertesse meg velük a munka eszközeit, annak használatát, fogásait, sorrendjét és az ellenőrzés módjait.
- Erősítse a munkára készítő indítékokat, saját és mások munkájának elismerésével erősítse a közösségi kapcsolatot.
- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét is, de az együttműködés és a közösségi munka feltételeit is, figyelembe véve egyéni sajátosságokat.
- Biztosítsa a rendszeres, mindennap elvégzendő munkák állandóságát és folyamatosságát a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) kialakítását.
- A munkatevékenység fázisait munkakártyán rögzítse.
- Szerettesse meg a munkát, örüljön együtt az eredményeknek, az értékeléssel továbbra is ébresszen kedvet a munkatevékenységekhez.
- A feladatok elvégzését munkatábláról, önállóan vállalják a gyermekek, - mindenkinek feladata van.
- Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen tervezi meg a munkát, – a munkafolyamatokat lerajzolják. Munkakártyák készítése a munkafolyamat menetéről, pl. a salátakészítés fázisainak ábrázolása, a virágültetés folyamatának ábrázolása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

<i>A FREINET technikákban rejlő munkák</i>	<i>A közösségért mindennap elvégezendő munkák</i>	<i>Meghatározott időszakra vonatkozó munkafolyamatok</i>
• <i>Játékszerek, ajándékok, munkaeszközök készítése.</i> • <i>Ismerkedés kézi, ipar és népművészeti alkotásokkal</i> • <i>tanulják meg a szövefontás különböző formáit.</i> • <i>Barátoknak küldjenek levelet, csomagot.</i>	• Saját személyükkel kapcsolatos munkát végezzék el. • Végezzenek felelősi munkát - öltözködő - mosdó rendje stb. • Aktívan kapcsolódjanak be a játék elrakásba, ágyrakásba, a terem rendezésbe.	• Aktívan kapcsolódjanak be a napi munkatevékenységekbe. • Érezzék át az ünnepi időszak előtti készülődést kapcsolódjanak be a díszítésbe, dekorációba, süteménykészítésbe, stb. • Vegyenek részt a tervezési folyamatba - az előre

• Nyomdázzanak, kapcsolódjanak be az óvodai újságszerkesztésbe. • Ismerkedjenek meg a szüreteléssel, gyümölcs szedéssel, befőzéssel, tartósítással. • Kapcsolódjanak be a sütésbe, főzésbe, salátakészítésbe. • Vegyenek részt a kerti munkába, növény gondozásba, csíráztatásba, hajtatásba. • a kisállatok gondozásába aktívan kapcsolódjanak be. • Gyűjtsenek terméseket, kincseket, újságot. • Készítsenek albumokat, életkönyveket, munkakártyákat. • Önállóan kísérletezzenek, fedezzék fel az ok-okozati összefüggéseket. • Készüljenek az ünnepekre, a vendégvárásra.	• Szívesen vállaljanak naposi munkát, viráglocsolást, madáretetést, természetsarok gondozást, udvarrendezést. • Teljesítsék az egyéni megbízatásokat, - pl. eszközöket, üzeneteket adjanak át.	megtervezett heti feladatok megvalósításában.
---	---	--

Feltételek

Az óvodapedagógus tudatosan teremtsen nyugodt, alkotó kedvű légkört, biztosítsa a munkavégzéshez a feltételeket, a gyermekméretű eszközöket, kerti szerszámokat, a kísérletezés eszközeit, valódi edényeket, valódi alapanyagokat, munkatáblákat, munkakártyákat, növényeket, állatokat.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek képesek önállóan, esztétikusan megteríteni, étkezés után a környezetüket rendbe tenni.

Játék elrakáskor esztétikusan rakják a tárgyakat, eszközöket, játékokat a helyükre.

Segédkeznek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében, a tevékenységekhez szükséges eszközöket önállóan előkészítik.

A munkafolyamatok megtervezését ötleteikkel segítik, s a megvalósításban aktívan vesznek részt.

Szívesen végeznek gyűjtőmunkát. Kis segítséggel készítenek ajándékokat, játékszereket.

Teljesítik az óvodapedagógus megbízásait.

Aktívan vesznek részt az öltöző és a mosdó rendjének kialakításában, megőrzésében.

Önállóan ellátják a növény és állatgondozást.

Örömmel vesznek részt az évszakokhoz kapcsolódó munkákban - szüretelés, befőzés, kerti munka stb.

Kirándulások, séták, kerti munkák végzésekor megfigyelik a természet változásait, s csak azok figyelembe vételével gondozzák a növényeket. Önállóan ültetnek, locsolnak.

Egész évben segítenek az udvar gondozásában.

Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos munkát. (öltözködés, tisztálkodás)

Szívesen segítenek a rászoruló társuknak és a kicsiknek.

Szívesen vesznek részt a játékeszközök takarításában, rendezésében.

II. 7. Gyermekvédelem az óvodában

Cél: A gyermekvédelmi tevékenységgel biztosítani a gyermekek fejlődését, közösségi életre való felkészülését. A sajátos nevelési igényű valamint a szociálisan hátrányos helyzetben lévők segítése, védelme, felzárkóztatása.

A nemzeti-etnikai kisebbségekhez tartozó és a migráns gyermekek differenciált fejlesztése, helyzetének, kultúrájának tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladata

- Az éves gyermekvédelmi program alapján látja el feladatait. A hátrányos helyzetű gyermekek családlátogatását szükség szerint végzi, a gyermekfelelőssel.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről. A gyermekek veszélyeztetettségének okait szempontok figyelembe vétele, mellett állapítja meg nevelési hiányosságok, erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet, rossz lakásviszonyok, egészségügyi okok, anyagi okok, megromlott családi kapcsolat.
- Az óvodába járó gyermekek családi helyzetének felmérése az alábbi szempontok alapján:
 - Az óvodások száma összesen:
 - Ebből halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Három vagy többgyermekes családban élők:
 - Tartósan betegek:
 - Sajátos nevelési igényű gyermekek:
 - Egyedülálló szülővel nevelkedők:
- Nyilvántartani és különös gondot szentelni a halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő gyermekekre.
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokról. Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.
- A szülők anyagi nehézsége esetén támogatást és juttatásokat kell részükre biztosítani. (pl. ingyenes étkezés, rendszeres gyermekvédelmi, valamint rászorultsági támogatás az önkormányzat által).
- Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának ösztönzése.
- Folyamatos élő kapcsolat az óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, család, gondozó között (jelzőrendszer működtetése).
- Szükség esetén védő - óvó intézkedéseket kell tenni a gyermekek érdekében.
- Kapcsolatot kell tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejkölési Központtal. A pedagógusok a tudomásukra jutott információkat, - amely a gyermekekkel és a családokkal kapcsolatos - bizalmasan kötelesek megőrizni a törvényi előírásoknak megfelelően.
- Minden óvodapedagógusnak kötelessége a gyermekvédelmi munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A családlátogatások és a szülőkkel való elbeszélgetések alapján pontosan fel kell mérni a gyermekek, szocio-kulturális helyzetét. Figyelembe venni a család jövedelmét, szociális helyzetét. Megfigyelni a gyermekeket: gondozottságát, viselkedését, szülő - gyermek kapcsolatát, a gyermek helyét a családban, fejlettségét. Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában mi akadályozza. Meghatározni a lemaradás mértékét és meghatározni a fejlődési utat.
- A gyermekek személyiség fejlődéséhez használt írásos dokumentációban, valamint az

étkezési naplóban nyilvántartani a H.H. és a H.H.H. és a fokozott figyelmet igénylő gyermekeket. A gyermekek személyiségének alakulását, az eseményeket, történéseket, a családlátogatásokat az egyéni differenciált fejlesztést szolgáló feladatokat, módszereket, - elért eredményeket a pedagógiai dokumentációkban folyamatosan vezetni kell.

- Megkeressük azokat a hátrányos helyzetű gyermekeket, akikre a védőnők felhívják a figyelmet.
- Étkezési kedvezmények igénylése havonta a ténylegesen leélt napok alapján, igazolások begyűjtése.
- Indokolt esetben a Szülők Szervezetének segítségét kérni.
- Továbbra is jó kapcsolatot tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejkölési Központtal.
- A rászorultaknak rendszeres gyermekvédelmi támogatást javasolunk. Indokolt esetben felhívni a figyelmet a veszélyeztetett környezetre: megváltozott családszerkezet, a szülők italozása - betegsége, brutalitása, a gyermek gondatlansága, elhanyagolása. stb.
- Pedagógiai, pszichológiai ismereteinket folyamatosan bővítjük.
- Szükség szerint megbeszélni az intézkedéseket, a családlátogatások tapasztalatait, az egyéni fejlesztés eredményeit, esetleg kudarcait.
- A kapcsolatot továbbra is megtartani a bölcsődével és az iskolákkal.
- A problémás gyermekek esetében az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek véleményét, segítségét kérni.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyelni a hátrányos helyzetű gyermekek helyét, fejlődését csoporton belül. Szükség esetén segítséget nyújtani fejlődésükhöz, felzárkóztatásukhoz.
- A gyermekek egészségének megőrzése érdekében a kialakult jó kapcsolatot továbbra is megtartani a gyermekorvossal és a védőnővel.

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről a Tagintézmény igazgatóját, és az óvoda igazgatóját folyamatosan tájékoztatja.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az igazgatónak	Gyermekevédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Tagintézmény Igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az	Tagintézmény	Tagintézmény	Szakhatóság	

önkormányzat szociális irodájával	igazgató	igazgató Igazgató		
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Tagintézmény igazgató Igazgató	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekevédelmi felelős	Tagintézmény igazgató Igazgató	Családsegítő szolgálat	

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónő családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják a Tagintézmény igazgató felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.
- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (önkormányzati támogatás)

Inkluzív nevelés:

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelveink:

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van. Pl.: tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő pedagógus. Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanulóhoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás). Enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett

beszédfejlődésűek, hallássérültek fejlesztése külső szakemberek segítségével történik.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladataink:

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladataink:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tőmondatokban kifejezi magát.

Feltételek

Írásos dokumentációk, csoportnaplók, igazolások az étkezetési kedvezmény igénybevételéhez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Hathatós segítség nyújtásával a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudnak készülni az eredményes iskolakezdésre képességeiknek megfelelően.

Esélyegyenlőség az óvodában

Cél: Az intézmény körzetéből a teljes körű óvodáztatás megvalósítása: H.H.H. gyermekek körében.

Az esélyegyenlőség elősegítése, az azonos minőségű neveléshez való hozzáférés esélyének biztosítása, különbségek csökkentése.

A speciális csoportban foglalkoztatott gyermekek részleges integrációjának megvalósítása.

Az intézményben az inkluzív pedagógia erősítése, támogatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Folyamatosan figyelemmel kíséri az óvoda körzetében élő H.H.H. gyermekek beóvodáztatását (védőnő, gyermekorvos).
- Előítélet mentes nevelés, befogadó és toleráns légkör biztosítása.
- Személyi és tárgyi feltételrendszer biztosítása a képességek fejlesztéséhez (fejlesztő illetve tehetséggondozó tevékenységek).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az intézmény minden dokumentumában érvényesüljenek az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek, célkitűzések, feladatok.
- A speciális és a normál csoportok közös tevékenységi rendjének kialakítása.
- A pedagógusok felkészültségének segítése, továbbtanulás támogatása, az inkluzív pedagógia, differenciált fejlesztés, az egyéni bánásmód (mentálhigiéné, fejlesztőpedagógia stb.) témákban.
- Hatékonyabb együttműködés a Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottsággal és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.
- Speciális játékok, képességfejlesztő eszközök folyamatos beszerzése, pótlása a gyermekek speciális fejlesztése érdekében.
- A kompetencia alapú óvodai nevelés működtetésével erősíteni a differenciált – egyénre szabott – fejlesztést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Az óvoda körzetéből a H. H. H. gyermekek elvárható arányban, rendszeresen járnak 3 éves kortól óvodába, majd az esélyegyenlőség megteremtésével sikeresek az óvodai életben, ezt követően az iskolai tanulásban.

II. 8. Képesség kibontakoztató tevékenységek,

II. 8.1. speciális fejlesztő munka

Beilleszkedési zavarokkal, magatartási rendellenességekkel, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek terápiája

Cél: Minta adással, tanácsadással, fejlesztő terápiával segíteni a nehezen kezelhető gyermekeknél felmerülő nevelési és tanulási problémák megoldását.

A fejlesztőpedagógus feladata

- A gyermek állapotának feltárása. A szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása, a megismerő funkciók fejlődési lemaradásának csökkentése.
- A figyelem tartósságának, terjedelmének növelése. A megfigyelő-képesség fejlesztése. A tanulás tartósságának biztosítása.
- A taktilis érzékelés fejlesztése, a szenzomotoros koordináció erősítése. A testkép, testfogalom kialakítása. Az egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése.
- A vestibuláris rendszer működésének korrigálása. A téri tájékozódás és a mozgáskoordináció fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, szókincsfejlesztés, egyszerű mondatalkotás.
- Ritmus - mozgás - beszéd koordinálása, hallási differenciáló képesség fejlesztése. A gondolkodási funkciók erősítése. Az időbeli tájékozódás fejlesztése.

A fejlesztésbe való bekerülés

A fejlesztő terápiában azon gyermekek vehetnek részt, akiket a szülő vagy pedagógus kérésére az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat vizsgál és a szakvélemény részképesség gyengeséget vagy magatartási zavart állapít meg.

- A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc
- A fejlesztés formája: egyéni

A fejlesztés területei

- Mozgásfejlesztés
- Anyanyelvi fejlesztés
- Megismerő funkciók fejlesztése
- Grafopercepció fejlesztése

Mozgásfejlesztő program területei

A testtudat fejlesztése

Módszertani szempontból három részre osztjuk, mint testkép, testfogalom és testséma fejlesztés. A testkép fejlesztésének első számú segédeszköze a tükör, fejlesztő gyakorlat a tükörkép játék. A testkép kialakulásához a különböző izometriás gyakorlatokat használjuk, mint tolás, húzás, feszítés. A testkép kialakulását segítik még a relaxációs gyakorlatok is. A testfogalom kialakító gyakorlatok során tulajdonképpen a testrészek elhelyezkedését, nevét és funkcióját tanítjuk meg a gyermekeknek. Erre szolgálnak a következő gyakorlatok: festéssel, habbal stb. megjelölt testrészek, egymás testrészeinek megnevezése, felnőtt vagy baba testrészeinek megnevezése. A testséma a test gravitációhoz való alkalmazkodásának, egyensúlyának megélése. Gyakorlatai a növények, állatok mozgásának utánzása, emberi arcjátékok utánzása, emberi járásmódok utánzása.

A vestibuláris rendszer fejlesztése

Ayris terápiával, statikus egyensúly gyakorlatokkal, dinamikus egyensúlyt fejlesztő gyakorlatokkal (Bady-roll) történik.

A két testfél mozgásának összerendezése

A páros testrészek egyidejű, egyforma mozgatása.

Négy végtag egyidejű mozgatása.

Alapmozgások koordinációjának javítása

(gurulás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás)

A téri tájékozódás fejlesztése

Alapvető téri irányok gyakorlása: előre, hátra stb. különböző akadálypályák.

Anyanyelvi fejlesztés

Fújási gyakorlatok. Szívás- fújás differenciálása. Orr és szájlégzés differenciálása. Légzőgyakorlatok. Artikulációs izmok ügyesítése. Ciklizálás. Hallási differenciáló képesség fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, instrukciók megértése. Folyamatos beszéd fejlesztése lábbal, szólásokkal, közmondásokkal, megkezdett történetek befejezése.

Szókincsfejlesztés után mondással, analógiás sorok kirakásával dramatizálással. Passzív szókincs fejlesztés rövididejű verbális emlékezet fejlesztéssel. Aktív szókincs fejlesztés közvetlen verbális emlékezettel, valamint egyeztetéssel.

Azonos ábrák egyeztetése, azonos fogalom eltérő ábra, tárgykép - sziluettkép egyeztetése. Igék tanítása. Utasítások megértése. Egyszerű mondatalkotás. Analógiás sorozatok kirakása. Melléknevek tanítása színekkel. Mozgás, beszéd, ritmus koordinálása.

Megismerő funkciók fejlesztése

A megismerő funkciókhoz tartoznak az érzékelés, észlelés, figyelem, megfigyelő-képesség, emlékezet, gondolkodási funkciók.

A fejlesztés tartalma

- Tapintás - párosítással stb.
- Szaglás, ízlelés - különböző ízek, illatok
- Hallási differenciálás - zörejek, saját hang, instrukció követése stb.
- Látás: forma, szín egyeztetés, alak - háttér differenciálás, téri orientáció fejlesztése, irány azonosság.
- Gondolkodásfejlesztés: összehasonlítás, különbségek megfigyelése, analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése, rész - egész viszonya, hiányok pótlása, szimmetria felismerése.

A feladatsor része még a részekre bontás, részekről egész összerakása, főfogalom alá rendelés.

Grafopercepció fejlesztése

Ujjtornával, kézügyességet fejlesztő játékokkal, gyurmázással, magvak válogatásával.

Ide tartoznak a fixációs gyakorlatok, valamint a szem - kéz koordinációs gyakorlatok.

A fejlődés várható eredménye

- Tudnak időben, térben tájékozódni

- Beszédük mind alakilag, mind tartalmilag eljut az életkoruknak megfelelő szintre.
- Nő a figyelem tartóssága. Pontosabb a megfigyelő-képességük.
- Mozgásuk harmonikusabb. Kialakul a helyes ceruzafogásuk. Munkájukban balról, jobbra haladnak, ritmikus sort kiraknak.

Gyógytestnevelés

Cél: Az óvodáskorú gyermekek szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapotának javítása, mozgásuk fejlesztése. A testnevelés és a sport mozgásanyagának felhasználásával a gyermeki személyiség alakítása, testi- lelki rehabilitációja.

A gyógytestnevelő feladata

A gyógytestnevelő az óvodapedagógusok és a gyógypedagógus segítségével ismerkedjen meg a gyermekek aktuális egészségi állapotával, mozgásfejlettségével. Balesetmentes körülményeket teremtsen a mozgásfejlesztéshez. A sokféle változatos mozgástevékenységgel biztosítsa a gyermekek számára az önálló mozgástapasztalatok szervezését, képesség és készség fejlesztését, ezáltal javítsa a betegség következtében kialakult egészségi állapotot, járuljon hozzá a gyermekek rehabilitációjához. Prevenciós gyakorlatok végeztetésével akadályozza meg az egészségi állapot romlását.

A gyógytestnevelésre járó gyermekek jellemzői

A gyógytestnevelésre utalt gyermekek szomatikus egészségi állapota eltér a többi gyermekétől. Különbségek mutatkoznak morfológiai és funkcionális vonatkozásban is. Testformájuk, testi felépítésük, külső megjelenésük más, mint egészséges társaiké: Down-szindróma, alkohol szindróma stb.

Mozgásukban, cselekvésükben egészséges társaikhoz viszonyítva bizonyos mértékig korlátozottak: szívbetegség, labilis egyensúlyérzék stb. Gyakran előfordul, hogy a fogyatékos gyermekek túl mozgékonyak, mozgásuk összerendezetlen. Vannak közöttük, akik éppen ellenkezőleg viselkednek, félénkek, csak nehezen vehetők rá a mozgásra. A mozgásfejlesztésen túl a pszichés kiegyensúlyozottság kialakítása is szükséges számukra.

A gyógytestnevelés feladata

- A születés előtti, illetve a fejlődési rendellenességekből eredő elváltozások, deformitások, betegségek javítása.
- A testi képességek, erő, állóképesség fejlesztése úgy, hogy a gyakorlatokat fokozatosan nehezítjük.
- A mozgáskészség fejlesztése közben kiemelt jelentőségű az ismert vagy tájékozottság szintje. Fontos, hogy a gyermekeknek pontos ismerete legyen a helyes mozgásról.
- A mozgásjártasságok, mozgáskészségek kialakításával a mozgásműveltség fejlesztése.
- Az érdekes, játékos gyakorlatokkal a gyermekek mozgásigényének felkeltése, kielégítése.

A gyógytestnevelés mozgásanyaga

Játék	Előkészítő gyakorlatok	Fő gyakorlatok	Kontraindikált mozgások
Egyszerű mozgásos játékok, helykeresők átfutások, futójátékok, versengések. Minden foglalkozáson lehetőség az önálló eszközválasztásra, szabad játékra, a mozgásos önkifejezésre. Lehetőség van sokféle eszközzel, azok használatával megismerkedni pl. roller, gördeszka, füles labda, trambulín stb.	Játékos utánzó gimnasztikai gyakorlatok, melyek az izmokra kifejlett hatása alapján lehetnek: • mobilizáló gyakorlatok • nyújtóhatású gyakorlatok • erősítőhatású gyakorlatok Többféle kézi szerrel is végezhetőek: karika, babzsák, szalag, labda, párna, Badyroll-henger stb. A légzési gyakorlatok a gimnasztikai mozgással összekötött speciális gyakorlatok. A relaxációs gyakorlatok az izomtónus és a pszichés feszültségi állapot csökkentését segítik.	I. Torna vonatkozású főgyakorlatok <i>Természetes támaszgyakorlatok:</i> kúszás, csúszás, mászás, egyensúlyozás. Talajon és torna-szereken is végezhetőek. Pl.: pad, zsámoly, mászás. <i>Talajtorna gyakorlatok:</i> gurulás a test hossz tengelye körül kézben fogott eszközzel vagy eszköz nélkül szőnyegen. <i>Függésgyakorlatok:</i> mászások bordásfalon, Tini-kondin felfelé-lefelé, balra-jobbra II. Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok <i>Futások:</i> rövid ideig, játékos formában. Közbeiktatott pihenőkkel. <i>Ugrások</i> <i>Dobások:</i> hajítás kis-labdával, babzsákkal távolba és függőleges vagy vízszintes célba. Léglabdával végezhető gyakorlatok a gurítás, feldobás- elkapás, átadás, labdavezetés	A túlságosan magas tornaszereken végzett mozgás. Guruló-átfordulás előre, a tarkóállás és gurulóátfordulás hátra előgyakorlatai. További gyakorlatok egyénre szabottak lehetnek pl. lajhármászás. Tilos mozgások. Káros mozgások

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek szívesen beállnak tornázni, a kapott utasításokat igyekeznek végrehajtani, együttműködők.
- Egészségi állapotuk nem romlik, hosszabb ideig is képesek mozogni.
- A nagymozgásokat, egyensúly gyakorlatokat bátran, változott körülmények között is elvégzik.
- A megismert játékokat felnőtt irányításával eljátsszák.
- Sokféle tornaszert ismernek, azokat önállóan használják.
- Szeretnek labdázni, többféleképpen használják: dobják, pattogatják, céloznak vele.

II.8. 2. Képesség kibontakoztató, tehetségfejlesztő munka

A gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve Tehetségfejlesztő foglalkozásokat is szervezünk, ahol az egy-egy részterületen kiemelkedően tehetséges gyermekeket is továbbfejleszthetjük. A tehetségfejlesztő foglalkozások vezetéséhez az óvodapedagógusok megfelelő képesítéssel rendelkeznek.

Cél:

- A kiemelkedő képességű gyerek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.
- A fejlesztést igénylő képességek erősítése.

Az óvodapedagógus feladata:

Alapos gyermekismeret birtokában a kiemelkedő képességre, tehetségre irányuló hajlamok felismerése (zene, irodalom, képzőművészet, sport terén).

Tudatos fejlesztő munkával a gyermekek képességeinek, érdeklődésének ápolása, differenciált fejlesztő foglalkozások formájában. Megmérettetésük – versenyre való felkészítésük – részvételük megszervezése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Tevékenységekben gazdag óvodai életben, gyermekismeret birtokában az önmegvalósítás kiteljesedésének biztosítása. A gyermekek viselkedésében és tevékenységében együttesen mutakozó kiemelkedő tulajdonságok ráirányítják figyelmünket a tehetségre irányuló hajlam felismerésére: átlagfeletti képesség, magas szintű kreativitás, feladat iránti elkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás) Igyekszünk olyan tevékenységre serkentő óvodai légkört biztosítani, ahol a gyermekek egyéni képességeikhez mértén bontakoztathatják ki tehetségüket.

Figyelemmel kísérjük a vetélkedőkre, pályázatokra szóló felhívásokat, melyekbe bekapcsolódva biztosítjuk a lehetőséget gyermekeink megmérettetésének.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikro csoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

A tevékenység által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Ideális feltételeket teremtünk a tehetséggondozáshoz – a gyermeki alkotókedv, kreativitás kibontakoztatásához – a játék, a fokozatos tanulás, egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunka során.
- Erősödik a gyermekek önbizalma, önállósága, tudatára ébrednek, hogy személyiségüknek milyen értékei vannak, miben tehetségesek.
- A tehetségre irányuló hajlam felismerésével, a szabad önkifejezést teremtő helyzeteket teremtünk.
- Eredményesen készítjük fel őket óvodaszintű, városi, esetleg országos versenyekre (zene, irodalom, képzőművészet, sport)
- A gyermekek a tehetséggel összefüggő területeken képességeik maximumát nyújtják, vállalják a megmérettetést.
- Megtanulják, képességeiket kamatoztatni, gazdagabb képzelettel, intellektuális készségekkel, egy-egy területen kimagasló teljesítménnyel rendelkeznek, ezáltal megnő tanulási esélyük.

Tevékenységi forma

Gyermektorna – úszás - Ovifoci– Cél: A gyermekek edzettebbé, ellenállóbbá, egészségesebbé válnak. A mozgás örömeinek biztosítása. Testi képességek erő-, ügyesség-, gyorsaság-, állóképesség fejlesztése. Térben való tájékozódás, finommotorika fejlesztése. Az úszással a gyermekek egészségi, edzettségi állapotának javítása, a tartási rendellenességek kialakulásának megelőzése. Sportversenyeken való részvétellel a versenyszellem megéreztetése.

Népi- gyermektánc – Cél: A népi gyermekjátékdalok, a nemzeti mozgáskincs alapjainak megismertetése, amely a személyiség sokoldalú fejlesztését szolgálja. Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztése - énekes - táncos játékokkal, daltanulással, gyakorlással, és ismétléssel az értelmi képességek kibontakoztatása. „Így tedd rá program tükrében. „
A mozgáskultúra és a tánc kultúra fejlődését elősegítő legfontosabb célunk a gyermekek életkorának megfelelő művészi értékű anyag felhasználásával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a ritmusérzék fejlesztése, harmonikus mozgásuk elősegítése. Előadásukkal színesítsék az óvodai ünnepségeket.

Kézműves műhely – Cél: Tehetséges, érdeklődő nagycsoportos korú, jó kézügyességű, fantáziadús, alkotószellemű gyermekek vizuális alkotótevékenységének, esztétikai érzékének fejlesztése. A gyermekek fantáziájának, kreatív gondolkodás módjának intenzívebb kibontakoztatása. Ismerkedjenek meg a népi kismesterségek technikáival, a csuhézással, vesszőfonással, agyagozással, és a batikolással. Rajzversenyeken való részvétellel juttassuk sikerélményhez a gyerekeket.

Idegen nyelv – Cél: Játékos tevékenységek közben az anyanyelvi neveléshez hasonló módon, az idegen nyelv alapjainak elsajátítása, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

A korai nyelvtanulás pozitív hatással van a gyermekek nyelvi kompetenciáira, növeli önbizalmukat, játékos hatással van a beszélszervek ügyesítésére.

Furulyázás – Cél: Kiemelkedő zenei képességű és jó hallású nagycsoportos korú gyermekek ismerjék meg a fúvóhangszerek megszólaltatását. Barátkozzanak meg a furulyával, egy oktávon belül kis terjedelmű dalok utánzásos elsajátítása, a zenei műveltségük fejlesztése. Gyermekek játékdalok, műzenei szemelvények: művészi igényű megkomponált gyermekdalok megtanulása, furulyázása. Önálló és csoportos előadásukkal az ünnepeket hangulatosabbá teszik.

Zeneovi – Cél: Kiemelkedő zenei képességű, jó hallású nagycsoportos korú gyermekek zenei képesség-, készségfejlesztése. (Ritmus, tempóérzék, egyenletes lüktetés, belső hallás, zenei emlékezetük fejlesztése.) Zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk formálása.

Sakk Cél: Kiemelkedő képességű, jó logikai gondolkodású nagycsoportos korú gyermekek képesség-, készségfejlesztése.

Hittan – Cél: Az emberi kapcsolatokban a szeretet, a bizalom, a türelem, igazságosság, szelidség, a szolgálat megismertetése a gyermekekkel. Részvétel érdeklődő óvodásaink köréből. Szeretetteljes légkörben hallgassanak bibliai történeteket, irodalmi és zenei művekkel hitük erősítése, bővítése, érzelmi biztonságuk fokozása. Ismerkedjenek meg az egyházi ünnepek jelentőségével, tartalmával.

II. 9. Óvodánk ünnepei, hagyományai

A távlatok és hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről - időre visszatérő sajátos eretek között lezajló közös események. Az ünnepek perspektívát adnak, erősítik a hagyományokat, fokozzák a gyermek közösséghez tartozását a közös élmény erejével. Az ünnepre való készülődés sok lehetőséget ad a gyermeknek az együttműködésre, együttmunkálkodásra, beszélgetésre, ez örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az óvodapedagógus a hosszabb előkészület alatt a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket. A napokig, hetekig tartó készülődés nagyon fontos a gyermek fejlesztése, ötleteik, önálló elképzeléseik megvalósítása, sokszínű tevékenykedtetése szempontjából, de mindenre a koronát maga az együtt ünneplés teszi fel. Az ünnep fényét emelje a feldíszített óvoda, a gyermekek, felnőttek ünneplő ruhája, a meglepetés, a kölcsönös ajándékozás.

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Ünnepeink a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk megteremtésére, az óvodánk egyéni arculatának megteremtésére, megmutatására adnak lehetőséget. Maga az ünnep külsőségeivel együtt vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.

Születésnap – névnap – A csoportok hagyományai szerint. A csoporttársak énekkel, verssel, egyszerűbb maguk készített ajándékaikkal köszöntik az ünnepeltet.

Anyák napja – A szülők, az édesanya iránt érzett nagy szeretet kedves, hangulatában érzelmgazdag megünneplése apróbb ajándékkészítéssel, az édesanyáról, a segítségnyújtásról való beszélgetéssel hangolódunk rá erre a szép ünnepre. A gyermekek dallal, verssel és a saját készítésű ajándékkal kedveskednek az édesanyáknak és a nagymamáknak.

Gyermek-Hét – Az óvoda gyermekei közösen ünnepelnek több napon át. A felnőttek bábműsorral, vendég művészek "koncerttel" köszöntik a gyerekeket. Vidámság, jókedv, sport, kirándulás, tánc ház jellemzi ezt a hetet.

Kirándulások – A kirándulások alkalmasak a környezettudatos magatartás megalapozására. (környezetszeretet-környezetvédelem)

Ünnepek, rendezvények

Az ünnepek megélésének és arra való felkészülésének nagy szerepe van a gyermekek érzelmvilágának fejlődése szempontjából.

Óvodánkban azokat az ünnepeket éljük át, melyek programunk szellemiségének megfelelnek és közel állnak a gyermekek érzelmvilágához. Ennek megfelelően a gyermeki ünnepek, hagyományőrző ünnepek, környezetvédelmünk jeles napjai, és társadalmi ünnepeink közül Március 15. megünneplésére fektetünk nagyobb hangsúlyt.

A hagyományok ápolása, az ünnepre való előkészületek, együttjátzás, együttmunkálkodás, tervezgetés, ajándékkészítés izgalmassá, örömtelivé teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeiben is jelzi „varázsát”, vidám hangulatú, élményekben gazdag nap.

A környezetvédelmi jeles napokat maradandó élményű kirándulásokkal, természetvédelmi vetélkedőkkel, ügyességi játékok rendezésével, természeti környezetünk gazdagítását szolgáló programokkal tesszük emlékezetessé. A programokba lehetőségeinkhez mértén bevonjuk a szülőket is.

GYERMEKI ÜNNEPEK családi rendezvények	NÉPHAGYOMÁNYŐRZÉS NÉPSZOKÁSOK	KÖRNYEZETVÉDELEM JELES NAPJAI
Születés és névnapok	Mihály napi vásár szeptember 29.	Takarítási világnap szeptember 23.
Mikulás december 06.	Szüret október 15.	Állatok világnapja október 04.
Anyák napja május első hete	Lucázás december 13	Víz világnapja március 22.
Társadalmi ünnep Március 15.	Advent november 30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig	Föld napja április 22.
Gyermeknap június első hete	Karácsony december 24-25-26.	Madarak és fák napja május 13.
Évzáró, Családi nap (szülői igény szerint)	Farsang vízkeresztől hamvazó szerdáig Zöldág járás Húsvét	Környezetvédelmi világnap június 05.

(az első tavaszi
napéjegyenlőség utáni
holdtöltét követő vasárnap)
Májális
május 01.
Pünkösöd
húsvét utáni 50. nap

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Szüret – Hagyomány óvodánkban a szüreti mulatság megszervezése. A gyermekek kedvük szerint szemezik a szőlőt, kóstolják a mustot, népzenére táncolnak, kukoricát morzsolnak, természetes anyagokból játékokat, hangszereket készítenek.

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig) – A gyermekek megismerkednek az advent jelképeivel (koszorú, naptár). A naptár alapján mindennap egyszerűbb feladatokkal készülnek a karácsonyra pl. dalokat, verseket, mondókát tanulnak, fenyődíszeket és ajándékokat készítenek, figyelik a Borbála napon (december 04.) vízbe tett cseresznyeágot, a Luca napon (december 13.) ültetett búzát, mézeskalácsot sütnek, almát, mézes diót esznek.

Mikulás napján (december 06.) a Mikulás meglátogatja a csoportokban a gyerekeket, akik dalokkal, versekkel köszöntik őt.

Karácsony (december 24 - 25 - 26) – Közös óvodai ünnepség. Az adventi ráhangolódás után nagy szeretetben énekkel, verssel, hangszeres játékkal, betlehemezéssel, tánccal kedveskednek egymásnak, szeretteinknek. E meghitt ünnep a családban teljesedik ki.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) – Télbúcsúztató népszokás. Farsangi dalokkal, tréfás versekkel, álarcok készítésével, teremdíszítéssel telik a készülődés. A farsangi mulatságon a csoportokban a gyermekek a szülőkkel együtt jelmezes felvonulással, táncolással, énekléssel, ügyességi játékokkal búcsúztatják a telet. Ételkóstoló.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap) – Mondókákat, verset tanulnak a locsoláshoz, dalt a komatál-küldéshez. A lányok tojástart díszítenek, a fiúk meglocsolják a lányokat.

A komatálba süteményt sütnek és a barátokkal és más csoporttal komálnak. Az ünneplés a családban folytatódik.

Mézes reggeli- Méhek napja- Beporzók napja

Május elseje – Minden csoport az udvarán májuszfát díszít, majd körbejárják tavaszi dalokat énekelve. Zenés májális, játék az udvaron.

Nemzeti ünnep

Március 15. – Az első tavaszi közös óvodai ünnepség. A gyermekek beszélgetéssel, könyv és képnézegetéssel, verseléssel, dalokkal készülnek a nemzeti ünnepünk méltó megünneplésére. A közös ünnepi műsor és a kokárdás ünnepi ruha is hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék hazánk történelmét, múltját, a régen és a ma élő ember életét, megtanulják ezek szeretetét és védelmét.

II. 10. 8. A fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása és az „Örökös Zöld Óvoda,, kritériumainak való megfelelés

Célunk: A fenntarthatóságra nevelés erősítése. A „zöld óvodaság” ismertségének növelésével célunk a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése. Az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletük és magatartásuk megalapozása. „Örökös Zöld Óvoda” kritériumai alapján nagy hangsúly fektetése a fenntartható fejlődés elméletének és gyakorlatának a mindennapokban történő megjelenítésére, gyakorlatára. Megújult módszertani tudásunk hatékony alkalmazása a gyermekek környezetvédő egészségtudatos nevelésében.

Általános feladataink: Felhasználni a természetből, annak felfedezéséből eredő élmények nevelő hatását.

A gyermekeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet. Városunk természeti környezete Sóstó -tó , az erdő és az Állatpark és intézményünk környezetében megtalálható parkok fontos részét képezik az óvodai nevelőmunkánknak. Kirándulások és különböző programok - mint például az erdei Óvoda - alkalmával megtapasztaljuk az ember és a természet, a természet és állat, ember és állat viszonyát. Kiemelt feladatunk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Ezért a fenntarthatóság érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás formálására, alakítására. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva számukra. A környezetvédelem jeles zöld napjait érdekes programok szervezésével tesszük emlékezetessé, melyekbe igyekszünk a szülőket is bevonni egy – egy rajzpályázat, virágosítás alkalmával. A fenntartható fejlődés érdekében az anyagok újrahasznosítása, kreatív felhasználása is fontos a nevelő munkánkban, melyekre kiváló alkalmat ad, óvodákban minden évben megrendezésre kerülő újrahasznosítás napja. A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a technikák a környezet tanulmányozására, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban. A gyermekek a környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el. Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek

és koncentrikusan mélyülnek. A környezettudatossághoz kapcsolódó jeles napok óvodánkban, mely összhangban van a „Zöld Óvoda” munkaközösségébe tartozó jeles napokkal: Beporzók napja; Víz világnapja; Erdők hete; Állatok világnapja; Föld napja; Fenntarthatóság – hete; Madarak és fák napja

A környezettudatos nevelés a Zöld Óvodában – Fenntarthatóságra nevelés és tudatos szemléletformálás

Óvodánk számára a környezettudatos nevelés nem csupán alkalmi kezdeményezések, hanem egy mélyen gyökerező elköteleződés, amely már régóta formálja mindennapi munkánkat. 2025-től minden Intézményünk rendelkezik Az **Örökös Zöld Óvoda** Cím elnyerésével, mellyel tovább erősítettük elkötelezettségünket a fenntarthatóság, a környezettudatosság és az egészséges életmód iránt. Célunk, hogy a gyerekek számára minél korábban megalapozzuk a környezeti értékek tiszteletét és védelmét, és segítünk nekik megérteni, hogyan élhetünk harmóniában a természettel.

Kiemelt célunk:

A fenntarthatóságra nevelés erősítése és a „zöld óvodaság” ismertségének növelése, hogy a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatásunkat szélesítsük. A környezetbarát szemléletmód tudatosítása és népszerűsítése mellett a helyes és egészséges életvitel elősegítése is fontos számunkra. A gyermekek környezettudatos magatartásának és szemléletmódjának megalapozása kiemelt cél. A „**Örökös Zöld Óvoda**” kritériumainak megfelelően nagy hangsúlyt fektetünk a fenntartható fejlődés elméletének és gyakorlatának mindennapi megjelenítésére, és új módszertani tudásunkat hatékonyan alkalmazzuk a gyermekek környezetvédő, egészségtudatos nevelésében.

Feladataink:

Óvodánkban a természetből eredő élmények nevelő hatását használjuk fel a környezettudatosság fejlesztésére. A gyermeket már az óvodában megtanítjuk arra, hogyan élhet harmóniában a természettel, és miként válhat a természet védelmezőjévé a jövőben. Városunk természeti környezete, mint Sóstó-tó, az erdő, az Állatpark és a környező parkok kulcsfontosságú szereplői az óvodai nevelésünknek. A kirándulások, a különböző programok – mint például az erdei Óvoda – alkalmával gyermekeink megismerhetik és meg tapasztalhatják az ember, az állat és a természet közötti kapcsolatot.

Kiemelt figyelmet fordítunk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására. Az anyagok újrahasznosítása és kreatív felhasználása, mint például az újrahasznosítás napja, rendszeres része nevelő munkánknak. Emellett a környezettudatos magatartás kialakítását szoros együttműködésben végezzük a családokkal, így közösen formálhatjuk a gyerekek szemléletét és szokásait.

A gyermekek számára a környezet védelme nem csupán egy elméleti téma, hanem egy valóságos tapasztalat, amelyet közvetlen megfigyelésen és játékos, kreatív tevékenységeken keresztül sajátíthatnak el. Az önkiszolgáló tevékenységek, udvari élet, megfigyelő séták, kirándulások mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerekek környezettudatos életmódot alakítsanak ki. Támazkodunk a családi élményekre is – kirándulások, nyaralások tapasztalataira –, hogy a gyerekek szorosabb kapcsolatba kerüljenek a természettel és környezetükkel.

Jeles zöld napjaink, amelyek segítenek a környezettudatosság erősítésében: Takarítási világnap: szeptember 23. Állatok világnapja: október 04. Víz világnapja: március 22. Föld napja: április 22. Madarak – fák napja: május 10. Környezetvédelmi világnap: június 05. Az aktualitásoknak megfelelően a csoportok önállóan szerveznek programokat, tevékenységeket, részt vesznek városi rendezvényeken. **Egészségnap** – Néphagyományokhoz, az óvodai élethez kapcsolódó ételkóstoló szervezése. (Szüreti-nap, Farsangi ételkóstoló, születésnap)

Ezek a napok nemcsak programokkal gazdagítják a gyerekek élményeit, hanem egyben közvetítik számukra a környezet iránti tiszteletet és védelmet. Az ilyen eseményekhez rendszerint a családokat is bevonjuk, például rajzpályázatokkal, virágosítással, közös tevékenységekkel, hogy otthoni és óvodai környezetben is megéljék a zöld értékeket.

A fenntartható fejlődés és a környezettudatosság terjesztéséhez elengedhetetlen, hogy az óvodai élet minden területén érvényesüljön a környezetbarát szemlélet. Mindezt nem csupán tudatos programokkal, hanem a mindennapi óvodai életben, a spontán játékok, az önkiszolgáló tevékenységek és a szabadtéri foglalkozások során is igyekszünk megvalósítani.

Óvodánk tehát nem csupán helyszín, hanem egy olyan közösség, ahol a gyermekek nap mint nap tapasztalatot szerezhhetnek a környezetvédelem és fenntarthatóság világában, és később életük során aktívan hozzájárulhatnak bolygónk megóvásához.

II. 11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszközkészlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az alapfokú művészetoktatás alapprogramja, tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat, továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tanítási nyelvű oktatást biztosító iskola esetén a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizsgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő pedagógiai programot kell érteni.

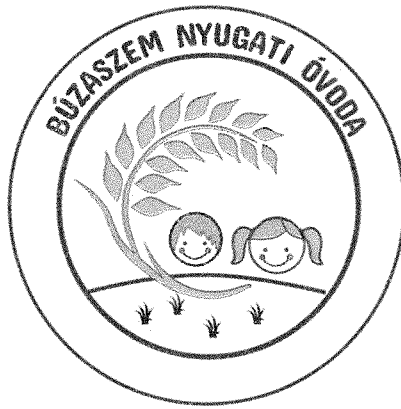
Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni.

1. ÓVODA			
I. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERESENDEZÉSI TARGYAI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
1.	1. Csoportszoba		
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágypetétek, decubitus matrac egyéni szükségletszerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
7.	játektartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9.	elősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12.	személtartó	gyermekcsoportonként 1	
13.	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	a települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
14.	2. Tornaszoba		
15.	tornapad	2	
16.	tornaszőnyeg	1	
17.1	bordásfal	2	
17.2	bordásfal	3 gyermekenként 1	új óvoda építése esetén.
18.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Bosu jellegű fejlesztő eszközök
19.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint, pl.: számolv., matrac, labdák, karikák, stb.
20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
21.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		a pedagógiai programban foglaltak szerint.
22.	rútkör (az asztal szélességében)	1	
23.	asztal	1	
24.	szék	2	egy gyermek, egy felnőtt.
25.	szőnyeg	1	
26.	játektartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
27.	4. óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint	
28.	asztal	1	
29.	szék	4	
30.	szőnyeg	1	
31.	könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
32.	5. Játsszódudvar		
33.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
34.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
35.	babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1	
36.	udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	új óvoda építése esetén
37.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	megfelelő árnyékolás biztosításával
38.	takaróháló, takaróponyva	homokozónként 1	a homokozó használaton kívüli lefedéséhez
39.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	IV. rész szerint	pl.: fészekhinta, gyermekcsoportonként 1 db kényelmes lengőhinta, továbbá 3 -3 db roller, három és ketekerekű kerekpár, mászóka stb.
40.	6. Intézményvezetői iroda		
41.	íróasztal és szék	1-1	
42.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
43.	telefon	1	

44.	könyvszekrény	1	
45.	írárszekrény	1	
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
48.	iroasztal és szék	1-1	
49.	írárszekrény	1	
50.	telefon	1	közös vonallal is működtethető
51.			
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	tagintézményben perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba		
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkasztal is	pedagóguslétszám figyelembe vételével	
54.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	
55.	könyvtári dokumentum	500	az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez
56.	könyvszekrény	2	legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított; gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva
59.	10. Gyermeköltöző		
60.	öltözőrekesz, ruhatarló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönítetten cipőtároló
61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
62.	11. Gyermekmosdó, WC helyiség		
63.	törülköztartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
64.	faltükör	mosdókagylónként 1	
65.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	
II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK			
	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkéfe, szappantartó
3.	fésűtartó	csoportonként 1	
4.	törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	
5.	abrosz	asztalonként 3	
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7.	ágyvéműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	
8.	hűtésre, melegítésre, adagolásra szolgáló eszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	1-es típusú diabéteszrel érintett gyermek esetében a speciális étkeztetési igényekre tekintettel
III. A FELNOTTEK MUNKAVEGZESEHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	szennyes ruhatarló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
2.	mosott ruhatarló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
6.	szárítóállvány	csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, holapat, lombvágó, locsolótömlel, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	
10.	porszívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen szintenként) 1-1	pl.: lehet takarítógép
IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTEKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK			
	A	B	C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennviség eszközfajtánként)		

2.	különböző játékművek (mozgásos játékok, gyakorló, szimulációs, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl. családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; bolygó játékok; jelmezek, LEGO, építő kockák és építőelemek; mágneses építők, fogaskerek készletek)
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl. akadálypálya elemek; egyensúlyérzékeltető játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl. hangszerkészlet, furulya, dob, triangulum; xilofon; metalofon, cütányér, csengő)
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl. okoskocka, logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl. érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakktáblák, szöveggyűjtemények)
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl. rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei)
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl. logico; okoskocka; lotto játékok; kirakó eszközök; adon témakörhöz rendelt digitális adathordozók)
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hangjátékszóra és képmegjelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	projektor, vagy interaktív kijelző
12.	hangfalak	(szekhelyen és telephelyen) 1	
13.	diavetítő	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	
14.	vetítővászon	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezet tudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	1. Beszédfigyeltetők		
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási figyeltetők		
5.	dallamiró	csoportonként 1	
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenhármat, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezeték vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (szekhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási figyeltetők		
12.	olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hatrekeszes doboz, gombos tábla, szögös tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

III. A Búzaszem Nyugati Óvoda
Intézményeinek Pedagógiai programja
A helyi gyakorlat megvalósítása

III.1. BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FREINET ELEMekkel

(Székhelyintézmény)

Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
székhelyintézmény

Címe: 4400 Nyíregyháza
Búza utca 7.

Tel./fax : 42/ 512 - 940

E-mail: buzaszemovi@gmail.com

III.1.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Nyíregyháza belvárosában- a Búza utca 7. sz. alatt található. 1979-ben nyitotta meg kapuit városunk gyermekei számára. A szomszédságunkban található Művészeti Szakközépiskolával aktív kapcsolatunk van – hangszeres, táncos előadásaikkal, táncház vezetésükkel – színesebbé, gazdagabbá, sokrétűbbé teszik pedagógiai munkánkat.

Gyermeklétszámunk folyamatosan magas, a szülők nagy érdeklődéssel keresik óvodánkat, melyet a magas szintű pedagógiai munkával érdemeltünk ki. Belvárosi óvodánk közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen található.

Intézményünk 2000-ben vette fel a **BÚZASZEM ÓVODA** nevet. Elsősorban a FREINET filozófia gondolatai hatására: „*Elvettem a magot, és hozzájárultam a rügyfakadáshoz...*” (FREINET), másodsorban pedig a helyhez való kötődésünket fejezi ki (Búza út).

1998-tól láttunk el Bázisóvodai feladatokat, melynek célja volt megyei, városi óvodák szakmai munkájának segítése, fejlesztése. Az érdeklődő szakemberek előadásokon, gyakorlati bemutatókon vehettek részt, ezzel is fejlesztve szakmai kultúrájukat.

Gazdag innovációs munka jellemzi intézményünket. Több mint 15 éve kezdődtek el a fejlesztések, melyek napjainkban is folytatódnak.

2000-ben, szinte az elsők között nyertük el – pályázat alapján – az Oktatási Minisztériumtól a lehetőséget a COMENIUS 2000. Minőségbiztosítási rendszer I. modelljének kiépítésére. A projektet kiépítve, 2002 szeptemberétől PARTNERKÖZPONTÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNY lett óvodánk.

2007-ben Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a **Freinet pedagógia** és a **Kompetencia alapú** óvodai nevelés alapelveit, cél és feladatrendszerét átdolgoztuk. Gyakorlati bemutatókkal és elméleti előadásokkal segítettük megyénk és városunk óvodapedagógusait a Kompetenciaalapú óvodai nevelés bevezetésében. A fokozatos bevezetés eredményeként a 2009/2010-es nevelési évtől óvodánk valamennyi csoportjában már így folyik a gyermekek sokoldalú fejlesztése.

Jelenleg **előminősített referencialhelyként** működünk.

„Jó Gyakorlataink”:

1. Szeressünk-segítsünk”- Részleges integráció lehetősége az óvodai nevelésben.
2. A kompetencia alapú nevelés megvalósítása a komplexitás jegyében.
3. A kísérletezés és társasjátékozás személyiségfejlesztő lehetőségei óvodáskorban.

2011 nyarán megtörtént Nyíregyháza város óvodáinak integrációja. Óvodánk a **Búzaszem Nyugati Óvoda székhely intézménye** lett, hozzánk integráltak három tagóvodát és egy telephelyóvodát, amely 2016. augusztus 1-től tagintézmény lett.

Székhely óvodánk tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere

Óvodánk 9 csoportos, 240 férőhelyes, két épületből álló intézmény. Az óvoda 1979-ben épült, a foglalkoztatók tágasak, világosak, harmóniát árasztó szín-, formavilágukkal, természetes anyagukkal a gyermekek fejlesztésére, biztonságos nevelésére alkalmasak. Az eltelt 45 év alatt a meglévő értékek óvásán felül nagyon sok korszerűsítés is történt intézményünkben. Gazdag tárgyi felszereltséggel rendelkezünk a Pedagógiai Programunk megvalósításához.

Az óvoda épülete, játszóudvara szolgálja a gyermekek kényelmét. Biztonságos és esztétikus gyermekméretű berendezési tárgyak segítik a gyermekek egészséges fejlődését és az egészségmegőrzést. Fűves, árnyas, tágas óvodaudvaron elégítjük ki a gyermekek mozgás- és játéki igényét.

A gyermekek által használt eszközöket hozzáférhető módon, a biztonsági előírásokat szem előtt tartva helyezzük el.

Az óvodában tiszta, higiénikus, biztonságos munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársak számára. Valamennyi csoportban biztosított a digitális eszközök használata: magnó, CD lejátszó, fényképezőgép JBL, laptop, kivetítő.

Intézményi szinten lehetőség nyílik DIOO , internet, nyomtató, fénymásoló használatára.

Óvodánk nyitott, bármikor lehetőséget teremtünk az óvodánkba járó gyermekek szüleinek fogadására.

Szakmai, személyi feltételek

Gyermeklétszám alakulása

Intézményünkben kilenc csoportban neveljük a gyermekeket. A 240 férőhelyes óvodánkban, a csoportlétszámok megfelelőek. Óvodánkban a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek elenyészően kis százalékban vannak jelen.

1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 sajátos nevelési igényű gyermeket fejlesztünk nagyon jó személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

Alkalmazotti közösségünk

A Székhelyóvoda alkalmazottainak létszáma 36 fő, ebből 19 fő óvodapedagógus végzi a nevelőmunkát, 1 óvodapszichológus, 15 fő pedig a pedagógiai munkát segíti, 1 fő karbantartó. Az óvoda alkalmazotti közösségére az összehangolt munka, a nagyfokú gyermekszertet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés jellemző. Elfogadó, segítő, támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A dolgozói létszám szakképzettsége a törvény előírásainak megfelel.

Az óvodapedagógusok az óvodai nevelőmunka kulcsszereplői, akik a nevelés egész időtartamában feltétlen jelen vannak.

Nevelőtestületünkre jellemző az ismeretszerzés, a tudás iránti vágy, a folyamatos ön- és továbbképzés. Az óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdjükkel mintaként állnak a gyermekek előtt. Pedagógiai Programunk eredményes megvalósításához a szükséges szakértelemmel, pedagógus továbbképzéssel rendelkezünk.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelünk, melyhez nagyon jól képzett szakemberekkel (gyógypedagógus, gyógytestnevelő) rendelkezünk.

Gazdálkodás, finanszírozás

Az intézmény részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv, gazdálkodását az Eszterlánc Északi Óvoda látja el. Az intézmény a számára biztosított költségvetés teljes körű felhasználására törekszik. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző fejlesztéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével valósítjuk meg.

Költségvetésen túl az alábbi bevételek segítik az intézmény működését

- Innovációs pályázatokon elnyert összegek – a szakmai eszköztár bővítését segítik.
- Az óvoda hatékonyan működő **Alapítvánnyal** rendelkezik, melyek az óvodáskorú gyermekek egészséges életre nevelését segítik. A szülők szja. 1%-ának felajánlásával vagy egyéb befizetésekkel támogatják intézményünk működését.
- Az óvodai nevelésünkben az esélyegyenlőség biztosítását javítja a **szülők** egyéb **támogatása** is: felszerelések, játékeszközök, gyümölcsök, zöldségfélék biztosítása a csoportok számára, és a társadalmi munkák, melyek értékét nehéz meghatározni.

Az intézmény bevételei nagymértékben segítik a Pedagógiai Program eredményesebb megvalósítását.

III.1.2. Nevelőmunkánkról

„Az élet által az életre nevelni.”

(Celestin Freinet)

Az 1997/98-as tanévben döntöttünk úgy, hogy a **FREINET pedagógia rendszert** bevezetjük óvodánkban. Kidolgozója: Celestin Freinet (1895-1966) francia pedagógus.

Freinet pedagógiáját azért választottuk, mert az egyik legnyitottabb rendszer. Megadta számunkra azt a lehetőséget, hogy a gyakorlatban már kialakult, jól működő értékeinket megőrizzük és integráljuk a nevelési rendszerünkbe.

E nevelési rendszer **központi tétele**: a gyermek személyisége akkor fejlődik harmonikusan, ha megkapja a lehetőséget az érzelmi, gondolati, élményi kifejezésre.

Freinet rendszere tevékenységközpontú, öröm, siker és gyakorlatorientált szintézis pedagógia, amely mobil, nyitott rendszer, újabb ötleteket, módszereket is befogad, szabad kezet ad a pedagógusoknak programok kidolgozására és technikák bővítésére.

A Freinet pedagógia természet- és élet közeli, a gyermek és az óvodapedagógus egyéniségét tisztelő, kényszer nélkül fejlesztő és szabad önkifejezést biztosító életet körvonalaz.

E pedagógia eredményesen alkalmazható eltérő képességű gyermekek esetében is, ide értve a sajátos nevelési igényű gyermekeket is.

A Freinet alapelveket a technikák alkalmazásán keresztül valósítjuk meg. Ezek az önálló gyermeki ismeretszerzést teszik lehetővé. Előtérbe helyezzük a gyermeki alkotást és a természetes kísérletező tapogatózást. A Freinet technikák egyszerre módszerként és eszközként funkcionálnak nevelésünkben.

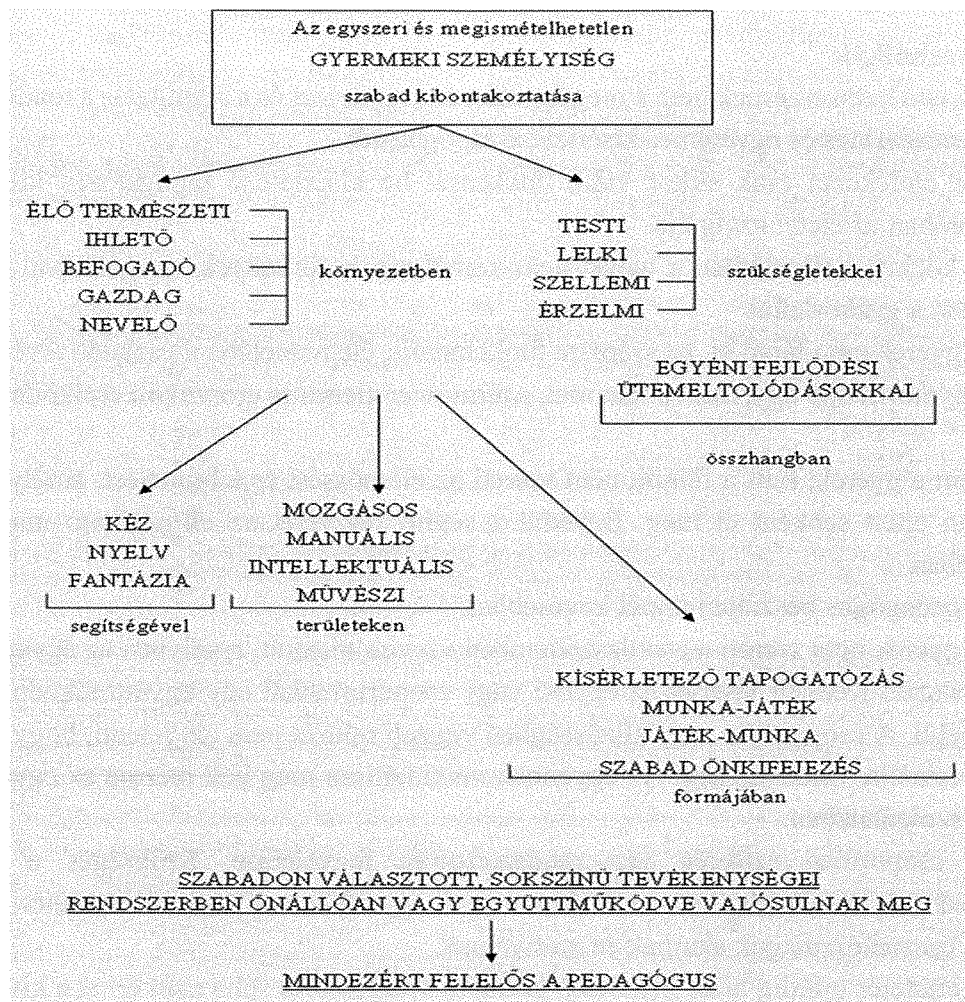
A Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés óvodánkban

Óvodánkban 2006-ban kezdtük el a Kompetenciaalapú óvodai programot bevezetni. Felismertük, hogy a Freinet pedagógiai rendszer alapján végzett nevelőmunka módszertana nagyon közel áll a Kompetencialapú óvodai neveléshez.

2008-ban a Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés alapelveit, cél- és feladatrendszerét összedolgoztuk. Freinet szellemiségű éves projektjeinket átdolgoztuk, bővítettük az óvodai programcsomag tevékenység tartalmával. Nagyon nagy értéke a programoknak számunkra, hogy a szakmai párbeszédet megindították a pedagógusok között. Egymást segítve ötleteinket, tapasztalatainkat megbeszélve tökéletesítjük szakmai munkánkat, melynek legnagyobb nyertesei a gyermekek, hisz még több élménnyel, inger gazdag környezetben bontakoztathatjuk ki egyéni képességeiket.

Óvodánkban 2007-től fokozatosan vezettük be a programcsomag gyakorlati megvalósítását és 2009 szeptemberétől már valamennyi csoport beépítette mindennapi nevelőmunkájába. A kezdeti nehézségek után ma már eredményesen alkalmazzuk a nevelési rendszert. Az alkalmazotti közösség magáénak érzi, egyre biztonságosabb a gyakorlati megvalósítása.

A Freinet pedagógiai rendszer és a Búzaszem Óvoda nevelési rendszere

A FREINET pedagógia alapelvei

A gyermek reakciói

- Senki ember fia – a gyerek éppen úgy, mint a felnőtt – nem kedveli, ha tekintéllyel parancsolnak neki. Adjuk meg a választás lehetőségét, és minden rendben fog menni.
- Senki sem szereti alávetni magát, passzívan engedelmeskedni egy külső erőnek. Bizonyos fajta fegyelemre szükség van a megszervezett csoportok együttélése folyamán. A gyerekek megértik, elfogadják, gyakorolják, maguk szervezik, ha szükségesnek tartják. Ezt a fegyelmet kell kialakítani.
- Senki sem szereti, ha bizonyos munkák elvégzésére kényszerítik, még ha az nincs is különösen ellenére. A kényszer maga az, ami bénít.
- Mindenki szereti, ha maga választja meg munkáját. Adják meg azt a lehetőséget a gyerekeknek, hogy maguk választhassák meg a munkájukat, hogy maguk határozzák meg a munka elvégzésének idejét és ritmusát. Minden meg fog változni.
- Senki sem szereti az üresjáratokat, a robotmunkát.

- A munkát motiválnunk kell!
- Minden emberi lénynek szüksége van sikerre. A kudarc kizárja és lerombolja az erőt és a lelkesedést. A gyermeki természetnek a munka, a tevékenykedés felel meg.

Tanítási technikák

- Az ismeretszerzésnek nem a megfigyelés, a magyarázat és a bemutatás a rendes menete, hanem a természetes és egyetemes kísérletező tapogatózás.
- Az emlékezet csak akkor válik értékessé, ha kísérletező tapogatózás kiegészítője, amikor valóban az életet szolgálja.
- A közhittel ellentétben a tudást nem szabályok és törvények vizsgálatával szerezzük meg, hanem a gyakorlattal.
- A gyerek nem fárad ki, ha számára funkcionális, életmenetébe illeszkedő tevékenységet végez. A gyereket épp úgy, mint a felnőttet, a természetellenes és erőszakolt erőlködés fárasztja ki.
- Sem a gyerek, sem a felnőtt nem szereti az ellenőrzést és a büntetést, amelyet mindig méltóságán ejtett sebként él meg. Egyedül a segítő részvétel az elfogadható magatartás a pedagógiában.
- A pedagógus beszéljen minél kevesebbet!
- A gyerek nem szereti a csordaszellemben végzett munkát, amelyben az egyén alávetett szerepet játszik. Kedveli viszont az egyéni vagy csoportmunkát egy együttműködő közösség keretein belül. A csoportban vagy közösségben végzett munka nem azt jelenti, hogy mindenki ugyanazt csinálja. Ellenkezőleg: Az egyénnek maximálisan meg kell őriznie az egyéniségét a közösség szolgálatában.
- A csoportban szükség van rendszerre és fegyelemre. Szükséges a gyerekek viselkedésébe és munkájába beivódott alapos rend, egy olyan valóságos életvezetési technika, amelyet a használók maguk akarnak és motiválnak.
- A büntetés mindig hiba. Mindenki számára megalázó és soha nem éri el a kívánt célt.
- A túl nagy csoportlétszám is pedagógiai hiba. 25 gyermeknél felül minden csoport névtelen tömeggé válik.
- Végül egy olyan alapelv, amely létjogosulttá teszi minden tapogatózásunkat és érvényesíti a cselekedeteinket: és ez az **életben való optimista hit**.
- (Célestin Freinet: A Freinet-pedagógia alapelvei. Pedagógiai Szemle 1994/95. Részlet Galambos Rita fordítása)

Alkalmazotti kép

- Az óvoda minden dolgozója magatartásával, kommunikációjával nyújtson mintát a gyermekek számára.
- Tisztelje, szeresse a gyermeket, jó partnerként tudjon részt venni a nevelésben.

Pedagóguskép

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus.
- Szakmailag jól képzett, pedagógiából és pszichológiából jól felkészült pedagógus, aki azonosulni tud a FREINET pedagógiával, melyet a gyakorlatban hatékonyan tud megvalósítani.

- Az óvodapedagógus elfogadó, támogató, attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Tiszteli, szereti a gyermeket, jó partnerként tud részt venni nevelésében, feltétlen jelen van a nevelés egész folyamatában.
- Képes jó kapcsolatot kialakítani az óvoda partnereivel.
- Törekszik az óvodai feltételek gazdagítására, az élmény gazdag óvodai légkörre, a gyermeki személyiségének komplex fejlesztésére.
- Aktívan kapcsolódik be a továbbképzésekbe, képezi magát, azon fáradozik, hogy minél több ismeretet szerezzen a FREINET pedagógiáról.
- Megismeri a családok nevelési szokásait és közelítse az óvodai nevelési szokásokhoz.

Szülőkép

- Aki azonosulni tud a FREINET pedagógia szellemiségével, a kötetlen szervezeti keretekkel, a tevékenységi formákkal, aki gyermekközpontú személyiségével segíti a Pedagógiai Program megvalósítását.
- Elvárásainknak megfelelően képes az együttnevelésre, a gyermek személyiségfejlesztésére.
- Segíti a gyermek óvodai beilleszkedését, nevelését, képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében.
- Figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, ehhez minden segítséget megad.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot gyermeke pedagógusával, folyamatos párbeszédre törekedjen.
- Gondoskodik a gyermeke testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Tartsa tiszteletben az óvoda vezetőit, pedagógusait, alkalmazottait, emberi méltóságukat és jogaikat.

Nevelési elveink

- Hangsúlyozzuk a gyermekek, szeretetteljes testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását, a családi neveléssel együtt.
- Elvünk a gyermeki szükségletek kielégítése.
- A gyermek személyiségét tisztelet és elfogadás övezzé, minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben.
- A felnőttek minden megnyilvánulása modell értékű legyen a gyermekek számára.
- Játék és mozgástér, a gyermekek természetes megnyilvánulásának biztosítása.
- Mindent a maga környezetében megfigyelni, minden lehetőséget kihasználni a szabadban való tartózkodásra.
- Biztosítani a felfedezés örömét, a kísérletezést, a tapogatózást, a természet adta lehetőségek megismerését. A természetes módszer alapja, hogy a kisgyermek a saját maga szerzi lényeges tapasztalatait, kipróbálja erejét, „megízleli”, kitapintja a távoli világot. Megpróbálja legyőzni az akadályokat, tévedésekkel él együtt és sikerélményekből táplálkozik. Ezen az úton kialakul egy reális kép önmagáról és képességeiről.
- Óvodánk nyitott legyen az érdeklődő és támogató partnerek felé.

- **A gyermekek egyéni képességeihez, fejlettségéhez igazodó, fejlesztőképesség kibontakoztató nevelőmunka: hátránycsökkentés, tehetséggondozás.**
- Munkánkra jellemző vonások: szeretetre, megértésre és toleranciára épített egyéni bánásmód, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése.
- Minden gyermek érték, a különbözőség elfogadására nevelés fontos nevelési érték.
- Támogatjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs lehetőségeinek, az együttműködés feltételeinek megteremtését a gyógypedagógus szakemberek fejlesztési tervei alapján.

Célok, feladatok

Óvodánkban a Freinet pedagógia jó gyakorlata mellett fokozatosan bevezettük a Kompetenciaalapú óvodai nevelést (2006-2010 között). Pedagógiai Programunk céljai és feladatai ezek egységét tükrözik.

Alapvető céljaink

- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad kibontakoztatása az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- A 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, gazdag, sokrétű játéktevékenységekben, az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Meglévő gyermekismeret birtokában az egyéni adottságokhoz mértén felzárkóztatás, tehetséggondozás, hátrányok csökkentése.
- Alapvető erkölcsi szokások, normák megismertetése, befogadása.
- Célunk, hogy a személyiségfejlesztő képességeket kibontakoztató nevelőmunka által a gyermekek ériék el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés megvalósítása játékban, munkában, a tevékenységekben megvalósuló tanulásban és a program által nyújtott tevékenységi formákban.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és az önmegvalósító képesség kialakítása a program által nyújtott tevékenységi formákban.

Helyi lehetőségeink, adottságaink alapján felvállalt speciális célunk

- A befogadó pedagógiai elvek elfogadásával arra törekszünk, hogy a gyermekek őszintén elfogadják, befogadják, tolerálják a sajátos nevelési igényű társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség váljék természetessé számukra.
- A pedagógusok tekintsék kiemelten fontosnak, hogy az óvodába járó gyerekek mindegyike fejleszthető és megfelelő gondoskodást, szeretetet, biztonságot és differenciált fejlesztést igényelnek.
- A közösen végzett tevékenységek öröme, az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat, mint az udvariasság, a segítőkészség, a figyelmesség, a kitartás, szabálytudat, önzetlenség, igazságosság, együttérzés.

Nevelési feladataink:

- **Minden gyermeket el kell juttatni – saját belső erőit aktivizálva és személyiségének teljes körű tiszteletben tartása mellett– képességeinek maximumára.**
- Feladatunk a gyermek fejlődés iránti igényét ébren tartani, testi, lelki, szellemi szükségleteit kielégíteni. Elő kell segíteni az önkibontakoztatás folyamatát.
- A gyermek egyéni sajátosságait megismerve, ebből kiindulva kell képességeit fejleszteni, viselkedésének önszabályozását kialakítani, szabadságát megadva erősíteni önbizalmát, csökkenteni esetleges hátrányait.
- Az egészséges életmód, egészséges szemléletmód szokásainak megalapozását, a természet erőinek, a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, táplálkozás, életritmus, környezettudatos magatartás) kell kialakítani.
- Kiemelten hangsúlyos a természeti és társadalmi környezet megismertetése, a szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, az emberi együttélés szokásainak és szabályainak elsajátíttatása. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.
- Az emberi együttélésnek és érintkezésnek megvannak a maga szokásai és hagyományai. Ezek azok a ritmusok, melyek segítik, hogy elkerülhessük azokat a helyzeteket, melyben saját vágyaink érvényesítése közben megbántunk másokat. Szokások alakítása, melyek segítik megelőzni az emberek közötti konfliktusokat.
- A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt **szokásrendszer!** Normarendszer. A gyermeknek meg kell tanulnia alkalmazkodni az óvodai szabályokhoz, feltételekhez, elvárásokhoz és a szerepekhez. Feladatunk a veszélyhelyzetekre való felhívás, a balesetek elkerülése érdekében.
- Biztosítani kell számára az "elvonulás", "félrevonulás" lehetőségét, ahol nyugodt körülmények között feldolgozhatja élményeit és a felé irányuló elvárásokat.
- A helyi lehetőségekre támaszkodva és az életkori sajátosságokhoz igazodva biztosítani kell az értékközvetítés körülményeit.
- Az óvodapedagógus feladata a különböző típusú helyzetteremtés és a fejlesztő környezet biztosítása.
- Életszerű körülmények között, változatos tevékenységeket kell a gyermekek számára biztosítani. Meg kell teremteni a fejlesztő hatású természetes és mesterséges környezetet. Lehetőséget kell adni, hogy megfelelő hely, idő, élmény és eszköz álljon rendelkezésre a szabad játékhoz és a szabad alkotások létrehozásához. A gyermek érdeklődése, tapasztalataira épüljön a tevékenységrendszer.
- A szociális tanulás feltételeit személyes tapasztalatokból kiindulva kell biztosítani. A tevékenységközpontú, sikerorientált, komplex tapasztalat- és ismeretnyújtás, a felfedező ismeretszerzés módszerével kell biztosítani.
- Az óvodai nevelés célját és feladatait csak úgy lehet megvalósítani, ha elfogadjuk és tiszteletben tartjuk, hogy **az óvodáskorú gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, alapvető tevékenysége a játék.**
- A gyermek önként, szabadon, belső késztetésből, kíváncsiságból belefog valamibe: **játszik.** Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut: **tanul.** Tevékenységeinek eredménye lesz: **dolgozik.**

- A tanulás és a munka is, mint tevékenység a játékból indul ki és a játékban fejlődik. Jól szervezzük meg az örömteli játékokat, és óvodáskor végére kialakul a tudatos munkavégzés és a tanulás iránti vágy, a feladat és felelősségvállalás képessége. Ezért az óvodai élet mindennapjait úgy kell megszervezni, hogy a gyerek annak minden percét játékként élhesse meg, hiszen Ő csak játszani akar, szabadon, hosszú időn keresztül és zavartalanul.
- A közösen értelmezett óvoda-iskola átmenettel a **zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése**, mellyel 6-7 éves korra belépnek a **lassú átmenet** azon **állapotába**, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá érnek.

A nevelési tevékenység tervezése

Óvodánkban, a Freinet pedagógiában a látszólagos spontaneitás ellenére tudatos tervezésre, következetes pedagógiai munkára van szükség.

Tervezés tartalmazza azokat a dokumentumokat, amelyek hosszútávon meghatározzák az óvoda stratégiai tervét.

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segítsük, életüket úgy szervezzük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez, a felfedezéshez, az alkotáshoz és tapasztaláshoz.

A tervező munkánk figyelembe veszi az óvadás gyermekek szükségleteit, személyes érdeklődését, támogatja a fejlődését, és egyben segíti a tudatos, fejlesztő munkánkat.

Legfőbb cél, hogy a különböző dokumentumok, tervek, fejlesztési területek harmonikusan kapcsolódjanak össze, tükrözze a célokat, a partereink elvárásait, és a gyermekek vágyait.

A tervezést különböző szinten, egymást kiegészítve és erősítve állítjuk össze.

A tervezés alapja az **Óvodai nevelés országos alapprogramja**, mely az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit határozza meg.

• **Az óvoda Pedagógiai Programja:**

Elkészítésnél figyelembe kell venni az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett; a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit is. A Pedagógiai Program olyan nevelés centrikus óvodamodell, amely jól kidolgozott, célirányosan és hatékonyan működtethető. A nevelélmélet megmutatja, hogy mit kell fejleszteni a nevelési folyamat keretében, milyen módszerekkel és eszközökkel. Koncepciónk célkitűzéseken alapul, az óvodáskorú gyermekek életvezetésének megalapozására és kialakítására irányulnak, alapja a Freinet pedagógiai rendszer.

• **Pedagógiai Munkaterv:**

A tanévre szóló pedagógiai terv, tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, munkaközösségek tervét, gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök jelölésével. Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat is.

• **Éves hálóterv, projekt terv**

Egész évre szóló pedagógiai terv, amely tartalmazza a feldolgozandó témaköröket, élményköröket, a technikák feladatait és tartalmát és projekteket a témakörökhöz.

Lehet a témakörhöz igazított, heti vagy napi tervezés, mindig a csoport összetétele, gyermekek fejlettsége, érdeklődése határozza meg. (Az éves projekt lebontása).

- **Csoportnapló (oviKréta)**

A törvényben meghatározott tartalom, kiegészül a Freinet pedagógia jellemzőivel.

Az óvodapedagógus a csoport naplóban negyedévente tervezze a csoport fejlettségének megfelelő nevelési feladatokat az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, az egészséges életmód alakítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása területeken.

Negyedévente értékelje a megvalósulást, jelölje a következő negyedév feladatait.

A nevelési év végén értékeljen a Freinet technikák tükrében, elemezze tapasztalatait, mindezek figyelembe vételével, ha szükséges módosítsa projektterveit.

Technikák a környezet tanulmányozására

Matematikai és informatikai alkotások

Zenei alkotások

Színpadi kifejezés

Szabad rajz és vizuális alkotások

Mozgásos önkifejezés

- **Fejlettségmérő lapok (oviKréta):**

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és írásban rögzítjük. Az óvodapedagógus egyik alapvető feladata, hogy biztosítsa minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges optimális körülményeket, gazdag tevékenységrendszert. Ezt úgy tudja megvalósítani, ha minden gyermeket és annak környezetét minél teljesebben megismeri, fejlődését nyomon követi, fejlődési ütemét rögzíti. Segítségével kiszűrhetők a részfunkció zavaros gyermekek és a szükséges támogató, hátránycsökkentő nevelés egész korán elkezdhető. A megfigyelési szempontsort folyamatosan alkalmazza, így képet kap a gyermekről. A megfigyelést a mindennapi életben folyamatosan, a gyermek természetes tevékenységei közben végezzük. Évente kétszer, szükség esetén többször a fejlettségmérő lapon rögzítjük.

- **Munkakártyák**

A feladatokat rajzos formában közvetíti a gyermekek felé. Jelöli a folyamatot, az egymásra épülést.

- **Társasjátékok**

A gyermekekkel közösen készített, az élménykörök ismeretanyagának rögzítésére, rendszerezésére, gyakorlására irányulnak.

- **Gyűjtőmunka**

Felkészülés a projekt megvalósítására. A témakörrel kapcsolatos képek, eszközök, gyümölcsfélék, zöldségfélék, gyűjtése a gyermekek és szülők bevonásával.

- **Életkönyvek**

Az egyéni életkönyvek a gyerekek élményeiről készült fényképeket, különféle alkotásaikat, általuk írt meséket, történeteket, recepteket, leveleket tartalmaz.

III.1. 3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja /részprogram/

Tartalma:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői
- Az óvodai nevelés célja
- A gyógypedagógus feladata
- Óvodai csoportunk népessége
- Felvétel a speciális óvodai csoportba
- Fejlesztendő területek
- A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása
- Tevékenységek fejlesztése a csoportban
- Játékra nevelés
- Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)
- Technikák a környezet tanulmányozására
- Mozgásos önkifejezés
- Zenei alkotások
- Szabad rajz és vizuális alkotások
- Egyéni fejlesztés
- Integrált nevelés inkluzív környezetben
- Szervezeti és időkeretek
- A csoport napirendje
- A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása
- A csoport dokumentumai

Sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői

A sajátos nevelési igényű gyermekek valamiben eltérnek ép társaiktól, ami miatt kiemelt figyelmet igényelnek. Nevelésük-oktatásuk a Szakértői Bizottság véleménye alapján történhet. Gyakran az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, ám bizonyos esetekben más területek sérülésével együtt, az egész személyiséget átható tünetegyüttesben jelenik meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak, fejlődésének, intellektuális képességszavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar miatt kialakult részleges, vagy teljes mértékű elváltozását, a képességek részleges vagy teljes kiesését, eltérő ütemben történő fejlődését.

Az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, más területek sérülésével együtt az egész személyiséget átfogó tünet együttesben jelenik meg.

- Bizonyos funkciók nem alakulnak ki vagy rendellenessé válnak.
- Megváltozik a környezethez való viszonya és az arra ráhatása.
- Akadályozottá válik a szocializáció, létrejöhet izoláltság.
- Fejlődésmenetük és személyiség szerkezetük eltér a normálistól.
- Személyiségfejlesztésük a normál pedagógiai eszközeivel nem oldhatók meg.

Az óvodai nevelés célja

A sokoldalú, tudatos fejlesztés hatására valamennyi érzékszerv bevonásával tanulják meg a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcső fokát.

A sérülés mértékéhez mérten alakuljon ki, fejlődjön alkalmazkodó, együttműködő készségük, akaraterejük, önállóságuk, érzelmi életük.

Kis lépésekkel sok-sok gyakorlás útján érik el, saját lehetőségeik képest az optimális fejlődést a mozgás a beszéd, a játék, kognitív funkciók, valamint az önkiszolgálás terén.

A gyógypedagógus feladata

Testi, lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztásával, alkalmazásával.

A gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve olyan képességek fejlesztése, mely kellő időt és alkalmat biztosít minimális kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a beszéd indítására, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére. A napirend folyamán csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Felvétel a speciális óvodai csoportba

A gyermekek felvétele Nyíregyháza város és vonzáskörzetéből történik.

Az óvoda speciális csoportjába a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság véleménye alapján kerülhet a gyermek, aki megfelel a következő a követelményeknek:

- Helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes
- Öltözésnél együttműködő, kanállal képes enni, pohárból képes folyadékot inni.
- Figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele
- Csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszta

Fejlesztendő területek

- Mozgásfejlesztés
- Magatartás és viselkedés korrekció
- Kognitív képességek fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Személyiség fejlesztés

A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása

- **Közösségi szokások**

Minden ember életében vannak szokások, amelyek nagymértékben befolyásolják a személyiség fejlődést. A kialakult szokásnál nincs szüksége a gyermeknek a figyelem koncentrációjára, nincs szükség akarati erőfeszítésre, ez különösen fontos az értelmükben akadályozott gyermekeknél. A szokások kialakításánál a már kialakult szokásokra építünk, ezeket megerősítjük, új szokásokat alakítunk ki úgy, hogy a nem kívánatos szokásokat megpróbáljuk

kioltani. Fontos a szokások kialakításánál, hogy a már kialakult szokásokat mindig azonos módon követeljük meg a gyermekektől.

Mivel a sajátos nevelési igényű gyermek nem látja be helyes vagy helytelen viselkedésének következményét, nagy jelentősége van az utánzásnak, a modellkövetésnek. Ezért rendkívül fontos a mintaadás a felnőttek és a gyermekek részéről, azaz a pozitív példa.

Fontos, hogy olyan szabályokat állítsunk fel, amelyek könnyen érthetők, egyértelműek, egyszerűek a sajátos nevelési igényű kisgyermek számára is.

A szokások kialakításánál nagy segítséget nyújt a jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés.

Ahhoz, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek odafigyeljen a felnőttre, meg kell, hogy bízson benne.

A felnőtt és a gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolat, a szereteten, elfogadáson, bizalmon alapuló nevelés segíti a fejlesztést.

Egészséges életmódra nevelés

- **Környezet**

Esztétikus, barátságos, szeretetteljes környezetben várjuk gyermekeinket. Igyekszünk elérni, hogy az óvodai közösség természetes közeg legyen számukra, és jól érezzék magukat. A hatékony fejlesztőmunka érdekében intenzíven tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel, mindenkori partnernek tekintjük őket.

- **Életritmus, tevékenységrendszer**

A helyes életritmus kialakításának elengedhetetlen feltétele a mozgás, a tanulás, pihenés aktív-passzív szakasza. Gazdag változatos tevékenységet nyújtunk számukra, melynél figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szintjüket, életsajátosságaikat, élettempójukat, s az otthoni neveltetésből adódó eltéréseket.

- **Gondozás**

A gondozás szűkebb értelemben a napi gondozási teendők ellátását jelenti, tágabb értelemben pedig az egészséges életmódra nevelést, a mozgásvágy kielégítését, valamint a pszichés és szociális harmónia megteremtését foglalja magába.

Az egészség megőrzése még kiemeltebben jelenik meg az SNI gyermekek esetében, melyhez hozzátartozik az alapvető higiénés szokások, valamint az ehhez tartozó alapvető fogalmak elsajátítása, mint pl.: mosdó, wc, fürdőszoba, kézmosás, fésülködés, stb.

- **Testápolás**

Célunk a tisztaság igényének felkeltése, a fokozatos önállóság kialakítása. Az egyes feladatokat részfeladatokra lebontva végezzük. Ki kell alakítani gyermekeinkben, hogy igényeljék bizonyos cselekvésekhez kötötten is a tisztálkodást.

- **Étkezés**

Esztétikus környezetben fokozatosan alakulnak ki az étkezési szokások az etetéstől az önálló kanalazáson át megtanulják a szalvéta használatát, a pohárból való önálló ivást, a rágást. Az étkezésnél fontos a tempó és a helyes mérték megtanulása is, valamint a kulturált étkezési szokások elsajátítása.

- **Öltözés, vetkőzés**

A sajátos nevelési igényű gyermekek többségét öltöztetik, ezért fontos feladat az önállóságra nevelés ezen a téren is. A fokozatosság elvét betartva tanulja meg a gyermek az egyes ruhadarabok levételét és kis segítséggel az öltözködés fázisait. Fontos, hogy saját ruhadarabjaikat, valamint a saját jelüket ismerjék fel.

- **Szobatisztaságra nevelés**

A szobatisztaság egy képesség, amelynek kialakulása normál fejlődési ütemű gyermeknél is egy hosszú folyamat. A sajátos nevelési igényű gyermek esetében ez a képesség később, vagy egyáltalán nem alakul ki.

Amikor a gyermek pelenkája hosszabb ideig száraz marad, érdeklődik a toalett használata iránt, képes egyszerű utasítások megértésére, végrehajtására, akkor rendszeres ültetés mellett segítjük őt a szobatisztaság kialakulásában. A gyakori ültetés mellett célunk, hogy eljusson először az után jelzésig, majd a szükséglet időben történő jelzéséig.

- **Pihenés**

Az egészséges életritmushoz hozzátartozik a pihenés, alvás is. Gyermkeink nyugodt környezetben, kényelmesen pihenhetnek az erre a célra külön kialakított helyiségben. A pihenéshez is megfelelő higiénés szokásokat alakítunk ki – ágyhuzattal ellátott ágyneműben és pizsamában alszanak gyermekeink.

- **A környezet rendjének megőrzése, önálló munkafeladatok**

A sajátos nevelési igényű gyermek is szívesen tevékenykedik, segít, dolgozik. A túlféltő környezet azonban gyakran gátolja, megakadályozza próbálkozásait.

Ha a gyermek érzi munkája fontosságát, szívesen hajt végre feladatokat:

- Saját hely felismerése
- Székek helyrerakása
- Játékok elrakása
- Szőnyeg fel-, letekerése
- Közös rendteremtés
- Egyszerű tárgyak kiosztása
- Asztal letörlése
- Szemét összeszedése
- Saját ruhadarabok elrakása
- Ágyazás

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Önállóan használják a mosdót
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszták és jelzik szükségletüket
- Önállóan kanállal esznek, pohárból isznak
- Önállóan vetkőznek, kis segítséggel öltöznek, ruhájukat a megfelelő helyen rendben hagyják
- Tudják az elemi illemszabályokat (köszönés, kopogás, lábtörlés, stb.)
- Ismerik a napirend változásait
- Egyszerű feladatokat „munkatevékenységeket” elvégeznek

Tevékenységek, fejlesztések a csoportban

Tevékenységek, fejlesztések a heti rendje:

Típusa	Száma	Foglalkoztatási formák
Játékra nevelés	5	Csoportos + mikrocsoportos + egyéni
Színpad ki fejezés / beszédfejlesztés	5	Egyéni + csoportos
Technikák a környezet tanulmányozására	2	Mikrocsoportos
Mozgásos önkifejezés	4	Csoportos
Zenei alkotások (játékra nevelés)	5	Csoportos + mikrocsoportos + egyéni
Szabad rajz és vizuális alkotások	3	Mikrocsoportos + egyéni
Egyéni fejlesztés	5	Egyéni
Integrált nevelés	Kötetlen	Mikrocsoportos + csoportos

Kiegészítő terápiák: gyógytorna
logopédia

Játékra nevelés

A sajátos nevelési igényű óvodás korú gyermekek napi tevékenységének legfontosabb része a játék. Szervesen kapcsolódik az óvodai tevékenységekhez, amikor a tanult játékos tevékenységek segítik a különböző foglalkozások eredményességét. Játék közben megismerik a környező világot, a természeti és társadalmi környezetet. A bizonyos területen sérült gyermek játéka is az óvodás évek alatt fejlődésen megy át, viszont ez egy lassúbb, alacsonyabb szintű változás, folyamat.

Kezdetben a mozgásos játékok dominálnak. Mozdás sorozatokat próbálgatnak, amely segíti a gyermeket saját teste és a téri viszonyok megismerésében, az alapmozgások összerendezésében.

A tárgyakkal való manipuláció során a játékokat igyekeznek egymással kapcsolatba hozni (ki-, illetve bepakolással, egymásba rakással, építéssel, stb). Eleinte cél nélkül csak a játék örömeért tevékenykednek, később megjelenik az alkotás öröme, mint motiváló erő. A siker újabb próbálkozásra ösztönzi őket, megjelenik a szándékosság, pl.: házat, kerítést építenek. Lassabban, de megjelenik az elemi szerepjáték, ahol a látott, hallott dolgokat próbálják megismételni. Tevékenységét hangadással, később - a sérülés mértékétől függően - akár beszéddel is kísérik. Lassan játékaikban a különböző tárgyak alkalmanként más-más szerepet töltenek be.

A körjátékok, a népi játékok a beszédfejlesztésen és a ritmusérzék fejlesztésén túl segítik az elemi szabályok, kooperatív képességek és a szociális képességek elsajátítását, fejlesztését

A játékra nevelés célja:

- a játékkedv felkeltése
- az együttjátszás örömeinek felfedeztetése
- elemi szabályok megtanítása
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása
- az önálló játék segítése
- a finommotorika fejlesztése
- elemi szituatív szerepjátékok, a konstruálás megtanítása
- egymás játéktevékenységének elfogadtatása
-

A játékra nevelés feladatai:

- nevelői irányítással bevezetni a gyermeket a játéktevékenység különböző formáiba (gyakorló, konstruáló, alkotó, szabály és szerepjáték)
- önálló játékra nevelés
- kapcsolatalakítás társakkal, felnőttekkel
- beszédfejlesztés, személyiségfejlesztés
- játéktevékenységen keresztül megismertetni környezetüket

A játékra nevelés ideje: 10-15 perc

Szabad játék ideje: folyamatosan egész nap

A játékra nevelés formája: mikrocsoportos, csoportos, egyéni

A játékra nevelés tartalma:

- **Finommotorikát fejlesztő játékok:** fűzés, illesztés formatáblába, ujjak ügyesítése, fogás-elengedés tanítása, ki- bepakolás, építés vízszintesen, függőlegesen, játékok egymásba illesztése, válogatás, csoportosítás, csipeszelés
- **A megismertető tevékenységet fejlesztő játékok:** Képes lottó, szétvágott képek összeillesztése, hasonlóság, különbség észrevételét segítő játék, sorozatok, csoportosítás, hallási differenciát fejlesztő játékok, tájékozódás hangok alapján, képtörténet kirakása, matató doboz/üveg
- **A szerepjáték elemei:** Autótologatás, szállítás, garázsépítés, babaringatás, etetés, altatás, sétáltatás, öltöztetés, utazás, orvosos játék, fodrász játék, főzőcske, takarítás, boltos játék, népi körjátékok eszközökkel
- **Barkácsolás:** Egyszerű tárgyak készítése felnőttel
- **Játék a szabadban**

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- tudnak egymás mellett, illetve együtt játszani
- elemi szerepjátékot eljátszanak
- biztonsággal használják az udvari játékokat

Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)

A sajátos nevelési igényű gyermekek beszédfejlődési sajátosságai:

Az intellektuális képességszavar egyik fő társuló tünete a különböző mértékű beszédfejlődésbeni elmaradás. Az autista, valamint az értelmi fejlődésükben különböző mértékben sérült gyermekek beszéde minőségileg és mennyiségileg egyaránt eltér az ép társaikétól. Jellemzően később indul be, lassabb ütemben fejlődik beszédük, szókincsük, neheztett a beszédmegértésük, és a kifejező beszédük. Gyakran vannak artikulációs nehézségeik, beszédük olykor diszharmonikus. Sok esetben a beszéd felfogásához és létrehozásához szükséges érzékszervi apparátus működik, külső ingereket érzékelnek ugyan, de gondolkodási képességük (fogalomalkotás, elvonatkoztatás, absztrakció, stb.) sérülése olyan nagyfokú lehet, hogy szavaik, megnyilvánulásaik nélkülözik az általánosított jelentéstartalmat. A sérülés mértékétől függően ugyan, de motiválhatóak, a kommunikációs igény megjelenik náluk (testbeszéd, gesztus, mimika, stb.).

Az óvodába kerülő fogyatékos gyermekek beszédének sajátosságai:

Az óvodába kerülő gyermekek beszédfejlődése igen eltérő. Beszédállapotuk összefügg a sérülés súlyosságával.

Óvodába kerüléskor jellemző:

- A beszédmegértés alacsony szintje
- Indítékszegénység, akadályozott a beszédre való odafigyelés képessége
- A figyelem és koncentráció zavara
- Többszöveges szótöredéket, egy-egy szót használnak
- Sérült a beszélszervek finommozgása
- Érdeklődésük korlátozott, a sérülés mértékétől függően hiányozhat belőlük a közlési vágy
- Beszédfejlődésükre jellemző a belső tartalom kifejezésének zavara
- Sérült a nyelv jelrendszere

A beszédfejlesztés célja:

- A gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése, kommunikációs igény felébresztése
- A beszédszervek ügyesítése
- A beszéd indítása, a passzív, ill. aktív szókincs bővítése
- Hallási figyelem fejlesztése
- A közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről tapasztalatszerzés
- A kognitív funkciók, a figyelem, emlékezet fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek **speciális beszédfejlesztését** az teszi szükségessé, hogy beszédük, beszédértésük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaikétól. Később indul és lassúbb ütemben fejlődik. Beszédfejlesztésükhöz olyan módszer szükséges, amely számol azzal, hogy az egyes funkciók terén sajátos elmaradások vannak.

A beszédfejlesztés feladatai:

A beszédfejlesztés jelen van a gyermek egésznapos tevékenységében, ezért nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A beszédfejlesztés szorosan kapcsolódik más fejlesztendő területekhez, mint a mentális képességek, szocializáció, mozgás, játék fejlesztéséhez.

A pozitív példa nagymértékben elősegíti a gyermekek fejlődését, ezért a környezetükben lévők legyenek modellértékűek.

Fontos a pedagógus és a gyermekkel foglalkozók empátiás készsége, a pedagógus színes egyénisége, amely a jó érzelmi kapcsolatot biztosítja. Fontos a gyermeket körülvevő társak pozitív példája, ezért törekszünk arra, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink normál közösségben, de mindig kiemelve a **speciális megsegítés fontosságát**.

Speciális feladatok:

- Az érdeklődés felkeltése
- A beszédmegértés fejlesztése
- Az otthonról hozott közlési normákra való támaszkodás
- Az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- Nonverbális elemek alkalmazása
- Hallási figyelem fejlesztése
- A figyelem tartósságainak, terjedelmének, akaratlagosságának növelése
- A gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összekapcsolása

A beszédfejlesztés ideje: 5-30perc

A beszédfejlesztés formája: csoportos, egyéni

A beszédfejlesztés tartalma:

- A beszédszervek ügyesítése
- A beszédkedv felkeltése, hallási figyelemfejlesztés, hallási figyelem felkeltése (zajkeltés)
- A beszéd beindítása, a passzív szókincs bővítése, aktív szókincs bővítése
- Beszédmegértés fejlesztése

Színpadon kifejezések célja

- A beszédkedv felkeltése, fokozása
- A bábjáték lehetőségének biztosítása

Színpadon kifejezés feladata

- A gyermek értelmi fejlődésének elősegítése
- A beszéd, zene és mozgás alkalmazásának elősegítése

A színpadon kifejezés tartalma

- egyszerű cselekményű állatmesék
- népi mondókák

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Egyszerű szavakban illetve mondatokban beszélnek
- Szituációkhoz kötötten jól értik a közléseket
- Egyszerű rövid verset, mondókat megtanulnak
- Egy részük csak a beszédmegértés szintjére jut el – szavakat nem mond, csak hangokat hangoztat

Technikák a környezet tanulmányozására: A sajátos nevelési igényű kisgyermek ismeretei óvodába kerüléskor jóval elmaradnak ép társaikétól, mivel megismerési folyamataik lassabbak, sérültet a kognitív képességeik. Csak a konkrét cselekvésbe ágyazott gondolkodásig jutnak el.

A környezetismeret-foglalkozás feladata, hogy a gyermeket megismertesse a közvetlen környezetük tárgyaival, élőlényeivel, az őket körülvevő emberekkel és önmagukkal, azaz saját testükkel.

Célja

- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése
- a kognitív funkciók a figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése

Feladatai

- az érdeklődés felkeltése
- az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- az észlelés (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) fejlesztése
- a közvetlen környezetük tárgyainak, élőlényeinek tapasztalati úton való megismertetése
- a természet szépségeinek megismertetése séták, kirándulások alkalmával

A foglalkoztatás ideje: 10-20 perc

A foglalkoztatás formája: csoportos, mikrocsoportos

Témakörök a környezet megismerésére:

- saját név, jel, felnőttek neve
- tájékozódás az óvoda helyiségeiben
- testünk: saját testrészeink, mások testrészei
- az óvoda: csoportszoba, öltöző, konyha, udvar
- a család: családtagok megnevezése, szülők munkája, a család otthoni tevékenysége
- az őszi: őszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérelt)

őszi időjárás, gyümölcsök, zöldségek

őszi öltözködés, testséma fejlesztés

- a téli: a téli természet megfigyelése, téli sportok, téli örömei
- téli időjárás, téli öltözködés, téli ünnepek

- a tavasz: a tavaszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérlet)
tavaszi időjárás
tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek
tavaszi öltözködés
a tavasz ünnepei
- otthoni tevékenységek (munka): takarítás, terítés, ágyazás, mosogatás
- közlekedés: járművek felismerése
közlekedés az utcán
közlekedés járműveken
- az állatok: a ház körül élő állatok
állatkertben élő állatok
- játékok: csoportszobai játékok
udvari játékok

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- ismerik nevüket, jelüket, egymás nevét és a csoportban dolgozó felnőttek nevét
- megmutatják saját testrészeiket
- biztonságosan mozognak szűkebb környezetükben
- egy-két gyermek tudja szülei nevét, munkahelyét
- egy-két gyermek különbséget felismer a tél és a tavasz között
- 3,4 járművet megkülönböztetnek
- a házi állatokat felismerik jellemző jegyeik alapján
- ismerik és használják a játékokat

Mozgásos önkifejezés

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásának jellemzői: A sajátos nevelési igényű gyermeket jellemez egy sajátos mozgáskép mivel a mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek. Ez az eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék zavarában, a mozgás folyamatainak, kivitelezésének (pontosságában) pontatlanságában, a testséma, a térorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban vagy hipermobilitásban.

Az óvodába kerülő sajátos nevelési igényű kisgyermek mozgása bizonytalan, ügyetlen. Járása széles alapú. Jellemző a nagymozgások és a finommotorika koordinátlansága.

Nem ismeri fel a tárgyak, személyek önmagához, illetve egymáshoz való viszonyát. Gyakran megfigyelhetők mozgásos sztereotípiák.

A mozgásos önkifejezés célja:

- a motoros tanulás elősegítése
- a teljesítőképesség növelése
- mozgásos gátlás oldása
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése

A mozgásos önkifejezés feladatai:

- légzéstechnika javítása
- ritmusérzék fejlesztés
- egyensúlyérzék fejlesztése
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése
- utánzókézség fejlesztése
- testséma fejlesztése
- téri tájékozódás fejlesztése
- mozgáskoordináció fejlesztése
- a biztos egyensúly kialakítása
- alapmozgások kialakítása, korrigálása
- légzéstechnika javítása

A mozgásos önkifejezés ideje: 10-30 perc

A mozgásos önkifejezés formája: csoportos, egyéni

A mozgásos önkifejezés gyakorlatai: „Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális mozgásfejlesztése” című alternatív programunkban.

Várható eredmény óvodáskor végére

- kialakul a természetes mozgásigény
- örömmel szívesen mozognak
- tudnak mozgást utánozni
- alkalmazkodnak a foglalkozások rendjéhez
- értik az egyszerű verbális utasítást
- alapmozgásuk jártasság szinten van
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekednek
- biztosan mozognak udvari játékokon, tornaszereken
- elemi szabályokat ismerik, betartják

Zenei alkotások**A zenei alkotások helye a gyógypedagógiai óvodában:**

Az éneklés a felnőtt és gyermek közötti közös öröm forrása lehet, elmélyíti a személyes kapcsolatot. Az sajátos nevelési igényű óvodások esetében a lovagoltató, höcögtető mondókák, dalocskák jelennek meg először, mivel ezeket mozgás kíséri, s így érezhetik a dalok ritmusát, tempóját. A testi kapcsolat, pedig érzelmi összetartozást eredményezhet.

A mondókák, egyszerű dalok, dalos játékok éneklése, játszása mellett mód nyílik hangszerek megszólaltatására is.

Az éneklés, a zene nyugtatóan hat a sajátos nevelési igényű gyermekekre is, ezentúl azonban fontos szerepe van a mozgásfejlesztésben, finommotoros fejlesztésben, beszédfejlesztésben.

A zenei nevelés célja:

- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása
- a gyermekek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása
- zenei hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztés

A zenei nevelés feladatai:

- környezet zörejeinek felismertetése
- egyszerű mondókák, énekek, dalos játékok megtanulása
- a mozgás és zene összekapcsolása
- a zene és beszéd kapcsolata (tempó, ritmus, hanglejtés, hangmagasság érzékelteése)
- egyszerű hangszerek hangjának megismertetése (dob, csörgő, cintányér, csörgődob)
- zenei élmény nyújtás zenehallgatással

A zenei nevelés időtartama: 10-20 perc

A zenei nevelés formája: csoportos, mikrocsoportos, egyéni

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- 4, 5 mondókát, egyszerű dalt tudnak
- 4,5 dalos játékot eljátszanak
- ismerik a dobot, cintányért, csörgőt, csörgődobot
- megkülönböztetik a magas és mély hangokat

Szabad rajz és vizuális alkotások

Az értelmileg sérült sajátos nevelési igényű gyermekek vizuomotoros készségének jellemzői: Az értelmi fogyatékos gyermek, mozgásos ügyetlensége a manualításban is megjelenik. Mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinezetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a megismerő funkciókra, a beszédre és segítik a manipulációt. Az ujjak és a kéz ügyesedésével, kialakul a szem-kéz koordináció. Az értelmi fogyatékos gyermek kéz fejlődési üteme lassúbb. A két kéz együttes mozgása, a test középvonalának átlépése nehézséget jelent. A finommozgást igénylő feladatokat erőtlen, pontatlan mozgáskoordinációval oldják meg.

A vizuális alkotások fejlesztésének célja:

- testséma fejlesztés
- az ábrázolókedv felkeltése, ábrázoló képesség fejlesztése
- a kéz izomerejének szabályozása
- célirányos kézmozgások kialakítása
- a különböző technikák megismertetése
- a téri tájékozódás fejlesztése

A vizuális alkotások fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés, tapintás fejlesztése az ujjak ügyesítésével

- az ábrázolókedv felkeltése, a gyermek önkifejezésének támogatása
- pontos megfigyelésre való törekvés
- a tárgyak fixálásának megtanítása
- színek, formák, nagyság, súly osztályozása
- tárgyak tapintás útján való megkülönböztetése
- az ujjak és a kéz ügyesítése
- különböző anyagok, technikák megismertetésével, élményeik rajzzal, festéssel, mintázással való kifejezése

A vizuális alkotások fejlesztésének ideje: 20-30 perc

A vizuális alkotások fejlesztésének formája: mikrocsoportos, egyéni

A vizuális alkotások fejlesztésének tartalma:

- kézügyességet fejlesztő játékok
- fixáló gyakorlatok
- szem-kéz koordinációt fejlesztő játékok
- mintázás: homokozás, vízzel játszás, pancsolás, gyurmázás, agyagozás
- festés: kézzel, tenyérrel, ujjal, eszközökkel-dugóval, ecsettel, szivaccsal
- nyomdázás: játéknymoddával, dugóval, szivaccsal, terményekkel
- rajzolás: színes ceruzával, zsírkrétával
- papírmunkák: tépés, gyűrítés, hajtogatás

A fejlesztés várható eredménye:

- tudnak rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- kialakul háromujjas fogásuk
- szívesen ábrázolnak
- rajzukban kialakul a helyes nyomaték
- használják az ábrázolás foglalkozáson megismert eszközöket
- tudnak ritmikus sort 2 elemből kirakni
- munkájukban balról-jobbra haladnak

Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés a gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés.

Gyakorisága: naponta

Időtartama: 5-15 perc a gyermek állapotától és az adott tevékenységtől függően

Célja: hatásfokozó, erősítő, támogató, esetleg tehetséggondozó tevékenység, munkatevékenység illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése. Társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése

Feladata:

- a figyelem az emlékezet fejlesztése, a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása
- formaészlelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási-hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség fejlesztése
- a megfigyelőképesség fokozása
- analízáló, szintetizáló készség valamint a szerialitás fejlesztése
- válogatás, csoportosítása, rendezés (nagyság, szín, forma szerint) analógiás sorok kirakása, rész-egész viszony észrevétele
- az együttműködő készség, kitartás, feladattartás fejlesztése
- a modális, szeriális észlelés fejlesztése

A fejlesztés tartalma:

Mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok

- testkép, testfogalom, testséma fejlesztése
- vestibuláris rendszer fejlesztése
- egyensúlyfejlesztő gyakorlatok
- téri tájékozódás fejlesztése
- a mozgás és a beszéd összekapcsolása

Beszédfejlesztő gyakorlatok

- a beszédre való figyelés fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése
- passzív és aktív szókincs bővítése
- verbális és nonverbális jelzések megtanítása
- a beszédmegértés segítése

A megismerő-tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- azonosság-különbség felismerése, összehasonlítás
- a rész-egész viszonya, érzékeltetése
- hiány felismerése, változás észrevétele
- analízáló, szintetizáló készség fejlesztése
- fő fogalom alá rendelés
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozása, válogatása
- ritmikus sorok kialakítása
- analógiás gondolkodás fejlesztése

Vizumotoros koordinációt fejlesztő gyakorlatok

- ujjak ügyesítése
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok
- fixációs gyakorlatok
- a szem-kéz koordináció fejlesztése
- az ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafogás, kellő nyomaték kialakítása

- téri orientáció, alak- háttér differenciáló készség fejlesztése

A fejlődés várható eredménye

- kialakul a megközelítőleg helyes ceruzafogásuk
- szívesen ábrázolnak
- ritmikus sort 2, 3 elemből kiraknak
- munkájukban balról-jobbra haladnak
- kialakul testsémájuk
- fejlettségi szinttől függően szavakban, egyszerű mondatokban beszélnek
- eljutnak a beszédmegértés bizonyos szintjére (szituációhoz kötötten értik a közléseket, kéréseket, utasításokat)
- tudnak rövid ideig a felnőttre figyelni

Integrált nevelés inkluzív környezetben

A sajátos nevelési igényű gyermekek csoportja a normál 8 csoportos óvoda épülete melletti külön épületben helyezkedik el. A normál csoportok szemlélete a befogadáson alapszik, ezért az eltérés nem akadályozza az együttnevelésnek. A gyermekek fejlettségétől függően a részleges integráció gyakorlata valósul meg.

Integrált nevelésünk alapelvei:

- a különbözőség elfogadására nevelés
- sajátos nevelési igényű gyermekekben rejlő értékek felismerése, fejlesztése
- sajátos nevelési igényű gyermekek sikerélményhez juttatása integrált neveléssel

Integrált nevelésünk célja:

- sajátos nevelési igényű gyermekeink ép társaikkal való együttnevelése
- a szociális és viselkedési normák kialakítása
- az ép gyermekek pozitív példája fejlesztően hasson a sérült gyermekek magatartására, viselkedésére, mozgására, kognitív képességeire
- ép gyermekek érzékenyítése, másság elfogadtatása

Integrált nevelés feladata:

- magasabb szintű játéktevékenység (elemi szerepjáték, elemi szabályok) megtanulása
- mintakövetés, modellkövetés a különböző tevékenységekben
- együttjátékozás, együtt cselekvés a normál csoportos gyermekekkel

A fejlődés várható eredménye:

- az ép értelmű gyermekek megtanulják sérült társaikat elfogadni, segíteni, szeretni
- az együttnevelés fejlesztően hat a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgására, kognitív képességeire, viselkedéseire, beszédére, érzelmi életére
- a sajátos nevelési igényű gyermekek biztosabban mozognak az ép társaik között, alkalmazkodóbbak, együttműködőbbek lesznek.

Szervezeti és időkeretek

Speciális csoportunkba a gyermekek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján kerülnek. Csoportunk vegyes, ahol a gyermekek korcsoportba sorolását nem az életkor, hanem a fejlettségi szint határozza meg, mely az év eleji megfigyelésen és szintfelmérésen alapul.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésére jellemző az egyenetlen fejlődés. Önmagukhoz képest fejlődésük lehet lassúbb vagy gyorsabb ütemű, ez a fejlesztőprogram aránybeli eltolódását is szükségessé teheti.

Gyermekeink spontán tanulása is sérült, ezért a fejlesztő programok nagy részét kötött formában szervezzük.

Fejlesztő munkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra nevelésnek, ezért ez a terület fejlesztése óvodába kerüléskor nagyobb időkeretet kap, mint az értelmi nevelés, de az arány a későbbiekben változik.

Nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás-fejlesztésre, amely nemcsak a fejlesztő foglalkozást, hanem az udvari játékokat, sétákat, kirándulást is magába foglalja.

Tág időkeretet biztosítunk a gyermek alapvető tevékenységére a szabad játékra is.

Mivel a sérült gyermekek életében nagy jelentősége van a napi ritmusnak, ezért fontos a napirend.

A csoport napirendje:

06 .3	0 – 8.00	Gyülekezés – szabad játék
08.00 – 8.30		Beszélgetés, reggeli torna, mosakodás
08.30 – 9.00		Tízórai
09.00 – 10.30		Irányított egyéni és kötelező foglalkozás
10.30 – 11.30		Séta, levegőzés, játék, mozgás a szabadban
11.30 – 12.00		Öltözködés, mosakodás, készülődés az ebédhez
12.00 – 13.00		Ebéd, készülődés a lefekvéshez
13.00 – 15.00		Délutáni pihenés
15.00 – 17. 30		Készülődés uzsonnához, uzsonna, játék, hazabocsátás

A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása

Csoportunkban a gyermek fejlődési szintjének megállapítása 4 hetes megfigyelés után történik. A fejlettségi szint megállapításához autista gyermekeknél Kathleen Ann Quill: Tedd-Nézd-Hallgasd-Mondd! Című könyvében szereplő felmérőlapokat használjuk, valamint az egyéb intellektuális képességgazavarral rendelkező gyermekek számára a B. J. Mix – W. Sailor által kidolgozott TARC kérdőívet alkalmazzuk. Mindkét módszer segít felmérni a gyermekek:

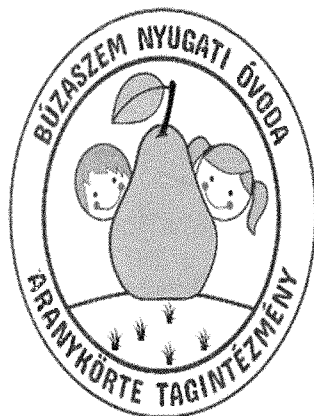
- önellátását, szociális készségszintjét
- a finommotoros készségszintjét
- a nagymozgás készségszintjét
- a nyelv és beszéd készségszintjét
- a gondolkodás, érzékelés, észlelés készségszintjét

A mérést évente három alkalommal végezzük el és a tanév végén értékeljük.

Az összesítő pontos képet ad arról, hogy a gyermek a mérési időközök alatt mennyit fejlődött az egyes területeken a tanév során.

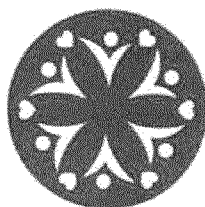
A csoport dokumentumai:

- Éves ütemterv
- Egyéni fejlesztési terv
- Csoportnapló

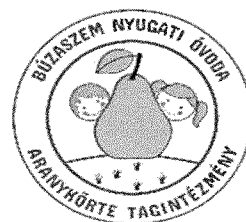

III.2. ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, KÖRNYEZTI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELMI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Boldog Óvoda

**Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY**

**Címe: 4400 Nyíregyháza
Körte utca 39.**

Tel./fax : 42/512-929

E-mail: aranykorteovoda@gmail.com

001190

III.2.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Nyíregyházán, a Körte utca 39. szám alatt helyezkedik el, a városunk központjában. Önálló működése 1980-ban kezdődött, majd a városi óvodák integrációját követően, a 2011/2012-es nevelési évtől már a Búzaszem Nyugati Óvoda tagintézményeként funkcionál.

A szomszédságunkban található Bem József Általános Iskolával és annak tagintézményeivel szorosabb, rendszeresebb, kölcsönös támogatásra épülő kapcsolatot ápolunk és a közelünkben lévő Nefelejcs Bölcsődével is partneri együttműködést alakítottunk ki.

Pedagógiai munkánkban építünk a közművelődési intézmények közelségére - Művelődési ház, Színház, Könyvtár, Múzeum -, a városunk nyújtotta nevezetességekre - Állatpark, Sóstói Múzeumfalu, Tuzson János Botanikus kert, Nyírerdő, Erdei Tornapálya, Bujtosi tó - és bekapcsolódunk a fenntartó által szervezett rendezvényekbe, programokba, pl.: „Autómentesnap”, Tirpák fesztivál, „Helló Nyíregyháza”.

Ebben a sokoldalú, ingergazdag természeti és társadalmi környezetben, olyan élményekkel, tapasztalatokkal, ismeretekkel gazdagodnak óvodásaink, amelyek kedvezően hozzájárulnak a Pedagógiai programunk, **„Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem”** sajátosságainak megvalósításához.

Óvodánk befogadó, elfogadó, gyermekközpontú, ahol szeretetteljes gondoskodás és színvonalas pedagógiai munka által érvényesülnek a gyermekek jogai. Óvodásaink nevelése hat csoportban: Méhecske, Süni, Mókus, Delfin, Cica, Pandamaci és heterogén (vegyes életkor szerinti) szervezési formában történik.

A tagintézményünk elhelyezkedését, adottságait figyelembe véve a nevelési, tanulási környezet igazodik a kiemelt céljaink megvalósításához, az értékek közvetítéséhez. Az épület előkertje és udvara parkosított zöldfelülettel, árnyékot adó fákkal, változatos növényvilággal rendelkezik és minden csoportnak kialakított játszóhelye van. A mozgásos tevékenységeket a szabadlevegőn, az udvaron található műfüves pályán, vagy a gumitéglával borított területen szervezzük. A tágas csoportszobáink hangulata, berendezése, eszközkészlete biztosítja a gyermekek egészség- és környezettudatos magatartásának megalapozását.

Nevelőtestületünk tagjai folyamatos önképzéssel, továbbképzéssel fejlesztik szakmai tudásukat, nyitottak a gyermekek fejlődését támogató, innovatív módszerek, eljárások megismerésére, elsajátítására, a minőségi pedagógiai munka megőrzésére, a „jó gyakorlatok” alkalmazására, bővítésére.

Nevelőmunkánk eredményességéhez hozzájárulnak a közvetlen és közvetett partnereinkkel kialakított jó kapcsolatok. Kiemelten kezeljük a szülőkkel való eredményes, kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködést, igényeik, elégedettségük, innovatív ötleteik megismerését.

Tagintézményünkre jellemző sajátosságok

Pedagógiai programunk sajátossága **az egészséges életmódra, a környezeti nevelésre, a környezetvédelemre** épül. Ez alapján kiemelt figyelmet fordítunk óvodásaink egészséges életvitel iránti igényének megalapozására, a környezettudatos gondolkodás, környezetbarát magatartás kialakítására. Nevelési-tanulási feladatainkban nagy hangsúlyt fektetünk az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumrendszerének működtetésére, a „Madárbarát Óvoda”, a „Boldog Óvoda” cím elvárásainak biztosítására, a környezetvédelem jeles napjainak megtartására és a fenntartható fejlődés pedagógiájának megvalósítására.

Óvodánk mottója: **„Add a kezed és megmutatom a világot!”**, amely azt közvetíti, hogy a témaheteink alapján, játékokba, játékos tevékenységekbe ágyazva, természetes környezetben szervezett megfigyelésekkel, sétákkal, kirándulásokkal, élményközpontú, érzékszervekre ható

tapasztalat- és ismeretszerzéséssel biztosítjuk óvodásainknak, a természeti és társadalmi környezet megismerését, szépségének meglátását, megőrzését.

Nevelőmunkánkban előtérbe kerülnek nemzeti értékeink, ünnepeink és népi kultúránk, hagyományörző népszokásaink megtartása, amelyek hozzájárulnak óvodásaink hazaszeretetének, szülőföldhöz való kötődésének kialakításához.

Nevelőtestületünk 12 fő, szakmailag jól felkészült, nagyfokú hivatástudattal rendelkező óvodapedagógusból áll, akiket a gyermekek szeretete, a minőségi munkavégzés és a jó gyakorlatok iránti elkötelezettség jellemez. A pedagógiai munkát és a gondozási feladatokat 6 fő szakképzett dajka segíti, akik szerető gondoskodással, kommunikációval vesznek részt a gyermekek ellátásában. Nevelési feladatainkban 2 fő pedagógiai asszisztens munkájára is számíthatunk, akik közül 1 fő, az adminisztrációs feladatokat is végzi. Óvodánk külső környezetének rendben tartását 1 fő karbantartó látja el.

Óvodánk épülete és udvara egészséges, biztonságos környezetet nyújt a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez. A csoportszobák nagysága, berendezése, az állandó játszóhelyek kialakítása, a játékigényüknek megfelelő feltételek biztosítása, hozzájárulnak a gyermekek elmélyült, örömteli játéktevékenységéhez. A nevelési, tanulási folyamatok szinterei az óvodáskorosztályhoz igazodnak, felkeltik és fenntartják érdeklődésüket, az adott tevékenység szerint átalakíthatók, amelyben a gyermekek is részt vesznek. A két csoportszobához egy öltöző és egy mosdóhelyiség tartozik, az öltözőszekrények korszerűek, esztétikusak, a gyermekek ruházata elkülönítve tárolható. Tágas aulánk helyet biztosít a különböző óvodai rendezvények lebonyolításához és a szervezett egészségfejlesztő, mozgásos tevékenységek megtartásához. Az óvoda egyéb helyiségei - fejlesztő szobák, nevelőszoba, irodák, szertárak - megfelelnek a munkatársak elvárásainak és teret adnak a nyugodt munkavégzéshez.

Az óvodánkba érkező gyermekek szociokulturális háttere különböző. A szülők iskolai végzettsége, jövedelme, életmódja, lakáskörülménye nagy eltéréseket mutat. Minden csoportban jelen vannak a nehezebb körülmények között és a kiemelkedően jómódban élő családok gyermekei. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat.

Óvodánkban fogadjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is és lehetőséget nyújtunk számukra, hogy megismerjék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A családokkal tiszteletre, együttműködésre, bizalomra épülő jó kapcsolat kialakítására, fenntartására törekszünk. Megismerjük a szülők igényét, elégedettségét, figyelembe vesszük javaslataikat, amelyeket a Pedagógiai programunk alapelveivel, céljaival, feladataival összehangolunk. Az együttműködés eredményességét tovább erősítjük az által, hogy betekintést nyújtunk nevelőmunkánkba, bevonjuk őket a közösségépítő tevékenységeinkbe, programjainkba.

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk 12 fő óvodapedagógusból áll.

Szakmailag jól felkészült, gyermekszeretet, nagyfokú hivatástudat, a program és a minőségi munkavégzés, a fenntartható életre nevelés, és a jó gyakorlat iránti elkötelezettség jellemzi. A pedagógiai munkát a gondozási feladatok ellátását 6 fő szakképzett dajka segíti. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését. Dolgozóink száma 3 fő technikai személlyel bővül: kettő pedagógiai asszisztenssel - amiből az egyik az adminisztrációs feladatokat is ellátja és egy karbantartó aki gondoskodik a külső környezet rendben tartásáról is. Időnként közcélú foglalkoztatottak segítenek a takarítási feladatok elvégzésében. A szakmai innovációs munkát évente egy munkaközösség fogja össze, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jön létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző

munkák hozzájárulnak a szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk a sajátos intézményi arculatunk fejlődéséhez.

Nevelési háttér

A családok szociokulturális háttere nagyon heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelemszintje nagy eltéréseket mutat. Minden csoportban jelen vannak a nehezebb körülmények között és a kiemelkedően jómódban élő családok gyermekei is. A családokat más – más életcél, beállítottság, munkamegosztás, életmód, hagyomány és szabadidős tevékenység jellemzi. Óvodánkban a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is fogadjuk. Dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Megfelelő módszerek megválasztásával törekszünk a családokkal való szoros támogató együttműködésre, a jó partnerkapcsolat kialakítására.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segítik nevelőmunkánkat, minden segítséget és támogatást megadva a jobb működéséhez, együttneveléshez.

Tárgyi feltételrendszer

Óvodánk épülete célkitűzéseinknek megfelelően kellemes, egészséges és biztonságos környezetet, feltételeket biztosít a gyermekek fejlődéséhez.

A csoportszobák száma nyolc melynek alapterülete egyenként 57 m².

Tágas aulánk alkalmas különböző óvodai rendezvények lebonyolítására. A szervezett egészségfejlesztő mozgásos tevékenységeket is itt tartjuk.

Csoportszobák tágasak, világosak, kellemes komfortérzetet nyújtanak. A berendezési tárgyai megfelelnek az óvodáskorú gyermekek testméretének, elhelyezésük célszerű. Arra törekszünk, hogy a gyermekek nyugodtan tevékenykedhessenek a nap bármely szakában úgy, hogy egymást ne zavarják, szükségleteiket önállóan is kielégíthessék. A változatos tevékenységekhez / vizuális neveléshez, szabadjátékhoz, bábózás dramatizálás./a feltételek biztosítottak. Környezetnevelési feladataink megvalósítását évszaknak megfelelően kialakított természetsarok segíti.

Két csoporthoz egy öltöző és egy mosdóhelyiség tartozik. A gyermekek szükségleteinek megfelelően jól segítik a higiénés szokások rögzítését. Az öltözőszekrények korszerűek, esztétikusak, a gyermekek ruházata egyénenként külön tárolható, segíti az öltözködési szokások alakulását. Az óvoda egyéb helyiségei (öltözők, nevelői-szoba, irodák, szertárak) is megfelelnek a munkatársak igényeinek, elvárásainak, melyek teret adnak a nyugodt munkavégzéshez.

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, karbantartásukra, és folyamatos bővítésükre azonban szükség van. Ezt elsősorban költségvetésből, egyéb bevételi forrásainkból, pályázati és szponzori támogatásból tudjuk biztosítani.

Tárgyi felszereltségünk fejlesztése érdekében mindent megteszünk a modern, esztétikus külső és belső környezet biztosításáért, szem előtt tartva partnereink legfontosabb elvárásait.

III.2.2. Nevelőmunkánkról

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- A gyermek a legfőbb érték, akit elfogadás, tisztelet, szeretetteljes minőségi nevelés, állandó értékrend, és bizalom övezzen.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek figyelembevétele, az egyenlő hozzáférés, integrált nevelés lehetőségének biztosítása érvényesüljön.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél speciális felkészültségű szakemberek segítségét igényeljük.
- A gyermekek változó, testi – lelki - szociális szükségleteinek kielégítése, és érzelmi biztonságának megteremtése.
- A szocializáció minél teljesebb kibontakoztatása a családi neveléssel együtt.
- Befogadó szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, törekszünk, erősítve óvodánk hátrányt csökkentő szerepét.
- A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését, képességfejlesztését, a jogaik tiszteletben tartásával, az egyedi személyiségükre alapozva, az érési ütemük és szükségleteik figyelembevételével biztosítjuk.
- Előítéletektől mentességre, a különbözőségek elfogadására nevelünk.
- A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem pótolható alaptevékenységnek tekintjük.
- A gyermeki személyiség és a kulcskompetenciák fejlesztésében kiemelt szerepet kap a beszélő környezet, anyanyelv és a kommunikáció.
- Természetes környezetben közös élményeken alapuló a játékos tanulás, tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználása.
- Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés erősítése állandó értékrend, szokás és szabályrendszer alapján. A közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával.
- Természeti értékeink cselekvő védelme közösségi felelősségvállalás, környezettudatos magatartásminták követése, fenntarthatóságra nevelés.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek a „jó gyakorlat” megőrzésére törekvés.
- Különleges védelem, a biztonságérzet feltételeinek megteremtése a gyerekek és az intézményben dolgozók számára.

Alapvető céljaink

- Óvodásaink (3-7 éves gyermekek) életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával személyiségük teljes kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, kiemelkedő képességeik fejlesztése, tehetséggondozás.
 - A gyermekek sikeres iskolai átmenetéhez, beilleszkedéséhez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek kialakítása.
 - Kiemelt figyelmet igénylő /sajátos nevelési igényű, HH, HHH /gyermekek integrálása, fejlesztése, esélyteremtést támogató gyakorlat, speciális szakemberek segítségével.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés magasabb szintű megvalósítása játékban,

tevékenységekben megvalósuló tanulásban a program által nyújtott szituációkban.

- A gyermekek egészséges életvitel iránti igényének és környezettudatos magatartásának megalapozása, elkötelezettség és a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése.
- Nemzeti értékeink megismerése által, nemzeti identitástudatuk megalapozása, a keresztény kulturális értékek megbecsülése, ápolása. Kedvező érzelmi, erkölcsi, közösségi hatás alapján, a különbözőségek elfogadására nevelés, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.

Programunk sajátosságából adódó nevelési céljaink:

- Játékos, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, környezetével harmonikus egyensúlyban élő, humánus értékrendű, alkotóképességű, környezetbarát gyerekek nevelése.
- Olyan tárgyi, környezeti kultúra kialakítása, amely segíti a gyermekek egészséges életvitelének, környezettudatos gondolkodásának, magatartásának megalapozását az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumai alapján.
- Népi hagyományörzés, a drámapedagógia sajátos nevelő hatásának érvényesítése egy-egy csoportban.

Kiemelt figyelmet kap nevelőmunkánkban:

- A gyermekek jogainak, esélyegyenlőségének biztosítása, a különbözőségek elfogadására nevelés.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, társadalmi integrálása.
- Nyelvi kultúra ápolása, a mindennapos népi mondókázás, verselés, a játékos, sokszínű tevékenységeken keresztül, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- Az egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem, az értékek mentén történő tanulás, az önmegvalósítást segítő nevelői hatás, a környezettudatos szemlélet magatartás formálása, fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése

Az óvoda szellemiségére jellemző

- Inkluzív pedagógia, játékos cselekvéses tapasztalatszerzés, a közös élményekre, tevékenységekre épülő, szenzitív módszerek alkalmazása.
- Stabil szokásrendszer szolgálja a gyermekek önálló, alkotó, egészséges, környezettudatos életvitelének megalapozását, az erkölcsi tulajdonságok, értékrendünknek megfelelő közösségi magatartás kialakulását.
- A családdal való kapcsolatunkra a partneri együttműködés, a kompetenciák tiszteletben tartása, intervenciós gyakorlat érvényesül.
- Kapcsolatrendszerünk széleskörű, a célkitűzéseink, nevelési programunk eredményes megvalósítását szolgálja.

Pedagóguskép

- Programunk olyan pedagógust kíván, aki biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a gyermeki jogok érvényesítését, szükségleteik kielégítését, az inkluzív és differenciáló pedagógia által.
- Nem ad helyet semmiféle előítéletnek, szociális érzékenység, a különbözőségek

elfogadásának képessége, szakmai elhivatottság jellemez.

- Elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, tehetséggondozásra a hátrányok csökkentésére való törekvés jellemez, különös tekintettel a kiemelt figyelmet - különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Képes tevékenységközpontú, élmény-gazdag, ösztönző környezetet, állandó értékrendet, érzelmi biztonságot, nyugodt derűs légkört teremteni a gyermekek számára.
- Biztosítja a folyamatos képességfejlesztést az alkotóképesség kibontakoztatását.
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait. Értékközvetítő tevékenysége tudatos.
- Pedagógiai munkája során az intézmény programjának megfelelően tervez: éves tevékenységi tervet, félévente nevelési tervet, hetente a témahétnek megfelelő tevékenységekre bontott fejlesztési tervet készít, amit az OviKréta felületére feltölt.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Kiemelt figyelmet fordít a egészségfejlesztésre, a környezetvédelmi nevelésre, kötelességének érzi, és minden lehetséges erőfeszítést megtesz a gyermek testi lelki, szociális egészségének megóvása a veszélyhelyzetek elhárítása, az előírások betartása érdekében
- Az alkalmazott pedagógiai módszerekkel a kompetenciafejlesztést támogatja. A gyermekek hibáit, tévesztéseit mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Személyiségét szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemez.
- Élő kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízatásai alapján közvetett partnereinkkel.
- Az intézmény érdekében önként vállalja a feladatokat, megbízatásokat, a kreatív - alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete.
- Emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban mint a gyermek, szülő és munkatársai számára. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
- A családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot.
- Jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a fejlődőképesség igénye.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. A szakmai

munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.

- Rendszeresen tájékozik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről,
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában. Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA - ciklus.
- A gondozás folyamatában is nevel, - együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést.
- Eredményesen segíti a gyermekek iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek megalapozását, a sikeres átmenetet.

Szülőkép

- Programunk olyan szülőt kíván, aki támogató partner és azonosulni tud nevelési programunk tartalmával, gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe.
- Nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével, őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvónőkkel, tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját a szülők különbözőségét.

III.2.3. Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem” pedagógiai programunk sajátosságaiból adódó nevelési céljaink

- A világra nyitott, a természeti és társadalmi környezetével harmonikus egyensúlyban élő, egészségtudatos, humánus értékrendű, alkotóképességű, környezetbarát gyermek nevelése.
- A szülőföldjéhez, a helyi tájakhoz, értékekhez pozitív érzelmi kötődése kialakul, érdeklődéssel vesz részt a nemzeti- és népi hagyományaink, a környezetvédő jeles napjaink megtartásában.
- Egyéni képességeinek, lehetőségeinek birtokában felelősséget érez önmaga és társai iránt, megfelelő önbizalommal rendelkezik, őszinte, együttérző, segítőszándékú, elfogadja az emberek különbözőségét.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása, állandó értékrend

- Az elmúlt években olyan egészséges, biztonságos, esztétikus és nyugtató hatású környezet kialakításán fáradoztunk, mely jó alapot ad nevelőmunkánkhoz.
- Minden csoportnak saját udvarrésze van, de kialakításra került egy 150 m²-es ütéscsillapító burkolattal ellátott tornapálya és egy 100 m² füves terület, ahol a gyerekek különböző sportjátékokat, mozgásos tevékenységeket végezhetnek. Valamint kialakításra került Ovi-foci pálya is.
- Az egészségügyi előírásoknak megfelelően arra törekszünk, hogy a játszóterület mindig tiszta, rendezett legyen. Váljon alkalmassá változatos játékokra, különféle munkajellegű tevékenységekre, a gyermekek balesetmentes mozgásigényének kielégítésére. A gyerekek egyéni képességeik függvényében tevékenyen részt vesznek környezetük rendbetartásában.
- Az óvoda belső terét a nevelési, fejlesztési feladatok, a gyermeki igények figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan alakítják. Elsősorban természetes alapanyagú, környezetbarát termékekkel díszítünk. A csoportszobák alkalmasak a szabad játékokra, a változatos tevékenységek végzésére, az étkezésre és pihenésre. Az óvoda világítása,

fűtése, a mosdóhelyiségek felszereltsége korszerű, energiatakarékos. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató készüléket helyezünk el. Erős napsütés esetén a csoportszobákat sötétítőfüggönnyel védjük. A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások elmélyítését.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez, az egészség-kulturális ismeretek átadásához szükséges biztonságos környezeti, tárgyi feltételek megteremtése.
- A gyermekek érzelmeire hatva gondolkodásbeli változások elérése.
- A család bevonásával az egészséges bioritmus, életritmus kialakítása, az óvodai - családi élet és elvárások összhangjának megteremtése.
- Az egészség kulturális értékeinek szokássá formálása az egésznapos tevékenységek során a védőnők, orvosok, gondozónők bevonásával, tudatos, pontos szóbeli megerősítéssel, következetességgel, gyakorlással, számonkéréssel.
- A szociokulturálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek „feltérképezése”, mentális és testi egészségének kiemelt védelme, szakemberek segítségével.
- Az egészséges, korszerű táplálkozás szokásainak kialakítása az óvodán belül, a speciális étkeztetést igénylő gyermekek ellátása..

Egészségfejlesztő programunk az éves munkatervben rögzítjük.

Célja:

- Az egészséges életmód népszerűsítése életvezetési szemlélet formálása, környezettudatos gondolkodásmód erősítése a család /gyermekek, szülők / körében.
- A rendezvényeken való részvétellel a tájékoztatás formáinak eszközeinek bővítése, a családdal való kapcsolat mélyítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A teljes körű egészségfejlesztés érdekében a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe vevő preventív programok, felvilágosító munka tervezése, szervezése a családok körében.
- A programok szervezéséhez szükség szerint segítség igénylése az egészségügyi a gyermekvédelmi szolgálatról, és más speciális szakemberektől.
- A tájékoztatás lehetőségeinek kihasználása /hirdetmények, szóróanyagok/

Várható eredmény:

Természetes módon válik szorosabbá, hatékonyabbá a kapcsolatunk a családokkal. Az egészséges életmódot, mozgást, környezetvédelmet népszerűsítő programok révén formálódik életvezetési szemléletük. Jobban megismerhetik az óvodánk életét, közben tapasztalat szerezhetnek a családok egymás szokásairól is. /ételek készítése módja, recept csere, szabadidő eltöltése, gyermeknevelés /.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig

Családias meghitt közegben, érzelem gazdag légkörben alakítjuk a gyermekekben a kötődési igényt és erősítjük a szociális biztonságérzetét – felnőttekkel, társaival való kapcsolatában.

Óvodánk külső és belső környezetének kialakításakor arra törekszünk, hogy a gyermekeket és a szülőket már az óvodába lépés pillanatában pozitív benyomások ériék. Az óvodánk aulája az évszakoknak, ünnepeknek megfelelő dekorációval, üde színfoltját jelenti óvodánkban. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyerek együtt ismerkedjen az óvodával. Minden csoportnak külön is meg van a maga szimbóluma, hangulata, amely sajátos légkört biztosít és segíti a befogadást a közösségi összetartozást.

A szülők betekintheznek az óvodánk szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük az új környezet elfogadását. Megismerkedünk a családban kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülővel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A nehezen beilleszkedő gyermekeket személyiségük igényeit figyelembe véve mondókával, dallal, ölbeli játékkal, bábbal nyugtatjuk meg. Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit. Pihenéskor különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra (simogatás, betakargatás, mesélés).

Az érzelem gazdag légkör mellett a társas kapcsolatok kialakulásában kiemelt szerepet tulajdonítunk a játéknak, az élményalapú változatos közös tevékenységeknek.

A gyermek - gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermekközössége. Az óvodapedagógus társa és irányítója a gyerekeknek. Feltétel nélküli szeretettel, megfelelő modellként korlátokat szabva – tapasztaláson alapuló jó szokások kialakításával érünk el eredményt a társas együttélés terén. A korlátokat úgy állítjuk, hogy az adott közösség meg tudja felelni az elvárásoknak. A csoport elé állított feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük – egyéni sajátosságai figyelembevételével. A szülővel bizalmas kapcsolat kialakítására törekszünk, így megismerhetjük a gyerekek sajátos jellemzőit, melyek segítik egyénre szabott nevelésüket, szükségleteik kielégítését.

A felnőtt mint modell, fontos szerepet játszik abban, hogy gyermekek elfogadják eltérő képességű vagy színű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan erkölcsi tulajdonságok alakulnak ki bennük, mint az együttérzés, segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.

A gyermek egészséges énképének kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógus szociális visszajelzéseinek a gyermek teljesítményéről, a közösségben elfoglalt helyéről. Árnyalt, differenciált értékeléssel, a gyermeki tevékenység, közösség előtti pozitív megerősítésével elősegít önállóságának, önfegyelmének, önkifejező törekvéseinek kedvező alakulását, kommunikációs készségének fejlődését. Mondanivalóját kísérő testbeszédével egyértelműen fogalmazza meg a közösségi élet szabályait. Bátorít minden gyermeket, hogy

belső elégedettségének teljesebbé válásával erősödjön pozitív énképe, örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjon be a közös tevékenységekbe, fejlődjön kitartása, feladattudata. A gyermekekben a közös tevékenységek, az óvodai programok, séták, kirándulások során átélt élmények, olyan erkölcsi tulajdonságok fejlődését segítik, mint a lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti erkölcsi ítélőképességüket, akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

A kapcsolatok erősítése érdekében minden gyermeknek biztosítjuk a személyes perceket, ahol lehetőség nyílik a saját és mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A nehezen szocializálható, kiemelt figyelmet és speciális fejlesztést igénylő gyermekeket differenciáló pedagógia alapján, fejlesztő foglalkozások segítségével próbáljuk hatékonyan kezelni. A fejlődésben tartóan akadályoztatott, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében – a szülővel együttműködve – szakember segítségével oldjuk meg a problémát.

Módszereink: pedagógiai célzatú játékok, megbízatások, szerep,- és szabályjátékok a humor, a művészeti nevelés adta lehetőségek kihasználása.

Idegrendszeri, érzelmi és pszichés téren sérült gyermekek felismerése:

Célunk: a viselkedési problémák korrekciója szülők és szakember segítségével.

Az óvodapedagógus feladata:

A vegetatív idegrendszeri sérülések, pszichomotorikus rendellenességek okainak felismerése, megfelelő eljárásokkal való csökkentése, korrigálása szakember segítségével.

Mindazon stressz-tényező kiszűrése, melyek az idegrendszer kimerüléséhez vezetnek és a gyermeknél kedvezőtlen közérzetet okoznak.

Empátias készséggel segítse elő a gyermek egészséges énképének, önértékelésének alakulását. Megfelelő felkészültség birtokában váljon alkalmassá a mentálhigiénés nevelési feladatok ellátására, a prevencióra.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez, elfogadják társaik különbözőségét. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Az érzelmi alapokon létrejövő beszéd és kommunikációs készségük fejlettsége révén képessé válnak mélyebb, tartósabb kapcsolatokra.
- Szeretik, és koruknak megfelelően védik a természetet, megbecsülik és tiszteletben tartják az élővilágot, szívesen ápolják a növényeket.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló

helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.

- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan, felelősen viselkedni egyéni képességeikhez mérten
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Megalapozódnak azok a szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi képességek, pszichikus funkciók, melyek biztosítják a sikeres iskolai átmenetet, beilleszkedést.

A fejlődés várható eredményéből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermek óvodába lépésétől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a szeretetteljes, nyugodt, élmény gazdag óvodai életre a gyermekek biztonságérzetének kialakítására.
- A közös kirándulások, jeles napok, ünnepek és hagyományok megünneplésével fokozzuk a gyermekek és felnőttek egymáshoz való tartozását.
- A felnőtt példamutató magatartása segítségével a gyermekek különbözőségének elfogadása.

III.2.4. Pedagógiai programunk eredményes megvalósításának támogatása

- **„Madárbarát Óvoda” cím**

„Madárbarát óvodaként” az épületünkhöz tartozó udvarrészeket úgy alakítjuk, pl.: fák, cserjék ültetésével, folyamatos gondozásával, mesterséges, fából készült odúk kihelyezésével, hogy a madaraknak megfelelő fészkelő- és búvóhelyet nyújtsunk és bogyókkal, terméseikkel tápláljuk őket. A fákon elhelyezett madáretetőkbe egész évben várjuk a közelben élő madarakat, télen a gyermekek segítségével állítjuk össze a különböző magvakból készült táplálékukat. Egész évben folyamatosan cseréljük a kihelyezett madáritatókban lévő vizet, így tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a friss víz létfontosságú az állatok számára is. Nyáron még fokozottabban ügyelünk arra, hogy ne maradjon üresen a madáritató, a feltöltésbe a gyerekeket is bevonjuk.

- **„Tele pince, tele kamra” projekthetünk**

Az őszi betakarítási szokásokat idézzük fel a „Tele pince, tele kamra” projekthetünk változatos tevékenységeivel, pl.: népi mozgásos játékok gyakorlása betakarított terményekkel, szőlőpréslés, mustkészítés és kóstolás, „tánc ház”, néptánc elemek megismertetése, dióverés, tökfargás, tökből, termésekből készült alkotások kiállítása. A témához kapcsolódva, rendszeresen szervezünk kirándulást a város közelében található „Parlagi tanyára”, ahol természetes környezetben ismerkedhetnek meg a gyermekek a felelős állattartással, pl.: házi állatok etetése, kecskefejés, kukoricamorzsolás, játék a szénabálán, a tanya körbejárása kistraktórral.

- **„Energia hét”**

Az Energia héten a gyermekek ismereteit bővítjük a fenntartható fejlődés témakörében és támogatjuk a környezettudatos magatartásuk kialakulását. A játékos tevékenységek során a gyermekek figyelmét ráirányítjuk az energia takarékos használatára, az energiatudatos magatartás gyakorlására. A csoportszobában és az óvoda épületében megkeressük és megfigyeljük az energiaforrásokat, a fogyasztókat, megismertetjük velük a biztonságos használatukat. A gyermekek érdeklődését fokozza az „Energiakaland” csomag, amelyből az „Energia Manós” feladatokat, történeteket felhasználjuk az új ismeretek közvetítésénél, pl.: az energiaforrásokhoz, az energiatakarékossághoz kapcsolódóan. A komplexitás érvényesül a barkácsolásában, amikor a gyerekek elkészíthetnek egy saját szélmalmot fantáziájuk, kreativitásuk alapján.

- **„Fenntarthatóság, Környezettudatosság, Egészségvédelem” projekthetünk**

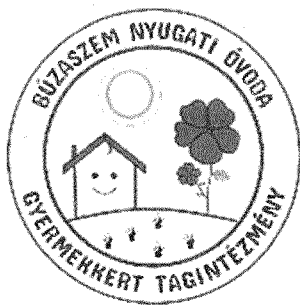
A tavaszi projekthét célja a fenntartható fejlődés komplexitásának bemutatása, a gyermekek szemléletének formálása. A szemléletváltásra a gyermekek a legfogékonyabbak, éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy már óvodásaink megismerjék a Földünk védelmének jelentőségét. A témák, amelyeket feldolgozunk: a szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, barkácsolás hulladékok hasznosításával, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, „egészségshiget” kialakítása, ételek kóstolása, mozgás. A sportnapon a mozgásos tevékenységeket az óvoda udvarára tervezzük, ahol különböző nehézségű, minden testrészt megmozgató akadálypályával várjuk a szülőket, gyerekeket egyaránt. A témák feldolgozásába az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) munkatársai is bekapcsolódnak, pl.: egészséges táplálkozásról és a helyes fogápolásról szóló interaktív előadásokkal.

- **„Méhek napja” témahét**

Tavasszal, az ébredő természet megfigyelése közben, különböző rovarokról, bogarokról is tájékozódunk, nagyítóval megkeressük és beazonosítjuk őket, pl.: a fakérgén, bokrokon, fűszálak között. Ehhez kapcsolódva egy hetet szentelünk a méhek megismerésének, a „Méhek napja” téma feldolgozásával. A témahét első napján a csoportokban méhekről, a méhek életéről szóló ismeretterjesztő kisfilmeket, meséket, könyveket néznek meg a gyerekek. A játékos tevékenységek során a saját tapasztalataikat, élményeiket is megosztják. Változatos, saját készítésű méhekhez kapcsolódó játékokkal, eszközökkel is bővítjük a játéktevékenységeket, melyek felkeltetik a gyermekek érdeklődését, lehetőséget adnak a differenciált fejlesztésre, az ismereteik bővítésére és a környezettudatos szemléletük formálására. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek játéktevékenységét igény szerint együtt játszással, ötletadással, pozitív megerősítéssel segítjük. A témához kapcsolódva ezen a héten ellátogat hozzánk a Deme méhészet és az általuk bemutatott interaktív előadáson bepillantást nyerhetünk a méhek életébe, a méhészek munkájába, pl.: hogyan kerül a méz az asztalunkra, mi készülhet a méhviaszból. Az előadás végén, a résztvevők többféle mézet megkóstolhatnak és különböző méhészeti eszközöket is megtekinthetnek, kipróbálhatnak, pl.: kaptár, méhészoverál, kalap, füstölő. A méhekhez kapcsolódó pozitív érzelmi viszony mélyítése érdekében az óvodánk udvarának egyik napos szegletébe méhlegelőt alakítottunk ki, amelyet közösen gondozunk, bővítünk a gyermekek és a családtagok segítségével.

A kiemelt témaheteink által fontosnak tartjuk, hogy a környezet megismerésére nevelés érzelmi alapon is kapcsolódjon a gyermekekhez. A valóság felfedezése során támogatjuk bennük a **természet iránti pozitív viszonyt, a felelősségteljes gondolkodás** kialakulását. Lehetőséget biztosítunk számukra arra, hogy felismerjék és értékeljék az **emberi alkotásokat**, valamint elinduljanak az **értékek megőrzésének, a környezet védelmének** irányába mutató attitűdök kialakulása felé. A gyermekek a környezet aktív felfedezése révén, olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek segítséget nyújtanak számukra az életkoruknak megfelelő **biztos eligazodáshoz és tájékozódáshoz**, a természeti és társadalmi környezetben.

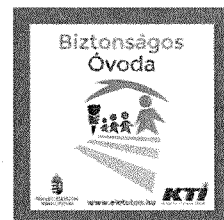
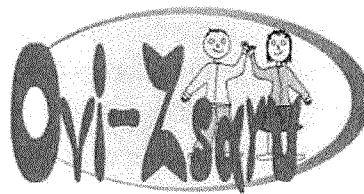
A közvetlen környezetük megismertetésével elindítjuk őket azon az úton, amely a **szülőföldhöz, a hazai tájhoz, a helyi közösségekhez és azok értékeihez való kötődés** kialakulásához vezet. Törekszünk arra, hogy a gyermekek megismerjék és átéljék a **helyi hagyományok, néphagyományok, szokások** pl.: „Lucázás”, „Zöldágjárás”, „Pünkösdlő” élményét és megtapasztalják a **közösséghez való tartozás örömet**, Nevelőmunkánk során tudatosan építjük be azokat az élményeket és tevékenységeket, amelyek elősegítik a **családi, nemzeti és tárgyi kultúra értékeinek megismerését, szeretetét és védelmét**, pl.: nemzeti ünnepeink közül a március 15-e alkalmából a gyerekekkel közösen készített, nemzeti színű jelképeket helyezünk el a városközpontunkban, a Kossut téren vagy kedvezőtlen időjárás esetén az óvodánk előkertjében.

III.3.

KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

VÁROSMAJORI TAGINTÉZMÉNY

GYERMEKKERT TAGINTÉZMÉNY

BENCZÚR TÉRI TAGINTÉZMÉNY

Pedagógiai programunk a Komplex Prevenció Programra épül

Programunk két alappillére

- Játék
- Mozgás

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék (szabad) képzettársításokat követő szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melyet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul igyekezzünk kielégíteni. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Óvodánkban előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

A játék kiemelt jelentőségének az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában óvodapedagógusaink tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Óvodánk és az óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportléggé, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési. A különböző játékfajták tartalmának gazdagítása az egyéni sajátosságok figyelembevételével

Folyamatismertetés

3-4 éves korban: Gyakorlójáték – egyszerű mozgások ismételtetése, játékeszközök rakosgatása, hangok, szótagok, szavak, rövid ritmusok ismétlése.

A többszöri megismétlés jelenti az örömet.

E játékfajta lehetőségeit az udvaron is biztosítjuk. (víz, homok, kavics, stb.)

Szerepjáték – egyszerű, egyszeri cselekvés, melyben elsődleges tényező a szerep. Az óvónő vállaljon szerepeket, mely legyen minta a gyermekek számára.

Építő, konstruáló játék – az összerakás, szétszedés, szerkesztés technikáját, lehetőségeit megismertetni.

Tegyük lehetővé, hogy a gyermek minél gyakrabban élje át az “ én készítettem “ örömét.

Szabályjátékok – Az egyszerűbb mozgásos szabályjátékok jellemzőek erre az időszakra (fogócska, bújócskák, jelre történő helyváltztatás, stb.)

Értelmi képességeket fejlesztő játékok – kockák, egyszerű képösszerakók, puzzlek.

Barkácsolás – Az óvónő egyszerű játékokat, eszközöket, bábokat készít a gyermekek előtt, megjavítja a megrongálódott játékokat. Ezzel előkészíti a barkácsolást.

Bábozás, dramatizálás – Figyelmüket általában a bábu mozgatása kelti fel. Egyszerű bábokat (ujj, fakanál, sík) biztosítunk a gyermekek számára, melyeket megpróbálnak használni. A dramatizálás eszközeinek felvétele jelent örömet számunkra (fejdíszek, ruhák stb.) Ezekkel rögtönöznek, megpróbálnak az ismert mesékből részeket eljátszani. A gyermeki kezdeményezéseket segítse az óvónő.

4-5 éves korban: Gyakorlójáték – A szerep és konstrukciós játék elemeként jelenik meg, alárendelve az adott játék feladatának.

Szerepjáték – Önállóan vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számunkra lényeges mozzanatait. Egyre jobban kötődnek a szerepekhez és alakul a társakkal való együttjátszás igénye. Képesek egyszerűbb játék megszervezésére.

Barkácsolás – Segítenek az óvónőknek a játékok megjavításában, valamely szükséges játékeszköz elkészítésében.

Építő, konstruáló játék – Gyakran kapcsolódik a szerepjátékokhoz. A játék érdekében készítenek különböző eszközöket, ezek hatására jobban beleélik magukat az élethelyzetekbe. Az összerakás technikáját az óvónő mutatja meg, de a megvalósítást a gyermekekre bízta.

Szabályjátékok – Az egyszerű mozgásos szabályjátékok bővülnek értelmi képességeket fejlesztő szabályjátékokkal. A megfelelő szabályokat az óvónő alakítja és ellenőrzi betartását. Döntő többségben bekapcsolódik a tevékenységbe (egyszerű társasjátékok, kártyák, logikai játékok)

Bábozás, dramatizálás – Megfelelő tárgyi feltételek álljanak rendelkezésre, (paraván, jelmezek, kézméretű megfelelő bábok), a gyermekek élményeinek, meséinek megfelelően. Kisebb részleteket már el tudnak játszani az ismert mesékből, ezeket segítse az óvónő.

5-7 éves korban: Gyakorlójáték – Nem jellemző erre az életkorra. Esetleg új játék tanulásánál jelenhet meg.

Szerepjáték – Igazán erre a korra jellemző. A gyermekek képesek az együttműködésre, megértik egymás elgondolásait és ahhoz alkalmazkodnak.

Szét tudják osztani a szerepeket és vállalnak kevésbé érdekeset is. Közös terveznek, szerveznek, válasszák meg a játékeszközöket.

Konstruktív játék – Egyre igényesebb, bonyolultabb, valósághű alkotásokat hoznak létre. Biztosan kezelik a játékeszközöket. Képesek különböző eszközök kombinálására is.

Szabályjáték – Egyre bonyolultabb szabályok betartására képesek, azt mással is betartják.

Értelmező szabályjátékok – Ezek köre és tartalma is egyre szélesedik. Előtérbe kerülnek a bonyolultabb társasjátékok. Ezeket kezdetben felnőtt segítséggel játsszák, de később egyre jobban alkalmassá válnak az önálló játékra.

Barkácsolás – A szerepjátékot és a bábozást segíti. A létrehozott eszközöket felhasználják tevékenységeikben.

Bábozás, dramatizálás – Lehetőséget adunk az irodalmi alkotások eljátszására. Alkalmat teremtünk, hogy a gyermekek saját elgondolásaik szerint játszassák el a darabot. Egyedi élmények, szituációs játékok újraélésére lehetőséget teremtünk. Az önkifejezést, önmegvalósítást megfelelő eszközökkel segítjük, támogatjuk.

Az óvodában rangos helyet foglalnak el a **népi játékok és néphagyományok** is a játéktevékenységek rendszerében. Egyaránt kötődnek a mozgásos, szerep, dramatikus és konstruktív játékokhoz. A dalos népi játékok gyakorlására is rendszeresen lehetőséget biztosítunk.

Játék az óvoda udvarán: A szabadban is törekszünk a játékfeltételek körültekintő biztosítására.

A megnövekedett játéktér ideális feltételeket teremt a mozgásos játékokhoz, de fontos hogy más tevékenységekhez is legyen megfelelő lehetőség (szerepjátékok, ábrázolási tevékenységek, építkezések, stb.) Az udvaron is legyenek kisebb kuckók.

Sikerkritériumok

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.

- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Mozgás

A Komplex Prevenciós Óvodai Program fejlesztő programjának átvételéből adódik, hogy a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. A nagymozgásból kiindulva az egyensúlyérzéken át a finommotoros mozgásig mindent magába foglal, mellyel a gyermeki személyiség fejlődését elősegítjük. Az óvoda egész életét átszövi, a testnevelés foglalkozásokon kívül jelen van a szabad játékban, a gondozási feladatokban, a különböző nevelési területekben.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeket, az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél: A nagymozgások, szem-kéz koordináció, az egyensúlyérzék, a finommotorika, és a helyes testtartás fejlesztését természetes módon integrálni az óvodai tevékenységeinkbe.

Feladataink:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának testi képességeinek differenciált, játékos

formában történő fejlesztése.

- A gyermek mozgáskedvének felkeltése, megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása.
- A helyes testtartás kialakítása, megőrzése, ill. megelőzés.
- A testi képességek fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek kialakítása. A szabad mozgásvágy megőrzése.
- Az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése mozgáson keresztül.

Mozgásfejlesztésünk elvei:

- Elfogadjuk a mozgásfejlettségben lévő egyéni eltéréseket és a gyermeki képesség optimális fejlesztését biztosítjuk.
- Biztosítjuk, hogy a tevékenységeket sokszor ismételhessék, megadjuk a próbálkozás, a korrekció lehetőségét.
- A sokszori gyakorlás során erőfeszítésre, önállóságra és önkorrekcióra serkentünk.
- A tornával, a mozgásos játékokkal fejlesztjük a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés melyek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A prevenciós és korrekciós fejlesztőprogram tartalma

Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenciós Óvodai Program adaptációja.

A fejlesztés alapja az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül: nagymozgás, finommotorika, szem-kéz koordináció, alak- forma állandóság, egyensúlyérzék, testséma, lateritás, verbális emlékezet fejlesztése, téri tájékozódás, vizuális diszkrimináció, színek.

Sikerkritériumok

- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
- Téri helyzetekben tájékozódni tudnak, a téri irányokat ismerik.
- Tudják mozgásukat irányítani, tempóját szabályozni.
- Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészültek az írás tanulásához.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Egészséges versenyszellemük kialakul.
- Kialakul helyes testtartásuk.
- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb- bal kifejezéseket.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem- kéz, szem-láb koordinációja.

- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő és segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

A program eredményességét erősítő eszközök:

- Egész alakot láttató tükör: testséma fejlesztés, én tudat alakítása.
- Lateralitást jelző szalag: a kéz később a test jobb- bal oldalának megkülönböztetését segíti a csuklón lévő gumipánt.
- Fejlesztő játékok: részképesség fejlesztést szolgáló eszközök

III.3.1. Helyzetelemzés

Az óvoda neve: Búzaszem Nyugati Óvoda
Városmajori Tagintézmény
Címe: 4400 Nyíregyháza, Városmajor u. 1.
Telefonszáma: 06-42/512-946
Fax: 06-42/512-946
Email címe: varosmajoriovi@gmail.com
OM azonosító 033101

Az óvoda neve: Búzaszem Nyugati Óvoda
Gyermekkert Tagintézmény
Címe: 4400 Nyíregyháza, Tőke u. 3.
Telefonszáma: 06-42/512-942
Fax: 06-42/512-942
Email címe: gyermekkertovinyhz@gmail.com
OM azonosító 033101

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda**
Benczúr Téri Tagintézmény
Címe: 4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.
Telefonszáma: 06-42/512-943
Fax: 06-42/512-943
Email címe: benczurteriovi@gmail.com
OM azonosító 033101

III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása

Intézményünk Nyíregyháza, Városmajor u.1. sz. alatt, a városközpont közelében, mellékutcában található. Óvodánk 1961-ben épült, majd 1971-ben bővítették, így most két épületrészben 6 csoportban neveljük a gyermekeket.

Családias jellegű intézmény vagyunk, ahová barátságos hangulata miatt szívesen hozzák a gyermekeket már több generáció óta. Intézményünkben igényes, magas szakmai színvonalú munkával neveljük és fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket, melynek megvalósulását, munkájukat lelkiismeretesen végző dajkák segítik.

A csoportok átlagban 25 fővel működnek. A csoportszobák tágasak, a teret a galéria teszi még tágasabbá. Barátságosak, színesek, a gyermekek ízlésvilágát pozitívan alakítják. A csoportszobák belső terének kialakításánál figyelembe vettük, hogy az élettér, ahol a gyermekek napjaik nagy részét töltik, tevékenységeiknek megfeleljenek. Minden csoportszoba gazdag eszköztárral van felszerelve, a gyermekek igényeinek és életkorának megfelelően. Fontos a harmonikus környezet, az egészséges élettér megteremtése, az otthonos óvodai légkör kialakítása.

Minden csoportszobához külön mosdó és öltöző tartozik.

Tornaszobánk változatos mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezik, amelyek, jól illeszkednek a gyermekek képességeihez, fejlesztő hatásuk maximális, ezáltal is ösztönözzük a gyerekeket a mozgásra. Tornaszobánk különlegessége a mászófal.

Óvodánkban van kézműves műhely is, ahol a gyermekek esztétikai fogékonyságát, manuális készségét, látásmódját, a képzőművészet iránti érdeklődését igyekszünk fejleszteni.

Az épülethez szép, parkosított udvar tartozik, amely szerves része az óvodai életnek. Minden csoportunk rendelkezik saját udvarrészszel, amelyeken környezetbarát kombinált mászó állványok nyújtanak lehetőséget a változatos játékokra. A játszóterületek biztonságosak (gumilapos burkolattal, füves, homokos résszel vannak ellátva), elegendő tér áll rendelkezésre a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Esztétikus babakházak, fából készült árnyékolók, valamint lombos fák adnak árnyékot az önfeledt játékokhoz.

A nagy fák kellemes, árnyékot biztosító lombjai alatt a gyermekek nagyon szívesen tartózkodnak az udvaron. Kialakításra került egy gyógynövényes, fűszernövényes rész, ami a tudatos növénygondozást, felhasználást, a gyermekek új ismereteinek bővítését teszi lehetővé. 2014-ben nyertük el első alkalommal a „Zöld Óvoda” címet. Ez által elhivatottak vagyunk a környezettudatos, fenntarthatóságra való nevelésben. Elkötelezettségünket bizonyítva 2023-ban elnyertük az „Örökös Zöld Óvoda” címet is. Kiemelt feladatunk az Örökös Zöld Óvoda címmel összhangban a környezeti felfedezés, a környezetvédelem, a környezethez fűződő pozitív viszony kialakítása. Ehhez kapcsolódóan a gyermekekkel közösen gondozzuk, ápoljuk környezetünket. A magas ágyásban az elültetett zöldek növekedését figyelemmel kísérjük.

A hulladékot szelektíven gyűjtjük, a zöldség és gyümölchulladékot komposztáljuk. Célunk a környezettudatos magatartás kialakítása a gyermekekben. Örökös Zöld óvodaként a gyerekek fenntarthatóságra nevelésére, környezet és egészségtudatos magatartás fejlesztésére, a hagyományok megélésére kiemelt figyelmet fordítunk.

A Zöld óvoda kritériumait szem előtt tartva tervezzük és szervezzük a pedagógiai munkánkat. Az Ovi-Zsaru Prevenciós Program játékos keretben 2011. től működik óvodánkban a rendőrség szakembereivel együttműködve. Célja az 5-7 évesek szabálytudatának erősítése, a helyes és helytelen viselkedések, viselkedés minták megértetése. Veszélyhelyzetek, a gyermekek áldozattá válásának elkerülése, biztonságérzetük erősítése. Rendőrséggel szembeni bizalom, pozitív érzelmek alakítása. Szülők figyelmének felhívása, aktivizálása.

2019-ben óvodánk elnyerte a „Madar Barát Óvoda” címet is. Ennek köszönhetően még jobban törekszünk arra, hogy nagyobb hangsúlyt fektessünk az állatok, a madarak védelmére és a róluk való gondoskodásra. A madarak számára egész évben gondoskodunk vízről és a madáretetőkből lévő eleségről is, főleg télen. Az udvarunkon számos bokor, fa és olyan növények is vannak, melyek termését szeretik, így ezzel is támogatjuk a madarak természetes táplálékhoz való jutását is. Szakmai munkánk eredményeképpen 2022-ben a „Madarbarát kert” címet is elnyertük.

2012-ben udvarunk műfüves focipályával gazdagodott, így még változatosabb lehetőséget tudunk biztosítani a sokrétű mozgásfejlesztésre, az egészséges életmód kialakítására.

A kézműves tehetséggondozás és az ovi-foci foglalkozás mellett más külön tevékenységeket is szervezünk a gyermekek részére az óvodánkban. A játékos angol és a néptánc foglalkozás között választhatnak a szülők és a gyermekek egyaránt. Ezeket a foglalkozásokat szakképzett óvodapedagógusok vezetik. 2023-ban csatlakozott óvodánk a Nemzeti Úszó Programhoz, melynek keretén belül heti egy alkalommal a tanköteles korú gyermekek úszás oktatáson vehetnek részt.

Szomszédságunkban két általános iskola is található (Gárdonyi Géza Általános Iskola és az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola) amely segíti a partnerkapcsolatok működését, erősítését.

Nevelőtestületünk 12 fő óvodapedagógusból, ebből 2 fő mesterpedagógus, 6 fő szakképzett dajkából és 2 fő pedagógiai asszisztensből áll. Testületünk tagjaira nagyfokú gyermekszeretet, szakmai igényesség, a folyamatos megújulás jellemző. Két szakmai munkaközösségünk van. A munkaközösségen belül elméleti és gyakorlati problémákat vetünk fel, egyéni ötletekkel, bemutatókkal segítünk megoldani ezeket a helyzeteket.

Pedagógiai Programunk a Komplex Prevenciós Óvodai Program adoptálásával készült, mely szerint a mozgás, a játék a változatos tevékenységek, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodás éveket a gyerekek számára. Programunk a mozgásra épít, elsődleges célja: a mozgás megszerettetése, mozgásfejlesztés, az egészséges életmód kialakítása, s ezáltal a képességek – készségek fejlesztése.

Programunk beváltotta a szakmai elképzelésünket, megvalósítása azt igazolta, hogy szakmai célkitűzéseinket a gyakorlatban eredményesen tudjuk megvalósítani

III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása

Óvodánk 1970-ben épült. Pavilonszerű elhelyezkedésben van négy csoportszobac osztott életkor szerinti csoportokban neveljük gyermekeinket.. A gyermeklétszám a fennállásunk óta magas a szeretetteljes, családias óvodai légkörnek és az óvodai dolgozók szakmai elhivatottságának köszönhetően.

Intézményünkben ellátjuk az SNI gyermekek integrált nevelését is.

Óvodánk a belvároshoz közel egy csendes zöld övezetes utcában található.1970-ben épült. pavilonszerű elhelyezkedésű. Az óvoda épületét 2014 nyarán egy energetikai, 2019-ben egy

TOP 2-es pályazzattal az épületet belül is felújították, így már egy korszerű, energiatakarékos épületben látjuk el feladatunkat. Intézményünk 100 férőhelyes négy csoporttal működik, a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségekkel. Rendelkezünk saját főzőkonyhával, de jelenleg tálaló konyhaként működik, ahol a Cívis Hungast Kft biztosítja az egészséges táplálkozásnak megfelelő étrendet. A csoportszobák világosak, a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségek esztétikusak. Minden csoport saját udvarrészrel rendelkezik, melyeken környezetbarát, mozgásra inspiráló játékeszközök vannak. Az udvaron homokos, füves, térkő burkolattal és gumilappal borított játszóterületek biztosítják a változatos mozgás lehetőségeket.

Osztott életkor szerinti csoportokban neveljük gyermekeinket.. A gyermeklétszám a fennállásunk óta magas a szeretetteljes, családias óvodai légkörnek és az óvodai dolgozók szakmai elhivatottságának köszönhetően.

Intézményünkben ellátjuk az SNI gyermekek integrált nevelését is.

Közvetlen szomszédunkban a Katica bölcsőde és a Bem József Általános Iskola Kazinczy Ferenc Tagintézménye található, ami kedvezően hat a partner kapcsolatunkra.

A belső és külső környezet kialakítását, a gyermekek játék eszközeinek beszerzését, bővítését, főleg önkormányzati forrásból, alapítványi, szülői, pályázati támogatásból, igyekszünk megvalósítani.

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre, a környezettudatos, fenntartható fejlődés szemléletmód formálására. 2013-ban először, 2017-ben másodszor, 2021-be harmadszor nyertük el a ZÖLD ÓVODA címet. 2024-ben, kitartó munkánk eredményeként az Örökös Zöld Óvoda cím büszke tulajdonosává váltunk. Igyekszünk ennek szellemében végezni munkánkat és megfelelni a követelményeknek.

A Helyi Pedagógiai Programunk a Komplex Prevenciós Óvodai Program adaptálásával készült, ami a mozgásfejlesztésre, a gyermekek alapvető mozgásigényére, a játékra építve megfelelő motiváció révén szolgálja a képességek, készségek fejlődését. Az óvoda sajátos arculatát tükrözi a Pedagógiai programunkban kitűzött cél és feladat, az ezek eléréséhez vezető út, vagyis a mozgás kiemelkedő szerepe, a gyermek tisztelet, az egyéni képességfejlesztés, a tanulási formák szervezettsége, partnerközpontú működés. Nevelőtestületünk igyekszik a sok

éves szakmai tapasztalat mellett folyamatos önképzéssel megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások, a szülői igények iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg. Arra törekszünk, hogy az óvodánkban sokat és jól játszó gyermekekből nyitott, érdeklődő iskolás és majdan alkotó, tevékeny felnőttek váljanak.

III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása

A Benczúr téri óvoda épülete eredetileg 1907-ben Pisszer János tervezése alapján épült, a Jármű család tulajdona volt. 1953 óta óvodaként működik. Az intézmény Nyíregyháza város központjában a Jósza András Múzeum és a Móricz Zsigmond Színház közelében helyezkedik el zöldövezetben, környezetében árnyas parkokkal. Maga az épület patinás, műemlék jellegű, egyedi színfoltja a városnak. Karnyújtásnyira vannak a város kulturális értékei (Múzeum, Színház, Kállay gyűjtemény, a rendezvényeknek otthont adó Kossuth tér és nevezetes szobrok, épületek) és az élő természet.

Az épületet a 2008-2009-es nevelési évben részben felújították, majd 2019-ben megújult az épület tetőszerkezete, valamint egy fejlesztő szobát, egy tálaló konyhát és egy új műhelyt is kialakítottak. A tálaló konyhát 2024. október 1-től a Cívis Hungast Kft. tartja fenn.

Az óvoda épületében 4, kis alapterületű csoportszoba található (30 m² – 35 m² – 35 m² – 40 m²), amelyekben vegyes életkorú gyermekek nevelődnek. A csoportok létszáma nem haladja meg a 20-24 főt. A kis alapterület ellensúlyozásaként 2 csoportban galéria kialakításával igyekeztünk a belső teret megnövelni, a zsúfoltságot csökkenteni. A csoportszobák barátságosak, színesek, jól tükrözik az óvodapedagógusok ízlésvilágát és kedvezően hatnak a gyermekek esztétikai érzékére is.

Tágas teraszunk nem csak éke, hanem hasznos tere a különböző mozgástevékenységeknek, rendezvényeknek. Nyáron fedelével, árnyékolásával lehetőséget ad a kinti étkezésekre, valamint rossz idő esetén a szabad levegőn való játéokra.

Óvodánk udvara lombos fákkal, örökzöld növényekkel díszített. Az ott található játékok az EU-s szabványnak megfelelően, természetes anyagból készültek, melyek minden évszakban jól szolgálják gyermekeink mozgásigényének kielégítését, az örömteli udvari játékot.

Helyi Nevelési Programunk a Komplex Prevenciós Óvodai Program adaptálásával készült. Célunk a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés; a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi képességek kialakítása változatos tevékenységformák biztosításával, tudatos környezetalkotással; a szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. A gyermekek alapvető tevékenységére a játékra helyezzük a hangsúlyt, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével.

Fontos számunkra a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Amire büszkék vagyunk:

- Testületünk minden tagjára a nagyfokú gyermekszeretet, motiváltság, nyitottság, a szakmai megújulás iránti igény jellemző. Az óvónők munkáját, a gyermekek napi életét szakképzett, tapasztalt dajkák és a pedagógiai asszisztens segíti.
- Hatékonyan működő, magas színvonalú szakmai munkaközösség a pedagógusok önképzése és a belső tudásmegosztás érdekében.
- Rengeteg színes gyermekprogram, tartalmas családi rendezvények szervezése, innovatív projektek megvalósítása és hagyománnyá válása
- Szülői fórumok szervezése a gyermeki személyiségfejlődést segítő szakemberek (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) részvételével
- A nevelőtestület által kitalált egyedi logó és óvodainduló
- ”Jógyakorlataink”, magas színvonalú szakmai tudásunk átadása az óvodapedagógus hallgatóknak

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS LAP

Intézmény OM - azonosítója: 033101	Készítette az Igazgató: <i>Bajnai-Szabó Mónika</i> Bajnai- Szabó Mónika Igazgató Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
A - a Púétv . 2023. LII. tv. 171§ (18) bek értelmében a pedagógiai programot a nevelőtestület bevonásával készítette az Igazgató. <i>Szabó Mónika</i> nevelőtestület nevében	
A pedagógiai programot az óvoda fenntartója ahatározatszámon jóváhagyta. A Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat külön dokumentumként, Közgyűlési határozatként szerepel, kinyomtatott, eredeti formában, mely a Pedagógiai Program mellékletét képezi.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.buzaszemovoda.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2025. szeptember 01. visszavonásig
Verziószám: 1/2025.	Iktatószám: Készült: ...1.. eredeti példány

001215

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** a Búzaszem Nyugati Óvoda Igazgatója a nevelőtestület bevonásával.
Nyíregyháza, 2025. június 15.

Bajnay- Szabó Mónika
igazgató
Ph

2.) A Búzaszem Nyugati Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták**.
Nyíregyháza, 2025. június 15.

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

3.) A Búzaszem Nyugati Óvoda a módosított pedagógiai programját a - a Púétv . 2023. LII. tv. 171§ (18) bek.- biztosított jogok alapján **nyilvánosságra hozza**.
Nyíregyháza, 2025. június 15.

001216

Tündérvkert Keleti Óvoda

Pedagógiai Programja

Készítette: Tündérvkert Keleti Óvoda nevelőtestülete

Nyíregyháza, 2025.

001217

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Intézmény OM - azonosítója: 033127	Készítette a nevelőtestület: Török E. Igazgató Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: <i>Dorottya Pálfi István</i> nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított <i>Gaalné Sipa Erzsébet</i> szakmai munkaközösség -vezető
Az Nkt. 26. §(1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a/2025.(VI.23.) számú határozatával elfogadta. a fenntartó képviselőjében	128. § (8)- Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét. <i>Gál-Károly Gilla</i> óvodapszichológus
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak <i>Gál-Károly Gilla</i> a szülői közösség képviselőjében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.tunderkertkeletiovoda.hu	Érvényes: 2025.09.01.-től visszavonásig.
Verziószám: 5./2025.	Iktatószám: Készült: 3 eredeti példány

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ.....	5
II. HELYZETELEMZÉS	7
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:.....	9
IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
IV.1. Gyermekkép	9
IV.2. Óvodakép	10
IV.3. Intézményi jövőkép	11
V. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI.....	12
VI. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	15
VI.1. Egészségfejlesztési program	15
VI.2. Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás	19
VI.3. Környezeti nevelési elveink	20
VII. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	21
VII.1. Az egészséges életmód alakítása	22
VII.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	25
VII.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	29
VIII.1. Személyi feltételek	30
VIII.2. Tárgyi feltételek	30
VIII.3. Az óvodai élet megszervezése	31
VIII.5. Dokumentumok rendje	35
IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI - AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	38
X. GYERMEKVÉDELEM.....	41
XI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	43
XI.1. Játék.....	43
XI.2. Verselés, mesélés	47
XI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	51
XI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	54
XI.5. Mozgás.....	56
XI.6. A külső világ tevékeny megismerése	59
XI.7. Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tapasztalatokkal	62
XI.8. Munka jellegű tevékenységek	64
XI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	67
XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	69
XIII. A KIEMELT FIGYELMET, EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE.....	69
XIII.1. Potenciális tanulási zavarok megelőzése	70
XIII.2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermek	70
XIII.3. Esélyteremtés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása (Koszorú úti Telephely)	72
XIII.4. Tehetséges gyermekek nevelése	75-74
XIV. SAJÁTOSSÁGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A NEVELÉSI RENDSZERÜNKBEN ..	76

<i>XIV.1. Módszertani kultúra megújítása: a kompetencia alapú óvodai programcsomag felhasználásával</i>	<i>76</i>
<i>XIV.2. Komplex Prevenációs Óvodai Program elemeit alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata.....</i>	<i>76</i>
<i>XIV.3. Tevékenységközpontú óvodai nevelést alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata.....</i>	<i>80</i>
XV. AZ INTÉZMÉNYEK EGYÉNI SAJÁTOSSÁGAI.....	83
<i>XV.1. Székhelyintézmény</i>	<i>83</i>
<i>XV.2. Kikelet Tagintézmény</i>	<i>86</i>
<i>XV.3. Ligeti Tagintézmény</i>	<i>9089</i>
<i>XV.4. Margaréta Tagintézmény</i>	<i>9493</i>
<i>XV.5. Nefelejcs Tagintézmény</i>	<i>9796</i>
<i>XV. 6. Orgonasíp Tagintézmény.....</i>	<i>9997</i>
<i>XV.7. Százszorszép Tagintézmény</i>	<i>102101</i>
<i>XV.8. Élet úti Telephely.....</i>	<i>105104</i>
<i>XV.9. Koszorú úti Telephely.....</i>	<i>107106</i>
<i>Legitimációs záradék.....</i>	<i>108107</i>

I. BEVEZETŐ

„A gyermekek olyanok, mint a virágok. Mindegyiknek van levele, szára, virága – hasonlóak, de mégis különbözőek. Mindegyikük gondoskodásra éhezik, egyéni bánásmódra. Az egyik hamarabb nyílik ki, a másik később, de mindegyik különleges, mindegyik egyedi. Nem hasonlíthatom össze őket egymással. Nem erőltethetem, hogy virágozzék hamarabb a rózsza, hiszen az árvácska már rég kibújt, most már neki is itt lenne az ideje. Csak annyit tehetek, hogy megismerem őket, rájövök, hogyan érzik a legjobban magukat a kertemben, a nekik megfelelő, egyéni módon gondoskodom róluk, és gyönyörködöm bennük, ahogyan nőnek, erősödnek, kivirágzanak.”

(Friedrich Fröbel)

Intézményünk Pedagógiai Programja a Komplex Prevenció, a Tevékenység Központú Óvodai Program és a Kompetencia Alapú programcsomag elemeinek beépítésével, az intézmények sajátosságainak figyelembe vételével készült. A jelenlegi módosítás jogszabály változás miatt vált szükségessé. Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait. Elsődleges szempont számunkra, hogy az óvoda Pedagógiai Programja, mint intézményi stratégiai dokumentum az óvodai nevelés országos alapprogramjára épüljön, tükrözve a székhelyintézmény a tagintézmények és telephelyek helyi sajátosságait, értékeit. Tagintézményeink speciális helyzete, az óvodákba járó gyermekek szociokulturális környezete, valamint a partneri elvárások meghatározzák azt a pedagógiai irányvonalat, melyet képviselünk, mint intézmény. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel:

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűsége és a szakmai megújulásra törekszik. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is. Gyermekeink a legnagyobb kincseink, és mindennél fontosabb számunkra, hogy biztonságban, szeretetben és boldogságban nőjenek fel. Szeretnénk, ha tudnák: a világ egy olyan hely, ahol joguk van tiszteletben tartva lenni, szeretetet kapni – és ahol mindig van kihez fordulniuk, ha segítségre van szükségük.

Célunk, hogy intézményeinkről a meglévő értékek mellett újabb pozitív szakmai vélemény és szülői elégedettség legyen a köztudatban. Változó világban élünk- az óvodának is rugalmasan reagálni kell a változásokra és felismerni azt, hogy a meglévő értékekre, jó gyakorlatokra

építve a gyermekek szükségleteit kielégítő új módszerek, pedagógiai eljárások, szemléletek, innovációk beépítése szükséges. Pedagógiai Programunk sikeres megvalósításához az óvoda dolgozóin túl elengedhetetlen a támogató szülői közösség- hiszen közös célunk, hogy a gyermekek egyéni érdekei érvényesüljenek, együtt segítsük fejlődésüket, egyéni adottságaik kibontakoztatását támogató, szeretetteljes, értékorientált környezetben. Nevelőtestületünk közös érték-, és normarend alapján összehangolt szakmai feladatvállalással alakította ki hosszú távú stratégiai programját. Közös értékrendünk: érzelmileg biztonságos, szeretetteljes környezetben befogadó óvodai neveléssel a gyermekek szocializációjának elősegítése, pozitív személyiségjegyeik erősítése. Legfontosabb értékeinknek a szeretetet, az egyéni bánásmód alkalmazását, élménynyújtást, pozitív életszemléletet és a játék elsőbbségét tartjuk. Óvodáinkban a befogadó nevelés érvényesül: a gyermekek mindenképp felett álló érdekét tartjuk szem előtt.

Intézményünkben két tagóvodánk vett részt az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulóinak lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projektben. A komplex intézményfejlesztése folyamatban tovább erősítettük óvodánk esélyteremtő szerepét és hátránykompenzációs képességét, az intézményi innovációk kidolgozásával a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 363/2012.(XII.17.) kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025.(IV.15.) kormányrendelet
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Érvényességi rendelkezés

A Tündérkert Keleti Óvoda Pedagógiai Programja 2025-ben készült.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően 2025.09.01.-én lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 31/2024-I határozatszámú jóváhagyott Pedagógiai Program.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:-

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- igazgató
- nevelő testület bármely tagja
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján az óvoda igazgatója és a nevelőtestület elkészítette és elfogadta, a Fenntartó jóváhagyta. A módosított és jóváhagyott pedagógiai programot, 2025.09.01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető: www.tunderkertkeletiovoda.hu

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed

Az óvoda területére, az óvoda által szervezett – a Pedagógiai Program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá
- azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában

II. HELYZETELEMZÉS

A székhelyintézmény, a tagintézmények és a telephelyek Nyíregyháza város keleti részén helyezkednek el.

A Tündérkert Keleti Óvoda 6 tagintézménnyel és 2 telephellyel működik.

Intézményeinkben:

- 45 gyermekcsoportban neveljük a gyermekeket
- a férőhelyek száma 1125 fő
- a maximálisan felvehető gyermekek száma 1304 fő

A költségvetési szerv székhelye:

Óvoda megnevezése	Tündérkert Keleti Óvoda
OM azonosító	033127
Óvoda címe	4400 Nyíregyháza Kert köz 8.
E-mail	tunderkert@netra.hu
Honlap	tunderkertkeletiovoda.hu
Igazgató	Török Edit

Intézmény	Cím	Elérhetőség
Székhelyintézmény	4400 Nyíregyháza Kert köz 8.	tunderkert@netra.hu 42-512-941
Kikelet Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Fazekas János tér 25.	ovi.kikelet@gmail.com 42-512-923
Ligeti Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Liszt Ferenc u 32-34.	ligeti@netra.hu 42-512-922
Margaréta Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 14.	margareta@netra.hu 42-512-925
Nefelejcs Tagintézmény	4451 Nyíregyháza-Oros, Deák Ferenc u. 2.	nefelejcs@netra.hu 42-512-924
Orgonasíp Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely utca 2.	orgonasipovi@gmail.com 42-952-899
Százszorszép Tagintézmény	4405 Nyíregyháza Pitypang utca 2/a	tkoszazszorszep@gmail.com 42-512-926
Koszorú úti Telephely	4400 Nyíregyháza Koszorú út 10.	tunderkert.koszorulo@gmail.com 42-512-927
Élet úti Telephely	4400 Nyíregyháza Élet út 30	oros.elet30@gmail.com 42-512-928

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1998.04.01. (Alapító Okirat alapján)

Létrehozásáról rendelkező határozat: 86/2011. (V.31.) számú közgyűlési határozat

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv:

Megnevezése: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése

Címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

A költségvetési szerv közfeladata: Óvodai nevelés

Gazdálkodási besorolása: Önállóan működő költségvetési szerv pénzügyi-gazdasági feladatait az Eszterlánc Északi Óvoda látja el.

Szakágazati besorolás szakágazat száma: 851020

Szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8.§ (1) bekezdés alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

A székhelyintézményt és a hozzá tartozó tagintézményeket sajátos egyéni arculat jellemzi. Alapelveink, nevelési filozófiánk azonos.

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:

- Gyermekközpontú, szeretetteljes, családi óvodai légkör kialakítása.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése, szocializációja, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség, az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő sokoldalú fejlődés biztosítása.
- A gyermeki aktivitás motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezésével.
- Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben, az eszközök, módszerek alkalmazásában, a gyermekek optimális terhelésében.
- Az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével az esetleges iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.
- Az önazonosság ápolásával, erősítésével, az integrációval a nemzetiségekhez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése és biztosítása.

Intézményeinkben az eredményes nevelőmunka feltételei adottak. Az óvodapedagógusok gyermekszeretete, igényes munkavégzése nagymértékben hozzájárul az óvodáinkban folyó nevelőmunka eredményeihez. Eredményes munkánk megnyilvánulásait abban is látjuk, hogy a gyermekek örömmel jönnek óvodáinkba. Igyekszünk minden szülő bizalmának megfelelni, a jó partneri kapcsolat érdekében tudatosan fejlesztjük a pedagógiai kommunikációt, amit kölcsönösség és konstruktivitás jellemez.

Az iskolák visszajelzései megerősítettek bennünket a nevelőmunkánk tudatosságában, a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásának eredményességében. A nevelő – oktató munkát segítő dolgozók maximálisan részt vesznek a nevelőmunka feltételeinek megteremtésében. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdeke határozza meg.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben, sokszínű élményben gazdagodva nevelkedjenek.

IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

IV.1. Gyermekkép

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll.

A gyermek fejlődő, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán, és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is- együttesen határozzák meg.

Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Megfelelő pedagógiai légkörben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés. Harmonikus tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Egyén a közösségben:

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk Pedagógiai Programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- felelősségérzetet önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

IV.2. Óvodakép

- A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalom teli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit.
Óvó – védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkcióik teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Támogató tanulási környezet kialakítása a gyermekek tanulási képességeinek optimális fejlődéséhez. A gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek, kibontakoztatását a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról: a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő – családok gyermekei számára is lehetővé tesszük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztéséhez a speciálisan képzett szakemberek közreműködését kérjük.
- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk: a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

- Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére törekszünk.
- Gyermekeink a legnagyobb kincseink, és mindennél fontosabb számunkra, hogy biztonságban, szeretetben és boldogságban nőjenek fel. Szeretnénk, ha tudnák: a világ egy olyan hely, ahol joguk van tiszteletben tartva lenni, szeretetet kapni – és ahol mindig van kihez fordulniuk, ha segítségre van szükségük.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

IV.3. Intézményi jövőkép

A jövőt a székhelyintézmény, a tagintézmények és a telephelyek nevelőtestületeivel együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk.

Arra törekszünk, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetencia területek megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógiai Program és az Intézményi Önértékelési program elvárásainak, segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést.

Ahhoz, hogy megfeleljünk a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak, a korszerűbb, biztonságosabb működéshez állandó fejlesztésekre van szükség.

Az információs kommunikációs eszközöket használó, rugalmas, tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk.

A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni. Intézményünk gyermekközpont, ahol a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük és a partnerek elvárásainak megfelelő, innovatív, szakmailag jól megalapozott nevelőtestület, alkalmazotti közösség dolgozik.

V. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.
- A gyermek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak megfelelően a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk. Ez segíti a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési újszerű segédanyagokat, eszközöket, innovatív digitális anyagokat, tudományos eredményeket kritikusan, a céloknak megfelelően alkalmazzuk.
- A nevelés eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a tehetséggondozás elősegítése.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.
- A gyermekek számára az értékes élményhez és tapasztalatszerzéshez jutás lehetőségeinek biztosítása.
- Ösztönözni a gyermekeket arra, hogy az átélt élmények hatására tevékenykedjenek, fejezzék ki önmagukat.
- A gyermek egész személyiségét komplex módon, játékba integráltan, differenciáltan fejlesztjük figyelembe véve jártasságát, készségeit, képességeit, érdeklődését, egyéni fejlődési ütemét, építve más forrásból szerzett tudására

Az óvodapedagógus feladatai

- Saját pedagógiai gyakorlatát, pedagógiai kommunikációját folyamatosan elemzi és fejleszti, az elméleti ismereteket felhasználja, a tanultakat gyakorlati munkájába beépíti
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat kulturáltan meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni pedagógusi és intézményi elvárásokhoz.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi
- Példaadó magatartáskultúra kialakítása, melyben a gyermek megtanulja értékelni környezetét, a természetet, embertársait és önmagát.
- A gyermeki tevékenykedtetés, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat érdekében tudatosan motiválja, aktivizálja a gyermekeket, építve szükségleteikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkör és környezet teremtése.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez a megfelelő eszközök és a szabad választás lehetőségének biztosítása.
- A differenciálás alapelveinek érvényesítése, a nevelési-oktatási folyamatok megtervezésében, és megvalósításában.
- Az alkalmazott módszerek, differenciálás tudatos alkalmazása, a gyermekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez mérten.
- Differenciált, egyénre szabott értékelés alkalmazása, mely a gyermek fejlődését nagymértékben elősegíti
- A módszerek és eszközök célszerű, rugalmas, változatos, alkalmazása az adott helyzetnek megfelelően a kompetenciafejlesztés érdekében.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekvés, amely alkalmas az önellenőrzésre, önértékelésre
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkör kialakítása, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- A gyermekekre vonatkozó visszajelzések, értékelések világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Buzdítással, dicsérettel, pozitív megerősítéssel a gyermek az ösztönzése.
- A jutalmazás változatos módszereinek alkalmazása verbális és nonverbális formában
- A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemzi-értékeli, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíti, szükség szerint módosítja.
- A tervezésében a gyermeki tevékenységeket a céloknak megfelelően, logikusan építi fel.

- A terveket a megvalósítás eredményessége függvényében felülvizsgálja, szükség esetén módosítja.
- Az élmények és tevékenységek válogatásával és a nevelés tartalmának meghatározásával, törekszik az igényességre.
- Igényesség jellemezze az óvoda helyiségeinek berendezésében, a tisztaság és a rend fenntartásában.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az igazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében
- Megismeri és kritikusan használja a modern információ feldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában való alkalmazására.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

Az óvodapszichológus feladatai:

- A gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűrése, vizsgálata, konzultáció, tanácsadás.
- A gyermekekkel, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés.
- A gyermekek, személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.
- Egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben.
- Megszervezi azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motiváció vizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek,
- Megszervezi a krízistanácsadást a következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, továbbá egyéb terápia, kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz, vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
- A kiemelten tehetséges gyermek, tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs, szervező tevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvodapedagógus irányításával közreműködik a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában, gondozásában. Magatartása gyermekszerető, segítőkész, együttműködő.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

A dajka feladatai:

- Az óvodapedagógus irányításával, a csoport szokásainak figyelembe vételével, a munkaköri leírásának megfelelő módon, az egyéb feladatai mellett részt vesz a pedagógiai, szakmai munka előkészítésében és megszervezésében.
- A szakmai kompetencia fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.
- Az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak betartása.
- A gyermeki szükségletek kielégítését példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végzi.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.
- Munkavégzése pontos, megbízható, együttműködő.
- Magatartására jellemző a gyermekszeretet, a türelem és segítőkészség.

VI. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

VI.1. Egészségfejlesztési program

Cél: A Pedagógiai Programunk részeként, egészségfejlesztési program keretében, a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai nevelés segítse az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését. Hosszú távú egészségfejlesztési célkitűzések keretein belül kívánunk hozzájárulni a boldog és kiegyensúlyozott gyermekek jobb életminőségének eléréséhez.

Feladat: A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. E szükségletek kielégítésével biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészség potenciáljának elérését, azaz lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget, választó képességet kifejlessze.

Az óvodai egészségfejlesztési eljárások során az elsődleges (primer) prevenció kompetenciakörében mozgunk.

Az óvodában dolgozók feladata: a gyermekek:

- egészségének fejlesztése,
- szervezetük edzése,
- ellenálló képességük növelése,
- stresszhatások feldolgozására való felkészítéstük.

Az egészségnevelés fő feladatai, tevékenységi területei:

- testi (szomatikus) egészség védelem
- lelki (pszichés) egészség védelme = pszichohigiéne
- szociális, társadalmegészség védelem

Az egészségnevelés fő területei szoros kölcsönhatásban vannak egymással, de a nevelés egyéb területire is kihatnak.

Szoros kölcsönhatásban áll: -az értelmi képességek fejlesztésével

-az erkölcsi neveléssel

-az akarat, a kitartás, az önuralom fejlesztésével

-a humanista magatartással

-a gyakorlati életre neveléssel (munkafolyamatok egészséges végzésével).

Óvodánk egészségnevelési, egészségfejlesztési alapelvei:

- nevelésünk szolgálja a primer prevenciót
- támogatjuk az egészséges életmódra nevelést
- feltétel nélkül elfogadjuk a gyermeki személyiség jellemzőit, kerüljük a megkülönböztetést, előítéletet
- nyugodt, biztonságos, félelemmentes légkör kialakítására törekszünk
- tiszteletben tartjuk a gyermek, illetve a szülők jogait, világnézetét.

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes szokások kialakítása az óvodában az alábbi területeken a legintenzívebb:

- Mozgásfejlesztés
- Egészséges táplálkozás
- Lelki egészségvédelem: Mentálhigiéne

A tevékenység tartami megvalósítása:

- A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot nyújtó családi, derűs, szeretetteljes légkör veszi körül.
- A gyermeki biztonság kialakulását az óvoda felnőtt közössége segíti
- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk
- A gyermekek egyéni problémáinak megoldásában segítséget nyújtunk
- Segítjük a gyermeket abban, hogy elfogadják az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével segítjük a reális énkép kialakulását
- Társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján
- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása

- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátás, együttdolgozás képességeinek kialakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással mintá a másság elfogadásához

Az óvodai egészségfejlesztés lehetőségei

A mozgásfejlesztés

Programunkban a mozgásfejlesztés az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is.

A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- A testrészek, a téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével fejlődik a térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.

Hatása a szociális képességek fejlődésére:

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „éntudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését.
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélük a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését, elviselését.

A mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Kiemelt mozgásfejlesztés területei:

- A szabad játékban, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- Szervezett keretben a mozgás foglalkozásokon és a mindennapi mozgásban.
- Tartásjavító és lábboltozat erősítő torna elemeinek beépítése a mindennapi mozgásanyagba.

Az egészséges táplálkozás

Különösen odafigyelünk:

- A táplálkozások ritmusára
- Kellő mennyiségű folyadék bevitelére (egyénilag változó)

- Az alapos rágásra, amelyre a megfelelő időt biztosítjuk
- Két étkezés között a gyümölcssevésre
- Az egyéni szükségletekre, érzékenységekre
- Az étkezések nyugodt, derűs légkörére
- Az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására
- Az étkezés örömét fokozó, esztétikus terítésre, környezetre, testi ápoltságra, kulturált beszédszokások alakítására.

Egészségstáplálkozás- egészségnapok

Minden csoport az általa választott napon egészséges táplálékot készít a gyermekek által hozott hozzávalókból

Kiscsoportban: Főleg kóstolgatás, ismerkedés új ízekkel.

Középső csoportban: Salátakészítés

Nagy csoportban: Krémek, kompótok, saláták készítése, befőzés. Kenyérsütés, stb...

Cél:

- Új ízek konyhatechnikai eljárások megismertetése.
- Sokszínű, változatos ételek a napi táplálkozásban

Mentálhigiéné az óvodában

Egészséges életvezetés

Egészséges napirend, életrend

A rendszeresség magába foglalja:

- A szervezet bioritmusának megfelelően az ébrenlét és az alvás szabályozott váltakozását.
- A munka és a pihenés, ezen belül az aktív és a passzív pihenés megfelelő arányát.

Az óvoda heti és napirendjét ennek figyelembe vételével készítettük el. A gyermek tevékenységeiben megfelelően változik a játék, mozgás, pihenés.

Az egészséges életvezetés tartalmazza a szabadidő helyes kihasználását.

Cél:

- Olyan biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása az óvodában, melyben biztosítjuk gyermekeink egészséges lelki fejlődését, ahol kibontakoztathatja egyéni képességeit.
- Igyekszünk megóvni gyermekeink idegrendszerét a lelki életükre káros túlzásoktól, megterhelésektől, rossz szokásoktól, devianciáktól.
- Harmonikus társas kapcsolatok és az empátiás kapcsolatok alakítása.
- A gyermekeken keresztül próbálunk hatni a szülők életmódjára, segítésére.
- A gyermek pszichés sérüléseinek megelőzése, a maradék lelki energiák mozgósítása, életmódjának alakítása.
- Alapvető szempontjaink az elfogadás, kiválasztás, az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembe vétele.

A hibás viselkedés megelőzése

A hibás viselkedési programok olyan magatartászavarok, amelyek egymás meg nem értéséből, antiszociális viselkedésmódokból fakadnak, és a cselekvőt idegrendszeri feszültségben tartják.

Ezek az emberi megnyilvánulások: gyermeki félelem, harag, agresszió megnyilvánulásai okozzák a legtöbb gondot az óvodában.

A gyerekek sokszor kudarcot élnek át. A sikertelenség támadó magatartást válthat ki, ez torz érzelmekkel jár, amelyet számos negatív tünet kísérhet, pl.: erős szívdobogás, izomgörcs, gyomor- és bélrendszer zavara, reszketés, hányinger, fejfájás.

Feladat: félelemmentes légkör biztosítása, hiszen csak harmonikus emberi kapcsolatok között, szabadon, félelem nélkül, biztonságos körülmények között fejlődhetnek gyermekeink.

Agresszió: Az agresszió olyan támadó vagy védekező viselkedésforma, amelynek célja a másik legyőzése, megszegyenyítése, másnak kár vagy szenvedés előidézése.

Nyílt támadás: külső durvaság, verekedés, támadás, fájdalomokozás.

Szimbolikus (burkolt) támadás: nyafogás, duzzogás, durcaság, rosszkedv.

Az agresszió irányulhat:

- Arra a személyre, aki a kudarcot okozta.
- Áttevődhet más személyre is, ha a gyermek a kudarcot okozó személyt (felnőttet, nagyobb társat) nem tudja legyőzni, megtámadni.
- Más állatra, tárgyra, amelyik elviseli a támadást (pl. megveri a babáját, állatot kínoz.)

Az agressziót könnyebb **megelőzni**, mint leszerelni. Ez leginkább a kudarc megelőzésével érhető el. Arra kell törekednünk, az óvodában és a családban, hogy a gyermek élettevékenységeiben **sikerélményhez** jusson.

Az agresszió annál gyakoribb, minél több tiltással, utasítással találja magát szembe a gyermek. A közösségben szükség van szabályokra, de az ésszerűség határain belül.

Stresszelhárítás

Stresszor lehet az óvodában:

- Folyamatosan ható zaj, vibráció, fény.
- Sok ülés.
- A gyermek mozgáskorlátozottsága.

A stresszhatás feldolgozása az óvodában:

- Feszültség feloldása.
- A gyerek idegrendszerének pihentetése.
- Aktív pihenés.
- Az elfáradás okozta pszichés ártalom megelőzését szolgáló testedzés.
- A túlmozgást feloldó aktív mozgás, fizikai megterhelés.

Az óvoda mentálhigiénés feladatainak végzése összehangolt munkát kíván a szülőktől, óvodapedagógusoktól, az óvoda dolgozóitól.

VI.2. Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése miatt szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játékok, valamint a tevékenységek során használt eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (olló, tű, kés, villa)
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett tanuló-és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló-és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére

VI.3. Környezeti nevelési elveink

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve (Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés)

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet-benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi-lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték-tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Környezeti és egészségfejlesztési céljaink

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

VII. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és az **értékorientált közösségi nevelés**, a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerinti együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Tiszteletben tartjuk a szülői jogokat, vallási, világnézeti meggyőződésüket és nemzeti, etnikai hovatartozásukat.

VII.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél: Az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése.

Feladat:

- A mindennapi testi, lelki edzés lehetőségének kihasználása.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, az egészség megőrzés szokásainak kialakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges, biztonságos környezet létrehozása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása.
- A rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi, lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása óvodás korban kiemelt jelentőségű.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvoda udvara

- Az udvar tisztántartása, gondozása
- Balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása
- Szabványoknak megfelelő környezetbarát fajták telepítése
- Egészséget megőrző zöld övezet ápolása, fűvesítés, virágosítás

Az óvoda helyiségei

- Barátságos, esztétikus helyiségek (csoportszoba, mosdó, öltöző) kialakítása

- Az óvoda tisztaságának megóvása, szépítése, virágosítása
- Balesetmentes tárgyi feltételek biztosítása
- A lelki egészségvédelem érdekében meghitt játszósarkok kialakítása

Testápolás

- A gyermekek tisztaság igényének kialakítása
- A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC használatához szükséges szokásrendszer kialakítása, úgy, hogy fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.
- Megfelelő feltételek biztosítása
 - Elegendő idő
 - Nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkör
 - Egyénre szabott munkatempó
 - Tisztálkodáshoz szükséges eszközök biztosítása
 - Mintaadás a szokások kialakításához

Étkezés

A táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az étkezés változatossága, a kisgyermek igényeihez való alkalmazkodás biztosítja az egészséges táplálkozást.

Feladat:

- A gyermekek ösztönzése az egészséges ételek, különösen a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.
- Az egészségtelen étkezés kerülése, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- Minden gyermek szükségletének megfelelő mennyiségű ételt kapjon, illetve szedjen magának.
- Étellallergiás gyermekek számára megfelelő étel biztosítása.
- A kultúrált étkezés szokásainak kialakítása.
- Az evőeszközök helyes használatának megtanítása.

Öltözködés

A helyes öltözködés szokásainak kialakításához fontos, hogy megismertessük a gyermekeket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel,
- az öltöztetés-vetkőzés helyes sorrendjével,
- a ruhadarabok összehajtásával, a saját jellel ellátott szekrényben való esztétikus elhelyezéssel,
- tudatosítani a cipőváltás szükségességét, a cipők elhelyezését a megfelelő helyre.

A szervezet edzése, betegség megelőzés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása

- A napi tevékenységek során minél több időt töltsenek a szabadban.

- Sokféle mozgáslehetőség biztosítása, mely kedvezően hat a szervezet fejlődésére.
- Nyáron, ősszel, tavasszal napi kocogás, futás lehetőségének biztosítása, téli időszakban szánkózás, csúszkálás.
- A testi edzettség biztosítása a nap, a víz, a levegő együttes hatásával.
- Csont és izomrendszer teherbíró képességének növelése.
- A légző és keringési rendszer teljesítőképességének fokozása.
- Lábboltozatot fejlesztő és tartásjavító gyakorlat beépítése a mindennapi frissítő tornába és a mozgásos játékokba.

Pihenés

- Nyugodt légkör, megfelelő hangulat, **érzelmi ráhangolódás** biztosítása (**nyugalmat árasztó, relaxációs mesék**, halk zene, **altatódalok, éneklés**)
- Egyéni alvásigények, **otthoni szokások, szükségletek** figyelembe vétele
- Szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Testápolás

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatot önállóan, szükség szerint végzi.
- A tisztálkodási eszközöket önállóan használja, majd tisztán, esztétikusan a helyére teszi.
- A mosdó rendbetételében szükség szerint segít.

Öltözködés

- Önállóan öltözködik, vetkőzik.
- A testrészeket biztosan ismeri.
- Felismeri a ruhadarabok elejét, hátulját, szükség esetén a ruháját kifordítja.
- Önállóan ki és begombol, cipőt köt, cipőt vált.
- A ruhadarabokat esztétikusan összehajtja

Étkezés

- Önállóan étkezik
- Képes a kés-villa együttes használatára, ételszedésre merőkanállal
- Önállóan tölt folyadékot
- Összeszedi a táányérok, evőeszközöket
- Az asztalterítőt önállóan felteríti, leszedésénél összehajtja
- Ízlésesen megteríti
- Képes az ételeket ízekre bontani (erős, édes, sós, savanyú, csípős)
- Ismeri az ételek hétköznapi és hivatalos nevét

VII.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légkörre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A kisgyermek érzelmi lény, s hozzá a külvilágból minden az érzélem közvetítésével jut el. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

Cél:

Olyan derűs, állandó értékrendet tartalmazó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása, amely segíti a gyermek érzelmi biztonságát, hogy az összetartozást belső szükségletként élhesse át, teret engedve önkifejező törekvéseinek.

Arra törekszünk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.

Feladat:

- Kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodában, amely a gyermekek számára teljes érzelmi biztonságot nyújt.
- Társadalmi élet alapvető ismereteinek közös közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján.
- A szűkebb és tágabb környezet megismerésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családdal való kötődés megalapozása.
- Az emberi környezetben, természetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás, mindazok megbecsülésére nevelés.
- A szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása, mely lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással minta a különbözőség elfogadásához.
- A gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának formálása, önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- A felnőtt – gyermek kapcsolatban a demokratikus partneri viszony kialakítása.
- A felnőttek modell értékű viselkedésével, kommunikációjával a helyes gyermeki magatartás kialakítása.
- Szükség esetén a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek közreműködésével a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermeki biztonság kialakulását az óvoda felnőtt közössége segíti.

- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk.
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk.
- A gyermeket egyéni problémáinak megoldásában segítjük.
- A különbözőségek elfogadására, és tiszteletére neveljük.
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével segítjük a reális énkép kialakulását.
- Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, empátia, érzelmi töltés jellemzi.

Befogadás

- Az első találkozás az óvodával szinte minden gyerek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő viszonyát. Különösen nagy figyelmet, türelmet igényelnek a közvetlenül a családból óvodába kerülő gyerekek. Lehetővé tesszük, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyerekek szüleikkel ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek a szokásokkal, a jelükkel, az óvoda helyiségeivel.
- A gyermek megismerése a beiratkozást megelőző játszóházakban kezdődik, ezáltal informálódunk a gyermek szokásairól, érzelmi kapcsolatairól, életének történéseiről, mely segíti majd a befogadást.
- Szülői értekezletet szervezünk, melynek során a várható nehézségeket és azokon való átsegítés módját is feltárjuk. A befogadás idején felmerülő kérdésekre igyekszünk megnyugtató választ adni.
- Lehetőséget biztosítunk, hogy gyermekeink a szülőkkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülők folyamatos, fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt a beszoktatásban. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságát ad az új környezet elfogadásához.
- Az újonnan érkezőket kedvesen, szeretettel fogadjuk, ölbeli játékokkal, dallal, mondókával nyugtatjuk meg.
- Olyan családias légkört teremtünk, ahol kedvezően alakulnak társas, baráti kapcsolataik.
- Elhozhatják otthonról kedvenc játékaikat, amelyekhez ragaszkodnak.
- A gyermekek felé nyitottak vagyunk, mindent megteszünk a beilleszkedés zökkenőmentesebbé tétele érdekében.
- Megismertetjük az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, szokás és normarendszerét.

Szocializáció

A gyermek környezetével való kapcsolata a felnőttek közvetítésével valósul meg. Alapvetőnek tekintjük a gyermek társas és természeti környezetével való kapcsolatát.

- Messzemenően támaszkodunk a családi nevelésre, a szülőkkel szoros együttműködésre törekszünk.
- Kialakítjuk az együttéléshez szükséges erkölcsi normákat és tulajdonságokat.
- Az egyén és a csoport fejlettségéhez igazított szokás és normarendszert alakítunk ki.

- Segítjük a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, toleranciára, a különbözőség elfogadására nevelünk.

Társas együttműködés

A közösségi szokások, társas kapcsolatok alapfeltételei:

Rugalmas, elmélyült tevékenységre lehetőséget adó napirend. Közös, örömteli tevékenységek, melyek növelik az összetartozást.

Az újszerű keretek között működő szokás és szabályrendszer biztonságérzetet ad a gyermekeknek. Tartalmi elemei szabályként jelennek meg az óvoda életében. Ennek feltétele a két nevelő közötti, egyező nevelői hatás megteremtése. Az óvodapedagógus minél gazdagabb lehetőséget biztosít a gyermekek sokszínű tevékenységére, társas együttműködésre, szerepvállalására, élményszerzésre.

- Lehetőséget biztosítunk a természetes társas szükségletek kielégítésére.
- Segítséget nyújtunk a nehezen szocializálható gyermekek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- A közös élet biztonsága és nyugalma érdekében a csoport életét szabályozó szokásrendszert alakítunk ki.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttlétből kialakul az együttműködés, a más felé fordulás képessége.
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermekek állandóan gyakorolják a társakhoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek, így képesek lesznek a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a társaikat elfogadni. Hangsúlyozzuk a toleranciára a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelést.
- Közös élményeket biztosítunk, amelyek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- A felmerülő konfliktusokat, azok okait felismerjük, helyesen értelmezzük és hatékonyan kezeljük. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvodában dolgozó felnőttek felé.
- Községi szokásokat, normákat betartja, társait segíti.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni, szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- Képes társaival kooperatíván együttműködni, kommunikálni, konfliktushelyzeteket megoldani.

- Érzelmein, indulatain életkorának megfelelően tud uralkodni, kivárára képes, toleráns.
- Kialakul, az én-tudat, mi-tudat, az enyém tudata.
- Alakulóban van a feladattudata, feladattartása, megjelenik a kötelességtudata.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Örömmel jár óvodába, szívesen játszik társaival, képes az együttműködésre.
- Kialakul a helyes viselkedés szokása.
- Érdeklődik társai iránt.
- Szeretettel fogadja a csoportba érkező vendégeket.
- A közös tevékenységben aktívan vesz részt.
- Szívesen dolgozik a közösségért.
- Kialakul az iskolakezdéshez szükséges szociális érettsége.
- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai életre, a tanító elfogadására.

VII.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználat, mondat szerkesztéssel, a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az értelmi képességek és az alkotóképesség fejlesztése

Feladat

- Az érthető, kifejező, anyanyelvi szabályoknak megfelelő beszédkészség kialakítása
- A tevékenységben a gyermekek spontán szerzett ismereteinek, valamint a meglévő tapasztalatainak, élményeinek felidézése, bővítése, rendszerezése.

Óvodapedagógus feladata

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése, az egymás közötti kommunikáció ösztönzése.
- Az óvodapedagógus beszéde legyen példamutató, segítse a gyermek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlődését, alakítsa ki olyan beszélő környezetet, ahol a gyermekek szívesen megnyilvánulnak.
- A gyermekek érdeklődésének, tevékenységi vágyának kielégítése, problémaszituáció megteremtése, önállóság biztosítása a tárgyakkal való cselekvés közben, melyben megismerhetik a felfedezés örömet.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlettségüknek megfelelő differenciált feladatadással, sokoldalú tevékenységek szervezésével.

- A gyermekek cselekvő aktivitásának, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.
- Kitartás, feladattudat, pontosság fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A kultúraátadás rendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei.

Az anyanyelvi nevelés fontos szerepet játszik a gyermekek értelmi képességeinek fejlesztésében.

A kommunikációs képességek fejlesztése érdekében fontos:

- a gyermekek beszédkedvének felkeltése és fenntartása
- kiemelt jelentőségű a helyes mintaadás
- a gyermekek kérdéseinek meghallgatása és az azokra történő válaszadás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Megfelelően használja a verbális kommunikáció elemeit: hangsúly, hangléjtés, hangerő és beszédtempó.
- Képes gondolatainak szóban való kifejezésére.
- Fejlődik kommunikációs, illetve metakommunikációs készsége.
- Kialakul beszédfigyelme.
- Kialakul az egyre pontosabb, valósághű észlelése.
- Képes figyelemösszpontosításra.
- Kialakul cselekvő, szemléletes és képi gondolkodása, fejlődik elemi fogalmi gondolkodása.
- Feladatmegoldásában önálló.
- Az ismeretek szándékos bevésésére, felidézésére törekszik.
- Fejlett a reproductív emlékezete.
- Fejlett a problémamegoldó és fogalmi gondolkodása.
- Képzeletvilága gazdag, színes.

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekszik.

A továbbképzéseken való részvétel friss szakmai látásmódot, kompetenciakészséget visz a nevelőtestület gondolkodásába. Intézményünkben magas a szakvizsgázott óvodapedagógusok száma.

Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, a kezdeményezésre.

Valamennyi tagintézmény a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik minél színesebbé tenni óvodája arculatát.

Óvodapedagógusaink személyisége a gyermekek számára: elfogadó, segítő, támogató modell értékű. A következő emberi értékeket közvetítik: őszinteség, segítőkészség, nyitottság, társadalmi érzékenység más kultúrák iránt, a különbözőség elfogadása és tiszteletben tartása. Fontos feladatunk a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése. Lehetőséget teremtünk a migráns gyermekek számára egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerésére.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal lehetőségei szerint kapcsolatépítésre törekszik.

VIII.1. Személyi feltételek

Óvodapedagógusok száma	91
Óvodapszichológus	1
Nevelő – oktató munkát segítők	
- dajka	45
- pedagógiai asszisztens	14
- óvodatitkár	3
Egyéb dolgozók	
- karbantartó	6
- konyhai kisegítő	5

VIII.2. Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz-és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak.

Ezek pótlása és korszerűsítése az elhasználódás miatt folyamatos. A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

A csoportszobák esztétikus környezete, gazdag játékeszközök, mozgásfejlesztő játékok biztosítják a gyermekek gondtalan játék örömeit, és mozgásigényük kielégítését. A csoportszoba berendezését körültekintően válogatjuk meg, lehetőleg természetes anyagokkal. A bútorok megfelelnek a gyermekek méreteinek. Színharmóniát igyekszünk teremteni a dekorációban. Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat. (virágpor, por, madártoll) Balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el a csoportszobában. Sötétítő függönnyel, rolóval védjük gyermekeinket a tűző nap káros hatásaitól. A dekorációkat szemmagasságban helyezzük el. A természetes fényt igénylő tevékenységeket az ablak mellé tervezzük. Minden gyermeknek külön polcot biztosítunk ruháik tárolására. A gyermekek jele jól látható helyen, esztétikusan van elhelyezve az öltözőszekrényen. Mosdóban figyelünk a padló csúszásmentességére. Folyamatosan fertőtleníti a WC-t, mosdót. A tisztítószeret biztonságos, zárt helyen tároljuk.

A játszóudvarok gazdag növényzete és a természetbarát fa játékok önfeledt, nyugodt játékot biztosítanak a gyermekek számára. Eszközeink megfelelnek az európai uniós normáknak. Folyamatosan ápoljuk, szükség szerint javítjuk azokat. Az udvaron mindig biztosítunk megfelelő számú felnőtt felügyeletet. Az udvar területei: betonos, térköves és füves, árnyékos és napos részek. Az udvaron ivókútak is találhatók, mely biztosítja a gyermekek számára a friss ivóvizet. A kerti munka eszközei gyermekméretűek, külön zárható helyen vannak elhelyezve.

A nevelési program céljaihoz rendelt eszközrendszer fejlesztésére több éve tudatosan, célzottan törekszünk.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő méretű, formájú és anyagú tárgyi eszközöket hozzáférhető módon, a gyermekek biztonságát szem előtt tartva helyezzük el. Arra törekszünk, hogy óvodáink külső és belső környezete minden dolgozó számára megfelelő munkafeltételeket biztosítson.

Intézményeinkben a szülők fogadására lehetőséget tudunk biztosítani.

A Komplex Prevenció és a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program fontos része a mozgásfejlesztés, ezért igyekszünk biztosítani a szükséges feltételeket.

A mozgásfejlesztéshez szükséges tornateremmel, tornaszobával rendelkező óvodák:

Tornaterem:

Kikelet Tagintézmény
Ligeti Tagintézmény
Margaréta Tagintézmény
Nefelejcs Tagintézmény
Orgonasíp Tagintézmény
Százszorszép Tagintézmény

Tornaszoba: Tündérkert Keleti Óvoda Székhelyintézmény
Koszorú úti Telephely

VIII.3. Az óvodai élet megszervezése

A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek szervezése, vezetése az óvodapedagógus által történik. Óvodai nevelésünket a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósítjuk meg; melynek hatékonyságát meghatározza az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a dajkával és pedagógiai asszisztenssel. Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt szerepet kap.

VIII. 4. Az óvodai élet tervezése

Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást a Tündérkert Keleti Óvoda saját szerkesztésű

Csoportnaplójában dokumentáljuk. A csoportnapló vezetése a tagintézmények helyi sajátosságainak megfelelően elektronikus vagy hagyományos formában történhet.

A nevelési és tevékenységi tervek, a kitűzött céloknak megfelelően, egymásra épülve készülnek. A nevelési tervet a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok közösen készítik el egy nevelési évre. Az értékelést félévente végzik. A szervezett tevékenységek tervezése 1 vagy több hetes lebontásban az aktualitásnak megfelelő témában (évszak, jeles nap, hagyomány, őselem,) vagy projektek alkalmazásával, október 1-től május 31.-ig történik. A projekteket, mindig olyan témában próbáljuk megtervezni, amely a gyermekek érdeklődési körének leginkább megfelelő. A szakmai fejlődés érdekében a vázlatírás a gyakornokok számára kötelező. (Szükség esetén más pedagógusnál az igazgató elrendelheti.)

Ajánlott tervezési formák

- éves tervezés
- féléves értékelés
- havi vagy projekttervezés
- heti ciklusra bontás
- napi tevékenységek megtervezése, vázlatírás

A csoportok kialakítása:

Intézményünkben vegyes és azonos életkorú gyermekcsoportokat alakítunk ki.

A csoportszerkezet alakításánál figyelembe vesszük:

- a helyi sajátosságokat
- a gyermekek életkorát
- a szülői igényeket
- óvodapedagógus beállítottságát

Az óvodapedagógus feladata

- A testi-lelki harmónia kialakításához megteremti a rugalmas napirendet és heti rendet.
- A tevékenységek tervezésénél és szervezésénél megfelelő időkeretet biztosít a gyermeki szükségletek számára. Figyelembe veszi aktuális állapotát, érdeklődését, terhelhetőségét.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. Szem előtt tartja a gyermeki jogokat.
- A tevékenységek szervezésénél előtérbe helyezi a játék kiemelt szerepét, a legtöbb időt erre fordítja.
- A játékhoz megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít és olyan harmonikus légkört teremt, amelyben felszabadultan tevékenykedhet a gyermek.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.
- A helyes életritmus kialakításánál nagy hangsúlyt fordít a szokások alakítására, megalapozására.

- Szeptember 01-től augusztus 31-ig tevékenységekben megnyilvánuló rugalmas napirendet és heti rendet biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez.
- A tanulást cselekvésbe ágyazottan, növekvő időtartamú (5 – 35 perces) csoportos foglalkozások, kezdeményezések tervezésével, szervezésével valósítja meg.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. **NAPIREND**

szeptember 1-től május 31.

A tevékenységek			A tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6,30	8,30	2,00	Gyülekezés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8,30	9,30	1,00	Étkezés előkészítése, folyamatos tízórai
9,30	11,45	2,20	Játék, szervezett tanulás, mindennapos mozgás, testápolás, öltözködés, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység, séta, kirándulás, stb
11,45	12,30	0,45	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12,30	15,00	2,30	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
15,00	15,30	0,30	Ébredés, testápolás, uzsonna
15,30	17,30	2,00	Játék, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység

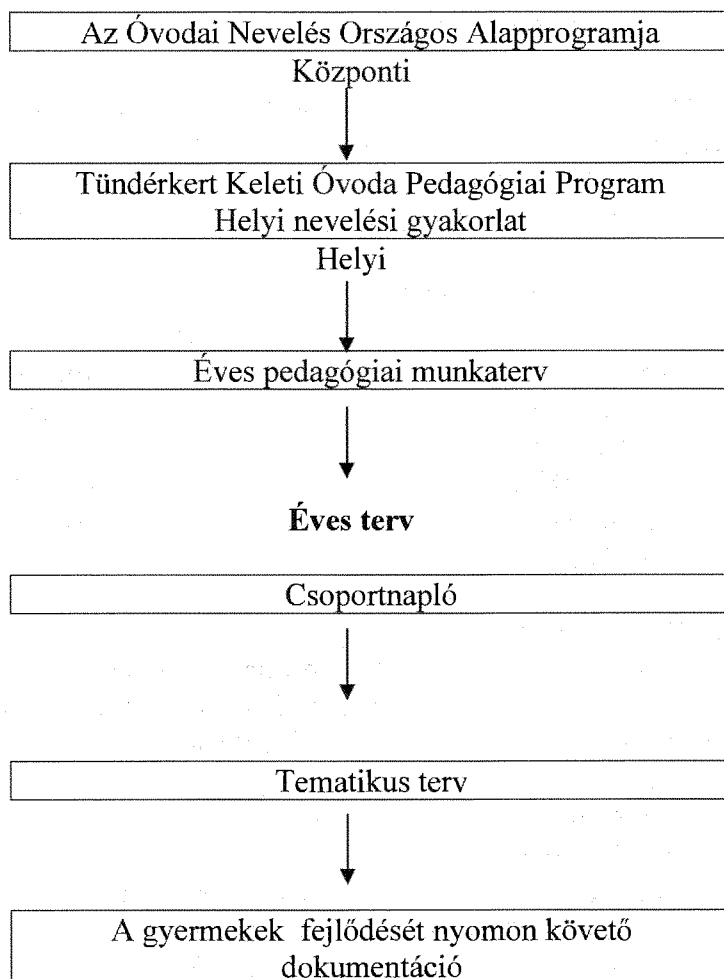
NAPIRENDI JAVASLAT
június 1-től augusztus 31.

A tevékenységek			A tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6,30	8,30	2,00	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység, testápolás
8,30	9,00	0,30	Étkezés előkészítése, tízórai
9,00	11,45	2,45	Testápolás, öltözködés, levegőzés, játék, séta, egyéb szabadon választott tevékenység, zuhanyozás
11,45	12,30	0,45	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12,30	15,00	2,30	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
15,00	15,30	0,30	Ébredés, testápolás, uzsonna
15,30	17,30	2,00	Levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység

VIII.5. Dokumentumok rendje

Intézményünk kialakította jellegének megfelelő dokumentációs rendjét, mely a következőket tartalmazza.

Pedagógiai dokumentumok

Egyéb dokumentumok

- Alapító Okirat
- Óvodai törzskönyv
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Továbbképzési terv
- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről

Csoportok dokumentációi:

Felvételi és mulasztási napló Ovikréta rendszerben

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló (Ovikréta) tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Óvodai csoportnapló- OviKréta

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást csoportnaplóban dokumentáljuk az Ovi kréta rendszerében.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A gyermekek nevét és óvodai jelét,
- A fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;
- Heti rendet napi bontásban;
- A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;
- A nevelési feladatokat,
- A szervezési feladatokat,
- A tervezett programokat és azok időpontjait,
- A gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: tematikus terv verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Az értékeléseket;
- Az éves nevelő munka értékelését; félévente

- A nyári tevékenységi tervet;
- A tanulási tevékenységek évszakonkénti reflexiói
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;
- A fogadóórák időpontjai;
- A szülői értekezletek időpontjai;
- A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése (Ovikréta)

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- A gyermek fejlődését saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A szülővel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk. Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

- Óvodánként kialakított rend szerint (megfigyelés, mérés) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzon szerezni a gyermekről természetes közegében, tevékenységében való részvétele során.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az óvodában kialakított egységes dokumentációban rögzíti. Évente kétszer a szülővel fogadóóra keretében megbeszéli tapasztalatait, további fejlesztési irányait. Szükség esetén javasolja a gyermek továbbküldését Pedagógiai Szakszolgálatához, vagy Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottsághoz. Amennyiben a szülő az óvoda javaslatainak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, amelyben figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlődési ütemét. Az esetleges lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlesztési tervet biztosítunk számukra.
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvodapedagógus, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi

- Anamnézis

- Fejlettség mérő lapok

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI - AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A család és az óvoda kapcsolata

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. Az alapelveinkkel összhangban saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként tervezzük meg. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A szülőkkel való szoros együttműködésünk pozitív, fejlesztő hatású, elvárásaiknak igyekszünk megfelelni. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, törekszünk az együttműködésre és a segítségnyújtásra. Ennek megvalósítása érdekében megfelelő kapcsolatot alakítunk ki, amely biztosítja a családok megismerését. A kölcsönös bizalmi elv megvalósításával ápoljuk, mélyítjük ezt a kapcsolatot. Támogató környezetet biztosítunk a szülői reziliencia (rugalmas alkalmazkodó képesség) fejlesztéséhez. Az együttműködés biztosítja a feladatok egységes értelmezését, az információk rendszeres cseréjét. Az óvodapedagógusnak a kapcsolatteremtés terén kezdeményező szerepet kell vállalnia.

Az óvoda és iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, takötelessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése, határozata alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15.-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez.

Olyan programokat szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába.

A partnerkapcsolat minőségi továbbfejlesztése az intézmények közötti együttműködési formák erősítésével.

Az óvoda kapcsolatai

Gazdag és tartalmas kapcsolatrendszerrel működünk.

A kapcsolatok kialakításában óvodáink nyitottak és kezdeményezők. A szakmai együttműködések során online csatornákat is használnak intézményen kívül is.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése érdekében kapcsolatot tartunk az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

KÖZVETLEN PARTNEREINK	
Partnerek	Kapcsolattartás módja
Gyermekek	Mindent napos tevékenységek közben
Szülők	Szülői értekezlet SZMK értekezlet Családlátogatás Fogadó óra Ünnepek, ünnepélyek Kulturális – sport rendezvényeken való részvétel Játszóház Munkadélutánok Közös kirándulások
Óvodapszichológus	Mérések Szülői tanácsadás Szakmai anyagok közzététele
Pedagógusok	Nevelőtestületi értekezlet Megbeszélések Napi kapcsolat Kirándulások Csapatépítő programok
Pedagógiai munkát segítő dolgozók	Munkatársi értekezletek Megbeszélések Napi kapcsolat Kirándulások Csapatépítő programok
Szociális segítő	Megbeszélés Egyéni segítség Tanácsadás
Fenntartó	Értekezletek Beszámoltatás Dokumentumok jóváhagyása
Általános Iskolák	Szülői értekezlet Nyílt nap Ünnepélyek Egyéb programok
Bölcsőde	Közös rendezvények

KÖZVETETT PARTNEREINK	
Partnerek	Kapcsolattartás módja
Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központ	Továbbképzések szervezése Továbbképzéseken való részvétel Megbeszélések
Eszterlanc Északi Óvoda Gondnoksága	Napi kapcsolat
Hungast Kft Gyermekélelmezés	Létszámjelentés Havi jelentés Étrend összeállítás
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	Megbeszélések Egyeztetések Előadás Gyermeki vizsgálatok
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság	Megbeszélések Egyeztetések Gyermeki vizsgálatok Intézmény kijelölés
Gyermekszervezetek Szociális és Köznevelési Osztály Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ	Tájékoztatások Megbeszélések
Egészségügy Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság Gyermekorvos Védőnő Gyermek fogorvos NÉBIH Foglalkozás Egészségügyi Szolgálat Jósa András Oktatókórház Nyíregyházi Egészségfejlesztési Iroda	Speciális szakismeretek nyújtása
Közművelődési Intézmények: Móricz Zsigmond Könyvtár Móricz Zsigmond Színház Váci Mihály Városi Művelődési Központ Continental Aréna Jósa András Múzeum Múzeumfalu Városi Rendőrkapitányság Tűzoltóság	Tájékoztatások Megbeszélések Látogatások

X. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak.

Cél: A gyermekek jogainak érvényesítése, egyéni képességeinek, tehetségének szabad kibontakoztatása, mindenek felett álló érdekének védelme, személyiségfejlődésének elősegítése, másságának tiszteletben tartása, nevelése, gondozása, ellátása, a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés (lehetőségek szerinti) összehangolásával a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrenddel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A szociálisan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A szociális helyzetről kapott határozatok dokumentálása.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.
- Folyamatos együttműködés a szociális segítővel.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre való tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő és tehetséges gyerekek számára játékba integrált, speciális fejlesztő foglalkozások szervezése.
- Családlátogatások megszervezése, majd visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.

A szociális segítő támogató tevékenysége az óvodában:

- Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése
- Jelzési feladatok ellátása

- Esetmegbeszélések, intézményen belüli belső képzések szervezése
- Tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek, szülők bevonása a programokba

A feladatok tartalmi megvalósítása:

Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a gyermek mindenek felett álló érdekeit.

Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel törekszünk a gyermekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos helyzetűekre. Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes területeken ezzel a megoldással érünk el eredményt.

A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empátikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek kezelésekor a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.

A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos személyiségközpontú neveléssel, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazásával próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információt kérünk külső partnereinktől (pszichológus, védőnő, gyermekorvos).

Segítséget nyújtunk a szülőknek a tartósan beteg gyermekek élet és étrendjének egyéni megszervezéséhez, biztosítjuk az eltérő étkeztetésüket. A gyermekvédelem óvodai helyzetéről évente egy alkalommal felmérést készítünk, mely kiterjed a családok helyzetére, a gyermekek összetételére.

A fejlődés várható eredményei:

- A szülők igénylik a gyermekvédelmi felelős által nyújtott segítséget, őszinték problémájuk feltárásában, közösen keresik az együttműködés és a megoldás lehetőségeit.
- Mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken, vagy megszűnik.
- A gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelősével, a jelzőrendszer működtetésével elérik, hogy valamennyi óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően fejlődjön.

Kapcsolattartás:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal- Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály
- Nyíregyházi Család és Gyermejkölési Központ
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala - Szociális és Köznevelési Osztály

XI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mindennapos mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

XI.1. Játék

Cél

- A gyermek szabad képzettársításának elősegítése, egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása.
- Az önkéntes, élményt adó örömmel végzett tevékenységi formában a gyermek kreatív ötleteinek, szabad kipróbálási lehetőségeinek biztosítása
- A szabadjáték túlsúlyának, a játék spontán és önkéntes jellegének érvényesítése.

Feladat

- A játék segítse elő az óvodás korosztály szociális és értelmi funkcióinak együttes fejlődését.
- Biztosítsa a gyermek önmegvalósítását, érzelmeinek, vágyainak, lelki állapotának kifejezését, és legyen fejlettségének mutatója.
- Fejlesztő játékok szervezésével a pszichikus funkciók – mozgás, testséma, percepció, kommunikáció - fejlesztése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai

- A játék folyamatában tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus feltételt teremtő tevékenysége mellett magatartása támogató, serkentő, ösztönző.
- A játékhoz szükséges feltételek megteremtése.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának és minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

- Sokféle tevékenység biztosítása a játékos – mozgásos megtapasztalásra, cselekedtetésre, hogy az érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket segíti.
- A gyermekek beszéd és kommunikációs képességének fejlesztése
- A gyermeki szabadság tiszteletben tartása mellett, szükség és igény esetén bekapcsolódás a játékba, ötletadás, együttjátzás a gyermekekkel.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- Az óvodapedagógus jelenlétével a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulásának segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A fejlesztési feladatok csak megfelelő feltételek biztosításával valósíthatók meg. Ezek a következők:

- nyugodt légkör
- idő
- megfelelő hely
- eszközök

Nyugodt légkör

- Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele, melynek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása.
- A természetes, hiteles, érzelem gazdag „anyapótló” óvodapedagógusi magatartás biztosítása.
- A megfelelő, nem túl sok szabály betartása nem jelent gondot a gyermekeknek, sőt inkább fokozza a biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban.

Idő

- A játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért a napirendben erre fordítjuk a legtöbb időt.
- Fontos, hogy elmélyülten játszhasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására.
- A nap folyamán a délelőtti és délutáni játékok egyenértékűek.
- Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb a lehetőség fejlődésének elősegítésére.

Hely

- A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos.
- Minden csoportszobában megfelelő teret biztosítunk a nagymozgást igénylő játékokra is.
- Biztosítjuk a lehetőséget a konstruáláshoz, az ábrázoló tevékenységhez, a szimbolikus-szerepjátékhoz, kuckózáshoz.
- A kicsiknél több lehetőséget adunk az egyéni kis pihenő vagy „búvóhelyek” létrehozásához.
- A gyermekek játékától függően alakítjuk, változtatjuk a téri elrendezést.

- Az udvaron a mozgásos játékok mellett biztosítjuk a széles körű tevékenységi – lehetőségeket: homokozás, pancsolás, konstruálás, vizuális tevékenység, szimbolikus-szerepjáték, stb.

Eszköz

- A játékeszközök kiválasztása tudatos óvodapedagógusi munkával történik.
- A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása. Ezért a gyermek általános és egyéni fejlettségén túl fontos tudni, a különböző játékeszközök fejlesztő hatását is.
- Minden csoportban biztosítjuk, folyamatosan bővítjük a gyermekek számára a sokszínű változatos fejlesztő játékokat.
- Az egészséges óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsuk számára a mozgáshoz szükséges eszközöket.
- A gyermekek élményeiket, tapasztalataikat beépítik a szimbolikus-szerepjátékba. Ezekhez is biztosítjuk a szükséges eszközöket.

A játék felosztása

- gyakorló játék
- konstruáló játék
- szimbolikus-szerepjáték
- szabályjáték

Gyakorlójáték

A gyakorló játék során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismételtségre készíti a gyermeket és ezek az újraismételések nagy örömet jelentenek számára.

A gyakorló játék lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

- Mozdásos gyakorló játékban a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételgeti, pl. felmászik – lemászik, bebújik – kibújik, stb.
- Manipulációs gyakorló játék során a gyermekek építő elemet rakosgatnak egymásra, egymás mellé, húzogatnak, homokot öntözgetnek, kevergetnek, tépnek, firkálnak, mázolnak, agyagot vagy sarat gyurkálnak.
- Verbális gyakorló játékkal egy-egy szótagot, szót vagy dallamot, mondókát, verstöredéket, dalrészletet ritmikusan ismételgetnek.

Konstruáló játék

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit. Eleinte spontán építenek, de később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál.

Nagyon fontos az eszközök változatossága, ezért különböző színű, nagyságú és anyagú, kész és félkész eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére.

A jól kiválasztott, megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosításával tudatosan fejlesztjük a gyermekek képességeit.

Minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb konstrukciós elemeket és képes ezekkel elmélyülten játszani. Megtanítjuk őket a konstrukciós játékok használatára, az anyagok kezelésére.

Különös gonddal és megértéssel segítjük a homokban folyó játékok kialakulását. A kicsiknek megtanítjuk a különböző homokozó formák használatát. A nagyobbaknak ötletet adunk arra, hogy mit lehet még homokból építeni, mivel lehet az építményt kiegészíteni, továbbfejleszteni. A csoportszobában is lehetőséget teremtünk a homokkal, vízzel, földdel való tevékenykedésekre.

Szerepjáték

A szimbolikus-szerepjáték a gyakorló játékból bontakozik ki.

A játékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki. Ez a játék tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét.

A szimbolikus-szerepjáték olyan gyermeki tevékenység, melynek önkéntességét, szabadságát tiszteletben tartjuk.

Szabályjáték

Ennél a játékfajtánál a sok lényeges elem közül a legfontosabb a szabályokhoz való alkalmazkodás.

A szabályok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeit fejleszti. Szabályjáték közben a gyermek érzelmeket tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a siker és kudarc-tűrést.

Helyes magatartásformákat sajátít el, a csoportos és csapatjátékokban fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata, feladattudata.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A játékban örömet leli és aktívan részt vesz a változatos játéktevékenységekben.
- Játéka elmélyült, kitartó, társaival együttműködik, kialakult az együttjátszás igénye, betartja az együttélési normákat.
- A konstruáló játékelemekből játékszereket tud készíteni, épít, szerel, szerkeszt s a létrehozott alkotás hatására beleképzeleli magát a különböző élethelyzetekbe.
- Egyre igényesebbé válik alkotásaival szemben, az elképzelt modell egyre pontosabb visszaadására, eredményességre törekszik.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, a játszótársakhoz, megérti, elfogadja társai elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- A szabályokat betartja: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, szerénység, eredményre törekvés, egészséges versenyszellem, tolerancia, kudarc és sikertűrő képesség jellemzi, kompromisszumra képes.
- Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, melyben tapasztalatai érdeklődése alapján ábrázolja a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Képes a játékot irányítani, vezetni.
- Képzelete, szervezőképessége életkorának megfelelő, társaival empatikus.
- Olyan szabályjátékokat is szívesen játszik, amely nagyobb ügyességet és szellemi erőfeszítést igényel.
- Sokféle ismeretet szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságáról, munka közben átéli az alkotás örömet, fejlődik kreativitása.

- Az anyagok megmunkálásával, az eszközök helyes használatával egyéni fejlettségének megfelelően alakul: finommotorikája, szem-kéz koordinációja, tapintásos észlelése, valamint az alak- és formaállandóság érzékelése.

Udvari játék

Cél

- A gyermekek minden évszakban és korcsoportban tudjanak élni az udvar nyújtotta lehetőségekkel, hogy sokfajta érdekes játék alakulhasson ki.

Feladat

- A sokszínű, gazdag, örömteli udvari élet biztosításával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, az egész személyiség fejlesztése.

Óvodapedagógus feladata

Tudatos tervezéssel, szervezéssel és változatos eszközök biztosításával teremtsen meg a tartalmas udvari játék feltételeit.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az udvari játék szervezésével kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok, a szabad kötetlen és a szervezett irányított mozgás.

Ide tartoznak a mozgásos játékok, fogócskák, bújócskák, szembekötődik a labda-játékok, mozgásos versenyjátékok, a dalos és a mondókás népi játékok, körjátékok.

A mozgásos játékok mellett változatos udvari játéklehetőségeket biztosítunk:

- gyakorló- konstruáló játék
- szimbolikus-szerepjáték
- homokozó játék
- rajzolás, festés, mintázás
- képeskönyv nézegetés

A szabadban töltött idő, ennek tartalma, légköre része a nevelés folyamatának, része a gyermek örömteli tevékeny életének.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan dönti el kivel, mivel és hogyan szeretne játszani.
- A játék során betartja a szabályokat, rendeltetésszerűen használja a játékeszközöket.
- Alkalmazkodik a közösségi együttélés szabályaihoz.
- A változatos udvari tevékenység során fejlődik egész személyisége.

XI.2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatokat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot

kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő

viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközponthoz, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az előszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átéltesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek.

Az irodalom az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, érzelmi biztonságot nyújt. A versek és mesék képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárják a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik egész személyisége.

Cél

- Az irodalmi alkotások iránti érdeklődés felkeltése, gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, az életkornak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.

Feladat

- A gyermekek látókörének szélesítése, a magyar kultúra értékeinek átörökítése az irodalmi művek szemléletes, kifejező bemutatásával, feldolgozásával.
- A gyermeki önkifejezés, kreativitás fejlesztése saját vers és mese alkotására való ösztönzéssel.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő irodalmi alkotások választása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az irodalmi anyag a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan, a népmesékből, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséiből, a népi

hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok gyűjteményeiből, valamint klasszikus és kortárs irodalmi művekből épül fel.

Mondókák, mondókamesék, versek, formulamesék, állatmesék, láncmesék, tündérmesék, tréfás mesék, történetek.

Az anyag kiválasztásának szempontjai:

- életkori sajátosságok
- évszakok
- természet
- időjárás
- ünnepek
- a gyermekek érdeklődése

A mese oldja a szorongást, segíti a gyermek erkölcsi fejlődését és a belső képteremtés képességét. Emberi kapcsolatokra tanít és ráébreszt a külvilág megismerésére. Ezért a mindennapos mesélés, mondókázás, verselés fontos része a kisgyermek mentálhigiénés fejlődésének is. A személyiség egyensúlyának megőrzése érdekében szükség van arra, hogy a gyermek képes legyen a feszültségek elhárítására. A belső feszültség levezetésének egyik módja éppen a mesélés. A mesére hívogató szokásokat már az óvodába lépéskor kialakítjuk. Olyan lehetőségeket keresünk, amely az együttlét intimitását hangsúlyozza.

A verstanulás laza, feszültség nélküli légkörben történik. A kiválasztott versek között van vidám, gyors, pattogó, ritmusváltó, lassú, ringató, puha, lépegető, táncos ritmusú. Az óvodapedagógus előadásmódjával, mimikájával, gesztusaival még fokozhatja a gyermek számára az érzelmi élményeket. A testi közelség kiscsoportban a legfontosabb, ilyenkor hangzanak el a hőcögtetők, lovagoltatók, ringatók, tapsoltatók.

A gyermekek a nap bármely szakában, az óvodapedagógus és saját maguk kezdeményezésére is mondanak verset, mondókát, akár egyénileg vagy csoportosan is.

Irodalmi élményeiket a kedvelt mesehősük tevékenységét, tulajdonságait szívesen ábrázolják rajzaikban, figurákat megmintázzák. A megélt eseményeket, történeteket esetenként más irányba alakítva újra játsszák.

Bábozás

A bábjáték gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit. Szorongás, feszültségoldó hatása van. Az önkifejezés, önmegvalósítás egyik kiemelt eszköze.

A bábjáték forrása:

- az óvodapedagógus bábjátéka
- a gyermekek bábjátéka.

A bábozás először az óvodapedagógusk előadásában jelenik meg az óvodába való beilleszkedés megkönnyítésére. Az óvodapedagógusok modellértékű bábjátékuikkal felkeltik a gyermekek érdeklődését és formálják kifejezőkészségüket. A különböző érzelmi állapotok felismerését és kifejezését hangletéssel, hangszínnel, beszédmintával segítik elő. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, hiszen a gyermeknek a bábok mögé bújva lehetősége van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására, szociális képességek fejlődésére is. Az óvodapedagógusk sok lehetőséget

teremtenek arra, hogy a gyermekek saját elgondolásuk, elképzelésük alapján is bábozhassanak. A bábkészletet folyamatosan gyarapítjuk, bővítjük az óvodapedagógusok által és a gyermekekkel közösen készített bábokkal. A bábjátékokhoz változatos, esztétikus eszközöket biztosítunk a gyermekek számára. Fontos az életkori sajátosságoknak és az irodalmi anyagnak megfelelő méretű és típusú báb kiválasztása: ujjbáb, fakanálbáb, síkbáb, kesztyűbáb, marionett báb, termésbáb, tárgybáb.

Dramatizálás

A dramatizálás a mozgáson, látványon, beszéden és élményen alapszik. A gyermekek a saját maguk által átélt vagy irodalmi művek élményeit játsszák el kötetlen módon. Fontos a képzeletüket megmozgató, érdeklődést felkeltő kellékek, jelmezek biztosítása. Nagy szerepe van a csoportokban található tükörnek, ahol megnézheti a jelmezbe öltözködve saját átváltozását, gyakorolja a szerepnek megfelelő mozgást, mimikát, bábmozgatót.

Szükség és igény szerint esetenként az óvodapedagógusok segítséget nyújtanak a tér és tárgyi eszközök elrendezésében, a szerepek kiválasztásában, a verbális és nonverbális kommunikáció alkalmazásában. Időnként óvodai ünnepek alkalmával is készülünk versekkel, bábozással, dramatizálással, melyek az ünnepvárás hangulatát fokozzák.

A fejlesztés a beszéd és kommunikációs, valamint a szociális képességek területén kiemelkedő szerepű.

Drámajáték

A drámajátékok sokoldalúan segítik a gyermekek személyiségének fejlesztését, a társas kapcsolatok alakulását. Hozzájárulnak az önmegismeréshez, a társaik és a környező világ megismeréséhez. Lehetőséget teremtenek a gyermekek testi, térbeli, tájékozódásának javítására, fejleszti szociális és esztétikai érzékenységüket, alkotó és alkalmazkodó képességüket. Ezekben a játékokban a játékhelyzetet az óvodapedagógus teremti meg és irányítja, modell szerepe nélkülözhetetlen. A játékok többsége mozgásos és érzékszervi megtapasztalásokra épül.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Megszilárdul a gyermek mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, várja, kéri a mesét, majd figyelmesen, nyugodtan végighallgatja.
- Hangulat, érzelem és alkalom egységében megérti a mondott, hallott vers tartalmát, költői képeit.
- Kialakul az átélő, illetve az azonosulni tudó képessége.
- Képesse válik a mesevilág és a valóság elkülönítésére, azonosítani tudja a valós és mesebeli hőseket.
- A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudja kötni.
- Beszédét érzelmekkel, megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékokkal kíséri.
- Képes néhány mondókát, verset, mesét önállóan is felidézni. Verselés, mesélés közben használja a verbális és nonverbális kommunikáció elemeit.
- Tud mesét, történetet kitalálni, azt megjeleníteni, érzelmekkel, gesztusokkal kifejezni.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál, képes a szerepek önálló elosztására.

XI.3. Ének, zene, népi játék, tánc

A magyar zenei nevelés minden területén Kodály Zoltán irányelvei érvényesek. Az óvodai zenei nevelés a néphagyományokra épül. A zenei anyag feldolgozása gyakorlati megvalósítása elsősorban Forrai Katalin: Ének az óvodában című könyve alapján valósul meg. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző - állami, egyházi, jeles - ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Ehhez illesztjük a képességfejlesztés, az önkifejezés és zenei kreativitás módszereit tartalmazó innovatív óvodai segédleteket.

A zenei nevelés meghatározó a prevenció szempontjából - mozgás, - testséma, - percepció, - verbális fejlesztés.

Cél:

- A közösen átélt énekes, zenei tevékenységek örömeinek megéreztetése.
- A zenei képességek fejlődésének elősegítése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- Zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

Feladat

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A különböző zenei készségek, képességek fejlesztése harmonikus, szép mozgás kialakítása.
- A zene befogadásra való képesség megalapozása. A zene tudatos, figyelmes hallgatására nevelés.
- A magyar nép hagyományainak, népszokásainak átörökítése a népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és a népi hangszerek megismertetése által.

Az óvodapedagógus feladata

- A zenei műveltségének, hangszeres tudásának, módszertani felkészültségének fejlesztése.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, az éneklés, a gyermekdalok megszerettetése.
- Modellértékű zenei előadásmódjával a gyermekek zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A gyermekek tiszta éneklésének elősegítése.
- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenehallgatás feltételeinek megteremtése, zenehallgatási szokások kialakítása.
- Tudatos tervezőmunkával a dalanyag életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- A gyermekek zenei készségeinek, képességeinek fejlesztése.
- A harmonikus, egyöntetű, esztétikus mozgások kialakítása.
- Változatos, innovatív módszerek és eszközök alkalmazása, saját ötletek felhasználása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai zenei nevelés a gyermekek egésznapos tevékenységét át hatja. A zenei nevelés anyagát a pentaton karakterű, hat hang terjedelmű, egyszerű szövegű énekes gyermekjátékok,

népi mondókák, műzenei szemelvények alkotják. A dalanyag az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak és érdeklődési körének megfelelően, a művészi igényű megkomponált gyermekdalokkal bővül.

A kisgyermek zenei képességei a rendszeres éneklés, népi dalosjátékok és táncos-zenei tevékenységek hatására intenzíven fejlődnek, az igényes zenei nevelés során örömteli élménnyé válnak. A képességfejlesztő énekes, zenei vagy hangszeres játékok játszása fejlesztően hat a gyermek egész személyiségére.

Mondókák

A mondókák zenei értéke a gyermekdalokéval egyenlő, szerepük a gyermek személyiség fejlesztésében jelentős. Az óvodai zenei nevelés a mondókákat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából meríti.

Egyszerű szövegűek, könnyen megtanulhatóak, rövidek. A bennük található tájszavakkal, régies igealakokkal, hagyományokat, népszokásokat elevenítenek fel. Elősegítik gyermekek szókincsének bővítését, a nyelv frissítését. Az ismétlődő fordulatok, állandó szókapcsolatok, ikerszavak, rímek, ritmusok, nyelvtörők élményt nyújtanak a gyermekek számára.

Énekes játék

A magyar gyermekdalok, énekes játékok alkotják az óvodai dalanyag legnagyobb részét. A dalok témája a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos. A gyermekdalok zenei sajátosságai a játék mozgásából, a beszéd hanglejtéséből, és hangsúlyaiból fakadnak.

A dalok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődését, az évszakokat és aktualitásokat.

Az énekes játékok szabályait a gyermekek megismerik, a játék örömeért önként vállalják.

Szívesen énekelnek, játszanak, táncolnak, önként is kezdeményeznek énekes gyermekjátékokat. Az óvodapedagógussal való éneklés, énekes játékok játszása során érzelmi világuk gazdagabbá válik.

Zenehallgatás

Az óvodai zenehallgatás gerince a népdalkincs, melyet kiegészítünk más népek dalaival és igényesen megválasztott műdalokkal. A zenehallgatási anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a csoportba járó gyermekek nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozását is. Megismertetjük őket különböző jellegű dallamokkal, zenei hangulatokkal, hangszerek sajátos hangszínével és játékaival. A gyermekek számára a legnagyobb élményt az óvodapedagógus élő, igényes, szép előadás módja, éneke jelenti.

A zenei képességek fejlesztésének területei:

- Az éneklési készség fejlesztése
 - Tiszta éneklés
 - Gyenge hallású gyermekek fejlesztése
 - Gyermekhang ápolása és fejlesztése
- A zenei hallás fejlesztése
 - Magas és mély hang különbsége
 - Halk és hangos közötti különbség
 - Hangszínek felismerése
 - Belső hallás fejlesztése
- A ritmusérzék fejlesztése

- Egyenletes lüktetés
- Mondókák és dalok ritmusa
- Az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
- Tempóérzékelés
- Mozgáskultúra, gyermektánc
- Gyermekhangszerek
- A zenei formaérzék fejlesztése
 - Motívumhangsúly kiemelése
 - Dallammotívum
 - Ritmusmotívum
- A zenei alkotókészség fejlesztése
- A zene hallgatására nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen énekel egyénileg és csoportosan néhány dalt tisztán és helyes szövegkiejtéssel.
- A gyermek el tudja kezdeni a dalokat és biztonsággal énekel csoportosan és egyénileg is.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán visszaénekel.
- A mondókákat – az egyenletes lüktetést kiemelve – a magyar beszéd ritmusa szerint mondja. Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül tud dúdolni, zümmögni vagy egyszerű szótagokkal kifejezni.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbségeket, tud magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. A jól ismert dallamokat tudja éneklés közben térben kézzel mutatni.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, segítség nélkül is el tud énekelni. Tisztán énekel vissza (kétszer 2/4 ütemben) változatos dallammotívumokat.
- Ismeri a halk és hangos közti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Tud dalokat – hallható jelre – hangosan és magában énekelni.
- Felismeri a természet és környezet hangjait, figyeli és megkülönbözteti a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Megnevez néhány hangsort, megszólaltatja azokat és felismeri hangjuk alapján is. Ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezi cselekvéssel, énekléssel, mozgással.
- A dalok, mondókák ritmusát – belső hallás alapján éneklés nélkül is – összekapcsolja. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismeri a megjelölt dalcímek nélkül is.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsol csoportosan és egyénileg is.
- Megérzi a zenei motívum hosszát a kezdő hangsúly kiemelése nélkül is.
- Összehasonlítja és énekléssel, mozgással mutatja a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- Képes a fogalompárok összekapcsolására, azok kifejezésére, pl.: magasan és gyorsan beszél, mélyen és lassan énekel, halkan és gyorsan jár, hangosan és lassan tapsol.

- Képes harmonikus, összerendezett mozgásra, az egyszerű táncos mozdulatok megformálására, a mozgásokat társaival együttműködve, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Térformákat kialakít segítség nélkül is.
- Ismeri a „szünet” fogalmát, játékosan ki tudja fejezni azt.
- Felismeri és megszólaltatja a hangszereket, és ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt
- Figyelmesen, élvezettel hallgat éneket, zenét, hangszeren előadott dalt

XI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Az óvodai nevelés egészét áthatja, a világ tágabb megismerését szolgálja. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, környezetalakítást. A nevezett tevékenységek a szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés és a személyiségfejlesztés fontos eszközei. Ábrázoló – alakító kifejező tevékenysége során fejlődik a gyermek vizuális érzékelése, emlékezete, értelmi képessége, alkotóképessége, esztétikai érzékenysége.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Általa gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzele, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, igényessége.

Jártasságra tesznek szert a gyermekek különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismernek meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikájuk.

Cél

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Feladat

- A vizuális nevelés változatos lehetőségeinek megteremtése a mindennapok folyamán.
- A változatos tevékenység során a tárgyi világ megismerése, feldolgozása, újraalkotása. A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket.

Az óvodapedagógus feladata

- A vizuális tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése – hely, idő, változatos eszközök biztosítása.
- Sokszínű tevékenységi lehetőségek biztosítása, változatos technikai alapelemek, eljárások megismertetése.
- Az eszközök helyes, biztonságos kezelésének megtanítása.
- Kézmozgás, finommotorika fejlesztése.

- Alkotási vágy felkeltése, alkotói képességek megalapozása és a fantáziavilág gazdagítása.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására törekvés.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja, fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. A gyermek vizuális tevékenysége beépül a spontán játékba, természetes úton megy végbe az önkifejező folyamat.

A gyermekek megtapasztalják a téri viszonyokat. A kialakult testséma segíti őket, hogy térben, mozgásban, történésben ábrázolják a különböző dolgokat.

Nyitott polcon, elérhető helyen, esztétikus, célszerű, sokféle eszköz áll a gyermekek rendelkezésére, melyet a nap folyamán bármikor szabadon használhatnak. Fontos, hogy a tevékenység által igény alakuljon ki a gyermekben arra, hogy képi és plasztikai módon kifejezze érzéseit, a saját maga által készített alkotással.

A gyermekeket hagyjuk addig dolgozni, míg el nem készül az alkotás, de szükség szerint másnap is folytathatják. Lehetőséget adunk arra, hogy a játszó gyermekek is bármikor bekapcsolódhassanak az alkotó munkába.

A gyermekek egyéni képességeinek és fejlettségének megfelelően ötletet adunk, segítjük a gyermeki kreativitást, ösztönözzük őket a részletesebb, tökéletesebb kidolgozásra.

Gyakran juttatjuk sikerélményhez őket, hogy máskor is kezdjenek az alkotó munkához.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység tartalma

- rajzolás
- festés
- mintázás
- építés
- képalakítás
- a kézimunka különböző fajtái
- a műalkotásokkal és népművészettel való ismerkedés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel és szívesen kezdemény a nap bármely szakában vizuális tevékenységet.
- Ábrázolása kifejező, a tevékenység során változatos színeket, formákat használ, megjelenik a mozgásábrázolás és a hangulat kifejezése.
- Képzalkotása kifejezi gondolatait, elképzeléseit, élményeit.
- A különböző vizuális technikákat képes önállóan alkalmazni, tud egyszerű formákat papírból vágni, hajtogatni, ragasztani.
- Bátrabb a téralakításban, képessé válik a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, főbb jellemzők megnevezésére.
- Plasztikai munkája egyéni, részletező, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Képzalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Tevékenysége során képes a figyelmét összpontosítani, technikai tudását tökéletesíteni, így önmaga is elkezd javítani a saját elkészülő alkotását.

- Kialakul az eszközök használatának szokásrendszere.
- Csoportos alkotásnál képessé válik a részfeladatok egymás közti felosztására.
- Rácsodálkozik a szép látványára, tud gyönyörködni benne.
- Egyéniségének, képességének, érdeklődésének megfelelően eljut a jól végzett munka öröméhez, megbecsüléséhez.
- Megfogalmazza önértékelését, beszélgetni tud az alkotásról.
- Környezetében észreveszi a szépet, kialakul esztétikai fogékonysága, értékelő képessége.

XI.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

A mozgás sokoldalú tevékenység az egész óvodai életet átszövi a nap minden percében.

A sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató – és finommotoros mozgáskészségek, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlesztését. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Cél

- A mozgásos tevékenységek, játékok által a gyermekek természetes mozgásának, a testi képességeinek fejlesztése.
- Az egészséges testi-lelki fejlődés biztosítása.
- A harmonikus összerendezett mozgás kialakítása.

Feladat

- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával a koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése, a gyermekek teherbíró képességének, egészségének növelése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A gyermeki szervezet fejlődésének, teherbíró, ellenálló és teljesítő képességének fokozása
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó rendszeres egészségfejlesztő testmozgás.
- Rendszeres mozgással az egészség megóvása.
- Biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Az egészséges életmódra nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja, hogy a szabadjáték tevékenységeiben minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A szabad játékhoz, a mindennapos frissítő-, és a szervezett mozgásos tevékenységekhez biztosítja a feltételeket: megfelelő mozgástér, eszközök.
- Az alapvető szabályok megtanítása, betartatása.
- Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységek által a mozgáskultúra, a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés és alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgásos tevékenységek által az értelmi szociális képességek és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Változatos mozgásszerekkel, kézi szerekkel, kondicionális - koordinációs képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés az alábbi területeken valósul meg.

- Szabadjátékban. (a csoportszobában az udvaron)
- Mozgás foglalkozáson.
- Mindennapi frissítő mozgáson.

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap biztosítva legyen megfelelő hely és eszköz a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában.

A megfelelő helyet a teremrendezéssel biztosítjuk, kihasználjuk a csoportszobához tartozó helyiségeket, ha a gyermekek felügyelete biztosított.(pl. öltöző)

Óvodánk minden csoportjában van mozgásfejlesztő eszköz, amit a gyermekek megtanulnak rendeltetésszerűen használni, a nap megfelelő időszakában mozoghatnak rajta. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, és a csoport összetételét.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek és speciális gyakorlatok beiktatásával, a testalkati deformitások megelőzésére, hátizmok, lábboltozat megerősítésére és a helyes hasi légzés kialakítására.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást, és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás szabályait.

Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, ez pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket.

Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk a lehetőséget

- a szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenységekre
- az egészségfejlesztő testmozgásra

Mozgásfejlesztés az udvaron

Az óvodás korú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ezt elégítjük ki a szervezett és spontán tevékenységekkel.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget a szabad mozgásra, mert ezáltal kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, mozgásos játékok alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az udvaron is biztosítjuk a kellő felszerelést, különböző anyagokat, eszközöket, melyeket a gyermekek egyéni szükségleteiknek megfelelően használhatnak.

Minden csoport udvarán komplex mozgásfejlesztési lehetőséget biztosító udvari játék áll a gyermekek rendelkezésére, melyek gazdagítják a gyermekek élményeit és játékra készítetik őket, ezáltal is segítve a kíváncsi szocializációt, az együttes örömet.

Mozgásfejlesztés a mozgás foglalkozáson

A mozgás foglalkozások anyaga:

- torna
- atlétika
- és játék jellegű fő gyakorlatokból épül fel

Az irányított mozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek személyiségének egészét

- pozitív én képét
- önkontrollját
- érzelemszabályozását
- szabálykövető társas viselkedését
- együttműködését
- kommunikációját
- probléma megoldó gondolkodását

Heti egy alkalommal kötelező formában történik a szervezés mindhárom korcsoportban.

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport fejlődési ütemét, általános fejlettségét, hogy minden gyermek megtalálja az egyéni képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot.

Ennek érdekében fontos a különböző nehézségű differenciált feladatok adása.

A mozgás foglalkozásokon és a mindennapi mozgásba beiktatunk speciális gyakorlatokat (tartáskorrekciós gyakorlatok, lábboltozat erősítő gyakorlatok).

A gyakorlatok végrehajtásával olyan készségeket és képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

A szervezésénél gondot fordítunk a várakozási idő kiküszöbölésére, a folyamatos mozgásra.

A mozgásfejlesztést az időjárástól függően a szabadban szervezzük, kihasználva a jó levegőt, a tiszta környezet pozitív élettani hatását.

Mindennapos mozgás

A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10 – 20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosítunk a mozgásos játékoknak. A mindennapos mozgást az időjárás függvényében szervezzük.

A gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt a rendszeresen szervezett mozgásos frissítő tevékenységekben, önállóan is kezdeményeznek mozgásos játékokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- A mozgásos feladatokat pontosan végzi.
- Képes ütemes járásra, irányváltztatásra.
- Futás közben a gyorsaság érdekében leredukálja a felesleges mozdulatokat.
- Ugrásnál kialakul a megfelelő irányú kar- és lábmunka, elrugaszkodásnál, talajfogásnál dolgozik a comb, lábszár és a lábfej izomzata.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja, egyensúlyérzéke nagymértékben fejlődik.
- Kialakul a testséma tudata, tudatosul a személyi zónák kiterjedése.
- Képes a jobb-bal megkülönböztetésére.
- Téri tájékozó képessége kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, megnevezi és beazonosítja azokat..
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes a szabályok pontos betartására.

XI.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél

- A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek (mozgásos és érzékszervi) tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti, emberi, és tárgyi környezetből.
- Biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások megismertetése.
- A közösséghez való tartozás élményével a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, megszerettetése és védelme.

Feladat

- A környezet megismerése során a gyermekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása, a természeti-emberi- tárgyi világ értékei iránt.

- A lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságainak megismerése fokozatos bővítése a tágabb környezet megismerésével.
- Komplexitásra törekvés a világ megismerésében, a tapasztalatszerzésben.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

A gyermek és környezete:

- Család –óvoda – lakóhely.
- Testrészek, egészségvédelem.
- Emberek munkája, foglalkozása.
- Időjárás, természeti változások, jellemzők.
- Az évszakok megfigyelése.
- Napszakok.
- Növény és állatvilág.
- Közlekedés.
- Kísérletek végzése.

Környezet és természetvédelem

Cél

A természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása

A környezeti és természetvédelmi nevelés elvei és feladatai:

- Környezettudatos magatartás alakítása.
- Kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyek által a gyermekek már óvodás korban elsajátítják – életkorukhoz, egyéni sajátosságaikhoz mérten – a természettel való együttélés erkölcsi szokásait, a természetbarát magatartást.
- Tudatosítjuk bennük, hogy a környezet károsítása veszélyezteti az emberi lét minőségét.
- Érezzék magukénak a környezet minden értékét, féltsék mint „legkedvesebb játékukat”, hogy felnőtt korukra a környezetük iránt felelősséget érző emberekké váljanak.
- Megismertetjük a gyermekeket az egészséges életmód szokásaival, a szűkebb és tágabb környezetük adottságaival.
- Megtanítjuk őket együtt élni a természettel, élvezni a csendet, a madarak énekét, a tiszta levegőt, a patak csobogását, s hogy ne viselkedjenek ellenségesen a környezetükben lévő élőlényekkel szemben.

Jeles napok, hagyományok ápolása

A természetvédelem napjairól óvodánkban is megemlékezünk.

A jeles „zöld” napok:

- Szeptember 23. Takarítási világnap

- Október 4 Az állatok világnapja
- Március 22. A víz világnapja
- Március 23. Meteorológiai világnap
- Április 22 A Föld napja
- Május 10. Madarak és fák napja
- Június 05. Környezetvédelmi világnap

Tevékenységi lehetőségek:

- Tapasztalatszerzés, természetes környezetben séták, kirándulások alkalmával (erdő, víz, föld, élő-, élettelen környezet).
- Megfigyelések, kísérletek végzése.
- Szelektív hulladékgyűjtés,- talaj megóvása.
- Állatvédelem- madáretetés, állatok élőhelyének megóvása, állatgondozás.
- Piac látogatása, zöldségek, gyümölcsök feldolgozása, szüret.
- Növények gondozása. az udvaron és a virágoskertben.
- Élősarok kialakítása a csoportszobában.
- Évszakok megfigyelése, hatása az élővilágra.

Az óvodapedagógus feladata

- Lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági személetformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- A környezet tevékeny megismertetése, a minél több érzékszervvel való megtapasztalás lehetőségeinek biztosításával.
- Sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása, a spontán és szervezett tevékenységeken keresztül.
- A környezeti kultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A természetszeretetre, környezetvédelemre nevelés, tudatosítása, személyes példaadáson keresztül.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, ítélőképességének fejlesztése.
- A környezettudatos magatartás alapozása alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.
- A környezet szépségének, harmóniájának felfedeztetése
- A Környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek megérti, és cselekvő részvétellel megtapasztalja életkorának és fejlettségének megfelelő szinten szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismeri és tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, munkahelyét
- Különbséget tud tenni évszakok között, felismeri a napszakokat és azokhoz tartozó tevékenységeket, megnevezi a hónapokat.
- Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Megnevezi környezete növényeit, s tudja azok gondozását.
- Ismeri és betartja a közlekedési szabályokat.
- Ismeri, megnevezi a közlekedési eszközöket.
- Ismeri környezete színeit.
- Megnevezi a testrészeket.
- Szereti és védi a természetet, kialakul környezettudatos magatartása.
- Képes önálló véleményalkotásra, ismeri az ok- okozati összefüggéseket.

XI.7. Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tapasztalatokkal

A környezet megismerése közben alakul a gyermekek mennyiségi formai nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélete.

Cél

- A környező világ megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése.
- A környezetünk mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek érdeklődéséhez, ötleteihez igazodva.

Feladat

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához.
- A logikus gondolkodás megalapozása, a játékos cselekvés és tapasztalatszerzés közben, amely minden érzékszervet, bevon a megismerésbe.

Óvodapedagógus feladata

- A matematika iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása.
- A spontán adódó matematikai tartalmi lehetőségek kihasználása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, problémahelyzetek teremtése.
- Matematikai fogalmak, kiterjedések megismertetése az életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek már az óvodába bekerüléskor is rendelkeznek bizonyos matematikai ismeretekkel.

A szabad játékban és a különböző tevékenységekben, folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak a matematikai tartalmak közvetítésére.

A 4 éves kor után tudatosan irányított, tervezett játékon, mozgáson, tapasztaláson és cselekedtetésen alapuló tevékenységekkel szereznek matematikai ismereteket.

5-6-7 éves korban ismereteket, tapasztalatot szerez a részképességek, gondolkodási műveletek és szokások elsajátításához. Igyekszünk minél több problémahelyzetet teremteni, aktivizálni a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Mennyiségi, térbeli, geometriai ismeretek nyújtásával segítjük formaképzetük alakulását. A komplex tevékenységek alkalmat adnak arra, hogy a korábban megszerzett ismereteket rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítjük, a spontán tanultakat rögzítjük.

A tapasztalatokat érzékszerveik által, játékos cselekvés közben szerzik, látás, hallás, tapintás útján juttatjuk őket sokoldalú információkhoz. A matematikai tapasztalatok, élmények gyűjtése során fejlesztjük a gyermek:

- pontos, differenciált, valóság-hű észlelését
- az alak, forma, szín pontos felfogását
- az összetartozó részek értelmes egészként való észlelését
- megadott formák, színek megtalálását, kiemelését egy képi vagy tárgyi környezetből (alak, háttérészlelés)

Számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, bontása, kiegészítése.
- Műveletek végzése során: becslés, párosítás, számlálás, a több, kevesebb, ugyanannyi semmi fogalmának érzékeltetése, gyakorlása.
- Számfogalom kialakítása 0-10-ig.
- Mennyiségfogalom kialakítása egyéni fejlettségtől függően differenciáltan.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok, sorozatok.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Tapasztalatszerzés gömbölyű és szögletes formákról, tárgyakról érzékelés útján.
- Építések, alkotások szabadon és másolással térben és síkban.
- Tapasztalatok szerzése síkmértani formákról.
- A rész – egész viszonyának megértése.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok a tükörrel, tükrös alakzatokkal, szimmetria.
- Labirintus játékok.
- Változatos ritmikus sorokat, sorozatokat létrehozása (színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Felismeri az ismert tárgyak, eszközök egy részletének hiányát.
- Helyesen ítéli meg az adott tárgyak térbeli helyzetét.
- Megkülönbözteti és helyesen használja a jobbra-balra irányt, érti a térbeli helyzetek megnevezéseit.

- Megadott minta alapján másolással képes építéseket, alkotásokat létrehozni.
- Elemek sorba rendezését biztonsággal végzi.
- A legkülönbözőbb vizuális mintákat tudja folytatni, meghatározza egy elem helyét.
- Tapintással felismeri a tárgyakat, formája, mérete, felülete, anyaga alapján.
- Tapintással felismert dolgokat tud párosítani, sorba rendezni fokozatuk szerint, csoportosítani egy-egy minőségi jellemző alapján.
- Képes tapintással felismert tárgyakat megkeresni vizuális mintában.
- Képes jellemezni azt a tárgyat, amit tapintással felismert, ugyanúgy más személy által leírt, jellemzett tárgyakat tapintással kiválasztani.
- Tud összehasonlítást végezni, ítéleteket alkotni térbeli és mennyiségi viszonyokra, összefüggésekre vonatkozóan.
- Felismeri a kis számokat összkép alapján.
- A tárgyakat meg tudja számlálni legalább 10-ig, helyesen ítéli meg a darabszám változásait.
- Logikus gondolkodása következtetései életkorának megfelelőek.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Felismeri a rész-egész viszonyát.
- Jól tájékozódik a térben és a síkban, helyesen használja az irányokat, névutókat.
- Képes másolásra, sorba rendezésre, vizuális minták kirakására.
- Tapintásos észlelése kialakult és ez alapján felismeri a tárgyakat mérete, felülete alapján.
- Tud halmazt képezni megadott szempont szerint, különböző tulajdonságok alapján szétválogatni, összehasonlítani, sorba rendezni.
- Felismeri a térbeli és mennyiségi viszonyokat, tud összehasonlítást végezni, ítéletet alkotni.
- Felismeri a kis számokat összkép alapján.
- 10-es számkörben biztosan számlál, tud halmazokat bontani és részhalmazokat egyesíteni.

XI.8. Munka jellegű tevékenységek

Cél

- A munka megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, kompetenciák kialakítása, melyek természetes módon alakítják a gyermekek szociális magatartását, társas kapcsolatát.
- A mindennapi munkavégzés közben cselekvő tapasztalással jussanak egyre több információ birtokába az őket körülvevő világról.

Feladat

- Önként, örömmel szívesen és aktívan kapcsolódjanak be munkajellegű tevékenységekbe.
- Szerezzenek tapasztalatokat az emberi és tárgyi környezetről, az anyagok tulajdonságairól, az eszközök célszerű használatáról.

- Munkájuk során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük, el kell végezniük.
- Ismerjék meg a munkafolyamatokat, a munkavégzés pontos menetét, a részfolyamatok beosztását és pontos végrehajtását.
- Munkavégzés közben tudjanak egymáshoz alkalmazkodni.
- Ismerjék el a saját és mások által végzett munka értékeit.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök megteremtése.
- Megfelelő méretű és mennyiségű munkaeszköz biztosítása.
- A gyermekek életkorának megfelelő munkalehetőségek biztosítása.
- A munkaeszközök tárolása a gyermekek számára hozzáférhető helyen – el tudja venni, a munka végeztével helyére tudja tenni.
- A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő segítségnyújtás, fejlesztő hatású értékelés.
- Az eszközök biztonságos használatának megtanítása, sérülés, baleset megelőzés.
- A gyermeki munka tudatos szervezése a csoport összetételét a gyermek egyéni fejlettségét figyelembe véve.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermek mindennapi életének része a munkajellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat.

Ez a tevékenység az idő folyamán egyre önállóbbá válik, s a gyermek egyre magasabb fokú együttműködését igényli.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, és a munka mennyiségét fokról-fokra növeljük.

Elegendő időt biztosítunk a munka elvégzésére, hogy sietség nélkül végezhessek el a feladatot.

Eleinte az elvégzett tevékenység feletti közös öröm, később a kötelességtudat dominál.

Az óvodánkban végzett munkafajták:

Önkiszolgálás:

- Testápolás
- Öltözködés
- Étkezés

Alkalomszerű és egyéb munkák:

- Egyéni megbízatások
- Környezet rendjének megőrzése

Közösségi munkák:

- Naposi munka
- Felelősi munka

Önkiszolgálás

Az önkiszolgálási tevékenységekkel a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos feladatokat látják el. Ide tartoznak a testápolás, öltözködés, étkezési tevékenységek, s a hozzájuk kapcsolódó szokásrendszer kialakítása.

Ezek részletes tartalma az Egészséges életmódra nevelés fejezetben található.

Alkalomszerű munka

- Az alkalomszerű és egyéb munkák általában előre nem meghatározhatóak.
- Mindezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csoport egyidejűleg végzi, vagy megbízatásként egyes gyermekek teljesítik.
- Alkalomszerű munkának tekintendő a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Közösségi munka

Naposi munka

A naposi munkaközösségi megbízatás. A naposi rendszert a csoport szokásait figyelembe véve, fokozatosan vezetjük be.

A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel.

A naposi munka tartalma az étkezéssel kapcsolatos teendők ellátása.

A naposi megbízatások rendjét és ennek tartalmát az óvodán belül azonos elvek alkotják.

Felelősi munka

Az öltöző és mosdó felelősök önként, majd megbízás alapján látják el a feladatot.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan, szükségleteinek megfelelően végzi az önkiszolgálási tevékenységeket.
- Önként, szívesen vállal alkalomszerű és egyéb munkát.
- A gyermek részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a környezet rendjének megőrzésében.
- Óvja és megbecsüli környezetét.
- A kialakult, egységes szokásrendszernek megfelelően végzi a rábízott feladatokat.
- Segít a játékeszközök megjavításában, a játékszerek tisztításában, a babaruhák mosásában.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Önállóan és igényesen végzi a naposi teendőket, tapasztalatot szerez a munkavégzés célszerű sorrendjéről.
- Ismeri a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket, ezeket rendeltetésszerűen használja.
- Észreveszi a munkában elért eredményeket.

XI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Cél

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
- A folyamatos tanulás lehetőségeinek biztosítása az óvodás gyermek kompetenciáinak kialakítása a kultúra átadás folyamatában.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

Feladat

- A játékos tevékenységekben megvalósuló cselekvéses tanulás, mely a gyermek teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, ismereteinek megalapozása az iskolakezdéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- A 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű fogalomhasználat.

Óvodapedagógus feladata

- A tanulást támogató környezet megteremtése – nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó légkör.
- Gazdag, sokszínű élmény, tapasztalatszerzés és felfedezés lehetőségének biztosítása, melyben a gyermekek cselekvő aktivitása, kreativitása érvényesül.
- A tanulás folyamatában a gyakorlati probléma megoldás lehetőségének biztosítása.
- A fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerének megteremtése.
- Ismereteinek folyamatos bővítése.
- Sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel a sokoldalú érzékelés, észlelés biztosítása.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek használata (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülővel való partneri együttműködés módszerei)
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

- Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
- Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)

- Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energetikusság, érzékenység).
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formáinak felismerése.
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben.
 - Speciális szükségleteinek kielégítése.
 - Intellektuális képességeik és kreativitásuk fejlesztése.
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében.
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időben történő kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és a szülőknek, óvodavezetőnek.
- Az életkor figyelembe vételével lehetőséget adunk a rugalmas beiskolázásra, a fejlettség szerinti iskolakezdéshez.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvodában felerősítjük.

- A spontán és szervezett tanulási formában a gyermekek örömmel és önként vesznek részt.
- A tanulás lehetséges formái:
 - az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés, tanulás (szokások alakítása)
 - a spontán, játékos tapasztalatszerzés
 - a cselekvéses tanulás
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
 - a gyakorlati problémamegoldás
- A tanulás folyamatát áthatja a játékoság, az élményt adó oldott légkörben végzett cselekvés.
- Intézményeinkben elsősorban kötetlen tanulási formát alkalmazunk, kivéve a mozgás tevékenység.
- A gyermekek 5 éves korától a csoport fejlettségétől, a tevékenység tartalmától függően kötött formában is szervezhető tevékenység. A szervezési formát az óvodapedagógus választhatja meg.
- A tanulási módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az eljárásainkat változtatatosan, mindenkor az adott szituációnak, feladatnak megfelelően kombináljuk. Az alkalmazott módszerek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Érdeklődik szűkebb-tágabb környezete iránt.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- Kitartó a feladatok megoldásában, végrehajtásában.
- Életkorának megfelelő munkatempóval dolgozik.
- Alkalmazkodik a szabályokhoz, tudja késleltetni szükségleteinek kielégítését.
- Megfelelő szókinccsel rendelkezik, érthetően kommunikál.

- Érdeklődik az iskola iránt.
- 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- A sikeres iskolai munkához rendelkeznek testi- lelki és szociális érettséggel.
- Belép a hosszú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodába járó hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint tehetséges gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége. Az óvodai nevelésnek meghatározó jelentősége van ebben, az egyenlő bánásmód érvényesítésével, a szociális hátrányok kompenzálásával.

Cél: A preventív, támogató, befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása. Tudatos óvodapedagógiai tevékenységek szervezésével a hátrányok, lemaradások csökkentése, az adott problémák korrekciója, prevenciója, a kiemelkedő képességek fejlesztése.

Feladat:

- Integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása
- Egyenlő bánásmód elvének érvényesítése
- Esélyteremtés, hátránykompenzáció
- A gyermek személyiségének komplex fejlesztése
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, ön hatékonyság érzésének fejlesztése.
- A gyermekek megfigyelése, mérése
- A gyermekek társas kompetenciáinak fejlesztése: tolerancia, szolidaritás, együttműködési készség
- Gyermekvédelmi feladatok erősítése
- Inkluzív pedagógia megismerése, alkalmazása
- Szakmai ismeretek folyamatos gyarapítása
- Kompetencia alapú óvodai nevelés alkalmazása
- Az óvoda-iskola átmenet segítése
- Család-óvoda kapcsolat erősítése
- Az óvoda és a fenntartó közötti kétirányú információ-áramlás
- biztosítása

XIII. A KIEMELT FIGYELMET, EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

- Az integrált nevelés során az eltérő családi háttérrel rendelkező különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt neveljük, fejlesztjük.
- Lehetőséget teremtünk minden gyermek számára képességei kibontakoztatására, képességeiket fejlesztjük.

- Az otthonról hozott kultúráját elfogadjuk értékként és a csoport normáinak megfelelően alakítjuk.
- Előítélettől mentes együttműködő, elfogadó környezetet alakítunk ki.
- Az egyéni különbségekre figyelő pedagógia módszereket alkalmazzuk.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciális szakemberek bevonásával segítjük.

XIII.1. Potenciális tanulási zavarok megelőzése

Cél

- A nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak minél korábbi felismerése, célzott fejlesztésük elősegítése Megelőzni vagy csökkenteni azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés, vagy egyéb okok miatt keletkeznek.

Feladat

- Játékos, prevenciós, korrekciós foglalkozások szervezésével azoknak a pszichikus funkcióknak a fejlesztése, amelyek az iskolai tanulás alapvető feltételei, s melyek elmaradásának következtében különböző tanulási nehézségek, rész képesség és magatartási zavarok léphetnek fel.

Prevenció

A prevenciós fejlesztés az óvodai nevelés egész folyamatában érvényesül. Ez a gyermekfejlődési sajátosságaira való tudatos odafigyelés, követés, támogatás, a céloknak megfelelő módszerekkel, eszközökkel, és szervezési módokkal.

Felzárkóztatás – korrekció

Intenzíven fejlesztjük azokat a gyermekeket, akik a személyiség fejlődésben társaikhoz képest lemaradást mutatnak fizikailag, pszichésen képességeikben és szociális szinten. A korrekció a fejlődésben bekövetkezett megakadáson segíti át a gyermekeket.

XIII.2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek

Az óvoda Alapító Okirata szerint intézményünk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállalja fel.

Nkt. 4. § 25. * bekezdése alapján:

sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A fejlesztéshez szükséges személyi feltételek biztosításához megfelelő szakemberek segítségét kérjük. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának, fejlettségének megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.

A sajátos nevelési igényű gyermek iránti elvárás állapotának jellege, fejlettségének mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota befolyásolja, egyes területen kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Ennek felismerése és gondozása, kiemelt feladatot jelent. Az óvodai nevelés folyamán arra törekszünk, hogy mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztését intézményünkben integráltan, a megfelelő feltételek megteremtése mellett, szakemberek közreműködésével valósítjuk meg.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

Az óvodapedagógus feladata:

- A fejlődést elősegítő kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- A másság elfogadása, empátia, tolerancia

- Befogadó, elfogadó környezetet megteremtése
- Az integráláshoz szükséges szakmai tudás gyarapítása
- A szakemberekkel való folyamatosan konzultáció
 - az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
 - fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
 - a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
 - az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé

XIII.3. Esélyteremtés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása (Koszorú úti Telephely)

Cél: Az intézménybe járó gyerekek hátrányainak kompenzálása, felzárkóztatása. Kudarc nélküli iskolakezdés biztosítása, a hiányos ismeretek és képességek megszerzése, kialakítása. Esélyteremtés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Inger gazdag környezet kialakításával sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, élményszerzési lehetőségek megteremtése. Multikulturális értékek ápolása.

Feladatok:

A hátrányos és halmozottan helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása

Körzetben élő óvodaköteles gyermekek felkutatása érdekében kapcsolatfelvétel a védőnővel, a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével.

A védőnő és a szociális segítő bevonása a „felderítő-meggyőző” munkába.

Az óvodai előjegyzést követően, azon hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek meglátogatása, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre.

„Óvodába - csalogató” rendezvények szervezése, mely által betekintést nyerhetnek az óvodába érkező gyerekek és szüleik.

Integrációt elősegítő csoportalakítás

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, megszüntetése, rendszeres óvodába járás

Érzelmei gazdag, családi óvodai légkör kialakítása.

Nyitott óvodai működés fenntartása: a szülői házzal való nyitott kapcsolat.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében a hiányzási nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele.

Jelző rendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Család- és Gyermekegészségügyi Központ, Gyámhivatal.

Nevelőtestület együttműködése

Értékelő eset-megbeszélések

Probléma-megoldó fórumok

Hospitálásra épülő együttműködés

Várható eredmények:

Az óvoda körzetében a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 100%-os beóvodázása.

Minden nevelési évben megfelelő a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztása a gyermekcsoportokban.

A gyermekek rendszeres óvodába járása.

Igazolatlan mulasztás megszűnése.

Az óvodapedagógusi együttműködés, mely teljes mértékben biztosítja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyénre szabott felzárkóztatását, tehetséggondozását.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés egyénre szabott fejlesztés, differenciált személyiségfejlesztés.
- Kommunikációs nevelés A gyermekek szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődés elősegítése.
- Érzelmi nevelés, szocializáció, személyre szabott beszoktatása az óvodai életbe
Közösségi nevelés és fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása.
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe.
Szeressenek óvodába járni, bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vegyenek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában.
- Egészséges életmódra nevelés, mely által a hátrányos helyzetű gyermekek számára kialakítjuk az életkorának megfelelő egészségtudatos szokásrendszert
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése, multikulturális tartalmak beépítése az óvodai életébe (nyelvi orientáció, cigánytánc).
A munkára nevelés során a munka értékeinek kialakítása, környezet megóvására, védelmére való nevelés.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek
Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekeke fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.

Együttműködések kialakítása

- **Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés**
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről
A gyermek fejlődését nyomon követő napló bejegyzéseinek megbeszélése
A gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a foglalkozásokon
Gyermekeveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
Hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek közös tevékenységek szervezése, egymás felé fordulásának segítése
Formái:
Szülői közösségek kialakítása
Közös rendezvények szervezése
Családlátogatás,
Óvodába lépés előtt
Egyéni beszélgetések Szükség szerint

Szülői értekezlet,

Tájékoztatás - beszélgetés a szülőkkel

Gyermekmunkák kihelyezése a szülői tájékoztató táblákra

Nyitott óvodakép: projektek megvalósításában való szülői részvétel

Családi napok az óvodában

- **Család-és Gyermekjóléti Központ, óvodai és iskolai szociális segítő**

Családok szociális, mentális támogatása, segítése

A szülők erőforrásainak feltárása, kompenzálása, hátrányaiból eredő lemaradások csökkentése. (ruha, cipő, játék adomány, támogatás igénylésben való segítségadás, gyógyászati segédeszközök beszerzése)

- **Védőnői hálózattal**

A gyermekek óvodai beíratásának támogatása

Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára

Higiéniai szűrővizsgálat

- **Pedagógiai szakszolgálat, Szakértői Bizottság**

A gyermek fejlesztésében való kooperatív együttműködés. (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus)

Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekekre fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.

- **Roma nemzetiségi önkormányzat**

A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés

A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés

A gyermekek beiskolázásában való együttműködés

A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Nyílt rendezvények,

Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a roma nemzetiségű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai sikeressége jegyében

- **Civilszervezetekkel való együttműködés**

Esélyteremtő projekttevékenységekben való együttműködés

Szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Pályázati lehetőségek együttes kihasználása

- **Iskolákkal való együttműködés**

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka, iskolaválasztás támogatása

A Helyi Óvodai Nevelési Program eredményes megvalósítása

A gyermekek kudarcmentes iskolakezdése érdekében ismerkednek az iskola által kínált csalogató programok által az iskolákkal és a pedagógusokkal. Játékos fejlesztő foglalkozások felkészítik az iskolai elvárásokat és átmenetet kínál.

Tájékoztató megbeszélések a szülők részére

XIII.4. Tehetséges gyermekek nevelése

Cél

- Az egyes területeken kiemelkedő képességek felismerése, az erős és gyenge oldalak feltérképezése. Tehetségazonosítás, tehetséggondozás megvalósítása.

Feladat

- A tehetséges gyermekek képességeinek fejlesztése az egyéni bánásmód és differenciálás módszereinek alkalmazásával.

Óvodapedagógus feladata

- Megfelelő tárgyi feltételek, tevékenységek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához
- Differenciált, a gyermek tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodó fejlesztés
- Egyéni bánásmód tudatos alkalmazása
- Pozitív, reális értékeléssel a gyermek sikerélményének biztosítása, kreativitásuk, intellektusuk erősítése.
- A fejlődés folyamatos nyomon követése
- A szülő segítése gyermeke fejlődésének további kibontakoztatásában. (a családok lehetőségeit figyelembe véve)

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai tevékenységek során felismerhetjük azokat a gyerekeket, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A tehetséges gyermekeket egyéni sajátosságaik szerint fejlesztjük, törekedve arra, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan lehetőségeket biztosítunk számukra, amelyek elősegítik tehetségük kibontakozását. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. A kiemelkedő adottságok, képességek megjelenési formái előfordulhatnak intellektuális, művészi és szociális területen.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás óvodás korú gyermekek számára.

Érintettek köre: 4-7 éves gyermekek,

Szervezeti keretek: csoportos forma

Tevékenységi forma:

- játékos mozgás-, ovi foci-, torna, preventív mozgásfejlesztés – úszásoktatás
- néphagyomány – néptánc,
- zenei képességfejlesztés – zeneovi
- vizuális nevelés – kézműves foglalkozások
- nyelvi nevelés
- kognitív képességek fejlesztése

XIV. SAJÁTOSSÁGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A NEVELÉSI RENDSZERÜNKBEN

XIV.1. Módszertani kultúra megújítása: a kompetencia alapú óvodai programcsomag felhasználásával

- Székhelyintézmény
- Kikelet Tagintézmény
- Ligeti Tagintézmény
- Margaréta Tagintézmény
- Nefelejcs Tagintézmény

Kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az ismereteket alkalmazni képes tudást középpontba helyező oktatást értjük. Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezettő tanítás – tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.

Az óvodai programcsomag az egész személyiség – és benne a pszichikus funkciók-fejlesztését hangsúlyozza, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására. Mindezt játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélettel végzi.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A pedagógiai fejlesztés célja az óvodából – iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása; az inkluzív pedagógia megvalósítása; a játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének megjelenítése; a játék – érzelem – erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.

A fejlesztések megalapozását egy önálló óvodai programcsomag biztosítja, amelynek egyes elemeit a pedagógiai módszertani kultúra megújítása érdekében beépítjük nevelő munkánkba.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag az Óvoda Nevelés Országos Alapprogramjának szellemiségében készült, a 21. század kihívásainak megfelelően.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag célja, hogy a gyermekek felfedezzék képességüket, készségüket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges önbizalmuk „én tudatuk” és képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, amely segíti őket abban, hogy az életük során eléjük gördülő akadályokat zökkenőmentesen tudják elhárítani.

XIV.2. Komplex Prevenció Óvodai Program elemeit alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata

- Tündérkert Keleti Óvoda Székhelyintézmény
- Kikelet Tagintézmény
- Ligeti Tagintézmény
- Orgonásíp Tagintézmény
- Százszorszép Tagintézmény
- Koszorú úti Telephely

A hátrányok kompenzálására a tanulási eredményesség javítására fejlesztő programot valósítunk meg.

A prevenciós és korrekciós fejlesztőprogram tartalma:

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenciós Óvodai Program elemeinek beépítése a pedagógiai gyakorlatba.

A fejlesztés alapja a potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül. A fejlesztő program szervesen beépül a természetes gyermeki megnyilvánulásokba, ezek közül kiemelten a mozgásba és a játékba. Tervszerűen és tudatosan alkalmazzuk a kultúraátadás folyamatában. A fejlesztés az alapfunkciókban meglévő hiányok kompenzálását szolgálja, pozitívan hat a viselkedési szokások alakulására.

A fejlesztő foglalkozások alapvető tevékenysége az óvodáskorú gyermekfejlődési sajátosságaiból adódóan a játék. A célzott fejlesztő játékok egyénre szabottak, az adott gyermek egyéni fejlettségéhez, képességéhez, az aktuális teljesítményéhez igazodnak. A fejlesztés az elakadás pontjától fokozatosan egymásra épülő fejlesztésekkel valósul meg. A feladatok transzfer hatása miatt sok területet érint, egyszerre több funkció komplex fejlesztése történik.

A fejlesztő program alkalmazásának alapelvei

- Szervesen illeszkedik a nevelési programba.
- Messzemenően épít a gyermekek érzelmi, belső motivációjára.
- Lehetőség szerint kapcsolódik a gyermekek spontán tevékenységéhez.
- Folyamatos, következetes alkalmazást igényel az óvodai nevelés egész időtartamában.
- Az óvoda egész napos tevékenységrendszerének minden mozzanatához kapcsolódik.
- Alapvető követelmény a gyermekek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve, módszerváltás vagy a tevékenység teljes elhagyása kívánatos.
- A foglalkozások horizontálisan és vertikálisan is egymásra épülnek.

Óvodapedagógus feladata

- A gyermek teljes elfogadása az adott fejlettségi állapotában
- A probléma feltérképezése
- A gyermek fejlődésének folyamatos követése
- Az egyénre szabott, differenciált fejlesztés megvalósítása
- Elegendő idő és gyakorlási lehetőség biztosítása
- Játékos módszerek, eszközök alkalmazása a lemaradás csökkentésére

A programunk eredményességét, hatását erősítik a következő speciális eszközök:

- Egész alakot láttató tükör

A testsémafejlesztés fontos és hasznos kelléke, sok játéklehetőséget hordoz magában. Segítségével a gyermek képet alakíthat ki önmagáról, testéről, fejlődik „én” tudata.

- Lateralitást jelző karszalag

A kéz, később a test jobb-bal oldalának megkülönböztetését segíti a mozgás foglalkozáson (de játékidőben is) a jobb csuklón viselhető színes szalag, gumipánt.

- Fejlesztő játékok

A játékeszközök vásárlásánál az óvodapedagógus tudatosan odafigyel arra, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt.

- Mozgást fejlesztő tornaszerek, napi játékos használatra.

A gyermekek játékidőben is használhatják - megfelelő szabályok betartásával- a mozgásfejlesztő eszközöket.

A mozgásfejlesztés területei

- nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás stb.)
- egyensúlyérzék fejlesztése
- szem-kéz koordináció fejlesztése
- szem-láb koordináció fejlesztése
- finommotorika fejlesztése

Mozgásfejlesztés a napi tevékenységekben.

Időnként, a csoport életkori sajátosságainak megfelelően kiemelt mozgásos napokat szervezünk. Ilyenkor nagyobb teret, időt, változatosabb eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.

3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlesztése az elsődleges cél, - járás, csúszás, mászás fejlődésének elősegítése -, melyhez szorosan kapcsolódik a testséma fejlesztése.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Az egyensúlyérzék fejlesztése a fülben lévő vestibuláris központ spontán ingerlésével történik. Ilyenek: a hintázó, ringató, pörgő mozgásokat szolgáló eszközök.

Nagy szerepet kap a tér mozgásos megismerése, a térirányok észlelése, kifejezése, a különböző formák bemozgása.

5-6-7 éveseknél célzottan jelentkezik az észlelés fejlesztése, nagy szerepet kap az alaklátás – formaállandóság fejlesztése. Ebben az életkorban az ismert gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Az előzőekben megfogalmazott mozgások mellett elsősorban a finommotorika fejlesztése kerül előtérbe.

Én funkciók alapozása

A nagymozgások fejlesztésénél a mozgás feletti kontrollt erősítő, a mozgás tudatos irányítását elősegítő gyakorlatok, az én kontroll funkcióinak közvetlen alakítói.

A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: a testrészek feletti uralom az ügyesség érzését keltik, pozitív énképet eredményeznek, pozitív viszony alakítható ki a saját testhez, amely az önmag elfogadását segíti elő. A mozgásos feladatoknál szükséges a gyermekek egymásra figyelése, egymáshoz való alkalmazkodása.

A mozgásos feladatokra adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én képének alakulásához.

A gyermek tapasztalatokat szerez arról, hol vannak a tényleges „én” határai a fizikai és a szociális térben, összehasonlíthatja, kipróbálhatja önmagát társaival.

A testséma fejlesztés területei

- Testfogalom, testrészek ismerete (önmaga felismerése, azonosítása, testrészek megismerése, funkciójuk)
- A test személyi zónájának alakítása (oldalasság és a test elülső-hátulsó zónájának alakítása)
- Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások

- Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása

Testséma fejlesztés a napi tevékenységekben

Meghatározott testrészekre koncentráló feladatok során tanulja meg a gyermek a szándékos mozgások akaratí irányítását, amely a figyelem koncentrációt, és az akaratí erőfeszítést erősíti.

Fejlesztő tárgyak használata: a tükör, amely a vizuális testmodell, az én kép kialakítását segíti. A tükör visszajelzi a különböző mozgásokat, így tökéletesebb kivitelezésre ösztönöz, új mozgásformák kipróbálására készíti. Információkat nyújt a gyermeknek testi jellemzőiről, magasságáról, testalkatáról, az én-határok térbeli kiterjedéséről, elősegítve a testfogalom kialakulását, az én valóságosabb elfogadását.

A percepciófejlesztés (észlelés) területei

- Vizuális (látás) fejlesztés
- A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése.
- A szem fixációs működésének erősítése:
- Vizuális zárttság – egészlegesség észlelésének alakítása:
- Vizuális időrendiség felismertetése:
- Vizuális ritmus:
- Vizuális helyet – pozíció felismertetése:
- Vizuális memória fejlesztése
- Az alakítás és formaállandóság fejlesztése
- A lehető legtöbb féle alak – forma – méret motoros kialakítása:
- Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében:
- Adott vizuális minta kirakása:
- Minták rajzolása, festése.
- Részekből különböző alakzatok összerakása.
- A tapintásos – sztereognosztikus – észlelés fejlesztése
- Mozgásos (kinesztétikus) észlelés fejlesztése
- A térészlelés – térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
- Az alapvető téri irányok megismerése saját testének közvetítésével:
- Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal:
- A hallási észlelés (auditív) fejlesztése
- A hangzási analízis – szintézis fejlesztése
- A keresztcsatornák fejlesztése
 - vizuális-tapintásos
 - vizuális-auditív
 - vizuális-kinesztétikus
 - hallási tapintásos
 - szem-kéz koordináció

A verbális fejlesztés területei

- A tárgyak megnevezése
- Térbeli viszonyok
- Irányok

- Helyzet
- Idő
- Alapformák
- Alapszínek
- Méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség

XIV.3. Tevékenységközpontú óvodai nevelést alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata

- *Margaréta Tagintézmény*
- *Néfelejcs Tagintézmény*
- *Élet úti Telephely*

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alkotói: Fábián Katalin - dr. Chrappán Magdolna. Elkészítésében dr. Gáspár László, dr. W. Mikó Magdolna, Szemán Józsefné dr., dr. Bondár Zsuzsanna, Baróczi Judit, FABULA Alapítványi Óvoda és a Keleméri Óvoda óvodapedagógusai: Kárpáti Magdolna, Házi József Attiláné, Blaháné Olcsvári Mária vettek részt.

A Programot az országos Közoktatási Intézet 1996-ban minősítette, 1999-ben adaptáltuk és speciális feladatokkal egészítettük ki.

Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A Tevékenységközpontú Óvodai nevelés alapfeladatai:

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek központba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapfeladatának.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, nevelését, fejlesztését helyezi előtérbe:

- tudatos, tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével
- kooperációra és kommunikációra neveléssel

A kooperáció konkrét tartalma: a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

A kommunikáció konkrét tartalma: a közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják.

E komplex feladat a szociális tanulás intenzív formája, mely feltételezi, hogy a gyermek megtanul:

- beszélni,
- közlekedni,
- a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni,
- a társakkal együttműködni, - élni a mindennapi élet adta szerepeket és magatartás mintákat.

A feladatok egy részét eltérő kulturális színvonalon a családok teljesítik. Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik, hanem kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

Nevelési gyakorlatunkban kiemelten kezeljük a környezet- és természetvédelmi nevelést, hagyományápolást, népszokások megismerését, és az egészséges életmódra nevelést.

Célunk, hogy gyermekeink felnőttként ezen értékek megővésére törekedjenek.

Tevékenységek központú óvodai nevelési gyakorlatunkból adódó céljaink:

- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, és értelmi érettség kialakítása.
- „A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, a személyiség fejlesztéssel történik a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.”
- A nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik.
- A nevelési gyakorlat nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat.
Valljuk, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valami felé, vezetni kell valahová.

Speciális céljaink:

- A kommunikáció és kooperáció biztosításával a gyermekek életre való felkészítése, egyéni fejlődési ütemükhöz mérten.
- Integrált óvodai nevelés keretein belül a sajátos nevelési igényű gyermekek mindennapi életbe beilleszkedésének elősegítése, képességeik fejlesztése.

Óvodai nevelésünk tartalma:

- A tevékenységeken keresztül jut érvényre, és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.
- A feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.
- A nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét elemeit, egységben gondolkodva, a tervezett tevékenységből kiindulva kell a tervezést átgondolnunk.
- A Heti rend kialakítása más-más lehet az óvodapedagógus, a gyermek igénye és képessége alapján, valamint speciális feladataink megvalósításának lehetőségei szerint.
- A cél- és a feladatok ismeretében, a négyes tevékenységrendszerből kiindulva, heti váltáshoz igazodva tevékenykedünk.
- Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges terveznünk a sokoldalú tevékenységeken keresztül.
- A kommunikáció és kooperáció tervezése féléves tervekben, féléves értékeléssel történik.
- Speciális feladataink tervezése és dokumentálása a csoportnaplóban történik kiegészítve a fejlesztő pedagógus tervével
- Kérdések, beszélgetések, feladatok, cselekedtetés, a gyerek játéka, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben valósul meg.

A feladatrendszer elemei:

1. Játék- és tanulási tevékenység
2. Társas- és közösségi tevékenység

3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

XV. AZ INTÉZMÉNYEK EGYÉNI SAJÁTOSSÁGAI

XV.1. Székhelyintézmény

Nevelési gyakorlatunk kiemelt területei:

- Játékos, mozgásos fejlesztő tevékenységek
- Környezetvédelem, fenntarthatóságra nevelés
- Innovációk az irodalmi nevelésben (mesélés, verselés)
- Egészséges életmódra nevelés
- Tehetséggondozás
- A nemzeti kultúra ápolása, hagyományőrzés
- Szakmai tudatosság, fejlődés
- Családokkal való jó partnerkapcsolat

Intézményünk egyik sajátossága, hogy pedagógiai gyakorlatunkban nagy hangsúlyt fektetünk a tehetséggondozásra.

Óvodánk 2012-től **regisztrált tehetségpontként** működik. A tehetséggondozás legfontosabb feladata a tehetség ígéreték felismerése, azonosítása és fejlődésük támogatása. A kiemelkedő képességek fejlesztése elsősorban a gyermekcsoportokban a napi tevékenységekbe beágyazva, az egyéni sajátosságok figyelembevételével, egyénre szabott feladatadással, a differenciálás módszereinek alkalmazásával történik. A tehetséggondozás második szintje tehetségműhelyekben zajlik önköltséges foglalkozások keretében. Itt sokszínű, gazdag tevékenységszervezéssel lehetőséget adunk a különböző területeken megmutatkozó tehetségek kibontakozására. A tehetségcsírák felfedezésében segítségünkre szolgálnak a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai is. A szülőkkel való folyamatos kommunikáció, a gyermekek alapos megismerése segíti a korán megmutatkozó tehetségek felismerését. Fejlesztési lehetőségek ajánlásával, és megteremtésével, gazdagító, dúsító programok szervezésével támogatjuk a kibontakozásukat. Az intézményünkben eltávozó kis tehetségek fejlődését után látogatásokkal, kapcsolattartással igyekszünk nyomon követni tanulmányaik során.

Tehetséggondozó tevékenységek:

- *Néptánc:* énekes és mozgásos népi játékok játszása, népdalok, népzene, népi hangszerek, népszokások megismerése, táncos mozgások gyakorlása, táncos koreográfiák elsajátítása. Ének-zenei és mozgáskoordinációs képességek fejlesztése.
- *Zeneovi:* ritmus, tempó, dinamikai érzék és hallásfejlesztés mozgásos, játékos tevékenységekben. Ismerkedés a ritmus és dallamjátszó hangszerekkel. Ének-zenei képességek fejlesztése.
- *Angol nyelvi foglalkozás:* Ismerkedés az angol nyelvvel, alapvető nyelvi kifejezések, egyszerűbb szavak, rövidebb mondatok elsajátítása. Mondókák, énekes játékok gyakorlása angol nyelven. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
- *Játékos mozgásfejlesztés:* Ovifoci, Gyermektorna
Különböző mozgásos játékok és feladatok megismerése, gyakorlása. Erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képességek fejlesztése, szabálytudat, szociális kompetenciák erősítése.

Nevelési gyakorlatunk sajátossága, hogy változatos, tevékenységekben gazdag projektek, programok, színesítik nevelőmunkánkat.

Egészségnevelési mentálhigiénés projekt:

Célja: A gyermekek testi-lelki egészségének védelme, egészségmegőrzési szokások megalapozása. Az helyes, egészséges táplálkozás, testmozgás, testápolás szokásainak megalapozása. Leleki egészségvédelem gyakorlása mentálhigiénés, örömteli tevékenységek szervezésével.

Óvodai programjaink: a népmese napjához kötődő programok, bábjátékok, mesejátékok, interaktív mesefeldolgozások, egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó rendezvények, salátakóstoló, rajz kiállítás, zöldség szobor kiállítás, gyógyteakóstoló, sport napok, mozgásos versenyek

Sószoba használata: Óvodánk sószobával rendelkezik a felső légúti betegségek megelőzése, csökkentése. A gyermekcsoportok beosztás szerint hetente 1 alkalommal látogatják a só szobát, ahol légző gyakorlatokat és játékos fejlesztő tevékenységeket végeznek.

Mezítlábas ösvény használata: Az ösvény a talp reflexzónáit stimulálja, jó hatással van az egész emberi testre. A gyermekek taktilis érzékelésének fejlődését támogatja, segíti az egyensúlyérzék, a mozgáskoordináció fejlődését, jó hatással van a testtartásra, segíti a lúdtalp, a gerincdeformitások kialakulásának megelőzését.

„Dohányzás vagy Egészség” Alternatív Kiegészítő Óvodai Program alkalmazása az 5-6 -7 éves korú gyermekek körében.

Cél: Egészségvédő szemlélet formálása a dohányzást, mint káros szokást elutasító attitűd megalapozásával.

Feladat: Játékos tevékenységek, mesék, bábjáték szervezésével az egészséges és egészségtelen szokások megismerése. A dohányzás negatív hatásainak megjelenítése szenzoros, érzékelő játékokban. Szociális kompetenciák fejlesztése a káros szokásokat elutasító, egészségvédő magatartást előtérbe helyező viselkedési szokások mélyítésével.

Az „Ünnepek ünnepélyek” projektben kiemelendő helyi sajátosságként néhány ünnepkör, program, melyek helyi hagyományai, kialakult szokásai óvodánk arculatát formálják:

Őszi programok: őszi betakarítási munkálatok megfigyelése, játékos tevékenységek, versenyek szervezése a témában- szüretelés, szőlő darálás-préselés, kukoricamorzsolás, bugázás, tökfaragás, tökgurítás, krumpli szedés, gesztenyegyűjtés...

Mártonnap programok: játszóházak szervezése, manóházak, manófalvak, lámpások barkácsolása, lámpás felvonulás, szeretet vendégség libazsíros kenyérrel és lila hagymával

Advent-Karácsony: Adventi közös gyertyagyújtások, nagycsoportosok karácsonyi műsorai

Májusköszöntő zöldágjárás a néptánc csoportunk aktív közreműködésével.

Tündérkert Napok: bábszínház, kirándulás, közlekedési nap, családinap, kézműves délután,

sportvetélkedő, koncert,

Úszó Nemzet Program: Az 5 évet betöltött gyermekek úszásoktatása.

Zöld Óvoda Projekt

Cél: Környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása, népszerűsítése. A fenntarthatóságra nevelés megvalósítása.

Feladat: Tudatosítani a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát, a környezet szennyezés veszélyeit. A természet szépségeinek felfedeztetése, szűkebb és tágabb környezetünk aktív megismerése. Az élő és élettelen környezet szeretetére, tiszteletére, az értékek védelmére és a helyi értékek megóvására, megbecsülésére nevelés. Cselekvéses meg tapasztaláson alapuló programok szervezésével környezetbarát szokások megalapozása.

Fejlesztő foglalkozások projekt: Fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező kolléganők az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, kis csoportokban, **egyénre lebontott feladathelyzetekben** célzott fejlesztéseket végeznek a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek **körében**. A **szervezett foglalkozások segítik a tanulási nehézségek, viselkedésproblémák áthidalását**.

„Mesevarázs” báb- és drámacsoport, „Zenevarázs” énekkar

Intézményünkben óvodapedagógusokból álló "MESEVARÁZS" báb és drámacsoport és a „ZENEVARÁZS” énekkar működik.

Cél: Irodalmi - zenei - művészeti élménynyújtás, a gyermekek érzelmi életének gazdagítása a bábjáték, drámajáték, az ének-zene módszereivel és eszközeivel. Igényes irodalmi és zenei anyagválasztással az esztétikai ízlés formálása. A mesék iránti érdeklődés felkeltésével az olvasóvá nevelés megalapozása.

Feladat: A gyermekek személyiségének formálása az anyanyelvi, kommunikációs és kognitív képességek fejlesztésével. Az óvodai tevékenységek, programok bővítésével ünnepeink és hétköznapjaink színesítése. Báb darabok kidolgozásával, bábok, díszletek készítésével, dalok tanulásával az óvodapedagógusok szakmai tudásának gazdagítása. Színvonalas báb és mesejáték előadások, énekes műsorok szervezésével a gyermekek irodalmi és zenei érdeklődésének fokozása

Biztonságos Óvoda - Program

Cél: Az óvodás gyermekek biztonságosabb közlekedésre való nevelése, közlekedéssel kapcsolatos ismereteik bővítése. Közlekedési kultúra és magatartásmód fejlesztése, biztonságos eligazodás, tájékozódás gyakorlása. Az óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai ismereteinek gazdagítása, szakmai fejlődésük elősegítése.

Feladat: A közlekedésbiztonsági ismeretek átadása játékos, élményszerű tevékenységek szervezésével. A helyes gyalogos közlekedés gyakorlása, a közlekedési szabályok betartásával. A főbb közlekedési eszközök, megkülönböztetett járművek és jelzőtáblák megismertetése.

- Kerékpáros, futóbiciclis és rolleres ügyességi verseny
- Látogatás a Mentőszolgálatnál
- Látogatás a Tűzoltó állomáson
- Közlekedési nap (megkülönböztetett jelzésű járművek megismerése)
- „Ovizsaru” program a nagycsoportokban

Boldog Óvoda Program

Cél: A gyermekek lelki egészségének fejlesztése, pozitív életszemléletük megalapozása.

Pozitív érzelmek, érzések hangsúlyozása, felismertetése, kifejezése változatos tevékenységek szervezésével.

Feladat: A mindennapi problémák, élethelyzetek, konfliktusok, kihívások megoldása pozitív életszemlélet kialakításával.

Játékos tevékenységekben, szituációkban probléma megoldó képesség alakítása a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek bemutatásával, gyakorlásával, a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésével. A gyermekek a pozitív érzelmeket élik meg, megtanulnak empátiát, toleranciát, türelmet, hálát, gondoskodást, szeretetet, örömet, boldogságot kifejezni. A foglalkozások hozzájárulnak a kiegyensúlyozott, nyugodt pszichés állapot megteremtéséhez.

Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, melyek fokozatosan tárják a csoportgyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

My Body is My Body- Az én testem az én testem testbiztonsági program

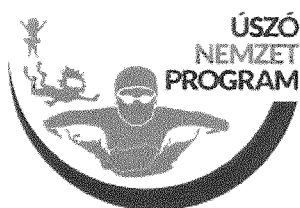
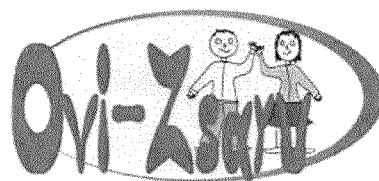
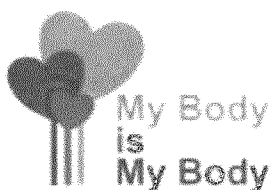
Cél: A gyermekbántalmazás megelőzése preventív módon, játékos és élményszerű módszerekkel. A gyermekek önismeretének és önbizalmának fejlesztése.

Feladat: A program kiemelt témáinak megismerése játékokon, dalokon keresztül.

Témák: A testhatárok tisztelete. A titkok és veszélyek felismerése. A szeretet és a bizalom fontossága.

Megtanítani a gyermekeknek, hogy a testük az övék és senkinek nincs joga átlépni határaikat. Joguk van nemet mondani minden olyan érintésre, ami számukra kellemetlen. Mindig számíthatnak egy megbízható felnőttre, ha problémájuk van.

A projektjeink, programjaink részletes leírása az éves munkatervben megtalálható.

XV.2. Kikelet Tagintézmény

Óvodánk a Tündérkert Keleti Óvoda intézmény egység része. Törekszünk az egységes nevelési szemlélet megvalósítása mellett helyi értékeink megőrzésére, sajátos arculatunk megtartására. Helyi nevelési programunk **Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenciós program az óvodában**. A 2009-2010-es nevelési évben a **TÁMOP-3.1.4/08/2-2008-0072** pályázat keretében bevezettük a **Kompetencia alapú óvodai programcsomagot**, melynek fenntarthatósági kötelezettsége 2013-ban lejárt. Csoportjaink a Kompetenciai program, és/vagy a Komplex Prevenciós Program alapján végzik munkájukat. 2018-2020 között „**Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása**” kiemelt projektben vettünk részt. Ezen projektek a mai napig sikeresen segíti fejlesztő munkánkat.

A gyermekek megismerése, értékelése

- A gyermekek játékában, tevékenységeiben megmutatkozó aktuális fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre, gyermekmunkákra kiterjedő megfigyelések, a megfigyelések rögzítése.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Vizsgálati kérelmek benyújtása az eltérő fejlődési ütemű gyermekek esetében.
- A diagnosztikai mérést (DIFER) végzünk az 5. életévüket betöltő gyermekek esetében.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

- **Fejlesztő foglalkozások:** fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező pedagógusaink az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, kis csoportokban célzott fejlesztéseket végeznek a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek számára.
- **Tehetséggondozás:** 2020-es nevelési évtől regisztrált **Tehetségpontként** működünk. 2024-ben elnyertük az **akkreditált Tehetségpont** címet. Tehetséggondozó műhelyeink: **Sakkpalota, Drámajátékok az óvodában.**

Önköltséges műhelyeink: Néptánc (Így tedd rá program), Zeneovi, Ritmikus mozgás, Játékos mozgásfejlesztés (Ovifoci, kosárlabda, Ovi Sport), Mozgásfejlesztő (Mókatorna), Gyermeekjoga, Diao, Robotika.

ÚNP: 2021-től a **Nemzeti Úszóprogramban** vesz részt intézményünk. Az Úszó Nemzet Program lényege, hogy a gyermekekkel megszerettesse a vizet, ne féljenek ettől az idegen közegtől megtanulják a hát- és mell, de még akár a gyorsúszást alapjait.

Egészségnevelés

Minden évben több projektet valósítunk meg:

- Egészség hét – mozgásos tevékenységekkel, gyermekjógával, egészséges ételek készítésével, plakátkészítéssel, fogorvos előadásával.
- Mézes napot szervezünk.
- Reformélelmiszer bemutatót tartunk az Elamen közreműködésével.
- Illatparty- interaktív program során ismerkedés a terápiás olajokkal.

Só szoba

Óvodánk egy parajdi só szobával is felszerelt. Célunk a gyermekek egészségének védelme, a felső légúti betegségek megelőzése. A gyermekcsoportok rendszeresen látogathatják a só szobát, ezalatt változatos tevékenységeket biztosítunk számukra, további fejlesztési lehetőségeket teremtve.

KNEIPP (mezítlábas) ÖSVÉNY használatával elősegítjük gyermekeink taktilis érzékének spontán körülmények közötti fejlődését. A tematikus ösvények a talpuk reflexzónáit stimulálják, így az egész szervezetre jótékony hatást gyakorolnak.

Ünnepek ünnepélyek: fontos célunk a közösségi fejlesztés, lehetőség szerint a családok bevonásával.

- október **Őszi vígasság**
- november **Márton nap**
- december **Lucázás, Adventi gyertyagyújtás, ünnepre hangolódás-barkácsolás a szülőkkel**, Kikeleti advent – gyermekközösségi nap,
- február **Farsang** minden csoportban
- Március 15.
- április **Húsvéti hagyományápolás**
- február-március hónapban a kijelölt csoportokban **Nyílt napok** szervezése
- május **Anyák napja, Évzáró, Ballagás**
- június **Gyermeknap, Kikelet napok, Tehetségkavalkád**

Testvérintézményeink

- Csíkszeredai Napocska Óvoda
- Nagykapos Magyar Óvoda (Szlovákia)

Főiskolai hallgatók mentorálása

2020/2021-es nevelési évtől a Nyíregyházi Egyetem gyakorló óvodája lettünk. Az egyéni és csoportos gyakorlatukat az óvodapedagógus szakos hallgatók mentor irányításával teljesíthetik intézményünkben. A hallgatók a feladataikat a gyakorlatuk során az adott félévre előírt követelményeknek megfelelően teljesítik.

Alapítványunk „Gyermekeink harmonikus fejlődéséért”

Alapítványunk 1998-tól működik óvodánkban. A négy alapító tag azzal a céllal hozta létre ezt a civil szervezetet, hogy támogassa a nevelő-oktató munkán belül a hátrányos helyzetű gyermekek, a tehetséges gyermekek felzárkóztatását, fejlesztést, gazdagítást, dúsítást. Támogassa az intézmény kulturális életét, rendezvényeit, az intézményben dolgozó pedagógusok megsegítése érdekében a hatékony nevelőmunka fejlesztést, biztosítsa a pedagógusok továbbképzéseit. Bővítse és fejlessze az intézmény eszköztárát, a sporteszközöket, informatikai és fejlesztő eszközöket. Gyermekeink Harmonikus Fejlődésért Alapítványunk célja az általunk támogatott Kikelet Tagintézménybe járó gyermekek képességeinek fejlesztése, mellyel esélyegyenlőséget biztosíthatunk minden óvodás gyermekünk részére a sikeres iskolakezdéshez, a későbbi korai lemorzsolódás megakadályozásához. A rászoruló családoknak játék, ruha, élelmiszer adományt gyűjtünk. SZÁMLASZÁMA: 68500146-15005025

Címek

- **Zöld Óvoda:** 2021-ben elnyertük a **Zöld Óvoda** címet, 2025-ben második alkalommal is átvehettük a Zöld Óvoda oklevelet. Célunk környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása.
- **Biztonságos Óvoda:** célunk az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése. A közlekedésbiztonsági ismeretek átadása élményszerű tevékenységek szervezésével.

- **Boldog Óvoda:** óvodánk a 2021/2022-es nevelési évben a Boldog Óvoda címet viseli. Célunk a mindennapi problémák, kihívások megoldása pozitív életszemlélet kialakítása. A gyermekek lelki egészségének fejlesztése, magabiztosságának, önbizalmának erősítése.
- **Akkreditált kiváló Tehetségpont**
- **Ovizaru:** Kerékpáros és rolleres ügyességi versenyeket szervezünk, séták során elsajátítjuk a közlekedési szabályokat. Közlekedési napunkon megkülönböztetett jelzésű járművekkel ismerkedünk (rendőrautó, motor, lovasrendőr) látogat el intézményünkbe.

Boldog Óvoda

XV.3. Ligeti Tagintézmény

Ligeti tagintézmény egyéni sajátosságai

Óvodánk egyéni arculatának kialakítása során elsődleges célunk volt, hogy olyan nevelési környezetet teremtsünk, amely tükrözi az tagintézményünk értékeit, hagyományait és pedagógiai hitvallását. Az arculat kialakításában kiemelt szerepet kaptak az óvoda helyi adottságai, közösségi értékei, mint hagyományörzés, a környezettudatosság, a játékos tanulás vagy éppen a természet közeli szemlélet, melyek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az óvoda sajátos és megkülönböztethető legyen más intézményektől.

FEJLESZTŐ FOGLALKOZÁSOK

Az óvodánk fejlesztő pedagógiai munkájának kiemelt célja a tanulási nehézségek megelőzése, a részképesség-zavarok korai felismerése és célzott fejlesztése. Tevékenységünk prevenciós és korrekciós jelleggel valósul meg, igazodva a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez.

A szakértői bizottság véleménye alapján fejlesztést igénylő gyermekekkel az óvodában szakirányú végzettséggel és pedagógiai szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus foglalkozik. A fejlesztések kiscsoportos formában, heti rendszerességgel – jellemzően heti egy alkalommal - a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez és szükségleteihez igazodva valósul meg.

Nevelési gyakorlatunkat a sokszínű, változatos tevékenységek jellemzik, melyeket különböző projektek és programok tesznek még gazdagabbá, egyedivé.

OVI ZSARU PROGRAM

A biztonságos életmódra nevelés megjelenik a családban, óvodában, közvetett és közvetlen formában. Az alapvető viselkedésminták, életformák bevésszük. A megelőzés hatékony formája, hogy a gyermek olyan információ birtokába jusson, amelynek alapján el tudja kerülni a veszélyhelyzetet, fel tudja azt ismerni s reagálni tudjon rá. Fő szempontnak tekintjük az életkori sajátosságokat, ezért olyan megközelítésben mutatjuk be a veszélyhelyzeteket s az azokra történő megoldásokat, hogy az magatartásukat formálja, önbecsülésüket és magabiztosságukat erősítse. Valamennyi témakört végigkíséri az a fő gondolat, hogy a gyerekek ismerjék fel a veszélyhelyzetekben rejlő kockázatot, ennek ismeretében hozzák meg döntéseiket. Tudatosuljon a gyermekben, hogy problémáikkal nincsenek egyedül, fő támaszuk a családi háttér, az óvoda, és a rendőr is.

Célja: Az óvodáskorú – *elsősorban tanköteles korú* gyermekek biztonság érzetének segítése, erősítése.

Feladata: Az egyéni ismeretek feltérképezése az áldozattá válással kapcsolatosan, az életkori sajátosságnak megfelelő, és szintű információk átadása a témában.

VÖRÖSKERESZTES BÁZISÓVODA

A Magyar Ifjúsági VÖRÖSKERESZT BÁZISOVI PROGRAMJA egy nyitott elkötelezettségen alapuló szakmai hálózat, amely a mozgalom értékeinek és tevékenységeinek terjesztését és „élővé tételét” célozza az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint természetesen a kisgyermek körében. A közösségi alapú gondolkodás jegyében tagóvodánk önállóan tevékenykedik a Vöröskeresztben, teret adva a nevelő munkában a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek.

- Odafigyelünk, hogy az intézményünk dolgozói elmeihessenek csoport specifikus elsősegély tanfolyamokra.
- Foglalkozásokat tartunk a gyerekeknek a Vöröskeresztről, vagy éppen a napsugárzásról, vagy más vöröskeresztes-egészségnevelő témáról.
- Nyitott fórumokat vagy egészségnapokat szervezünk a szülők bevonásával, egyszerre aktivizálva őket önkéntesként, és egyszerre tájékoztatva őket fontos témákról (pl. nem köztelező védőoltások, egészségnevelés, stb.)
- Helyet adunk, vagy segítünk a közeli véradások szervezésében.
- Gyűjtéseket szervezünk, (pl. karácsonyra használt játékot, vagy ruhát gyűjtünk a rászorulóknak)
- Népszerűsítjük a Vöröskereszt munkáját.
- Közös pályázatokat és projekteket szervezünk a Vöröskereszttel.

BOLDOG ÓVODA PROGRAM

Óvodánk aktívan részt vesz a **Boldog Óvoda programban**, amelynek középpontjában a gyermekek **érzelmi intelligenciájának** fejlesztése áll. Intézményünk célja, hogy szeretetteljes, elfogadó és támogató környezetet biztosítson, ahol a gyermekek nemcsak értelmileg, hanem érzelmileg is fejlődhetnek, megalapozva ezzel kiegyensúlyozott személyiségüket és későbbi boldog életüket.

A program fő célkitűzései:

- az érzelmek felismerésének, elfogadásának és kifejezésének fejlesztése.
- az empátia, társas kapcsolatok és együttműködési készségek erősítése.
- pozitív gondolkodás, hála, optimizmus és boldogságélmény tudatos építése.
- a gyermekek önismeretének, önbizalmának és megküzdési stratégiáinak fejlesztése.

- a biztonságos és érzelmileg támogató óvodai környezet megteremtése.

A megvalósítás módjai:

A programot havi rendszerességgel valósítottuk meg a „Jobb veled a Világ” Alapítvány által kidolgozott tematikus egységek mentén, melyet játékos formában dolgozzák fel a témaköröket:

A gyermekek számára a témák feldolgozása meséken, bábozáson, mozgásos és dramatikus játékokon, kézműves tevékenységeken, énekeken és beszélgető körökön keresztül történik. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek a saját tempójában, élményszerűen vehessen részt a folyamatban.

A Boldog Óvoda Program hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek érzelmileg kiegyensúlyozottabbak legyenek, és olyan szociális és belső készségeket sajátítsanak el, amelyek hosszú távon is pozitívan befolyásolják életminőségüket.

Intézményünk a jövőben is elkötelezetten folytatja a programot, törekedve arra, hogy a gyermekek egy boldogabb, tudatosabb és szeretettelibb világban nőhessenek fel.

BIZTONSÁGOS ÓVODA

Óvodánkban a **Biztonságos Óvoda Program** célja, hogy a gyermekeket már óvodás korban felkészítse a közlekedésben való biztonságos részvételre, ismeretek elsajátítására és tudatosítsa bennük a közlekedéshez kapcsolódó alapvető szabályokat. A program által minden évben változatosan igyekszünk feldolgozni főbb témaköreinket.

A témakörökhöz különféle lehetőségeket biztosítunk a 3-6 éves korosztálynak, játékokkal, munkalapokkal, színezőkkel és kreatív ötletekkel, ezek egymásra épülésével szerezhettek új ismereteket és gyakorolhatnak.

Célunk, hogy a gyermekek közlekedésbiztonság iránti tudatosságát már az óvodás évek alatt megerősítsük, hogy később felelős és biztonságos közlekedőkké váljanak. A program során a gyermekek meglévő ismereteit bővítjük, továbbá a közlekedési helyzetek felismerésének képességét is fejlesztjük, segítve a gyerekeket abban, hogy a mindennapi életben is helyesen reagáljanak a közlekedési környezetükre.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy ezen ismeretek beépülésével hozzásegítsük a gyermekeket ahhoz, hogy a jövőben majd önállóan, felelősségteljesen és biztonságosan közlekedjenek, ezzel pedig hozzájáruljanak saját és mások biztonságához.

LIGETI NAPOK

Óvodánk 1999-ben nyitotta meg kapuit, és ebben az évben került sor intézményünk névadására is. A névadás emlékére minden évben megrendezzük a hagyományos „Ligeti Napok” elnevezésű, háromnapos rendezvénysorozatot.

Ez az esemény az óvoda életének kiemelt közösségi alkalma, amely változatos, minden évben megújuló programkínálattal várja a gyermekeket, szüleiket és a családokat. A játékos, élményszerű tevékenységek mellett helyet kapnak kulturális és sportprogramok, kézműves foglalkozások, közösségi játékok, valamint óvodai értékeket bemutató események is.

A Ligeti Napok célja, hogy erősítse a szülők és az óvoda kapcsolatát, valamint hogy közös élményeken keresztül mélyítse el az összetartozás érzését a gyermekközösségen belül. A rendezvény mára hagyománnyá vált, amelyre óvodánk minden tagja – kicsik és nagyok egyaránt – örömmel készül évről évre.

XV.4. Margaréta Tagintézmény

Nevelési gyakorlatunkban építünk a gyermekek azon alapvető tevékenységeire, amelyek az óvodás korosztály sajátosságai; a **játék, mozgás, anyanyelvi nevelés**, hangsúlyozott a **külső világ tevékeny megismerése, az egészséges életmódra nevelés, a művészeti, esztétikai, erkölcsi értékek közvetítése, a nemzeti kultúra ápolása, átadása**, valamint a szülők megnyerése és partnerként való kezelése nevelésünk során.

2016-ban Óvodánk elnyerte a „Madárbarát óvoda” címet. 2020-tól Az „Örökös Zöld Óvoda” cím birtokosai vagyunk, 2023-ban Címmegejtartó Örökös Zöld Óvoda címet nyertünk.

„**KIVÁLÓ GYAKORLÓHELY**” címet nyertünk 2020-ban. mentori munkánk bizonyításaképpen pályáztunk a Debreceni Egyetem felhívására, melynek eredményeként elnyertük „Kiváló Gyakorlóhely” címet. Tagintézményünk évek óta fogad főiskolai hallgatókat, szoros együttműködésben az óvodapedagógus szakos hallgatók képzését végző egyetemekkel.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR és MARGARÉTA NAP: Olyan programokat szervezünk, amelyek segítik a szülők és az óvoda közötti kapcsolat erősítését. Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben a családok bevonásával. Változatos tevékenységi formák biztosításával, a szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítésével közös programok szervezése. Éléményszerzés, közösségépítés. Óvodánkban, 2001 évtől kezdődően, minden évben megrendezzük a már hagyománnyá vált őszi Mihály napi vásárunkat és a Margaréta Napot. Ezeken a napokon mindig változatos minden évben megújuló programmal várjuk a gyerekeket és a családokat.

PROJEKTJEINK:

- Egészségghét
- Ünnepek és Ünnepelek
- Zöld Óvoda Projekt
- OVI-ZSARU program
- MITETSZIK Bábcsoport

Egészségghét:

Célja:

- A gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük segítése.
- A gyermekek ismereteinek bővítése saját testükről, zöldségfélékről, gyümölcsökről az egészséges étkezés, szokások (mozgás, tisztálkodás) fontosságáról.
- Szülők-védőnénik, fogorvos, orvostanhallgatók az együttműködés elmélyítése a közös élmények – ismeretnyújtás, felvilágosítás, egymás megismerése.
- Teddy Maci Program megismerése és gyakorlása

Ünnepek és Ünnepelek:

Célja: Az óvodai ünnepek jeles napok színeesebbé, vidámabbá teszik a gyermekek életét az óvodában. A pedagógus nagymértékben hozzájárulhat a gyermekek világképének pozitív alakításában. Az ismeretek átadása, az értékek továbbadása mind részt vesznek ebben a folyamatban. Ezért igyekszünk már az óvodában is ennek az alapjait megteremteni. Célunk a

gyermek harmonikus személyiség fejlesztése, a közösségi érzés mélyítése. Szociális kapcsolatok, érzelmi nevelés alakítása. Az erkölcsi nevelés, a környezet, a társas kapcsolatok iránti érzékenység fejlesztése.

Zöld Óvoda Projekt:

Célja: A „Zöld Óvoda” kritériumok folyamatos betartása Pedagógiai programunkkal összhangban, különös tekintettel a társadalom tagjainak egyéni szemléletére és életmódjára a munkában és a mindennapi életben, amely jó példát mutat a környezettudatosság, az ökológiai tudatosság és az egészséges életmódbeli szokások, valamint az egészséges közösségi életvitelre a fenntarthatóság jegyében. A környezeti nevelés már kisgyermekkoról kezdve biztosítja a környezet védelméhez szükséges ismereteket, készségeket, értékeket és elkötelezettséget. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy a környezetvédelem a gyermekek számára mindennapos rutinná, és életükben a legfontosabb prioritássá váljon a bolygó fennmaradásának biztosítása érdekében. Célja továbbá, hogy a gyermekek és a társadalom egésze a környezetvédelemről való gondolkodás teljesen más és új módját sajátítsa el.

OVIZSARU PROGRAM: Célunk, az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése. Az óvodák, óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai támogatása. Feladatunk a közlekedésbiztonsági ismeretek átadása élményszerű tevékenységek szervezésével.

A „Biztonságos Óvoda” cím birtokosai vagyunk.

MITETSZIK BÁBCSOPORT: A gyermekek érzelmeire ható művészeti eszközök- báb, zene, vers, mese- közvetítésével történő nevelés. Báb darabok kidolgozása, bábkészítése folyamatosan, a bábjátékos program bővítése. A gyermekek ünnepeit, hétköznapijait teszi hangulatosabbá a felnőtt bábcsoport működése.

Projektjeink részletes programja az éves munkatervben megtalálható.

Tehetséggondozó tevékenységek:

- **Zeneovi:** ritmus, tempó, dinamikai érzék és hallásfejlesztés mozgásos, játékos tevékenységekben. Ismerkedés a ritmushangszerekkel. Ének-zenei képességek fejlesztése.
- **Angol nyelvi foglalkozás:** Ismerkedés az angol nyelvvel, alapvető nyelvi kifejezések, egyszerűbb szavak, rövidebb mondatok elsajátítása. Mondókák, énekes játékok gyakorlása angol nyelven. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
- **Művészeti nevelés:** Óvodai nevelési programunk szerves részét képezi a Művészeti nevelés. A vizuális kultúra elsajátítása mindig is magas szinten valósult meg óvodánkban. 2002 februárjában régen dédelgetett álmunk vált valóra: az óvodavezetés támogatásával kialakíthattuk óvodánkban a művészeti nevelés kis „barlangját”, a vizuális műhelyt. Valóban alkotó légkör alakult ki az elmúlt évek során.
- **Hittan:** a hittan foglalkozások nem csupán vallási ismereteket nyújtanak, hanem hozzájárulnak a gyermekek érzelmi és szociális fejlődéséhez.
- **Ovifoci/Bozsik program:** Évek óta népszerű az ovi-foci óvodánkban. Remek feltételekkel, felkészült szakemberekkel rendelkezünk. A gyerekek eredményesen szerepelnek a korosztályuknak megrendezett tornákon, fesztiválokon.
- **DIOO:** Digitális OkosJáték Óvodásoknak egy nagyon látványos, izgalmas fejlesztő játék, mely felkelti a gyerekek érdeklődését, érdekes kihívásokkal és sikerélménnyel ajándékozza meg őket. Mindezek mellett számos rész-képesség-területen teszi lehetővé a gyermekek fejlődését.

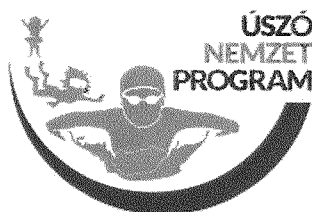
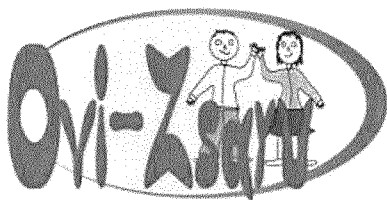
ÚNP: 2021-től a Nemzeti Úszóprogramban vesz részt intézményünk. Az Úszó Nemzet Program lényege, hogy a gyermekekkel megszerettesse a vizet, ne féljenek ettől az idegen közegtől megtanulják a hát- és mell, de még akár a gyorsúszást alapjait.

SÓ SZOBA

Célja a gyermekek egészségének védelme, a felső légúti betegségek megelőzése. A gyermekcsoportok hetente látogatják a só szobát, légző gyakorlatokat végeznek, anyanyelvi játékokat játszanak, mesét hallgatnak. Képességfejlesztő játékokat játszanak.

KNEIPP (mezítlábas) ÖSVÉNY: használatával elősegítjük gyermekeink taktilis érzékének spontán körülmények közötti fejlődését. A különböző felületeken való mezítlábas járás **javítja az egyensúlyérzékét, játékos hatással van testtartásunkra, segít a lúdtalp,** valamint a gerincdeformitások kialakulásának megelőzésében.

A tematikus ösvények a **talpuk reflexzónáit stimulálják**, így az egész szervezetre jótékony hatást gyakorolnak.

XV.5. Nefelejcs Tagintézmény

Tagintézményünk Nevelési gyakorlatát a Tevékenységközpontú óvodai nevelésre alapozva valósítjuk meg.

Pedagógiai gyakorlatunkban biztosítjuk az óvodás korú gyermekek fejlődésének optimális feltételeit. Építünk a gyermek alapvető tevékenységeire, mint a játék, mozgás és anyanyelvi nevelés, kiemelt feladatunk a külső világ tevékeny megismerése, az egészséges életmódra nevelés, a művészeti, esztétikai, erkölcsi értékek közvetítése, a nemzeti kultúra ápolása, átadása. Nevelőmunkánk eredményességének alapvető feltétele a szülőkkel való hatékony együttműködés.

Nevelési, pedagógiai gyakorlatunk sajátosságai.

Az alapfunkción túl még sok más tevékenységet is szervezünk, melyek színesítik, gazdagítják a mindennapi nevelőmunkát, tagintézményünk arculatát és hagyományait.

ZÖLD ÓVODA - Cél: A természet tevékeny megismerése során a gyerekeknél a természetvédő, vizsgálódó szemlélet, a „természeti szép” megláttatása, a természet szeretetének megalapozása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. Kiemelten fontos számunkra a fenntartható, takarékos szemlélet, személyes példával történő átadása.

Tárgyi környezet alakítása ezen elvek alapján történik (szelektív hulladékgyűjtő, óvodakert, esővízgyűjtő, hulladék újrahasznosítás, rovarszálló).

Feladat: Egyre nagyobb biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A természetben szervezett foglalkozások a természet szeretetéből fakadó, egész életre szóló élményt jelentsenek, kapjanak életkoruknak megfelelő magyarázatot, ismeretet. A kiválasztott témák igazodjanak a lakókörnyezet sajátosságaihoz.

ERDŐK HETE: Tagintézményünk nagycsoportos korú gyermekei minden évben részt vesznek a Pál Miklós Erdészeti Iskola és a Nyírerdő ZRT által szervezett programon a Sóstói Erdőben.

Cél: AZ erdő gondozásával kapcsolatos közvetlen tapasztalatszerzés által a természettel való együttélés, a fenntarthatóság szemléletének a megalapozása.

Feladat: Lakóhelyünk természeti környezetének közvetlen megismertetése, az erdő rejtett értékeinek felfedeztetése az óvodás gyermekekkel. Ismerkedjenek az erdő élővilágával, az erdészek munkájának fontosságával. Gyakorolják az adott környezetben elvárható viselkedési formákat.

HAGYOMÁNYÁPOLÁS: a népi kultúra kiemelkedő eseményeit elevenítjük fel.

Cél: közösségformálás, nyitottság a kultúrabefogadás, otthonhoz, a szülőföldhöz, gyökereinkhez való kötődés segítése.

Feladat: Olyan élmények megteremtése melyek az ősi hagyományok a tiszteletét ébresztik fel. Több, szülőkkel és a lakóközösséggel közös program szervezése.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR - Cél: Élményszerzés, közösségépítés.

Feladat: Hagyományos őszi betakarítási munkák felelevenítése, változatos tevékenységek, programok biztosítása a gyermekek és szüleik számára.

ADVENTI ÜNNEPKÖR - Óvodánk sajátossága, hogy az óvoda kereteit átlépve bekapcsolódunk, és aktív szervezői vagyunk Oros településrész rendezvénysorozatának. (Luca nap betlehemezés az Idősek klubjának részvételével történik.

Cél. Közösségformálás, a szűkebb lakóhelyhez kötődés erősítése. Helyi hagyomány alakítása. Az idős emberek tiszteletének megtanítása.

Feladat: Aktív részvétellel az összetartozás a szeretet fontosságának erősítése.

EGÉSZSÉG HÉT - Cél: Az egészségtudatos szemlélet elmélyítése. Az egészséges életvitel igényének megalapozása.

Feladat: a mozgás megszerettetése, a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés, Egészséges táplálkozás fontossága. A fogápolás fontosságának tudatosítása fogorvosi szűrő vizsgálat keretében.

SÓ -SZOBA – Cél: egészségmegőrzés, felsőlégúti megbetegedés megelőzése.

Feladat: hetente látogatva, légzőgyakorlatokat végezve, játékos tevékenység közben segíti a gyógyulást, megelőzést (somokozó, mesélés,rajzolás stb.).

NEFELEJCS HÉT - Cél: Közösségformálás - Az óvodás gyermekek és szüleik bevonása az óvodai életbe. Változatos programok biztosítása (tűzoltó, rendőrség, mentőkutyások, Állatkert, családi nap).

Feladat: Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben a családok bevonásával. változatos tevékenységi formák biztosítása.

XV. 6. Orgonasíp Tagintézmény

Tagintézményünk az indulása óta eltelt időszakban megalapozta és folyamatosan munkálkodik a nevelési gyakorlatunk megszilárdításán.

A Komplex prevenciós pedagógiai program elveire alapozva valósítjuk meg kiemelt céljainkat.

Az Országos Óvodai Nevelés Alapprogramjában meghatározott feladataink megvalósítása mellett kiemelten kezeljük -többek között- az **egészséges életmódra nevelést**. Ennek érdekében az **Egészségnevelési projektünk** keretei között szorosan együtt működünk a Nyíregyháza Járási EFI iroda szakembereivel.

Az egészséges életmódra nevelésen belül szervezünk:

- A mindennapi tevékenységeinkben, a csoportszobában a párhuzamosan végzett tevékenységek között folyamatosan megjelenítjük a mozgásfejlesztő eszközöket az aktualitásnak, témának megfelelően. Az eszközök biztonságos használatához kapcsolódó szokás- szabályrendszert tudatosan alakítjuk ki.
- Rendszeresen látogatjuk óvodánk **Sószobáját** ahol preventív jelleggel tevékenykednek a gyerekek- anyanyelvi játékok, légző fújó gyakorlatok, mesélés-verselés- a felső légúti megbetegedések gyakoriságának megelőzése, csökkentése érdekében.
- hetente **zöltség- gyümölcs napot**,
- szezonálisan egészséges **saláták, pástétomok, gyógyteák kóstolóját**,
- közös mozgásos zenés tornát, nap indítást.
- Családokkal közös mozgásos vetélkedést.
- Óvodánk a program indulása óta résztvevője a **Nemzeti Úszó Programnak**, ahol az augusztus 31. ig betöltött 5 éves gyermekek úszás oktatása zajlik már évek óta sikerrel.

Ezeknek az alkalmaknak némelyike kiváló lehetőséget biztosít a családokkal közösen eltöltött minőségi időre is.

A testi egészség ápolása mellett gyermekeink lelki egészség nevelése érdekében (is) csatlakoztunk a **Boldog Óvoda** programhoz. Ezzel célunk, hogy a gyermekeinknek lehetőséget biztosítsunk a testi- lelki egészség megtartásához szükséges tényezők megtapasztalására, tudatos megélésére.

Az óvodai mindennapos gyermeki fő tevékenységek közül a **természeti- társadalmi környezet tudatos megóvására, fenntartására nevelés fontosságát** szeretnénk még hangsúlyozni képviselt szemléletmódunkkal. A fenntartható környezet tiszteletére, állapotának megőrzésére, javítására hívjuk fel a figyelmet mindennapi tevékenységünkkel.

Törekszünk arra, hogy személyes példánkkal is a takarékos, a fenntartható életmódot közvetítsük gyermekeink számára. Mind az eszközök használata, mind az intézmény működése során. Ezeknek a törekvéseknek szem előtt tartásával alakítjuk tárgyi környezetünket is, használjuk fel a gyermekek -családok szemléletének formálása érdekében, a tapasztalatokon keresztül megvalósuló tanulási folyamatokban. (ÓvodaKert, szelektív hulladékgyűjtés intézményi- csoport szinten, csapadékvíz gyűjtés)

Törekszünk arra, hogy a mindennapjainkban előforduló dolgok közül minél többet újra hasznosítsunk. Saját készítésű játékeszközök, dekorációs kellékek akár a mindennapokhoz, akár az óvodai ünnepekhez, jeles Zöld- napokhoz kapcsolódóan. Intézményi környezetünk alakításával biztosítunk lehetőséget a gyermekek számára helyben is megtapasztalható élmények szerzésére, tapasztalások megélésre, cselekvésen keresztüli megtapasztalásra.

Pedagógiai szemléletünkben jelen vannak a hagyományos módszertani tárház, és hagyományos eszközök mellett a XXI. század gyermekeinek motiválásához, fejlesztéséhez tudatosan tervezetten felhasználható infokommunikációs eszközök is.

A tervezett tevékenységek témájához kapcsolódóan megjelennek **a digitális szemléltető – fejlesztő eszközök**. Alkalmazunk a gyermekek életkorának megfelelő **kisfilmeket, digitálisan megoldható játékokat, az analogikus gondolkodást sokoldalúan fejlesztő padló robotokat (Bee- bot)**.

Természetesen a hagyományos személyiség fejlesztési módszerek- eszközök a hangsúlyosak a nevelési gyakorlatunkban.

Kiemelkedően fontosnak érezzük az előszavas mesélést, a bábot-mint eszközt, valamint a személyes bábozás személyiségfejlesztő hatását. Ezért is készül a **tagintézmény felnőtt közössége** időről időre **báb előadásokkal, dramatikusan feldolgozott mesékkel- történetekkel**. Ezeknek olykor tevékeny szereplői is a gyerekek, máskor az előadásokat szemlélő közönséget alkotják, olykor a családtagjaikkal közösen.

A szülői igényeken alapuló külön szervezett tevékenységeken kívül fontos kiemelni a csoportokban megvalósuló **tehetségkibontakoztatást- felzárkóztatást** is, amely az óvodapedagógusaink fontos feladata.

Óvodásaink képességeit, tehetségmegnyilvánulásait folyamatosan megfigyelve, nyomon követve törekszünk egyéni fejlődési utak meghatározására. A **vizuális alkotó , és a verbális kommunikációs területen kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztésére**, és / vagy szerepeltetésére fektetünk hangsúlyt rajz- próza mondó- mesemondó versenyek formájában intézményen belül és kívül egyaránt.

A képességkibontakoztatás megvalósul a szülők igényei alapján amelyet az alábbi tevékenységterületeken tervezünk:

- **Zene- Tánc**
- Kézműves kuckó
- Ovi foci
- **Mozgás- VitaminTorna**

Az egyéni **képességek** fejlődésében **lassabb ütemben haladó** gyermekek esetében a szakemberek iránymutatását követve, folytatjuk megsegítő, fejlesztő tevékenységünket egyéni és mikrocsoportos formában a csoportokban. Óvodánk logopédusa, és a csoport óvodapedagógusok fejlesztése mellett az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa is támogatja munkánkat mikrocsoportos formában.

Rendszeresen megvalósított tervezett tevékenységeink, a játékba ágyazott tudatos képességfejlesztés szerepe jelentősen megnő a tanköteles korú gyermekek mindegyikénél. Fejlesztő pedagógussal folyamatos együttműködésben, az egyéni képességek, tanulási utakat, egyéni fejlődési ütemet figyelembe véve alakítjuk mindennapos fejlesztésüket.

A tagintézményi **hagyományaink ápolása** mellett fontosnak érezzük a **családokkal közösen szervezett programokat**.

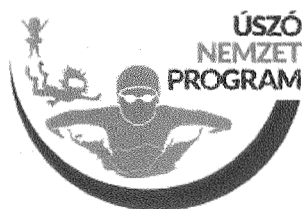
A hagyományos intézményi programokon kívül a szülői igény- és elégedettség figyelembe vételével tervezünk nevelési évünk során szervezett közös programjainkat:

Ősszel Tök Jó napok, majd **Mártonnapi lámpás felvonulás**

az **adventi időszakban közös készülődést- barkácsolást** szervezünk a már említett egészséges életmódra nevelést célzó programok mellett.

Tavasszal a **gyermeknap** köré csoportosulnak a családokkal közösen szervezett programjaink. Szervezünk **családi délutánt, szülőkkel közös csoportkirándulásokat**.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának, a pedagógiai gyakorlatunknak, és ezeknek a elveknek, a családok igényeinek figyelembe vételével, a családi nevelés elsődleges nevelő szerepének tiszteletben tartásával közösen alakítjuk hagyományainkat, szilárdítjuk meg tagintézményi nevelési gyakorlatunkat.

XV.7. Százszorszép Tagintézmény

Tehetséggondozás

2002-től folyik óvodánkban tehetséggondozás. A 2013/2014-es nevelési évtől Akkreditált Kiváló Tehetségpont, 2019-től pedig immár Háromszorosan Akkreditált Kiváló Tehetségpont vagyunk. Komplex tehetséggondozó programunk egyaránt hozzájárul a gyermekek interperszonális és intraperszonális képességeinek fejlesztéséhez. A beazonosított tehetségígéretek fejlesztése különböző területeken történik:

- zenei tehetségterület,
- térbeli-vizuális tehetségterület,
- testi- kinezetikus tehetségterület (népi mozgásos játékok),
- logikai tehetségterület,
- nyelvi tehetségterület.

Célunk: A kibontakozóban lévő tehetségek felismerése, azonosítása, gondozása, a fejlesztéshez

szükséges objektív feltételek biztosítása. A tehetség ígéretes gyermekek erősségének, gyengeségének komplex fejlesztése.

- Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek.
- Szervezeti keret: mikro csoportos forma.
- Térítésmentes szolgáltatás.

Angol nyelvű játékos tevékenységek

Óvodánkban újra bevezetésre került az angol nyelvvel való ismerkedés. Renzulli tehetségmodellje alapján a nyelvi tehetségterülethez tartozik a nyelvérzék, mely az idegen nyelvek elsajátítását segíti. A gyermekek játékos formában utánnézéssel, hallás után tanulnak meg egyszerűbb szavakat, rövidebb mondatokat. Játékokon, dalokon, ritmusokon keresztül ismerkednek az angol nyelvvel. A pozitív érzelmi élmények hozzájárulnak a hosszú távú nyelvi rögzüléshez, az idegen nyelv megszerettetéséhez.

Zöld Óvoda

2024-ben harmadik alkalommal nyertük el a „Zöld Óvoda” címet. Intézményünkben prioritást jelent a környezettudatos magatartás, szemlélet megalapozása a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése a gyermekek, dolgozók és a szülők körében egyaránt. Pedagógiai szempontból mind ehhez igyekszünk gazdag tartalmi és módszertani eszközöket biztosítani. A gyermekeket közvetlen tapasztalatszerzéssel juttatjuk sokszínű élményekhez, ismeretekhez. Az óvodai tevékenységekben kiemelt szerepet kap a játékos cselekvéses

tanulás, a szenzitív módszerek alkalmazása, a közvetlen tapasztalatszerzés, a tevékenykedtetés, a felfedeztetés, a kísérletezés. Az óvodai élet mindennapjai folyamán fontosnak tartjuk a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok megvalósítását, a környezet iránti felelősségünk fontosságának felismertetését, a környezetbarát szokások megalapozását. Évek óta bekapcsolódunk az Erdei óvoda programba.

Boldog Óvoda Program

Olyan gyermekeket igyekszünk nevelni, akik észreveszik az élet szépségeit, amelyben meghatározó a pozitív énkép alakítása. A program elemeit a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve építjük be nevelő munkánkba.

Biztonságos Óvoda

A cím birtokosaként bekapcsolódunk az Ovizsaru programba. A rendőrséggel együttműködve igyekszünk a gyerekek figyelmét felhívni, a lehetséges veszélyekre. Élményszerű tevékenységek szervezésével járunk hozzá a biztonságos közlekedés szabályainak megismeréséhez. Bővítjük a gyermekek közlekedéssel kapcsolatos ismereteit, gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait.

Vöröskereszt Bázisóvoda

Évek óta adományokat gyűjtünk a karácsonyi időszakban, ezzel is segítve a rászoruló családokat. A gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően ismerkedhetnek meg az elsősegélynyújtás alapjaival a Vöröskereszt szakemberei, „hősképzők” által tartott bemutatókon.

Kneipp ösvénnyel rendelkezünk, ahol a különböző felületű természetes anyagokon való járás természetes módon stimulálja a talpon lévő idegvégződéseket, reflexzónákat, melynek számos jótékony hatása van a testre, lélekre. A természetes egyenetlen felületeken való járás aktiválja a lábizmokat, segít megerősíteni a lábboltozatot, és javítja az egyensúlyérzékét.

Projektjeink

Ünnepek, ünnepélyek projekt

Ez a projekt lehetőséget ad az ünnepre készülődéssel az ünnepi hangulat átélésére. Fontosnak tartjuk a hagyományápolással kapcsolatos tevékenységek szervezését, amelyek egyaránt biztosítják a gyermekek képességeinek fejlesztését, a személyiség kibontakoztatásán keresztül a közösségi nevelést. Az értékek megismerése, továbbadása, hozzájárul ahhoz, hogy mind ezek tiszteletére neveljük a gyermeket. A nemzeti ünnepünkről való megemlékezés a magyar nemzeti kultúra hagyományainak átörökítését, a nemzeti identitástudat alakítását is biztosítja.

Szüreti napok

Ezen a héten közvetlen tapasztalatszerzéssel, többcsatornás tanulással bővülnek a gyermekek ismeretei. A zöldségek, gyümölcsök feldolgozása (préselés, aszalás, salátakészítés) segíti a munkára nevelés megvalósítását, az egészséges életmód népszerűsítését, a közös tevékenységekkel a közösségi érzés fejlesztését. A programok között szerepel még kézműves tevékenység, zöldség, gyümölcskóstoló, táncház. A szülőket is bevonjuk rendezvénysorozatunkba, ami erősíti a családok és az óvoda kapcsolatát.

Százsorszép napok

Ezen a héten különböző programokat biztosítunk óvodásainknak, amibe a szülők is bekapcsolódnak (sportverseny, tűzoltó-mentő-rendőrségi bemutató, KRESZ pályán közlekedés, kutyás bemutató, játszóház, ugrálóvár, családinap). A közösen megvalósított programok hozzájárulnak a család és az óvoda együttműködésének alakításához.

Jeles-Zöld napok projekt

A témákat komplexen dolgozzuk fel, ami a természeti jelenségekhez, a környezetünket alkotó élőlényekhez kapcsolódnak. Az óvodai programok, tevékenységek szervezésével, közvetlen tapasztalatszerzéssel valósítjuk meg az ismeretek bővítését, a környezettudatos magatartás, szemlélet formálását. A kirándulások alkalmával lehetőség adódik a természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokás-, viselkedési forma alakítására, a természeti értékeinek megismerésére.

Egészségfejlesztő projekt

Változatos tevékenységekkel alakítjuk a gyermekek egészségtudatos szemléletét, ami biztosítja az egészséges életmódra nevelést, a testi-lelki egészség megőrzését, a prevenciót.

Boldog Óvoda

XV.8. Élet úti Telephely

Óvodánk személyi és tárgyi feltételei:

Óvodánk Oros kertvárosi részében, zöldövezeti területen helyezkedik el.

Boldog Óvoda

Két vegyes életkorú csoport működik intézményünkben, melyekben családias légkör, meleg szeretetteljes hangulat a jellemző, ami jelentősen hozzájárul a gyermekek önmagukhoz és életkorukhoz mért legoptimálisabb testi, értelmi, és érzelmi fejlődéséhez.

Csoportszobáink esztétikusak, otthonosak, gazdagon felszereltek. Játsszódvarunk tágas, mindkét csoportnak elegendő helyet biztosít a kinti mozgásos tevékenységekhez. A játékeszközök fából készültek, az előírt biztonsági követelményeknek megfelelnek.

Tevékeny, gazdag óvodai életet teremtünk, amelyben biztosítjuk a gyermekeknek azokat a tanulási helyzeteket, amelyekkel megteremtjük az iskolai tanulási, tanítási folyamatba való átlépés belső feltétel- rendszerét. Gyermekközpontú nevelésünk célja, hogy a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődjenek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, élmények, az együtt megélt események, a közös hagyományok, szokások mentén tudjanak együttműködni és közösséggé kapcsolódni.

Sajátosságainkat a következő programjaink tükrözik:

Ovi zsaru – Biztonságos Óvoda program:

Célja: A nagycsoportos gyermekek számára – életkoruknak és egyéni fejlettségi állapotuknak megfelelő – olyan szociális készségek, képességek kialakítása, amely által képessé válnak a biztonságos közlekedés, járműveken történő utazás alapjainak megismerésére.

Feladata: A fent meghatározott célok elérése érdekében a közlekedési kultúra, illetve magatartás kialakítása, és az ehhez szükséges képességek fejlesztése az életkori- és egyéni sajátosságok figyelembe vétele mellett.

"Boldog Óvoda" program:

Elemeit a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve szabadon építjük be nevelő munkánkba. Célunk a gyermekek lelki egészségének fejlesztése, magabiztosságának, önbizalmának erősítése."

Óvodánkban az alábbi ünnepeket, programokat rendezzük meg immár hagyományosan:

- Mihály napi vásár	- Kedvenc játék nap
- Szelektív hulladékgyűjtés hete	- Kiszebáb égetés
- Márton nap	- Március 15.
- „Tök- jó” nap	- Húsvét
- Mikulás	- Egészség hét
- Karácsony	- Nefelejcs hét
- Farsang	- Anyák napja
- Mackó nap	- Ballagás

Ezek időtartama alatt figyelembe vesszük óvodásaink eltérő személyiségét, életkori-, egyéni sajátosságait, szükségleteiket, melyek lehetővé teszik, hogy minden gyermek felfedezzen, rácsodálkozzon és tapasztalatot szerezzen a maga ütemében az őket körülvevő világról. Olyan tevékenységek lebonyolítását vettük alapul, melyekben a gyermekek:

1. **Tartalmas, közös tapasztalatot szerezhettek kortársaikkal** és az intézményben dolgozó felnőttekkel, hiszen az eseményeken minden egyes óvodás gyermek részt vehet. Ezzel pedig biztosítottá válhat a közösségi értékek elsajátítása a differenciált tevékenységek által.
2. Lehetőséget enged az óvodán belül két csoport, az intézmény és a szülők közötti **kapcsolat, együttműködés szorosabbá tételére** egy közös tevékenység kedvéért.
3. Az óvodai milióban e projektek alkalmával lehetőség van az **ünnepekre való ráhangolódásra, az élmények nyugodt légkörben való megélésére** a szeretett barátokkal, dolgozókkal, szülőkkel.
4. A mai rohanó világunkban a családtagok egymásra fordított **hagyományőrző, illetve környezettudatos attitűdjének kialakítására, formálására** ad lehetőséget a gyermekeken keresztül.

XV.9. Koszorú úti Telephely

Óvodánk a város délkeleti peremkerületében helyezkedik el Kistelekiszlőben, ahol két vegyes csoportban, 50 férőhelyen történik a gyermekek nevelése.

Gyermekvédelem:

Az óvoda körzetében nagy számban élnek hátrányos helyzetű családok, ahonnan érkeznek a gyerekek. Kimagaslóan végezzük a gyermekvédelmi feladatokat. Fontosnak tartjuk a közösségünkbe érkező gyermekek családlátogatását, hiszen ez által ismerjük meg a gyermek családból kapott lehetőségeit. Szülői feladatokban segítséget adunk a családoknak. Nevelőtestületünk speciális munkája, a gyermekek kortársaikhoz való felzárkóztatása, hátrányok csökkentése. Működik játék és könyvkölcsönzés, ami lehetőséget biztosít az otthoni szabadidő hasznos, és tartalmas eltöltéséhez.

Óvodai életünket folyamatosan színesítjük gyermekközpontú, sokrétű tapasztalatszerzési lehetőségekre épített programok, projektek szervezésével.

- **Esélyteremtő projekt:** Célja az intézménybe járó gyerekek hátrányainak kompenzálása, felzárkóztatása. Kudarccal nélküli iskolakezdés biztosítása, a hiányos ismeretek és képességek megszerzése, kialakítása. Esélyteremtés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Esélyteremtői tevékenységek:

- Szülőkkel a színpadon mesedélelőtt
- Kis cukrász műhely
- Mozgáskotta
- Kerékpározni tanulok
- Logopédiai gyakorló
- „Zöldfülű” kertész műhely
- Fonal-vonal kézműves műhely

- **Ünnepek, jeles napok köré épített projektek** életkorhoz, és egyéni fejlettséghez igazítottan valósítjuk meg, megismerkedve a hagyományokkal. (Mese világnapja, „Szóló-szóló”, Advent, „Jön egy bácsi”, Lucázás, „Kis karácsony, nagy karácsony”, „Jer, jer kikelet”, „Magyar vagyok, magyarnak születtem”, Szabad-e locsolni?, Játssz velem anyukám!, Tündérnapok gyermekhét)

- **„Egységben a környezettel” projekt:** A környezetvédelem, fenntarthatóság célját az óvodában a természet megismerésével, szeretetével, tisztaságának és szépségének megóvásával a környezettudatos szemléletformálással, jeles napok köré szervezett programokkal valósítjuk meg. Természetközpontú nevelési feladatunk a tudatos természetszeretetre nevelés, a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása, erősítése, a környezet védelme, a környezetszennyezés megelőzése. A biodiverzitás ökoszisztéma a Földön élő különböző biológiai létformák (mikroorganizmusok, növények, gombák, állatok) összességének megismerése.

„Együtt a Gyerekekért” Alapítvány támogatásának célja a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása, az óvoda játékkészletének folyamatos bővítése és a rendezvények megvalósítása. Minden pályázati és támogatási lehetőséget kihasználunk az alapító okiratban megfogalmazott célok megvalósítása érdekében.

Egészségvédelem céljából használjuk napi rendszerességgel a só-szobát, a mozgásterápiás szobát, és az érzékelő ösvényt. A mozgás rendellenességek javítása érdekében használjuk a terápiás eszközöket egyénre szabott rendszerességgel. Rendelkezésünkre áll tornaszoba is, mely a teljes mozgásigény kielégítésére kiválóan alkalmas. Korszerű fajtáékokkal, gyermekközpontúan kialakított tágas, eltérő terepviszonyú udvarunkon minden évszakban biztosítani tudjuk gyermekeink számára a sokszínű mozgást, játékot, tapasztalási lehetőséget,

nem utolsó sorban a munkára nevelést környezetünk szépítése érdekében. Heti rendszerességgel látogatják az Úszó Nemzet Programban résztvevő gyerekek a városi uszodát, ahol az úszásnemek megtanulása mellett az egészség edzése is szerepet kap. Monbebe programban résztvevő focista gyermekek heti rendszerességgel edzenek. Az egészség a testi lelki szociális egyensúly megteremtése. Mentális egészség védelme érdekében kialakított nyugodt, derűs légkör biztosítása, melyben a gyermekek és felnőttek egy közösségben kiegyensúlyozott lelki egészségben tölthetik az óvodai életet.

Speciális ellátást igénylő integrálható gyermekek nevelésére is nyitott az óvoda, szakellátást külső személy végzi. Tárgyi feltételeink, gazdag eszköz készletünk megfelelő feltételeket teremt a képességterületek fejlesztésére.

A gyermekek fejlettségének mérésére a DIFER mérést alkalmazzuk minden öt évet betöltött gyermeknél, fiatalabbaknál az intézmény által kidolgozott megfigyelési szempontokat használjuk, valamint az OviKréta fejlődés nyomonkövetés vezetésével. Az eredmények figyelembevételével háromhavonta egyéni fejlesztési napló vezetésével differenciált fejlesztést tervezünk. Év végén újabb méréssel visszajelzést kapunk a munkánk eredményességéről. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra, a képességekhez igazított differenciálásra.

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** Tündérkert Keleti Óvoda igazgatója a nevelőtestület bevonásával

Dátum: 2025.....

.....
Tóth Cs.
.....
Igazgató
Ph

- 2.) A Tündérkert Keleti Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: 2025.....

.....
Gablai Sára Enikő
.....

szakmai munkaközösség-vezető

- 3.) A Tündérkert Keleti Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2025.....

Bálint Odett

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 4.) A Tündérkert Keleti Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2025.....

.....

a szülői közösség nevében

- 5.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében számú határozatával **elfogadta.**

Dátum: 2025.....

.....

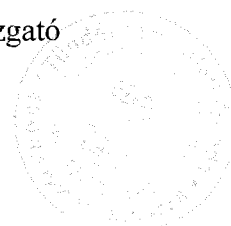
a nevelőtestület nevében

- 6.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda igazgatója magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** határozatszámom **jóváhagyta.**

Dátum: 2025.....

Tóth László

Igazgató

Gyermekek Háza Déli Óvoda
4400 Nyíregyháza,
Kereszt u. 8.

Gyermekek Háza Déli Óvoda
Pedagógiai Programja

Skarbit Józsefné
Skarbit Józsefné
Intézmény Igazgató

Nyíregyháza, 2025. június 10.

001326

Tartalomjegyzék

I.	ALAPVETÉSEK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
I.1.	BEVEZETŐ	12
I.2.	HELYZETELEMLÉZÉS	12
I.2.1.	Társadalmi környezet.....	12
I.2.2.	Humán erőforrás	14
I.2.3.	Tárgyi feltételek	14
I.3.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	15
I.3.1.	Általános elvek.....	15
I.3.2.	Gyermekekép	16
I.3.3.	Pedagóguskép	17
I.4.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	18
I.4.1.	Az egészséges életmód alakítása.....	18
I.4.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	19
I.4.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	19
I.5.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	23
I.6.	AZ INTÉZMÉNY STRATÉGIAI TERVE	25
I.6.1.	Küldetés nyilatkozatunk.....	25
I.6.2.	Jövőkép	25
I.6.3.	Minőségpolitika	26
I.6.4.	Minőségcélok.....	26
I.6.5.	Az intézmény minőségirányítási rendszere	28
II.	SZÉKHELY INTÉZMÉNY, TAGINTÉZMÉNYEK, TELEPHELYEK NEVELÉSI GYAKORLAT	34
II.1.	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA MONTESSORI NEVELÉSI GYAKORLATA	34
II.1.1.	Ajánló.....	35
II.1.1.1.	Bázisintézmény	36
II.1.1.2.	Nyíregyházi Egyetem.....	36
II.1.1.3.	Tehetséggondozó foglalkozások.....	36
II.1.1.4.	Boldog Óvoda	36
II.1.2.	Óvodakép	38
II.1.3.	Gyermekeképünk.....	40
II.1.4.	Óvodai nevelésünk célja	40
II.1.5.	Az óvodai környezet	52
II.1.6.	Az óvodai nevelés feladatai	52
II.1.6.1.	Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés	52
II.1.6.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	56
II.1.6.3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása	59

II.1.7.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	62
II.1.8.	Az óvoda kapcsolatai	72
II.1.9.	KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK.....	76
II.1.10.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	77
II.1.10.1.	Játék	77
II.1.10.2.	Verselés, mesélés	86
II.1.10.3.	Anyanyelvi nevelés.....	88
II.1.10.4.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	90
II.1.10.5.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	93
II.1.10.6.	Mozgás	95
II.1.10.7.	A külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés	99
II.1.10.8.	A külső világ tevékeny megismerése, matematika	103
II.1.10.9.	Munka jellegű tevékenységek.....	107
II.1.10.10.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	109
II.1.10.11.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja	117
II.1.11.	Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermek felismerése..	139
II.1.12.	Gyermekevédelemi munka az óvodában	140
II.1.13.	Esélyegyenlőség az óvodában.....	146
II.2.	VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNY, PITYPANG TAGINTÉZMÉNY „EPOCHÁLIS RENDSZERŰ” NEVELÉSI GYAKORLATA	150
II.2.1.	Gyermekekép	151
II.2.2.	Óvodakép	151
II.2.3.	Pedagóguskép	153
II.2.4.	A program célja.....	153
II.2.5.	Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés - szocializáció biztosítása.....	154
II.2.6.	Egészséges életmód alakítása - gondozás	155
II.2.7.	Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	158
II.2.8.	Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	159
II.2.9.	Esélyegyenlőség, és gyermekevédelem az óvodában.....	161
II.2.10.	Szülő-gyermek – pedagógus együttműködés formái és továbbfejlesztési lehetőségei.....	168
II.2.11.	A program pedagógiai és pszichológiai koncepciója.....	169
II.2.12.	A gyermeki tevékenységrendszer.	173
II.2.13.	Az epochális tanulási rendszer.....	176
II.2.14.	A nevelés kerete és a csoportszervezés.....	205
II.2.15.	Tervezés	209
II.2.16.	Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok Célja:	211
II.2.17.	Az óvoda egyéb feladatai	212
II.2.18.	Kapcsolattartás a bölcsödével, iskolával, közművelődési és egyéb intézményekkel	

II.3.	KINCSKERESŐ TAGINTÉZMÉNY LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE NEVELÉSI GYAKORLATA.....	217
II.3.1.	Bevezetés, előtörténet	218
II.3.2.	Az óvoda küldetése	218
II.3.3.	A lépésről-lépésre óvodai program modellje	221
II.3.4.1.	Gyermekekép	223
II.3.4.2.	Óvodakép	223
II.3.4.3.	Pedagóguskép	226
II.3.5.	Az óvodai nevelés feladatai	231
II.3.5.1.	A nevelés általános feladatai.....	231
II.3.5.2.	Az egészséges életmód alakítása	231
II.3.5.3.	Az érzelmi erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása 232	
II.3.5.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	234
II.3.5.5.	A szocializálás individualizálva történő megvalósítása.....	234
II.3.6.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	236
II.3.6.1.	A program megvalósításának személyi feltételei	236
II.3.6.2.	Tárgyi feltételek	238
II.3.6.3.	Az óvodai élet megszervezése	239
II.3.6.4.	Tervezés, a tevékenységek időkeretei.....	239
II.3.7.	Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	242
II.3.7.1.	Játék	243
II.3.7.2.	Verselés, mesélés	244
II.3.7.3.	Ének, zene, énekes játék	246
II.3.7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	247
II.3.7.5.	Mozgás	248
II.3.7.6.	A külső világ tevékeny megismerése.....	249
II.3.7.7.	Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése	250
II.3.7.8.	Munka jellegű tevékenységek.....	251
II.3.8.	A hét tevékenységközpont	257
II.3.8.1.	A családi és egyéb szerep- szituációs, drámajáték központja.....	258
II.3.8.2.	Irodalmi és ének-zenei tevékenységek, mozgásfejlesztés központja.....	259
II.3.8.3.	Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, egyéb alkotó tevékenységek).....	260
II.3.8.4.	Manipulációs, asztali, társas-, és szabályjátékok központja	261
II.3.8.5.	Természettudományos tevékenység központja.....	262
II.3.8.6.	Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja 263	
II.3.8.7.	Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja.....	264
II.3.9.	Óvodai ünnepek, hagyományok.....	265
II.3.10.	Inkluzív pedagógia.....	267

II.3.11.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	268
II.3.12.	Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	270
II.3.10.	Az óvoda kapcsolatai	272
II.4.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény, Bóbita Tagintézmény, Mandabokor Telephely, Kassa úti telephely, Felsősimai telephely, Manóvár Tagintézmény	
	Tevékenységek központú óvodai nevelési gyakorlata	276
II.4.1.	Nevelési cél	276
II.4.2.	Gyermekekép	276
II.4.3.	Óvodakép	276
II.4.4.	Pedagóguskép	277
II.4.5.	Intézményi Szintű Kompetenciák	277
II.4.6.	Pedagógus Kompetenciák	280
II.4.7.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény speciális feladatai:	283
II.4.8.	Játék és tanulási tevékenység	284
II.4.9.	Társas és közösségi tevékenység	287
II.4.10.	Munka jellegű tevékenységek	289
II.4.11.	Szabadidős tevékenység	290
II.4.12.	Egészséges életmód alakítása	291
II.4.13.	Baleset megelőzésre nevelés	294
II.4.14.	Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	295
II.4.15.	Komplex tevékenységek	298
II.4.15.1.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	298
II.4.15.2.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	303
II.4.15.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	303
II.4.15.4.	Mozgás	304
II.4.16.	Esélyegyenlőség és gyermekvédelem az óvodában	306
II.4.17.	A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	308
II.4.18.	Tehetséggondozás	308
II.4.19.	Az óvodai élet megszervezése	309
II.4.20.	Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	311
II.4.21.	Az óvoda kapcsolatai	313
II.4.22.	Az óvodába és iskolába lépés feltételei:	314
II.5.	Butykatelep Telephely és Rozsárbokor Telephely KOMPLEX	
	PREVENCIÓS NEVELÉSI GYAKORLATA	315
II.5.1.	Óvodánk adatai	316
II.5.2.	Gyermekekép, óvodakép, pedagóguskép	317
II.5.3.	Óvodai nevelésünk célja, feladata	321
II.5.4.	A nevelés alapvető keretei	325
II.5.4.1.	Az egészséges életmód alakítása (Testápolás, étkezési szokások, öltözködés, pihenés)	325
II.5.4.2.	Az érzelmi nevelés és a szocializáció, erkölcsi az értékorientált és közösségi nevelés alakítása	326

II.5.4.3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	328
II.5.5.	Az óvodai élet megszervezése: Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	329
II.5.5.1.	Mozgás, mozgásfejlesztés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
II.5.5.2.	Játék, játékba integrált tanulás	332
II.5.5.3.	Verselés, mesélés	339
II.5.5.4.	Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc	341
II.5.5.5.	Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka.....	343
II.5.5.6.	A külső világ tevékeny megismerése:.....	345
II.5.5.7.	Munka jellegű tevékenységek.....	348
II.5.6.	Óvodánk csoportszerkezete	350
II.5.7.	Az óvodai élet megszervezése	350
II.5.8.	A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái	355
II.5.9.	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	356
II.5.10.	Óvodai ünnepeink rendje, tartalma	359
II.5.11.	Környezetvédelmi program	361

Legitimációs előlap

Intézmény OM - azonosítója: 033090	Készítette a Gyermek Ház Déli Óvoda igazgatója az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a nevelőtestület bevonásával. Igazgató Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a/2025.(.....) határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított szakmai munkaközösség -vezető
Az Nkt. 26. §(1) bekezdése, valamint a 83. § (2) bekezdés g) pontja alapján a pedagógiai programot a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a/2025.(VI.23.)) számú határozatával elfogadta. fenntartó képviselőként	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) bekezdése alapján a helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. b) az iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8) Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét. óvodapszichológus
.....	
.....	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak a Szülői Munkaközösség képviselőként	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.gyermekek hazadeliovoda.hu	Érvényes: 2025. szeptember 1. napjától visszavonásig
Verziószám: 1/2025. (ahányadik módosítása a programnak)	Iktatószám: Készült: 3 eredeti példány

Törvényi megfeleltetés

Programunkba az alábbi törvényeket, rendeletek építettük be:

- **2021. évi LII. törvény** 23§(2) bek. egyes köznevelést érintő törvények módosításáról
- **363/2012. (XII.17.)** számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- **77/2025.(IV.15)** Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- **2016/679.** számú rendelet- Az Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény
- **13/2018(VI.14.)** EMMI rendelet 12.§-ra az Oktatási Hivatal által lefolytatott szakmai ellenőrzésekről
- **Magyarország Alaptörvénye** (2011. április 25.)
- **2003. évi CXXV. törvény** az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- **2011. évi CXXIV törvény** a nemzeti köznevelésről
- **1997. évi XXXI. törvény** a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- **Az 1998. évi XXVI. törvény** a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról 1. számú melléklet
- **48/2012. (XII.12.)** EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről 12.
- **2013. évi CXXXVII. törvény** a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC tv. módosításáról
- **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet** a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- **229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet** a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- **30/2012. (IX.28.) EMMI rendelet** az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- **15/2013. (II:26.) EMMI rendelete** a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- **2011.évi CXCV. Nemzeti Köznevelésről szóló törvény** az óvodakötelezettségről
- **2015.évi CXXXIII törvény** 21.§(2) bekezdés
- **1992. Egyezmény** a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- **2011. évi CLXXIX. törvény** a nemzetiségek jogairól
- **419/2024. (XII.23) Kormányrendelet** a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- **1357/2011. (X.28.) kormányhatározat** az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról

- **Az óvoda hatályos Alapító Okirata**
- **Nevelőtestületi határozatok**

Az intézmény adatai:

Az óvoda elnevezése: Gyermek Ház Déli Óvoda Az
 óvoda címe: 4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8. Az

Az intézmény elérhetősége:

Telefonszámai: 42/512-920, 42/512-919
 E-mail címe: gyermekekhazaovoda@gmail.com
 Honlap címe: <https://gyermekekhazadeliovoda.hu/>

Az óvoda alapító okiratának kelte: 2025.05.22.

Az óvoda alapító okiratának száma: SZOC/1197-27/2025.

Az alapító okiratban meghatározott maximális gyermeklétszám: 1107 fő

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv megnevezése:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

A költségvetési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
 Pedagógiai Programot készítették: Intézmény Igazgató,
 Intézmény Igazgató-helyettesek,
 Tagintézmény igazgatók, telephelyfelelősök

A Pedagógiai Program benyújtója: Skarbit Józsefné

Az intézmény feladat ellátási helyeinek adatai

	Intézmény neve:	Intézmény címe:	Telefon-száma, mail címe:	Engedélyezett maximális gyereklét szám:	Csoportok száma:
1.	Gyermekek Háza Déli Óvoda Székhely Intézmény	4400 Nyíregyháza, Kereszt utca 8.	06-42/512-920 gyermekekhazaovoda@gmail.com	220 fő 220 főből sajátos nevelési igényű 18 fő	8 csoportos, ebből 1 SNI csoport
Tagóvodák adatai:					
2.	Virág Utcai Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Virág. utca 67.	06-42/512-909 ovodavirag@netra.hu	180 fő 180 főből sajátos nevelési igényű 6 fő	6 csoportos

3.	Kincskereső Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Árpád u. 50/E	06-42/512-911 kincskereso@netra.hu	90 fő 90 főből sajátos nevelési igényű 6 fő	3 csoportos
4.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Dugonics u. 16.	06-42/512-912 csicssergo@netra.hu	150 fő 150 főből sajátos nevelési igényű 7 fő	5 csoportos
5.	Bóbita Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 4.	06-42/512-913 bobita@netra.hu	60 fő 60 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
6.	Pitypang Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 27.	06-42/512-914 ovodavecsey@netra.hu	112 fő 112 főből sajátos nevelési igényű 6 fő	4 csoportos
7.	Manóvár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Tünde u. 2/B	06-42/512-921 ovodatunde@netra.hu	90 fő 90 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	3 csoportos
Telephelyek adatai:					
8.	Butykatelep Telephely	4400 Nyíregyháza- Butykatelep, Bajcsy- Zs. u. 12.	06-42/512-915 ovodabutyka@netra.hu	45 fő 45 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
9.	Rozsrétbokor Telephely	4400 Nyíregyháza, Rozsrétbokori út 15.-	06-42/512-916 ovodarozsret@netra.hu	45 fő 45 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
10.	Kassa u. 27. Telephely	4400Nyíregyháza, Kassa u. 25-27.	06-42/512-948 <u>csicssergo@netra.hu</u> csicssergomail.com	60 fő 60 főből sajátos nevelési igényű 4 fő	2 csoportos
11.	Mandabokor Telephely	4400 Nyíregyháza- Mandabokori út 23/A.	06-42/512-917 ovodamanda@netra.hu	30 fő 30 főből sajátos nevelés i igényű 2 fő	2 csoport
12.	Felsősima Telephely	4400 Nyíregyháza- Felsősima,	06-42/512-918 ovodafelsosima@netra.	25 fő 25 főből	1 csoport

		Furulya u.3.	hu	sajátos nevelési igényű 2 fő	
Intézményi összes engedélyezett létszám: 1102 fő					
Óvodai csoportok száma összesen: 39 csoport (38 normál, 1 SNI- s csoport)					

I.1. BEVEZETŐ

A Gyermek Ház Déli Óvoda a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése 136/2016. (V.26.) határozata alapján 2016.05.26. napjától 6 tagintézménnyel és 5 telephellyel működik. Körzetileg Nyíregyháza város déli részének óvodai ellátását biztosítja, összhangot teremtve az egyes tagóvodák és telephelyek pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói feladatainak ellátása terén.

Önállóan működő költségvetési szerv pénzügyi - gazdasági feladatait az Eszterlánc Északi Óvoda látja el.

Pedagógiai programunkban az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján – közös nevelési elvek, célok, feladatok meghatározása mellett – megjelenítjük a tagintézményeink és telephelyek azonos pedagógiai elvekre épülő nevelési gyakorlatát, sajátos nevelési arculatát.

Az Európai Unió támogatásával 5 feladat ellátási hely 2018. szeptemberétől 2020. májusáig részt vett az EFOP 3.1.5.-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása óvodai alprojektben. A projekt keretein belül kidolgozott tartalmi elemek az adott feladat ellátási helyeknél megjelenítésre kerülnek.

I.2. HELYZETELEMZÉS

I.2.1. Társadalmi környezet

A Gyermek Ház Déli Óvoda székhelyintézmény, a Bóbita Tagintézmény, a Kincskereső Tagintézmény, a Virág Utcai Tagintézmény, és a Pityang Tagintézmény a belvárosban, a Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény Nyíregyháza kertvárosi részében működik. Manda bokor, Rozsréb, Manóvár Tagintézmény, Felsősim, Butykatelep, Kassa utcai telephelyek a külváros családi házas övezetében látja el a gyermekek óvodai nevelését, fejlesztését. A belvárosi óvodákban a csoportok összetétele heterogén a családi háttér tekintetében. A telephelyeken viszont kiemelkedően magas a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek száma.

A belvárosban működő óvodákban nagy a polarizáció. Az értelmiségi szülők gyermekük óvodai elhelyezésénél figyelembe veszik az intézményben megvalósuló pedagógiai munkát, a környezetet, és a tehetséggondozást segítő szolgáltatásokat. Ezek a szülők lakóhelyük távolsága ellenére is ragaszkodnak a kiválasztott intézményhez, és nagy elvárásokat támasztanak a gyermekük optimális fejlődése érdekében. Szociokulturális közegetől függetlenül évtizedek óta maximális létszámban veszik igénybe a szülők a részleges integrációban lévő sajátos nevelési igényű gyermekek ellátó speciális csoportot. Előnyt jelent, hogy a fenntartó közreműködésével, önréből és pályázati forrásokból kialakult

az autizmus-specifikus ellátás feltételrendszere a Székhely óvodában. A tagintézményekben többségében lakótelepen élő gyermekek óvodai fejlesztését, ellátását valósítjuk meg. A társadalmi változások következtében egyre több az egykeresős, munkahelyi és anyagi gondokkal küzdő család.

Tünde út 2. sz. telephelyen működő Manóvár Tagintézmény, a Kisteleki szőlő családi házas területeiről érkeznek a gyermekek. Szülői háttér jellemzői: értelmiségi 20%, fizikai 40%, vállalkozó 7%, munkanélküli 33%. A nemzetiségi gyermekek száma 12%, halmozottan hátrányos gyermekek 35%. Az óvoda családsegítő szerepet is betölt az elmúlt évtizedben kialakított gyakorlatára, eredményeire alapozva. A gyermekek fejlesztése során kiemelt szerepe van az óvodának a hátránykompenzálásban, az időben történő prevenciónak, az esetleges részképesség zavarok feltárásában, az egyéni fejlesztésben. Az óvoda a családok szociális jellemzői miatt óvó-védő, szocializáció funkciójának is eleget tesz.

Butykatelep Nyíregyházától 10 km-re található, szétszórt település szerkezet jellemzi. Néhány házból álló kisebb tanyák, tanyabokrok tartoznak hozzá. Az óvoda környezetében a szülők iskolázatlanak, többségük napszámból, szociális támogatásokból él. Magas az etnikai kisebbséghez tartozók száma. Az óvodapedagógusok a hátrányos helyzetből származó lemaradásokat szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőkkel együttműködve próbálják ellensúlyozni.

Rozsrétbokor telephely összefüggő, kertvárosi jellegű településen működik, Nyíregyháza külterületén. A szülői háttér jellemzői: értelmiségi 32%, fizikai 50%, vállalkozó 13%, munkanélküli 5%. A gyermekek 34%-a HH-s, 3%-a HHH-s. A szülők iskolázottsága, jövedelem szintje, lakáskörülményei nagyfokú megosztottságot mutatnak. A családok többsége együttműködő, jó partnerként segíti a nevelőmunkát, pozitív a pedagógiai munkáról kialakult kép.

Mandabokor, Kassa utca, Felsősima telephelyek körzetébe tartoznak a bokortanyák, ahol szintén eltérőek a gyermekek szociokulturális adottságai, nagyok az értékrend és műveltségbeli különbségek. Magas a munkanélküliek száma, a családok többsége anyagi gondokkal küzd. Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek felzárkóztatása, fejlesztése, és a családokkal való folyamatos törődés a családsegítő szolgálattal, gyermekorvossal, védőnővel együtt. Pozitívum, hogy a népi hagyományokat, vallási ünnepeket a bokrokban élő gyerekek családjai még ma is ápolják, tovább őrzik és őriztetik gyermekeikkel. Az óvodai nevelés épít a természetközelségre, a szlovák hagyományok őrzésére.

I.2.2. Humán erőforrás

Dolgozói engedélyezett létszám

Munkakör	Székhely	Bóbita	Kertvárosi Cs.	Kincskereső	Virág Utcai	Pitypang	Manóvár	Butykatelep	Felsősim	Kassa utca	Mandabokor	Rozsrébokor	Összesen
Óvodapedagógus	18	4	10	6	12	8	6	3	2	4	2	3	78
Pedagógiai munkát segítők	13	4	6,5	4,5	9,5	5	4	2,5	1	2,5	1	2,5	56
Egyéb alkalmazottak	1	2	1	1	2,5	0	1	1	1,5	1	1	1	14
Összesen	32	10	17,5	11,5	24	13	11	6,5	4,5	7,5	4	6,5	148

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

Intézmény Igazgató	1 fő
Intézmény Igazgató helyettes	3 fő
tagintézmény Igazgató	6 fő
telephelyfelelős	5 fő
óvodapedagógus	68 fő

Az önkormányzat által elvárt takarékos létszámgazdálkodás érdekében csak a törvény által meghatározott létszámot foglalkoztatjuk, törekedve a minőségi színvonal megtartására.

Az óvodapedagógusok valamennyien rendelkeznek az előírt iskolai végzettséggel, a 2025. január 1-jén hatályba lépett „A pedagógus -továbbképzés rendszeréről” szóló 419/2024. (XII.23) Kormányrendelet – ben előírtaknak eleget tesznek, változatos szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.

Az óvodapedagógusok nevelő munkáját szakképzett dajkák és pedagógia asszisztensek segítik a feladat ellátási helyeken.

I.2.3. Tárgyi feltételek

Intézményünkben a 3-7 éves korú gyermekek nevelését 12 épületben 39 óvodai csoportban valósítjuk meg. A Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény 2013-ban átépítésre került, és a szülői igények alapján kiegészült egy csoporttal. A 2013/2014-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként működik. A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése 136/2016. (V.26.) határozata alapján 2016/2017-es tanévben a Manóvár Tagintézményben és a Bóbita Tagintézményben 1-1 csoport, majd a 2023/24-es tanévben a 89/2023. (VI.22.) sz. határozat alapján a Virág Utcai Tagintézményben 2, a Kincskereső Tagintézményben és a Bóbita Tagintézményben 1-1 csoport került felfüggesztésre.

A Székhely intézmény és a tagintézmények épületei eredetileg óvodának épültek, a funkciójuknak megfelelő infrastruktúrával. A telephelyek épületei családi házakból, iskolából kerültek kialakításra az óvodai nevelést biztosító feltételekkel.

A 30-50 éves épületek műszaki állapotának fenntartása érdekében az Önkormányzat pályázatból, illetve saját forrásból mind a 12 intézményünket felújította.

Az óvodák udvarai gyermekközpontú szemléletet tükröznek, parkosítottak, több helyen gumilappal borítottak, jól szolgálják a gyermekek egészséges életmódra nevelését, testi épségük megővését. EU-s szabványoknak megfelelő fajátékokkal biztosítjuk a változatos mozgáslehetőséget, és ahol nincs erre lehetőség, átmenetileg mozgatható műanyag játékokkal pótoljuk. A nyári időszakban tusolók, pancsoló medencék segítik a gyermekek felfrissülését. 2012-ben a Bozsik Program keretében „focipálya” kialakítására került sor három tagintézményünkben.

A csoportszobák alapterülete megfelel a törvény által maximált 25 fős létszámnak. A berendezés a csoportok mindegyikében esztétikus, jó állapotú, dekoratív. A székhely óvodában lévő speciális csoport tekintetében az alapterület és a berendezés igazodik az átlátható és kiszámítható környezet megteremtéséhez.

A gyermeki tevékenységet szolgáló tárgyi, szakmai eszközök az óvodapedagógusok kreativitásának, sokoldalúságának köszönhetően megfelelő számban, minőségben állnak rendelkezésre. A nevelőtestületek a pedagógiai gyakorlatuk sajátosságainak megfelelően teremtik meg, bővítik az eszközbeli ellátottságot sikeres pályázatok útján, költségvetési keretből, alapítványi bevételekből.

Műszaki infrastruktúra tekintetében rendelkezésünkre áll:

Székhelyintézményben:

projektorok, laptopok, számítógépek, fénymásolók, szkennerek, nyomtatók, erősítő, CD lejátszó, interaktív tábla, DIOO-3 db, tabletek, vetítővásznak, JBL hangszórók.

Tagintézményekben, telephelyeken:

számítógépek, laptopok, fénymásoló, videó kamera, DVD lejátszó, TV, fényképező gépek, erősítő, CD lejátszó.

I.3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

I.3.1. Általános elvek

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,

- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.
- Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

I.3.2. Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

I.3.3. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus vezetési tevékenysége az egész közösségre kihat, amelyet irányít. Ahhoz, hogy a nevelési tevékenysége eredményes legyen, meleg emberi kapcsolatokat kell kialakítani a gondjaira bízott gyermekekkel, illetve ilyen irányba terelgetni a gyerekeket egymás közötti kapcsolataiban is. Nyílt, demokratikus légkört kell teremtenie, és a gyermekek életkori szintjének megfelelő követelményeket állítani, azok végrehajtását következetesen ellenőrizni. A hivatástudat kialakulásának értelmi, érzelmi és akarat alapja van, amihez alapvető a magas színvonalú szaktudás és az egyén munkája iránt érzett szeretete. Ezeknek az elvárásoknak a belsővé válásához szükséges a pedagógus bizonyos fokú önismerete és a hivatásértékek felismerése. Az értékek kialakítása csak akkor

eredményes, ha a pedagóguspálya jellegzetességeivel, kívánalmaival egységben történik. Mindenképpen rendelkeznie kell az óvodapedagógusnak a feltétel nélküli elfogadásra való irányultsággal, empátiával és kongruenciával, vagyis az értékeinkben való bizonyossággal, mely tapasztalatszerzés útján tudatossá válik.

I.4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen

belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

I.4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben a korban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, , óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetbiztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

I.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy:

- a) a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- b) a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- c) az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- d) az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

I.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az **anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet

fordítani.

2. **Az óvodai nevelés** a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra - valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. **Az értelmi nevelés további feladatai:** egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) - alkotóképesség – fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Biztosítja a nevelés optimális feltételeit, a gyermekek számára a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ALAPELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje, modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvodai működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
6. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteinek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Óvodánk udvarai parkosítottak.

Lehetővé teszik a gyermekek mozgás-, és játékgigényének kielégítését, harmóniát árasztó formákkal, színekkel, anyagokkal vesszük körül a gyermekeket.

A tárgyi felszerelések a gyermekek számára hozzáférhető módon vannak elhelyezve, figyelve a gyermek biztonságára.

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvoda munkatársainak, lehetőséget ad a szülő fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez és fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket a párhuzamosan is végezhető, megfelelő időtartamú differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások segítik a gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztését. Óvodai nevelésünk rendszerében a folyamatos, rugalmas, helyi szokásokhoz, igényekhez, valamint a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó napirend biztosítja az érzelmi biztonságot.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a rendszeresség és ismétlődések érzelmi biztonságot jelentenek a gyermeknek.

A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását.

A gyermekekkel az intézmény teljes nyitvatartása alatt - a csoportok heti és napirendjének megfelelően - óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel, de a 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet 9. § (5) pontja alapján, a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja reggel 8 óra előtt és a délutáni időszakban a pedagógusok tartós hiányása esetén

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, amikor óvoda valamennyi dolgozója figyelembe veszi a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, építi kapcsolatait a gyermekkel,

segíti önállóságuk fejlődését. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követésétkülönböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

7.3.1. Heti rend

A heti rend megtervezésében az alábbi elveket kell figyelembe venni:

A csoportok heti rendjét az óvodapedagógusok készítik el minden év elején, mert minden csoportnak más az összetétele, a gyermekek kora. A csoportok heti rendje a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

Az óvodapedagógus feladata:

- A heti rendet óvodai szinten összehangoljuk, hogy a csoportok ne zavarják egymást, ne akadályozzák egymás tevékenységét, valamint a dajkák minden csoportban segíthessenek.

- A heti rend rugalmasságával lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének, igényének, tempójának megfelelően tevékenykedjen.
- *A tevékenységek szervezeti kereteit a gyermekek egyéni igényeihez igazodva, differenciálva szervezi meg és a csoportnaplóban - az Ovikrétában - rögzíti. A tevékenység szervezeti kerete lehet egyéni, szabadjátékból indított motiválással kezdeményezett mikrocsoportos és frontális. Bizonyos tevékenységek esetében, vagy ha az óvodapedagógus szükségesnek látja kötött, frontális szervezési keretben is megvalósíthatja a foglalkozást, amely során biztosítja a tevékenységközpontúságot, játékosságot (pl. mozgás, ének-zene, gyermektánc, mese, dramatizálás stb.)*

A komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás alkalmat ad a gyermek által szerzett benyomások rendezésére, a spontán tanultak rögzítésére, tudatosítására.

7.3.2. Napirend

A napirend megtervezésében az alábbi elveket tartjuk fontosnak:

Mivel minden csoportnak más az összetétele, a gyermekek kora, merev szabályokat nem alkalmazunk a napirend időkeretének meghatározásában.

A csoportok napirendjét év elején megtervezzük, és a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

A nyári élet nyári napirend szerint történik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egységes időkeretet biztosítunk a játéktevékenységre.
- A játékidő egységét a folyamatos tízóraizással is elősegítjük.
- A napirendet óvodai szinten összehangoljuk, hogy a csoportok ne zavarják egymást, ne akadályozzák egymás tevékenységét (öltözés, testápolás, tornaszer használat), valamint a dajkák minden csoportban-érdemben segíthessenek (gondozás stb.).
- A napirend rugalmasságával, a folyamatos életmódszervezéssel lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének, igényének, tempójának megfelelően tevékenykedjen.
- A napirend szerint kialakult életritmusa legyen a csoportnak. A gyermek életritmusának megfelelően az aktív mozgás, tevékenység; az aktív és passzív pihenés életszerű váltakozását biztosítjuk.

I.5. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Partnereink	Kapcsolattartás formája (módja)	Kapcsolattartásért felelős	Kapcsolattartás gyakorisága
Szülők	Szülői értekezlet Fogadóóra Nyílt napok Közös óvodai rendezvények	Intézmény Igazgató Óvodapedagógusok	Alkalomszerű Napi
Bölcsőde	Megbeszélés az óvodába érkezett bölcsődésekről	Óvodapedagógusok Bölcsődei gondozók	Alkalomszerű
Iskolák	Nyílt iskolai tanítási órák Konzultációk Nyílt óvodai délelőtti Közös szülői értekezlet	Óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Fenntartó	Értekezletek Rendezvények	Intézmény Igazgató	Alkalomszerű
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	Intézmény Igazgató Óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Szakszolgálat	Szaktevékenységekkel kapcsolatos megbeszélés	Intézmény Igazgató és a feladattal megbízott óvodapedagógusok	Tervezett program szerint
Kulturális, sportlétesítmények	Rendezvények, Közös programok	Megbízott óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Gyermekjóléti Szolgálat	Eseti konzultáció	Gyermekvédelmi felelősök	Alkalomszerű

Közös programok, rendezvények

Közös rendezvények	Várható időpontja	Helyszíne	Résztevők köre
Tanévnyitó értekezlet	Minden év augusztus 20-30 között	Székhely Kereszt utca 8. Intézmény-	Intézmény Igazgató Intézmény Igazgató helyettesek, TagIntézmény Igazgatók Telephely felelősök Óvodapedagógusok Dajkák Technikai dolgozók
Munkatársi értekezlet	Nevelési év elején		Minden dolgozó
Félévi (értékelő) értekezlet	Minden között év január 10-30		Minden óvodapedagógus

Közös munkaközösségek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott szerint program	A munkaközösség tagjai
Tanévzáró értekezlet	Minden között év június 10-30		Intézmény Igazgató, Intézmény Igazgató helyettesek, Tagintézmény Igazgatók Telephely felelősök Óvodapedagógusok Dajkák Karbantartók Konyhai dolgozók

I.6. AZ INTÉZMÉNY STRATÉGIAI TERVE

I.6.1. Küldetés nyilatkozatunk

„SEGÍTS NEKEM, HOGY MAGAM CSINÁLHASSAM.”

(Maria Montessori)

Alapvető küldetésünk, hogy az intézménybe járó gyermekek olyan módon nevelkedjenek, hogy alkalmasak legyenek a természeti és társadalmi környezetbe való beilleszkedésre. Küldetésünknek megfelelően pedagógiai munkánk középpontjába a gyermekek képességeinek fejlesztését helyezzük előtérbe, ahol játékos tevékenységek során, egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, játékban alkalmazott cselekvéses tanuláson keresztül fejlődő, egészséges életvitellel rendelkező gyermekeket neveljünk, az esélyegyenlőség biztosításával, a különbözőség elfogadásával.”

Nyitott óvodaként a családokkal való szoros kapcsolattartás kialakításával érjük el az együttnevelés lehetőségét, a szoros baráti kapcsolatok óvodán túli kialakulását, a felmerülő gondok, problémák megoldását, az örömök megosztását.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

I.6.2. Jövőképünk

Intézményi szinten

Szakmai munkánk középpontjába a gyermekek érdekeit állítjuk, egyben magas színvonalú óvodai szolgáltatást kívánunk biztosítani.

A gyermek szintjén

Nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns együttműködő, magas neveltségi szinttel rendelkező gyermekek nevelése. Megszervezni a gyermekek tapasztalatszerzési lehetőségeit, melyek kihasználásával adottságaiknak megfelelően fejlődnek képességeik, kreativitásuk, problémamegoldó gondolkodásuk, általános tájékozottságuk, örömmé válik számukra a tanulás, a felfedezés.

I.6.3. Minőségpolitika

Az intézmény minőségpolitikája szoros kapcsolatban áll az intézmény egyéb dokumentumaival úgy, mint Alapító okirat, Pedagógiai program, SZMSZ, Házirend, Éves pedagógiai munkaterv, Továbbképzési terv.

- Alkalmazotti közösségünk kötelezi magát arra, hogy munkája során a **gyermekek érdekeit** tartja elsődlegesnek. Azonosan fontos feladatunknak tartjuk a hátránykompenzálást, a felzárkóztatást és tehetséggondozást – melynek következtében az **esélyek különbözőségének mérséklésére** törekszünk.
- Célunk a működés valamennyi területén **magas színvonalú szakmai tevékenységet folytatni**, melynek középpontjában, mint legfontosabb elem a pedagógiai folyamat áll.
- A szervezetfejlesztésben kapjanak fontos szerepet az alábbi értékek és tevékenységek:
 - Érdekképviselő működése.
 - Intézményi normák megfogalmazása.
 - Hatékony vezetés, melyben a vezetési funkciók szabályozottá teszik a működést: ellenőrzési, mérési, értékelési rendszert a folyamatos fejlesztés szolgálatába állítja.
- Hazai és nemzetközi partnerkapcsolatok fenntartása, újak kiépítése szolgálja az egymástól való tanulás lehetőségét (nyelvismeret, informatika ismeretek).

I.6.4. Minőségcélok

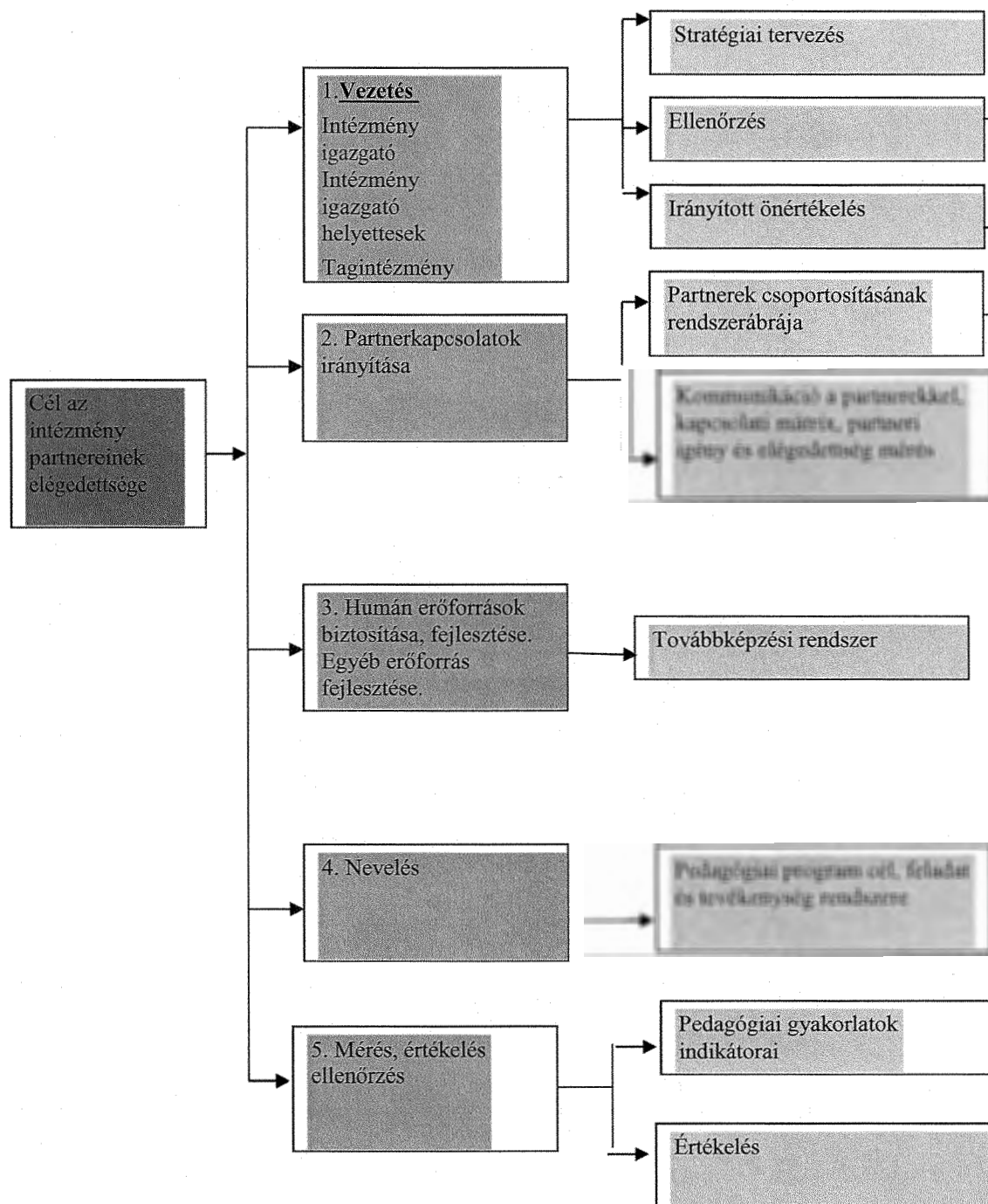
A minőségcélok összhangban állnak óvodánk minőségpolitikájával, egy-egy minőségpolitikai ponthoz több minőségcél is kapcsolódik.

- Sajátos nevelési igényű gyermekek **integrált és részben integrált neveléséhez** kötődő pedagógiai rendszer továbbfejlesztése.
- Célunk, hogy **azonosítsuk folyamatainkat**, melyek befolyásolják a pedagógiai munkát.
- Humán erőforrás minőségi célú fejlesztése a továbbképzési, önképzési lehetőségek által.

- Célunk **kidolgozott indikátoraink használata** mérési rendszerünkbe. Neveltségi szintmérés; Képességszint mérés; fejlettségmérő lapok, fejlődési naplók vezetése.
- Az **SZMSZ, Házi rend** törvényi változások szerinti átdolgozása, a hatékony működtetés érdekében.
- Pedagógusokra, alkalmazottakra vonatkozó intézményi szintű a szervezeten belül érvényesülő normák, követelmények, egységesítése.
- Hatékony **intézménymenedzselés** – szakcikk megjelentetése, előadások tartása, intézményünk pedagógiai munkájáról, „Jó gyakorlatairól” szakmai, információs anyag szerkesztése szűkebb és tágabb környezetünkben szakmai munkánk elismertetése.
- Tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer követelményeinek közzététele az alkalmazottak körében, idő ütemezés elkészítése az átláthatóság érdekében.
- A partnerek elégedettség megismerése biztosítja az intézmény színvonalas működését.
- Kommunikációs folyamatok szabályozása intézményen belül és a partnerekkel tegye gördülékennyé és növelhetővé a kapcsolattartást.
- A partneriskolákkal való tartalmi együttműködés segítse az óvoda iskola átmenet nehézségeinek csökkentését.

I.6.5. Az intézmény minőségirányítási rendszere

Az intézményben működő folyamatok rendszere

Jelen Éves Önértékelési Terv a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt „Önértékelési kézikönyv óvodák számára” harmadik javított kiadása című kiadvány felhasználása alapján készült.

Irányított önértékelés

Az önértékelés törvényi háttere:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet
- A pedagógusok teljesítményértékeléséről szóló 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet
- 8/2013. (I. 30.) EMMI- rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről
- 77/2025.(IV.15) Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az emberi erőforrások minisztere 22/2015. (IV. 21.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Irányított önértékelés eljárásrendje

Az önértékelés célja: Az intézményi átfogó önértékelés része a pedagógus, a vezető (Intézmény Igazgató, tagintézményigazgató, telephelyfelelős) és az intézmény önértékelése. Az önértékelés fókuszában az intézmény pedagógiai-szakmai munkájának minőségére leginkább hatást gyakorló, standardban leírt pedagógus és vezetői kompetenciák, valamint intézményi jellemzők állnak, az intézménynek az európai, országos, regionális és helyi szakmapolitikai célokkal összhangban meghatározott saját céljaival, és a hozzájuk kapcsolódó elvárásaival együttesen.

Az átfogó önértékelés során megállapíthatóvá válik az egyes szinteken meghatározott elvárások teljesülése – pedagógus esetében a pedagóguskompetenciákra épülő nyolc területen, vezető esetében az Intézmény Igazgatói kompetenciákra épülő öt területen. Az intézmény önértékelése hét területen, meghatározott elvárások alapján, a pedagógusokra és a vezetőre vonatkozó eredmények figyelembevételével történik.

Az intézményi átfogó önértékelés célja, hogy a pedagógusra, vezetőre, valamint intézményre vonatkozó intézményi elvárások teljesülésének értékelése alapján a pedagógus és a vezető önmagára, valamint a vezető a nevelőtestület bevonásával az intézményre vonatkozóan meghatározza a kiemelkedő és a fejleszthető területeket, majd erre építve fejlesztéseket tervezzen, fejlesztési feladatait Intézkedési tervben rögzítse, szervezeti és egyéni tanulási, önfejlesztési programokat indítson, hogy azután az újabb önértékelés keretében vizsgálja a programok megvalósításának eredményességét.

Célja: Tényekre alapozva megállapítani intézményünk erősségeit, fejlesztendő területeit, kijelölni hol szükséges beavatkozás fejlesztés.

Hatókör: Az intézmény teljes működése, közvetlen, közvetett partnerei.

Az irányított önértékelés tartalma:

- az önértékelés gyakoriságának meghatározása
- az önértékelés területeinek meghatározása
- az önértékelés területeihez illeszkedő módszerek meghatározása.

Az irányított önértékelés gyakorisága

Az irányított önértékelést **5 évente** ismételjük meg intézményünkben, mely a vezetői ciklus végére esik, így az adottságok és eredmények felmérése, a fejlesztések tervezése végrehajtása hatékonyan történhet.

A **tanév 2. felében**, februárban végezzük el a méréseket, megítélésünk szerint ez a legalkalmasabb időpont a tájékozódásra. A kiértékelés márciusban történjen, majd április hónapban készüljenek el az intézkedési tervek, melyek megvalósítása az új tanév feladata lesz.

Az önértékelés területeinek meghatározása

Az eljárásrend leírásnak megfelelően a vizsgált területet 2 nagy csoportra bontjuk:

- Az intézmény jellemző adottságainak értékelése.
- Eredmények értékelése.

E két nagy csoporton belül az alábbi szempontsört határozzuk meg.

Az intézmény jellemző adottságai

- A vezetés értékelése.
- Stratégiai és operatív tervezés.
- A dolgozók irányításának értékelése.
- Erőforrások felhasználása.
- A nevelési folyamatok, valamint szabályozottságuk értékelése.
- A folyamatos fejlesztés alkalmazásának szintje.

- A szervezeti kultúra és klíma értékelése.

Az eredmények területei

A munkatársak bevonásának mértéke.

Partnerek elégedettsége (szülők, gyermekek, fenntartó, iskolák)

Partnerek elégedettsége (pedagógusok, pedagógiai munkát segítő

munkatársak). (lásd. 1. sz. melléklet)

Közösségi szerepvállalás.

Az óvoda nevelési eredményei.

Az önértékelés területeihez illeszkedő módszerek meghatározása (Módszertani tábla)

	Az irányított őnértékelés fő témaköre	Módszer	Humán erőforrás felelős	Minta	Eredmény
1.	Az Intézmény Igazgató kiértékelése	kérdőív		Vezetők nem vezető beosztású pedagógusok	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
2.	Stratégiai és operatív tervezés	kérdőív		Vezetők Nem vezető beosztású ped.	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
3.	Dolgozók irányításának kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
4.	Erőforrások kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
5.	Folyamatok és szabályozottságu k kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
6.	Folyamatos fejlesztés alkalmazásának szintje	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
7.	Szervezeti kultúra kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
8.	Munkatársak részvételének mértéke	adatgyűjtés		Teljes körű mintából kigyűjtés	Gyűjtőtáblázat

9.	Partnerek elégedettsége Gyermekek Szülők Iskolák Fenntartó	Komplex képsor Kérdőív kérdőív interjú		Köz.nagycsop. gyermekek teljes körű	Kiértékelés Kiértékelés Kiértékelés
10.	Partnerek elégedettsége (alkalmazottak)	Összegyűjteni az előző kérdéssorokból az ide vonatkozókat Kigyűjtés a munkaügyi adatokból		Teljes dolgozói kör	Kiértékelés
11.	Közösségi társadalmi szerepvállalás	Gyűjtőtáblázat Feljegyzés Feljegyzés Feljegyzés		Óvoda dolgozói köréből résztvevők - -	Kiértékelés
12.	Neveltségi eredmények	Intézményi mérőeszköz (saját)		Iskolába távozó gyermekek	Kiértékelés

Az összesítés elemzés eredményeit a nevelőtestület elé tárva történik a prioritások meghatározása, a fejlesztések időrendjének kialakítása, minőségi körök vezetőinek, tagjainak kiválasztása, a kontroll kiépítése, korrekció és beavatkozás megteremtése.

Az irányított önértékelés mérőeszközei (lásd. 1. sz. melléklet)

Partneri igény és elégedettség mérés (szabályzata)

Partnerek azonosítása - Partnerekkel való kapcsolat rendszere

Hatókör: Az óvoda közvetlen és közvetett partnerei

001357

(lásd. 1. sz. melléklet)

II. SZÉKHELY INTÉZMÉNY, TAGINTÉZMÉNYEK, TELEPHELYEK NEVELÉSI GYAKORLAT

Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
Oktatás azonosító:033090

II.1. Gyermekek Háza Déli Óvoda Montessori nevelési gyakorlata

II.1.1. Ajánló

Óvodánk nevelőtestülete Montessori szellemiségű Pedagógiai Programját ajánlja minden nyíregyházi szülőnek, aki szeretné gyermekét:

- biztonságot nyújtó környezetben elhelyezni,
- szakmailag magas színvonalon képzett, szerető óvónők gondjaira bízni,
- olyan pedagógiai rendszer szerint neveltetni gyermekét,
- mely gyermek- és személyiség központú, 100 éves múlttal rendelkező világhírű pedagógia,
- mely gyermeke számára adottságainak megfelelő képesség fejlesztést, magas szintű neveltséget biztosít,
- autizmussal együtt élő gyermekét autizmus-specifikus ellátásban részesíteni.

Óvodánk 1980-ban épült, Nyíregyháza belvárosában működő intézmény. Hét csoportunkban ép, egy csoportunkban sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekeket nevelünk.

Sajátos nevelési igényű gyermekekkel 1988 évtől kezdődően foglalkozunk, mely feladat ellátására a fenntartó támogatásával és intézményi erőfeszítésekkel építettük ki a törvénynek megfelelő követelményeket. Az autizmus szempontú vizuális akadálymentesítéssel megalapozzuk a szorongásmentes, megértésen alapuló tanulást, és a kölcsönös kommunikáció lehetőségét.

A Montessori nevelési rendszer kiépítését 1994. évben kezdtük meg, mára valamennyi csoportunkban pedagógiai nevelési programunknak megfelelő Montessori adaptáció szerint dolgozunk.

2006-tól a kompetencia alapú nevelési program négy őselemre épülő tartalmát a helyi Montessori nevelési gyakorlattal összhangban valósítjuk meg.

Óvodánk, mint önkormányzati intézmény alapvetően világnézetileg és politikailag semleges.

II.1.1.1.Bázisintézmény

2016 szeptemberétől óvodánk Bázisintézményi feladatokat is ellát, melynek keretében az érdeklődő óvodapedagógusok megismerhetik JÓ GYAKORLATAINKAT.

- Szülők, mint nevelési partnerek az egészséges életvitel megalapozásában
- Az anyanyelvi nevelés folyamata, út az írás-olvasásig
- A Kompetencia alapú óvodai nevelés és a Montessori nevelési programunk összhangjának megteremtése

II.1.1.2.Nyíregyházi Egyetem

2017. januártól a Nyíregyházi Egyetem óvodapedagógus hallgatói 3 csoportunkban teljesítik óvodai gyakorlataikat. A 2023/2024 -es nevelési évben 42 fő óvodapedagógus hallgató teljesíti egyéni és csoportos gyakorlatukat és hospitálásukat.

II.1.1.3.Tehetséggondozó foglalkozások

A szülők igénye alapján különböző tehetséggondozó fejlesztő foglalkozásokat tartunk óvodánkban, melyek szervezésénél követendő célnak tartjuk, hogy ne zavarják az óvoda napirendjét és minden esetben feleljen meg a gyermekek életkorának és játékos legyen.

II.1.1.4.Boldog Óvoda

Óvodánk két csoportjában, a Moha és Páfrány csoportban és a Zöld Manók csoportban 2018/19-es nevelési évben bevezetésre került a Jobb Veled a Világ Alapítvány által indított BOLDOG PROGRAM. Az intézményünk a 2018/2019-es tanévtől jogosult a cím és a logó használatára.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- ☐ Boldogságfokozó hála
- ☐ Optimizmus gyakorlása
- ☐ Kapcsolatok gyakorlása
- ☐ Boldogító jó cselekedetek
- ☐ Célok kitűzése és elérése
- ☐ Megküzdési stratégiák

- ☐ Apró örömek élvezetek
- ☐ Megbocsátás
- ☐ Testmozgás
- ☐ Fenntartható boldogság

Csoportunkban rendszeresen (heti szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk, megbeszéljük. Továbbá gyermekek empátikus képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy gyermekeiket *ökumenikus hittan* foglalkozásra íráthassák be, ennek megtartását délutáni időpontban tartjuk elfogadhatónak.

II.1.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Nevelési alapelveinkből kiindulva fontosnak tartjuk, hogy befogadó attitűd jellemezze pedagógiánkat, adjunk teret a szabad játékon keresztül a gyermeki személyiség kibontakoztatásának. A befogadás alappillére a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni szükségleteinek teljes körű megismerése, és ehhez az adekvát tevékenységek megszervezése. Az érintett gyermekeknek joga van egészséges kortárskapcsolatokban, egyéniségüknek megfelelő módon fejlődni.

Montessori szellemű Pedagógiai programunk a képességek, ismeretek fejlesztésére épül a következő elvek szerint:

- **A fogékony fázisok elve** szerint a gyermek bizonyos ingerek felfogására, ismeretek elsajátítására fejlettségének egy adott szakaszában intenzívebben képes.

Ez az érzékenység egyénenként különböző időpontokban jelentkezik. A gyermeknek akkor kell nyújtani a fejlődés lehetőségét, amikor valaminek a befogadására különösen fogékony. Egységes nevelési rendszerünk minden elemének biztosítani kell ezen alapelv érvényesülését.

- **Az abszorbeáló lélek**, mely csak gyermeki jellegzetes sajátosság, megfelelő milióban érvényesülhessen. Az alapelv szerint a gyermek nem emlékezetébe vési az ismereteket, hanem magába szívja, beilleszkedik. Valódi tudás, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, és melyet képes alkalmazni képességei által, és ebben igen nagy szerepe van a komplex óvodai környezetnek.
- **A gyermek immanens (belső) fejlődési terve** értelmében megvannak azok a belső tulajdonságok, melyeket ki kell bontani. Fontos, hogy ezt a gyermek is akarja, mely a pedagógustól nagyfokú tapintatot igényel.
- **A gyermek szabadságának biztosítása**, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Önálló törekvéseinek támogatása értelmében a rászabott környezetben szabadon nyilatkozhat meg mindaddig, míg tevékenységével, magatartásával nem sérti a közösség érdekét, melybe tartozik. A gyermek érdeklődését, akaratát önkéntességét tiszteletben kell tartani.
- **A gyermeki képességek, készségek magasabb szintre emelését** a figyelem intenzív koncentrációjának (tevékenység közbeni elmélyülés) támogatása segíti elő. Amennyiben a gyermek érzékeny bizonyos ismeret befogadására és ahhoz megtalálja a környezetében a problémát jelentő helyzetet, feladatot, eszközt, elmélyülten járja végig a megismerés útját. **Az integráció, mint egy humanizáltabb pedagógia megvalósítása.** A sérült, és nem sérült gyermekek együttélése önkéntes, és tervezett együttnevelést jelent. Szociális tanulást, a másik másságának elfogadását, szellemi, testi és lelki támasz nyújtását. Az egészséges gyermekek szüleivel történő együttműködés során csökkennek a sérültekkel szembeni előítéletek.
- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.
Ennek érdekében fontosnak tartja:
 - a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
 - helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,

- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Az óvoda a gyermek személyiségének fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai megközelítéséről előzetes és folyamatos tájékoztatást nyújt a szülőknek. Együttműködést alakít ki a szülők igényeinek folyamatos megismerésére, véleményének értékelésére és a nevelő munkába való beépítésére törekszik. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyet az óvoda kiegészít.

II.1.3. Gyermekképünk

Gyermekképünket a fejlődés-lélektani törvényszerűségek, valamint a Montessori filozófia alapján határozzuk meg.

- A gyermeket egyedi és szociális lénynek tekintjük egyszerre.
- Egyedi individuumában benne foglaltatik immanens belső fejlődési terve, fejlődő személyiségében az abszorbeáló lélek és fogékony fázisok megjelenése.

Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége a megfelelő személyi és tárgyi környezet biztosítása által. Örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önállósága, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, törekszik a gyermekek közti kulturális, szociális és személyiségbeli különbségek tiszteletben tartására.

Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

A tehetséges gyermekben meglévő különlegességet értéknak, és pedagógiai kihívásnak tekinti. Minden gyermek számára biztosítja az esélyegyenlőséget, egyenlő hozzáférést a különleges bánásmódhoz.

II.1.4. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy segítse elő az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

- A nevelésben az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok dominanciájának figyelembevétele.
- Az életkornak megfelelő sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását biztosítása, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő

gyermekellátását is.

- Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben az eszközök, módszerek alkalmazásában, a gyermekek optimális terhelése és a harmonikus fejlődés érdekében.
- A gyermeki aktivitás, érdeklődés, fogékonyság kihasználásával, a gyermeki szabadság biztosításával az önállóság kialakulásának és egyéni képességek korlátlan fejlődésének támogatása, a kompetencia érzés kialakítása, biztosítása.
- A gyermekek neveltségének életre szóló megalapozása az erkölcsi normákhoz való alkalmazkodás, magatartás, beszédkultúra, higiénés szokások, udvariassági és együttműködési formák vonatkozásában.
- A gyermek az óvodáskor végére lépjen be a lassú átmenetek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.
- Békére nevelés. A kölcsönös szereteten és megértésen alapuló független, önmagát ellátni képes, dolgozó, kreatív önállóan gondolkodó, problémamegoldó, segítőkész, együttműködésre képes, toleráns és békeszerető ember formálása.
- Sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek autizmus- specifikus, részleges és teljes integrációban történő fejlesztésének biztosítása.
- Inkluzív nevelés megvalósítása szorongásmentes miliő kialakításával. A pedagógia és a gyógypedagógia közelítése, egymástól való tanulás megteremtése, team munka kialakítása.
- A Montessori pedagógia alapelvek és a kompetencia alapú kiegészítő óvodai program összehangolása programunkkal.
- Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy a feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.
- Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.
- A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.
- Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatainkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve -

kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
 - a humánus gondolkodást,
 - a közösség iránti felelősségvállalást,
 - az empátiát, a toleranciát és
 - mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.
- Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. Az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Alapelvek, célok, feladatok, eljárások, eszközök rendszere. A Montessori pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai programcsomag integrálásának alapjai.

Alapelvek Montessori	Alapelvek Kompetencia. óv. pr.	Célok	Feladatok	Eljárások	Eszközök
1. A fogékony fázisok elve. A gyermeknek akkor kell adni a fejlődés lehetőségét, amikor valaminek a befogadására intenzívebben képes.		A nevelésben az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok dominanciája a meghatározó. Az életkornak megfelelő sokoldalú képességfejlődés.	Az „előkészített környezet” biztosítása, mely a gyermek számára érdeklődésének megfelelően az ismeret forrása.	A környezet rendjének kialakítása, szabályok interiorizálása, mely a belső „rend” kialakulásáig vezet.	Montessori eszközök, egyéb fejlesztő eszközök és maga a természeti, társadalmi környezet.
2. Az abszorbeáló lélek. A gyermek magába szívja az ismereteket környezetéből, beilleszkedik abba. A gyermek immanens belső fejlődési terve. Az adottságok, belső tulajdonságok kibontakoztatása a gyermeki aktivitásra építve.	Valódi tudás, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el és melyet, képes alkalmazni képességei által. Komplex nevelés ahol a nevelési területek, tevékenységek a tárgyi koncentráció elve alapján egységet alkotnak.	A gyermeki aktivitás, motiváltság kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben, az eszközök, módszerek alkalmazásában a gyermek optimális terhelése, a harmonikus fejlődés érdekében.	Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő elsajátításához segíti hozzá a gyermekeket. Megteremti a lehetőségeket a játékon, munkán, művészen, alkotáson keresztül az ismeretszerzésre, megalapozza ennek igényét.	Tevékenykedtetés, élménynyújtás, problémahelyzetek teremtése, kontroll, önkontroll beépítése. Mikrosoportos, egyéni munkaforma. Dominánsan kötetlen, de bizonyos tevékenységek esetében kötelező foglalkoztatási forma.	Montessori eszközök, egyéb fejlesztő eszközök és maga a természeti, épített társadalmi környezet.
3. A gyermek szabadságának biztosítása, önálló törekvéseinek támogatása. A szabadság azonban addig tart, míg másokat megnyilvánulásával nem akadályoz és zavar. A figyelem intenzív koncentrációja, a gyermeki elmélyülés biztosítása.	A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.	A gyermeknek váljon igényévé a csoporttal való együttműködés, de tudjon egyedül is tevékenykedni igénye szerint.	Barátságos, derűs légkör, biztonságérzet kialakítása, nyújtása.	Egyéni bánásmód, differenciálás, együttműködés kialakítása, közös élmények biztosítása.	Játék, megfelelő időkeret, változatos együttműködési, tanulási technikák eszközei. Az elkülönülés, elmélyülés feltételeinek megteremtése, Montessori szőnyegekkel, teremkialakítással, Montessori és játéksarkok.

4. A gyermekek tisztelete, jogainak érvényesítése , hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést. A sajátos nevelési igényű gyermeknek is joga, hogy megfelelő, elfogadó, fejlesztő hatású környezetet biztosítson az óvoda.		Az egyéni képességek korlátlan fejlődésének biztosítása. A gyermekek fogadják el sajátos bánásmódot igénylő társaikat, legyen természetes a közeledés, segítőkészség.	Az óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények, részletesen 13. old. Olyan rugalmas szervezeti keretek kialakítása, mely igazodik az egyéni szükségletekhez, életkori, egyéni sajátosságokhoz, a gyermek fejlődési üteméhez. Megteremteni a szakmai háttérét és szervezeti kereteit a SNI gyermekek befogadásának, szakszerű fejlesztésének.		
	5. A kisgyermek érzelmi befolyásoltaságú, ezért fontos, hogy kapcsolataiban pozitív élmények érjék.	A gyermek az óvoda dolgozóiban társra, ha kell, természetes támaszra találjon. Gazdagodjanak érzelmei, óvodás kor végére megfelelő kifejezőmódban jelenjenek meg.	Barátságos, derűs csoportlégkör megteremtése, pozitív én kép kialakulásának támogatása. Elfogadás, megértés, nyugalom, béke szemléletének, hangulatának megéreztetése.	Őszinte, szeretetalapú személyközi kapcsolatok, ezt erősítő zenei, irodalmi anyagok feldolgozása.	

6. A gyermekek neveltségének életre szóló megalapozása a magatartás, beszédkultúra, higiénés, udvariassági és együttműködési szokások, formák vonatkozásában.	A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.	A szokásrendszer legyen alapja a további fejlődési szakaszoknak, így az iskolás kornak, egyben a felnőtté válás feltételét is jelentse. Rendszeres életritmus, megfelelő napirend kialakítása a gyermekek számára. Mozgásigény meggyökereztetése. Környezettudatos szemlélet formálása.	Gondozás, speciális gondozás, magatartási normák folyamatos egyénre szabott alakítása az életkor és önállóságra nevelés szem előtt tartásával. Helyes táplálkozási szokások folyamatos alakítása, sok szabad mozgáslehetőség biztosítása.	Mintaadás, segítség, korrekció, megerősítés. Részvétel az étrend összeállításban, zöldség-és gyümölcsnapok szervezése, példaadás.	Neveltségi szint mérés az iskolába távozó gyermekek esetében évente. Megfelelő rugalmas időkeretek. Étkezési rendszer, nyersanyagok, szabadtéri, beltéri mozgásfejlesztő eszközök, környezet-, védelem eszköztára.
--	--	--	--	--	---

	7. A játék a gyermek legelemibb pszichés szükséglete.	A játék a nap folyamán visszatérő módon biztosítsa a gyermek lelki szükségletét, mely egybefüggően és zavartalanul elégülhet ki. Váljon a gyermeki gondolkodás fejlődésének alapvető keretévé. Kínáljon változatos tevékenységi lehetőségeket az érzelmek, szocializáció, együttműködés, értelem és akarat fejlődéséhez.	Nyugalmas, biztonságos légkör feltételek megteremtése.	Példaadás, együttműködés a gyermekekkel, indirekt irányítás.	Kész, félkész eszközök, a természet adta tárgyak, környezet.
	8. A munka jellegű tevékenységek önkéntes, játékos felfogása.	A munkavégzéshez szükséges képességek megszerzése a tevékenykedés örömeinek, az önállóságnak alakulása közben. Erkölcsei, akarat tulajdonságok formálódása, közösséghez való pozitív viszonyulás megélése, együttműködés képességének megszerzése.	Munkatevékenység állandóságának, folyamatosságának, változatosságának biztosítása. Az egyéni eltérések figyelembevételével a megfelelő munkatempó kialakítása.	Példaadás, buzdítás, értékelés. Idő, hely, jó munkalégkör megteremtése.	Munkaeszközök a különböző munkafajtákhoz.
	9. Az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőséggel bír.	Az egész óvodai nevelést átható anyanyelvi nevelés során harmonikusan fejlődjenek a gyermeknyelvi képességei, s feldolgozott irodalmi élmények hatására erkölcsi és esztétikai érzékük, szociális magatartásuk.	A magyar anyanyelv ápolása, szépségeinek, változatosságának érzékeltetése a nevelés minden területén.	Példaadás, hibátlan és érzelmekben gazdag nyelvhasználat minden felnőtt dolgozó részéről. A gyermek egyéni képességeinek megfelelő differenciált figyelem, bánásmód.	
10. Az óvoda együttműködik a szülőkkel az igények megismerése, a családi nevelés folytatása és az óvodai pedagógiai rendszerével kapcsolatos folyamatos tájékoztatás érdekében.	Folyamatos párbeszéd a családokkal.	A családok segítése, erősítése. Együttműködés a gyermekek harmonikus nevelése érdekében. Az óvodáskor végén iskolára alkalmas gyermeket bízunk a szülőre.	Gyermekeként megismerni a családi hátteret, a családi nevelést. Folyamatos tájékoztatást nyújtani az óvodai pedagógiai megközelítéssel kapcsolatosan. Szülők véleményének megismerése és a nevelőmunkába való beépítése.	A kapcsolattartás szervezeti kereteinek kialakítása, működtetése.	Szülői értekezlet, fogadóóra, nyílt nap, aktuális megbeszélések, családlátogatás, felmérések.

A Montessori óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

Ismeri a Montessori nevelés rendszerét és birtokában van az eszközökkel kapcsolatos alkalmazásképes tudásnak.

Különböző problémahelyzet teremtésével, elsősorban indirekt módszereket alkalmazva tudatosan irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát.

Az óvodapedagógus a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire támaszkodva, a szabad választás lehetőségével biztosítja a különböző élethelyzetekben való gyakorlást.

Ideális egyensúlyt alakít ki a nevelés tartalmában, tanulási formákban, szervezeti keretekben, az eszközök, módszerek alkalmazásában a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.

Biztosítja a kompetencia érzet kialakítását, a gyermeki aktivitás, érdeklődés, fogékonyság kihasználásával.

Hatékony gyermek megismerési technikákkal, folyamatosan nyomon követi a gyermekek egyéni fejlődését, melynek ismeretében egyénre szabott, differenciált fejlesztést alkalmaz.

Indirekt módszerekkel, egyénre és mikrocsoportokra szabott feladatokkal valósítja meg a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztését.

Az egyéni bánásmód során támaszkodik az „előkészített környezet” és a Montessori eszközök által nyújtott fejlesztési lehetőségekre.

Differenciál a tervezésben és megvalósításban eltérő szintű feladatokban, módszerekben, munkaformákban.

Kidolgozott indikátorok használatával méri, elemzi, értékeli saját pedagógiai gyakorlatát.

A mérési és értékelési eredményeket felhasználja a minőségi pedagógiai munka érdekében. A csoportjában végzett nevelési folyamatban alkalmazza a PDCA- ciklust.

A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, digitális anyagokat és eszközöket ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.

Az ASD (autizmus spektrum zavar) gyermekek fejlesztési céljaihoz kapcsolódó feladatok megvalósítása során a gyógypedagógus az óvodai nevelésben töltött idő, illetve a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen kihasználja a természetes élethelyzeteket a hatékony fejlesztés érdekében. Protetikus környezetben, vizuális megsegítéssel, strukturált tanulási

helyzetben valósítja meg az egyéni, és csoportos fejlesztést. A kognitív készségek mellett azonos súllyal szerepel a szociális- kommunikációs készségek egyéni szükségletekhez igazított fejlesztése

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósulásukhoz kapcsolódó önreflexiók

Pedagógiai munkáját a pedagógiai programra építve, éves szinten, a tevékenységterületeknek és a képességszinteknek megfelelően, éves ütemtervre, nevelési tervre, tematikus tervre, projekttervre tervezi meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek megsegítésére gyógypedagógus közreműködésével, a Szakértői Bizottság véleményére alapozó Egyéni fejlesztési tervet készít. A gyógypedagógus a társzakkák résztvevőinek közreműködésével (logopédus, gyógytornász, óvodapszichológus), team- munkában állítja össze az ASD gyermek Egyéni fejlesztési tervét.

Komplex módon, figyelembe veszi a foglalkozás témáját, a gyermekek előzetes tudását és tapasztalatait, a motiváltságot és az életkori sajátosságokat.

Az óvodapedagógus lehetőséget biztosít az új dolgok felfedezésére, teret ad a gyermek kreativitásának erősítésére.

Segíti a megismerési folyamatokat, az érzelmi kötődés, a játékoság, az önkéntelen figyelem, és a szabad, nyitott légkör kihasználásával.

Tudatosan irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát, hangsúlyt fektetve a szabad játék lehetőségeire, indirekt módszereket alkalmazva.

Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja és a szükséges korrekciót elvégzi.

Nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.

A gyógypedagógus az előre megtervezett két, illetve többszemélyes játékhelyzetben bővíti az önállóan végezhető szabadidős tevékenység repertoárját.

A tanulás támogatása

A csoportszoba berendezésével az eszközök elhelyezésével, megteremti a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együttjátzásának és a közös tevékenységek optimális körülményeit.

A gazdag tapasztalatszerzéshez széleskörűen biztosítja a feltételeket, a pozitív visszajelzésekre épülő légkört, a változatos és fejlesztő hatású tárgyi környezetet, a támogató óvónői magatartást

és az élményeket.

Az előkészített környezet által, motiválja és fenntartja a gyermekek érdeklődését a sokoldalú tapasztalatszerzés érdekében.

Változatos szervezeti formákat alkalmaz, melyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni érdeklődéseihez, képességeihez és a témához.

A gyógypedagógus a tanulási folyamat támogatásánál figyelembe veszi ASD gyermekek típusos nehézségeit, és erősségeire épít. A TEACCH szemléletű megközelítéssel vizuális megsegítéssel (képes kártyák, fotósorozatok, piktogramok), bejósolható történésekkel, átlátható, apró lépésekre lebontott feladatokkal segíti az ismeretek szituációba ágyazott elsajátítását. Autizmus-specifikus tanítási technikákat alkalmaz (modellnyújtás, árnyékolás, láncolás, formálás).

A Montessori pedagógus ismeri az eszközrendszert, pontos használatát, logikáját. Az eszközök bemutatásánál lehetőleg egy érzékelési, észlelési csatornát működtessen.

Alkalmazza a *három lépcsőfokú leckét*:

- Bemutatja az eszközt, és megnevezi a nyelvileg elsajátítandó részt. Asszociációs kapcsolatokat hoz létre az érzékszervi benyomás és a megnevezés között. (pl. ez sima, ez érdes.)
- A megfelelő tárgy tulajdonság felismerés a gyermek részéről. (pl. add ide a simát, add ide az érdeset).
- Emlékezés a gyermek részéről a tárgy, tulajdonság megnevezésére. (pl. óvónő: Milyen ez? gyermek: sima, érdes).

A játékos tanulási folyamatokban az óvodapedagógus Montessori eszközökkel segíti a gyermekek gondolkodásának fejlődését, az ok- okozati összefüggések, következtetések, általánosítások felfedeztetését. Az aktivitásban a hangsúly túlnyomórészt átkerül a gyermekre. A nevelésben a környezet kap nagyobb szerepet, mint a verbalitás. Az eszközök nem az óvodapedagógus eszközei, hanem a gyermeké, aki kiválasztja, elveszi, használja azokat igénye, érdeklődése alapján. Így lesz a tárgyakból fejlődési eszközrendszer, mely közvetítő az óvodapedagógus és a gyermek között.

Az óvodapedagógus bemutatja az eszközt és a használatát a gyermeknek, vagy gyermekeknek, majd a gyermek önállóan játszik vele. A hibát nem szabad javítani, a kontroll lehetőségét kell bemutatni. Az óvodapedagógusnak, nyugodtnak, türelmesnek kell lennie, aki képes saját

késztetéseit visszafogni.

3. A gyermek személyiségének fejlesztése, egyéni bánásmód érvényesülése

Biztosítja a gyermek szabadságát, hogy mint egyén megtalálja helyét a közösségben.

Támogatja önálló törekvéseit a rászabott környezetben mindaddig, amíg magatartásával nem sérti a közösség érdekeit.

Hatékony gyermek megismerési technikákat alkalmaz, a személyiség sajátosságainak feltárására. (megfigyelés, folyamatos nyomon követés)

Felismeri a gyermek teljesítmény, viselkedés és kapcsolatzavarainak kiváltó okait.

Szükség esetén megfelelő szakember segítségét kéri.

Az értelmi fejlődésben a gyermek aktuális fejlődési szintjét tekinti alapnak, ennek megfelelően támogatja a következő szintet megcélzó inger gazdag környezet, eszközök kialakításával, problémahelyzetek megteremtésével.

Félévenként értékeli a gyermeket a fejlődési napló szempontjai alapján és ezt követően, meghatározza az egyéni fejlesztésre vonatkozó irányokat, a fejlesztés eredményessége érdekében.

Pozitív visszajelzésekkel fejleszti a gyermekek önértékelését, személyiségét.

A fejlesztő játékok alkalmazásánál figyelembe veszi a Montessori eszközök sajátosságát, melyek magunkban hordozzák az önellenőrzést és korrigálást. A gyógypedagógus az autizmus súlyosságának mértéke szerint egyéni motivációs rendszert alakít ki, hogy lehetőleg önállóan, minél változatosabb aktivitásokban vegyenek részt. Ennek érdekében konkrét, látható, térben és időben állandó információkhoz juttatja őket. Az érthető környezet megteremtésével, a szokások együttes kialakításával biztonságot nyújt az ASD gyermeknek, mely elősegíti személyiségének minél teljesebb kibontakoztatását

4. A gyermekcsoportok közösségének, alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés

Egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt, támogatja a pozitív énkép kialakulását.

Átgondolt szervezéssel, a gyermekek közti különbségek figyelembevételével megteremti a csoportban a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együtt játszását, a közös tevékenységre való igényt.

Közösségi élet szabályainak, normáinak kialakításakor erősíti és fejleszti a gyermeki véleménynyilvánítást, döntőképeséget.

Támogatja a különleges bánásmódot, migráns gyerekek elfogadását, erősíti a szociális

kompetenciájukat.

Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Beszélgető körökben, dramatikus játékok alkalmával a problémák feloldását, megbeszélését gyakorolja a gyerekekkel.

A gyógypedagógus érzékenyíti a többségi csoportba járó gyermekeket. Segíti az ASD gyermekek viselkedésének helyes értelmezését, a kommunikációs próbálkozások megerősítését, az egyszerű szociális rutinok használatát, a kívánt és elfogadott viselkedésminták kialakítását. A kortárs csoportok segítőinek bevonásával megteremti az inkluzív, szorongásmentes légkört. Részt vesz az ASD gyerekekkel az óvoda közös kirándulásain, hagyományőrző programjain, kulturális és szabadidős rendezvényein.

5. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségének folyamatos értékelése, elemzése

Az óvodapedagógus a gyermekek tevékenységének megfigyelése és produktumaik értékelése alapján végzi ellenőrzési feladatait.

Felhasználja a Montessori eszközökbe épített önkontrollt, a dominánsan kötetlen mikro-csoportos és egyéni munkaforma alkalmazását, a szabad játék nyújtotta megfigyelési lehetőségeket.

Visszajelzései, értékelései a gyermekek számára egyértelműek, melyek magukban hordozzák a megerősítést, segítőkézséget és korrekciót.

Az ellenőrzés eredményeit reálisan elemzi és értékeli, majd a fejlesztésre vonatkozóan meghatározza a célokat és szükség esetén fejlesztési tervet készít.

A gyermek személyiség fejlődéséről az óvodapedagógus a fejlettségmérő naplóban félévente rögzíti a megfigyelés eredményeit, meghatározza a fejlesztendő területeket, és fogadó óra keretében tájékoztatja a szülőket.

A gyógypedagógus az ASD gyermek készségeinek feltérképezéséhez kommunikációs mintavételt végez, melyet fél évente értékel. Éves egyéni fejlesztési tervet havi lebontásban megvalósítja, az Egyéni fejlesztési naplóban dokumentálja.

6. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Folyamatos a kapcsolata a kolléganőkkel, pedagógiai asszisztensekkel és a pedagógiai munkát segítő dajkákkal.

Aktívan részt vesz a nevelőtestületi-, munkaközösségi értekezleteken, kifejti szakmai álláspontját.

A gyerekek érdekében együttműködik a szülőkkel, szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

Óvodai tevékenységei során felmerülő problémáit önállóan, a szervezet működésének megfelelően kezeli.

Reálisan értékeli önmagát szakmai munkája során, képes önkritikát gyakorolni és képes az önfejlesztésre.

A gyógypedagógus folyamatos szemléletformáló munkát végez a többségi óvodapedagógusok, az óvodában dolgozók, és szülők körében az ASD gyermekek elfogadása érdekében. Részt vesz szakmai munkaközösségben, melyben támogatja a többségi óvodapedagógusok munkáját. Civil szervezeteken keresztül támogatja az ASD gyermekeket nevelő családokat.

7. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Önképzésben és szervezett továbbképzéseken fejleszti szakmai és általános műveltségét.

Rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiát érintő törvényi és szakmai változásokról, kihasználja a konferenciák adta lehetőségeket.

Teljesíti a 7 évenkénti 120 órás továbbképzési kötelezettségét.

Az intézmény részéről kötelezően az óvodapedagógusra háruló feladatokat felvállalja és legjobb tudása szerint ellátja.

A gyógypedagógus folyamatosan figyelemmel kíséri a legújabb kutatásokat, publikációkat. Tájékozódik a digitális felületeken, szakmai közösségek aktív tagjaként információkat, tapasztalatokat gyűjt, azokat alkotó módon beépíti. Munkájában betartja a kompetenciahatárokat. Részt vállal az érdekvédelemben és szemléletformálásban, az előítéletek lebontásában, az inkluzív szemlélet kialakításában.

Ismernie kell a Montessori eszközrendszert, logikáját, pontos használatát. Az eszközök bemutatásánál lehetőleg egy érzékelési, észlelési csatornát működtessen. Ha bemutat, lassan tegye, ne beszéljen, magyarázzon hozzá, csak ha a gyermek kérdez.

Szükség szerint használja az IKT eszközöket.

A gyógypedagógus ismeri, és biztonsággal használja az ASD gyermekek szociális-kommunikációs készségének fejlesztésében alkalmazott digitális programokat és infokommunikációs akadálymentesítő eszközöket.

II.1.5. Az óvodai környezet

Az előkészített környezet hangsúlyozza a Montessori pedagógia indirekt megközelítési módját. A csoportokban nyitott polcokon elhelyezett Montessori eszközök közül a gyermek szabadon választhat. Minden a megfelelő, állandó helyén áll, ez segíti a gyermeket abban, hogy a cselekedetei is rendezettek legyenek. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. **A rend** nem egy külső személy figyelmeztetésére fenntartott állapot, hanem a belső rendet kialakító környezeti hatás.

Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása. Kívánatos az egyszerűség, tiszta háttér, funkcionalitás.

A gyermeki tapasztalat és ismeret forrása elsősorban a környezet, melyet az óvónő tudatosan szervez meg. A környezet szó fogalma ebben a tekintetben a lehető legtágabban értelmezendő, és az indirekt megközelítési formát hangsúlyozza.

Az óvodai légkör legfontosabb elemei: a biztonság, szeretetet, a másság elfogadását, derűt, optimizmust sugárzó szellemiség.

Óvodánk a programban szereplő alapelvek érvényre juttatásával szervezi meg a gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő gazdag tevékenységrendszert, melyben kiemelt szerepet biztosít a játéknak – s ennek hatására sokoldalú testi, lelki, értelmi képességei ideális fejlődését teszi lehetővé.

II.1.6. Az óvodai nevelés feladatai

- az egészséges életmódra nevelés kialakítása, egészségfejlesztés
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

II.1.6.1. Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, melynek terén az óvodai nevelés feladata az egészséges életmód a testápolás, a tisztálkodás az étkezés. Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése a zöldségek, gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. A fogmosás az öltözködés a pihenés a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Az óvodánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít a gyermek egészségéhez,

biztonságához való joga i alapján a teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokra, amelyek a következő területekre terjednek ki:

- egészséges táplálkozás, mindennapos mozgás a testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a bántalmazás megelőzése, a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, a személyi higiéné. Részletesen az egészségfejlesztési programunkban található.

Az óvodapedagógus feladatai:

Gondozás területén

A beszoktatás körültekintő megszervezése. A gyermekek otthoni szokásainak, a család elvárásainak megismerése, figyelembevétele a gondozási feladatok megtervezésénél.

A mindennapi élet gyakorlatainak bemutatásával és a gyakorlás lehetőségének biztosításával segítse elő a gyermekek önállóságának kialakulását és fejlődését.

A Montessori eszközöket, mint az előkészített környezet részét alkalmazza a készségek kialakításában.

A testápolás teendőinek kialakítását életkornak megfelelően tervezze, segítse, szilárdítsa meg a gyermekekben a higiénés szokásokat.

A kulturált étkezés szokásait fokozatosan alakítsa ki a gyermekekben.

Speciális gondozást biztosítson a gyermekek egyéni fejlődési eltéréseiből adódó szükségleteknek megfelelően.

Vegye figyelembe a szülők által jelzett eltéréseket, orvosi, egészségügyi, nevelési tanácsadói, szakértői bizottsági javaslatokat.

Testi szükségletek kielégítésének biztosítása

Rendszeresen a napirendbe építve és a gyermek jelzései alapján folyamatosan biztosítsa testi szükségleteiknek kielégítését az alábbi területeken:

- vízivás
- WC használat
- szabad mozgás lehetősége
- éhségérzet csillapítása
- alvás, pihenési igény kielégítése.

A tevékenységek megszervezésében törekedjen a szellemi és fizikai terhelés a mozgalmas és nyugalmas tevékenységek helyes arányának kialakítására.

A délutáni pihenés megszervezésében vegye figyelembe a gyermekek életkorát, alvásigényét, ügyelve arra, hogy minden gyermeknek élettanilag szüksége van a pihenésre.

Egészséges életmód szokásainak alakítása

Táplálkozási és étkezési szokások alakításánál fordítson figyelmet az egészséges ételek megkedveltetésére. Ennek kiegészítésére, elfogadtatására, és a családok tudatos szemléletformálása érdekében népszerűsítse az óvoda családi rendezvényein.

A gyermekek öltözködésében figyeljen arra, hogy az a hőmérsékletnek, évszaknak és gyermeki tevékenységnek megfelelő legyen, a ruházat legyen laza, biztosítsa a szabad mozgás lehetőségét.

A gyermekek egészségvédelme érdekében gondoskodjon a beteg gyermek elkülönítéséről, a szülők értesítéséről, a betegségből visszatérők esetében az orvosi igazolások bekéréséről és tárolásáról.

A gyermekekmozgás fokozása, víz, lég és napfürdő alkalmazásával, az egyéni érzékenység figyelembevételével.

Az mozgás legfontosabb részeként kezelje az óvónő a kint tartózkodást, a változatos kinti tevékenységek biztosítását, miközben óvja a gyerekeket az időjárás káros hatásaitól.

Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása érdekében törekedjen **együttműködésre a szülőkkel**, szervezzen előadásokat, közös programokat a családok tudatos szemléletformálása érdekében, egészséges életmódjuk kialakításához.

- **Salátanapok:** a gyerekek bevonásával lehetőleg nyerszöldség és gyümölcssaláta készítése, közös elfogyasztása.
- **Egészségnapok:** a szülők bevonásával ételbemutatók, szakmai előadások az egészséges táplálkozásról, családi sportdélután.
- **Teaház:** téli teakóstolóval egybekötött tapasztalatcsere szakember bevonásával az ételallergiáról, az egészségmegővésről, a gyógyteák hatásairól.
- **Gyümölcs és zöldségnapok:** ahol egyes zöldségek vagy gyümölcsök kóstoltatása, lehetséges elkészítési módjainak megismertetése történik a gyermekek és szülők körében. /étkezés, barkácsolás, ismeretszerzés/.

A mozgásfejlődés és testi képességek fejlesztésének elősegítése.

A gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, testi képességek fejlesztése, mozgás és pihenés arányának kialakítása, prevenció korrekció a mozgásban.

Az egyéni képességek megismerése, fejlettségmérő lapon történő rögzítése, a fejlesztése egyéni és csoportszintű, a tervezett rendszeres mozgásos foglalkozásokon és a mindennapos mozgás valósul meg.

Folyamatos mozgáslehetőség biztosítása, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. (Beépített

és mobil **eszközök** használata, **szabad tér** kialakítása.) Megengedő, támogató és óvó **pedagógiai módszerek** alkalmazása.

Mindennaposmozgás kezdeményezése a délelőtti és délutáni udvari játék első szakaszában. Amennyiben az időjárás nem teszi lehetővé a szabad levegőn tartózkodást, a mindennapos mozgást az átszellőztetett csoportszobában, vagy az aulában kezdeményezze.

Speciális gondozási, prevenció és korrekciós feladatok

Ismerje és építse be az óvónő a mindennapi mozgásba a játékos láb- és gerinctorna elemeit. Az összerendezett és harmonikus mozgás fejlesztése érdekében célzott feladatok, mozgásos játékok kezdeményezése.

Prevenció érdekében az egyéni megfigyelések során szűrje ki és rögzítse a fejlettségmérő lapon az esetleges rendellenességeket, lemaradásokat. A szülővel konzultálva kezdeményezze az esetleges kivizsgálást. Amennyiben az orvos igazolja a testi rendellenességet, és lelki sérülést, az óvoda biztosítsa a megfelelő terápiát speciális felkészültségű szakemberek bevonásával (szakképzett gyógytestnevelő és mentálhigiénés óvodapedagógus).

Biztosítsa a gyermek részvételét az 5. életévben esedékes orvosi státuszvizsgálatokon, a védőnő által végzett fejtetű vizsgálaton, fogorvosi szűréseken.

Az óvodapedagógus továbbítja a szülő felé a javasolt intézkedéseket.

Egészséges és biztonságos környezet kialakítása és fenntartása, a feltételeknek való megfelelés az éves ellenőrzés hatáskörébe vont terület.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások váljanak a gyermekek természetes igényévé, környezettudatos magatartás kialakítása (takarékoskodjanak természeti értékeink felhasználásával, mint a víz, papír, gyűjtsék szelektíven a hulladékot) alkalmával a napi tevékenységekben jelenjen meg a **Montessori kozmikus nevelés elemei**.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Higiénés és öltözködési tennivalóit szükségleteinek és tevékenységének megfelelően végezze.
- Alakuljon ki a kulturált étkezés iránti szokásrendszere és igénye az egészséges táplálkozásra.
- Saját ruházatát rendben tartja, környezete rendjének, tisztaságának fenntartásába bekapcsolódik.
- Testi fejlettsége, teherbírása, érzelmi és szociális érettsége alkalmassá teszi az iskolakezdéshez.
- A társadalmi és természeti környezetét megóvjá, és védi.
- Mozgásfejlődése életkorának megfelelő harmonikus, iskolaérettségének megfelelő, az

óvodai prevenció, korrekció, fejlesztések hatására korrigálódik a testi rendellenességük, lelki sérüléseik feloldódnak a speciális terápiák segítségével.

Neveltségi szint mérésünk keretében a gyermeki tevékenységek szintjének megállapítását minden nevelési évben elvégezzük az iskolába távozó gyermekek körében.

II.1.6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége, ezért nagyon fontos az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.

Célunk: a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot adó állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, melyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat, amely önbizalmat ad, és egyediségében értékes emberként érezheti magát. Fontos, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyerekek, valamint az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az óvodapedagógus óvodai nevelés feladatai

- Gyermek-szülők előzetes megismerése, az óvodával való ismerkedés lehetőségének biztosítása, annak érdekében, hogy a gyermekeket kedvező érzelmi hatások ériék az óvodával kapcsolatban.
- Az óvodába lépő gyermekek számára kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- A szülő jelenlétének biztosítása a beszoktatási folyamatban.
- A csoportban lévő nagyobb gyermekek felkészítése, bevonása a kicsik fogadására.
- A gyermek személyiségének megerősítése, az otthonról hozott szokások egyéni szükségletek elfogadása, figyelembevétele.
- A gyermeket már a beszoktatáskor és az óvodai élet teljes ideje alatt is az óvodai alkalmazottak és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi, mely érzelmi biztonságot nyújt számára.

Barátságos, derűs, csoportlégkör kialakítása a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása által.

A gyermek érdeklődésének, igényének érvényesülését támogassa, nyújtson pozitív

megerősítést, engedjen teret ön kifejező törekvéseinek.

Rugalmas, megengedő, a gyermek akaratát is beépítő egyszerű, betartható szokás- és csoportnormákat alakítson ki, mely az állandó értékrendet képviseli.

A gyermek saját tulajdonú kedves, az otthon meghosszabbítását jelentő tárgyainak óvodai jelenlétét tegye lehetővé.

A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) fejlődését, én-tudatának kialakulását változatos módszerekkel, eszközökkel segítse elő.

A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett tágítsa a tradicionális nemi szerepek határait és oldja a sztereotípiák merevségeit, neveljen annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Ennek formái óvodánkban:

- testkép, testtudat alakítás,
- érkezéstábla névvel, jellel ellátva,
- fénykép a gyermekről a születésnap vagy névnap táblán,
- születésnapkör kirakása, élmények felelevenítése,
- a születésnapos gyermekekről információk gyűjtése, közreadása,
- beszélgető körök saját élményről, betegségekről, hétvégekről, szabadságról visszatérést követően, családi események megbeszélése,
- ajándékok, meglepetések készítése egymásnak, szülőknek.

Az óvodapedagógus alakítson ki feltétlen szeretetet nyújtó kapcsolatot minden csoportjába járó kisgyermekkel. A büntetést, szeretet megvonást mellőzze. Személyes példaadással alakítsa a gyermekek egymás közötti elfogadását, segítségét, annak megértését, hogy az emberek különböznek egymástól.

Pozitív érzelmek keltésével építse ki a gyermekekben a jó, szép elfogadását, fogalmát konkrét szinten. Az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja modell értékű legyen.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.

A szocializáció biztosítása

Cél: A gyermekek társas igényének, az együttélés szokásainak kialakítása.

Az óvodai nevelés feladatai

Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak

(mint pl.: együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség és az akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása. Gazdag tevékenységek szervezésével feltételeinek megteremtésével biztosítsa a társas együttlét megszerettetését. Segítse elő a gyermekek együttműködését a kortársak és kisebbek, nagyobbak között egyaránt.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda olyan közösségi szabályokat alakítson ki a gyermekekkel együtt, melyek könnyen betarthatók, folyamatos, szabad együttélést biztosítanak. A szabályok betartásával segítsük elő a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. A szűkebb közösségek, az óvodai csoportok és az óvodapedagógus a közös élményeken alapuló tevékenységek során alakítsák ki a gyermekek erkölcsi tulajdonságát (mint pl.: az együttérzést, segítőkészséget, önzetlenséget és figyelmességet) és akaratukat (ezen belül: önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladat- és szabálytudatukat) szokás és norma rendszerüket.

Segítse közvetetten az iskolai beilleszkedést, a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, kommunikáció, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával. Erősítse a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, szabálytudatát, engedjen teret önkifejező törekvéseinek. Nyújtson példát magatartásával, és nevelje a gyermekeket egymás tiszteletére, az udvariassági szokások elsajátítására. Az emberi kapcsolatokban a felnőttek és gyermekek kommunikációjára, ezek társadalmilag elfogadott kifejezésének elsajátíttatására helyezze a hangsúlyt. A gyermek dajka kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be. Mélyítse el a gyermekekben az udvariassági szokásokat a magatartás és beszéd vonatkozásában egyaránt. Nevelje a gyermekeket feltétlen igazmondásra, erősítse ezt az esetleges szorongások oldásával.

Fordítson különös figyelmet a gyermekek saját környezetében lévő tárgyak megfelelő használatára. Az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek a gyermekek is különböznek egymástól.

Támogassa az óvodapedagógus a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadását, erősítse szociális kompetenciájukat. A befogadást (inklúziót) pedagógusi, pedagógiai, gyermeki és szülői szinten törekedjen érvényre juttatni. Működjön együtt az ágazati jogszabályokban

meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejezetben szereplő udvariassági szokások érvényesülését tárgyak, játékok kulturált kezelését **neveltségi szint mérésünk keretében nevelési évenként** végezze el az iskolába távozó gyermekek körében. A februári mérést, értékelést követően a gyermekenkénti korrekciókra a nevelési év végéig kerüljön sor.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvónő felé.
- Nagy érzelmi kilengéseit a közösségi normáknak elfogadható mederben tudja tartani. Tudja értelmezni a környezetéből érkező érzelmek megnyilvánulásának kommunikációs és metakommunikációs jelzéseit. Érzelmeit az életkorának megfelelő kulturált módon fejezi ki.
- Életkorának megfelelő önértékeléssel rendelkezik, énképe pozitív, társaival jóhiszemű.
- A közösségi szokásokat, normákat betartja, alakítja, figyelmezteti társait is erre.
- A tevékenységek során együttműködnek egymással és az óvónővel a közös cél érdekében.
- Szívesen segít kortársainak, a kisebbeknek, sérült társainak. Elfogadják, befogadják egymást.
- Alkalmazkodnak egymáshoz.
- Szükségleteit képes késleltetni, egyes lehetőségeket kívánni.
- Legyenek udvariasak egymással, a felnőttekkel, alkalmazzák az udvariassági szabályokat.
- A megkezdett feladatok befejezésében közösen vesznek részt, az akadályokat igyekeznek legyőzni.
- Elfogadja az alá- és fölérendeltségi helyzetet. Képes önérvényesítésre, önkifejezésre.
- A hazaszeretetet a szülőföldhöz, családhöz való kötődés alapjait a gyermek megismerte ugyanúgy, mint szűkebb és tágabb környezetét, rá tud csodálkozni a természetben és az épített környezetében megmutatkozó jóra és szépre, megbecsülve, értékelve azt.
- A szociálisan, egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

II.1.6.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Elvárás, hogy az anyanyelvfejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben ügyelnünk kell a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelem fordításra.

Az anyanyelvi nevelést valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként valósul meg.

Az anyanyelvi nevelés, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen kell, hogy legyen.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – valósul meg az óvodai nevelőmunka során.

Mindkét nevelési terület áthatja az egész óvodai életet; feladataik valamennyi tevékenységi formába beilleszkednek. Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmódhoz a beszédes légkör is hozzátartozik.

Az óvónő állandó beszédkapcsolatban van a gyermekekkel: meghallgat – beszél – mintát ad az utánzásra.

A természetes beszédhelyzetek mellett a versek és mesék szövege egy magasabb nyelvi minőséget képvisel – nyelvi hatásuk feltétele a beszédes nevelői légkör.

A kommunikációs készség fejlesztésében fontosnak tartjuk a szóbeliségen kívüli, a mozgásos, testi kommunikációra épített verbalitást is.

Cél: Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságra, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Fontos az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés. Az ismeretszerzés legyen öröm a gyermekek számára, érdeklődéssel forduljanak az ismeretlen felfedezése és a problémák megoldása felé, a tanulás legyen szórakoztató, sikert, örömet hozó tevékenység.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az **előkészített környezet** kialakítását a montessori program szerint végzi.
- Az értelmi fejlődés biztosítása terén a **Montessori alapelvek követése**. A

gyermek érdeklődésére, szabadságára, érzékeny periódusok megjelenésének támogatására, indirekt pedagógiai megközelítésre alapozott, az érzelmek pozitív energetikai jellegét felhasználó, a gyermekek önfejlődését támogató módszertan alkalmazása.

- A gyermekek számára **sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőség** biztosítása a megismerési folyamatokban.
- Az értelmi fejlődésben az óvónő a gyermek aktuális **egyéni fejlettségi szintjét tekintse alapnak**, fejlődését ennek megfelelően támogassa a következő szintet megcélzó eszközök, problémák, inger gazdag környezet kialakításával. Ne zárja le a fejlődés lehetőségét életkori felső követelmények meghatározásával, ne szabjon felső határt, folyamatosan biztosítsa az egyes gyermek számára a továbblépés lehetőségét minden területen érdeklődésének megfelelően.
- A **megismerési folyamatban** Montessori eszközök, és módszerek alkalmazásával különös figyelmet fordítson az érzékelés, észlelés, érzelmek csiszolására.
- **Pedagógiai munkája során a gyermeki érzékelés, észlelés szintjeit szintetizáló**, integráló módszerekkel vigye tovább a gyermeki gondolkodás (általános tájékozottság, kreativitás, képzelet fejlődésének) irányába.
- A **gondolkodás és beszédfejlődés** összhangjának kialakítása. Beszélgető helyzetek teremtése, türelmes meghallgatás, az összefüggések nyelvi kifejezésének segítése folyamatosan aktuális feladat. A gyermekek beszédkedvének, az életkorra oly jellemző kérdező kíváncsiságának fenntartása, kielégítése szintén a napi pedagógiai feladatok része. Legyen modell értékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- **Az anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében jelenjen meg. Az Ösztönözze gyermekek beszéd és kommunikációs kedvét. Fordítson figyelmet a gyermek meghallgatására, kérdéseik támogatására, és a válaszok igényes, gyermekek számára érthető megfogalmazására.

A szülőkkel alakítson ki szoros kapcsolatot az alábbi területeken:

Család értékrendjének megismerése, Montessori értékek közvetítése, a családdal való együttműködés kialakítása. A gyermek értelmi fejlődését elősegítő családi háttér kialakításával kapcsolatos pedagógiai tanácsadás. Az egészséges értelmi, lelki fejlődést gátló hatásokra történő figyelemfelhívás, javítás. A gyermek fejlődésének kölcsönös nyomon követése.

A gyermekek értelmi fejlődésének nyomon követését elemzését, értékelését szolgáló óvodai mérések:

- Fejlődési napló vezetése, fejlődés nyomonkövetésének vezetése az Ovikrétában

II.1.7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

2. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenlét a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

1. A gyermek egészséges, a tevékenységben megvalósuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság, rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

5. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek csoportokban való elhelyezésének szempontjai:

- Óvodán belül a szülők igényeinek és az óvónők irányultságának megfelelően egyes csoportokat alakítunk ki. Nyolc gyermekcsoportunkból 1 sajátos nevelési igényű, 7 vegyes életkorú.
- **Vegyes életkorú** csoportokban lehetőség szerint biztosítjuk a szülők kérésének megfelelően a testvérek és barátok együttes elhelyezését.

- A vegyes életkorú csoportok a testvér gyermekek számára a családi érzés továbbvitelét, barátok, rokonok esetében a személyes kapcsolatok megőrzését biztosítják.
- Lehetőséget ad a különböző életkorú gyermekek együttéléséből származó spontán helyzetek nevelőértékének felhasználására.
- Az átlagosnál gyorsabban, vagy lassabban fejlődő gyermekek előrehaladásának segítése.
- A csoportok kialakításánál lehetőség szerint törekszünk a **fiúk, lányok** hasonló arányának kialakítására.
- A gyermekek **szociális háttere** szempontjából egy-egy csoporton belül célunk a heterogén összetétel kialakítása, mely a szociális tanulás szempontjából rejt kiváló lehetőségeket rejt.
- **A sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek** elhelyezése szempontjából lokális, részleges integrációt valósítunk meg. Lokális, mert közös épületben vannak ép társaikkal, de külön csoportszobában, gyógypedagógiai, autizmus-specifikus foglalkozásokban részesülnek.
- Részleges, mert bizonyos időkben és helyzetekben, az oktatás- nevelés egyes színterein találkoznak, együtt vannak ép társaikkal (óvodai rendezvények, kulturális programok).
- **Teljes integrációt** vagy inklúziót alkalmazunk az enyhe mértékben sérült, valamint a beilleszkedési nehézséggel küzdő, részképesség gyenge, vagy tanulásban akadályozott gyermekek esetében. Az autizmussal együtt élő gyermekeknél nagyon körültekintően kell eljárni ebben a kérdésben, szigorúan véve az inkluzív nevelésük törvényi kritériumait.

Arra törekszünk, hogy 1-1 csoportban ne legyen több 2-3 sajátos nevelési igényű kisgyermeknél.

A csoportlétszámok kialakításánál az Kt.-ben meghatározott 25 főt tartjuk irányadónak.

A napirend kialakításának szempontjai, követelményei

- A napirend, mint a tevékenységek ismétlődő kerete nyújtson érzelmi biztonságot a gyermekek számára.
- Segítse elő a gyermeki igényekhez, szükségletekhez igazodó életritmus kialakítását.
- Az egészséges gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez biztosítson megfelelő időkeretet.
- Segítse a tevékenységek folyamat jellegét, legyen rugalmas

Az óvodapedagógus feladata a napirend kialakításában, működtetésében

Megtervezi a csoport részletes napirendjét és rögzíti a csoportnaplóban. A tanévre vonatkozóan 3 féle napirendet készít a csoport összetételének és az **évszaknak** megfelelően (téli; őszi-tavaszi; nyári).

A napirend összeállításánál egyeztet a szomszédos csoporttal, már a tervezés szintjén törekszik a zsúfoltság, torlódás elkerülésére.

A napirendben külön időpontokat jelöl meg a játéknak, étkezéseknek, testápolásnak, Montessori körnek (csendjáték, beszélgető kör) mindennapos mozgásnak, tanulásnak, önköltséges programoknak, a párhuzamosan futó tevékenységeket egy időben jelezve.

A napirend kialakításánál vegye figyelembe a gyermekek egyéni szükségletét, az időkereteket állítsa a harmonikus testi-lelki fejlődés szolgálatába.

A folyamatosságot minden tevékenységnél érvényesítse, kiemelten a testápolás és étkezés, udvari tevékenységekhez való ki- és bemenetel, délutáni pihenés esetében.

Az étkezésnél vegyes életkorú csoportokban a **tízórai és uzsonna** folyamatos önkiszolgálással történik.

Az **ebédnél** naposi rendszerben a középső és nagycsoportos gyerekek terítenek a kicsiknek, asztaltársaságokként kezdik és fejezik be az étkezést.

A délutáni pihenést a szülővel egyeztetve és a gyermek igényéhez igazodva szervezze az óvodapedagógus. Alvásidő alatt 14:15-től 15:00-ig lehetőséget ad a nem alvó gyermekek számára csendes tevékenységek végzésére.

Valamennyi tevékenység szervezésénél kerülje el a gyermekek várakoztatását.

Napirend javaslat

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 8.45	Szabad játék a csoportszobában vagy a szabadban
8.45 – 9.30	Szabad játék Testápolási teendők Folyamatostízórai-önkiszolgálás
9.30 – 10.30	Montessori beszélgető kör Kötött és kötetlen tevékenységek, játékba integrált egyéni- és mikro csoportos fejlesztések Csendjáték
10.30 – 12.00	Mindennapos mozgás, játék a szabadban Mikro csoportos és csoportos séták

12.00 – 13.15	Testápolási teendők Naposi munka Ebéd Csoportszoba átrendezése a délutáni pihenéshez Testápolási teendők
13.00 – 15.00	Mesélés, pihenés. Csendes játéktevékenységek biztosítása a nagyobb gyerekeknek alvásidőben 14.15-től Tehetséggondozó foglalkozások, Ovi-foci, Hittan
15.00 – 15:45	Testápolási teendők, csoportszoba átrendezés Folyamatos uzsonna-önkiszolgálás
15:45 – 17.30	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron

A napirend kialakításának szempontjai, követelményei

- A napirend, mint a tevékenységek ismétlődő kerete nyújtson érzelmi biztonságot a gyermekek számára.
- Segítse elő a gyermeki igényekhez, szükségletekhez igazodó életritmus kialakítását.
- Az egészséges gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez biztosítson megfelelő időkeretet.
- Segítse a tevékenységek folyamat jellegét, legyen rugalmas.

Az óvodai nevelés-tervezés

Cél: Céltudatos pedagógiai munka, mely különböző időtávokat fog át és kiterjed a nevelőmunka minden szereplőjére.

Tervezéssel kapcsolatos követelmények:

- Távlati és szakaszos
- Logikus egymásra épülés
- Konkrétság
- Folyamatosság
- Tartalmi, formai egység
- A tervezés és értékelés összhangja

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Pedagógiai Program	Hosszú távú	Pedagógiai stratégia, célok feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére, legitimáció.	Dokumentum-készítés	Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek. gyógypedagógus nevelőtestület

				tagjai
Munkaterv	1 év szept.1.- aug.31-ig	Éves pedagógiai munka operacionalizált cél- és feladatrendszer	Felépítési tervezési technika	Felelősök, munköz. vezetők szerkesztik Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek ellenőrzik.
Tevékenységek ütemterve	1 év szept.1.- aug.31.	Tevékenységek tartalma hetekre bontva.	Egymásra épülő logikai rendszer, anyag- kigyűjtés.	Valamennyi óvónő
Csoportra vonatkozó nevelési terv	3 hónapra	Egészséges életmódra nevelés, gondozás, mindennapi élet feladatai, társas kapcsolatok, érzelmi nevelés, munka, játék- gyermeki tevékenységei.	A PP. operacionalizált tevékenységeinek tervezése.	Csoportonként valamennyi óvodapedagógus.
Csoportra vonatkozó havi terv	szeptembertől- augusztusig	Heti tervekre bontva szerepel a tematikus terv	Éves terv, tematikus terv	munkaközösség vezetők. óvónők
Csoportra vonatkozó szervezési feladatok tervezése	1 hónapra	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, eszközök készítése, biztosítása aktuális feladatok	Idő tevékenység tervezés. és	Valamennyi óvodapedagógus
Fejlettségmérő lapok gyermekenként	Félévente dokumentálva	A dokumentum által meghatározottan.	Kategória- rendszeres megfigyelés, összegzés.	Csoportonként valamennyi óvodapedagógus.
Tehetséggondozó foglalkozások ütemterve	1 év	A tevékenységek tartalma, módszerek, eszközök.	Egymásra épülőlogikai rendszer.	Tehetséggondozó foglalkozásokat vezető óvoda pedagógusok
SZMSZ kötelező mellékletei.	Módosításig	Hatályos törvények és jogszabályok alapján GDPR-2018	Belső szabályozás	Intézmény igazgató

Házirend	Módosításig	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Szabályozás	Intézmény igazgató
Szabályzatok	hosszú távú	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Dokumentum-készítés	Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek
Éves önértékelési terv	hosszú távú	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Dokumentum-készítés	Felelősök, munköz. vezetők szerkesztik Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek

A tanulás tervezésének éves elosztása

2011.évi CXCV. Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 8. § (2) 95. § (9) bekezdés az óvodakötelezettségről.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Személyi feltételek

- Csoportjainkban a nevelőmunkát óvodapedagógusok, speciális csoportunkban autizmushoz értő gyógypedagógusok végzik. Ahol szükséges biztosított a pedagógiai asszisztensek segítő munkája a napi tevékenységeknél.
- Az óvodapedagógusok csoportban töltött munkaideje 32 óra, az átfedési idő 2 óra. A felkészülési idő heti 8 óra: 4 óra, 4 óra kötelezően elrendelt.
- Gyógytornát, mentálhigiénés tevékenységet, fejlesztő pedagógiát szakvizsgával rendelkező óvodapedagógusok látják el.
- Intézmény Igazgatói, Intézmény Igazgató helyettesi szinten feltételnek tekintjük a szakvizsgát, vagy annak megszerzését.
- A Montessori pedagógussal kapcsolatos követelményeket a Pedagógiai program tartalmazza.
- A Montessori nevelési rendszer ismeretét, az eszközökkel kapcsolatos alkalmazásképes tudást valamennyi óvodapedagógustól elvárjuk.
- Óvodapedagógus jelenléte a teljes nyitvatartási időben kötelező.
- Az óvoda valamennyi dolgozójának hozzá kell járulnia az intézmény működésének eredményességéhez.
- Minden dolgozónak saját munkaterületéhez kapcsolódóan feladata, hogy működjön

közre a sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek ellátásának, célkitűzéseinek megvalósításában.

- Valamennyi alkalmazott fontos felelőssége, hogy megjelenésével, magatartásával, beszédkultúrájával mintát nyújtson a gyermekek számára.

Tárgyi követelmények

Az óvodai környezet kialakításának feltételei:

- Az **előkészített környezet**, mint Montessori sajátosság hangsúlyozza az indirekt pedagógiai megközelítést. A gyermekek környezetében az eszközök elhelyezése nyitott polcokon elérhető magasságban megfelelő Montessori logikai rendben történjen. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása.
- A környezetben a Montessori eszközök mellett legyenek egyéb fejlesztő eszközök és játékeszközök, más tevékenységek eszközei is. A környezet szabályaihoz tartozik, hogy a gyermek egy kis szőnyeggel foglal helyet magának, melyen az általa kiválasztott eszközzel dolgozik. A szőnyegen egyedül foglalatосkodik, nem lehet zavarni őt, csak az mehet oda társai közül, akit ő hív.

Alapvető követelmény az évente szeptember hónapban történő teljes környezetre vonatkozó **balesetvédelmi átvizsgálás és az ennek nyomán elvégzett balesetveszély elhárítása**. Ezen túlmenően valamennyi munkatárs felelős a saját munkaterületére vonatkozó biztonságvédelmi **előírások betartására**, az esetleg felmerülő veszélyek súlyától függően az elhárításra, vagy a veszély jelzésére az első számú vezető felé.

A Montessori eszközökkel kapcsolatos követelmények

- A Montessori eszközök mindegyike a gyermek számára egy megoldandó problémát tartalmaz. Az eszköz magában foglalja a hibalehetőség ellenőrzését is. Az eszközök logikailag egymásra épülnek.
- Az eredeti eszközök megfelelnek ezen követelményeknek, a házilag készített eszközöknél pedig figyelembe kell venni ezen kívánalmakat.
- Minden Montessori eszközből csak egy van a csoportban, melyet szabadon választhat a gyermek a polcról. Ha már játszik vele nem kell átengednie társának, de ő sem veheti el mástól. Ha nagyon vágyódik egy gyermek a használatban lévő tárgy után, nem marad más választása, mint fegyelmezi magát, türelmesen vár, míg társa visszateszi azt a helyére.

Követelmények a tevékenységek helyének kialakításában

- A csoportszoba a bútorzattal funkcionális egységekre tagolt, így biztosítjuk a megfelelő helyet egyrészt a Montessori eszközök zavartalan használatához, a nyugodt egyéni játékhoz, másrészt a hagyományos szerepjátékokhoz.
- Csendjátékhoz, közös dalos játékokhoz, építő és közlekedési játékhoz nagyobb tér áll a gyermekek rendelkezésére.
- Az előkészített környezetben az eszközök a gyermekek által elérhető és áttekinthető nyitott polcokon, logikus módon kerülnek elhelyezésre.
- Tevékenységi területenként, témakörönként és nehézségi fokoként egymáshoz tartozó eszközök azonos polcokon foglalnak helyet. A polcok egymáshoz viszonyított helyzete is az eszközök nehézségi fok szerinti változását tükrözik.

Ennek alapján polconként található:

- **Mindennapi élet gyakorlatához szükséges eszközök**
- **Érzékszervek fejlesztésének eszközei**
- **Matematikai nevelés eszközei**
- **Kozmikus, környezetismereti nevelés eszközei**
- **Anyanyelvi nevelés eszközei**
- **Kísérletezés eszközei**

A témakörökön belül minden egyes feldolgozandó anyag készlete külön tálcán, kosárban, fadobozban van rendszerezve. A tájékozódást segítik a nyomtatott betűvel kiírt megnevezések a polcokon.

A munkaterületként szolgáló **Montessori szőnyegeknek** állandó, rögzített helyük van a polcrendszeren belül.

A berendezés rögzítettsége által állandó helyszínt biztosítunk a klasszikus szerepjátékoknak: babaszoba, babakonyha. A csoport igénye szerint más szerepjátékokhoz mobil eszközökkel teremtjük meg az optimális játék feltételeket.

A **mesesarok** biztosítja a mesehallgatáshoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz, könyvnézegetéshez szükséges nyugodt színteret.

Az ábrázolás, barkácsolás, kézműves technikák alkalmazására és folyamatos gyakorlására az évszakoknak megfelelően gazdag anyag és eszköztárral felszerelt állandó helyszín áll a gyermekek rendelkezésére, ahol kötetlen keretek közt, szabadon valósíthatják meg elképzeléseiket az egész nap folyamán.

A **természetsaroknak** kiemelt szerepe van a növényekkel végzett kísérletekben, növényápolásban, évszakonként a természetben gyűjtött „kincsek” elhelyezésében, rendszerezésében.

Az óvodapedagógusok ciklikusan, céltudatosan váltogatják, frissítik a játékeszközöket, a babakonyhai játék témáit, ezzel megteremtve a változatosabb és sokszínű játéktevékenységek motivációs lehetőségeit. Elromlott sérült játékeszközök nem lehetnek a csoportszobában, ezek javítása, javíttatása vagy selejtezése folyamatos tevékenységet igényel. A rendezettség, célszerűség jelenjen meg az óvodapedagógusok sajátos környezetében, valamint a dokumentációk, szakmai anyagok kezelésében, elhelyezésében.

Állandó és mobil tevékenységek felsorolása:

Állandó tevékenységek

Babaszobai játék

Babakonyhai játék

Piacos játék

Építő játék

Bábozás, dramatizálás

Barkácsolás

Mobil tevékenységek

Fodrászos játék

Orvosi játék

Boltos játék

Gyógyszertáros játék

Közlekedési játékok

Iskolás játék

Konstrukciós játékok

Öltözővel kapcsolatos követelmények

- Gyermekek ruháinak névvel, jellel ellátott kis szekrény és jellel ellátott ruhás zsák
- Cipők elhelyezésére külön kialakított polc
- Tornafelszerelés saját tornaszákban
- Egyéb csoportonkénti hangulati elemek
- Váltócipő

Szülők tájékoztatására vonatkozó követelmények

- Faliújság a szülők számára óvodai és csoportszinten
- A csoport aktuális nevelési terve-féléves
- Tanult versek gyűjteménye (korcsoport szerint)
- Tanult énekek gyűjteménye (korcsoport szerint)
- Aktuális felhívások, tájékoztatás az aktuális programokról
- Neveléssel kapcsolatos cikkek
-

Mosdóval kapcsolatos követelmények

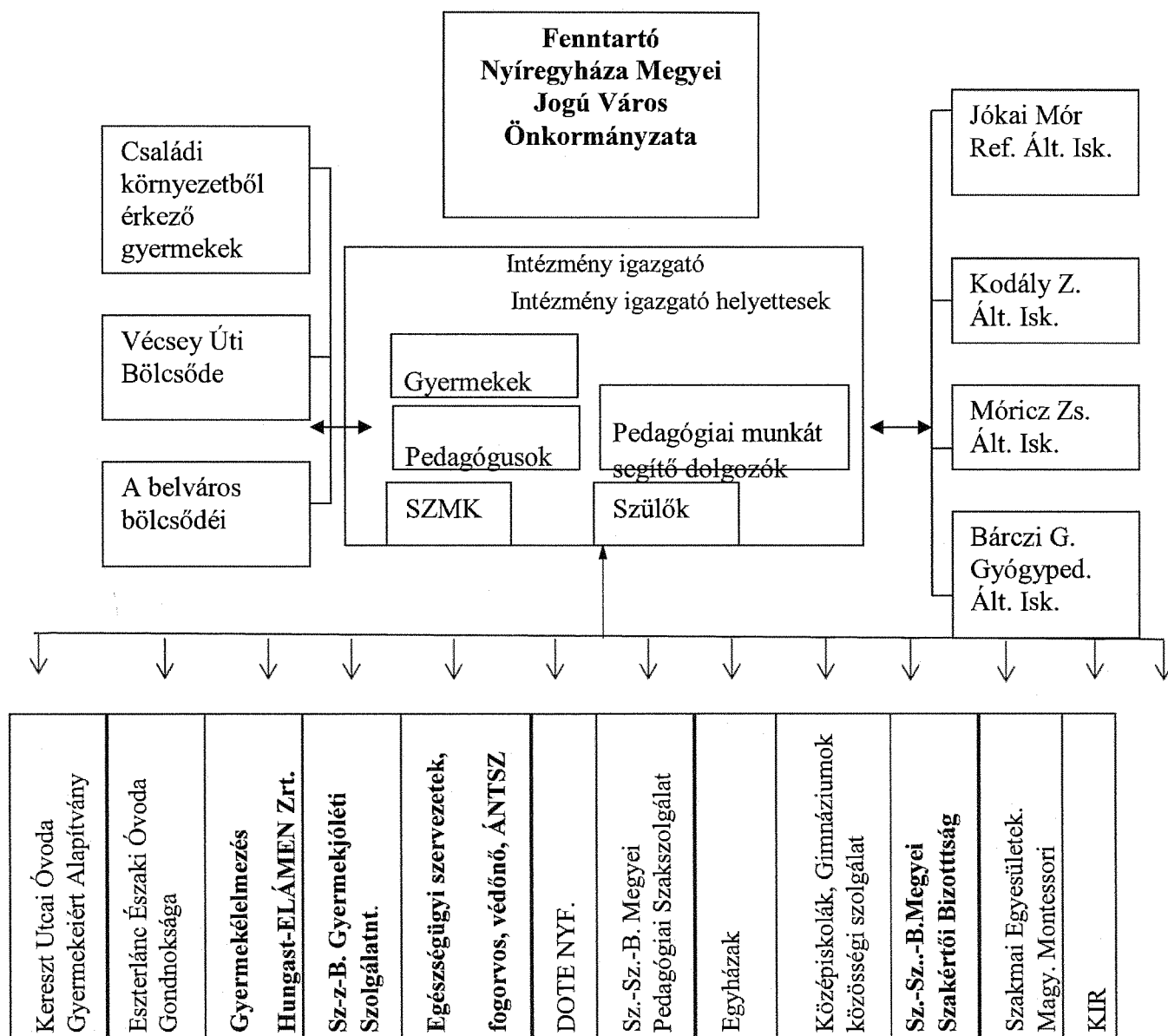
- Gyermekek törölközői jellel ellátva, a tartón azonos jel alá függesztve.
- A fésűk gyermekenként a megfelelő jelhez elhelyezve. Fogmosó felszerelés, pohár, fogkefe, fogkrém gyermekenként jelhez elhelyezve.
- Felnőtt törölköző külön helyre felakasztva.
- Gyermekek számára 2 db kis partvis 1 lapát a csoport takarításhoz.
- Egy tál és törölkendők az asztal lemosáshoz.
- Folyamatosan toalettpapír ellátás minden WC-hez.
- Folyékony szappan minden mosdókagylóhoz.
- Csoportonként 3 körömkefe kihelyezve.

Az óvodai környezet kialakításának elveit, a Montessori eszközökkel kapcsolatos követelményeket, a csoportkép, öltöző, mosdó, aula, tárgyaló, udvar, Montessori pedagógiai megközelítés szerint fontos követelményeit az 1. sz. melléklet tartalmazza.

Intézményünk 11/1994 (VI. 8.) MKM rendelet 7. sz. melléklete által előírt követelményekhez viszonyított bútor, berendezés, taneszköz felmérését Pedagógiai programunk tartalmazza.

A beszerzéseket a fenntartóval folytatott éves egyeztetések alapján végezzük.

II.1.8. Az óvoda kapcsolatai

Partnerkapcsolatainkban célunk az elégedettség folyamatos javítása, a reális és pedagógiailag elfogadható elvárásoknak való megfelelés.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és –lehetőség szerint– szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermekek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt. Az

óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A kapcsolattartás formái:

- **Családlátogatás** csak a szülő kérésére valósul meg, még óvodába érkezés előtt, vagy az első óvodában töltött hetekben.
- **A beszoktatás ideje** alatt a **személyes beszélgetések** alkalmával a szülőknek legyen lehetőségük megismerni az óvodai napirendet, a csoport szokás és szabályrendszerét.
- **Szülői értekezleten** az óvoda nevelési elveivel, rendjével, elvárásaival ismerkedhetnek meg, előadásokat hallhatnak külső szakemberektől különböző kérdésekben. Elmondhatják észrevételeiket, javaslataikat.
- **Fogadó órán** az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődésének üteméről. A gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében segítséget nyújt a családoknak szokásaiknak, sajátosságaiknak megfelelő megoldásokat keresve.
- **A nyílt napok** az óvodai élet személyes megismerését, a gyermek csoportban elfoglalt helyét, baráti kapcsolatait, egyéni képességeiről kaphat betekintést.
- A szülőkkel együtt **szervezett ünnepek, rendezvények, kirándulások**, a közös élményforrások beiktatását teszik lehetővé, az együttműködést segítik.
- Az **egészségnapok szervezésével** megmutatjuk a helyes táplálkozás az egészséges életmód, sportolás sokszínűségét.
- Az óvoda megszervezi a szülők érdekegyeztető, érdekérvényesítő fórumait, működésüknek teret enged.
- **Igény és elégedettségmérés**, valamint erre épülő fejlesztések a partnerkapcsolatokban megfogalmazott cél elérését segítik.

A gyermekintézmények egymásra épülésének elve alapján tartunk fenn kapcsolatokat a bölcsődékkal, iskolákkal. Informális kapcsolatot tartunk azon bölcsődékkal, amelyekből gyermekek érkeznek az óvodánkba.

Különböző rendezvények szervezésével segítjük a szülőket az iskolaválasztásban. A kölcsönös érdeklődés lehetővé teszi egymás nevelési céljának megismerését, megértését, az átmenet problémáinak mérséklését. Az iskolák felé közvetítjük a Montessori szellemű pedagógiánk elveit, eredményeit.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Célunk:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése, Hálózati Kávéház működtetése (lásd: melléklet)
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával

Feladatunk:

- Munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése
- A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok kiegészítése
- a nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása, mivel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojekt folytán azok bővültek.
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

A tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása. Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)

Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás) A gyerekek fejlődésének után követése

legalább az általános iskola első évében. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel. A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása

Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja)

Intézményi önértékelés, eredményesség

Intézményi önértékelés készítése

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdet, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladatmeghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken;
- májusi szülői értekezlet megrendezése a leendő elsőosztályos szülőknek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.
- Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani
- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények

támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;

- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel;
- a taneszközök mértéktartó és gondos kiválasztása

Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Várható hatások, eredmények:

A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

II.1.9. KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

Kíváncsok, hogy az óvoda kapcsolatai terjedjenek ki a közművelődési intézményekre, programkínálatuk, tevékenységük gazdagítsa a gyermekek mindennapjait.

(múzeum, színház, könyvtár)

- **Szakmai kapcsolatok**

Szakmai kapcsolatot tartunk fenn a Magyarországi Montessori Egyesületen keresztül az országban dolgozó Montessori bázisintézményekkel és Montessoris óvónőkkel.

A Montessori pedagógia bázisintézményeként szakmai továbbképzések szervezését, megtartását, konzultációs lehetőség biztosítását vállaljuk.

Részt veszünk a Magyarországi Montessori Egyesület munkájában. Célunk, hogy megismerjünk hasonló külföldi intézményeket, szervezeteket.

Bázisintézményi feladatok ellátása során minden évben két alkalommal, ősszel és tavasszal betekintést kaphatnak az érdeklődő óvodapedagógusok óvodánk **JÓ GYAKORLATAIBA**:

- A Kompetencia alapú óvodai nevelés és a Montessori szellemű pedagógiai összhangjának megteremtése
- Az anyanyelvi nevelés folyamata, út az írás-olvasásig
- Szülők, mint nevelési partnerek az egészséges életvitel megalapozásában

SNI-s gyermekeink érdekében kapcsolatokat tartunk fenn az integrált és inkluzív nevelést folytató többségi iskolákkal. Az autizmussal együtt élő gyermekek és családjaik ellátásának megsegítésére együttműködünk az helyi és országos civil szervezetekkel.

Folyamatosan tartalmi kapcsolatot működtetünk a **fenntartóval, a szakmai szolgáltató és szakszolgálat intézményeivel** a gyermek – és ifjúságvédelmi intézményekkel.

II.1.10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

II.1.10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Cél:

A játék kínáljon változatos tevékenységi lehetőségeket, az érzelmek, szocializáció, együttműködés, értelem és akarat fejlődéséhez.

Körültekintő módon meg kell teremteni annak feltételeit, hogy az óvodáskorú gyermek meghatározó játéka, a **szabad játék** legyen. Ennek kiemelkedő fontosságát, elsődlegességét az óvodapedagógusnak és a dajkáknak ismerni és szemléletformálás eredményeképpen tiszteletben kell tartani.

Váljon a játék a gyermeki pszichikum, gondolkodás mozgás és az egész személyiség fejlődésének (érzékelés, észlelés, emlékezet, kreativitás, képzelet, gondolkodás, kommunikáció), alapvető keretévé, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodapedagógus általános feladatai

- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt-a szülő és az óvodapedagógus. Ezért utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Megfelelő csoportlégkört, helyet, élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Az együttműködésben szereplők multikulturális és interkulturális szemlélettel rendelkezzenek, és az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel segítse a megfelelő csoportlégkör kialakítását. Az együttműködők formálják a közösségi élet, a játék szabályait, normáit, erősítsék a véleménynyilvánítást és döntőképeséget, különös figyelemmel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.
- Jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Együttjátszás, támogató serkentő ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival.
- A békés, konfliktustól mentes játék feltételeként olyan, mindenki számára érthető, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása és betartása minden korcsoportban, amelyben a játék birtoklása, egymás játékának tiszteletben tartása nem szenved csorbát.
- A játékon keresztül segítse a csoportba való beilleszkedést. Az erkölcsi nevelésre helyezzen hangsúlyt a szokások kialakításánál, elfogadásánál, betartásánál, az egymással szembeni kulturált viselkedésnél. Személyes példaadása legyen követendő minta a gyermek számára.

- Az óvodai élet minden terén, így a játékban is, nagy nevelőértéke van a példaértékű kommunikációnak. Alakítsuk ki a gyermekben azt az igényességet e téren, amely a felnőtt modellértékű kifejezőmódja után ez elvárható.
- A játék során fordítson fokozott figyelmet a gyermekek esztétikai nevelésére. Lehetőség szerint hozza felszínre az összes játékfajtánál a természet és élet közeliséget.
- Az óvodapedagógus a szervezés során, legyen tekintettel arra, hogy a szabad játék túlsúlyban legyen és azt is, hogy játékfajták nem képeznek hierarchikus rendet, nem különülnek el sem játék fajtánként, sem életkoronként, egyszerre vannak jelen a csoport életében, főleg a vegyes csoportokban.
- Az óvodapedagógus szemléletében a pedagógia optimizmus foglaljon el döntő szerepet, mely biztosítja a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő és támogató jelenlétet. Rendelkezzen reflektív szemlélettel, szinkronizálja a gyermekeknek játékuikkal kapcsolatos elképzeléseit és készítse elő a játékhoz szükséges döntéseket.
- Az óvodapedagógusnak az egyes gyermekek aktuális fejlettségét nyomon kell követnie. Tervezzen és valósítson meg elsősorban indirekt módszerekkel egyénre és csoportokra szabott fejlesztési feladatokat.
- A szülők tájékoztatása a játék, különös tekintettel a szabad játék személyiségfejlesztő hatásáról, és az együttműködés kiszélesítése a gyermek optimális fejlődése érdekében.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai a feltételek megteremtésében

Játékhely:

Játékhelyek kialakítása az egyéni és közösségi játékok, a csendesebb és a zajosabb tevékenységek számára. A szabad játék alapvető feltételeként gazdag, sokszínű játéktér biztosítása. Az óvodapedagógus biztosítsa a belső terek megfelelő tagoltságát, a különböző játék tevékenységek kibontakoztatása érdekében.

Térfelosztási lehetőségek:

- Családi játékok tere (szobai és konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel)
- Mesesarok (nyugalmas hely, könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel,

jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel)

- Építő – közlekedő játékok tere (különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, terepasztalokkal, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel)
- Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal)
- Kísérletező hely (természetes anyagokkal, felszerelésekkel, gyermekenciklopédiákkal, földgömbbel, nagyítóval, mágnessel)
- Énekes játékok tere (ritmus hangszerek, a népi játékok kellékei)
- Kincses láda (különböző érdekes tárgyak az éppen aktuális játékokhoz takarók, szép anyagok)
- Egyéb foglalkozások eljátszás lehetőségeinek biztosítása tematikus eszközökkel. (orvos, fodrász, tanító stb.)

A gyermekek kedvük szerint játszhasanak **gyakorlójátékot** szőnyegen és asztalnál egyaránt, egyénileg, vagy társaikkal. A hely megválasztását illetően a csoportban kialakult szabályt tartásák be.

A **szimbolikus szerepjáték** és **szerepjáték** játszóhelyeinek kialakításánál az óvodapedagógusnak figyelembe kel venni, hogy vannak helyileg állandó játékok (babaszoba, babakonyha, fodrász, bábozás, barkácsolás) és mobil játékok (orvos, patika, mozgásos játékok). Mindezek mellett adjon szabad teret a gyermeki kezdeményezésnek a játéktér berendezésében, hogy fantáziájuk alapján, szabadon megválaszthassák a játék helyét. A játékterek kialakításánál fontos feladat, hogy rugalmasan alakítható, változtatható, átjárható legyen.

A Montessori és a hagyományos **képességfejlesztő** játékok zavartalan, elmélyült használatához, és a **kísérletezéshez**, alakítson ki elkülönített, nyugodt helyet, kuckót.

Az óvodapedagógus egyértelmű szabályok kialakításával érje el, hogy Montessori szőnyeg által kialakított játszóhelyeken tartsák tiszteletben egymás játékát.

A **konstrukciós játék** helyét úgy kell kialakítani, hogy lehetőséget adjunk az időben hosszan tartó, folyamatos építőjátékra, más tevékenységek zavarása nélkül.

A **mozgásos játékok** sokirányú fejlesztő hatását, a mozgás örömét fokozhatjuk változatos játék és sporteszközök biztosításával, a csoportszobában, az aulában és az udvaron is. A többszereplős, zajosabb, mozgásos játékhoz jó térkialakítással biztosítson tágas helyet.

A **barkácsolás** helyét úgy kell kijelölni, hogy stabil, megfelelő magasságú asztalon dolgozhassanak a gyerekek, a mozgásos játék számára kijelölt helytől távol. A játékidőben folyamatosan elérhetővé kell tenni a biztonságos, gyermekméretű szerszámokat, a könnyen megmunkálható anyagokat. A fokozatosság elvének betartásával, ötletadással, esetenkénti segítségnyújtással juttassa a barkácsolást, a gyermek önálló munkáját, alkotóvágyát magasabb szintre.

Játékidő

A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik az óvodai napirendbe, időbeosztásban, a játékos tevékenység szervezésben is.

Idő tekintetében minden játékhoz meghatározott időkeret áll rendelkezésre. Fontos, hogy a játékra fordítható idő legyen, hosszan tartó, egybefüggő, lehetőség legyen a folyamatos játékra, mert csak így tud kiteljesedni s így tudja betölteni a kapcsolatokat összekötő szerepét.

A mikrocsoportos, kezdeményezett játékos tevékenység idején a szabad játékot és más tevékenységeket úgy szervezze meg az óvodapedagógus, hogy a kezdeményezésen részt nem vevő gyermekek a visszafogottabb konstrukciós és fejlesztő játékokat részesítsék előnyben.

A több napig elhúzódó játéktevékenységben az óvodapedagógus támogató szerepe nyilvánuljon meg abban is, hogy a helyszín berendezése megmaradhat, nem kell elpakolni a játékeszközöket.

A délutáni játékidőt az óvodapedagógus a gyermek által választott játékon keresztül használja ki esetlegesen differenciált fejlesztésre.

Játékeszközök

Az óvodapedagógus rugalmas, átgondolt szervezéssel oldja meg, hogy minden játékformához elegendő eszközök, egyszerű, alakítható gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek álljanak rendelkezésre. Következtesen fejlessze a gyermek rend iránti igényét azáltal, hogy a játékoknak könnyen elérhető, állandó helyet biztosít, ez Montessori nevelésünk egyik alapkövetelménye. A vegyes csoportokban a 3-7 éves korosztály számára olyan eszközök használatát kell lehetővé tenni, amelyek igazodnak a különböző korosztályok fejlettségéhez, az aktuális érdeklődéshez és a játszóhely közelében találhatók.

Az óvodapedagógus biztosítson a gyermekek számára olyan eszközöket, melyek nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen, és melyeknek kiemelt jelentősége van. Ezen játékeszközök fejlesztik a gyermeki kreativitást, önkifejezést, alkotókedvet, közös tervezést, interakciós kultúra kibontakoztatását, annak átélését, hogy sok egyszerűbb játék alkalmazható a játékban örömforrásként.

Az *előkészített környezetben* legyenek jelen a különböző családi kultúrák pozitív elemeire

emlékeztető tárgyak. A gyermekek készítsenek közösen élményekhez kapcsolódó játékeszközöket, általánosan felhasználható anyagokat, szerszámokat.

Az óvodapedagógus a **szerepjátékhoz** biztosítson olyan játékeszközöket, amelyekkel a játék színterét be tudja rendezni. Ezek hasonlítsanak a valóságos élet eszközeire, vagy legyenek valóságosak, mert ezzel egyrészt lehetőséget adnak a felnőtt életének, tevékenységének reprodukálására, másrészt hagyják kibontakozni a gyermek fantáziáját, motiválják őket a játékban való részvételre. Legyenek egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök.

A **családi játékokban** elsősorban a babaszobai, babakonyhai játékokat részesítik előnyben. A játék témájaként a családi élet eseményei, és az ünnepek (névnap, születésnap, húsvét, karácsony) egyaránt megjelennek. Lehetőséget kell adni arra, hogy a kiegészítő eszközök a valóságos élet eljátszására adjanak alkalmat. A higiéniai követelmények mellett készíthessenek igazi süteményeket, salátát, amellyel megkínálhatják egymást. A boltos, az orvosi, és a fodrászos játék valódi kellékeinek, eszközeinek folyamatos gazdagítása, szükség szerint cseréje legyen az óvodapedagógus s a gyermek közös tevékenysége.

A szőnyegen főleg az építőjáték dominál, ami gyakran kapcsolódik a közlekedéshez, az életben megfigyelt munka jellegű tevékenységekhez (tűzoltó, rendőr, útjavítás, házépítés) ezért a közös polcokon az ilyen jellegű eszközök biztosítása a feladat.

A kész játékok mellett szükséges a **félkész, mobil, átalakítható eszközök biztosítása**, amelyek készítése, befejezése, fejleszti a gyermek kreativitását, alkotókedvét, fantáziáját, kez ügyességét, kitartását, türelmét, esztétikai érzékét. A közös tervezés és megvalósítás nagymértékben fejleszti az együttműködést.

A **mesesarok** nyugalmas helye könyvekkel, bábokkal, készen vásárolt és saját maguk által előállított, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal legyen berendezve.

Törekedjen arra, hogy a gyermekek életkorának, érdeklődésének megfelelő **társasjátékok**, fejlesztő játékok álljanak rendelkezésre. Gazdagítsa a választási lehetőséget saját készítésű Montessori eszközökkel.

A játékhoz szükséges eszközök biztosítása során fontos, hogy jó minőségű, esztétikus, balesetvédelmi szempontból megfelelő, biztonságos játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

Élmények

Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket olyan óvodai s óvodán kívüli élményekhez, amelyek minden tekintetben megfelelnek a 3-7 éves korosztály érdeklődésének, fejlettségének. (bábszínház, színházi előadások, Állatpark, séták, kiállítások, múzeumlátogatás, Falumúzeum).

Ez olyan színvonalon, hogy gazdag élmények, tapasztalatok a gyermek számára számos tevékenységben alkalmazhatóak legyenek, megjelenjenek a különböző játékfajtákban

A játék tartalmában megjelenő témák, az óvodapedagógus tevékenysége által indirekt formában befolyásoltan jelenjenek meg, felhasználva a gyermekek családból hozott élményeit is a játék gazdagítására.

Az óvodapedagógus feladata elérni, hogy egyes évszakokban az ünnepekre való örömteli családi és óvodai készülődés, és a hozzá kapcsolódó tevékenységek valamilyen formában és szinten megjelenjenek a különböző játékfajtákban is. Az ünnepekre hangolódást, a hangulati elemeket megfigyelhetjük a rövidtávú (nagytakarítás a babakonyhában húsvét előtt, sütemény, saláta készítése) ünnepvárás során is.

Az irodalmi élmények hatásait használja fel megfelelő eszközök biztosításával arra, hogy beépüljenek a különböző játékformák tartalmába, ezáltal új megközelítésben kerülnek feldolgozásra, színesítve a gyermek személyiségét.

Az óvodapedagógus szerepe a játékirányításban

A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, serkentő, ösztönző támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális – interkulturális szemlélettel. Fontos feladata a játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.

Az óvodáskor életkori sajátosságait ismerve lehetővé kell tenni, hogy szabadon játszanak, tapasztalatokat szerezzenek, kísérletezzenek, hogy kialakulhasson bennük az „én csinálom érzése”. Az óvodapedagógussal való közös játék ne sértse a gyermek önállóságát, kreativitását, elképzeléseit. **A szabad játékban** az óvodapedagógus potenciális partner, bevonható társ marad, ill. segítővé, kezdeményezővé lesz, aki csak szükséges esetekben avatkozik bele a játékba. Jelenléte teszi lehetővé a játékkapcsolatok kialakulását, az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató serkentő, ösztönző, indirekt reakcióival éri el.

Átgondolt szervezéssel, a gyermekek közti különbségek figyelembevételével, a vegyes csoportban teremtsen meg a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együttjátszását, a közös tevékenységre való igényt. A közösségi élet szabályainak, normáinak kialakításakor erősíteni és fejleszteni kell a gyermeki vélemény – nyilvánítást, döntő - képességet, mert ez segít a konfliktushelyzetek megoldásában is.

Az óvodapedagógus ismerve a gyermekeket, segítsen a játékba nehezen bekapcsolódóknak, tapintatosan alakítsa a játszócsoportok, majd a baráti kapcsolatok alakulását, mert jó légkörben pozitív irányba fejlődik toleranciájuk. Kísérje megosztott figyelemmel a gyermekek játékát, mert így döntheti el, mely helyzetekben szükséges a közvetlen beavatkozás, mikor elég a mintaadás. A játék folyamatában elsődlegesen metakommunikációs eszközökkel küldjön a gyermek számára pozitív visszajelzéseket.

Az óvodapedagógusnak inspirálnia kell a játékelképzelések megbeszélését, és kibontakoztatásukat dekódolt üzenetekkel segítse elő.

A játék során alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez kell igazítani.

A játék terápiás szerepének felhasználása a nevelőmunkában

Az óvodapedagógus egész személyiségének követendő mintaként kell a gyermekek előtt állnia, mert szívesebben utánoznak olyan felnőtt mintát, amely biztonságot ad számukra, akivel jó érzelmi kapcsolatban vannak, akivel gondjaikat, örömeiket érdemben megoszthatják.

Fontos, hogy a gyermeket ismerve észre vegye, feltárja a gyermek problémáinak jelentős részét, amely frusztráció hatására agresszióban vagy regresszióban nyilvánul meg és a játékot, mint feszültségoldó eszközt, terápiás eszközt alkalmazza a kínos élményektől való megszabadulásra, negatív viselkedésformák korrigálására.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék területén

Tudatosan megengedő, támogató és biztonságot adó jelenléttel, kiegyensúlyozott csoportlégkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt irányításával a beszédkedv, a közlésvágy motiválása. A gyermek vegye észre, hogy az óvodapedagógus figyelemmel kíséri közléseit, készséges válaszokat ad kérdéseire.

A szerepjátékot szóbeli ismeretekkel támogassa, a fogalomalkotás segítségével. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakításának elősegítése. Az óvodapedagógus a gyermekek felé többnyire metakommunikációs jelzéseket használjon, játszótársként nyelvi kifejezéseket adjon.

A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fokozott figyelemmel kísérése, beilleszkedésük támogatása a játékba, spontán párbeszédés helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi nevelés elősegítése.

Figyelje meg a gyermekek kommunikációs fejlettségét és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggéseket a játéktevékenységekben.

A csoport normáinak, elveinek, erkölcsi rendszerének megfogalmazása az óvodapedagógus által, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív kommunikációs stílusnyelvi formáinak gazdagítása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- ☐ Kisebb – nagyobb csoportokban képesek együtt játszani.
- ☐ Aktív résztvevői a játéknak, törekednek a játéktémák gazdagítására.
- ☐ Játékukban meghatározó a változatos, témájában gazdag szerepjáték.
- ☐ Játékukban fantáziadúsak, kreatívak, megfelelő önfegyellemmel, szabálytudattal, empátias készséggel, nyelvi kifejezőkészséggel, együttműködéssel rendelkeznek.
- ☐ Elképzelésük szerint alkotnak komoly tervezést igénylő építményeket.
- ☐ Tudjanak örülni egymás sikerének.
- ☐ Óvodáskor végére a játékon keresztül megtanulnak utasításokat követni, másokhoz alkalmazkodni, mert ezáltal jól fejlődnek akarati, erkölcsi tulajdonságaik, érettebbek lesznek az iskolai élet elvárásaival szemben.
- ☐ A szokás és normarendszer megalapozódott a szimbolikus játék során is.
- ☐ A tanulási készség, képesség játékon keresztüli megfelelő szintje.
- ☐ Pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensek érettsége.
- ☐ Önmaga lehetőségeinek és korlátainak elfogadása.
- ☐ A gondolkodási formák megfelelő fejlettsége.
- ☐ A finommozgások iskolában elvárható megléte.
- ☐ Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására.
- ☐ Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése megfelelő viselkedéskultúra betartásával történik.

II.1.10.2. Verselés, mesélés

- Játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek járulnak hozzá a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek rigmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában, esetlegesen bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítı, átlekesítı szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A mesélıvel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játék tevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történı kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítı mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi mőveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Cél: A versek és a mesék esztétikai értékeinek élményszerő megszerettetése útján a befogadó és alkotó tevékenységek életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelı fokozatos fejlesztése. A versek- mesék élményfeldolgozása mozgással és ábrázolással történı kombinálása során harmonikusan fejlődjön személyiségük, anyanyelvi képességük, erkölcsi tulajdonságaik és szociális magatartásuk.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, melyek során irodalmi élmények átélésén keresztül, kialakulhat a művészetek iránti érzelmi kötődés.

Az óvodapedagógus feladatai

- ☐ A mesesarok barátságos légkörének kialakítása.
- ☐ Az irodalmi anyag igényes, életkornak, évszakoknak, ünnepélyeknek, aktualitásoknak megfelelő összeállítása. Az anyagkigyűjtés készítésekor törekedjen változatosságra, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megválasztásával a multi és interkulturális nevelés. Mesével erősítse a hovatartozást, az identitást, a személyes kapcsolatokat.
- ☐ Az anyanyelv szépségének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal, beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazásával az önkifejezés fejlesztése.
- ☐ A mindennapos mondókázással, verseléssel, meséléssel az esztétikai irodalmi fogékonyság megalapozása anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- ☐ Mindennap juttassa meseélményhez a gyerekeket, egy-egy mesét napokon át hallhassanak. Az óvónői beszéd legyen mindig modellértékű a gyerekek számára.
- ☐ Mesesarok barátságos légkörének kialakítsa, vegyes életkornak megfelelő verseskötetek, mesekönyvek, képeskönyvek biztosítása.
- ☐ Élményt nyújtó hiteles megjelenítés bábjáték és dramatikus játékok által. Egy-egy mese feldolgozása során legalább 3-4 féle feldolgozási lehetőséget tervezzen (óvónői előadásmód, elalvás előtti mese, 1-2 bábbal, paraván mögötti játék, drámajáték). Különleges élményt nyújtó eszközhasználat (árnyjáték, marionett, stb.) teremtsen lehetőséget az alkotó fantázia kibontakoztatására.
- ☐ A gyermekek irodalmi élményeit vezesse át ábrázoló tevékenységekbe, közösen készítsenek mesealbumokat, közmondás és találós kérdés gyűjteményeket.
- ☐ Színvonalas színházi előadások és bábműsorok megtekintésének a megszervezése.
- ☐ A komplex művészeti nevelés érdekében fejlessze a gyerekek kreativitását, kommunikációs képességeit, szókincsét, beszédkészségét, memóriáját, önbizalmát, toleranciáját, térbeli tájékozódását a mesék, versek feldolgozása során.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☐ A gyermek szívesen ismétlgeti a verseket, rigmusokat.
- ☐ Egyénileg vállalkozik a mondókák, versek, mesék elmondására, bábozásra.

- ☐ Várja és kéri a mesehallgatást.
- ☐ Szívesen mesél, bábozik, dramatizál a társaival együtt, képes történeteket kitalálni és eljátszani.
- ☐ Megjegyez 10-14 gyermekmondókát, 8-10 gyermekverset, 15-20 mesét.
- ☐ Bekapcsolódik a közös játékba, és abban tevékenyen vesz részt. Örül a saját és a mások sikerének.
- ☐ Képes közvetlen verbális kontaktus felvételére.
- ☐ Képről összefüggéseket meglátva tud mesélni.
- ☐ Összefüggően összetett mondatokban, nyelviileg helyesen beszél.

II.1.10.3. Anyanyelvi nevelés

Cél: Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés. A kommunikáció különböző formáinak differenciát fejlesztése a nevelőtevékenység egészében. Az óvodás korú gyermek sajátos, egyéni szükségleteinek kielégítése, tapasztalati és élményanyagának, valamint egyéni és életkori sajátosságainak megismerése s figyelembevétele, a személyiségfejlesztés, a nevelés eszközrendszerén keresztül.

Az óvodapedagógus általános feladatai

- ☐ Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, a tevékenységekbe ágyazódva az óvodai élet minden percében jelen van.
- ☐ Az óvodapedagógus és környezete beszédkésztsége, személyisége, esztétikája modellértékű legyen a gyermek számára.
- ☐ Az óvodapedagógusnak az anyanyelvi nevelés komplex értelmezését kell magáénak vallja.
- ☐ Az óvodai nevelőtevékenység egészében törekedjen a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, a válaszok igénylésére és igényes válaszadásra.
- ☐ Elemi ritmusokból, dallamokból, az artikulációs közlésből kiinduló, élményszerű pozitív fejlesztés biztosítása (meghallgatás, oldott derűs légkör, helyes minta adása) a direkt javítás elkerülésével.
- ☐ Montessori szellemű nevelésünket, rendszert alkotva állítjuk az anyanyelvi nevelés támogatására (vegyes csoport gazdag tevékeny élettere, az egyéni és kis csoportban végzett feladatok, az írott nyelvvel való ismerkedés).
- ☐ A Montessori eszközök bemutatásánál, és az azokkal végzett gyakorlatok során a

tulajdonságokat kifejező, alapszavak tudatos, tervszerű használata a szókincsbővítés érdekében. Ezáltal az alapszavakat a gyermek tudja alkalmazni más helyzetekben is.

- Az óvodapedagógus a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, a szabad választás lehetőségével biztosítja a különböző élethelyzetekben való gyakorlást pl. beszélgető kör. Az óvodapedagógus feladata a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- Alapvető a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése. Fontos feladata az óvodapedagógusnak, hogy az iskolára való felkészítésnek a gyermek azon képességeit fejlessze, melyek az olvasás- írás megtanulásához, írás- előkészítés fejlesztéséhez nélkülözhetetlenek.

Fejlesztési funkciók:

- a hangok, hangzók tiszta ejtése,
- az aktív –passzív szókincs bővítése,
- összefüggő beszédre való törekvés,
- beszédészlelés és beszéd értés funkcióinak fejlesztése.
- Valamennyi tevékenységi forma keretében gyarapítsa a gyermek szókincsét, alapozza meg szófaji gazdagságát.
- Törekedjen a folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség megalapozására.

Fejlessze a nyelvi készséget (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd).

Verbális és nonverbális jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.

Az óvodapedagógus működjön együtt a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció érdekében.

A differenciált készség és képességfejlesztés megvalósításakor vegye figyelembe a különböző szociokulturális háttereket.

Differenciált támogatással segítse a magyar nyelv elsajátításában a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekeket.

Ismerkedés az írott nyelvvel:

Folyamatosan álljanak a gyermekek rendelkezésére a Montessori anyanyelvi eszközök. Ezekkel az eszközökkel, tegye az óvodapedagógus lehetővé az érdeklődő gyermekek számára a betűk világába való bepillantást.

Az írott nyelv megismerése felé fordulást az óvodapedagógus differenciáltan támogassa.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☐ A beszédészlelés és beszédértés funkcióinak megfelelő fejlettsége.
 - ☐ Alakuljon ki beszédfigyelmük.
 - ☐ Legyenek képesek megkezdett történet folytatására.
 - ☐ Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, beszédkészségük, szándékos figyelmük megfelelő fejlettsége.
 - ☐ Reális önbizalom kialakulása.
- Összefüggően, összetett mondatokban, nyelvileg helyesen beszél.
- ☐ Képolvasáskor az összefüggéseket felismerik, kifejezőmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.

II.1.10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: A magyar népzenei kultúra elemeire épülve fejlődjön a gyermekek fogékonysága, játékos alkotókedve, mozgáskultúrája, hallása és ritmusérzéke, zenei emlékezete.

Az óvodában a környezet hangainak megfigyelésével, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, közös éneklés és dalos játékok alkalmazásával mondókák és népi hagyományok megismertetésével zeneszerető, zenekedvelő gyermekek nevelése.

Az élményt nyújtó közös ének. zenei tevékenységek során felfedezi a dallam, ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismerését és továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zene nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az átélt zenei élmény hatására a közösségi érzés és magatartás kialakítása.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☐ Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs, művészi alkotások, fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) mely segíti a zenei kreativitás kialakítását.
- ☐ A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti nevelés esetében a gyermek nemzetiségi hovatartozását.
- ☐ Örömmel vegyenek részt a gyermekek a közös éneklésben, amit az óvónő tiszta énekhangja, derűs, hangulatos kezdeményezése vált ki. Az ölbeli játékok kapjanak nagyobb hangsúlyt a beilleszkedési időszakban és a szocializációban. A népi gyermekdalok, énekes játékok nyújtsanak örömet a gyermeknek, keltsék fel zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- ☐ Teremtse meg a feltételeket az érdeklődő nagycsoportosok időnkénti énekes játékára, az alkalmyszerű énekléshez megfelelő hely, idő és módszerek alkalmazásával. Így az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
- ☐ A zenei kreativitás fejlesztése (mozgásrögtönzés zenére, dallam, ritmus, variációk, kialakításának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyissa meg a gyermekek előtt.
- ☐ **A kompetencia alapú nevelési program Zenevarázs útmutatója** nyisson új teret a zenei élmények feldolgozásában, a gyermekek szabad képzettségében, kibontakoztatásában pl. dramatikus elemek, komolyzenei művek, zenefestés, zenemozgás.
- ☐ Ismertesse meg eredetiben néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk

módjával a gyermekeket. Figyeltesse meg a hangforrások anyagát, nagyságát és a hangszínek ebből következő eltéréseit.

- ☐ Teremtse meg a lehetőségét, hogy a szülők betekinthesse, megismerjék a gyermekek zenei tevékenységét. Hívja fel a figyelmüket, hogy a túl sok válogatás nélküli gépzene káros hatású.

Az óvónő foglalkozáson kívül is juttassa zenei élményhez, ismeretszerzéshez a gyermekeket.

- hangszeres énekes előadás az óvodában,
- zeneiskolai koncertlátogatás,
- színház, művelődési házlátogatás,
- zeneovi,
- néptánc.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- ☐ Tudjon 5-6 mondókát, 10-15 dalt biztonsággal énekelni.
- ☐ A tempó a természetes járásnak megfelelő legyen.
- ☐ Ismert dalt szöveg nélkül is tudjon énekelni dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.
- ☐ Ismerje fel a magas és mély éneklés közötti különbséget.
- ☐ Tudjanak felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan segítség nélkül énekelni.
- ☐ Énekeljen vissza változatos dallammotívumokat és tapsoljon vissza ritmus motívumokat.
- ☐ Tudjon halkan, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- ☐ Legyen képes zenei fogalom párokat- gyors-lassú, halk-hangos-, dinamikai különbséget együtt felismerni.
- ☐ Ismerje fel a dalokat dúdolásról, hangszerről sajátos kezdő, motívumáról.

- ☐ Figyelje és különböztesse meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon a természet és a környezet hangjait megfigyelve. Ismert óvodai hangszerek hangját különböztessék meg. Megfelelő módon használja az ütőhangszereket lüktetés, ritmus, motívumhangsúly kiemelésére.
- ☐ Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést és a ritmust.
- ☐ Járjanak körbe egyöntetűen, szép kicsit oldalt fordított testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen formálják meg, esztétikusan, jó kedvvel

végezzék.

- ☐ A bemutatott élőzenét, a hangulatukban egymástól eltérő népdalokat, műzenét figyelmesen hallgassák meg.

II.1.10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél: Legyenek fogékonyak az esztétikumra környezetükben, váljanak nyitottá annak befogadására. A gyermekek élményei, érzelmei, fantáziája saját elképzelésük során érvényesüljenek, nyerjenek képi kifejezési formát. Alkotómunkájukban mutakozzon meg a kreativitás. Tapasztalataikat, elképzeléseiket tudják egyéni képességeiknek megfelelően, változatos módon kifejezni. Végezzék a manipulatív tevékenységeket örömmel, közben alakuljon ki és folyamatosan fejlődjön tér – forma és színérzékük.

A rajzolás, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés elősegíti a gyermeki személyiségfejlesztését.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☐ Gazdag, változatos élményekkel segítse a gyermekek sokoldalú, érzéketes tapasztalatszerzését, ezáltal alakítsa ki az esztétikum iránti érzékenységüket.
- ☐ Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, változatos eszközöket, amelyek a gyermekek számára örömet szerez, valamint kialakítja a gyermekalkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezetesztétikai alakítására és esztétikai élmény befogadására.
- ☐ Támogassa az óvodapedagógus az önálló gyermekei elképzelés megvalósulását, szükség esetén nyújtson segítséget.
- ☐ Teremtsen folyamatos lehetőséget az ábrázoló tevékenységhez, az eszközök mindenkor elérhetőségéhez a gyermeki önmegvalósítás érdekében.
- ☐ Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ☐ A változatos technikák használatával és a Montessori eszközök alkalmazásával szoktassa a gyermekeket az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív

használatára, mely a finom motorikus képességek kialakulását, fejlődését eredményezze. Az óvodapedagógus segítse a kreatív gyermeki személyiség kialakulását a Montessori elvek betartásával az egyéni és mikro tér-formacsoportos foglalkoztatás keretében.

- ☐ Tájékoztassa a szülőket a gyermekek ábrázoló tevékenységének fontosságáról, nyújtson elméleti segítséget az otthoni feltételek megteremtéséhez.
- ☐ Vegye figyelembe a komplexitásból adódó témák sokszínűségét aktuális események, élmények feldolgozásával: évszakok, ünnepek, kirándulások, népi motívumok – díszítés, zene, énekes játék, mese, vers.
- ☐ A vizuális tevékenységben jelenjen meg a népművészeti elemekkel az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

A gyerekek környezettudatos magatartásának formálása, hasznos hulladékok gyűjtésével, feldolgozásával. (Mi lehet belőle? – kreativitás fejlesztése).

- ☐ Az egyéni képességek figyelembevételével segítse a képi –plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- ☐ Az élmények, elképzelések egyéni módon jelenjenek meg.
- ☐ Legyen jellemző a forma és részletgazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ☐ Örüljenek alkotásaiknak és legyenek képesek a közös kompozíció létrehozására.
- ☐ Plasztikai alkotásaik legyenek egyéniek és részletezőek.
- ☐ Mindenfajta alkotásra legyen jellemző az ötletgazdagság, kreativitás.
- ☐ Az emberábrázolásban jelenjen meg a vastagság, mozgás.
- ☐ Vegye észre a szépet és tudjon gyönyörködni benne, alakuljon ki értékítélete.
- ☐ Az alkotásokról tudjanak beszélgetni, véleményt nyilvánítani egyénileg és önálló módon.
- ☐ Fejlődjön ki az iskolakészültségnek megfelelő finommotorikus képesség.
- ☐ Alakuljon ki környezettudatos magatartásuk.

II.1.10.6. Mozgás

Cél: A 3-7 éves gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítése sokszínű, változatos és játékos mozgásanyag összeállításával spontán és szervezett formában egyaránt, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét.

1. Rendszeres egészség fejlesztő testmozgással megalapozzuk és felerősítjük az egészséges életmódra nevelés hatásait. A gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó, rendszeresen végzett egészség-fejlesztő testmozgással, mozgásos játékokkal és feladatokkal formáljuk, alakítjuk, fejlesztjük a pszichomotoros készségeket és képességeket, valamint a mozgáskoordinációt, és elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulását, ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés megvaszlósulását.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A rendszeresen alkalmazott irányított mozgásos tevékenységek által harmonikussá, összerendezettebbé, fegyelmezetté válnak a nagy és kismozgások, valamint jól fejlődnek a kondicionális képesség közül az erő, - állóképesség. Ez utóbbiak hozzájárulnak a gyermeki szervezet egészséges fejlődéséhez, teherbíró képességének megnövekedéséhez, és a helyes testtartáshoz.

Az alapelvekkel összhangban különös figyelem kerül a mindennapos mozgás tervezésére, megszervezésére és biztosítására lehetőleg szabadlevegőn, differenciáltan, irányítottan. Fontos a komplexitás.

Az óvodáskor végére alakuljon ki a gyermekek szabálytudata, helyzetfelismerése, alkalmazkodóképessége, térbeli tájékozódása, és feladattartása.

A mozgás segítse a személyiség akarati tényezőinek az alakulását a társra figyelés képességét. Prioritást élveznek a fejlesztő hatású, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása, és a szabad levegő maximális kihasználása. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi)játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését

Az óvodapedagógus feladatai

A mozgásanyag kiválasztásánál vegye figyelembe a különböző életkorú és eltérő

mozgásfejlettségű gyermekek terhelhetőségét, irányítsa az önálló szabad játék során megjelenő mozgásos játékokat.

A korszerű szervezési formákkal biztosítsa a gyermeki szervezet számára a folyamatos terhelést és megfelelő mozgásintenzitást.

A gyakorlatsort segítse a téri tájékozódás, a nagyság, a távolság, a tömeg észlelésére, az oldaliság gyakorlását, az egyensúlyérzék fejlesztését.

Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét, és finommotorikus készségeit a kézi szerek változatos használatával.

A vázizomzatot erősítő mozgásos játékok, feladatok, tevékenységek rendszeres alkalmazásával előzze meg a mozgásszervi elváltozásokat és deformitásokat.

Az óvónő biztosítsa folyamatosan rendszeresen, az óvodai nevelés mindennapjaiban a mozgásos játékokat, tevékenységeket és feladatokat, az egészségfejlesztő testmozgást.

A csoportszobában és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán és szervezett formában, a gyermeki nagyfokú mozgásigény kielégítése érdekében, figyelembe véve a gyermek egyéni szükségleteit és képességeket.

Ezek a komplex testmozgások beépülve egyéb tevékenységekbe elősegítik a gyermek személyiség fejlődését (pozitív énkép, önkontroll, érzelem-szabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A Montessori pedagógia is fontosnak tartja a gyermekek egészséges növekedéséhez és fejlődéséhez elengedhetetlen szabad és önálló mozgás biztosítását, melyre minden nap teremtsen lehetőséget az óvónő.

A **csendjátékban** a vonalon járás alkalmazásával és egyensúlyozó gyakorlatok beépítésével járuljon hozzá a helyes testtartás kialakításához, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez.

A pontos és sikeres végrehajtás érdekében az óvónő mindig mutassa be a mozdulatsort.

A vegyes korcsoportban teremtsen lehetőséget a differenciálásra, a gyermekek mozgásfejlettségeinek megfelelő gyakorlatsorral és eszközválasztással.

A mozgás foglalkozásoknál mindig tartsa tiszteletben a gyermekek különböző adottságait, teljesítményüket mindig az adott gyermek képességeihez viszonyítsa.

A játékok, mozgásformák, mozgásos tapasztalatok konkrét megfogalmazásával biztosítsa a gyermekek anyanyelvi fejlődését.

A legkisebb fejlődést is vegye észre és örüljön együtt a gyermekekkel az eredményeiknek. Világos, konkrét értékeléssel támogassa a gyermekek pozitív énképének kialakulását.

A mozgásanyag felosztása a különböző motoros képességek fejlesztése érdekében:

1. A kondicionális képességek fejlesztése érdekében egyaránt fejlesztjük a gyermekek erejét, állóképességét, és gyorsaságát. A gyermekek erejét a gyorsaság és a test általános erejének növelésével fejlesztjük.

- **Gyorsaságot növelő gyakorlatok**

- szökdelések
- távol-és magasugrás helyből és nekifutásból
- fel- és leugrások szerekre, szerekről

- **A test általános erejét növelő gyakorlatok**

- kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- dobások
- medicinlabda-gyakorlatok
- minden kézi szergyakorlat magas ismétlésszámmal

- Az állóképességet az alap állóképesség és a globális állóképesség növelésével erősítjük meg.

- Az alap állóképességet fejlesztő gyakorlatok

- hosszantartó lassú és közepes iramú futások
- minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék

- A globális állóképességet növelő gyakorlatok

- hosszú ideig végzett kúszások, csúszások mászások, nyuszi ugrások

A gyorsaság fejlesztése kétirányú, egyrészt a mozgás gyorsítása, másrészt a reakció idő rövidítése a feladatunk.

- A gyerekek mozgásának gyorsítása a következőképpen érhető el.

- gyors futások
- élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás

- **A reakció gyorsaságot fejlesztő gyakorlatok**

- futójátékok feladattal
- járásból, futásból/akusztikai jelre/ irányváltoztatások, megállások különböző

testhelyzetek felvétele

- 2. A koordinációs képességek fejlesztésének részfeladatai, a téri tájékozódás-, a kineztiikus differenciálás-, az egyensúlyérzék-, a ritmusérzék fejlesztése és a reakció képesség gyorsítása.**

A téri tájékozódó képesség fejlesztésére alkalmazható feladatok

- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat irányváloztatással
- járások, futások irányváloztatással
- célba dobások, labdagyakorlatok

A kineztiikus differenciáló képességet kéziszer gyakorlatokkal serkentjük.

A reakció képesség gyorsítására alkalmas minden futójáték, melyet feladattal végzünk.

8. Az egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmas gyakorlatsor

- keskeny felületen végzett járások, futások, kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- gurulás a test hossztengele körül
- gurulóátfordulás előre
- minden csukott szemmel végzett gyakorlat

Ritmusképességet fejlesztő mozgások

Egyszerű ciklikus mozgás (jálás, futás, szökdelés, kúzás, csúzás, mászás) akusztikus jelre a ritmus tartásával. A mozgékonytságot és a hajlékonytságot fejleszt valamennyi ízület közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlat. A mozgásanyag tartalma, fajtái, egymásra épülő fokozatai alapján, az óvodában töltött 3-4 év alatt juthatnak el a gyerekek a megfelelő fejlettségi szintekre.

9. A gyermek megszereti és igényli a mozgást.
10. Mozgása összerendezetté, harmonikussá válik.
11. Nagymozgása, mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, téri tájékozódó képessége, lateralitása, kialakult, harmonikus finommozgásra képes.
12. Gyorsul cselekvőképessége, fejlődik testi képessége, mint erő, ügyesség, állóképesség.

13. Fegyelmezetté válik, kitartó, bátor.
14. Szívesen vesz részt, szereti az egyéni, csoportos, sor és váltóversenyeket, a szabályokat betartja.
15. Léglabdát korának megfelelően tud dobni, pattogatni, kézzel vezetni.
16. Képes ütemesen járni, annak tempóját változtatni, 20-30 métert futni, egyensúlyérzéke kifinomul.
17. Akadályokon átugrik, távolba ugrik, kislabdát hajít.
18. Szívesen vesz részt és maga is kezdeményez mozgásos játékokat.
19. Akarati tulajdonságai megalapozódnak. Képes betartani a szabályokat, kitartó, tud a csapatért küzdeni, örül a győzelemnek, elviseli, ha nem ő nyer.

II.1.10.7. A külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés

Környezetismeret, környezetvédelem

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Cél: A gyermekek életkoruknak megfelelően szerezzenek minél több tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, és ezáltal jussanak el a szűkebb és tágabb természeti-emberi tárgyi környezetben való biztonságosabb tájékozódáshoz, eligazodáshoz.

A gyermekeknek a valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, ismerkedjenek a környezettudatos élet alapjaival. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, tanítsa meg ezek szeretetét védelmét is.

A tapasztalat, ismeretszerzés, információszerzés sokoldalú biztosításával gyarapodjon a gyermekek mennyiségi, minőségi szókinccse, aktivizálódjon a beszéde, mondatalkotása.

Az óvodapedagógus általános feladatai

Személyes példával ***nyújtson mintát a környezet megbecsülésének és védelmének lehetséges módjairól.***

Az őszi és tavaszi időszakban ***2 hetenként szervezzen tapasztalat és élményszerző kirándulásokat változatos természeti környezetbe*** (erdő, vízpart, hegy, síkság stb.).

Ismerkedjenek a gyermekek az időjárás és a természet változásainak összefüggéseivel.

Rendezzen be természetsarkot, ahol a csoport, illetve egyénileg gyűjtött természeti kincsek, érdekességek, albumok mindig az aktualitásnak, évszaknak megfelelően kapjanak helyet. Legyen a gyermekeknek lehetőségük vizsgálódásra, összehasonlításra, a rendelkezésükre bocsátott eszközökkel (nagyító, mikroszkóp stb.).

Ügyeljen arra, hogy a csoportszobában elhelyezett **növények és kisállatok a gyermekek számára jól látható és elérhető helyen legyenek**, hogy figyelemmel kísérhessék a növények fejlődését, az állatok életét, majd fokozatosan ők is vegyenek részt ápolásukban, gondozásukban.

Külön könyvespolcra kerüljenek azok a könyvek, lexikonok, amelyek életkoruknak megfelelően mutatják be a körülöttünk és velünk élő természettel és környezettel kapcsolatos valóságot. Törekedjen az óvodapedagógus az ilyen jellegű könyvek számának gazdagítására.

Biztosítson nyugodt légkört az elmélyült, szabad tevékenységhez, s használja fel a Montessori kör adta helyzetet, az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével. A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A természeti és társadalmi környezet megismerése kapcsán ismertesse meg a gyermekekkel a **sajátos nyelvi megnevezéseket, kifejezéseket, ezek épüljenek be a gyermekek szókincsébe.**

Az élmények, tapasztalatok aktivizálják a gyermekek szóbeli megnyilvánulását, kifejezőképességét, mondat és ítéletalkotását.

Kísérje figyelemmel a szülőföld, hazai táj, néphagyományok, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek, védelmének megismerésének lehetőségét. Biztosítson változatos tapasztalatszerzési lehetőségeket a gyermekek számára az aktualitásnak megfelelően.

A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát tudatosan irányítani kell, különböző problémahelyzetek biztosításával

Teremtsen a gyermekek számára lehetőséget a környezet megismerése során matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzésére, tevékenységekben való alkalmazására.

Kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni fejlődését, biztosítsa a differenciált fejlesztés lehetőségét.

Óvodapedagógus feladatai témakörönként:

Idő témakör

Folyamatosan kísérjék figyelemmel az időjárás változásait. Az udvari élet és séták alkalmával nyújtson közvetlen tapasztalatot az évszakok változását kísérő természeti jelenségekre vonatkozóan. Változatos módszerekkel és eszközökkel érzékeltesse az idő múlását a gyermekek aktív részvételével. (Homokóra, gyertya égetése, eseménynapló, időszalag stb.)

Montessori alapelvekre épülő gazdag eszköztárral teremtsen meg a feltételeket az idővel, évszakokkal kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok elmélyítésére és rendszerezésére. Az évszakok szemléletes megjelenítésére készítsenek albumokat, tablókat.

Végezzenek kísérleteket az időjárási jelenségek, a Föld keletkezése, a Föld és a Nap kapcsolatának bemutatására.

Állatok témakör

A házi állatok közvetlen megfigyelésére szervezzen lehetőség szerint családi gazdaságba ismeretszerző sétákat, s a hazai valamint más földrészeken vadon élő állatokkal kapcsolatos tapasztalatszerzésre kirándulásokat az Állatparkba.

Téli időszakban mutasson be olyan természetfilmeket, amelyek a gyermekek számára érdekes, közvetlenül meg nem tapasztalható ismereteket nyújtanak az állatvilágról, s ráirányítják figyelmüket az állatok védelmének fontosságára.

Növények témakör

Séták, és kirándulások során nyújtson fokozatosan bővülő információkat a kerti, erdei, szántóföldi és vadon termő növényekről.

Végezzenek kísérleteket növényekkel, teremtsen meg a feltételeket csíráztatáshoz, magvak ültetéséhez, hajtáshoz és rügyeztetéshez. A tapasztalatok alapján irányítsa rá a gyermekek figyelmét, a növények életben maradásához szükséges feltételekre, s az ember talajt, vizet, levegőt károsító tevékenységére.

Montessori eszközökkel segítse elő a növényvilágról szerzett ismeretek, tapasztalatok elmélyítését, tablók és albumok készítésével a fogalomalkotást.

A mi óvodánk, a mi városunk, óvoda és iskola témakör

Ismerkedjenek a gyermekek az óvodával és az ott dolgozó felnőttek munkájával, segítse az óvodapedagógus az otthonosság érzésének kialakítását, s a biztonságosabb eligazodást.

Látogassanak el rendszeresen az óvoda környékének nevezetességeihez, kísérjék figyelemmel a változásokat, majd fokozatosan bővítse a gyermekek látókörét a város környékére és távolabbi nevezetes helyekre szervezett kirándulásokkal.

Készítsenek albumot városunkról, használják fel a városról készült képeslapokat, saját készítésű fotókat és újságból kivágott képeket.

Az óvodapedagógus hangolja rá érzelmileg az iskolára a gyermekeket közösen szervezett rendezvényekkel, közös iskolalátogatással.

Foglalkozások témakör

Szervezen tapasztalatszerző látogatásokat különböző foglalkozások valós körülmények közötti megtekintésére és irányítsa rá a gyermekek figyelmét a munka értékteremtő szerepére.

A megismert foglalkozások rendszerezésére, csoportosítására alkalmazzon változatos eszközöket, játékokat.

A nagyobb gyermekekkel látogasson el a Falumúzeumba, ismerkedjenek meg népi kismesterségekkel. Szabadidős tevékenység során alkalmazzák a megismert technikákat, szövés, agyagozás, batikolás, gyöngyfűzés stb.

Család témakör

Lehetőség szerint látogassanak el családokhoz, ismerkedjenek egymás életkörülményeivel, társuk kedvenc játékaival, állataival, nézegessenek családi fotókat.

Családi élmények felidézése, időszalag és fényképek nézegetése közben segítse a gyermekek családban elfoglalt helyének, s a felnőttek családban, illetve társadalomban betöltött szerepének megismerését.

Testünk témakör

Látogasson el a gyermekekkel orvosi, fogorvosi rendelőbe, gyógyszerárba. Ismerkedjenek meg az egészség, betegség, gyógyítás fogalmával.

Montessori eszközök segítségével nyújtson gyakorlati ismereteket a test felépítéséről, testrészek szerepéről, érzékszervek funkciójáról.

A gondozási feladatok során a szokás rendszer elsajátításával mélyítse el a higiénés szokásokat, az egészséges táplálkozás, a mindennapi mozgás iránti igényt, fogékonyságot. Közlekedés témakör

Szervezen sétákat kisebb csoportokban az óvoda környezetében, melynek során ismerkedjenek a gyermekek a gyalogos közlekedéssel és gyakorolják annak szabályait a biztonságosabb közlekedés érdekében.

A nagyobb gyermekek számára tegye lehetővé a tömegközlekedési eszközökkel való ismerkedést, a kulturált utazás szabályainak elsajátítását, majd az élmények és tapasztalatok

feldolgozására, teremtsen optimális feltételeket a szabad játék során.

Készítsenek tablót közlekedési eszközökről a múlt és jelen feldolgozására, a fejlődés szemléletessé tételére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Különbséget tud tenni az évszakok között, észreveszi a változásokat, alkalmazkodik az időjáráshoz, felismeri az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseit.
- Felismeri a napszakokat, megfelelően használja az időhatározó szavakat.
- Az ismert állatokat csoportosítja élőhelyük és életmódjuk szerint. Tudja, milyen szerepet töltenek be az ember életében.
- Megnevezi a más földrészen élő állatokat, ismeri életmódjukat, az emberek felelősségét a fennmaradásukért.
- Megnevezi a környezetünkben található növényeket, zöldségféléket, virágokat. Tudja, hogy a növények magból kelnek ki, ismeri szükségleteiket. Önállóan végzi a növénygondozás egyszerűbb műveleteit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a környezettudatos magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez megóvásához szükségesek
- Tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, saját nevét, születési helyét és idejét.
- Ismeri néhány közeli intézmény rendeltetését, városunk néhány nevezetességét.
- Megnevezi a főbb testrészeit, ismeri az érzékszervek funkcióit.
- Betartja az alapvető közlekedési szabályokat. Megkülönbözteti a személy, teherszállító járműveket. Ismeri a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket.
- Környezetében felismer, és nyelviileg ki tud fejezni oksági összefüggéseket, le tud vonni következtetéseket.
- Össze tud hasonlítani jelenségeket, mely összehasonlítást nyelviileg is kifejezi.
- A tartalomban megjelölt témakörökben általános tájékozottsággal rendelkezik a 3. fokozatnak megfelelően.

II.1.10.8. A külső világ tevékeny megismerése, matematika

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Cél: A gyermek aktivitása és érdeklődése során matematikai tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A világ megismerése, gyermeki szinten mennyiségi, formai tapasztalatok szerzése, összefüggések felfedezése.

Önálló, kreatív, divergens gondolkodásra a matematikai ismereteket más tevékenységekben alkalmazkodni tudó gyermekek nevelése az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Intellektuális érzelmek keltése, probléma érzékeny, kíváncsi gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai

Segítse a gyermekeket, hogy tevékenység közben matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzésében, amelyek **tényeket** és **viszonyokat** tükröznek. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre.

Fejlessze az óvónő a gyermekek **értelmi képességeit**, cselekvés és megismerés közben.

Fedeztesse fel az **érzékelés és észlelés** során a tárgyak, dolgok tulajdonságait, sajátosságait, azonosságait, különbségeit, összefüggéseit (pl. válassza ki a kör lapot az ellipszisek közül).

Fokozatosan irányítsa a gyermekek figyelmét a lényeges részletekre, tanítsa őket gondolkodva észlelni. Késztesse a gyermekeket arra, hogy matematikai helyzetekben a tárgyakat egészben, és részleteiben is tekintsék át. Ezzel fejlessze a **megfigyelőképességet**.

Önálló tevékenyedési lehetőséggel, célravezető eszközökkel keltse fel a gyermekek érdeklődését, **figyelmét** a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felismerésének fejlesztése érdekében, ezáltal fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete. Helyesen választott módszerrel fokozza a figyelem tartósságát, majd terjedelmét. Vegye észre a gyermekben ébredő spontán érdeklődést - az előkészített környezettel teremtsen meg az ehhez kapcsolódó tevékenységet.

Fejlessze a gyermekek **emlékezetét**. Érdekes tevékenység közben, tapasztalatok szerzésével, összefüggések megértésével, esztétikus eszközökkel, pozitív érzelmek keltésével, albumok, gyűjtemények készítésével támogassa az emlékezés fejlődését. Az emlékképet igyekezzen felszínen tartani, felidézni tevékenység közben.

Igyekezzen a gyermekek **képzeletét** feladatmegoldás során ügyes ötletekkel segíteni. Késztesse újabb és újabb megoldások keresésére.

Teremtsen olyan helyzeteket, amelyekben a gyermekek problematikus feladat elé kerülnek. Ehhez biztosítson ismereteket, tapasztalatokat, problémát rejtő helyzeteket, eszközöket, valamint az elmélyült munkára alkalmas légkört és időt. Ehhez ismereteket, tapasztalatokat, problémát rejtő helyzeteket és eszközöket biztosítson.

A gondolkodás fejlesztésére vonatkozó feladatnál vegye figyelembe, milyen szinten áll a gyermekek gondolkodása:

- **cselekvő** gondolkodás fokán eszközökkel hozassa létre a matematikai viszonyokat,
- **képszerű** gondolkodás fokán a tárgyak észlelésének, de nem manipulálva legyenek képesek a feladatot megoldani,
- **a fogalmi** gondolkodás jeleinek megmutatkozása után szóban válaszoljon a feltett kérdésre, és szóban oldja meg a feladatot.

A cselekvéses tanulássorán éreztesse meg az óvónő, hogy a feladatok érdekesek, izgalmasak, melyben felfedezhetik, megkereshetik a gyermekek a szabályokat, összefüggéseket, a megoldást. Biztosítsa és segítse az önállóságot, készítse a gyermekeket arra, hogy a megfelelő beszédfigyelem betartásával, bátran mondják el gondolataikat.

A spontán és az irányított beszélgetések során fejlessze a gyermek aktív és passzív szókincsét, törekedjen a nyelvtanilag helyes mondatalkotás kialakítására.

- A tevékenység során juttassa **sikerélményhez** a gyermeket. Megfelelő módszerekkel fejlessze és segítse a gyermekek döntési képességét, a véleményalkotását, az egymás közti véleménycserét. Legyen kíváncsi a gyermekek véleményére, együtt örüljön a helyes megoldásnak. Az értékelésnél a pozitív megerősítés legyen az elsődleges. Fejlessze a gyermekek **matematikai képességét** a Montessori eszközökkel, úgymint dimenziók, számosság.
- Az érzékelést fejlesztő eszközök segítségével ismertesse meg a gyermekeket a **dimenziókkal**, súlyok összehasonlításával, mértani testekkel, formákkal.
- A számolás eszközeivel fedeztesse fel a **mennyiségek és számok** szimbólumának **összekapcsolását**, a mennyiségek számosságát, az alpműveletek közül az összeadás és kivonás értelmezését. Irányítsa a gyermekek figyelmét az önellenőrzés lehetőségére. Folyamatosan gazdagítsa a matematikai eszközöket a Montessori alapelvek alapján.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, fektessen hangsúlyt a tevékenységben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítására, problémahelyzetek teremtésére.
- Megfelelő módszerekkel, folyamatosan kövesse nyomon a gyermekek egyéni

fejlődését. A gyerekek tudásának alapos ismeretében alkalmazzon egyénre szabott, differenciált fejlesztést.

Ajánlás a témakörök felosztására éves szinten:

Témakör	Alkalom
Térbeli kiterjedések	4
Geometriai formák	4
Mennyiségi és számismeret	20

A fent megjelölt témakörök a tartalmat befogadni képes érdeklődő gyermekek számára (kb. 5 éves) kiegészülnek 2 mérésekkel és 2 szimmetriával kapcsolatos tapasztalatszerző kezdeményezéssel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen részt vesz a matematikai tevékenységben. Megérti az óvónő matematikai kérdéseit. Saját gondolatait, problémáit el tudja mondani.
- Képes jól ismert tulajdonságok szerint válogatást folytatni, sorba rendezést kiegészíteni, saját szempontú válogatást elvégezni. Az összehasonlítást szóban kifejezni.
- Érti a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, megtanulja helyesen használni.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek színe, nagysága elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tud számolni, legalább 10-ig.
- Azonosítani tud egyenlő alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Másolással képes megépíteni, kirakni térbeli és síkbeli formákat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint tér és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- 2-4 elemből álló alakzat tükörképét meg tudják építeni. Térben való tájékozódásban érti és követni tudja az irányokat, ill. helyzetet kifejező névutókat.
- A Montessori eszközökkel pontosan tud tevékenykedni. Az érzékelést fejlesztő eszközök segítségével megismeri a dimenziókat, sorozatok törvényszerűségét

súly és nagyságbeli összefüggéseket.

- A számtani rudak, dörzspapír számok, számkártyák, pálcikák, az aranygyöngy készlet, Seguin tábla eszközeivel összefüggéseket keres a mennyiségek között. A kigyójáték gyöngyeivel, a csíkos tábla és kiegészítőivel összead, kivon az érdeklődő gyermek.

II.1.10.9. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásba azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség a óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

Cél:

Az életkornak megfelelő egyes munkafajták végzésekor tapasztalatok gyűjtése a gyermekek által sikeresen elvégezhető tevékenységekről. A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek megszerzése, erkölcsi, akarati tulajdonságok formálódása. Olyan tapasztalatok szerzése, melyek során kialakul a gyermekekben az együttműködés, a közösséghez való pozitív viszonyulás, erősödnek személyközi kapcsolataik.

A gyermeki munka jellegű tevékenysége:

- örömmel végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, minta kitartás, önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A munkafajták tervezése, szervezése során az óvónő vegye figyelembe a csoport összetételét, életkorát, az egyes gyermek fejlettségi szintjét.
- A nemek társadalmi egyenlőségét segítse elő, hogy valamennyi munka jellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.
- A felnőtt személyes példaadása alapján az eszközök célszerű használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása. A cselekvő tanulással is kapcsolatban legyen a munka jellegű aktív tevékenység.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, folyamatos, konkrét, reális

pedagógiai, a gyermekekkel együttműködve, saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka játékos jellegű tevékenység, a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

A játékkal és cselekvő tapasztalással szerzett munka magába foglalja az önkiszolgálást, segítséget az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi és egyéb munka, környezet-, a növény-, és állatgondozás. Ezzel hozzájárul a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításához, a saját és mások elismerésére.

Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munkajellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása. Az aktív tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A gyermeki munka jellegű tevékenységek feltételei:

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, rendben tartása (célszerűség, méret, anyag).
- Elegendő munkalehetőség (életkori sajátosságukat figyelembe véve, amit csak tud, a gyermek végezzen).
- Elegendő idő (ne kelljen várakozniuk).
- Megfelelő hely (ahol az adott feladat kényelmesen elvégezhető).
- Kiegyensúlyozott légkör (nyugodt, békés hangulatban önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük segítséget kérni).

A gyermeki munka az óvodában

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Mindennapi élet gyakorlatai
- Környezet rendjének megőrzése
- Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében
- Növény – és állatgondozás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Kialakulnak azok a munkaképességek, végzések, amelyekkel saját személyét és

használati tárgyait rendben tudja tartani.

- Szeretnek közösen dolgozni, átérzik az alkotás örömét, örülnek az új alkotásnak.
 - Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát, megtanulnak együttműködni másokkal, megismerkedik a munkaszervezés elemeivel.
 - Szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat.
 - Szívesen segít a növények- és állatok gondozásában.
 - Szeret meglepetést, ajándékokat készíteni szüleinek, társainak, a felnőtteknek.
 - Segít a kisebbek öltöztetésében, tálalásban, folyadék töltésében.
 - Igényes környezete rendjére, tisztaságára, részt vesz annak fenntartásában.
 - Képesek egyszerűbb munka jellegű feladatokat együtt megtervezni és végrehajtani.
-
- Kialakul munkatempója, kitartása a munkatevékenységek során, mely alapja az iskolai élet elvárásainak.

II.1.10.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Az óvodai nevelés célja, a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus, a tanulást elősegítő környezet megteremtésére támaszkodva irányítja a tapasztalatok, élmények, ismeretek folyamatát. A tanulás során válnak pontosabbá a gyermekek érzékelése, észlelése, fejlődjen megfigyelőképességük, gazdagodjon fantáziájuk, tökéletesedjen gondolkodásuk, problémamegoldó képességük. A képességek fejlődésével egy időben formálódjon magatartásuk, tanulás iránti vágyuk, beszédük. Gyarapodjanak, rendeződjenek tapasztalataik, ismereteik. A gyermekek gondolkodása fejlődjön cselekvő, szemléletes, képi, esetleg elvont szinten.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulás elsődleges feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, az érzékszervei által szerzett tapasztalás. Az óvodapedagógus biztosítson lehetőséget az új dolgok felfedezésére, adjon teret kreativitásának erősítésére.
- Tekintse a tanulást folyamatos tevékenységnek, mely biztosításával a tanulás részben spontán, utánzásos alapon, részben szervezett formában jön létre.
- Segítse a megismerést, érzelmi kötődéssel, az önkéntelen figyelem, a játékoság, a szabad nyitott légkör felhasználásával.
- Alkalmazzon olyan változatos szervezeti formákat, melyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni érdeklődéséhez, képességeihez és a témához.

- Tartsa szem előtt a tanulás értelmezésében, hogy a gyermekek életkorukból adódóan elsősorban spontán módon tanulnak, ezért az óvónő a megismerési vágyra, érdeklődésre, belső hajtóerőkre számíthat.
- A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát azonban tudatosan irányítani kell, főként indirekt módszereket alkalmazva.

A lehetséges tanulási formák a következők:

Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés, tanulás, szokások alakítása.

A játékos, cselekvéses tanuláshoz biztosítani kell a feltételeket- élmények, szabad légkör.

A szociális tanulás minta és modellkövetés, azonosulás során megy végbe, mely folyamatban a magatartási formákat, viselkedési szabályokat, szokásokat sajátítják el a gyermekek. A felnőtt példájának, az idősebb csoporttársaknak és a szülői ráhatásnak igen nagy jelentősége van ebben a tanulási formában, mely körülményeket részben megismerni, részben irányítani kell az óvónőnek. Gyakori módszerként kell alkalmazni a megerősítést és a korrekciót.

A spontán tapasztalatszerzés, mint tanulási forma a gyermeknek szinte minden tevékenységében, de elsősorban a játékban van jelen. A gazdag tapasztalatszerzéshez széleskörűen biztosítani kell a feltételeket – élmények, szabad légkör, változatos és fejlesztő hatású tárgyi környezet, támogató óvónői magatartás.

Az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés során az óvónő a gyermek spontán szerzett ismereteit gazdagítja, segít rendszerezni azokat.

A gyermeki kérdésekre, válaszokra épített tanulási formában az óvónő segítse a gyermek gondolkodásának fejlődését, az ok-okozati összefüggések, következtetések, viszonyok felfedeztetését. A gyermeknek minden kérdését komolyan kell venni, hiszen a tanulási vágy megjelenését tükrözi.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabottan, pozitív értékeléssel segítse a gyermeki személyiség kibontakozását.

A problémaszituáció, a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás ösztönözzé a gyermeket szellemi aktivitásra, tevékenység közben találják meg maguk a megoldást, érezhessék örömét. Problémaszituációkat, feladatokat egyénre szabottan olyan formában teremtsen az óvónő, melyek megoldásában fejlődhet a gyermek gondolkodásának rugalmassága, önállósága.

A tanulás tartalmát a különböző tevékenységi területek fejezeteiben jelöltük.

A tanulásban valamennyi Montessori eszköznek rendkívül nagy szerepe van.

- Az eszközt a gyermek maga választja, mely problémamegoldásra ösztönöz. Minden eszköz egy probléma, melyet, ha megold speciális képességei, érzékszervei tökéletesednek. Az eszköz a kontrollt is mindig magában hordja, mely a gyermeket önellenőrzésre, önállóságra neveli.

- A teljes eszközrendszeren végighaladva rendkívül sokoldalúan fejlődnek képességei, tulajdonságai, önállósága, kreativitása.
- Az óvónőnek az eszközök bemutatásánál figyelembe kell venni a gondolkodás különböző szintjeit, a **3 lépcsőfokú lecke** szerint.
- Az óvónő magatartása legyen visszafogott, ne javítson, ne magyarázza meg az összefüggéseket, a megismerésben adjon nagyfokú önállóságot a gyermek számára.
- A gyermek Montessori szőnyeg lehelyezésével foglal helyet magának a tevékenységhez, játékhoz. Fő szabály, hogy ott nem lehet zavarni őt, csak az kapcsolódhat be tevékenységébe, akit maga hív. Tevékenységét, játékát az eszközök helyretételével fejezi be.

A tanulás szervezése

A gyermekek tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, fejlődnek.

A szervezett tanulás formái lehetnek kötött, vagy kötetlen tevékenységek. Mindkettőben érvényesül az óvónői céltudatosság és tervszerűség.

A kötetlen szervezeti formákban az óvónő biztosítja a gyermekek önkéntes részvételét. Történhet a nap bármely szakában, kötetlen a gyermekek elhelyezkedése is. Arra kell törekedni, hogy a kötetlenség biztosítsa a jelenségek természetes környezetben való megismerését, az egyéni tapasztalatszerzést. Az óvónő használja ki a spontaneitást a személyességre, a beszélgetésre. A 3-4 éveseknél a tervezett mozgásos foglalkozáson kívül ez az egyetlen szervezeti forma. A 4-től 7 éves korú gyermekeknél valamennyi tevékenységi formából, szervezhető **kötetlen és kötött** foglalkozás.

A kötött szervezeti forma más magatartást kíván meg a gyermekektől. A résztvevők számára együtt kezdődik és fejeződik be. A gyermekektől figyelmet, alkalmazkodást kíván meg.

Az alkalmazott módszerek mindenképpen legyenek játékosak, az óvónő törekedjen élményszerűségekre, kerülje a merev szabályozottságot.

A kötött szervezeti formában alkalmazzon természetes **munkaformákat**, melyek a legcélszerűbbek és életszerűek. Ez a szervezeti forma csoporton belül csak azok számára kötött, akiknek az óvónő szervezi, pl. vegyes életkorú csoportban az iskolába menők.

A kötetlen és kötött szervezeti formáknál az életkor előrehaladásával a kötöttség aránya nő, mely a feladatok végigviteléből, befejezéséből következik – mindvégig fenntartva az érdeklődést, aktivitást.

Egyéni munkaformában a gyermekek saját elképzelésük szerint, saját eszközökkel oldják meg a feladatokat. Az óvónő minden gyermek számára biztosítsa ezt a tapasztalatszerzési, ismeretszerzési lehetőséget.

A mikro csoportos formában az egymás segítése, együttműködés kapjon kiemelt jelentőséget

A frontális formát Montessori eszköz bemutatására, szemléltetésére és csak rövid ideig alkalmazza az óvónő. Ebben az esetben szólhat a bemutatás egy, több, vagy minden gyermek számára. Az egyes munkaformák közül az **egyéni és mikro csoportos** forma jelentse a túlsúlyt, mert ezek segítik az egyéni aktivitást, a személyre szabott előrehaladást.

A különböző tevékenységi formák közül az alábbi szervezeti és munkaformák ajánlottak.

Tevékenységi forma	Szervezeti forma	Munkaforma
mozgás mindennapos mozgás	kötött kötött	csoportos csoportos
ének, zene, énekes játék, gyermektánc	kötetlen 3-4 évesek kötött 4-7 éveseknek	csoportos csoportos
verselés-mesélés	kötetlen	mikro csoportos
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	kötetlen, folyamatos	egyéni és /vagy mikro csoportos
külső világ tevékeny megismerése-matematika	kötetlen kötött	egyéni és /vagy mikro csoportos
külső világ tevékeny megismerése- környezet kozmosz – nevelés	kötetlen kötetlen	egyéni és/vagy mikro csoportos

Környezetismereti megfigyeléseket kisebb csoportokban végezzenek a gyermekek, ahol az óvónő mindenkivel személyes kapcsolatot tud tartani.

A hét folyamán naponta egy tevékenységi formát tervezünk be, melyhez másodikként kapcsolódik két alkalommal a verselés, mesélés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi és óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá szocializálódik.

- A gyermekben kialakul az igény, hogy a feladatokat sikeresen oldja meg;
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok

(egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás);

- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére;
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő;
- Szándékos figyelemre képes;
- Kialakul benne a tanulás iránti igény;
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett, az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A belső érés, valamint a családi és óvodai nevelés együttes eredményeként éri el a gyermek az iskolához szükséges fejlettséget.

A törvényi szabályozás (20/2012-es EMMI rendelet) szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.

„Az iskolaérettségnek, az iskolai életre felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el” – szól az Óvodai nevelés országos alapprogramja.

Mértékadónak kell tekintenünk azon fejlődés lélektani törvényszerűségeket, melyeket az alábbi táblázat foglal össze:

A tanuláshoz szükséges alapkészségek optimális érési időpontjai

Evek	2	2,6	3	3,6	4	4,6	5	5,6	6	6,6	7	7,6	8	8,6	9
Beszéd kialakítása															
Beszédhibák															
Dominancia															
Látás															
Beszédészlelés és megértés															
Hallás															
Vizuomotoros koordináció															
Számolási készség															

- megfigyelési, emlékezeti fejlettség – történet visszahallgatással, időben eltolt felidézéssel,
- akaratlagos emlékezet figyelmen alapuló bevésés felidezésével, forma emlékezet reprodukcióval,
- helyzetmegoldó képesség hétköznapi problémák esetében.

Az érzelmek fejlettségére jellemző a differenciálódás, az érzelmek tartósságának növekedése, az érzelmeken való uralkodás kialakulásának képessége.

A szociális érettség jellemzői:

- egyéni és csoportos helyzetekben, játékszituációban felveszi a gyermek a kapcsolatot társaival, felnőttekkel (rapport készség),
- társakhoz való viszonya pozitív, együttműködő,
- önfegyelme várakozási helyzetekben, szabályok elfogadásában megfelelő,
- kitartása, munkatempója, önállósága az elvárásoknak megfelel.

A BTMN (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő) különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, mozgás, kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése komplex nevelési környezetben valósul meg a szakember iránytatása mellett.

A **speciális csoportban** elhelyezett gyermekekkel kapcsolatos kritériumokat, az óvodát követő befogadó intézmény elvárásai alapján határozzuk meg, szakértői vizsgálatot kérünk.

Hagyományápolás, ünnepek – ünnepélyek, rendezvények

Cél:

A gyerekek számára megismerhetővé, átélhetővé, hitelessé tenni a régmúlt tradícióit, hagyományait, népszokásait közvetlen tapasztalatokon és pozitív élményeken keresztül.

A szülőföldhöz való kötődés alapjaként a családokkal együttműködve ismerkedjenek a gyerekek szűkebb és tágabb környezetünkkel, hagyományainkkal, tárgyi kultúránkkal.

A népszokások szellemiségének továbbélésével a közösségi magatartás módok megismerése, erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodánkban szokássá vált néphagyományokon alapuló jeles napok, ünnepek, egyéb rendezvények műsorának az összeállítása, megszervezése.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető játékos elemeket tartalmazó tevékenységek

felkínálása, amely ismereteket ad, hazaszeretetre nevel, viselkedési mintát közvetít, közösséget épít, érzelmi és morális biztonságot alapoz. Tevékenységeken, élethelyzeteken keresztül a szokás és normarendszer megalapozása.

- A gyerekek nyitottságára építve a szülőföld, a hazai táj, a népi és családi hagyományok, szokások megismerését közvetítő élményszerű tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. (Múzeumfalú, Jósza András Múzeum, Könyvtár).
- Varázsoljon ünnepi hangulatot, mert minden ünnep színeivel, illatával, pompájával, rendkívüliségével, megszilárdult szokásaival, maradandó élményt nyújt a gyermekek életében, hétköznapijaiban.
- A néphagyományok ápolásához helyi és családi hagyományokhoz, szokásokhoz kapcsolódó tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő eszközök biztosítása életkotonként. Természetes anyagokból készítsenek népi játékokat. Tapasztalják meg a népi mesterségek technikáit, anyaghoz, alkotáshoz, munkához való viszonyt.
- Ismerkedjenek a családi élet szabályaival. Ünnepeink, szokásaink középpontjában maga az ember áll, és az életkorhoz kötött közösségi normák a meghatározók (születetés, lakodalom, stb.).
- Jeles napokhoz kapcsolódó mondókák, népmesék, népi gyermekjátékok tervezése, szervezése. Fedezzék fel népi anyanyelvünk szépségét, zeneiségét, játékosságát. A gyerekek ünnepekről alkotott elképzeléseit mélyítse el felnőttek bábjátéka, gyermek néptánc csoportunk alkalmankénti szereplése.
- Folyamatos kapcsolattartás, figyelő az óvodásokat érintő eseményekkel kapcsolatban a város kulturális intézményeit tekintve (színház, bábszínház, zeneiskola, pályázati és versenykiírások stb.).
- Előadóművészek színvonalas zenés, illetve bábelőadásainak megszervezése havonta legalább egy alkalommal.

Néphagyományainkhoz, nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódó jeles napjaink:

Őszi ünnepkör:

Mihály nap (szept. 29.)

Szüreti nap (október első hetében)

Márton-nap (november 11.)

Téli ünnepkör:

Mikulás (dec. 6.)

Luca nap (dec. 13.)

Karácsony (dec. 24.)

Farsang (február)

Tavaszi –nyári ünnepkör:

Március 15.

Húsvét (április)

Májális (máj. 1.)

Pünkösöd (Húsvét után 50 nap) Anyák

napja (május első vasárnapja)

Nagycsoportosok búcsúzása az óvodától (május első fele)

Gyermeknap (május utolsó vasárnapja)

II.1.10.11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja

különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.

Fejlesztésére vonatkozóan egyéni fejlesztési tervet kell készíteni óvodapedagógusnak, fejlődését dokumentálni szükséges.

A vizsgálati anyagban előírt plusz fejlesztéseket (pl. logopédia, gyógytorna stb.) az óvodának biztosítania kell.

Amennyiben intézményünkben nem áll rendelkezésre megfelelő szakember és óraadóként sem foglalkoztatható, a szülő számára iránymutatást kell adnunk, hol veheti igénybe gyermeke számára az adott szolgáltatást.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igény

4. § (25.) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

Különleges bánásmódot igénylő az a gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Célunk: az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosításával, biztonságot adó környezet

megteremtésével, a gyermekek sajátos nevelési igényéből fakadó, speciális szükségleteihez alkalmazkodó pedagógiai eljárásokkal a gyermekek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, a hátrányok csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Alakítson ki biztonságos tárgyi környezetet a csoport szobában és a gyermekek által használt, látogatott helyiségekben.

Készítse fel a pedagógiai munkát segítő alkalmazottakat a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására. Nyújtson tájékoztatást a szülői közösségnek a különbözőségről, a toleráló és segítő közösség fontosságáról. Alakítson ki mindenkitől elvárható, elfogadható, viselkedési normákat és magatartási szabályokat (tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség). Törekedjen a nem, vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztésével a kompenzációs lehetőségek bővítésére.

Működjön együtt a szakemberekkel, szakszolgáltatókkal, iránymutatásait, javaslatait építse be a pedagógiai folyamatokba. Szükség szerint - a szakemberekkel közösen - irányítsa megfelelő szakszolgálathoz a gyermeket. Építsen ki bizalomra alapuló kapcsolatot a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztéséhez, beilleszkedéséhez. Nyújtson információt a gyermek fejlesztéséről, fejlődéséről

A fejlesztés legfontosabb területei

Játéktevékenység kialakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.

Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.

Manuális készség, finommotorika fejlesztése.

Együttműködési készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése.

A kognitív funkciók fejlesztése.

Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az integrált nevelés hatására fejlődik a gyermek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, érzelmi élete, együttműködési készsége, szociális kompetenciái

Fejlődnek nyelvi és kommunikációs képességei, pszichikus funkciói.

Egyéni kompetenciái alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai életbe történő beilleszkedésre.

Gyógypedagógiai Nevelési Részprogram

Autizmus spektrumzavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek számára.

A Gyógypedagógiai Nevelési Részprogram igazodik a Helyi Óvodai Nevelési Programhoz.

A programokhoz és tervezéshez felhasznált dokumentumaink a következők:

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Ajánlások autizmussal élő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez /Gájmerné Balázs Gizella 2006/
- Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára /Autizmus Alapítvány 2007/
- Útmutató autizmussal élő gyermekek, tanulók együttneveléséhez /Gájmerné Balázs Gizella, Ószi Tamásné 2007/
- Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a közoktatásban: működésük minimális és optimális szakmai feltételrendszere /Ószi Tamásné, 2010/

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil.

- **Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.**

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésített fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a

nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszédhasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Alapelvek

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés Országos Alapprogramjának alapelveivel, és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére vonatkozó irányelveivel.

Az autizmus sokféle rendellenességek spektruma.

Kötelességünk:

- elősegíteni a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását
- tiszteletben tartani a gyermek szociális és kommunikációs kihívásokkal szembeni küzdelmét
- az autizmus kontextusán belül megérteni gondolkodásukat és tanulási módjukat
- ezáltal szükségleteikre eredményesebben reagálni, hogy a gyermek érezze magát jól és biztonságban.
- hozzásegíteni a gyermeket, hogy a problémái ellenére is előre haladjon, elsajátítsa a lehető legteljesebb tudásanyagot.
- a korai beavatkozással életminőségükön javítani
- a szülőket támogatni és tehermentesíteni a speciális nevelés során,

Helyzetelemzés

Az óvodánkban lévő speciális csoport 1988 óta működik, s a kezdetektől fogad autizmussal együtt élő gyermekeket. A fenntartó közreműködésével, önerőből, és pályázati források segítségével megteremtettük az autizmus- specifikus ellátás feltételrendszerét. Az ellátás formáját tekintve lokális, részleges integrációban lévő csoport. Lokális, mert közös épületben vannak ép társaikkal, de külön csoportszobában, gyógypedagógiai foglalkozásokban részesülnek. Részleges, mert bizonyos időkben és helyzetekben, az oktatás egyes színterein találkoznak, együtt vannak ép társaikkal (pl. közös kulturális és egyéb, az óvoda hagyományaihoz tartozó rendezvényeken, az udvaron történő játék során, közös kirándulásokon, stb.)

Az ellátás ezen formája talán ellentétesnek tűnik az inklúzió elvével, de az autista kisgyermeknél nagyon körültekintően kell eljárni ebben a kérdésben. Velezületett módon nem képesek kapcsolatot kialakítani a többiekkel. Sokszor az óvoda az első közeg, ahol az öntörvényű gyermekeknek szembesülni kell egy közösség normáival és szabályaival. Ez olyan

viselkedési zavarokat generál, hogy az ép kisgyermek nagy nehezen viseli el a látszólag ok nélküli agressziót, és dühkitöréseket. Az autizmussal élő kisgyermeknek felnőtt segítségére van szükség ahhoz, hogy megértsék, mi történik körülöttük, miről szól a játék, hogyan kapcsolódjanak be, hogyan osztozzanak, hogyan várják ki a sorukat. Fontos, hogy a kortársaktól tanuljanak meg játszani, de segítség, irányítás nélkül azonban erőfeszítéseik hatástalanok maradnak. Ugyanakkor kialakítható egy egyensúly, mely kiküszöböli a szenzoros túlterheltségből adódó problémás viselkedést, találkozik a gyermek szükségleteivel, és pozitívan támogatja az inklúziót.

Gyermekeink egyrészt korai fejlesztésből, bölcsődéből, családi nevelésből, vagy sikertelen többségi óvodai nevelés után, a Megyei Szakértői Bizottság határozatával érkeznek hozzánk. Jelenleg 8-10 fő autizmussal együtt élő kisgyermek minőségi autizmus-specifikus ellátását tudjuk biztosítani.

Személyi feltételek

A fejlesztés team-munkában történik:

- 2 fő gyógypedagógus
- 1 fő gyógypedagógiai asszisztens
- 1 fő dajka

Mindannyian autizmusban jártas szakemberek vagyunk, a pedagógiai munkát segítő munkatársak is maximálisan elhivatottak, folyamatosan élnek az önképzési lehetőségekkel.

Hetente egy alkalommal gyógytornát, logopédiai, zene óvodai foglalkozásokon vesznek részt a gyerekek. További segítséget jelentenek a szakmabeli, vagy társszakmabeli hallgatók (gyakorlati, vagy hospitálási időt töltenek nálunk).

Tárgyi feltételek

Az autizmussal együtt élők ellátásában nagyon sajátosan és speciálisan alakulnak a tárgyi feltételek. Számukra könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk. A hatékony, és eredményes fejlesztésben kulcsfontosságú szerepet tölt be a vizuálisan megtámogatás. Az autizmus-specifikus módszerek köré szerveződnek az autizmus-specifikus eszközrendszerek.

A fizikai környezet autizmus szempontú akadálymentesítése, a protetikusan (támogató, segítő) környezet megteremtése, mely a következő elemekből áll:

- A tér strukturálása
- Napirend
- Tevékenységszervezés

A terek átgondolt megtervezésével az egyes terek funkciói világosan elkülönülnek egymástól. Az öltözőben fényképpel, névvel, jellel ellátott saját szekrényük van, a vizesblokkban jellel ellátott a tisztálkodási felszerelésük, és egyéb vizuális támpontok is találhatók (kézmosás, fésülködés, fogmosás helye).

A csoportszobában is minden alapvető tevékenység helyét meghatározzuk (játék, étkezés, tanulás, ábrázolás, mozgásos tevékenység, stb.) Ezeken a helyeken csak olyan eszközök vannak, amelyeket valóban ott használunk, vagy aminek ott funkciója van. A tér megfelelő harmonika ajtóval, így napközben is lehetősége van az adott gyermeknek elvonulni csendes, félreeső helyre pihenni, vagy relaxálni.

A napirend, mint a rugalmas viselkedésszervezés vizuális eszköze megmutatja, hogy mikor, milyen sorrendben kell és lehet tenni. A fotókból, vagy képekből összeállított egyéni részletességű, „naptár” segítségével jól követhetőek a nap eseményei, előre jelezhetőek a változások. A gyermek látja, hogy mit vár el tőle a környezete. Kiszámíthatóvá válnak olyan bizonytalanságok, átláthatóbbá válnak az összefüggő cselekvéssorozatok. A napirend egyik legfontosabb előnye tehát, hogy a gyermek képessé válik arra, hogy önállóan rugalmasabban váltson tevékenységet, új tevékenységeket és helyszíneket fogadjon el anélkül, hogy nagyfokú stresszt élne át.

Gyakran tapasztalható jelenség hogy az autizmussal élő gyermek bizonyos tevékenységekben (önkiszolgálás, saját személyéhez kapcsolódó munkák) sokkal önállótlanabb, mint ahogyan a képességeit tekintve elvárnánk tőle. Végrehajtó működésének zavara megnehezíti, hogy a gyermek kortársaihoz hasonlóan átgondolja a tevékenységek logikus sorrendjét, a szükséges eszközök megkeresését, előkészítését. Ebben tudnak segíteni a **folyamatábrák**. A folyamatábra számozott sorrendben, egyenként, egymást követően mutatja az adott tevékenység lépéseit, a hozzá szükséges eszközökkel.

Sérülés- specifikus szempontoknak megfelelő eszközök

- motiváló játékok készlete egyénre szabottan
- szenzoros játékeszközök
- különböző csecsemőjátékok, melyek pl. egyszerű az ok-okozati összefüggések, sorrendiség megértését segítik
- különböző, életkornak és fejlődési szintnek megfelelő Montessori eszközök, játékok
- formaegyeztető játékok
- puzzle játékok
- építőjátékok (pl.: DUPLO, LEGO, építő kocka)
- hangszerek, CD lejátszó és hanganyagok

- kézimunka foglalkozás hagyományos eszközei
- szenzoros integrációs mozgásfejlesztő eszközök
- Agytréner készülék

Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök

- vizuális környezeti támpontok készlete egyénre szabottan (pl. napirend, folyamat-ábrák, strukturált önálló feladatok)
- alternatív–augmentatív kommunikációs eszközök egyénre szabottan: tárgyas, fotós és egyéb képes szinten, képcserés kommunikációs rendszer, kommunikációs tábla és könyv
- a szociális készségek fejlesztéséhez fotós/rajzos képsorozatok (érzelmi állapotokat kifejező sorozatok, ok-okozati összefüggéseket ábrázoló sorozatok, különböző sorrendeket, algoritmusokat megjelenítő sorozatok, stb.)
- idő múlását jelző eszközök: homokóra, tojásfőző óra (digitális kijelzővel)

Infokommunikációs akadálymentesítő eszközök:

- Laptop speciális billentyűzettel
- Napirend, és Én- könyv hordozható formában tableten
- Szkenner alapon működő kommunikátor készülék a tárgy, kép, kimondott szó egyidejű megjelenítésére
- 4 üzenetes kommunikátor az igen-nem közötti választások tanításának elősegítésére
- Video kamera beépített fényképezőgéppel

Az autizmusból fakadó speciális nevelési célok, és feladatok

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján, mindig az adott gyermek és környezete igényeinek megfelelően, a gyermek formális és informális felmérése után, készség szintjéből kiindulva folyik.

Komplex tevékenységünk három pilléren nyugszik:

- A gyermekek sérülés- specifikus fejlesztése.
- A szülőknek nyújtott konzultáció és segítségadás.
- A többségi óvodapedagógusok munkájának segítése.

Óvodai csoportunkra többszörös szerep hárul, mert sok szülő és gyermek itt találkozik először az autizmus- specifikus fejlesztés komplex rendszerével. Elsajátítása és elsajátíttatása egyik fél

részéről sem egyszerű feladat. Tudatos, következetes alkalmazása viszont hatékony és eredményes lehet, de csak abban az esetben, ha a család- pedagógus- gyermek hármassága működik.

Célok:

- Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- Az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása.
- A sztereotip, szociálisan nem megfelelő viselkedések megelőzése, illetve korrekciója
- Szociális, kommunikációs készségek fejlesztése.
- A fogyatékos- specifikus, protetikusan, augmentatív környezet kialakítása- szokásrendszer, módszerek és eszközök használatának elsajátítása.
- Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése az iskolai bevétele érdekében.
-

Feladatok:

- A fogyatékos készségek rehabilitációs fejlesztése, a másodlagos problémák kezelése.
- Alapvető önkiszolgálási készségek, a mindennapi gyakorlati készségek tanítása
- Kiemelkedő képességek gondozása.
- A jó intellektussal és nyelvi készséggel rendelkező autista gyermekek integrációja a többségi csoport egyes foglalkozásain (ének-zene, ábrázolás).
- Együttnevelés során adaptív viselkedésformák elsajátítása.
- A fenti célok elérése érdekében az óvodai nevelésben töltött idő, illetve a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen a természetes élethelyzetek kihasználása a hatékony fejlesztésre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek egyéni képességeinek fejlettségét Megfigyelési űrlapokon (Óvodai Program Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára), és a Quill- féle kérdőíven (Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése) rögzítjük.

A tevékenységi formák tartalmát a csoportnaplóban, az egyéni fejlesztési terv tartalmát és megvalósítását az egyéni fejlesztési naplóban rögzítjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus

súlyossága, a gyermek mentális képességei és fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek 8. életévéig részesülhet speciális óvodai ellátásban, ezt követően az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot, kijelölheti a gyermek számára a megfelelő oktatási - nevelési intézményt.

A csoportunkból kikerülő gyermekeink a folyamatos fejlesztések hatására eljutnak arra az önállósági szintre, hogy képesek a fejlettségüknek megfelelő iskolában helyt állni.

Napirend

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 9.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron.
9,00 – 9,10	Mindennapos mozgás.
9,10 – 9,30	Testápolási teendők. Folyamatos tízórai.
9,30 – 10,50	Mikrocsoportos kötelező foglalkozás. Egyéni fejlesztés. Gyógytorna, logopédia.
10,50 – 11,00	Testápolási teendők. Öltözködési tevékenységek.
11,00 – 12,00	Játék a szabadban. Séták.
12.00 – 12,15	Testápolási teendők.
12,15 – 12,45	Ebéd.
12,45 – 13,00	Testápolási teendők.
13,00 – 14,45	Pihenés.
14.45 – 15,00	Testápolási teendők. Uzsonna.
15,00 – 16.00	Szabad játék.

A pedagógiai tervezés dokumentumai

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Gyógypedagógiai nevelési részprogram.	Hosszú távú	Célok, feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.	Dokumentum-készítés	Gyógypedagógus
Ütemterv.	1 év	Tevékenységek tartalma két hétre lebontva.	Anyagkigyűjtés	Gyógypedagógus
Nevelési terv.	3 hónapra	Egészséges életmódra nevelés, közösségi szokások.	Tevékenységek tervezése.	Gyógypedagógus

Szervezési feladatok.	1 hónapra	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, aktuális feladat.	Idő és tevékenység tervezés.	Gyógypedagógus
Tevékenységek tervezése.	2 hétre	Tevékenységforma, tartalom.	Projektterv.	Gyógypedagógus
Egyéni fejlesztési terv.	1 évre	Tevékenységforma, tartalom.	Tervezés.	Gyógypedagógus,
Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Fejlettségmérés gyermekeként: Megfigyelési úrlapok autizmussal együtt élő gyermekeknek Quill-féle kérdőív	Óvodában tartózkodás ideje alatt, évente 2 alkalommal október, május.	Dokumentum által meghatározottan.	Rendszeres megfigyelés.	Gyógypedagógus
Szakértői vélemény.	Óvodába kerüléskor, kontroll vizsgálatnál Iskolaérettség megállapításánál.	A gyermek aktuális fejlettségének meghatározása. Megfelelő iskolatípus kijelölése.	Komplex vizsgálat.	Megyei Szakértői Bizottság Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Autizmus Ambulanciák

A gyermekek sérülés- specifikus fejlesztése

A fejlesztés keretei:

- Egyéni helyzetben (Az egyéni helyzetben megtanult készségek csoportos helyzetbe, vagy új helyszínre történő átvitele új tanítási feladat.)
- Előre megtervezett többszemélyes helyzetben.
- Teljes csoportban
- Többségi csoportban, integrált formában

Fejlesztés egyéni helyzetben

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján, mindig az adott gyermek és környezete igényeinek megfelelően, a gyermek formális és informális felmérése után, készségszintjéből kiindulva folyik.

A fejlesztés fő területei:

- **Kommunikáció fejlesztése**

Cél:

Tegyen szert a gyermek komplexebb kommunikációs kompetenciára, spontán kommunikációja

váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá. Tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön.

Feladat:

A tárgyi és szociális környezetet tudatos megszervezése, amely aktív kommunikációra készíteti a gyermeket. Ebben az elrendezett környezetben a gyermekkel való közös, számára örömteli és érthető közös cselekvésrutinok kialakítása. A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben
- a metakommunikáció értése és használata

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A gyermek kommunikációjának célja és eredménye közti ok-okozati összefüggések megértése, hogy viselkedése egyértelmű következményekkel jár, ha egy kommunikációs interakciót indít el. Adekvátan használja az egyéni szükségleteinek legmegfelelőbb kommunikációs jelzéseket (fájdalom, elutasítás, kérés, figyelemfelkeltés kifejezésére).

- **Szociális készségek fejlesztése**

Cél:

A gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása.

Feladat:

Szociális készségeket elsajátítása kognitív és viselkedésterápiás eljárások alkalmazásával, a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- A taníthatóságot megalapozó szociális készségek megtanítása
- Önmagáról való tudás tanítása (Én-könyv)
- Kapcsolatteremtés, fenntartás

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Fogadja el más személyek jelenlétét, a pedagógus segítségét.

Sajátítsa el a csoport életének elemi szabályait, szokásait.

Tanulja meg az egyszerű szociális rutinokat.

Kezdeményezzen kommunikációs interakciókat, folytasson elemi kooperációt felnőttel, gyermekkel.

- **Korai elemi készségek**

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, tisztálkodás, szobatisztaság, öltözés,

	Étkezés	Tisztálkodási teendők Szobatisztaság	Öltözködés
Cél	Helyes asztali viselkedés, alapvető étkezési szabályok megtanulása	Alapvető tisztálkodási műveletek megtanítása. Pelenka elhagyása, a gyermek ruházatának tisztántartása.	A segítség fokozatos csökkentése az egyéni képességekhez mérten. Folyamatára önálló követése.
Feladat	Étkezési problémák megoldása (szélsőséges válogatás) Kommunikáció tanítása: kérés, választás	Fizikai segítség fokozatos visszavonása és az elért önállósági szint következetes elvárása. A gyermek szintjének megfelelő kommunikációs eszközök alkalmazásával jelezze szükségleteit.	Ruhadarabok nevének, és rendeltetésszerű használatának megtanulása.
	Étkezés	Tisztálkodási teendők Szobatisztaság	Öltözködés
Tevékenységek egymásra épülő tartalma	Az asztalon várja a gyermeket a terítéke. Saját magának terít meg. Az egész csoportnak terít meg.	Fokozatosan, aprólépekre lebontva tanítjuk. Szükséglet megfelelő jelzése (szó, gesztus – nadrág megérintése, kép)	Ruhadarabok helyes fel-, és levetése, kifordítása, az eleje-hátulja megkülönböztetése, gombolás, zipzárazás, cipőfűzés, cipőkötés

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:	Sematikus rajzos folyamatábra segítségével, eszközök kontúrját ábrázoló alátétén minél önállóbban terítsen.	A teljes önállóság elérése. Sajátítsa el a WC önálló használatának minden egyes mozzanatát, az önálló vetkőzéssel és öltözéssel együtt.	A lehető legönállóbb öltözködés megtanulása.
--	---	---	--

• **Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása**

Cél:

Problémás viselkedés feltérképezésével a kívánt, elvárható célviselkedés kialakítása.

Feladat:

A kívánt viselkedés szisztematikus jutalmazása. A problémás viselkedéssel nem összeegyeztethető viselkedés tanítása, a nem kívánt viselkedés figyelmen kívül hagyása.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása
- csoportba való beillesztés kialakítása
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Az adaptív, elemi viselkedés szabályainak elsajátítása. Vizuális megtámogatással a kívánt viselkedés normáinak betartása.

• **Korai kognitív funkciók fejlesztése, játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás**

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése.

Cél:

Irányított tanulás során a gyermek tapasztalatokhoz juttatása, a percepció és a gondolkodás integrálása.

Feladat:

Adaptív munkavégzési formák elsajátíttatása, a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet cselekvésbe ágyazott megismertetése.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,

- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,
- képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A tanulás hatására jöjjenek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.

Anyanyelvi nevelés

Cél:

Vizuális megtámogatás mellett, egyéb információs csatornák használatával spontán beszéd beindítása, kommunikációs célra történő használatának kialakítása.

Feladat:

Szituációhoz kötöten, egyszerű, konkrét megfogalmazásokkal beszédmegértés fejlesztése, saját személyére vonatkozó helyes nyelvtani szerkezet elsajátíttatása.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- a beszédfejlődést segítő gyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok végzése,
- beszédre való figyelés fejlesztése, beszédszervek ügyesítése,
- hangok, zörejek differenciálása,
- passzív és aktív szókincs bővítése,
- mondatalkotó készség fejlesztése, grammatikai rendszer kiépítése,
- beszédmegértés segítése,
- főfogalom alá rendezés,
- valós méretű tárgyak egyeztetése a környezet kicsinyített másával,
- tárgy egyeztetése tárggyal,
- tárgy egyeztetése képpel,
- kép egyeztetése képpel,
- kép egyeztetése szöveggel.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Verbális kifejező készségének, beszédmegértésének fejlődésével rövid, grammatikailag helyes mondatokat használ helyes kontextusban.

Fejlesztés előre megtervezett többszemélyes helyzetben.

- **Babzsákos foglalkozás**

A babzsákos foglalkozás több, különböző nehézségű, strukturált, előre eltervezett játékokból álló gyűjtemény, elsősorban a szociális-kommunikációs képességeket fejlesztik.

Cél:

- csoportos viselkedési szabályok elfogadása (másik jelenlétének az elfogadása,
- várakozás elfogadása, sorra kerülés betartása, együttműködés társakkal),
- kommunikációs készségek fejlesztése (gesztusok használata, gesztusok értelmezése, másik emberre való figyelés).

Feladat:

- kommunikációs funkciók gyakorlása (figyelem felhívása, élménymegosztás, információkérés/- adás),
- szociális készségek tanítása (utánzás, szerepcsere).
-

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

A feladatok kiválasztásánál a csoport képességeihez – együttműködés, kölcsönösség, kommunikációs képesség – igazodnunk. Két feladattal kezdjük a babzsákos foglalkozás tanulását, s fokozatosan növeljük azok számát.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Fejlődjön énképük személyi adatok, külső és belső tulajdonságok megtanulásával.
- Bővüljenek társaikra vonatkozó információik. (pl. társa testvéreinek száma, hétfégi élményleírások)

- **Az elmeolvasás tanítása**

A társas megértéssel összefüggő nehézségek az autizmus alapproblémájába tartoznak, ezért egyértelmű, hogy ha a fejlesztést a társas megértés kulcsfontosságú területeire összpontosítjuk. A társas megértés egyik ilyen kulcsfontosságú aspektusa az „elmeolvasás képessége”. Ez a képességünk teszi lehetővé, hogy képesek vagyunk kikövetkeztetni, mások milyen mentális állapotban vannak, vagyis mit gondolnak, milyen vélekedéseik, szándékaik, vágyaik vannak. Ennek megértése révén tudjuk értelmezni és/vagy bejósolni cselekedeteiket.

Mindezzel a tudással szoros összefüggésben áll az érzelmek felismerése és megértése

Cél:

A gyermek saját érzelmeinek tudatosítása. A másik ember érzelmeinek felismerése, megértése, szándékainak, vágyainak megismerése.

Feladat:

Viselkedési szabályok megértetése, begyakorlása. Konfliktushelyzetek megoldásának gyakorlása.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- Szülők kikérdezése, a gyermek megfigyelése.
- Történet kitalálása.
- Történet képek alapján történő elmesélése.
- Érzelmek azonosítása.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A gyerekek felismerjék fel, és azonosítják az érzelmeiket. (Pl. szomorú, mert elvették a játékát.) Egyszerű szimbólumokkal jelölni tudják saját, és mások érzelmi állapotát. Mentalizációs képességük megalapozódik.

Teljes csoportban történő foglalkozások formái, tartalma

- **Játékra nevelés**

Cél:

- A játékeszközök adekvát használata.
- A napi struktúrán belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése.
- A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról.
- (Montessori eszközrendszere).
- Játéktevékenységhez kapcsolható általános (kognitív, észlelési, mozgásos) fejlesztés.

A győgypedagógus feladatai

- A játékeszközök és tevékenységek funkcionális használatának tanítása.
- Integrálja, koordinálja az ismereteket.
- Alapkészségek kialakítása a játék során.
- Szabadidős készségek kialakítása, fejlesztése.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet 272.o.)**A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:**

- Tudja figyelmét a játéktevékenységre összpontosítani.
- Tudjon játékeszközt választani, elkérni, várni, a használat után helyére tenni.
- Tudjon a gyermek a játékhelyzetben maradni. Megértse a feladat elkezdését, feladatváltást és a befejezést.
- A játékon keresztül fejlődjenek a gyermekek társas és kommunikációs készségei, kortárs kapcsolatai.

- **Mozgásfejlesztés**

Cél:

- Mozgásos játékokon keresztül az irányított helyzet elfogadtatása
- Társas készségek fejlesztése a csoportos helyzet, illetve a páros feladatok által
- Sorrendiség fejlesztése térben (eszközök egymásutánisága) és időben (várakozás)

A gyógypedagógus feladatai

- Fejlessze az erőt, ügyességet, állóképességet.
- Segítse a biztos egyensúly kialakítását.
- Sztereotip mozdulatok leépítése, csökkentése
- Esetleges mozgáskoordinációs, mozgástervezési problémák enyhítése
- Figyelemkoncentráció javítása
- Segítse a mozgásos gátlás oldását a mozgás megszerettetésével.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (Lásd az 1/A sz. mellékletben)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Alakuljon ki a természetes mozgásigényük.
- Örömmel, szívesen mozogjanak.
- Tudjanak mozgást utánozni.
- Alapmozgásokban szerezzenek jártasságot az alapmozgásokban.
- Biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon.
- Elemi szabályokat ismerete és betartása.

- **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**

Cél:

A különféle technikák elsajátítása során tanuljanak meg többféle képi kifejezőmódot. Az alkotások elkészítésével örömforrás nyújtása, önkifejezés lehetőségének biztosítása a sérült készségek, képességek kompenzálására.

A gyógypedagógus feladatai

- Alakítsa a célirányos kézmozgásokat.
- Keltse fel az érdeklődést az ábrázolótevékenységek iránt.
- Ismertesse meg a gyermekeket az ábrázolás eszközeivel és technikáival.

- Manipulációs tevékenységek során fejlessze téri látásmódjukat, sajátos vizuális képességeiket, finommotoros mozgásukat.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Jártasságot szerez a különböző anyagok és eszközök használatában.
- Szívesen, örömmel végez ábrázoló tevékenységet.
- A rajzban megjelenik a kezdeti emberalak ábrázolás.
- Kialakul a kezesség, erősödik laterális dominanciája.
- Megalapozódnak íráshoz szükséges készségei.

• Ének, zene, énekes játék, tánc

Cél:

A zenei interakció során szociális interakciók kialakítása és megerősítése a zene sajátos lehetőségeinek felhasználásával. Preverbális készségek fejlesztése a zene kommunikációs eszközként való használatával. Az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztése, örömteli foglalkozás biztosítása.

A győgypedagógus feladatai

- Örömteli foglalkozással biztosítása az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztését.
- Ismertesse meg a gyermekeket a magyar mondókákkal, énekes játékokkal a jeles napi népi hagyományokkal összekapcsolva.
- Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét és zenei hallását.
- Egyszerű ritmus és dallamhangszerek használatának megtanítása.

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Nyitottá válnak a környezet zörejeinek és zenei hangjainak érzékelésére.
- Oldódnak gátlásaik, fejlődnek érzelmeik, éneklési és beszédképességük egyaránt, átéli

az együttjátszás örömét.

- Szöveg- mozgás-játék összekapcsolása során a zene a gyermekek spontán önkifejeződésévé válik. verselés, mesélés

Cél:

A mese és vers segítse elő az autizmussal élő gyermeket a világ megismerésében, az emberi kapcsolatok működésének megértésében, a problémás élethelyzetek megoldásában, a helyes és helytelen cselekedetek megítélésében.

A győgypedagógus feladatai

- válasszon olyan irodalmi alkotásokat, amelyek a gyermekek életkorának, nyelvi
- fejlettségének, érdeklődésének megfelelnek
- biztosítson a kezdeményezésekhez nyugodt légkört, megfelelő időt,
- helyet, eszközöket
- egész nap használja ki a kínálkozó alkalmakat mese- és versmondásra,
- mondókázásra
- hallási figyelem kialakítása, fejlesztése.
- szókincs gyarapítása, beszédértés fejlesztése.
- helyes intonációval nyújtson mintát a kifejező beszédhez.
- gesztusok, mimika alkalmazásával érzelmi szituációk helyes felismerésének elősegítése.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

- mondókát, verset, mesét hallgat és mond, melyeket mozgással és/vagy
- ábrázolással kombinál
- nézi, figyelemmel kíséri a bábműsort, mesedramatizálást
- bábozik, dramatizál
- könyveket, képes újságot nézeget
- képekről beszél, mesét mond róluk
- kitalál mondókákat, verseket, meséket
- bábozik, dramatizál
- játssza el a mesék cselekményét, utánozza a szereplő hangját, mozdulatait, tükrözze benne saját vágyait, indulatait, érzelmeit.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Képesse válnak rövid mesék, mondókák, versek meghallgatására és megtanulására. A rendszeresen visszatérő mesei elemek, a ritmika, hatására megnyugszanak a gyermekek.

Csökkennek félelmeik, oldódik szorongásuk, javul kapcsolatteremtő készségük. Bábozás, dramatikus játék során fejlődik önkifejezésük, a tehetséges, jó mechanikus memóriával rendelkező gyermekek sikerélményhez jutnak.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Cél:

Tapasztalatok, ismeretek szerzése a közvetlen élő és élettelen környezetről. Tárgyakról, élőlényekről, cselekvésekről és történésekről. A környezet megismerése érdekében a kognitív funkciók célzott fejlesztése az észlelés (látás, tapintás, szaglás, hallás, ízlelés), a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése.

Ismerjék fel a legegyszerűbb mennyiségi tulajdonságokat. A tárgyakat tudják megszámlálni legalább tízig, és összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

Segítséggel tudják megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).

A gyógypedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget és elegendő időt a gyermeket körülvevő közvetlen környezet élményszerű megtapasztalásához.
- Szervezzon kirándulásokat, sétákat a gyermekek közelebbi és távolabbi környezetében.
- Segítse az érzékszervi és mozgásos tapasztalatok megszerzését játékos formában.
- Fordítson külön figyelmet az együttműködő készség, kitartás, feladattartás növelésére, a megfigyelőkészség fokozására.
- Felkeltse a gyermekek érdeklődését, és tegye érdekeltté őket a különféle feladatok végzésében.
- Számolási kedv felkeltéséhez játékos, szemléletes, változatos feladatok alkalmazása.
- Fejlessze a különféle gondolkodási műveleteket.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Segítséggel tudják saját nevüket, korukat, lakcímüket, valamint szüleik, testvéreik, óvodájuk nevét.
- Megevezik vagy megmutatják saját testükön főbb testrészeit, érzékszerveiket.
- Naptár, vizuális óra alapján segítséggel tájékozódjanak az időben.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.

- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, közlekedési eszközöket.
- Megalapozódik a mennyiségi viszonyban való egyszerű tájékozódásuk.
- A közvetlen életből vett gyakorlati feladatok megoldásakor megismerik a tárgyak nagyságát, formáját, számosságát.
- Tárgyakat rendeznek csoportba, halmazokba.
- Megszerzett tudásukat gyakorolják a mindennapi helyzetekben.

Fejlesztés többségi csoportban, integrált formában

Az integráció általános feltétele, hogy ne legyen hátrányos a gyermek számára a speciális feltételek és módszerek hiánya miatt.

A sikeres és biztonságos integráció feltételei:

- az érintett gyermek részéről: IQ 100 felett, VQ 85/90 felett, autisztikus fogyatéka enyhe fokú, jól kompenzált, viselkedéské problémái minimálisak,
- a családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek támogatására,
- a befogadó csoportban a speciális módszertanban jártas pedagógus, aki a szakemberekkel intenzív kapcsolatot tart fent,
- az autista kisgyermek befogadásra jól felkészített gyermekcsoport.

A szülőknek nyújtott konzultáció és segítségadás

A segítségnyújtás számtalan formája fellelhető munkánkban, úgy az óvodán belül, mint az óvodán kívüli kapcsolatrendszerünkben.

- Napi kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, érkezéskor és távozáskor megbeszéljük a gyermeket érintő legfontosabb napi információkat. Segíti ezt az üzenő füzet, amelyben kölcsönösen megosztjuk egymással a napi történeteket írott, vagy sematikus rajz formájában.
- Az egyéni fogadóórákon a gyermekkel kapcsolatos tapasztalatokat osztjuk meg bizalmas formában, hosszabb időkeretben. Feltárjuk az óvodában (otthon) készült videofelvételek megtekintése és kielemezése után a problémás viselkedéseket, azok lehetséges kiváltó okait.
- A csoportos fogadóórákon a több szülőt és gyermeket érintő problémákat szoktuk feldolgozni. (étkezési, szobatisztasági, alvási, stb.) Ilyenkor lehetőség van a szülőknek egymással is hosszabban beszélgetni, egymásnak jó gyakorlatokat átadni, továbbá

eszközöket készíteni (képes kártyák, Én- könyv, stb.).

- Szülői értekezleteken külső előadót is hívunk a fontosabb témákhoz (pl.: tanító néni valamelyik speciális iskolából a beiratkozások előtt).
- Nyílt napokon betekintést nyerhetnek az óvodában folyó munkába.
- A hagyományos ünnepeink nyitottak (karácsony, farsang), tanév elején és végén közös családi kirándulást szervezünk, ahová az egész család eljőhet.
- Óvodán kívüli civil szervezetek segítségével támogatjuk az autizmussal együtt élő gyermekeket és családjaikat.
- Inkluzív szemlélet kialakítása, szakmai munkaközösségek működtetése.
- Pályázati források felhasználásával tárgyi feltételek bővítése.
- Önkéntes segítők bevonásával személyi feltételek javítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- Tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- Tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- Visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó, stb.). Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív, stb.). Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalkások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai,

nyelvi, stb.)

-Művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)

-Pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület) - Szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

II.1.11. Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermek felismerése

- A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.
- A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik.
- A pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- A kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
- A valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”. A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás-dúsítás módszerét alkalmazzuk.

A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek.

Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Korán megmutatkozhatnak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség.

Cél: A képességek, készségek területein tehetséget mutató gyermekek feltérképezése, egyéni célirányos fejlesztése.

Feladat: A meglévő erősségek további fejlesztése, biztos bázissá való alakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához.

Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Montessori pedagógiánk filozófiája, tartalma, szervezeti keretei, eszközzrendszere alapvetően a képesség kibontakoztatását, fejlesztését a tehetség támogatását szolgálja.

A gyermek a tanulásban és annak minden formájában szárnyalhat, nincs felső határ. Az óvónő ismeretei, hozzáértése és a Montessori eszközzrendszer minden támogatást biztosít ehhez – feltétel csak a gyermeki érdeklődés, aktivitás és befogadóképesség. (Pl.: ha akar, több ezres számkörben játszhat bankos játékot, ha akar, tanulhat írni-olvasni, fűrhat-faraghat vagy alkothat.)

Fejlesztés tartalma:

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetőek azok a gyermekek, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A különböző területeken tehetséges gyermekeket a csoporton belül fejlesztjük, törekedve, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan széles tevékenységrepertoárt biztosítunk számukra, amely elősegíti tehetségük kiteljesedését. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. Pl.: szakemberekhez való irányítás, versenyeken való részvételi lehetőség, pályázatokon való részvétel.

Lehetőséget biztosítunk az óvodában működő különfoglalkozásokon való részvételre.

Külön tehetséggondozás keretében biztosítjuk a néptánc, úszás, idegen nyelvvel ismerkedés, kézművesség lehetőségét, melyek tapasztalatait valamennyi csoportban kamatoztatjuk.

II.1.12. Gyermekvédelemi munka az óvodában

A gyermeket,- mint fejlődő személyiséget-szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő illetve hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, természetesen az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek

egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Óvodánkban előítélet kibontakozásának nincs helye.

A gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó gondoskodás pótlásáról.

Az óvodavezető felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket.

Konkrét gyermekvédelmi feladataink:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a nehezen nevelhető, és a szociálisan inadaptált gyermekek megsegítése
- Törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje.
- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, szükségesetén tanácsadás - Egyeztetés a Gyermekjóléti Szolgálattal
- Az okok feltárása, és megfelelő segítségnyújtás
- A gyermekek érdekeinek képviselete
- A rászoruló családokkal kapcsolattartás, esetenkénti családlátogatás, fogadóóra
- Gyermekek esélyegyenlőségét biztosítani
- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, ügyintézés segítése szülőknek
- Szülői Fórumok
- Amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kérik, állást foglalunk a gyermekek érdekében.
- Titoktartás a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően
- Óvodánkban gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodavezető bíz meg.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős.
- Rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival,

valamint ha anyagi veszélyeztetettséget vélünk, akkor mindenképpen egyeztet a csoportban dolgozó óvónókkal, illetve a szülők ilyen irányú jelzéseit is figyelembe veszi.

- Tájékoztatót ad a szülők részére a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat, arról tájékoztatja a szülőket, kollégákat.
- Összehangolja az óvodai gyermekvédelmi munkát
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket - Szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok

- A szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónók és a szülők jelzésére alapozunk.
- Gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelőseivel, szükség esetén külső szakemberrel
- Családlátogatás
- A csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése
- Egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása
- A csoportbeli beilleszkedés segítése
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel
- Kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját az Alapító Okiratban meghatározott kategóriába tartozó gyermekek részére tudjuk biztosítani. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították.

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- 20.** A 2017.évi XCI. törv. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törv. és a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törv. rendelkezése
- 21.** 2017. évi XCIV. törv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében módosított rendelkezés
- 22.** 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

23. Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak
24. Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak a 2012. július 23-án kihirdetett 2012. évi CXVIII. törvény egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvényekben megfogalmazott módosítása.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
 - 2013. évi CLVIII. törvény egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról.
 - Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
 - Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 4/1998.(II. 1.) számú rendelete
 - Óvodánk Pedagógiai Programja és éves munkaterve
 - Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja

Célunk:

25. A prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve segítségnyújtás.
26. Együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.
27. Olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető legjobban ki tudja bontakoztatni.

Kötelez bennünket a Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

Gyermekjóléti alapszolgáltatások:

A gyermekjóléti alapellátások a személyes gondoskodás keretébe tartoznak. Az alapellátás a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését, kialakult helyzet megszüntetését, a gyermek családból történő kiemelésének a megelőzését szolgálja.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve

ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot. Munkájáról évente beszámol a nevelőtestületi értekezleten.

Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között. Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel. Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

Az óvodapedagógus feladatai

Felismerni az általa nevelt gyermek teljesítmény-, viselkedés- és kapcsolatavarainak kiváltó okait. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, migráns, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, vagy más gyógypedagógus, konduktor) közreműködésével.

Jelezni a problémákat az óvoda gyermekvédelmi felelősének.

Együttműködni a családokkal való kapcsolattartásban.

Differenciált bánásmódot alkalmazni az adott gyermek nevelésében.

Nyomon követni a fejlődését, szükség esetén szakemberek segítségét igénybe venni.

Kötelesek bizalmasan kezelni a tudomásukra jutott információkat.

Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.

Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.

A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.

A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.

Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.

Felkészülés a gyermekek SNI-ből (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel).

Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.

Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.

Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.

A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.

Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.

Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.

Az adekvát játék használat elősegítése.

- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

Nyilvántartást vezetni a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről.

Nyilvántartani a hátrányos helyzetű gyerekeket.

A szülőket tájékoztatni a gyermekvédelmi feladatokról.

Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.

Szülők anyagi nehézsége esetén támogatás, juttatás biztosítása, ennek nyilvántartása.

Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.

Szükség esetén védő –óvó intézkedéseket tenni.

Kapcsolattartás a Gyámügyi és Szociális Irodával, valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal.

A kapcsolattartás időpontjait és a találkozások tartalmát külön füzetbe rögzíteni.

Adatgyűjtés évente az óvodánkba járó gyermekek családjainak jellemzőiről.

Az óvodalátogatás figyelemmel kísérése.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos új törvények, rendeletek figyelemmel kísérése.

Faliújságon kifüggeszteni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámait.

Köteles bizalmasan kezelni a tudomására hozott információkat.

Minden tanévben éves tervet, ill. beszámolót készíteni.

Óvodánk speciális gyermekvédelmi feladatai:

- Az óvoda sajátos fekvése miatt évről – évre több a környezeti hátrányokkal érkező gyermek, ezek kompenzálása.
- A nagyfokú munkanélküliségből származó elszegényedés kezelése.
- A roma gyermekek szocializálása.
- A hátrányos helyzetű családokkal való kapcsolattartás.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az intézmény vezetőjének megbízásából a tagóvodában és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

II.1.13. Esélyegyenlőség az óvodában

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- A teljesítmények értékelése során
- Az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- Gyermeki jogok gyakorlása során

Az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járójuttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)

- Az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- Érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- A gyermek csoportban való elhelyezése során

- Szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- Megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció. Célunk továbbá a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és tovább fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Felelősségünk különösen nagy a halmazottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.
- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

Környezeti okok:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok:

- Munkanélküliség

- Létfminimum alatt 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság:
- Mozgáskorlátozottság
- Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)

o Szervi rendellenesség

- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek ismertetése
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturálisrendezvények csoportos látogatása
- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása

Szülőknek felajánlott segítség

- Szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, egészségnapok

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok koordinálásáért a gyermekvédelmi megbízott a felelős, feladatait a gyermekvédelmi fejezet tartalmazza.

Munkánkat az integráció területén akkor tekintjük sikeresnek, ha a hozzánk járó sajátos nevelési igényű gyermekek, óvodánkat elhagyva az általános iskolában, majdan a középiskolában megállják a helyüket.

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára érvényben lévő alapvető támogatások, lehetőségek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára a Gyermekvédelmi Törvény különleges juttatásokat biztosít, pl. kedvezményes az étellemezésük (Gyermekvédelmi Törvény 148.§, a családokat több szociális kedvezmény és juttatás illeti meg: Gyermekvédelmi Törvény 15.§, (emelt családi pótlék, meghosszabbított GYES, stb.).

**II.2. VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNY, PITYPANG TAGINTÉZMÉNY
„EPOCHÁLIS RENDSZERŰ” NEVELÉSI GYAKORLATA**

II.2.1. Gyermekkép

Varga Domokos:

„Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő kicsi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljon belőle.”

Legyenek tájékozottak az őket körülvevő világról, fogékonyak az új ismeretek iránt, és alapkészségek, képességek birtokában alkalmazzák tudásukat a gyakorlatban.

Örömökre és szeretetre nyitott, érzelem gazdag, autonóm személyiségek legyenek. Alapozódjon meg a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek identitása. Közösségi magatartásuk, viselkedésük igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.

Figyeljenek, alkalmazzodjanak egymáshoz, érezzenek együtt egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Hagyományápoló, a környezettel kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.

Szeresse a mozgást, felnőtt korára váljon életformájává az egészséges életmód, környezettudatos magatartás.

Legfőbb élményforrása a szabadjáték legyen, amely a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség- képesség fejlesztés leghatékonyabb módja.

II.2.2. Óvodakép

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet. A gyermek a családé, a szülők féltett kincsként bízzák őt az óvodára. A családi nevelés elsődlegességét megőrizve, a családdal együttműködve, a gyermekek érdekét mindenekelőtt szem előtt tartva neveljük a ránk bízott kisgyermeket, harmadik életévétől az iskolába lépésig. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra törekszünk. Deszegregációs célú befogadó nevelésre törekszünk. A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük, az egyenlő esélyeket megteremtjük.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, az elért eredményeket mérjük, értékeljük.

Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételét.

Közvetlenül segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat, együttműködve az iskolákkal. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Nyugodt és szeretetteljes légkört biztosítva gyermekszerető óvodapedagógusaink személyisége óvó-védő, elfogadó, segítő, támogató, hátránycsökkentő pedagógiai attitűdön alapul.

A gyermekek megismerésére törekedve, fejlettségi szintjükre építve, az egyéni készsége, képességfejlesztésre kiemelt figyelmet fordítunk. A sokszínű érdeklődésre és igényükre – eltérő fejlettségi ütemüket figyelembe véve – alapozzuk a fejlesztést. Ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

A gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása érdekében partnerünk a család, óvodánk nyitott, a szülők mindennapi életünkbe – előzetes egyeztetés alapján – betekintheznek. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. A gyermeki közösségben végezhet sokszínű – az életkornak, az egyéni fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel **a mással nem helyettesíthető szabadjátékról**. E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; az gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Az óvodapedagógusok elősegítik a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integrációlehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

II.2.3. Pedagóguskép

Az epochális szellemű nevelési gyakorlattal dolgozó óvodapedagógusok ismerik, és munkájukban hatékonyan alkalmazzák az ONOAP, az intézményi pedagógiai program, az epochális szellemű nevelési gyakorlat, illetve az intézmény pedagógussal szembeni elvárásait a kompetenciáknak és indikátoroknak megfelelően. A pedagógussal szemben támasztott követelmények a nevelési gyakorlatunkban, területenként aktualizálva megfogalmazásra kerültek.

- Pedagógiai módszertani felkészültség.
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
- A tanulás támogatása.
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.
- Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

II.2.4. A program célja

- **Egyéni képességfejlesztés**, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve.
- Olyan befogadó környezet megteremtése, ahol a nevelési térben résztvevő valamennyi személy (pedagógus-dajka- gyerek-szülő) a kölcsönös együttműködés szellemében megismerik, értéként fogadják el, és építenek az egyéni különbségekre.
- A siker elérésére törekvő, szívesen kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, **problémájukra - aktívan közreműködve – saját megoldást találó**, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az **egészséges életmódra** nevelés során harmonikusan alakuljanak testi, lelki, szellemi

adottságaik, megteremtődjenek az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés feltételei.

- Mély természetszeretet kialakítása, a **környezettudatos** magatartás megalapozása.
- Az anyanyelvi nevelés modellértékű kommunikációval valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó.

E célok megvalósításával érjük el az epochális szellemű nevelési gyakorlat céljait.

II.2.5. Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés - szocializáció biztosítása

Az érzelmi nevelés és **társas kapcsolatok célja** a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a **csoport normái alapján**.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Az **óvodáskorú** gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül.

Intézményünkben a különböző kultúrák találkozása segíti a kölcsönös együttműködést. A folyamatosan változó igényekhez alkalmazkodunk a nevelésünkkel. A toleráns viselkedés, a beilleszkedés, az elfogadás, a **multikulturális közegben** jobban gyakorolható.

„A szociális kompetencia fejlődése gyermekkorban befolyásolható.”

Az óvodába kerülő gyermek fejlődésének lényeges összetevője a szocializáció.

A fejlődéshez biztosítani kell:

- A gyermek alakuló kapcsolatait felnőttel és társaival pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- Én tudatának, önérvényesítő törekvésének, és erkölcsi szociális érzékenységének együttes fejlődését,
- Utánzással (felnőtt, nagyobb társ) természetes élethelyzetekben az együttélés megtanulását az együttműködés szabályainak elfogadását. Gyakorolja a toleráns

viselkedést, az elfogadást, a másság megértését, fejlődjük empátiás képessége, természetességgel fogadja a különbözőséget

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése, a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatteremtő képesség létrehozása.
- Közösségi élet tervezését és értékelését a csoportnaplóban rögzíti.

Sikerkritérium:

- A gyermekek szeretik óvodájukat, ragaszkodnak egymáshoz.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.
- A gyermekek tisztelik, elfogadják egymás különbözőségeit.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A vendéget szeretettel fogadják.
- Szavak nélkül is értik környezetük érzéseit.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

II.2.6. Egészséges életmód alakítása - gondozás

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett intézményünk is felelősséggel tartozik.

Az egészséges életmódra nevelés **célja** a gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, az egészség megőrzése.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a

hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az óvoda egészségnevelési programja

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg.

Óvodánkban új hagyományt kívánunk meghonosítani az évi egy-két alkalommal megrendezendő **EGÉSZSÉGHÉT** bevezetésével.

Ezen a héten – lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával az alábbi tartalmakból „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

- Családi egészségnap
- Zöldség-gyümölcs faragás
- Szőlőpréselés - mustkóstolás
- Sportverseny
- Kerékpártúra
- Erdei kirándulás
- Gyermekjoga
- Védőnők előadása a helyes tisztálkodásról
- Ismerkedés a mentősök munkájával
- „Óriás fog” meghívása

A környezettudatos magatartás megalapozása

A környezettudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében. A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, ill. rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában nevelőtestületünk is sokat tehet. Ezért gondoljuk úgy, hogy az óvodai környezettudatos magatartás kialakítása: „Apró lépés az óvodának, ugyanakkor nagy lépés a világnak.”

A környezettudatos magatartás kialakításának célja:

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása: a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékeinek megismertetése, megszerettetése és annak megóvására nevelés.

- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melyek birtokában biztonságosan igazodnak el az őket körülvevő világban.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok:

- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a mindennapok során
- A különböző egészségkárosító szerek egészségügyi kockázatának tudatosítása
- Személyes higiéné elsajátíttatása
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.

ZÖLD JELES NAPOK

- **Takarítási világnap** (szeptember 20)
- **Állatok világnapja** (október 4.)
- **Víz világnapja** (március 22)
- **Föld napja** (április 22)
- **Madarak és fák napja** (május 10)
- **Környezetvédelmi világnap** (június 5.)

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényeik kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet megteremtése.
- A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A testi képességek fejlődésének segítése.
- Az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és egészségmegőrzés, megóvási szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása, megfelelő szakember bevonásával, szülővel együttműködve.
- A gondozás tervezését és értékelését a csoportnaplóban- félévente - rögzítjük.

Sikerkritérium:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnének.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Készség szinten használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruhájukat esztétikusan összehajtva helyére teszik.
- Környezetükben igyekeznek rendet rakni, és tartani.
- Ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, esztétikumra való törekvés.
- Igénnyé válik egészségének megóvására törekvés.
- Megfelelően kialakulnak a környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokásaik.

II.2.7. Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő

környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

4. A család nyelvi kultúrájának, és az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemének figyelembevétele biztosítja, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában.

II.2.8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek képességbeli lemaradásának csökkentése, érzelmi biztonságuk megteremtése, az iskolaérettség elérése.
- A hátrányokkal élő gyermekek **önmagukhoz képest** jussanak el a fejlődőképességük optimális fokához, és a számukra megfelelő iskolatípusba kerüljenek.
- Legyen természetes, gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a **különbözőségek elfogadása**, és értékeinek tisztelete.

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

Prevenció:(megelőzés)

- A gyermek – szülői jogok és kötelességek megismerése és érvényesítése az óvodában.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- Biztonságos, testi-lelki egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek sajátos, egyéni hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelem társszerveivel.
- Gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.

Problémafeltárás:

- A veszélyeztetettség, a halmozottan hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak keresése.

Megszüntetés:

- A felzárkóztatás megtervezése, induló hátrányok csökkentése.
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkal, társszervekkel, jelzőrendszer működtetése.

Óvodán belüli tevékenységek, amelyekkel a fenti feladatok megvalósíthatóak:

- Gyermejkjöléti Szolgálat tevékenységéről, családgondozó bevonásával tájékoztatás, minden évben az új gyermekek szüleinek szervezett értekezleten.
- Segélyjavaslatok felkínálása.
- Logopédiai, szurdopedagógiai, konduktori ellátás biztosítása.
- Egyéni képességfejlesztés a gyermek aktuális fejlettségi szintjére építve, a fejlődés nyomon követése, a fejlődési naplóban a fejlődés ütemének rögzítése.

Szociális segítő feladatai:

- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatása
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

Gyermekvédelmi tevékenységünk sikerkritériumai:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a sikeres iskolakezdés magas arányban megvalósul.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek 100%-ban **számukra** leginkább **megfelelő iskolatípusba** kerülnek.

A gyermekbalesetek megelőzése, óvó, védő feladatok**Cél:**

Az óvodába érkező gyermekek biztonságának testi épségének megóvása, egészségének megőrzése.

Feladatok:

- biztonságos óvodai környezet nyújtása,
- a gyermekcsoportok szokásrendjének erősítésével a gyermekek veszélyérzetének erősítése, saját és társaik testi épségének megőrzésére nevelés,
- gyermekbaleseti oktatáson a veszélyhelyzetekre a gyermekek figyelmének felhívása, a tanév során az adódó veszélyhelyzeteknél a figyelmük ismételt ráirányítása.

Gyermekbalesetek megelőzése érdekében végzett tevékenység ellenőrzése:

- Munkavédelmi szemlék során, évente legalább 3 alkalommal, a balesetmentes környezet ellenőrzése.
- Gyermekbaleseti oktatási anyag csoportnaplóba történő beírásának ellenőrzése és a gyermek balesetvédelmi oktatás megtörténtének igazolása.
- Az óvodavezető gyermekbalesetek megelőzésére vonatkozó utasításainak megismertetése, annak dokumentálása, és annak betartásának ellenőrzése.

II.2.9. Esélyegyenlőség, és gyermekvédelem az óvodában

Gyermekvédelmi munkánkat az alábbi dokumentumok segítik:

- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak a 2002. évi IX. törvényben megfogalmazott módosítása
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 4/1998.(II. 1.) számú rendelete
- Óvodánk Nevelési Programja és éves munkaterve
- Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódjanak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Óvodánk speciális gyermekvédelmi feladatai:

- Az óvoda sajátos fekvése miatt évről – évre több a környezeti hátrányokkal érkező

gyermek, ezek kompenzálása.

- A nagyfokú munkanélküliségből származó elszegényedés kezelése.
- A roma gyermekek szocializálása.
- A hátrányos helyzetű családokkal való kapcsolattartás.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Óvónők feladatai a gyermekvédelem és a sikeres integráció megvalósításában:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.
- A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- A gyermekek Sajátos Nevelési Igényének alapos megismerése (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel).
- Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.
- Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.
- Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játék használat elősegítése.

- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az intézmény vezetőjének megbízásából a tagóvodában és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

Inkluzív pedagógia

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek:

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- visszahúzódozó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódozó stb.)
Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb. Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- a tehetségnevelés / tehetségfejlesztés / tehetséggondozás a tehetség felismerésével, a azonosításával

kezdődik.

- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetségígéretes gyermeket sejtet
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók

Multikulturalizmus és interkulturalizmus

- Multikulturalizmus: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
- Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó **gyerekek együttnevelése**

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- Az óvodánkba járó gyermekek szociokulturális háttere többnyire kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez lelki és testi fejlődésükhöz.
- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, ill. együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota

Környezeti okok lehetnek:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: nagy létszámú család, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség
- Létfenntartás alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság, mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása

Szülőknek felajánlott segítség

- „Szemünk fénye” – szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, rendezvények, kertgondozás stb.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az SNI gyermek is teljes értékű ember. Joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Feladatai:

- A településünkön élő azon fogyatékos gyermekek nevelésének felvállalása, akiknek a harmonikus személyiségfejlesztéshez szükséges speciális módszereket óvodánk személyi, tárgyi feltételeit biztosítani tudja.
- A teljes integrálás keretében a fogyatékos és ép gyermekek együttélésének természetessé tétele.
- Differenciált, személyre szabott fejlesztéssel a különleges gondozási igény kielégítése.
- Pedagógiai Szakszolgálatokkal történő folyamatos kapcsolattartás.
- Olyan óvodai környezet kell kialakítani, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetes.

A gyermek felvétele

A 3 éves gyermek be óvodázással kapcsolatos jogát minden olyan esetre biztosítani kívánjuk, amikor a sajátos nevelési igénye miatt integráltan nevelhető. A felvételnél feltárjuk a sajátos nevelési igény okát, területét, súlyosságát.

Integráltan neveljük az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekeket.

- Minimális testi fogyatékos
- Gyengén látó
- Enyhe hallássérült
- Enyhe értelmi fogyatékos
- Beszéd fogyatékos (mutista, megkésett beszédfejlődés, beszédhiba)

- Tanulási zavaros
- Fokozott figyelmet igénylő (krónikus légzőszervi, emésztőszervi, tartós beteg)

A fogyatékoság mértékének megállapításához figyelembe vesszük az orvosi leleteket, pszichológiai, gyógypedagógiai szakvéleményeket. Amennyiben a feltárt sajátos nevelési igényű gyermek fejleszthető az óvodában dolgozó óvodapedagógusok (integrált nevelés, fejlesztő pedagógia, Delacato, tanulási zavarok szakvizsga) tudás alapján, teljes integráltan neveljük.

Irányelvek a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében:

- Az optimális terhelés megállapításához figyelembe vesszük a fogyatékoság jellegét, súlyosságát. Ez lesz a fejlesztés kiinduló pontja.
- A kiemelkedő teljesítmény felismerését kiemelt feladatként kezeljük.
- A sérülés arányában törekszünk az óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítására.
- Alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés fejlesztése.
- Különleges gondozási igény biztosításával sérülés specifikus módszerek, terápiák alkalmazása, egyén illetve kiscsoportos formában (utazó szakember, gyógypedagógus, pszichológus, konduktor) együttműködését, segítségét vesszük igénybe.

Munkánk hatékonysága érdekében az alábbi szervekkel tartjuk a kapcsolatot:

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Irodája
- Gyámügy
- Gyermejjóléti Szolgálat
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság
- Móricz Zsigmond Általános Iskola és Vécsey Károly Tagintézménye
- Jókai Mór Református Iskola
- Fogorvos, Védőnő
- ÁNTSZ

Sikerkritériumok:

- A különféle programjaink következtében sikerült közvetlen, jó kapcsolatot kiépíteni a szülőkkel. (kirándulások, klubok, oviparádé, szüreti mulatságok stb....).
- Biztosítottuk a gyermeki jogok érvényesülését intézményünkben.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, felismerve, jó kapcsolatot alakítottunk ki a gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Az indulási hátrányok kompenzálására fejlesztési tervet készítettünk, és megszerveztük a felzárkóztatást.
- Elősegítettük az integrált nevelés lehetőségét a csoportokban.
- Segítettük a családokat a különféle támogatásokhoz való hozzájutásban.
- Kiépítettünk egy jól működő belső és külső jelzőrendszert.

II.2.10. Szülő-gyermek – pedagógus együttműködés formái és továbbfejlesztési lehetőségei

A multikulturális, befogadó intézményünkben a nemzetiséghez tartozó családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk a különbözőség és az önazonosság megőrzését.

Az óvoda csak is akkor működik eredményesen, **minőségi szinten**, ha megismerjük **partnereink igényeit**, elégedettségét, és elégedetlenségeit.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Jó szándékkal kell megkeresnünk a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez **vezet az út**, ugyanakkor a **gyermekeken keresztül pozitív** hatást tudunk gyakorolni a **szülők**re.

Feladataink:

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása,
- a szülő felé gyakorolt **rendszeres**, szervezett kapcsolattartás,
- a hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők **továbbfejlesztése**, a kevésbé jók **elhagyása**,
- kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése.
- Segítségnyújtásunkban a családok szokásainak figyelembevételével érvényesítjük az **intervenciós gyakorlatot** (a családokhoz illesztett megoldást).

A kapcsolattartás lehetséges módjai az óvodánkban:

- családlátogatás
- értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- SZMK gyűlés
- kérdőívek
- beiratkozás
- óvodai beszoktatás
- gyermeknap
- napi kapcsolattartás érkezéskor, távozáskor
- véleményláda
- közös ünneplések
- munkadélutánok
- sportdélutánok
- családi játékdélutánok
- csoport kirándulások szülőkkel
- internetes kapcsolat (WEB-lap)
- családsegítő, gyermekjóléti központok, védőnői szolgálatok, pedagógiai szakszolgálattal való együttműködés

II.2.11. A program pedagógiai és pszichológiai koncepciója

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges.

Az **óvodapedagógus** szerető, védő, óvó, **elfogadó gondoskodása**, az óvónői szeretetben való megmártózása, a simogató kéz melege, a mosolygó, a biztató tekintet, a körülölelő védettség adja meg a gyermek számára az érzelmi biztonságot, mely a kiegyensúlyozott fejlődésének feltétele.

Az óvodai nevelésnek mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Sokszínű tevékenységben alkalmazkodjanak egymáshoz, a közösségben kialakul az önérvényesítés és alkalmazkodás helyes aránya. **Gazdag, interaktív viszonyban** konfliktusok is keletkezhetnek, melyek megtanítják a gyermekekkel a feszültségeket, ellentéteket különböző igények kulturált megoldását, levezetését. Arra kell nevelni őket, hogy problémáikat igyekezzenek saját maguk megoldani.

A gyermek érzelmeinek, szemléletének, gondolkodásának fejlődését nagy vonásaiban egyező időrend jellemzi, és sok az egyező jegy az azonos korú gyerekek magatartásában is. A gyermek megismerésének az életkori sajátosságok tanulmányozása fontos feltétele- érési jelzésnek tekinthetők-, ahhoz azonban, hogy magát az egyént megismerjük, az egyes gyermeket kell jól megfigyelni, mert az életkorra jellemző fejlettségtől jelentős egyéni eltérések lehetnek. Minden gyermek egyedi, egyszeri és csak saját képességeinek vizsgálatával lehet meghatározni fejlettségi szintjét. Ez az egyéni képességfejlesztés kiindulópontja.

A képességek az emberben a nekik megfelelő tevékenységek célszerű gyakorlásával alakulnak ki. A már kialakult képességek részt vesznek a további tevékenységek lebonyolításában és ezen keresztül éreztetik hatásukat. A tevékenységek és képességek egymástól elválaszthatatlanok.

A képességek fejlettsége az óvodáskorban elsősorban tevékenységben érhető tetten, és fejlesztése is a megtervezhető tevékenységben hatékony.

A pedagógiai folyamatban a fejlesztő feladatokat a fokozatok figyelembevételével célszerű megtervezni, majd a gyermek tényleges fejlődési üteméhez kell igazítani.

A sajátos nevelési igényű gyermekek – hallássérült - harmonikus személyiségfejlődését csak úgy lehet biztosítani, ha elfogadjuk és elfogadtatjuk másságát, értékeljük próbálkozásait, eredményeit. Általános célkitűzéseinek megvalósításánál arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is alakuljon ki az alkalmazkodó készség, legyenek önállóak, együttműködésre képesek.

A hatékony képességfejlesztés kritériumai:

Egyéni képességfejlesztés individualizált formája akkor hatékony az epochális programban, ha:

Meleg, szeretetet sugárzó óvodai nevelés biztosított a gyermekeknek.

A megismerő képesség fejlesztése **természetes közegben szerzett tapasztalatra épül.**

Tervezésben és pedagógiai tevékenységek során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek közötti nagy egyéni képesség és magatartási eltéréseket. Ezekhez igazítja fejlesztési feladatait, amely szintekben jelenik meg.

- A hiányos részképességnek megfelelő tevékenységet gyakoroltatunk.
- A gyakoroltatás folyamatos, egymásra épül, fokozatosan nehezedik és játékos.
- Pontosan tudjuk, milyen előzetes tapasztalattal, ismerettel, magatartási jellemzőkkel rendelkezik a gyermek, mely területeken fejlettebb, hol vannak lemaradásai, azaz milyen a

képességszintje.

- Minden gyerek egyéni ütemében haladhat, önállóan tevékenykedhet.
- A feladat önálló gondolkodásra készítet, nem csak analóg megoldásra.
- Önként, öntevékenyen, aktívan vesznek részt a folyamatban, mert a fejlődés gyorsabb, eredményesebb, ha egybe esik a gyermek tevékenységvágyával.
- Belső indítókra (érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy) épülő motiváció készíteti a tevékenységre, pozitív viszony alakul ki a gyermekekben a tevékenységek iránt.
- Olyan módszereket, szervezési módokat, munkaformákat tervez az óvodapedagógus a téma feldolgozására, mely pedagógiai céljainak elérésére optimális lehetőséget biztosít a gyermekek motiváltságának biztosítására, és aktivitásának fenntartására. Differenciált feladattal törekszik a gyermekek teljes körének bevonására.
- A külső készítés helyét fokozatosan átveszi a belső motiváltság, melyet kivált az érdekes, vonzó játékokra épülő tanulás, felkeltve a gyermek kíváncsiságát, tevékenység és tudásvágyát, a szabályjáték sikeres, eredményes megoldási vágyát, a játék, a tanulás örömét.
- A tanulásban az egyénnek tervezett játék, játékos feladat erőfeszítés árán, de eredményesen megoldható.
- A feladat végzése közben szükség szerint segítséget kap a gyermek, az óvodapedagógus figyelemmel kíséri külön-külön minden gyermek tevékenységét és észreveszi a megakadást, meghagyva neki a hibázás, tévedés, próbálkozás, önkorigálás jogát. Az óvónői segítség ne a gyerek helyetti feladatmegoldást, hanem közös gondolkodást eredményezzen, így erőfeszítés árán jut sikerhez a gyerek, megtanul kitartóan dolgozni, a nehézségek nem meghátrálásra, hanem újra és újra próbálkozásra ösztönzik.
- Az óvodapedagógus értékelése ösztönző, mindig reális, ne elítélő, elmarasztaló, megbélyegző, megszégyenítő legyen. A pozitívumokra építve, bízva a gyermekekben, fejezze ki azt a hitét, meggyőződését, hogy a gyermek képes az eredményes munkára.
- Kialakul olyan tanulási légkör, melyben feloldódnak a szorongások, természetes a gyerekek megnyilatkozása (a gyengébb képességűeké is), amelyet szeretet, egymás elfogadása, emocionális biztonság jellemez.
- Mindenkit meghallgat az óvodapedagógus, mindenkinek válaszol is, nem kerül senki hátrányos helyzetbe.
- A gyerekek megtanulnak önállóan dolgozni, - kialakul a szükséges önfegyelem-, betartják a tevékenységhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert.
- Óvatosan, szabályosan használják az eszközöket, eszközhasználatuk biztos.
- Az óvodapedagógus és a gyerek, gyerek és a gyerek között oldott, de a tevékenységre koncentráló interaktív, kommunikatív viszony alakul ki.

- Az önként választható tevékenységben jól biztosítható, hogy a sérült gyermekek nem vagy kevésbé sérült funkciói hatékonyabban fejlődjenek, így biztosítjuk a kompenzációs lehetőséget.

Tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás óvodás korban elsősorban játékos cselekvésben megy végbe.

Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolódása. A tevékenységek, foglalkozások alkalmával tudatosan figyel a gyermekcsoport és az egyes gyermekek motiváltságára. Változatos a gyermekek belső pszichés szükségleteit kielégítő játéktevékenységeket más gyermekei tevékenységeket, élményszerzési lehetőségeket tervez és valósít meg az óvodapedagógus. A 3-4 éveseknél a cselekvések, tevékenységek bemutatása, 5 év körül a bemutatás és magyarázata is hatékonyan ösztönöz tevékenységre, eredményez tanulást. Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak és a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésnek. Ez fokozza a **felnőttek** felelősségét, hisz minden **tevékenységük**, minden megnyilvánulásuk **minta a gyermek számára**. Tudni kell azt, hogy a gyermek nemcsak magát a tevékenységet utánozhatja, hanem az óvónők tevékenységhez való viszonyát is.

A 21. század szellemiségének megfelelően a **KOMPETENCIA**, mint központi kategória hatja át oktató-nevelő munkánkat.

Az óvodapedagógusok pedagógiai **módszertani kultúrájának megújításával** megteremtjük a következő feltételeket:

- problémaközpontú ismeretnyújtás
- cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés
- tapasztalatokra épülő, felfedezettő ismeretszerzés
- tevékenységen alapuló fejlesztés
- kreativitás erősítése
- kooperatív technikák

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetek – beszélgetés, kérdezés, spontán közlés – elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van az óvónő által rendszeresen szervezett, tervszerű tanulásra is.

A tanulást kötetlen tanulási folyamatnak nevezzük, ami annyit jelent, hogy a gyerek számára a részvétel önkéntes, az óvónő pedig a megfelelő időben megteremti a tanulás feltételeit,

szervező, előkészítő munkát végez.

Az egyetlen kötelezően szervezett foglalkozás a mozgás, ahol a nagymozgásos foglalkozásokat képességfejlesztő mozgásos játékokra építjük.

II.2.12. gyermeki tevékenységrendszer.

A játék célja:

Minden gyermek **saját igényeinek megfelelően** játszhaszon gyakorló, szerep, konstrukciós, építő, szabályjátékot, barkácsolhasson, bábozhasson.

A **játék** a gyermek mással nem helyettesíthető legfőbb tevékenysége, a **szocializáció színtere**. A gyermek fejlődése a játékból a legintenzívebb. Az utánzás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, a kommunikációs képességek, az érzelmi, akarati tulajdonságok, a szociális magatartás a játékból – a gyermeknek szabadon választott önkéntes tevékenységében – integráltan fejlődik.

A **szabad játék** a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A szabad játék a valóság szubjektív tükröződése, a szimbólumképzés csodálatos világa. Az óvodapedagógus utánosztható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabadjáték folyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játék folyamat elakad.

A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk a teljes személyiségéről. A gyermek jelzéseit „értő” óvónő felismeri, érzékeli a problémákat, segíti a gyereket a feldolgozásában.

A játékban a gyerekek megtanulják sok pozitív példa alapján önállóan megoldani a konfliktusokat. Ilyen helyzetekben erősödik bennük a feszültségek és a kudarcok tűrésének képessége, a megvigasztalódás és a kibékülés, a kreatív konfliktus megoldás interperszonális sémáinak megtanulása,”

A konfliktusok esetenkénti jelenléte természetes. Életkor szerint kialakított csoportokban leggyakrabban az eszközök birtoklása és a rangsorképzés – ki a vezér, ki a legerősebb – váltja ki. Az osztatlan csoportokban csökken a konfliktusok száma, ez következik abból, hogy a különböző fejlettségű gyerekeknek más a játékeszköz igénye, és a szociálisan érettebb gyerekek mintát adnak az együttműködésre, a megegyezésre. A játék a gyerekek közötti együttműködésre épül. Az óvodás korú gyerekek legtöbb játéka közösségi játék. Ez adja az óvodai közösségi nevelés sajátosságát, amit a legjobb család sem tud gyermeke számára nyújtani.

A gyerekek játékát gazdagítják az élmények. A környezeti ciklusban szerzett élmények /piac, bolt, mentőállomás, orvos, erdő-mező, tó-patak, állatkert, vasútállomás, repülőtér, tűzoltóság stb./ megjelennek sok szubjektív töltéssel a játékban. Gyakorolják a játékhelyzetekből adódó helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait.

A játékban kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógus szerepét.

Fő feladatai:

-**A szabad játékfeltételeinek** megteremtése, a mindennapokban.

-**A feltételek** a szabad játék **folyamatosságának** /élmény, hely, idő, eszköz, amit a gyerekek is készíthetnek/ biztosítása mellett elengedhetetlen a nyugodt légkör megteremtése. **A nyugodt légkör** feltétele a magatartási formák, szabályok kialakítása. A gyerekeknek helyzetekhez kell igazítaniuk **viselkedésüket**, ami az alkalmazkodás magasabb formája. Pl.: mese vagy vers hallgatása alatt kerülni kell a játszóknak az erős zörgést, hangoskodást. Szabályokat kell megtanulni, azokhoz alkalmazkodni, önállóan betartani.

A párhuzamosan zajló tevékenységek közül a játék az alaptevékenység.

A tanulás szervezése, a tanulás maga nem zavarhatja az elmélyülten játszókat, de a játszóknak sem zavarhatja a nyugodt tanulást. Minden gyerek azt a tevékenységet végzi háboríthatatlanul, amelyet önként, önmaga választott.

Együttjátás a gyerekekkel, mindig abból kiindulva, hogy a játszó csoportnak mire van szüksége. Az együttjátás nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermek önállóságát. Az együttjátás nagy jelentőségű, mivel az óvodapedagógus magatartása, viselkedése, kommunikációs reagálása a gyermekek megnyilvánulására, egész személyisége modell a gyerekek számára.

Nem kívülről álló külső, hanem a játék élménybe beépülő belső modell, ami segíti a mintával azonosulást. Az együttjátás arra is jobban lehetőséget ad számára, hogy „belülről” segítse a gyerekek saját elképzeléseinek megvalósítását, megértse a gyerekek viselkedését, megtalálja a mélyen rejtőző okokat, segítsen a feszültség önmegoldó levezetésében.

Az óvodapedagógus irányító, segítő, ötletadó szerepe mindig a játszóknak igényeihez igazodjon.

Az óvodapedagógus a gyermekek megnyilvánulásaira folyamatosan visszajelzést ad, verbálisan vagy metakommunikációval, megerősítve, tudatosítva a helyes magatartást, cselekedetet. Nyílt és egyértelmű kommunikációjával az eltérő szempontok egyeztetésével mintát ad a konfliktusok elkerülésére

Konfliktus helyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi. A csoport és az egyének profiljának ismeretében felismeri a lehetséges konfliktusforrásokat. A felmerülő problémákat fejlesztési célként értelmezi.

Különböző fejlettségű gyerekek együttjátzásának segítése. Az óvodapedagógus vegye észre, ha a gyerekek zavarják egymást, de beavatkozása csak szükségszerű legyen. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az indirekt irányítás felelősségét.

Tegye lehetővé a **különböző fejlettségű gyerekek igény szerinti elkülönült játékát is** / pl. a nagyok társasjátékát/. Alkalmazza azokat a nevelési eljárásokat, ami a családban különböző korú testvérek esetében természetes. Fogalmazza meg kívánságát: "ne zavarj most a nagyobbakat, kicsiket!" A **gyerekek meg tanulják tisztelni egymás igényeit, megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz.**

Az óvodapedagógus teremtsen meg annak feltételeit, hogy minden gyerek saját igényeinek megfelelően játszhaszon gyakorló, szerep, konstrukciós, építő, szabályjáték, barkácsolás, bábozás (egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása).

Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a sajátos nevelési igényű gyermekek játékba való beilleszkedését. Megfelelő szerephez jutását segítve erősítse önbizalmát, érzelmi életének kiegyensúlyozottságára fokozottan figyeljen. Tartsa szem előtt baráti kapcsolatainak alakulását segítve, hogy a csoport teljes értékű tagjának érezze magát.

A játékhoz szükséges **feltételek biztosítása.**

A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki **benyomások feldolgozásának biztosítása** a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyerek **egyéni sajátosságának figyelembevételével.**

A nevelőmunka feltételeinek biztosításában fontos segítő szerepe van az óvodapedagógus munkáját segítőknek.

A **beszédképesség fejlesztése** a játékban.

A játék színtere a csoportszoba mellett az önálló udvarrész is. A gyerekeknek legyen lehetőségük a csoportszobában megkezdett játéktémák folytatására az udvaron is, ennek érdekében az óvónő biztosítsa a megfelelő játszóhelyeket és eszközöket. **Kapjon kiemelkedő szerepet, a nagyobb mozgásteret igénylő játék a szabadban.**

Sikerkritériumok:

- Tudnak elmélyülten, kitartóan játszani egymás játékának megzavarása nélkül.
- Szerepjáték során képesek a játékszereket és szerepeket megosztani.
- Képesek konstruáló, építő játékelemekből játékszereket építeni, tovább fejleszteni.

- Tudnak önállóan szabályokat alkotni, illetve a meghatározott szabályokat elfogadni.
- A játékeszközöket biztonságosan használják, óvják állapotát, használat után a helyükre teszik.
- Örülnek egymás sikerének.
- Törekednek az eredményességre.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által közvetített viselkedési szabályok.

II.2.13. Az epochális tanulási rendszer

Az epochális tanulás olyan rendszer, amelyben:

- a mozgás kivételével minden tervezett tanulás kötetlen, mert ez az a szervezeti forma, amelyben a 3-7 éves korú gyermekek képességei jobban aktivizálhatók, amelyben megőrizhetik autonómiájukat
- önként, de egyszerre maximum nyolc gyerek vehet részt,
- elkerülhető, hogy legyenek olyan gyerekek (tankötelesek), akik az önkéntesség miatt esetleg rendszeresen nem vesznek részt a szervezett tanulási folyamatban.

A tanulási tevékenység szervezése epochákban történik, környezetismeret, (környezetvédelem, munka, illem) és matematika tanulás epochák vannak melyek helyét és idejét a tanévben az aktualitás (pl. évszak) határozza meg.

Ezt jelenti, hogy a környezeti és matematikai tanulás ciklusokba rendeződve követi egymást.

Egy epochába sorolt témakör (pl. Ősz) anyagával több hétig lehet foglalkozni folyamatosan. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezi, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészről indul, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza. Epochális feldolgozás eredményeként megszűnik az ismeret- és tapasztalatszerzés mozaikolása, foglalkozásokra szétesése. A témakör feldolgozásának mélységét mindig az epochális tanulásban résztvevő gyerekek egyéni fejlettsége határozza meg. A gyerekek öntevékenyen vesznek részt a tanulásban, a folyamatos, egymásra épülő fokozatosan gazdagodó, koncentrikusan bővülő tapasztalatszerzés eredményeként lépésről lépésre felfedezik az oksági viszonyokat, összefüggéseket képesek azonosságok, különbözőségek meglátására általánosítására konkretizálásra és adott vagy választott szempont szerinti osztályozásra. Az epochákat témakörönként alakítjuk ki hozzákapcsolva lehetőség szerint komplexen a zenei- és a mese, vers anyagot, ábrázoló technikát, mozgást.

Az óvodapedagógus kötetlen, mikrocsoportos, kooperatív, egyéni, páros, fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szerveznek, maximum 8 gyermek részvételével

azonos témával, egyénekre szabott feladatokkal, módszerekkel, eszközökkel, melybe sajátos nevelési igényű gyermekek is bevonhatók.

A részvétel négy napon át a gyermekek számára lehetőség, eldönthetik melyik napon vagy egy héten át, hányszor vesznek részt a tanulási tevékenységben. Helyes, ha az óvodapedagógus arra is felfigyel, ha egy négy éves gyermek soha nem vesz részt a tanulásban, és igyekszik az okokat megtalálni.

A tanulási tevékenységet játékidőben, jól elkülönített, a tanulásnak fenntartott helyen naponta – megközelítően- azonos időben szervezzük.

Az óvodapedagógusnak ki kell alakítania a nyugodt tanulás feltételeit:

- elmélyülten játszó gyerekcsoport,
- jól átgondolt szokásrendszer (pl. halk beszéd, tapintatos viselkedés)
- célszerűen berendezett csoportszoba viszonylagosan elkülönített tanulóhellyel.

Epochákban szervezett tanulási folyamat rendje egy hétre lebontva:

A hetirend óvodapedagógus által szervezett fejlesztő tevékenységek napját határozza meg, csoportonként eltérő – Figyelembe véve a csoport sajátosságait, valamint az óvodai élet megszervezését, valamint a helyi szokásokat.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazza az óvodapedagógus, és kihasználja a tevékenységi területek közötti, külső- és belső kapcsolódási lehetőségeket, mindezek megjelennek a tematikus tervekben.

Rajzolás, festés, kézimunka és ének, zene, énekes játék, gyermektánc a hét bármely napján, a gyerekek igénye szerint, vagy a mozgás napok kivételével az óvodapedagógus indíttatására. - A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, minden nap, 45 perces időkeretben, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az epochális rendszerű tanulás jellemzői, pozitívumai

Az epochális programban az óvodapedagógusok ciklusmegosztásban dolgoznak, komplexitást figyelembe véve. Ez azért indokolt, mert a saját tárgyukban külső világ tevékeny megismerésében is és a matematikai tartalmú tapasztalatokban is követni tudják a gyerekek tapasztalatszerzését, ismereteinek rendezését, bővülését, képességeinek fejlődését. Követni tudják az egész éves és az évenként egymásra épülő folyamatot. Saját ciklusanyaguk mellett ismerniük kell a párjuk munkáját is, mert hiányzás esetén egymást helyettesítik. Az

együttműködés elengedhetetlen a gyerekek érdekében.

Osztatlan életkorú csoportokban a fejlesztés az egyéni fejlettségre épül.

Belső motiváció hatására vesznek részt a gyermekek egy sajátos megismerő folyamatban. Egyszerre kevés gyerek vesz részt a szervezett tanulásban (6, 8 fő), az óvodapedagógus minden gyerek tevékenységét külön-külön figyelemmel kíséri, kiküszöböli a sikertelenséget, kudarcot, növelve a gyerek önbizalmát, mely fokozza aktivitását, teljesítményét. A gyermekek képességeihez, adottságaihoz igazodó feladatokat, tevékenységeket tervez, amivel sikerélményt biztosít és erősíti pozitív énképüket. Figyeli a gyermekek reakcióit, a kapott feladat megértését és a többiekkel való haladásukat, melynek függvényében segítséget ad. A személyre szabott értékelést helyezi előtérbe, miközben figyelembe veszi a gyermekcsoport összetételét, a gyermeke egymásra gyakorolt hatását. Mindig konkrét cselekvéshez kötötten értékeli, segíti a helyes viselkedés, kognitív képességek megszilárdítását és a következő fejlettségi szint megközelítését. A tevékenységek során folyamatos visszajelzést ad a gyermekeknek. A pozitívumokra épülő, differenciált, fejlesztő értékelést részesíti előnyben. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítja. A tanulás során is célszerű alkalmazni a páros és csoportos munkaformákat, amely során a gyermekek nyomon követik, mintának tekinthetik társaik megnyilvánulásait, alkotásait. Az ön-és társas értékelésalakulását a pedagógus személyes pozitív példájával és kérdéseivel segíti.

Segítséggel vagy önkorigálással javítja a hibát, rávezet a sikeres megoldásra, az iskolába menőket fokozottan önellenőrzésre buzdítja.

Fontos, hogy a gyerekekben pozitív viszony alakuljon ki a megismeréshez, ezen belül a tanuláshoz, azaz szeressenek, akarjanak tanulni. A kudarc, sikertelenség azt a kíváncsiságot, érdeklődést oltja ki a gyerekekből, ami az óvodáskor oly szembetűnő jellemzője, ha megfelelő tanulási feltételeket teremtünk számukra.

Ezért a tanulásban – nem a szocializációs folyamatban – a gátló kudarcok kiküszöbölésére kell törekedni, mert a siker öröme önmaga motiválja a gyermeket az újabb örömteli megismerő, tapasztalatszerző tevékenységre, tehát önmaga fejlődésének rugójává válik. Az óvodáskorú gyermek egyéni sajátosságait is figyelembe véve tervezi a pedagógiai feladatait, melyek közt elsődleges a kudarcok elkerülése és az önbizalom erősítése. Változatos gyakorlási lehetőséget tervez a hibás cselekvések önálló vagy segítséggel történő korrigálására. Egyéni feladatadással, kisebb csoportban végzett tevékenységekben figyeli meg és gyűjti az információkat a gyermekek képességeinek, fejlődéséről. Az óvodapedagógusnak pontosan tudnia kell, hogy az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhat ahhoz, hogy erőfeszítések árán sikerélményhez jusson, vagyis a

tevékenység elvégzésének eredményeként képességei fejlődjenek. Az óvodapedagógus mindig meggyőződik arról, hogy a gyerek érti-e a neki adott feladatot, megoldásra ösztönöz, kitartásra, újabb próbálkozásra buzdít, értékelésével erősíti a gyermekekben a reális önbizalmat, ami fokozza biztonságérzetüket, emocionális stabilitást eredményez.

Az epochális tanulási folyamatban megsokasodik a beszédhelyzetek száma, fokozódik a gyerekek beszédkedve, mert van idő és lehetőség mindenkit meghallgatni. Tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját. A magyar nyelv tiszteletére, a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználatra neveli a gyermekeket, a nyelvi megfogalmazások gazdagságára irányítja a figyelmet.

Ilyen légkörben a bátortalanok, a régebben mindig hallgatók is megszólalnak.

Az óvodapedagógus úgy irányítja a beszélgetést- kiemelt módszernek tekintendő -, hogy a gyerekek kérdezhessenek, mert számukra kérdéseikkel jelzik, hogy érdeklődésük adott esetben mire irányul.

A tanulási tevékenység időtartama nem behatárolt, a gyerekek érdeklődésétől függ. Epochális rendszerben egy héten át akár négyszer is részt vehetnek a tanulási tevékenységben, folyamatos gyakorlásra van lehetőség. Ilyenkor az óvodapedagógus figyel arra, hogy az előző napok eredményeire építve további fejlesztő tevékenységgel lássa el a gyermeket. A tevékenységben megvalósuló tanulás során az óvodapedagógus megismeri a gyermekek előzetes, más forrásból származó tudását, tapasztalatait, épít rájuk. Szükség esetén tapintatosan korrigálja, alakítja a helytelen szokásokat, téves ismereteket. A tanulásban résztvevő gyereket ismerve az óvodapedagógus kiválasztja számára azt a feldolgozandó, alkalmazandó műveltség-tartalmat magában hordozó játékot, amely szerinte megfelel a gyermek tudásának, képességeinek. Az óvodapedagógus a gyermek tudásából következtet a rész-képességek fejlettségi szintjére. Bizonytalanság esetén meg kell erősíteni a tapasztalati tevékenységben szerzett tudást, hogy az alkalmazóképes legyen.

A gyermekek általában más-más feladatot kapnak, esetenként lehet azonos is, vagy a másik gyermek előző játékát is megkaphatják, ha azt az óvodapedagógus szükségesnek tartja, vagy a gyermek kéri.

Az epochális tanulási folyamatban (külső világ megismerése matematikai tartalmú, környezetismereti tartalmú benti feldolgozása) a gyermekek az óvodapedagógus által tervezett játékokon, játékos feladatokon keresztül szerzik meg, gyakorolják, alkalmazzák ismereteiket.

A játék szerepe az epochális tanulási folyamatban

A gyermek a játékban tanul legszívesebben. Amikor játszik, a gyermekben emóciók zajlanak,

erősödnek, képességek aktivizálódnak, melyek egész személyisége fejlődésének rugója. A játékban a gyermek általában aktív, belső motivációból eredő érdeklődése hosszú ideig megmarad. Képes sokáig figyelni, tevékenységére kitartás, elmélyülés jellemző. A játék öröme, a siker érzése újra és újra tevékenységre ösztönzi.

Ebből a felismerésből is következik, hogy az óvodáskorban a pedagógiai értelmezésű tanulást a gyermek számára játékokon keresztül kell szervezni, hogy a tanulásban is aktivizálhatók legyenek a fent jelzett folyamatok. Az epochális rendszerű tanulási folyamat erre épül. A gyermekek az óvodapedagógus által tervezett, elkészített szabályjátékok, játékos feladatokon keresztül ismerkednek matematikával, dolgozzák fel a környezetről szerzett tapasztalatokat, ismereteket. Egyértelműen el kell különíteni játékidőben játszott és a tanulási folyamatban felhasznált játékot. Az epochális tanulási folyamatban alkalmazott játék az idegrendszer összerendeződését segíti, és minden esetben magában hordozza azt a műveltség- tudástartalmat, melyet megértetni, elsajátíttatni, gyakoroltatni kívánunk a gyerekekkel. Ez mindig egyéni képességhez tervezett játék, amely arra szolgál, hogy az adott gyermek képességeit fejlessze öntevékeny részvételével. Ezek a játékok a képességfejlesztés eszközei és módszerei is egyben. Olyan eszközök, amelyek együttesen magukban hordozzák a játék és a tanulás pozitívumait.

Az a cél, hogy a szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatát – szín- és alaklátás, egész-rész összefüggésének helyes felismerése, formaérzékelés (forma, méret, felület, nagyság), motoros fejlődés (szem-kéz koordináció) finommotorika fejlődése, a taktilis felismerés, térészlelés —a játékokon keresztül segítsük, hiszen ez alapfeltétele a magasabb rendű folyamatoknak, a sikeres iskolai tanulásnak. A játékok a gondolkodási műveletek gyakoroltatását, az emlékezet, a beszéd és a figyelem fejlesztését szolgálják.

A tanulási folyamatban a játékok, játékos feladatok vonzóvá teszik a tanulást a gyermekek számára, önként belsőmotiváció hatására vesznek részt a folyamatban. Növelik a gyermek intellektuális aktivitását, kíváncsiságát, megtartják érdeklődését, fokozzák tudásvágyát, erőfeszítését, kitartását, a siker reménye újra és újra próbálkozásra ösztönzi. A vonzó játékok gyakorlásra, új megoldások keresésére sarkallják.

A tevékenység, a játék öröme, az öntevékeny részvétel a tanulásban, a tudás szülte sikerélmény pozitívan befolyásolja a gyermek viszonyát a tanuláshoz, kiküszöböli a kudarcot, ami a tanuláshoz, iskolához való viszony alakítása szempontjából rendkívül fontos. Kítűnő lehetőség nyílik arra, hogy a gyengébb képességű, gátlásos gyerekek a játékban megfedkezzenek, legyőzzék féltreimket, és minden esetben sikerélményhez jussanak az ő képességeiknek megfelelő játékfeladat megoldásával – óvodapedagógusi segítségével, vagy önállóan -, melyet fokoz az óvodapedagógus elismerése.

A játékosság értelmezése a tanulásban sokszínű. Az epochális tanulásban és az egész óvodai

életben ez az óvodáskorú gyermek eredményes tanulásának feltétele.

Az epochális tanulási folyamat játékoságának jellemzői:

- játékeszköz használata,
- a játékoság érvényesítése a szabályismertetésnél, gyakoroltatásnál,
- a játék indítékaira kell építeni, a belső motiváltság, a kíváncsiság, érdeklődés, manuális és intellektuális tevékenykedtetés, érzelmi azonosulás jelenléte, szükségletek kielégítése elengedhetetlen,
- az óvónő irányítása ösztönző, a próbálkozás, felismerés, hibázás, közös gondolkodás, önkorrigálás lehetőségét egyaránt biztosítja.

A játékoság szerepe a gyerekek fejlődésével csökken, de új helyzetben, bonyolult problémaszituációban újra erőteljesen alkalmazni kell, mert segíti a megértést, az azonosulást, a szabálykövetést.

A kötetlenségről

A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a tevékenységek közül. Eldöntheti, hogy:

- részt vesz-e a tanulási tevékenységekben, vagy inkább tovább játszik,
- a hét melyik napján vesz részt és egy héten hányszor.

A kisebbek felállhatnak az asztaltól vagy a tevékenység helyéről, és elmehetnek, ha akarnak – természetesen csak akkor, ha a kapott vagy választott feladatukat befejezték – úgy, hogy a többieket ne zavarják. Az 5-7 évesek – akik tankötelessé válhatnak – csak akkor mehetnek el, ha elvégezték a feladatokat, amit az óvónő nekik tervezett. Az ő esetükben követelmény az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás, szabálytudat erősítése, mint az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás. -A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, minden nap, 45 perces időkeretben, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az óvodapedagógus számára tudatosan tervezett tanulási helyzet megteremtését jelenti, naponta megközelítően azonos időben és helyen.

Az adott témakörtől függően a mikrocsoportos foglalkoztatási formában a kijelölt tanulási helytől el lehet térni. /pl. testséma – nagytükör, térirányok szabad területen végzett mozgással/.

A tanulási folyamatban az óvodapedagógus felelőssége, nevelői kompetenciája, döntéshozó

helyzete miatt megnő. A ciklusra, hétre meghatározott keretanyagból neki kell eldönteni, hogy melyik gyereknek milyen nehézségű játékot, feladatot ad. /A gyerekek kívánságát is figyelembe veszi, ha ők egymás játékát kérik/. Alternatívák közül kell választani a gyermek aktuális teljesítményéhez, érdeklődéséhez igazodva.

Birtokában kell lenni az egész éves tematikus tervnek, mert az egyéni eltérések és a fejlesztés következményeként vannak olyan gyerekek, akiknek a heti anyag jelenti az új ismeretet, vannak olyanok, akikkel az előző ciklus anyagához kell visszatérni, és olyan gyerekek is vannak, akik már jóval előrébb tartanak az ismeret – és tapasztalatszerzésben.

Igaz ez részben osztott és osztatlan életkorú csoportok esetében is.

A tanulási folyamatban a gyerekek teljesítményét erősen befolyásolja a légkör. A meleg, korlátozó, előítélet-mentes, szeretetteljes légkör megteremtése alapfeltétel.

Fokozza a teljesítményt:

- ha lehetőséget teremtünk a gyermekek szükségleteinek kielégítésére, mint közlés, önkifejezés, szereplés stb.
- ha az óvodapedagógus a gyerekek közötti egyéni különbségek figyelembevételével célszerűen tervezi meg a játékok egymásutániságát, a módszereket, eszközöket.

A tanulási folyamatban – miután a gyerekek egyénnek szóló más – más játékeszközt kapnak - ki kell alakítani a szükséges munkafegyelmet, az önálló feladatvégzés képességét, és meg kell szokniuk a halk beszédet, szükség szerint a türelmes várakozást.

Az óvodapedagógus akkor irányítja eredményesen a gyerekek tevékenységét, ha figyelemkoncentráció, megosztott figyelem egyaránt jellemzi, észreveszi és osztozik a gyerekek örömeiben, bánatában, szorongásmentes, sikerorientált tanulási viszonyt tud a gyerekekben kialakítani, interaktív-kommunikatív viszony van közte és a gyerekek között.

Módszerek, munkaformák, eszközök

Módszerek:

Szabályjátékok –a gyerekek önálló munkáján alapulnak. A szabályjátékokban a nevelési helyzetek mellett óriási lehetőség rejlik az idegrendszer összerendeződési folyamatának segítésére, a megismerő tevékenység fejlesztésére a matematikai, környezeti ismeretek, tapasztalatok alkalmazására.

Természetes környezetben és valóságos tárgyakon történő szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés, 6-8 fővel, egyéni fejlettség szerinti szempontokkal. Fokozza az eredményességet, ha minél több érzékszervet foglalkoztatunk, változásaiban, fejlődésében

/évszak, növények/ láttatjuk a dolgokat, a szemléltetést cselekvéssel, beszélgetéssel, élmények

felelevenítésével, esetleg magyarázattal, kérdésekkel –a gyerekeket is kérdezésre ösztönözzük – kötjük össze.

Gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás. A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak egymást erősítve, segítve a gyermek fejlettség szerinti befogadását. Az óvodapedagógus a tevékenységek terveibe, ahol erre lehetőség nyílik, beépíti az online információ szerzés lehetőségét (képek, hangok, levelek, zenék).

Munkaformák:

A tanulási tevékenységben a mikrocsoportos egyéni, individualizált munkaforma szolgálja legjobban a gyermekek egyéni képességfejlődését.

Frontális munkaformát ritkán, helyezethez igazítottan szabad alkalmazni, mert e munkaforma során gyakran előfordul, hogy:

- a gyerek nem érti, amit az óvónő mond /előzetes tudáshiány/,
- az óvodapedagógus nem értelmezi jól a visszajelzést, mert csak 3-4 gyereknek van lehetősége válaszolni általában a kérdésekre, s ők nem reprezentálják az egész csoport tudását,
- a tanulandó anyag nem érinti meg a gyerekeket, mert túl könnyű, vagy túl nehéz nekik, mint ahogy az azonos feladat sem jelent egyformán sikert vagy sikertelenséget,
- a jobb képességű gyerek gyakran szerepel, a gyengébb ritkán.

E munkaforma túlsúlyú alkalmazása esetén az egyéni különbségek nem csökkennek, hanem inkább halmozódnak.

E munkaforma pozitívumai:

- közösségformáló ereje van,
- lehetőséget ad a vélemények egyeztetésére,
- más véleményének fegyelmezett meghallgatására,
- beszélgetésre.

Kis létszámú csoport és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festés, éneklés, mesehallgatás, esetleg két vagy több gyerek együttesen old meg a tanulásban egy-egy szabályjátékot, feladatot.

E munkaformák pozitívumai:

- együtt kell működni, figyelni kell egymásra,
- fejlődik az empátiás- és toleranciaképességük,
- megismerik egymást,
- csökken a szorongás a tanulási folyamatban.

Mikrocsoportos egyéni munkaformát kell alkalmazni az epochális tanulási rendszerben, mert ez szolgálja a gyermekek egyéni képességfejlődését. A mikrocsoport kiscsoportot jelent, azt, hogy a szervezett, kötetlen tanulásban – matematika, környezet benti feldolgozás és ábrázolás- maximum 6-8 gyermek vehet részt (a mese- és vershallgatásban, éneklésben részt vevők száma nem meghatározott), míg a csoport többi része játszik. Ennyi gyerek számára van előkészítve hely a tanulóasztalnál. Tapasztalat igazolja, hogy ennél magasabb létszám esetén már nem lehet megvalósítani az egyéni, individualizált munkát, az óvónő nem tudja figyelemmel követni a megoldásokat, megakadásokat, és nem tudja megadni a kellő segítséget.

Az individualizált munkával a gyermek egyéni sajátosságainak maximális figyelembevételével történik, az eredményesség érdekében. **Ez adja az igazi egyéni fejlesztés alapját**, a fejlesztés az egyéni elsajátítási folyamathoz, tempóhoz igazodik.

A gyerek önállóan végzi feladatát, tehát rendelkeznie kell az egyéni feladatvégzéshez szükséges tulajdonságokkal (türelem, feladattudat, feladattartás, kitartás, önfegyelem, eszközhasználat stb.)

A sajátos nevelési igényű gyermek is bevonható a mikrocsoportos egyéni fejlesztésbe a tevékenységtől függően. A beszédfejlesztést - a kommunikációs igény erősítését, a szókincsfejlesztést és a beszédértés javítását- csak egyéni foglalkoztatással lehet megvalósítani. E feladat eredményes végzéséhez a szurdologopédus tanácsait, feladatadását figyelembe kell venni.

Egyéni feladatadásnál az óvónőnek ismerni kell:

- a gyermek előzetes tudását,
- aktivizálhatóságát,
- egyéni munkára való képességét,
- eszközzel való bántási tudását.

Az óvodapedagógus irányítása direkt vagy indirekt. Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyerekek munkáját, nyugodt elmélyülésre alkalmas tanulási körülményt biztosít. Szükség szerint segít, értékeli. A segítségnyújtás akkor eredményes, ha feltárja a megtorpanás okát.

Az egyéni tanulás pozitívumai:

- minden gyerek számára biztosítja az eredményes tanulást,
- a tanuláshoz az erőfeszítés árán elért siker kapcsolódik, ami fokozza a teljesítményt,
- pozitív attitűdváltozást eredményez a gyermekek önmagához - önértékelés – és a tanuláshoz való viszonyában,
- gyarapodik tudása, saját előző szintjéhez képest előrelépés, fejlődés történik,
- egyéni bánásmódra, figyelemre alapozva pozitívan alakul a gyerek- óvónő viszony.

Eszközök:

Az epochális tanulás eszköze maga a környező valóság, a természetes környezet, a valóságos tárgyak, élőlények és azok makettjeiből, képeiből, rajzokból készített játékeszközök, játékos feladatok.

A valóságról szerzett tapasztalat alkalmazásához készített környezeti játékok képei, rajzai, makettjei élethűek, színesek, nem tartalmaznak mesés elemeket.

A matematikai játékokhoz felhasznált formák változatosak, színesek. Követelmény, hogy az eszközök ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem a gyerekek esztétikai érzékét is fejlesszék.

Az adott tevékenység, foglalkozás során, változatos módon, és természetes eszközként használja az óvodapedagógus a digitális technikákat, pl.: CD lejátszó, fényképezőgép, számítógép, laptop – zenei élménynyújtásra, emlékképek felidézésére, szemléltetésre, közösségi érzelmek erősítésére, ismeretbővítésre, valamint szakmai anyagok, cikkek, tanulmányok, vizsgálatok, jogszabályok online folyóiratok figyelemmel kísérése.

Az eszközkészítésnél figyelembe kell venni, hogy:

- A munkalapok és kiegészítő eszközök forma és figura elrendezése segítse, és az óvónő ösztönözze a gyermeket a balról jobbra, fentről-lefelé történő haladási irány betartására.
- A munkalapokhoz tartozó feladatok a gyermekek számára jól érthetően, írásban is legyenek megfogalmazva a munkalaphoz mellékelve.
- Az óvodapedagógusok olyan eszközök készítésére és gyakorlati alkalmazására törekedjenek, melyek lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek önállóan, önellenőrzéssel találja meg és javítsa ki a hibát. Ezek lehetnek saját készítésű vagy vásárolt eszközök.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek értelmi képességének fejlesztéséhez témakörönként külön eszköz készítése szükséges.

Külső világ tevékeny megismerése

(környezetismeret) Célja:

A környezetünkben végbemenő változások megismertetése a fenntartható fejlődés érdekében, a természet szépségeinek meggláttatása, a természeti környezet megszerettetése, a környezetvédelem, a **környezettudatos magatartás igényének megalapozása, alakítása.**

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz,

tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettudatos magatartás kialakítása során **fontos feladat:**

- a környezetvédelmi, - megóvási szokások kialakítására,
- a szűkebb és tágabb környezetben gyűjtött tapasztalatok megszerzésére,
- a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretetére, védelmére nevelés.

Alapelv, hogy tervezetten csak olyan témakörökkel foglalkozunk, amelyek helyszínen, **természetes környezetben** feldolgozhatók, megmutathatók a gyermekeknek, élve az **élménypedagógia** előnyével. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazzuk és kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket (matematikai tartalmú tapasztalatokkal is)

A témakörök- ciklusok és a feldolgozásra szánt idő- tervezésénél, melyek a környezetismeret keretét adják, figyelembe kell venni:

- az óvoda parkszerűen kialakított udvarrészeit, növény- és állatvilágát,
- az óvoda szűkebb környezetét, valamint a város természeti környezetét – Sóstói Parkerdő, Vadaspark, Múzeumfalu- jellemzőit, állat- és növényvilágát,
- a közlekedést, az utazási lehetőségeket.

I.	Feldolgozási lehetőségek:epocha	közlekedés
II.	epocha	ősz, színek, betakarítás, költöző madarak
III.	epocha	család, foglalkozások
IV.	epocha	tél, anyagok. (szelektivitás)
V.	epocha	testünk, érzékszerveink
VI.	epocha	tavas (évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok, jelesnapok)
VII.	epocha	állatok

epocha A témakörökhöz szervesen kapcsolódjanak a természetvédelmi feladatok. Az „**Erdei Óvoda**” program keretén belül még több lehetőség adódik a gyermekek számára a természethez kötődő **mélyebb érzelmi viszony kialakítására,**

a környezettudatos magatartás mélyítésére.

A Környezetvédelmi Minisztériumi pályázaton nyert „Zöld Óvoda” program feladatainak megvalósításával bővítjük ezt a szemléletet. (VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNYBEN)

A hétköznapiakat tegye színesebbé és változatosabbá a környezet- és a természetvédelmi napok megünneplése. Ezek az ünnepek alkalmat teremtenek arra, hogy még közelebb hozzuk a gyermekekhez a természetet, hogy olyan programokat állítsunk össze, mely akár egy életre szólóan formálja tudatukat, és kisugárzó hatással legyen a család szemléletére is.

A munka az évszakokhoz kötődik, tevékenységeken keresztül történő tapasztalatgyűjtést és a munkára nevelést szolgálja. A gyermekek gondozzák az udvarrészüket, összegyűjtik a lehullott faleveleket, gereblyéznek, ültetnek virágot, gondozzák a növényeket, télen havat sepernek.

A környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben megtanítjuk a gyerekeket a helyes viselkedésre, minden olyan dologra, ami a világban történő eligazodásukat, helytállásukat megkönnyíti: pl. viselkedés járműveken, udvariassági szabályok, segítségkérés és segítségadás készsége.

A környezetismereti tanuláshoz a **tapasztalatokat** a gyermekek a **helyszínen**, természetes környezetben szerzik. A megismerés folyamatát és mélységét nem követelményrendszerhez, hanem a gyermek képességéhez kell igazítani.

Az óvodapedagógus 6-8 gyermekkel megy a gyalogosan is megközelíthető helyszínre, az óvodában maradók a másik óvodapedagógus játszik. A csak autóbusszal megközelíthető tapasztalatszerzést (piac, Sóstó, repülőtér stb.) az egész csoport részvételével is szervezhetjük.

A ciklusok első részében helyszíni **tapasztalatszerzés**, a második részében benti feldolgozás történik, amikor tapasztalatok, ismeretek alkalmazását gyakorolják a csoportszobában, szervezett tanulási helyzetekben, játékokon keresztül.

A **beszélgetés** kiemelt módszer legyen. A sok beszédhelyzet növeli a beszédkedvet. Nagyon fontos, hogy a gyermekek beszélgessenek egymással, az óvodapedagógussal, idegen felnőttel, gyermekkel, ha arra lehetőség nyílik.

Tapasztalatszerzések, megfigyelések során fokozottan figyeljen az óvodapedagógus sajátos nevelési igényű gyerekekkel való közvetlen kontaktus tartására. A benti tanuláskor egyéni foglalkoztatás formájában fejlessze képességeit. A témakörökhöz kapcsolódó képanyaggal és képeskönyvekkel kezdeményezzen beszélgetést, törekedjen a sajátos nevelési igényű gyerek aktív nyelvhasználatának

építésére. Tudatosan vonja be minden olyan tanulási helyzetbe, amelyekkel eredményesen képes az eltérő fejlettségű gyerek fejlesztésére. A környezet megismerésére neveléshez kapcsolódó munkák végzésébe vonja be az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyereket is, segítse és értékelje tevékenységét.

Sikerkritérium:

- A gyermekek rendelkeznek elemi ismeretekkel önmagukról, teljes biztonsággal tájékozódnak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben.
- Ismerik az évszakokat, azok jellemző jegyeit, tudnak közöttük különbséget tenni. Fel tudják sorolni az időjárás és öltözködés, a növények fejlődése és az időjárás közti összefüggéseket, valamint az évszakok váltakozásának hatását az állatok életében. A kerti munkák során képességeiknek megfelelően dolgoznak, tudják a munkafolyamatok sorrendjét, annak eredményét.
- Ismerik az állatokat, tudják azokat csoportosítani és összehasonlítani környezetük, hasznosságuk, táplálkozásuk stb. alapján.
- Ismerik környezetük közlekedésének szabályait, és azoknak megfelelően közlekednek. Tudnak különböző szempontok szerint csoportosítani és összehasonlítani közlekedési eszközöket.
- Megnevezik a környezetük színeit, sötét és világos változatait, emlékezetükben fel tudják idézni azokat.
- Felfedezik a tárgyak, jelenségek közti összefüggéseket.
- Ismerik a család szó fogalmát, fel tudják sorolni tagjait. Ismerik szüleik munkáját.
- Ismerik és gyakorolják azokat a környezettudatos gondolkodást tükröző magatartási szokásokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek, vagyis a környezettudatos viselkedés szokásaival azonosuljanak.
- Önállóan megfogalmazzák élményeiket, tapasztalataikat, kérdeznek, megvitatják a felmerülő problémákat.
- Legyenek képesek a matematika tartalmú tapasztalataikat, ismereteiket változatos módon alkalmazni a gyakorlatban.

Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalmú tapasztalatok) Célja:

A matematika a környező világ azon tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, amelyekkel a gyerekek nap, mint nap kapcsolatba kerülhetnek játékaik vagy más tevékenységük közben. Matematikai tanulással a **cél** megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek képességeik, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömet.

Feladataink:

A spontán helyzeteken kívül rendszeresen szervezni kell matematikai tanulást, ahol lehetőség van a **hatékony és tudatos egyéni képességfejlesztésre**. A gyerekek a feladataikat matematikai játékokkal oldják meg. A kiscsoportos matematika anyag a közvetlen környezet tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, közvetlen tapasztalat útján. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazzuk és kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket (környezeti tartalmú tapasztalatok is).

AJÁNLOTT TÉMAKÖRÖK:

I.	epocha:	TAPASZTALATSZERZÉS A KÖRNYEZET
TÁRGYAIRÓL, AZOK TULAJDONSÁGAIRÓL
II.	epocha:	TÉRI VISZONYOK TAPASZTALÁSA, TESTSÉMA,
TÉRBELI MOZGÁSOK, IRÁNYOK.
III.	epocha:	TAPASZTALATSZERZÉS TÉR-ÉS SÍKMÉRTANIFORMÁKRÓL
IV.	epocha:	TAPASZTALATSZERZÉS TÉR-ÉS SÍKMÉRTANIFORMÁKRÓL
V.	epocha	KITERJEDÉSEK TÉRBEN, SÍKBAN.
VI.	epocha:	A MEGSZERZETT ISMERETEK KOMPLEXALKALMAZÁSA.
VII.	epocha:	A MEGSZERZETT ISMERETEK KOMPLEXALKALMAZÁSA.

A keretanyagban kell az óvodapedagógusnak megkeresni, hogy a gyerekeknek egyénenként milyen matematikai játékkal fejleszti a képességeit, az **egyéni fejlettségnek** megfelelően. Az óvodapedagógus teljes ciklusra készül. A ciklus keretanyagát hetekre bontja, majd hetente egymásra építve megtervezi a heti

részfeladatot és a feladathoz a feltehetően felhasználásra kerülő játékot. A tanulás során, látva, hogy milyen képességű a gyerek, hogy az adott témában hol tart, hogy milyenek az ismeretei stb. adja az egyes gyerek saját képességének megfelelő játékot, a fokozatot betartva.

A feladatadás sorrendjét befolyásolja a fejlettség, a játékok bonyolultsága. Arra is fel kell készülnie az óvodapedagógusnak, hogy vannak gyerekek, akik a hét minden napján részt vesznek a tanulásban, ezért elegendő játékkal kell rendelkezniük.

Szükség esetén vissza kell nyúlni az előző ciklus anyagához, és az a gyerek, aki gyorsabb ütemben halad, mint társai, kapjon lehetőséget a fejlesztésre.

Egyéni foglalkoztatási formában biztosítson lehetőséget az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyerek fejlesztésére. Számukra érthető feladatadással, segítségadással, személyre szóló egyéni munkalapokkal, eszközökkel törekedjen értelmi képességeinek fejlesztésére. Az óvodapedagógus biztosítson minél több olyan eszközt, amelyek módot adnak az önellenőrzésre.

Sikerkritérium:

- Ismerik környezetük tárgyait, szín, forma, nagyság, számosság szerint, amelyet összehasonlítanak, rendeznek.
- Tudnak 10-es számkörön belül ketté vagy többfelé bontani, kiegészíteni, halmazokat egyesíteni.
- Ismerik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- Helyesen használják a tő és sorszámneveket, tudnak párosítani.
- Helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat, saját személyük és a tárgyak vonatkozásában.
- Meg tudnak építeni 2-3-4 elemből álló alakzatok tükörképét.
- Létre tudnak hozni önállóan, vagy megadott szempontok szerint sorozatokat.
- Ismerik a perioditást.
- Felismerik és megnevezik a sík és térbeli kiterjedéseket, ismereteiket a gyakorlatban alkalmazzák.
- Létre tudnak hozni számlépcsőt.

- Rendelkeznek ismeretekkel tér és síkmértani formákról, gömbölyű és szögletes fogalmáról, szabályos és szabálytalan síkmértani formákról.
- Képesek a rész és egész viszonyának a felismerése.
- Önálló véleményalkotásra képesek egy adott témában.

Kommunikáció-anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Célja:

A gyermek beszéd és kommunikáció kedvének fenntartása, fokozása. Az anyanyelv, a mesék-versek megszerettetése.

Az óvodába kerülő gyermekek fogalom és szóanyagának folyamatos gazdagítása, s eljuttatása a beszédértés és közlés valamilyen fokára. A kommunikáció által jó kapcsolatteremtő, kreatív, beszélni szerető gyermekek nevelése.

Beszédfejlesztés

A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége. A beszélőkedv megőrzése mellett alapvető feladat, beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára. Az óvodában fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek.

A gyermekek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. A legerősebb szocializációs tényező éppen a szülői modell, ami meghatározza a gyermekek későbbi beszédét is. A család társadalomban elfoglalt helyzete alapján előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben. Az óvodapedagógusnak a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell fejlesztenie a gyermeket.

A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az óvodapedagógusnak ismernie kell a gyermekek beszédállapotát, melyet megfigyelés alapján a fejlődési naplóban rögzít.

A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik. Az óvodapedagógus feladata a gyermek fejlődésének nyomon követése, a logopédus által javasolt feladatok gyakorlása.

Az óvodapedagógus beszéde mindig legyen nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező, feleljen meg az adott szituációnak. Ne szégyellje érzelmeit kifejezni (szomorúság, öröm), tekintse a gyermeket egyenrangú partnernek, és mindig legyen őszinte a gyermekkel. Segítse tapintatosan a beszédhibás gyermekek fejlődését. Fordítson figyelmet a gátlásos gyermekekre, empátiával törekedjen a szóbeli aktivizálásra. Alkalmazza a nyelvi játékokat. Fektessen nagy hangsúlyt a szókincsbővítésre, mert ez által fejlődik a gyermekek gondolkodása, és könnyebben meg tudja értetni magát környezetével.

A gyerekeknek meg kell tanítani a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályaihoz alkalmazkodó kifejezéseket, magatartásformákat, melyeket természetes élethelyzetekben gyakoroljanak.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyes viselkedés és együttélés sikerkritériuma

- Szokásukká válik a csoportban levő gyermekek, és felnőttek köszöntése.
- Bemutatkozáskor bátran megmondják teljes nevüket.
- Megszólításkor a gyermekek a felnőttek keresztnévét használják.
- Étkezés közben halkan beszélnek.
- Használják, a kérem, a köszönöm kifejezéseket.
- Örömmel köszöntik egymást név-születésnapokon.
- A közös rendezvényeken fegyelmezetten viselkednek, tekintettel vannak egymásra, a kisebbekre.
- Tisztelik a nemzeti, etnikai, migráns családok gyermekeinek „beszédmassáját”.

Verselés, mesélés

Mesét vagy verset a hét minden napján halljanak a gyerekek, megközelítően azonos időben. Szöveghűen, szemléltető eszköz nélkül meséljenek az óvodapedagógusok, hogy a televízióhoz szokott, képet passzívan befogadó gyerekek képesek legyenek a belső képalakításra.

A mesehallgatás során a gyermekek az óvodapedagógussal kerüljenek olyan személyes érzelmi kapcsolatba, amely elősegíti, feltárja számukra a belső képvilág megjelenését, és az élményfeldolgozást. Fontos a mesevárás hangulatának

megteremtése, melyet az óvónő egyéni módszerek alkalmazásával valósíthat meg. A mesén való részvétel a gyerekek számára önkéntes, ők döntenek el, hogy mikor akarnak közvetlenül részesei lenni ennek a folyamatnak. **A saját vers- és mesealkotás építő jellegű, mivel az önkifejezés egyik módja.**

A gyermekek ismerjék a mesehallgatás alatti szabályokat (csendes játéktevékenység, halk beszélgetés). Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti kapcsolat akkor lesz teljes, ha végig szemben ülnek egymással, és tartják a szemkontaktust, mely biztosítja a mese-vers pontosabb megértését.

Az óvodapedagógus előadásmódjára legyen jellemző:

- a helyes beszéd, hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín,
- a megfelelő beszédtempó,
- a szabályos mondszerkesztés, mondatfűzés.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mesék, versek komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódnak más tanulási tevékenység tartalmához, pl.: évszakokhoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz. A mindennapi mesék hatására nőjön a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve, melyet fokozzon az óvónő bábjátéka is, ezáltal a szorongó, visszahúzódó gyerekek is megfelelkeznek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el a bábozásban.

Az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyerekeknek mesélje a mesék rövidített változatát, használjon hozzá olyan képeskönyveket, leporellót, melyeken a mese cselekménye jól nyomon követhető. Legyen lehetősége a gyerekek bekapcsolódni az egyszerűbb dramatizálásba, tevékenységét figyelemmel kísérve az óvónő mondja együtt a gyerekekkel a ráosztott szerep szövegét. Fokozottan érvényesüljön az óvónői mimika. Lehetőséget kell biztosítani a gyermek számára az egyéni bábozáshoz.

Sikerkritérium:

- A gyermekek nyelvtanilag helyes mondatokban bátran beszélnek, a hangot tisztán ejtik, bátran mesélnek, kérdeznek.

- Képesek rövidebb meséket vagy egy-egy történetet önállóan elmondani, erkölcsi ítéleteket megfogalmazni.
- Tudnak természetes hanghordozással tiszta kiejtéssel sok verset, mondókat emlékezetből felidézni, elmondani.
- Konkrét kérdésre, tömören-érthetően válaszolnak.
- Cselekményt ábrázoló képről 4-5 összefüggő bővített mondatban beszélnek.
- Helyesen használják az igekötőket, határozószókat, időrendiségre utaló kifejezéseket, mellékneveket.
- Gondosan bánnak a könyvekkel, tudják, hogy a könyv érdekes és hasznos olvasmány forrása.

Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

Olyan zenei élmények nyújtása népi és művészeti értékű ölbeli játékok, gyerekdalok által, amely fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását, megszeretteti a gyerekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyerek zenei hallását, ritmusérzékét, játékos zenei alkotó kedvét, zenei emlékezetét, elősegíti harmonikus mozgásfejlődését.

Feladataink:

Az ének-zene játékidőn belül a mesét követheti, ami egy másfajta játéklehetőség a gyermek számára. Aki akar, részt vesz rajta, aki nem akar, az tovább játszik. Mivel a részvétel önkéntes, és a résztvevők változók, ezért fontos, hogy a hét bármely napján legyen lehetőségük a gyerekeknek az énekes játékokra.

A zenei anyag témájában kapcsolódjon az adott epochához, teret adva a kortárs művészeti alkotásoknak is. **A zenehallgatás során halljanak a nemzetiségi, etnikai kisebbség zenei kultúrájáról is.** Az ének-zenében egy héten át ugyanaz a zenei anyag, a zenei feladatokat is egy hétre kell bontani. Naponta annyi időt lehet szánni az éneklésre, és annyi feladatot kell gyakorolni, amennyit a gyerekek érdeklődése lehetővé tesz. A fontos az, hogy az adott hétre tervezett feladatok a hét folyamán megvalósuljanak. A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra kell építeni.

A **zenei hallás- és ritmusérzék fejlesztés** feladatait úgy kell tervezni, hogy mindig pontosan tükrözze kit, milyen területen kell fejleszteni, honnan és hová

szeretnénk eljuttatni. **Az egyenletes lüktetés érzékeltetése**, gyakorlása, kifejezése különböző formában, minden hétre tervezendő feladat, mert ez a zenei fejlettség alapja.

A dalanyagok, a játékok kiválasztásakor egyaránt szem előtt kell tartani a lassabban és gyorsabban fejlődő gyermek igényét is.

A képességfejlesztés fokozatait általában addig gyakoroljuk, játsszuk, amíg a gyermek tökéletesen nem tudja azt, ami tőle elvárható. Csak utána lépünk tovább a következő szintre és időnként vissza is térünk, időt hagyva az érési folyamatra.

A csoportszobában állandó, megszokott helye legyen az ének-zenének, amely megfelelő nagyságú a dalos játékok számára. Lehetőséget kell teremteni a spontán zenélésre, **éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képesség fejlődésére.**

A sajátos nevelési igényű gyerekek érdeklődésének megfelelően az óvodapedagógus fokozottan biztosítson lehetőséget a dalosjátékokban való szereplésre, utánzásos tevékenységekben biztassa a gyereket a képességfejlesztő eszközök használatára.

Sikerkritérium:

- Ismernek hat hangterjedelmű játékdalt, mondókát, műdalt, tisztán helyes szövegkiejtéssel, csoportosan és egyedül lehetőleg tisztán énekelve.
- Tudnak halkán és hangosan, gyorsan és lassan, magasan és mélyen énekelni, dúdolni, zümmögni.
- Kifejezik az egyenletes lüktetést, a ritmust és a kettes lüktetést. /különféle mozgásokkal/.
- Ritmusmotívumokat tudnak visszatapsolni csoportosan és egyénileg is.
- Tudnak dallamot bujtatni rövidebb majd hosszabb motívumokkal.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek, ezáltal fejlődik esztétikai ítélnőképességük, az egyensúly, a rend, a ritmus, a harmónia felismerésének képessége.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célja:

A gyermek ízlésének, alkotó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatása az esztétikai nevelésen keresztül.

Fontos, hogy a gyermek úgy ábrázolja a világot, ahogyan ő látja, s ez által váljon az ábrázolás az önmegvalósítás és az önkifejezés eszközévé.

A tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az **igény kialakítása az**

alkotásra, a környezet esztétikai alakítására, valamint az **esztétikai élmények befogadására**.

Feladataink:

Az ábrázoló tevékenység során a gyermeknek hetente új, vagy más technikákat mutatunk be, tanítunk. Legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgozhatnak.

Az új technika alkalmazása lehetőség a gyerekeknek. Az előző ciklusban használt eszközök is (festék, gyurma stb.) mindig elérhetők, használhatók, mindig azzal a technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat. Természetesen az óvodapedagógus ösztönzi a változatos alkalmazást.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt az ábrázolásban. A tevékenységet egyszerre 6-8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ. Így valószínű meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvodapedagógus követni tudja szín-, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

Fontos, hogy ne a csoport életkorát, hanem a gyerekek fejlődési ütemét vegyük figyelembe. Nem siettetjük a fejlődési folyamatot.

A saját tapasztalatra, élményekre támaszkodva dolgoznak a gyerekek, bár ebben a korban az utánzásos tanulás is jelentős.

A kifejezési mód kialakulására, kiforrására időt kell hagynunk. Ezt úgy segíthetjük elő legjobban, ha a gyermek törekvéseit tiszteletben tartjuk, s építünk a belső motivációra. Vegyes csoportban igen jó példa a kisebbeknek a nagyobb, ügyesebb gyerekek munkája, viselkedése. Ebben az esetben hamarabb fedezik fel a nehezebb technikát is, és bátrabban nyúlnak hozzá, mert lehetőség van az utánzásra. Az eszköztár a gyerekek rendelkezésére áll, csak a veszélyesebb eszközöket (tű, szög) teszi el az óvónő, ha elmegy az ábrázolóasztaltól.

Sok élmény felszínre hozása papíron, térben való megjelenítése valósul meg nap mint nap olyan technikával és akkor, amikor a gyermek igazán kedvet érez hozzá.

Nagyon sok a belső indíttatású, belső élményre irányuló munka. Tapasztalatszerző séták alkalmával nagy gondot fordítson az óvodapedagógus a gyermek vizuális észlelésének fejlesztésére.

Az ábrázoló tevékenységben való részvétel az óvodapedagógus mindennapos feladata. Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos

eszközöket biztosít. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Együttműködik a gyerekekkel ezekben a tevékenységekben. Munkájával ösztönzi a technikához illeszkedő témaválasztást, beszélgetéssel segíti az élmények szubjektív megjelenését az ábrázolásban. Ő is készíti a saját szövését, bábját, festményét vagy gyurmafiguráját. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez, és képességekhez igazodva segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Szemlélteti a technikai eljárásokat, maximum 8 gyereknek mutatja be.

Munkájában mindig tartsa tiszteletben a **gyermekek szabadon szárnyaló látásmódját, hogy kreatív, ötletgazdag, alkotni vágyó emberekké váljanak.** Lehetősége van az óvodapedagógusnak a csoportok speciális arculatának kialakítására és rugalmas változtatására. Pályázati úton biztosított forrásból gazdagabbá, tartalmasabbá tehető a gyermekek vizuális tevékenysége.

Képtárak, múzeumok, galériák kiállításának megtekintésével, olyan ismeretre és tapasztalatra tegyenek szert a gyerekek, melyek saját munkájukra is hatással lehetnek.

A sajátos nevelési igényű – hallássérült - gyerek vizuális fejlesztésére az óvónő folyamatos odafigyelése szükséges. A gyermek érdeklődésének megfelelően biztosítani kell a változatos anyagok és technikák megismerését. Kapjon segítséget érzelmeinek, gondolatainak képi megjelenítéséhez, a minél változatosabb színhasználatához.

Sikerkritérium:

- Képességük birtokában görcsösség nélkül fogják a ceruzát, az ecsetet, zsírkrétát, és az ollót.
- Változatos ábrázolási technikákat ismernek, melyeket képességeikhez mértén alkalmazni tudnak.
- Emlékezet után meg tudják jeleníteni élményeiket. Képzelet után tudnak

létrehozni mesejeleneteket.

- Megtalálják a számukra leginkább megfelelő ábrázolási önkifejezési módot.
- Képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat, formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, s már az egyszerűbb mozgások megjelenítésére is törekszenek.
- Változatos formákat tudnak mintázással létrehozni megfigyeléseivel, elképzeléseik alapján.
- Képesek a tárgyak önálló díszítésére.
- Kialakult bennük az esztétikum iránti rajzolási tevékenység és az azt kísérő öröm.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgás a mindennapok része az óvodában. Az óvodáskor a természetes hely-, helyváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás. és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a **szabad játékban** – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek

számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás kiemelt szerepet tölt be a motoros képességek fejlődésében, kötelező foglalkozás a tanulási rendszerben.

Legfontosabb, hogy a gyerekek szívesen tornázzanak, fejlődjön önmagukhoz mérten mozgásképességük. Gyakoroljanak olyan akaratit tulajdonságokat, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás.

Célja:

A mozgás megszerettetése, mozgáskedv fenntartása, egészséges életvitel kialakítása, a testi képességek, (mint erő, ügyesség, gyorsaság és állóképesség) fejlesztése, és a harmonikusan összerendezett, fegyelmezett nagy-, és kismozgások kialakítása.

Feladataink:

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napjára – az egyéni szükségleteket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A testi nevelés, a mozgás kiemelt szerepet tölt be óvodánk életében. Egyrészt egyéni adottságaink (tornaterem, tornapálya) másrészt a testnevelés tagozatos iskola szomszédsága miatt. A mozgásos foglalkozásokat csoportbontásokkal tartjuk a hatékony képességfejlesztés érdekében. A fejlettség szerinti megosztásnál figyelembe vesszük a csoport korszerinti megoszlását is, lehetőleg 15 főnél ne legyen több a foglalkozásokon.

Az 5-7 éveseknek kettő, a kisebbeknek heti egy foglalkozás tartása kötelező. A heti 1 napon tornázik a csoport mindkét része, és kiemelten kezeljük ezen a napon a munkatevékenységet (tornaszerek mozgatása, a csoportszoba rendezése).

Minden csoport erre a napra szervezi a „vitaminnapok”-at, mely újabb munkalehetőséget biztosít a gyermekek számára. Ezeken a napokon szervezett környezeti és matematikai tanulás nincs.

Bármilyen összetételű csoportban a gyakoroltatás egyéni fejlettség szerint történik. Minden gyerektől annak a gyakorlatnak a pontos végrehajtását kell elvárni, ami fejlettségének megfelelő. Kicsiknél az a feladat, hogy megszerettessük a

tornázást.

El kell érni, hogy minden gyerek elfogadja a mozgás foglalkozásokon a kötelező részvételt. Középső és nagycsoportosoknál a terhelés fokozatos növelésére és a gyakorlatok pontos, fegyelmezett, kitartó végeztetésére törekedjünk. Az óvónő gyakorlatvezetése alkalmazkodjon a gyerekek fejlettségéhez, a feladathoz, az anyaghoz. Tartsa azonban azt mindig szem előtt, hogy a foglalkozásokon való részvétel kötelező, a gyerekeknek meg kell tanulni az utasítások végrehajtását.

A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:

- a gyerekek megszeressék a mozgást, a gyakorlatok elvégzésére ösztönözzék őket,
- érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,
- figyelmüket irányítsa.

Az óvodapedagógus magyarázattal, bemutatással, bemutattatással, ellenőrzéssel, értékeléssel

– dicséréssel, buzdítással -, hibajavítással ösztönözze a gyerekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtására.

Az óvodapedagógusnak a következőkre kell még figyelnie:

- a különböző fejlettségű gyerekek megfelelő szintű irányítást kapjanak egész foglalkozás alatt,
- az óvodapedagógus értékelése és hibajavítása konkrét, előremutató, ösztönző, egyénre és feladatra szabott legyen.

A mindennapos mozgás a délelőtti tevékenység része, kötelező azokon a napokon, amikor nincs mozgás foglalkozás, mely az időjárástól függően szabadon választott helyszínen végezhető.

Az óvónő adjon lehetőséget a sajátos nevelési igényű gyerekeknek a lehető legtöbb mozgásanyag megvalósítására, fokozottan figyeljen a balesetek megelőzésére. Indokolt lehet a sajátos nevelési igényű gyereknél speciális segédeszköz használat. Ennek elfogadtatása és a következetes használtára, megőrzésre nevelés folyamatos óvodapedagógusi feladat. A gyerekek legyenek toleránsak, együtt érzőek a speciális segédeszközt (szemüveg, hallókészülék) használó gyerekekkel szemben. Az SNI gyerek az új mozgásanyag, ill. főgyakorlat végzését csak több gyerek hosszabb idejű megfigyelése után kezdje el, tevékenységét az óvodapedagógus közvetlenül és folyamatosan értékelje. A játék során a szabályok betartásának ellenőrzésekor legyen az óvodapedagógus toleráns,

együtt érző, elfogadható magatartásra nevelje a csoport gyermekeit.

Sikerkritérium:

- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikussá, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlett a térbeni tájékozódásuk, helyzetfelismerésük, döntési és alkalmazkodó képességük, valamint a személyiségük akarati tényezőinek megléte.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Egyéni, csoportos, sor és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Egyensúlyoznak padmerekvítő gerendán.
- Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak.
- Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Kislabdát hajítanak távolba.
- Labdát vezetnek helyben.
- A futómozgásokat megfelelő technikával végzik, legyenek képesek tempóváltoztatásra. Ismerik a gyorsfutást állórajtból és a belegyorsuló futás technikáját.
- Bátran végezzenek nekifutásból távol és magasugrást, egy lábról elugrással, felhúzott térdekkel páros lábra érkezve, meghatározott mérték nélkül egyéni képességeik függvényében.
- Rendelkeznek a labdakezeléshez szükséges mozgáskoordinációval. Tudnak meghatározott irányba és célba gurítani, egy és két kézzel feldobni és elkapni, alsó és felső dobással átadni, járás és lassúfutás közben labdát vezetni. Legyenek képesek adott függőleges és vízszintes célba dobni.
- Az eszközökkel és eszköz nélkül játszható sor- és váltóversenyeket, fogó- és futójátékokat játsszák örömmel a tanult mozgásformák alkalmazásával, a szabályok betartásával.
- Kialakul minden gyermekben az egészséges versenyszellem, a küzdeni akarás képessége.

Munka jellegű tevékenységek

Célja:

A cselekvő tapasztalás során alakuljon ki a gyermekben a munkához való pozitív viszony, a munkaszeretet, a munkavégzés és **az alkotás öröme**.

Feladataink:

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, az őket körülvevő tárgyi világgal. Egyre fontosabb információk birtokába jutnak.

A munka olyan fontos **akarati** tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, önállóság, céltudatosság, felelősségérzet, fegyelmezettség, erőfeszítésre késztet, pozitívan és sokoldalúan hat a motoros képességek fejlődésére.

A gyermeki munka a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik lehetősége.

Munkafajták:

1. Önkiszolgáló munka (étkezés, öltözködés, testápolás).
2. A mindennapi élettel kapcsolatos munkák (segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek).
3. A csoporttársakkal együtt, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése.
4. Naposi munka.
5. A tanulási ciklushoz kapcsolódó munkák.

Önkiszolgáló munka:

A helyes életritmus kialakítása az óvodában kezdődik. A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A gyermekek pozitív énképének alakulását segíti, ha rájuk bízott feladatokat sikeresen teljesítik, és ez által egyre önállóbbakká válnak.

A gyermeki munka értékelése konkrét, reális, fejlesztő, a gyermek egyéni fejlődési üteméhez alkalmazkodó legyen. Elvégzését nem kötjük életkorhoz, de fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot mindenkitől, saját fejlődési ütemében, tempójában.

Tartama:

- étkezés, terítés
- öltözködés

- testápolás.

Az óvodapedagógus feladata olyan feltételek teremtése, hogy a gyermekben kialakuljon az igény az esztétikus, tiszta, rendezett külső és környezet iránt. Ez hozzájárul a gyermekek közti pozitív érzelmi viszony alakulásához is.

A sajátos nevelési igényű gyerek önkiszolgáló munkájának végzését folyamatosan figyeli az óvodapedagógus, fejlődését segítse személyes példaadással. Csak a szükséges mértékben segítse tevékenységét, ezzel biztosítva a minél nagyobb önállóság elérését. Legyen lehetősége a sérült gyerekek a közösségéért végzett munkára is, kapjon a munka elvégzéséhez több bemutatást, folyamatos óvodapedagógusi odafigyelést.

A mindennapi élettel kapcsolatos munkák:

Ide tartoznak azok a gyermeki tevékenységek, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek teremtik meg:

- a játszóhely, ábrázoló asztal, élősarok és környékének rendbe tétele,
- morzsa felseprése, kiömlött folyadék feltörlése, asztalok letörlése,
- játékok, könyvek más eszközök javítása,
- ünnepekhez kapcsolódó alkalmi munkák elvégzése,
- a tervezett mozgás tevékenység napjain a csoportszoba elrendezése,
- gyümölcsnapokon: gyümölcsök mosása, tisztítása, tállalása,
- megbízatások teljesítése (illedelmes viselkedés gyakorlása)

Naposi munka:

A naposi munka alapvető feltétele, hogy a gyermekek rendelkezzenek az elvégzéshez szükséges készségekkel, ismerjék munkájuk célját, érezzék át jelentőségét a közösség szempontjából. Ennek figyelembevételével a naposságot a gyermek fejlettségétől függően lehet bevezetni.

Tartama: -

- terítés
- csoportszoba rendezés
- segítség a kisebbeknek

Az ebédeléssel kapcsolatos teendők naposi és önkiszolgáló munkájának arányát és szervezését az óvodapedagógus választja meg.

A környezet ciklushoz kapcsolódó munkák:

A tanuláshoz kötötten tervezzük. Lásd a környezettanulásban leírtakat.

Sikerkritérium:

- Szívesen, önként vállalják a munkába való részvételt.
- Betartják a munkavégzés pontos menetét.
- Megbecsülik mások munkáját a közös tevékenységek közben, tudnak alkalmazkodni egymáshoz.
- Vállalnak számukra nem mindennap ismétlődő feladatot.
- A megkezdett munkát befejezik, észreveszik a hiányosságokat, törekednek azok pótlására.
- A munka során kialakul önértékelésük.
- Észreveszik, ha szükség van a segítségükre, és önként felajánlják azt.

II.2.14. A nevelés kerete és a csoportszervezés

A folyamatos napirend

Az óvodai élet keretét a napirend adja.

A folyamatos **napirend** által egy jól szervezett, **rugalmas keret** biztosítása, melyben megvalósul a játékidő folyamatossága és keretet ad az epochális tanulási rendszernek, miközben a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságaihoz igazodik.

Napirend kialakításánál a következőket kell figyelni:

- növekedjen a játékidő,
- a tevékenységet (tanulás, munka) a játékidőn belül-, mint választható tevékenységeket kell megszervezni,
- szűnjön meg a nap szétagoltsága, a gyerek tömeges tevékenykedtetése, egy részük rendszeres siettetése,
- milyenek a gyerekek, a családok étkezési szokásai,
- folyamatos étkezés, önkiszolgálás feltételeinek biztosítása,
- a célnak megfelelően át kell rendezni a csoportszobákat úgy, hogy a többféle tevékenységet végző gyerekek ne zavarják egymást (mesesarok, ábrázolóasztal, étkezőasztal, mely egyben tanulóasztal is stb.).
- újra kell gondolni- a legapróbb részletekre is figyelve- a szabály- és szokásrendszert, a szervezési feladatokat.

A **folyamatos napirend zökkenőmentes megvalósítása feltételezi** az óvodapedagógusok által alaposan átgondolt, a gyerekekkel elfogadtatott, megtanított, betartott **szokásrendszert**. A gyerekeknek pontosan tudniuk kell, hogy mit kell tenniük, hogyan kell viselkedniük, ha egy tevékenységbe be akarnak kapcsolódni (étkezés, tanulás) vagy éppen be akarják azt fejezni. Étkezés előtt, után

kezet kell mosni, a használt edényt a tálalóasztalra kell tenni stb. Az ésszerű szabályok, megkönnyítik a higiéniai, együttélési normák elfogadását, biztonságérzetet ad a gyermek számára, mert pontosan tudja- s így meg tud felelni-, milyen helyzetben mit várnak el tőle a felnőttek, a gyerekek egyaránt. Tanévenként a szeptember a szokásrendszer megalapozásának a hónapja. A célszerűen kialakított szokásrendszer zavartalanná, szinte „önmagától” működővé teszi a csoport életét. Kerülni kell azonban az értelmetlen, túlzottan aprólékos szabályozást. A mindig-mindent behatároltság megöli az önállóságot, a kezdeményezést, a gyermeki szabadságot.

A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi, hogy egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyerekek a tevékenységet. Nem kell várakozniuk, nem kell sietniük. Pozitívum még, hogy a gyerekek dönthetik el természetesen egy időegységen belül- hogy mikor kezdenek el vagy fejeznek be egy tevékenységet. A játszó gyerekeknek nem kell abbahagynia a játékát, ha behozzák a tízórait. Akkor érkezik, ha „kijátszotta” magát.

A napot nagy intervallumokra bontjuk, kevés tevékenység idejét határozzuk meg (kezdet, befejezés), ez azonban feltétlenül szükséges, mert a folyamatosság nem eredményezhet anarchiát. **Magában kell hordoznia az állandóságot és rugalmasságot, ami a gyerekeknek a kiegyensúlyozott biztonságot adja.**

Meg kell határozni:

- az étkezések kezdetét- a biológiai szükségletek kielégítésére, a gyermek fejlődő szervezete rendszerességet követel-, de a befejezést nem, mert ez rugalmasan alkalmazkodik az igényekhez és más tevékenységekhez,
- a délutáni felkelés legkorábbi idejét.

A gyermekeknek szükségük van pihenésre, de aki nem igényli az alvást, az egy óras fekvés után felkelhet. Így van, aki alszik, van, aki játszik vagy éppen uzsonnázik.

Ez a szituáció rendkívül sok nevelési lehetőséget teremt. A gyermekek megtanulnak tapintatosan alkalmazkodni egymás szükségleteihez, igényeihez. Erősödik önfegyelmük, hisz nem könnyű olyan halkán játszani, beszélni, hogy ne zavarják az alvókat.

Ez a napirend lehetővé teszi- miután a folyamatos tevékenységeket egyszerre kevés gyermek, végzi-, hogy az óvónő megfigyelje, és pontosan tudja, melyik gyermek milyen szinte végzi az önkiszolgáló munkát (pl. öntés kancsóból), miben, hogy kell őt segíteni önállóságának, az egészséges életmód (testápolás, öltözködés,

étkezés) szokásainak megerősítése, fejlődése érdekében, milyen feladatai vannak a gondozási folyamatban. Az önkiszolgáló **munkák öntevékeny végzését nem kötjük életkorhoz, mindig az önállósulási törekvéstől függ.**

Az óvodapedagógus gondozó funkciója fontos, hisz a gyerekek testi szükségleteinek- mely esetenként önmaga által is megfogalmazhatatlan- kielégítése alapvető feltétele a jó közérzetnek. A simogató, meleg, anyai féltő szeretetet sugárzó óvónőkezek körbeölelő segítségével semmi más nem helyettesítheti, mely egyben mércéje is az óvónői munkának. Az óvónő gondoskodása, igényessége a gyermekek külső megjelenése iránt mint a számukra, amellyel könnyen azonosulnak. A folyamatos napirend nem öncél, mindenáron-, ha az adott helyzet nem teszi lehetővé- nem szabad erőltetni. A folyamatosság eszköz, annak eszköze, hogy a gyerekek óvodai életét úgy szervezzük meg, hogy abban mindig jól, biztonságosan érezzék magukat. A folyamatos napirend részben osztatlan csoportban egyaránt alkalmazható. Megszervezését csak helyi sajátosságok- feltételrendszer hiánya- akadályozhatják. A folyamatos napirenddel megteremtődik az egyéni képességfejlesztés, az egy gyermekre figyelés lehetősége a gondozásban is.

A nyugalom biztosítása érdekében óvodapedagógusi feladat:

- Az egymás mellett lévő közös öltözővel rendelkező csoportok kb. 15 perc időkülönbséggel használják a helyiségeket.
- A gyerekágyak célszerű elrendezése biztosítsa a tovább alvó gyermek nyugalomát, a folyamatos felkelést.
- A gyermekek külön foglalkozásokra való elindítása és fogadása, az ehhez kapcsolódó szervezési feladatok, időpontok betartása az óvodapedagógus feladata.

Napirend (ajánlás)

6.30-tól	JÁTÉK	Folyamatos tízórai (max. 1 óra) és mesélés, verselés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, ábrázolás, kézimunka, kötetlen tanulás, mindennapos mozgás, játék az udvaron.
12.00-től	ÉTKEZÉS	Pihenés előtti mese
13.00-tól	PIHENÉS	Folyamatos felkelés, játék, uzsonna

A jól működő napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a biztonságérzet növekedése mellett érvényesül a gyermek önálló akarata, melyben eldönti, hogy mikor kezd el illetve fejez be egy-egy tevékenységet – a tevékenységek harmonikus arányok kialakításánál, szem előtt tartjuk a **játék** kitüntetett szerepét.

Csoportszervezés

Programunk bármilyen összetételű csoportban jól alkalmazható. **Óvodánkban osztatlan csoportokat szervezünk pozitív tulajdonságai miatt.**

Az osztatlan csoport alkalmazásával egy **életszerűbb, családiasabb összetételű** biztosítunk, ahol a nagy megéli az óvó, segítő szeretet, a kicsi a biztonságot, s mindketten az összetartozás érzését élik meg.

Ezekben a csoportokban a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, egyértelműbben észrevehetők. Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel, az új kicsik beilleszkedése-, amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik- hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb megtanulják az óvodai életet. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvónő mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, a modellálható szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejleszthet rájuk.

Egy csoportba kerülhetnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi biztonságot a nagyban, és mindketten az összetartozás érzését. Nem testvéri kapcsolatban ugyan, de hasonló érzelmeket élhetnek meg az egyik is, mely segíti a helyes önértékelő magatartás kialakulását. Testvéreknél, de nem testvéreknél is alkalmanként előfordul a túlzott ragaszkodás a nagyhoz, vagy a kicsi túldédelgetése. Ilyenkor az óvónő nevelőfunkciója megnő, segít az egészséges arányok megtalálásában. Osztatlan csoportokban megszűnik a korcsoportisméltás miatti csoportcsere, az iskolában nem menő nagyok nem kerülnek új csoportban. **Megteremtődnek az utánzás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.** Meg tanulnak

alkalmazkodni, viselkedni heterogén életkorú közösségben, fokozódik a gyerekek empátiás képessége, természetesebben fogadják a gyermekek különbözőségét. Lényegesen csökken a gyerekek között a konfliktusok száma, mert a más-más érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre.

Az óvónőnek fokozott empátiás képességgel kell rendelkeznie, hiszen egyszerre kell a 3-7 éves gyermek érzésvilágába beleélnie magát.

Sarkalatos kérdés a csoportlégtör és gyerekek közötti együttműködés kialakítása. Ennek alapja az a fő elv, hogy a gyerekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illetik meg. Ne zavarják egymást, ne legyenek egymás terhére. A nagy segíthet a kicsiknek, ha akar-, s hogy akarjon, erre motiválhat a nevelő funkcióját érvényesítő óvónő-, de segítség ne legyen kötelező számára, ne végeztessen el vele az óvónő olyan feladatot, ami a kisebb dolga lenne. Óvó, védő szeretet, az összetartozás érzése erősödjön a gyerekek között.

A csoportok szervezésénél figyelembe vesszük:

- megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma,
- a testvérek és barátok lehetőleg egy csoportba kerüljenek,
- lehetőséget adunk a szabad óvónőválasztásra,
- a nemek megoszlása viszonylag arányos legyen.

II.2.15. Tervezés

Az óvónők tervezési feladata

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai nevelés **tervezettsége fontos**, mert tudatos, felkészült munkát eredményez. A tervezés korlátoz, irányt ad, segíti a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését. Ugyanakkor a jó terv a szabadságot, rugalmas alkalmazást, a gyerekekhez való igazodást biztosítja. Szabadságot, mert a célok, keretek tervezettsége **megadja az óvónőnek a kompetenciát a részletekbe való elmélyülésre, a gyerekek egyéni fejlettsége szerint.**

A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamat tervezésének tartalma Éves terv, mely hálótérként tartalmazza:

- Külső világ tevékeny megismerése - környezetismeret és a matematikai tartalmú tapasztalatok - időbeni eloszlását, témaválasztását, komplexitását.
- epochánkénti témaválasztást és anyagmegosztást minden tevékenységre,
- a képességfejlesztés feladatait,
- a részletes heti felkészülést.
- aktuális ünnepeket.

Heti felkészülés:

- a csoportnaplóban az aktuális anyag megjelölésével, és a játékbővítés, anyanyelvi játékok, fejlesztő játékok, munka, séta tervezése is jelenjen meg.

Mozgás tervezése

Az éves terv **két fejlettségi szintre készül**, heti bontásban. A gyermekek fejlettségét figyelembe véve a fejlesztendő képességhez rendeljük hozzá a mozgásanyagot. A korcsoportnak megfelelő mozgásanyagot Dr. Tótszőllősyné Varga Tünde: Mozdásfejlesztés az óvodában c. könyv alapján tervezzük az 5-7 éveseknek és a kisebb korúaknak való tartalommal. A nagyobb fejlettségű csoportnak a heti két foglalkozás ugyanazzal az anyaggal, de magasabb fejlettségi szinttel legyen tervezve. A csoportnaplóban a főgyakorlat kerüljön rögzítésre, a vázlatgyűjtemény a részletes kidolgozást tartalmazza.

Játék, munka, gondozás tervezése

Játék, munka, gondozási feladatokat fél éves időtartamra tervezzük, mely a csoportnaplóba kerül rögzítésre.

A terv foglalja magába:

- a játék tartalmi, minőségi fokozatait,
- a gondozásban, munkában elérendő fejlettségi szintet,
- az adott időszakban a beszédfejlesztést szolgáló nyelvi játékokat.

A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

Legfontosabb a **gyermekek folyamatos megfigyelése**, megismerése. Szempontsor alapján minden gyermekről külön-külön folyamatosan vezetett, dátumozott feljegyzést készítünk, évente legalább két alkalommal. Ez a dokumentum **A 3-7 ÉVES GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉT NYOMON KÖVETŐDOKUMENTÁCIÓ**. Ugyanitt jegyezzük le a családlátogatások tapasztalatait, a halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeknél a helyzetelemzést és feladatjelölést, kiemelten kezelve az SNI gyermekeket.

Ciklusok végén a szervezett tanulási tevékenységek értékelése gyermekenként a csoportnaplóba kerül rögzítésre. (pl.: táblázat formájában) Ez is segítséget ad a fejlődési napló vezetéséhez. A tanköteles korú **gyermekek iskolakészültségét a DIFER vizsgálati módszerrel mérjük**

minden évben.

A gyermekek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell a csoport és a fejlődési napló alapján.

II.2.16. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok Célja:

A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, élménynyújtás.

Az ünnepélyek, ünnepek jelentős események az óvoda életében. Fontos, hogy az **ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből**, de előzményei és következményei illeszkedjenek az óvoda természetes életének menetébe. Öröm, vidámság, boldog várakozás előzze meg az ünnepeket. A távlat elérése sokrétű és közös tervezgetés, rendszeres közös tevékenységet igényel. Az ünnep fényét az óvoda ünnepi díszje, a gyermekek és felnőttek ünnepi ruhája emelje. Élményt nyújtó hatását a felnőtt közösség „ajándéka” közös hangszeres muzsika, ének, bábozás stb. fokozza.

Az ünnepek, ünnepélyek hangulatát fokozza az aktualitásnak megfelelő ajándék készítése és ajándék várás izgalma. Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15.; Húsvét, Majális, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró

Az ünnepek csak a szülő együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Együtt készülődünk az ünnepre, vegyük figyelembe javaslataikat, és tartsuk tiszteletben a család ünnepét.

A hagyományokat minden csoport saját maga alakítsa ki, így ezek egyéniek, sajátosak, melyek kialakítják a „**mi csoportunk**”, „nálunk ez a szokás” **biztonság érzését**. (pl. születés- és névnapok megünneplése, képes, rajzos levélírás a hiányzó csoporttársnak, őszi szüret, gyermeknap kirándulás, az idősek otthonába tett látogatások).

- Az ünnepek részletes tartalma a Tagintézmény, Telephely vonatkozásában eltérést mutat, részletes taglalását az éves munkaterv tartalmazza.

Mindkét épületben a nevelési év folyamán a csoport arculatának megfelelő programokat szerveznek az óvónők, melyek az alábbiak lehetnek:

- nagycsoportosokkal gyermekműsor megtekintése a Móricz Zsigmond Színházban,
- a Megyei Könyvtárban irodalmi foglalkozás tartása,
- a Jósza András Múzeumban óvodás korosztálynak is élményt nyújtó kiállítás megtekintése,
- a Városi Művelődési Központban, ill. a Mesekert bábszínházban szervezett bábműsor megtekintése évi egy alkalommal,
- kiállítások, tárlatok megtekintése óvónői választás szerint (természetismereti, népművészeti, művészeti),
- az Idősek Napközi otthonában karácsonyi és anyák napi műsorral kedveskednek az óvoda

nagycsoportosai,

- a tanévben minden korosztály számára alkalmanként báb, ill. zenés műsor szervezése vendéglőadókkal,
- „Virágéknál” áll a vásár” (Virág u.),
- gyermeknapi kavalkád (Vécsey köz),
- gyermeknapi és karácsonyi játékvásár,
- gyermeknapi kirándulások,
- erdei óvoda szervezése,
- oviolimpián való részvétel,
- nyári úszótábor szervezése,
- Ki mit tud -on, rajzpályázatokon való részvétel,
- maci nap, népmese napja szervezése,
- Pindur-pandúr közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési nap szervezése,
- Budapesti mini –KRESZ ki-mit-tudon való részvétel,
- Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja megünneplése,
- a jeles napok megünneplése a környezettudatos magatartás erősítése érdekében,
- szavaló- mesemondó-rajz versenyen való részvétel.

II.2.17. Az óvoda egyéb feladatai

A hit- és vallásoktatást Pitypang Tagintézményben az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve szervezzük, alkalmazva a 2013. szeptember 01-től hatályos 2011/CXC. köznevelési törvény ide vonatkozó rendelkezéseit.

Bekapcsolódunk és szervezünk különböző szakmai továbbképzéseket. A szakmai közösségek munkájának folyamatáról, valamint eredményeiről szűkebb és tágabb szakmai környezetünket folyamatosan informáljuk. A továbbképzéseken gyűjtött új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, technikákat (IKT eszközöket) gyermek megismerési technikákat megosztjuk és felhasználjuk tervező és gyakorlati munkánkban.

II.2.18. Kapcsolattartás a bölcsődével, iskolával, közművelődési és egyéb intézményekkel

A gyermekek érdekében a folyamatos, eredményes együttműködésre törekszünk. Közös **alakítjuk ki a zökkenőmentes átmenetet.** Az együttműködés tartalmi formáit határidő jelöléssel a mindenkori éves munkatervünk tartalmazza. Alkalmazzuk az intézményen kívüli szakmai kommunikáció online formáit, szakmai tevékenységeinkről beszámolunk, online

módon is hozzáférhetővé tesszük.

Az óvoda-bölcsőde kapcsolata

- A bölcsődei gondozónők a gyermekek óvodába érkezésének első napján átjönnek óvodánkba, fogadják a gyermekeket, segítik a beilleszkedést.
- A gondozónők az óvodában tevékenység közben megfigyelik a gyermekeket, majd megbeszéljük tapasztalatainkat.
- Játszó délelőttöt, nyílt napot szervezünk a bölcsődés gyermekeknek, gondozónőknek, szülőknek. Ekkor ismerkedhetnek meg az óvodával, óvodapedagógusokkal.
- Az TagIntézmény Igazgató/Telephelyfelelős a bölcsődében szülőértekezleten bemutatja az óvodáját, segítséget nyújt az óvodaválasztásban.
- A leendő óvodás gyermekek az előjegyzés után játszó délelőttön ismerkednek a választott óvodával, óvónővel.
- Az óvodapedagógusok a bölcsődében meglátogatják az óvodánkba felvett gyermekeket, ajándékot visznek, a gyermekek óvodai jeleket választanak az óvodába érkezés örömeinek fokozása érdekében.
- A nagycsoportos óvodások karácsonykor és gyermeknapon műsorral és ajándékkal kedveskednek a bölcsődés gyermekeknek, erősítik az érzelmi kötődést.

Az óvoda-iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet fordítunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A Móricz Zsigmond Általános Iskola és Vécsey Károly Tagintézményével kötött Együttműködési Megállapodásunk szerint „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába. Emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok és a majdani lemorzsolódás megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- Tanítói hospitálások az óvodában; Tanítónőknek nyílt napot szervezünk, amikor is megismerkednek az óvodai nevelő-oktató munkával és az iskolába menő gyermekekkel.

Az iskola vezetésével és az első- másodikos tanítónőkkel megismertetjük, majd megbeszéljük, a gyakorlatban bemutatjuk nevelő-oktató munkánkat, az iskolai életmódra felkészítés tartalmát

és módját.

- Óvodapedagógusok látogatása az iskolában; Az óvodapedagógusok a tanév első hetében 2-3 nap átmennek az első osztályba, részt vesznek a rövidített tanítási órán és játszanak a gyermekekkel a szünetben a beilleszkedés könnyítése érdekében. A gyermekvédelmi felelős tájékoztatja a tanítónőket a **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekekről.

Iskolai tanítási óra megtekintése, melyen megfigyeljük a gyermekek beilleszkedését. A tanítónőktől visszajelzést kapunk az egyes gyermek fejlettségéről, a beiskolázással kapcsolatos sikerekről, esetleges problémákról, további teendőkről.

- A gyermekközösségi napon való aktív részvétel: Adventi gyertyagyújtás, közös éneklés, óvodások műsora, Mézeskalács készítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, nyugdíjasok bevonásával, együttműködésével, Adventi mesemondás, tanítók, iskolások előadásában, A kisült mézeskalácsok díszítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, iskolások, tanítók bevonásával, együttműködésével
- Tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken; Óvodai szülőértekezleten a leendő első osztályos tanítónők bemutatkozása, az iskola vezetése tájékoztatja a szülőket az iskola profiljáról, a tanévkezdéssel kapcsolatos nevelési és szervezési feladatokról.
- Októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása, „Virágos kerti beszélgetés”-kerekasztal.
- Munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- Az iskola életének, épületének, magatartási szabályrendszerének az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel; Az iskolák rendezvényeikre szóló meghívóit, felhívásait, bemutatkozó kiadványait megismertetjük a szülőkkel. Nagycsoportosokkal ellátogatunk a két szomszédos iskolába, az iskolavárás örömeinek fokozása érdekében.
- Az iskola ünnepein, rendezvényein, sportversenyein való részvétel
 - az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
 - a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
 - az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támogatásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
 - a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
 - a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
 - az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
 - az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
 - nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;

- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel

Kapcsolat az Idősek Otthonával

- A gyermekközösségi napon való aktív részvétel: Adventi gyertyagyújtás, közös éneklés, óvodások műsora, Mézeskalács készítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, nyugdíjasok bevonásával, együttműködésével
- Kézműves foglalkozás a szülőkkel, gyerekekkel, idősekkel közösen.
- Karácsonyi és Anyák napi műsorral látogatjuk meg az időseket az óvodásokkal, akik vendégül látnak minket és saját készítésű játékokkal kedveskednek nekünk.
- Játékokat készítenek, varrnak az idősek az óvoda számára.

Pedagógiai, gyermekjóléti szakszolgálatokkal, egyéb gyermekintézményekkel (E.P.SZ., Gyermekjóléti Központ, Gyermekotthon, Családok Átmeneti Otthona, Egészségügyi Intézmények) kiépített kapcsolataink:

Egyéb cégek és társaságokkal való együttműködésünk:

(Térségi Hulladékgazdálkodási Kft., Felső Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság, Sóstó ZOO, NYÍRERDŐ Zrt. rendőr, mentő, katasztrófavédelem, mentőkutyások...)

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- városi, szervezett továbbképzéseken folyamatosan részt veszünk,
- az internetes pályázati kiírásokat folyamatosan figyeljük, és pályázunk,
- ajánlott módszertani kiadványokat megrendeljük,
- témától függően szakmai konferenciákon, programokon részt veszünk, segítségükkel, támogatásukkal helyi, óvodai programokat, rendezvényeket szervezünk.

II.3. KINCSKERESŐ TAGINTÉZMÉNY LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE NEVELÉSI GYAKORLATA

II.3.1. Bevezetés, előtörténet

A KINCS AZ ÉRTÉK, AMI BENNÜNK-, EMBEREKBEN, S A GONDJAINKRA BÍZOTT GYERMEKEKBEN VAN!

E szellemiségben történt névválasztásunk, és ez által meghatározottan végezzük napi nevelőmunkánkat.

Óvodánk óvodapedagógusaira és munkatársaira jellemző az egymás munkájának elismerése, megteremtett értékeinek, tapasztalatainak hasznosítása, a nevelőtestületi egység.

A nevelőtestület a Lépésről Lépésre alternatív program adaptálásával végzi a nevelőmunkát. A korszerű, reformpedagógiai törekvéseket sajátos egységben ötvözve megjelenítő program tapasztalataink szerint jól illeszthető óvodapedagógiánk gyakorlatába, mely az Alapprogramra épül.

Az eltelt évek tapasztalatai, az iskolába kerülő neveltjeink helytállása igazolja, hogy jó utat jártunk be, mely az óvodásaink életét szebbé, izgalmasabbá, varázslatosabbá teszi, a mi szakmai munkánkat pedig arra ösztönzi, hogy az újabb és újabb kihívásoknak megfeleljünk.

II.3.2. Az óvoda küldetése

Az intézmény az eltérő környezet sajátosságaiból és társadalmi elvárásaiból eredően több évtizedes hagyományaira és eredményeire alapozva, valamint az eszközül szolgáló helyi program segítségével kezeli a különbözőségek elfogadására épített egyéni fejlesztést, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésével, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Küldetésünk a „kincskeresés”, a gyermekben szunnyadó, apró személyiség értékek felfedezése és az arra alapozott fejlesztés

Küldetésnyilatkozat

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

001543

- A nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását.
- Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében.
- Az óvoda befogadó nevelését erősítő: intézményfokok közötti átmenetek célú fejlesztése érdekében Átmenetek Munkacsoport éves terv fejlesztésének kidolgozását.
- A minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Alapelvek

- Óvodai nevelésünk a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére irányul, a gyermeki személyiség fejlődésének ismeretén alapul, s annak elismerésén, hogy mindegyikük egyedülálló, individuális lény.
- Nevelőmunkánkban szorosan együttműködünk a családdal, elismerve a családi nevelés elsődlegességét.
- Az óvodapedagógusok pedagógiai felkészültségükből és elkötelezettségükből adódóan tegyenek meg mindent a gyermekek megfelelő, differenciált nevelése, fejlesztése érdekében, innovatív pedagógiai törekvések hasznosításával.
- A megismerés alapja a gyermekeknek azon törekvése, hogy megismerjék a világot maguk körül. A megismerés egy interaktív folyamat a gyermek és felnőtt aktív részvételével.
- A gyermeki jogok intézményen belüli, életkornak megfelelő érvényesítése.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Alapvetően meghatározó a nevelőmunkában, hogy a gyermekeket, mint fejlődő személyiségeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Az óvodai nevelésünk gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs óvodai légkör megteremtéséről
- testi, szociális, értelmi képességek, életkorhoz és egyénhez igazított alakításáról
- gyermeki közösségben végezhető változatos tevékenységekről, melyben domináns a mással nem helyettesíthető játék
- műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről
- a személyi és tárgyi környezetről, mely a gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges.

II.3.3. A lépésről-lépésre óvodai program modellje

A PROGRAM GYERMEK- ÉS ÓVODAKÉPE

A PROGRAM FILOZÓFIÁJA, ALAPKONCEPCIÓI

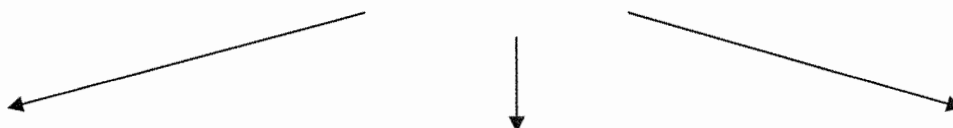

**I. INDIVIDUALIZÁLÁS,
SZOCIALIZÁLÁS, DIFFERENCIÁLÁS**

II. TEVÉKENYSÉGGÖZPONTOK RENDSZERE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Családi és egyéb szerepsituációs, drámajáték központja	Építőjáték, barkácsolás, szerepjáték központja	Manipulációs asztali, társas-szabályjátékok központja	Homok-víz asztali tevékenységek központja	Természettudományos tevékenység központja (szobai, udvari tevékenységek)	Irodalmi, ének-zenei tevékenységek a mozgásfejlesztés központja	Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÁLTAL FELAJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK

Választható

Kötelezően választható

Kötelező

TERVEZÉS

(az óvodai élet megszervezésének elvei, keretei, a nevelés tervezése)

A FEJLESZTÉS TARTALMA

(feladatrendszere)

1.	2.	3.	4.	5.
Az egészséges életmód alakítása, mozgásfejlesztés	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, a szocializáció biztosítása Társadalmi tapasztalatok	Az anyanyelv fejlesztése Értelmi fejlesztés, nevelés, megvalósítása	Művészeti nevelés Ének-zenenevelés, énekes játék, gyermektánc, ábrázolás, mintázás, kézimunka, kézművesség, verselés-mesélés, dramatizálás	A külső világ tevékeny megismerése Természeti környezet megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok

A CSALÁD BEVONÁSA AZ ÓVODAI ÉLETBE

INFORMÁLIS

FORMÁLIS

KOMMUNIKÁCIÓS CSATORNÁK

CSALÁDGONDOZÁS, SZOCIÁLIS MUNKA

(Szociálpedagógus, óvodapszichológus az óvodában – lehetőség szerint)

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSEK:

- FENNTARTÓ ÖNKORMÁNYZAT
- SZÉKHELYINTÉZMÉNY (KERESZT U.)
- TEAM MUNKA AZ ÓVODÁBAN
- SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK
- BÖLCSSŐDE
- ISKOLA, CIVIL SZERVEZETEK

II.3.4. Gyermekkép, óvodakép pedagóguskép a Lépésről-lépésre program szellemében

II.3.4.1. Gyermekkép

Programunk az Alapprogramban meghatározottak szerint az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Nevelésünk a gyermekek fejlődésének támogatására irányul, az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében.

Amire vállalkoznak a pedagógusok:

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

II.3.4.2. Óvodakép

- Az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- A hároméves éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- Biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Az óvoda, mint intézmény, komplex rendszer, melynek minden összetevője kölcsönhatásban működik, az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciója egyaránt. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését.
- Az óvodai nevelés célja, az egyéni képességek, készségek kibontakoztatását szolgáló, a gyermeki személyiséget tisztelő, elfogadó, a gyermekek szeretetére, megbecsülésére és bizalomra alapozott, aktivitásra ösztönző elvek alapján határozható meg.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott alapelv: a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezz. A személyiségfejlesztő folyamat bipolaritásából eredően egyszerre individualizáló és szocializáló. A pedagógiai gyakorlatunk lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeinek és

képességeinek kibontakoztatását. A programunkban alkalmazott pedagógiai hatások gyermekek személyiségéhez igazodik.

- Biztosítja a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésbe való részvételét, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Intézményi elvárások

1. Pedagógiai folyamatok

- Programunk az emberi személyiségből indul ki, az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- Programunk kezeli a különbözőségek elfogadására épített egyéni fejlesztést, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésével, az egyenlő hozzáférésének biztosításával
- A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket. A gyermek együttműködő képessége, feladattudata fejlesztő, csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- Az intézmény törekszik arra, hogy az óvodapedagógusok nevelő-oktató munkája szabályozott és tervezett legyen.
- Működő ellenőrzési rend alapján a tervek megvalósítása, eredményessége és hatékonysága pontosan meghatározható.
- Az eredmények visszacsatolása megtörténik és az intézményi fejlesztések egyik alapját képezik.

2. Személyiség-és közösségfejlesztés

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve – kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket.

- Az intézmény munkájában kiemelt figyelmet kap az egyes gyermeki kulcskompetenciák fejlesztése.
- Az intézményben folyó nevelő-oktató munka az egyes gyermekek személyes és

szociális készségeinek, képességeinek figyelembevételével kerülnek kialakításra.

- Megfelelő módon történik meg az egyéni tanulási módszerek, programok bevezetése és működtetése, például a tehetséggondozás és a felzárkóztatás.
- Az intézményben alkalmazott nevelési, tanítási-és tanulásszervezési eljárások a különböző szociális háttérű, képességű és érdeklődésű gyermekek együtt nevelését, tanulását szolgálják.
- Az intézményben a gyermekközösségek tevékenysége tudatos tervezés alapján zajlik, alkalmanként megtörténik a külső partnerek bevonása is.
- Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

3. Eredmények

- Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan figyelemmel kísérik, dokumentálják.
- A családokkal való együttműködés egyenrangú, jó partnerkapcsolatban valósul meg. Ezt a kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja.
- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- Az intézmény pedagógiai tevékenységével kapcsolatos feladatok és fejlesztések a munkatársak közötti szakmai együttműködés legfontosabb elemei.
- A szakmai közösségek és az egyes pedagógusok részt vesznek a nevelő-oktató munka módszertani fejlesztésében, a belső tudásmegosztásban.
- Az intézmény tervszerűen kialakított, hatékonyan működő kommunikációs rendszert alakított ki.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

- Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk
- Az együttműködések tartalma pontosan szabályozott, a partnerek bevonása az

intézményi folyamatokba és elégedettségük mérése, az eredmények visszacsatolása megtörténik.

6. A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény ösztönzi és támogatja az egyéni, a csoportos és a szervezeti szintű tanulási lehetőségek kihasználását, a képzésekben való részvételt.
- Megtörténik a munkatársak bevonása az intézmény döntési folyamataiba, a döntések előkészítésébe. A munkatársak felelősségi, illetve hatásköre egyértelműen meghatározásra került és annak alapján történt meg a munkatársak felhatalmazása a feladatok elvégzésére.
- Az intézmény tudatos szervezetfejlesztést végez a minőségi nevelő-oktató munka optimális feltételeinek megteremtése érdekében.
- Az intézmény infrastrukturális környezete az intézmény pedagógiai programja és alaptevékenysége alapján, annak megfelelően kerül kialakításra, fejlesztése folyamatos.

7. Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény a pedagógiai programjában kitűzött céljait a tartalmi szabályzókkal (jogszabályok, rendeletek, Óvodai nevelés országos alapprogram) összhangban fogalmazza meg.
- Folyamatos az intézmény stratégiai célkitűzéseinek megjelenítése az operatív, éves tervezés szintjén.
- A tervek és megvalósításuk összhangjának, eredményességének vizsgálata az intézményi gyakorlat része.

II.3.4.3. Pedagóguskép

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- Jellemzi a szakmai felkészültség, tudás és a folyamatos igény az új iránt.
- Ismeri az óvoda cél-és feladatrendszerét.
- Rendelkezik felsőfokú képesítéssel, illetve a Lépésről-lépésre óvodai program továbbképzéssel, ami munkáját segíti.

- Alkalmazza a pedagógiai munkájába a tevékenységben megvalósuló tanulást, amely projektek formájában valósul meg.
- Módszertani felkészültsége lehetővé teszi az értelmi, az erkölcsi és közösségi nevelést, a szabályok alkalmazását, az anyanyelvi és értelmi fejlesztést, nevelést.
- Felhasználja a megfigyelésen alapuló és az óvodai programunkba meghatározott mérés módszerét. Erre építve tervez rövidebb és hosszabb távra.
- A hét tevékenységközpontot program-specifikusan alakította ki és használja.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

- Pedagógiai tevékenységét folyamatosan elemzi és értékeli. Önképzés és szervezett továbbképzések útján gazdagítja ismereteit.
- Tervező munkája, tervezési dokumentumai, tervezési módszerei folyamatosan nyomon követhetők, megvalósíthatóak és reálisak.
- Épít a gyermekek előzetes tudására, a közösen szerzett élményekre, a gyermekcsoport jellemzőire.
- Az óvodai élet megszervezése során figyelembe veszi a cél-és feladatrendszert.

3. A tanulás támogatása

- Tudatosan, az adott helyzetnek megfelelően választja meg és alkalmazza az ismeret- és élményszerzési eljárásokat.
- Tudatosan olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- Motiválja a gyermekeket, felkelti érdeklődésüket a tematikus projektek gyermeki érdeklődéshez igazított megválasztásával.
- Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek fejlesztik a gyermekek gondolkodási, problémamegoldási és együttműködő képességét.
- A hét tevékenységközpont kialakítása és működtetése támogatja a tapasztalat- és

ismeretszerzési tevékenységeket.

- Lehetőség szerint beépíti az info-kommunikációs eszközöket.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvénysülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermek személyiségfejlődésének értékelése során figyelembe veszi a differenciálás, individualizálás szempontjait, a szülőktől kapott gyermekük fejlődésére vonatkozó információkat.
- Pedagógiai munkájában, a tervezésben a szocializálódás individualizálva történő megvalósítását alapelveként alkalmazza.
- Eredményes fejlesztő munkájában alkalmazza a megfigyelési és mérési módszerek eredményeit.

1. A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

- Ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

- Az óvodában segíti a gyermekcsoportok, közösségek alakítását, fejlesztését, esélyteremtését, nyitott a társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenységre.
- Fontos feladatának tartja a szabályok gyermekekkel közös megalkotását és alkalmazását.
- A szocializáció támogatásában a gyermek értékesnek és elfogadottnak érezheti magát. Megjelennek az egyén és a személyiség tiszteletének jegyei.

- Az óvodai élet tevékenységformái során megjelenik a közösségfejlesztés.
- Sikeresen alkalmazza probléma-megoldási és konfliktuskezelési módszereket, technikákat.
- Az óvoda hagyományainak megszervezésével hozzájárul a csoportok, közösségek alakításához.

2. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Szem előtt tartja képességfejlődés eredményeit, saját megfigyelési tapasztalatait, pozitív megerősítéssel ösztönzi a gyermeket.
- Egyéni eltéréseket toleráló, individualizáló nevelést alkalmaz.
- Megfigyelési, értékelési eredményei alapján határozza meg a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatokat.

3. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Építő jellegű szakmai együttműködés és kommunikáció jellemzi munkáját
- Megfelelő együttműködést valósít meg: szülőkkel, más óvodapedagógusokkal,
- pedagógiai munkát segítőkkel, más intézmények pedagógusaival.
- Képes az önfejlesztésre, önreflexióra, reális önismerettel rendelkezik.

2. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésére

- IKT eszközöket, új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, megismerési technikákat ismer meg és igyekszik beépíteni a mindennapi munkájába.
- Pedagógiai kérdésekben érdeklődő, tájékozott, valamint követi a szakmában történeteket.

Nevelési, fejlesztési célok	Nevelési, fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
Sokoldalú személyiség-fejlesztés, az iskolai élethez szükséges képességek megalapozása, melynek eredményeként belép a gyermek a hosszú átmenetnek abba az állapotába, melyben az óvodásból iskolássá érik.	Individualizálva szocializálás: Társas együttműködési készségek kialakítása az egyéni eltérések tolerálásával. Értelmi nevelés: Az iskolai, tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése. Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása. Testi nevelés: A mozgás megszerettetése, mozgáskultúra megalapozása, mozgáskoordináció fejlesztése.	Az egyéni eltéréseket tiszteletben tartó, toleráló, a társas élet szabályaihoz alkalmazkodó gyermek. Az óvoda gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek, készségek fejlesztése. Pozitív beállítottságú, érzelem gazdag, a különbségeket toleráló, a közösség aktív tagjává váló gyermek.
Egyéni eltéréseket toleráló, individualizáló nevelés	A különbözőség elfogadása, kezelése, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, készségekre és szokásokra. A fejlődés lélektani törvényszerűségek figyelembevételével épülnek egymásra a gyermeknevelés feladatai. A prevenció, és differenciálás egyéni szükségletekhez igazodó jelenléte a nevelőmunkában.	A fejlődést regisztráló lapon, nyomon követhető legyen a gyermek fejlődése. A gyermekek határozottak, nyíltak, kreatívak, véleményüket bátran megfogalmazzák, kinyilvánítják, a probléma helyzetet kezelni tudják. A gyerekek rugalmas beiskolázásának biztosítása.

Nevelési, fejlesztési célok	Nevelési, fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált, speciális ellátása.	
A kulturális értékek átadása, közvetítése és az óvodai hagyományok ápolása.	A kultúra valós értékeinek átadása, közvetítése az életkori sajátosságoknak megfelelően. Hagyományaink, kulturális értékeink megőrzése, folyamatos megújulással. A gyermeket körülvevő környezet, természet szeretetére, megbecsülésére nevelés a jeles napok megőrzésével, közvetítésével. Multikulturális értékek közvetítése a gyermekek felé.	Hagyományainkat tiszteletben tartó környezetét megbecsülő, megóvó, szépségét észre vevő gyermeki személyiség. Amely közvetítőként hat a család felé.

II.3.5. Az óvodai nevelés feladatai

II.3.5.1. A nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- a szocializálás individualizálva történő megvalósítása

II.3.5.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban (melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez) kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,

- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének, fizikai állapotának védelme, , megőrzése és fejlesztése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, eltérő egyéni szükségletek és a személyes intimitás védelme,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

A személyes higiéné, a táplálkozás, öltözködés, életmód alakítása során mindvégig tartunk szem előtt az eltérő egyéni szükségleteket, és a személyes intimitás védelmét.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

II.3.5.3. Az érzelmi erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermekek megnyilvánulásaiban, tevékenységeiben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye őket körül. Fontos, hogy már az óvodába lépés pillanatától kedvező érzelmi hatások érvényesüljenek a gyermekeket. Társas kapcsolataik alakulásához, az érzelmi kötődések kialakulásához, megerősödéséhez időre van szükség. Kezdetben fontosak azok a játékok, tárgyak, amelyek a gyermeket otthonához kötik.

A kisgyermek személyiségének fejlesztésében **egyik fő célkitűzésünk az önfegyelem, önkontroll megtanítása, a különbözőségek elfogadása, tisztelete.**

A szabályok alkalmazása során

- Legyen mindig világos, hogy a csoportközösségben mi megengedhető, és mi nem kívánatos.
- A felnőttek legyenek következetesek a megkövetelt és elfogadható magatartást illetően.
- A követelmények növekedésével egyidejűleg kell a gyermekek által betartandó szabályok körét bővíteni.
- **A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek!**

Fontos a gyermek-óvodapedagógus és gyermek-dajka között kialakuló érzelmi kapcsolat, mert ez befolyásolja a gyermek szociális érzékenységét, közérzetét, mely áthatja az egész óvodai életét. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Személyiségüknek minden megnyilvánulása érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést, védelmet sugározzon a gyermek felé! A különbözőség elfogadásában mintát adó óvodapedagógus könnyebben el tudja fogadtatni a nehezen beilleszkedő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sérült gyermekeket.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi- értelmi- vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén élni kell megfelelő szakemberek segítségével és közreműködésével – pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, drámapedagógus, fejlesztő pedagógus stb.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése, alakítása.
- A közös élmények, a társadalmi tapasztalatok körének bővítése.
- A gyermekek nyitottságára építve az óvodapedagógus segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- A gyermekek elképzelései és döntései alapján a csoportélet hagyományainak kialakítása, ápolása a szülők bevonásával.
- Viselkedéskultúra megalapozása.
- Nemi identitás fejlődésének elősegítése, a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbségek, motivációk tisztelete.
- A nemi szerepek határainak tágítása, sztereotípiák merevségének oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).

- Változatos értékelési eszköztárral rendelkezik, a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve választja ki a pedagógiai célnak leginkább megfelelőt.
- A gyermeki önkifejezésnek adjon lehetőséget a gyermeki önértékesítő törekvések mellett.
- A szokás- és normarendszer megalapozása.
- Attitűdje segítse elő a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való szeretetet, ragaszkodást.

II.3.5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi fejlesztés bár egy nevelési területként jelenik meg, elválaszthatatlan spontán helyzetek, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek. Fontos feladat az érzelmi biztonság, derűs légkör megteremtése. Az óvodapedagógus támogassa a sokrétű önkifejezést, erősítse a játék, a mozgás, a ritmus, az érzelmek és a beszéd kapcsolatát bármely tevékenységben, nevelési feladatban.
- Teremtsen lehetőséget a kreatív rögtönzésekre, improvizálásra, nyelvi játékokra. A gyermekek beszédaktivitását, gondolataikhoz kapcsolódó kérdéseket, teljes odafordulással, aktív figyelemmel ösztönözzé.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőséggel bír. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- A gyermekeknek legyen lehetőségük spontán élethelyzetek átélésére, reprodukálására, a felnőtt beszéd mintáinak utánzására. A pedagógus szoktassa hozzá a gyerekeket, hogy szabadon mondják el érzéseiket, gondolataikat.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás-alkotóképesség) - fejlesztése.

II.3.5.5. A szocializálás individualizálva történő megvalósítása

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyerekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az óvodapedagógus az egyéni fejlettségekből kiindulva, egyéni különbségeket értéként elfogadva, megteremti, tudatosan alakítja a szociális viszonyokat, együttműködéseket.

Alapelveként meghatározható

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, egyéni fejlődési ütemmel, tanulási stílussal, családi háttérrel.

Az individualizálás jelenti a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységek biztosítását, az azonosság mellett a különbözőség felismerését, kezelését. Az óvodai nevelésben a fejlődési szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az ember egyediségére, a gyermekek között meglévő különbségekre irányul a figyelem. Az individualizálás a gyermektől halad a követelmények felé, a gyermek szükségleteinek, lehetőségeinek, érdeklődésének ismeretében. Az egyes gyermekek eltérő fejlődési szintjét figyelembe véve kell tervezni olyan tevékenységeket, amelyek biztosítják a sikeres tapasztalatszerzést.

Az individualizálás akkor valósítható meg, ha gyakori személyes kapcsolat jön létre a gyermek és az óvodapedagógus között. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartás modell értékű a gyermekek számára is.

Az individualizáló nevelés egyszerre erősítse az egyediséget és ösztönözzön az együttműködésre, támogassa a gyermekek szocializációját, az együttélésekre, az együttműködésekre történő felkészítést. Az individualizáció áthatja az egész óvodai életet és annak minden tevékenységét.

Az individualizálás elvei

- A gyermek személyiségének megismerése az óvodába lépés kezdetétől fogva.
- Az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése.
- A személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben az óvodapedagógus és a gyermek között.
- A gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembe vétele.
- Az igény szerinti elkülönülés lehetőségeinek biztosítása (a terem berendezésével).
- Az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástér biztosítása).
- A személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában.
- A gyermekekre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

Individualizáció a játékban

Az óvodába kerülő gyermek eleinte az óvodapedagógus közelségét igényli. Az együttjátás serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására és mintát ad a társakkal való együttműködéshez. Fontos a személyes kontaktus, mely megnyilvánul a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben.

A szabad játék fejlesztő hatását, időtartamát tekintve is a legfontosabb tevékenység a mindennapokban. Itt adják a legtöbb jelzést a gyermekek személyiségükről. Ez az a szocializáló tér, ahol a kortárskapcsolatok is alakulnak. Az óvodai élet megszervezésében tekintettel kell lennünk az életkori eltérésekre és az egyén igényeire.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játék során:

- A gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése.
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése.
- Egyéni elképzelések, szándékok támogatása.
- Az egyén bevonása a konfliktushelyzetek megoldásába, a szabályalkotásba.
- Az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése.
- Egyénekre irányuló kommunikáció.
- Közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.
- A gyermek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása.

Az individualizálás eszköze a differenciálás, mely áthatja az óvodai nevelés minden területét.

II.3.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

II.3.6.1. A program megvalósításának személyi feltételei

1. Humán erőforrás

Minden csoportban két szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Közvetlen segítők szakképzett dajkák.

Dolgozók	Létszám adatok
Óvodapedagógusok	Tagintézmény-vezető / óvodapedagógus:1 Óvodapedagógus:7
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	Pedagógiai asszisztens: 1 Dajka:4
Egyéb segítő munkatárs	Karbantartó:1 Adminisztrátor:1/3.

Szak-és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei, sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális szakterülettel és létszámban: logopédus, pszichológus, szociális munkás, fogorvos, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus stb.

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Ssz.	Képzettség iránya	Résztevők
1.	Óvodapedagógiai végzettség	8
2.	Egyéb egyetemi vagy főiskolai végzettség: -Mentálhigiénés szakember	1
3.	Szakvizsga: -Fejlesztőpedagógia -Óvodavezetés, közoktatás vezetői	1 1
Ssz.	Óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága	Résztevők
1.	Részvétel akkreditált továbbképzésen/elmúlt öt év/ EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt projekt támogatásával valósult meg.”: -A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében - Pedagógusmesterség - A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében - Óvoda világa - Az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása az intézményes-és iskolafokok közötti átmenetek vonatkozásában Egyéni bánásmód és közösségfejlesztés az óvodában mentálhigiénés módszerekkel Ágazatközi esetmegbeszélő csoport a kora gyermekkori intervencióban dolgozó szakemberek számára	1 1 1 1 1
2.	Egyéb továbbképzések: „Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba” Egyéni bánásmód „Első lépések a digitális világba- IKER I. szintű képzés” „Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba” Egyéni bánásmód. „Kisgyermekkori nevelés támogatása „elnevezésű kiemelt Uniós Projekt	2 1 1 1

	Tehetséggondozás.	
	Így tedd rá!	1
	Önállóan használom az informatikai eszközümet. IKER I.	1
	Számítógépes alkalmazás lehetőségei a tanítás - tanulási folyamatban	1

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

- Szakmai munkacsoportok/munkaközösségek tevékenysége,
 - Az elkövetkező évek továbbképzési orientációját a felkínált lehetőségek figyelembe vételével valósítjuk meg,
 - Az óvodapedagógus, a nevelő munkát segítők ellátottság javítása, szakmai felkészültségének fejlesztése,
 - A dajkák szakmai kompetenciájának fejlesztése,
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek a segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
 - Olyan pedagógus, akit elhivatottság, nagyfokú gyermekszeretet, pedagógiai optimizmus és tolerancia jellemez.
 - A feltételrendszer és a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását.
 - A szülőkkel megfelelő együttműködést valósít meg, a családok értékrendjének sokféleségét figyelembe véve.
 - Jellemzi a szakmai megújulás és innováció képessége.
 - Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak, összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
 - A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
 - Az óvodánk teljes nyitvatartási idejében /6³⁰ – 17³⁰/ óvodapedagógus van a gyerekek között és irányítja a tevékenységeket, foglalkozásokat.

II.3.6.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, hogy

megfelelően változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás- és játékgényük kielégítését és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására. A csoportszoba berendezése - tevékenységközpont rendszer-lehetővé teszi a kis létszámú csoportok kialakulását. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

II.3.6.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A tanköteles korú gyermekek részére külön figyelmet kell fordítani a naponta 45 perces fejlesztő tevékenységek megszervezésére a gyermekek fejlettségi szintjének figyelembe vételével és terhelhetőségével.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

II.3.6.4. Tervezés, a tevékenységek időkeretei

II.3.6.4.1. Tervezés hosszabb távra

Ez a fajta tervezés a célkitűzések, témakörök, feltételek, közös élmények átgondolását jelenti. Ez a hosszabb távú program is komplex, mert kiterjed a csoportbeli szokások, magatartásformálás és hagyományápolás átgondolására is. A tervezés team munkában végezhető, amelyben részt vesz a csoportban dolgozó váltótárs, más csoportokban dolgozó kolléganő, alkalmanként dajka, szülő, akinek bevonását előre meg kell tervezni. Ez a terv mobil, mert folyamatosan alakul, módosul a gyermekek fejlődésétől függően. A terv biztosítja a folyamatok átgondolását, a nevelők zavartalan, konfliktusmentes együttműködését.

A hosszabb távú tervezés része az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követő dokumentációja. Dossziékban kapnak helyet a gyermek produktumai, azok a mérőlapok, amelyek illusztrálják a gyermek fejlődését, az évenként egy-két alkalommal végzett mérések eredményei, elemzések, valamint a pedagógus feljegyzései, amelyet a gyermek megfigyelése alapján készített. A gyerekek mérése évente két alkalommal a helyi nevelési gyakorlathoz igazított mérőlapokkal (*óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése*) életkorra bontva.

A foglalkozásokon, tevékenységekben alkalmazza az egyéni differenciálást a feladatadásban, munkaformában, tempóban, eszközökben, segítségadás mértékében, motiválásban, értékelésben.

A tevékenységek, munkaformák megválasztásánál igazodik a gyermekek előzetes tapasztalataihoz, képességeihez.

Alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát: a differenciálás + az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló egységesség együttes alkalmazása a pedagógiai folyamatban.

Az adaptálás a résztvevők együttműködésén alapul.

Hátránykompenzáló differenciálás eszközei:

- Igyekszik azokat felderíteni és csökkenteni.
- A minimum követelmények teljesítése.
- Tartozzék valahová, számítsanak rá (kapcsolat).
- Hihessen magába (kompetencia).

Minden gyerekre kiterjedő befogadás megvalósítása.

II.3.6.5. Tervezés rövidebb távra

Napirend és napi terv

A napirend kialakításának szempontjai:

- a gyermekek életkora,
- az óvodában eltöltött órák száma,
- az évszakok (udvaron tölthető idő aránya),
- a játékidő védelme,
- a rugalmas napirend,
- a gyermekek reggeli gyülekezésének időtartama,
- a gyermekek változó alvási szükséglete,
- a sósobában eltöltött idő.

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A NAPIREND AZ ÉLETKORI ÖSSZETÉTELTŐL FÜGGŐEN

Idő keret ek	TEVÉKENYSÉGEK			
	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6 évesek	6-7 évesek
6.30 órától 12.00 óraig	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - felajánlott, választható tevékenységek - JÁTÉK A SZABADBAN	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - felajánlott, választható tevékenységek - JÁTÉK A SZABADBAN	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - választható vagy kötelezően választható fel- ajánlott tevékenységek - JÁTÉK A SZABADBAN	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - választható vagy kötelezően választható fel- ajánlott tevékenységek - JÁTÉK A SZABADBAN
12.00 órától 15.00 óraig	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység	Ebéd kötött formában, Előtte, utána testápolás PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység

15.00 órától	Folyamatos uzsonna SZABAD JÁTÉK	Folyamatos uzsonna SZABAD JÁTÉK	Folyamatos uzsonna SZABAD JÁTÉK	Folyamatos uzsonna SZABAD JÁTÉK
17.30 óraig	(felajánlott Tevékenységek) JÁTÉK A SZABADBAN	(felajánlott Tevékenységek) JÁTÉK A SZABADBAN	JÁTÉK A SZABADBAN	JÁTÉK A SZABADBAN

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől függően rugalmasan változnak. A napirend a napi tervben realizálódik. A napi terv a pedagógiai program legkisebb egysége, az egy-egy napra tervezett tevékenységek rendszere. Ez a terv rugalmas, blokkokra, tevékenység körökre tagolódik.

Heti rend és heti terv

A heti rend összeállításának elvei:

- A heti rendben életkortól függően biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában.
- A heti rend csak keret, amelyet tartalommal a heti tervben töltünk meg. A heti terv komplex pedagógiai program, melyben a tevékenységközpontokban szervezendő játékot és játékos tanulást biztosító folyamatokat kell megtervezni.
- A heti rend a napokra tervezett játékidőn túl azokat az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket tartalmazza, amelyek választhatók, kötelezően választhatók és kötelezőek.
- A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, és egyben lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.
- A gyermekek életkorától, a település, az óvoda, a családok sajátosságaitól, az évszak befolyásoló szerepéről, a személyi feltételtől és a gyermek fejlődési ütemétől függően a heti rendben a szabad játék időtartamának biztosításával, a tevékenységek sokszínű variációja lehetséges.
- A választható és/vagy kötelezően választható tevékenységek egy-egy napon a személyi feltételtől függően két vagy több tevékenységközpontban integrált feldolgozással szervezhetők.

II.3.7.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ezért kiemelt jelentősége van.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. Kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlélekszámot, helyet, időt, eszközöket, és élményszerzési lehetőséget biztosítson a különböző játékformákhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt magatartásával éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A gyermeket a játéktevékenységén ismerhetjük meg a legjobban, hiszen a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játék „híd” a gyermek képzelete és a valóság között.

A szabad játék jellemzői

A szabad játékban maximális szabadságot élveznek a gyermekek, a korlátokat csak az együttélés szabályai jelentik. Örömteli tevékenység, amelyet a gyermekek spontán, önkéntesen választanak, s amely tevékenység bizonyos élményeken alapuló asszociációkra épül.

Az óvodapedagógus csak a játék mennyiségi és minőségi kereteit határozza meg, feltételeit tervszerűen biztosítja, illetve a gyermekekkel közösen teremti meg.

A szabad játék a gyermekek kényszerhatás, direkt beavatkozás nélkül végbemenő örömteli tevékenysége, amely azonban nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. A felnőtt figyeli a gyermekek játékát, s ha szükséges, a gyermekek kérésére, vagy ha a helyzet úgy kívánja, indirekt módon nyújt segítséget. Direkt beavatkozás csak a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása érdekében lehetséges.

A gyermekek közös élményeinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartási módok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik.

A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat. A felnőtt segít, a gyermekek közötti megoldatlan konfliktusok rendezésében, a lehetséges megoldások demokratikus megvitatásában.

A Lépésről-lépésre óvodai programunk/gyakorlatunk teret ad a különböző játékok fajtáinak a napirendbe beágyazottan az egésznap folyamán. Biztosítjuk hozzá a feltételeket a gyermeki fejlődés érdekében:

1. Gyakorlójáték
2. Szimbolikus játék: szerepfelvétel nélküli utánozó játékok, fantázia szimbolikus játékok, szerepes szimbolikus játékok /tematikus, bábozás, dramatizálás/
3. Konstruáló játék: építőjáték, barkácsolás, konstrukciós játék.
4. Szabályjáték: értelem-, mozgásfejlesztő, szociális magatartást erősítő, nyelvi-, zenei-, vizuális-, matematikai-, mozgásos-, modern technikához kapcsolódó képességfejlesztő játékok, egyéni, csoportos, páros.
5. Komplex játék: szerepes-konstruáló, szerepes-szabály, konstruáló-szabály, szerepes –konstruáló - szabály.

II.3.7.2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelést megalapozó verselés, mesélés, mondókázás sokféle tevékenységhez kapcsolódhat, építve a gyerekek kezdeményezésére és a pedagógus ösztönzésére. A csoport életkori összetétele, az egyéni érdeklődés és a feldolgozandó témaprojekt határozza meg az irodalmi anyag összeállítását. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki - érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlesztésének és fejlődésének egyik legfőbb segítője. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi

világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatást átélve, eleven belső képi, konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel élve feltárul a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatai, a lehetséges és megfelelő viselkedésformái.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzik a gyermeket, ezért kapjanak támogatást és lehetőséget az improvizálásra.

A közös mesehallgatások épüljenek be a mindennapi tevékenységekbe, ami a kisgyermek mentális igényének elmaradhatatlan eleme. A mesék dramatizálásában a pedagógus a gyermekek életkorának és tapasztalatának megfelelően kapcsolódjon be. A kisebb és nagyobb gyermekek között legyenek megosztható szerepek. 5-6 éves korban már megjelenik a személyes történetek iránti érdeklődés, ezért fontos szerepet kell, hogy kapjanak a gyermekek által alkotott mesék, történetek. Az óvodapedagógus teremtsen helyet, időt és változatos eszközöket mesekönyvek készítéséhez, saját történetek illusztrálásához. A mesekönyveket „tematikusan”, jól áttekinthetően, címlapjával kifelé tároljuk.

Az irodalmi nevelés hatékonyságának fontos feltétele, az óvodapedagógus feladata, hogy megismertesse a gyermekekkel a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.

Az óvodapedagógus motiváljon olyan szituációkat, melyek folytatásra, megoldásra várnak. Ezek megfigyelésével sok információhoz juthat a közreműködő gyermekről. A különböző tevékenységközpontokat a gyermekek felhasználhatják a bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtésére. A bábjáték, mivel érzelmeket fejez ki, és kelt életre, alkalmas a mentális sérülések feltárására.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, mesélnek, önállóan is kezdeményezik a közös mondókázást, mesélést.
- Az irodalmi központban szeretnek könyveket nézegetni, vigyázzanak a könyv épségére.
- Igénylik az irodalmi központban a rajzolás lehetőségét, maguk is készítenek képeskönyvet, kitalálnak mesét.

- Van „kedvenc” meséjük, amit önállóan is szívesen mesélnek.
- Szókincsük bővül, beszédük érhetőbbé, kifejezőbbé válik.
- Megismerkednek a nyelv kifejező erejével, képességével.
- Helyes nyelvhasználattal biztonságosan fejezik ki magukat.
- Nyelvi fejlettségük pozitívan hat a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi, etikai fejlődésére.
-

Bábjáték – dramatizálás

A művészeti tevékenységek sajátos műfajaként integrálja a mozgást, a beszédet, a zenét, az irodalmat és az ábrázolást. A dramatizált irodalom a gyermeki önkifejezés, megismerés, fejlesztés eszköze. A bábjátékba vetített érzelmek, attitűdök, a helyzetekben megnyilvánuló viselkedés jelzés a felnőtt számára a gyermek személyiségéről, világhoz való viszonyáról.

Az óvodapedagógus motiváljon olyan szituációkat, melyek folytatásra, megoldásra várnak. Ezek megfigyelésével sok információhoz juthat a közreműködő gyermekről. A gyermekeknek legyen lehetőségük saját maguk által kitalált mesék, történetek reprodukálásához. A pedagógusnak alkalma adódik különböző szociális minták, szerepek közvetítésére (munkamegosztás, szerepvállalás).

A különböző tevékenységközpontokat a gyermekek felhasználhatják a bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtésére. A bábjáték, mivel érzelmeket fejez ki, és kelt életre, alkalmas a mentális sérülések feltárására. Ezek terápiás felhasználására csak az arra felkészített szakember jogosult.

II.3.7.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások elsődleges eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásnak alakításában.

A fejlődés várható jellemzői

- Képesse válnak a különböző zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Kialakul az énekrepertoárjuk kedvenc dalaikból.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Megismernek hangszereket, tudják azonosítani azok hangát.
- Ritmushangszereket tudnak használni.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- A zenehallgatás szükségletükké válik.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

II.3.7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Programunk az ábrázoló-, kézműves tevékenységet az önkifejezés, személyiségfejlesztés fontos eszközének tartja. A művészeti tevékenységek – így az ábrázolás is – a teljes szabadság élményét kell, hogy nyújtsák a gyermekek számára. A vizuális nevelés célja, hogy teret adjon a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésének, gazdagítsa a gyermekek tér-, forma-, színeképzését, formálja esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, konstruálás, kézimunka, környezetalakítás, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az ábrázolás a gyermek első alkotó tevékenysége, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermeki alkotások információt hordoznak a gyermek érzelmeiről, örömeiről, vágyairól, szorongásairól. Megfigyelhetjük, hogyan fejlődik élményviláguk, fantáziájuk, képzeletük, fogalmaik. A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Komplexitása megnyilvánul abban is, hogy egy tevékenységen belül többféle technika alkalmazható. A gyerekek az egész nap folyamán kapják meg a műhelymunka lehetőségét. A szabad alkotás mellett megszervezhetőek – kötelezően választható formában – célirányosabb tevékenységek is, pl. a téma adott, a technika választható; a technika kötött, a feldolgozás tartalma egyéni. A technikák segítségével a gyermekek sok eszközt készíthetnek egyéb tevékenységeikhez – fokozva a sikerélményt. A különböző technikai alapelemek eljárásaival /rajzolás, mintázás, kézimunka/ az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket. Nyújtson példát és adjon lehetőséget az eszközök használatára.

A fejlődés várható jellemzői

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka számukra kedves, örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejező eszközévé válik.
- Kezüik ügyesedése lehetővé teszi az egyre precízebb, apró mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Ismerik az ábrázolási technikákat, képesek azokat önállóan is alkalmazni.
- Ismerik, és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait, azokat biztonsággal, önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Esztétikai érzékük alakul, képesek a szép meglátására a természetben, tárgyi környezetben.
- A gyermeki alkotás a belső képek alakítására épül.
- Örülnek alkotásaiknak és a készített kompozícióknak.
- A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, fejlődnek manuálisan, érzékszerveiket tekintve, valamint gondolataikban, érzelmeikben is edződik akaratuk, kitartásuk.

II.3.7.5. Minndennapos mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodás kor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyet sokszínű változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet egészséges növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A spontán, a szabad játék keretein belül végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pozitív énkép, önkontrol, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Az óvodapedagógus biztosítson teret és lehetőséget a sokszori gyakorlásra, tolerálva az eltéréseket. Adjon esélyt arra, hogy minden gyermek önmagához viszonyítva fejlődjön.

Az óvodapedagógus feladata a mindennaposmozgás tervezése, megszervezése, biztosítása, melynek helye az aula, a csoport, az öltöző, sószoba és az udvar lehet. A mindennapos mozgást célszerű 9 óra körül tervezni, mert ekkor már elfárad a gyermek idegrendszere és felfrissülésre vár. A mindennapos mozgásnál vegye figyelembe a csoport és az egyén jelzéseit is.

A program tág teret biztosít a finommotorikát fejlesztő játékoknak, ahol fejlődik a szem - kéz - láb koordináció. Tartásjavító és egyéb játékos gyakorlatok beépíthetők a feladatok közé.

A fejlődés várható jellemzői

- Mozgásigényük szokássá válik, mozgásszeretük megerősödik.
- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk, téri tájékozódásuk, ismerik saját téri kiterjedésüket.
- Megválasztják dominanciájukat.
- Képesek érzékelni, szabályozni mozgásukat.
- Fejlődik társas kapcsolatuk, egymáshoz való alkalmazkodó képességük.
- Megerősödik önfegyelmük, figyelmük.
- Edzettekké válnak fizikálisan és szellemileg.
- Növekszik állóképességük, gyorsaságuk, erőnlétük és ügyességük.
- Fejlődik szem-kéz, szem – kéz -láb koordinációjuk.
- Előtérbe kerül a finommotorikát fejlesztő eszközök használata a kézi szerek használatával.

II.3.7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szereznek a közvetlen szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Óvodáskorban különösképpen fontos, hogy a gyermekek maguk is megtapasztalhassanak jelenségeket, folyamatokat. A környezetismeret tág

fogalom, mely magába foglalja a természet, a társadalom ismeretét és a környezetvédő szemléletet és magatartást.

A fejlődés várható jellemzői

- Ismerik közvetlen környezetüket, és ott biztonságban érzik magukat.
- Tudják saját születési idejüket, helyüket, lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, környezetük növényeit, azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási szokások, formák, melyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához vezetnek.
- Megalapozódik véleményalkotásuk, döntési képességük a környezet alakítására vonatkozóan.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, átrendezni, s ha most nem kapnak megfelelő indíttatást, - tönkretenni.

II.3.7.7. Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése

A matematikai tapasztalatok áthatják az ember egész életét. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéltétele, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus elsődleges feladata gondoskodni arról, hogy a csoportszoba berendezései, tárgyai változatos lehetőséget kínáljanak alapvető matematikai készségek fejlődéséhez. A pedagógus ismerje fel a gyermekek által kezdeményezett játék kínált szituációkat a matematikai készségek fejlődéséhez.

Konkrét élményeken keresztül fejleszthető legjobban a gyermek. Minél jobb megfigyelője a felnőtt a gyermek tevékenységeinek, annál sikeresebben tudja felhasználni azokat matematikai fogalmak megalapozására.

A fejlődés várható jellemzői:

- Felismerik környezetükben a matematikai összefüggéseket.
- Kialakul számfogalmuk (10-ig), valamint a gyermekek érdeklődése, igénye, fejlettségi szintje alapján magasabb számfogalommal is rendelkeznek.
- Cselekvés közben műveleteket végeznek a halmazok témakörben.
- Tapasztalatokat szereznek a mérések terén.
- Felismerik az egyszerűbb relációkat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.

II.3.7.8. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztésének fontos eszköze a játékkal és cselekvő tapasztalatokkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka, a munka jellegű játékos tevékenységek. Játékidőben és bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A gyermekek kezdetben saját szükségleteik kielégítéséért végeznek munkát, később már szívesen teszik ezt társaikért is.

Leggyakoribb munkafajták:

- Önkiszolgáló munka, amely az önállóságot, önfegyelmet, kitartást, feladattudatot fejleszt.
- A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségletét kielégítő munkák.
- Csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák.
- Élő környezet rendszeres gondozása: növény- és állatgondozás.
- Önként vállalt, csoportokban végezhető alkalmi megbízatások (pl.: felelősök választása).
- A naposság, önként vállalt munka, de az elkezdett tevékenységet be kell fejezni.
- Kerti munka, udvarrészük gondozásába, rendbetartásába.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést a gyermekekkel való együttműködést, és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Gyermekméretű eszközök biztosítása, azok állandó helyének kialakítása.
- A munkavégzés ösztönzése, értékelése.

- Vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása (vállaljon kötelezettséget, törekedjen az eredményesség elvégzésére).
- Az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségének bemutatása.
- A szülők munkájának megismertetése.
- A gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése.
- Reális, fejlesztő értékelés, gyermekkel való együttműködés.

Munkavégzés közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti-társadalmi környezetükről. Megtanulják a legszükségesebb szerszámok, eszközök használatát. A munka jellegű tevékenységekben segítőtársuk lehet a szülő is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni, segítenek társaiknak.
- Figyelnek környezetük rendjére, saját személyes dolgaik rendezettségére.
- Szívesen vállalják a naposságot, önállóan, igényesen végzik munkájukat.
- Környezetükben lévő növényeket óvják, gondozzák.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- Feladattudatuk kialakul életkoruknak megfelelően.

II.3.5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás projektek formájában

Az óvodai tevékenységekben megvalósuló tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus az ezt támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A Lépésről-lépésre programunkban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás projektek formájában realizálódik.

A projekt sajátos, gyermeki tevékenységben megvalósuló tanulási egység, amelynek középpontjában egy bizonyos témakör, probléma áll. A projekt, illetve azon belül a téma feldolgozása hosszabb-rövidebb időintervallumokban a különböző műveltségterületek témához kapcsolódó, tudatosan megtervezett

integrálódásával történik. Az integrálás mozaikszerű ismeretek helyett a tevékenységekben komplexen megjelenő problémák különböző megközelítését és megoldását jelenti.

Integráló szálak

- Közös élmény
- Elkészített eszközök
- Kiemelt képességekörök
- Munkafolyamatok
- Tartalom

Az integráló szálakat a pedagógus átgondolja, megtervezi a tevékenységi formákat, eszközöket, a differenciálás módját, a tevékenység tartalmát, de a folyamat a gyakorlatban, a gyermekekkel való együttműködések során alakul, változik.

A témakörök kiválasztásában és a témák több szempontú feldolgozásában a gyermekek aktív partnerek, akik élményeikkel, tapasztalataikkal, családjukban a szülők érdeklődéséhez és foglalkozásához is kapcsolódva hozzájárulnak a nagyon izgalmas kreatív tervezéshez.

A témák tevékenységekhez kapcsolódnak. Az óvodai életben a tevékenységek jellegét tekintve a különböző központokban, a szabad játékban és a játékban szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulás helyzeteiben tudjuk feldolgozni a tartalmat. A gyermekek sikerélményhez juthatnak a különböző tevékenységekben, megmutathatják erősségeiket, mert „megszűnik a verbális képességek egyedurialma”, s azok a gyermekek is megélhetik a felfedezés örömet, akik csendesebbek, visszahúzódóak, manuális síkon tehetségesebbek.

Az óvodapedagógus és a gyermekek együttműködése sokszínűvé válik. A sokféle tapasztalat gazdagabb ismeretekhez juttatja a gyermekeket a kölcsönhatások következtében.

A helyzetekben jelen van a közös tervezés, a közös tevékenység, az összehangolt együttműködés és a cselekvéses tevékenységekben megvalósuló tanulás ugyanúgy, mint az egyéni élmények, tapasztalatok, az egyedi érdeklődés és ambíció kiélésének lehetőségei.

A szabad téma, tevékenység, technika, az eszközválasztás lehetőségei a játék indítékait aktivizálják, ezért a gyermekek a tevékenységekben megvalósuló tanulást saját élményként élhetik meg. Ez a pozitív élmény válik aztán belső hajtóerővé. Így kerülnek felszínre irodalmi anyagok, matematikai ismeretek, a környezet megismerése, ének-zenei, ábrázolási tevékenységek.

A projektek feldolgozása a tevékenységközpontokban zajlik, élményszerű, gazdag tartalmú, változatos tevékenységi lehetőségekkel. A gyermekek felfedező vágyára, érdeklődésére építve olyan témákat dolgoz fel, amelyek kapcsolják a frissen szerzett tudást a meglévőkhöz. A nyitott struktúra lehetővé teszi mind a gyermek, mind a pedagógus számára:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulást (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzést
- A cselekvéses tevékenységekben megvalósuló tanulást
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzést
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelést, tapasztalatszerzést, felfedezést
- A gyakorlati problémamegoldást
- A bármely oldalról történő megközelítést és belépést
- A mesterséges korlátok nélküli kommunikációt
- A környezet különböző szempontokból történő megfigyelését
- Teret ad váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek

A gyermeket be kell vonnunk az általuk fontosnak tartott témák listájának elkészítésébe. Ezután az egyes témákból a tevékenységek és központok, a szabad játék és a felajánlott tevékenységek átgondolásával az óvodapedagógus készíti el a projektet.

A projektek időtartama

A projektek a tervezésnél vezérfonalat képeznek. A témák, melyeknek feldolgozása lassú folyamat, tevékenységekhez kapcsolódnak. Egy-egy témaprojekt a gyermekeket akár egy-két hétig, vagy még hosszabb ideig is foglalkoztathatja. Ennek elsődleges meghatározói a gyermekek, akik közben ötleteikkel, gyűjtéseikkel, megfigyeléseikkel, otthonról hozott információikkal tovább építhetik, gazdagíthatják a projektet. A gyermekek a tevékenységekben a spontaneitás, a szabadság, az önállóság, a sikeresség élményét élik meg, s mivel erősebb a motiváltság, hatékonyabbá válik a cselekvéses tanulás.

A tematikus projekt jellemzői:

- Nem szűkül le csak évszakrendszerre és témákra
- Sokféle eljárást, módszert integrál
- Sokféle tevékenységet, műveltségterületet integrál
- Változatos helyzetekben találkoznak a gyermekek egy-egy témával

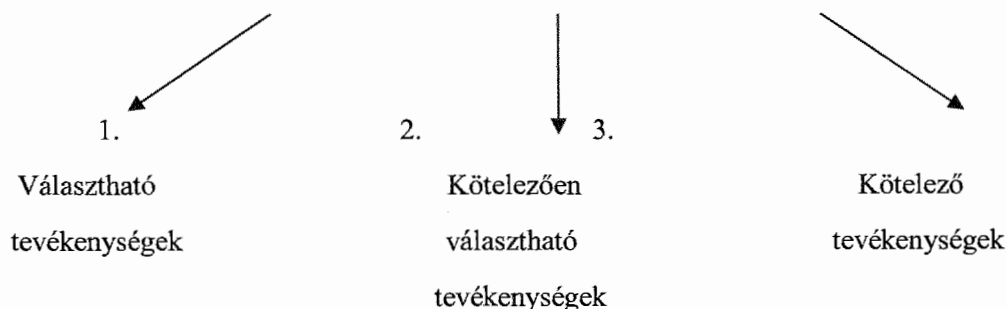
- Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszere

Az óvodában a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Programunkban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyan abban a **tevékenységközpont rendszerben** folynak. Ez alól kivételt képez a rendszeres, életkor függvényében fokozatosan kötelezővé váló nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés: a mozgás. A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen tapasztalást biztosítanak a tevékenységekbe ágyazva.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak

Választható

tevékenységek

A spontán játék közben a gyermekek által éppen nem használt tevékenységközpontban az óvodapedagógus felajánlja a tevékenységekben megvalósuló tanulási helyzetet. Az integrált témafeldolgozás keretében akár több tevékenységközpontban szervezett tevékenységet is felajánlhat.

A választhatóság biztosítható

- Egy időben két vagy több egymáshoz kapcsolódó, integrálódó tevékenységgel.
- Egymás után láncszerűen egymáshoz kapcsolódó tevékenységgel.

Az egy időben több központban biztosított választásoknál jó munkamegosztással és előzetes megbeszéléssel a pedagógiai asszisztens, a dajka, a szülő is bevonható, értékes segítőtársak lehetnek.

Ebben a szervezeti keretben a gyermekek választanak, döntenek, kötelezettségük a felvállalt tevékenység végigvitelére irányul.

A 6-7 évesek számára be kell építeni azokat a variációkat is, ahol a választás, döntés lehetősége is megadatik, de a gyermekek irányítottabb tevékenységek közül választhatnak. Ezt szolgálja a következő szervezeti keret:

Kötelezően választható tevékenységek

Ezek a tevékenységek választhatóak, de a választás a felajánlott tevékenységek között kötelező a gyermekek számára.

A kisebbek számára tovább differenciálhatunk:

a felajánlott tevékenység,
miközben a többiek szabadon játszanak

A választhatóságot célszerű egy szervezettebb együttlétből indítani (kötelező mesehallgatás, beszélgető kör, közös mozgásfejlesztő tevékenység stb. után). A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakíthatják, de fontos követelmény, hogy a megkezdett tevékenységet végigvigyék, befejezzék. Ezután érdeklődésüknek megfelelően válhatnak. A választható tevékenységek egymáshoz kapcsolódnak. A tevékenységek tartalmukban gyakran megegyeznek, csak az aspektusok különbözőek.

A választható és kötelezően választható tevékenységek csak akkor szervezhetők meg, ha a gyermekcsoport már rendelkezik egy fejlettebb játékkultúrával. Ezért az őszi hónapokban a legfontosabb a szocializálás, az elmélyült, tartalmas játéktevékenység feltételeinek biztosítása, a sokféle közös élmény átélése, az új társak megismerése, és az újbóli összeszokás. A program szellemiségétől távol áll minden erőszakos, kényszerítő megoldás. A tevékenységek főszereplői a gyermekek, és a szükségleteiket megismerő, fejlesztő, támogató, segítő, rendező felnőtt, aki mindezt a gyermekhez igazítja a megfelelő eszközök és módszerek kiválasztásával, biztosításával.

Kötelező tevékenységek

Kötelező tevékenységek alatt értjük azokat a tevékenységekben megvalósuló tanulási helyzeteket, amelyek egyszerre, az egész csoport számára szerveződnek. Ezek nem időhöz, nem életkorhoz kapcsolódnak, hanem a gyermekek fejlesztésének aktuális feladataihoz. Ez a tevékenységforma a mozgásfejlesztésben alkalmazható rendszeresen. A nagyoknak az ének-zenei tevékenységben havonta egy alkalommal, máshol csak alkalmanként, a program szellemiségének megfelelően. A kötelező tevékenységek folyamata nem hagyományos didaktikai felépítésű.

A kötelezőség nem jelenti a helyhez kötöttséget. A kötelező tevékenység folyamán is biztosított a gyermekek számára a választás lehetősége (pl. ábrázolás tevékenységben kötelező festeni, de a gyermek döntheti el, mit fest, vagy kötelező a téma, de a gyermek választhat a technikák, vagy az elkészítés időpontja között).

Tevékenységek általános jellemzői

A gyermekek szempontjából

- A választás, döntés lehetőségét biztosítva kitartásra, feladattartásra nevel.
- A tevékenységekbe ágyazott műveltségterület integráltan vagy projektek keretében kerül sok szempontú megközelítésre, az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztésére.
- A gyermekek a felnőtt és a kortársak mintáját utánózva felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal játékosan tanulnak.

Az óvodapedagógus szempontjából

- Tervszerű, átgondolt tevékenységeken keresztül formálja a gyermeket.
- A tevékenységközpontokban felajánlott lehetőségek fejlesztő hatása komplex.
- A tevékenységközpontok között a kötelezően választható helyzetekben is szabad az átjárás, ha a gyermekek elképzelése ezt kívánja meg.
- Az óvodapedagógus mintaadó szerepe minden helyzetben megnyilvánul, kiegészíti a gyermek önálló tevékenységeit.
- A választható tevékenység felajánlására találja meg a megfelelő időt (pl. ha már csökken az elmélyülten játszó gyermekek száma.)
- Személyre szabott, pozitív, fejlesztő hatású értékeléssel segíti a gyermeket.

II.3.8. A hét tevékenységközpont

Programunkban a gyermek egész napi tevékenysége a hét tevékenységközpontban zajlik. A tevékenységközpontok egysége rendszerbe integrálja azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan ajánl fel választási lehetőségként a gyermekek számára. Itt történik a spontán szabad játék és itt szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek játékosak, de mivel az óvodapedagógus előkészítő, szervező, feltételteremtő szerepe itt módszeresen érvényesül, nem nevezhető csupán szabad játéknak.

Ez két különböző kategóriát jelent, amit úgy közelíthetünk meg, hogy a játéknak van:

- a. spontán formája a tevékenységközpontokban,

- b. szervezettebb, tervszerűbb formája, amely az óvodapedagógus oldaláról nézve „irányítottabb”.

Ha ezeket a tevékenységeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás szempontjából nézzük, akkor beszélhetünk:

- a. szabad játékban történő spontán tevékenységekben megvalósuló tanulásról,
- b. játéktevékenységekben megvalósuló tanulásról, mely tervszerűen előkészített, felajánlott.

Mindkettő ugyanabban a tevékenységközpont rendszerben folyik, csak az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét tekintve tehetünk különbséget.

A tanköteles korú gyermekeknek is ezek a tevékenységközpontok adhatnak helyet a képességeik és készségeik fejlesztésére szervezett tevékenységeknek.

II.3.8.1. A családi és egyéb szerep- szituációs, drámajáték központja

A gyermekek által naponta megélt élmények felidézésének, újrajátszásának helyszíne. Segít az őket körülvevő világ megismerésében, változatos szerepek gyakorlásában. Számukra ismerős eseményeket és személyeket idéznek föl, utánozzák családtagjaik, a felnőttek és a gyermekek viselkedését. Ebben a tevékenységközpontban kapnak helyet a gyermekek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek: sütemény sütése, salátakészítés stb.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- A szerepjáték segít a gyermeknek egy én-központú lényből másokkal együttműködő személlyé válni.
- Segít az őket körülvevő világ megismerésében, változatos szerepek gyakorlásában.
- Segíti a nyelvi megértést és kifejező képességet, kommunikációt, bővül a szókincs, fejlődik a fogalmi gondolkodás.
- Segíti a kapcsolatok létrehozását, a társas fejlődést, az egymáshoz való alkalmazkodást.
- Segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás fejlődését.
- Fejleszti az érzelem kifejezőképességét.
- Fejlődnek a finom- és nagymotoros készségek, a koncentrációképesség.
- Segíti a gyermekek erkölcsi ítélőképességének fejlődését.
- Alapvető matematikai fogalmak elsajátítása: halmazképzés, egy az egyhez megfeleltetés, párosítás, azonosítás, leképezés stb.

Pedagógus szerepe:

- A környezet megfelelő kialakítása, berendezése
- Kellékek, eszközök összeválogatása, rendezése
- Idő, hely, helyszín biztosítása és megfelelő csoportlégtör biztosítása
- Élmények biztosítása, élményszerző kirándulások szervezése a szerepjáték gazdagítása érdekében (kirándulás, színház, üzemlátogatás stb.)
- Szabályok kialakítása a gyermekek és eszközök védelmében

- A pedagógus a szabad játék során csak megfigyelő, feltételeket biztosító, csak a gyermekek igényének megfelelően kapcsolódik be a játéksituációba
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos és elengedhetetlen a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

II.3.8.2. Irodalmi és ének-zenei tevékenységek, mozgásfejlesztés központja

Lehetőség szerint ez egy csendes, meghitt sarok, ahol a gyermekek könyveket (óvodai, könyvtári, otthonról hozott, gyermek által készített) lexikonokat, folyóiratokat stb. nézegethetnek, mesélhetnek egymásnak belőlük, vagy a felnőtt mesél nekik. Ez az az a központ, amelyik gyakorlatilag állandóan használatban van, mivel értelemfejlesztő, és szabályjátékok színtere is lehet. A pedagógus általában ebben a központban szervezi a beszélgető köröket, drámajátékokat, s ez a központ a zenei játékok, bábozás helyszíne is.

A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermek számára. Programunkban a zenei nevelés a Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra épül, és nem szűkül le az ismeretek feldolgozására, hanem érzelmeket aktivizáló, hangulati tevékenység.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Az érthető és kifejező beszédképesség fejlődése.
- Önálló versmondás képessége.
- A mesében előforduló kifejezések, szófordulatok beépülése a gyermek szókincsébe.
- Kialakul a szerepek megosztásának, az élmények megbeszélésének képessége.
- Gondolkodás, képzelet, auditív figyelem fejlődése, beszédfigyelem kialakulása.
- Figyelemmel hallgatják társuk mesélését, mondanivalóját.
- Zenei élmények befogadásával érzelmi fejlődést.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Ritmusérzék fejlődése, változatos mozgásokkal való érzékeltetése.
- Hangszerek megismerése, felismerése hangjuk alapján is.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Összerendezett, esztétikus mozgások kialakulása.
- Környezetünk hangjainak felismerése, beazonosítása.
- Kialakul a könyv iránti szeretet.
- Felfedezi a könyvet, mint az ismeretszerzés egyik forrását.

Pedagógus szerepe:

- Helyszín kialakítása, központ berendezése.

- A különböző témakörökhöz kapcsolódó könyvek biztosítása (pl. történhet egy közös könyvtár látogatás keretében, készítheti a pedagógus a gyermekekkel közösen).
- A könyv használatának megtanítása a gyermekekkel.
- Életkorhoz, témához kapcsolódó irodalmi és ének-zenei anyag kiválasztása (mese, vers, mondóka, dalosjátékok, zenehallgatási anyagok), élményszerű átadása, érdeklődés felkeltése.
- Közös szabályok alakítása az eszközök védelmében és a nyugodt légkör biztosítása érdekében.
- Irodalmi és zenei kultúra átadása, ízlésformálás.
- Beszédre ösztönző szituációk megszervezése, nyelvi játékok, beszélgetések kezdeményezése, ezzel az önkifejezés megalapozása.
- Zenei képességek (hallás, ritmus, mozgás) fejlesztése, játékok szervezése.

II.3.8.3. Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, egyéb alkotó tevékenységek)

Ez az a tevékenységközpont, ahol a gyermekek szabadon kipróbálhatják és fejleszthetik saját kreativitásukat, megismerkedhetnek új anyagokkal, technikákkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, ragasztó, kréta, textil és a természetes anyagok széles választéka.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Önjutalmazó tevékenység, az alkotás folyamata a fontos a gyermek számára, nem a produktum.
- Az önkifejezés egyik változatára biztosít lehetőséget.
- Ösztönzi a kreativitást, verbális, nonverbális kommunikációt, önértékelést, az intellektuális képességek fejlődését.
- Fejlődik a figyelem, koncentráció, kitartás képessége.
- Fejlődik a finommotorika, a szem-kéz koordináció, vizuális percepció.
- Fejlődik a szín, a formaérzék, a különböző textúrák felismerése.
- Oksági kapcsolatok megértése.
- Kialakul a síkban való tájékozódás képessége.
- Elrendezés, sorrendbe állítás és tervezés elsajátítása.
- Döntéshozásra, problémamegoldásra serkent.
- Önállóságra szoktat.
- A közös alkotás örömmel tölti el, szívesen kapcsolódik be a tevékenységekbe, társai munkáját tiszteletben tartja, megbecsüli.
- Vigyáz a használt eszközök épségére, megbecsüli azokat.
- Kulturális és művészeti örökség tisztelete.
- Kialakul az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadása.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Szabályalkotás.
- Az eszközhasználat megtanítása.
- Biztosítsa a mindennapi alkotás lehetőségét.
- Adjon időt és lehetőséget a kísérletezgetésre, próbálkozásra.
- Sokféle tárggyal, ötlettel, eszközzel motiválja a gyermekek művészeti érdeklődését.
- Ösztönözze a gyermekeket az önálló alkotásra, újabb ötletek megvalósítására.
- Minden gyermek alkotására ösztönzőleg reagáljon.
- Minden gyermek esetében önmagához képest értékelje az elkészült munkát. Az igyekezetet, az alkotás folyamatát értékelje, ne a végeredményt minősítse.
- Minden gyermek alkotását tegye ki a falra, hogy a szülők is láthassák.
- Soha ne mondja a gyermek alkotására, hogy szép, ha nem úgy érzi, mivel a gyermek érzékeli a verbalitás és a metakommunikáció ellentmondását, s ez elbizonytalanítja.
- A gyermek által elmondottakat a kész műről írja rá a papírra.
- Az aktuális témát jelenítse meg a központban.
- Ne adjon mintákat, mivel ez frusztráló hatású lehet a gyermek számára.
- Vonja be a gyermekeket a központ helyreállításába, takarításába az alkotó folyamat befejezésekor.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – s ennek öröme – fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

II.3.8.4. Manipulációs, asztali, társas-, és szabályjátékok központja

Itt a szét- és összeszerelhető-, a kirakós-, a társas-, és egyéb asztali játékok kapnak helyet. Ezekkel a játékokkal tanulnak meg a gyermekek egyeztetni, csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni. Itt zajlik az értelem fejlesztő szabály játékok egy része is.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Matematikai fogalmak megismerése, folyamatos használata.
- Matematikai képességek fejlődése (számlálás - tő-, sorszám -, azonosítás, halmazképzés, analízis, szintetizálás, sorozatok alkotása, szabályfelismerés).
- Geometria és térbeli viszonyok megismerése.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, vizuális percepció, Gestalt funkció fejlődése.
- Logikus gondolkodás, problémamegoldó, kreatív gondolkodás fejlődése.
- Színek, formák felismerése, gyakorlása.
- Figyelem, koncentráció képesség fejlődése.
- Méréssel kapcsolatos tapasztalatok szerzése.
- Szabálytudat, önfegyelm fejlődése.

- Társas kapcsolatok fejlődése, osztozkodás, együtt játszás képességének fejlődése.
- Egymás tevékenységének tiszteletben tartása (pl. megkérdezi a másik gyermektől, hogy szüksége van-e még az építményre, mielőtt azt szétszedi).

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Szabályalkotás.
- Gondoskodik arról, hogy sok matematikai képességet fejlesztő játék álljon a gyermekek rendelkezésére.
- Használjon ki minden lehetőséget a matematika gyakorlására (pl. két gyermek egyszerre szeretne játszani, javasolja, hogy osszák el úgy, hogy mindkettőjüknek ugyanannyi legyen).
- Használja következetesen a matematikai nyelvet, tegyen fel matematikai tárgyú kérdéseket.
- A pedagógus segítő szerepe érvényesüljön, ne adjon kész megoldásokat, hagyja a gyermeket próbálkozni.
- A témaprojektek feldolgozásához készítsen eszközöket (kártyák, társasjátékok, kirakó játékok stb.)
- A játékeszközök épségét folyamatosan kövesse figyelemmel, szükség esetén javítsa meg, vagy cserélje le.
- A játékeszközöket folyamatosan cserélje, változtassa az érdeklődés fenntartására, az igények kielégítésére.

II.3.8.5. Természettudományos tevékenység központja

Ez a központ ad teret a külső világ tevékeny megismerésére és alkalmas könyvek, gyűjtemények, metszetek elhelyezésére. Ebben a központban találhatók a nagyítók, térképek, a földgömb, a makettek és modellek, melyek az elmélyült felfedezéssel tevékenységet segítik. A folyamatos megfigyelések eredményeinek regisztrálására (időjárás, napszak, hőmérséklet, növekedés, fejlődés, egyéb változások) használhatók a táblázatok, amelyeket a gyermekek működtetnek az óvodapedagógus közreműködésével.

A csoport állatai, növényei is itt kapnak helyet, amit szintén a gyermekek ápolnak, gondoznak, az óvodapedagógus segítségével. Itt történnek azok az egyszerű kísérletek, melyek rávilágítanak az ok-okozati összefüggésekre, a miértekre, hogyanokra, s folyamatábrákon ábrázolják az esetleges változásokat (pl. csíráztatás, mi történik a növényvel, ha nem kap vizet).

E tevékenységközpont szerves része a külső szabad tér, mely számtalan lehetőséget nyújt a bennünket körülvevő világ megfigyelésére, tapasztalatok szerzésére. A szűkebb és tágabb környezetben tett séták valódi felfedezést és tapasztalatszerzést biztosítanak a gyermekeknek.

Környezetvédelem

Az óvodás korú gyermekek még nem vesznek részt aktívan a tágabb környezet védelmében, de azt már elvárhatjuk, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, legyenek kíméletesek az állatokkal. A pedagógus juttassa a gyermekeket tapasztalatokhoz a környezetkárosító jelenségeivel kapcsolatban, mint például szemetes környezet, az autók kipufogó gáza által szennyezett levegő, zajártalmak, vegyi anyagok károsító hatása.

A szemléletformálás módja, eszközei a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődéséhez, tapasztalataikhoz igazodjanak. Meghatározó szempont a szülők, családok bevonása, mert a szemléletformálásban otthon is sok tennivaló akad.

A jeles napok megünneplésével, hagyományaink ápolásával, kirándulások szervezésével erősítjük a gyermekek kötődését a természethez.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Kialakul a rácsodálkozás képessége, a felfedezés öröme.
- A természettudományos tapasztalatok során ismereteik bővülnek.
- Megismernek ok-okozati kapcsolatokat.
- Gyarapodik ismeretük a világról.
- Segít megérteni, ők hogyan illeszkednek ebbe a világba.
- Megtanulják tisztelni, szeretni, megbecsülni az őket körülvevő környezetet.
- Megtanulják tisztelni és megbecsülni az életet.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Segítsen a gyermeknek a hétköznapi tárgyakat megfigyelni.
- Biztosítson érdekes alapanyagokat a kísérletezéshez, játékhoz, munkához.
- Biztosítson lehetőséget a kísérletezésekre, felfedezésekre, tapasztalatszerzésre.
- Tartsa tiszteltben a gyermek világképét és figyeljen arra, milyen jelentést tulajdonít az egyes szavaknak.
- A pedagógus nyílt végű kérdésekkel ösztönözze a gyermekeket a problémamegoldó gondolkodásra.
- Bátoríthatja egy olyan kérdés körüljárását, amelyet egy gyermek vetett fel, s mely nyomán kísérletezés kezdődhet.
- A kiállított tárgyakat folyamatosan cserélje, bővítse a gyermekek érdeklődésének, az évszaknak, a témaprojektnek megfelelően.
- Ne kezelje elszigetelt tudományként, építse be a mindennapos tevékenységekbe.

II.3.8.6. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja

A homok és a víz akár a szabadban, akár a teremben a gyermek tevékenységben megvalósuló tanulásának egyik legelevenebb helyszíne. Lehetőség nyílik minél több érzékszerv egyidejű használatára. A természetes anyagokkal való ismerkedés során a gyermekek szabadon alkothatnak, gondolkodhatnak és kommunikálhatnak.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Matematikai gondolkodás fejlődése.
- Természettudományos ismeretek, tapasztalatok gyarapodása.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, tapintás fejlődése.
- Társas kapcsolatok fejlődése (kommunikáció, osztozkodás, egyeztetés).
- Élmények felidézése, rekonstruálása.

Pedagógus szerepe:

- Feltételteremtés, a központ kialakítása, berendezése.
- Fokozatosság elvének érvényesítése (az érdektelen eszközök kivétele, újak elhelyezése).
- Biztosítson anyagokat, eszközöket a témaprojekthez kapcsolódóan.
- A különböző anyagok tulajdonságainak felfedezéséhez változatos eszközök biztosítása.
- Kérdéseivel ösztönözze problémamegoldásra és feltevések alkotására a gyermekeket
(Mi fog történni, ha ...? Mi történt? Miért történt? kérdés hármas alkalmazása.)
- Szabályalakítás.

II.3.8.7. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja

Ebben a központban találhatók a különböző alakú és méretű építő elemek, amelyek alkotásra, különböző építmények létrehozására ösztönzik a gyermekeket. Tapasztalatot szerezhetnek az építőjátékkal való foglalkozások során. Sok kiegészítő eszköz használható a gyermekek érdeklődésének és élményeinek függvényében.

Ezek az eszközök lehetnek gyermekek által önállóan, illetve óvodapedagógus segítségével készíttetek, melyek elmélyültebb tevékenységekre ösztönöznek, és tovább segítik a gyermeki alkotást.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Nyelvi fejlődés: folyamatosan beszél az építményről, matematikai fogalmakkal bővül a szókincse (hosszú, rövid, magas, alacsony stb.), építmények megnevezése.
- Társas kapcsolatok fejlődése: közös tervezés, vita, együttműködés, szabályalakítás, szerepvállalás során.
- Természettudományos és matematikai tapasztalatok szerzése: méret, forma, súly, statikai tapasztalatok.
- Megfigyelőképesség, analízáló-szintetizáló képesség, csoportosítás, azonosítás, kreatív, fantáziadús gondolkodás fejlődése.
- Motoros fejlődés: finom- és nagymotoros mozgások, szem-kéz koordináció, vizuális percepció, a rendelkezésre álló térhez való alkalmazkodás, abban való tájékozódás.
- Fejlődnek a matematikai, a gondolkodási, a szociális és problémamegoldó képességek.
- Fejlődik a kreativitás és a koncentrációs képesség.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- A biztonságos játék feltételeinek megteremtése.
- Az építőelemek megfelelő elhelyezése, hogy indirekt módon közvetítse a matematikai ismereteket.
- Teljes hosszában látható legyen.
- Azonos formájú elemek egy polcon legyenek.
- A jelölés a teljes méretű elemet mutassa.
- A rendelkezésre álló eszközök, anyagok folyamatos pótlása, cseréje, a változó igényeknek megfelelően.

- Segítő kérdésekkel ösztönözze a gyermekek tevékenységét.
- Az építőjátékhöz kapcsolódó élmények biztosítása (pl. építkezések, útépitések megfigyelése).
- Ha a körülmények engedik, biztosítson lehetőséget arra, hogy az építmények több napig is megmaradhassanak.

II.3.9. Óvodai ünnepek, hagyományok

Az individuális pedagógia megbecsüli a közösségi lét értékeit. A csoport adta többlet a személyiség alakulásának egyik lehetséges mozgatója. A hagyományok ápolása összetartó erő, mely biztosítja az egyén számára az önérvényesítés, a kiemelkedés lehetőségét, és a társakhoz való kötődés, összetartozás élményét.

Fontos, hogy az óvodapedagógusok közösen alakítsák ki a különböző hagyományok, ünnepek rendjét. Legyenek intézményi szinten és csoporton belüli ünnepek egyaránt.

A különböző hagyományok megjelenését befolyásolja a település néprajzi hovatartozása, tájjellege. A népi hagyományok köréből a gyermekek életkorának megfelelően válasszunk. A múlt tárgyait, eszközeit az óvodapedagógus felhasználhatja kiállítások létrehozásához, elősegítve ezzel a családi gyökerek ápolását, a fiatalabb és idősebb generációk kapcsolatát.

A hazai családok egy részének állapota, az elszürkülő családi élet, a hagyományok feledése szükségessé teszik a családi ünnepek óvodai megrendezését (Mikulás, Karácsony, Anyák napja). Sok gyermek itt élheti meg a bensőséges pillanatokat. A program szellemiségének megfelelően az óvodapedagógus fektessen nagy hangsúlyt a csoportban tartható rendezvényekre, melyek a szülők, gyerekek ötletei alapján bővíthetők.

A csoport hagyományai

- Születés- és névnapok megünneplése a társak személyre szóló ajándékaival,
- Mikulás,
- Karácsony,
- Farsang,
- Húsvéti készülődés és locsolkodás,
- Víz világnapja,
- Anyák napja,
- Gyermeknap.
- Évzáró/Ballagás

A különböző ünnepek sokféle tevékenységet integrálva témaprojektekben is megjelenhetnek, gazdag tapasztalatokhoz juttatva a gyerekeket (pl. Március 15.).

Az óvodapedagógus adjon a gyermekeknek lehetőséget, időt, és eszközöket a készülődésre, tervezgetésre, a dekoráció készítésére, vendégvárásra. Az előkészületekben és a rendezvények lebonyolításában nem nélkülözhető a szülők támogató együttműködése.

Az óvoda hagyományai

Egészségnap

Városi programokon való részvétel

(pl.: Vidor, Szelektív-szombat, Ovifoci a Stadionban, Mini tirpákfesztivál)

„Kincskereső Napok”

Több napos rendezvénysorozattal biztosítunk közös, változatos élményeket óvodásainknak és minden résztvevőnek.

Gyermekközösségi nap- új közösségformáló ünnep.

Mikulás várás

Ellátogatunk a Mikulás házhoz.

Adventi készülődés, karácsonyi ünnepség

A város karácsonyi forgatagában fellelhető élményszerzési lehetőségekkel élünk.

Óvodánk minden csoportjában adventi koszorúk és ajtódíszek készülnek, segítőkész szülők bevonásával. Az ünnepi mézeskalácsot óvodánk nagycsoportosai készítik el, amit az óvodai karácsonyi ünnepsége után fogyasztunk el közösen, meghitt hangulatban.

Farsang

Farsangkor egész napos jelmezes mulatságot és versenyjátékot szervezünk minden csoportban.

Kiszebáb

A kiszebáb elégetésével jelképesen elűzzük a telet.

Március 15.- Nemzeti ünnepünk

Hagyomány szerint elsétálunk a Kossuth-, vagy a Petőfi szoborhoz, ahol virágokat és a gyerekek által készített zászlókat helyezünk el. A nagycsoportosok az ünnephez kapcsolódó aktuális kiállítást is megtekinthetik a Jósza András Múzeumban.

Húsvét

Az előkészületek kapcsán megismerkedhetnek az ünnep hagyományaival, tojásfestési technikákkal, és a csoportokban locsolkodnak.

Víz világnapja - Március 22.

Ebből az alkalomból ellátogatunk a bujtosi tóhoz a Városligetbe. Megfigyeljük, hogy milyen élőlények élnek a Bujtási tóban, és környékén. Vízmintát veszünk és az óvodában különféle kísérleteket végzünk vele. Összehasonlítjuk a csapvíz és a tó vízének színét, szűréssel, ülepítéssel megfigyeljük azok tisztaságát. Különféle vizes játékokat játszunk. Valamint a Víztoronynál szervezett változatos programokon is részt veszünk.

Föld napja – Április 22.

A Föld napja keretében meghívjuk a szülőket udvarunk tavaszi takarításához és virágosításához.

Anyák napja

A gyerekek rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik édesanyjukat, nagymamájukat az óvoda minden csoportjában.

Gyermeknap

Hagyományainkhoz híven ezt a napot vagy kirándulással, vagy az óvodán belül szervezett változatos tevékenységek biztosításával ünnepeljük. Piknik az óvoda udvarán.

II.3.10. Inkluzív pedagógia

Integráció a Lépésről-lépésre nevelési gyakorlatunk megőrzésével, a különbségek, az ahhoz való alkalmazkodással. Mindez a gyermekek esélyegyenlőségét szem előtt tartó intézkedésekkel:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megismerése és fejlődésének biztosítása egyéni foglalkozásokkal valamint a felzárkóztatás segítése.
- Együttműködés a bevont szakemberekkel.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvoda alapító okirata alapján.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.

Feladatunk a gyermeküket elhanyagoló családokkal az együttműködés, az eredményességre törekvés.

A hátrányos helyzet okai:

Környezeti: több gyermekes család, szülők iskolázatlansága, komfort nélküli szűkös lakásviszonyok, nevelési hiányosságok.

Anyagi: munkanélküliség, csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen szülő, létminimum alatti jövedelem, pénztelenség, a pénz nem megfelelő beosztása.

Egészségügyi: Születési rendellenesség vagy fogyatékoság, tartós betegség, higiénés hiányosságok, idegrendszeri problémák, értelmileg/ érzelmileg retardált, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Feladataink:

Anyagi támogatás lehetőségeinek megtalálása,

A megfelelő szakember bevonás / szociális munkás/,

Tanácsadás a mindennapi élethez,

Egészséges életmódra nevelés,

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

Egészséges életmódra nevelés,

Differenciált fejlesztés a gyermek alapos megismerése után,

Mozgásos tevékenységek, sport megszerettetése,

Tehetségígéretes gyermek felkészítése,

Az egyes területeken lemaradók számára felzárkóztató foglalkozás szervezése,

Mozgás lehetőség biztosítása,

Családoknak, szülőknek felajánlott segítség,

A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése és fejlesztésének biztosítása,

A nevelési célok megvalósíthatóságát az biztosítja, ha az óvodai napirend során csak annyi segítséget kap a gyermek, amennyi további önálló cselekvéséhez szükséges,

Szervezési feladatok:

Igazolatlan hiányzások minimalizálása, a rendszeres óvodába járás szorgalmazása,

A szülők munkába állását toleráló nyitva tartás,

A nevelőtestület teamkénti együttműködése,

A pedagógiai munka kiemelt területei: Anamnézis az óvodába lépéskor,

Kommunikációs nevelés, érzelmi nevelés, egészsége életmódra nevelés.

Együttműködés külső szakemberekkel

A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

A három év alatti gyermekek a kiscsoportba kerülnek be abban az esetben, ha minden óvodaköteles gyermek felvételre került és még a létszám megengedi. Minden ilyen korú gyermek a programunk alapszellemében nevelkedik, fejlettségi szintjének megismerése után önmagához való fejlesztésben részesül a differenciálás és egyéni bánásmód alkalmazásával.

II.3.11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ;
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan is éretté válnak** az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre jobb elvégzésében mutatkozik meg (kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem)

Három éves kortól kötelező az óvodába járás. Az óvodai évek alatt individualizált szocializáció során az óvodai nevelésünk célja, feladata a gyermekek személyiségének harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. Óvodánk nem iskola, s tiszteletben tartja az óvodáskorú gyermekek önmagához igazított fejlődését óvodai keretek között. Sajátos nevelési igényű gyermekeknél az iskolaérettség speciális szakemberek segítségével valósulhat meg.

A gyermekek fejlettség állapotának mérése

A csoportban minden gyermek részére egyéni fejlődési naplót fektetünk fel. Tartalma: anamnézis, melyet a szülő tölt ki, valamint az óvodás gyermekek fejlődésének nyomonkövetése korának megfelelően, melyet évente kétszer (november és március) töltenek ki az óvodapedagógusok a gyermeki megfigyelések alapján. Ebben rögzítésre kerül a megfigyelések elemzése, értékelése, és a fejlesztésre irányuló tervek, feladatok, tevékenységek. Ezek adják az alapot a további fejlesztéshez. Mindezekről tájékoztatást kapnak a szülők.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Cél: az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,

Intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése.

Feladat: munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése.

II.3.12. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Alapelvünk: Az óvoda dolgozói, szülők és gyermekek körében legyen természetes az egymás elfogadása, segítése az intézmény sajátosságait figyelembe véve. A gyermekvédelmi gondoskodás a hatályos törvényeknek és rendeleteknek megfelelően. Óvodánk pedagógiai programjába szorosan beépül. Gyermekvédelmünk magába foglalja mindazokat a területeket, hatásokat, amelyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, beavatkozás, kezelés tekintetében. Gyakorlatunkban a gyermekvédelmi tevékenységek közül – intézményhálózatunk sajátosságait figyelembe véve – a preventív és korrekciós feladatokat vállalhatjuk fel.

A gyermekvédelmi munkánk célja: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek problémáinak mielőbbi felismerése, a preventív és korrekciós feladatok felvállalása a hátrányok csökkentése érdekében. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek is fejlődjenek önmagukhoz viszonyítva és ehhez kapják meg a megfelelő segítséget.

Prevenció: A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Korrekció: Speciális (szűkebb értelemben vett) gyermekvédelem, a családon belül vagy a családon kívül fejlődésben akadályozott gyermek védelme és nevelése.

Célszerű a hatályos törvények értelmében a hátrányos helyzet, illetve veszélyeztetettség fogalmának rögzítése és ezzel kapcsolatban rendszeres konzultálás a nevelőtestülettel, a szakirányú végzettséggel rendelkező gyermekvédelmi felelősök irányításával. Intervenciós gyakorlat alkalmazása a családokkal, sajátos, egyedi problémakezelése érdekében.

Feladataink: a családokkal bizalmi, jó kapcsolat kiépítése, a gyermek elfogadtatása a társaikkal, a fokozatosság és biztonság megteremtése, a gyermek megfigyelése és figyelemmel kísérése, a gyermeki és szülői jogok érvényesítése, együttműködés a segítő szervezetekkel.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint: Az óvodapedagógusok szintjén:

A jelzéseinek fogadása,

A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felismerése,

A gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztés,

2. szint: Gyermekvédelmi felelős szintje:

A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése,

A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a

tanácsadásra és segítségre, a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a kapcsolattartásra a családsegítő szolgálat felé.

3. szint: Óvodavezető szintje:

Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát,

A gyermeki érdekek érvényesítése, és annak ellenőrzése,

Szükség szerint feladata felvenni a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Az intézmény óvodapedagógusai, a gyermekvédelmi felelős, a tagintézmény-vezető ennek megfelelően végzi el az esetekből adódó feladatokat.

Új tagja az óvodai gyermekvédelem terén az óvodai szociális segítő, aki az alábbi tevékenységeket végzi:

- Egyéni segítség, tanácsadás;
- Csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- Közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, ha a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.

Szociális szakemberként támogatja az óvodát a hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerésében, BTMN gyerekek szakemberhez való irányításában, észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással végzi, a jelzés megtételének támogatásával.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

A gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata és kötelessége.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A gyermekvédelmi felelős speciális feladatai

Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat tagjaival, esetmegbeszéléseken való részvétel. A hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felkutatása, esetleg gondozásba vétele. Folyamatos megfigyelésük és családlátogatások.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Óvodánk felvállalja – személyi, tárgyi feltételeit valamint az Alapító okiratot figyelembe véve – a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését. A gyermek óvodába kerülésekor és azt követően a Szakértői véleményben megfogalmazottak alapján figyelemmel kísérik a sajátos nevelési igény okát, területét és súlyosságát. Az integrálás során biztosítjuk a lehetőséget az ép és sajátos nevelési igényű gyermekek természetes együttnevelésére. A fogyatékoság mértékének megállapításához figyelembe vesszük az orvosi vizsgálatok eredményét, a szakemberek véleményét. Amennyiben a gyermek az óvodában fejleszthető, integráltan neveljük az óvodapedagógusok felkészültsége alapján, együttműködve a Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános

Iskola és EGYMI utazó munkatársaival, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő szakemberrel, az óvoda pszichológusával.

Szociális feladatok ellátása

Krízishelyzetben lévő gyermekeknek és családjuknak nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtunk. Szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadást szervezünk. Érdekképviselőket látunk el a szociális, a nevelő-oktató, egészségügyi, szociálpolitikai, jogi érdekérvényesítő, valamint a gyermekjóléti és védelmi szolgáltatások igénybevétele érdekében. Ellátjuk a szociális és pedagógiai tevékenységek koordinálását, partneri kapcsolatokat ápolunk a különböző szakemberekkel. A gyermekvédelem, a családgondozás és szociális gondoskodás kölcsönösen áthatják egymást.

II.3.10. Az óvoda kapcsolatai

A család-óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelésünk kiemelkedően és érdemi módon épül a családi nevelésre, kiegészítve azt. A kettő összhangjára való törekvés, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele.

Az együttműködés formái változatosak, melynek alapja a kölcsönös bizalom. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködés az egyenrangú nevelőtársi viszonyban, a jó partnerkapcsolat kialakításában fontos feladat. Ezen túlmutatóan együttnevelve kívánunk munkálkodni, így a szülő részévé válik az óvodai nevelésnek, maga is résztvevőként tevékenykedve az óvodai munkában.

A szülőkkel való együttműködés alapelvei:

- Az együttműködést értéként fogadjuk el.
- Elismerjük a család elsődlegességét, szokás és szabályrendszerét.
- Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósítható meg.
- Az óvodapedagógus vállalja a megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partner szerepét, a képzett szakember felkészültségének felelősségével.
- A kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja a jó partneri kapcsolat alapját.
- Az óvodapedagógusok ismerjék és tartsák tiszteletben, ugyanakkor fogadtassák el a saját objektív álláspontjukat is a szülők nevelési eljárásainak finomítása során.

Az együttműködés tartalma:

Alapozunk arra a tényre, hogy a gyermek viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódik. Az óvoda szükség szerint megerősít, segítséget, mintát nyújt.

Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direktebb módszereit is (előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, faliújságra kihelyezése, online oldalak, honlap). Elkészült óvodánk honlapja, melyre folyamatosan kerültek, kerülnek feltöltésre a csoportok mindennapjaival kapcsolatos fényképek, videofelvételek.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

Az óvoda intézményi kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során/alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, aktualitásokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott, kezdeményező és együttműködő.

- **A Gyermek Ház Déli Óvoda székhely intézménnyel és a hozzá tartozó öt tagintézménnyel és öt telephellyel** tart az óvodánk kapcsolatot, mely működésünk és hatékony munkánk érdekében meghatározó.
- **A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézményével való kapcsolat**

Logopédus segíti a beszédhibás gyerekek korrekcióját, aki heti rendszerességgel kijár intézményünkbe és a kiszűrt gyermekekkel foglalkozik. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek esetén, valamint iskolaérettség megállapításához stb. kérjük a vizsgálatot, az ellátást, a megfelelő terápiát a megfelelő szakember közreműködésével, szülő beleegyezésével.

- **A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Járási Szakértő Bizottsággal való kapcsolat** beiskolázáshoz.

- **Nyíregyházi Tankerületi Központ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértő Bizottsággal való kapcsolat**

Az SNI - s gyanús gyerek vizsgálatához, szakvélemény megállapításához és ellátásához kell. Valamint a folyamatos évenkénti felülvizsgálati kérelem megküldésével az új tanév esedékes vizsgálatához.

- **Óvodánknak óvoda orvosa, fogorvosa és védőnője** van, akik a gyermekek testi fejlődésének őrői az intézmény falai között és azon túl is.
- **Család-és Gyermejkölési Központtal, Családsegítővel való kapcsolat**

Ez a kapcsolat hozzájárul a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családba történő nevelésnek elősegítésére. Ezen túl a veszélyeztetettség megelőzéséhez és az esetleges veszélyeztetettségnek megszüntetéséhez, valamint a gyermekek saját családjából való kiemelésnek megelőzéséhez.

Az óvodai szociális munkás felmerülő probléma esetén segíti a munkánkat.

- **A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei** közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

- **Kulturális és közművelődési intézményekkel való kapcsolat**

Például színház, művelődési ház esetén valósul meg, ahol az óvodáskorú gyermekek életkoruknak és egyéb tényezők figyelembevételével részesei lehetnek bábelőadásoknak, színházi előadásoknak stb.

- **A gondnoksággal való kapcsolat** az intézményünk gazdasági együttműködését jelenti, mely óvodánk működéséhez nélkülözhetetlen.
- **Monbébével való kapcsolat** Bozsik program keretében lehetővé teszi az érdeklődő, tehetséges gyermekek foci iránti szeretetének megalapozását.
- **Elamen ZRT.-vel való kapcsolat** az étkeztetést biztosítja.
- **Óvoda- iskola kapcsolata**

EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projektben az Intézmények Hálózati munkacsoportja jött létre a Móricz Zsigmond Általános Iskola Vécsey Károly Tagintézményével. A Hálózati munkacsoport munkaterve meghatározza az aktuális tanévre szóló együttműködést.

Más iskolákkal való kapcsolat

- o Iskolacsalogató – szülői értekezlet, ahol az iskolák bemutatkoznak
- o Kölcsönös szakmai tapasztalatcserében való érdemi részvétel, gondolatcsere.
- o Az első osztályba bekerült gyermekek nyomon követése, meglátogatásuk.
- o Nyílt napok – különböző iskolai rendezvényeken való részvétel
- o Pályázatokon, rendezvényeken való részvétel.

- **Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

A Szakértői Bizottságok szakértői véleményében megfogalmazottak értelmében az SNI gyerekek részére szakemberek kérése/biztosítása pl.: gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, szurdopedagógus stb.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció,
- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje, segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel;

A nevelési-oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és ápolása.

II.4. Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény, Bóbita Tagintézmény, Mandabokor Telephely, Kassa úti Telephely, Felsősimai Telephely, Manóvár Tagintézmény Tevékenységközpontú óvodai nevelési gyakorlata, „Az életre nevelünk”

II.4.1. Nevelési cél

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:

"A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, mely magába foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- az életre való felkészítést a tevékenység által és a tevékenységeken keresztül.

II.4.2. Gyermekkép

Törekszünk arra, hogy a világra nyitott, fogékony, érdeklődő, önállóan tevékenykedni tudó, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk.

A nevelés során figyelembe vesszük azt, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető és szociális lény is egyszerre, a gyermek eltérő genetikai adottságait és az eltérő ütemben való fejlődésének sajátosságait. A személyiség kibontakoztatásában mindezekre odafigyelünk, és ezt alkalmazzuk a gyermekközpontú „életrevaló” nevelés során.

II.4.3. Óvodakép

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodában a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség és a kompetenciák kialakítása, egyéni fejlődésükhöz mérten a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása, és a hátrányok csökkentése a célunk.

Az óvodában az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő feladatok által törekszünk megteremteni a kisiskolás korba való átlépés feltételeit. Mindezt az életkornak leginkább megfelelő szabad játék során, kiegészítve azt a különböző tevékenységekkel.

Fontosnak tartjuk az interkulturális (inkluzív, integrált, migráns) gyermekek nevelését támogató szemléletet. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra törekszünk.

Deszegregációs célú befogadó nevelésre törekszünk. A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük, az egyenlő esélyeket megteremtjük.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a okokat azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, az elért eredményeket mérjük, értékeljük.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

II.4.4. Pedagóguskép

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató személyisége meghatározó a gyermek számára, aki olyan derűs légkör alakít ki, melyben a gyermek az egész nap során biztonságban és jól érzi magát, ahol egész személyét, elfogadó tisztelet, szeretet megbecsülés és bizalom övezi.

Biztosítja az eltérő képességekkel és családi háttérrel rendelkező gyermekeknek egyformán a magas szintű nevelését, igény szerinti fejlesztését.

Előítéletektől mentes, a nemzetiségi és migráns gyermekeknek lehetőséget biztosít egymás kultúrájának megismerésére.

II.4.5. Intézményi Szintű Kompetenciák

Pedagógiai folyamatok

- A törvényes működést az alábbi hatályos jogszabályokkal összhangban álló alap dokumentumok határozzák meg: Alapító okirat, az óvoda pedagógiai programja, az óvoda éves pedagógiai munkaterve, Házi rend, ONOAP
- Az intézmény éves terveinek elkészítése a nevelőtestület minden tagjának bevonásával történik.

Személyiség- és közösség-fejlesztés

- A gyermekek személyiségének fejlődését a pedagógusok az OviKréta-ban található csoportnaplóban és a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumokban rögzítik.
- Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A Tevékenységközpontú programunkban a társas és közösségi tevékenységek a teljes nevelési folyamatot átszövik, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését az életre való nevelést szolgálják.

Eredmények

- Az külső és belső mérési eredményeinket felhasználva határozzuk meg az intézmény erősségeit és fejleszthető területeit, és ezekre fejlesztési tervet írunk (neveltség- és tudásszint mérés ősszel és tavasszal).

Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- A belső tudásmegosztást segítik az intézményben tevékenykedő munkaközösségek, melyek önálló munkaterv szerint működnek.
- Az intézmény dolgozói az információátadás szóbeli, digitális és papíralapú eszközeit rendszeresen

használják.

Az intézmény külső kapcsolatai

- Az intézmény a külső partnereivel szokásos kapcsolati formáit rendszeresen, illetve szükség szerint fenntartja.

A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény rendelkezik a belső infrastruktúrával, amely figyelembe veszi az intézmény képzési struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és pedagógiai céljait.
- Az óvodapedagógusok valamennyien rendelkeznek az előírt iskolai végzettséggel, az évenkénti továbbképzésüknek eleget tesznek, változatos szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, a megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogrammal.
- A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait.

Boldog Óvoda

A GYHDÓ Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény két csoportjában és a GYHDÓ Kassa Utca Telephely egy csoportjában 2018/19-es nevelési évben bevezetésre került a Jobb Veled a Világ Alapítvány által indított BOLDOG PROGRAM. A két intézmény a 2018/2019-es tanévtől jogosult a cím és a logó használatára.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú

mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok gyakorlása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömek élvezetek
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

Csoportunkban rendszeresen (heti szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk,

megbeszéljük. Továbbá gyermekek empátiás képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy gyermekeiket ingyenesen hittan foglalkozásra íráthassák be, ennek megtartását délutáni időpontban tartjuk elfogadhatónak.

A GYHDÓ Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény Madárbarát Óvoda 2024. októbertől.

II.4.6. Pedagógus Kompetenciák

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- ismeri a tevékenység. központú program alapelveit, módszereit.
- A pedagógiai módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően komplex tevékenységekbe ágyazva alkalmazza.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

- A pedagógus tervezése (tematikus terv, nevelési terv, ütemterv) koherens az Országos Óvodai Nevelés Alapprogrammal, és az óvoda pedagógiai programjával.

A saját munkájára képes reflektálni annak erősségeit, gyengeségeit felismerni, javítani.

3. A tanulás támogatása

- Kihhasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés.
- a szabadjátékhoz megfelelő eszközöket, biztosít.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt, bizalommal teli légkört és környezetet teremt, ahol a pozitív visszajelzéseknek köszönhetően minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos

helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani.

5. A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása, megfelelő szokás és normarendszer
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban, inkluzív pedagógiai irányelvek ismerete, alkalmazása.
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátás, együttműködés képességének, a társakért, a csoportért érzett felelősségérzet kialakítása és gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak az eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből érkező társak irányában is.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit, a felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Tudja, ismerje az óvodában alkalmazható mérési, értékelési, elemzési eszközöket.
- Tudja a gyermek életkornak megfelelő mérési, értékelési módszerek alkalmazását (megfigyelés, értékelés, tudás és neveltségi szint)
- Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott

véleményének alakulásához.

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos pozitív visszajelzésekre.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

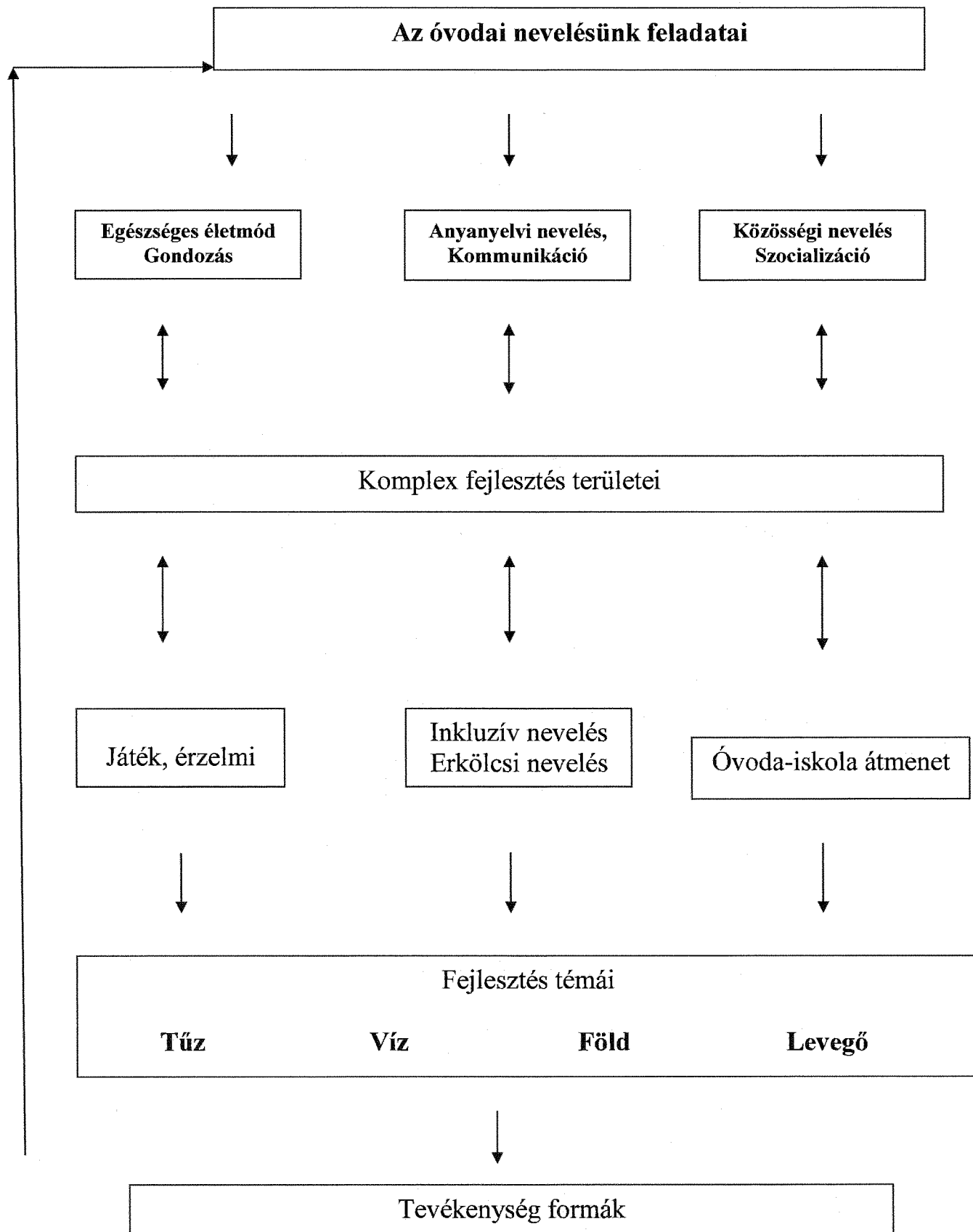
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel, kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki, tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

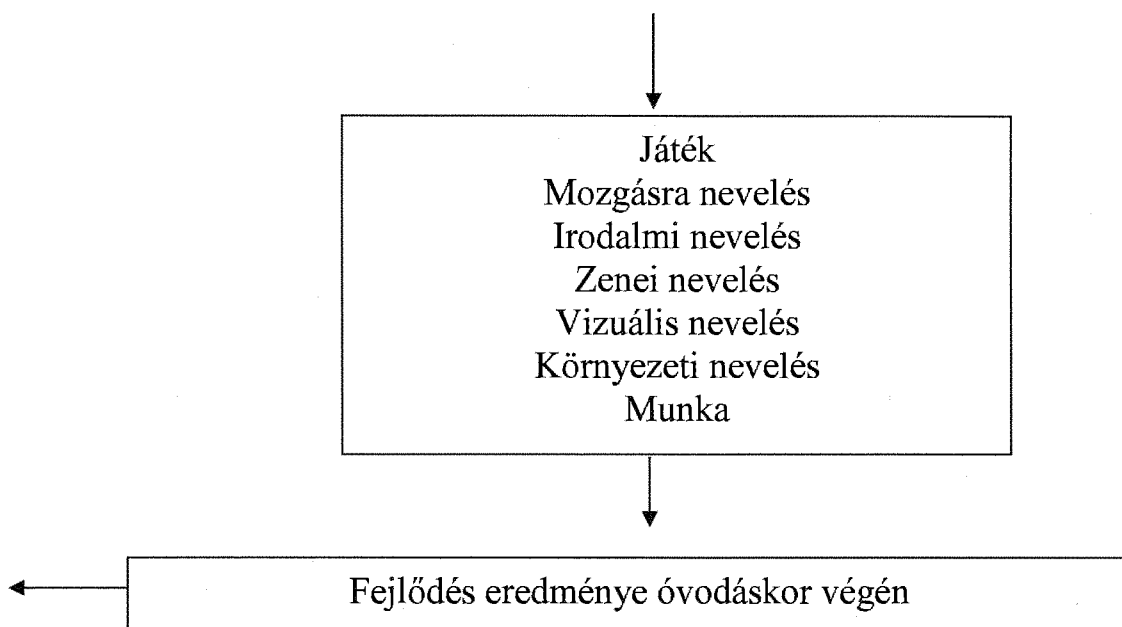
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz, saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, képesség fejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza azokat.
- Kihasználja a továbbképzési lehetőségeket, élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.

II.4.7. Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény speciális feladatai:

Helyi nevelési programjába beépítésre kerültek a TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0072 Új Magyarország pályázat Kompetencia Alapú Óvodai Nevelés elemei:

A Tevékenységközpontú óvodai helyi nevelés alapfeladatai

- Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.
- Az óvoda, **nevelő** intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatását, nevelését, fejlesztését helyezi előtérbe: tudatos, tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtése, a kooperációra és kommunikációra nevelés a szabadjáték feltételeinek megtartásával, párhuzamos tevékenységek lehetőségének felajánlásával.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

A négyes feladatrendszer elemei:

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

II.4.8. Játék és tanulási tevékenység

A **játék** olyan **komplex tevékenységforrás**, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelési folyamatában, célja eléréséhez.

A játék a kisgyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, ahol kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket, ugyanakkor megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja, az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Az csoportokban jól kialakult szokás az óvónők által készített és alkalmazott szabályjátékok felhasználása a játék és a tanulási tevékenységekben. A környezetünkre jellemző sajátos élményvilág feldolgozása a szerepjátékok során. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermekjáték kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény aszerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával indirekt reakcióival éri el. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében időbeosztásában továbbá a játékos tevékenység szervezésében is meg kell mutatkoznia.

A játék kicsiben maga az „ÉLET”, éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat. Legfőbb célkitűzésünk a több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés, a közvetlen környezet folyamatos megismerése.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségű az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzások mintá és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati probléma megoldás,
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékkel segít a gyermek személyiségének kibontakozását.
- a gyermeki önkifejezés, alternatív lehetőségeinek biztosítása, önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő attitűd.

A tanulás szervezés módjai

Kötetlen kezdeményezés:

- Meghatározó tanulási forma.
- Mozgás
- Tanulmányi séta és kirándulás alkalmanként, témától függően szervezhető.

A tanulás területei	Mindennap jelenlévő Verselés, mesélés, mozgás. Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Tervszerűen kezdeményezett hetente A külső világ tevékeny megismerése.	5-6-7 évesek A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal.
----------------------------	---	--	---

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült szabad játékhoz
- feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő **eszköz, idő, hely** biztosítása a játékhoz.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében, együttjátás.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A személyiségfejlesztés építse a gyermekek egyéni érési ütemére

A **játék és tanulás** teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Játék közben szinte észrevétlenül tanul, ezért a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.

Az óvodai tanulás során elsődleges célunk az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A gyermek a világot **komplex** módon érzékeli a tanulás során is ebből kiindulva, **komplex foglalkozások** rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet jelent.

Az óvodáskorban szerzett tanulási tapasztalatok hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is, ezért nem mindegy milyen érdeklődés fejlődik ki bennük a tanulás iránt.

Szeretnénk elérni, hogy **örömmel és önként** vegyenek részt ebben a folyamatban.

A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényeihez, életkori

sajátosságaihoz, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Az anyanyelvi, értelmi képességek fejlesztése
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- Sokszínű tevékenységek biztosítása
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése
- Sikerélményeket nyújtani a gyermeknek, ami az önbizalmát, önértékelését, bátorságát erősíti.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermek örömmel játszik, melyben észrevétlenül tanul és kiéli, kipróbálja, feldolgozza, gyakorolja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.
- A játékban társas kapcsolatai alakulnak, fejlődnek, melyeket a későbbi élete során kapcsolataiban alkalmazni tud.
- A nevelési folyamat egészében spontán erőltetés nélkül vagy irányított módon tanul a gyermek.
- Kompetencia alapú tanulás jellemző jegyei jelen vannak az óvodai nevelésben.

II.4.9. Társas és közösségi tevékenység

A társas és közösségi tevékenység a teljes nevelési folyamatot átszövi, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, esélyegyenlőség megteremtését, az életre való nevelést szolgálja.

Célja olyan érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés megteremtése, ahol a kisgyerek jól érzi magát, megvalósíthatja önmagát, úgy hogy alkalmazkodik társaihoz és a felnőttekhez, szabadon alakítja baráti kapcsolatait, tiszteletben tart másokat, az interkulturális szemlélet alakításával, a nemek társadalmi egyenlőségének támogatásával.

Az óvodapedagógus feladata a társas közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása.
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátás, együttműködés képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése.

- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társak irányában.

A beszoktatás-befogadás

A beszoktatás óvodánkban folyamatos, kisebb csoportokban történik. Az óvodába lépéskor – igény szerint – a gyermek a szülővel együtt kezdheti az óvodai életet. Minden gyermeket meglátogatnak otthonában az óvónők.

A beszoktatás első napjaiban a csoport mindkét óvónője együtt foglalkozik a gyerekekkel. A régi óvodásokat felkészítjük az új gyermekek fogadására.

Egyéni bánásmód a közösségben

A megvalósítás alapvető feltétele a gyermek életkori és egyéni jellemzőinek alapos ismerete. z egyéni különbségek leginkább a társas kapcsolatokban tűnnek ki. Külön figyelmet fordítunk azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését a negatív környezeti hatások gátolják. Figyelmet érdemelnek HH, HHH, SNI, interkulturális és a kiemelkedő képességű gyermekek is. Az egyéni bánásmód nem feltétlenül külön foglalkozást jelent, a gyermekek egy részének éppen a csoporton belül van szüksége egyéni bánásmódra.

Az értékelés

Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást, elősegíti az óvónői elvárások belsővé válását, ezáltal elősegítve a gyerek önértékelését, pozitív énkép kialakulását.

A jutalmazás kiterjedhet a dicséretkülönböző módjaira. – a testi közelségtől, a dicséretet jelző pillantástól, gesztustól, mimikától a szóbeli megfogalmazásig.

A fejlődés várható eredménye:

- kialakul a gyermekek Én tudata, pozitív önértékelése és érvényesítési törekvései,
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre,
- elfogadják a másságot,
- szívesen tevékenykednek társaikkal együtt, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt normákat, magatartásformákat,
- a kooperatív viselkedés erősítése
- érdeklődnek egymás iránt tekintettel vannak egymásra,
- meghallgatják a felnőtteket és társaikat,
- türelmesek önállóan keresik a segítségnyújtás formáit,

- örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket,
- bíznak önmagukban és társaikban,
- udvariasak köszönnek,
- alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését,
- készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására.

II.4.10. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodákban a munkatevékenységek olyan munkavégzést jelentenek, amelyek tényleges tevékenykedtetéssel, játékos jelleggel, rendszeresen folyamatosan a mindennapokban beépítve valósulnak meg.

Végezzenek szívesen, önállóan, önként, saját magukért és a közösségért minden olyan munkát, melyet el tudnak végezni.

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. nevelőértéke elsősorban az együttműködési képességek fejlesztésében rejlik. Elsősorban nem a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztőhatást. Alapvető követelmény az önállóság, a gyermek saját magához viszonyított értékelésének fontossága.

A munkajellegű tevékenységek alapvető feltételei:

- az életkorhoz, a fejlettséghez igazodó munkalehetőség,
- megfelelő méretű, minőségű, mennyiségű munkaeszköz,
- elegendő hely és idő a munkavégzésre,
- nyugodt légkör,
- a felnőtt mintája.

Az óvodákban az alábbi munkajellegű tevékenységeket végezhetik a gyerekek:

• önkiszolgálás	}	egyéni szükséglet kielégítése
• gondozási feladatok		
• naposi munka	}	közösségért végzett munkák
• felelősi munkák		
• kerti munka		
• egyéni megbízatások		

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- Tartsa szem előtt a környezettudatos magatartást, a környezet védelmét.
- A gyermeki munkát az óvodapedagógus tudatosan szervezi a gyermekkel való együttműködést, és a folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztően értékeli.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen működnek közre a növények és állatok gondozásában.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

II.4.11. Szabadidős tevékenység

A szabadidős elfoglaltságok biztosítják a gyermek számára, hogy szabadon, kedve szerint tevékenykedhet pihenés, szórakozás vagy önfejlesztés céljából. Ilyen értelemben kedvezően hat a gyermek sokoldalú fejlesztésére.

A szabadidő négy funkciója: lazítás; szórakozás; fejlődés; kapcsolatok bővítése.

A szabadidőben a gyermek kipróbálhatja választási lehetőségeit, megismerheti, megmérheti önmagát, meleg baráti kapcsolatokat alakíthat ki.

A szabadidő igazi tartalma: a tevékenységi idő, felhasználási lehetőségek közötti szabad választás.

Elsősorban délelőtt és délután jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés-rajzolás, zene-tánc, társasjáték, filmvetítés, mese -vers... stb.) szabadon

választhassanak.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Ismerje meg a gyermekek egyéni érdeklődését, kedvenc időtöltését.
- Törekedjen a csoportszoba tereinek kiszélesítésére.
- Keressen lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét, és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyerekek képesek az idejükkel és az érdeklődésüknek megfelelő lehetőségekkel okosan gazdálkodni.
- Bátran élnek a felkínált szabadidős tevékenységekkel a saját, vagy más csoportszobákban és az udvaron egyaránt.
- Önállóan szabadon tudnak dönteni a kiválasztásban, nyitottak az új tevékenységi formák megismerésére.
- Kéréseiket, igényeiket bátran közlik, egyéni foglalkoztatáskor képesek az együttműködésre.

II.4.12. Egészséges életmód alakítása

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett intézményünk is felelősséggel tartozik.

Óvodánkban hagyomány az őszi és tavasszal megrendezendő „Egészség hét”- Bázis napok. 2010-től Tagintézményünk a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi címmel rendelkezik, melynek kiemelt feladata az egészséges életmódra nevelés. A **Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi Programján alapuló szakmai hálózat**, a mozgalom értékeinek és tevékenységének terjesztésén és „élővé tételén” túl az egészséges életmódra nevelést célozza meg az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint a kisgyermekek körében.

A közösségi alapú gondolkodás jegyében önállóan tevékenykedünk a Vöröskeresztben, teret adva a nevelőmunkában a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek:

- Odafigyelünk, hogy a tagintézményünk dolgozói **elsősegélynyújtó ismeretekre** tegyenek szert.

- Ismeretszerző tevékenységeket tartunk a gyerekeknek a **Vöröskeresztről, a napsugárzásról, és az egészségnevelés** témáról.
- **Nyitott fórumokat, egészségnapokat** szervezünk a szülők bevonásával, egyszerre aktivizálva őket önkéntesként, és egyszerre tájékoztatva őket fontos témákról (pl. nem kötele védőoltások/pandémia, közlekedésbiztonság/balesetmegelőzés stb).
- Helyet adunk, vagy segítünk a közeli véradások szervezésében
- Gyűjtéseket szervezünk, (pl. karácsonyra használt játékot, vagy ruhát a rászorulóknak, illetve évközben, a nehéz helyzetben lévő családok számára).
- Népszerűsítjük a Vöröskereszt munkáját, óvodánk valamennyi dolgozója és gyermeke Vöröskereszt tagsági igazolvánnyal rendelkezik ezzel is támogatva e nemes célt, helyet adunk vöröskeresztes kampányoknak.

Cél:

A testi, lelki és szociális harmónia állapotának megteremtése azoknak a képességeknek a megalapozása, amelyekkel a megteremtett harmóniát gyermekeink a későbbi életük folyamán képesek lesznek megőrizni, egészségüket megvédeni. a gyermek egészséges életvitel – igényeinek alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Magában foglalja a szervezet ellenálló képességének megalapozását, az óvoda körülményei között megoldható környezetvédelem és egészségvédelem szokásainak kialakítását.

Feladat:

Optimális, az életkornak megfelelő óvodai életritmus kialakítása, a rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.

Fontosnak tartjuk: az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását

Óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgás igényének kielégítése
- a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészség megőrzés szokásainak alakítása, az étkezés, az öltözködés a betegség megelőzés.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, speciális gondozó prevenció és

korrekciós testi nevelési feladatok ellátása

- a környezet védelméhez és megóvásához, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása.

Egészséges táplálkozás

A helyes táplálkozási szokások kialakításának érdekében együttműködünk a családdal és a szakemberekkel (dietetikussal, gyermekorvossal). Az egészséges táplálkozás érdekében az étrendet kiegészítjük a szülők által hozott zöldséggel, gyümölccsel, az ezekből készített csemegékkel, salátákkal, gyógyteákkal, gyümölcsteákkal, tartósítószer nem tartalmazó gyümölcslevekkel.

Szokásalakítás szempontjából fontosnak tartjuk:

- a nyugodt, kulturált étkezés feltételeinek megteremtését,
- fogadják el az új ételeket, ízeket,
- tudatosodjon bennük a gyümölcs- és zöldségfogyasztás szükségessége.

A helyes étkezési szokások kialakulásának fokmérői:

- fokozatos önállóság: önkiszolgálás, kínálás, ételkészítés,
- rendeltetésszerűen, helyesen használják az eszközöket,
- szívesen fogyasszák el a kínált ételt,
- életkoruknak megfelelően, kulturáltan étkezzenek.

A testápolás magába foglalja testünk, ruházatunk gongozását szükség szerinti tisztálkodásukat, tisztaság igényük, rendszeretük kialakítását.

Arra törekszünk, hogy a testápolási teendők elvégzése /kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás/ az óvónő-gyermek közötti bensőséges viszony elmélyülését szolgálja. Igyekszünk össze hangolni a családi gondozási szokásokat az óvodában kialakult szokásrendszerrel, hiszen a testi szükségletek kielégítésének segítésében az óvónő vagy a dajka – az óvodában töltött időben – az anyát helyettesíti.

A pihenés feltételeit biztosítjuk:

- friss levegőjű, megfelelő hőmérsékletű csoport szoba
- tiszta, rendezett környezet
- kényelmes fekvő helyek
- nyugodt, elalvást segítő légkör
- altató dal, mese, halk zene
- dolgozók kulturált, halk munka végzése

A kevesebb alvásigényű gyermekek számára – rövid idejű pihenés után – amennyiben ez megoldható csendes, másokat nem zavaró tevékenységet biztosítunk.

Az **öltözködési szokások** kialakításához fontosnak tartjuk, hogy megismertessük gyermekeinket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel
- az öltöztetés-vetkőzés helyes sorrendjével
- a ruhadarabok összehajtásával, saját jellel ellátott szekrényében, polcán való esztétikus elrendezésével.

Mindezek közben formálódjon ízlésük, igényességük, fejlődjön önállóságuk. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy gyermekeik óvodai öltöztetője célszerű, kényelmes, önállóságukkal és az óvodai étellel összhangban legyen. Így bátran játszhat, mozoghat megteremtve ezzel jó közérzetének egyik fontos feltételét.

A fejlődés várható eredményei:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan döntenek, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Környezetükben mindenütt igyekeznek rendet tartani.
 - Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
 - Az eszközökkel berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
 - Szívesen tartózkodnak az udvaron, szeretnek MOZOGNI, és önállóan részt vesznek mozgásos játékokban.

II.4.13. Baleset megelőzésre nevelés

A baleset megelőzésre nevelés természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe, különösen a játék, gondozás, környezet megismerés területeibe.

Baleset megelőzés: a nevelés folyamatában olyan magatartásformák kialakítására törekszünk mellyel a balesetek, elkerülhetők. Az óvónő kötelessége, hogy rendszeresen felhívja a gyermekek figyelmét a

környezetben lévő veszélyhelyzetekre, alakítsa ki, tanítsa meg a gyermekekkel veszélyelkerülő technikákat. Ebbe a szülőket is feltétlenül be kell vonni. A baleset megelőzés érdekében a család és az óvoda nevelési feladatainak összehangolása szükséges.

A védő-óvó intézkedések konkrét feladatait az óvoda Házirendje és az SZMSZ tartalmazza.

Feladatok:

- a veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése,
- az eszközök balesetmentes használata,
- biztonságos közlekedésre nevelés.

II.4.14. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága, a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

A szociális és érzelmi nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján, tevékenységen keresztül. Fejleszteni azokat a képességeket, amire szüksége van a gyermeknek, hogy hatékony felnőtté váljon, hogy jól boldoguljon a társas kapcsolatokban, hogy boldog és sikeres ember legyen.

Az óvoda nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nyitott légkör szeretetteljes irányítás segítségével döntési képességek fejlesztésével szokás és norma rendszer megalapozására törekedjen.

Ezek a következők:

- kreativitás és fantázia,
- az érzelmek szabadkifejezése,
- öntudat – önbizalom,
- megfelelő frusztrációtűrés,
- szabadjon nemet mondani,
- szükséges határok elfogadása,
- az örömrzés átélésének képessége,
- az erkölcsi szociális érzékenység fejlődése.
- gyermek – dajka közötti érzelmi viszony erősítése

Az óvodapedagógus feladatai:

001620

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre mindazok megbecsülésére. A gyermeki magatartása alakulása szempontjából az óvodapedagógus az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

- Az anyás-apás befogadással teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- Teremtsen meg az ideális fogadás feltételeit (Jel választása, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers.)
- Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit.
- Beszéljék meg az óvodakezdés ütemezését
- A csoport mindkét óvónője látogassa meg otthonában a gyermekeket.
- Készítsen anamnézist a gyermekről és kérje meg a szülőket, hogy mutassák be gyermeküket írásos formában.
- Fogadják először a bölcsődéből jött gyermekeket, majd az otthonról jövőket.
- A gyermek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.
- Figyelje meg a gyermeket a befogadási időszakban, tapasztalatait rögzítse. (Hogyan szokta meg az új környezetet, hogyan vált el a szülőtől, választott-e magának játéktevékenységet, hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel, hogyan illeszkedett be az óvodai életritmusba, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, hogyan reagált társaira.)
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakítását, „én tudatának”, „én érvényesítő” törekvéseinek fejlődését.
- Szülői értekezlet keretében tájékoztassák a szülőket az óvoda napi életéről, arról hogy milyen téren számítanak segítő munkájukra, mutassák be az óvoda nevelési törekvéseit.
- Alakítsa ki a gyermekek által jól követhető szokás és szabályrendszert (viselkedési normák, erkölcsi szokások).
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét.
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Biztosítson a gyermekek számára saját tároló helyet, ahová eszközeiket, játékaikat, „értékeiket” betehetik, önállóan kezelhetik.

- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi-interkulturális hátrányok gátolják.
- Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, családgondozóval, a veszélyeztetettség enyhítése, a hátrányok csökkentése miatt.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- Szervezzon közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára.

Az óvónő személyisége:

A gyermek érzelmi stabilitása nagymértékben függ az óvónő személyiségétől.

Ennek érdekében fontos, hogy az óvodapedagógust jellemezze:

- a gyermek feltétlenküli szeretete,
- legyen probléma érzékeny, segítőkész,
- rendelkezzen nagyfokú empátiával,
- tevékenységében, viselkedésében legyen őszinte, emberi, nevelési helyzetekben példamutató,
- a családokkal a gyermekek érdekében alakítson ki nevelőpartneri kapcsolatot.

A fejlődés várható eredményei:

- Ismeri szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kapcsolódás alapja.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- Közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktus helyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, de a kudarcot is el tudják fogadni.

- Érvényesítik saját kezdeményezőképességüket, kimerik nyilvánítani érdeklődésüket, vagy tudnak nemet mondani.
- Legyőzik az akadályokat, de a szükséges határokat elfogadják.
- Örömrzésüket szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.

II.4.15. Komplex tevékenységek

A komplex foglalkozások rendszere:

- Verselés, mesélés
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal
- A külső világ tevékeny megismerése
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás

II.4.15.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai anyanyelvi nevelés, mint komplex folyamat segítse a szociális kapcsolatok kiépítését, valamint legyen az egymás közötti kommunikáció legfontosabb eszköze.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdéséhez. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak a legfőbb eszköze.

Fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia, hisz a gyermek beszédét elsősorban az otthoni nyelvi környezet határozza meg. Az egyéni képességek megismerése tudatos és folyamatos kell, hogy legyen, az újabb fejlettségi szint felismerése érdekében. Minden adódó lehetőséget ki kell használni beszélgetésre.

Az óvoda pedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket,
- válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki kíváncsiságukat,
- a beszédkedv, beszédöröm biztosítása, gyakori beszédkezdeményezés,

- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját,
- hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára,
- ismerje meg az óvodába kerülő gyermek szókincsét,
- bővítse aktív, és passzív szókincsüket a gyermekeknek,
- fejlessze a beszédszerveket (játékos légző gyakorlat, hangutánzó gyakorlat, nyelv és ajak gyakorlatok),
- fejlessze a gyermekek beszédértését, mondat alkotási készségét,
- készítse a gyermeket gondolatainak, érzelmeinek, szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére,
- törekedjen arra, hogy a gyerekeknél a tevékenységek során kialakuljon a párbeszéd az egymásra figyelés,
- érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformát használják,
- használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét,
- gondolja át az anyanyelvi nevelés feladatit,
- az egyes nevelési tartalmak területén fejlessze a gyermekek képességeit,
- segítse a gyermekeket a másság elfogadásában, törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és képesség, a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.

Elvárások az óvónő kommunikációjával szemben:

- beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan,
- mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos,
- tartózkodjon a túl erős, és a túl halk monoton beszédétől,
- törekedjen a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására,
- hallgassa meg a gyermekeket,
- legyen türelmes érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.

Gyermekek tevékenységei:

- beszélgetést kezdeményeznek a felnőttekkel, társaikkal,
- az együttes tevékenységek alkalmával kérdeznak, beszélgetnek, hallgatják az óvónőt és társaikat,

- játék közben beszélgetnek,
- szerepet vállalnak,
- mesélnek, báboznak, mondókáznak, verset mondanak,
- képeskönyveket nézegetnek,
- anyanyelvi játékokat játszanak,
- megbeszélik a munkafolyamatokat, használják a munkafolyamatokhoz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket,
- Értékelik önmaguk és egymás munkáját,
- használják a környezetükhöz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket (jelzők, névelők stb.),
- megértik a felnőttek kérdéseit, magyarázatait,
- a kérdésekre válaszolnak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos,
- a feltett kérdésekre pontosan, adekvátan felelnek,
- motiváltak a szóbeli közlésre,
- képesek a hallott szöveg megértésre,
- képesek az ok-okozati összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására,
- szókincsük életkoruknak megfelelő,
- beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal, és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fent a kapcsolatot,
- figyelmesen végighallgatják társaikat, és a felnőtteket,
- a tanult mondókákat, verseket, meséket felidéznek, eljátsszák,
- alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak.

Verselés, mesélés

Célja: az, hogy része legyen az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek, váljon természetes igényükké az irodalmi művek hallgatása, mondása, ugyanúgy, mint a játék.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt körülményeket teremtsen a mindennapi irodalmi tevékenységhez.
- Fokozatosan kialakított ismétlődő szokásokkal motiváljuk a gyerekeket (gyertyagyújtás, furulyajáték).
- Az óvónő előadásmódja valóban élményt nyújtó legyen kommunikációs és metakommunikációs eszközökkel egyaránt.
- „Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye legyen.”
- Olyan esztétikus eszközöket használjon, amelyek nem korlátozzák a gyerekek fantáziáját. (bábok, meseillusztrációk). Az érzéki benyomásokból támadó élmény érzelmi állapotokat hozzon létre.
- Mesék, versek megszerettetése, a velük való találkozás által örömezés keltése.

Az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzásvilágát megfelelő formában közvetítse a népi mondókák, népmesék által.

- Tanítson az emberi kapcsolatokra, mélyítse az önismeretet, segítse a világ megismerését.
- Közvetítsen belső indulati élményeket, alakítson pozitív világképet a népi eredetű, kortárs, mesék erkölcsi tartalma által.
- Tanítson belső képteremtésre, az indulatok feldolgozására, a szorongások feloldására.
- Tanítson a tiszta, szép magyar beszédre.
- Segítse elő a belső képteremtés képességének fejlődésével az intenzív belső fantáziakép megjelenítésére képes olvasóvá válást.
- Alakítsa ki a könyvek iránti szeretetet.
- A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A külső világ tevékeny megismerése

Célja „Az óvodás korú gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása **Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére**

Szeresse és óvja az őt körülvevő környezetet, alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természettel.

Az óvoda pedagógus feladatai:

- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a környezetet, amelyben él, hívja fel a figyelmét annak értékeire, szépségeire.
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a szabad természetben a folyamatos tevékenykedtetéshez, a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzéshez.
- Teremtsen lehetőséget különböző gyűjtőtevékenységekre, egyszerű vizsgálatok, kísérletek végzésére.
- Alakítsa ki a szülőföldhöz nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékeinek lehetőségeit kiránduló helyeit.
- Segítse elő, hogy természet szerető, természettisztelő- értékeit megbecsülő, óvó-védő emberre váljon, személyes példamutatással járuljon hozzá ennek megvalósításához.
- Biztosítson a természetsarokban élőlényekről, megfigyelt természeti jelenségekről stb.... szóló folyóiratokat ismeretterjesztő könyveket.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálására, alakítására.

A fejlődés várható eredménye:

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri néhány jellegzetességeit, ismeri a napszakokat.
- Tudja csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint. Ismeri azok védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Alkalmazza a gyűjtő fogalmakat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor virág, gyümölcs... stb.)
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismeri társadalmi és családi környezete legfontosabb adatait. (szülei nevét, foglalkozását, lakcímüket, óvodájuk nevét...).
- Ismeri és megnevezi a környezetben lévő néhány intézményt és azok rendeltetését.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Képes az általánosításra, következtetések levonására, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben rejlő szépséget, vigyáz a környezetre.

II.4.15.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:A gyermekekben alakuljanak ki az alkotás, önkifejezés (képi, plasztikai) esztétikai igényei.
Tevékenység során egyéni ütemnek megfelelően alakuljanak képességei, a tér, forma, szín kifejezésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, a környezet tér-, szín- és formavilága iránt.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztése érdekében.
- Vizuális készség-, képességfejlesztés (szem-kéz koordináció, finommotorika, önkifejezés).
- Esztétikai érzék alakítása, ízlésformálás, művészeti népművészeti elemek, alkotások megismertetése.
- Alkotó fantázia fejlesztése, kreatív önkifejezés,
- Környezettudatos anyaghasználatra szoktatás.
- „Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek legyenek az őket körülvevő világ, képi, plasztikai megjelenítésére.
- Élmények, jelenségek, emlékképek felidézésével, szabad képzelettársításával formákat, alakzatokat, hozzanak létre.
- Tájékozottak legyenek jártasság szintjén az alaptechnikákban, ismerjenek és tudjanak kevert technikákat is alkalmazni.
- Ismerjék az egyes eszközök, anyagok helyes használatát, felhasználásuk módját.
- Örömmel vegyenek részt az ábrázoló tevékenységekben, fejlettségüknek megfelelően.
- Alakuljon igényük az esztétikus, szép munkák készítése, környezetük díszítése iránt, legyenek képesek saját és társaik alkotásainak értékelésére.

II.4.15.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, énekes játék, zenehallgatás az egész napi tevékenység része, mely a szabadban és a csoportszobában is kezdeményezhető. Az élményszerű éneklés, zenélés, közös játék alapfeltétele

a jó hangulatú oldott légkör.

Cél: Zenét kedvelő, zenét szerető emberek nevelése, a zenei anyanyelv megalapozása, a gyermekek hallásának, ritmusérzékének, harmonikus szép mozgásának fejlesztésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Jutassa zenei élményhez a gyerekeket.
- Biztosítsa a nyugodt és oldott légkört.
- Fejlessze a gyermekek zenei alkotó kedvét.
- Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- Tudatosan készüljön fel a zenei élmény átadására.
- Az óvodapedagógus a zenei anyag kiválasztásánál figyelembe veszi az énekes népi játékokat, az igényesen válogatott kortárs, nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását, művészeti alkotásokat.

A fejlődés várható eredményei:

- Részt vesz az ének-zenei kezdeményezéseken.
- Szabadidőben szívesen énekel.
- Bekapcsolódik dalos játékok játszásába.
- Adottságaihoz mértén tisztán énekel (hangszín, hangerő, hangmagasság...).
- Folyamatosan fejlődnek zenei készségei, képességei (ritmus és hallásérzéke, egyenletes lüktetés...).
- Szívesen hallgat zenét, zeneműveket.
- Érdeklődik a hangszerek iránt, egyszerűbb ritmushangszereket tud használni.
- Zenére képes mozgást, táncos mozdulatot előadni, mozgását képes társaihoz igazítani.
- Képes egyszerű zenei motívumok alkotására.
- Élvezettel figyelik a zenehallgatást.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú).

II.4.15.4. Mozgás

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényege a testi fejlesztés. A 3 -7 éves gyermek egészséges fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeknek

megfelelő kellő aktivitást biztosító mindennapos mozgásban. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A program kiemelten fontosnak tartja az egészséges életmód szokásainak megalapozását, a mozgás megszerettetését, melynek eredményes megvalósításához jelentősen hozzájárul a mindennapos mozgás. A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez és a gyermekek fejlettségi szintjéhez.

Célja:

Fejlessze a gyermekek természetes mozgását, segítse a mozgástapasztalatok bővítését. Alkalmazkodó akarati tulajdonságait úgy fejlessze, hogy a gyermek szabad mozgáskedve megmaradjon. Alakítsa testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség). Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését.

A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi mozgást lehetőleg a szabadban célszerű tartani.

A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a motoros képességek, a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, a helyes testtartás kialakítása,
- a mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése.
- Az óvodában tartózkodás teljes időtartama alatt biztosítson megfelelő helyet, időt, eszközt (mozgásfejlesztő játékok) tiszta környezetet a gyermek mozgásfejlődésének kielégítésére.
- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyerekek számára.
- Szervezze úgy a csoport napirendjét, hogy helye legyen a napi mozgásnak.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Adjon lehetőséget, hogy az egyes gyakorlatokat, mozgásokat ki-ki saját képességei szintjén hajthassa végre.
- Szervezzen mozgásos játékokat, sport és verseny játékokat az udvaron.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermek szeressen mozogni, kitartó legyen a mozgásos játékokban.
- Tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- tudjon ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni, labdajátékokat játszani.

II.4.16. Esélyegyenlőség és gyermekvédelem az óvodában

A GYHDÓ Felsőszima Telephely speciális Fejlesztési Programmal rendelkezik.

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, nemtől függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódjanak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Inkluzív pedagógia

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk része. A többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együtt nevelését jelenti. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása, kiváltképpen a sajátos nevelési igényű gyerekek tekintetében Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk befogadó (inkluzív), másságot elfogadó óvodai környezetben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésére, szocializációjuk segítésére.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, aki

a.) különleges bánásmódot igényel

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.”

Óvónők feladatai a gyermekvédelem és a sikeres integráció megvalósításában

- Elősegíteni a veszélyeztetett, a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.

- A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.
- A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- Az óvodapedagógusok legyenek felkészültek a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelésére (szakirodalom ismerete, beszélgetés-, kapcsolattartás a szülővel, szakemberekkel).
- Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.
- Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.
- Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az Intézmény Igazgató megbízásából a tagintézményekben és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

Szociális segítő tevékenységei:

- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás pl hivatalos ügyek intézése, szülői segítése
- Csoportban végzett tevékenységek pl : pedagógus kérésére gyermek megfigyelése csoporthelyzetben
- Közösségi tevékenységek pl : részvétel óvodai rendezvényeken
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatása
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

II.4.17. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az Sajátos Nevelési Igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Óvodapedagógus feladatai:

- A integrálás keretében a Sajátos Nevelési Igényű és ép gyermekek együttélésének természetessé tétele.
- Differenciált, személyre szabott fejlesztéssel a különleges gondozási igény kielégítése.
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálatokkal történő folyamatos kapcsolattartás.
- Olyan óvodai környezet kialakítása, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetes.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunkával csökkenjen vagy szűnjön meg a gyermek egy-egy területen történő lemaradása.
- Fejlődjenek mindazok a készségek, képességek, amelyek az iskolai életbe való problémamentes beilleszkedéshez, a korai kudarcélmények elkerüléséhez nélkülözhetetlenek.
- A gyermek kapjon egészséges önbizalmat. Pozitív énképe erősödjön.

II.4.18. Tehetséggondozás

Cél: A különböző területeken tehetséget mutató gyermekek feltérképezése.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Óvodapedagógus feladata:

- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához.
- Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Fejlesztés tartalma:

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetőek azok a gyermekek, akik bizonyos

területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A különböző területeken tehetséges gyermekeket a csoporton belül fejlesztjük, törekedve, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan széles tevékenységrepertoárt biztosítunk számukra, amely elősegíti tehetségük kiteljesedését. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. Pl.: szakemberekhez való irányítás, versenyeken való részvételi lehetőség, pályázatokon való részvétel.

II.4.19. Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Tárgyi feltételek:

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógia program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy kell kialakítani, hogy az szolgálja, a gyermekek biztonságát kényelmét megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. **A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek mindegyikét óvoda pedagógus tartja.**

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- tevékenységekben komplexen megvalósuló készségek, képességek fejlesztése,

A nevelés időkeretei

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A gyermek egészséges a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket melynek megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-45 perces) csoportos tevékenységek tervezésével szervezésével valósulnak meg.

A napirend az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az

évszakok, a váratlan események stb. hatására.

A rugalmas helyzethez alkalmazkodó napirend feltétlenül tartalmazzon állandó mindig ismétlődő elemeket, ez növeli a gyermekek biztonságérzetét, azon kívül az időérzék alakulását is segíti, támpontokat nyújt. A jól kidolgozott napirend a maga rugalmasságával lehetőségeket biztosít az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, szabadlevegőn való hosszú idejű tartózkodásra és legtöbb időt a játék kapjon. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is neveli, építi, kapcsolatokat a gyermekekkel egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

A napirend és a heti rend általános időkeretei

A napirend általános időkeretei:

- játék és szabadidős tevékenység: 5 óra.
- étkezés, pihenés: 3 óra.
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység, gondozás 1, 5 óra.
- komplex foglalkozások naponta: 5- 45 perc.

A heti rend általános tartalma és maximális időkeretei:

	Naponta 20 – 30 perc	Naponta 5 – 45 perc
Hétfő:	mozgás verselés, mesélés,	ének, zene, énekes játék, gyermek tánc
Kedd:	mozgás verselés, mesélés	a külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal
Szerda:	mozgás verselés, mesélés	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Csütörtök:	mozgás verselés, mesélés	a külső világ tevékeny megismerése.

Péntek:

mozgás

mozgás

verselés,

mesélés

A heti rend felépítésében a fő tevékenységek napi beosztása intézményenként eltérő lehet.

A heti rend kialakításában számtalan variáció lehet az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével. Másképp alakulhat a nevelés az év elején és végén. A beszoktatás idején legyen lazább, rugalmasabb, alkalmazkodóbb. Az iskolára felkészítés feladatai pedig a heti rend, napirend pontosabb betartását helyezi előtérbe.

Természetesen minden esetben arra kell figyelni, hogy jusson elég idő a gyermeki tevékenységek, kedvezményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására

A heti rend napi fő tevékenységei a rugalmasság és a spontaneitás jegyében bármikor felcserélhetők.

II.4.20. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei**Az óvoda közös ünnepei, rendezvényei:**

Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15. Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró, „Kiszebáb égetés”; „Egészség hét”;

Környezetvédelmi jeles napok:

- Takarítási világnap (szeptember 20.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)
- Környezetvédelmi világnap (június 5.)

Kertvárosi Csicsergő Tagintézményben: „Bázisovi- hét”(évente 2x); „Apák-napja”; „Szüreti – hét”; „Oviparádé – családi nap”;

A legtöbb rendezvényünk nyitott a szülők számára, melyek kiválasztása azonban intézményenként eltérőek lehetnek.

Az óvoda kirándulásai:

Csoportos kirándulások a közvetlen és tágabb környezet megismerésére:

Bujtosi-tó, Múzeumfalú, Sóstó-vadspark, Botanikus kert, Bihari-tanya.

A kirándulásokba szívesen bekapcsolódnak a szülők is, mely programunk céljával és feladatával nagyon jól azonosulnak.

Sportrendezvények:

A Fenntartó által meghirdetett versenyek, rendezvények.

Az óvoda egyéb közös programjai

(óvodánként az eddigi hagyományok szerint):

- tagintézményen belüli gyakorlati tapasztalatcserek,
- közös pedagógusnapi és karácsonyi összejövetel
- idősök köszöntése a szomszédos idősök otthonában, karácsonykor nyugdíjas dolgozók meghívása rendezvényeinkre
- kiállítások megtekintése
- színházlátogatás
- Dolgozói kirándulás

Néphagyományőrző ünnepek:

- Szüretelés, szőlőpréslés, mustkóstolás
- Advent, betlehemezés, újévi köszöntő
- Farsangi állatalakoskodó
- Télűző kiszérés
- Húsvét (tojásfestés, locsolkodás, legényavatás)
- Májusfaállítás,

Az óvoda és a család közös rendezvényei, tevékenységei:

- Évi két alkalommal munkadélutánok
- Gyümölcsszüret, Mikulás-nap, Mikulás torna, Farsang, Kirándulások, Oviparádé, Játékonysági bál, Zöldnapok

Az óvoda egyéb közös rendezvényei:

- Szakmai cserelátogatások csoportok között
- Egészségügyi- Környezetvédelmi- Közlekedési napok
- Idősök köszöntése - Anyák napján
- Előadások helyben

- Színházlátogatás

II.4.21. Az óvoda kapcsolatai

Intézményünkben fokozott figyelmet fordítunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézményével kötött Együttműködési Megállapodásunk szerint különböző tevékenységeket, programokat szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába. Emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok és a majdani lemorzsolódás megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére.

Szülőkkel:

- szülői értekezletek
- SZMK választmányi megbeszélések
- munkadélutánok
- fogadó órák, nyílt napok
- kérdőívek kitöltése
- személyes kontaktus minél többször (kirándulások, rendezvények, stb.)
- sport és játéknapok

Egyéb külső kapcsolatok

- Gyermekek Háza Déli Óvoda Intézmény Igazgatójével, titkársággal, ill. az Intézmény Igazgató engedélyével a Fenntartóval.
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság
- Megyei Pedagógiai Közművelődési és Képzési Intézet
- Nyíregyházi Egyetem
- Könyvtár,
- Múzeum
- Színház
- Nyíregyházi Család-és Gyermejkölési Központ
- Védőnő

- Gyermek fogorvos
- Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézménye
- Idősek Othona

II.4.22. Az óvodába és iskolába lépés feltételei:

53.§ (1) Megszűnik az óvodai elhelyezés, ha

- a) a gyermeket másik óvoda átvette, az átvétel napján**
- b) a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyt adott a gyermek óvodából történő kimaradására**
- c) a gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján**
- d) az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort.**

Az iskolába lépés feltételei: az iránymutatást az Nkt.45 §-a alapján.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat vagy Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tanulási Képességvizsgáló Bizottság szakvéleménye alapján.

**II.5. Butykatelep Telephely és Rozsrétkor Telephely KOMPLEX
PREVENCIÓS NEVELÉSI GYAKORLATA**

II.5.1. Óvodánk adatai

Óvoda neve:	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA BUTYKATELEP TELEPHELY	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA ROZSRÉTBOKOR TELEPHELY
Óvoda címe:	Nyíregyháza, Bajcsy Zsilinszky u. 12.	Nyíregyháza, Rozsrétbokor 15-17.
Székhelye:	4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8.	
Telefonszáma:	(06-42) 512-915	(06-42) 512-916
E-mail címe:	ovodabutyka@netra.hu	ovodarozsret@netra.hu
OM azonosító:	033090	

Az óvoda a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában a Közgyűlés felügyelete alatt működő nevelési intézmény.

Bevezetés

A 2011. évi CXCV. törvény és a Kormány 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, valamint a Kormány 77/2025. (IV.15.) Korm.rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A Korm. rendeletnek megfelelően módosítottuk a helyi nevelési programunkat. Munkánkat az alapító okiratban, az Alapprogramban meghatározott feladatok tükrében végezzük, összhangban a fenntartó elvárásaival, az óvoda törekvéseivel.

Valljuk, hogy a mai gyermek számára az aktív, örömteli óvodás évek, a későbbi kapcsolataikat is befolyásoló szeretetteljes légkör az, amire felnőtt életüket alapozhatják, és ehhez minden feltételt és segítséget meg kell adnunk.

Hisszük, hogy a mai társadalmi környezetben minden gyermeknek szüksége van arra, hogy képességeit a leghatékosabb szinten alkalmazni tudja, a képességei lassúbb fejlődése

miatt későbbi életében ne kerüljön hátrányos helyzetbe- esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be-, egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az egyenlő hozzáférés biztosításával az egyéni értékek kibontakoztatása programunk gyermekközpontúságát jelképezi.

Pedagógiai gyakorlatunk a gyermekek érdekének védelmében, a gyermekek harmonikus fejlődésének érdekében az óvodapedagógusok értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését biztosítja.

II.5.2. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép

Életfilozófiánk:

A mozgás, a játék, a változatos tevékenység, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodai éveket, melyek alatt a gyermek számára észrevétlenül alakulnak, fejlődnek későbbi sikeres életéhez szükséges készségei-képességei.

Gyermekkép:

Gyermekközpontú, befogadó környezetben olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, tudnak örülni, felfedezni, csodálkozni. A környezetben jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő. Olyan óvodások nevelése, akiknek pozitív tulajdonságait erősítve, viselkedési formáit fejlesztve megfelelnek szűkebb és tágabb társadalmi elvárásoknak; egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelésben részesülnek mindenféle előítélet nélkül, csökkenjenek esetlegesen meglévő hátrányaik. Óvodánk vállalja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását, fejlesztését is, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik. Nevelésünk gondoskodik a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő a mással nem helyettesíthető szabad játékról.

A nemzetiségüket vállaló és a migráns gyermekeknek igény szerint biztosítjuk a hagyományaik megismerését, őrzését, ápolását; társadalmi integrálódásukat.(nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának)

Óvodakép:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől (a gyermek fejlettségétől függően) az iskolába lépésig.

Óvodánk a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztését, készségeik, képességeik kibontakoztatását, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségjegyek fejlesztését valósítja meg. Tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, és azt, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy Nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.” Az óvodakép pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit a családi nevelés kiegészítőjeként.

Helyzetelemzés:

Az óvoda bemutatása:

Intézményünk Butykatelepen Nyíregyházától 10 km- re, szétszórt településen található. Az épület az 1970-es években szolgálati lakásokból lett átalakítva; azóta működik óvodaként. Az óvoda környezetében a szülők iskolázatlanok, többségük napszámból, szociális támogatásból él. Magas az etnikai kisebbséghez tartozók száma. Helyi nevelési programunkat a Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptálásával készítettük. 2003. januárjától kiépítettük COMENIUS 2000. I. partnerközpontú minőségbiztosítási rendszert és az óta is működtetjük.	Óvodánk Rozsrétbokor telephelyen működő 2, csoportos integrált intézmény. 1980-ban szolgálati lakásból átalakított, s az óta óvodaként működik, külterületen található. Szerencsésnek mondható ez, mivel a főúttól való távolsága a megközelítés szempontjából ideális, ugyanakkor a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések nem érintik közvetlenül az intézményt Helyi nevelési programunkat a Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptálásával készítettük. 2003. januárjától kiépítettük COMENIUS 2000. I. partnerközpontú minőségbiztosítási rendszert és az óta is működtetjük
--	---

Az óvoda tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere:

Csoportszobáink tágasak, világosak, egymástól részben elkülönítettek, a nap folyamán bármikor használhatók; Rozsrét rendelkezik külön tornaszobával; Butykatelepen a helyi művelődési központ biztosítja a téli időszakban a mozgásos tevékenységekhez szükséges helyiséget. A szociális helyiségek korszerűek, esztétikusak.

Az udvaron homokos, füves, játszóterületek biztosítják a különböző változatos mozgáslehetőségeket; udvari játékaink környezetbarátok. A csoportszobák berendezési tárgyai megfelelőek.

A programunk működéséhez minden területen biztosítottak az eszközeink.

Törekszünk arra, hogy a mozgáson és a játékon túl, minden tevékenységhez egyenletesen biztosítsuk a feltételeket.

Az eszközök beszerzése részben költségvetési keretből, ill. egyéb forrásból, támogatásokból valósul meg.

Óvodánk személyi feltételei (mindkét Telephelyen)

Óvodapedagógus	3 fő
Szakképzett dajka	2 fő
Óvodatitkár	- fő
Karbantartó	- fő
Udvertakarító	- fő
Konyhai kisegítő	1 fő

Szakvizsgázott óvodapedagógusaink: Butykatelepen 3 fő; Rozsréten nincs. Ped.II.

besorolású pedagógusaink száma Butyán 1, Rozsréten 1

Óvodapedagógusaink a nevelőmunkához kapcsolódó egyéb tanfolyami végzettséggel is rendelkeznek (többek között):

- Komplex Prevenció Óvodai program ismerete és adaptációja
- A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében
- A vizuális nevelés lehetőségei az óvodában, korszerű eszközökkel, technikákkal.
- Tánc az óvodában
- Fejlesztőpedagógus intenzív előkészítő
- Minőségbiztosítás az óvodai gyakorlatban

- Minőségfejlesztési alapismeretek és azok alkalmazása a közoktatásban
- Számítástechnikai alapismeretek
- Kompetencia alapú oktatási programcsomag alkalmazása
- Óvodáskorú gyermekek érzelmi és szociális képességeinek mérése és fejlesztése mentálhigiénés módszerekkel, játékokkal.
- Tanulási zavarok felismerése és kezelése
- Egészségfejlesztő Mentálhigiénés szakvizsga
- Közoktatás vezetői szakvizsga
- Speciális német nyelvtanfolyam
- Sindelar tanfolyam
- Differ mérések tanfolyam
- IPR tanfolyam
- Gyermektorna vezetés továbbképzés

Testületünk tagjaira a szakmai igényesség, az új iránti fogékonyság a jellemző.

A nevelőmunkánkat közvetlenül segítő dajkák szakképzettek.

A fejlesztés érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk az arra szakosodott fejlesztő pedagógusokkal, a Szakszolgálat dolgozóival.

Szakmai feltételek:

Az óvodánkba maximálisan felvehető gyermeklétszám 45 fő.

A családok szociokulturális háttere heterogén képet mutat. A szülők iskolázottsága, lakáskörülményei, jövedelemszintje megosztottságot mutat. Minden csoportban jelen van a szegény és a jó módban élő családok gyermeke is.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segíti nevelőmunkánkat. Rendszeres segítséget, támogatást kapunk. A szülők érdeklődést tanúsítanak óvodánk iránt, pozitív a pedagógiai munkánkról alkotott kép.

Programunk alapelvei:

- Óvodai nevelésünk az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul.
- A gyermek személyiségéből, egyéni képességeiből kiindulva olyan szeretetteljes és érzelem gazdag óvodai légkört teremtünk, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet övezi. Biztosítjuk a feltételt az egészséges öntudat kibontakoztatásához és az önmegvalósítás lehetőségéhez. Előtérbe helyezzük a szabad és szervezett mozgást, szabad játékot.

- Nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkörben megteremtjük a feltételt az egyéni bánásmód, a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez, képességük fejlesztéséhez.
- Óvodánk valamennyi dolgozója tiszteli, szereti és megbecsüli a fejlődő személyiséget, elfogadja a különbségeket.

II.5.3. Óvodai nevelésünk célja, feladata

Célunk:

A 3-7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével:

- Egészséges, harmonikus személyiség fejlesztése.
- Testi-lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása mozgáson, játékon keresztül.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása
A fejlesztő programunk alapja: Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenciók Óvodai Program adaptációja); az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
- A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Nevelési feladatunk

A 3-7 éves gyermekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése.

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi nevelés az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetét biztosítjuk.
- A természetes mozgáskedvet fenntartjuk, az új mozgásos tevékenységeket megszerettetjük.
- A mindennapi mozgással fejlesztjük a gyermekek erőletét, alkalmazkodó képességét, testi fejlődését.
- Harmonikus, összerendezett mozgás gyakoroltatásával elősegítjük az esztétikus, szép mozgást.
- A fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges biztonságos, egészséges környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Egészségmegőrzés, betegség megelőzés szokásainak alakítása (egészséges életmód, testápolás, öltözködés, fogmosás, pihenés). Az egészséges életmód alakítása érdekében

a magas cukortartalmú ételek, italok fogyasztásának, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek, gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának szorgalmazása.

Az érzelmi nevelés és szocializáció, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

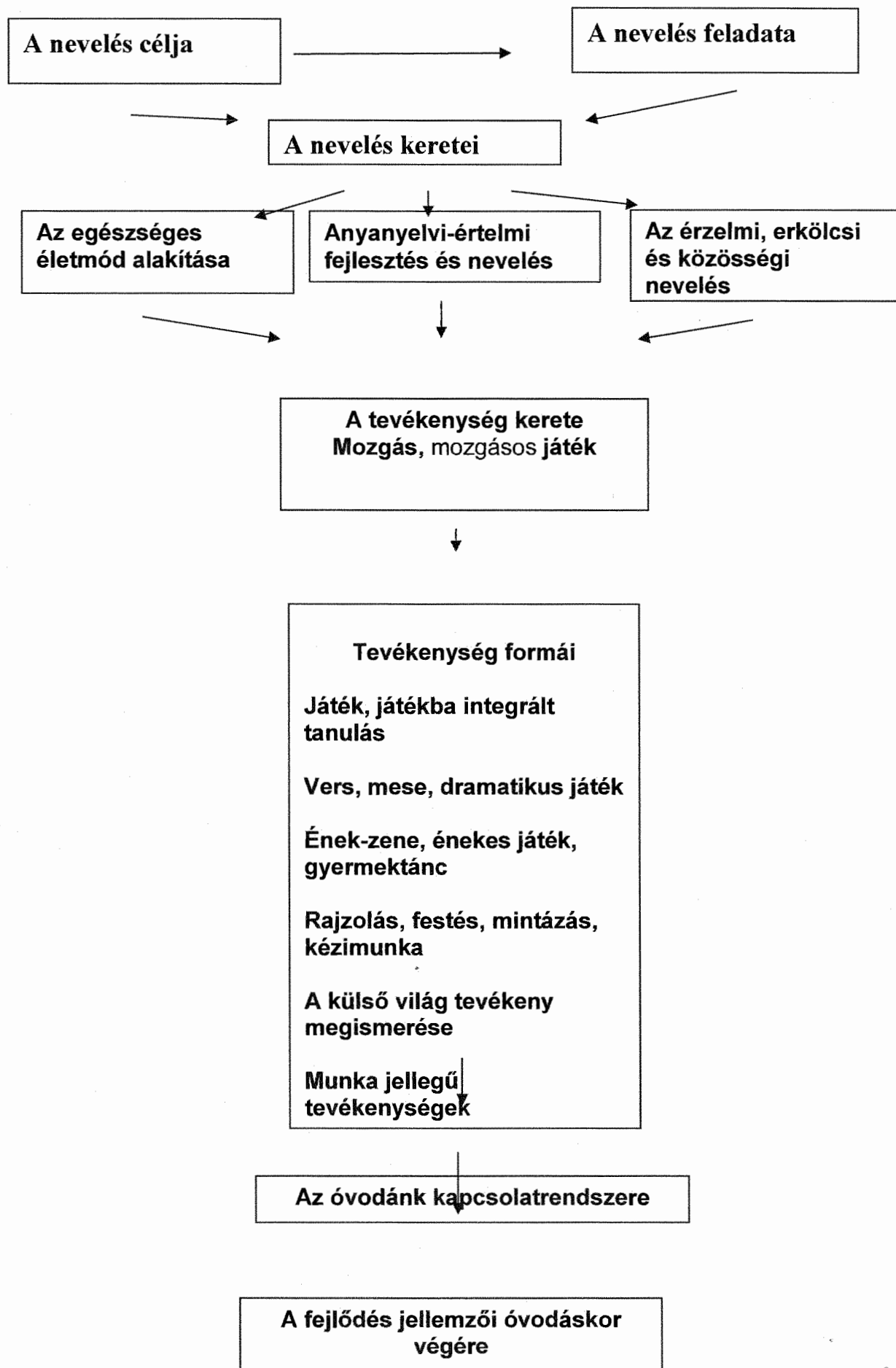
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt családi légkört teremtünk.
- A közös élmények, a közös együttlétek, a közösen végzett tevékenységek szervezésével erősítjük az egymás iránti figyelmességet, megértést, felelősségérzetet, toleranciát, őszinteséget, önfegyelmet, szorgalmat, kitartást, szabálytartást, önzetlenséget, igazságosságot, igazmondást.
- Segítjük, támogatjuk a gyermekek között létrejövő kapcsolatok, barátságok, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek kibontakozását. Építünk a gyermekek nyitottságára, hogy ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, mely alapja a nemzeti identitástudatnak, a keresztény kulturális értékek hordozója, a hazaszeretet a családhoz való kötődés alapja.
- A szociális érzékenység alakításával megalapozzuk a különbözőségek elfogadását, önmaguk és mások szeretetét, megbecsülését. Az együttéléshez szükséges alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakítását. A gyermekeket arra neveljük, hogy fogadják el: - az emberek különböznek egymástól.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- A gyermekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzésekkel lehetővé tesszük, hogy egyre több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezetről.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységekkel, a tapasztalatok élményszerző átélésével, újrendezésével problémahelyzeteket teremtünk, melyek megoldásával segítjük az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, kreativitásuk, problémamegoldó képességük, logikus gondolkodásuk fejlődését.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó kommunikatív formák – ölbeli játékok, arcsimogatók, hintáztatók – majd a meghitt beszélgetések, kommunikációs játékok alkalmazásával alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszédkedvét, beszéd aktivitását.
- A biztonság, szeretet, védettségérzet biztosításával segítjük a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással, vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

- Minden gyermek számára egyenlő lehetőséget biztosítunk a minőségi neveléshez és tanuláshoz, valamint az inkluzív nevelés előtérbe helyezésével az egyéni differenciált bánásmódon alapuló fejlesztéshez.
- Az értelmi nevelés feladatai: a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése; az értelmi képességek fejlesztése, a fejlődést, a képzeletet, kreativitást elősegítő környezet biztosítása.

NEVELÉSI GYAKORLATUNK RENDSZERÁBRÁJA:

II.5.4. A nevelés alapvető keretei

II.5.4.1. Az egészséges életmód alakítása (Testápolás, étkezési szokások, öltözködés, pihenés)

Feladataink:

- ☐ A testi-lelki egészség alapvető feltételeinek biztosítása a gyermek komfortérzetének kielégítésére.
- ☐ A gyermekek életkorának megfelelő optimális óvodai életritmus kialakítása.
- ☐ A gyermekek egészségének védelme, óvása, edzettségének megőrzése, biztosítása.
- ☐ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása; környezettudatos magatartás megalapozása.
- ☐ A gyermekek speciális gondozása, szükség esetén megfelelő szakember bevonása a prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátásában.
- ☐ A gyermekek fejlődéséhez szükséges stresszmentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Az óvodába történő felvétel után a gyermekek megismerésére, testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt. A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt viszonyt teremtünk, tapintatosan közeledünk hozzájuk. A testápolási teendők sorrendjét az egészségügyi szokások pontos menetét, a csoportban dolgozó dajka néikkel együtt végezzük az azonos gyakoroltatás miatt. A fokozatosság betartásával biztosítjuk a gyermekek számára az önálló testápolás, öltözködés lehetőségét.

A napi háromszori étkezést azonos időpontban, három órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között végzik óvodásaink. A tízórai és az uzsonna folyamatos, az ebéd kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyerekek tempóját, egyéni szükségleteit.

Igyekszünk különös figyelmet fordítani a különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére; a zöldségek és gyümölcsök, ill. a tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére

Az öltözködnél a rétegességet, a cipőnél a lábboltozat egészségét szolgáló lábbelit hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink ruházata tiszta, praktikus legyen.

A nyugodt pihenéshez optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom) teremtünk. Mesével, altatózenével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyermekeket. A különböző alvási igényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük. Lehetővé tesszük, hogy folyamatosan ébredhessenek, felkelhessenek, és csendesen tevékenykedhetnek.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen elemének tartjuk a mindennapi szabad mozgást. Sokféle

mozgásfejlesztő eszközzel – csoportban, tornaszobában, udvaron – biztosítjuk a különböző mozgáselemek gyakorlásának lehetőségét. Szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését végezzük. A napi prevenciós fejlesztő tornákkal segítünk a hanyag testtartás, a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartását javítjuk.

A gyermekek edzettségét a rendszeres szabadban való tartózkodással is biztosítjuk (kivéve ködös, zuhogó eső, erősen szeles időjárás). A füves, udvarrészeken, pályákon végzett labdajátékokkal, futásokkal, mozgásos játékokkal fejlesztjük a gyermekek rugalmasságát, állóképességét.

Az óvodában a beteg gyermekeket elkülönítjük, míg a szülő az értesítést követően megérkezik. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, szakszerű fertőtlenítéssel, mozgással, megfelelő öltözködéssel, saját eszközök (törölköző, fésű, ágynemű) használatával próbáljuk elkerülni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☐ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek, amikor azt szükségesnek érzik.
- ☐ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- ☐ A zsebkendőt önállóan használják.
- ☐ Esztétikusan megterítene, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- ☐ Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- ☐ Önállóan tudnak szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak fogyasztani.
- ☐ Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki- és begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ☐ Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra.

II.5.4.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció, erkölcsi az értékorientált és közösségi nevelés alakítása

Feladataink:

- ☐ Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beilleszkedési szakasztól az óvodáskor végéig.
- ☐ A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok alakítása érdekében.

- A szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez
- A gyermekek nyitottságára építve elősegíteni a szűkebb és tágabb környezet megismerését, alakítani, formálni nemzeti identitástudatot, közvetíteni a keresztény kultúra értékeit, kialakítani, és formálni a családhoz való kötődést

Fontosnak tartjuk és megteremtjük a biztonságot nyújtó, derűs, családi légkört, mivel a gyermekek személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Már a beilleszkedési szakaszban tapintatos figyelemmel törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék.

Játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.

A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg, bátortalanabbakat odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereiknek. Meleg, érzelmi támaszt nyújtó környezetet alakítunk ki, ahol a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesülnek.

Közös élményekkel, sokszínű tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, formáljuk egymáshoz való viszonyukat, neveljük őket annak megértésére, elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A gyermekek pozitív kapcsolatainak alakulását azzal segítjük, ha csoportjukban jól érzik magukat. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását a gyermekközösséggel közösen végezzük.

Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük, egyéni sajátosságaik figyelembe vételével.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos feladatunk, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk pontos határok megjelölésével. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg, lehetőséget adunk a javításhoz.

A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a „személyes percek”-et, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A közös élményekre épülő tevékenységekkel, a közösen végzett munka örömeivel, a közös együttlétekkel erősítjük az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség tulajdonságokat.

Fejlesztjük akaratukat, önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

Példamutatással, bátorítással, türelemmel fejlesztjük a gyermekek viselkedéskultúráját,

valamint elősegítjük a szokás-, és normarendszer megalapozását. Biztosítjuk a kiemelkedő képességű gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.(pszichológus, logopédus, védőnő, EPSZ szakemberei. Gyermekjóléti szolgálat megbízott szakemberei).

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- ☐ Ragaszkodnak óvodájukhoz, csoporttársukhoz, a felnőttekhez
- ☐ Ragaszkodásukat az érzelmeikben, szavaikban és tetteikben is kifejezik. Érzelmein, indulatain életkorának megfelelően tud uralkodni, kivárára képes, toleráns.
- ☐ Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása. Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ☐ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, szívesen dolgoznak a közösségért.
- ☐ Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- ☐ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- ☐ Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyeztetni.
- ☐ Tudnak kezdeményezni a tevékenységeket türelmesen, befejezik.
- ☐ Tudják és fogadják el, hogy különbözőek vagyunk.
- ☐ Képes társaival kooperatívan együttműködni, kommunikálni.
- ☐ Kialakul, az én-tudat, mi-tudat, az enyém tudata.
- ☐ Alakulóban van a feladattudata, feladattartása, megjelenik a kötelességtudat.

II.5.4.3.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést az egész nap folyamán megvalósuló, minden tevékenységet átszövő folyamatnak tekintjük.

A gyermekek életkorának megfelelő, különböző tevékenységek és élethelyzetek biztosításával teremtjük a szellemi fejlődés feltételeit.

Életkori sajátosságaikhoz igazodva egyaránt alkalmazzuk a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.

Feladataink:

- ☐ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- ☐ A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- ☐ A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a

gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ez által bővüljenek megismerő kognitív képességei. (egyre pontosabb valósághű észlelés, figyelemösszpontosításra való képesség, valósághoz közeli képzeleti működés, problémamegoldó és kreatív gondolkodás), alkotóképesség.

- ☐ Feladataink megvalósítása érdekében fejlődésüket elősegítő, ösztönző környezetet biztosítunk

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ☐ Egyre pontosabb, valóság hűbb az észlelés.
- ☐ Figyelemösszpontosításra való képesség.
- ☐ Valósághoz közeli képzeleti működés.
- ☐ Reprodukív emlékezet.
- ☐ Problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- ☐ Alakuló fogalmi gondolkodás fejlődése a jellemző.
- ☐ A migráns gyermek is megérti az óvodai életéhez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

II.5.5. Az óvodai élet megszervezése: Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodánk tevékenységi formái, a tevékenységben megvalósuló tanulás:

1. Mindennapos mozgás
2. Játék, játékba integrált tanulás
3. Verselés, mesélés, dramatikus játék
4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. Munka jellegű tevékenységek

II.5.5.1. Mindennapos mozgás

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal. Kedvezően befolyásolja a szociális és értelmi képességek alakulását, elősegíti az egész személyiség fejlődését, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítását, formálását, fejlesztését.

Feladataink:

- ☐ A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- ☐ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.
- ☐ A 3-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítése.

A mozgásfejlesztés elvei:

- ☐ Elfogadjuk az egyéni eltéréseket, és mindent megteszünk azért, hogy a gyermek képességei optimálisan fejlődjenek.
- ☐ Megfelelő játékos élethelyzetben, tevékenységben fejlesztjük a képességeket.
- ☐ A fejlesztés eredményessége érdekében figyelembe vesszük a gyermekek motiváltságát, aktivitását, a differenciálás lehetőségét.
- ☐ Erőfeszítésre, szorgalomra, önállóságra serkentjük óvodásainkat. A próbálkozás, gyakorlás, korrekció közben elért apró sikereket stabilizáljuk, és újabb teljesítményre ösztönözzük.

A mozgásfejlesztés fő területei:

- ☐ Szervezett mozgásos tevékenység
- ☐ Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- ☐ Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

A szervezett mozgásos tevékenység feladatainak megvalósításához a gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek általános fejlettségéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. A mozgás kivitelezését segítő utasításokat a feladatvégzés alatt többször ismételjük. Az ellenőrzés, értékelés során megerősítést kapnak a gyermekek.

A 2,5-7 évesek korcsoportjában a mindennapos mozgáson túl kötelező foglalkozást tartunk, egyéni képességeknek, és fejlettségeknek megfelelően.

A mindennapos mozgásra irányítottan naponta legalább egyszer, jó idő esetén, az udvaron, egyébként a csoportszobában, illetve a tornaszobában kerül sor az egyéni szükségleteket figyelembe véve. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk. A mindennapos mozgás anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlat ismétlésével, továbbá részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos

feladatok, játékok, táncok. A játékot képességükhöz mértén és a foglalkozások anyagához igazítva választjuk ki.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Óvodánkban megfelelő mozgásteret, helyszínt, alkalmat, időt biztosítunk, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat. Rozsréten a tornaszoba mérete lehetővé teszi, hogy a különböző mobil, mozgásösztönző szereket bevigyük és ott a gyermekek, használják. Butykatelepen erre a célra az öltöző helyiségét veszik igénybe. Mozgásformák gyakorlására az udvaron is lehetőséget biztosítunk ugyanezeknek az eszközöknek a kivitelével, továbbá az udvarra telepített változatos mozgáslehetőségre inspiráló játékok segítségével.

A játékkal fejlesztjük a gyermek mozgását, segítjük új mozgásformák kialakulását, gyakorlását, ismert mozgások tökéletesítését, fejlesztjük kézügyességét. A változatos mozgással ügyesebbé tesszük a gyermeket, növeljük önállóságát, kitartását, hozzáértését, a társra figyelmet. Lehetőséget biztosítunk a veszélyhelyzetek felismerésére, annak kiküszöbölésére, mellyel kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetet biztosítunk.

Nagymozgások fejlesztő eszközei:

Bújásra, mászásra, kúszásra, gurulásra a gyermekek érdeklődésének megfelelően különböző eszközöket kínálunk. (Greiswald szer, tornaszőnyegek, karikák, rudak, padok, bordásfalak stb.)

Szem-kéz koordináció fejlesztéséhez:

Különböző méretű, súlyú labdákat, homokozó eszközöket, kézi szereket, köteleket, stb., valamint ugróiskolákat használunk.

A vesztibuláris rendszer ingerlése ennek a korosztálynak (2,5-7-ig) alapigénye. Erre rendelkezésre állnak a tölcserék, forgók, tányérhinták, kötélletrák, háló, mind a csoportszobákban, mind a tornaszobákban, mind az udvaron.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ☐ Mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- ☐ Kialakul testsémájuk.
- ☐ Tudnak tájékozódni téri helyzetekben, ismerik a téri irányokat.
- ☐ Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempóját szabályozzák.
- ☐ Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészülnek az írás-tanuláshoz.
- ☐ Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátási, formaállandósági észlelésük.
- ☐ Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- ☐ Egészséges versenyszellemük kialakul.

II.5.5.2.Játék, játékba integrált tanulás

Játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermeke közötti kapcsolatok kialakulását. Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Cél:

- ☐ A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlődése.
- ☐ Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakulása.
- ☐ Formálódjon szociális, társas viselkedése, magatartása.
- ☐ Érvényesüljön a szabad játék elsődleges szerepe.
- ☐ Az egyes játékfajták személyiségformáló hatása

Feladataink:

- ☐ A játék feltételeinek biztosítása.
- ☐ Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása.
- ☐ A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmának gazdagítása.
- ☐ A beszédkésztség fejlesztése játék közben.

A játék feltételeinek biztosítása:

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatostkodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezések, az önkiszolgáló tevékenységek, és a

pihenés szakítja meg. Figyelünk a több napon át tartó játékra, biztosítjuk annak feltételeit, a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a „kincsesláda” tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhhetnek a gyerekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása:

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni, de ha szükség van rá modellnyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, ha durvaság adódik, tapintatosan segítjük a probléma megoldását.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajtáknak gazdagítása. A *gyakorlójáték* során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével szőnyegen, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszerveik: gyakorolják a látást, hallást, tapintást, mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédkésztségük fejlődését.

A manipulációs *gyakorlójáték* fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világgal – a tárgyakkal, anyagok tulajdonságaival, (felület, szín, forma, nagyság), szem-kéz koordinációját – a tépés, öntögetés, a testséma fejlesztését – a tárgyakhoz való viszony, a percepciót- ugyanolyan szempont szerinti rakosgatás, vizuális ritmus fejleszti.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték, amikor valamilyen szerepet vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását.

A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyermekek mindig azt utánozzák, amelyek érzelmileg fontosabbak számukra, ezért ügyelünk arra, hogy mi felnőttek mintát adjunk. Figyelünk a játék törvényszerűségére, amelyek más szabályokat is állítanak. A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat gyűjtünk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

A szerepjáték fejlesztési lehetőségei:

Szociális tanulás, erkölcsi értékek, együttélés szabályainak elsajátítása. Fejlődik képzetük, alkalmazkodóképességük, önuralmuk, empátia- és kommunikációs képességük, toleranciájuk.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására, saját, vagy irodalmi élmények feldolgozására játékos formában, kötött, vagy kötetlen szituációs játékban. Többszöri ismétléssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásaik alapján játszhatják el az önként kiválasztott darabot. Mindezek feltétele az érzelmileg megalapozott élményháttér, a megfelelő kelléktár.

Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a gyermekekben a bábozáshoz. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, ezzel is segítve az önkifejezést, önmegvalósítást. Alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyermekeknek.

A dramatizálás, bábozás fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek emlékezetének, képzeletének, tapasztalatainak, mozgás és kommunikatív készségének fejlesztése.

A szabályjáték fejlesztési lehetőségei:

A szabályjáték játssza közben formáljuk a gyermekek szabálytudatának alakulását, kitartását, kudarcűrész erősítését, az indulatok fékezését. A mozgásos, a verbális és értelemfejlesztő játékokkal elősegítjük a gondolkodás fejlesztésében a memória, a kombinációs készség, a figyelem, az analízis, szintetizálás folyamatát, a fogalmakkal való műveletek alakulását.

A gyermeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, ezért elősegítjük, hogy minden

gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építőelemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.

Az építő-konstruáló játékfejlesztési lehetőségei:

Kreativitás, megfigyelő képesség, egyensúlyérzék, szem-kéz koordináció, rész és egész viszonyának megtapasztalása, türelem, percepció, térészlelés, formák, színek fogalmának megismerése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ☐ A gyermekek képesek szabályokat betartani, a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásai között.
- ☐ Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudják végezni.
- ☐ Ismert meséket szívesen báboznak és dramatizálnak.
- ☐ Esetenként barkácsolást kezdeményeznek, amit felhasználnak más játékokban is.
- ☐ Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak.
- ☐ A gyakorlójáték csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg.
- ☐ Igényükké válik a társakkal való együttműködés is.
- ☐ Örömmel, önfeledten játszik.
- ☐ Játéka elmélyült, kitartó.
- ☐ Képes egyéni ötlet, vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- ☐ Szívesen vállal szerepet.
- ☐ Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- ☐ Tudják vágyaikat késleltetni.

A játékba, tevékenységbe integrált tanulás

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes, és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Programunkban a kultúra átadást a külső világ megismerése köré építjük, figyelembe véve a természet változásait, a hagyományokat, az aktualitásokat. Ezen belül jelennek meg a matematikai tartalmú tapasztalatok.

A komplexitást figyelembe véve rendeljük hozzá az anyanyelv, irodalmi nevelés, a vizuális nevelés, az ének zenei nevelés, feladatait és tevékenységeit, illetve anyagát.

Mindegyik terület áthatja a másikat, de minden napnak meg van a fő tevékenységi formája.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon valósul meg. A kezdeményezett és irányított tevékenységeket a játékból indítjuk, játékidőben végezzük. A gyermekek érdeklődését figyelembe véve mikrocsoportos formában végezzük az ismeretek bővítését, az egyéni képességfejlesztést.

Butykatelep telephelyen kapcsolódási pontok a kompetencia alapú óvodai programcsomaghoz a tárgyi eszközök meglétének, lehetőségek arányában.

Komplex fejlesztési tématervek:

☐ Integráló nevelési terület:

Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tartalmú tapasztalatok

☐ Integrált nevelési terület:

Anyanyelvi, irodalmi nevelés

Vizuális nevelés

Levegő

Tűz

Víz

Föld

Kiegészítő anyag a világ befogadásának elérhetősége

Fehér Anna: játszunk? Természetesen

Reikort Ildikó: Zenevarázs

Székely Andrea: Bábjáték

Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány

Kiegészítő segédlet komplex tervekhez

Székely Andrea: Játék bábokkal

Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában

Zóka Katalin: Kóstolgtató

Túri György: Játék, tánc, élet

Feladataink:

- ☐ A tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak megalapozása, kompetenciáinak fejlesztése.

- ☐ Jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása és fejlesztése.
- ☐ A kultúra átadás hatásrendszerében – a nevelési módszerek segítségével – a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, oly módon, hogy azon keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei.
- ☐ Eljuttatni a gyermekeket az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás szintjére.
- ☐ A felfedezés lehetőségének biztosításával kreativitásuk erősítése.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- ☐ Az utánzós tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- ☐ A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- ☐ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- ☐ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- ☐ A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- ☐ A cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat.

Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el.

Az önállóság, az erkölcsi, akarati tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

A kötött tevékenységek alapelve (ének-zene, mozgás) a játékosság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartás, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikrocsoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A tanulási nehézséggel rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítetttségét, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

2,5-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	45 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

2,5-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapelv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A szülői igényeken alapuló *tehetséggondozás* tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikrocsoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma (Rozsrétbokorban):

☐ német

II.5.5.3. Verselés, mesélés

Feladatunk:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Művészi értékű a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi a klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét.

- A mese-vers tevékenységgel az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédkésztséget alakítjuk.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a nyelv hangzásával, dallamosságával, mondszerkesztésével segítjük a biztonságos önkifejezés megalapozását, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtását és az irodalmi érdeklődés felkeltését.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos (vers-mese, bábjáték, dramatizálás, szituációs játék, helyzetjátékok, mimetikus játékok) tevékenységeken keresztül feltárja a gyermekek előtt az emberek külvilághoz való viszonyát; egymás közötti érzelmi viszonyokat; megismertet a viselkedési formákkal. A valós élet szerepköreinek elsajátítását játékos formában végezzük.

A mese-vers tevékenység a gyermeki igénynek megfelelően spontán, vagy szervezett és tervezett módon jelenik meg az óvodai életünkben. Mindkét formában helytel és idővel ideális körülményeket teremtünk.

Folyamatismertetés

2,5-4 éves korban:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Hőcögtetők, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánzása.
- Egyszerű állatokról szóló népmesék és műmesék.

Elemenként kezeljük az ismétléseket, alliterációkat. A meséhez a hétköznapi élettől eltérő, különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. A kicsik dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat eljátszásában.

4-5 éves korban:

- Egyszerűbb, de több versszakos mondókák
- Állatokról szóló népmesék, egyszerűbb szerkezetű műmesék.
- Rövidebb ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt, vidám, pattogó ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek.
- A versek témái között az évszakváltás, a gyermekek, felnőttek világa jelenik meg.

A mesék életre keltésében megfelelő a dramatizáló játék, ami nem a cselekmény végigjátszását jelenti, hanem az egyes szereplő kiválasztását, a felöltözést és a szerepnek megfelelő viselkedést.

5-6-7 éves korban:

- a mondókák köréből, a változatos kiszámolók, menetelők, vonulósdiók, szoknyafogók;
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók;
- találós kérdések, mulattató mondókák, beugratók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások;
- bonyodalmas, tréfás állat- és tündérmesék a népmesék és műmesék köréből;
- műmesék, folytatásos elbeszélések, történetek;
- több versszakos, természetéről, állatokról, családról, gyermekekről szóló érzelmi töltésű, vagy humoros rímelő versek;
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül: a résztvevők a szerepeket egymás között felosztják, saját, vagy társuk viselkedését

kommentálják.

A mese, vers tevékenysége során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességek az alapjai.
- Várják, kérik a mesemondást. Maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- Beépülnek a magyar népmesei szófordulatok a passzív/ aktív szókincsükbe.
- Használják a metakommunikatív jelzéseket, a környezetükben élőkkal jól kommunikálnak.
- Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük, beszédképességük, beszédkedvük, erősödik erkölcsi tudatuk.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játékukba is beleszővik.
- A bábok, eszközök, díszletek elkészítésében aktívan vesznek részt.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Képesek megkezdett történet, mese folytatására: saját fantáziájukkal kiegészítve azt.
- Képesek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére.

II.5.5.4. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

Cél:

A közös énekes játék örömeivel a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési képességének, harmonikus, szép mozgásának fejlődése, a zenei anyanyelv kialakulása. A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Fő területei:

- hallásfejlesztés;
- ritmusérzék fejlesztés;
- mozgásfejlesztés

A hallásfejlesztés elsődleges területének az éneklési készség, tiszta, szép éneklés fejlesztését

tartjuk.

Részfeladataink:

- a magas és mély hang különbségének érzékeltetése.
- Halk és hangos közötti különbség érzékeltetése.
- Hangszínek felismertetése.
- Belsőhallás fejlesztése.

A gyermekek ritmusérzékét fejlesztjük az egyes részterületek gyakorlásával.

- Egyenletes lüktetéssel.
- Mondókák és dalok ritmusának gyakorlásával.
- Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolásával.
- Tempóérzékeltetéssel.
- Gyermekhangszerekkel.

Mozgásfejlesztés: a zenéhez kapcsolódó mozgást a közös játék érzelmi töltésére építjük.

Feladatunk:

A zenei nevelésnek a gyermek mindennapi tevékenységét át kell hatnia. A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában könyve alapján történik. Ehhez illesztjük az önkifejezés és a zenei kreativitás eszközeként a Zenevarázs kompetencia alapú óvodai program kiegészítő segédletét. A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.

A gyermek szeressen énekelni, játszani, szívesen hallgasson zenét.

Használjuk a néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagát. Az egyenletes szép járással, utánzó mozdulatokkal, a dalos játékok mozgássoraival megalapozzuk a későbbi tánclépéseket. Megismertetjük a gyermekekkel a magyar népi játékkincs egy-egy szép változatát, kortárs művészeti alkotásokból is merítünk (pl. Gryllus Vilmos zenéi).

Megszerettetjük a népzenet. A népszokásokból annyit merítünk, amennyi a „kisvilágukba” belefér és nem kelt zavart bennük (Lucázás, Betlehemezés, Pünkösödölés stb.).

A zenei anyag összeállításának szempontjait elsősorban az életkori sajátosságokat figyelembe véve határozzuk meg. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük az esetleges migráns, ill. nemzeti hovatartozást is.

A korosztálynak összeállított zenei anyaggal szembeni követelmény az érzelmi közelség,

hangterjedelem, hangközlépések, a ritmus kombinációk és a mozgásanyag megfelelősége.

Zenei anyag korcsoportonként

2,5-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l, -s, 1 6-8 ölbeli játék, mondókák	Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1	Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2
Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánpótló mozdulatok	Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánpótlómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok	Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű táncleptések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képessé válnak a zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Zenei ízlésük a művek egyre szélesebb körű megismerésével az igényesség felé halad.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Képesek zenei fogalmak, fogalom-párok megkülönböztetésére, felismerésére, megnevezésére.
- Felismernek hangszereket, ritmushangszerek, azokat formájuk/ hangjuk alapján tudják azonosítani: furulya, metallofon, triangulum, cintányér, dob, zongora, csengő.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes löktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járassal és ezek kombinációjával is ki tudnak fejezni.
- Ismernek egyszerű ritmus és dallamotívumokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek zenei improvizációra (ritmus - dallam - szöveg).
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.

II.5.5.5. Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka

Feladatunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-forma-szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Kifejezik élményeiket, érzelmeiket az ábrázolás eszközeivel. Ismerkednek szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermekek számára, ill. biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a gyermeki alkotások bemutatásra kerüljenek közösségi rendezvényeken; és törekszünk a tehetségek bátorítására

A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó-alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, a játszó gyermekek ne zavarják őket.

Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek elérik.

Megtanítjuk a különböző eszközök biztonságos használatát. A mindennapi szabad játékban biztosítjuk a különböző technikákhoz szükséges feltételeket.

A 2,5-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és az értékelő-képesség kialakulását.

Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól.

Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő technikák kipróbálásához – festés, zsírkrétával, ragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. 4-5 éves korban továbbra is kiemelkedő a pozitív érzelmi hozzáállás erősítése, a technikák gyakorlása, tökéletesítése. Megjelenik a gipszöntés, a gipszmunkák festése, a térbeli ábrázolás, makett-munkák, bábok stb. készítése. Az eszköztár bővül a vastag ceruzák használatával, a különböző papíryananyagok megismerésével, a különböző vastagságú ecsetek használatával. Az egyéni képalakítás fejlesztési iránya, a forma, a nagyság, a háttér alakítása.

5-6-7 éves korban: a technikák tovább bővülnek- viaszozás, márványozás, festés különböző anyagokon, textilbatikolás. Kiemeljük a varrást és az ollóval történő vágást, amely ebben az életkorban nagy szerepet kap.

Új eszközként megjelenik a vékony, háromszögletű grafit, színes és fekete-fehér ceruzák használata, a színezések. Ebben az életkorban a technikákat egyre önállóan alkalmazzák. Megjelennek a különböző formájú, irányú vonalak alkalmazása. A technikák összekapcsolása révén egyre aprólékosabb, precízebb, nagyobb odafigyelést igénylő munkák kerülnek megvalósításra.

A népművészettel és annak használati tárgyaival – kancsók, vázák, kosarak, tálak, terítők – a hagyományos ünnepek alkalmával találkoznak a gyermekek. A népművészettel való ismeret bővítését segítik az agyagozó munkák, a szövés, a fonás, a körmözés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka kedves örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Tökéletesedik önkifejezésük.
- Tudnak apróbb mozdulatokat kívánó feladatokat elvégezni.
- Ismerik az alábbi eszközöket (gyurma, ceruza, ecset stb.), és ezeket biztonsággal használják térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait (papírok, textilek, pamutok stb.) és azokat biztonsággal önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Meg tudják fogalmazni, hogy nekik mi tetszik, mi szép.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alakítani.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete intermodalitása korának megfelelő.
- Ábrázolása közben ügyel környezetre és saját maga, munkája tisztaságára.

II.5.5.6.A külső világ tevékeny megismerése:

A gyermeki megismerés ebben a korban a folyamatos észlelés, érzékelés, tapasztalás, cselekvés.

Feladataink:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-családi-tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása. A gyermekeket először a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán lévő fákat, virágokat stb..

A környező utcákban tett rövid séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, az időjárás változását, annak hatását az öltözködésünkre. Igyekszünk gazdagítani az élősarkunkat, az élményszerzés során gyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal.

Felfedeztetjük, megismertetjük a gyermekekkel az apróbb bogarakat (katica, méhecske, bodobács), csigákat, madarakat. Sétát, kirándulást teszünk a sóstói állatparkba, a bujtosi tóhoz, a botanikus kertbe, ahol természetes környezetben megismerhetjük a vadállatokat, vadon élő állatokat, növényeket, virágokat. Az erdőben tett séták során megfigyeljük az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, az erdő szépségét, a környezet esetleges szennyeződését (víz-föld-levegő).

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, helyi hagyományok és néphagyományok, szokások a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre, a madarak, fák életére. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, amit lehet, felhasználunk belőle (befőtt, savanyúság, lekvár, gyümölcssaláta). Ágakat hajtatunk, növényeket csíráztatunk, megfigyelve így a fejlődéshez szükséges feltételeket.

Egyszerű kísérleteket végzünk a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel.

Közösen emlékezünk meg az Állatok (október 4.), a Víz (március 20.) és a Föld (április 22.) világnapjáról. Ezekre folyamatosan készülünk és hozzárendeljük a többi tevékenységformát is. Minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében figyelünk meg. összehasonlításokat végezhetnek közvetlen tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek a gyerekek.

Ellátogatunk az iskolába, művelődési házba, múzeumba, vasútállomásra, piacra, boltokba.

Megismertetjük őket a felnőttek munkájával.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezzük. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy kiskertünkben kerti munkát végezhesse, segíthessenek a növények ültetésénél, gondozásánál. A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetünkben látható, felfedezhető formák nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőiről.

Környezettudatos magatartásunk közvetítésével törekszünk az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének, környezetvédő, természetszerető személyiségének kialakítására, megalapozására. Tiszteljék környezetüket, és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne.

Óvodánk környezetvédelmi programmal rendelkezik.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A szókincs, a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A mikrocsoportos séták lehetőséget adnak a gyermek-óvónő, a gyermek-dajka személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire azonnal tudunk reagálni.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a csoportok osszák meg egymással a tapasztalataikat, összefüggően tudják elmondani gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket. A séták során gyakoroljuk a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást. Megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

Feladataink:

- ☐ A gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira építve, és mi magunk is biztosítunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvétet.
- ☐ Tudatosan figyelünk a környezetre és természetvédelemre, a gyermekek természetszemléletének formálására.
- ☐ Az óvodai életbe olyan hagyományokat alakítunk ki, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét. Például: Állatok napja, Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja, Környezetvédelmi világnap.
- ☐ Kialakítjuk a kulturális élet szokásait, általános tájékozottságukat.
- ☐ A környezeti értékek, a természeti kincsek megismertetése, illetve nyelvi-, irodalmi-, kommunikációs készségek fejlesztése
- ☐ Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait, figyelembe véve válasszunk a hagyományos, illetve szokásoknak megfelelő lehetőségek közül.
- ☐ Környezetünk mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, alkalmazása a tevékenységekben, játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- ☐ A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszonyok kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- ☐ Mennyiségi és formai összefüggések témakörei:

- ☐ A halmazok képzése, összehasonlítása, szétválogatása, bontása részhalmazokra, sorba-
rendezése; összemérése becsléssel, párosítással, másolással.
- ☐ Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, mérések; úrtartalom, terület,
szélesség, vastagság, bőség.
- ☐ Kis számok összkép alapján: sorszámok, tapasztalatok darabszám változásairól.
- ☐ Tevékenységek tükörrel.
- ☐ Tájékozódás a térben.
- ☐ Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ☐ A gyermekek tudják a lakcímüket, a szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- ☐ Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- ☐ Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- ☐ A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai
alkotásokat.
- ☐ Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását.
- ☐ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési
eszközöket.
- ☐ A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség
–nagyság –forma - szín szerint.
- ☐ Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a névutókat.
- ☐ Kialakul a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető
beszéd.
- ☐ Ismeri a következő gyűjtőfogalmakat: növény, állat, jármű, élő- élettelen stb.
- ☐ Séták, kirándulások élményeit képek segítségével képesek időbeli sorrendbe helyezni
(szerialitás)
- ☐ Kialakul igénye a természeti környezet megóvására.

II.5.5.7.Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- ☐ **Kognitív:** pontosan értsék meg, mit várhatunk tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű
használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- ☐ **Érzelmi-akarat:** alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.

- ☐ **Szociális-társas:** alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladataink:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezhesenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket.

Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk mintaértékű legyen a gyermekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, konkrét, reális a gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő legyen. Minden gyermeknél fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A 2,5-4 éves gyermekek figyelemmel kísérik a kiskertünk és csoportszobánk gondozását. Tavasszal segítenek a veteményezésben, ősszel a falevelek összegyűjtésében. A gyermekek rendszeresen részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában, a csoport rendbetételében, alkalomszerű átrendezésében.

A 4-5 éves gyermekek együtt végzik az alkalomszerű, illetve ismétlődő munkákat. Segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak kincseit. Tevékenyen részt vesznek az udvar gondozásában. Apróbb megbízatásokat szívesen vállalnak, a kért eszközöket behozzák, kiviszik, üzenetet adnak át.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyermekeknek.

5-6-7 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amelyet önállóan végeznek. Esztétikusan terítenek meg, étkezés után segítenek az asztal leszedésében, a terítő összehajtogatásában, a pihenéshez szükséges feltételek megteremtésében. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalomszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, a játékok tisztításában, javításában. Tevékenyen részt vesznek a vitamin- és gyümölcssaláta készítésében. Az élősarkok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ültetnek virágokat, magvakat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, leveleket stb.. A kiskertben nekik megfelelő szerszámokkal önállóan dolgoznak. Ősszel segítenek a levél összegereblyezésében, a virághagymák felszedésében, homokozó szélének leseprésében, gumilapok tisztántartásában. Télen gondoskodnak a madarokról, irányításunkkal madáreleséget

készítenek és részt vesznek a madáretetésben.

A munkajellegű tevékenység feltételei:

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, rendben tartása (célszerűség, méret, anyag).
- Elegendő munkalehetőség (életkori sajátosságukat figyelembe véve, amit csak tud, a gyermek végezzen).
- Kiegyensúlyozott légkör, megfelelő hely, elegendő idő biztosítása

Munkajellegű tevékenységek

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Környezet rendjének megőrzése
- Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében
- Növény - és állatgondozás

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Kialakul munkatempója, kitartása a munkatevékenységek során, mely alapja az iskolai élet elvárásainak.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Örömmel segítenek a társaiknak.
- Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek.
- Kialakulnak azok a munkaképességek, amelyekkel saját személyét és használati tárgyait rendben tudja tartani.

II.5.6. Óvodánk csoportszerkezete

Az óvodánk adottságainak megfelelően nevelőtestületünk a heterogén csoportok szervezése mellett döntött. Szűkebb óvodai környezetünkben bölcsőde nem található, ezért 2,5 éves kortól foglalkozunk a gyermekekkel. A negyedik óvodai évet azoknak a gyermekeknek szervezzük, akik fejlettségük révén az iskolai életet nem tudják megkezdeni.

II.5.7. Az óvodai élet megszervezése

„A teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.”

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a jól

megszervezett, folyamatos (rugalmas) napi-, és heti rend által biztosítjuk a feltételeket

Szokás-szabályrendszer

A jól kidolgozott szokás-szabályrendszer biztonságérzetet ad gyermeknek és felnőtteknek egyaránt. Erősíti a két óvodapedagógus és dajka közötti összhangot, egyező nevelő hatás megteremtését eredményezi.

A szokás –szabályrendszer alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A szokás-szabályrendszer követi a napirendet, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék, a tanulás területén szokásként, szabályként jelennek meg az óvodai életben.

Differenciált tevékenységekkel, fokozatosan növekvő időtartammal (5-35') szervezzük egyéni-, mikro- és makrocsoportos foglalkozásainkat, fejlesztve a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Napirend

06.30 – 10.30	Közös gyülekezés, szabad játék, játékba integrált fejlesztés, folyamatos tízórai, tevékenységekben megvalósuló tanulás, mindennapos testnevelés.
10.30 – 12.00	Testápolási teendők elvégzése, öltözködés, udvari játék, szabad játék
12.00 – 13.00	Ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez.
13.00 – 15.30	Mindennapi mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna.
15.30 – 17.30	Szabad játék, mozgásfejlesztés, szabadon választott tevékenységek.

**Napirend
javaslat
június 01.-
augusztus 31.-ig.**

Időtartam	Tevékenységek
6.30- 7.00	Összevont gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
7.00-8.30	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8.30-	Étkezés előkészítése, tízórai, öltözködés, komplex tapasztalatszerzési lehetőségek a szabadban, pancsolás, napfürdő, séták, kirándulások, egyéb szabadon választott tevékenység
12.00-	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebédeltetés, tisztálkodás, pihenés, az alvást nem igénylő gyermekeknek szabad tevékenység biztosítása
14.30-15.30	Folyamatos ébredés, tisztálkodás, étkezés előkészítése, uzsonna
15.30-17.30	Játék, levegőzés, szabadon választott tevékenységek

Heti rend:

	Kötött	Kötetlen
2,5-4	Mozgás Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Ének-zene Mese-vers Vizuális nevelés Külső világ tevékeny megismerése
4-5	Mozgás Ének-zene Mindennapos mozgás	Játékba integrált fejlesztés Mese-vers Vizuális nevelés Külső világ tevékeny megismerése
5-7	Mozgás Ének-zene Külső világ tevékeny megismerése Mindennapos mozgás	Mese-vers Vizuális nevelés Játékba integrált fejlesztés

Az 5-7 évesek körében a nevelési év második felében a zenei nevelés, a külső világ tevékeny megismerése is kötött tevékenység.

Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységeket a 2003. LXI. Köznevelési törvényben meghatározottak szerint végezzük.

Feladataink:

Feltárni azokat a körülményeket, amely a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. Az óvodai kereteknek megfelelően minden segítséget (tájékoztatás, fórum, hirdetőtábla stb.) megadni a hátrányok csökkentéséhez, és lehetőségeink szerint kompenzálni azokat.

A különböző igényeknek, az elvárásoknak a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek figyelembevételével a HH, HHH gyermekek fokozott óvásával, esélyegyenlőségük biztosításával, egyéni bánásmóddal illetve differenciáltan, egyéni fejlesztéssel teszünk eleget.

Elveink:

A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek képviselője, óvása, biztosítása, a családi nevelés kiegészítése. Együttműködő kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorúlnak. A titoktartási kötelezettség megtartása minden családot érintő kérdésben érvényesül. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésének követésével együttesen történik. A szülő nyitottsága, vagy zártsága határozza meg a probléma közös megoldását. Amennyiben a szülői együttműködésen túl szükséges valamilyen külső segítség igénybevétele, akkor azt az óvodavezető közösen kezdeményezi a szülővel. A fentiek valamennyi csoportban, valamennyi óvodapedagógusnak család gondozási feladata.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az óvodavezetőnek	Gyermekvédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Óvodavezető	Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Óvodavezető	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	

Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekevédelmi felelős	Óvodavezető	Családsegítő szolgálat	
---	-------------------------	-------------	------------------------	--

A jelzőrendszer folyamata:

- A gyermekevédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni eset megbeszélések révén), a gyermekevédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése, adatszolgáltatás az óvoda vezetőjének, aki szükség szerint jelzi a Gyermekejóléti Szolgálat, vagy a jegyző felé.
- A folyamatot végzik: óvodapedagógus, gyermekevédelmi felelős, óvodavezető.
- Környezettanulmányok, szakvélemények készítése a szakhatóságok felkérésére. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával, az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal. Családsegítő Központtal.
- Végzi: óvodavezető
- Pedagógiai munka koordinálása a gyermekevédelmi esetekben, valamennyi csoportban.
- Végzi: gyermekevédelmi felelős, óvodavezető
- Óvodánk körzetében a halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves és az 5. életévet betöltött, de óvodába nem járó gyermek felkutatása, illetve hosszabb ideig igazolatlan hiányzása esetén környezettanulmány végzése. A három sikertelen felszólítás után az óvodavezető a jegyző felé jelenti a hiányzást.
- Végzi: óvodapedagógus, gyermekevédelmi felelős
- A gyermekevédelmi felelős nyilvántartásba veszi a gyermeket az alábbi szempontok alapján:
 - Súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés;
 - Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás;
 - Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A gyermekevédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről az óvoda vezetőjét folyamatosan tájékoztatja.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónők családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják az óvodavezető felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a

csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.

- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (jövedelemigazolás esetén az összeghatártól függően intézményi kedvezmény vagy önkormányzati támogatás)

II.5.8. A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodába lépés

Az óvodába lépés feltétele:

- A 2,5. életév betöltése.(Külterületi óvodaként lehetőség van a 2,5 éves gyermekek beóvodázására abban az esetben, ha minden, a körzetben élő 3 éves gyermek számára biztosított az óvodai elhelyezés.)
- A gyermekek felvételét a mindenkori tanügyigazgatási feladatoknak megfelelően végezzük.

Óvodakezdés segítése:

A szülők tájékoztatása.

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkait. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Szülők tájékoztatása

- Évente háromszor minden csoport szülői értekezletet szervez.
- Havonta, illetve szükség szerint fogadóórát tart (szülőkkel egyeztetett

időpontban) minden óvodapedagógus.

- Az 5-6-7 éves gyermekek szüleinek nyílt napot tartanak a csoport óvodapedagógusai (március 2 nap).
- A gyermeköltözőben kihelyezett faliújságon a napi, heti aktualitásokat közli a témáért felelős óvodapedagógus.
- Az óvodát, a gyermekcsoportot érintő eseményekről az SZMK tagja tájékoztatja a szülőket faliújságon, megbeszélésen.
- A csoportok kirándulásait, színház és bábműsor látogatásait (a költségek miatt) az SZMK-val közösen tervezzük szeptemberben.

II.5.9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelvünk:

A gyermekek mindenekfelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van (pl. tanulási zavarok preventív pedagógusa, mentálhigiénikus, drámapedagógus) Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás), enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett beszédfejlődésűek, kis mértékben látássérültek.

Az épületek adottságai (akadálymentesítés hiánya) is befolyásolják a befogadás

lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladatunk

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns, ill. nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatok:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában. A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

Kapcsolatok

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Az egészséges együttműködés érdekében az óvoda szoros kapcsolatot igyekszik kialakítani a családdal.

Óvodapedagógus - gyermek, dajka-gyermek kapcsolata:

A felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Az óvodapedagógus és a munkáját segítő dajka feladata a közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül, a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Gyermek - gyermek kapcsolata:

A gyermekközösségbe való beilleszkedést egyéni bánásmóddal, az egyéni kapcsolatok szélesítésével kívánjuk ösztönözni. A gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a különbözőség megismerésére és elfogadására irányul nevelésünk. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, vagyis az értelmes szeretetet.

Óvoda – iskola kapcsolata:

Az iskolákkal való kapcsolattartás a hagyományok alapján alakult ki. A kapcsolatra a rendszeresség és a folyamatosság a jellemző.

Váci Mihály Általános Iskola; és Vécsey Károly Tagintézmények

- ☐ Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- ☐ Mikulás ünnepség (az iskolások műsora az óvodásoknak).
- ☐ Hagyományőrző programok (téltemetés, májusfa).
- ☐ Közös bábelőadás látogatás.
- ☐ Szülői értekezlet az igazgató- és tanítónők részvételével.

Az iskolakezdéshez szükséges fejlettség jellemzői:

Az iskolába lépés feltétele a gyermek testi értelmi és szociális fejlettsége.

Az egészséges életmód kialakulását tekintve

- ☐ Önállóan végezzék (a személyük körüli) tisztálkodási, öltözködési feladatokat szükség szerinti segítségadással.
- ☐ Erősödő egészségük, mozgáskészségük, testi képességeik fejlődését eredményezze.
- ☐ Tapasztalataik révén alakuljon ki igényük az egészséges életmódra, a testápolásra és

az egészségmegőrzés szokásaik iránt.

Testi fejlődést tekintve:

- ☐ Eljutnak az első alakváltáshoz, mozgásuk összerendezetté válik.
- ☐ Képesek legyenek viselkedésüket, testi szükségleteiket irányítani.

Értelmi fejlesztés, nevelést tekintve:

- ☐ Anyanyelvi készségük révén legyenek képesek gondolataik, érzelmeik kifejezésére, a folyamatos beszédre. Értsék és használják a kommunikatív jelek.
- ☐ Tudják végig hallgatni egymást.
- ☐ Alakuljon ki képességük a részekre bontásra és az általánosításra fogalmi szinten.
- ☐ Alakuljon ki a szándékos figyelem és az emlékezés.
- ☐ Kreativitásuk érvényesüljön minden kifejezési formában.
- ☐ Szocializáltságot tekintve:
- ☐ Legyenek képesek kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatában.
- ☐ Tudjanak szabályokhoz alkalmazkodni.
- ☐ Rendelkezzenek megfelelő önbizalommal, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságokkal, a különbözőség iránti tolerancia képességével.

A gyermekek fejlettségét egyéni mérőlapon vezetik a csoport óvodapedagógusai, az óvodába érkezéstől az iskolába távozásig. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások mérhetővé váltak, a vizsgálatok bizonyítják, hogy a mozgásra és játékra épített egyénre szabott fejlesztések eredményesek. (mellékletben található).

II.5.10. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma

Őszi ünnepkör:

- Szüreti mulatság csoportonként (szőlőpréselés - egy közeli családnál -, mustkóstolás, népzene hallgatás, tánc).
- Mihály napi vásár
- Őszi gyümölcsök, termések kóstolása, termésbábok készítése.
- Márton napi vigasságok (Rozsrétbokor Telephelyen)

Téli ünnepkör:

- Mikulás – dalokkal, versekkel fogadjuk. (a mikulás szerepét egy-egy szülő vállalja, aki ajándékokkal kedveskedik a gyermekeknek). Az óvodapedagógusok mesedramatizálása, bábjátéka teszi örömtelibbé ezt a napot.
- Karácsony (közös a gyermekekkel karácsonyi díszeket, ajándéktárgyakat készítünk). Mézeskalácssütés csoportonként. Betlehemes játék.
- ButyKatelep:- Lucázás és Kántálás
- Farsang (egész napos jelmezes multságot szervezünk, az önként jelentkezők mókás ügyességi játékokban mérhetik össze tudásukat.

Tavaszi ünnepkör:

- o Március 15.
Az ünnepség csoportonként történik. A megemlékező műsorokat a gyermekek által ismert versekből és az ünnep tartalmának megfelelő mesékből állítjuk össze. Elsétálunk a Kossuth, Petőfi szobrokhoz, ahol virágokat és a gyermek által készített zászlókat helyezünk el.
- o Húsvét előtt a gyermekekkel közösen nagytakarítást végzünk a csoportszobában. Az óvodát a tavasz és a húsvét jelképeivel díszítjük, változatos technikákkal hímes tojást festünk, a fiúkkal locsolóverset tanítunk, akik a hagyományainkhoz híven meglocsolják a lányokat.
- o Majális – az óvoda udvarán májusfát állítunk, játszóházat szervezünk.
- o Anyák napja – rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik az édesanyjukat az óvodában
- o Gyermeknap – családi nap
Ezt a napot a szülőkkel, hozzátartozókkal közösen ünnepeljük. A péntek délutáni gyermeknapunkra a felnőttek és a gyermekek egyaránt készülnek. Kézműves foglalkozások, játékos sportvetélkedők, meghívott vendégek színesítik programunkat. Az „estebéd” főzéséről az óvoda dolgozói és a szülők képviselői közösen gondoskodnak.

Helyszín:

Az óvoda udvara

- o Évzáró ünnepély

A nevelési év során megismert versekkel, dalokkal, körjátékokkal búcsúznak az óvodától az iskolába menő nagycsoportosok

II.5.11. Környezetvédelmi program

Célunk: olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet.

Óvodásainkban azt a tudatot megalapozni, hogy bár még kicsik, de már tettek valamit a természet védelmében pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indíttatást jelent.

Feladataink:

- ☐ Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítsunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt.
- ☐ Figyeljünk tudatosan a környezetre és természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására.
- ☐ Építsünk az óvodai életbe olyan hagyományokat, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét.

Eseménytervet készítünk, mindez az évszakok változásaira, a minden napok realitására, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve válasszunk a megfelelő lehetőségek közül.

Eseménytervünkbe a következő játékokat, tevékenységeket, kísérleteket építjük be:

- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele
- Kirándulások, környezetvédelmi túrák szülőkkel közösen
- A szülői értekezletek témái között jelenjenek meg a környezettudatos életvitel témakörei
- Problémahelyzetek közös megoldása (állatok védelme, természeti értékek védelme iránt)
- Óvoda csoportjaink részvétele az őszi, tavaszi udvari takarításban (levélgyűjtés, szemétgyűjtés, virágok elhelyezése és gondozása)
- Rovarok megfigyelése
- Légszennyeződés: - megfigyeljük az út mellett a port a fákon, virágokon; összehasonlítjuk az erdő fáival
- Téli madárvédelmi munka, az állatvédelem legfontosabb szabályainak hangsúlyozása
- Sétáink során figyeljük a szózott úttest melletti növényzetet

- Megfigyeljük az összegyűjtött hó tisztaságát, szennyezettségét
- „Jeles Napok” programjainak beépítése eseménytervünkbe
- Élősarok gondozása
- Mindig figyelmet fordítunk a víztakarékosságra
- Szelektív hulladékgyűjtés

Érvényességi rendelkezés

A Gyermek Ház Déli Óvoda Pedagógiai programja 2020-ban készült, módosítása többször megtörtént a törvényi megfelelések figyelembe vételével.

Érvényessége:

Az intézmény igazgató jóváhagyását követően a kihirdetés napján 2025.09.01. lép életbe és visszavonásig érvényes.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a (z):

- intézmény igazgató
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- intézmény fenntartója

A Pedagógiai program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a nevelőtestület fogadta el és az intézmény igazgatója hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott Pedagógiai programot, 2025.09.01.napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, intézménynél, illetve további helyeken tekinthető meg:

- intézményfenntartójánál,
- intézmény irattárában,
- intézmény igazgatójánál
- intézmény honlapján,

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatal

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető: www.gyermekehazadeliovoda.hu

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az intézmény igazgató vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az intézménnyel később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az intézmény igazgató vagy az általa átruházott

hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatótól, igazgató helyettesektől, a csoport óvodapedagógusaitól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az intézmény képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az intézményi igazgató, intézmény igazgatóhelyetteseknek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** Skarbit Józsefné

Dátum:

.....
Intézmény Igazgató
Ph

2.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban – 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Dátum:

.....
szakmai munkaközösség-vezető

3.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum:

.....
a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum:

.....
a szülői közösség nevében

5.) A Gyermek Ház Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján kidolgozott helyi egészségnevelési programot, a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, melyhez az óvoda vezetője beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Dátum:

.....

.....

- 6.) Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a módosított pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, tételesen **a fenntartó egyetértését megadta**, a rá háruló többletkötelezettség finanszírozását vállalja.

Dátum:

A Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság/2025.(VI.23.) számú határozatával.

.....
a fenntartó képviseletében

Ph

- 7.) Az óvoda nevelőtestülete magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – biztosított döntési hatáskörében/2025. (....) számú határozatával **elfogadta**.

Dátum:

.....
a nevelőtestület nevében

- 8.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében**/2025. (....) határozatszámom **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum:

.....
Intézmény Igazgató

A montessori nevelési gyakorlat kiegészítő melléklete

Verselés-Mesélés
Mese-vers tartalma

3- 4 évesek	
Mondóka	Ismerjenek meg a gyermekek olyan népi mondókákat és dajkarímeket, amelyeket felnőttekkel vagy társaikkal párban játszhatnak. Az óvónő-gyermek kapcsolatot erősítik az arcsimogató, hőcögtető, tenyércirógató játékok.
Vers	Fokozatosan jelenjenek meg a legismertebb költőink rövid, ritmizált, az állatokról és a természet változásairól szóló versei. Kísérjék természetes mozdulatokkal a verseket, mindig a mozgás legyen az elsődleges, s a szöveg annak tartozéka. A versek és vidám rigmusok megfelelő helyzetből kiinduló gyakori ismételtetése által kedveltesse meg a gyermekekkel a verseket
Mese	Meséléshez a gyermekek érzelmvilágához közelálló egyszerű cselekményű, ritmikus nyelvezetű meséket válasszunk. A mese többszöri meghallgatása után a gyermekek mondják a refrént, hangutánzó szavakat, a láncmesék esetében tudják követni a cselekményt. Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására olyan állatmeséken keresztül, melyekben az állatok cselekedetei megérthetőek, s nincs bennük ijesztő motívum.
Irodalmi élmény feldolgozása	A kicsik dramatizáló játékaiknak feltételeit egyszerű bábok felkínálásával teremthetjük meg. A bábokat rövid improvizált jelenetek során ismerjék meg, s fokozatosan növeljük a bábok számát a megismert meséknek megfelelően. Vegyenek részt a kicsik az óvodai ünnepeken, melyeken a nagycsoportos gyerekek és az óvónők dramatizáló játékát, bábozását kísérhetik figyelemmel.
4-5 – évesek	
Mondóka	A népi mondókák tartalma a gyermekek játékaihoz, élményeihez és a természeti jelenségekhez kapcsolódnak. Megjelennek a nyelvgyakorló mondókák, tréfás köszöntők, találós kérdések.
Vers	A gyermekek időben való tájékozódását segítjük az évszakokhoz, napszakokhoz kapcsolható versek ismételtetésével. Válasszunk állatokról szóló verseket, melyek elősegítik megismerésüket és megalapozzák az állatokhoz való pozitív viszonyulást. Mondjunk verset egy-két gyermeknek is helyzetből adódóan, melynek játékos ismételtetésébe bekapcsolódhatnak a többiek is. Eleinte mondjuk hangosabban, jól tagoltan, érthetően a verset, majd fokozatosan húzódjunk háttérbe.
Mese	Továbbra is hallgassanak egyszerű állatmeséket, és jelenjenek meg a csodás elemeket tartalmazó népmesék. A mesék mondanivalóját erősítsük meg egy-egy közmondással a pozitív személyiségjegyek megalapozása érdekében. Mondjunk kitalált történeteket azokról az eseményekről, amelyeket maguk a gyermekek is átéltek, láttak, meséljünk gyermekkori élményeinkről. Nézegessenek képeket, mert ezek segítséget nyújtanak a gyermekek meséltetéséhez, az ismert mesékről folytatott beszélgetésekhez.
Irodalmi élmény	Rögtönözzenek bábjátékot, melyekben a meseélményen túl

feldolgozása	egyéni élmények, érzések is a felszínre kerülhetnek. Legyünk a gyermekek segítségére egy-egy megkezdett mese vagy bábjáték befejezésében. Biztosítsuk számukra a dramatizáláshoz szükséges eszközöket, jelmezeket, díszleteket.
5-6 évesek	
Mondóka	A népi mondókák játékba építhető kiszámolókat, felelgető és kikiáltó rigmusokat tartalmazzanak. Ismerkedjenek népi szólásokkal, közmondásokkal, névcsőfolókkal, rímes találós kérdésekkel és rímjátékokkal.
Vers	A gyermekek versanyagának témái legyenek változatosak, kapcsolódjanak a gyermekkor élményvilágához és ünnepi alkalmakhoz. Hallgassanak lírai hangulatú verseket, versrészleteket nagy költőink műveiből, amelyek megérintik a természet és hazánk tájainak szépségét. Ebben az életkorban megjegyzik, és bátran mondják a verseket, az ismétlésekre teremtsünk lehetőséget változatos módon. Ügyeljünk a szavak tiszta kiejtésére, az értelemeszerű hangsúlyozásra.
Mese	A nagyobb gyermekek már megértik a cselt, furfangot, szívesen hallgatnak vidám állatmeséket. Válasszunk elbeszéléseket, folytatásos meseregényeket, hosszabb népmeséket. A mesék mondanivalóját erősítsék meg egy-egy szólással, közmondással, s azonosuljanak a művek morális üzeneteivel a kezdetektől a végkifejletig. Kerekítsenek meséket, érthető, összefüggő történeteket velük vagy társaikkal megtörtént eseményekről.
Irodalmi élmény feldolgozása	A mese cselekményét fejezzék ki mozgással, dramatikus játékokkal. A bábozás, dramatizálás kellékei álljanak a gyermekek rendelkezésére folyamatosan. Segítsük a gyermekeket a szerepek egymás közötti kiosztásában, helyszín berendezésében. Erősítsük a mesejátzás illúzióját egy-két szimbolikus tárggyal, mesei kifejezések felidézésével. Készítsenek mesealbumot, versgyűjteményt az óvónénivel közösen, mert az átélt élményeket vizuálisan is szívesen kifejezik a gyerekek. Elősegíti a hallottak felelevenítését a mesealakok megjelenítését. A legkedvesebb meséjüket alkalmanként játsszák el a szomszéd csoport gyerekeinek vagy ünnepeken az ünnepi hangulat fokozásaként.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
A dal és mondókaanyag egymásra épülő zenei jellemzői

Hangterjedelem	3-5 hang	3-6- hang	3-6 hang lefutó dallamokban a-(á és ti is)
s-m	3-4 dal	2-3 dal	2 dal
l-s-m	3-4 dal	2-3 dal és lefutás d-re	2 dal (fá)
s-m-d		2-3 dal	2 dal
m-r-d	3-4 dal	3-4 dal	2-3 dal
s-m-r-d	2 dal	2-3 dal	2-4 dal (fá)
l-s-m-r-d			6-8 dal (fá)
m-r-d-l		1 dal	2 dal (ti)
d-l-s	1 dal	1-2 dal	
r-d-l-s			2 dal
m-r-d-l-s			2 dal
Mondóka		7-8 mondóka5-7 mondóka	7-8 mondóka
Dal	10-14 gyermekjáték dal, 3-4 műdal (10-etjől)	12-15 gyermekjáték dal, 3-4 műdal (10-etjől)	16-20 gyermekjáték dal, 5-6 műdal (10-etjől)
Ritmus			
A mondókák hossza	2-4 motívum	4-6 motívum	6-12 motívum
A dalok hossza	4-6 motívum	6-8motívum	6-9motívum
Abszolút magasság	d-h	c-c'	c-d'
Normál tempó	= 66-80	= 80-92	= 92-108
Zenehallgatás	Népdalok és műdalos énekes és hangszeres előadásban.	Magyar és más népek dalai, énekes és hangszeres műzene. Könnyű kánonok, kétszólamú darabok.	Régi és mai zene szemelvényei egyaránt lehetnek. Mind több hangszeres előadás, többszólamú mű énekes és hangszeres előadása (esetleg vendégelőadók kal).

Hallásfejlesztés egymásra épülő zenei jellemzői

Képességfejlesztések			
Magas-mély reláció	Oktáv távolságban megkülönböztetik, térben is mutatják.	Oktáv és kvint távolságban felismerik, térben mutatják, dal kezdő hangjának váltását átveszik. d-s	Ismert egyszerű dallamok, motívumok dallamvonalát próbálják mutatni (lassú tempó).
A halk és hangos különbsége	Felismerése éneken, beszéden, zörejen.	Felismerése éneken, beszéden, zörejen, tapsolva alkalmazzák (váltakozva is).	a halk és hangos, gyors és lassú fogalom párok együtt gyakorlására is képesek.

Dallamfelismerés		Jól ismert dalokat felismernek dúdolásról vagy hangszerről.	Dallamfelismerés kezdő motívumról, erősen eltérő belső vagy játékos záró motívumokról, dúdolásról vagy hangszerről.
Dallambújtatás		Motívumok, váltva (belső hallással) halkán, hangosan.	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempótartással.
Motívum-visszhang Dallam-visszhang játék		Egyszerű dallamfordulatot visszaénekelnek.	Motívum visszaéneklés és improvizált szöveggel, csoportosan és egyénekenként.
Hangszínek-zörej megfigyelése	hangok	2-3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszer	Sokféle zörej, zenei hang, egymás hangjának felismerése, a hangjának

	hangszínének megkülönböztetése	természet, környezet zörejeinek megismerése.	felismerése kis eltéréssel, zaj irányának, távolságának meghatározása.
Zenei alkotókedv		Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönet) s) motívumokkal.	Zenei kérdés-felelet kitalálása (motívumként), mondókára, dallamkitalálás. Saját szöveg, mese énekelve.

Ritmusérzék fejlesztés

Képességfejlesztések			
Utóhangszerek	Egyszerű ritmus hangszerek használata az egyenletes löktetés érzékeltetésére.	Dob, cintányér, háromszög, maguk készítése „hangszerek” használata a löktetés és ritmus kifejezésére.	Dob, háromszög, cintányér egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva, új ritmus hangszerek lehetnek.
Egyenletes löktetés	Játékos mozdulatokkal az érzékeltetése.	Egyenletes löktetés járással és tapssal.	Egyenletes löktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása.
Ritmus		Dalok, mondókák ritmusának kiemelése	Dalritmusok különbsége, kapcsolata, kiemelése, dallamfelismerés ritmusról.
Tempókülönbségek: gyors- lassú tempó		Gyors és lassú beszéd, ének, mozgás.	Gyors és lassú különbsége önálló irányítással és tempótartás.
Zenei formaérzék		Ritmus és dallamviszhang.	A motívumok kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. Ritmus és dallamviszhang. (Esetleg két egységig is.)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Tevékenységi formák egymásra épülése és az eszközök használata

Rajzolás

Tevékenységi forma:

- Firkálgatás homokban, papírra.
- Nagyméretű rajz az udvaron (aszfaltra, hóba, homokba).
- Saját elképzelés, érzélem alapján egyszerű formák megjelenítése (ház, fa, virág, nap).
- Emberábrázolás megjelenése.
- Emberábrázolás fejlettebb megjelenítése, mozgások, cselekvések kifejezése mindennapos környezetükben.
- Mese, vers, jeleneteinek megrajzolása.
- Különböző és változatos témájú rajzok készítése háttér általi kiemeléssel.

Eszközök:

Bot, ceruza, zsírkréta, kréta, kövek, pálcák, filctoll, zselés toll.

Festés

Tevékenységi forma:

- Tenyérrel, ujjal való festés.
- Nagyfelület és kivágott formák mázolósa, festése.
- Egyszerű formák festése (nap, felhők, ház, fa, virág, stb.).
- Eseményeket, történeteket kifejező képalakítás, háttérfestés különböző színekkel, színárnyalatokkal, érzelmek, élmények képzelet alapján.
- Vers és mese jelenetek festése.

Zenefestés

- Színkompozíciók készítése festéssel, színkeveréssel (érzelmek, hangulatok kifejezése).
- Képek kompozíciók készítése csoportos munkával.

Eszközök:

Különböző színű méretű, minőségű papírok. Különböző festékek (tempera, vízfesték, üvegfesték).

Fonal, fonalak, textilek, fogkefe, gyertya, ragasztó, gipsz.

Plasztikai munkák

Tevékenységi forma:

- Gyurmázás, formázás tetszés szerint és díszítés.
- Emberalakok, állatformák különböző tárgyak, eszközök, virágok, képek megformázása és díszítése síkban, térben.
- Térben elhelyezett plasztikai munkák elkészítése (házak, fák, emberalakok, állatok stb.).
- Agyagkompozíció készítése „dombormű” (lenyomatok, karcolás).

Eszközök:

Agyag, gyurma, lisztgyurma, természetes anyagok, termékek, magvak, homok, hó, gipsz, drót.

Kézimunka

Tevékenységi forma:

- Papírtépéssel, vágással egyszerű formák képi megjelenítése.
- Papírvágással különböző formák
- Papírhajtogatás egyszerű formáinak elsajátítása (félbe, negyedbe, háromszög).
- Origami (bonyolultabb formákat létrehozó hajtogatások pl. virág, ház, állatformák).
- Térbeli rendezés, esemény – cselekmény kifejezése.
- Textil felhasználásával a forma és képzeletvilág kifejezése különböző alakzatokkal.
- Varrás színes fonállal egyszerű formát ábrázoló papírra (virág, katicabogár stb.).
- Fonás, szövés keretre.
- Díszítő munkák végzése népi motívumok alkalmazásával különböző anyagokon ünnepekre, eseményekre.

Eszközök:

Színes papírok, origami papírok, torta papír, textil, színes fonalak, szövőkeret, ragasztó, tű, olló, természetes anyagok.

Barkácsolás

Tevékenységi forma:

- Természetes anyagokból, termésekből állatfigurák készítése.
- Őszi levelekből színes képek alkotása.
- Csoportmunkában építmények, termésekből állatformák, különböző figurák összeállítása.
- Térhatású kompozíciók megvalósítása.
- Bábok készítése (fakanál, ujjbáb, zacskóbáb).

Eszközök:

Természetes anyagok, termések, dobozok, papír, textil, hurkapálca, ragasztó, olló, fakanál.

Építés

Tevékenységi forma:

- Nagyterek alakítása, átrendezése.
- Várak, alagutak építmények, hóember készítése.
- Térbeli alakzatok, torony, kerítés, kuckó, építése.
- Nagyterek beépítése nyitott-zártkörök, „kapuk” egyenes és kanyargós sorok stb.
- Makettek építése.
- Várak, különböző építmények konstruálása.

Eszközei:

Bútorok, nagyméretű dobozok, textilek, építőjátékok, természetes anyagok, különböző tárgyak. Szelektív hulladékgyűjtésből származó anyagok (papír, fém, műanyag).

Mozgás

Mozgás anyag fajtája	I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Járások	Természetes járás.	Járás ütemtartással. Járás irányváltóztatással l. Járás különböző kartartásokkal. Járás lábujjon.	Járás sarkon. Járás külső-belső talp élen. Járás guggolásban. Járás oldalirányban és hátra. Járás fordulatokkal. Járás csukott szemmel.
Futások	Lassú futás közepes iramú futás.	Belegyorsuló futás. Futás tempóváltóztatással l. Futás irányváltóztatással. Futás versenyszerűen.	Gyorsfutás. Futás magas térd- és sarokemeléssel. Futás versenyszerűen.
Dobások	Hajítás távolba kislabdával vagy babzsákkal terpeszből.	Hajítás vízszintes és függőleges célba terpeszből.	Hajítás vízszintes és függőleges célba kidobó terpeszből.
Kúszások	Kúszás talajon. Kúszás irányváltóztatással talajon. Kúszás vonalak között. Kúszás valami alatt.	Kúszás padon. Kúszás rézsútos padon felfelé, lefelé. Kúszás két egymástól kb.20 cm távolságra lévő padon.	Kúszás két egymástól kb.20 cm távolságra lévő rézsútos padon. Kúszás hátrafelé. Kúszás oldalirányban talajon és padon különböző magasságú eszközökön keresztül.
Csúszások	Csúszás ülésben talajon. Csúszásülésben irányváltóztatással talajon. Csúszás ülésben vonalak között. Csúszás ülésben, ölben könnyűszerrel talajon.	Csúszás hátrafelé. Csúszás ülésben padon. Csúszás ülésben rézsútos padon lefelé. Csúszás ülésben, ölben könnyűszerrel, padon.	Csúszás rézsútos padon eszközhordással. Csúszás ülésben padon hátrafelé.
	Csúszás hason fekvésben padon.	Csúszás hason fekvésben rézsútos padon felfelé.	Csúszás hanyattfekvésben padon , rézsútos padon.
Mászások	Mászás talajon mászás irányváltóztatással talajon. Mászás két vonat között talajon.	Mászás hátrafelé és oldalirányba talajon. Mászás padon Mászás rézsútos padon felfelé és lefelé. Mászás egymástól kb.20 cm távolságra lévő padon. Mászás különböző magasságú eszközök fölött.	
	Pókjárás talajon.	Pókjárás talajon irányváltóztatással, eszközhordással. Pókjárás talajon két vonat között. Pókjárás padon. Pókjárás padon eszközhordással.	Pókjárás rézsútos padon. Pókjárás rézsútos padon eszközhordással

	Rákjárás talajon.	Rákjárás eszközhordással. Rákjárás talajon irányváltóztatással. Rákjárás padon. Rákjárás padon eszközhordással	Rákjárás rézsútos padon eszközhordással.
Függések	Függés érintő magas szeren. Mászás fel- le bordásfalon.	Függésben lábmozgások.	Lajhárfüg gés. Lajhármas zás.
Egyens úly feladat ok	Egyensúlyozó járás padon Egyensúlyozó járás fejtetőn babzsákkal Egyensúlyozó járás eszközzel a kézben	Egyensúlyozó járás rézsútos padon felfelé és lefelé Egyensúlyozó járás megemelt vízszintes padon	Egyensúlyozó járás rézsútos padon felfelé és lefelé, fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás megemelt vízszintes padon fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás hátrafelé és oldalirányban. Rézsútos és megemelt padon egyensúlyozó járás fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás felfordított padon fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás megemelt felfordított padon fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben.

Hossz- tengely körüli gurulás	Hossz- tengely körüli gurulás talajon (szőnyegen). Hossz- tengely körüli gurulás magas tartásban kéz- kulcsolással. Hossz- tengely körüli gurulás eszközzel a kézben.	Hossz- tengely körüli gurulás boka között eszközzel.	Hossz- tengely körüli gurulás kézben és boka között eszközzel. Hossz- tengely körüli gurulás párosával.
Guruló átfordulás előre		Guruló átfordulás előre kis hajlított terpeszállásból nyújtott ülésben. Guruló átfordulás előre terpeszguggoló támaszból guggoló támaszba. Guruló átfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba	Guruló átfordulás előre terpeszállásból guggoló támaszba. Ikerbükfenc. Guruló átfordulás padról kéztámasszal a szőnyegen. Guruló átfordulás előre kétszer. Guruló átfordulás rézsút- os szerről előre.
Guruló átfordulás hátra			Guruló átfordulás hátra nyújtott ülésből térdelésbe. Guruló átfordulás hátra guggoló támaszból guggoló támaszba. Guruló átfordulás hátra kétszer.
Fellendülés kézállásba		Guggoló támaszból csípőemeléssel láblendítések hátra.	Fellendülés kézállásba segítség- gel Fellendülés kézállásba falnál.
Tarkóállás			Tarkóállás segítség- gel. Tarkóállás
Gyakor- latok ugrások ré- nyen			Gyertya- ugrás: kéztámasszal: az ugrósze- kre- nyen helyből felguggolás egy- részes ugrósze- kre- nyre és fel- ugrás kar- lendítéssel felfelé, érke- zés hajlított ter- peszbe. Néhány lépés nekifutással felguggolások egy- részes ugrósze- kre- nyre. Zsugorkanyarlati átu- grás egy- és kétrészes sze- kre- nyen szél- tében állítva. Hosszába állított sze- kre- nyen guruló átfordulás előre: helyből felguggolás és guruló átfordulás előre.
Nyusziugrás		Nyusziugrás talajon.	Nyusziugrás padon tovahaladással. Nyusziugrás leterpesztéssel.
Zsugorkanyarlati átugrás	Kézfogással a pad két oldalán felguggolás páros lábbal a padra, másik oldalra	Kézfogással a pad két oldalán felugrás páros lábbal majd leugrás át a pad másik oldalára.	Kézfogás a pad két oldalán páros lábbal átu- grás a pad másik oldalára.

padon	leugrás.		
Labdával végezhető gyakorlatok	Labdagurítás kézzel a test körül térdelésben, guggolásban. Labdagurítás kézzel járás közben Labdagurítás társnak ülésben egy és két kézzel. Guggolásban, térdelésben, ülésben labda feldobás elkapás két kézzel.	Labdagurítás lábbal járás közben. Labdagurítás társnak állásban egy és két kézzel. Labdavezetés járás közben.	Labdagurítás lábbal lassú futás közben. Labdagurítás társnak lábbal állásban és járás közben. Labdagurítás kézzel és lábbal vízszintes és függőleges padon. Labdafeldobás és elkapás két kézzel járás és lassú futás közben. Labdafeldobás és elkapás. Két kézzel vízszintes és rézsútos padon. Labdavezetés helyben, labdavezetés lassú futás közben. Labdavezetés vízszintes és rézsútos padon.

Külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés
Tartalmak egymásra épülése témakörönként

Idő

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Az időjárás és a természet változásának egyszerűbb jelei összefüggései: Ősz: eső, szél, levelek színe, hullása Tél: hideg, hó hullása, színe, madarak etetése Tavas: napsütés, olvadó hó, rügyező fák, első virágok Nyár: hőség, zivatar, gyümölcsök Az ember alkalmazkodása: öltözködés, fűtés, világítás stb. Volt, van, lesz fogalma. Időmérés egyszerű eszközök felhasználásával.	Évszakok jellemzői: Ősz: változékony időjárás jellemzői, a természetben bekövetkező változások. Tél: hideg hatása az élő és élettelen természetre. Tavas: összefüggések a felmelegedés és a természet változása, az időjárás és az emberek tevékenysége között Nyár: időjárás jellemzői, emberek, állatok, növények alkalmazkodása Hónapok nevei tegnap, ma, holnap időmérés változatos eszközökkel ismerkedés az órával Kísérletek: időjárási jelenségek, szél, eső, hó	Évszakok jellemzői: ok-okozati összefüggések, évszakok összehasonlítása. Időjárási jelenségek: vihar, zivatar, villám, szivárvány Kísérlet: évszakok, napszakok váltakozásának oka, a Föld és a Nap viszonyának bemutatása Hét napjai (mozgónaptár). Tegnap előtt, holnap után. Időmérés: óra, perc, másodperc Kísérlet: Föld keletkezése, a vulkán működésének szemléltetése a Föld rétegei Az ember, és az állatvilág fejlődése, korok órája. Kísérletek: az anyagok tulajdonságai (halmazállapot, fajsúly, szilárdság, mágnesesség)

Állatok

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Házi állatok: kutya, macska, tyúk, kakas Külső jellemzőik, hangjuk, táplálkozásuk, hasznuk. Erdei állatok: őz, róka, medve, nyúl, farkas Külső jellemzőik, életmódjuk. Az ember környezetében élő madarak megfigyelése külső jegyeik, hangjuk galamb, veréb, rigó, cinege. Nézzenek bogarakat, csigákat nagyítóval. Testük felépítése, mozgásuk.	Házi állatok: szarvasmarha, sertés, nyúl, liba, kacsa Külső jellegzetességeik, táplálkozásuk, hangjuk, hasznosságuk. Házi szárnyasok és emlősök közötti különbségek. Végezzenek kísérleteket tejjel. Erdei állatok: vaddisznó, szarvas, sün, mókus stb. Külső jegyeik, életterük, táplálkozásuk. Erdi állatok alkalmazkodása a környezethez. Erdő, mező madarai: harkály, pacsirta, bagoly, sas Külső jegyeik, hangjuk, életmódjuk.	Házi állatok: ló, juh, kecske, pulyka Külső jegyeik, táplálkozásuk, szerepük és hasznuk az állatok gondozása, etetése. Erdei állatok csoportosítása: - élőhelyük szerint - növényevő, ragadozó - állatok kicsinyei Erdők, mezők, vizek állatvilága. A különböző kontinensek állatainak megfigyelése az Állatparkban külső jellegzetességeik, élőhelyük, életmódjuk. Állatok fajok szerinti csoportosítása.

	Vizek és vízpartok állatai: halak, kételtűek Testük, táplálkozásuk.	
--	---	--

Növények

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Ősszel érő gyümölcsök: alma, körte, szilva, szőlő Formájuk, színük, ízük, illatuk. Konyhakerti növények: paradicsom, paprika, uborka	Hazánkban termő gyümölcsfélék jellemzői: - nyáron ill. ősszel érők - forma, szín, íz - termőhelyeik - felhasználásuk, eltarthatóságuk.	Hazánkban és a déli országokban termő gyümölcsök összehasonlítása. Termőhely, forma, íz stb. A gyümölcsök részeinek megfigyelése.

Formája, színe, íze és felhasználási módjuk. Csíráztatás és palántanevelés.	Kísérjük figyelemmel a fák virágzásától a gyümölcs növekedésén át az érésig a fejlődés menetét. Zöldségfélék: sárgarépa, zöldség, karalábé, káposzta Forma, szín, íz, felhasználásuk módja. Szántóföldi növények: burgonya, kukorica, napraforgó jellegzetességei, felhasználásuk módja Szántóföld megmunkálás ával kapcsolatos teendők évszakonként, eszközei. Kerti és vadon élő nyári virágok neve, jellemzőik. Lágyszárú növények részei. Kísérletek végzése a növény szükségleteire vonatkozóan. Víz, fény, meleg, föld.	Konyhakerti növények jellemzői. Karfiol, hagyma, kelkáposzta, zeller. A termés elhelyezkedése. Ehető és nem ehető részeik. Felhasználási módjuk. Szántóföldi növények: búza, árpa, cukorrépa Jellemzőik, fejlődésük, betakarításuk, felhasználásuk. Tavaszi, nyári, őszi virágok rendszerezése. A virág részei. Virághagymák, magvak elültetése, fejlődésük nyomon követése. Ismerjenek meg néhány fa fajtát. Levél, termés gyűjtemény. Lágy és fás szárú növények közötti különbségek, csoportosításuk.
--	---	---

A mi óvodánk, a mi városunk, óvoda és iskola

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Ismerkedjenek az óvoda épületével, helységeivel, udvarrészeivel. Séta az óvoda környékén. Kossuth tér, múzeum, városháza.	Ismerkedjenek a város nevezetes épületeivel. színház, könyvtár, művelődési központ, sportcsarnok, Kölyökvár. Terepasztalon jelöljék be otthonukat és az óvodánk helyét. Kirándulás az erdei tornapályára, Bujtosi tóhoz, Állatparkba, botanikus kertbe.	A város nevezetes szobrai és jelképei. Városunk múltja és jelene. Kirándulás a Falumúzeumba, Kabalásra, az arborétumba és a lovas tanyára. Térképen jelöljék a város nevezetes helyeit. Túrák, kirándulások: Tokaj, Debrecen, Harangod, Balsa, Túri bukó Közös programok szervezése a környező iskolákkal.

Foglalkozások

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Ismerjék meg a gyermekek az óvodában dolgozók munkáját. (óvónő, dajka, karbantartó, konyhai dolgozó adminisztrátor)	Az óvoda környékén dolgozók munkahelye, az ott folyó munka megfigyelése. (posta, orvosi rendelő, piac, üzletek, múzeum stb.)	Érdekes hivatások megismerése. (tűzoltó, mentős, vonatvezető, színész, népi iparművész stb.)

Család

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Gyermekek és felnőttek a családban, összetartozásuk. Apa, anya, gyerekek, nagyszülők. Családtagok neve, becézése.	Család neve, lakcíme. Csecsemő, gyerek, fiatal, középkorú, öreg. A családban betöltött szerepek, feladatok.	Családtagok neve, foglalkozásuk. A családtagok napirendje. Az otthon fogalma.

Testünk

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Érzékszervek funkciói: látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás Főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb Az orvos gyógyító munkája. Higiénés szokások: kézmosás, orrfújás. Öltözködés az évszaknak megfelelően.	Kéz és fej részeinek megismerése, megnevezése és funkcióik. Testrészek: a törzs és végtagok részei Kéz és láb funkciói. Orvos, fogorvos, védőnő gyógyító munkája. Testápolás: haj, fül, fog Egészséges életmód: táplálkozás, mozgás stb.	Ismerkedés a csontvázal, belső szervekkel. Hasonlítsák össze az ember és az állatok testének felépítését. Másság elfogadtatása: Ismerkedjenek különböző ember típusokkal (bőrszín, hajviselés, arcforma, alkat, életmód) A testi fogyatékkal élőkkel szembeni megértő, segítő magatartás. Kórház, mentőállomás, gyógyszerár látogatás. Egészséges életmód: vitaminok, ásványi anyagok és a korszerű táplálkozás szerepe a betegség megelőzésben, egészség megőrzésben.

Közlekedés

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerkedjenek a zebra, jelzőlámpa szerepével. Figyeljék meg az útesten közlekedő járműveket.	Látogassanak el az autóbusz végállomásra. Gyakorolják az autóbuszon történő utazás szabályait. Ismerkedjenek a gyalogos közlekedés során a járdáról való lelépés szabályaival. Csoportosítsák a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket. Ismerkedjenek a személy és teherszállító járművek jellemzőivel. Figyeljék meg a megkülönböztetett jelzést használó járműveket.	A vasút, vonat szerepe a személy és teherszállításban. Látogassanak el a pályaudvarra, figyeljék meg az ott dolgozók munkáját. Utazzanak vonaton, melynek során gyakorolják a helyes, biztonságos utazás szabályait. Vegyenek részt hajó kiránduláson, a Tiszán. Ismerkedjenek a hajós kapitány, matróz munkájával. Látogassanak ki a repülőtérre. A rendőr irányító szerepe a közlekedésben.

A külső világ tevékeny megismerése, matematika

A tartalmi egymásra épülő rendszere az óvodában töltött idő alatt

Montessori eszközök, mint egymásra épülő logikai rendszer	Képességfejlesztés, kapcsolódó nyelvi kifejezés	Kapcsolódó hagyományos matematikai tartalmak
Eszközök a dimenzió megismeréséhez Kiegészítő hengerek	Négy hengersor. Az első tömb hengerei egy kiterjedésben különböznek: átmérő azonos, magasság csökken. magas – alacsony A második tömb hengerei két kiterjedésben különböznek: átmérő csökken (szélesség – mélység). Magasság marad. vastag – vékony A harmadik tömb hengerei három kiterjedésben különböznek: magasság és átmérő arányosan csökken. nagy – kicsi A negyedik tömb hengerei három kiterjedésben különböznek: magasság arányosan csökken, átmérő arányosan nő. magas – mély A hengerek segítségével megismerik a dimenziókülönbségeket.	Halmazok, tárgyak, személyek összehasonítása tulajdonságaik szerint A halmazok elemeit eltérő tulajdonságai alapján felosztják részhalmazokra. Válogassák szét a halmazt: megadott szempont szerint gyermekekre bízva a válogatás szempontját óvónő által kezdett válogatás szempontját felismerve – a válogatást folytatja elrontott válogatást felismert szempont szerint javít szín, forma, nagyság szerint állatokat, állatképeket 1-2 megadott tulajdonság szerint tárgyakat észrevehető tulajdonság szerint személyeket nemek, ruházat stb. alapján
Színes hengerek	Megegyeznek az előző hengerekkel kék, piros, sárga, zöld színben. Tevékenység során felfedezik a sorozatok törvényszerűségeit.	
Rózsaszín torony	Tíz rózsaszínű kocka, amelyek mindhárom kiterjedésükben különböznek, éleik 1cm-től 1 dm-ig nőnek. Tevékenység során megkülönböztetik a méreteket három dimenzióban. Felfedezik a súly és nagyság közötti összefüggéseket. Statikus tapasztalatokat szereznek.	
Barna lépcső	Tíz ugyanolyan hosszú és színű hasáb, amelyek két dimenzióban különböznek. Az oldallapok négyzete 1 cm-ről 10 cm-re nő. Érzékelik a súly és nagyság viszonyát.	
Piros rudak	Tíz piros farúd, a rudak alapéle 2,5 cm, hosszuk deciméterenként nő, 1 dm-től 1 m-ig. Kialakul a hosszú, rövid fogalma. Összehasonlítás során megismerik a fokozott mellékneveket.	Térbeli kifejezések: a kiterjedések megismerését páros összehasonlítással kezdik a gyermekek. Két tárgyhoz egy harmadikat hasonlítanak, megtapasztalják, mi a kisebb, nagyobb, ugyanakkora. Ezt követi a több elemű halmaz sorba rendezése. A sor tagjait fokozott melléknevekkel jellemzik. Ezt követi az új tárgy helyének megkeresése a sorban, majd olyan sor alkotása, amelyben a kiterjedéseket különálló elemekből hozzák létre. Megismerik a kicsi-nagy, kisebb-nagyobb, hosszú-rövid, hosszabb-rövidebb, alacsony- magas, alacsonyabb-magasabb, keskeny-széles keskenyebb-szélesebb, kifejezéseket, melyek a tárgyak nagyságára, szélességére, magasságára vonatkoznak – két tárgy esetén. Több tárgy összemérésénél a melléknevek fokozott alakját használják.

		A mérés a kiterjedésbeli összehasonlításokkal kezdődik, becslésen keresztül egy választott mértékegységgel történő mérésig terjed. Megtapasztalják a hosszúság, terület és térfogatmérés módját.
Eszközök a sztereognosztikus érzékeléshez Mértani testek	Tíz test kékre lakkozva: gömb, kocka, henger, négyzetes hasáb, kúp, gúla, ellipszoid, tojás, háromszög alapú hasáb, tetraéder, alaprajzok három fokozatban. Megismerik a geometriai formákat a háromfokozatú lecke használatával. Megtanulják csoportosítani a testeket tulajdonságaik szerint. Összekapcsolni a térformákat az alaprajzokkal.	Mértani testek közül a gömböt, a téglatestet, és a kockát ismerik meg. A testekről sok tapasztalatot szerezhetnek: vegyék kézbe, gördítsék, csúsztassák, engedjék le a lejtőn, figyeljék meg mozgásbeli sajátosságát építsenek belőle tornyot, vagy más építményt próbálják kiválogatni más testek közül, keressenek hasonló testeket környezetükben bekötött szemmel vegyék ki egy zsákból hasonlítsák össze a testeket, osztályozzák többféle módon találtassák ki egymással a testek nevét A testek megismerését összekapcsolhatják a számolással.

Eszközök a formák és alakok felismeréséhez Geometria szekrény és kártyakészlet	A szekrény 6 fiókjában négyzetes falapokon 1-1 kékre festett síkidom: 6 különböző háromszög 6 téglalap, köztük 1 négyzetlap 4 négyzetlap egy háromszög 6 szabályos sokszög 6 különböző átmérőjű körlap 4 ívekkel határolt idom Megismerik a különböző formájú és nagyságú mértani formákat vizuális megkülönböztetéssel. A formákhoz hozzárendelik a megfelelő kártyákat.	Kör, téglalap, négyzet alakú síkmértani alakzatokkal ismerkedjenek meg a gyermekek. Más alakzatokkal összehasonlítva kiemelik az alakzatok különbségét, azonosságát, jellemző vonásait. Sokoldalú tevékenység közben az alakzatokat: válogassák ki másféle lapok közül állítsák elő háromszögekből, félkörökből, körcikkekből vágják ki papírból, rakják ki pálcikából munkalapon keressék meg egyéb alakzatok közül, színezzék ki figyeljék meg mértani testeken a lapokat.
Konstruktív háromszögek Tégladoboz Tégladoboz kék háromszögekkel	Az egyenlőszárú, derékszögű, különböző oldalú derékszögű, egyenlő oldalú háromszögekből a fekete oldal jelölése segítségével megtanulnak háromszögeket létrehozni. Megtapasztalják: minden négyszög felépíthető két háromszögből, ha a háromszögeknek legalább egy ugyanakkora oldala van.	Szimmetria. Környezetükben láthatnak hasonló, egyforma tárgyakat, a tükörben megjelenik az, ami előtte van. Szimmetriával való ismerkedésnél saját személye, mozgása, cselekvése alapján szerez tapasztalatot. A tapasztalatszerzés forrása a tükör- és az ezen alapuló tükörkép.
	Felfedezik, hogy 1 szürke, 2 zöld, 3 sárga, 4 piros háromszögből színenként 1-1 egyenlő oldalú rakható össze, az össz. (10 db) háromszögből egy nagy, egyenlő oldalú háromszög illeszthető össze.	- a gyermekek a velük szemben álló személy, tárgy mozgását utánozzák, húzhatnak a padlóra vonalat, amit tükörnek neveznek A mozgás, vagy tárgy a „tükörhöz” is igazodik. - síkidomok hajtogatásával szereznek tapasztalatot a szimmetriáról - összehajtott lap szélének nyírbálásával, festékfolt készítésével; rajzolt vagy festett formák vizsgálatával, tükör segítségével tapasztalják meg a szimmetriát - kirakott alakzatot tengely mentén tükrözhetnek - munkalapon tükör segítségével alkotnak tükörképet
Kis és nagy hatszögdoboz	A készlet különböző háromszögeiből a fekete oldal segítségével, képzelőerejük fejlesztésével hatszög, rombusz, trapéz, háromszög építhető össze.	
Binomiális kocka	Különböző nagyságú és színű kockából, hasábból megpróbálnak egy binomiális kockát összerakni. Fejlődik a téri orientáció rakosgatás közben.	Térbeli irányok, viszonyok ismeretével helyesen tájékozódni a térben. Megismerik:

Dekanomiális négyzet	Az 1 cm ² -től a 100 cm ² -ig terjedő 10db színes négyzetet tudnak kirakni, mely során fejlődik finom mozgásuk és a koncentráció.	• a térbeli viszonyokat saját személyük és tárgyak vonatkoztatásában, • a viszonyok kifejezésére szolgáló névutókat, amelyek a hol, honnan, hová kérdésre felelnek, • saját személyük vonatkozásában a tárgyak hozzájuk való viszonyát, • a tárgyak közötti térbeli viszonyokat A térbeli viszonyokat sokféle mozgás és rakosgatás közben gyakorolják.
Ismerkedés a mennyiségekkel és a számjegyekkel Számítási rudak	A 10 farud, amelyek 10 cm-es piros és kék szakaszokra vannak osztva, segíti a mennyiségek felismerését, egyeztetését, szétválogatását.	Ismerjék meg a gyerekek a számolás helyes módját . A halmaz minden eleméhez rendelje hozzá a természetes számok halmazához a soron következőt. A tárgyszámlálás balról jobbra haladjon érintéssel, vagy rámutatással. Eredményként mondott utolsó szám a halmaz egészére vonatkozik. A számkört egyesével, vagy kettesével növelhetik mindaddig, amíg az új számhoz nem jutnak. Számlálással mindig meg tudják állapítani az elemek számát.
Dörzspapír számok	Színes falapokon dörzspapírból kivágott számok állnak 0-tól 9-ig, segítségével megismerik a számszimbólumokat, a számok nevét.	
Számítási rudak és számkártyák	A számítási rudakat és a tíz számkártyát, melyen 1-től 10-ig terjed a számjegy, próbálják összekapcsolni. A mennyiség és számszimbólum összekapcsolása után 1-től 10-ig megtanulnak sorozatot alkotni.	

Pálcikák	1-1 doboz 5 részre felosztott rekeszében számjegyek (0-4, ill. 5-9-ig) vannak írva. Egy dobozban 45 pálcika és 8 gumigyűrű. A rekeszekben a számjegyeknek megfelelően szétosztják a pálcikákat, amelyet a gumigyűrűvel fognak össze. A szétosztás során kialakul a mennyiségfogalom. Megtapasztalják, hogy a mennyiségek elemek számosságából jönnek létre.	Több kevesebb, ugyanannyi meghatározott számkörben A halmazok mennyiségi összehasonlításához kapcsolni lehet a számlálást is. A tárgyak, képek sokszori összehasonlítása révén megérlelődik az általánosítás – (a 4 több, mint a 3; az 5 kevesebb, mint a 8, stb.). Felfedezik, hogy különböző mennyiségeket kiegyenlíthetnek hozzáadással, elvevéssel.
Számjegyek és korongok	A dobozban 1-10-ig számjegyek és 55 korong található. A számokat és a korongokat egymáshoz rendelik, gyakorolják a számsor kirakását. A két sorban elhelyezett korongokkal a páros-páratlan számokat tanulják megkülönböztetni.	Sorba rendezett elemek helye a sorban Sorszámok: a biztonsággal ismert természetes számsor után meghatározhatják egy-egy elem helyét a sorban. Tudatosítani kell, hogy a tőszám összességet fejez ki, a sorszám a sor egy tagját jelöli egy meghatározott helyen • a sorszám mennyiségileg mindig egyet jelent • az elem sorszámát az első elemtől számítva határozhatjuk meg • az elemek felcserélésével irányának megváltoztatásával megváltozik az elemek sorszáma Halmazok mennyiségi összehasonlítása Számolás nélkül is lehetséges. Az összehasonlítást párosítással végzik: melyik elemből van több-kevesebb vagy ugyanannyi.
Memória játék	A kosár 1-10-ig számkártyát és játékokat tartalmaz. Számkártya húzása után emlékezetből megfelelő számú játékot helyez a kártyához.	
Aranygyöngy készlet I., II. Kártyakészlettel	Az 1+9 db egyes gyöngy, az 1+9 db tízes füzér, az 1+9 db százaz négyzet, az 1+9 db kocka segítségével megismerik a helyi értékek nevét. Megtapasztalják a nagyságrendi különbségeket. A nagy kártyakészlet segítségével megismerkednek a nagy számok számszimbólumával. Az 1-től 9000-ig jelölt kártyákkal megismerik a számok helyi értékét – szín és hosszúság jelölésével.	
Gyöngyhalmazok összeadása	Az aranygyöngykészlet és kártyakészlet alkalmazásával megpróbálnak összeadni, kivonni. Felfedezik az összeadás és kivonás lényegét gyöngyökkel.	
Színes gyöngyfűzerek	Számok színeinek és hosszúságának megfelelő fűzerekkel gyakorolják a számlálást gyöngylépcső összeállítását 1-9-ig.	
Seguin tábla I., II.	Két falapon 5-ször és 4-szer áll a tízes szám, ill. Seguin II. táblán 10-50-ig és 60-90-ig állnak a számok. Kilenc kistáblán 1-9-ig számok. A számok és a megfelelő gyöngyfűzerek egymás mellé rendelésével megismerkednek a számszimbólumokkal és a hozzá tartozó mennyiséggel. 11-től 19-ig; 11-től 99-ig mennyiségeket tudnak képezni	

Alapműveletek Kígyójáték az összeadáshoz és a kivonáshoz	A piros, arany és fehér fedelű dobozokban színes, arany és fekete-fehér gyöngyfüzerek vannak. A „lovas” segítségével gyakorolják az összeadást. Számlálással értelmezik a pótlást és a bontást. Az eszközök bevezetik a gyermekeket a kivonás alapfeladataiba.	Bontás során tapasztalatot szereznek arról, hogy milyen részmennyiségekből tevődik össze az egész. A részekre bontás miatt nem változik meg a tárgyak eredeti mennyiségbe. Tevékenység során az egész halmaz szemléletéből kiindulva meghatározzák a számosságot, melyet két vagy több részre bontanak. A részegységek számosságát mindig számolják össze. A hozzáadás a számkörbővítéshez kapcsolódik- egy halmazhoz egyesítünk egy másik halmazt, majd megállapítják a számosságot. Felfedezik: a mennyiség hozzáadással nő.
Csíkos tábla az összeadáshoz Összeadási táblázatok	A tábla kék vonalakkal osztott négyzetek (18 vízszintes, 12 függőleges) sora. A felső részen 1-10-ig piros, 11-18-ig kékkel írott számokkal. A hozzátartozó piros, kék számokkal jelölt facsíkok segítségével felismerik, gyakorolják, memorizálják az egyjegyű tagokból álló összeadás minden feladatát. Megismerik az összeadás sajátosságát: a tagok felcserélhetőségét, a tagok bontását, pótlást 10-re, a tizesátlépést. Használják az ellenőrző táblákat. Az összeadáshoz kialakított 4 féle táblázat segítségével gyakorolják az egyjegyű számokkal az összeadást, a begyakorlást, a memorizálást, a felcserélhetőséget, az adott összeg tagokra bontását.	Az elvevés során megismerik, hogy ezzel a művelettel a halmaz elemeinek számát csökkenteni lehet. Pótlásnál a megadott mennyiséget hány elemmel kell pótolni a nagyobb mennyiség eléréséhez.
Csíkostábla a kivonáshoz Kivonási táblázatok	A kivonáshoz kialakított tábla a hozzátartozó három facsíkkal és az ellenőrző tábla segítségével 1-18-ig megtanulják a kivonás összes lehetőségét, a kivonandót bontani, a 10-et átlépni. A két kivonási táblázattal a tízes átlépéses kivonást gyakorolják, memorizálják 20-as számkörben.	

Munka jellegű tevékenységek

Önkiszolgálással kapcsolatos gyermeki tevékenységek. I fokozat	Naposi munka tartalma. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom	
	II. fokozat	III. fokozat
Az önkiszolgálással kapcsolatos teendők elsajátítása (öltözködés, étkezés, testápolás) Szabadidőben is gyakorolják a helyes terítés szabályait a babaszoba eszközeivel.	Ebédnél a napos rendszer bevezetése. Legyen világos a kiválasztás módja, sorrendje (napostábla). A naposokat megfelelő kellékekkel jelöljük: napos kötény A napos: • leteríti a terítőt • szétosztja az étkezéshez szükséges eszközöket • segít az étel kiosztásában (kenyér, gyümölcs, sütemény) • először magának szed levest, vegyes csoportban az asztalánál ülő kiscsoportosnak is, ugyanígy történik a folyadék töltése is • letörli az asztalokat, összesepri a morzsát, segítséggel összehajtja a terítőt	Sok feladatban azonos a középsősökével, de nagyobb önállósággal végzik a tevékenységet. Feladatbővítés • Ők tartják számon ki következik a naposságban (ha szükséges felnőtt segítséggel). • Az asztalon az eszközöket esztétikusan rendezzék el. • Fokozottan ügyeljenek mi kerül a tányér jobb és bal oldalára (kész használata). • Étkezés után segítsenek a teríték leszedésében, a terem rendezésében, a fektetők kirakásában.

Mindennapi élet gyakorlatai. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Szék áthelyezése. Ajtók nyitása, bezárása. Próbálkozás a szőnyeg feltekerésével. Magvak homokozása. Magvak öntése. Keretek az öltözködéshez: • gombolás • patentolás • próbálkozás a zsinór lyukbefűzésével Virágápolás megfigyeltetése.	Öntés vízzel. Kis segítséggel a szőnyeg ki – és feltekerése. Magvak csipeszelése, csipeszelés próbálgatása nagyobb odafigyelést igénylő eszközök biztosításával is. Keretek az öltözködéshez: • zipzárazás • zsinór lyukbefűzése önállóan • próbálkoznak a szalag megkötésével (a két szalagot átkötik) • a kendő hajtogatás egyszerűbb változatainak gyakorlása • a fonás próbálgatása három színnel • virágápolás kis segítséggel (a vágott virág felfrissítésének megfigyeltetése)	Önállóan tekerjék ki – és fel a szőnyeget. A kendő hajtogatás minden változatának gyakorlása. Masnikötés gyakorlása, kis segítséggel, majd önállóan. Önállóan tudjanak fonni. A keretek minden változatát önállóan használják. A cserepes és a vázában lévő virágok ápolása szükség szerint.

6 – 7 éves korig: a Montessori eszközök segítségével olyan képességeket szereznek a gyermekek, melyek elsajátítása során a mindennapi teendőket önállóan végzik (öltözködés, környezetük rendben és tisztán tartása).

Környezet rendjének megőrzésével kapcsolatos gyermeki tevékenységek. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom.

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Ismerjék meg a környezetükben lévő tárgyak, játékok helyét, önállóan vegyék el, használat után tegyék a helyére. A szoba könnyebb berendezési tárgyait játékuhoz rendezzék át, majd befejeztével vissza eredeti állapotába (szék, asztal, polc, pad összetolása) Ügyeljenek a mosdó és az előszoba rendjére.	A csoportszoba játékait a megbeszélt helyről vegyék el, oda tegyék vissza. Közös tevékenységhez, játékhöz használják a terem tárgyait, majd rendezzék vissza. Apróbb rendetlenséget vegyenek észre. Őrizzék meg az öltöző, mosdó rendjét.	A csoportszoba játékait tartsák rendben, óvják épségét. Segítsenek a ceruzák hegyezésében, szalvéta hajtogatásában. Aktívan vegyenek részt a csoportszoba, öltöző, mosdó tisztaságának, rendjének megőrzésében.

Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében.

Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Végezzék az óvodapedagógussal együtt a kijelölt tevékenységet. Segítsenek a csoportszoba díszítésében. Apróbb megbízásoknak tegyenek eleget (tárgyak elérése, átadása).	Szükség szerint segítsenek a terem átrendezésében. Segítsenek a foglalkozáshoz, kísérletekhez szükséges eszközök behozatalában, elvitelében, megtisztításában. Felnőttek segítségével vegyenek részt a helységek (homokozó is) seprésében, az ágyazásban, udvari játékok rendben tartásában, udvarrész gereblyezésében, a homok felrakásában.	Adjanak ötletet az óvónőnek a csoportszoba átrendezésére, díszítésére. Segítsenek a kisebbeknek az öltözködésben, vetkőzésben. Segítsenek az udvari játékok ki- és behozatalában. Otthoni feladatként: • gyűjtsenek képeket (állatok, növények, évszakok) • hozzanak terméseket • az itt telelő madaraknak eledelt Segítsenek a csoportszoba eszközeinek javításában (játék, könyv)

**Növény - és állatgondozással kapcsolatos gyermeki tevékenységek.
Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalmak**

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
A növényeket, állatokat az óvónő a gyermekek előtt, esetleg segítségével gondozza. Magyarázza el, mutassa meg, miért, hogyan csinál. A gyermekek kísérik figyelemmel a munkát.	Folyamatosan működjenek közre az élősarok növényeinek és a kisállatok gondozásában. Az udvaron segítsenek a nagyobbaknak a levéltakarításban. Segítsenek a termések le. és összeszedésében (dió, meggy, hársfalevél).	Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit, állatait. Gyűjtsenek terméseket, magvakat, növényeket, ezeket meghatározott rend szerint rendezzék, osztályozzák. Vegyenek részt az őszi falevelek eltakarításában, az udvar tisztántartásában. Télen részt vehetnek a hó eltakarításában, utak tisztántartásában.

3-7 éves korig: tavasszal csíráztassanak, rügyeztessenek, ültessenek magvakat, vegyenek részt gondozásukban.

Ősszel gyűjtsenek faleveleket, terméseket, magvakat az élősarokba.

Télen gondoskodjanak az itt telelő madarak etetéséről, élelméről, tartsák számon mikor, mit kell hozniuk.

Alkalmanként madár és haleledel közös vásárlása.

Hagyományápolás, ünnepek – ünnepélyek, rendezvények

Ünnep rendezvény megnevezése	Nevelési cél	Közösségi szint	Felelős	Ünnep tartalma kapcsolódó hagyomány	Meghívottak
Mihály nap (szept.29.)	A régi vásárok hangulatának felidézésével a közösségi összetartozás erősítése.	Óvodai.	Minden Óvónő.	Egyszerű vásárfiák készítése. Mézeskalács sütése. Vidám vásári műsorral készülnek a gyerekek. A vásár reggelén népviseletbe öltözött lányok pogácsával, almával kínálják az óvodába érkezőket. Népzene hallgatunk, s zajlik a vásári forgatag.	Szülők.
Szüreti nap (október)	Ismerkedés a szüreti hagyományokkal az udvaron szervezett tevékenységek által.	Óvodai.	Minden óvónő.	Szüreti koszorút készítünk az aulába. Szőlőt gyűjtenek a gyerekek. Szőlőt darálunk és mustot préselünk az udvaron. Csoportonként paprikás krumplit főzünk bográcsban. Friss must kóstolása.	Szülők.
Mikulás (dec.6.)	A Mikulás várás, ajándékozás érzelmi megalapozása.	Csoport. Óvodai.	Minden óvónő.	Levelet írunk a Mikulásnak. Verssel, dallal készülnek a gyerekek. Óvónők mesedramatizálással szórakoztatják a gyerekeket. Minden csoportban személyesen ajándékozta meg a Mikulás a gyerekeket.	Szülők.
Lucázás (dec. 13.)	A népszokás gyermekek általi felelevenítésével a befogadás	Óvodai.	Ünnepély felelős.	Csoportról csoportra járva jókívánságokkal	

	készségének kialakítása.			halmozzák el a gyerekeket a Lucázók. Luca napi búzát ültetünk. Figyelemmel kísérik a „termésjóslást”.	
Karácsony (dec. 25-26)	Meghitt Karácsonyi hangulat megteremtése által a szeretet, a béke, a közösségi érzés elmélyítése és az ajándékozás örömeinek közvetítése.	Csoport. Óvodai.	Óvónők.	Kántálás, betlehemes játékok bemutatása. Közös karácsonyi ünnep az aulában. Karácsonyfa díszek készítése, fenyőfa díszítés Meglepetést készítünk a családnak. Mézes kalácsot sütünk.	Általános iskolások. Zeneiskolába járó diákok.
Farsang (február)	Vidám farsangi mulatsággal a tél búcsúztatás hagyományának megőrzése.	Csoport. Óvodai.	Óvónők. Ünnepély-Felelős.	Feldíszítjük a csoport- szobát. Álarcokat, jelmezeket barkácsolunk. Kiszebábót készítünk, megkeressük és elégetjük az udvaron. Nagyok részére mókás ügyességi versenyeket szervezünk. Egész napos jelmezes, táncos mulatságot rendezünk.	Szülők.
Március 15.	A szabadságharcra történő megemlékezéssel a hazafias érzelmek megalapozása.	Szomszédos Csoportok.	Óvónők.	Zászlókat, kokárdákat készítünk. A Jósza András múzeumban megtekintjük a huszárokról szóló kiállítást. A gyerekek Kossuth nótákat énekelnek. Zászlókkal, virágokkal elsétálunk a Kossuth vagy Petőfi szoborhoz. Csoportszobát feldíszítjük a tavasz és	

Húsvét (április)	Húsvéti népszokások ápolása, a tavaszvárás hangulatának megteremtése.	Csoport.	Óvónők	Húsvét jelképeivel. Hímes tojásokat festünk változatos technikákkal. Húsvétra jellemző figurákat barkácsolunk. A fiúk meglocsolják a lányokat.	
Majális (május 1.)	A régi majálisok hangulatának érzékeltetése.	Csoport.	Óvónők.	Kirándulás szervezünk. Májusfát állítunk az óvoda udvarán. Játszóházat szervezünk. Bográcsban főzünk kinn az udvaron.	Szülők.
Pünkösd (Húsvét után 50 nap)	A régi hagyományoknak megfelelően a fiók versenyszellemének erősítése	Nagycsoportos gyerekek	Ünnepély- felelős	A fiúk erőt és ügyességet összemérve versenyeznek. A győztes a Pünkösdi király, aki királynét választ magának. A Pünkösdi királyné járást eljátszák a kisebbeknek.	
Gyermeknap (Május utolsó vasárnapja)	Az óvoda és a család, a gyermek és szülő kapcsolatának erősítése.	Óvoda.	Óvónők.	Feldíszítjuk az óvoda udvarát. A középsősök elbúcsúztatják az iskolába készülő nagyokat. Érdekes programokat szervezünk erre a délelőttre: játszóházat ügyességi játékokat Kreszpályát rendőri irányítással tombola húzást Rögtönzött színpadunkon előadásokat szervezünk, melyek maradandó élményt nyújtanak a gyerekeknek: bábszínház, hangszeres előadások, iskolások vidám jelenetei.	A gyermekek hozzátartozói. Iskolások. Meghívott előadók.
Augusztus 20.	Az új kenyér tiszteletére, a mindennapi kenyér megbecsülésére nevelés.	Csoport.	Óvónők.	Beszélgetünk a régi aratási szokásokról. Látogatást teszünk a Falumúzeumban. Megfigyeljük a kenyér dagasztást és sütést.	

				Megkóstoljuk a frissen sült kenyeret.	
--	--	--	--	---------------------------------------	--

Egyéb rendezvények

Rendezvény megnevezése	Cél	Közösségi szint	Felelős	Tartalmak	Meghívottak
Születés és névnap	Közösségi, baráti kapcsolatok erősítése.	Csoport.	Óvodapedagógusok	Születésnapi kör. Gyertyagyújtás. Ünnepelt köszöntése dallal, verssel, mesével.	
Kreszpályás rollerverse ny	A helyes közlekedési szabályok rögzítése.	Nagycsoportos Óvodások	Óvodapedagógusok	Rendőri irányítással rollereznek a közlekedési pályán. Puzzlék kirakása.	Rendőrség.
Őszi ruhabörze	Hátrányos helyzetű gyerekek támogatása.	Óvoda.	Gyermekei védelmi felelős.	Szülők által felajánlott jó minőségű játékok, ruhák, könyvek árusítása jelképes összegért.	Szülők.
Egészségnap	Egészséges életmódra nevelés, egészséges táplálkozás megismertetése.	Óvoda	Óvodapedagógusok	Kéthavonta adott zöldség vagy gyümölcs köré csoportosított saláta készítése, az aulában kézműveskedés a szülőkkel.	Szülők

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja

Játékra nevelés

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Játékforma	Tevékenység
Strukturált egyéni játék	Játék eszközök megfelelő használatának a tanulása
Irányított közös strukturált játék	Asztali játékok. Várákozás tanulása, sorra kerülés elfogadása Szabály elfogadása és betartása, szabályjátékhoz kapcsolódó viselkedési szabályok megtanulása Kommunikáció felnőttel, társakkal, társra való figyelés megtanulása
Szabad játék	A gyermekek a játékszőnyegen egyedül, illetve egy vagy több társukkal együtt valamilyen tárggyal, tevékenységgel foglalatосkodnak. Reagálás más gyermek kezdeményezésére, válaszkészség kialakítása a játékokban Gyermektárs játékba invitálása, sorra kerülés – kezdeményezés
Mindennapi élethelyzetek dramatizálása	A gyermek a felnőtt játékát utánozza, cselekvését megismétli. Szerep felvétele. A gyermeket arra biztatjuk, hogy egy játék eszközt egyre szimbolikusabb módon használjon. A már megtanult szociális interakciók és játék sémák segítése, begyakorlása, általánosítása.

Mozgásfejlesztés

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Mozgáselem	Tevékenység
Járás	kis és nagy lépésekkel vonalon, vonal között tárgyak kikerülése, átlépése tornaszerek tartásával, irányváltoztatással
Futás	gyors, lassú tempóban különböző irányba, különböző szélességű vonalak között, futkározás, célbafutás, futás
Ugrás	Szökdelés, karikába be- és kiugrás, mélyugrás
Csúszás	hason, háton, ülésben padon föl és lefelé
Kúszás	térden – tenyéren, négykézláb váltott karral, különböző tárgyak kerülésével

Mászás	talpon – tenyéren, különböző tornaszereken (bordásfal, pad, kötélháló)
Gurulás	hossztengely körüli gurulóátfordulá s, Body Roll hengergyakorlatok
Szabad mozgások (pörgés, forgás, ringatózás, lengés, hintázás)	Ayres, Wesco tornaeszközön, Bobath

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Vizuális elemek	Tevékenységek
Festés	Festékes tenyér és lábnyomat készítése Ujjnyomok hagyása – vízszintes és függőleges vonalak húzása Lenyomatok készítése különböző méretű eszközökkel (szivacs, dugó, krumplics, henger, nyomda) Előrerajzolt formák kitöltése Festés vastag ecsettel
Gyurmázás-agyagozás	Vizes homok, agyag formázása Só-liszt gyurma nyomkodása, tárgyak belenyomása (termések, kagylók, kavicsok) Manipuláció gyurmával – lapítás, nyújtás, sodrás, gömbölyítés
Papírral történő munkák	Gyűrítés tépés, vágás, ragasztás
Rajzolás	Vastag hegyű filctollal, zsírkrétával, táblakréttal, színes- és grafit ceruzával

Ének, zene, énekes játék, tánc

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Zenei képességek	Tevékenység
Egyenletes lüktetés.	Erzékeltetése: páros felnőtt – gyermek játékban, utánzó játékos mozdulatokkal (ujj összeütögetés, ujj billegetés, ököl összeütés, dió törés, kopogtatás).
Ritmus.	Dalok, mondókák ritmusának kiemelése mozdulatokkal, járással, ugrással. Ritmushangszerekkel (csörgő, dob).
Gyors-lassú tempó.	Mozgással, mondókázással, énekléssel.
Magas-mély hangok.	Térbeli érzékeltetése lábujjhegyre állással, guggolással éneklés közben.
Halk-hangos különbsége.	Halk-hangos hangok differenciálása éneklés közben.
Mozgásformák.	Egyszerű utánzó mozgásokkal kísért énekes játékok, járások változatos formákban: csigavonal, kígyó és hullámvonal, egyszerű táncleptések, forgások. Szabad mozgások zenére.
Hangszín.	Környezetünkben lévő tárgyak zöreij hangjainak megfigyeltetése.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A tevékenységek egymásra épülő tartalma

Témakör	Tevékenység
Testünk.	főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb megnevezése érzékszervek: szem, orr, fül, száj megnevezése öltözködés: mit hová veszünk fel
Család.	a család tagjai, nevük, a család lakhelye, a család tagjainak felismerése fényképről,
Idő.	a természet változásainak megfigyelése, évszaknak megfelelően séták során, évszakok: tavasz, nyár, ősz, tél megnevezése, napszakok megnevezése, a hét napjai,
Állatok.	természetes környezetben megfigyelésük, állatok csoportosítása lakóhelyük szerint, háziállatok: kutya, macska, erdei állatok, madarak, bogarak megfigyelése, hangjuk utánzása, mit esznek,
Növények	séták során a növények megfigyeltetése, virágok, zölkségek, gyümölcsök, fű, fa megfigyelése, megnevezése, ízek, illatok megtapasztalása,
Közlekedés	úttsten közlekedő járművek megfigyelése, zebra, jelzőlámpa megismerése, gyalogos, autóbuszos közlekedés szabályai, közlekedési eszközök csoportosítása képek alapján

Témakör	Tevékenység
Geometriai fogalmak	Alakzatok vizuális bemutatáson alapuló tanulása. Formaegyeztetők, puzzle játékok.
Összehasonlítások, azonosság, különbségek észrevétele.	Csoportosítások, válogatás, rendezés, soralkotások, ritmikus sorok, mintakövetés adott szempontok szerint.
Számfogalom.	Mechanikus és tárgyszámlálás. Számjegy nevének és alakjának tanítása, egyeztetése.
Mennyiségfogalom.	Mennyiségi relációk felismerése, megkülönböztetése, összehasonlítása. Számjegy azonosítása mennyiséggel.

Hálózati Kávéház

Az intézményünk kiemelt feladatának választotta az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését óvodásaink számára. Ennek egyik alappillére a partner iskolák pedagógusaival való együttműködés, egymás munkájának jobb megismerése. Innovációnk lenne egy évente megrendezésre kerülő Hálózati Kávéház megszervezése: ez egy szakmai találkozó lenne - a partner iskolák alsó tagozatos tanítói és az óvodánk óvodapedagógusai között, - ami a mi intézményünkben kerülne megrendezésre. Ezek az alkalmak lehetővé tennék az intézményeink közötti szakmai megbeszéléseket, megerősítenék a résztvevők szakmai törekvéseit és a bevonódást egymás szakmai tevékenységébe. Az ilyen jellegű közösségi programok a szakmai jellegű kapcsolattartás mellett lehetővé teszik, hogy a résztvevők emberileg is közelebb kerüljenek egymáshoz, kiépítsék, illetve megerősítsék a létrehozott mikroközösség kohézióját egy csésze kávé vagy tea és egy szelet sütemény mellett. A meghívott általános iskolai tanítók a kötetlen beszélgetés előtt diavetítésen ismerkedhetnek meg intézményünk munkájával, aktuális projektjeinkkel.

Kiemelt célunk a szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása, kapcsolati tőkénk gyarapítása, saját kollegáink motiválása a társas támogatásban rejlő erőforrások használatára, valamint ilyen módon támogatni a lemorzsolódás megelőzésére koncentráló pedagógiai tevékenységet mindegyik megjelent intézményben.

Továbbá terveink között szerepel közös munkaközösség létrehozása az óvoda és iskola pedagógusai részvételével. Hosszú távú célunk, hogy ez a munkaközösség később vezetői szinten is létrejöjjön. Elsőként pedagógusszinten, mert már vannak közös megoldandó feladataink, pl. a hatévesek beiskolázásának segítése - mindkét részről.

A megvalósításban részt vevők és partnerek:

Az óvodánkhoz közel fekvő általános iskolák alsó tagozatos tanítói, valamint saját intézményünk óvodapedagógusai. Apáczai Csere János Általános Iskola, Zelk Zoltán Angol és Német Kéttannyelvű Iskola, Kodály Zoltán Általános Iskola, Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola, Túróczy Zoltán Evangélikus Általános Iskola és a Bem József Általános Iskola)

Későbbiekben bevonódásra kerülnének a munkaközösség vezetők és az Intézmény Igazgatók mindkét részről. Ez a rendezvény minden év tavaszán megrendezésre kerülne. A résztvevők javaslatai, meglátásai, ötletei alapján minden évben más-más témával indítanánk a Kávéházat.

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041

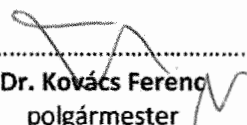
NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI OSZTÁLY
4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: PKAB/ /2025.
Ügyintéző: Kazsukné Liskai Laura

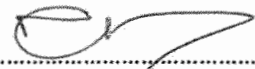
TÁJÉKOZTATÓ

– a Közgyűléshez –

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elbírálás alatt lévő,
megvalósítás alatt álló és lezárás alatt lévő pályázatairól**

Dr. Kovács Ferenc
polgármester

Hagymási Gyula
az előterjesztés szakmai előkészítéséért
felelős hivatali referatúrák vezető

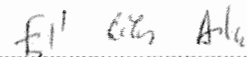

Pató István
az előterjesztés szakmai előkészítéséért
felelős osztályvezető

törvényességi véleményezést végző
személyek aláírása:

Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

Véleményező bizottság vagy bizottságok:

- Gazdasági és Jogi Bizottság
- Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottság
- Pénzügyi Bizottság
- Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság
- Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság

Faragóné Széles Andrea
Jegyzői kabinet vezetője

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

Tisztelt Közgyűlés!

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt időszakban is igyekezett megragadni és lekötni mind az uniós pályázati programok, mind pedig a hazai intézményrendszer által kínált forráslehetőségeket. Ennek okán több pályázat benyújtása megtörtént a közelmúltban is, melyekről külön előterjesztésben adtunk korábban tájékoztatást a Közgyűlés számára.

Jelen előterjesztés célja, hogy részletesen ismertesse, és átfogó képet adjon az Önkormányzat támogatásból megvalósuló lezárás alatt lévő, megvalósítás alatt álló, illetve a benyújtott, bírálati szakaszban lévő pályázatainak, projektjeinek jelenlegi állásáról, melyek adatlapjait az előterjesztés 1., 2., és 3. számú mellékletei tartalmazzák. Fontos kihangsúlyoznunk, hogy a pályázatok megvalósítási időtartamai a megvalósítás alatt álló, illetve a benyújtott, bírálati szakaszban lévő pályázatok esetében indikatív jellegűek, ugyanis a projekt adatlapokon megadott kezdő és befejezési időpontok a pályázatok készítésekor meghatározott tervezett adatok, illetve a jelenleg hatályos Támogatási Szerződés szerint kerültek feltüntetésre.

2024. december 12. napja óta az alábbi projektek léptek fenntartási időszakba:

Projekt azonosítószáma	Projekt címe	Fenntartásba helyezés dátuma
TOP-6.1.4-16-NY1-2021-00006	Indiai nagymacska kifutó építése a Nyíregyházi Állatparkban	2025.01.13
TOP-6.1.4-16-NY1-2017-00002	Sóstói Múzeumfalú fejlesztése	2025.01.22
TOP-6.6.1-16-NY1-2017-00001	Egészségügyi alapellátás fejlesztése Nyíregyházán - II. ütem.	2025.01.29
TOP-6.4.1-15-NY1-2016-00001	Fenntartható városi közlekedésfejlesztés Nyíregyházán	2025.02.24
TOP-6.1.5-16-NY1-2017-00001	Tiszavasvári út - Derkovits utca csomópontjának fejlesztése	2025.05.22
TOP-6.1.4-15-NY1-2016-00002	Indiaház és Madárröpdé létesítése a Nyíregyházi Állatpark területén	2025.05.23
TOP-6.3.3-16-NY1-2021-00002	Nyíregyháza Kéményseprő utca csapadékvíz elvezető rendszer építése	2025.05.23

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

Az alábbi projektek esetében a projektek záró szakmai beszámolója és záró kifizetési kérelme beküldésre került a Támogató Szervezet irányába, elfogadásukat követően lépnek fenntartásba:

Projekt azonosítószáma	Projekt címe
EFOP-3.3.6-17-2017-00016	MTMI Élményközpont kialakítása Nyíregyházán
TOP-6.7.1-16-NY1-2017-00001	Szociális városrehabilitáció Nyíregyháza szegregált területein
TOP-6.3.2-16-NY1-2017-00001	A Nyíregyházi Szabadtéri Színpad rekonstrukciója és a „Kiserdők” területének funkcionális bővítése

Kérjük a Tisztelt Közgyűlést, a tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni, és a határozat-tervezetet a mellékletek szerint jóváhagyni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2025. 06. 12.

Hagymási Gyula
Hivatali referatúrák vezető

Pató István
Városfejlesztési
Osztályvezető

WWW.NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA

001729

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI OSZTÁLY
4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSE**

...../2025. (VI.26.) számú

h a t á r o z a t a

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elbírálás alatt lévő,
megvalósítás alatt álló és lezárás alatt lévő pályázatairól**

A Közgyűlés

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elbírálás alatt lévő, megvalósítás alatt álló és lezárás alatt lévő pályázatairól készült tájékoztatót a mellékletekben foglaltak szerint **jóváhagyja**.

Felelős: Pató István, Városfejlesztési Osztályvezető
Szűrös Anita, Gazdasági Osztályvezető
Hagymási Gyula, Hivatali referatúrák vezető

Határidő: folyamatos

Nyíregyháza, 2025. 06.26.

Erről értesülnek:

- 1./ a Közgyűlés tagjai
- 2./ A címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

001730

	Projekt címe és kódszáma
1.	Napelemes energetikai fejlesztések 1. TOP Plusz-2.1.2-21-SB1-2022-00003
2.	Napelemes energetikai fejlesztések 2. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-00002
3.	Napelemes energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-00005
4.	Napelemes energetikai fejlesztések 4. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00006
5.	Napelemes energetikai fejlesztések 5. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-00004
6.	Komplex energetikai fejlesztések I. TOP-2.1.2-21-SB1-2022-00010
7.	Komplex energetikai fejlesztések 2. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00009
8.	Komplex energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00008
9.	Komplex energetikai fejlesztések 4. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00011
10.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00006
11.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán III. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00003
12.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IV. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00019
13.	Belterületi utak fejlesztése V. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00002
14.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VI. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00004
15.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00007
16.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VIII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00013
17.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IX. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00018
18.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán X. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00009
19.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XI. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00008
20.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00010
21.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XIII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00021
22.	Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00015
23.	Csalóközi csatorna rekonstrukciója TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00012
24.	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése a Törzs utcán TOP_PLUSZ- 1.3.2-23-NY1-2025-00016

25.	Kertvárosi csatorna fejlesztése TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00014
26.	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztések Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00017
27.	Belvárosi területek zöldítési programja Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00020
28.	Közösségi és kulturális intézmények fejlesztése Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00011
29.	Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00022
30.	Szociális városrehabilitáció folytatása TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00006
31.	Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00003
32.	Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00002
33.	Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán III. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00001
34.	Egészségügyi szűrések, prevenciók programok Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00005
35.	Ifjúsági programok-fiatalok megtartása Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00004
36.	Egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00010
37.	Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00009
38.	Természetvédelmi, ökológiai mentő- és rehabilitációs központ kialakítása TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00004
39.	A Sóstói erdő területének ökoturisztikai fejlesztése NATURA 2000 területen
40.	Jósa András Múzeum fejlesztése II. ütem TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00002
41.	Nyíregyháza Polyákbokor és Benkőbokor térségben meglévő szilárd burkolatú útjainak felújítása KAP-RD43-1-25
42.	Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és kollégiumban új beltéri mesterséges boulder mászófal építése
43.	Energiamenedzsment rendszer bevezetése Nyíregyháza közintézményeiben DIMOP_PLUSZ-2.1.1-24

1. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Napelemes energetikai fejlesztések 1. TOP Plusz-2.1.2-21-SB1-2022-00003
Projekt összköltsége:	227.668.571,-Ft
Támogatás összege:	227.668.571,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Kazsukné Liszcai Laura, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A beruházás elsődleges célja az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú mértékű csökkenést fog eredményezni. A beruházás elsődleges célja az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ami indokolja, hogy az érintett épületekre napelem kerüljön telepítésre. <u>Projekt megvalósítási tervezett helyszínei:</u> • Móricz Zsigmond Színház (4400 Nyíregyháza, Bessenyei tér 13.) • Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Zelk Zoltán Angol és Német Kéttannyelvű Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Krúdy Gyula u. 29.) • Családok Átmeneti Otthona (4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D.) • Szindbád (4400 Nyíregyháza, Színház utca 2.) • Piaccsarnok (4400 Nyíregyháza, Búza tér 23.) • Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 29-37.) • Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola (4400 Nyíregyháza, Virág u. 65.) • Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium (4400 Nyíregyháza, Kiss Ernő u. 8.)
Projekt jelenlegi állása	A pályázat benyújtásra került 2022. március 11-én, a támogatási kérelem hiánypótlása 2022. március 25-én megtörtént, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

2. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Napelemes energetikai fejlesztések 2. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-00002
Projekt összköltsége:	157.762.840 Ft
Támogatás összege:	157.762.840 Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megóvására tett vállalásaival. Jelen pályázat célja az Önkormányzat tulajdonában lévő intézmények energetikai korszerűsítése, ezen belül a következő tevékenységek megvalósítása: • Maximum háztartási méretű kiserőmű (HKME) fotovillamos rendszer kialakítása saját villamosenergia-igény kielégítése céljából. A beruházással elérhető cél az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ami indokolja, hogy az érintett épületekre napelem kerüljön telepítésre. A fejlesztéssel érintett épületek az alábbiak: • Színészház 4400 Nyíregyháza, Bessenyei tér 11. – 15,2 kwp • Sóstói Múzeumfalú 4431 Nyíregyháza-Sóstófürdő, Skanzen utca 10. – 34,4 kwp • Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Kazinczy Ferenc Tagintézménye 4400 Nyíregyháza Újszőlő utca 2., Tőke utca 1/A. – 40,8 kwp • Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 6. – 50 kwp • Tündérváros Keleti Óvoda Székhelyintézmény 4400 Nyíregyháza, Kert köz 8. – 24 kwp • NYÍRVV telephely 4400 Nyíregyháza, Tokaji út 3., Tokaji út 1/E. 8.sz. – 37,6 kwp • Nefelejcs Bölcsőde 4400 Nyíregyháza, Sarkantyú u. 30-36. – 25,6 kwp • Búzaszem Nyugati Óvoda 4400 Nyíregyháza, Búza u. 7. 7.sz. - 16,4 kwp

001734

	Hóvirág Bölcsőde 4400 Nyíregyháza, Malom u. 5. A. – 16,8 kwp
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2022. március 11-én, a hiánypótlás 2023. március 25-én benyújtásra került, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

3. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Napelemes energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0005
Projekt összköltsége:	73.571.437.- Ft
Támogatás összege:	73.571.437.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megóvására tett vállalásaival. Jelen pályázat célja az Önkormányzat tulajdonában lévő intézmények energetikai korszerűsítése, ezen belül a következő tevékenységek megvalósítása: - Maximum háztartási méretű kiserőmű (HKME) fotovillamos rendszer kialakítása saját villamosenergia-igény kielégítése céljából. A beruházással elérhető cél az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ami indokolja, hogy az érintett épületekre napelem kerüljön telepítésre. A fejlesztéssel érintett épületek az alábbiak: - Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. (4400 Nyíregyháza, Kerék utca 1.) - Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Herman Ottó Tagintézménye (4551 Nyíregyháza-Oros, Fő utca 60.) - 16. sz. Aprajafalva Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 13.) - 12. sz. Babaház Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Krúdy Gyula utca 30.)

	- 5. sz. Őzike Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 31.) - Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ Házigondozó Körzetek (4400 Nyíregyháza, Városmajor utca 2.) - Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. (4400 Nyíregyháza, Korányi Frigyes utca 3.) - Gyermek Ház Déli Óvoda Székhely Intézmény (4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8.) - Tündérváros Keleti Óvoda Kikelet Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 14.)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2022. március 11-én, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

4. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Napelemes energetikai fejlesztések 4. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00006
Projekt összköltsége:	55 925 455,-Ft
Támogatás összege:	55 925 455,-Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megővására tett vállalásaival. Jelen pályázat célja az Önkormányzat tulajdonában lévő intézmények energetikai korszerűsítése, ezen belül a következő tevékenységek megvalósítása: - Maximum háztartási méretű kiserőmű (HKME) fotovillamos rendszer kialakítása saját villamosenergia-igény kielégítése céljából. A beruházással elérhető cél az energiára fordítandó költségek csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ami indokolja, hogy az érintett épületekre napelem kerüljön telepítésre.

	Megvalósítás helyszínei: • Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény, 4400 Nyíregyháza, Körte u. 39. – 9,6 kwp • Tündérváros Keleti Óvoda Orgonasíp Tagintézmény, 4400, Nyíregyháza, Czuczor Gergely utca 2 – 8,4 kwp • Gyermek Ház Déli Óvoda Virág utcai Tagintézmény, 4400 Nyíregyháza Virág u. 67. – 11,2 kwp • Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, 4400 Nyíregyháza Körte utca 41/A. – 11,2 kwp • Alvégi Művelődési Ház, 4400 Nyíregyháza, Honvéd u. 41 – 8,8 kwp • Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ, 7. számú Idősek Klubja, 4400. Nyíregyháza, Dália u. 1. – 10 kwp • 6. sz. Napsugár Bölcsőde, 4400 Nyíregyháza, Dália u.1. – 9,6 kwp • Gyepmesteri telep, Oros, Szállási utca 128, Nyíregyháza Piac kertváros, Fokos utca 31605/7 – 10,8 kwp • Nyíregyháza Piac kertváros, Fokos utca 31605/7 – 8,4 kwp
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2022. március 11-én került benyújtásra. A pályázat elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

5. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Napelemes energetikai fejlesztések 5. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-0004
Projekt összköltsége:	145 809 970.- Ft
Támogatás összege:	145 809 970.-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett

	céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megóvására tett vállalásaival. Jelen pályázat célja az Önkormányzat tulajdonában lévő intézmények energetikai korszerűsítése, ezen belül a következő tevékenységek megvalósítása: - Maximum háztartási méretű kiserőmű (HKME) fotovillamos rendszer kialakítása saját villamosenergia-igény kielégítése céljából. A beruházással elérhető cél az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ami indokolja, hogy az érintett épületekre napelem kerüljön telepítésre. A fejlesztéssel érintett épületek az alábbiak: - Gyermek Ház Déli Óvoda Kincskereső Tagintézmény 4400 Nyíregyháza, Árpád u.50/E - Gyermek Ház Déli Óvoda Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény 4400 Nyíregyháza, Dugonics u. 16. - Gyermek Ház Déli Óvoda Pityang Tagintézmény 4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 29. - Tündérvárosi Keleti Óvoda Ligeti Tagintézmény 4400 Nyíregyháza, Liszt Ferenc u. 32-34. - Búzaszem Nyugati Óvoda Városmajori Tagintézmény 4400 Nyíregyháza, Városmajor u. 1. - Nyíregyházi SZC Bencs László Szakképző Iskola és Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium Arany János Tehetséggyakornok Kollégiuma 4400 Nyíregyháza, Tiszavasvári út 12. - Technológiai Transzferközpont 4400 Nyíregyháza, Tiszavasvári út 14. - Nyíregyházi Arany János Általános Iskola, Kollégium és Diákotthon Szőlőskerti Tagintézménye 4432 Nyíregyháza, Kollégium u. 54. - Nyíregyházi Móra Ferenc Általános Iskola Petőfi Sándor Tagintézménye 4405 Nyíregyháza, Alma u. 84. - MTMI Élményközpont 4400 Nyíregyháza, Báthori u. 20.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2022. március 11-én, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

6. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Komplex energetikai fejlesztések I. TOP-PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00010
Projekt összköltsége:	697 696 328,-Ft
Támogatás összege:	697 696 328,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	-
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt keretében a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő 5478/1 hrsz-ú, Nyíregyháza, Búza utca 1-3.szám alatti, Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium épülete kerül felújításra. Az épületen komplex energetikai fejlesztés valósul meg, mely az alábbi tevékenységeket foglalja magába: • nyílászáró csere, • külső oldali homlokzat utólagos hőszigetelése, • a helyi védelem alatt álló épületrész esetében, a homlokzatok fűtött tér felé eső (belső oldali) hőszigetelése, • zárófüdém utólagos hőszigetelése (padlástér), • megújuló energia hasznosítása (napelemes rendszer – 49,6 kWp), • fűtőkorszerűsítése (radiátorok termasztatikus szelepekkel történő ellátása, a fűtési rendszer támogatására levegő – levegő hőszivattyú fűtőrendszer alkalmazása) A tervezett energetikai korszerűsítés célja az épületegyüttes energiahatékonyágának növelése, energiavesztésének csökkentése, az energiatakarékosság fokozása. Az energetikai hatékonyság fokozása hozzájárul az energiaellátás biztonságának növeléséhez, a primer energiafelhasználás mértékének csökkentéséhez, ezáltal az energiaimporttól való függőség mérsékléséhez és a környezeti ártalmak csökkentéséhez. A fejlesztés hatására jelentősen javulnak az épület hőtechnikai paraméterei, csökken a hővesztesség. A fejlesztés hatására a középület jobb energiahatékonyággal rendelkező épületté válik. A projekt egyik fő tevékenysége - a felhíváshoz illeszkedve – a Maximum háztartási méretű kiserőmű (HMKE) fotovillamos rendszer kialakítása saját villamosenergia-igény kielégítése céljából. A napelemes fejlesztés célja az épület energiafelhasználásának gazdaságosabbá tétele azáltal, hogy a szükséges primer energia minél nagyobb részét megújuló energiaforrásból biztosítsuk. Az épület egyik tagja helyi védelem alatt áll, melyre tekintettel műemlékvédelmi szakértő

	bevonásával történik meg az épület esetében alkalmazható műszaki megoldások kidolgozása.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2022.március 22-én benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént. A pályázat jogosultsági vizsgálata 2022. április 11. napján kelt levélben foglaltak alapján megtörtént. A pályázat jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

7. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma:	Komplex energetikai fejlesztések 2. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00009
Projekt összköltsége:	369.359.985 Ft
Támogatás összege:	369.359.985 Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megóvására tett vállalásaival. Jelen pályázattal érintett, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő épületek energetikailag elavultak, üzemeltetésük költséges a magas energiafelhasználás következtében, energetikai fejlesztésük elengedhetetlen. A beruházás elsődleges célja az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ennek érdekében komplex épületenergetikai fejlesztés tervezett. Az alábbi épületek energetikai fejlesztése valósul meg jelen projektben: - Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium Szabolcs utca telephelye, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs utca 8. - Vikár Sándor Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola, 4400 Nyíregyháza, Kürt utca 5-11.

	A megvalósítani kívánt fejlesztések: • Nyílászáró csere; • Külső oldali homlokzat utólagos hőszigetelés; • Zárófödém utólagos hőszigetelése (padlástér); • Megújuló energia hasznosítása (napelemes rendszer – 30 kWp – Vikár Sándor Zeneiskola, 11 kWp – Művészeti Szakgimnázium) • Fűtőkorszerűsítés (radiátorok termasztatikus szelepekkel történő ellátása, a fűtési rendszer támogatására levegő – levegő hőszivattyú fűtőrendszer alkalmazása); • A melegvíz termelő rendszer korszerűsítése (hőszivattyús elven működő villanybojlerrel).
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2022. március 18-án, a hiánypótlás 2023. március 30-án benyújtásra került, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

8. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Komplex energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00008
Projekt összköltsége:	834 793 245.- Ft
Támogatás összege:	834 793 245.-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megóvására tett vállalásaival. Jelen pályázattal érintett, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő épületek energetikailag elavultak, üzemeltetésük költséges a magas energiafelhasználás következtében, energetikai fejlesztésük elengedhetetlen. A beruházás elsődleges célja az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát

	környezet kialakítása, ennek érdekében komplex épületenergetikai fejlesztés tervezett. Az alábbi épület energetikai fejlesztése valósul meg jelen projektben: 4400 Nyíregyháza, Lobogó u. 1-11. szám alatti önkormányzati bérlakások.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2022. március 18-án, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

9. sz. adatlap

Projekt azonosítószáma	címe, Komplex energetikai fejlesztések 4. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00011
Projekt összköltsége:	300.801.555 Ft
Támogatás összege:	300.801.555 Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói megkötésének dátuma:	Okirat Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt hosszú távú közvetlen célja a fejlesztendő épületek energiahatékonyságának javítása, az éves fűtési hőveszteségek csökkentése. A fejlesztés hatására jelentősen csökkennek az éves fűtési energiaköltségek, jobb komfortérzetet biztosítva az épületeket használók számára. A projekt közvetett céljai többek között a megtakarított energia, ami összhangban van az állam környezet megóvására tett vállalásaival. Jelen pályázattal érintett, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő épületek energetikailag elavultak, üzemeltetésük költséges a magas energiafelhasználás következtében, energetikai fejlesztésük elengedhetetlen. A beruházás elsődleges célja az energiára fordítandó költségek jelentős csökkentése, a hosszú távú fenntarthatóság növelése, klímabarát környezet kialakítása, ennek érdekében komplex épületenergetikai fejlesztés tervezett. Az alábbi épületek energetikai fejlesztése valósul meg jelen projektben: - Nyíregyházi Waldorf Általános Iskola, 4400 Nyíregyháza, Kölcsey út 8. - Idősek Otthona, 4400 Nyíregyháza-Oros, Rozsnyai utca 8/A.

	• Idősek otthona és bérházak, 4400 Nyíregyháza, Pacsirta utca 29-35. A megvalósítani kívánt fejlesztések: • Nyílászáró csere; • Külső oldali homlokzat utólagos hőszigetelés; • Megújuló energia hasznosítása (napelemes rendszer – 8,00 MW – Idősek otthona és bérházak, 7.43 MW – Waldorf Általános Iskola, 10,250 MW – Idősek otthona) ; • Fűtőkorszerűsítés (radiátorok termasztatikus szelepekkel történő ellátása, a fűtési rendszer támogatására levegő – levegő hőszivattyú fűtőrendszer alkalmazása) ;
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2022. március 25-én, a hiánypótlás 2023. április 14-én benyújtásra került, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

10. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00006
Projekt összköltsége:	467.791.643.- Ft
Támogatás összege:	467.791.643.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Angyal Ágota Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elhivatott célja, hogy a nyíregyháziak egészséges környezetben, megfelelő életminőségben élhessenek, amelyhez számos tervezett fejlesztés mellett kiemelkedően hozzájárul az is, hogy az elmúlt években megkezdett közlekedés fejlesztés, élhető településfejlesztés, valamint a zöldterületek fejlesztése tovább folytatódjon. Jelen projekt fejlesztésének célja az önkormányzati tulajdonú belterületi útszakasz felújítása, szélesítése, közlekedésbiztonsági célú fejlesztése, új térkö járda és a csapadékvíz elvezetés építése.

	A Tölgyes utca már rendelkezik szilárd burkolattal, de az – főleg az útszélek és padkák - rossz állapotú. A pályázat keretében a Tölgyes utcán (1078 méter hosszúságban) útfelújítási, illetve az utca északi oldalán a telekhatárok mentén egy 1,5 méter széles járda építés, valamint csapadékvíz elvezetési munkálatok valósulnak meg.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2024. október 7-én, a hiánypótlás 2025.04.29-én történő beküldését követően megérkezett a jogosultsági döntés. A pályázat elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

11. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán III. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00003
Projekt összköltsége:	554.213.852,-Ft
Támogatás összege:	554.213.852,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Hajnal- Ujhelyi Rita, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Tárgyi pályázati felhívás célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek fejlesztését célzó vízgazdálkodás, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, önkormányzati tulajdonú épületek gazdaságélénkítő, illetve közösségi célú fejlesztése, kulturális, sport és egyéb közterület fejlesztési beruházások, fenntartható közlekedésfejlesztések, továbbá hulladéklerakó rekultiváció és barnamezős területek kármentesítése, a települések bel- és külterületén található Natura 2000 területek természeti értékeinek és ökoszisztéma-szolgáltatásainak megőrzéséhez és fenntartható kezeléséhez szükséges műszaki és ökológiai feltételek megteremtését célzó beavatkozások. A pályázati felhíváshoz igazodva, a projekt keretében az alábbi három utca felújítása történik meg:

	1. Kossuth Lajos utca felújítása: A felújítani kívánt útszakaszon jelentős munkaerő-forgalom, valamint az árukiszolgálást és árumozgatást lebonyolító nehéz tehergépjármű forgalom figyelhető meg. A meglévő aszfalt burkolat leromlott állapotára tekintettel elengedhetetlen az útburkolat felújítása, szükség szerinti megerősítése. A tervezett felújításra a Kossuth utca teljes szélességében 574 méter hosszon kerül sor a Vay Ádám Krt. és a Dohány utca között. 2. Malom utca felújítása: A tervezési terület Nyíregyháza belvárosában a Bessenyei tér és a Toldi utca között lévő Malom utca. A meglévő aszfalt burkolat állapota erősen leromlott. A tervezett fejlesztéssel a Malom utca 379 méter hosszon teljes szélességében felújításra kerül tekintettel arra, hogy a tervezési szakasz vége és a Toldi utca között az elmúlt években a kopóréteg csere megtörtént, így ezen a szakaszon a szegélyek cseréje és egy víznyelő beépítése kerül megvalósításra. 3. Sóstóhegyi út felújítása: A tervezési területen meglévő aszfalt burkolat minősége leromlott, melyen leginkább a csapadékvíz elvezetés hiányosságai miatt keletkezett burkolathibák találhatók. A tervezett fejlesztéssel a Sóstóhegyi utca 858 méter hosszon teljes szélességben kerül felújításra a Korányi Frigyes utca és a Mogyoró utca között. A szükséges helyeken, ahol a közműhelyzet engedi, ott a víznyelő aknák az útburkolat szélébe kerülnek átépítésre. A Mogyoró utcai csatlakozásnál jelenleg vízmegállások jellemzőek, ezért itt plusz víznyelő aknák kialakítására kerül sor.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat Magyar Államkincstárhoz történő benyújtására 2024. október 07. napján került sor. A jogosultsági kritériumoknak Önkormányzatunk eleget tett, jelenleg a projekt tartalmi értékelése zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

12. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IV. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00019
Projekt összköltsége:	958.949.829.- Ft
Támogatás összege:	958.949.829.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.

001745

Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Angyal Ágota Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt fejlesztésének célja az önkormányzati tulajdonú meglévő belterületi útszakaszok közlekedésbiztonsági célú fejlesztése a lakóterületekkel való kapcsolatok javításával. Jelen kivitelezés során a belterületi úthálózat minőségi fejlesztése, valamint a csapadékvíz elvezetés bővítése, korszerűsítése, átépítése is megtörténik. Jelen projekt fejlesztési területe a Nyíregyháza, Szalag utca – Hajdú utca által határolt terület lakóutcai (kivéve Angyal és Thököly utcákat). A fejlesztési terület burkolat ágyazata nem rendelkezik egységesen kellő teherbírással, így a burkolat felülete több helyen megsüllyedt. A burkolat szélessége nem ad egy szabályos útszélességű keresztmetszelvényt, egy egyenes szakaszon belül is változik a burkolat szélessége. Az út magassági nyomvonal vezetésének szabálytalansága – egy adott lejtésen belüli indokolatlan mélyterületek – csak gazdaságtalan és túltervezett csapadékvíz elvezetés megvalósítását tesz lehetővé. A kivitelezés során a meglévő útburkolat teljes felületében visszabontásra kerül az ágyazatával egyetemben, a lakossági vegyes szerkezetű kapubejárók a későbbi csatlakozás szintbeni kialakításához kb. 50 cm mértékig, valamint a meglévő vízelvezető elemek, folyókák, víznyelők is visszabontásra kerülnek.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 28. napján, a hiánypótlás kérdéseinek megválaszolását követően megérkezett a jogosultsági döntés. A pályázat elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

13. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése V. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00002
Projekt összköltsége:	419 762 207- Ft
Támogatás összege:	419 762 207- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %

601746

Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Kazsukné Liszkai Laura Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt fejlesztésének célja az önkormányzati tulajdonú meglévő belterületi útszakaszok közlekedésbiztonsági célú fejlesztése a lakóterületekkel való kapcsolatok javításával. A Pető utca jelen beruházással érintett szakasza zúzottkővel stabilizált földút, amely csatlakozik a 41. sz. főúthoz már korábban kiépített szilárd burkolatú szakaszhoz. A beruházás során a már meglévő szilárd burkolattól a Verőfény utcáig, mintegy 425 méter hosszön kerül kiépítésre a szilárd burkolatú út és az út csapadékvíz elvezetését biztosító rendszer. A szilárd burkolat tervezett szélessége 4 méter a két oldalán 1,5-1,5 m padkával.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2024. október 7 -én, a jogosultsági döntés megérkezett, jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

14. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VI. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00004
Projekt összköltsége:	743 282 649 Ft
Támogatás összege:	743 282 649 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelölös (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés során a Vay Ádám Krt. teljes szélességében a Vasvári Pál utca és a Hunyadi utca között, mintegy 677 méter hosszön kerül felújításra. A meglévő aszfalt burkolat állapota leromlott. A burkolaton kisebb-nagyobb kátyúsodások, korábbi burkolatjavítási munkák nyomai láthatóak, illetve néhány helyen jelentősebb lokális mozaikos repedések jellemzik. A

001747

	tervezési szakaszon lévő osztályozás csomópontokban nyomvályúsodások figyelhetők meg, főként az autóbuszok által használt külső sávokban. A tervezési szakasz teljes hosszában az északi oldalon az úttal párhuzamosan meglévő gyalog- és kerékpárút van kialakítva, amely esetében a felújítással a szakadási pontok összekapcsolása kerül megvalósításra.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2024. október 07-én került benyújtásra. A pályázattal kapcsolatban pozitív jogosultsági döntés született 2025.04.24- én, jelenleg a tartalmi elbírálása van folyamatban.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

15. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2.23.NY1-2025-00007
Projekt összköltsége:	899.600.000,-Ft
Támogatás összege:	899.600.000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Hajnal-Ujhelyi Rita, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Tárgyi pályázati felhívás célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek fejlesztését célzó vízgazdálkodás, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, önkormányzati tulajdonú épületek gazdaságélénkítő, illetve közösségi célú fejlesztése, kulturális, sport és egyéb közterület fejlesztési beruházások, fenntartható közlekedésfejlesztések, továbbá hulladéklerakó rekultiváció és barnamezős területek kármentesítése, a települések bel- és külterületén található Natura 2000 területek természeti értékeinek és ökoszisztéma-szolgáltatásainak megőrzéséhez és fenntartható kezeléséhez szükséges műszaki és ökológiai feltételek megteremtését célzó beavatkozások. A pályázati felhívással összhangban a projekt célja Nyíregyháza-Nyírszőlős, Csongor utcán (Tölgyes utca csatlakozásától a Szegély és Vasút utcák csomópontjáig) burkolt út és járda építése, továbbá csapadékvíz-elvezetés. A projekt keretében útépítés tervezett, az útburkolat szélessége 6,00 m. A kivitelezés részeként a forgalomtechnikai szabályozás és kitáblázás is megtörténik,

001748

	valamint közművek kiváltására is sor kerül a szükséges mértékig. Az út csapadékvize az út mentén kialakításra kerülő szikkasztó árok szakaszokba kerülnek bevezetésbe. A beavatkozás nemcsak biztonságos kapcsolatot valósít meg, hanem a nyomvonalak mellett, illetve azok környezetében, és az általuk kiszolgált utakon keresztül biztonságos megközelítési lehetőséget nyújtanak a belváros és az egyéb városrészi intézmények irányába.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat Magyar Államkincstárhoz történő benyújtására 2025. március 26. napján került sor. A jogosultsági kritériumoknak Önkormányzatunk eleget tett, jelenleg a projekt tartalmi értékelése zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

16. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VIII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00013
Projekt összköltsége:	365 000 000 Ft
Támogatás összege:	365 000 000 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Jelen pályázat megvalósításával sor kerül a belterületi utak fejlesztésére, melyek Nyíregyháza város közigazgatási területén belül helyezkednek el, a város kettő különböző pontján, melyek a következők: Nyíregyháza – Kertváros városrészben található Tagló utca és Nyíregyháza-Oros városrészben található Napkelte utca. <u>Tagló utca:</u> A tervezéssel érintett terület Nyíregyháza, Tiszavasvári út (36. sz. Polgár – Nyíregyháza másodrendű főút) északi oldalán található lakóút. Az utca jelenlegi

	kialakítása földút, mely észak-déli irányú. A Tagló utca a kertvárosias lakóövezet forgalmát, lakóútként bonyolítja. A tervezéssel érintett szakasza délen csatlakozik a 36. számú főközlekedési úthoz, északon a Játék utcához. A Tagló utca szilárd burkolattal történő ellátása 602,52 méter hosszon tervezett, a burkolat építéshez kapcsolódó csapadékvíz elvezetéssel, az útépítéshez kapcsolódó közműkiváltásokkal együtt. <u>Napkelte utca:</u> A tervezéssel érintett terület Nyíregyháza- Oros Városrészben található stabilizált földút, mindkét oldalon nagyrészt már beépített telkekkel és az utcára kiteresedő burkolt kapubejárókkal, részlegesen kiépített csapadékvíz szikkasztóárkokkal. A Napkelte utcában a szilárd burkolat kiépítése 225 méter hosszon tervezett két oldalt 1,5-1,5 méter széles zúzottkő stabilizálással ellátott padkával, egy oldali gyalogos járdával, valamint teljes hosszban a szükséges csapadékvíz elvezető rendszer kialakításával.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a támogatási kérelem hiánypótlása 2025. április 24-én megtörtént, jogosultsági döntés megszületett jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

17. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IX. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00018
Projekt összköltsége:	985 000 000 Ft
Támogatás összege:	985 000 000 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Jelen pályázat megvalósításával az Honvéd u., Laktanya tér, Maláta u. Nádor u., Róka u. (Honvéd u. - Nádor u. között), Serház u., Szilfa u., Szántó K. J. u. fejlesztése történik meg. Az Alvégesi városrészben található utak, járdák állapota az elmúlt évek alatt nagy mértékben elhasználódott, leromlott, azok balesetveszélyessé váltak. Tervezett fejlesztések:

	• A meglévő aszfalt burkolatú utak felújítása, szegélyek cseréje, az útburkolatban lévő közmű szerelvények esetleges cseréje, szintbe emelése. • A meglévő járdák burkolatainak szükség szerinti felújítása, szabványosítása. • Az érintett utcákban lévő csapadékvíz elvezető rendszerek szükség szerinti felújítása, a hiányzó szakaszokon új elvezető rendszer kiépítése
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025.03.27-én került benyújtásra. A pályázattal kapcsolatban pozitív jogosultsági döntés született 2025.04.25-én, jelenleg tartalmi elbírálása zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

18. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán X. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00009
Projekt összköltsége:	494 000 000Ft
Támogatás összege:	494 000 000Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt keretében a Korányi Frigyes utca fejlesztése és ahhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetése valósul meg, az alábbiak szerint: A tervezett projekt keretén belül felújításra kerül a Korányi Frigyes utca 36. számú főút (Ferenc körút) és a Kosbor utcai körforgalom közötti szakasza. A meglévő aszfalt burkolat állapota leromlott, a burkolaton kisebb-nagyobb kátyúsodások, korábbi burkolatjavítási munkák nyomai láthatóak, illetve néhány helyen jelentősebb lokális mozaikos repedések jellemzik. A tervezett útfelújítási projekt keretén belül új út-, járda- és egyéb burkolat nem épül, minden esetben csupán a meglévő burkolatok felújítása történik.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025.03.27-én került benyújtásra. A pályázattal kapcsolatban pozitív jogosultsági döntés született 2025.04.29-én, jelenleg tartalmi elbírálása zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

19. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XI. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00008
Projekt összköltsége:	2 300 000 000.- Ft
Támogatás összege:	2 300 000 000.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Kazsukné Liszkai Laura Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A pályázatban tervezetten összehangolt jelzőlámpás közúti csomópont kapacitásbővítése történik meg a Kossuth u- Erdősor - Sóstói út- Ferencz krt. meglévő lámpás csomópontban, illetve új jelzőlámpás csomópont kerül kialakításra a Sóstói út- Stadion út-Krúdy Gyula utca csomópontjában. • Az Erdő sor – Sóstói út, valamint a Sóstói út – Stadion utca csomópontok között a csomópontokba be- és kicsatlakozó irányok, valamint a fellépő főirányú torlódások elkerülése, csökkentése érdekében 2x2 sávos kialakítás került megtervezésre. • Az Erdő sor – Sóstói úti csomópontban a főúti irányokban a külön szigettel elválasztott kialakított jobbra sávok kerültek kialakításra, melyek segítik az akadálytalan, vissza torlasztási hatásoktól mentes közlekedést. • Az Erdő sor irányából a Sóstói út felé a balra kanyarodás egy külön balra, valamint egy balra + egyenes sávból történik. • A Kossuth utca, valamint a Sóstói út irányából egy külön balra, 2 egyenes, illetve egy külön jobbra sáv kerül kialakításra. • A Sóstói út – Stadion utca csomópontban a Stadion utca felé jobbra kanyarodók részére egy külön jobbra sáv került megtervezésre az egy egyenes és egy balra + egyenes sáv kialakítása mellett. • A Stadion utca irányából a jelentős jobbra kanyarodó forgalom miatt egy külön jobbra sáv került megtervezésre. A Krúdy Gyula utca irányából a jelenlegi kialakításhoz hasonló egy egyenes + jobbra sáv lett tervezve. A jelzőlámpás szabályozás megtervezése során a biztonságos közlekedés, valamint a lehető legnagyobb kapacitás biztosítása mellett a két csomópont közötti hangolt irányítás kialakítása volt az elsődleges. A hangolás alapvetően a körúti hangolás jelenlegi kialakításának megtartása mellett került megtervezésre. A fenti beavatkozások megvalósítása érdekében szükség szerint a közművek kiváltására is sor kerül, a csomópontokban lévő gyalogos átvezetéseknel a kiemelt szegélyeket a burkolatszint + 2,0 cm –re, a kerékpáros átvezetésnél burkolatszint +0,0 cm-re történő süllyesztése tervezett és a vakok és

	gyengénlátók segítése érdekében a gyalogos átvezetéseknél megállító és rávezető taktilis jelek tervezettek.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 30-án, a jogosultsági döntés megérkezett, jelenleg tartalmi elbírálása zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

20. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00010
Projekt összköltsége:	902.400.000 Ft
Támogatás összege:	902.400.000 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek települési környezet, infrastruktúra és szolgáltatások helyi szükségletekre reagáló, integrált fejlesztéseinek támogatása. A beavatkozások célja a helyi önkormányzatok jogszabályi kötelezettségéhez kapcsolódóan az önkormányzati tulajdonú belterületi közutak építése, korszerűsítése, felújítása, közlekedésbiztonsági célú fejlesztése a településközpont vagy a település közintézményeinek, közszolgáltatást nyújtó létesítményeinek jobb megközelíthetősége, a lakóterületekkel való kapcsolatok javítása, a településközpont tehermentesítése, vagy a meglévő belterületi úthálózat minőségi fejlesztése érdekében. További célja a fejlesztéssel érintett belterületi útszakaszokon a közösségi közlekedés infrastruktúra fejlesztése, valamint az útburkolaton elhelyezkedő kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása a fenntartható közlekedési módok fejlesztésének elősegítése érdekében. A pályázat keretén belül az alábbi útszakaszok fejlesztése történik meg: • Alkotmány utca (Nádor utca – Rózsa utca között) • Csillag utca • Kéz utca • Róka utca (Nádor utca – Rózsa utca között) • Rózsa utca

	A fejlesztés keretében a tönkrement aszfaltbeton burkolat felújítása, szükség esetén K-szegély soros bejáratú küszöb átépítése, árkok felújítása, bővítése, kapubejárók alatti cső átvezetések felújítása, közmű fedlapok szintbe emelése, gyalogos közlekedési felületek szabványosítása, meglévő kapubejárók átépítése, zöldfelületek felújítása, akadálymentesítés, valamint a forgalmi rend felülvizsgálata történik meg.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025. március 27-én, a hiánypótlás 2025. április 24-én benyújtásra került. A jogosultsági döntés megérkezett, jelenleg tartalmi bírálata zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

21. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XIII. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00021
Projekt összköltsége:	780 000 000 Ft
Támogatás összege:	780 000 000 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Jelen projekt fejlesztésének célja az önkormányzati tulajdonú belterületi útszakasz az Alma utca (Tünde u. - Bazsalikom u. között) felújítása, szélesítése, közlekedésbiztonsági célú fejlesztése, nyitott kerékpársáv kialakítása és a csapadékvíz elvezetés átépítése, korszerűsítése. A tervezett felújítás során a meglévő aszfalt burkolat felújítása/szélesítése, gyalogosjárda szakadási pontjainak megszüntetése, csapadékvíz elvezetés korszerűsítése tervezett. A tervezett beruházás helyszínén jelenleg töredezett, rossz minőségű (kb. 6,20-7,20 méter széles) burkolat áll rendelkezésre. A fejlesztési szakasz változó szélessége egységes 7,50 méter széles burkolatra kerül kialakításra, a nyitott kerékpársáv miatt, amiből kétoldalt 1,25-1,25 m a kerékpársáv szélessége. Ez alapján a teljes szakaszon a meglévő útburkolat szélesítésére kerül sor a Tünde utcai csatlakozástól a Bazsalikom-Bóbita utcáig.

	A tervezés során az Alma utcán található meglévő járdaburkolat szakadási pontjainak megszüntetése tervezett. Ez alapján azokon a helyeken, ahol hiányzó járdaszakasz van, ott járda építése válik szükségessé, így a csatlakozó utak környezetében járda építése történik. A tervezési szakaszon található 3 db buszmegálló pár, amelyeknek a peronjai szabványosításra kerülnek 1,5 m szélességűre és 19 m hosszúságúra a meglévővel megegyező térkő burkolattal. A tervezési szakasz végén található egy buszöböl, amelynek átépítése tervezett az útszélesítés. Az átépítés során a buszöböl szabványosításra kerül. Az érintett buszperonokon taktilis jelzések kerülnek elhelyezésre: 30 cm széles vezetősáv kialakítása tervezett a peronon keresztirányban a „Megállóhely” jelző táblától 1,2 méterre.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 28-án, a támogatási kérelem hiánypótlása 2025. április 28-án megtörtént, jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

22. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00015
Projekt összköltsége:	2 060 460 724 Ft
Támogatás összege:	2 060 460 724 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns

Kapcsolattartó (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A pályázat megvalósításával Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata célja, hogy az élhető települések tevékenységcsoport keretein belül a város közlekedésbiztonsági célú, kerékpárosbarát fejlesztése valósuljon meg. A tervezett fejlesztés a biztonságos közlekedés feltételeit javítja, hozzájárul az éghajlatváltozás csökkenéséhez a szén-dioxid kibocsátás csökkenése révén, amely élhető környezet kialakításához vezet Nyíregyháza városában. Jelen pályázat megvalósításával az alábbi fejlesztések tervezettek: - Nyíregyháza belterület 4911 j. út 4+480 km szelvénye (Csárda utca, Kállói út kereszteződése) és 7+391 km szelvénye (Nagyszállás, Arató utca) között baloldalon kétirányú egyoldali kerékpárút kialakítása. Tervezett továbbá a Nyírjes tanya irányában új kerékpáros átvezetés kialakítása, melyhez kapcsolódóan a csomópont korszerűsítése is szükséges. - Nyíregyháza, Kosbor utca mellett lévő gyalog- és kerékpárút szakadási pontjának megszüntetése, a meglévő gyalog- és kerékpárút átvezetése a körforgalom ágain és az üzemanyagtöltő állomáshoz vezető szervízúton. Jelenleg Nyíregyháza, Kosbor utcán meglévő gyalog- és kerékpárútban egy kb. 150 fm hosszú szakaszon szakadási pont található, ugyanis a TESCO bevásárlóközpont melletti körforgalmú csomópont két ágán, továbbá az üzemanyagtöltő állomáshoz vezető szervízúton a kerékpárosok biztonságos átvezetése jelenleg nem megoldott. A tervezett projektelem célja a Kosbor utca mellett lévő gyalog- és kerékpárút szakadási pontjának megszüntetése, a meglévő gyalog- és kerékpárút átvezetése a körforgalom ágain és az üzemanyagtöltő állomáshoz vezető szervízúton. Nyíregyháza és Nagyszállás között a 4911. sz. főút biztosítja a kapcsolatot a két településrész között, amelyen csak a gépjárművek közlekedése megengedett, így jelenleg a kerékpáros közlekedés nem biztosított. A fejlesztés célja, hogy a Kálló út mentén található elválasztás nélküli közös gyalog – és kerékpárút meglévő szakaszának folytatásával egységes, megszakítás nélküli hálózat kialakítása valósulhasson meg, ezzel hozzájárulva Nyíregyháza belváros és Nagyszállás elérhetőségének javításához. Jelen fejlesztéssel egyoldali kétirányú kerékpárút kialakítása tervezett Nyíregyháza belterület 4911 j. út 4+480 km szelvénye (Csárda utca, Kállói út kereszteződése) és 7+391 km szelvénye (Nagyszállás, Arató utca) között baloldalon. A biztonságos, kényelmes és kitérők nélküli, közvetlen kerékpározhatóság szem előtt tartása mellett a tervezett létesítmény által a településrészek összekötése akadálymentesen valósulhat meg, továbbá Nyírjes tanya irányában új kerékpáros átvezetés kialakítására is sor kerül, melyhez kapcsolódóan a csomópont korszerűsítése is szükséges. A csomóponton történő átvezetés tervezése során többszöri egyeztetés került megtartásra a Magyar Közút Nrt-vel. Az egyeztetések eredményeképpen Nagyszállás irányából érkezők számára külön balra-kanyarodósvot és a mellékirányból csepp-alakú szigetes csatlakozás került megtervezésre. Így a kerékpáros átvezetés is középszigetes védelmet kap. A

	korszerűsítéssel egyidőben szükségessé vált a Nyírjestanyai bekötőút jobboldalán található autóbusz megállóhely öbölbehelyezése is. A tervezett fejlesztés megvalósításával két településrész összekapcsolása, valamint szakadási pont megszüntetése valósul meg kerékpározhatóság tekintetében, így a fenntartható közlekedési módok előnyben részesülnek és egyik fenntartható közlekedési mód sem kerül hátrányosabb helyzetbe a fejlesztést követően a beruházást megelőző állapothoz viszonyítva.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a támogatási kérelem hiánypótlása 2025. május 26-án megtörtént, a jogosultsági döntés megérkezett, jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

23. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Csalóközi csatorna rekonstrukciója TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00012
Projekt összköltsége:	755.255.350 Ft
Támogatás összege:	755.255.350 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek települési környezet, infrastruktúra és szolgáltatások helyi szükségletekre reagáló, integrált fejlesztéseinek támogatása. A beavatkozások célja a települések integrált vízgazdálkodásának, benne a csapadékvíz-gazdálkodási rendszerének kialakítása, fejlesztése, környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, a belterületek ár-, belvíz és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, a felszíni vizeink minőségének javítása, a további környezeti káresemények megelőzése a vizek visszatartása, ezzel a település klímaalkalmazkodási képességének növelése. A fejlesztések esetében a cél a belterületre hullott csapadékvizek és felszín alól előtörő fakadó vizek integrált szemléletű kezelése, a mikroklima és a zöldinfrastruktúra fenntartásához a csapadékvíz, használt vizek (újra)hasznosítása, a felesleges vizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és

	belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól való megóvása, helyben tartáson alapuló megközelítéssel. A pályázat keretén belül a Csalóközi csatorna rekonstrukciója valósul meg Nyíregyháza területén a csatorna kapacitásának javítása és a csapadékvíz hatékonyabb kezelése érdekében, ezért a fejlesztés keretében mederrendezés, gyeprácsos árok kialakítása, vízviisszatartás és szikkasztás valósul meg.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025. március 27-én, a hiánypótlás 2025. április 24-én benyújtásra került, majd tisztázó kérdés került benyújtásra 2025. május 20-án. A pályázat jelenleg tartalmi bírálati szakaszban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

24. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése a Törzs utcán TOP_PLUSZ- 1.3.2-23-NY1-2025-00016
Projekt összköltsége:	718.402.934.- Ft
Támogatás összege:	718.402.934.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Angyal Ágota Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A tervezett fejlesztés által Nyíregyháza csapadékcatorna hálózatának fejlesztése valósul meg. Célja a csapadékvíz által okozott károk redukálása, megszüntetése, a csapadékvizek helyszínen tartása, hasznosítása a csapadékvíz keletkezési területén, lefolyási mennyiségének csökkentése. A meglévő csapadékvíz elvezető rendszer működési hatékonyságának javítása érdekében előregyártott vasbeton záportárolók telepítése került tervezésre öt ponton, melyekkel a csapadékok tárolása, lassított levezetése és hasznosítása valósulhat meg. A fejlesztéssel megoldhatóvá válnak olyan meglévő csapadékvíz kezelési problémák a területen, mint például a szélsőséges időjárási viszonyok között keletkező visszaduzzasztások, útszakasz elöntések. A tárolók további szerepe, hogy alkalmazkodjanak a szélsőséges csapadékeloszláshoz és lehetőséget teremtsenek a víztöbblet megőrzésére a szárazabb időszakokra.

Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a hiánypótlási eljárás során érkezett kérdések megválaszolását követően a pályázatra vonatkozóan megérkezett a jogosultsági döntés. Az Irányító Hatóságtól érkezett tisztázó kérdések 2025.06.05-én megválaszolásra kerültek. A pályázat tartalmi elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

25. sz. adatlap

Projekt címe, regisztrációs száma:	Kertvárosi csatorna fejlesztése TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00014
Projekt összköltsége:	632 171 396 Ft
Támogatás összege:	632 171 396 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	nem releváns jelenleg
Projektmenedzser (név, osztály):	Szakács Eszter, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt célja a Kertvárosi csatorna mederszelvény vízvezető képességének javítása, burkolatának cseréje, tározók építése, ezáltal a csapadékvíz hatékonyabb kezelése és elvezetése, ami hozzájárul a környezetvédelemhez és a település környezeti fenntarthatóságához. A megfelelő vízvezetés és -kezelés segíti a helyi vizes élőhelyek megőrzését, csökkenti a csapadékvíz-elöntések kockázatát, és hozzájárul a természeti környezet védelméhez. A projekt által biztosított jobb csapadékvíz-elvezetés és árvízvédelem növeli a lakosság biztonságát és védelmét az árvizek és áradások ellen. Ez fontos eleme az élhető települési környezet kialakításának, mivel a biztonságos környezetben élő lakosság magasabb életminőséget tapasztal. A projekt által végrehajtott infrastrukturális fejlesztések, mint például a tározók építése, és mederrendezés, hozzájárulnak egy élhetőbb települési környezet kialakításához. Az infrastrukturális fejlesztések közvetett módon javítják az úthálózat állapotát mivel csökkentik a csapadékvíz okozta károkat, és elősegítik a lakosság kényelmét és közlekedési biztonságát.

Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a hiánypótlási eljárás során érkezett kérdések megválaszolását követően a pályázatra vonatkozóan megérkezett a jogosultsági döntés. A pályázat tartalmi elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

26. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztések Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00017
Projekt összköltsége:	489 170 320,-Ft
Támogatás összege:	489 170 320,-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Kazsukné Liskai Laura Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A felhívás célja többek között a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek fejlesztését célzó vízgazdálkodás, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése. <u>Az Önkormányzat az alábbi utcákon kívánja a csapadékvíz elvezető hálózatot felújítani, bővíteni:</u> Csobolyó utca – Egres köz: A tervezéssel érintett terület Nyíregyháza belterületén helyezkedik el, a városközponttól északi irányban, Nyírszőlős településrészen. A beruházással érintett ingatlan az Önkormányzat tulajdonában van. A tervezési területen a helyi adottságok miatt csapadékvíz elvezető- és szikkasztó-rendszer kerül kialakításra. Szőlő utca: A tervezéssel érintett terület Nyíregyháza belterületén helyezkedik el, a városközponttól délkeleti irányban, Borbánya településrészen. A beruházással érintett ingatlan az Önkormányzat tulajdonában van. A tervezési területen, a

	helyi adottságok miatt, szikkasztóbox rendszer kialakítására kerül sor az utca két oldalára. Kossuth és Dohány utca környéke: A tervezéssel érintett terület Nyíregyháza belterületén helyezkedik el, a városközponttól északi irányban. Az érintett terület a Kossuth és Dohány utca környéke. Záportározó rendszer kialakítása tervezett, mely nagyobb árhullámok levonulása esetén tehermentesíti a meglévő hálózatot.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a hiánypótlási eljárás során érkezett kérdések megválaszolását követően a pályázatra vonatkozóan megérkezett a jogosultsági döntés. A pályázat tartalmi elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

27. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00020 Belvárosi területek zöldítési programja Nyíregyházán
Projekt összköltsége:	bruttó 1 170 000 000 Ft
Támogatás összege:	bruttó 1 170 000 000 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Szakács Eszter, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Megvalósuló fejlesztési tevékenységek: A fejlesztések tervezése során az alábbi irányelvek kerülnek figyelembevételre: „Szivacs város” alapelvek szerinti tervezés A tervezés során a vizek helyben tartásának elősegítése tájépítészeti módszerekkel (szikkasztás lehetőségének biztosítása, párologtatás növelése, tározási lehetőségek megteremtése, víztisztítás):

	• Vízáteresztő burkolatok használata (öntött gumi, műgyanta burkolat) • Csapadékvizek irányított elvezetése, esőterek kialakítása • Faültetés • Növénytakaró telepítése víztisztítási célzattal • Modern városi közterületek létrehozása • Utcabútorok, funkciók fejlesztése, sokfunkciós és sok korosztályú városi közparkok létrehozása • Biodiverz, fenntartható szemléletű tervezés • Szociális kohézió erősítése • Városi hőszigetetések mérséklése • Természetközeli zöldfelületek kialakítása a hosszú távú fenntarthatóság figyelembevételével, a biodiverzitás növelésével: • gyepterületek rovására cserje és élő ággyások telepítése • faültetés • zöldfelületeken a fajgazdagság növelése • öntözést kevésbé igénylő fajták telepítés A tervezett projekt a városon belül több területet érint: 1. Szent Flórián tér 2. Bujtosi Városliget Nád u. – Csanád u. – Igrice csatorna – Bujtosi tó által határolt terület 3. Fazekas János tér 4. Nyírszőlős – Delicsesz köz tere 5. Bujtos 2953 hrsz szabadidőpark 6. Bernstein Béla tér 7. Kiserdő (Hunyadi u. – Mák u. – Géza u. – Nefeljcs u. által határolt terület)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 28-án, a hiánypótlási eljárás során érkezett kérdések megválaszolását követően a pályázatra vonatkozóan megérkezett a jogosultsági döntés. A pályázat tartalmi elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

28. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Közösségi és kulturális intézmények fejlesztése Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00011
Projekt összköltsége:	bruttó 820 214 046 Ft
Támogatás összege:	bruttó 820 214 046 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%)	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Szakács Eszter, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata elkötelezett a város fejlesztése iránt, amelybe az épített környezet, a zöld felület, a humán infrastruktúra, valamint a technológiai és technikai infrastruktúra épp úgy beletartozik. A projekt fejlesztésének célja 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő közösségi vagy kulturális tevékenységet magában foglaló építmények korszerűsítése, a hozzájuk kapcsolódó zöldfelületek fejlesztése. A projekt közvetlen célja az alábbi közösségi és kulturális intézmények fejlesztése, hogy azokban az oda látogatók elégedetten és jóérzéssel töltsenek el minél több időt. Közvetett célja, hogy a tervezett fejlesztéseket követően a felújított épületek, zöld felületek jobb minőségben szerves részét képezzék a város épített infrastruktúrájának, közösségi életet biztosító intézményrendszernek. A városban van igény a színvonalas kulturális programokra, a közösségépítő, közösségformáló rendezvényekre. A projekt fejlesztésének rész céljai: • Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár • Váci Mihály Kulturális Központ Városmajori Művelődési ház • Váci Mihály Kulturális Központ Borbányai Művelődési ház • Mustárház Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda

Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 28-án, a hiánypótlási eljárás során érkezett kérdések megválaszolását követően a pályázatra vonatkozóan megérkezett a jogosultsági döntés. A pályázat tartalmi elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

29. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00022
Projekt összköltsége:	980 000 000,-Ft
Támogatás összege:	980 000 000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdeté és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt átfogó célja a Nyíregyháza leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területeken koncentráltan megnyilvánuló problémák komplex kezelése, a terület fenntartható infrastrukturális megújítása, mely hozzájárul az itt élők életkörülményeinek javulásához, valamint az egyéni és közösségi társadalmi integrációhoz. A pályázat célcsoportja a célterületen élő hátrányos helyzetű lakosság, kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, fogyatékkal élők, gyermekek. A pályázat tervezett tevékenységei: Leszakadó városrészen (Huszártelepen) található bérlakások külső-belső felújítása: 4400 Nyíregyháza, Viola u. 1. szám alatt vízvezeték rendszer felújítása az egész épületet érintően, lakásokba új hőszivattyús bojler beépítése, a lakásokat érintő szennyvízcsatornák kiépítése, fűtőkorszerűsítés, teljes villamos hálózat korszerűsítés, nyílászárók cseréje, az épület falainak szerkezeti hiányosságainak pótlása, homlokzati

	fal hőszigetelése, padlástér szigetelés, pincefödém szigetelés, tető felújítás, azbesztmentesítés. • A területen található szennyvízelvezető rendszer rekonstrukciója, • Járdák kiépítése, útszakaszok felújítása: A Dália utca 8081 hrsz alatti út burkolatának teljes felújítása, a Dália utcai közlekedő járda teljes felújítása szélesítéssel, belső területek közlekedő járdáinak kiépítése, felújítása • Szegregált területről integrált területre költöztetés megvalósítása 2 család számára, melyhez két ingatlan felújítása valósul meg. • Kifejezetten a célcsoport számára rendelkezésre álló közösségi célra hasznosított épületbe szükséges eszközbeszerzés, • Szintén a célcsoport számára rendelkezésre álló intézmények napelemes fejlesztése: a Huszártelenen található bölcsőde, óvoda, valamint idősek klubja épülete érintett megújuló energia rendszer telepítésével • Közvilágítás fejlesztése a sorházak, valamint az emeletes házak között. • A tevékenységek megvalósításához szükséges és indokolt esetleges eszközbeszerzések
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2025.március 28-án benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént. A pályázat jogosultsági vizsgálata 2025. április 29. napján kelt levélben foglaltak alapján megtörtént. A pályázat jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

30. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Szociális városrehabilitáció folytatása TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00006
Projekt összköltsége:	600 000 000,-Ft
Támogatás összege:	600 000 000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra

001765

Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt átfogó célja Nyíregyháza leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területén élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja, aminek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életminősége javul. A pályázat célcsoportja a célterületen élő hátrányos helyzetű lakosság, kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek. A projekt specifikus céljai között az erős közösségi kohézió akcióterületi és települési szinten, fenntartható szociális integráció és felzárkózás, javuló foglalkoztatás, a gyermekek hátrányainak hosszú távú leküzdése, jobb egészségi állapot, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés, javuló közbiztonság szerepel. A projekt a területileg célzott, szociálisan érzékeny beavatkozások révén közvetlen és kézzelfogható válaszokat ad a hátrányos helyzetű, szegregátumban élő közösségek problémáira. A program tevékenységei átfogó módon támogatják a foglalkoztatás, oktatás szociális integráció és közbiztonság terén elérni kívánt célokat, ezáltal életminőség- javulást és valós esélyteremtést biztosítva az érintett célcsoport számára. A projekt megvalósítása konzorciumban történik. Konzorciumi partner: Nyíregyházi Család- és Gyermekejóléti Központ
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2025.március 28-án benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént. A pályázat jogosultsági vizsgálata 2025. április 29. napján kelt levélben foglaltak alapján megtörtént. A pályázat jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

31. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00003
Projekt összköltsége:	1 800 000 000 Ft
Támogatás összege:	1 800 000 000 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns

Kapcsolattartó (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Jelen pályázat célja Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportja részére NYMJVÖ által elkészített helyi esélyegyenlőségi program szolgáltatáshiányokra válaszoló intézkedéseinek megvalósítását támogató tevékenységek biztosítása. Továbbá a Nyíregyháza Város területén élő, szolgáltatásokat itt igénybe vevő lakosság: jelen projektben a hátrányos helyzetű idősek, a fogyatékkal élők, a pszichiátriai és szenvedélybetegek, valamint a hajléktalan személyek. A projekt előkészítését hosszú szakmai munka, illetve igényfelmérés előzte meg, mely alapján kidolgozásra került egy részletes programterv. A tervezett programok hiánypótlóak, a felmerült igényekre reflektálnak, a projekt célcsoportját célozzák meg. A tervezett tevékenységek között szerepelnek önállóan támogatható, kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható, valamint választható, önállóan nem támogatható tevékenységek is. <u>Önállóan támogatható tevékenységek:</u> a) Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátáshoz kapcsolódó szemléletformálás: • a1) Fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások (támogató szolgálat, közösségi alapellátás, nappali intézmények) esetén: • 1) Megküzdési stratégiák, tapasztalatok, útravalók; • 2) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára; • 4) A fogyatékos gyermekeket/felnőtteket saját otthonukban nevelő családok részére közösségépítés, tapasztalatcsere, szabadidős rekreációs programok szervezése; • 6) Egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel interprofesszionális együttműködés kialakítása. • a2) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások (nappali melegedő, utcai szociális munka) esetén: • 1) Társadalmi érzékenyítés, edukáció, közösségi programok szervezése. • a3) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) esetén: • 1) Demenciával élők és hozzátartozóik támogatását biztosító szolgáltatások; • 2) A kognitív zavarok kialakulását elősegítő, hajlamosító tényezők kiküszöbölésére/feltárására irányuló közösségi programok, és a demencia progresszióját lassító közösségi programok szervezése kulturális intézmények bevonásával;

- a4) Gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) esetén:
 - 1) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés;
 - 3) Szülők számára, szülőket felkészítő programok szervezése prevenciós jelleggel (megelőző, szemléletformáló tevékenység): "Hogyan legyek jó, jobb szülő", gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülőkkel kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülőiségre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.
- b1) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek. illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek megvalósítása:
 - 1) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára
- b2) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása
- c) Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, összehangolása:
 - 2) Ügyintézési tér kialakítása (fizikai vagy mobil), bútorok, eszközök beszerzése, internetelérés kialakítása, közszolgáltatások elérésének segítését célzó ügyintézési segítség nyújtása;
 - 3) Városi szinten vagy várostérségben mobil könyvtári szolgáltatás megszervezése olyan településen/településrészen, ahol nincs vagy bezárt a könyvtár;

Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

- 1) Projektarányos infokommunikációs akadálymentesítés
- 2) Nyilvánosság biztosítása

Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

- A) a1) Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok megvalósítása:
 - 6) a lakosság biztonságérzetének növelését célzó intézkedések;
 - 9) Az áldozattá válás elkerülését, valamint a bűnözés okozta káros hatások csökkentését és a bűncselekményeket

	elszenvedő személyek társadalmi, erkölcsi sérelmeinek enyhítését célzó programok; B) Támogatható tevékenységek megvalósításához szükséges és indokolt eszközbeszerzések C) Digitális kompetenciafejlesztő programok, tréningek (pl.: alapvető digitális írástudás kompetenciák fejlesztése, infokommunikációs eszközök alapszintű használatának elsajátítása érdekében) szervezése és a programra való eljutás segítése a mélyszegénységben élők (ideértve mélyszegénységben élő gyermekeket, fiatal felnőtteket is), romák (ideértve roma gyermekeket is), fogyatékkal élők és időskorúak számára. Digitális kompetenciafejlesztő programok, tréningek szervezése és a programra való eljutás segítése a fogyatékkal élők és időskorúak számára D) Helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 28-án, a támogatási kérelem hiánypótlása 2025. április 28-án megtörtént, a jogosultsági döntés megérkezett, a pályázat jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

32. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00002
Projekt összköltsége:	1.600.000.000 Ft
Támogatás összege:	1.600.000.000 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra

001769

Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek esetén a Helyi Esélyegyenlőségi Programok helyi szolgáltatáshiányaira válaszolva olyan intézkedések megvalósítása, melyek segítségével a társadalmi hátrányok mérsékelhetők, illetve elősegítik a társadalmi befogadást, az esélyegyenlőség javítását. A pályázat célcsoportja a mélyszegénységben élő gyermekek, romák, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek, nők, roma nők, fogyatékkal élők. A pályázat keretében a célcsoport részére személetformáló, támogató, fejlesztő programok valósulnak meg, emellett bűnmegelőzést segítő és közlekedésbiztonsági programok is tervezettek, valamint a tevékenységek megvalósításához szükséges és elengedhetetlen eszközök beszerzése valósul meg. A pályázat konzorciumi együttműködésben valósul meg az alábbi szervezetekkel: • Nyíregyházi Gyermejjóléti Alapellátási Intézmény • Nyíregyházi Család- és Gyermejjóléti Központ • Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár • Első Nyírségi Fejlesztési Társaság
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025. március 27-én, a hiánypótlás 2025. április 24-én benyújtásra került. A pályázat jelenleg tartalmi bírálati szakaszban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

33. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán III. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00001
Projekt összköltsége:	1 500 000 000.- Ft
Támogatás összege:	1 500 000 000.-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsmen Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A TOP_PLUSZ-3.2.1-NY1 konstrukció keretében, a tervezett projekt célja közösségi programok megvalósítása és közösségfejlesztés, azaz helyi humán fejlesztések megvalósítása a hátrányos helyzetű célcsoportok (kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a

gyermekek és idősök csoportja) számára Nyíregyháza Megyei Jogú Város, mint a Fenntartható Városfejlesztési (FVS) eszközbe tartozó város területén.

A projekt keretében megvalósítandó ifjúsági, illetve helyi kulturális közösségfejlesztési tevékenységek a város és a célterületi lakosság körében növelik a helyi identitástudatot, a közösségtudatot, az összetartozást. A tervezett programok alulról jövő kezdeményezésként a helyi lakosok és civilek körében felmért szükségletek alapján kerültek meghatározásra.

A közösségfejlesztés keretében a célcsoportok különböző korosztályainak elérése a településen, a célterületeken működő közművelődési, könyvtári intézmények, a helyi civilek közreműködésével tervezett. Az óvodai program keretében tervezett tevékenységek kapcsán az óvodás korú gyermekek elérése és bevonása az óvodavezetők és az óvodapedagógusok közreműködésével, segítségével történik. A tervezett programok helyszíne az óvoda, amelyen minden óvodában jelen lévő gyermek részt vehet. A helyi kulturális és közösségfejlesztési folyamat kezdeményezésére és megvalósítására irányuló tevékenységek kapcsán a város területe 11 célterületre került felosztásra.

A projekt a II. Helyi humán fejlesztések tevékenységcsoport vonatkozásában a b) Közösségi programok a hátrányos helyzetű csoportokat érintő társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerő-piaci kompetenciák, együttműködés erősítésére tevékenységen belül az alábbiak szerint tartalmaz tevékenységeket.

b3) Ifjúságot célzó tevékenységek - Nyíregyháza Megyei Jogú Város teljes területe

b4) Helyi kulturális és közösségfejlesztési folyamat kezdeményezésére és megvalósítása - Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén kialakított 11 célterület

A helyzetelemzés, a partnerek, a projekt munkacsoport és a lakossági felmérés alapján a projekt keretében az alábbi tevékenységek tervezettek:

A b3) Ifjúságot célzó tevékenységek 2) Ifjúsági közösségfejlesztő és képzési programok, kapcsolódó tevékenységek támogatása keretében tematikus ifjúsági táborok, illetve a helyi fiatalok szabadidő hasznos eltöltését lehetővé tevő, információhoz jutását, társadalmi részvételét támogató tevékenységek tervezettek.

A b4) Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamat kezdeményezése és megvalósítása tevékenységekhez kapcsolódva a város 11 célterületén kerültek tervezésre projektelemek.

Első lépésként a közösségek részvételével megvalósul a felmérés és tervezés. A felméréshez közösségi interjú, közösségi felmérés, közösségi beszélgetések módszerek kerülnek alkalmazásra. Mindezek eredményeként elkészül a helyi cselekvési terv.

1) A közösségi tevékenység történeti feltárása és a lakosság számára elérhetővé tétele, valamint archiválása tevékenység keretében megtörténik a könyvtári intézményekkel való szoros együttműködés (Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár). A tevékenység eredményeként a működési tapasztalatok, közösségi feladatok, értékek, jó gyakorlatok feltárára és bemutatásra kerülnek. Részletesen lásd a következő táblázatban.

2) A célterületenként kidolgozásra kerülő cselekvési tervek alapján kerülnek megvalósításra a programok események. Az előzetesen tervezett programokat a

	következő táblázat mutatja be, melyek tartalma a cselekvési tervek függvényében módosulhatnak. 3) Részvételi fórumok, kulturális kerekasztalok jönnek létre, amelyek keretében értékelik a közösségfejlesztési folyamat eredményeit, az érzékelt hatások elemzik, szükség esetén a helyi cselekvési terveket módosítják. 4) A cselekvési tervekhez illeszkedően megtörténik a város releváns stratégiai dokumentumainak felülvizsgálata, kidolgozása (pl. FVS). 5) Tájékoztatási platformok létrehozása. <u>A fejlesztés rész céljai:</u> • az ifjúság számára a szabadidő hasznos, minőségi eltöltésének elősegítése helyi igényeken alapuló közösségi programok megvalósításával, ezáltal a városhoz való érzelmi kötődés megerősítése; • helyi kulturális közösségfejlesztés erősítése, támogatása a célterületek hátrányos helyzetű csoportjai részére, ezáltal a társadalmi identitás és kohézió erősítése, az életminőség javítása; • kerékpáros közlekedés népszerűsítése és a közlekedésbiztonsági szemléletformálás az óvodás korú gyermekeknek. A projekt konzorciumi együttműködés keretében kerül megvalósításra. A konzorciumi partnerek az alábbiak: • Első Nyírségi Fejlesztési Társaság • Jósza András Múzeum Kállay Gyűjtemény • Váci Mihály Kulturális Központ • Móricz Zsigmond Megyei és Város Könyvtár
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a jogosultsági döntés megérkezett, jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

34. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Egészségügyi szűrések, prevenciók programok Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00005
Projekt összköltsége:	2 000 000 000,-Ft
Támogatás összege:	2 000 000 000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés	Nem releváns

001772

megkötésének dátumai:	
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt alapvetően két fő prioritás megvalósulását hivatott elősegíteni: Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén elérhető szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és összehangolása, különös tekintettel az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítására, valamint az egészségfejlesztés és egészségügyi prevenciók programok szervezése, a programokra való eljutás segítése. A projekt keretein belül megvalósítandó programok alapvető célkitűzése a humánerőforrás-hiányos területek egészségügyi alapellátásának megerősítése, az egészségügyi dolgozók mentális támogatása, háziorvosi ellátás támogatására eszménymentzerek alkalmazása gyógytádagógiai szolgáltatások fejlesztése gyermekek részére, gyógytornászai szolgáltatás fejlesztése, tematizált egészségfejlesztő és egészségtudatosságot elősegítő képzési programok megvalósítása, egészségügyi, helyben elérhető szolgáltatások megvalósítása valamint közösség és egészségfejlesztést célzó sport és testmozgás programok megvalósítása. A projekt megvalósítása konzorciumi formában történik. A konzorciumi partnerek: Első Nyírségi Fejlesztési Társaság Szabolcs- Szatmár – Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2025.március 28-án benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént. A pályázat jogosultsági vizsgálata 2025. április 29. napján kelt levélben foglaltak alapján megtörtént. A pályázat jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

35. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Ifjúsági programok-fiatalok megtartása Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00004
Projekt összköltsége:	972.750.000.- Ft
Támogatás összege:	972.750.000.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %

001773

Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Angyal Ágota Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt célja, hogy Nyíregyháza vonzó és megtartó várossá váljon a fiatalok számára, ösztönözve őket a helyben maradásra, illetve visszatérésre, valamint elősegítve társadalmi és gazdasági integrációjukat. A program az oktatási, munkaerőpiaci, kulturális és közösségi lehetőségek bővítésével és fejlesztésével kívánja támogatni a fiatalokat. A projekt rész céljai többek között, hogy a nyíregyházi fiatalok társadalmi beilleszkedésének, és közösségi részvétele erősítésre kerüljön. Hasznos, értékteremtő szabadidő-eltöltési lehetőségek kerüljenek biztosítása a célcsoportok számára. A programok által a tudományos, kreatív és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, valamint a közösségi élmények és értékek megerősítésre kerüljenek. A projekt célcsoportjai a gyerekek, valamint a hátrányos helyzetű ifjúság, akik számára 26 program került tervezésre a projektben.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 28-án, a hiánypótlási eljárás során érkezett kérdések megválaszolását követően a pályázatra vonatkozóan megérkezett a jogosultsági döntés. Az Irányító Hatóságtól érkezett tisztázó kérdések 2025.05.20-án megválaszolásra kerültek. A pályázat elbírálása jelenleg folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

36. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00010
Projekt összköltsége:	246 159 589,-Ft
Támogatás összege:	246 159 589,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%

001774

Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	-
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projektben tervezett beavatkozások célja a helyi egészségügyi infrastruktúra fejlesztése keretében a jó minőségű közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében egészségügyi alapellátás fejlesztése, a területi különbségek csökkentése. Az egészségügyi infrastrukturális fejlesztések a szolgáltatások költséghatékonyságának és minőségének javításán túl a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését is eredményezik. A pályázat keretén belül az alábbi intézmények felújítása valósul meg: • 4451 Nyíregyháza-Oros, Rozsnyai u. 8. • 4481 Nyíregyháza- Sóstóhegy, Fácán utca 2. <u>A 4451 Nyíregyháza- Oros, Rozsnyai utca 8. szám alatti épületben az alábbi fejlesztések tervezettek:</u> - Gyermek- és háziorvosi rendelő: akadálymentesítési munkálatok, belső burkolatok, beltéri nyílászárók, szaniterek és kiegészítőinek cseréje, valamint klíma beszerelése történik. - Fogorvosi rendelőben szintén akadálymentesítési munkálatok kerülnek elvégzésre, gépészeti rendszerek cseréje, burkolat, beltéri nyílászárók, valamint szaniterek és kiegészítőinek cseréje történik. Az épület külső részét illetően homlokzati vakolat javítása, lábazat festése, valamint tető stablon deszka felületkezelése tervezett. Mindkét praxis, valamint az itt feladatot ellátó védőnők érintettek eszközbeszerzéssel. <u>A 4481 Nyíregyháza – Sóstóhegy, Fácán utca 2. szám alatti épületben az alábbi fejlesztések tervezettek:</u> - Mindkét orvosi rendelőt, valamint védőnői szolgálatot érintően tervezett fűtési rendszer korszerűsítése, elektromos rendszer korszerűsítése, szennyvíz csatorna átvizsgálása, klíma beszerelése, valamint beltéri tisztasági festés Az épület külső részét érintően az épület teljes homlokzati felújítása tervezett homlokzati hőszigeteléssel és nyílászáró cserével, valamint a kültéri akadálymentesítés a hatályos előírásokhoz történő módosítása is megvalósul. Mindkét háziorvosi praxis, valamint az itt feladatot ellátó védőnők is érintettek eszközbeszerzéssel.

Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2025.március 28-án benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént. A pályázat jogosultsági vizsgálata 2025. április 29. napján kelt levélben foglaltak alapján megtörtént. A pályázat jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

37. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00009
Projekt összköltsége:	847 500 000.- Ft
Támogatás összege:	847 500 000.-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban TOP Plusz) keretében megjelent a TOP_Plusz-3.4.1-23 kódszámú, „Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése” című pályázati felhívás (továbbiakban felhívás, melynek célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok/várostérségek fejlesztése az Operatív Programban is szereplő releváns szakmapolitikai stratégiai céloknak való megfelelés. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a pályázat keretében tervezi megvalósítani a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményeinek fejlesztését, korszerűsítését. A fejlesztéssel érintett épületek között új épületrésszel bővítésre kerül a Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyháza, Krúdy köz 4-10. szám alatti tagintézménye egy kis alapterületű, kétszintes épülettel. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei (530 millió Ft) allokált forrásból Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata valósítja meg a Pedagógiai Szakszolgálatok tagintézményei vármegyei telephelyeinek fejlesztését, az alábbi intézmények vonatkozásában:

	- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Fehérgyarmati Tagintézménye, 4900 Fehérgyarmat, Tömöttvár utca 3. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Záhonyi Tagintézménye, 4625 Záhony, Alkotmány út 29. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Kisvárdai Tagintézménye, 4600 Kisvárda, Szent László utca 42. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Baktalórántházi Tagintézménye, 4561 Baktalórántháza, Petőfi utca 4. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Ibrányi Tagintézménye, 4484 Ibrány, Lehel utca 59. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménye, 4700 Mátészalka, Szatmár út 1. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykállói Tagintézménye, 4320 Nagykálló, Szabadság tér 5-6. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézménye, 4300 Nyírbátor, Báthori út 20. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tiszavasvári Tagintézménye, 4440 Tiszavasvári, Hétvezér utca 19. - Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vásárosnaményi Tagintézménye, 4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 32. A tervezett fejlesztések fokozzák az adott intézmények eredményességét, hatékonyságát és emelik a szolgáltatás színvonalát. A fejlesztés közvetlen célja, hogy biztosítja a helyi szükségletek kielégítésére irányuló, racionális és hatékony működést biztosító, korszerű környezet kialakítását, infrastrukturális fejlesztését, a minőségi szolgáltatásokhoz való – kirekesztés nélküli – hozzáférést. A projekt konzorciumi együttműködés keretében kerül megvalósításra a Nyíregyházi Tankerületi Központtal.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, a jogosultsági döntés megérkezett, jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.

38. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Természetvédelmi, ökológiai mentő- és rehabilitációs központ kialakítása TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00004
Projekt összköltsége:	777 000 000,-Ft
Támogatás összege:	777 000 000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.

001777

Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt keretében a Nyíregyházi Állatpark területén egy Természetvédelmi, ökológiai mentő- és rehabilitációs központ kialakítása történik. Az új mentő és rehabilitációs központ az Állatpark által megfogalmazott funkciók és a helyszíni telekadottságok figyelembevételével egy 'L' alakú földszintes, lapostetős épületegységgel valósul meg, komplex akadálymentesítéssel, energiahatékony kivitelezésben. Eszközbeszerzés keretében mind a turisztikai mind pedig a gyógyító tevékenységet kiszolgáló eszközök beszerzése is történik. A kötelezően megvalósítandó nyilvánosság biztosításának elemein túl marketingtevékenység is megvalósul a kialakításra kerülő marketing stratégiában meghatározott eszközökkel. A projekt új és vonzó turisztikai attrakciót hoz létre azáltal, hogy a tervezett rehabilitációs központ interaktív módon mutatja be a látogatók számára az állatok gyógyítását, a gyógyulási folyamatot, a sérült állatok gyógyítást követően csapatba való visszailleszkedésüket. A fejlesztés tervezetten látogatószám növekedést is eredményez majd, melyet a jövőbeli üzemeltető 16 000 főben jelölt meg. A turisztikai attrakciótól elvárt eredmény az Állatpark ismertségének, a vendégforgalomnak, valamint a Nyíregyházára látogatók tartózkodási idejének, a városban eltöltött vendégéjszakák számának a jelentős növekedése. A szolgáltatási kör bővülésével lehetővé válik a szezontól független értékesítés, kiegyenlítettebbé válik a látogatószám alakulása, az Állatparkban ugyanis a zárt terek biztosítják az időjárástól független programokat.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2025. március 28-án benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént, a jogosultsági döntés megérkezett. A pályázat jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

39. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	A Sóstói erdő területének ökoturisztikai fejlesztése NATURA 2000 területen
Projekt összköltsége:	250 000 000
Támogatás összege:	250 000 000
Önerő összege	-

601778

Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Kazsukné Liszcai Laura Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt célja: Natura 2000 -es területen, a Sóstói erdő területén minden generáció részére aktív szabadidő eltöltésére alkalmas olyan területfejlesztést szeretnénk megvalósítani, ami koncepcionálisan illeszkedik egyrészt a sóstói fejlesztésekhez, másrészt új turisztikai attrakcióként tovább növeli a város vonzerejét. Tervezetten pihenőpark, tanösvény kerül kialakításra. A fejlesztés elősegítene, hogy csak az általunk kijelölt helyen lehessen közlekedni nem károsítva az erdőállományt és annak élővilágát. A tanösvény nyomvonala mellett, pihenőpontokat, információs táblák kerülnének elhelyezésre. Ezen bemutatásra kerülne, hogyan védhetjük meg a területet, tarthatjuk fent a biodiverzitást. A pályázat keretén belül fejlesztésre kerülő helyszín: - Sóstói erdő NATURA 2000 területen
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2025. március 28-án benyújtásra került, a hiánypótlási eljárás teljesítése megtörtént, a jogosultsági döntés megérkezett. A pályázat jelenleg tartalmi elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

40. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Jósa András Múzeum fejlesztése II. ütem TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00002
Projekt összköltsége:	3. 223. 000 000 Ft
Támogatás összege:	3. 223. 000. 000 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns

601779

Projektfelelős (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A támogatói döntéssel rendelkező Jósza András Múzeum fejlesztése projekthez szervesen illeszkedik a II. ütem. A projekt keretén belül a II. Helyi és térségi turizmusfejlesztés tevékenység-csoport vonatkozásában: „A) Térségben jelentős kulturális és örökségi hely-színek turisztikai fejlesztése: a) A térség kulturális adottságaira építő új vonzerők létrehozása, meglévők fejlesztése”, valamint az „E) Jelentős turisztikai attrakcióval rendelkező települések turisztikai infrastrukturális és szolgáltatói hiányosságainak felszámolása a komplex élményszerzés érdekében” önállóan támogatható tevékenységek kerülnek tervezetten megvalósításra. A projekt keretében a Jósza András Múzeum „D” épületének építése tervezett: pince szinten kerül kialakításra a manipulációs tér, annak érdekében, hogy a műtárgyak érkeztetését, indítását megfelelően biztosítsa, valamint a működéshez szükséges raktárak. A különböző hely igényű kiállítások megrendezéséhez a földszinten kerül kialakításra nagy belmagasságú, alaprajzilag és térben is differenciáltan kialakítható tér. Az emeleten kerül elhelyezésre a gépészet, valamint tervezetten a tetőterasz. A pályázatban tervezett infrastrukturális fejlesztés egyértelműen lehatárolható a korábban benyújtott „Jósza András múzeum fejlesztése” című pályázattól, mindazonáltal a tervezett fejlesztések szinergikus hatásuk révén együttesen is hozzájárulnak a látogatószám növekedéséhez. A pályázatban tervezett építéssel bővül a város kulturális negyede, hozzájárulva az élénk kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus cél eléréséhez.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025.03.27-én került benyújtásra. A pályázattal kapcsolatban pozitív jogosultsági döntés született 2025.04.24- én.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

41. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyháza Polyákbokor és Benkőbokor térségben meglévő szilárd burkolatú útjainak felújítása KAP-RD43-1-25
Projekt összköltsége:	138 626 689.- Ft
Támogatás összege:	131 695 355.-Ft
Önerő összege	6 931 335.- Ft
Támogatási intenzitás (%):	95 %

001780

Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a KAP-RD43-1-25 kódszámú, „Külterületi utak fejlesztése” című felhívásra nyújtott be támogatási kérelmet 2025. április 1-jén A felhívás célja önkormányzati tulajdonú, vagy önkormányzati vagyonkezelésben lévő külterületi helyi közutak fejlesztése. A fejlesztés közvetlenül járul hozzá a vidéki térségekben élők életminőségének javításához, az alapvető szolgáltatások elérhetőbbé tételéhez, illetve megteremtéséhez, a földrajzi mobilitáshoz, mindezen keresztül pedig a térség gazdaságának fellendítéséhez. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan: Önkormányzati tulajdonú vagy önkormányzati vagyonkezelésben lévő külterületi, helyrajzi számmal nyilvántartott: I. szilárd burkolattal nem rendelkező utak, termett talajú helyi közutak (a továbbiakban: földutak): a) stabilizálása és/vagy alépítményeinek kialakítása; b) szilárd burkolatának kialakítása. II. szilárd burkolattal rendelkező helyi közutak: a) alépítményeinek és szilárd burkolatának felújítása, korszerűsítése, átépítése; b) burkolatának megerősítése, szélesítése, korszerűsítése. Nyíregyháza, jelen pályázat révén, a hátrányos külterületi kistérség megközelítési lehetőségének javítását tűzte ki célul Polyákbokor és Benkőbokor térségben meglévő, szilárd burkolatú útjainak felújításával. A rossz minőségű, helyenként balesetveszélyes szilárd burkolattal ellátott útszakaszok felújítását tervezi megvalósítani Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata. A fejlesztéssel érintett útszakaszok: 1. Polyákbokor térségben kb. 960 méter hosszan, 4 m széles meglévő betonút felújítása 2. Benkőbokor térségben, kb. 950 méter hosszan, 4 m széles meglévő aszfaltút felújítása
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. április 1-jén, jelenleg elbírálás alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

42. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és kollégiumban új beltéri mesterséges boulder mászófal építése
Projekt összköltsége:	5 555 555.- Ft
Támogatás összege:	5 000 000.-Ft
Önerő összege	555 555.- Ft
Támogatási intenzitás (%)	90 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Miniszterelnökség aktív Magyarországért felelős államtitkára a Magyar Hegy- és Sportmászó Szövetség bevonásával 2025. évre kiírta az Országos iskolai Mászófal-építési Programot (a továbbiakban: Program). A Program célja: A Magyarországon egyre nagyobb népszerűségnek örvendő, olimpiai sportággá fejlődött falmászás szabadidősport igényeit figyelembe véve, a sportmászást támogató, megfelelő sportszakmai szempontok szerint tervezett és kivitelezett, új beltéri mesterséges mászófalak építése oktatási intézmények számára. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a Program keretében a Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégiumban (4400 Nyíregyháza, Széchenyi út 29-37.) tervezi megvalósítani új beltéri mesterséges boulder mászófal építését. A program keretében támogatható tevékenységek: a) Új beltéri mesterséges boulder mászófal építése b) A falban lévő, mászáshoz szükséges eszközök beszerzése c) A leesést csillapító szivacsok beszerzése és elhelyezése Boulder mászófal: Olyan mozgásformát biztosító lehetőség, ahol kizárólag boulder mászást lehet gyakorolni. A boulder mászás a leggyakrabban mesterséges mászófalon történik – jelen Felhívás keretében a gyermekek biztonsága érdekében – 2,7 - 3,5 méteres magasságig, ahol a tetszőleges mozdulatsorból álló feladat kötélbiztosítás nélkül a mászófal szabad megmászásával, különböző nehézségi fokozatokban, leesést csillapító szivacs segítségével teljesíthető.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. április 11-én, jelenleg elbírálás alatt van.

001782

Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.
---	---------------

43. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Energiamenedzsment rendszer bevezetése Nyíregyháza közintézményeiben DIMOP_PLUSZ-2.1.1-24
Projekt összköltsége:	224 999 811 Ft
Támogatás összege:	224 999 811 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül meghatározásra.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Szakács Eszter, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt átfogó célja Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának, intézményeinek és költségvetési szerveinek épületállományának energiateljesítési hatékonyságának növelése, ezáltal az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, hozzájárulva a város légszennyezettségének csökkenéséhez. Az átfogó cél a korábban megvalósított és tervezett energetikai beruházások mellett műszakilag megfelelő és tanúsított, új lokális energiamenedzsment rendszerek és eszközök bevezetésével és működtetésével érhető el. Ezen eszközök és rendszerek alkalmasak az energiatermelés és a fogyasztás optimális egyensúlyban tartására, ezáltal jelentős mértékben hozzájárulnak az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérsékléséhez is. A tervezett eszközök és szoftverek átestek egy, a FEAK Zrt. által lefolytatott minősítési eljáráson, így garantálva a legmagasabb szakmai sztenderdeknek, az elvárt szabványoknak és információbiztonsági szintnek való működést. A projektben Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzat tulajdonában lévő 71 ingatlan érintett a tervezett fejlesztéssel. A tervezett rendszer a mérési pontokon begyűjtött adatokat egy, a Polgármesteri Hivatalban található lokális szerveren tárolná, itt történne azok feldolgozása és

	értékelése, amely alapján olyan intézkedések vezethetők be, melyek az energiafelhasználásban és a rugalmassági kapacitások kihasználásában kimutatható hatékonysági javulást eredményeznek.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb)	A pályázat benyújtásra került 2025.05.20. napján. Hiánypótlás érkezett, mely teljesítési határideje 2026.06.19. napja.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	Projekt címe és kódszáma
1.	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00001
2.	Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00005
3.	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának támogatása TOP PLUSZ-1.3.1-21-SB1-2022-00001
4.	Jósa András Múzeum fejlesztése TOP_PLUSZ-6.2.1-23-2023-00001
5.	Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00008
6.	Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006
7.	Eszterlánc Északi óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ – 3.4.1-23-NY1-2023-00004
8.	Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00004
9.	Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00005
10.	Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00010
11.	Köznevelési intézmények fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00008
12.	Nyíregyházi Állatpark fejlesztése keretében Jégkorszak interaktív állatbemutató kialakítása Modern Városok Program
13.	DRP0200338 – CITYWALK 2.0 – Együtt az energiahatékony városi mobilitásért: A városi közlekedés széndioxid kibocsátásának csökkentése az aktív mobilitási formák szerepének növelése által Danube Region program 2021-2027
14.	TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében
15.	EUI Innovative actions – InterACT Green: Zöld infrastruktúra InterAKTÍV menedzsment és regeneráció a varasdi Dráva-erdőparkon tesztelve
16.	ANCHOR – Köz- és magánszféra közötti partnerség és transznacionális csereprogramok a jobb munkaerő-piaci kormányzás érdekében a demográfiai változások negatív hatásainak hatékony kezelése érdekében a Duna régióban
17.	INTERREG EUROPE_Strengthening the effectiveness of COmmunity sports for healt resilience in the framework of REgional policies_"(rövidített angol név: SCORE) A közösségi sportok hatékonyságának erősítése az egészségügyi ellenálló képesség érdekében a regionális politikák keretében
18.	HELLO NYÍREGYHÁZA – IFJÚSÁGI NAGYRENDEZVÉNY ÉS WORKSHOP HUSK/SPF/2401/3.2/107
19.	CulturRO-HUB- Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében) ROHU00636
20.	INTERREG HUSK-2302 - Innovatív vízviszatarítási megoldások az életminőség javítására Kassán és Nyíregyházán

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

21.	Interreg Central Europe- PopUpUrbanSpaces CE0100161
22.	Urbact IV - C4TALENT
23.	A Nyíregyházi Ipari park bővítése BMÖGF/411/2022
24.	AZ 1251/2022. (V. 4.) Kormányhatározat szerinti villamosenergia hálózat fejlesztés megvalósítás 215600
25.	Az Ipari park északi és déli fejlesztési területe feltáró-, körüljáró -és határoló útjainak megvalósítása 1289/2023 (VII. 17) KORM. HATÁROZAT
26.	A Nyíregyházi Ipari park hírközlési hálózatának kiépítése 1289/2023 (VII. 17) KORM. HATÁROZAT
27.	A Nyíregyházi Ipari park víziközmű infrastrukturális fejlesztési feladatai keretében az Ipari park vízellátásának, szennyvízelvezetésének és- kezelésének, valamint bel- és csapadékvízvezető -hálózatának fejlesztési feladatai 1289/2023 (VII. 17) KORM. HATÁROZAT VSZF/473/2023-EM_SZERZ
28.	Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Intézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

1. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00001
Projekt összköltsége:	620.000.000.- Ft
Támogatás összege:	620.000.000.- Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.01.17.-2026.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	2025.01.29.
Projektmenedzser (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának elhivatott célja, hogy a nyíregyháziak egészséges környezetben, megfelelő életminőségben élhessenek, amelyhez számos tervezett fejlesztés mellett kiemelkedően hozzájárul az is, hogy az elmúlt években megkezdett közlekedés fejlesztés, élhető településfejlesztés, valamint a zöldterületek fejlesztése tovább folytatódjon. Önkormányzatunk célja az elkövetkező években is az önkormányzati tulajdonú belterületi közutak felújítása, közlekedésbiztonsági célú fejlesztése a lakóterületekkel való kapcsolatok javításával, a meglévő belterületi úthálózat minőségi fejlesztése. Az út fejlesztésekkel Nyíregyháza városközpont irányába történő jelentős gépjárműforgalom egyenletes haladását kívánjuk elősegíteni, ezáltal is csökkentve a környezeti terhelést. A pályázat benyújtásra került 2024. január 19-én, a Támogatási Szerződés 2025. január 29-én aláírásra került. Jelen pályázat keretében megvalósításra kerültek a Berenát utca (a Kemecsei úttól indulva, összesen 590,49 m hosszon), a Fürdő utca (Kemecsei út és a Venyige utca közötti szakaszán mintegy 1543,49 méter hosszon) valamint az Ószőlő utca (Garibaldi utca és a Csaló köz közé eső szakasza) padka- és útfelújítási, illetve egyéb kapcsolódó kivitelezési munkálatai. A beruházások megvalósításához a kivitelezési szerződések megkötésre kerültek a Vállalkozóval a Colas Út Zrt-vel. A beruházás kivitelezési munkálatai 2024. júniusában megvalósultak. A projektben keletkezett maradvány felhasználása érdekében tervezett a projektben új projekttem bevonása az alábbiak szerint: • Ószőlő utca 108-168. sz. előtti (Garibaldi u. - Kond u. között) kb. 540 méter hosszú rossz minőségű, öntött aszfalt burkolatú járda felújítása
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	Jelenleg folyamatban van a projektfejlesztés végi Támogatási Szerződés módosítása.

001787

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns
---	--------------

2. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00005
Projekt összköltsége:	539.539.276, - Ft
Támogatás összege:	539.539.276, - Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2025.03.01-2027.02.28
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Habos Krisztina Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A pályázat megvalósításával Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata célja, hogy az élhető települések tevékenységcsoport keretein belül a város közlekedésbiztonsági célú, kerékpárosbarát fejlesztése valósuljon meg. A tervezett fejlesztés a biztonságos közlekedés feltételeit javítja, hozzájárul az éghajlatváltozás csökkenéséhez a szén-dioxid kibocsátás csökkenése révén, amely élhető környezet kialakításához vezet Nyíregyháza városában. Jelen pályázat megvalósításával Nyíregyháza, Tiszavasvári út Varsó utca – Derkovits utca közötti szakaszán közös gyalog- és kerékpárút kialakítására kerül sor. A pályázat megvalósítása során a beavatkozás a 36. sz. főút átkelési szakaszán a Tiszavasvári út közúti felüljáró É.-i oldalát érinti. A tervezett beruházás helyszínén jelenleg töredezett, rossz minőségű és keskeny burkolat áll rendelkezésre, amely a gyalogos forgalmat tudja biztosítani, az akadálymentesítés nem biztosított. A Mezőzombor – Nyíregyháza MÁV vasútvonalat és a Nyíregyháza – Záhony MÁV kétvágányú vasútvonalat áthidaló 36. sz. főút felüljárója biztosítja az egyetlen olyan kapcsolatot a kisvárosias jellegű városrész és a kertvárosias jellegű városrész között, ahol a kerékpáros közlekedés biztosítása/kiépítése, mint fenntartható közlekedési mód, megteremti a biztonságos, kényelmesen és közvetlen kapcsolatot. A felüljáró Tiszavasvári felőli ágán közös gyalog-kerékpárút, míg a város felőli ágon fizikailag elválasztott gyalog- és kerékpárút található. A tervezett gyalog-kerékpárúttal ezekhez a meglévő létesítményekhez történik a csatlakozás. A jelen tervezés célja, hogy a két meglévő szakaszt összekötve egységes, megszakítás nélküli hálózat kialakítása valósulhasson meg, ezzel hozzájárulva Nyíregyháza belváros és a kertvárosi városrész elérhetőségének javításához. A biztonságos, kényelmes és kitérők nélküli, közvetlen kerékpározhatóság szem előtt tartása mellett a kivitelezés által a településrészek összekötése akadálymentesen valósul meg.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	A tervezett beruházás eredményeként a fenntartható közlekedési módok előnyben részesülnek és egyik fenntartható közlekedési mód sem kerül hátrányosabb helyzetbe a fejlesztést követően a beruházást megelőző állapothoz viszonyítva. Az Önkormányzat által tervezett beruházás során 402 méter hosszúságban kerül kialakításra a kerékpárforgalmi létesítmény, valamint a felüljáróhoz vezető út mellé az É.-i oldalon egy támfal építése tervezett.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2023. október 07. napján, a pozitív támogatási döntés 2025. május 30.-án megérkezett. A Támogatási Szerződés megkötése folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

3. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának támogatása TOP PLUSZ-1.3.1-21-SB1-2022-00001
Projekt összköltsége:	80 000 000.-Ft
Támogatás összege:	80 000 000.-Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2022. március 31. – 2026. március 31.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	2022. július 11.
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022. március 10. napján támogatási kérelmet nyújtott be „Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható városfejlesztési stratégiájának támogatása” címmel, TOP_PLUSZ-1.3.1-21-SB1-2022-00001 azonosítószámon, mely kérelem támogatásban részesült. A projekt vonatkozásában a Támogatási Szerződés 2022. július 11. napján került megkötésre. A Támogatási Szerződés keretében a projektre vonatkozó megítélt támogatás összege bruttó 80.000.000.- Ft. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megalapozza a város további, jövőben elkészítendő stratégiai dokumentumait. A városoknak egy folyamatosan változó gazdasági – technológiai környezethez, az éghajlatváltozás kihívásaihoz és a klímasemlegességi célok eléréséhez, a digitalizáció folyamataihoz, váratlan külső veszélyhelyzetekhez kell alkalmazkodniuk, mint amilyen egy világszintű járványhelyzet, és mindezek társadalomra gyakorolt hatásai. Ezeket kell figyelembe venniük városfejlesztési jövőképük és stratégiájuk megfogalmazása

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	során, melyek egyúttal hatással vannak a városfejlesztés gazdasági – társadalmi peremfeltételeire is. <u>A projekt keretében az alábbi – önállóan támogatható tevékenységek-dokumentumok készültek el:</u> - az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) felülvizsgálata - új Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) elkészítése - a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP) elkészítése. <u>Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek is tervezésre kerültek:</u> 1) Nyilvánosság biztosítása 2) FVS felülvizsgálata a 2022. évi népszámlálás adatainak a rendelkezésre állását követően 3) Városi zöld menetrend alapján kidolgozandó városi zöld finanszírozási keretrendszer készítése, a város energiafelhasználásának átfogó energetikai felmérése 4) A városüzemeltetési szolgáltatások és önkormányzati fenntartású közintézmények digitalizációjára irányuló elemzések, felmérések, digitális akcióterv kidolgozása 5) A város projektjeire, az akcióterületeire és az FVS pénzügyi megvalósíthatóságára vonatkozó üzleti modell, üzleti terv készítése Az FVS-ből levezethető célok megvalósításához szükséges egyéb, az FVS megvalósítását elősegítő dokumentumok, elemzések, tanulmányok elkészítése, módosítása: - Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (továbbiakban: ITVT) készítése - Fenntartható Mobilitási Terv felülvizsgálata (SUMP)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) felülvizsgálata és az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

4. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Jósa András Múzeum fejlesztése TOP_PLUSZ-6.2.1-23-2023-00001
Projekt összköltsége:	nettó 5 750 000 000 Ft
Támogatás összege:	nettó 5 750 000 000 Ft
Önerő összege	0
Támogatási intenzitás (%):	100
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.01.01. – 2025.12.31.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projektmenedzser (név, osztály):	A projekt keretében a Jósza András Múzeum, mint a térség egyik legjelentősebb múzeumának turisztikai célú fejlesztésére kerül sor. Új attrakciókkal bővül, a szolgáltatások, múzeumi programok színvonala nő, miáltal a látogatók száma emelkedik és új célcsoportok elérésére nyílik lehetőség. A beruházás során sor kerül a kulturális örökség turisztikai hasznosításához, bemutathatóvá tételéhez kapcsolódó építészeti beavatkozásokra, a patinás, helyi védelem alatt álló épület rekonstrukciójára, energiahatékonysági intézkedések megvalósítására, akadálymentesítésre, a turistafogadás feltételeinek fejlesztésére, a kiállító és bemutatóterek, többfunkciós helyiségek kialakítására, meglévő korszakerősítésére, fejlesztésére, a turisztikai attrakció kialakításához kapcsolódó eszközbeszerzésre és környezetrendezésre. A meglévő kulturális kínálat modernizálása mellett olyan új programelemekkel történő bővítése tervezett, melyek mind hozzájárulnak a múzeumban eltöltött idő növeléséhez. A meglévő és új kiállításokhoz, élményterekhez kapcsolódóan megvalósításra kerülnek élményelemeket jelentő technikai fejlesztések. A fejlesztés eredményeként sor kerül az „A” és „B” épületek teljes felújítására, valamint a „C” és a „D” épületek bontására. A belső udvar mindenki számára látogatható, kulturális rendezvényeknek helyt adó, városi zöld felületté, közösségi térré alakul át.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2023. október 12-én, a hiánypótlás 2023. december 19-én benyújtásra került. 2024. augusztus 22-én jogosultsági, 2024. október 15-én pozitív támogatói döntés érkezett. A Támogatási Szerződés megkötése folyamatban van, az ehhez szükséges Építési és Közlekedési Minisztériummal kötött konzorciumi megállapodás hatályba lépett 2025. május 9-én.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

5. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00008
Projekt összköltsége:	360 000 000Ft
Támogatás összege:	360 000 000Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2025.09.01. - 2028.08.31.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban TOP Plusz) keretében megjelent a TOP_Plusz-3.4.1-23 kódszámú,

001791

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	„Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése” című pályázati felhívás célja, a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok/várostérségek humán infrastruktúra fejlesztéseinek támogatása. A támogatási kérelem a II. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában, a D) Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztéséhez kapcsolódóan került benyújtásra. A fejlesztéssel érintett épületek: -Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ (4400 Nyíregyháza, Tűzoltó u. 1.- telephely) – komplex felújítás tervezett. Átalakítással, udvar fejlesztéssel, energetikai korszerűsítéssel, eszközvásárlással -Családok Átmeneti Otthona (4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D) - udvarfejlesztés tervezett
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2025.03.27-én került benyújtásra. A pályázattal kapcsolatban pozitív jogosultsági döntés született 2025.04.24- én. 2025. május 30-án érkezett tájékoztatás a támogatásról szóló döntésről. A Támogatási szerződés megkötése folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

6. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006
Projekt összköltsége:	960 085 954 Ft
Támogatás összege:	960 085 954 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.07.01.-2026.06.30.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Angyal Ágota, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek humáninfrastruktúra fejlesztéseinek támogatása. A beavatkozások célja a helyben elérhető, fenntartható és magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása, a gyermekjóléti alapellátás, óvodai ellátás, köznevelés, egészségügyi és szociális ellátás területén, megteremtve azok infrastrukturális feltételeit. A beavatkozások a helyi adottságokhoz igazodva, az integrált területi tervezés során feltárt helyi igényeken és szükségleteken alapulnak. A pályázat célja, a gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése. Fő támogatható tevékenységek az intézmények infrastrukturális fejlesztése és a nevelői munkát támogató eszközbeszerzések.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	A pályázat keretén belül az alábbi intézmények fejlesztése valósul meg: • Katica Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Tőke u. 1.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Nefelejcs Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Sarkantyú u. 30-36.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Babaház Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Krúdy Gyula u. 30.) (Tervezett tevékenységek: komplex belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Őzike Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 31.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Napsugár Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Dália u. 1.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Micimackó Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Stadion u. 8/a.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Aprajafalva Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 13.) (Tervezett tevékenységek: tetőszigetelés felújítása, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Bóbita Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Hóvirág Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Malom u. 5.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2023. szeptember 29-én került benyújtásra, 2024. június 07-én megérkezett a támogató döntés. 2024. augusztus 9-én kelt levelében az ÉKM tájékoztatást adott, hogy konzorciumi partnerként vesz részt a projektben, a konzorciumi megállapodás aláírásra is került. 2025 év elején az ÉKM visszalépett a konzorciumban történő teljesítéstől, 2025.03.27-én a konzorciumi együttműködési megállapodás közös megegyezéssel történő megszüntetése aláírásra került. Jelenleg a támogatási szerződés megkötése van folyamatban.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

7. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Eszterlánc Északi óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ – 3.4.1-23-NY1-2023-00004
Projekt összköltsége:	903 609 215,-Ft
Támogatás összege:	903 609 215,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.07.01-2026.06.30.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	Támogatási szerződés megkötése folyamatban.

001793

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Mária, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt keretében a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő Eszterlanc Északi Óvoda és tagintézményeinek korszerűsítése történik. Tekintettel arra, hogy az érintett 9 megvalósítási helyszín mindegyike érintett volt korábban felújítással, így a beavatkozások mértéke eltérő. Elsődleges szempont a projekt keretében az energetikai célú fejlesztéseken túl az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, a szolgáltatások színvonalának emelése, a meglévő férőhelyek, kapacitások és infrastrukturális feltételek javítása, korszerűsítése révén. Az érintett fejlesztési helyszínek: • Eszterlanc Északi Óvoda Székhelyintézmény (4400 Nyíregyháza, Tas utca 1-3. 2263/73 hrsz) • Eszterlanc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Sóstói út 31. 2067 hrsz) • Eszterlanc Északi Óvoda Posta u. 2.szám alatti Tagintézmény (4481 Nyíregyháza, Posta utca 2. 0176/1 hrsz.) • Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Krúdy Gy. u. 27.1863/4 hrsz.) • Eszterlanc Északi Óvoda Napsugár Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Stadion u. 32/a. 1395 hrsz) • Eszterlanc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Etel köz 11-13. 2263/81 hrsz) • Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézmény (4432 Nyíregyháza, Kollégium utca 50-54. 16004 hrsz) • Eszterlanc Északi Óvoda Homokvár Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Homok sor 15. 1917/1 hrsz) • Eszterlanc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézmény (4481 Nyíregyháza, Kertész utca 15. 13043/1 hrsz) Megvalósítani tervezett tevékenységek. • energetikai fejlesztés keretében három intézmény napelemmel történő fejlesztése, (a további hat intézmény már rendelkezik napelemes rendszerrel), illetve ahol indokolt ott fűtési és világítási rendszerek korszerűsítése, • azon telephelyek esetében, ahol nem megfelelő az akadálymentesítés, ott az projektarányosan megvalósításra kerül, • két telephely tekintetében szükséges azbesztmentesítés, • kültéri játszóudvarok felújítása, fejlesztése, • belső terek felújítása, átalakítása, • belső burkolatok felújítása, A város kiemelt figyelmet fordít a helyben elérhető gyermekek napközbeni elhelyezését biztosító intézmények, ezen belül az óvodák infrastrukturális- és eszköz fejlesztésére, hogy az általuk nyújtott szolgáltatások magas színvonalát tovább emelje és hosszú távon fenntartsa. Az óvodai ellátás biztosítása a 3 éves gyermekek napközbeni intézményes nevelését, szocializációját, és személyiségfejlődését szolgálja, továbbá javítja a családok életminőségét és elősegíti a szülők munkába való visszatérését. A magas színvonalon nyújtott ellátások és a szolgáltatásokhoz egyenlő eséllyel történő hozzáféréseinek elve megalapozza a társadalmi különbségek csökkentését, különösen a szegény családok és a hátrányos helyzetű gyermekek számára. A projektben érintett

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	intézmények fejlesztése a helyi adottságokhoz igazodva, az integrált területi tervezés során feltárt helyi igényeken és szükségleteken alapulnak. Nyíregyháza MJV Önkormányzata célja tehát, a fenntartásában működő Eszterlánc Északi Óvoda székhelyintézményének és tagintézményeinek fejlesztése a szolgáltatások színvonalának emelése, a meglévő férőhelyek, kapacitások és infrastrukturális feltételek javítása, korszerűsítése révén.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat 2023. szeptember 28-án benyújtásra került. A kérelem jogosultsági vizsgálata megtörtént. A hiánypótlás 2023. december 11-én benyújtásra került. A pályázatra irányuló pozitív támogatói döntés 2024. június 07. napján megtörtént. A Támogatási Szerződéshez szükséges dokumentumok a támogató felé megküldésre kerültek. A Konzorciumi Szerződés az Építési és Közlekedési Minisztériummal, mint konzorciumi partnerrel 2024. 08. 30. napjával aláírásra került, míg 2025. március 26. napján az Önkormányzat, valamint az ÉKM között megállapodás született a Konzorciumi együttműködési megállapodás közös megegyezéssel történő megszüntetéséről. A támogatási szerződés hatályba lép az Irányító Hatóság döntését követően.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

8. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00004
Projekt összköltsége:	963.728.198 Ft
Támogatás összege:	963.728.198 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.01.01.-2025.12.31.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek humáninfrastruktúra fejlesztéseinek támogatása. A beavatkozások célja a helyben elérhető, fenntartható és magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása, a gyermekjóléti alapellátás, óvodai ellátás, köznevelés, egészségügyi és szociális ellátás területén, megteremtve azok infrastrukturális feltételeit. A beavatkozások a helyi adottságokhoz igazodva, az integrált területi tervezés során feltárt helyi igényeken és szükségleteken alapulnak. Az óvodai nevelésbe kerülő gyermekek hatékony és színvonalas óvodai neveléséhez elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra kialakítása. A pályázat célja, a gyermekjóléti alapellátások közül az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése és eszközbeszerzése.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	A pályázat keretén belül az alábbi intézmények fejlesztése valósul meg: • Gyermek Ház Déli Óvoda Székhelyintézmény (4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Kincskereső Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Árpád u. 50/E) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Virág utcai Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Virág u.67.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Manóvár Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Tünde u. 2/B) (Tervezett tevékenységek: szennyvíz rendszer felújítása, konyhafelújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Dugonics u. 16.) (Tervezett tevékenységek: csapadékvízvezetés korszerűsítése, hőleadók cseréje, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Pityang Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 29.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Mandabokor Telephely (4400 Nyíregyháza, Mandabokori út 23/A) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Rozsrétkokor Telephely (4400 Nyíregyháza, Rozsrétkokori út 15-17.) (Tervezett tevékenységek: tálalókonyha felújítása, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Kassa Utcai Telephely (4400 Nyíregyháza, Kassa u. 25-27.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Felsősimai Telephely (4433 Nyíregyháza, Furulya u. 3.) (Tervezett tevékenységek: szennyvízvezeték cseréje, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Bóbita Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 4.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Gyermek Ház Déli Óvoda Butykatelep Telephely (4246 Butykatelep, Bajcsy-Zsilinszky u. 12.) (Tervezett tevékenységek: vizesblokk felújítása, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés)
--	---

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2023. szeptember 28-án, a hiánypótlás 2023. december 11-én benyújtásra került. 2024. június 7-én támogatói döntés érkezett, a Támogatási Szerződés megkötése folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

9. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00005
Projekt összköltsége:	904.798.198 Ft
Támogatás összege:	904.798.198 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.01.01.-2025.12.31.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek humáninfrastruktúra fejlesztéseinek támogatása. A beavatkozások célja a helyben elérhető, fenntartható és magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása, a gyermekjóléti alapellátás, óvodai ellátás, köznevelés, egészségügyi és szociális ellátás területén, megteremtve azok infrastrukturális feltételeit. A beavatkozások a helyi adottságokhoz igazodva, az integrált területi tervezés során feltárt helyi igényeken és szükségleteken alapulnak. Az óvodai nevelésbe kerülő gyermekek hatékony és színvonalas óvodai neveléséhez elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra kialakítása. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában is vannak jelentős területi különbségek, melyek szükségessé teszik a fejlesztési források biztosítását ezen különbségek felszámolására. A pályázat célja, a gyermekjóléti alapellátások közül az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése és eszközbeszerzése. A pályázat keretén belül az alábbi intézmények fejlesztése valósul meg: - Tündérkert Keleti Óvoda Székhelyintézmény (4400 Nyíregyháza, Kert köz 8.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, „C” épület fűtési és csapadékvíz szakasz cseréje, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) - Tündérkert Keleti Óvoda Ligeti Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Liszt Ferenc út 32-34.) (Tervezett tevékenységek: komplex felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) - Tündérkert Keleti Óvoda Kikelet Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 25.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés)

001797

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	• Tündéerkert Keleti Óvoda Nefelejcs Tagintézmény (4400 Nyíregyháza-Oros, Deák Ferenc út 2.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Tündéerkert Keleti Óvoda Margaréta Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 14.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Tündéerkert Keleti Óvoda Koszorú Úti Telephely (4400 Nyíregyháza, Koszorú út 10.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Tündéerkert Keleti Óvoda Orgonasíp Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely u. 2.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Tündéerkert Keleti Óvoda Élet Úti Telephely (4400 Nyíregyháza-Oros, Élet út 30.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés) • Tündéerkert Keleti Óvoda Százszorszép Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Kállói út 109/A) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2023. szeptember 28-án, annak hiánypótlása 2023. december 11-én benyújtásra került. 2024. június 7-én támogatói döntés érkezett, a Támogatási szerződés megkötése folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	

10. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00010
Projekt összköltsége:	837.904.800 Ft
Támogatás összege:	837.904.800 Ft
Önerő összege	0 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.01.01.-2025.12.31.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A fejlesztés célja a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek humáninfrastruktúra fejlesztéseinek támogatása. A beavatkozások célja a helyben elérhető, fenntartható és magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása, a gyermekjóléti alapellátás, óvodai ellátás, köznevelés, egészségügyi és szociális ellátás

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	területén, megteremtve azok infrastrukturális feltételeit. A beavatkozások a helyi adottságokhoz igazodva, az integrált területi tervezés során feltárt helyi igényeken és szükségleteken alapulnak. Az óvodai nevelésbe kerülő gyermekek hatékony és színvonalas óvodai neveléséhez elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra kialakítása. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában is vannak jelentős területi különbségek, melyek szükségessé teszik a fejlesztési források biztosítását ezen különbségek felszámolására. A pályázat célja, a gyermekjóléti alapellátások közül az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése és eszközbeszerzése. A pályázat keretén belül az alábbi intézmények fejlesztése valósul meg: • Búzaszem Nyugati Óvoda Székhelyintézmény (4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, eszközbeszerzés, kerítésépítés) • Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Körte utca 39.) (Tervezett tevékenységek: belső felújítás, fűtőkorszerűsítés, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés, tetőfelújítás, akadálymentesítés) • Búzaszem Nyugati Óvoda Városmajori Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Városmajor utca 1.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, előtető készítés) • Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Tőke utca 3.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, riasztórendszer kiépítése, kerítés építése) • Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr téri tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Benczúr Gyula tér 20.) (Tervezett tevékenységek: udvarfejlesztés, kerítésfelújítás, bútorbeszerzés)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A támogatási kérelem 2023. szeptember 28-án, annak hiánypótlása 2023. december 11-én benyújtásra került. 2024. június 7-én támogatási döntés érkezett, a Támogatási Szerződés megkötése folyamatban van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

11. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Köznevelési intézmények fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-2023-00008
Projekt összköltsége:	1 360 000 000.- Ft
Támogatás összege:	1 360 000 000.-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024. október 1. -2026. december 31.
Támogatási szerződés megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megjelent a TOP_Plusz-3.4.1-23 kódszámú, „Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése” című pályázati felhívás. A felhívás célja, hogy fokozza az adott intézmény eredményességét, hatékonyságát és emeli a szolgáltatás színvonalát. A fejlesztés célja hozzájárul a helyi szükségletek kielégítésére irányuló, racionális és hatékony működést biztosító, korszerű nevelési, oktatási környezet kialakításához, különösen a tanulást segítő és közösségi terek tekintetében. Támogatási kérelem benyújtására csak konzorciumi formában van lehetőség, mely szerint konzorciumi partnerként bevonásra került a Nyíregyházi Tankerületi Központ. A pályázat keretén belül fejlesztéssel érintett épületek az alábbiak: •Bem József Általános Iskola (4400 Nyíregyháza, Epreskert u. 10.) •Nyíregyházi Arany János Gimnázium Általános Iskola és Kollégium Szabó Lőrinc Tagintézménye (4481 Nyíregyháza-Sóstóhegy, Igrice u. 6.) •Nyíregyházi Arany János Gimnázium Általános Iskola és Kollégium Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézménye (4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Kollégium u. 54.) •Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (4400 Nyíregyháza, Báthory u. 30.)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	2024. június 7-én megérkezett a pozitív támogatói döntés, a Támogatási Szerződés megkötése előkészítés alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

12. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyházi Állatpark fejlesztése keretében Jégkorszak interaktív állatbemutató kialakítása Modern Városok Program
Projekt összköltsége:	nettó 14 265 141 723 Ft (Jégkorszak I-V ütem projekt)
Támogatás összege:	<u>Modern Városok Program forrásból:</u> nettó 8 354 208 240 Ft ebből: - Jégkorszak I. ütem projektelem támogatása: nettó 6.737.147.891 Ft - Pangea Ökocentrum és Szálloda projektelem támogatása: nettó 1.617.060.349 Ft <u>Gazdaság Újraindítási Akcióterv keretében támogatási forrás:</u> - Jégkorszak II.-V. ütem projektelem: nettó 7 025 353 730 Ft Jégkorszak interaktív állatbemutató (I-V. projektelem) című projekt összes támogatás: nettó 13 762 501 621 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2017.10. – 2026.05.31.
Támogatói okirat/szerződés megkötésének dátuma:	MVP Támogatói okirat: 2017. július 31. Gazdaság Újraindítási Akcióterv Támogatási szerződés: 2022. április 05.
Projektvezető:	Gajdos László projektvezető Szabó Mária, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Jégkorszak interaktív állatbemutató rendkívül attraktív módon, a modern technikákat felhasználva mutatja be a sarkkörök állatvilágát. Központi eleme egy stilizált nagyszikla, amelynek belsejében a vendégeket különféle élmények érik, megismerkedhetnek a Jégkorszak kialakulásával, a jégkorszaki állatokkal, és az élet további alakulásával a Földön. A műsziklán kívül madarakat, patásokat bemutató nagyméretű röpde került kialakításra, kifutók szegélyezik a sziklát. A többcélú, interaktív állatbemutató, mely 2 hektáron terül el és Európában egyedülálló módon mutatja be a jégkorszakban élt emblematisztikus állatokat valóságghű modelleken, majd egy utazásra invitálja a látogatókat a sarkvidékre a fókák, a jegesmedvék, a pingvinek birodalmába. Megelevenedik a tundra a rénszarvasokkal éppúgy, mint a mesterségesen előállított havas, jeges táj. Ezeket a bemutatókat valóságghű, műgyantából készült demonstrációkból hozták létre (életnagyságú mamut, gyapjas orrszarvú stb.). A projekt egyedülálló Európában, elengedhetetlen volt ahhoz, hogy a Nyíregyházi Állatpark versenyképes maradjon. A fejlesztések nagy népszerűségnek örvendenek mind az országból, mind a régióból érkező látogatók körében.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási)	A beruházás 5 részből (ütemből) áll, amely 4 kiviteli szerződés keretében valósult meg: I, II-III, IV és V ütem (a II. és a III. ütem egy vállalkozási szerződés keretében valósult meg). Az I. ütem kivitelezésére irányuló vállalkozási szerződés 2020. december 23.-án került megkötésre és 2021. április 22-én

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	hatályba is léphetett, majd 2021. április 26-án átadásra került a munkaterület a kivitelező részére. A kivitelezés 100%-ban megvalósult, a műszaki átadás – átvételi eljárás lezárására 2024. április 18. napján megtörtént. A Jégkorszak Interaktív Állatbemutató I. üteme 2024. december 31-vel lezárult, annak elszámolása folyamatban van. A beruházás további 4 része (ütemének) kivitelezőjének kiválasztására szintén elindult 2021.március 31.-én a feltételes közbeszerzési eljárás 3 részben (II-III., IV. és V. ütem). Az eljárás eredményesen lezárult és 2021. december 23-án megkötésre kerültek a kiviteli szerződések. A feltételes eljárás értelmében a szerződések hatályba lépése a fedezet rendelkezésre állásától függött, amely a feltétel időközben elhárult. Az EMMI 2021. november 11.-én tájékoztatta Önkormányzatunkat, hogy a 2144/2021. számú nem nyilvános kormányhatározat alapján biztosításra került a II-V. ütem megvalósításához a fedezet (6.148.507.646 Ft), amelyet követően 2022. április 05. napján hatályba lépett a támogatási szerződés. A támogatási szerződés meglétét követően a kiviteli szerződések is hatályba léptek, azonban a kivitelezés csak azok módosítása után kezdődhetett meg, tekintettel arra, hogy a munkaterület átadásra vonatkozó szerződéses feltétel nem engedte. A munkaterületek mielőbbi átadása kapcsán a kiviteli szerződések módosításra kerültek, és legkésőbb 2022. július 01-én megkezdődhetett a kivitelezés. A beruházás egyediségére tekintettel a kivitelezés előrehaladásával minden ütem érintett volt pótmunkával, valamint ahhoz kapcsolódó határidő hosszabbítással. Az V. ütem 100%-ban megvalósult, az épület részhasználatbavételi engedélye 2023.09.27. napjával vált véglegessé. A II-III., valamint a IV. ütem használatbavételi engedélye 2024. május 16. napjával vált véglegessé. A Jégkorszak Interaktív Állatbemutató ünnepélyes átadására 2024. május 17. napján került sor. A II-IV. ütem tekintetében a pótmunkák fedezetére plusz forrás igény került benyújtásra 2023. szeptember 12-i keltezéssel a Kulturális és Innovációs Minisztérium felé. A plusz forrás igény elbírálása megtörtént, a Nyíregyházi Állatpark fejlesztésének megvalósítása érdekében szükséges többletforrásigény biztosításáról szóló határozata alapján a II-V. ütemet érintően az eredeti támogatási összeg 7 025 353 730 Ft összegre módosult. A projekt keretében a pótmunka részét képezi egy 100kW-os napelemes rendszer telepítése is az épület energiaigényének gazdaságos ellátására. A napelemes rendszerre vonatkozóan 2024. szeptemberében közbeszerzési eljárás került megindításra. A 100 kW-os napelemes rendszer, valamint dekorációs molinó tárgyú feltételes vállalkozási szerződés 2025. május 29. napjával hatályba lépett. A kivitelezés időtartama: 10 hónap, plusz 30 nap műszaki átadás-átvétel. A Támogatási szerződés módosítása folyamatban van, határidő hosszabbítás miatt.
---	---

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns
---	--------------

13. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	DRP0200338 – CITYWALK 2.0 – Együtt az energiahatékony városi mobilitásért: A városi közlekedés széndioxid kibocsátásának csökkentése az aktív mobilitási formák szerepének növelése által Danube Region program 2021-2027
Projekt összköltsége:	2 466 800 EURO
Támogatás összege:	190 000 EURO
Támogatási intenzitás (%):	95 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024. január 1. - 2026. június 30.
Támogatási szerződés megkötésének dátumai:	2024. március 25.
Projektmenedzser (név, osztály):	Sulik Barbara, projektmenedzser
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt előzménye A CityWalk2.0 a Regiostars közönségdíjas CityWalk (2016-19) örökségére épít. A klímaváltozás gyorsulása, az energia-válság sürgős változásokat követelnek meg minden területen, ahol jelentős mértékben csökkenthetjük az energiafelhasználást és a szén-dioxid-kibocsátást. A városi mobilitás jelentős hozzájáruló mindkettőhöz – jelentős átalakítása tehát elkerülhetetlen. A projekt célja A CityWalk2.0 fő célja a közlekedési szektor energiaváltásának előmozdítása, a városi közlekedés energiafelhasználásának drasztikus csökkentésével. A leghatékonyabb módja ennek az, hogy a városokban áttérünk az extrém energiaigényes (és alacsony hatásfokú), elsődlegesen autóorientált mobilitásról az aktív mobilitási formákra (gyaloglás, kerékpározás), mikromobilitásra és a közösségi közlekedés használatára. A projektben résztvevő partnerek Vezetőpartner - Scientific Research Centre Bistra Ptuj (Slovenia) Projekt partnerek - Első Magyar Felelősségteljes Innovációért Egyesület (Hungary)

001803

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	• URBASOFIA S.R.L. (Romania) • Bécsi Műszaki Egyetem (Ausztria) • Municipality of Centar Sarajevo (Bosnia and Herzegovina) • City Hall of Chisinau municipality (Moldova) • MUNICIPALITY OF SATU MARE (Romania) • MUNICIPALITY OF BUDVA (Montenegro) • City of Sremska Mitrovica (Serbia) • Statutory City of Pardubice (Czech Republic) • City of Valjevo (Serbia) • City of Karlovac (Croatia) • North-West Croatia Regional Energy and Climate Agency (Croatia) • Municipality of Nyiregyháza (Hungary) Nyiregyháza, mint partner szakmai tevékenysége A korábbi CityWalk projekt elsődlegesen a gyalogosbarát város tervek módszertanának kialakítására koncentrált. A CityWalk2.0 ezzel szemben nemcsak a közlekedési feltételek átalakítását célozza, hanem a városlakók szemléletváltását is. A CityWalk2.0 kulcsfontosságú elemei: 1. az utcadesign átalakítása oly módon, hogy a városi utcák minél kedvezőbb és biztonságosabb feltételeket kínálnak az aktív mobilitási formák számára, ezek ösztönzése az autó használatának elkerülése érdekében, 2. a városban élők utazási szokásainak megváltoztatása és 3. a fenti változásokhoz elengedhetetlen döntéshozói elkötelezettség megerősítése A partnerség innovatív utca-design megoldásokat fog kialakítani, aktív mobilitást ösztönző utca-design mintákat fejleszt, szakpolitikai javaslatokat dolgoz ki, valamint a CityWalk módszertant ismerő és alkalmazni képes helyi szakembereket képez.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	2024. március 12-14. napja között került sor a projekt első interaktív transznacionális előkészítő műhelyre és a projekt partnerek és irányító bizottság ülésére Bécsben. A workshop célja a projekt előkészítése, a munkacsomagok, feladatok áttekintése, a kommunikációs feladatok ismertetése, a partnerek projektjeinek ismertetése volt. Elkészült a város „városi profilja” és a Jó gyakorlat kézikönyve is. 2024. novemberében Bukarestben, 2025. 03.25-27. között Chisinauban került sor partnertalálkozóra. Jelenleg a projekt pilot akcióinak előkészítése zajlik, Bike2Work, Bike2School kampánnyal, melyek tervezetten ősszel indulnak.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

14. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében
Projekt összköltsége:	1 730 702 EURO
Támogatás összege:	197 632 EURO
Támogatási intenzitás (%):	80 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Kezdet: 2024. február 1. Befejezés: 2027. január 1.
Támogatási szerződés megkötésének dátumai:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Sulik Barbara, projektmenedzser
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Az Önkormányzat az Interreg Europe Program keretein belül, PO4 Szociálisabb Európa (PO4) prioritású, „SO4.5 Kultúra és fenntartható turizmus” specifikus célkitűzésű pályázati felhívására (továbbiakban felhívás) "TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében" címmel pályázatot nyújtott be. A program titkársága 2024. év elején értesítette a vezető partnert, hogy a projekt támogatását javasolta a Monitoring Bizottság, azonban csak abban az esetben, ha a partnerek a Titkárság által előírt kondicionalitási elvárásokat teljesítik. Ennek megfelelően a vezető partner és koordinálása mellett valamennyi érintett partner- köztük Önkormányzatunk is- elvégezte a szükséges módosításokat január-február során. Az így kiegészített és módosított pályázatot a Titkárság újra megvizsgálta, majd több visszajelzési kört követően a végleges pályázatot 2024. február végén hagyta jóvá. A projekt végrehajtása 2024. áprilisában kezdődhetett meg, időtartama a megkezdésétől számított legfeljebb 51 hónap. A projekt célja A partnerek turisztikai szakpolitikai dokumentumainak - Nyíregyháza esetében az FVS - javítása az ENSZ fenntarthatósági fejlődési céljainak figyelembevételével. Cél, hogy meghatározzuk hogyan, és milyen eszközökkel tehetjük Nyíregyháza turizmusát fenntarthatóbbá, ami a turisztikai marketing szempontjából is jól kommunikálható addicionális üzenet. Vezető partner - Coimbra Region Intermunicipal Community (Portugália) A projektben résztvevő partnerek - AIMRD / General Directorate for Budget and Statistics, Regional Government of Castilla y León (Spanyolország) - Lubelskie Voivodeship (Lengyelország) - Nyíregyháza Municipality (Magyarország)

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	• Tourist Board South Limburg - Visit Zuid-Limburg / City region Parkstad Limburg (Hollandia) • Communauté d'Agglomération de La Rochelle (Franciaország) • Ministry of Economics of the Republic of Latvia (Litvánia) Szakmai tevékenységek 1. Helyzetértékelés - közös, egységes módszertan kialakítása, - helyi jogyakorlatok gyűjtése - a helyi kiindulási állapot bemutatása az adott területre és annak szakpolitikai dokumentumára fókuszálva 2. Nemzetközi tudásátadási szemináriumok - tanulmányutak valamennyi partnerországba (a nyíregyházi partnertalálkozó várható időpontja: 2025. február), a helyi jogyakorlatok részletes megismerése, releváns szakmai előadások tartása és kölcsönös, kokreatív tudásmegosztás - a tanulmányutakat követően részletes jelentés készítése valamennyi partner által egy előre megadott sablon szerint 3. Helyi akciócsoporth (LSG) működtetése - cél: a projektből tanultak átültetése helyi szinten és a helyi jogyakorlatok meghatározása - a releváns szereplők meghatározása, felkérése az együttműködésre - félévente LSG találkozó szervezése és teljeskörű dokumentációja 4. Közös turisztikai-fenntarthatósági tanulmány - projektszintű Jogyakorlat Bizottság működtetése és a jogyakorlatok értékelése - a szakpolitikai dokumentumok változásának nyomonkövetése egy közös monitoringrendszer alapján - közös jelentés és szakmai ajánlások megfogalmazása arról, hogy hogyan lehet a turisztikai stratégiákban jobban érvényesíteni a fenntarthatósági célokat 5. Helyi akcióterv kidolgozása a szakpolitikai dokumentum javítására vonatkozóan 6. Zárókonferencia
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A projekt transzfer partnereinek munkája a 2024. szeptember végi portugáliai workshoppal kezdődött, melyet lublini, laRochell-i, végül május 6-7. között nyíregyházi partnertalálkozó követett. Következő partnertalálkozóra szeptemberben kerül sor, addig szakmai dokumentumok előkészítése zajlik.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

15. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	EUI Innovative actions – InterACT Green: Zöld infrastruktúra InterAKTÍV menedzsment és regeneráció a varasdi Dráva-erdőparkon tesztelve
Projekt összköltsége:	5 166 425 EURO
Támogatás összege:	150 000 EURO
Támogatási intenzitás (%):	80 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Kezdet: 2024. szeptember 1. Befejezés: 2027. augusztus 31.
Támogatási Okirat megkötésének dátumai:	Folyamatban
Projektmenedzser (név, osztály):	Sulik Barbara, projektmenedzser
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Az Önkormányzat partnerként csatlakozott az „EUI Innovative actions –InterACT Green: Zöld infrastruktúra InterAKTÍV menedzsment és regeneráció a varasdi Dráva-erdőparkon tesztelve” című pályázathoz. Az InterActGreen projektet a horvát Varazdin város által vezetett konzorcium nyerte az EUI (European Urban Innovation) program keretében. A projekt részeként Varazdin vállalta, hogy a megvalósítás során bevon további városokat (pilot partnerek), amelyekben a projekt keretében kialakítandó módszertan tesztelése megvalósítható. Ennek érdekében előzetes egyeztetéseket folytatott több várossal, köztük Nyíregyházával is. A projekt 2024. februárjában jutott oda, hogy Varazdin-nak végleges döntést kellett hoznia a pilot partner városokról és együttműködési megállapodást kellett aláírnia velük. Ezért februárban rövid határidővel kérte Nyíregyházát is, mint kiválasztott pilot partnert, hogy írja alá az együttműködési megállapodást. A pilot partner feladatainak megvalósítása 2024. 09. 01.-én indul. A projekt háttere és célja A történelmi és építészeti értékekben gazdag Varasd és Ludbreg agglomerációja Varasd megyében, Észak-Horvátországban található. A területhez tartozik a Dráva Erdőpark – az agglomeráció szempontjából kiemelten fontos, 95 hektáros védett természeti terület. A Dráva Erdőpark értékes városi zöld infrastruktúrát biztosít a helyi lakosság számára, ugyanakkor számos kihívással kell szembenéznie, különös tekintettel a menedzsment-gazdálkodási nehézségekre, a kihasználatlan közterületek fenntartására és az erdő pusztulására vonatkozóan. E kihívások kezelésére és a park újjáélesztésére integrált megoldásra van szükség. A projekt célja egy digitális PLATFORM létrehozásával egyetlen felhasználói felület alatt menedzselni a Dráva Erdőpark kezelését. A PLATFORM lehetővé teszi a zökkenőmentes döntéshozatalt és a kommunikációt az összes érintett fél (polgárok, a városi döntéshozók és a szakértők) között, ösztönözve az időben történő, közvetlen és fenntartható gazdálkodást.

	A projekt által javasolt innovatív megoldások A városi erdei parkok, mint a városi zöld infrastruktúra gerincei, elengedhetetlenek a városi közösségek számára. Az ökoszisztéma-szolgáltatások széles skáláját kínálják, amelyek gazdasági, társadalmi előnyeit egyre inkább elismerik. Az ilyen előnyök biztosításához azonban a városi erdei parkokat megfelelően meg kell tervezni és koordinálni kell menedzsmentjét. Az InterACT Green projekt erre több megoldást is kínál: ▪ A PLATFORM keretében egy új, személyre szabott digitális infrastruktúra létrehozása, amely olyan digitális szolgáltatások keretrendszere, amelyek kielégítik mind a komplex menedzsment és felhasználói igényeket is. ▪ Az erdő revitalizációja egy előzetes felmérés alapján meghatározott területen, valamint az új európai Bauhaus értékekhez igazodva az erdei park használatát biztosító infrastruktúra felújítása. A projektben résztvevő partnerek: ▪ Varasd Város Önkormányzata ▪ Ludbreg Város Önkormányzata ▪ Zágrábi Egyetem Szervezési és Informatikai Kara ▪ Horvát Erdészeti Kutatóintézet ▪ Varasd Megyei Természetvédelmi Közintézmény ▪ Varasd Turisztikai Közösség Transzferpartnerek: ▪ Kamnik Város Önkormányzata, Szlovénia ▪ Turisztikai Szolgáltatások Közössége Sierra Espuñában, Spanyolország ▪ Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, Magyarország Nyíregyháza, mint transzferpartner szakmai tevékenysége <u>A tevékenységek tartalma:</u> a) Transzfer együttműködés koordinálása – Transzfer együttműködés indítása, transzfer tevékenységek szervezése, koordinálása, részletes munkaterv elkészítése. b) Tudáscsere és peer to peer learning – Helyszíni látogatások, workshopok, találkozók, megbeszélések szervezése. c) Az innovatív megoldások transzferének és keretrendszerének megfogalmazása – Az innovatív megoldások átadására szolgáló keretrendszerek kidolgozása magában foglalja a partnerek számára iránymutatások kidolgozását az innovatív megoldások városi környezetükben történő adaptálásához és ismételteséhez.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A projekt online konferenciákkal, partnertalálkozókkal vette kezdetét 2024-ben. 2025.02.03-05. között Varasdiban került sor az 1. kick off meetingre. 2025. március 3-án online egyeztetés történt a projekt tartalmával és megvalósításával kapcsolatban. A nyíregyházi partnertalálkozóra 2025. szeptemberében kerül sor. Az 1. SHG meetingre 2025. április 23-án került sor. Jelenleg a swot analízis véglegesítése, és a pilot akciók tervezése/véglegesítése zajlik.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.
---	---------------

16. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	ANCHOR – Köz- és magánszféra közötti partnerség és transznacionális csereprogramok a jobb munkaerő-piaci kormányzás érdekében a demográfiai változások negatív hatásainak hatékony kezelése érdekében a Duna régióban
Projekt összköltsége:	2 086 300 EURO
Támogatás összege:	180 000 EURO
Önerő összege	9 000 EURO
Támogatási intenzitás (%):	95 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2025.01.01.-2027.06.30.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Sass Csenge, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt célja Az ANCHOR projekt fő célja a Duna-régió munkaerőpiacainak elérhetőségének és inkluzivitásának javítása a veszélyeztetett csoportok jobb integrációja érdekében. A projekt középpontjában a hatékony munkaerő-piaci irányításért és integrációért felelős érintett szervezetek közötti együttműködés erősítése, valamint tevékenységeik koordinációjának javítása áll a Duna régió belüli kiegyensúlyozatlan vándorlási folyamatok csökkentése érdekében. A projektben résztvevő partnerek Vezetőpartner: Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány (Magyarország) Projekt partnerek • Municipality of Nyíregyhaza (Magyarország) • Scientific Research Centre Bistra Ptuj (Szlovénia) • Academia Ltd. (Szlovénia) • Municipality of Centar Sarajevo (Bosznia-Hercegovina) • Chamber of Economy of Sarajevo Canton (Bosznia- Hercegovina) • TU Wien (Austria) • Development Agency North- Dan Ltd. (Horvátország) • City of Valjevo (Szerbia) • Modern Educational Approach (Szerbia) • Non-Governmental Organization „Youth Space” (Ukrajna) • Bulgarian Association for Ttransfer of Technology and Innovatioan (Bulgária)

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	Nyíregyháza, mint partner szakmai tevékenysége Nyíregyháza városa, mint városi partner részt vesz minden olyan tevékenység elvégzésében, amelynek helyi vonatkozásai vannak (pl. helyi kormányzási struktúra értékelése, helyi akcióterv készítése, helyi munkaerő-piaci fórum működtetése, közös innovatív megoldások kísérleti akcióként való tesztelése, adatgyűjtés és -megosztás a transznacionális megfigyelőközpont számára), azaz minden munkacsomag megvalósításához hozzájárul. A pilotok fő tervezett fókuszában a co-branding eszköztár előkészítése és fejlesztése áll, de mindezek mellett Nyíregyháza elkötelezett, hogy megossza (és elmélyítse) tapasztalatait az ANCHOR projektben résztvevő partnereivel. Az önkormányzat kapacitással és kapcsolati hálóval rendelkezik ahhoz, hogy bevonja és elkötelezetté tegye az összes érdekelt felet a transznacionális projektben, valamint a helyi párbeszéd és tudásátadás előmozdítása érdekében. Fontos továbbá az ANCHOR projekt, valamint tematikus fókuszpontjainak és eredményeinek láthatósága, ami azt jelenti, hogy Nyíregyháza részt vesz a kommunikációs és disszeminációs tevékenységekben is. <u>Nyíregyháza kiemelt feladatai az ANCHOR projektben a következők:</u> 1.) Igényelemzés és akcióterv készítése - Nyíregyháza értékeli a munkaerőpiaci kormányzást, azonosítja a kihívásokat, és meghatározza a fejlesztési intézkedéseket. 2.) Kapacitásépítés - Nyíregyháza tréningeken vesz részt és megosztja tapasztalatait transznacionális és helyi szinten egyaránt. 3.) Kísérleti akciók - Nyíregyháza a demográfiai kihívások megoldására innovatív munkaerőpiaci fejlesztési megoldásokat készít, valósít meg és érvényesít. 4.) Adatgyűjtés - Nyíregyháza összegyűjti és elemzi a releváns adatokat az online transznacionális munkaerőpiaci megfigyelőközpont számára. 5.) Projektmenedzsment - az önkormányzat aktívan irányítja a projekttevékenységeket, együttműködik a partnerekkel, és biztosítja a célokhoz való igazodást – pontos dokumentációt és visszajelzést végez. 6.) Kommunikáció és disszemináció - Nyíregyháza kommunikációs tevékenység keretében felhívja a figyelmet mind a projektre, mind a döntő demográfiai változásokra és azok lehetséges megoldásaira.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A projekt támogatásáról szóló döntés 2024.12.18-án érkezett. A projekt április 1-vel indult. Az első partnertalálkozónak Nyíregyháza ad otthont 2025. június 23-24. között.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

17. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	INTERREG EUROPE_Strengthening the effectiveness of COmmunity sports for healt resilience in the framework of REgional policies_"(rövidített angol név: SCORE) A közösségi sportok hatékonyságának erősítése az egészségügyi ellenálló képesség érdekében a regionális politikák keretében
Projekt összköltsége:	1 440 886 Euro
Támogatás összege (Nyíregyháza):	200 220 Euro
ERFA összege	160 176 Euro (80%)
Társfinanszírozás összege	30 033 Euro (15%)
Önerő összege	10 011 Euro (5%)
Támogatási intenzitás (%):	80 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Támogatói döntést követően kerül pontos meghatározásra, tervezetten 2025. január 01. (36 hónap megvalósítási idő, 12 hónap nyomonkövetés)
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Sulik Barbara, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A SCPORTSCOM projekt célja, hogy támogassa az európai helyi és regionális döntéshozókat a közösségi sportok kínálatának bővítésében és minőségének emelésében. Mindez hosszú távon hozzájárul a lakosság egészségügyi ellenálló képességének javításához és a társadalmi kohézió erősítéséhez. A projekt lehetőséget biztosít a partnereknek, hogy egymás tapasztalataiból és bevált gyakorlatából tanuljanak, így jobban kihasználják a közösségi sportok és az egészségügyi reziliencia kölcsönhatásaiban rejlő potenciált. Nyíregyháza számos jógyakorlatot tud felmutatni a partnerek számára a közösségi sport céljára használható infrastruktúra kiépítésétől kezdve a közösségi sportprogramokon (pl. Mozdulj Nyíregyházán!, Bringa Piknik) át a komplex egészségügyi felmérésekig és prevencióig. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata vállalta, hogy a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során kiemelt figyelmet fordít a közösségi sport további erősítésére a fizikai és mentális egészség javítása céljából - egyéni és közösségi szinten egyaránt. Emellett az Önkormányzat, mint partner feladatai közé tartozik - részvétel a nemzetközi tapasztalatcsere és tudásmegosztás folyamatában (pl. tanulmányutak, tematikus szemináriumok), - a megismert releváns jógyakorlatok beépítése a város közösségi sportéletébe (valamint ennek teljeskörű dokumentálása), - nyíregyházi tanulmányút szervezése a partnerek számára, - egy helyi szintű partnerség létrehozása és működtetése, - kommunikációs és projektmenedzsment feladatok. Vezető partner: • Área Metropolitana de Porto (Portugal) Partnerek: • KMOP - Policy Center ASBL (Belgium)

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	• Regional Developpment Agency Backa (Serbia) • Regional Developpent Fund of Attica (Greece) • Krakow Metropolis Association (Poland) • Municipality of Heerenveen (Holland) • Nyíregyháza Municipality (Hungary)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2024. június 7-én, támogatásról szóló döntés 2025. március 5-én érkezett. A projekt 2025.05.01. napjával indult, az első meetingre 2025. júliusában kerül sor Brüsszelben.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

18. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	HELLO NYÍREGYHÁZA – IFJÚSÁGI NAGYRENDEZVÉNY ÉS WORKSHOP HUSK/SPF/2401/3.2/107
Projekt összköltsége:	10 568,75 EUR
Támogatás összege:	8 455 EUR – ERFA 1585,31 EUR – Nemzeti hozzájárulás
Önerő összege	528,44 EUR
Támogatási intenzitás (%):	95 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2025.04.01.-2025.06.30.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektfelelős (név, osztály):	Kántor Mónika, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	2025. április 25-én tizenegyedik alkalommal került megrendezésre Nyíregyháza belvárosában a szezonnyitó, ifjúsági tavaszköszöntő nagyrendezvényünk, a Helló Nyíregyháza. A rendezvényre kiemelt partnerként érkezett Nagykapos város, akik az Ifjúság utcában be is mutatkoztak és egy közös workshopon is részt vettek a nyíregyházi ifjúsági szervezetekkel közösen. Az Ifjúság utcában több mint 10 kitelepülő szervezet kínált hasznos időtöltést. A Köz-Pont Ifjúsági Egyesület, a Nemzeti Ifjúsági Tanács munkatársai mellett sok érdekességgel készült a Human-Net Alapítvány, a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Periféria Egyesület, a Mustárház Ifjúsági és Tanácsadó Iroda, Talantum Alapítvány, Új Nemzedék Nyíregyházi Közösségi Tér, Nyíregyházi Egyetem. A Kossuth téri rendezvénnyel párhuzamosan az ifjúsági szakemberek részére egy szakmai workshop került megrendezésre magyarországi és szlovákiai résztvevőkkel, valamint színpadi produkció is bemutatásra került.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A rendezvény 2025. április 25-én megvalósult. A projekt zárása 2025. június 30., ezt követően 15 napon belül kerül majd benyújtásra az elszámolás.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

19. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	CulturRO-HUB - Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében) ROHU00636
Támogatás összege:	Teljes támogatási összeg: 8.893.180,04 Euro <u>Nyíregyháza költségvetése:</u> Összes költség: 2.370.528,02 EURO ERFA: 1.896.422,41 EURO Állami hozzájárulás mértéke: 355.579,20 EURO Önerő mértéke: 118.526,41 EURO
Önerő összege	Összes költség: 2.370.528,02 EURO
Támogatási intenzitás (%):	95 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2024.12.23 - 2027.12.22.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	2024.12.23.
Projektfelelős (név, osztály):	dr. Tóth Adrienn, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt megvalósításának célja (összhangban a RSO4.6), hogy az interkulturális kapcsolatok erősödjenek, a városok kulturális szolgáltatásainak fejlesztése révén a művészek, a helyi lakosok bekapcsolódjanak a városok aktív kulturális életébe, így növekedjen a kultúra szerepe a társadalomban. Eredmény a megnövekedett bilaterális kulturális események száma, több résztvevő kulturális életben, érintett szakemberek és látogatók számának növekedése, kulturális központok felújítása és létrehozása. Ehhez kapcsolódóan infrastrukturális fejlesztések, valamint kulturális rendezvények tervezettek: Nyíregyháza esetében a Bocskai u. 25. szám alatt kerül felújításra egy épület, mely a fejlesztés révén kulturális központként fog funkcionálni. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának feladata az infrastrukturális fejlesztésen túl a zárókonferencia megrendezése, a projektmenedzsment találkozók szervezése és a kulturális rendezvényeken való aktív részvétel. Szatmárnémeti városa három épület felújítását tervezi: kialakításra kerül egy multikulturális központ, a filharmónia épületének felújítása, valamint a színház épületébe klíma telepítése tervezett.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	Bilaterális kulturális események biztosítják az együttműködést a partnerek között, valamint a projekt céljának elérését.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A projekt első partneri beszámolója és elszámolása elfogadásra került: 2025. június 02-án.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

20. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	INTERREG HUSK-2302 - Innovatív vízviszatartási megoldások az életminőség javítására Kassán és Nyíregyházán
Projekt összköltsége:	1203633,5 euro
Támogatás összege:	Vezetőpartner: 282 517,2 euro (Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata) Projektpartner: 680 389,6 euro (Kassa Város Önkormányzata)
Önerő összege:	Vezetőpartner: 17 657,5 euro (Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata) Projektpartner: 68 038,96 euro (Kassa Város Önkormányzata)
Nemzeti társfinanszírozás összege:	Vezetőpartner: 52 972 euro (Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata) Projektpartner: 102 058,44 euro (Kassa Város Önkormányzata)
Támogatási intenzitás (%):	Vezető partner: ERFA uniós hozzájárulás: 80% nemzeti társfinanszírozás: 15 % önerő hozzájárulás: 5% Projektpartner: ERFA uniós hozzájárulás: 80% nemzeti társfinanszírozás: 12% önerő hozzájárulás: 8%
Projekt (tervezett) kezdeté és befejezése:	2024. július 1.- 2026. október 31.
Támogatási Szerződés megkötésének dátumai:	2024. október 08.
Kapcsolattartó (név, osztály):	Sass Csenge, Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A felhívás célja az integrált és inkluzív társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben. A projekt az „Árvíz kockázatok kezelése-vízgazdálkodás” célterületen valósul meg. <u>Nyíregyháza projektrész:</u> Nyíregyháza belvárosában található a Kossuth utca, amely a város egyik nagy arányú forgalmat lebonyolító utcája. Az utca környezete túlszűfolt, a beépített területek aránya magas, ezért a vízelvezető rendszer a mélyebb fekvésből adódóan túlterhelt. Nagyobb esőzések alkalmával a meglévő rendszer túlterhelődik, „villámárvizek” alakulnak ki. A jelenleg kiépített csapadékvíz elvezető hálózat nem képes a hirtelen megjelenő nagy vízmennyiséget befogadni

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	és elvezetni, így szükséges a hálózat fejlesztése, újraméretezése és puffertárolórendszerrel való kiegészítése. A tározók üzembe helyezésével a meglévő zárt rendszer nagyobb csapadékesemények miatt a térszínen jelentkező vízborítások megszüntethetők. A pályázat keretén belül fejlesztésre kerülő helyszín: 4400 Nyíregyháza, Kossuth utca. <u>Kassa projektrész:</u> Kassa külvárosában, Ťahanovce városrész központi részén található a természeti adottságokból adódóan, az érintett medencéből származó csapadékvíz gyűjtőterülete. A helyszínen megjelenő csapadékvíz helyben tartására és kezelésére egy "Vízikert" létesítése jelent megoldást. A fejlesztéssel a csapadékvíz lefolyásának lelassítása valósul meg, lehetővé téve a fokozatos felszívódást a felső "zöld" rétegbe. Az elnyelt csapadék párologtatása a levegő hőmérsékletének csökkentésére fordítódik a nyári melegben. Maga a párologtatás intenzív növény ültetéssel, telepítéssel történik meg. A telepítés az aljzat felső részére, sekély gyökérrendszerrel rendelkező növényekkel és néhány fa ültetésével történik. A csapadékvíz összegyűjtésére egy 33m3 térfogatú föld alatti gyűjtőtartály tervezett.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2023. szeptember 15-én. A pályázat pozitív támogatói döntésben részesült 2024. április 17-én. A támogató szerződés megkötésre került 2024. október 08-án. A munkaterület átadás megtörtént 2024. szeptember 13-án. A kivitelezés befejeződött, a műszaki átadás-átvételi eljárás 2025. április 10-én lezárult. 2025. május 16-án sikeresen lebonyolításra került az első szakmai workshop, amely a Nyíregyházi Egyetemen került megszervezésre.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

21. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Interreg Central Europe- PopUpUrbanSpaces CE0100161
Projekt összköltsége:	2.293.023 EUR
Támogatási intenzitás (%):	Nyíregyháza MJV teljes költségvetése: 247 765 EUR ERDF támogatás: 198 212 Eur (72 967 783.56 HUF) 80 % Önerő: 49 553 Eur (18 241 945.89 HUF) 20 % - ebből 15%-ot vállal a Magyar Állam Támogatási intenzitás: 80%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2023. március- 2026. február 28.
Támogatási Szerződés	2023.04.14.

001815

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

megkötésének dátuma:	
Kapcsolattartó (név, osztály):	Pálhalmi-Varga Sára, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt célja, hogy próbálja megoldani a funkcionális városi területeknek az autós közlekedés orientált közlekedésből eredő problémáit. Az, hogy az autók szűkös köztereket és fontos városi funkciókat vesznek el az emberektől, miközben torlódásokat teremtenek, hozzájárulnak a magas ÜHG-kibocsátáshoz, negatívan hat a környezetre és a lakosok egészségére. A városi mobilitás fenntartható formái felé irányuló hozzáállásbeli változás eléréséhez az embereknek meg kell érteniük az autós közlekedés saját magukra és a környezetre gyakorolt hatásait és következményeit és készen állni arra, hogy elhagyják autóikat a tömegközlekedés javára. Vezető partner: Kamnik Önkormányzata (Szlovénia) Partnerek: • Horvátország: Development agency North-DAN Ltd. • Lengyelország: Institute of Urban and Regional Development • Magyarország: Első Magyar Felelős Innovációs Fejlesztési Ügynökség • Szlovénia: Intsitute for Spatial Policies • Olaszország: Ferrara Önkormányzata • Lengyelország: Rzeszow Regionális Fejlesztési Ügynökség • Ausztria: University for Continuing Education Krems • Németország: Bamberg Városa • Magyarország: Nyíregyháza MJV Önkormányzata
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek):	Az áprilisi nyitórendezvényt Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata tartotta. Az első munkacsomag felelősei mi voltunk, melynek tartalma: nyíregyházi audit elkészítése angol nyelven a megadott módszertan alapján a városi mobilitásról és utazási szokásokról, legalább két nyíregyházi jó gyakorlat bemutatása angol nyelven a megadott sablonban, a város-vidék partnerséghez kapcsolódóan partnerlista összeállítása, 6 város-vidék partnerségi workshop, nyíregyházi képzési igényfelmérés. 2024. szeptember 7-én megtartottuk a városi stakeholdereknek a projekt bemutató workshopot. Elindult a párbeszéd az önkormányzat és az érdekelt felek között. 2024. májusában megrendezésre került az első Jane's walk. Az esemény a facebookon került meghirdetésre. A projekt pilot akciójának megvalósításához kapcsolódóan augusztusban kérdőívet töltöttünk ki. Az akció keretén belül beszerzésre és beszerelésre került 2 db utasszámláló berendezés is, melyeket helyi buszok járatain használunk. 2024. decemberben ismét stakeholder meetinget tartottunk, ahol az év eseményeiről számoltunk be az érdekelt feleknek, valamint bemutattuk a pilot program részleteit. 2025. áprilisban lezárult a projekt legutóbbi, 4. elszámlási időszaka.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	Júniusban tartjuk a következő meetinget. Eddig négy workshopra került sor a megvalósítási időszak alatt (Ferrara, Varasd, Krems <i>(online)</i>, Bamberg). A következő partnertalálkozó 2025 szeptemberben lesz Rzeszówban. A projekt záró eseménye 2026 januárban lesz a szlovéniai Kamnikban.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

22. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Urbact IV - C4TALENT
Projekt összköltsége:	A projekt teljes költségvetése 847.388 EUR
Támogatási intenzitás (%):	A vezető partner (Nyíregyháza) költségvetése 176.000 euro. A társfinanszírozás 20%, de ebből a magyar kormányzati 15%, a városnak 5%-ot kell biztosítani (természetben is lehet). A finanszírozás előrehaladási jelentések alapján utólagos. A projekt időtartama 30 hónap.
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Megvalósítás: 2023.07.01-2026.01.31.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	2023.08.01.
Kapcsolattartó (név, osztály):	Pálhalmi-Varga Sára, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Számos kis- és közepes város Európában szenved az agyelszívástól - elvesztik a legtöbb - az adott városból származó - tehetséges fiatal szakembert, akik a gazdasági centrumokban, a fővárosban vagy akár külföldön keresik a boldogulásukat. Ennek a folyamatnak számos negatív következménye van - köztük a korlátozott innovációs kapacitás, nehézségek az olyan befektetők vonzásában, akiknek fontos a magas képzettségű szakembergárda, sőt még a meglévő cégeknél is kialakulhat munkaerőhiány. A tehetséges szakemberek folyamatos eláramlása hosszú távon a helyi gazdaság és ezáltal a város lassú hanyatlásához vezet - ez pedig tovább erősíti a tehetséges fiatalok elvándorlását. Nyíregyháza a vezető partner ebben a projektben. Ez azt jelenti, hogy kidolgozza a pályázat szakmai tartalmát és biztosítja, hogy jó minőségben, határidőre benyújtásra kerüljön, koordinálja a projekt végrehajtását, valamennyi partner munkáját szakmailag és adminisztratív szempontból is. A partnerek:

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	- Nyíregyháza (Vezetőpartner) - Rzeszów (Lengyelország) - Vilanova i la Geltrú (Spanyolország) - Alytus (Litvánia) - Roeselare (Belgium) - Varberg (Svédország) - Alghero (Szardinia) - Pireus (Görögország) - Centar Sarajevo (Bosznia-Hercegovina) - Pula (Horvátország)
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek):	2024. december 4-én a Bencs teremben került sor az első nyíregyházi ULG meetingre, majd a kötelező partnerlátogatásra. Az ULG meetingen több nagy cég és helyi kis vállalkozások is képviseltették magukat. Júliusban került megrendezésre a következő ULG meeting szintén a Megakom irodájában. A projekt legutóbbi, második elszámolási időszaka 2025. januárjában zárult. Az eddigi partnertalálkozók után (Vilanova i la Geltrú, Alghero, Roeselare) a soron következő júniusban lesz Centar Sarajevóban. 2025. októberben kerül sor a 3 napos záró eseményre Nyíregyházán.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

23. sz. adatlap

PROJEKT CÍME/ REGISZTRÁCIÓS SZÁMA:	A Nyíregyházi Ipari park bővítése BMÖGF/411/2022
Projekt összköltsége:	15.000.000.000,-Ft
Támogatás összege:	15.000.000.000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2022.02.04. – 2025.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	2022.02.23. 1.sz. módosítás: 2022.01.21. 2.sz. módosítás: 2023.06.29. 3.sz. módosítás: 2023.10.10. 4.sz. módosítás: 2024.12.16. 5.sz. módosítás gázkapacitás értékesítése okán jelenleg folyamatban van
Projektfelelős (név, osztály):	Dr. Podlovics Roland alpolgármester Hagymási Gyula hivatali referatúrák vezetője Hajnal-Ujhelyi Rita senior szakmai irányító Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Kormány 1043/2022. (II.4.) Korm.határozata értelmében 15.000.000.000,-Ft támogatásban részesítette Önkormányzatunkat azzal

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	a céllal, hogy a fejlesztési területen ipari parkot alakítson ki (a terület tulajdoni helyzetének rendezésére, a művelési ág alóli kivonására, a telekalakítási eljárások lefolytatására, a terület előkészítésére és tereprendezésére, valamint tervezésre és kivitelezésre is sor kerüljön). A támogatás keretében közcélú infrastrukturális fejlesztés is megtörténik részben pénzeszköz átadással (gázhálózat fejlesztése), továbbá tervezési-, mérnök és műszaki ellenőrzési feladatok is a projekt részét képezik.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.):	Nevezett támogatás felhasználását és ezáltal a projekt megvalósítását Önkormányzatunk megkezdte az alábbiak szerint. Megvásárolta, illetve néhány esetben kisajátította a fejlesztéssel érintett ingatlanokat. Megtörtént a terület művelési ág alóli kivonása keretében a földvédelmi járulék-, illetve egyéb kisösszegű hatósági eljárási díjak kifizetése. Talajvédelmi Terv elkészítése is megvalósult nevezett ingatlanok vonatkozásában. Önkormányzatunk a közbeszerzésekről szóló törvény rendelkezései alapján uniós nyílt eljárást indított az ipari park tervezési szolgáltatásainak elvégzésére. A tervezési szerződés aláírására 2023.01.25. napján került sor. A szerződés értelmében az I. és II. ütem tervei, engedélyei teljeskörűen leszállításra kerültek Önkormányzatunkhoz. Jelenleg a III. ütem tervezése zajlik, melynek kapcsán az engedélyes tervek már rendelkezésre állnak, a kiviteli tervek szakaszosan kerülnek leszállításra, mely szintén folyamatban van. Szintén európai uniós eljárás keretében kiválasztásra került a beruházás lebonyolítója és műszaki ellenőre, mely eljárás eredményeként Önkormányzatunk 2023.05.26-án megbízási szerződést kötött. Szerződéskötésre került sor továbbá az Opus Tígáz Zrt-vel az Ipari Park gázkapacitás biztosítás I. ütemére vonatkozóan is 2023.06.30. napján, mely beruházás 2024. decemberében befejeződött, eredményeként 12.000m³ gázkapacitás áll a befektetők rendelkezésre. <u>Jelenleg folyamatban lévő tevékenységek:</u> • Tervezés III. ütem; • Műszaki ellenőrzés – mérnök tevékenységek, Kivitelezés I. ütem 2.rész; • Lösszermentesítés, régészet; • Terepi geodézia beszerzési eljárás előkészítése; • Területismertető talajvizsgálati jelentés elkészítésére vonatkozó közbeszerzési eljárás elkészítése; • Talaj-és talajvízszennyezettség mérésre vonatkozó közbeszerzési eljárás előkészítése; A befektetői tárgyalások a területek értékesítése érdekében szintén folyamatosak.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

24. sz. adatlap

PROJEKT CÍME/ REGISZTRÁCIÓS SZÁMA:	Az 1251/2022. (V. 4.) Kormányhatározat szerinti villamosenergia hálózat fejlesztés megvalósítás 215600
Projekt összköltsége:	5.782.104.094,-Ft
Támogatás összege:	5.782.104.094,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt kezdete és (tervezett) befejezése:	2022.10.01. – 2026.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	2022.02.27. 1.sz. módosítás: 2023.12.18. 2.sz. módosítás: forrás évek közötti átcsoportosítása miatt jelenleg folyamatban van, a 2025.05.26. napján módosított 1289/2023. (VII.17.) korm.hat alapján
Projektfelelős (név, osztály):	Dr. Podlovics Roland alpolgármester Hagymási Gyula hivatali referatúrák vezetője Hajnal-Ujhelyi Rita senior szakmai irányító Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Nyíregyházi Ipari Park villamosenergia hálózat fejlesztés megvalósításához szükséges intézkedésekről a Kormány az 1251/2022. (V. 4.) Korm. határozatával döntött. A Nyíregyházi Ipari Park bővítésével összefüggő villamosenergia hálózat fejlesztés keretében Önkormányzatunk feladata a villamosenergia kapacitásra vonatkozó csatlakozási igénybejelentés megtétele, szükséges teljesítményarányos csatlakozási díj megfizetése, területszerzés és előkészítés, valamint projekt koordinációs feladatok ellátása.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.):	A projekt megvalósítása a támogatási célnak megfelelően elkezdődött. - „NyMJV 103+81 MVA villamosteljesítmény biztosítása” tárgyú Kbt. 98. § (2) bekezdés c) pontja szerinti uniós, hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárás eredményeként 2023.08.31-én Csatlakozási Szerződést kötöttünk az OPUS Titász Zrt-vel. - „NyMJV - NAF átviteli hálózat mögöttes rend. állása” tárgyú Kbt. 98. § (2) bekezdés c) pontja szerinti uniós, hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárás eredményeként 2023.08.31-én Csatlakozási Szerződést kötöttünk a MAVIR Zrt.-vel. - Közbeszerzési eljárás eredményeként szerződéskötésre került sor továbbá az Opus Tíráz Zrt-vel az Ipari Park gázkapacitás biztosítás II. ütemére vonatkozóan 2023.06.30-án. A Nyíregyházi Ipari Park közcélú infrastrukturális fejlesztési feladataihoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1289/2023. (VII. 17.) Korm. határozat alapján a Kormány egyetértett a Nyíregyházi Ipari Park villamosenergia hálózat fejlesztése második ütemének megvalósításával, illetve az ipari park gázellátásának fejlesztésével, melynek érdekében Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata részére további 1.766.827.908,-Ft vissza nem térítendő, illetve 712.815.176,-Ft visszatérítendő támogatást biztosított. A Támogatási Szerződés fentiekre vonatkozó módosítása 2023.12.18-án megtörtént.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	A Nyíregyházi Ipari Park bővítésével összefüggő villamosenergia hálózat fejlesztés második ütemében Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának többletfeladatai az alábbiak: - Elektromos hálózat fejlesztése: A Nyíregyháza Ipari Park 2." 132/22 kV-os bővítése. A „Buj – Nyíregyháza Simai út” [132] kV-os távvezeték „Nyíregyháza Ipari Park 2.” [132/22] kV-os alállomásba történő beforgatása - új kétrendszerű [132] kV-os távvezeték létesítés segítségével fejlesztéshez kapcsolódó csatlakozási díjak megfizetése - Szénhidrogén hálózat fejlesztése és fejlesztési területen való kiépítése (II. ütem). Mindösszesen 30.000 m3/óra kapacitásbővítés megvalósulása gázátadó fejlesztéshez kapcsolódó csatlakozási díjak megfizetése. - Iparterület biogázzal történő ellátása: a Nyíregyházi Ipari Park biogázzal történő ellátása a karbonsemlegesség iránti befektetői elvárások miatt szükséges. Az elvárt kapacitás 7.000 m3/h. A nagy kapacitás miatt erre vonatkozóan megvalósíthatósági tanulmányt szükséges készíttetni. A villamos teljesítmény növelése érdekében indított Kbt. 98. § (2) bekezdés c) pontja szerinti uniós, hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárás eredményesen lezárult 2025.05.23. napján, a „Nyíregyháza Ipari Park 132 kV-os (NAF) +140 MVA-es villamos teljesítmény kiépítése tárgyában”, a nyertes Ajánlattevőkkel (Opus Titász Zrt. és Mavir Zrt.) a szerződések megkötésére tervezetten 2025. június hónapban kerül sor.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

25. sz. adatlap

PROJEKT CÍME/ REGISZTRÁCIÓS SZÁMA:	Az Ipari park északi és déli fejlesztési területe feltáró-, körüljáró -és határoló útjainak megvalósítása 1289/2023 (VII. 17) KORM. HATÁROZAT
Projekt összköltsége:	24.578.452.928,-Ft
Támogatás összege:	24.578.452.928,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt kezdete és (tervezett) befejezése:	2023.07.17. – 2026.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	2023.12.06. 1.sz. módosítás: 2024.08.01. 2. sz. módosítás: 2025.02.05. 3.sz. módosítása jelenleg folyamatban van, a 2025.05.26. napján módosított 1289/2023. (VII.17.) korm.hat alapján
Projektfelelős (név, osztály):	Dr. Podlovics Roland alpolgármester Hagymási Gyula hivatali referatúrák vezetője Hajnal-Ujhelyi Rita senior szakmai irányító Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Kormány Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata részére a Nyíregyházi Ipari Park közcélú infrastrukturális fejlesztési feladataihoz szükséges kötelezettség vállalásokról szóló 1289/2023. (VII. 17.) Korm. határozat 1.1 e) pontjában szereplő, az ipari park északi és déli fejlesztési területe feltáró-, körüljáró- és határoló útjainak megvalósításához biztosított forrást az alábbiak szerinti műszaki tartalom mellett: – M3 új keleti autópálya csomópont és 113-as számú vasútvonal közötti útszakasz kialakítása. – M3 új keleti autópálya csomópont és 49146 jelű út közötti útszakasz kialakítása. – 49146. jelű Lászlótanya bekötőút felújítása Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén. – 49146. jelű Lászlótanya bekötő út mentén kerékpáros közlekedési lehetőség biztosítása M3-as új (230+488 km szelvény), keleti autópálya csomópontához vezető északi-dél irányú Újsortanyai bekötő útig. – 4925. jelű összekötő út és 49146 jelű bekötőút keresztezésében csomópont kialakítása. – Út csomópontok tervezése a 49146. jelű bekötőút és belső úthálózat keresztezésénél, az 1+450, és 3+600 km szelvények környezetében, autópálya irányú kapcsolatok biztosítása érdekében. – W-SCOPE befektetési terület nyugati oldalán út és kerékpárút, valamint 49146 jelű bekötőúti csatlakozásánál csomópont kialakítása. – Északi tervezési területen körüljáró út, déli határoló út kialakítása. – Északi tervezési területen körüljáró út, délnyugati határoló út kialakítása. – Északi tervezési területen körüljáró út, nyugati határolóút kialakítása. – Északi tervezési területen körüljáró út, déli bekötőút kialakítása. – 4925. jelű összekötő út és északi tervezési terület déli határoló útjának csatlakozásánál csomópont vagy csomóponthoz csatlakozás kialakítása. – 113-as számú vasútvonal és 4911. jelű út között új útszakasz kialakítása. – 4911. jelű összekötő út és 49148. jelű bekötőút csatlakozásánál új csomópont kialakítása. A projekt részét képezi továbbá kerékpárút építés: gyalogos-, gyalog-kerékpáros, illetve kerékpáros létesítmény kiépítése. Közösségi közlekedés keretében autóbusz visszafordítási lehetőségek, autóbusz megállóhelyek kiépítése. Közvilágítás: a beruházási területek mentén tervezett utak melletti közvilágítás kiépítése. Csapadékvíz-elvezetés: Útcélú területek víztelenítése a fejlesztési terület minden tervezett fő- és mellékúthálózati elemével párhuzamosan megvalósul.
---	---

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	NyMJV Tervezési Programjának II. üteme alapján közműudvar létesítése, keretében kiszolgáló épületek építése továbbá szükséges eszköz- és gépbeszerzés is a projekt részét képezik, csakúgy, mint a projektmenedzsment, mérnök-műszaki ellenőr, illetve tervezési feladatok.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.):	Nyíregyháza MJV Önkormányzata, valamint az Építési és Közlekedési Minisztérium (továbbiakban ÉKM) között 2023.10.31-én aláírásra került nevezett Korm.határozat szerinti Együttműködési Megállapodás, valamint egy Jegyzőkönyv is aláírásra került 2023.10.26-án a fentiekben említett Korm.határozatban foglalt közúti projektek megvalósításáról. Önkormányzatunk a közbeszerzésekről szóló törvény rendelkezései alapján uniós nyílt eljárást indított az ipari park tervezési szolgáltatásainak elvégzésére. A tervezési szerződés aláírására 2023.01.25. napján került sor. A szerződés értelmében az I. és II. ütem tervei, engedélyei teljeskörűen leszállításra kerültek Önkormányzatunkhoz. Jelenleg a III. ütem tervezése zajlik, melynek kapcsán az engedélyes tervek már rendelkezésre állnak, a kiviteli tervek szakaszosan kerülnek leszállításra, mely szintén folyamatban van. Szintén európai uniós eljárás keretében kiválasztásra került a beruházás lebonyolítója és műszaki ellenőre, mely eljárás eredményeként Önkormányzatunk 2023.05.26-án megbízási szerződést kötött. A műszaki ellenőrzés a 2.rész vonatkozásában jelenleg is folyamatban van. Önkormányzatunk a Kbt. szerinti uniós nyílt feltételes közbeszerzési eljárást indított „NyMJV – Ipari Park kivitelezése (I. tervezési ütem)” tárgyban (EKR azonosító: EKR001386242023). Az eljárás eredményeként a kivitelezési szerződések aláírásra kerültek 2024.02.12-én. A munkaterület átadás – átvétele az 1.rész területelőkészítés tekintetében a szerződés aláírásának és egyúttal hatálybalépésének napján, 2024.02.12-én szintén megtörtént. Készültségi szintje: 100%. A sikeres műszaki átadás-átvétel zárása 2024. decemberében megtörtént. 2.rész – kivitelezés: útépítés és közműépítés tárgyú kivitelezési szerződés vonatkozásában a hatályba lépés 2024.04.04. napján, míg a munkaterület átadás-átvételre 2024.04.08, napján került sor. Készültségi szintje 100%. A műszaki átadás-átvételi eljárás 2025.06.06. napján megkezdődött. 2025. május 26-án megjelent a Térségi fejlesztési feladatokhoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1023/2022. (I. 27.) Korm. határozat, valamint a Nyíregyházi Ipari Park közcélú infrastrukturális fejlesztési feladataihoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1289/2023. (VII. 17.) Korm. határozat módosításáról szóló 1166/2025. (V. 26.) Korm.határozat; melynek keretében „Az ipari park északi és déli fejlesztési területe feltáró-, körüljáró- és határoló útjainak megvalósítása” tárgyú beruházás II. infrastrukturális üteme kapcsán, többlet műszaki tartalom került elrendelésre a kapcsolódó többletforrás (12.342.942.789,-Ft) biztosításával egyidejűleg.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	Jelenleg folyamatban van a II. tervezési ütem kivitelező kiválasztására vonatkozó közbeszerzési eljárás előkészítése. Az eljárás indításának tervezett ideje: 2025. június/július hó.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

26. sz. adatlap

PROJEKT CÍME/ REGISZTRÁCIÓS SZÁMA:	A Nyíregyházi Ipari park hírközlési hálózatának kiépítése 1289/2023 (VII. 17) KORM. HATÁROZAT
Projekt összköltsége:	3.182.777.137,-Ft
Támogatás összege:	3.182.777.137,-Ft
Támogatási intenzitás (%)	100 %
Projekt kezdete és (tervezett) befejezése:	2023.12.21. – 2026.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	2023.12.21. 1.sz. módosítás: 2024.06.23. 2.sz. módosítása, a 2025.05.26. napján módosított 1289/2023. (VII.17.) korm.határozattal összefüggésben jelenleg folyamatban van.
Projektfelelős (név, osztály):	Dr. Podlovics Roland alpolgármester Hagymási Gyula hivatali referatúrák vezetője Hajnal-Ujhelyi Rita senior szakmai irányító Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	I. ütem: Az Északi fejlesztési és a W-Scope befektetési terület IT hálózat fejlesztése. Az Északi fejlesztési terület útjai és a W-SCOPE befektetési terület nyugati oldala mellett építendő út melletti közműsávban IT hálózat fejlesztése szükséges akként, hogy az IT hálózat telepítésekor redundáns rendszer legyen kialakítható a fejlesztési területig, a Keleti 2-es úton lévő alépítményi csatlakozási ponttól kezdődően, az M3-as autópálya alatt történő átvezetéssel. Ezen védőcső kifejezetten a majdani IT szolgáltató(k) részére létesül. II. ütem: A Déli fejlesztési terület IT hálózat fejlesztése. IT hálózat fejlesztésének megvalósítása valamennyi, még IT tervezéssel nem érintett fejlesztési területen (azaz a 4925. j. ök. út, a 49146. j. bekötőút, valamint a W-SCOPE terület keleti határoló út mentén). A megvalósítás a közúti nyomvonalak melletti közműsávban szükséges védőcsövekben és aknáknak történik akként, hogy a későbbi IT hálózat kiépítésekor redundáns rendszer legyen kialakítható.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.):	Önkormányzatunk a közbeszerzésekről szóló törvény rendelkezései alapján uniós nyílt eljárást indított az ipari park tervezési szolgáltatásainak elvégzésére. A tervezési szerződés aláírására 2023.01.25. napján került sor. A szerződés értelmében az I. és II. ütem tervei, engedélyei teljeskörűen leszállításra kerültek Önkormányzatunkhoz. Jelenleg a III. ütem tervezése zajlik, melynek kapcsán az engedélyes tervek már rendelkezésre állnak, a kiviteli tervek szakaszosan kerülnek leszállításra, mely szintén folyamatban van.

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	Szintén európai uniós eljárás keretében kiválasztásra került a beruházás lebonyolítója és műszaki ellenőre, mely eljárás eredményeként Önkormányzatunk 2023.05.26-án megbízási szerződést kötött. A műszaki ellenőrzés a kivitelezés 2.rész vonatkozásában jelenleg is folyamatban van. Önkormányzatunk a Kbt. szerinti uniós nyílt feltételes közbeszerzési eljárást indított „NyMJV – Ipari Park kivitelezése (I. tervezési ütem)” tárgyban (EKR azonosító: EKR001386242023). Az eljárás eredményeként a kivitelezési szerződések aláírásra kerültek 2024.02.12-én. A munkaterület átadás – átvétele az 1.rész területelőkészítés tekintetében a szerződés aláírásának és egyúttal hatálybalépésének napján, 2024.02.12-én szintén megtörtént. Készültségi szintje: 100%. A sikeres műszaki átadás-átvétel zárása 2024. decemberében megtörtént. 2.rész – kivitelezés: útépítés és közműépítés tárgyú kivitelezési szerződés vonatkozásában a hatályba lépés 2024.04.04. napján, míg a munkaterület átadás-átvételre 2024.04.08. napján került sor. Készültségi szintje 100%. A műszaki átadás-átvételi eljárás 2025.06.06. napján megkezdődött. 2025. május 26-án megjelent a Térségi fejlesztési feladatokhoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1023/2022. (I. 27.) Korm. határozat, valamint a Nyíregyházi Ipari Park közcélú infrastrukturális fejlesztési feladataihoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1289/2023. (VII. 17.) Korm. határozat módosításáról szóló 1166/2025. (V. 26.) Korm.határozat; melynek keretében „Az ipari park hírközlési hálózatának kiépítése” tárgyú beruházás II. infrastrukturális üteme kapcsán, többlet műszaki tartalom került elrendelésre a kapcsolódó többletforrás (704.965.000,- Ft) biztosításával egyidejűleg. Jelenleg folyamatban van a II. tervezési ütem kivitelező kiválasztására vonatkozó közbeszerzési eljárás előkészítése. Az eljárás indításának tervezett ideje: 2025. június/július hó.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

27. sz. adatlap

PROJEKT CÍME/ REGISZTRÁCIÓS SZÁMA:	A Nyíregyházi Ipari park víziközmű infrastrukturális fejlesztési feladatai keretében az Ipari park vízellátásának, szennyvízelvezetésének és-kezelésének, valamint bel- és csapadékvízvezető -hálózatának fejlesztési feladatai 1289/2023 (VII. 17) KORM. HATÁROZAT VSZF/473/2023-EM_SZERZ
Projekt összköltsége:	95.854.204.865, - Ft
Támogatás összege:	95.854.204.865, - Ft
Támogatási intenzitás (%)	100 %

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

Projekt kezdete és (tervezett) befejezése:	2023.07.17. – 2026.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	1.sz. módosítás: 2023.11.16. 2.sz. módosítás: 2023.12.28. 3.sz. módosítás: 2024. 05.24. 4.sz. módosítása jelenleg folyamatban van a 2025.05.26. napján módosított 1289/2023. (VII.17.) Korm.határozattal összefüggésben
Projektfelelős (név, osztály):	Dr. Podlovics Roland alpolgármester Hagymási Gyula hivatali referatúrák vezetője Hajnal-Ujhelyi Rita senior szakmai irányító Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	„A Nyíregyházi Ipari Park víziközmű infrastrukturális fejlesztési feladatai keretében az ipari park vízellátásának, szennyvízelvezetésének és -kezelésének, bel- és csapadékvízvezető-hálózatának fejlesztési feladatai”, illetve ezen feladatok ellátásával összefüggésben mérnöki, műszaki ellenőri, tervezői, projektmenedzsment-, monitoring- és kommunikációs feladatok.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.):	Önkormányzatunk a közbeszerzésekről szóló törvény rendelkezései alapján uniós nyílt eljárást indított az ipari park tervezési szolgáltatásainak elvégzésére. A tervezési szerződés aláírására 2023.01.25. napján került sor. A szerződés értelmében az I. és II. ütem tervei, engedélyei teljeskörűen leszállításra kerültek Önkormányzatunkhoz. Jelenleg a III. ütem tervezése zajlik, melynek kapcsán az engedélyes tervek már rendelkezésre állnak, a kiviteli tervek szakaszosan kerülnek leszállításra, mely szintén folyamatban van. Szintén európai uniós eljárás keretében kiválasztásra került a beruházás lebonyolítója és műszaki ellenőre, mely eljárás eredményeként Önkormányzatunk 2023.05.26-án megbízási szerződést kötött. A műszaki ellenőrzés a kivitelezés 2.rész vonatkozásában jelenleg is folyamatban van. „NyMIV - Ipari Park Tünde u. nyomásfokozó létesítése” tárgyban nemzeti nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként Önkormányzatunk kivitelezési szerződést írt alá 2023.11.10-én, a munkaterület átadása 2023.11.13-án megtörtént. A kivitelezés elérte a 100%-os készültséget, 2024.02.12-én a műszaki-átadás-átvétel elkezdődött és 2024.03.12.-én be is fejeződött. Önkormányzatunk a Kbt. szerinti uniós nyílt feltételes közbeszerzési eljárást indított „NyMIV – Ipari Park kivitelezése (I. tervezési ütem)” tárgyban (EKR azonosító: EKR001386242023). Az eljárás eredményeként a kivitelezési szerződések aláírásra kerültek 2024.02.12-én. A munkaterület átadás – átvétele az 1.rész területelőkészítés tekintetében a szerződés aláírásának és egyúttal hatálybalépésének napján, 2024.02.12-én szintén megtörtént. Készültségi szintje: 100%. A sikeres műszaki átadás-átvétel zárása 2024. decemberében megtörtént. 2.rész – kivitelezés: útépítés és közműépítés tárgyú kivitelezési szerződés vonatkozásában a hatályba lépés 2024.04.04. napján, míg a munkaterület átadás-átvételre 2024.04.08, napján került sor. Készültségi

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	sztintje 100%. A műszaki átadás-átvételi eljárás 2025.06.06. napján megkezdődött. 2025. május 26-án megjelent a Térségi fejlesztési feladatokhoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1023/2022. (I. 27.) Korm. határozat, valamint a Nyíregyházi Ipari Park közcélú infrastrukturális fejlesztési feladataihoz szükséges kötelezettségvállalásokról szóló 1289/2023. (VII. 17.) Korm. határozat módosításáról szóló 1166/2025. (V. 26.) Korm.határozat; melynek keretében „A Nyíregyházi Ipari Park víziközmű infrastrukturális fejlesztési feladatai keretében az ipari park vízellátásának, szennyvízelvezetésének és –kezelésének, valamint bel- és csapadékvízvezető-hálózatának fejlesztési feladatai” tárgyú beruházás infrastrukturális üteme kapcsán, többlet műszaki tartalom került elrendelésre a kapcsolódó többletforrás (15.24.283.998,-Ft) biztosításával egyidejűleg. Jelenleg folyamatban van a II. tervezési ütem kivitelező kiválasztására vonatkozó közbeszerzési eljárás előkészítése. Az eljárás indításának tervezett ideje: 2025. június/július hó.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

28. sz. adatlap

Projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Intézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007
Projekt összköltsége:	480 000 000.- Ft
Támogatás összege:	480 000 000.-Ft
Önerő összege	-
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2025.09.01-2028.08.31.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	Nem releváns
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban TOP Plusz) keretében megjelent a TOP_Plusz-3.4.1-23 kódszámú, „Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése” című pályázati felhívás, melynek célja, hogy fokozza az adott intézmények eredményességét, hatékonyságát és emelje a szolgáltatások színvonalát. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2025. március 27-én benyújtott pályázatával figyelembe véve a felhívás célját, az alábbi érintett intézmények tervezett fejlesztésével hozzájárul a helyi szükségletek kielégítésére irányuló,

001827

2. melléklet – Megvalósítás alatt lévő projektek

	racionalis és hatékony működést biztosító, korszerű környezet kialakításához, infrastrukturális fejlesztéséhez. A pályázat keretén belül fejlesztéssel érintett épületek az alábbiak: - 4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 2. - 4400 Nyíregyháza Vécsey köz 31. - 4400 Nyíregyháza, Őz utca 16. - 4551 Nyíregyháza, Oros, Fő út 3. - 4432 Nyíregyháza, Kollégium utca 58.szám alatti intézményei. A támogatási kérelemben foglalt tervezett fejlesztés a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Vécsey köz 2. szám alatti telephelyén főzőkonyha fejlesztését, eszközbeszerzést irányozza elő. A többi telephelyen a korábbi fejlesztésekből kimaradt infrastrukturális fejlesztést, felújítást, energetikai korszerűsítést, az épülethez tartozó telekhatáron belüli külső terek kialakítását valósítaná meg a támogatási keret terhére az Önkormányzat.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A pályázat benyújtásra került 2025. március 27-én, 2025.06.12. napján megérkezett a pozitív támogatási döntés. A Támogatási szerződés aláírása előkészítés alatt van.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns.

	Projekt címe és kódszáma
1.	Infrastrukturális fejlesztések- 5 mrd-s útfejlesztés BMÖGF/967-1/2020
2.	Nyíregyházi Települési Értéktár tevékenységének támogatása HUNG-2020/6440
3.	Nyíregyházi Települési Értéktár Kiadványának megjelentetése HUNG-2021/7310
4.	A Kulturális és Innovációs Minisztérium által kiírt előadó művészeti szervezetek 2022. évi tematikus egyedi többlettámogatása, Tér-zene EMT-TE-B-C-22-0049
5.	Közösen a kiútért TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001
6.	MTMI Élményközpont Nyíregyházán EFOP-3.3.6-17-2017-00016
7.	Nyíregyházi Atlétikai Centrum megvalósítása MODERN VÁROSOK PROGRAM
8.	Nyíregyházán Szociális városrehabilitáció Nyíregyháza szegregált területein TOP-6.7.1-16-NY1-2017-00001
9.	Külterületi helyi közutak fejlesztése VP6-7.2.1.1-21

1. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Infrastrukturális fejlesztések- 5 mrd-s útfejlesztés BMÖGF/967-1/2020
Projekt összköltsége:	5 000 000 000 Ft
Támogatás összege:	5 000 000 000 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt kezdete és befejezése:	2020.11.23. - 2022.12.31.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	2020.11.23.
Projektfelelős (név, osztály):	Kazsukné Liszcai Laura Pályázatok és projektmenedzsment referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet lakóutcainak fejlesztésére, amit híven tükröz az elmúlt években felújított, megépített lakóutcák magas száma. Az eddigi beruházásaink sikerességét azon ingatlantulajdonosok, lakóközösségek eddigi összefogása tette lehetővé, ahol a közösség együttműködve a várossal, az útépítéshez szükséges szabályozással érintett területet térítésmentesen átadta az Önkormányzat részére, biztosítva ezzel a fejlesztéshez, útépítéshez és közműáthelyezésekhez szükséges területeket. A Belügyminisztérium egyes térségi fejlesztési igények támogatásáról szóló 1746/2020. (XI. 11.) Korm. határozat alapján BMÖGF/967-1/2020. iktatószámon Támogatói Okiratot állított ki, melyben Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 5.000.000.000Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült, melyet meglévő utak szilárd burkolattal való ellátásához, ingatlan vásárláshoz, valamint a kivitelezéshez szükséges szolgáltatások finanszírozására használhatott fel. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a Támogatói Okiratban foglaltaknak megfelelően elsősorban útfejlesztésre, útfelújításra kívánta felhasználni a megítélt támogatást.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	Az Önkormányzat első lépésként, a már meglévő, engedélyes és kiviteli tervekkel rendelkező utcák építését valósította meg: • Gerely, Íjász, Vitorlás, Búvár, Horgony, Árbóc utca • Hegedűs utca-Tallér köz • Hatház, Szamóca, Thököly-Törzs, Hadobás • Szamos utca

	• Ereszalja, Szarka • Hajlás-Főzde- Fenyő Az Önkormányzat további utak építését és felújítását valósította meg az alábbiak szerint: <u>II. ütem tartalma:</u> Meggyfa utca, Gömb utca, Sátor utca. A kivitelezői szerződések a három utca vonatkozásában a NYÍR-ANSA, a KINCS és TBK Kft-vel aláírásra kerültek, a munkaterületek átadására 2022. április 06-án került sor. A kivitelezés ideje a munkaterület átadásától számított 6 hónap, a kivitelezések sikeres műszaki átadás-átvétellel lezárultak. Jelenleg a forgalomba helyezési engedélyek megkérése van folyamatban. <u>III. ütem vonatkozásban</u> az Önkormányzat a támogatási összeg felhasználásához lehetőséget biztosított a lakóközösségek részére, hogy aktívan bekapcsolódhassanak a város fejlesztésébe. A 2021. év tavaszáig beérkezett lakossági kérelmek feldolgozását követően tervező kiválasztására közbeszerzési eljárást hirdettünk 20 lakóutca tervezésére. Az új tervezési feladatok mellett továbbá vizsgáltuk a már kész tervekkel rendelkező lakóutcák megépítésének lehetőségét is. Ezeknél az utcáknál a területbiztosításon túl, feladatot jelentett a tervek aktualizálása, felülvizsgálata, az időközben megváltozott szabályozások szerinti módosítása is. A tervek leszállítását követően, 2022. április 27-én elindult a kivitelező kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás a kész tervek alapján versenyújranyitással (résztevek: KE-Víz 21 Zrt., Zempléni Kft, Strabag Zrt.), A beérkezett ajánlatok értékelését követően – figyelemmel a felhívásban előírtakra – bruttó 2.418.828.730 Ft összegű beruházási költség került lekötésre 16 rész vonatkozásában 2022. június 23-án (Acél utca, Apadó utca, Fenyő utca – Kerítés u. és Fenyő u. között -, Futó köz, Füredi utca – Gömb utca összekötő, Gyűrű utca I. ütem, Hadik u. – Bolyai tér, Jó utca, Kacagó utca, Lengő utca I. ütem, Levél köz, Makay I. utca I. ütem, Muskotály köz, Pompás utca, Seregély utca és Tiszalöki út). A kivitelezés időtartama 150 nap volt, a kivitelezések sikeres műszaki átadás-átvétellel lezárultak. A kivitelezéshez kapcsolódóan műszaki ellenőri tevékenység elvégzésére irányuló közbeszerzési eljárás sikeresen lefolytatásra került, amelynek eredményeképpen 2022. június 22-én a REVIVO Környezetvédelmi és Mélyépítés tervező Korlátolt Felelősségű Társasággal a szerződés megkötésére került. 2022. június elején újabb kivitelező kiválasztására irányuló feltételes közbeszerzési eljárás került megindításra versenyújranyitással (versenyújranyitás 2. rész) a május elejére elkészült kiviteli tervek alapján, amely esetében az alább felsorolt tervezett útfelújítások kerültek kiírásra: Hunyadi u., Luther u. - Debreceni u., Kollégium u., Sugár u., Aranykalász sor, Derkovits utca
--	--

	A beérkezett ajánlatok bontására 2022. július 4-én került sor, majd a bírálatok és a rendelkezésre álló fedezet figyelembevételével 2022. július 15-én a Hunyadi utca, Luther u. – Debreceni u., Kollégium utca és Derkovits utca vonatkozásában szerződéskötésre került sor bruttó 1.257.416.933 Ft összegben, a KE-Víz 21 Zrt. és Strabag Zrt. -vel, a munkaterületek átadására 2022. július 15-én került sor. A kivitelezés ideje a munkaterület átadásától számított 4 hónap volt, a műszaki átadás-átvétel november 15-én kezdődött meg. A kivitelezések sikeres műszaki átadás-átvétellel lezárultak. A projekt záró szakmai beszámolója és kifizetési kérelme 2023. január 31-én került benyújtásra, hiánypótlása 2023. április 19-én érkezett, mely 2023. április 26-án beküldésre került.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	-

2. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyházi Települési Értéktár tevékenységének támogatása HUNG-2020/6440
Projekt összköltsége:	bruttó 2.000.000,-Ft
Igényelt támogatás összege:	bruttó 2.000.000,-Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	Kezdet: 2020. március 23. Projekt fizikai befejezésének napja: 2022. január 20.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	Támogató okirat: 2020. november 17
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szabó Tamás, Kulturális és Sport Osztály
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	NYÍREGYHÁZI ÉRTÉKEK c. kiadvány bővítése. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján 2013. évben létrehozta a Nyíregyházi Települési Értéktár Bizottságot. Az Értéktár megalkotásának célja az országos és helyi értékek tudatosítása, számbavétele

3. melléklet – Lezárás alatt lévő projektek

	Az értékeink bemutatásakor igény merült fel, hogy a városunkba látogató külföldi turisták számára is ezen kiadvány nyújtana lehetőséget az egyes értékek, látnivalók részletes megismeréséhez.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A záró beszámoló benyújtásra került.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	-

4. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	A Kulturális és Innovációs Minisztérium által kiírt előadó művészeti szervezetek 2022. évi tematikus egyedi többlettámogatása, Tér-zene Nyíregyházán EMT-TE-B-C-22-0049
Projekt összköltsége:	bruttó 7.500.000,-Ft,
Támogatás összege:	bruttó 7.500.000,-Ft,
Támogatási intenzitás (%):	100%
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2022. július 1. - 2023. június 30.
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	2022.03.09.
Kapcsolattartó (név, osztály):	Szilágyi Levente Szabolcs, Kulturális és Sport Osztály
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A pályázat keretében a megvalósítási időszakban, 2022. július 1. – 2023. június 30. között egy 30 alkalmas zenei élményt nyújtó előadás megvalósítására pályáztunk a város nagy forgalmú terein. A programsorozat keretében a változatos előadókkal és változatos zenei élménnyel célunk volt a lakosság széles rétegének megszólítása. A város több nagy kiterjedésű megújított térrel és parkkal rendelkezik, amelyek alkalmasak arra, hogy ezen kulturális élménynek helyet és teret adjanak. A „Tér-Zene Nyíregyházán” című kulturális programsorozat céljai között szerepelt, hogy találkozási pontot teremtsen az előadó művészek és a közönségük között. További célja, hogy létrehozzunk város kiemelt jelentőséggel bíró idegenforgalmi területein egy olyan nyári

	programsorozat, ami a turisták és a városlakók által ingyenesen látogatható, rendszeres és kiemelkedő színvonalú.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A programsorozat megvalósításra került. A záró beszámoló benyújtásra került.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	-

5. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Közösen a kiútért TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001
Projekt összköltsége:	838 223 049 Ft
Támogatás összege:	766 593 500 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdet és befejezése:	Kezdet: 2018.01.01 Befejezés: 2023.07.07
Támogatási Szerződés megkötésének, módosításainak dátumai:	2017.11.30.
Projektmenedzser (név, osztály):	Tóthné Csatlós Ildikó Szociális és Köznevelési Osztály
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt keretében megfogalmazott cél, hogy a programok hatására javuljanak a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményei, az alacsony státuszú lakosság társadalmi és fizikai integrációja révén hozzájáruljon a népesség megtartásához, az életminőség javításához, a munkaképesség fenntartásához. Átfogó célként megfogalmazásra került Nyíregyháza leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területein élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja, aminek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javítása. A projekt megvalósítása két szegregált területet foglalt magába, a Huszártelep, és a Keleti lakótelepet. A tevékenységek az akcióterület lakosságát célozták, és azok bevonásával valósultak meg.

	Az alábbi kategóriában kerültek megvalósításra tevékenységek az akcióterületen élő lakosság komplex és integrált felzárkózására: A) Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából (azaz közösségfejlesztés, pl. közösségfejlesztési koordinátorok alkalmazása, kulturális, sport- és antidiszkriminációs programok, mediáció); B) Folyamatos szociális munka megteremtése (pl. szociális munkások foglalkoztatása, egyéni fejlesztési tervek készítése és felülvizsgálata, háztartásgazdálkodási, gyereknevelési programok); C) Törekvés a foglalkoztatás elősegítésére (pl. képzési, ösztöndíj- és önkéntes programok, foglalkoztatási mentorok alkalmazása); D) Törekvés a kora-gyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztésre és oktatás fejlesztésére (pl. táborok, korai fejlesztés); E) Törekvés az egészség fejlesztésére (pl. szűrőprogramok); F) Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása (pl. jogász); G) Bűnmegelőzést, a közbiztonság javítását elősegítő programok (pl. drogprevenció). A projektet szinergiában valósítottuk meg a TOP-6.7.1-16 felhívás keretében benyújtott projekttel, amely ugyanennek az akcióterületnek a fizikai rehabilitációjára irányult a lakófunkció erősítésével. Mivel a TOP-6.7.1-16 projekt keretében a szegregátumban élők integrált területre költöztetése is tervezett volt, ezért jelen projekt tartalmazott olyan akciókat is, amelyek a költözők befogadását segítik a beavatkozási helyszíneken. A projektfejlesztési szakaszban Támogató Csoportot hoztunk létre: a szoros partnerség nemcsak az igényekre reagáló előkészítést és az eredményes megvalósítást tette lehetővé, hanem megteremtette a támogatási kérelemben bemutatott program folytatásának szervezeti kereteit is. Konzorcium vezetőként Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata nyújtotta be a támogatási kérelmet, a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központtal. A Gyermekjóléti Központ 411.935.039 millió forintos, Önkormányzatunk pedig 354.658.461 millió forintos költségvetésből gazdálkodhatott.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A projektben vállalt tevékenységek, programelemek megvalósultak. A projekt fizikai zárása megtörtént. A záró beszámoló és záró elszámolás benyújtásra került, a záró helyszíni ellenőrzés megtörtént.
Megvalósítást hátráltató nehézségek:	Nem kaptunk hivatalos indoklásos információt problémáról.

6. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	MTMI Élményközpont Nyíregyházán EFOP-3.3.6-17-2017-00016
Projekt összköltsége:	499 901 332 Ft, melyből NYH MJV költsége: 200 025 612 Ft
Megítélt támogatás összege:	499 901 332 Ft, melyből NYH MJV költsége: 200 025 612 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2017.11.01. – 2022. 03.31.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	2017. 09. 27.
Projektfelelős (név, osztály):	Kazsukné Liszcai Laura, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A projekt keretében megvalósult főbb tevékenységek: - Élményközpont kialakítása infrastrukturális fejlesztéssel és eszközbeszerzéssel (Báthory utca 20. szám alatti épület felújításával) - Természettudományos élménypedagógiai programok programtervének kidolgozása - A Nemzeti Alaptantervhez (NAT) kapcsolódó élménypedagógiai programok kifejlesztése - A NAT-hoz kapcsolódó természettudományos multimédiás tartalmak fejlesztése és alkalmazása - A programok lebonyolításában résztvevő oktatók, pedagógusok, szakemberek bevonása, felkészítése - Köznevelési intézmények bevonására, figyelemfelkeltésére irányuló tevékenységek - Programok kiejánlása, csoportok szervezése - Az új programot bemutató, az élményközpont működéséhez kialakított honlap fejlesztése; - A kifejlesztett programok megvalósítása szakkör, foglalkozássorozat, természettudományos óra, versenyek, műhely- és klubfoglalkozás, valamint tábor formájában - Szakmai műhelyek szervezése, rendszeres tapasztalatcserék megvalósítása
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek):	A Báthory utca 20. szám alatti épület felújításához kapcsolódó feladatok 2018. 12. 17-én befejeződtek, az eszközbeszerzések megtörténtek. Az épület felújításával és az eszközök beszerzésével az Önkormányzat teljesítette a projektben vállalt feladatát. Az Élményközpontban 2019.02.04-től napi szintű oktatás folyt a tanév rendjének megfelelően, és a Covid 19 járvány következtében elrendelt korlátozó intézkedések figyelembevételével 2020 márciusáig, majd a 2020/2021-es tanév indítását követően, 2020.11.16-ig, a projekt keretében bevont összesen 20 db általános és középiskola együttműködésével. A napi szintű oktatási tevékenységek szervezését a projekt konzorciumi partnere, a Nyíregyházi Egyetem látta el. Az Irányító Hatósággal egyeztetve a biológiai eszközök finanszírozása önerőből történt meg. A záró beszámoló és kifizetési kérelem benyújtásra került 2022.04.28-án. A záró helyszíni ellenőrzés 2023. március 29-én megtörtént.

Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	-
---	---

7. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyházi Atlétikai Centrum megvalósítása MODERN VÁROSOK PROGRAM
Projekt összköltsége:	nettó 7 596 151 227 Ft
Támogatás összege:	nettó 7 596 151 227 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2016. 01.01. – 2022.06.30.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	2016.01.15. keltezésű Támogatói Okirat szerint 500 millió Ft vissza nem térítendő költségvetési támogatást kapott Nyíregyháza MJV Önkormányzata, melyet több projekt előkészítési tevékenységeinek fedezetére fordított. 2016.12.23. keltezésű Támogatói Okirat szerint 250 millió Ft vissza nem térítendő költségvetési támogatást kapott Nyíregyháza MJV Önkormányzata a projekt előkészítési tevékenységeire vonatkozóan. 2017.12.22. keltezésű Támogatói Okirat 1.sz. módosítása szerint 3 482 450 604 Ft vissza nem térítendő költségvetési támogatást kapott Nyíregyháza MJV Önkormányzata. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, mint Támogató és a Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft., mint Kedvezményezett között 2018. 12. 28-án Támogatói Okirat aláírására került sor, amelyben Kedvezményezett Az egyes feladatok forrásszükségletének biztosításáról szóló 1809/2018. (XII.23.) számú Kormányhatározat alapján 3 300 000 000 Ft támogatásban részesült a Nyíregyházi Atlétikai Centrum beruházás megvalósításával kapcsolatban. A 2019. 06. 27-én kelt 3343-6/2019. iktatószámú Támogatói Okirat módosításban foglaltak alapján a Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft. a támogatási összeget továbbadta NYMJV Önkormányzatának a projekt megvalósítása érdekében. 2020.12.21. keltezésű Támogatói Okirat módosításban a projekt további 416 772 047 Ft vissza nem térítendő támogatást kapott.
Projektfelelős (név, osztály):	Kazsukné Liskai Laura, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A közel 12 ezer m² nettó alapterületen megvalósuló Atlétika Centrumban kialakításra került: • egy 8 sávós, rekortán borítású, a top atlétikai sportokra is alkalmas, IAAF minősítésű szabadtéri atlétikai pálya versenyvilágítással, egy 570

	fős fedett lelátóval, valamint közönségforgalmi és üzemeltetési kiszolgálóhelyiségekkel • a szabadtéri sportpálya körül egy 1,8m széles, 2 sávós, több mint 500m-es futókör világítással, mely a szabadidős sportolás lehetőségét biztosítja • a dobóatléták számára egy 60x100 m-es szabadtéri, élőfüves atlétikai edzőpálya, edzésszintű térvilágítással, amely az esti edzéslehetőséget is biztosítja • egy IAAF minősítésű fedett atlétikacsarnok, 6 sávós 200 méteres és egy 8 sávós 60 méteres futópályával, a magas-, távol- és rúdugrás pályafelületeivel, egy 600 fős lelátóval, versenyirodával, célfotó helyiséggel, stúdióval, hangosító helyiséggel, sajtóhelyekkel, VIP-területtel, TV-rádió közvetítő helyekkel, kameraállásokkal, valamint sajtótájékoztató lebonyolítására alkalmas rendezvényteremmel és kiszolgáló helyiségcsoportokkal • edzések és versenyek lebonyolítására alkalmas edzőterem a vívás, a tollaslabda és a cselgáncs sportágak számára, fedett dobópálya, erősítő, kondicionáló helyiségek, öltözők, szertárak, valamint közönségforgalmi és üzemeltetési kiszolgálóhelyiségek • orvosi és rehabilitációs rész, orvosi pszichológiai-, fizioterápiás szobával, 2 fős gyúrószobával, jégkabin helyiséggel, szaunával, zuhanyzóval és pihenőterülettel, továbbá dopping-kontroll helyiségekkel • egy 48 fős sportszálló, csapatértekezletek tartására alkalmas helyiséggel, videóelemző szobával, teakonyhával és közösségi térrel, valamint a hozzá kapcsolódó, de attól külön is használható étterem-konyha rész • 64 db parkoló, amelyből 2 db akadálymentesen használható.
Projekt jelenlegi állása:	A Miniszterelnökség és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata között 2016. 01. 15. napján megkötött Támogatói Okirat mindösszesen 500 millió Ft vissza nem térítendő költségvetési támogatást kapott Nyíregyháza MJV Önkormányzata, melyet több projekt mellett előkészítési tevékenységek fedezetére fordított. Ebből az összegből az Atlétikai sportcentrum kialakítására felhasznált összeg 85.627.462. Ft. A Modern Városok Program keretében Magyarország Kormánya és a megyei jogú városok önkormányzatai között első ütemben kötött együttműködési megállapodásokkal összefüggő intézkedésekről szóló 1038/2016. (II. 10.) Korm. határozat 1. melléklete XIII. 11. sor értelmében Magyarország Kormánya Nyíregyháza MJV Önkormányzata számára 2016. évre az Atlétikai sportcentrum kialakítására irányuló program megvalósításának támogatására 250 millió forintot kíván biztosítani. Fenti támogatás biztosításra került az Önkormányzat részére a Miniszterelnökség által 2016. 12. 23. napján kiállított Támogatói Okirat keretében. A 200/2017. (VII.10.) Korm.rendelet alapján a beruházást kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánították, illetve a Beruházási, Műszaki Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbeszerzési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot jelölték ki a beruházás építési műszaki

	ellenőrének, akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenység biztosítójának, valamint beruházás lebonyolítójának. 2017. 08. 28-án jelent meg az 1528/2017. (VIII.28.) Korm. határozat a Modern Városok Program keretében az Atlétikai Centrum megépítésére nyújtott támogatás biztosításáról. A 3 482 450 604 Ft összegű központi költségvetési támogatás biztosításra került az Önkormányzat részére a Miniszterelnökség által 2017. 12. 22. napján kiállított Támogatói Okirat keretében. A Nyíregyházi Atlétikai Centrum komplett építési munkáinak elvégzésére 2018. 11. 15-én uniós nyílt, feltételes közbeszerzési eljárás indult, melynek eredményeként 2019. 06. 27-én Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és az AKTUAL BAU Építőipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság között vállalkozási szerződés megkötésére került sor. Az 1809/2018. (XII. 23.) számú, az egyes feladatok forrásszükségletének biztosításáról Korm. határozat alapján a Nyíregyházi Atlétikai Centrum beruházás megvalósítására 3.300.000.000 Ft-ot biztosítanak a Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft. részére. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, mint Támogató, 2019. 06. 27-én módosította a korábban a Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft és az EMMI között létrejött 62863-2/2018. ügyiratszámú Támogatói Okiratot, ezáltal a Sportcentrum a 3,3 milliárd Ft támogatást továbbadhatta Önkormányzatunknak. Az erről szóló Megállapodás támogatás továbbadásáról szóló megegyezés 2019. 06. 28-án került aláírásra mind a Sportcentrum, mind Önkormányzatunk részéről. A kivitelezéshez szükséges forrás rendelkezésre állását követően a vállalkozási szerződés 2019. 06. 28-án hatályba lépett. A munkaterület a kivitelező részére 2019. 07. 12-én átadásra került és 2021.04. 20-án megindult a műszaki átadás-átvételi eljárás, amely 2021. 05. 07-én sikeresen lezárult. A BMSK Beruházási, Műszaki Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbeszerzési Zrt., mint lebonyolító közbeszerzési eljárásokat indított 2021 augusztusában a bútorok és a konyhatechnológiai eszközök beszerzésére. A közbeszerzési eljárások eredményesek lettek. A további szükséges üzemeltetési eszközök, a marketing tevékenységgel kapcsolatos beszerzések 2022. május hónapban befejeződtek. 2022. februárjában sor került az Atlétikai Centrum ünnepélyes átadására. 2022.09.15-én a projekt záró szakmai beszámolója és elszámolása benyújtásra került a Támogató részére.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	-

8. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Nyíregyházán Szociális városrehabilitáció Nyíregyháza szegregált területein TOP-6.7.1-16-NY1-2017-00001
-----------------------------------	--

Projekt tervezett összköltsége:	1 726 000 000 Ft
Igényelt támogatás összege:	1 726 000 000 Ft
Támogatási intenzitás (%):	100 %
Projekt kezdete és befejezése:	2018.01.01. – 2022.10.31.
Támogatási Szerződés megkötésének dátuma:	2017.12.29.
Kapcsolattartó (név, osztály):	Tóthné Csatlós Ildikó, Szociális és Köznevelési Osztály Kazsukné Liszcai Laura Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	A pályázat célterületét a város KSH által kijelölt szegregátumai alkották, úgymint a Huszártelep és a Keleti lakótelep. A projekt keretében az alábbi infrastrukturális tevékenységeket valósítottuk meg: • szociális bérlakások felújítása a szegregátumokon belül, • szociális bérlakások felújítása az akcióterületen kívül integrált környezetben, • közösségi, szociális funkciójú épület felújítása, • térfigyelő rendszer kialakítása. A projekt keretében sor került –187 lakás külső és/vagy belső felújítására. A lakásfelújításon felül sor került a célterületen működő Gyermekjóléti Központ új épületbe történő költöztetésére, illetve a közterületen térfigyelő kamerák telepítésére.
Projekt jelenlegi állása:	A kivitelezés befejeződött, a záró szakmai beszámoló és kifizetési kérelem benyújtásra került, jelenleg a projektfejlesztés végi TSZ módosítás van folyamatban.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem kaptunk hivatalos információt problémákról.

9. sz. adatlap

A projekt címe, azonosítószáma	Külterületi helyi közutak fejlesztése VP6-7.2.1.1-21
Projekt összköltsége:	185 856 020.- Ft
Támogatás összege:	164 265 531.- Ft
Önerő összege	21 590 489 -Ft

Támogatási intenzitás (%):	95 %
Projekt (tervezett) kezdete és befejezése:	2023. április 6. – 2025. április 7.
Támogatói Okirat megkötésének dátuma:	2023. április 6.
Projektmenedzser (név, osztály):	Reményi-Kelemen Anita Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra
Projekt rövid (műszaki, szakmai) tartalma:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Magyarország Kormánya által kiírt VP6-7.2.1.1-21 kódszámú Külterületi helyi közutak fejlesztése című felhívásra pályázatot nyújtott be 2021. decemberében. A támogatói pozitív döntés 2023. áprilisában érkezett, 164 265 531.- Ft vissza nem térítendő támogatási összeggel. A felhívás célja önkormányzati tulajdonú, vagy önkormányzati vagyonkezelésben lévő külterületi helyi közutak fejlesztése. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan: Önkormányzati tulajdonú vagy önkormányzati vagyonkezelésben lévő külterületi, helyrajzi számmal ellátott, már meglévő: a) földutak stabilizálása és/vagy alépítményének és szilárd burkolatának kialakítása; b) szilárd burkolattal rendelkező helyi közutak alépítményének és szilárd burkolatának felújítása és/vagy szélesítése, korszerűsítése A fejlesztéssel érintett útszakaszok: - Nyíregyháza-Kótaj elnevezésű összekötő úthoz, azaz a Buji úthoz csatlakozik a Mátyásbokor elnevezésű külterületi közút kiépítetlen szakasza, 600 m hosszon. - a Mátyásbokor úthoz csatlakozó Csernyikbokor út kiépítetlen szakasza, közel 250 m hosszon. A fejlesztéssel érintett két útszakasz szilárd burkolatúvá tétele valósul meg jelen pályázat keretein belül. A támogatás 95 %-os intenzitású, tehát 5 % saját erő bevonása szükséges. A kivitelezés 2023. októberben megkezdődött, majd a téli időszak alatt a kivitelezés szünetelt. A téli üzem lejártát követően, 2024. március 18. napjától a kivitelezési munkálatok folytatódtak és május végére megvalósult a beruházás, megújult a két útszakasz.
Projekt jelenlegi állása (készültségi fok, beszámolási időszakok, kifizetési kérelmek stb.)	A záró pénzügyi elszámolás benyújtásra került 2025.04.11. napján, jelenleg hiánypótlása van folyamatban.
Megvalósítást hátráltató problémák, nehézségek:	Nem releváns

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA

HATÓSÁGI FŐOSZTÁLY

IGAZGATÁSI OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.

TELEFON: +36 42 524-524/171; FAX: +36 42 524-561

E-MAIL: IGAZGATAS@NYIREGYHAZA.HU

HIVATALI KAPU: NYIRHAZAIG

Ügyiratszám: IG/1000-31/2025.

Ügyintéző: Dr. Zentai József

ELŐTERJESZTÉS

- a Közgyűléshez -

közterületek elnevezéséről

Dr. Kása Brigitta
aljegyző-főosztályvezető

Dr. Grósz Péter
osztályvezető

**Az előterjesztés
törvényességi ellenőrzését
végző személy aláírása**

Dr. Szemán Sándor
címmzetes főjegyző

Faragóné Széles Andrea
jegyzői kabinet vezetője

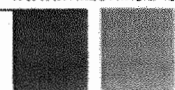
Véleményező bizottságok:

- Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság
- Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottság

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

001842

Tisztelt Közgyűlés!

Az Igazgatási Osztály ügyintézése során felmerült igények alapján az alábbi helyrajzi számú közterületek elnevezésére teszünk javaslatot.

Az új utcanevek vonatkozásában egyeztettünk *Urbán Teréz*szel, a Nyíregyházi Városvédő Egyesület alelnökével és figyelembe vettük, illetve felhasználtuk javaslatait az előterjesztés elkészítése során. Az előterjesztésben javasolt utcaneveket *Dr. Minya Károllyal*, a Nyíregyházi Egyetem Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Magyar Nyelvészeti Intézeti Tanszékének tanárával előzetesen szintén egyeztettük.

Új közterület-elnevezések:

- **01705/52; 01705/30 hrsz.-ú közterület K-NY-i irányú szakasza:** Borbánya városrészben a Pásztor közből NY-i irányba nyíló utca. Elnevezésére javaslatunk: **Antenna utca** (2. sz. melléklet)
- **01705/14 hrsz.-ú közterület:** Borbánya városrészben a Lászlócsere dűlőt és a Béke közt összekötő utca. Elnevezésére javaslatunk: **Rádió utca** (2. sz. melléklet)
- **01705/94 hrsz.; 01705/72 hrsz.-ú közterület északabbra eső K-NY-i irányú szakasza:** Borbánya városrészben a Lászlócsere dűlő és a Béke köz között, azokkal párhuzamosan futó utca. Elnevezésére javaslatunk: **Relé utca** (2. sz. melléklet)

Mindhárom utca az egykori *Rádióállomás* és a muzeális értéket képviselő, 2005-ben távközlési műemlékké nyilvánított *Rádió- és TV Gyűjtemény* közelében vezet. A javasolt nevek a rádióadás témakörébe tartozó fogalmakat neveznek meg.¹

- **01200/72 hrsz.-ú közterület:** a Déli Ipari Park városrészben a Nyugati 1. utcából É-i irányba nyíló utca. Elnevezésére javaslatunk: **Csonka János utca** (3. sz. melléklet)

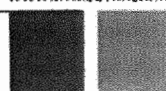
Csonka János (1852–1939) magyar feltaláló, tiszteletbeli gépészmérnök, a magyar motor- és gépjárműgyártás úttörője. A Bánki-Csonka-féle karburátor és a vegyes üzemű Csonka-motor feltalálója, illetve az első magyar belső égésű gépjármű és az első magyar autó konstruktőre. A Műegyetem tanműhelyének első vezetője, majd nyugdíjba vonulása után az általa létrehozott autójavító műhely, illetve az abból kinövő Csonka Gépgyár vezetője. A Királyi Magyar Automobil Club egyik megszervezője.²

- **2769/1; 2770/1; 2771/1; 2773/1 hrsz.-ú közterület:** Bujtos városrészben a Belső körútból É-i irányba nyíló, a Család utcával párhuzamosan futó utca. Elnevezésére javaslatunk: **Horgász utca** (4. sz. melléklet)

Az elnevezendő közterülethez közeli Bujtosi-tó a város egyik legjelentősebb horgászhelye, ezért az elnevezés a tóhoz kapcsolódó sport- és szabadidős tevékenységhez kapcsolódik. A bujtosi tórendszer területén létezett egykor Halász utca elnevezéssel egy utca, ami vélhetően a

¹ Forrás: <https://www.szon.hu/helyi-kozelet/2022/11/emlektablalt-avattak-a-70-eves-nyiregyhazi-radioallomason>

² Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Csonka_J%C3%A1nos

Nagykörút építése, valamint a tőrendszer nyugati oldalának beépülése következtében természetben megszűnt, így 2018. évben a közterület-elnevezést a Közgyűlés megszüntette. Bár közelsége miatt a Halász utca elnevezése ismételten felhasználható lenne ennek a közterületnek az elnevezésére, mégis a valóságtükrözőbb Horgász utca elnevezésre teszünk javaslatot. Érdekesség, hogy a Halász utca név létjogosultságát már az elnevezéskor megkérdőjelezték, „ugyanis az 1959. május 11-én datált indítványra a javasolt Halász utca névhez a következő – ceruzával írt – beszúrást toldotta valaki: „Horgász utcára, mert ott csak horgásznak.” Végül azonban mégis Halász utca lett a neve.”³

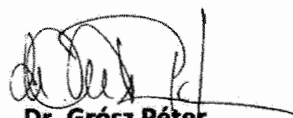
Kérjük a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megvitatására és az új utcaneveket tartalmazó határozat-tervezet jóváhagyására.

Nyíregyháza, 2025. június 16.

Dr. Kása Brigitta
aljegyző - főosztályvezető

Tisztelettel:

Dr. Grósz Péter
osztályvezető

001844

³ Forrás: Urbán Teréz: *Nyíregyháza utcaneveinek története és utcanévlexikona*. Nyíregyháza, 2021. 225-226.

1. sz. melléklet az IG/1000-31/2025. számú előterjesztéshez:

Határozat-tervezet

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSÉNEK**

..../2025. (VI.26.) számú

h a t á r o z a t a

kösterületek elnevezéséről

A Közgyűlés

1./ az alábbi kösterületek elnevezését jóváhagyja:

Helyrajzi szám	Kösterület neve
01705/52; 01705/30	Antenna utca
01705/14	Rádió utca
01705/94 hrsz.; 01705/72 hrsz-ú kösterület északabbra eső K-NY-i irányú szakasza	Relé utca
01200/72	Csonka János utca
2769/1; 2770/1; 2771/1; 2773/1	Horgász utca

2./ utasítja az Igazgatási Osztály vezetőjét, hogy gondoskodjon az 1./ pontban felsorolt elnevezéseknek a kösterület-jegyzékben és a földhivatali ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetéséről.

Felelős: Dr. Grósz Péter igazgatási osztályvezető

Határidő: 2025. augusztus 31.

Nyíregyháza, 2025. június 26.

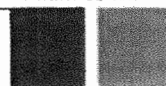
Erről értesülnek:

- 1) Közgyűlés tagjai
- 2) Címzetes Főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
- 3) NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Nonprofit Kft. elektronikus úton
- 4) Magyar Posta Zrt. Hálózati és Logisztikai Ágazati Igazgatóság Feldolgozási Igazgatósága elektronikus úton (POSTAEUGY)
- 5) Magyar Posta Zrt. Nyíregyházi 1. sz. Postahivatal elektronikus úton (POSTAEUGY)
- 6) Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ elektronikus úton (e-mailben: alapellatas@nyszgeuak.hu)

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

001845

2. sz. melléklet az IG/1000-31/2025. számú előterjesztéshez:

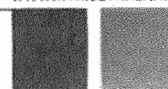

001846

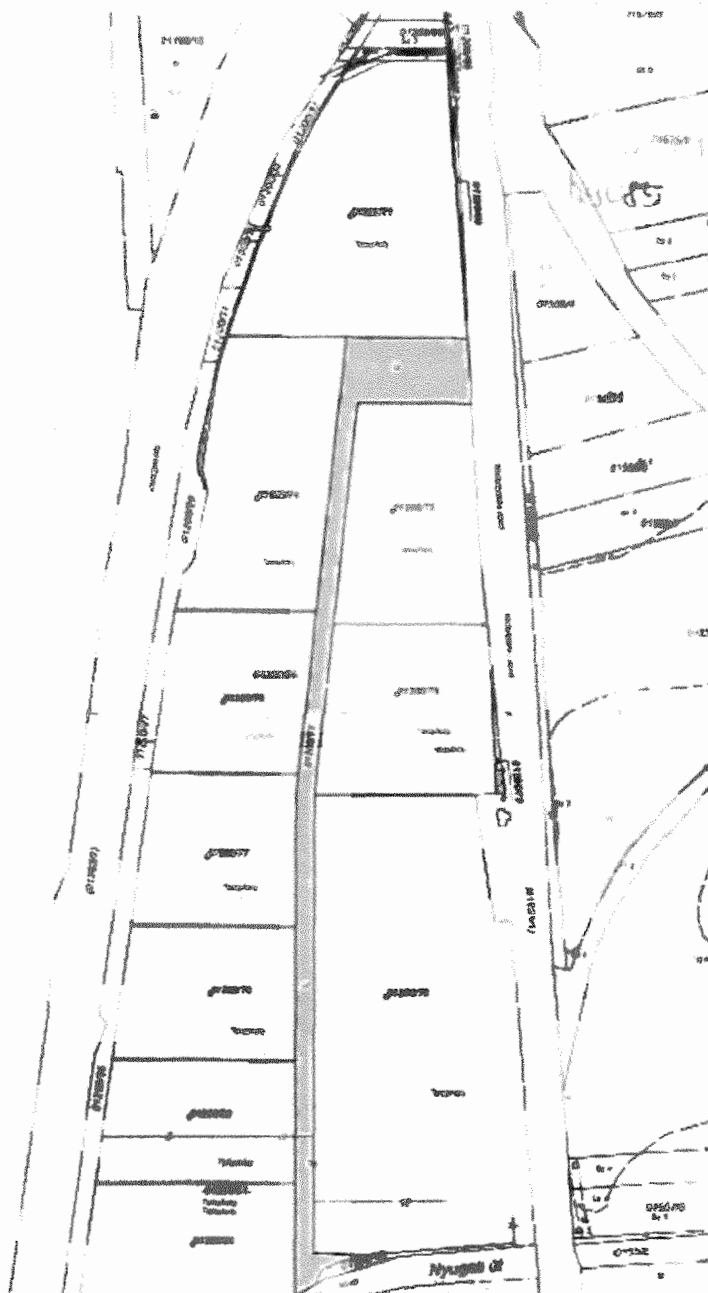

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

3. sz. melléklet az IG/1000-31/2025. számú előterjesztéshez:

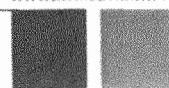

001847

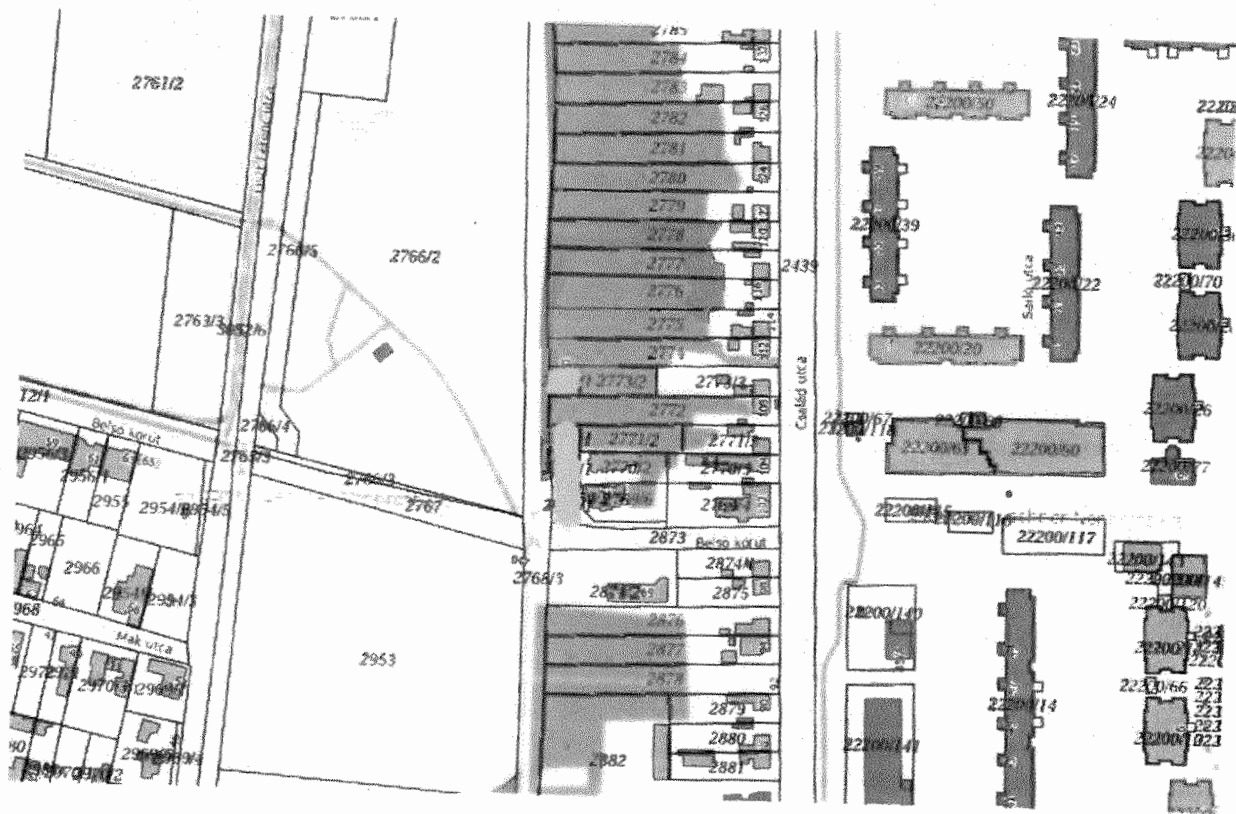

NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHATA.HU

4. sz. melléklet az IG/1000-31/2025. számú előterjesztéshez:

631848

**NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA**

KULTURÁLIS ÉS SPORT OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.

TELEFON: +36 42 524-524/323

E-MAIL: KULTURALIS@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: KULT/ 174-3 / 2025

Ügyintéző: Szabó Tamás

Előterjesztés

- a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsághoz –
kulturális eseti kérelmek elbírálására

Tisztelt Bizottság!

Az önkormányzat vezetése részére érkeznek eseti jellegű, kulturális témájú – elsősorban, de nem kizárólag rendezvények támogatásáról szóló - kérelmek.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzati közművelődési feladatairól szóló 13/2011.(III.11) rendeletének 3.§ (1) bekezdése és a 6. § (1) bekezdés értelmében, a közművelődési feladatainak színvonalas ellátása érdekében az önkormányzat együttműködik a városi feladatokat is ellátó nem önkormányzati fenntartású kulturális intézményekkel, illetve civil szervezetekkel, továbbá támogatja az egyéb művelődési lehetőségeket vagy művelődési formákat.

A városi rendezvényeket szervező és egyéb kulturális célokat megvalósító szervezetek, személyek munkájának támogatásáról eseti kérelmek alapján az illetékes szakbizottság – átruházott hatáskörben dönt.

Az előterjesztés mellékletét képező kérelmek - amely a zárt ülés anyagai között tekinthető meg-támogatásával, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata hozzájárul a város kulturális céljainak megvalósításához.

Javaslat eseti kérelem elbírálására

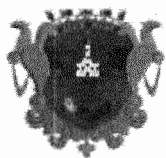
Ssz.	Kérelmező	Kérelem tárgya	Korábbi támogatás, megjegyzés	Kért összeg	Javasolt tám./forrás Ft
1	Nyíregyházi Egyetem	A Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium 2025. november 13.-án rendezi meg Csorbáné Bánfalvi Márta emlékére Vármegyei Német Nyelvi Csapatverseny döntőjét. A rendezvény lebonyolításához, a versenyzők és felkészítő tanárok díjazásához kérnek támogatást.	---	300.000	150.000 Ft,- városi rendezvények, társadalmi ünnepek keret terhére.

WWW.NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA

001849

**NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA**

KULTURÁLIS ÉS SPORT OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.

TELEFON: +36 42 524-524/323

E-MAIL: KULTURALIS@NYIREGYHAZA.HU

2	Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesület	Az egyesület segítséget kér Váci Mihály halálának 55. évfordulójának alkalmából az „Emléke őrizetlen nyáj” című kötet megjelentetéséhez.	----	500.000	A Váci Mihály Kulturális Központtal támogatási szerződés megkötése útján 300.000 Ft,- a kulturális célfeladatok, kiadványok támogatása keret terhére.
---	--	---	------	---------	---

Kérjük a Tisztelt Bizottságot, hogy a Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Csorbáné Bánfalvi Márta emlékére Vármegyei Német Nyelvi Csapatverseny döntőjének megrendezését a városi rendezvények, társadalmi ünnepek keret terhére, és a Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesületet a Váci Mihály Kulturális Központtal támogatási szerződés megkötése útján a kulturális célfeladatok, kiadványok támogatása keret terhére - a benyújtott kérelmek alapján - támogatni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2025. június 2.

Tisztelettel,

Doka Diána

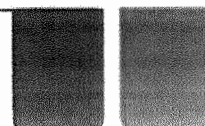
osztályvezető

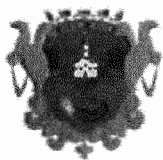
NYÍREGYHÁZA

WWW.NYIREGYHAZA.HU

001850

**NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA**

KULTURÁLIS ÉS SPORT OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.

TELEFON: +36 42 524-524/323

E-MAIL: KULTURALIS@NYIREGYHAZA.HU

Határozat – tervezet

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

/2025. (VI. .) számú

határozata

kulturális eseti kérelmek elbírálásáról

A Bizottság

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 26/2019. (XII.20.) önkormányzati rendelet 2. számú melléklete 8.2 pontjában biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

az előterjesztést megtárgyalta és a Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Csorbáné Bánfalvi Márta emlékére Vármegyei Német Nyelvi Csapatverseny döntőjének megrendezését a városi rendezvények, társadalmi ünnepek keret terhére 150.000 forinttal a Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesületet a Váci Mihály Kulturális Központtal támogatási szerződés megkötése útján a kulturális célfeladatok, kiadványok támogatása keret terhére 300.000 forinttal támogatja.

Nyíregyháza, 2025. június „...”

**Dr. Ulrich Attila
a bizottság elnöke**

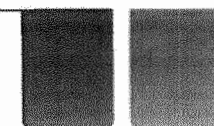
A határozatról értesülnek:

- 1./ A Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ A Polgármesteri Hivatal Jogi és Önkormányzati csoportja
- 3./ Irattár
- 4./ Nyíregyházi Egyetem
- 5./ Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesületet
- 6./ Váci Mihály Kulturális Központ

WWW.NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA

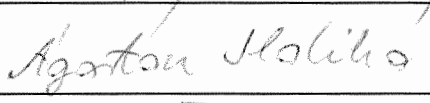
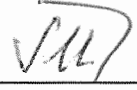
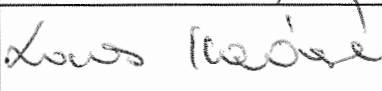
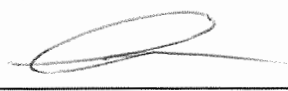
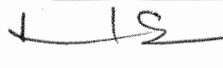
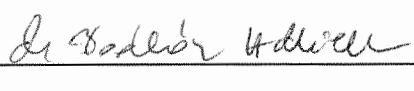
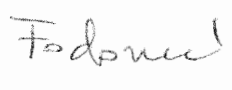

001851

J E L E N L É T I Í V

2025. június 24.

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság nyílt ülése

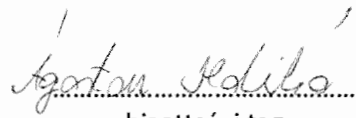
Név	Aláírás
1. Dr. Ulrich Attila a bizottság elnöke	
2. Ágoston Ildikó a bizottság tagja	
3. Illés Zoltán a bizottság tagja	
4. Lovas Kovácsné Nagy Erika a bizottság tagja	
5. Dr. Nagy Virág a bizottság tagja	
6. Póka Imre a bizottság tagja	
7. Aranyos Gábor a bizottság tagja	
<u>Meghívottak:</u>	
8. Dr. Kovács Ferenc polgármester	
9. Jászai Menyhért alpolgármester	
10. Dr. Podlovics Roland alpolgármester	
11. Dr. Szemán Sándor címetes főjegyző	
12. Dobiné Földesi Rita polgármesteri koordinációs iroda vezetője	
13. Hagymási Gyula hivatali referatúrák vezetője	
14. Dr. Berényi Judit jogász 	
15. Tóthné Csatlós Ildikó Szociális és köznevelési Osztály vezetője	
16. Kohut Ágnes Vagyongazdálkodási Osztály vezetője	
17. Fodorné Maksa Márta Vagyongazdálkodási Osztály ügyintéző	

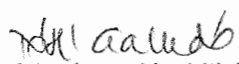
001858

18. Doka Diána Kulturális és Sport Osztály osztályvezető	
19. Szabó Tamás Kulturális és Sport Osztály kulturális referens	
20. Pató István Városfejlesztési Osztály osztályvezető	
21. Kirják Róbert Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. ügyvezetője <i>DARINÉ FÉL JÚLIUS</i>	<i>Darai</i>
22. Szikszaíné Kiss Edit Eszterlánc Északi Óvoda igazgató	<i>Szikszaíné Kiss Edit</i>
23. Bajnay-Szabó Mónika Búzaszem Nyugati Óvoda igazgató <i>VARJU Tímea</i>	<i>Bajnay Tímea</i>
24. Skarbit Józsefné Gyermekek Háza Déli Óvoda igazgató	<i>Skarbit Józsefné</i>
25. Török Edit Tündérkert Keleti Óvoda igazgató	<i>Török Edit</i>
26. <i>Dr. Gótsz Péter</i> Igazgatók Osztály vezetője	
27. <i>Szilágyi Klemente</i>	<i>Szilágyi Klemente</i>
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	

k.m.f.

Dr. Ulrich Attila
a Bizottság elnöke

bizottsági tag

Tóthné Csatlós Ildikó
a Bizottság titkára

001360